

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

V Ý R O Č N Á S P R Á V A

**o činnosti
Regionálnych úradov verejného
zdravotníctva v
Slovenskej republike**

rok 2013

Obsah správy

Hygiena životného prostredia a zdravia	3
Preventívne pracovné lekárstvo	142
Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov	205
Hygiena detí a mládeže	308
Epidemiológia	346
Objektivizácia faktorov životných podmienok	604
Lekárska mikrobiológia	669
Podpora zdravia	679
Ochrana zdravia pred žiarením	735
Kontrola, sťažnosti a petície	873
Zdravotnícka informatika a bioštatistika	878
Publikačná a prednášková činnosť	894

HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

I. Analýza zložiek životného prostredia

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Dlhodobu najvyšší podiel zásobovaných obyvateľov má Bratislavský kraj (97 %). Na úrovni okolo 90 % zásobovanosti obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov sa pohybujú Trenčiansky, Nitriansky a Žilinský kraj. Nasleduje Trnavský a Banskobystrický kraj. Tradične najnižšia zásobovanosť z verejných vodovodov je na východe Slovenska v Košickom a v Prešovskom kraji s okolo 80 % podielom.

V Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú iba podzemné vodné zdroje. V ostatných častiach Slovenska ide o kombináciu povrchových (napr. VN Turček, VN Rozgrund, Veľké Richňavské jazero, Starina, Bukovec a i.) a podzemných vôd. Zaujímavosťou je, že niektoré oblasti sú zásobované z podzemných krasovo – puklinových vodných zdrojov. Najviac sa zásobovanie z povrchových zdrojov využíva na východnom Slovensku. Povrchové zdroje pitnej vody nie sú natoľko kvalitné ako podzemné vody, sú častejšie vystavené rôznym vplyvom znečistenia (napr. poľnohospodárska činnosť) a sú náročnejšie na úpravu vody. Nedostatkú kvalitnej pitnej vody trpí napr. okres Trebišov. Podzemné vody na území tohto okresu nie sú vhodné pre využitie na hromadné zásobovanie obyvateľov pre nadlimitný obsah najmä dusičnanov, železa a mangánu. Povrchové toky pretekajúce územím okresu pre nadmerné znečistenie (dolné časti tokov) sú nevhodné pre vodárenské využívanie.

Rozvoj verejných vodovodov bol v uplynulom roku zaznamenaný najmä v rámci rozširovania vodovodnej siete pre bytovú výstavbu. Rekonštrukčné práce prebiehajú na skupinových vodovodoch plánovane a týkajú sa vodovodov, ktoré sú v správe väčších vodárenských spoločností. Na miestnych a obecných vodovodoch sa vykonávajú zväčša len opravy a rekonštrukcie spôsobené havarijnými stavmi na vodovodnom potrubí, t.j. len nevyhnutné investície. Plánovaná rekonštrukcia a rozvoj verejných vodovodov chýba.

Nezáujem zo strany obyvateľov o napojenie na nové verejné vodovody alebo odpájanie sa z rozvodov verejných vodovodov a návrat k individuálnym zdrojom pitnej vody evidujeme vo všetkých okresoch Slovenska. Nižšia spotreba vody z verejných vodovodov u maloodberateľov súvisí s efektívnejším využívaním pitnej vody a tiež s využívaním vlastných zdrojov podzemnej vody, častokrát aj napriek nevedomosti obyvateľov o kvalite vody z vlastného vodného zdroja. Na zníženie spotreby vody z verejných vodovodov vplýva aj využívanie vlastných zdrojov vody u veľkoodberateľov a vo výrobných prevádzkach.

Zdravotné zabezpečenie vody vo verejných vodovodoch je väčšinou riešené permanentnými chlorátormi. Na dezinfekciu sa používa kvapalnú chlórnan sodný, chlórdioxid, plynný chlór, prípadne ich kombinácia a v menšej miere ako doplnková dezinfekcia lampa s UV žiarením a ozonizácia. Čo sa týka úpravní vôd, v Trnavskom kraji sa nachádzajú úpravne z dôvodu zvýšeného obsahu mangánu a železa vody vo vodovodnom systéme Drahovce (okres Piešťany), Siladice (okres Hlohovec), Kúty (okres Senica), Holíč (okres Skalica), Bodíky, Baloň a Sáp (okres Dunajská Streda). Pre nadlimitný obsah dusičnanov vo vodnom zdroji je zriadená úpravňa vody v obci Majcichov a od decembra 2013 aj v obci Pastuchov. V Trenčianskom kraji na vodnom zdroji Selec bola skúšaná úprava vody membránovou ultrafiltráciou, za účelom odstraňovania nadlimitného množstva arzenu. Okrem želaného efektu odstránenia As táto úprava inak neovplyvňovala chemické zloženie vody. V Banskobystrickom kraji sú úpravne vody v obciach Hriňová, Klenovec, Málinec a Turček, v ktorých sa upravuje voda z vodárenských nádrží a to znižovaním obsahu železa vo vode. Technológia na úpravu vody vo vodojeme verejného vodovodu Lom nad Rimavicou

(Vrchlom) zabezpečuje zníženie obsahu železa a radónu. Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody Pohronský Bukovec (okres Banská Bystrica), Jasenie - Predajná - Nemecká a v obci Podbrezová v okrese Brezno. Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V roku 2013 prevádzkovalo verejné vodovody na Slovensku 19 veľkých vodárenských spoločností, ale aj obce, prípadne iné fyzické alebo právnické osoby, ktoré majú oprávnenie na prevádzkovanie vodovodu príslušnej kategórie.

Medzi najčastejšie problémy v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou patrí nízke percento zásobovaných obyvateľov, v niektorých okresoch absencia kvalitatívne a kvantitatívne vyhovujúcich zdrojov pitnej vody, nedostatok finančných prostriedkov na nákladné stavby verejných vodovodov v obciach a pokles spotreby pitnej vody.

V roku 2013 boli dodávky pitnej vody z verejných vodovodov kontinuálne, bez dlhodobých väčších problémov. Výnimkou boli mimoriadne situácie, ktoré vznikli počas povodní a extrémnych súch.

Počas povodňovej situácie v Bratislavskom kraji (máj/jún) odborní pracovníci RÚVZ úzko spolupracovali s BVS. Hromadné zásobovanie nebolo významným spôsobom negatívne ovplyvnené. Výnimkou bolo krátkodobé zhoršenie mikrobiologickej kvality surovej vody vo vodojeme Sandberg v Devínskej Novej Vsi, ktorý v tom čase slúžil na dodávku pitnej vody do mestských častí Devínska Nová Ves a Devín. Prevádzkovateľ vodovodu pristúpil k dočasnému zvýšeniu chlórovania. Išlo o preventívne opatrenie, ktoré bolo zakrátko odvolané vzhľadom na to, že kvalita surovej, upravovanej i pitnej vody sa rýchlo stabilizovala. O uvedenej situácii boli obyvatelia informovaní. Naproti tomu boli na viacerých miestach Slovenska počas dlhotrvajúcich extrémnych horúčav vyhlásené mimoriadne situácie na obmedzené používanie pitnej vody v domácnostiach (napr. obec Jakubov v Bratislavskom kraji, obciach Beňuš, Braväcovo a Horná Lehota v okrese Brezno a i.). Vo všetkých prípadoch bolo zabezpečené náhradné zásobovanie pitnou vodou.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2013 neboli orgánmi verejného zdravotníctva udelené žiadne výnimky na používanie pitnej vody, ktorá zásobuje viac ako 5 000 obyvateľov a ktorá nespĺňa hygienické limity.

Výnimky na používanie pitnej vody sú vydané iba v niektorých malých obciach s nízkym počtom zásobovaných obyvateľov. V roku 2013 bola v regióne Komárna orgánom verejného zdravotníctva schválená odchýlka pre Vodárne a kanalizácie mesta Komárno, a.s. na použitie vody vodovodu obce Mudroňovo, ktorá nespĺňa limit v ukazovateli dusičnany podľa nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z., so stanovenou maximálnou hodnotou pre ukazovateľ dusičnany na 60 mg/l. Výnimka bola udelená na obdobie do 26.05.2016. Nadalej pretrvávala výnimka na používanie vody, ktorá nespĺňa limity ukazovateľa dusičnany pre vodovod v obci Sikenička v okrese Nové Zámky a pre vodovod v obci Pastuchov v okrese Hlohovec.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Na Slovensku sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú aj hygienicky významné individuálne vodné zdroje (studne kopané, vrážané) a vodovody (vodovodné prípojky), ktoré zásobujú bytové domy, ubytovacie, stravovacie, potravinárske, poľnohospodárske, priemyselné, školské a predškolské zariadenia. Špeciálnym prípadom sú studne v rómskych osadách. Individuálne hygienicky významné vodovody a verejné studne sú lokalizované v obciach a na územiach bez vybudovaných verejných vodovodov. Mnohé z týchto zdrojov a vodovodov boli budované v dávnej minulosti a nemajú doriešené všetky náležitosti v zmysle platnej legislatívy (kolaudačné rozhodnutie, ochranné pásmo, hygienické zabezpečenie pitnej vody a pod.).

V roku 2013 bolo evidovaných cca 600 verejných studní. Na druhej strane nie všetky verejné studne sú využívané ako studne na pitné účely. Na území Bratislavského a Žilinského kraja verejné studne nie sú vôbec evidované. Kvalita vody vo verejných studniach je kolísavá. V prípade, že kvalita vody vo verejných studniach nevyhovovala, bolo zásobovanie obyvateľov pitnou vodou zabezpečené z verejných vodovodov na obecných úradoch, alebo vo forme balenej vody. Zdravotné zabezpečenie verejných studní – ochrana, technický stav, dezinfekcia a kvalita pitnej vody sú nie vždy vyhovujúce.

Špecifikom Nitrianskeho kraja je, že sa v ňom nachádzajú artézske studne (podzemné vody s napätou hladinou, ktorá vzniká vtedy, keď je priepustná vrstva, v ktorej sa vyskytuje podzemná voda, zhora uzavretá relatívne nepriepustnými vrstvami a nachádza sa pod vplyvom hydrostatického tlaku). V okresoch Komárno, Nové Zámky, Nitra a Šaľa je evidovaných okolo 40 artézskych studní.

RÚVZ vykonávali v rámci štátneho zdravotného dozoru a v rámci prevencie ochorení kojencov na methemoglobíniiu odbery vzoriek podzemnej vody z individuálnych zdrojov v oblastiach, kde nie je zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov. Ďalej pri príležitosti Svetového dňa vody boli vyšetrené vzorky pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov vo vybraných ukazovateľoch, poskytovalo sa poradenstvo v problematike zásobovania pitnou vodou, individuálnych zdrojov vody, hygienického zabezpečenia vody a starostlivosti o zdroje vody. Podrobnejšie informácie o výsledkoch tejto akcie, sú každoročne spracované do správ uverejnených na stránkach RÚVZ a ÚVZ SR.

V Žilinskom kraji bol orgánom verejného zdravia a obvodným oddelením Policajného zboru Žilina prešetrovaný telefonický podnet obyvateľa obce Strážov. Podnet sa týkal otravy vody vo vlastnej studni. Vykonala sa obhliadka, odber a analýza vzorky vody zo studne. Voda zo studni bola vyhovujúca a podnet neopodstatnený. Ďalej bol uložená náhrada nákladov za vzorku pitnej vody prevádzkovateľovi rekreačného zariadenia v Chatovej osade ATC Oravice v sume 189,00 € pre zvýšenú hodnotu kultivovateľných mikroorganizmov pri 22°C a pri 37 °C, amónnych iónov, mangánu a železa.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V rámci pravidelného monitorovania kvality pitnej vody boli na celom Slovensku najčastejšie prekračovanými chemickými ukazovateľmi železo (s výnimkou Bratislavského kraja) a mangán (s výnimkou Trenčianskeho kraja), čo súvisí aj s prirodzeným geologickým podložím. Zo zdravotného hľadiska ich výskyt v pitnej vode nepredstavuje riziko pre ľudský organizmus. Železo a mangán ovplyvňujú sfarbenie vody, prípadne vodivosť a absorbanciu, ktoré bývajú taktiež prekračované. Ďalej tieto ukazovatele spôsobujú problémy prevádzkovateľom, nakoľko sa usadzujú na vodovodných systémoch. V Žilinskom kraji bolo

jednorazovo na tom istom mieste (obec Višňové) zistené prekročenie ukazovateľov ukazovateľov arzén a olovo. V obci Cífer pri Trnave bol 1-krát prekročený ukazovateľ polycyklické aromatické uhľovodíky (PAU). V Nitrianskom kraji bolo 4-krát zistené prekročenie limitnej hodnoty síranov. V Banskobystrickom kraji boli sporadicky prekročené limitné hodnoty dusičnanov, síranov, antimónu, arzenu, PAU a chloroformu. V Košickom kraji bolo na rôznych miestach 2-krát zistené prekročenie ukazovateľov antimón, arzén a hliník. Problémom sú aj dusičnany.

Čo sa týka mikrobiologickej kvality najčastejšie prekračovanými ukazovateľmi na Slovensku sú kultivovateľné mikroorganizmy (pri 22°C a pri 37°C) a koliformné baktérie, ktoré poukazujú na všeobecné prípadne fekálne znečistenie a poruchy dezinfekcie. V Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji boli prekračované aj ukazovatele enterokoky a *E. coli*.

Biologické ukazovatele boli prekročené iba sporadicky. Rádiologická závadnosť nebola zistená v žiadnom kraji Slovenska okrem Žilinského, kde bola prekročená celková objemová aktivita alfa na dvoch odberných miestach. Pri prekročení objemovej aktivity alfa sa nevykonávali žiadne nápravné opatrenia, pretože táto koncentrácia kolíše.

Z výsledkov pravidelného monitorovania jasne vyplýva, že v krajoch, kde sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú povrchové zdroje, je kvalita pitnej vody horšia.

Počas roka boli zaznamenané prípady zakalenia a sfarbenia vody (v dôsledku zvrátenia sedimentov) v celom verejnom vodovode Sereď v okrese Galanta. Príčinou boli prevádzkové problémy vo vodovodnom systéme. Na základe výsledkov ŠZD bol vydaný zákaz používania pitnej vody, do doby odstránenia nedostatkov. Náhradné zásobovanie pitnou vodou bolo zabezpečené cisternami.

V rámci výkonu ŠZD v Nitrianskom kraji v okrese Šaľa boli odobraté vzorky vôd z odberného miesta ZŠ Trnovec n/Váhom. Opakovane bolo konštatované prekročenie najvyššej medznej hodnoty v chemickom ukazovateli olovo. Uvedený nedostatok bol zistený len v objekte ZŠ, v rozvodnej vodovodnej sieti obce voda vykazovala vyhovujúcu kvalitu. Pravdepodobným zdrojom olova boli materiály, s ktorými prichádzala pitná voda do styku počas distribúcie (olovené prípojky, rozvody, vodovodné batérie a pod.). RÚVZ nariadil vykonanie nápravných opatrení. Následne bola preukázaná vyhovujúca kvalita vody. Zvýšený ŠZD sa vykonával počas mimoriadnej udalosti – povodne v okrese Komárno.

Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody v rozvodnej sieti vykonávali prevádzkovatelia verejných vodovodov v rozsahu minimálneho a úplného rozboru podľa požadovanej frekvencie odberov a na základe odsúhlasených „Programov prevádzkovej kontroly kvality vody“. Výsledky laboratórnych analýz boli predkladané na príslušné RÚVZ v stanovených intervaloch. Predložené výsledky nie vždy korešpondovali s výsledkami monitoringu a ŠZD, ktoré vykonávajú RÚVZ. V prípadoch zistenia nevyhovujúcej kvality pitnej vody zo strany dodávateľa, bola táto skutočnosť vždy odstránená (najčastejšie prepláchnutím vodovodného potrubia s dodatočnou dezinfekciou, ďalej vyčistenie a dezinfekcia vodojemu, odstránenie porúch na zariadeniach zabezpečujúcich dezinfekciu pitnej vody...).

V prípade, že prekročenie limitných hodnôt zistili RÚVZ, boli namerané výsledky prerokované s jednotlivými prevádzkovateľmi verejných vodovodov, resp. boli overované následnými spoločnými odbermi vzoriek vôd.

Niektoré obce resp. mestá, ktoré prevádzkujú verejné vodovody, si nie vždy dôsledne plnia svoje povinnosti vyplývajúce z predpisov na ochranu verejného zdravia.

V Nitrianskom kraji v okrese Komárno na spotrebiskách skupinového vodovodu Kravany nad Dunajom, Búč a Bátorove Kosihy bolo v rámci preverovacieho monitoringu evidované prekročenie stanoveného limitu medznej hodnoty ukazovateľa sírany, s čím bol prevádzkovateľ Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., OZ Komárno upozornený na zabezpečenie nápravných opatrení. V obci Uhliská, okres Levice bola začiatkom roka 2013 prevádzkovateľovi vodovodu – obci Uhliská uložená pokuta za správny delikt vo výške 335 eur. Dôvodom bolo prekročenie limitnej hodnoty ukazovateľa chlór. V okrese Nové Zámky bolo v jednom prípade zistené nedodržanie frekvencie odberov vzoriek vo vodovode v obci Biňa. Nedostatok bol riešený blokovou pokutou.

V Banskobystrickom kraji boli pre prevádzkovateľov vodovodov Obec Polomka a Obec Pohronská Polhora vydané upozornenia na nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch vo vodovodoch Polomka-Hámor a Pohronská Polhora. Za nesplnenie povinnosti kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdraviu škodlivé faktory vo vodovode v obci Hačava, Trstené pri Hornáde a Štós boli v r. 2013 prevádzkovateľovi dané 3 sankcie, v celkovej sume 1 700 Eur.

V Prešovskom kraji boli uložené 4 náhrady nákladov vo výške 132,30 eur. Za nedodržanie požiadaviek kvality pitnej vody podľa NV SR č. 354/2006 Z. z. v znení NV SR č. 496/2010 Z. z. boli začaté 4 správne konania vo veci uloženia pokuty vo výške 765,00 eur.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2013 bol hlásený iba jeden prípad výskytu vodou prenosných infekčných ochorení. V okrese Tvrdošín pri obci Podbiel v chatovej osade Svrčková bola na prelome rokov 2012 a 2013 počas vianočných sviatkov zaznamenaná 1 epidémia (bolesti brucha, hnačky) z pitia vody s počtom postihnutých ľudí 15. Postihnutí však nepodstúpili lekárske vyšetrenie. Išlo o vodu z verejného vodovodu, ktorý prevádzkuje súkromná firma. RÚVZ odobral vzorku pitnej vody, v ktorej bolo zistené prekročenie Escherichia coli, koliformných baktérií a enterokokov. Voda nebola zdravotne zabezpečená. Podľa majiteľa vodovodu, problém s pitnou vodou v chatovej osade sa vyskytol z dôvodu výpadku elektrickej energie, ale i z dôvodu, že rekreačné chaty nie sú trvale obývané a je malý a nepravidelný odber pitnej vody. Majiteľ chaty následne vykonal opakovaný odber pitnej vody. Vyšetrované ukazovatele už vyhovovali platnej legislatíve. RÚVZ začal v uvedenej veci správne konanie, ktoré zatiaľ nie je doriešené.

V uplynulom období bol zaznamenaný jeden prípad detskej dusičnanovej methemoglobinémie v obci Rimavská Seč (okres Rimavská Sobota), pričom išlo o vodu z individuálneho zdroja (studňa).

2. Voda na kúpanie

Štátny zdravotný dozor (ďalej len „ŠZD“) nad prírodnými a umelými kúpaliskami a monitoring kvality vody určenej na kúpanie vykonávali regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) na Slovensku počas roka 2013 v súlade so *zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, *vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie (ďalej len „vyhláška č. 309/2012 Z. z.“)* a *vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku (ďalej len „vyhláška č. 308/2012 Z. z.“)*. Monitoring a ŠZD sa

sústredil najmä na *kúpaciu sezónu* (ďalej len „KS“), trvajúcu cca od 15. júna do 15. septembra, kedy je na prírodných a umelých kúpaliskách a ostatných prírodných vodných plochách zaznamenávaná vysoká návštevnosť. Počas kúpacej sezóny 2013 bola vzhľadom na ustálené a priaznivé počasie najvyššia návštevnosť zaznamenaná najmä v júli. Premennivé počasie ovplyvňovalo sezónu najmä na netermálnych kúpaliskách v severných okresoch.

Začiatok prevádzky prírodných aj umelých kúpalísk bol podmienený vydaním súhlasného rozhodnutia RÚVZ na základe preukázania vyhovujúcej kvality vody, pripravenosti kúpaliska a vypracovaného prevádzkového poriadku. Počas prevádzky sa sledoval hygienický režim prevádzky a kvalita vody na kúpanie. ŠZD bol na kúpaliskách vykonávaný v pravidelných intervaloch, ale aj náhodne a počas víkendov. RÚVZ vykonávali odbery vzoriek vody v rámci ŠZD aj v rámci platených služieb prevádzkovateľom. Príčiny nedostatkov na umelých kúpaliskách sa každoročne opakujú: nedostatočné dopúšťanie čistej vody, nedostatočná resp. nadlimitná dezinfekcia bazénovej vody, nedostatočné praktické skúsenosti personálu a zanedbávanie povinností, vyplývajúcich z prevádzkových poriadkov a požiadaviek platných predpisov. Prípady nevyhovujúcej kvality vody a nedostatky v stabilite kvality bazénovej vody sa na kúpaliskách riešili okamžitým nariadením opatrení a opakovaných odberov; pri závažnejších nedostatkoch príp. opakovanom porušení povinností boli uložené zákazy kúpania a finančné pokuty. Situácia na prírodných vodných plochách, využívaných na kúpanie, sa už niekoľko rokov výraznejšie nemení. Väčšina má neorganizovanú rekreáciu príp. disponuje len minimálnym hygienickým zázemím. Ak RÚVZ zistili nevyhovujúcu kvalitu vody na prírodnej vodnej ploche s neorganizovanou rekreáciou (bez prevádzkovateľa), informovali o situácii príslušné obce (na území ktorých sa vodné plochy nachádzajú) a požiadali ich o zabezpečenie informovania verejnosti.

Cieľom monitoringu a ŠZD bolo včas identifikovať možné zdravotné riziká, informovať o nich verejnosť a eliminovať tak ochorenia a zdravotné problémy, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody na kúpanie a pobytom na kúpaliskách. RÚVZ preverili aj viaceré podnety občanov na nedostatky kúpalísk a zdravotné problémy, ktoré dávali do súvisu s pobytom na kúpaliskách.

Informácie o stave kúpalísk a výsledky rozborov vôd boli v priebehu celého roku vkladané do *Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie*, ktorý je dostupný aj pre verejnosť na webovom sídle ÚVZ SR (www.uvzsr.sk). Pred zahájením sezóny bola vypracovaná správa *Pripravenosť prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2013 (stav ku dňu 15.06.2013)*. V júli bola zverejnená aj [Správa z cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na kvalitu vody na kúpanie na kúpaliskách](#), ktorá hodnotila výsledky cielenej kontroly na začiatku sezóny na najvýznamnejších sezónnych kúpaliskách s najvyššou návštevnosťou (najmä aquaparky a termálne kúpaliská). Počas KS boli vždy pred víkendom zverejnené pre verejnosť *Aktualizácie stavu prírodných a umelých kúpalísk počas kúpacej sezóny 2013*. Informácie boli okrem informačného systému poskytované verejnosti aj prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie. Po ukončení KS bola v októbri 2013 na základe podkladov RÚVZ vypracovaná *Správa o sledovaní hygienickej situácie na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2013*. Údaje, získané v rámci monitoringu vodných plôch, zaradených v roku 2013 do Zoznamu vôd určených na kúpanie (ďalej len „VUK“) boli pre Európsku komisiu spracované v *Správe Slovenskej republiky o kvalite vôd určených na kúpanie v roku 2013*.

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

Do hodnotenia za rok 2013 bolo zaradených 84 najvýznamnejších prírodných vodných plôch, ktoré sú využívané verejnosťou pre rekreačné účely (Tabuľka č. 2.1.). 18 lokalít malo štatút prírodného kúpaliska (ďalej len „PK“) s organizovanou rekreáciou a požadovaným

hygienickým zázemím. Prevádzka PK bola schválená rozhodnutím RÚVZ a sledovanie kvality vody zabezpečoval prevádzkovateľ. Na niektorých významnejších lokalitách bez prevádzkovateľa zabezpečovali obce alebo prevádzkovatelia okolitých stravovacích a ubytovacích zariadení aspoň určitú starostlivosť o vodnú plochu, úpravu pláží, likvidáciu odpadov príp. prevádzku a čistotu hygienických zariadení, (*Zelená voda Nové Mesto nad Váhom, strediská Veľkej Domaše, banskoštiavnické jazerá*; monitoring kvality vody tu však zabezpečovali v dvojtýždňových intervaloch RÚVZ. Kontrola kvality vodných plôch, využívaných na kúpanie obyvateľstvom len víkendovo a v menšom počte bola RÚVZ vykonaná len orientačne (1 až 3-krát). Väčšina týchto lokalít nedisponuje ani základným hygienickým vybavením. Na všetkých lokalitách s neorganizovanou rekreáciou je kúpanie na vlastné riziko. Rozvoj prírodných vodných plôch pre rekreačné účely je v posledných rokoch stále veľmi nízky. V roku 2013 sa začalo s revitalizáciou na *Zlatých Pieskoch* a čistením VN *Ružín*; pripravuje sa revitalizácia *Plážového kúpaliska Jazero v Košiciach*.

RÚVZ v súlade s povinnosťami, vyplývajúcimi SR zo *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* zabezpečovali aj monitoring kvality vody na kúpanie na 33 prírodných vodných plochách (časť z nich má neorganizovanú rekreáciu a časť je prevádzkovaných ako PK), zaradených pre kúpaciu sezónu 2013 do *Zoznamu vôd určených na kúpanie* (ďalej len „VUK“) aj podľa európskych požiadaviek.

Počas roka bolo na prírodných vodných plochách odobratých celkove 490 vzoriek vôd, v ktorých sa vyšetrilo 4 237 fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov (Tabuľka č. 2.2.). Medzná hodnota (ďalej len „MH“) ukazovateľov bola prekročená v 123 vzorkách a v 194 ukazovateľoch, čo je 25 % z celkového počtu vzoriek. Pri hodnotení na ukazovatele, predstavujú nevyhovujúce ukazovatele len 4,6 % z celkového počtu vyšetrených ukazovateľov. Situácia je z hľadiska nevyhovujúcich ukazovateľov porovnateľná s minulým rokom a vo väčšine prípadov sa pri nevyhovujúcej vzorke jednalo o prekročenie jedného ukazovateľa kvality vody. 71 % nevyhovujúcich ukazovateľov predstavovali zdravotne nevýznamné fyzikálno-chemické ukazovatele. Podľa získaných výsledkov je možno konštatovať mierne mikrobiologické zlepšenie, čo bolo pravdepodobne spôsobené ustáleným slnečným počasím a nedostatkom zrážok hlavne v prvej polovici sezóny. Splachy do vodných plôch v dôsledku zrážok bývajú totiž najčastejšie príčinami krátkodobých znečistení a nevyhovujúcej mikrobiologickej kvality vody na kúpanie. V roku 2013 bolo po mikrobiologickej stránke nevyhovujúcich z celkového počtu 3,6 % (v roku 2012 to bolo 14,5 %) ukazovateľov. Z nevyhovujúcich mikrobiologických ukazovateľov predstavovali najväčší počet črevné enterokoky, výnimočne *E. coli* (ďalej len „*E. coli*“). Vo väčšine prípadov išlo o krátkodobú kontamináciu v dôsledku zrážkovej činnosti a opakované odbery nepotvrdili pretrvávanie kontaminácie. Na lokalitách, na ktorých boli aj v minulosti zaznamenané pravidelné problémy s výskytom cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet (ďalej len „cyanobaktérie“), sa i v tomto roku potvrdil ich výskyt.

V **Bratislavskom kraji** bola v roku 2013 sledovaná situácia na 3 prírodných kúpaliskách s organizovanou rekreáciou (*Zlaté piesky, Kuchajda, Slnečné jazerá Senec*) a na 8 prírodných vodných plochách bez prevádzkovateľa (*Vajnorské jazerá, Ivanka pri Dunaji, Rusovce – Candell, Čunovo, Veľký Draždiak, Nové Košariská, Malé Leváre a Plavecký Štvrtok*). Kvalita vody na kúpanie bola vyhovujúca; zistené bolo len jednorazové prekročenie MH črevných enterokokov na *Zlatých pieskoch* a 1 nevyhovujúca vzorka po biologickej stránke na *Slnečných jazerách Senec*. Počas KS boli zaznamenané 2 hlásenia obyvateľov na podozrenie na výskyt kožných vyrážok v súvislosti s kúpaním, a to na *Zlatých Pieskoch* a na *Veľkom Draždiaku*. Vzhľadom na vyhovujúcu kvalitu vody v následne odobratých vzorkách a jediný

prípád hlásenia pre každú lokalitu je v porovnaní s vysokou návštevnosťou na týchto lokalitách nepravdepodobné, že zdrojom problémov bola voda na kúpanie.

Bezproblémová bola aj prevádzka na PK v RO Kunovská priehrada – Sobotište a začiatok sezóny v RO Šaštín Stráže – Gazarka v Trnavskom kraji. V RO Šaštín Stráže – Gazarka sa po biologickej stránke kvalita vody v auguste zhoršila, v dôsledku čoho sa neodporúčalo kúpanie a vodné športy pre deti, alergikov a osoby s oslabeným imunitným systémom. Počas celej KS sa neodporúčalo pre širokú verejnosť kúpanie ani na *Šulianskom jazere*. Dôvodom bolo zaplavenie a zanesenie jazera a okolitého územia rôznym odpadom a zhoršenú priehľadnosť vody v dôsledku povodňovej situácie na Dunaji a na Malom Dunaji v máji a júni 2013.

Jednorazovo boli odobraté vzorky vody aj na lokalitách miestneho významu s neorganizovanou prímestskou rekreáciou v okrese Galanta (8 odberných miest): *VD Kráľová, Čierna Voda (bagrovisko), Sered' – Horný Čepeň (mŕtve rameno Váhu), Sered' – Horný Čepeň (štrkovisko), Šintavské bane a Tomášikovo – bagrovisko*. Prítomnosť mikrobiologickej kontaminácie (črevné enterokoky) bola zistená na 2 odberných miestach: štrkovisko *Sered' – Horný Čepeň (štrkovisko)* a *Šintavské bane (bagrovisko)*.

V **Nitrianskom kraji** je bez prevádzkovateľa všetkých 5 vodných plôch, využívaných na kúpanie. Lokality vykazujú nedostatky v kvalite vody a vybavenosti areálov. Kvalita vody bola sledovaná len orientačne. K najznámejším patria *VN – Duchonka a VN Lipovina – Bátovce*, na ktorých bola zaznamenaná už v júli nevyhovujúca biologická kvalita vody a prítomnosť cyanobaktérií, čo viedlo k ich označeniu výstražnými tabuľami. Na štrkoviskách *TONA Šurany a Kava Komárno* bola zistená mikrobiologická kontaminácia (črevné enterokoky) a mŕtvom ramene *Váhu Komárno – APÁLI* znížená priehľadnosť.

Na rekreačné kúpanie sú v **Trenčianskom kraji** najviac využívané 2 pláže *Zelenej vody Nové Mesto nad Váhom: Pláž Perla a Pláž Bolt*, ktoré majú neorganizovanú rekreáciu. Kvalita vody na kúpanie bola počas kúpacej sezóny vyhovujúca. Neorganizovanú rekreáciu majú aj ďalšie, menej využívané vodné plochy na kúpanie: *VN Dubník – Stará Turá, VN Stará Myjava, VN Opatová, VN Prusy – Bánovce nad Bebravou a štrkovisko Horná Streda*, ktoré nie sú prispôbené pre účel kúpania (plnia hlavne funkciu zdržania vody, zásobovania prevádzkovou vodou, chovu rýb, športového rybolovu). Na väčšine sledovaných vodných plochách nebolo zistené žiadne mikrobiologické znečistenie a zistené zhoršenie kvality vody vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (priehľadnosť, celkový N a celkový P, nasýtenie vody O₂) nepredstavovalo ohrozenie zdravia obyvateľstva. Striedavo nevyhovujúca kvalita vody v mikrobiologických, biologických aj fyzikálno-chemických ukazovateľoch bola zaznamenaná vo vzorkách vody z *VN Nitrianske Rudno*, kde sa nachádza kemping s nízkou návštevnosťou bez rozvoja vybavenosti pre návštevníkov.

Vyhovujúcu kvalitu mali počas kúpacej sezóny vodné plochy s neorganizovanou rekreáciou v **Žilinskom kraji**. Odobraté vzorky vôd z viacerých odberných miest nádrže *Oravská priehrada* v okresoch Námestovo a Tvrdošín boli na začiatku aj počas sezóny vyhovujúce. Rovnako boli vyhovujúce aj orientačné vzorky vody na kúpanie z jazera v *Kraľovanoch – Rieke a Vodného diela Žilina*. V kraji bolo počas roku 2013 prevádzkované len *Plážové kúpalisko v Liptovskom Trnenci* na Liptovskej Mare. Prevádzka PK a kvalita vody na kúpanie bola bezproblémová.

V **Banskobystrickom kraji** sa nachádza najvyšší počet vodných plôch, vyhlásených za VUK. Prevádzkované boli *VN Teplý Vrch – pláž ORMET, VN Drieňok Teplý Vrch, Plážové kúpalisko Rimavská Sobota – AREÁL ODDYCHU, PK KURINEC – Zelená voda a VN Ružiná – pri obci Divín. VN Ružiná – pri obci Ružiná* a bansko-štiavnické jazerá (*Dolno Hodrušské, Počúvadlianske, Veľké Kolpašské, Veľké Richnavské a Vindšachtské jazero*) mali neorganizovanú rekreáciu a úroveň vybavenosti ich rekreačných areálov je dlhodobou

nevyhovujúca. Mikrobiologická kontaminácia nebola počas sezóny zistená ani v jednej vzorke. Z biologických ukazovateľov bola prekročená MH *chlorofylu* v VN *Teplý Vrch – pláž Drieňok*, VN *Teplý vrch – pláž ORMET* a *Zelená voda – Kurinec*. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli nevyhovujúce priehľadnosť, celkový P a nasýtenie vody O₂. V priebehu sezóny boli informatívne odobraté vzorky vôd aj z ďalších prírodných vodných nádrží a to: *Hodruša Hámre – Kopanice*, *Banská Štiavnica – Klinger*, *Belianske jazero*, *Nová Baňa – Tajch* a *Jazero na Krpáčove*. Tieto vodné plochy využíva na kúpanie menší počet ľudí. Odobraté vzorky vôd z týchto vodných plôch vyhoveli platným požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie s výnimkou augustovej vzorky vody z *Jazera na Krpáčove*, kde bola zistená prítomnosť rias.

Najvýznamnejšou kúpacou oblasťou v **Prešovskom kraji** je VN *Veľká Domaša* so strediskami *Dobrá*, *Pol'any*, *Holčíkovce*, *Nová Kelča* a *Nová Kelča – poloostrov* v okrese Vranov nad Topľou a strediskami *Valkov* a *Tišava* v okrese Svidník, ktoré boli prevádzkované ako prírodné kúpaliská. Prevádzkovatelia stredísk v okrese Vranov nad Topľou opätovne neprejavili záujem o prevádzkovanie vodných plôch. Kvalita vody na kúpanie vo vodnej nádrži bola vyhovujúca. V okrese Humenné sú na kúpanie využívané lokality *vzdutia rieky Laborec* v *Humennom* a *rybníky* v obciach *Slovenská Volová* a *Chlmec*. Odobraté vzorky pred začiatkom a v priebehu kúpacej sezóny potvrdili mikrobiologickú kontamináciu, zvýšený obsah rias a celkový P a preto boli správcami vody označené ako nevyhovujúce.

V **Košickom kraji** bola po rekonštrukcii a napustení opäť pravidelne sledovaná VN *Ružín*, rekreáciu ktorej už niekoľko rokov negatívne ovplyvňuje znečistenie brehov a vodnej hladiny priplaveným komunálnym odpadom z čiernych skládok situovaných v záplavových územiach jej prítokov. V septembri 2013 bol zahájený projekt čistenia nádrže, ktorý bude ukončený v roku 2015. Na lokalite *Pod Bukovcom* (neorganizovaná rekreácia) boli opätovne návštevníkom k dispozícii oddychové trávnaté a štrkové plochy, sprchy a ihriská. Na Zemplínskej Šírave boli v prevádzke strediská *Hôrka*, *Kamenec* a *Pal'kov*; strediská *Biela hora* a *Medvedia hora* mali neorganizovanú rekreáciu. Kvalita vody na všetkých prírodných vodných plochách bola vyhovujúca. Prekročenie MH ukazovateľov kvality vody na kúpanie bolo zistené na *Vinianskom jazere* (počas celej KS priehľadnosť, na konci sezóny aj biologické ukazovatele). Problematická bola prevádzka *Plážového kúpaliska Jazero v Košiciach*. Na kúpalisku došlo k premnoženiu cyanobaktérií a bol vydaný zákaz kúpania (aj prevádzky vodnolyžiarskeho vleku) a k prerušeniu prevádzky došlo v júli a prevádzka bola aj predčasne ukončená v auguste. Počas sezóny na PK sa riešili aj 2 anonymné podnety, jeden na premnoženie cyanobaktérií a ďalší na otvorenie kúpaliska aj po vydaní zákazu kúpania. Po skončení sezóny bol RÚVZ so sídlom v Košiciach predložený projekt revitalizácia a zlepšenia kvality vody na PK a v areáli kúpaliska sa pripravuje aj výstavba umelých bazénov s príslušným zázemím. Výsledky orientačných odberov z banských jazier *Gelnica – časť Thurzov* a *Uhorná* a z VN *Palcmanská Maša* boli v súlade s platnou legislatívou. Lokality sú obyvateľstvom využívané na kúpanie napriek tomu, že im chýba vybavenosť a posledná z nich je aj označená zákazom kúpania.

Prehľad prírodných kúpacích oblastí a kvality ich vody na kúpanie v SR v roku 2013 uvádzajú tabuľky č. 2.1. a č. 2.2.. Podrobnejšie je situácia na prírodných kúpacích oblastiach za rok 2013 zhodnotená v *Správe o sledovaní hygienickej situácie na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2013*.

2.2. Umelé kúpaliská

Kontrola umelých kúpalísk, vykonávaná v rámci ŠZD, bola zameraná hlavne na kvalitu vody na kúpanie. K najčastejšie prekračovaným ukazovateľom patrili fyzikálno-chemické ukazovatele, najmä voľný a viazaný chlór (ďalej len „Cl₂“) a pH. Prekročenie niektorých fyzikálno-chemických ukazovateľov ako priehľadnosť a chemická spotreba kyslíka manganistanom (ďalej len „CHSK_{Mn}“) súvisí s prirodzenými fyzikálno-chemickými vlastnosťami termálnej vody pre napúšťanie bazénov. S výnimkou viazaného chlóru ide o ukazovatele, ktoré nemajú priamy zdravotný dopad na kúpajúcich. Z mikrobiologických ukazovateľov bola najčastejšie zisťovaná prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa* (ďalej len „*P. aeruginosa*“), *Staphylococcus aureus* (ďalej len „*S. aureus*“) a prekročenie MH kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 ± 1°C (ďalej len „KM pri 36 ± 1°C“), menej črevných enterokokov a *E. coli*. Zisťované nedostatky v mikrobiologickej kvalite vody boli aj najčastejším dôvodom nariadenia opatrení na zlepšenie kvality vody a vydávania zákazov používania vody na kúpanie (vypustenie bazénu, jeho dôkladné mechanické vyčistenie, dezinfekcia a opätovné sprevádzkovanie bazénov bolo až po preukázaní vyhovujúcej kvality vody).

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V roku 2013 bolo na Slovensku evidovaných celkovo 272 kúpalísk (576 bazénov) s celoročnou prevádzkou so 137 termálnymi a 439 netermálnymi bazénmi. Ide najmä o aquaparky a termálne kúpaliská s celoročnou prevádzkou, kde sú okrem možnosti kúpania poskytované aj ďalšie doplnkové služby ako sú atrakcie, saunové svety, soláriá, masáže, vírivé kúpele príp. reštauračné služby atď. Zariadenia tohto typu patria k najviac navštevovaným počas celého roka. V rámci kategórie kúpalísk s celoročnou prevádzkou sú kontrolované ďalej kryté plavárne a bazény, ktoré sú súčasťou hotelových, kúpeľných a liečebných komplexov a slúžia pre uzatvorenú spoločnosť hotelových hostí a pacientov alebo sú prístupné širokej verejnosti. Časť kontrol bola zameraná na poskytovanie relaxačných a rekondičných služieb v menších ubytovacích zariadeniach, ktoré majú pre klientov k dispozícii relaxačné bazény a vírivky.

V priebehu roka bolo odobratých z kúpalísk s celoročnou prevádzkou 5 255 vzoriek vôd, z ktorých 1 593 (30,3% nevyhovelo vo fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy. Zo 62 730 vyšetrených ukazovateľov prekročilo MH platnej legislatívy 3 %. Z 2 329 nevyhovujúcich ukazovateľov bolo 73,4 % fyzikálno-chemických ukazovateľov. K najčastejšie prekračovaným patrili fyzikálno-chemické ukazovatele voľný a viazaný Cl₂, pH, teplota, príp. priehľadnosť a CHSK_{Mn}. Mikrobiologickú závadnosť zastupovali *P. aeruginosa*, *S. aureus*, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C (ďalej len „KM pri 36 ± 1°C“), menej črevné enterokoky a *E. coli*. Kvalita vody na kúpanie sa v zariadeniach s celoročnou prevádzkou pohybovala na úrovni predchádzajúcich rokov. Nevyhovujúca mikrobiologická kvalita je zisťovaná predovšetkým vo vírivkách a bazénoch ubytovacích, relaxačných a iných zariadení, ktoré neposkytujú len možnosť kúpania.

V **Bratislavskom kraji** bolo verejnosťou najviac využívané rekreačné zariadenie *Aquathermal Senec*. V areáli zariadenia bola vybudovaná nová krytá plaváreň *SWIM ARENA*, ktorá vznikla prestrešením už existujúceho plaveckého bazéna s dobudovaním nového hygienického zázemia. Okrem *Krytej plavárne Pasienky Bratislava – Nové Mesto* a mestských plavární v Pezinku a Malackách sú pre verejnosť k dispozícii aj bazény a vírivky vo *Wellness centre Nivy* v Bratislave, *Relaxačnom centre Agro Partner* v Plaveckom Podhradí a *Wilisport*

v Stupave. Sporadicky zisťované nedostatky sa týkali kvality bazénovej vody. Z celkového počtu vyšetrených ukazovateľov kvality vody vykazovalo prekročenie MH 11,7%, pričom vo väčšine prípadov (92%) išlo o nízke prekročenie zdravotne nevýznamných ukazovateľov. V prípadoch mikrobiologickej kontaminácie išlo potvrdenie prítomnosti *P. aeruginosa*, *S. aureus* a prekročenie MH pre KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, *E. coli*). Uvedené prípady boli ihneď operatívne riešené a nemali negatívny dopad na zdravie kúpajúcich sa. V marci 2013 bol riešený podnet na nedostatky v hygienickom zázemí 50 m plaveckého bazéna v *Krytej plavárni Pasienky* (znečistené podlahy v šatniach, sprchách, WC, na tribúnach, výskyt plesne v sprchách žien a pod.). Výsledky ŠZD tento stav však nepotvrdili. V novembri 2013 bol riešený podnet vo veci absencie protišmykového zabezpečenia dlažby v letných šatniach v areáli kúpaliska *Aquathermal Senec*.

V Trnavskom kraji patria k zariadeniam s celoročnou prevádzkou okrem krytých plavární a bazénov v ubytovacích a rekreačných komplexoch aj viaceré aquaparky. K najväčším zariadeniam patria *Termál Centrum GALANDIA Galanta*, *Termalpark Veľký Meder*, *Agroturistický areál Horné Saliby* a *THERMALPARK DS Dunajská Streda*, kde pokračovala ďalšou etapou rekonštrukcia kúpaliska. Mimo prevádzky boli naďalej *Kúpalisko EVA Piešťany* a *RKC Jaslovské Bohunice*. MH prekročilo 23 % vyšetrených vzoriek a cca 3 % ukazovateľov kvality vody. V tomto kraji jako v jedinom v porovnaní s ostatnými krajinami v SR predstavovali takmer 3/4 nevyhovujúcich ukazovateľov mikrobiologické ukazovatele *P. aeruginosa*, *E. coli* a *S. aureus*. Problematická bola prevádzka rehabilitačného bazéna v *Rekondičnom sanatóriu Šoporňa – Majšín* v okrese Galanta, kde bol z dôvodu nesplnenia požiadaviek na kvalitu vody v umelom kúpalisku vydaný zákaz kúpania až do doby odstránenia zistených nedostatkov. Sankcie boli uložené za nepredkladanie výsledkov laboratórnych analýz, za nedostatky v prevádzkovom režime a za zistenie nevyhovujúcej kvality vody v rámci ŠZD v zariadeniach *Hotel Orchidea*, *Hotel Legend*, *Termalpark Veľký Meder* a *THERMALPARK DS* v okrese Dunajská Streda.

Aj v **Nitrianskom kraji** sa nachádza väčší počet termálnych kúpalísk (cca 40 %), ktoré sú vybudované najmä v okresoch Komárno a Nové Zámky. Do prevádzky bol uvedený krytý plavecký bazén v *Hoteli Capital v Nitre*. Taktiež došlo k zmene v prevádzke bazénovej časti *Hotela Thermal Kesov*, kde došlo k jeho prepojeniu s *TK v Poľnom Kesove*. V hodnotenom roku nebol v prevádzke bazén v *Hoteli Hubert v Nových Zámkoch*. Väčší počet nevyhovujúcich vzoriek (cca 1/3) z hľadiska požiadaviek platnej legislatívy spôsobuje prekročenie MH fyzikálno-chemického ukazovateľa CHSK_{Mn} a priehľadnosti, čo je v zariadeniach s termálnou vodou spôsobené hlavne prirodzeným zložením termálnej vody a ďalej podlimitnými hodnotami pH. Nevyhovujúce fyzikálno-chemické ukazovatele predstavujú viac ako 80 % z celkového počtu. Najviac nevyhovujúcich vzoriek (77 %) bolo zaznamenaných na *TK Komárno* a *TK Podhájska*. Nedodržané boli ďalej MH mikrobiologických ukazovateľov KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$ a *P. aeruginosa*. Za najrizikovejšie je možné trvalo považovať *TK Podhájska* a to z dôvodu vysokej návštevnosti s významným zastúpením klientely vyšších vekových kategórií a vysokej mineralizácie vody, ktorá spôsobuje prevádzkové problémy (usadeniny v bazénoch, problémy s čistením bazénov a účinnou dezinfekciou vody). Z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie boli ku koncu roka vydané zákazy používania vody na kúpanie v bazénoch *Hotela Thermal Kesov* a *Hotela Capital Nitra*. Vo *Wellness centre Hotela Chateau Appony v Oponiciach* v okrese Topoľčany došlo z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody k uzatvoreniu časti prevádzky najskôr oddychového bazéna (jún 2013) a v druhom prípade neplaveckého aj oddychového bazéna (august 2013). Prevádzkovateľ uložené opatrenia rešpektoval a zabezpečil sanitáciu celého technologického a filtračného zariadenia a povrchov bazénov a doplnil dezinfekciu bazénovej

vody UV žiarením. V roku 2013 bola v *Krytej plavárne Komárno* riešená problematika nevyhovujúceho stavebno-technického stavu objektu. Po rekonštrukcii počas letnej odstávky bola prevádzka obnovená (plavecký a výukový bazén). Rekonštrukciu zariadení kúpaliska s rozšírením počtu sprch a šatní zabezpečil prevádzkovateľ *TK Komárno*.

Prekročenie MH ukazovateľov kvality vody dosiahlo v **Trenčianskom kraji** len cca 3 % a bolo zistené najmä v chemických ukazovateľoch voľný a viazaný Cl_2 . Tieto nedostatky sa vyskytli najmä pri bazénoch hotelového typu, kde nie je zavedená dostatočná prevádzková disciplína ohľadom technológie a prevádzkovania bazénov (predlžovanie intervalu výmeny vody z ekonomických dôvodov, nedostatočná odborná skúsenosť personálu - striedanie pracovníkov, prevádzkovanie bazénov je len doplnkovou službou v rámci poskytovaných služieb a pod.). Prekročenie limitných hodnôt v ukazovateľoch voľný a viazaný Cl_2 boli riešené operatívne uloženými opatreniami na mieste (kalibrácia technologického zariadenia, odpúšťanie a nariedovanie bazénovej vody, chemické prostriedky na úpravu chlóru a pod.). V prípade zistenia prekročenia MH v mikrobiologických ukazovateľoch bola prevádzka bazénov prerušená. Nariadené bolo vykonanie komplexnej výmeny bazénovej vody s vyčistením a dezinfekciou bazénov. Najproblematickejším z hľadiska mikrobiologickej kvality bolo zariadenie *Kúpele Malé Bielice* v okrese Partizánske. Zistené nedostatky súvisiace s kvalitou vody v bazénoch boli riešené blokovými pokutami resp. v rámci priestupkových konaní. Okrem uvedeného boli s prevádzkovateľmi zariadení riešené drobné nedostatky v čistote (šatne, sprchy, plochy okolo bazéna). Počas roku 2013 boli realizované rekonštrukčné práce na *Mestskom kúpalisku Myjava* (vrátane rekonštrukcie zariadenia pre osobnú hygienu návštevníkov, vzduchotechniky, výmena technológie úpravy bazénovej vody).

1/3 kúpalísk s celoročnou prevádzkou sa v **Žilinskom kraji** nachádza v regióne Liptova (24 zariadení). Medzi najvýznamnejšie patria *Aquapark Tatralandia*, *Thermal Park Bešeňová*, *Kúpele Lúčky* a kryté plavárne v Liptovskom Mikuláši, Ružomberku a Liptovskom Jáne. K najnavštevovanejším bazénom v hotelových a rekreačných zariadeniach patria bazény v *Grand Hoteli Permon Podbanské* a bazény v Demänovskej doline. V kraji bolo počas roka odobratých najviac vzoriek vody - 1 217 (zároveň analyzovaných najviac ukazovateľov - 14 977), pričom bolo zistené najnižšie % nevyhovujúcich vzoriek - 19,31 % (aj ukazovateľov - 2 %). Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli najmä prekročené MH pre voľný a viazaný Cl_2 (napr. *Plaváreň FIT KLUB s.r.o. Martin* a bazén v *Hoteli Victoria Martin*), ďalej TOC, CHSK_{Mn} a pH. Z mikrobiologických ukazovateľov boli najčastejšie nevyhovujúce črevné enterokoky a KM pri $36\pm 1^\circ\text{C}$. V rámci kontrol, ktoré sa zameriavali aj na dodržiavanie počtu plavčiek a čistoty priestorov prevádzok bolo napr. v okrese Dolný Kubín odobratých aj 61 sterov zo stien, podláh a schodísk. V prípade zistenia prítomnosti podmienenéne patogénnych a patogénnych mikroorganizmov boli prevádzkovateľovi uložené pokyny na odstránenie zistených nedostatkov a prepracovanie dezinfekčného plánu prevádzky. Počas roku 2013 došlo na niektorých kúpaliskách k zmenám v prevádzke a vybavení. V januári bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky pre „*GINO Paradise Bešeňová Etapa I*“ v *Thermal Parku Bešeňová*. Okrem novej tobogánovej veže s výstupom na 6 tobogánových zjazdov vo výške 21 m, letného a vlnového bazéna bolo vybudované prekrytie vodných plôch, sociálne zariadenia, letný vstup a aj nové technologické zabezpečenie. V apríli bola na *TK Oravice I* vykonaná rekonštrukcia veľkého bazéna, počas ktorej bola prevádzka prerušená. V októbri boli po uplynutí skúšobnej prevádzky uvedené do trvalej prevádzky priestory stavby „*AQUAPARK Tatralandia Liptovský Mikuláš – rozšírenie celoročnej prevádzky*“. Skúšobná prevádzka na kúpalisku overovala prevádzku bazénov so slanou vodou a účinnosť existujúceho vzduchotechnického

zariadenia a vetracích klimatizačných jednotiek a vetracích svetlíkov v strešnej konštrukcii v hale *Tropical Paradise*. V roku 2013 bola ukončená prevádzka zariadenia *Jogi Kysucké Nové Mesto Baby Lucy*, určeného pre plávanie dojčiat, detí predškolského veku.

V **Banskobystrickom kraji** bol v roku 2013 uvedený do prevádzky 1 bazén vo vitálnom svete v *Hoteli Hel'pa* a 8 bazénov (7 termálnych a 1 netermálny) v *HOLIDAYPARK Kováčová*. % nevyhovujúcich vzoriek dosiahlo v kraji cca 37 % a % nevyhovujúcich ukazovateľov 4,5%. Z mikrobiologických ukazovateľov boli prekračované MH ukazovateľov: KM pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$, *P. aeruginosa*, *S. aureus* a *E. coli*. Veľký počet nevyhovujúcich vzoriek je zapríčinený prekročením MH voľného a viazaného Cl_2 , či pH z dôvodu nedostatočného alebo nadmerného zdravotného zabezpečenia vody, zlej úpravy vody a nesprávneho dávkovania chemikálií. Ďalej boli z fyzikálno-chemických ukazovateľov prekračované aj hodnoty CHSK_{Mn} a teploty. V 6 vzorkách vody bola zistená prítomnosť améb kultivovateľných pri $36\text{--}44^\circ\text{C}$. V roku 2013 bolo vydaných na základe nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie (prekročené MH v mikrobiologických ukazovateľoch KM pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$, *P. aeruginosa*, *E. coli*, črevné enterokoky a *S. aureus*) 12 zákazov na využívanie vody na kúpanie a to prevažne v bazénoch hotelových a kúpeľných zariadení. Uložené boli 2 pokuty a to v *Hoteli Termál vo Vyhníach* (vo výške 200 € za neplnenie povinnosti zabezpečiť kvalitu vody v umelom kúpalisku a predkladať výsledky kontroly kvality vody v umelom kúpalisku príslušnému RUVZ) a v *Hoteli Salamandra, Hodruša Hámre* (vo výške 800 € za prevádzkovač zariadenia bez rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky). V zariadení *Vodného raja Vyhne* bola uložená bloková pokuta (90 €) pri kontrole v rámci ŠZD. Počas roky boli prejednávané 2 podnety návštevníkov *Krytej plavárne Štiavničky* v Banskej Bystrici. Prvý sa týkal porušovania prevádzkového poriadku plavárne pri nacvičovaní manipulácie s potápačskou výstrojou medzi kúpajúcou sa verejnosťou a súvisiace bezpečnostné riziká. Druhý sa týkal podozrenia na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, najmä detského a relaxačného bazéna.

V **Prešovskom kraji** sa nachádzajú najmä netermálne bazény. V priebehu roku 2013 bolo na umelých kúpaliskách s celoročnou prevádzkou vyšetrených 473 vzoriek, z čoho 185 nevyhovovalo svojou kvalitou, čo predstavuje cca 39 %. Zo všetkých vyšetrených ukazovateľov bola najvyššia závadnosť zistená vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (3/4). Z dôvodu nevyhovujúcich vzoriek vody v mikrobiologických ukazovateľoch (*P. aeruginosa*, KM pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$), TOC a viazaného Cl_2 boli vydané zákazy kúpanie na *Krytom bazéne Izabela v Kúpeľoch Vyšné Ružbachy* a v *Kúpeľnom dome v Bardejovských Kúpeľoch*. V súvislosti s prekročenými MH boli prevádzkovatelia upozorňovaní na dôsledné pridávanie riediacej vody a správnu dezinfekciu vody.

Z 29 celoročných zariadení nie je v **Košickom kraji** ani jedno termálne. Väčšina bazénov v kraji je súčasťou hotelov alebo penziónov. Mimo prevádzky boli v roku 2013 bazény v *Penzióne SIVEC v Košickej Belej* a svoju činnosť ukončilo regeneračno-relaxačné zariadenie *Via Vitae na Diamantovej ulici v Košiciach*. V novembri 2013 boli uvedené do prevádzky priestory zariadenia *Women's World-Wellness spa* na Štefánikovej ulici v Košiciach s 1 atypickým vírivým bazénom. V kraji prekročilo MH 2,76 % z 5 357 vyšetrených ukazovateľov. Nevyhovujúca kvalita vody v mikrobiologických ukazovateľoch, ktoré predstavovali cca 1/3 z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov, bola aj v tomto kraji zisťovaná hlavne v ukazovateli KM pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$. Prítomnosť *S. aureus* zistená v bazénoch *RZ Zlatá Idka, Hotela Yasmin Košice, Hotela Poštár* v stredisku Kamenec na Zemplínskej Šírave a v *Penzióne Stefanie* vo Vinnom. Prítomnosť *P. aeruginosa* potvrdili odbery vzoriek vody vo *FORMA CLUB* v Košiciach, *Hoteli Golden Royal Košice* a v *Penzióne Stefanie* Vinné. Po vykonaní opatrení vyhovel kontrolné vzorky požiadavkám na vodu na kúpanie. Prekročenie

MH chemických ukazovateľov boli hlavným problémom v *Penzióne Barca v Košiciach*, v *Rímskom dome v Košiciach*, v *Hoteli DoubleTree by Hilton v Košiciach* a vo *FORMA CLUB v Košice*, v ktorých bolo nad 40 % nevyhovujúcich vzoriek. Bezproblémová bola naopak prevádzka bazéna pri *Hoteli Hrádok* v okrese Rožňave, kde ani v jednej vzorke nebolo zistené prekročenie MH ukazovateľov kvality vody. V hodnotenom roku boli riešené na *Mestskej krytej plavárni Košice* dva anonymné podnety na znečistenie bazénovej vody a bazénového telesa. V jednom prípade bol podnet uzatvorený ako nehodnotiteľný, pretože v čase jeho podania bola plaváreň z dôvodov plánovanej odstávky uzatvorená. V druhom prípade (jednalo sa o telefonický podnet) boli v rámci výkonu ŠZD odobraté vzorky vody z oboch bazénov, ktoré vyhovelí požiadavkám na kúpanie.

Prehľad celoročných umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.3. a č. 2.4..

2.2.2. Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

Do hodnotenia bolo v roku 2013 zahrnutých 162 zariadení (518 bazénov) z celkového počtu 190 (cca 550 bazénov), ktoré boli počas kúpaciej sezóny v prevádzke. Ide nielen o kúpaliská, aquaparky a sezónne areály, ale aj o bazény pri hoteloch a penziónoch, ktoré slúžia počas kúpaciej sezóny aj na kúpanie verejnosti. Približne jedna tretina zariadení je termálnych. Termálne kúpaliská sa nenachádzajú v Bratislavskom a v Košickom kraji.

Z 1 563 odobratých vzoriek vôd z tohto typu kúpalísk boli MH fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov prekročené v 509 prípadoch (32,6 %), čo je mierne zvýšenie oproti minulému roku). Z 17 957 vyšetrených ukazovateľov kvality vody nevyhovelo požiadavkám platných predpisov 736 ukazovateľov, čo predstavuje len 4 %. Z celkového počtu nevyhovujúcich ukazovateľov predstavovali tak, ako aj v minulých rokoch 69 % fyzikálno-chemické ukazovatele, z ktorých väčšina nemá priamy zdravotný dopad. Kvalita vody v mikrobiologických ukazovateľoch však bola na väčšine kúpalísk vyhovujúca. Najčastejšie prekračovaný ukazovateľ bol KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$. Potvrdenie prítomnosti *P. aeruginosa*, menej *S. aureus* a prekročenie MH črevných enterokokov a *E. coli* bolo vo väčšine prípadov jednorazové.

Počas KS 2013 bolo v **Bratislavskom kraji** uvedené do prevádzky nové *Biokúpalisko BOROVIKA* v rekreačnom areáli Kamenný mlyn v Lozorne. Biokúpalisko so systémom prírodného spôsobu čistenia vody vzniklo prestavbou pôvodného betónového umelého bazénu. V areáli aquaparku *Aquathermal Senec* bol vybudovaný nový letný bazén Fun and sport and lazy river. V prevádzke nebolo kúpalisko *Summer Club Incheba Bratislava*. Z vyšetrených 1500 ukazovateľov bolo 149 (10 %) s prekročenou MH. S výnimkou 2 prípadov, t.j. v 147 (99 %) prípadoch išlo o prekročenie chemických ukazovateľov voľný a viazaný Cl_2 , pH a CHSK_{Mn} . Iba 2 prípadoch išlo o prekročenie zdravotne významných mikrobiologických ukazovateľov *P. aeruginosa* (*Biokúpalisko BOROVIKA*) a KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$ (*Aquathermal Senec*).

V **Trnavskom kraji** predstavujú cca 1/3 sezónnych zariadení termálne kúpaliská. Mimo prevádzky boli kúpalisko *Slávia Trnava* a *Mestské kúpaliská v Skalici* a *Senici*. Kvalita vody nevyhovovala najmä vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch (62 %), menej po stránke mikrobiologickej a biologickej (*P. aeruginosa*, črevné enterokoky, jednorazovo producenty). Nevyhovujúce ukazovatele termálnych kúpalísk v kraji súvisia s termálnymi zdrojmi vody s vysokou mineralizáciou, ktorá sa používa na plnenie bazénov. Počas sezóny bol riešený podnet na kvalitu poskytovaných služieb na kúpalisku *EVA Piešťany*, kde na základe výkonu ŠZD neboli zistené žiadne nedostatky a ktorý bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Na

základe podnetu bolo zistené nepovolené prevádzkovanie kúpaliska *Horné Saliby* v okrese Galanta, za ktoré bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 200,- €.

V roku 2013 bolo v **Nitrianskom kraji** v prevádzke 12 sezónnych umelých kúpalísk, v ktorých je spolu 40 bazénov, z toho 24 bazénov termálnych a 16 netermálnych. Mimo prevádzky boli bazény v *Penzióne Fortuna Jelenec* (1 bazén), *Kúpeľi Margita* (1 bazén), *Chľabe – Kováčove* (1 bazén), *Rekreačnom areáli TONA Šurany* (3 bazény) a *Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach* (3 bazény). Naopak, zrealizovaná výstavba nového detského bazénu na *TK v Tvrdošovciach*. V 289 odobratých vzorkách bolo vyšetrených 3 207 ukazovateľov, z toho nevyhovujúcich bolo 117 ukazovateľov, konkrétne po stránke mikrobiologickej nevyhovovalo 66 ukazovateľov (KM pri $36\pm 1^\circ\text{C}$, črevné enterokoky, *P. aeruginosa* a *S. aureus*) a po stránke fyzikálno-chemickej 51 ukazovateľov (najmä CHSK_{Mn} priehľadnosť, voľný Cl_2 pH a teplota vody). Prekročenie MH na termálnych kúpaliskách aj v tomto kraji bolo spôsobené hlavne prirodzeným zložením termálnej vody s vysokou mineralizáciou, ktorá spôsobuje prevádzkové problémy (usadeniny, problematické čistenie bazénov, znižovanie účinnosti dezinfekcie vody). V roku 2013 bol prešetrovaný podnet vo veci prevádzkovania *Termálneho kúpaliska Wellness Santovka* v okrese Levice počas víkendu bez zabezpečenia prítomnosti plavčikov na kúpalisku. Na základe vykonaného ŠZD bolo zistené zahájenie prevádzky bez kladného rozhodnutia RÚVZ ako aj nezabezpečenie dohľadu plavčíkmi počas jeho prevádzkovania, v dôsledku čoho bola prevádzkovateľovi kúpaliska uložená pokuta za správny delikt vo výške 800,- €.

V **Trenčianskom kraji** bolo v roku 2013 sezónne prevádzkovaných 14 letných kúpalísk (24 netermálnych a 11 termálnych bazénov); 5 letných kúpalísk bolo počas KS mimo prevádzky. Rozvoj sezónnych kúpalísk v kraji v posledných rokoch úzko súvisí s objemom finančných prostriedkov vyčlenených na ich rekonštrukciu a údržbu. Vzhľadom na nutnosť realizácie komplexnejšej rekonštrukcie a chýbajúce finančné prostriedky bolo mimo prevádzky napr. *Letné kúpalisko v Nemšovej*. Čiastočnou rekonštrukciou prešlo *Letné kúpalisko Samšport Myjava*. Rekonštrukcia pokračovala pred KS v roku 2013 na *Kúpalisku Pažiť – Bánovce nad Bebravou*, išlo však najmä o zariadenia potravinárskeho charakteru. V priebehu sezóny neboli s prevádzkovateľmi riešené zásadné nedostatky v prevádzke kúpalísk, pre ktoré by bolo nutné dlhodobo prerušiť prevádzku. Drobné nedostatky súviseli podobne ako v minulosti najmä s kvalitou vody na kúpanie a čistením bazénov a čistotou súvisiacich priestorov bazénov. Príčiny zistených nedostatkov: nedostatočné dopúšťanie čerstvej vody vzhľadom na maximálne využívanie kapacity kúpalísk, nedostatočná, resp. nadlimitná dezinfekcia bazénovej vody, nedostatočná hygiena návštevníkov pred vstupom do bazénov, resp. pri kúpaní. V rámci KS 2013 bolo v bazénoch letných kúpalísk odobratých 159 vzoriek vody na kúpanie. Prekročenie MH bolo zistené v 36 vzorkách (v mikrobiologických a chemických ukazovateľoch), čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom znamenalo mierny nárast počtu. Prekročenie limitných hodnôt bolo zaznamenané v ukazovateľoch viazaný Cl_2 , CHSK_{Mn} , KM pri $36\pm 1^\circ\text{C}$, črevné enterokoky a *P. aeruginosa*.

Počet využívaných netermálnych a termálnych bazénov je v **Žilinskom kraji** cca rovnaký. Počas sezóny neboli uvedené do prevádzky bazény v *ATC Belá-Nižné Kamence*, pri *Hoteli Severka pri obci Zákopčie* a ďalej bazény pri *Hoteli Studnička*, *Hoteli Altis* a *Penzióne Slanický Dvor* na Oravskej Priehrade. V rámci ŠZD bolo v júli zistené vo vonkajšom bazéne pri *Hoteli Altis* kúpanie trénujúcich športovcov (detí); na základe uvedeného ako aj zistených nedostatkov v oblasti verejného stravovania bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 900,- €.

Prevádzkovateľ bazénov pri *Hoteli Studnička* požiadal o prevádzku bazénov, avšak po uložení nápravných opatrení na odstránenie nedostatkov neboli tieto vykonané a správne konanie bolo zastavené. Prevádzkovateľ *Letného kúpaliska Vrútky* riešil počas KS sprístupnenie vybavenia pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. *Termálne kúpalisko Vieska Turčianske Teplice* vyriešilo problémy s kapacitou termálneho zdroja z predchádzajúcej sezóny pre zabezpečenie bezproblémovej prevádzky bazénov. Z 1 300 vyšetrených ukazovateľov prekročilo MH len 3,7 % ukazovateľov, z toho len v 10 prípadoch išlo o mikrobiologické ukazovatele. Najviac nedostatkov bolo z hľadiska mikrobiologickej kvality vody zaznamenané pri dodržiavaní ukazovateľa KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$. Nedodržanie MH tohto ukazovateľa viedlo počas sezóny aj k uzatvoreniu časti *Letného kúpaliska Vrútky*. Opatrenia na zlepšenie kvality vody a vypustenie stredného detského bazéna bolo nariadené aj v prípade nálezu *S. aureus* v bazéne na kúpalisku pri *ŠRZ Drienok Mošovce*. Na rovnakom kúpalisku bolo pre vysoké prekročenie chlóru, zistené počas ŠZD v plaveckom plytkom bazéne a v detskom bazéne nariadené vypustenie detského bazéna a uloženie blokovej pokuty vo výške 90,- €. Na *Termálnom kúpalisku Vieska Turčianske Teplice* bol prevádzkovateľ upozornený na povinnosť zabezpečiť dostatočné množstvo plavčikov aj pri možnej zníženej návštevnosti. V priebehu sezóny boli riešené aj 4 podnety na Letné kúpalisko *SUNNY Martin*. Po overení ich opodstatnenosti boli v jednom prípade uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a prevádzkovateľ bol upozornený na dodržiavanie MH ukazovateľov kvality vody a ich pravidelnú kontrolu. 3 podnety sa nedali objektívne posúdiť, nakoľko boli doručené po ukončení akcií organizovaných prevádzkovateľom zariadenia. Prevádzkovateľ bol upozornený, že pri organizovaní hromadných akcií v areáli kúpaliska je povinný dodržiavať požiadavky ustanovené v prevádzkovom poriadku. Jeden podnet bol vyhodnotený ako čiastočne opodstatnený a prevádzkovateľovi boli uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov, týkajúce sa zvýšenia čistoty a intenzity recirkulácie vody.

V **Banskobystrickom kraji** bolo v roku 2013 evidovaných celkovo 36 kúpalísk so sezónnou prevádzkou s 91 bazénmi, z toho väčšina bola netermálnych. Mimo prevádzky bolo 5 kúpalísk s 12-timi bazénmi, buď z dôvodu rekonštrukcie alebo zlého stavu kúpaliska. V roku 2013 bolo zo všetkých prevádzkovaných bazénov odobratých celkom 398 vzoriek vody, z ktorých 137 (34,4 %) bolo nevyhovujúcej kvality. Z mikrobiologických ukazovateľov boli prekračované najmä limitné hodnoty KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, črevných enterokokov, *P. aeruginosa* a *S. aureus*. Z biologických ukazovateľov bola prekročená limitná hodnota konzumentov a producentov. Tak ako u bazénov s celoročnou prevádzkou, bola v odobratých vzorkách najčastejšie prekračovaná resp. nedosahovaná MH voľného a viazaného Cl_2 , čoho príčinou bolo neodborné dávkovanie chemikálií na zdravotné zabezpečenie a úpravu vody v bazénoch. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli ďalej prekračované limitné hodnoty pH a teploty. Pre nevyhovujúcu kvalitu v mikrobiologických ukazovateľoch boli počas kúpacej sezóny vydané 3 zákazy na využívanie vody na kúpanie (pre vonkajší bazén pri *KD Rubín v Kúpeľoch Dudince*, neplavecký bazén na *Letnom kúpalisku Sliač* a rekreačný bazén na *Termálnom kúpalisku Sklené Teplice*). Vydané boli tiež 3 rozhodnutia o uložení pokuty v celkovej výške 660 €. Na *Termálnom kúpalisku v Sklených Tepliciach* bola uložená pokuta vo výške 165 € za závažné nedostatky v prevádzkovej hygiene kúpaliska, na *Termálnom kúpalisku Katarína v Kremnici* boli uložené 2 pokuty vo výške 165 € a 330 € za nepovolené prevádzkovanie detského, rekreačného a plaveckého bazéna. Prevádzkovateľovi *Termálneho kúpaliska Katarína v Kremnici* bola uložená aj blokovaná pokuta za nedostatky zistené pri výkone ŠZD. Prevádzkovateľovi Kúpaliska Dudinka v Dudinciach bola blokovaná pokuta uložená za nedostatky v dokumentácii o prevádzke kúpaliska.

Počas KS bolo v **Prešovskom kraji** v prevádzke 17 sezónnych kúpalísk s 37 netermálnymi bazénmi a 1 kúpalisko so 4 bazénmi s termálnou vodou (*Vyšné Ružbachy*). Mimo prevádzky boli netermálne bazény v okresoch Vranov nad Topľou, Humenné a Bardejov. V priebehu sezóny bolo vyšetrených 147 vzoriek, z toho bolo 52 závadných (35,4 %). Najvyššia závadnosť bola vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch, kde nevyhovovalo 42 ukazovateľov; mikrobiologická závadnosť bola zistená v 38 prípadoch a biologická v 5 prípadoch. Pri kontrole kúpalísk boli prevádzkovatelia upozorňovaní na dôkladné čistenie a na dostatočné a správne zabezpečovanie dezinfekcie v bazénoch. Z dôvodu prekročenia MH vody na kúpanie v mikrobiologických ukazovateľoch bolo kúpanie v bazénoch zakázané a povolené až po dokladovaní vyhovujúcich vzoriek vôd na kúpanie. Na *LK vo Svidníku* bola za nezabezpečenie kvality vody prevádzkovateľovi uložená pokuta v správnom konaní. Pri výkone ŠZD boli zistené aj nedostatky v prevádzkovej hygiene (umyvárne, WC, sprchy, miestnosť prevej pomoci), za čo bola prevádzkovateľovi 2x uložená aj bloková pokuta.

V roku 2013 bolo v **Košickom kraji** z 26 sezónnych kúpalísk v prevádzke 21 zariadení. Z dôvodu zlého technického stavu, pre nerentabilnosť, z dôvodu rekonštrukcie alebo z neznámych príčin boli zatvorené kúpaliská *ŠKP v Košiciach*, pri *Hoteli Hrabina na Bukovci*, *Kúpalisko Zlatník v Košickej Belej*, nekrytý bazén pri *Hoteli Eurobus* na Zemplínskej širave a kúpalisko pri *Hoteli Dargov*. *Letné kúpalisko na Rumanovej ulici Košice* prešlo pred začiatkom KS čiastočnou rekonštrukciou. Na *Letnom kúpalisku v Medzeve* boli v prevádzke 3 bazény. V roku 2013 bola rekonštruovaná úpravňa vody pre plavecký a neplavecký bazén. Celkovo bolo odobratých 175 vzoriek vody, z ktorých požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie nevyhovelo 33 t.j. 19 %. Vyšetrených bolo 2 233 ukazovateľov; prekročenie MH bolo zistené 44x (cca 1/3 boli mikrobiologické a 2/3 fyzikálno-chemické ukazovatele). Zákaz prevádzky detského bazéna na kúpalisku *RYBA Anička Košice* bol vydaný z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody v ukazovateľoch *E. coli*, *P. aeruginosa*, KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, producenty a CHSK_{Mn} . Pokuta vo výške 300,- € bola prevádzkovateľovi uložená za nezabezpečenie údržby a čistenia bazénov, priestorov, prevádzkových plôch a zariadení kúpaliska a nedodržiavanie schváleného prevádzkového poriadku.

Prehľad sezónnych umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.5. a č. 2.6..

3. Kvalita ovzdušia

3.1 Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Kvalita vonkajšieho ovzdušia je významným faktorom vplyvujúcim na zdravotný stav populácie. Zodpovednosť za sledovanie a hodnotenie kvality vonkajšieho ovzdušia podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší má Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré túto úlohu zabezpečuje prostredníctvom poverenej organizácie – Slovenským hydrometeorologickým ústavom. SHMÚ zabezpečuje monitorovanie kvality ovzdušia na celom území SR v súlade s platnými právnymi normami, najmä so zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhláškou MP, ŽP a RR SR č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia. Vybrané RÚVZ v SR dostávajú zo SHMÚ informácie o smogových situáciách „upozornenie“ a „varovanie“ a na požiadanie všetky priebežné výsledky meraní znečistenia ovzdušia.

Vývoj emisií hlavných znečisťujúcich látok na území Slovenskej republiky sa sleduje prostredníctvom databázy Registra emisií a zdrojov znečistenia ovzdušia (REZZO), ktorá sa od roku 1985 spracováva na SHMÚ v Bratislave. Vývoj a stav emisnej situácie sledujú okrem SHMÚ, aj Obvodné úrady životného prostredia, ktoré spolu so Slovenskou inšpekciou

životného prostredia - inšpektorátom ochrany ovzdušia sledujú aj technologický stav jednotlivých zdrojov znečisťovania.

Veľké zdroje znečisťovania ovzdušia boli postupne opätovne posudzované podľa zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia. Nové zdroje znečisťovania ovzdušia prechádzajú posudzovaním vplyvu na životné prostredie a sú povolené na základe overenia súladu s platnými právnymi predpismi.

Zo zdravotného hľadiska sú považované za najzávažnejšie emisie z dopravy, najmä jemné prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, ďalej PCB, polyaromatické uhľovodíky (karcinogén benzo-a-pyrén) a prchavé uhľovodíky (osobitne karcinogény benzén a 1-3 butadién). Chýba však dôslednejšie monitorovanie koncentrácií dokázaných ľudských karcinogénov benzénu a 1-3 butadiénu.

Na území **Bratislavského kraja** prevádzkuje SHMÚ 3 automatické meracie stanice v Bratislave a jednu dopravnú v Malackách. Merané znečisťujúce látky sú TZL, SO₂, NO₂, CO a benzén. Všeobecne pozitívny vplyv na znečistenie ovzdušia v Bratislave má vysoká veternosť (ročný priemer nad 5 m/s), ktorá zabezpečuje dostatočný rozptyl škodlivín, a minimálny rozsah inverzných situácií so zhoršením rozptylových podmienok. V roku 2013 boli hlásené smogové situácie (letný smog – prízemný ozón) formou signálu „upozornenie“ v Bratislave v 4 dňoch (19.07., 5.08., 8.08. a 10.08.); signál „výstraha“ vydaný nebol. Na území mesta dochádza k prekročovaniu limitných hodnôt jemných prachových častíc PM₁₀, najmä na stanici Trnavské mýto, avšak nevyskytujú sa dlhodobé inverzné situácie s vysokými koncentraciami, ktoré by predstavovali ohrozenie zdravia obyvateľov. K najvýznamnejším znečisťovateľom na území mesta Bratislavy patrí CM European power s.r.o. (tepláreň Vlčie hrdlo), a.s.Slovnaft, Paroplynový cyklus a.s., Bratislavská teplárenská a.s., Spaľovňa odpadu OLO, Duslo-Istrochem a.s. a Volkswagen Slovakia a.s.. V okresoch Malacky, Pezinok a Senec sú to Holcim(Slovakia) Rohožník, Swedwood Malacky a Nafta Gbely. Z emisií prevládajú prachové častice, oxidy dusíka, oxid uhoľnatý a oxid siričitý. Zdrojom uhľovodíkov je najmä prevádzka a.s. Slovnaft. Nové zdroje znečisťovania ovzdušia prechádzajú posudzovaním vplyvu na životné prostredie a sú povolené na základe overenia súladu s platnými právnymi predpismi. Najvýznamnejším zámerom, ktorý riešil veľký zdroj znečisťovania ovzdušia a prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie i posúdením dopadov na verejné zdravie, boli jednotlivé stavby Rozšírenie výrobných kapacít a.s. Volkswagen Bratislava, ktoré sa posudzovali i v r. 2013. Podľa výsledkov meraní SHMÚ na križovatkách sa prejavovalo prekročovanie limitov PM₁₀. K prekročovaniu limitných hodnôt iných škodlivín prakticky nedochádzalo. Monitorovanie koncentrácií dokázaného ľudského karcinogénu benzénu sa vykonáva na Trnavskom mýte, prekročovanie limitu v r. 2013 nebolo zistené.

V **Trnavskom kraji** patria medzi najväčších producentov znečisťujúcich látok spoločnosti Amylum Slovakia, Wienerberger Slovenské tehelne v k.ú. Boleráz. V meste Trnava to je Zlievareň Trnava, Skloplast Trnava, Sweedvod Trnava. V meste Piešťany sú to Energetické a spaľovacie zariadenie liečebných domov SLK Piešťany a Bytový podnik Piešťany. V okrese Hlohovec patria medzi významné zdroje znečistenia Poľnohospodárske družstvo Siladice, Zentiva Hlohovec, Bekaert Hlohovec. Pre mesto Trnava je spracovaný program riadenia kvality ovzdušia pre prekročované imisné hodnoty znečisťujúcich látok a vydaný akčný plán na zlepšenie kvality ovzdušia. Rozsah sledovania je určený aktuálnymi potrebami a zväčša zahŕňa stanovenie prahného spádu a polietavého prachu s určením obsahu ťažkých kovov v týchto kontaminantoch, oxidu siričitého, oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, pH, 1% výluhu prahného spádu. Na znečisťovanie ovzdušia sa však v zvýšenej miere podieľa dopad z prevádzky motorových vozidiel, najmä v centrálnych častiach mestských aglomerácií. V

okrese Galanta vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Okres ani žiadna lokalita v okrese nie je zaradená do oblasti vyžadujúcej osobitnú ochranu. Celkovo v evidencii je 180 prevádzkovateľov a 276 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

V **Trenčianskom kraji** vyhláškou MŽP SR č. 112/1993 bolo vymedzených 12 oblastí v rámci Slovenska s veľkým zaťažením znečistenia ovzdušia. Patrí k nim aj oblasť Hornej Nitry. Kvalita ovzdušia je tu ovplyvňovaná činnosťou veľkých priemyselných zdrojov ENO Zemianske Kostolany, FORTISCHEM a.s. Nováky, Hornonitrianske bane, PORFIX - porobetón a.s. Zemianske Kostolany patriace k najväčším znečisťovateľom ovzdušia aj v rámci Slovenska. Štruktúra priemyslu, ktorá je tu zastúpená energetickým, chemickým priemyslom a baníctvom je charakteristická vysokou energetickou náročnosťou pri používaných technológiách so značnou produkciou a únikom emisií. V sledovanom období nedošlo k zásadným zmenám znečistenia ovzdušia. Okrem základných znečisťujúcich látok (SO₂, NO_x, polietavý prach) je územie negatívne ovplyvňované špecifickými škodlivinami a to arzénom, ortuťou, chlórrom a vinylchloridom monomérom. VCM a arzén sú dokázané karcinogény a ich výskyt je spájaný so zvýšeným výskytom hemangioendotheliómie pečene a rakovinou pľúc a kože. Vo vykonaných zdravotných štúdiách bol dopad znečistenia ovzdušia na zdravotný stav relevantný u obyvateľov obcí Zemianske Kostolany, Bystričany a Nováky (cca 7769 obyvateľov). Na základe zistených negatívnych dopadov znečistenia ovzdušia na zdravotný stav obyvateľstva boli u znečisťovateľov vykonané zmeny technológií (ENO - fluidné spaľovanie, odsírenie spalín, NCHZ - zníženie emisií VCM, karbidového prachu), ktoré sa pozitívne prejavili na kvalite voľného ovzdušia. V zmysle § 9 zákona NR SR č. 478/2002 Z.z. je okres Prievidza v rozsahu jeho administratívnych hraníc zaradený ako zóna vyžadujúca osobitnú ochranu. Na zlepšenie kvality ovzdušia bol vypracovaný a schválený Integrovaný program na ochranu kvality ovzdušia a v rámci tohto uvedený do prevádzky Varovný a regulačný smogový systém, ktorý bol v roku 2005 novelizovaný. V roku 2013 bolo vyhlásené 1x varovanie z dôvodu zvýšenia koncentrácie znečisťujúcich látok PM₁₀ v ovzduší nad povolené hygienické limity. Regulačný stupeň nebol vyhlásený. V rámci sledovaného regiónu v Trenčianskom kraji je možné okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou hodnotiť ako málo až stredne znečistené, vďaka absencii veľkých zdrojov priemyselnej výroby. Okresný úrad Trenčín, Odbor starostlivosti o životné prostredie vydal Akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia pre oblasť riadenia kvality ovzdušia pre územie mesta Trenčín a znečisťujúcu látku PM₁₀ všeobecne záväznou vyhláškou č. 1/2013 z 20.02.2013. V oblasti riadenia kvality ovzdušia na území mesta Trenčín je riziko prekročovania limitnej hodnoty 50 µg/m³ pre znečisťujúcu látku PM₁₀ a preto všetkým zúčastneným subjektom vznikla povinnosť plniť akčný plán a opatrenia v ňom prijaté. V kraji Trenčín v roku 2013 nebol zistený výskyt prekročenia informačného prahu ozónu, podľa hlásení zasielaných z Riadiaceho strediska ozónového varovného systému SHMÚ, Bratislava.

V **Nitrianskom kraji**, vzhľadom na menšie zastúpenie ťažkého priemyslu s výraznejšími zdrojmi znečistenia ovzdušia, územie okresov Komárno, Levice, Nové Zámky, Topoľčany a Zlaté Moravce nebolo podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení zákona č. 318/2012 Z. z. zaradené medzi oblasti s riadenou kvalitou ovzdušia, resp. do monitorovacej siete kvality ovzdušia, prevádzkovej SHMÚ. Z hľadiska čistoty ovzdušia patrí región Komárna medzi najmenej postihnuté okresy v rámci Nitrianskeho kraja. Dôvodom je absencia väčších priemyselných závodov ako závažných znečisťovateľov ovzdušia a dobré rozptylové podmienky. Územie okresu Levice je všeobecne považované za relatívne menej zaťažené. Na

základe údajov z Obvodného úradu životného prostredia v roku 2013 bolo evidovaných v okrese Levice 11 veľkých zdrojov a 262 stredných zdrojov znečisťovania (152 prevádzkovateľov stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia). V meste Levice je evidovaných 117 zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 9 veľkých zdrojov a 108 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Za posledných 5 rokov došlo k zníženiu emisií produkovaných zdrojmi znečisťovania ovzdušia. Na území okresu Nové Zámky je evidovaných 8 zdrojov veľkého znečistenia a 188 stredných zdrojov znečistenia. Z hľadiska emisií, za posledné roky došlo k poklesu produkcie väčšiny hlavných znečisťujúcich látok. V okrese Topoľčany je evidovaných 244 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. V zóne Nitriansky kraj bola na základe hodnotenia kvality ovzdušia vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia podľa zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení zákona č. 318/2012 Z. z.. Hodnotenie kvality ovzdušia dotknutého územia sa vykonáva prostredníctvom monitorovania na monitorovacích staniciach a modelovaním. Pracovná skupina na KÚŽP Nitra v spolupráci s RÚVZ Nitra sleduje pravidelne dodržiavanie limitných hodnôt škodlivín imisií z dopravy (prekročená je ročná limitná hodnota pre NO_x na Štúrovej ul.). V spolupráci so SIŽP Nitra bola vykonaná spoločná kontrola v Duslo a.s. Šaľa a v MESSER Tatragas s.r.o., stredisko Šaľa, k prevencii vzniku závažných priemyselných havárií.

Počas roka 2013 v **Žilinskom kraji** nebola zaznamenaná žiadna sťažnosť na zhoršenú kvalitu vonkajšieho ovzdušia, príp. zápach v meste. V okrese Žilina je evidovaných 17 znečisťovateľov, ktorí sú kategorizovaní ako veľkí znečisťovatelia a 289 stredných znečisťovateľov. Medzi najväčších znečisťovateľov v meste Žilina patrí Žilinská teplárenská a. s., TL ,SO₂, NO_x CO a org. O /najviac oxidy síry a dusíkaté látky/. Medzi najväčších znečisťovateľov patrí DOLVAP Varín, ktorý najviac znečisťuje ovzdušie v TZL CO, ďalej KIA Motors s.r.o., ktorá znečisťuje v TOC. Okrem toho vypúšťa do ovzdušia ešte Cd, Cr, Cu, Zn, F, NH₃. V meste Žilina ostáva najväčší problém z imisného hľadiska PM₁₀. Počet prekročení v ukazovateli PM₁₀ bol v roku 2011 - 95x, v roku 2012 - 64x a v roku 2013 bol prekročený limit 55x, čo je výrazné zlepšenie za ostatné roky. Ozón nebol v tomto roku prekročený. V zmysle všeobecne platnej záväznej vyhlášky OÚŽP Žilina č. 1/2013 zo dňa 21.2.2013, ktorou sa vydáva Akčný plán pre územie mesta Žilina úrad na svojej webovej stránke informuje obyvateľov o situácii, účinkoch na ľudské zdravie a odporúčaniach. V rámci okolitého územia mesta sú dôležité opatrenia prijaté formou VZN zamerané na zákaz spaľovania odpadu na voľných plochách, vypaľovania trávnatých porastov a iných činností, ktoré by spôsobovali zhoršovanie kvality ovzdušia. Pre znečisťujúcu látku PM₁₀ je vypracovaný Program na zlepšenie kvality ovzdušia mesta Žilina. V roku 2013 boli posudzované podania charakteru ovplyvňujúce ovzdušie v rámci integrovaného povolenia stavieb. Na webovej stránke úradu je uverejnená informácia „Ochrana obyvateľstva pri zhoršení rozptylových podmienok – smogová situácia“. Program zlepšenia kvality ovzdušia sa týka v regióne Liptova k.ú. mesta Ružomberok a obce Likavka pre znečisťujúcu látku PM₁₀. V zóne Žilinského kraja bolo územie mesta Ružomberok a obce Likavka vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM₁₀. Vymedzené územie je charakteristické ako priemyselná oblasť, v ktorej majú zastúpenie priemyselné podniky – tepláreň, výroba celulózy a papiera, malé lokálne zdroje a tiež automobilová doprava. Okrem prachu je ovzdušie v meste Ružomberok a blízkom okolí znečistené aj ďalšími škodlivinami, ako sú oxidy síry, oxidy dusíka a zápachajúce organosírne zlúčeniny. Obvodný úrad životného prostredia v Žiline vydal 21.2.2013 novú všeobecne záväznú vyhlášku č. 2/2013, ktorou sa vydáva akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia pre katastrálne územie mesta Ružomberok a obce Likavka a znečisťujúcu látku PM₁₀ a PM_{2,5} s účinnosťou od 1.3.2013. V meste Ružomberok stále pretrvávajú nepriaznivá situácia v kvalite ovzdušia, ktorá je vyjadrovaná počtom prekročení limitnej hodnoty pre

PM₁₀. Počet prekročení limitnej hodnoty týchto častíc mal od r. 2004 do r. 2006 stúpajúcu tendenciu. V súvislosti s prekračovaním povolenej dennej limitnej hodnoty tuhých častíc do veľkosti 10 μm v ovzduší (PM₁₀), ktorý bol dosiahnutý v počte 35 krát ku dňu 25.10.2013, vyhlásil dňa 25.10.2013 Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, reguláciu s požiadavkou na uplatňovanie a plnenie krátkodobých opatrení s požiadavkou na pravidelné čistenie ulíc, ciest, chodníkov, pešej zóny a umývanie ciest, k obmedzovaniu cestovania osobnou automobilovou dopravou a na nespáľovanie nekvalitného paliva a odpadu v lokálnych kúreniskách a vyhlásenie uplatňovania opatrení z dôvodu možného prekročenia dennej limitnej hodnoty PM₁₀ bolo aj dňa 15.3.2013. Z ekologických stavieb sme v okrese Lipt. Mikuláš opäť posudzovali zámer k vybudovaniu novej Bioplynovej stanice (BPS) v obci Prosiek, kde vzhľadom k predpokladanému nepriaznivému a významnému vplyvu navrhovanej činnosti na verejné zdravie požadovali, aby bol navrhnutý zámer posúdený odbornými spôsobilými osobami v zmysle vyhodnotenia dopadov na verejné zdravie podľa § 52 ods. 1 písm. d) zák. č. 355/2007 Z.z.. Územie miest Martin a Vrútky je v rámci Žilinského kraja vymedzené ako Oblasť riadenia kvality ovzdušia. Oblasť má rozlohu 86 km². V priebehu posledných rokov došlo k miernemu zníženiu emisií TZL z veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia, ale naopak došlo k značnému nárastu emisií TZL z malých zdrojov, hlavne z lokálneho vykurovania domácností. Ďalšími významnými a narastajúcimi zdrojmi, podieľajúcimi sa na znečisťovaní ovzdušia, sú doprava, resuspenzia tuhých častíc z povrchu ciest, erózia odkrytej pôdy a nespavených povrchov, prašnosť z lokálnej stavebnej činnosti. Výsledkom sú zvýšené koncentrácie imisií PM₁₀. Na základe Všeobecne záväznej vyhlášky Obvodného úradu životného prostredia č. 3/2013 zo dňa 21.2.2013, ktorou sa vydáva Akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia pre oblasť riadenia kvality ovzdušia katastrálne územie mesta Martin a Vrútky a znečisťujúcu látku PM₁₀ a PM_{2,5} RÚVZ so sídlom v Martine uplatnil krátkodobé opatrenia a na internetovej stránke poskytol odborné informácie o účinkoch zvýšených koncentrácií prachových častíc na zdravie ľudí. V rámci „Programu na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia pre územie miest Martin a Vrútky“ sú navrhnuté rôzne opatrenia s cieľom dosiahnuť zníženie podielu spaľovania pevných palív.

Nakoľko z roku 2013 nie sú k dispozícii kompletne výsledky merania znečisťujúcich látok vo voľnom ovzduší z automatických monitorovacích staníc prevádzkovaných SHMÚ, nebolo možné komplexne zhodnotiť stav kvality voľného ovzdušia v **Banskobystrickom kraji**.

Na území **Prešovského kraja** sú monitorovacie stanice v Starej Lesnej, na Starine, v Gánovciach, Prešove, Vranove nad Topľou, Humennom a v Kolonickom sedle a sledujú: oxid uhličitý, oxid uhoľnatý, oxidy dusíka, ozón, tuhé častice PM₁₀ a PM_{2,5}. K 31.12.2013 bola koncentrácia tuhých častíc PM₁₀ prekročená na automatickej monitorovacej stanici v meste Prešov 54 krát. Tento limit bol prekročený už v mesiaci apríl a Krajský úrad životného prostredia v Prešove dňa 25.4.2013 (kedy došlo k 30. prekročeniam LH určenej pre PM₁₀) vyzval zodpovedné orgány a inštitúcie, aby začali uplatňovať krátkodobé opatrenia uvedené v prílohe č. 4 VZV KÚŽP v Prešove č. 2/2013 z 21. 02. 2013. Vymedzenými oblasťami riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM₁₀ v kraji sú: územie mesta Prešova a územie obce Ľubotice, územie mesta Vranov n/T a územie obcí Hencovce, Kučín, Majerovce a Nižný Hrabovec. Intenzita dopravy má v sídlach miest a obcí jednoznačne rastúci trend s negatívnym dopadom na zdravie.

V **Košickom kraji** je navrhnutých 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia v ôsmich zónach a v dvoch aglomeráciách. Aglomerácia Košice, s vymedzeným územím mesta Košice, bola vybraná pre oxid siričitý, oxid dusičitý, oxidy dusíka, častice PM₁₀, častice PM_{2,5}, benzén

a oxid uhoľnatý. Pre znečisťujúcu látku PM₁₀ bola v aglomerácii/zóne: Košice/Košický kraj vymedzená oblasť kvality ovzdušia pre územie mesta Košice a obcí Bočiar, Haniska, Sokolany, Veľká Ida, s celkovou plochou 302 km² a počtom obyvateľov 246 493. Na území mesta Košice sú dlhodobo umiestnené 3 automatizované monitorovacie stanice prevádzkované SHMÚ. Monitorovacie stanice na Štefánikovej a Amurskej ulici monitorujú koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5}. V lokalite Štefánikovej ulice sa monitorujú aj oxidy dusíka a benzén. Na monitorovacej stanici, umiestnenej na Ďumbierskej ulici sa monitoruje ozón. Denné limitné hodnoty pre PM₁₀ boli prekročené na stanici Košice-Štefánikova. V tejto zóne bola prekročená denná limitná hodnota na ochranu zdravia ľudí pre PM₁₀ na stanici Veľká Ida -Letná. Na monitorovacej stanici dosiahol počet prekročení 24-hodinovej limitnej hodnoty PM₁₀ na ochranu zdravia 77, čo je najväčšia hodnota na Slovensku, avšak oproti predošlému roku ide o výrazný pokles. Rovnaký trend vykazuje aj stanica Krompachy-SNP, s poklesom prekročení na 63 a priemernou ročnou hodnotou pod 40 µg.m⁻³ a tiež stanica Strážske-Mierová, kde klesol počet prekročení na 38 a ročný priemer na 30,2 µg.m⁻³. Cieľová hodnota pre PM_{2,5} bola prekročená na staniciach Veľká Ida-Letná a Krompachy-SNP. Ostatné znečisťujúce látky neprekročili limitné hodnoty. Mesto má vypracovaný Program na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorý je spracovaný pre vymedzenú oblasť riadenia kvality ovzdušia, ktorú tvorí katastrálne územie mesta Košice a katastrálne územie obcí Bočiar, Haniska, Sokolany a Veľká Ida, kde dochádza k prekračovaniu limitnej hodnoty znečisťujúcej látky PM₁₀. Územie mesta Strážske (okres Michalovce) bolo SHMÚ na základe hodnotenia kvality ovzdušia v zónach a aglomeráciách v roku 2011 podľa § 9 ods. 3 zák. č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov navrhnuté do oblasti riadenia kvality ovzdušia SR na rok 2012, znečisťujúca látka – PM₁₀. Významným zdrojom znečisťovania ovzdušia v okrese Spišská Nová Ves v oblasti Rudňany – Markušovce bol závod 06 Rudňany š.p. ŽELBA Spišská Nová Ves s úpravou železnej rudy, vyťaženej v Rudňanoch a s výrobou ortuti. Z výsledkov geologického prieskumu kontaminácie územia vyplynulo, že územie je znečistené ortuťou a kadmium v kategórii B a C a znečistenie sa prejavuje aj v spodnej vode. Mesto Krompachy, s dlhoročným extrémnym znečisťovaním všetkých zložiek životného prostredia z výrobných aktivít závodov Kovohuty, SEZ a Železorudné bane v Slovinkách, sa nachádza v oblasti silne narušeného životného prostredia, osobitne sledovaného i v rámci Slovenskej republiky. Túto oblasť negatívne poznamenala banská činnosť s následným komplexným spracovaním železných a medených rúd.

3.2. Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

V roku 2013 sa sledovanie kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru realizovalo na základe žiadosti obyvateľov bytov o odborné posúdenie podmienok bývania z hľadiska výskytu ohrozenia zdravia, najmä z dôvodu nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok, výskytu vlhkosti a plesní a z dôvodu neadekvátneho využívania bytu jeho obyvateľmi. Výskyt mikrobiologických a biologických znečisťujúcich látok sa objektivizoval v rámci úloh súvisiacich so zisťovaním kvality vnútorného ovzdušia budov. Kvalita vnútorného prostredia bola posudzovaná v zmysle vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V tabuľke č. 3.1 je uvedený prehľad meraní koncentrácie znečisťujúcich látok v interiéroch objektov.

V roku 2013 vykonali pracovníci odboru hygieny životného prostredia Úradu verejného zdravotníctva SR a vybraných Regionálnych úradov verejného zdravotníctva v zimnom a letnom období mimoriadny cielený štátny zdravotný dozor zameraný na monitoring aktuálneho stavu výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so

zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť. Gestorom úlohy boli ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie. Odbery, ako aj analýzy sa vykonávali podľa jednotného metodického usmernenia, ktoré vypracoval RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Do riešenia tejto úlohy boli v zimnom období zapojené vybrané oddelenia HŽP na ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Poprad, Prešov, Spišská Nová Ves a Žilina, ktoré zabezpečili odber vzoriek a ich doručenie do laboratória. V zimnom období bolo celkovo v 22 ubytovacích zariadeniach odobraných 110 vzoriek prachu z matracov (vyšetrených 220 ukazovateľov), ktoré boli analyzované v laboratóriu oddelenia biológie životného prostredia, odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. V letnom období boli do úlohy zapojené oddelenia HŽP na ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica (Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom), Bratislava, Košice, Nitra (Levice, Komárno, Nové Zámky, Topoľčany), Prešov (Stará Ľubovňa, Svidník, Bardejov, Humenné), Spišská Nová Ves, Trenčín, Trnava (Senica, Galanta) Žilina (Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín, Martin, Čadca). V letnom období bolo v 40 ubytovacích zariadeniach odobratých 200 vzoriek, vyšetrených 400 ukazovateľov a zrealizovaných 400 analýz. Zistené hladiny guanínu (μg na 1g prachu) boli vyhodnotené v súlade s požiadavkami platnej vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Limitná hodnota je $<2 \mu\text{g}$ alergénov roztočov /1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu. V ubytovacích zariadeniach v strediskách zimnej rekreácie platnej legislatívy vyhovovalo 27 vzoriek (neprítomné alergény roztočov) t.j. 24,55 % (obsah guanínu nižší ako ako 600 μg /1g prachu).

Ubytovacie zariadenia v strediskách zimnej rekreácie - celkom bolo v 22 ubytovacích zariadeniach odobratých 110 vzoriek

Vyhovujúcich bolo 27 vzoriek = 24,55 % - obsah guanínu nižší ako 600 μg /1g prachu = neprítomné alergény roztočov

42 vzoriek = **38,2 %** - obsah guanínu v rozpätí 600 – 2500 μg /1g prachu

39 vzoriek = **35,45%** - obsah guanínu v rozpätí 2500 – 10 000 μg /1g prachu

2 vzorky = **1,8%** - obsah guanínu $> 10\,000 \mu\text{g/g}$ = **výskyt alergénov roztočov vysoký**

Ubytovacie zariadenia v strediskách letnej rekreácie - celkom bolo v 40 ubytovacích zariadeniach odobratých 200 vzoriek (z toho 5 vzoriek nebolo možné analyzovať

Vyhovujúcich bolo 40 vzoriek = 20,51 % - obsah guanínu nižší ako 600 μg /1g prachu = neprítomné alergény roztočov

118 vzoriek = **60,51 %** - obsah guanínu v rozpätí 600 – 2500 μg /1g prachu

28 vzoriek = **14,36%** - obsah guanínu v rozpätí 2500 – 10 000 μg /1g prachu

9 vzorky = **4,62%** - obsah guanínu $> 10\,000 \mu\text{g/g}$ = **výskyt alergénov roztočov vysoký**

Nakoľko zistená úroveň v mnohých zariadeniach nie je vyhovujúca, bude potrebné pri výkone ŠZD kontrolovať vykonávanie údržby prostredia tak, aby sa dodržali najvyššie prípustné hodnoty mikrobiologických a biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov. Zistené výsledky bude možné použiť pri hodnotení zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

V **Bratislavskom kraji** v roku 2013 bolo analyzovaných celkom 114 vzoriek ovzdušia z interiérov budov nevýrobného charakteru, z ktorých bolo vykonaných vyšetrenie na 157 ukazovateľov (951 analýz). 65 vzoriek bolo vyšetrených na obsah pevných aerosólov so zameraním na výskyt azbestových vlákien. V ďalších vzorkách bol zisťovaný obsah prachových častíc, formaledhydu, amoniaku, oxidu uhoľnatého, toluénu, prchavých

organických látok (VOC), benzénu, etylbenzénu a xylénov. Výsledky boli posúdené podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z., resp. podľa odporúčaní WHO. Výsledky merania znečisťujúcich látok v bytových a nebytových priestoroch s dlhodobým pobytom osôb preukázali prekročovanie prípustných koncentrácií iba v 6 prípadoch zo 114, t.j. iba cca v 5%. Išlo o výskyt formaldehydu a toluénu. Merania azbestu boli zväčša platené služby na objednávku firiem, ktoré vykonávali demontáž azbestových materiálov.

V **Trnavskom kraji** sa nevykonávalo sledovanie stavu kvality ovzdušia v uzavretých priestoroch.

V **Trenčianskom kraji** v roku 2013 bolo v sledovanom regióne konzultované znečistenie ovzdušia v uzatvorených priestoroch v bytových jednotkách s podozrením na výskyt plesní. V roku 2013 na základe žiadostí bola vykonaná obhliadka dvoch bytových priestorov - v meste Považská Bystrica a v Dubnici nad Váhom. V oboch prípadoch sa jednalo o byty s viditeľnou prítomnosťou plesní a vlhkosťou (len vizuálne posúdenie), ktoré obývala rodina s malými deťmi a seniori.

V **Nitrianskom kraji** bolo v bytových priestoroch v okrese Komárno vykonaných celkovo 26 vyšetrení, z toho 12 vyšetrení na viditeľnú prítomnosť plesní, 2 vyšetrenia na viditeľnú prítomnosť vlhkosti, 10 meraní mikrobiologických faktorov a 2 merania chemických škodlivín. Predmetné vyšetrenia boli vykonané z podnetu, resp. na základe žiadosti obyvateľov. V nebytových priestoroch boli vykonané 4 vyšetrenia, zabezpečené v rámci štátneho zdravotného dozoru pri posudzovaní návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o viditeľnú prítomnosť plesní ako i viditeľnú prítomnosť vlhkosti. Z podnetu obyvateľov boli zabezpečené 2 vyšetrenia kvality ovzdušia bytových priestorov. V oboch prípadoch išlo o bytové priestory v nájomnom bytovom dome, v ktorých bol evidovaný viditeľný rast plesní na vnútorných povrchoch stien a predmetov (cca 40 % vyšetrenej plochy), ako aj viditeľná prítomnosť vlhkosti (cca 30 % vyšetrenej plochy), čo je neprípustné podľa vyhl. č. 259/2008 Z.z.. Na základe rokovania s Mestom Komárno bolo konštatované, že nedostatky v bytovom dome vyplývajú z nevyhovujúceho spôsobu užívania predmetných bytov (nedostatočné vykurovanie a vetranie), za čo zodpovedajú nájomcovia. Obyvatelia boli upozornení na zabezpečenie nápravných opatrení. V predmetnom rodinnom dome bol zamestnancami RÚVZ zabezpečený aj odber vzoriek v počte 10 ks za účelom laboratórnej analýzy na prítomnosť a identifikáciu plesní vo vnútornom prostredí. Vo všetkých vzorkách bola potvrdená prítomnosť niekoľko druhov plesní. Žiadateľovi bolo navrhnuté riešenie problematiky. V nebytových priestoroch bol v troch prípadoch evidovaný viditeľný rast plesní na vnútorných povrchoch stien (cca 20 % vyšetrenej plochy), zistený pri výkone štátneho zdravotného dozoru v rámci posudzovania návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky. V dvoch prípadoch sa jednalo o prevádzku administratívnych priestorov, resp. predajne. Priestory predmetných prevádzok boli kladne posúdené až po odstránení zistených nedostatkov. V jednom prípade, pri posudzovaní návrhu na uvedenie priestorov zariadenia sociálnych služieb v Komárne po povodni v júni r. 2013 do prevádzky bola evidovaná aj viditeľná prítomnosť vlhkosti s rozsiahlym viditeľným rastom plesní masívne (cca 60% vyšetrenej plochy) do výšky pôvodného zaplavenia (cca 1,8 m). Vzhľadom na rozsah poškodenia objektov predmetného zariadenia a skutočnosť, že prevádzkovateľ z finančných dôvodov neplánoval zabezpečiť nápravné opatrenia rekonštrukciou objektov pre predmetné zariadenie, bolo vydané negatívne rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky.

V **Žilinskom kraji** v okresoch Žilina a Bytča sa v roku 2013 boli podané 2 písomné podnety na prešetrenie vnútorného prostredia v bytoch s výskytom plesní na stenách a stropoch a na

dezolátny stav neobývanej nehnuteľnosti. V zariadení soľnej jaskyne bolo v mesiaci október vykonané meranie mikroklimatických podmienok, a to sedimentačnou metódou /6 vzoriek/ a presávaním prostredníctvom aeroskopu /3 vzorky/. V jednom prípade pri presávaní aeroskopom bola zistená zvýšená prítomnosť plesní / $5,6 \cdot 10^2$ KTJ/m³/. Následne bol tento stav prekonzultovaný s prevádzkovateľom zariadenia. Nakoľko bolo z jeho strany nutné vykonať väčšie technické opatrenia, opakované premerania sa zrealizujú v roku 2014.

V **Banskobystrickom kraji** na základe žiadostí obyvateľov bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno o odborné posúdenie výskytu vlhkosti a plesní boli v roku 2013 pracovníkmi odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica vykonané miestne obhliadky v šiestich bytoch. Vo všetkých predmetných bytoch bola zistená viditeľná prítomnosť vlhkosti a plesní, ktoré poukazovali na možný zdroj vlhkosti a prítomnosť vhodných mikroklimatických podmienok pre rast a šírenie plesní. Užívatelia bytu boli upozornení na reálne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a to najmä detí, chronicky chorých ľudí a ľudí s alergickým alebo astmatickým ochorením v dôsledku viditeľnej prítomnosti plesní v prostredí bytov.

V **Prešovskom kraji**, v rámci úlohy programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na roky 2013 – 2015, RÚVZ so sídlom v Poprade ako riešiteľské pracovisko vykonal v prevádzke AQUACITY Poprad v decembri 2013, okrem iných vyšetrení, na 13 odborných miestach aquaparku odber vzoriek ovzdušia na mikrobiologické vyšetrenie.

V **Košickom kraji** boli v roku 2013 na žiadosť užívateľov bytov mesta Košice vydané tri odborné vyjadrenia k výskytu plesní v byte. Majitelia bytov a prevádzkovatelia budov boli poučení o negatívnych účinkoch plesní na zdravie a o možnostiach riešenia vzniknutého stavu. V okrese Michalovce bola vykonávaná v rámci ŠZD v nebytových budovách len vizuálna kontrola vnútorného prostredia, zameraná na viditeľnú prítomnosť plesní a vlhkosti, pri ktorej neboli zistené nedostatky. V okrese Rožňava boli riešené 3 podnety: jeden vo veci ohrozenia zdravia obyvateľov bytového domu v dôsledku zhromažďovania odpadov v jednom z bytov a dva vo veci nehygienických podmienok bývania v bytovom dome. Podnety boli postúpené na riešenie príslušnému mestu a obci.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Hluk je sprievodným javom väčšiny prírodných dejov, technologických a pracovných procesov a životnej aktivity ľudí a je jedným zo základných faktorov ovplyvňujúcich kvalitu životného prostredia, najmä v urbanizovaných oblastiach.

Podiel podnetov občanov zameraných na prekročovanie prípustných hodnôt hluku v životnom prostredí z rôznych prevádzok v celkovom počte podaní v posledných rokoch neustále stúpa. Príčinou je intenzívna urbanizácia prostredia, nárast počtu developerských aktivít vo väčších mestách spojených s prudkým rastom intenzity environmentálne nepriaznivej individuálnej automobilovej dopravy. I napriek už vžitému preventívnemu prístupu v podobe dôsledného požadovania spracovania hlukových štúdií so zapracovaním záverov a odporúčaní do projektovej dokumentácie pri posudzovaní územných plánov a vypracovaní záväzných stanovísk orgánov verejného zdravotníctva ako dotknutých orgánov v územnom konaní stavieb, ktoré by mohli byť stacionárnym (výrobné a obchodné prevádzky, pohostinské zariadenia a pod.) či mobilným (výstavba a prestavba diaľnic, rýchlostných ciest a ostatných pozemných komunikácií či železničných dráh) zdrojom nadmerného hluku, resp. pri

umiestňovaní chránených objektov do hlučného prostredia, ako aj pri posudzovaní zámerov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. ostáva hlučnosť jedným z najvýznamnejších environmentálnych problémov najmä vo vzťahu k zodpovednosti za tzv. starú hlučnú záťaž spôsobenú postupným nárastom intenzity pôsobenia zdrojov hlučnosti v územiach s limitovanými možnosťami zabezpečenia protihlučkovej ochrany ako aj vo vzťahu ku konfliktným situáciám v súvislosti s funkčným využitím územia pri zmenách v územnom plánovaní.

- *Stacionárne zdroje hlučnosti*

Zo stacionárnych zdrojov hlučnosti pôsobia negatívne najmä areály podnikov situovaných v styku s obytnou zástavbou. V hlavnom meste pretrváva problém nadmerného nočného hlučnosti z prevádzky Slovenská Grafia, a.s., ktorý je v súčasnosti riešený výkonom rozhodnutia s postupným ukladáním pokút. Obdobne problémový je tiež nočný hlučnosť z prevádzky areálu Volkswagen vzhľadom na trend približovania obytnej zástavby v Devínskej Novej Vsi k areálu výrobného závodu. Dlhodobo problematické je tiež riešenie podnetov na nadmerný hlučnosť z prevádzky trolejbusového depa na Hroboňovej ul. V ostatných regiónoch rušivo pôsobia najmä: areál METRANS /Danubia/ (Dunajská Streda), Slovakiaring - výcvikové zariadenie pre vodičov (Orechová Potôň) a mnohé ďalšie. Medzi najdôležitejšie stacionárne zdroje hlučnosti v okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, ktoré sú v prevádzke alebo sa uvažuje s ich umiestnením a prevádzkou sa zaraďujú bioplynové stanice, kotolne tepelného hospodárstva a povrchové ťažobné práce kameňa a štrkopieskov. Osobitým problémom regiónu sú tiež veterné parky (Šurianky, Veľké Zálužie, Zbehy, Horná Kráľová).

K rastúcemu trendu vývoja podnetov prispievajú aj zdroje stacionárneho hlučnosti v obytných a polyfunkčných objektoch (VZT, výťahy, výmenníkové stanice) ako aj umiestňovanie výrobných prevádzok a supermarketov v obytnej zóne.

Za jeden z najčastejších stacionárnych zdrojov hlučnosti, ktorý obyvateľov obťažuje, možno považovať hlučnosť z produkcie hudby v pohostinských, reštauračných, príp. iných zábavných zariadeniach.

Opakovane sú evidované podnety na nadmerný hlučnosť zo zvonov kostolov umiestnených v strede vysokopodlažnej obytnej zástavby (Bratislava - Karlova Ves, Ružinov).

Časté sú tiež podnety obyvateľov na rušenie nočného pokoja alebo verejného poriadku v zmysle platných všeobecne záväzných nariadení obcí, žiadosti o skrátenie prevádzkovej doby rušivých prevádzok či susedské spory fyzických osôb súvisiace s narušením pokojného spolunažívania v zmysle občianskeho zákonníka. Podnety tohto charakteru sú s ohľadom na obmedzené kompetencie orgánov verejného zdravotníctva odstupované na riešenie obciam, resp. miestnym úradom.

- *Mobilné zdroje hlučnosti*

Najvýznamnejším mobilným zdrojom hlučnosti je prirodzene *cestná doprava*, ktorej tranzitná zložka i napriek budovaniu obchvatov stále prechádza obývaným územím mnohých miest a obcí na Slovensku. Nepriaznivá situácia je v hlavnom meste SR Bratislave, kde hlučnosť na ťažiskových komunikáciách ustavične prekračuje príslušné prípustné hodnoty. Najviac problémové sú obostavané úseky v okolí diaľnice D2, resp. komunikácií v meste (Lamačská, Pražská, Šancová, Trnavská, Račianska, Bajkalská, Prievozská, Gagarinova) smerujúcich k diaľničným komunikáciám a hlavným dopravným ťahom do regiónu (smer Brno, Žilina, Pezinok, Dunajská Streda, atď.). Hodnoty hlučnosti sa tu pohybujú na úrovni 70 dB cez deň a v noci klesajú iba o 2 – 5 dB. Problém hlučnosti z cestnej dopravy je však dominantný aj v mnohých ďalších mestách a regiónoch (Čadca, Dolný Kubín, Dunajská Streda, Galanta,

Komárno, Košice, Levice, Lučenec, Martin, Námestovo, Nitra, Nové Zámky, Prešov, Rimavská Sobota, Senica, Skalica, Trnava, Trenčín, Tvrdošín, Veľký Krtíš, Zvolen, Žiar nad Hronom, Žilina). Problematické sú najmä štátne cesty smerujúce na hraničné priechody. V mestách Banská Štiavnica, Sereď a ďalších zostáva situácia problematická i napriek vybudovanému obchvatu. K nežiaducemu stavu okrem rastúcej intenzity dopravy výrazne prispieva aj výstavba priemyselných parkov, počet parkovacích miest v obytných zónach či zhoršujúci sa technický stav vozidiel.

V mnohých lokalitách je významným zdrojom hluku *kolajová doprava*, železničná alebo električková v dotyku s obytným územím. K problémovým úsekom ležiacim na styku so železničnými traťami patria viaceré oblasti mestských častí Bratislavy, obce ležiace na tratiach Bratislava – Komárno, Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo, Nové Zámky – Šurany – Zvolen, Nové Zámky – Prievidza. Situácia je nepriaznivá aj v mestách Gelnica, Spišská Nová Ves, Ilava a ďalších. Očakávaná zlepšenie situácie v Bratislave v súvislosti s realizáciou medzinárodného projektu TEN-T z dôvodu odloženej výstavby tohto železničného koridoru zatiaľ nenastáva.

Evidované sú aj podnety na hluk z prejazdov električiek (Bratislava – Staré Mesto, Karlova Ves, Rača). Podobná situácia je tiež v meste Košice.

Letecká doprava ovplyvňuje hlukovú záťaž v oblastiach situovaných v okolí letísk, ide napr. o územie mestských častí Bratislavy a priľahlých obcí situovaných v blízkosti Letiska M. R. Štefánika. Vojenské letisko je zdrojom hluku v obci Kuchyňa v okrese Malacky, najmä počas vojenských leteckých cvičení. Hluk z letiska je zdrojom podnetov aj v meste Zvolen.

Osobitným problémom pre budúcnosť sa najmä v Bratislave v posledných rokoch javí výstavba heliportov na strechách novobudovaných hotelov (Kempinski, Zimný štadión), ktoré sú umiestnené v obytnej zástavbe a podľa hlukových štúdií spĺňajú požiadavky na max. 1 - 2 pohyby vrtuľníkov za deň, resp. noc. V roku 2013 predmetné heliporty neboli využívané.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

V rámci posudzovania zámerov z hľadiska vplyvov na životné prostredie je v nadväznosti na očakávanú zmenu akustických pomerov požadovaná predikcia hlukových pomerov významných z hľadiska predmetného zámeru. Návrhy opatrení na zníženie hlučnosti bývajú súčasťou hlukových štúdií (urbanistické, zmena dispozičného riešenia, technologické, organizačné a pod.), ktoré sa rozpracovávajú v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie. Pri výstavbe obytných objektov umiestňovaných v blízkosti hlavných komunikácií sú vyžadované hlukové štúdie s návrhom opatrení na ochranu ich vnútorného prostredia.

Pri kolaudáciách stavieb sa požaduje objektivizácia hlukových pomerov v území meraním, resp. overenie predikcie hluku, pokiaľ bola spracovaná hluková štúdia.

Pri posudzovaní územných plánov miest a obcí sa do regulatív požaduje riešiť aj ochrana území určených na obytnú a rekreačnú zástavbu pred hlukom z dopravy, resp. výrobných areálov, v prípade rizikových území sa požaduje zapracovať do regulatív požiadavka na spracovanie územného plánu zóny.

RÚVZ Bratislava, hl. mesto na území *Bratislavského kraja* v roku 2013 posudzoval niekoľko zámerov, ktoré svojou povahou môžu byť zdrojom nežiaduceho environmentálneho hluku (napr. rozšírenie výrobných kapacít Volkswagen Bratislava, a. s., výstavba novej prevádzky na výkup a spracovanie železného šrotu a farebných kovov v areáli Istrochem, Športová hala Petržalka, rýchlostná cesta R7 Bratislava Ketelec – Prievoz, viaceré zberné dvory s manipuláciou a spracovaním kovového odpadu, odstavné parkoviská pri železničných stanicách a pod.). Pri povoľovaní nových prevádzok v obytných objektoch boli vyžadované údaje o nepriezvučnosti konštrukcií, ktorá je často zisťovaná ako nedostatočná, neumožňujúca

umiestnenie ani pomerne málo hlučných aktivít. Pri kolaudáciách niektorých dopravných stavieb nebolo dosiaľ vydané záväzné stanovisko k trvalému užívaniu z dôvodu nedoriešenia protihlukovej ochrany obyvateľov (napr. diaľnica D1/D61 Viedenská cesta – štátna hranica SR/MR, diaľnica D2 Sítina - Harmincova). Riešený bol problém nadmerného nočného hluku z diaľnice D2 v oblasti Lamača, kde bola na základe pokynu orgánu verejného zdravotníctva vybudovaná protihluková stena.

Riešený bol podnet na vysokú hlučnosť výjazdov bratislavských električiek z tunela na strane Starého Mesta i nábrežia s vydaním rozhodnutia. Dopravný podnik Bratislava zabezpečil v dotknutých úsekoch osadenie mazacích zariadení a výrazné zníženie rýchlosti prejazdu, čím sa namerané hladiny hluku dostali pod úroveň prípustných hodnôt podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. Riešenie ďalších podnetov z rôznych mestských častí sa predpokladá najmä plánovanou obnovou vozidlového parku rekonštrukciou tratí v najbližších rokoch.

Pokračovalo sa aj v riešení podnetov na hluk vzduchotechniky Národného centra zdravotníckych informácií na Lazaretskej ul., hluk z prevádzky RYBA, s.r.o. ako aj hluk z hudobnej produkcie v nočnom bare BARROCK. Podarilo sa doriešiť ochranu okolitej zástavby pred hlukom z areálov firiem Kraft Food – Figaro, a.s. (t.č. Mondelez SR Production, s.r.o.) a Palma, a.s. Riešených bolo mnoho podnetov zameraných na hluk technologických zariadení (VZT, výrobné prevádzky, kotolne, trafostanice, kompresory), hluk z prevádzky pohostinských zariadení (hudobná produkcia) a mimopracovných aktivít (wellness, fitness centrá, tanečné štúdio, motokáry, letné aktivity na Zlatých pieskoch).

Za účelom odstránenia nadmerného hluku bolo v roku 2013 vydaných 8 záväzných pokynov, z toho 2 boli splnené a 6 má termín splnenia v roku 2014. V 9 prípadoch boli vydané rozhodnutia o uložení pokuty podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v celkovej čiastke 4923 €, z toho v dvoch prípadoch opakovane.

V roku 2013 boli vyhodnotené výsledky dvojročných meraní hluku v okolí Zimného štadióna O. Nepelu v Bratislave počas vybraných kultúrno-spoločenských podujatí (podmienka kolaudačného rozhodnutia), ktoré preukázali krátkodobé hlukové udalosti s nadlimitnými hodnotami hluku, najmä počas demontáže a nakladania hudobnej techniky do pripravených kamiónov v nočnej a ranej dobe. Na základe výsledkov monitoringu boli doporučené technicko-organizačné opatrenia na elimináciu nadmerného hluku pre ďalšie obdobie.

V Trnavskom kraji bolo príslušnými RÚVZ na základe podnetov občanov riešených viacero prípadov týkajúcich sa hluku z výrobných prevádzok (napr. prevádzka výrobné haly na výrobu oceľových konštrukcií vo Veľkom Mederi), pohostinských zariadení, technologických zariadení (vzduchotechnika, benzínová elektrocentrála pri tréningoch dobrovoľného hasičského zboru v objekte základnej školy) ako aj mimopracovných aktivít (tenisový kurt v rekreačnej zóne pri jazere Vojka). V opodstatnených prípadoch boli uložené sankcie v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadené opatrenia a následné zabezpečenie opakovaného merania hluku v životnom prostredí z dôvodu kontroly účinnosti opatrení. Počas riešenia podnetu týkajúceho sa hluku z pivárne v Šamoríne došlo k jej uzatvoreniu zo strany prevádzkovateľa.

V roku 2013 bol doriešený hluk z prevádzky kompresorov chladiacich zariadení predajne COOP Jednota v obci Veľké Úľany, ktorý začal RÚVZ Galanta riešiť v roku 2012 na základe vlastných zistení pri kolaudácii stavby postavenej v blízkosti obchodnej prevádzkou. Prvé opatrenia vykonané prevádzkovateľom nepriniesli požadovaný efekt, dodržanie prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí bolo preukázané až po realizácii následne navrhnutých opatrení odbornou firmou.

V oblasti dopravného hluku sa oproti predchádzajúcim rokom mierne zlepšila nepriaznivá situácia v meste Galanta vybudovaním 2. stavby obchvatu mesta Galanta. Očakávaný efekt sa predpokladá až po dobudovaní celého obchvatu mesta, ktorým by sa mala odkloniť doprava mimo mesta.

Podnety na hluk z rôznych stacionárnych zdrojov v roku 2013 prešetrovali aj RÚVZ v **Trenčianskom kraji**. Išlo napr. o hluk vznikajúci prevádzkou technologických zariadení umiestnených pri objekte kryokomory regeneračno – relaxačného centra KRYOWELL (Trenčín), výrobného areálu OXYMAT Slovakia, s.r.o. (Vad'ovce), karanténnej stanice psov (Trenčín), kotolne na spaľovanie biomasy (Trenčín), hluk z chladiacich zariadení, vzduchotechniky a zásobovania predajne Billa a ďalšie. Zaznamenané boli tiež podnety týkajúce sa dopravného hluku. Podnet na hluk z cesty I/50 bol postúpený na doriešenie Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, hluk z automobilovej dopravy v Domaniži odborom dopravy Trenčianskeho samosprávneho kraja.

V súčinnosti s odborom hygieny výživy a bezpečnosti potravín bol riešený hluk vznikajúci zásobovaním predajní TESCO (Stará Turá, Brezová pod Bradlom). Uvedené zariadenia boli uvedené do skúšobnej prevádzky z dôvodu nutnosti objektivizovať hluk v životnom prostredí. Vo veci podania na hluk zo školského ihriska, ktorý sa šíri do vonkajších chránených priestorov rodinného domu, RÚVZ so sídlom v Trenčíne upovedomil sťažovateľa, že objektivizácia v zmysle platnej legislatívy nie je možná z hľadiska opakovateľnosti. V uvedenej veci podala fyzická osoba žalobu na orgán verejného zdravotníctva na Krajský súd v Trenčíne, ktorý odporcovi nevyhovet.

Vydané boli súhlasné záväzné stanoviská ku kolaudácii kotolne, bioplynovej stanice a k zrealizovanej protihlukovej stene medzi výrobným areálom VETROPACK Nemšová a rodinným domom. Pri kolaudácii obytných domov so spoločnou kotolňou RÚVZ vyžaduje meranie a hodnotenie hluku z kotolne vzhľadom na najbližšiu chránenú miestnosť.

Hladiny hluku v životnom prostredí by v budúcnosti mohli významne ovplyvniť realizácie stavieb „rýchlostná cesta R8 Nitra – križovatka R2“, „rýchlostná cesta R2 Veľké Bierovce – Pravotice“, „modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom – Púchov“, ktoré sú v súčasnosti v projekčnom riešení. Súčasťou návrhov rýchlostných komunikácií ako i modernizácie železničnej trate je návrh protihlukových stien pri obytnej zástavbe.

V **Nitrianskom kraji** pokračovala v záujme zníženia hlučnosti aj v roku 2013 výsadba izolačnej zelene a realizácia stavebno-technických úprav na konkrétnych objektoch v okrese Komárno. K zníženiu hlučnosti z dopravy prispievajú i kruhové objazdy prevádzkované na frekventovaných križovatkách (Komárno, Kolárovo), pozitívny vplyv sa očakáva aj realizáciou plánovaného nového mosta cez Dunaj do Maďarska s následným vybudovaním obchvatu a odľahčenia zastaveného územia mesta od tranzitnej medzinárodnej dopravy. Opatrenia na eliminovanie hluku v životnom prostredí súvisiace s organizáciou dopravy (vylúčenie tranzitnej dopravy z centra miest a jej riešenie mimo sídelných útvarov) ako aj budovaním ochranných protihlukových bariér bude potrebné riešiť na viacerých miestach obytných štvrtí exponovaných zvýšenou hladinou hluku.

V roku 2013 bol riešený napr. problém hluku produkovaného ozvučovacím zariadením osadeným na pútači predajne Merkur Market v Komárne. Po upozornení prevádzkovateľa bolo ozvučovacie zariadenie odstavené z prevádzky, avšak vzhľadom na skutočnosť, že predmetné zariadenie nebolo súčasťou kolaudačného konania stavby, podnet bol hodnotený ako opodstatnený a bol postúpený na priame vybavenie Mestu Komárno ako príslušnému stavebnému úradu na ďalšie riešenie. Z ďalších podnetov je možné spomenúť: hluk z hudobnej produkcie pri konaní spoločenských akcií Hotela Golden Eagle v Leviciach, hluk spôsobený prevádzkou verejného korčuľovania na zimnom štadióne (Nitra), hluk z prevádzky expedičného skladu dreva v Topoľčanoch. V súvislosti s podnetmi boli ako opatrenia na

zníženie hlučnosti realizované technické úpravy zdrojov hluku výmenou technológie prípadne obmedzením prevádzkovej doby či zastavením prevádzky zdroja hluku s cieľom zníženia rušivého vplyvu zariadení na obytnú zástavbu. V niektorých prípadoch budú prijaté opatrenia v roku 2014.

Vplyv hluku v životnom prostredí bol zohľadnený pri posudzovaní územných plánov, resp. ich zadaní, zmien a doplnkov (Brhlovce, Plášťovce, Veľký Ďur, Zbrojníky, Levice, Malé Ripňany, Prašice, Solčany). Na posúdenie bol predložený návrh na začatie územného konania stavby, ktorá z hľadiska hluku môže byť exponovaná hlukom zo železničnej dopravy (bytový dom Michal nad Žitavou), ku ktorému orgán verejného zdravotníctva vyžiadala hlukovú štúdiu. Spracovanie štúdií s dôrazom na predikciu hluku z očakávaných zdrojov sa v rámci územného konania alebo zmeny v užívaní stavby požadovalo napr. v prípade navrhovaného Obchodného a spoločenského centra Topoľčany, priemyselného areálu Brehy - Tovarníky, zariadenia na zber a spracovanie starých vozidiel v Topoľčanoch.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v **Banskobystrickom kraji** tiež prešetrili väčší počet podnetov na hluk zo stacionárnych zdrojov. Išlo napr. o hluk klimatizačných jednotiek nainštalovaných na budove Finančného riaditeľstva SR v Banskej Bystrici (realizované opatrenia – kapotáž klimatizačných jednotiek s účinnosťou preukázanou následným meraním), hluk z obrábania kovov v prevádzke IRONAL, s.r.o. v Banskej Bystrici (kontrola opatrení prijatých v roku 2007-2008, prijatie ďalších opatrení zameraných na hluk v nočných hodinách), hluk spôsobený výstavbou Malej vodnej elektrárne Šalková, hluk z prevádzky na výrobu peliet v obci Priechod, hluk z prevádzky nakladača v mraziarňach v obci Vinica a ďalšie. Ako neopodstatnené boli vyhodnotené opakované podnety na hluk klimatizačných zariadení v predajni potravín CBA v Banskej Bystrici, či podnety na hluk z prevádzky „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostárení“ vo Vlkanovej. Špecifickým problémom sezónneho rušenia obyvateľov hlukom bola technopárty vo Veľkých Zlievciach (okres Veľký Krtíš) organizovaná v lete na otvorenej lúke. Podnet bol vyhodnotený ako opodstatnený, preto bude v budúcnosti potrebné zlepšiť súčinnosť s miestnou samosprávou a štátnou políciou pri povoľovaní, umiestňovaní, organizovaní a kontrole priebehu týchto podujatí.

Niekoľko podnetov bolo zaznamenaných aj v súvislosti s hlukom súvisiacim s uvedením cesty pre motorové vozidlá I/66 Banská Bystrica – severný obchvat do prevádzky. Podnety boli riešené so správcami príslušných komunikácií, ktorí postupne realizujú merania a hodnotenia hlukových hladín v dotknutých územiach.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ bolo v štádiu posudzovania EIA žiadané vypracovanie hlukových štúdií pre zámery „Cesta I/66 Podbrezová – obchvat“ a „Racionalizácia tavebného procesu v spoločnosti Confal, a.s., Slovenská Ľupča“. V štádiu územného konania bolo zabezpečenie ochrany pred hlukom požadované pri schvaľovaní všetkých stavieb s predpokladaným vplyvom na hlukové hladiny okolia resp. požiadavkami na ochranu pred hlukom samotnej schvaľovanej stavby (napr. cesta „I/75 Lučenec – preložka, I. etapa, časť Ľadovo“, viaceré polyfunkčné objekty, bytové domy, povrchové lomy nerastov a kompostárne). Hodnotenú bolo tiež splnenie požiadaviek uplatnených záväzným stanoviskom ku skúšobnej prevádzke stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“. Nesúhlasné stanovisko bolo vydané k návrhu na územné konanie o využití územia stavby „Zberný dvor Lučenec“, nakoľko v akustickej štúdiu bolo okrem iného konštatované, že hluk voľne padajúceho šrotu do kontajnera má impulzný charakter a môže tak pôsobiť rušivo na obyvateľov dotknutej obytnej zóny. Nesúhlasné stanovisko bolo vydané aj pre stavbu „cesta I/51 Banská Štiavnica – Banská Belá, obchvat“, pretože spracovaná hluková štúdiá nevyhodnotila hluk po realizovaní protihlukových opatrení výstavbou protihlukových stien a neboli zodpovedne zistené podklady pre jej spracovanie.

K výraznému odľahčeniu intenzity dopravy na ceste I/65, a tým k zníženiu hlučnosti v obciach, cez ktoré predmetná komunikácia prechádza, došlo výstavbou rýchlostnej komunikácie R1. V úseku pod mestom Žiar nad Hronom bola na R1 vybudovaná protihluková stena. Realizuje sa tiež výstavba rýchlostnej komunikácie R2 (I/50) - obchvat mesta Žiar nad Hronom po hranicu Trenčianskeho kraja. Ako súčasť tejto stavby je za Žiarom nad Hronom, v lokalite obce Lovčica – Trubín, navrhnutá protihluková stena. Aktuálne je tiež zníženie hlučnosti realizáciou dopravných opatrení v meste Banská Štiavnica.

Na území *Žilinského kraja* bolo v rámci preventívneho dozoru riešených niekoľko hlukových štúdií z dôvodu výstavby obytných a polyfunkčných domov s prevládajúcou funkciou bývania pri rušných mestských komunikáciách a tiež z dôvodu vplyvu stavieb na okolie. Prevádzky logistického centra COOP Jednota a TESCO Varín boli uvedené do skúšobnej prevádzky z dôvodu potreby premerania zdrojov hluku.

Pracovníci RÚVZ sa zúčastňujú na komisionálnych jednaniach, konzultačných stretnutiach a pripomienkových konaniach vo veci odsúhlasovania riešenia významných investičných stavieb. V rámci týchto stavieb boli posudzované hlukové štúdie pre stavby: „Rýchlostná cesta R5 Svrčinovec – štátna hranica SR/ČR“, „Diaľnica D3 Čadca, Bukov – Svrčinovec“. Pri uvedených stavbách išlo z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva o odsúhlasenie protihlukových opatrení, ktoré prispievajú k eliminácii negatívneho faktora. Možné zdroje hluku a ich eliminácia boli posudzované v rámci územnoplánovacích podkladov Zmena a Doplnok č. 1 ÚPN obce Nová Bystrica, Územný plán regiónu Žilinského samosprávneho kraja.

Prešetrený bol väčší počet podnetov na hluk z rôznych zdrojov. Išlo najmä o prevádzky s hudobnou produkciou (kultúrny dom v m. č. Žilina-Trnové – opodstatnený podnet riešený s Mestom Žilina s uložením sankcie, Flamengo bar v Tepličke nad Váhom, Bar Nové OKO v Ružomberku, Kolotočovo PUB a Kaviareň C&C Liptovský Mikuláš). Zrealizované bolo meranie hluku počas skúšky i koncertu Štátneho komorného orchestra Žilina v Dome umenia Fatra v Žiline.

Podnetom, ktorý sa týkal vysokého hluku a znečistenia životného prostredia (prach a výfukové plyny) prevádzkovaním veľkoskladu v areáli pivovaru Heineken v Martine (manipulácia v skladových priestoroch, nakladacie rampy, príjazdové cesty, parkovanie vozidiel), sa RÚVZ zaoberá od roku 2012. Na základe realizovaných meraní hluku bolo rozhodnuté o potrebe prijatia opatrení. Prevádzkovateľ preto navrhol výsadbu zelene a viaceré organizačných opatrení v prevádzke.

Na RÚVZ so sídlom v Martine bol doručený aj podnet na nadmerný hluk šíriaci sa z prevádzky Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Martine do obytnej zóny pri vykonávaní viacerých činností (nacvičovanie a striekanie z hadice na terč (tzv. požiarny útok), cvičenie na veži, umývanie súkromných áut a hasičskej techniky tlakovým zariadením, usporadúvaním rôznych pretekov a spoločenských podujatí, hluk z výjazdov z hasičskej techniky so zapnutými sirénami, pravidelné preskúšanie sirén, hlasité vyhlasovanie správ do reproduktora umiestneného vonku, hluk z naštartovaním motorov hasičskej techniky a jej neustáleho premiestňovania, kde súčasne dochádza k zamorovaniu ovzdušia exhalátmi). Predmetný podnet bol postúpený na priame riešenie Ministerstvu vnútra SR.

Prešetrený bol podnet na rušivý a obťažujúci hluk zo stavebných prác (výmena okien, búracie práce) v ubytovacom zariadení SLK, LD Veľká Fatra, Turčianske Teplice. Podanie týkajúce sa hluku z basketbalového ihriska (šíriaci sa z basketbalových lôpt) v Martine RÚVZ riešil v súčinnosti s Mestom Martin.

Riešený bol tiež podnet na nepriaznivý vplyv hluku na životné prostredie obyvateľov rodinného domu v blízkosti parkoviska TK Bešeňová. Nakolko meraním bolo preukázané

prekračovanie prípustných hodnôt hluku v životnom prostredí, bol dohodnutý ďalší postup pri riešení tohto podnetu po ukončení stavby parkoviska v júni 2014 – opakované meranie hluku v životnom prostredí, ktoré zabezpečí prevádzkovateľ a predloží RÚVZ. Opatrenia boli prijaté aj v prípade hluku z práčovne na Nábřeží Dr. A. Stodolu v Liptovskom Mikuláši – konateľ spoločnosti nariadil zabezpečenie dopravy v dobe mimo nočného pokoja. V riešení je nepriaznivý vplyv prevádzky MONDI SCP Ružomberok na obyvateľov Liskovej – vypúšťanie pary v nočnom čase.

Realizované bolo meranie hluku počas LTS – MKP Žilina, kde zdrojom hluku boli predovšetkým návštevníci, ale tiež hudobná produkcia z rozhlasu a piskot pišťalky plavčíka.

Podnet na dopravný hluk na ulici Rajeckej v Žiline pretrváva. Investor stavby v tejto lokalite nepristúpil na dodatočné protihlukové opatrenia - prevetrávacie mriežky na poschodiach, kde sú protihlukové steny neúčinné, resp. z technických dôvodov neboli protihlukové steny realizované, a preto nebolo možné v roku 2011 cestu skolaudovať.

Vo výhľade je realizácia rýchlostnej komunikácie „R3 – Dolný Kubín – obchvat“, ako aj výstavba rýchlostnej komunikácie R3 (časti Podbiel - Nižná, Nižná – Tvrdošín, Tvrdošín – obchvat), t. č. v štádiu schvaľovania, ako aj realizácia rýchlostnej cesty R3 a diaľnice D1 Dubná skala – Turany. Pokračuje rekonštrukcia časti štátnej cesty „I/59 Dolný Kubín – hranica okresu, pruh pre pomalé vozidlá“ pri obci Jasenová v okrese Dolný Kubín.

V prípade riešení podaných podnetov v **Prešovskom kraji** (okresy Humenné, Stará Ľubovňa, Svidník, Poprad a Prešov) bola podstatná časť z nich neopodstatnená. V prípade podnetov, pri ktorých bolo vykonané meranie hluku a bolo zistené prekročenie prípustnej hodnoty, uložil Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove prevádzkovateľom opatrenia a ich účinnosť bude objektivizovaná následnými meraniami.

Pri riešení podnetov na hluk v životnom prostredí RÚVZ úzko spolupracuje s miestnou samosprávou a konzultuje spôsob možného technického riešenia. V okresoch Bardejov, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Sabinov, Snina, Stropkov a Vranov nad Topľou neboli podané žiadne podnety na šetrenie hluku v životnom prostredí, resp. podané podnety boli neopodstatnené.

Riešenie podnetov vyžadujúcich odstránenia hluku z hudobnej produkcie, kultúrno-spoločenských podujatí a barov je problematické aj v **Košickom kraji**. Napriek protihlukovým opatreniam sa obťažovanie hlukom, vzhľadom na blízkosť bytových domov, rieši zdĺhavo. V roku 2013 bolo v okresoch mesta Košice a v okrese Košice - okolie riešených spolu 19 podnetov na obťažovanie hlukom, v rámci riešenia ktorých vykonali odborní pracovníci tunajšieho úradu osemkrát meranie hluku, a to konkrétne: jedenkrát z činnosti potravinárskej prevádzky, z činnosti technologického zariadenia a z prevádzky priemyselného závodu, dvakrát z dopravy a päťkrát z činnosti obchodnej prevádzky. Za správny delikt v súvislosti s nespĺnením povinností, vyplývajúcich z ustanovení § 27 zák. č. 355/2007 Z. z., bolo prevádzkovateľom uložených päť pokút a šiestimi pokynmi boli nariadené opatrenia na vykonanie zníženia hlučnosti. Konkrétne protihlukové opatrenia spočívali v odhlučnení stropu miestnosti s technologickým zariadením v bytovom dome, odhlučnení vzduchotechnického zariadenia predajní, znížení rýchlosti električiek v problematickom úseku a v technických opatreniach na zníženie hlučnosti technologického zariadenia.

Na základe podnetu obyvateľa mesta Rožňava, podaného ÚVZ SR, vo veci rušenia pohody bývania hlukom z prevádzky útulku pre psov a opustené zvieratá v meste Rožňava, prevádzkovaného v priestoroch a areáli bývalej trafostanice v priemyselnom parku, bolo vykonané šetrenie predmetu podnetu, v rámci ktorého bolo zistené, že priestory útulku sú plne prevádzkované napriek skutočnosti, že tunajší RÚVZ vydal vo veci posúdenia návrhu na uvedenie predmetných priestorov do prevádzky, predloženého Mestom Rožňava, nesúhlasné

rozhodnutie, čím došlo k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva, z tohto dôvodu bolo Mestu Rožňava uložené sankčné opatrenie – pokuta. V snahe riešiť predmetný problém Mesto Rožňava ustúpilo od zámeru prevádzkovať útulok v predmetnej lokalite a požiadalo tunajší RÚVZ o uvedenie priestorov karanténnej stanice pre psov a opustené zvieratá s podstatne nižšou kapacitou zvierat v objekte bývalej trafostanice do prevádzky. RÚVZ vo veci posúdenia predmetného návrhu vydal súhlasné rozhodnutie.

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku bolo v okrese Rožňava posudzovaných 9 návrhov, v rámci čoho bolo vydaných 5 záväzných stanovísk k návrhom na územné konanie stavieb, 2 záväzné stanoviská k návrhom zmien a doplnkov územných plánov obcí, 1 záväzné stanovisko k návrhu na kolaudáciu stavby, 1 záväzné stanovisko k návrhu na zmenu v užívaní stavby, 4 stanoviská k strategickým dokumentom.

V okrese Trebišov boli vo vyhodnocovacom období uplatnené opatrenia na zníženie hlučnosti šíriaceho sa z firmy VENAS a.s., Streda nad Bodrogom formou pokynu, ktoré zo strany účastníka konania boli zrealizované.

V problematike hluku v životnom prostredí boli ďalej riešené podnety vo veci obťažovania nadmerným hlukom z reštauračnej prevádzky Kras a pri zásobovaní predajne Lidl v Rožňave – postúpený Mestu Rožňava, podnet vo veci obťažovania nadmerným hlukom vznikajúcim pri pílení dreva pre vlastnú potrebu – postúpený Mestu Rožňava, podnet vo veci prešetrovania podmienok chovu hospodárskych zvierat v blízkosti rodinného domu - postúpený Obci Rochovce.

Prehľad o počte podnetov riešených RÚVZ v jednotlivých krajoch podľa druhu zdroja hluku je možné nájsť v tabuľke č. 4.1.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Regionálne úrady verejného zdravotníctva na Slovensku v roku 2013 evidovali 6693 zariadení rôzneho druhu poskytujúcich ubytovacie služby s celkovou kapacitou 215 588 lôžok. Oproti roku 2012 pribudlo 243 zariadení a narástla celková ubytovacia kapacita o 4693 lôžok. Nárast ubytovacích zariadení je v každom kraji. Pribudlo 25 hotelov, 58 penziónov. Podľa charakteru a účelu využitia sa rozlišujú prevádzky poskytujúce ubytovanie a ďalšie súvisiace služby v objektoch cestovného ruchu a zariadenia poskytujúce hromadné ubytovanie v robotníckych ubytovniach, hosteloch, motelloch a pod. V zariadeniach cestovného ruchu vykonávajú orgány verejného zdravotníctva v zmysle platnej legislatívy posudkovú činnosť pri schvaľovaní prevádzok. Úrady verejného zdravotníctva v nich vykonávajú aktuálne hygienické kontroly napr. počas letnej turistickej sezóny alebo pri príležitosti rôznych významných spoločenských a kultúrnych podujatí. Zameriavajú sa predovšetkým na dodržiavanie prevádzkového režimu, hygienického štandardu a kontrolu prevádzkových poriadkov. Prehľad o počte ubytovacích zariadení a ich kapacite spracovaný na základe podkladov RÚVZ na Slovensku podľa krajov je uvedený v tabuľke č. 5.1.

Vo februári 2013 v rámci mimoriadneho cieleného ŠZD zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach bol vykonaný štátny zdravotný dozor jednotlivými RÚVZ

, ktorý bol spojený s odberom prachu na vyšetrenie roztočov v ubytovacích priestoroch hotelov a penziónov rôznych tried.

Na území Bratislavského kraja (okresy Bratislava I – V, vidiecke okresy Malacky, Pezinok, Senec) bolo v r. 2013 evidovaných 516 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 38856 lôžok, čo oproti predchádzajúcemu roku znamená nárast o 34 zariadení a zvýšenie celkovej kapacity o 1949 lôžok. Z tohto počtu sa 322 (62,4%) prevádzok nachádza v Bratislave a 194 (37,6%) vo vidieckych okresoch.

Hotelové ubytovanie v objektoch a komplexoch CR s rôznym hygienickým štandardom je v celkovom počte 321 prevádzok, čo je nárast o 13 zariadení (najmä penzióny a ubytovanie v súkromí). Ide o veľké hotelové komplexy so širokou škálou poskytovaných služieb (ubytovanie, stravovanie, wellness, osobné služby, parking, servisné služby), ďalej bežné hotelové zariadenia so základným i vyšším luxusným vybavením, hotely, penzióny, turistické ubytovne, sezónne zariadenia typu kempingy, karavany, stanové jednotky a chatové osady, i zariadenia na krátkodobé ubytovania v súkromí v blízkosti vodných plôch vhodných na kúpanie. V rámci posudkovej činnosti v r. 2013 treba spomenúť napr. plánovanú výstavbu hotela na Bezručovej ul. a penziónu v Bratislave – Krasňanoch, rekreačného zariadenie vo Sv. Jure, chatovej osady v Moste pri Bratislave, ďalej kolaudáciu rozsiahleho komplexu Hotel Centrál na Miletičovej ul. v Bratislave, nadstavbu hotela AVANS na Medenej ul. v Bratislave a prístavbu ubytovacej časti Pútnického mlynu v Marianke. V správnom konaní bolo vydaných 32 rozhodnutí k otvoreniu nových prevádzok, resp. prevádzok v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa. Medzi najvýznamnejšie patrí novostavba Hotela CENTRÁL na Metodovej ul. v Bratislave s nadštandardným vybavením, ďalej v Bratislave hotel GAUDIO na Úderníckej ul., hotel MODENA, Vlčie hrdlo. Najväčší nárast bol zaznamenaný v počte nových penziónov - penzión Hviezda v Bratislave, penzión Imet centrum, Trnavského 2/B, Dúbravka, penzión LABUŤ na Slniečnych jazerách v Senci, penzión Bernolák v Bernolákove, Event penzión v Modre, Chata pod hviezdami v Modre.

V zariadeniach cestovného ruchu tunajší úrad vykonal 42 hygienických kontrol a šetrení, pri ktorých sa zistila zväčša vyhovujúca hygienická úroveň poskytovaných služieb. Evidované boli podnety občanov na niektoré prevádzky s nižším hygienickým štandardom (opakovane sa riešili sťažnosti na Botel Marína v Bratislave – na výskyt ploštíc a nedostatočné upratovanie a manipuláciu s posteľnou bielizňou, ďalej penzión Malý Dunaj v Bratislave (znižený hygienický štandard), Penzión FIORI na Holubyho ul. v Pezinku (hygienicko-prevádzkové nedostatky), avšak väčšina podnetov bola neopodstatnená, resp. zistené, menej závažné nedostatky boli následne odstránené. Pre prevádzkovateľa penziónu FIORI bol vydaný pokyn na odstránenie zistených hygienicko-prevádzkových nedostatkov (poškodené maľovky stien a stropov, zatečené steny), zariadenie bolo medzičasom zrušené.

V **Bratislavskom kraji** bolo v r. 2013 pre účely hromadného ubytovania evidovaných celkom 195 ubytovacích zariadení s rôznym hygienickým štandardom, dĺžkou ubytovania a hygienickou úrovňou poskytovaných služieb, oproti minulému roku ide o nárast o 21 zariadení. V rámci ŠZD sa vykonal 52 kontrol, ktoré vo väčšine prípadov preukazovali vyhovujúcu hygienickú situáciu v predmetných zariadeniach, menej závažné nedostatky sa riešili určením nápravných opatrení priamo pri previerke, a následne sa kontrolovali. V rámci posudkovej činnosti sa v roku 2013 posudzovali projektové dokumentácie rôznych ubytovacích zariadení, napr. ubytovacie zariadenie v Ekocentre v Gajaroch (bolo však vydané nesúhlasné stanovisko z dôvodu navrhovaných ekotoaliét), ďalej ubytovacie zariadenie na Mlynských Nivách v Bratislave, na Miletičovej ul. v Bratislave, v Gajaroch. Kolaudovala sa ubytovňa na Kapucínskej ul. v Bratislave, ubytovňa Tehelňa 2, Bratislava, v Devínskej Novej Vsi. Bolo vydaných 25 rozhodnutí k prevádzke nových alebo jestvujúcich zariadení po zmene

prevádzkovateľa. Hygienická úroveň ubytovacích zariadení je závislá od typu ubytovania. Z výsledkov štátneho zdravotného dozoru možno konštatovať, že najhoršia je situácia v robotníckych ubytovniach s nízkym hygienickým štandardom. V sledovanom období sa riešili hlavne podnety občanov na znížený hygienický štandard ubytovní, výskyt ploštic a nevyhovujúci hygienický režim zariadení (nedostatočné upratovanie, opotrebované a poškodené vybavenie ubytovacích priestorov, nevyhovujúca manipulácia s posteľnou bielizňou). Išlo prevažne o tzv. robotnícke ubytovne s nižším hygienickým štandardom. Následne bol vykonaný v predmetných zariadeniach štátny zdravotný dozor s cieľom zistiť opodstatnenosť podnetov. Išlo napr. o ubytovňu PRIMA na Ivánskej ceste v Bratislave, ubytovňu JOMAR, Mlynské Luhy v Bratislave, ubytovňu BOB HG na Starej Vajnorskej v Bratislave, pri previerke neboli zistené závažné hygienicko- prevádzkové nedostatky. V posledne uvádzanom prípade (ubytovňa BOB HG) bolo pri šetrení podnetu zistené, že ubytovacie zariadenie nedisponuje súhlasným rozhodnutím orgánu na ochranu zdravia k uvedeniu priestorov do prevádzky, na základe čoho bola prevádzkovateľovi zariadenia uložená pokuta vo výške 165 Eur.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru na výskyt alergénov (roztočov a plesní) bolo vykonaných 9 hygienických previerok v ubytovacích zariadeniach Bratislavského kraja (nižšej a vyššej kategórie) – 4 v zimnom období a 5 v letnom období.

V **Trnavskom kraji** v sledovanom období štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach bol zameraný prevažne v objektoch a zariadeniach v rámci letnej kúpacej sezóny. V rámci rozhodovacej činnosti orgánu verejného zdravotníctva bolo celkovo vydaných 34 rozhodnutí pre prevádzkovanie ubytovacích zariadení podľa Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Celkovo bolo evidovaných 445 zariadení s celkovou kapacitou 16926 lôžok. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na dodržiavanie prevádzkového režimu, hygienického štandardu a kontrolu prevádzkových poriadkov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zistené nedostatky v podmienkach prevádzkovania ubytovacích zariadení v okrese Dunajská Streda a Galanta, kde bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

RÚVZ v **kraji Trenčín** vykonávajú štátny zdravotný dozor v 366 ubytovacích zariadeniach s kapacitou 14 400 lôžok. V roku 2013 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 58 ubytovacích zariadeniach. Vo väčšine ubytovacích zariadení pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené závažné nedostatky týkajúce sa vnútorného prostredia, priestorového usporiadania a funkčného členenia, vybavenia a prevádzky. Medzi drobné nedostatky vyskytujúce sa v niektorých ubytovacích zariadeniach patrili nedostatok čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, absencia lekárničky v zariadení, resp. jej nedostatočné vybavenie základným zdravotníckym materiálom. V roku 2013 bolo k projektom pre územné konanie ubytovacích zariadení vydaných celkovo 5 záväzných stanovísk, ktoré sa týkali hlavne malých ubytovacích zariadení. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkového poriadku bolo vydaných pre 20 nových ubytovacích zariadení. Počas letnej turistickej sezóny bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 5 zariadeniach so zameraním na odber vzoriek na výskyt alergénov roztočov. V spolupráci s oddelením HDM bol vykonaný štátny zdravotný dozor počas LTS 2013 v 17 zariadeniach. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že v ubytovacích zariadeniach bola dodržiavaná stanovená kapacita, hygienická úroveň bola vyhovujúca a z toho dôvodu neboli uplatnené žiadne sankčné opatrenia.

V **Žilinskom kraji** v roku 2013 trvalo najväčší počet zariadení poskytujúcich ubytovacie služby je situovaný v Terchovskej doline. Sú využívané najmä počas zimnej turistickej

sezóny, nakoľko upravované zjazdovky s možnosťou umelého zasnežovania a prírodné krásy Vrátnej doliny sú zárukou kvalitného relaxu v tomto ročnom období. Na opačnej strane regiónu sa rozprestiera Čičmiansko – fačkovské sedlo s podobnou charakteristikou. Rajecké Teplice ako centrum kúpeľníctva v okrese Žilina naďalej poskytujú klientom vyžitie počas celého roka. Došlo k rozšíreniu služieb wellness o vonkajší areál pri KD Aphrodité, Rajecké Teplice. Paleta ubytovacích zariadení je rôznorodá, od luxusných hotelov s mnohými službami až po ubytovanie v súkromí poskytujúce bežný štandard. K 31.12.2013 evidujeme 198 zariadení CR v okrese Žilina a 19 zariadení v okrese Bytča. Medzi nové prevádzky patrí Villa Budatín, Žilina – časť Budatín, Turistická ubytovňa, Turie, Ubytovňa H&H, Žilina, Penzión Bukovina, Gbeľany a v okrese Bytča Horská chata Pohoda, Súľov – Hradná. Pri kontrolnej činnosti sa neustále zameriavame na zvyšovanie uvedomelosti pracovníkov prostredníctvom vysvetľovania rizík, ktoré hrozia pri nedodržiavaní schválených prevádzkových poriadkov, najmä krížení čistej a nečistej prevádzky, zanedbávaní prevádzkovej hygieny zariadenia a osobnej hygieny obsluhujúceho personálu. Teritórium regiónu Kysúc do evidencie štátneho zdravotného dozoru je zaradených 173 ubytovacích zariadení sezónneho i celoročného charakteru, ktoré spĺňajú požiadavky platnej legislatívy a prevádzkovatelia majú v platnosti posudok k užívaniu stavby a prevádzkovaniu zariadenia. Celkovo bolo vykonaných 22 kontrol, pri ktorých bol v jednom prípade v zariadení Kolkáreň Krásno nad Kysucou zistené porušenie platnej legislatívy s uložením pokuty vo výške 200 € a vydaním pokynov na odstránenie nedostatkov.

Pracovníci oddelenia boli v letnom období zapojení do mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na sledovanie alergénov **roztočov** v ubytovacích zariadeniach. Do dozoru bolo zaradené ubytovacie zariadenie Hotel Centrum Čadca. Pričom laboratórne stanovenie bolo odobratých 5 vzoriek prachu z matracov z postelí v ubytovacích izbách, ktoré boli zaslané v termíne do 15.09.2013 na pracovisko do Banskej Bystrice.

V okrese Dolný Kubín sa sústreďuje letná rekreácia v ATC Gäcel', Minikemp Párnica a Srňacie a v troch zimných rekreačných oblastiach Malá Lučivná /medzi obcami Párnica a Zázrivá/, Racibor /Oravský Podzámok/ a Kubínska hoľa. V okrese Námestovo je zimná rekreácia sústredená do obcí Oravská Lesná, Oravská Polhora, Sihelné a v oblasti Vasil'ovská hoľa /Hruštín/. Letná rekreácia je v okolí Oravskej priehrady aj Vasil'ovskej hole. V okrese Námestovo pri Oravskej priehrade sú 2 ATC – ATC Slanica a ATC Jami, v okrese Tvrdošín ATC Stará Hora a ATC Prístav. Rekreačné oblasti Oravská Lesná, Oravská Polhora a Vasil'ovská hoľa sú zásobované pitnou vodou z vlastných vodných zdrojov, okolie Oravskej priehrady z verejného vodovodu. Rekreačné oblasti v okrese Tvrdošín sú Roháče, najmä v zimnom období a celoročne Brezovica a Oravice. RÚVZ vydal 41 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, vrátane schválenia prevádzkových poriadkov a 1 záväzné stanovisko k osobitnému určeniu územia /vodný zdroj/ pre rekreačnú chalupu v Zázrivej. Celkovo bolo v roku 2013 v zariadeniach cestovného ruchu /ubytovanie/ vykonaných 114 previerok. V rekreačných zariadeniach bolo odobratých 29 vzoriek pitných vôd. Pre ďalšie prevádzkovanie ATC Prístav na Oravskej Priehrade bol vydaný prevádzkovateľovi zariadenia pokyn /zosúladienie stavebných úprav budovy služieb a zariadení osobnej hygieny s platnou legislatívou/. Náhrada nákladov za zdravotne nebezpečnú vzorku pitnej vody bola roku 2013 uložená prevádzkovateľovi rekreačného zariadenia Chatová osada v ATC v Oraviciach v sume 189,00 €. Za prevádzkovanie zariadenia bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva vydal RÚVZ 2 rozhodnutia o uložení pokuty za iný správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z.z. prevádzkovanie hotela Altis /ubytovanie a stravovanie/ a hotela Hokejový klub Altis, wellness a telocvične na Oravskej priehrade a sezónnych bazénov pri hoteli Altis na Oravskej Priehrade a ATC Oravice v Oraviciach v celkovej sume 1100,00 €, ktoré boli i zaplatené.

V okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok sa nachádza spolu 667 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 18136 lôžok, z toho 450 rekreačno-ubytovacích objektov s kapacitou 14054 lôžok sa nachádza v okrese Liptovský Mikuláš a 217 objektov s kapacitou 4082 lôžok v okrese Ružomberok. V roku 2013 bolo vydaných 56 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov, 1 rozhodnutie na schválenie prevádzkového poriadku zariadenia. Posúdených bolo 10 zámerov navrhovanej činnosti a 1 správa o hodnotení pre MŽP SR, vydaných bolo 80 záväzných stanovísk k územnému konaniu zariadení cestovného ruchu, 37 záväzných stanovísk ku kolaudácii, 2 záväzné stanoviská k zmene v užívaní stavby a 8 vyjadrení k objektom cestovného ruchu.

V okresoch Martin a Turčianske Teplice evidujeme 147 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 4 575 lôžok (okres Martin - 91 ubytovacích zariadení/ kapacita 2 832 lôžok, okres Turčianske Teplice - 56 ubytovacích zariadení/kapacita 1743 lôžok). V stĺpci „Iné“ ubytovacie zariadenia uvádzame liečebné domy v Slovenských liečebných kúpeľoch v Turčianskych Tepliciach t.j. Aqua, Malá Fatra, Kollár, Veľká Fatra I., Veľká Fatra II. (celková kapacita 807 lôžok), apartmány Chateau Diva v Kaštieli Turčianske Teplice – Diviaky (celková kapacita 37 lôžok) a apartmánové domy pri Penzióne Gader v Blatnici, okres Martin (celková kapacita 44 lôžok). V ubytovacích zariadeniach bolo vykonaných 14 kontrol a z výkonu ŠZD v roku 2013 nevyplývali žiadne sankcie. Na základe usmernenia ÚVZ SR so žiadosťou o vykonanie mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach, odborní pracovníci oddelenia HŽPaZ vykonali v jednom zariadení odber vzoriek prachu z matracov postelí na stanovenie alergénov v exkrementoch roztočov a transport vzoriek na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ktoré zabezpečilo laboratórne vyšetrenie vzoriek.

V **Nitrianskom kraji** v roku 2013 bolo 521 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 20 028 lôžok. Ako z prehľadu vyplýva, najviac ubytovacích kapacít v rámci kraja je v hoteloch, penziónoch, kempingoch, chatových osadách a v iných zariadeniach. V kategórii iné sú uvedené rôzne priamo neklasifikované ubytovne situované v rekreačných areáloch kúpalísk i mimo nich, v rôznych iných lokalitách okresov. V roku 2013 pribudlo v kraji 19 ubytovacích zariadení. Na základe plánovaných investičných akcií boli vydávané tiež záväzné stanoviská a vyjadrenia k územnému, stavebnému a kolaudačnému konaniu stavieb ubytovacích zariadení. Zariadeniam cestovného ruchu bola venovaná zvýšená pozornosť nielen pred zahájením, ale i v období letnej turistickej sezóny. V okrese Komárno bolo v súvislosti s plánovanými investičnými akciami vydaných 6 záväzných stanovísk k územnému konaniu objektov ubytovacích zariadení, resp. k prestavbe jestvujúcich objektov na nízko kapacitné ubytovacie zariadenia. Vydané boli 3 záväzné stanoviská ku kolaudácii nových agroturistických ubytovacích zariadení. V roku 2013 bolo vydaných 6 rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov ubytovacích zariadení do prevádzky. V roku 2013 bolo v ubytovacích zariadeniach uskutočnených celkom 21 výkonov štátneho zdravotného dozoru, pri ktorých závažné nedostatky zisťované neboli. V ubytovacej časti Hotela Panoráma v Komárne bolo zistené, že v r.2013 bola zabezpečená postupná rekonštrukcia objektu s výmenou opotrebovaných zariadení. Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru možno komplexne hodnotiť, že hygienický štandard je v ubytovacích zariadeniach na vyhovujúcej úrovni. V okrese Levice bolo ku koncu roka 2013 v prevádzke 55 ubytovacích zariadení s kapacitou cca 3118 lôžok. V roku 2013 bolo uvedené do prevádzky jedno ubytovacie zariadenie s ubytovaním v súkromí v Pukanci. V ubytovacích zariadeniach bolo vykonaných v rámci ŠZD zamestnancami oddelenia HŽP 28 hygienických previerok.

RÚVZ so sídlom v Nitre v rámci regiónu okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce eviduje spolu 137 zariadení s kapacitou 4767 lôžok. V priebehu roka 2013 bola v prevádzke bez zmeny

Chatová osada a campingový tábor v Poľnom Kesove a na TK Diakovce a chatová osada v Jelenci. Do prevádzky boli dané štyri penzióny s kapacitou 50 lôžok. Bol šetrený podnet týkajúci sa výskytu vší v penzióne v meste Nitra, ktorý bol neopodstatnený a na výskyt ploštíc v ubytovacom zariadení v obci Diakovce, ktorý bol taktiež neopodstatnený.

V okrese Nové Zámky bolo v roku 2013 v prevádzke 201 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 6714 lôžok. Najviac ubytovacích lôžok je v kategóriách kemping, hotel, penzión a v iných ubytovacích zariadeniach. V okrese bolo uskutočnených 44 obhliadok priestorov ubytovacích zariadení, z čoho najväčší počet predstavovali ubytovne a penzióny. V penziónoch a kempingoch okresu bolo vykonaných 6 inšpekcií.

Najväčším strediskom cestovného ruchu v okrese Topoľčany je rekreačná oblasť Duchonka, ktorá má nadregionálny význam. Okrem súkromných a podnikových chát je tu k dispozícii autokemping s kapacitou 1500 osôb, v roku 2013 došlo k zmene prevádzkovateľa. Najväčším problémom v uvedenej rekreačnej oblasti zostáva nedoriešená likvidácia splaškových odpadových vôd, ale i kvalita vody v nádrži, ktorá nevyhovuje požiadavkám na vodu na kúpanie. V okrese Topoľčany bolo v sledovanom roku v prevádzke 37 ubytovacích zariadení s 2 461 lôžkami. V sledovanom roku došlo k zníženiu počtu ubytovacích zariadení o 1 (zrušený bol Penzión Hubert - 8 lôžok). V rámci mimoriadneho cieleného ŠZD zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach bol vykonaný štátny zdravotný dozor jednotlivými RÚVZ v kraji, ktorý bol spojený s odberom prachu na vyšetrenie roztočov. V okrese Nitra v jednom zariadení – Hotel Thermal Kesov v Poľnom Kesove, v okrese Levice to bolo v ubytovacom zariadení Penzión Rekrea v k.ú. Kalinčiakovo, v okrese Topoľčany v jednom zariadení – Garni hotel PUK v Topoľčanoch. Odobratých bolo po 5 vzoriek prachu podľa určeného postupu, tieto boli zaslané RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. .

V **Banskobystrickom kraji** bolo v roku 2013 evidovaných 727 ubytovacích zariadení, ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. RÚVZ Banská Bystrica (okresy Banská Bystrica a Brezno) v roku 2013 vydal 41 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o nové zariadenia, zmenu prevádzkovateľa, zmenu ubytovacej kapacity, alebo schválenie zmeny v prevádzkovom poriadku. Vydaniu rozhodnutia predchádzala obhliadka priestorov. Štátny zdravotný dozor (okrem obhliadky na základe žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky) bol vykonaný v 22 zariadeniach. Na RÚVZ Banská Bystrica bol zaslaný podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru v hoteli v Brusne z dôvodu podozrenia na výskyt svrabu v tomto zariadení. Pri výkone ŠZD bolo zistené porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení noviel a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V zariadení sa nepoužívali žiadne dezinfekčné prostriedky, dekontaminácia plôch, podláh a zariadení na osobnú hygienu v ubytovacej časti a v časti wellness sa vykonávala len s použitím čistiacich prostriedkov. Na základe zistených skutočností bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt podľa § 57 ods. 7 a § 57 ods. 9, § 57 ods. 39 písm. f) zákona č. 355/2007 Z. z. s následným vydaním rozhodnutia o uložení pokuty vo výške 165 €. RÚVZ Veľký Krtíš (okres Veľký Krtíš) v roku 2013 vydal 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky a 15 záväzných stanovísk. V rámci ŠZD bolo vykonaných 7 kontrol v ubytovacích zariadeniach. Jednému prevádzkovateľovi turistickej ubytovne bola udelená pokuta vo výške 165 € za nedodržiavanie prevádzkového poriadku (nedôsledné upratovanie, nedodržený interval maľovania). RÚVZ Zvolen (okresy Zvolen, Detva, Krupina) v roku 2013 vydal 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, z toho 2 rozhodnutia boli vydané v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa už existujúceho zariadenia. ŠZD bol zameraný na dodržiavanie prevádzkových podmienok v súlade s platnou legislatívou a dodržiavanie vypracovaných a schválených prevádzkových poriadkov. RÚVZ Lučenec (okresy Lučenec,

Poltár) v roku 2013 vydal 3 rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. RÚVZ Rimavská Sobota (okresy Rimavská Sobota a Revúca) v roku 2013 vydal 7 rozhodnutí, z toho 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane schválenia prevádzkových poriadkov ubytovacích zariadení a v 1 prípade bolo konanie v danej veci prerušené. V rámci ŠZD bolo v roku 2013 vykonaných 20 kontrol. Na základe pretrvávajúcich nedostatkov zistených pri výkone ŠZD a problematickej prevádzke Mestskej ubytovne v Rimavskej Sobote, prevádzkovateľ ukončil jej činnosť ku dňu 31.10.2013. RÚVZ Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica) v roku 2013 vydal 25 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov. Pred vydaním rozhodnutí boli v týchto prevádzkach vykonané kontroly. V rámci ŠZD bolo v roku 2013 vykonaných 23 kontrol, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky.

V **Košickom kraji** v roku 2013 boli poskytované ubytovacie služby v 515 zariadeniach s celkovou ubytovacou kapacitou 18 683 lôžok. Počet zariadení sa oproti minulému roku zvýšil o 6 a ubytovacia kapacita o 12 lôžok. Najviac zariadení je v kategórii krátkodobé ubytovanie na súkromí (154), pričom najvyšší počet zariadení tohto druhu je v okresoch Spišská Nová Ves a Rožňava. Ubytovacie zariadenia zatriedujú ich prevádzkovatelia podľa klasifikačných a fakultatívnych znakov do príslušných kategórií a tried v súlade s vyhl. MH SR č. 277/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zatriedovaní do kategórií a tried. Na základe rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva sú toho času poskytované ubytovacie služby v 67 hoteloch (bez zmeny oproti roku 2012), 2 motelloch (bez zmeny), 125 penziónoch (+5), 79 turistických ubytovniach (bez zmeny), 10 kempingoch (+1), 30 chatových osadách (+1) a 154 ubytovaniach na súkromí (-1). Celkovo je to 472 zariadení s ubytovacou kapacitou 15 001 lôžok. Do kategórie „iné“ sú zaradené ostatné ubytovacie zariadenia – napr. „robotnícke“ ubytovne. Takýchto zariadení je v Košickom kraji 43 (-1) s kapacitou 3682 lôžok. Celkovo bolo v roku 2013 orgánom verejného zdravotníctva vydaných 60 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky (prevažná väčšina zariadení bola uvedená do prevádzky po zmene prevádzkovateľa) resp. na schválenie prevádzkových poriadkov. V roku 2013 bolo uvedených do prevádzky 6 ubytovacích zariadení v okrese Trebišov: 2x penzión – Viničky, Malý Ruskov, 3x ubytovanie v súkromí v okrese Trebišov, 1x ubytovacie zariadenie – SOU Pribeník. Ubytovaciu kapacitu v Slovenskom kraji rozšírilo ubytovacie zariadenie „Penzión ANNA“, Hlavná 967/164/A, Hrabušice. Ubytovacia kapacita zariadenia je 10 stálych a 5 príležitostných lôžok. V okrese Rožňava bolo v roku 2013 uvedených do prevádzky 8 ubytovacích zariadení, súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky.

Na základe žiadosti Ústavu na výkon trestu odňatia slobody bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby „Rekonštrukcia objektu č. 7 – Ubytovňa AB, Budovateľská 1, Košice – Šaca“ a následne aj rozhodnutie na uvedenie priestorov tejto ubytovne pre odsúdených, s kapacitou 92 lôžok, do prevádzky. Ukončenie činnosti oznámilo 5 prevádzok v okrese Rožňava a 1 v okrese Trebišov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo uskutočnených 201 kontrol. V okrese Michalovce bola za zistené nedostatky (skladovanie čistej bielizne s hygienickými a pracími prostriedkami) a nedostatočnú čistotu prevádzky, uložená 1 bloková pokuta v sume 30 €. Nedostatky menšieho rozsahu boli odstraňované počas výkonu ŠZD.

Vo februári 2013 sa zamestnanci oddelenia hygieny zložiek životného prostredia na RÚVZ v Košiciach podieľali na plnení cielenej úlohy „Kontrola ubytovacích zariadení v strediskách zimnej rekreácie“, zameranej na zisťovanie prítomnosti alergénov v exkrementoch roztočov a plesní v ubytovacích priestoroch hotelov a penziónov rôznych tried. Do cielenej úlohy boli vybrané 2 zariadenia a to Penzión pod Hrešnou v lyžiarskom stredisku Kavečany a Hotel Jahodná*** v lyžiarskom stredisku ŠRZ Jahodná, Košice. Celkovo bolo výkonným

vyšávačom odobratých z matracov na lôžkach 10 vzoriek prachu. O výsledkoch laboratórnych vyšetrení boli prevádzkovatelia obidvoch zariadení ústne oboznámení a zároveň boli upozornení, aby pri upratovaní izieb dôslednejšie zabezpečovali starostlivosť o lôžka a ich matrace. Začiatkom septembra 2013 sa uskutočnil opakovaný odber vzoriek prachu z týchto zariadení.

V okrese Rožňava boli v uplynulom roku prevádzkované 3 lyžiarske vleky v obciach Vyšná Slaná, Rejdová a Dedinky. Vo verejných WC v okrese Rožňava boli vykonané 2 kontroly. Z dôvodu uvedenia priestorov verejného WC do prevádzky bola vykonaná jedna ohliadka. Kontrola verejných WC bola aj súčasťou 5 kontrol zabezpečenia hromadných podujatí.

V **Prešovskom kraji** v roku 2013 oproti minulému roku nenastali podstatné zmeny. Prehľad ubytovacích zariadení v hodnotenom roku je uvedený v tab. č. 5.1. V rámci ŠZD bolo vykonaných 567 kontrol. V prevádzkach za zistené nedostatky bolo uložených 11 blokových pokút v celkovej výške 278,- €. Na základe usmernenia UVZSR Bratislava bol vykonaný mimoriadny cieľový štátny zdravotný dozor zameraný na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach.

V rekreačnej oblasti Domaša stále nie sú doriešené problémy ubytovacích zariadení súvisiace so zásobovaním pitnou vodou.

- **Zariadenia v ktorých sú vykonávané epidemiologicky závažné činnosti**

V hodnotenom období v roku 2013 bolo v Slovenskej republike spolu 17 404 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čím sa počet zariadení zvýšil oproti roku 2012 o 893 zariadení (tab. 5.2). Za problém možno považovať skutočnosť, že nie všetci prevádzkovatelia oznamujú orgánu verejného zdravotníctva zatvorenie prevádzky, preto niektoré ostávajú v evidencii až do najbližšieho výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD).

Problematika služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je veľmi dynamická, pričom v ponuke poskytovaných služieb začínajú dominovať neinvazívne služby s využitím rôznej prístrojovej techniky a procedúr. Vo väčšine prípadov ide o služby starostlivosti o ľudské telo, ktoré majú charakter zdravotných výkonov a vyžadujú odborný dohľad kvalifikovaným zdravotníckym pracovníkom (napr. všetky možné druhy masáží, ručné lymfodrenáže, procedúry zamerané na redukciu hmotnosti, ošetrovanie celulitídy, prístrojové ošetrovanie pleti a tela – pomocou rôznych nových špeciálnych techník, postupov, pomôcok a prístrojov atď.). Uvedené však nie je právne doriešené a v súčasnosti sa realizuje len na báze dobrovoľnosti, a to v prípade ak prevádzkovateľ akceptuje odbornú argumentáciu zo strany pracovníkov RÚVZ.

Pri posudzovaní jednotlivých prevádzok, ako aj pri výkone ŠZD, v uvedených zariadeniach sa využíva metodický manuál „Katalóg služieb“ (spracovateľ RÚVZ Bratislava), ktorý predstavuje register na trhu identifikovaných služieb starostlivosti o ľudské telo, pričom stanovuje hygienické požiadavky a kritériá na ich schvaľovanie. Katalóg má odporúčací charakter, pričom slúži pre potreby orientácie odbornej i laickej verejnosti v danej problematike avšak v tých častiach, ktoré nemajú priamu oporu v zákone č. 355/2007 Z. z..

V každom novom zariadení bol pred začatím prevádzky vykonaný ŠZD zameraný na dispozičné usporiadanie zariadenia, podmienky dodržiavania prevádzkovej hygieny, dezinfekcie a sterilizácie pracovných nástrojov, zdravotnú a odbornú spôsobilosť zamestnancov, vypracovanie prevádzkového poriadku, kontrolu dokumentácie k prístrojovému vybaveniu používaného v jednotlivých zariadeniach a certifikátov na kozmetické výrobky. Z poznatkov ŠZD možno konštatovať, že prevádzky osobných služieb sú najčastejšie situované v účelových priestoroch bytových, nebytových i polyfunkčných objektov, v obchodných centrách, v rodinných domoch a ich prístavbách, pričom povoľovaniu

prevádzok často predchádzala rekolaudácia posudzovaných priestorov. Hygienické podmienky posudzovaných prevádzok sú z hľadiska stavebno-technického a dispozičného riešenia spravidla vyhovujúce. Najčastejším problémom zostáva umiestňovanie pracovísk do zón s nedostatočným denným osvetlením (najmä v obchodných centrách), príp. v neúčelových nebytových priestoroch, čo je riešené uplatňovaním kompenzačných opatrení podľa vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci. Pri zriaďovaní nových prevádzok najväčšie problémy spôsobuje dodržanie požiadavky § 2 ods. 1 vyhlášky č. 554/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, a to aby zariadenie starostlivosti o ľudské telo tvorilo uzatvorený celok, stavebne a prevádzkovo oddelený od iných priestorov a aby v každej prevádzkovej miestnosti bolo k dispozícii umývadlo s výtokom pitnej vody a teplej vody.

V súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX boli v roku 2013 vykonané vo všetkých krajoch previerky v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo zamerané aj na kontrolu používania zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených systémom rýchleho varovania (RAPEX v Európskej únii) s negatívnym výsledkom.

V súvislosti s uvedením do platnosti novej STN EN 60335-2-27, vydal Úrad verejného zdravotníctva dňa 12.4.2012 odborné usmernenie pre postup RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. Nakoľko prevádzka solária predstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia klientov z ÚV žiarenia, pri uvedení nových priestorov do prevádzky bola každá nová prevádzka uvedená do skúšobnej prevádzky na dobu max. 6 mesiacov s tým, že prevádzkovateľovi bola uložená povinnosť vykonať kvantitatívne meranie ÚV žiarenia solárneho prístroja.

Frekvencia ŠZD sa stanovuje podľa charakteru prevádzky a podľa možných zdravotných rizík vykonávanej epidemiologickej závažnej činnosti. Zariadenia sú zatriedené podľa kategorizácie do príslušných tried a následne je v stanovenej frekvencii vykonávaný aj ŠZD. Kontrolná činnosť v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bola zameraná na celkovú hygienickú úroveň, dekontamináciu prostredia, dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, ako aj dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

V hodnotenom období bolo v **Bratislavskom kraji** evidovaných 2844 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čo predstavuje oproti r. 2012 nárast o 195 prevádzok. V Bratislave je ich spolu 2184 (76,8%) a v okresoch Malacky, Pezinok, Senec 660 (23,2%). V skladbe a počte zariadení stále dominujú samostatné prevádzky klasických služieb - najviac kaderníctva 854 (30,1%), kozmetiky 606 (21,3%), klasické masáže 471 (16,6%). Najmenej samostatných prevádzok sa vyskytuje so zameraním na piercing, nastreľovanie náušnic, erotické salóny a tetovanie. V rámci Bratislavského kraja bolo vydaných 408 rozhodnutí k otvoreniu nových prevádzok, vlastných pracovných miest i potvrdeniu jestvujúcich prevádzok pri zmene prevádzkovateľov; schvaľovali sa aj prevádzky so štatútom chránených pracovísk. V mnohých prípadoch sa vydávali rozhodnutia k rozšíreniu poskytovaných služieb v rámci už existujúcich prevádzok (najviac v prevádzkach kozmetík o ďalšie kozmetické služby). V rámci kontrolnej činnosti sa vykonalo 204 hygienických kontrol, zameraných na hygienicko – epidemiologický režim prevádzok, osobnú hygienu pracovníkov podľa schválených prevádzkových poriadkov, ako aj dodržiavanie zákona 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. Výsledky kontrol boli uspokojivé. Boli vydané 4 rozhodnutia o pokute – všetky za prevádzkovanie priestorov bez súhlasu v celkovej sume 1489.- Eur. V sledovanom období sa riešili aj podnety na nedostatky v prevádzkach osobných služieb, ktoré sa týkali najmä prevádzkovej hygieny, zákazu fajčenia, ďalej podnetu na nefunkčné WC v kaderníctve, ďalej používania nevyhovujúcich kozmetických výrobkov a nedostatočné odvetrania priestorov manikúry a iné.

V **Trnavskom kraji** je v evidencii celkovo 2317 prevádzok, kde je evidentný nárast v počte prevádzok oproti predchádzajúcemu obdobiu. Najviac prevádzok je v okrese Trnava 637 a Dunajská Streda 445 prevádzok. Naopak najmenej v okrese Hlohovec 189 prevádzok a Galanta 192 prevádzok. V roku 2013 bolo vydaných spolu za kraj 268 nových rozhodnutí na nové prevádzky, v ktorých sa súčasne schvaľovali aj návrhy prevádzkových poriadkov zariadení a rozhodnutia pre schválenie prevádzkových poriadkov. Zvýšená pozornosť bola venovaná výkonu ŠZD na všetkých prevádzkach s opaľovacími prístrojmi.

V **Trenčianskom kraji** je v prevádzke celkovo 2120 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkových poriadkov bolo vydané pre 250 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 142 zariadeniach. Najčastejšie zistené nedostatky boli: prevádzkovatelia zariadení starostlivosti o ľudské telo nepredložili orgánu verejného zdravotníctva na posúdenie návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkového poriadku a do času kladného posúdenia sa nezdržali vykonávania činnosti, nedodržiavali schválený prevádzkový poriadok, stery odobraté z materiálov, ktoré by mali byť sterilné, vykazovali prítomnosť patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov, nedodržiavanie správnych sterilizačných postupov a nesprávna manipulácia so sterilným materiálom, prevádzky neboli vybavené lekárničkami s požadovaným zdravotníckym materiálom v zmysle prílohy č. 1 vyhl. MZ SR č. 554/2007 Z.z., kríženie manipulácie s čistým a použitým prádlom, nevyhovujúce odstraňovanie odpadu v zariadení, nezabezpečený prívod teplej tečúcej vody pri umývadle v zariadení, absencia dezinfekčných prostriedkov. Za zistené nedostatky – iný správny delikt podľa §57 zák. č. 355/2007 Z.z. bola prevádzkovateľom uložená pokuta v 9 zariadeniach v celkovej sume 1763,00.- euro. Blokované pokuty boli uložené 22 prevádzkovateľom v celkovej sume 545,00.- euro.

V roku 2013 bolo v **Nitrianskom kraji** 2279 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Vydaných bolo 222 rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky, často so združovaním služieb v salónoch krásy pre zvýšenie úrovne poskytovaných služieb, k prevádzkovým poriadkom novým ako aj aktualizovaným. Na základe výsledkov ŠZD možno konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je v okresoch kraja na vyhovujúcej úrovni, v niektorých prípadoch boli prevádzkovatelia upozornení na dôsledné dodržiavanie požiadavky správneho pracovného postupu pri očistení, resp. dezinfekcii pracovných nástrojov, ako i na používanie biocídnych prípravkov, ktoré sú registrované v Centre pre chemické látky a prípravky Slovenskej republiky, v zmysle platnej legislatívy. Dôsledne bolo na prevádzkach sledované aj plnenie povinnosti zdravotnej a odbornej spôsobilosti pracovníkov poskytujúcich uvedené služby. V okrese Komárno bola zvýšená pozornosť venovaná kontrole účinnosti dezinfekcie v zariadeniach solária. V troch prevádzkach solária bol hygienický režim posudzovaný aj na základe laboratórnych analýz sterov z 5 opaľovacích zariadení. Celkovo bolo odobratých 10 sterov, pričom nedostatky evidované neboli. V Nitre bol šetrený podnet, ktorý sa týkal používania kozmetických prípravkov a materiálov; v rámci neho bolo zistené, že prevádzka nemá rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Bolo zahájené správne konanie so sankčným postihom vo výške 200.- eur. Taktiež bolo zahájené správne konanie a uložený sankčný postih v sume 165.- eur pre prevádzkovateľa tetovacieho salónu, nakoľko prevádzkoval zariadenie bez rozhodnutia RÚVZ. V okrese Nové Zámky bolo udelených 6 blokovaných pokút v šiestich prevádzkach vo výške 152.- eur. Najčastejším nedostatkom bol nevyhovujúci stav prevádzky. V zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo odobratých 105 vzoriek sterov z pracovných

plôch a pracovných pomôcok z 23 zariadení. Závadných bolo 8 vzoriek zo šiestich zariadení, čo bolo riešené blokovou pokutou.

V **Žilinskom kraji** bolo v okresoch Žilina a Bytča vykonaných 89 kontrol, v troch zariadeniach – 2 pedikúry, jedno tetovacie štúdio, boli odobraté stery v počte 33 kusov z nástrojov a prostredia na mikrobiologickú analýzu. V jednom prípade bol zistený v pedikúre výskyt *Escherichia coli* na umývadle na ruky v prevádzkovej miestnosti, kontrolné stery po vykonaní opatrení boli vyhovujúce. V spádovom území Kysúc v roku 2013 bolo vydaných 40 rozhodnutí pre zariadenia starostlivosti o ľudské telo (zmena prevádzkovateľa, schválenie zmeny prevádzkového poriadku a k prevádzkovaniu nového zariadenia). V uplynulom období bolo vykonaných 104 hygienických kontrol zameraných na prevádzkovú, osobnú hygienu, účinnosť dezinfekcie v zariadení, výskyt nebezpečných kozmetických výrobkov. Celkovo možno konštatovať, že osobná a prevádzková hygiena v zariadeniach je dobrá. V roku 2013 bolo v okresoch Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo bolo vykonaných 30 previerok v rámci ŠZD a inšpekcie. V 12-tich prevádzkach bolo odobratých 60 sterov, z toho v troch prípadoch bola zistená prítomnosť podmienené patogénnych mikroorganizmov. Dozor bol zameraný najmä na dodržiavanie prevádzkových poriadkov /dezinfekcia pracovných plôch, manipulácia s bielizňou, vybavenie lekárničiek, kontrola odbornej spôsobilosti pracovníkov/ v zmysle Vyhlášky č. 554/2007 Z. z.. Pri zistených nedostatkoch boli uložené nápravné opatrenia na ich odstránenie.

V **Banskobystrickom kraji** bolo evidovaných 1742 zariadení starostlivosti o ľudské telo. V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica boli do skúšobnej prevádzky uvedené 2 solária. V piatich zariadeniach so skúšobnou prevádzkou bolo vykonané meranie UV žiarenia opaľovacieho zariadenia, ktoré bolo v roku 2013 podkladom pre vydanie súhlasných rozhodnutí na uvedenie priestorov solárií do prevádzky na dobu neurčitú. V spádovom území RUVZ Lučenec boli 2 solária uvedené do skúšobnej prevádzky a 3 solária boli uvedené do trvalej prevádzky, v spádovom území RÚVZ Veľký Krtíš bolo 1 solárium uvedené do skúšobnej prevádzky. Najčastejšie zistené nedostatky sa týkali najmä doplnenia, resp. zmeny prevádzkového poriadku podľa platnej legislatívy, doplnenia obsahu lekárničky, doplnenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, vymaľovania priestorov, nesprávnej manipulácie s čistou a použitou bielizňou. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty a sankcie za iný správny delikt. Jednalo sa najmä o prevádzkovanie zariadení bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku, nedostatočnej mechanickej očisty a následnej dezinfekcie pracovných nástrojov a plôch, zisteného mikrobiologického znečistenia pracovných nástrojov. Kontrola mikrobiálnej kontaminácie povrchov a predmetov bola vykonávaná sterovou metódou. Kontrolu účinnosti sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo vykonáva oddelenie HŽPZ len v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica. V roku 2013 bola vykonaná kontrola účinnosti sterilizátora v 33 zariadeniach. Celkovo je hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia, zisťované, uvádzané nedostatky boli bezodkladne odstraňované.

V **Prešovskom kraji** sa epidemiologicky závažné činnosti sa vykonávajú v 2122 zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Za nedodržanie hygienických požiadaviek na pracovné prostredie bolo uložených 20 blokových pokút v celkovej hodnote 270,00.- eur. Osobitná pozornosť bola venovaná výkonu ŠZD v prevádzkach solárií. Kontroly boli zamerané najmä na kontrolu dokumentácie o UV zariadeniach, dokumentácie o osadených trubiciach (UV žiaričoch) a na splnenie normy STN EN 60335-2-27.

V **Košickom kraji** bolo v roku 2013 v prevádzke 1829 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čo je navýšenie oproti predchádzajúcemu roku o 134 zariadení. V roku 2013 bolo v vykonaných 572 kontrol v rámci výkonu ŠZD. Pri kontrolách boli zistené nedostatky rôzneho charakteru - porušenie schváleného prevádzkového poriadku, nezabezpečenie umývadla s tečúcou teplou a studenou pitnou vodou, používanie dezinfekčných prostriedkov po dátume minimálnej trvanlivosti, nevybavenie lekárničky v súlade s vyhl. MZ SR č. 554/2007 Z. z. o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo. V troch zariadeniach (RÚVZ Košice) bolo zistené závažné porušenie schváleného prevádzkového poriadku, v jednom zariadení vykonával prevádzkovateľ činnosť bez posúdenia priestorov orgánom verejného zdravotníctva. Za zistené nedostatky boli uložené sankcie v celkovej sume 600.- eur.

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V Slovenskej republike sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Celkovo je evidovaných spolu v roku 2013 1300 zariadení, prehľad je uvedený v tab. č. 5.3. Oproti roku 2012 pribudlo 88 zariadení, pričom nárast počtu zariadení je zaznamenaný v každom kraji. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Pri výkone ŠZD sa zameriava aj na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prevádzkovatelia zariadení sociálnych služieb s poskytovaním ubytovania osôb boli v rámci kontroly upozornení na plnenie povinností podľa zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve ako i na plnenie povinnosti predložiť orgánu verejného zdravotníctva na schválenie prevádzkový poriadok o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

V **Bratislavskom kraji** sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov. V r. 2013 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 275 ZSS pobytových foriem. (Z nich cca 20 % je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja, cca 20 % v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a cca 60 % prevádzkujú neverejní poskytovatelia. Na úseku hygieny zariadení sociálnych služieb sa v r. 2013 v rámci preventívnej časti štátneho zdravotného dozoru na území Bratislavského kraja vydalo celkom 12 závažných stanovísk ku kolaudáciám a projektovým dokumentáciám na umiestnenie alebo k príslušným zmenám v užívaní stavieb a ďalej 61 rozhodnutí k začatiu/ zmene v prevádzkovaní priestorov, zmene prevádzkovateľa alebo funkčnej reprofiliácii jednotlivých zariadení a tiež 8 odborných stanovísk (z toho 1 odborné stanovisko k Územnému generelu sociálnej starostlivosti hlavného mesta SR Bratislavy). Veľká väčšina zariadení sociálnych služieb v kraji vykazuje vyhovujúci až veľmi dobrý hygienicko-prevádzkový štandard. Všetky sledované zariadenia sú napojené na verejné vodovody, veľká väčšina z nich je napojená na verejnú kanalizáciu. U niektorých starších zariadení však býva problémom ich priestorová stiesnenosť, a to najmä v korelácii s tlakom verejnosti aj samospráv na umiestňovanie ďalších klientov do týchto zariadení. Plnenie plošných kritérií na 1 ubytovacie lôžko je často na hranici hygienického limitu.

Osobitnými typmi ustanovizní, na ktoré nie je možné úplne aplikovať požiadavky platných právnych predpisov, sú zariadenia pre bezdomovcov (útulky, nocľahárne, strediská osobnej hygieny). V Bratislavskom kraji ide o celkom 19 stabilných prevádzok tohto typu. V nich sa poskytuje možnosť vykonania úkonov osobnej hygieny, 1 teplý pokrm denne (dovoz) a v časti z nich nocľah za minimálny poplatok a tiež aj lekárske ošetrovanie. Ich hygienický štandard je vcelku uspokojivý. Režim manipulácie s posteľnou i ostatnou bielizňou je riešený tak, aby nedochádzalo ku krížovej kontaminácii. Väčšina zariadení (cca 80 %) disponuje

vlastnými pracovňami, sušiarňami i žehliarňami, veľké zariadenia majú tento komplex doplnený aj o pracoviská na opravu bielizne. Stravovanie klientov v pobytových zariadeniach sociálnych služieb je riešené väčšinou prostredníctvom vlastných kuchýň s jedáľenskými časťami. V denných centrách a i. nepobytových zariadeniach prevažujú výdajne stravy - s jej dovozom riešeným z vývarovní najbližších ZSS, zdravotníckych zariadení alebo cirkevných, či charitatívnych organizácií. Zdravotnícka starostlivosť o klientov sa poskytuje buď v zariadeniach prostredníctvom vlastného alebo zmluvného zdravotníckeho personálu alebo v blízkych zdravotníckych zariadeniach.

V zariadeniach sociálnych služieb sa v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonalo celkom 25 previerok zameraných na problematiku hygieny životného prostredia bez zistenia závažnejších nedostatkov - s výnimkou 1 prípadu – a to DSS a zariadenia pre seniorov KASŤIEL v Stupave; v tomto zariadení boli zistené významné hygienické nedostatky, t.č. je ich odstránenie riešené v správnom konaní. V r. 2013 bolo v Bratislavskom kraji riešených 6 podnetov na hygienicko-prevádzkové nedostatky, nevyhovujúce pracovné podmienky či nenáležité nakladanie s odpadmi v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb; z nich 3 boli vyhodnotené ako opodstatnené : na „nevyhovujúce hygienicko-prevádzkové podmienky“ v Domove sociálnych služieb na Strelkovej ul. v Bratislave“- t.č. riešený v správnom konaní; na „nevhodné hygienické podmienky v Domove jeseň života na Hanulovej ul. v Bratislave“ – riešený v správnom konaní, na odstránenie nedostatkov bol vydaný pokyn ; na „prešetrovanie prevádzky v Domove sociálnych služieb ul. Podháj v Bratislave“ (čiastočne opodstatnený); odstránenie zistených menej závažných hygienických nedostatkov bolo riešené zápisnične uloženými nápravnými opatreniami, pričom kontrola ich realizácie bude predmetom následného štátneho zdravotného dozoru.

Celkovo na území **Trnavského kraja** je 104 zariadení sociálnych služieb. Výkon ŠZD bol zameraný na dodržiavanie platnej legislatívy vrátane kontroly nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov. Prevádzková hygiena a úroveň týchto zariadení je dobrá. Pri ŠZD, v už povolených zariadeniach, neboli zistené závažnejšie nedostatky prevádzkového charakteru. Sankcie v povolených zariadeniach neboli uložené. Nové prevádzky boli povolené v okrese Trnava – 4 prevádzky, v okrese Senica – 2 zariadenie, v okrese Dunajská Streda – 2 zariadenia, v okrese Galanta – 1 zariadenie.

V **Trenčianskom kraji** je celkovo 110 zariadení sociálnych služieb. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 49 zariadeniach. V zimných mesiacoch v meste Trenčín Považská Bystrica a Nová Dubnica sú zriadené nocľahárne pre ľudí bez domova. V meste Brezová pod Bradlom a Myjava je v prevádzke útulok pre obyvateľov bez domova s celoročnou prevádzkou a denným stacionárom. Problémom zariadení sociálnych služieb je prekročenie stanovenej kapacity a nárast požiadaviek klientov na prijatie. V niektorých zariadeniach nie je dodržiavaná plocha 8 m² na ubytovaného klienta. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené zásadné nedostatky v prevádzkovaní. V roku 2013 bolo riešené podanie na výskyt švábov v Zariadení núdzového bývania Istota na Myjave. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že podanie je neopodstatnené.

V roku 2013 celkový počet zariadení v **Žilinskom kraji** je evidovaných 126 zariadení sociálnej služby (nárast oproti roku 2012 o 14 zariadení). Jedná sa najmä o domovy pre seniorov, domovy sociálnych služieb pre dospelých a domovy dôchodcov, denné geriatrické stacionáre, nocľahárne, nízko prahové centrá, chránené príp. núdzové bývanie atď. Nové rozhodnutia sme vydali celkovo 8 subjektom v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC, Mesta Žiliny, či neziskových organizácií. V hodnotenom roku sme vykonali v uvedených zariadeniach 13 kontrol so spísaním záznamov, odobrali 2 vzorky pitnej vody /1xPS, 1xŠZD/

s vyhovujúcim výsledkom. Celková hygienická situácia je v týchto zariadeniach primeraná daným podmienkam. Veľa zariadení sa modernizuje, budujú sa bezbariérové prístupy aj v zariadeniach pre osobnú hygienu. Úroveň zariadení sociálnych služieb je primeraná. V spádovom území RÚVZ Čadca v uplynulom období bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 4 *kontroly* zariadení. Nebolo potrebné uplatniť sankčné opatrenia. Zariadenia sociálnych služieb /ZSS/ a zariadenia pre seniorov /ZPS/ sú v meste Dolný Kubín, Zázrivá, Tvrdošín, Zákamenné, Oravská Lesná, Novot' a Zubrohlava. Spišská katolícka charita má 2 ubytovacie zariadenia – Dom Charitas v Zázrivej a Dom Charitas v Trstenej. V oboch zariadeniach sa v roku 2013 vytvoril aj denný stacionár pre starých občanov, ktorí ho navštevujú len vo vyhradených denných hodinách v pracovných dňoch.

V Liptovskom Mikuláši v roku 2013 bol riešený 1 podnet na prevádzku zariadenia sociálnych služieb v spolupráci s odd. hygieny výživy. V posudzovanom roku bol riešený jeden podnet na prešetrenie hygienických podmienok a starostlivosti o pacientov v zariadení „Dom Sv. Martina, Priehradka 6, 036 01 Martin“. Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine (odd. HŽPaZ a odd. epidemiológie) vykonali v čase rannej hygieny klientov ŠZD, cielene zameraný na prešetrenie skutočností uvádzaných v podnete a súčasťou ŠZD bol aj odber vzoriek s pracovného prostredia, ktorý vykonal odborný pracovník oddelenia epidemiológie. Na základe zistených skutočností bolo možné konštatovať, že podnet bol opodstatnený. Prevádzkovateľ zistené nedostatky uvádzané v podnete odstránil v stanovenom termíne : na umývanie inkontinentných klientov zakúpil dostatočné množstvo jednorazových utierok, pre každého klienta vyčlenil individuálne osobné pomôcky na jeho ošetrovanie (osobný uterák, hygienické pomôcky, prostriedky na umývanie) a umývanie (lavóry z PVC). Odborní pracovníci oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia budú v predmetnej prevádzke zabezpečovať aj naďalej zvýšený štátny zdravotný dozor.

V roku 2013 bolo v **Nitrianskom kraji** prevádzkovaných 156 zariadení sociálnej služby, pričom najviac zariadení (106) je v kategórii „zariadenia na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodov ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dosiahnutia dôchodkového veku“. Najviac zariadení sociálnej služby (35) je v okrese Nové Zámky, najmenej (8) v okrese Zlaté Moravce.

V rámci okresov Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa bolo v roku 2013 evidovaných v dozore HŽP 47 zariadení sociálnych služieb. V jestvujúcich zariadeniach neboli zaznamenané zmeny. Aj v roku 2013 bolo dané do prevádzky zariadenie sociálnych služieb – nocľaháreň pre bezdomovcov na dobu určitú v Šali na Partizánskej ul.. Bude slúžiť ako ubytovacie zariadenie s časovo obmedzeným ubytovaním s nižším štandardom s kapacitou 15 lôžok, s poskytovaním prístrešia na prenocovanie a sociálneho poradenstva. V roku 2013 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov denného stacionára pre seniorov v obci Cabaj – Čápor časť Pereš s kapacitou 25 klientov. V rámci štátneho zdravotného dozoru bol preverený podnet na zariadenie sociálnych služieb v meste Nitra týkajúci sa nedostatkov v upratovaní, praní prádla - bolo konštatované, že uvedený podnet je neopodstatnený.

Na území regiónu Komárna bolo v roku 2013 prevádzkovaných celkom 30 zariadení sociálnych služieb. V súvislosti s prevádzkovaním zariadení sociálnych služieb bolo vydaných spolu 8 rozhodnutí, v 4 prípadoch bol súčasne schválený aj prevádzkový poriadok o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci, vypracovaný podľa nariadenia vlády č. 83/2013 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

V súvislosti s povodňovou situáciou v r. 2013 bola riešená problematika prevádzky DAFNÉ Zariadenia sociálnych služieb Nová Stráž v Komárne, ktorého objekty boli v čase povodne zaplavené riekou Dunaj. V čase ohrozenia prevádzkovateľ prevádzku objektov zastavil a zabezpečil evakuáciu obyvateľov zo zariadenia. V súvislosti so zabezpečením základných

požiadaviek pri náhradnom ubytovaní bol vykonaný štátny zdravotný dozor, pri ktorom nedostatky evidované neboli. V období po povodni bola orgánom verejného zdravotníctva na základe žiadosti prevádzkovateľa zabezpečená miestna obhliadka priestorov predmetného zariadenia s posúdením návrhu na uvedenie jeho pôvodných priestorov do prevádzky, pričom k uvedeniu týchto priestorov bolo vydané negatívne rozhodnutie. Ku koncu roka 2013 bolo v okrese Levice v prevádzke 27 zariadení sociálnych služieb. Počas roka bolo v týchto prevádzkach vykonaných zamestnancami HŽP 18 hygienických previerok, pričom neboli zistené nedostatky vážnejšieho charakteru. V okrese Topoľčany bolo v roku 2013 prevádzkovaných celkom 17 zariadení sociálnych služieb. Na základe podnetu bol vykonaný štátny zdravotný dozor v Centre sociálnych služieb Náruč záchrany Senior & Junior Solčany, neboli zistené nedostatky v prevádzke ani v dodržiavaní prevádzkového poriadku. V roku 2013 bolo v okrese Nové Zámky z celkového počtu 35 zariadení sociálnych služieb bolo vykonaných 7 obhliadok.

K 31.12.2013 bolo v evidencii odborov a oddelení HŽPaZ jednotlivých RÚVZ **Banskobystrického kraja** celkovo 173 zariadení sociálnych služieb, z toho: RÚVZ Banská Bystrica eviduje 80 prevádzok, RÚVZ Zvolen eviduje 24 prevádzok, RÚVZ Lučenec eviduje 19 prevádzok, RÚVZ Rimavská Sobota eviduje 24 prevádzok, RÚVZ Žiar nad Hronom eviduje 20 prevádzok, RÚVZ Veľký Krtíš eviduje 6 prevádzok zariadení sociálnych služieb. Počet rozhodnutí a záväzných stanovísk vydaných v RÚVZ v Banskobystrickom kraji v roku 2013: rozhodnutia na uvedenie priestorov zariadení sociálnych služieb do prevádzky, na zmenu v ich prevádzkovaní a schválenie prevádzkových poriadkov: RÚVZ Banská Bystrica (5), RÚVZ Zvolen (5) RÚVZ Lučenec (4), RÚVZ Rimavská Sobota (5), RÚVZ Žiar nad Hronom (1), RÚVZ Veľký Krtíš (3) záväzné stanoviská: RÚVZ Veľký Krtíš (1) Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka 2013 neboli v zariadeniach sociálnych služieb Banskobystrického kraja zistené závažné nedostatky v porušovaní hygienicko-epidemiologického režimu. Zistené nedostatky boli prevažne technického charakteru (napr. výmena okien, maľovanie priestorov a pod). Možno konštatovať, že štandard poskytovania služieb v zariadeniach sociálnych služieb sa postupne zlepšuje uvádzaním do prevádzky nových resp. rekonštruovaných priestorov a odstraňovaním nedostatkov v súvislosti s určením kapacity zariadenia (je zabezpečované formou postupného ukladania nápravných opatrení tak, aby sa docielila podlahová plocha v ubytovacej izbe 8m² na jedného ubytovaného).

V **Košickom kraji** celkovo je v prevádzke, na základe rozhodnutia príslušného orgánu verejného zdravotníctva, 129 zariadení sociálnych služieb (+8 oproti roku 2012). V rámci preventívneho dozoru bolo vykonaných 23 kontrol. Na RÚVZ Košice boli riešené aj písomné žiadosti týkajúce sa možnosti zriadenia zariadení sociálnych služieb v neúčelových budovách alebo v ich častiach, alebo v doposiaľ nevyužívaných priestoroch existujúcich zariadení slúžiacich na tento účel. Záporné stanovisko bolo dané z dôvodu nevhodných priestorov pre denné centrum v Moldave nad Bodvou. Začiatkom roka riešili pracovníci RÚVZ v Košiciach v spolupráci s prevádzkovateľom zariadenia sociálnych služieb ARCUS na Skladnej 4 v Košiciach spôsob zabezpečenia chodu prevádzky zariadenia počas rekonštrukčných prác - nadstavby V. NP. Stavebné práce sa dotkli predovšetkým klientov, ktorí bývajú na poslednom podlaží a museli byť dočasne presunutí do iných izieb a priestorov. V roku 2013 bolo v zariadeniach sociálnych služieb uskutočnených v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru 54 kontrol, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky v prevádzkovej hygiene. Pri ŠZD v predmetných zariadeniach bola vykonávaná aj kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pracovníci oddelenia hygieny zložiek životného prostredia v Košiciach

v spolupráci s odborom hygieny výživy riešili anonymný podnet na prevádzkovanie zariadenia sociálnych služieb Nádej Nový život o. z. na Buzuluckej 3 v Košiciach. Na základe výsledkov opakovaných kontrol vykonaných v tomto zariadení bolo prevádzkovateľovi na mieste uložené opatrenie podľa § 55 ods. 2 písm. g) zák. č. 355/2007 Z. z. a to uzatvorenie prevádzky. Zároveň mu bola za správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), §57 ods. 17 v spojení s § 26 ods. 4 písm. m) a §57 ods. 44 v spojení s § 52 ods. 6 písm. b) uložená pokuta. Na základe opakovanej kontroly, uskutočnenej zamestnancami tunajšieho úradu v závere roka 2013, bolo potvrdené, že zariadenie je t. č. zatvorené.

V **Prešovskom kraji** v roku 2013 je evidovaných – posúdených 227 prevádzok zariadení sociálnych služieb. Prehľad zariadení je uvedený v tab. č. 5.3. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.. V prevádzkach neboli zistené nedostatky, vrátane porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

- **Zariadenia zdravotnícke**

Podľa údajov **Bratislavského samosprávneho kraja** sa v kraji ku koncu r. 2013 evidovalo celkom 2179 zdravotníckych zariadení (bez lekární). Z nich 15 je lôžkových (vrátane zariadení mimo rezort zdravotníctva), 5 je liečební, ďalej ide o 21 polikliník, 13 stacionárov, 132 zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, 50 zariadení jednodňovej zdravotnej starostlivosti, 26 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, 3 domy ošetrovateľskej starostlivosti, 2 zariadenia biomedicínskeho výskumu a 1912 ambulancií. Po započítaní kliník, oddelení, polikliník a SVALZ-ov ústavných zariadení (ako samostatných prevádzkových jednotiek) v Bratislavskom kraji evidujeme celkom 2349 zdravotníckych zariadení. Na úseku hygieny zdravotníckych zariadení sa v r. 2013 v rámci preventívnej časti štátneho zdravotného dozoru na území Bratislavského kraja vydalo celkom 223 rozhodnutí (uviedenie do prevádzky / rozšírenie činnosti, návrhy prevádzkových poriadkov, prerušenie konania), 45 záväzných stanovísk (umiestnenie, zmeny v užívaní, kolaudácie stavieb) a zabezpečilo sa celkom 445 iných akcií (miestne obhliadky, konzultácie, odborné stanoviská a pod.). Nesúhlasné rozhodnutia boli vydané 2 – a to k navrhovanému uvedeniu do prevádzky 2 rôznych priestorov vytipovaných pre lôžkové geriatrické oddelenie NsP Malacky (z dôvodu nepripravenosti priestorov k prevádzke), pričom účastník konania - Nemocničná, a.s. Pezinok - sa voči vydaným rozhodnutiam neodvolal. Nesúhlasné stanoviská (záväzné, odborné), prípadne vyjadrenia neboli vydané v ani 1 prípade.

Viaceré ústavné zdravotnícke zariadenia v Bratislavskom kraji sa naďalej prevádzkujú v priestoroch, ktoré sú priestorovo stiesnené, stavebno-dispozične nevyhovujúce, resp. vyžadujú rozsiahlu modernizáciu. Toto konštatovanie sa týka predovšetkým starších nemocničných zariadení prevádzkovaných Univerzitnou nemocnicou Bratislava. Ide o prevažnú časť pracovísk Nemocnice Staré Mesto na Mickiewiczovej ul. (Bratislava I), Špecializovanej geriatrickej nemocnice Podunajské Biskupice na Krajinskej ul. (Bratislava II), ako aj Nemocnice akad. L. Dérera na Limbovej ul. (Bratislava III). Neuspokojivý je aj stav operačných traktov v značnej časti z nich, v ktorých príslušná vzduchotechnika s filtráciou vzduchu a klimatizáciou, určená na zabezpečenie čistých priestorov buď chýba, alebo jestvujúca je poruchová, resp. afunkčná (Nemocnica Staré Mesto a čiastočne aj Nemocnica akad. L. Dérera na Kramároch – obe UNB). Takisto na týchto pracoviskách (najmä však v Nemocnici Staré Mesto) prevláda a pretrváva zastarané stavebno-dispozičné riešenie priestorov.

Pri previerkach neštátnych ambulantných i ústavných zdravotníckych zariadení bývajú závažnejšie hygienické nedostatky zisťované pomerne ojedinele. Častým problémom je snaha

niektorých neštátnych poskytovateľov kumulovať v priestoroch jedného pracoviska formou dodatočného prenájmu viac druhov z epidemiologického pohľadu nekombinovateľných odborných činností, takisto sa stretávame s ich neochotou rešpektovať zásady priestorového alebo časového členenia pacientov v čakárňach z hľadiska ich infekčnosti či napr. lege artis zabezpečovať tvorbu čistých priestorov v zdravotníctve (hlavne budovaním vzduchotechnických systémov zabezpečujúcich čistenie a úpravu privádzaného vzduchu) v aseptických prevádzkach.

V štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadeniach sa na overovanie predpísaného priestorového a prevádzkovo-technického vybavenia, ako aj na dodržiavanie zásad správneho hygienicko-epidemiologického prevádzkového režimu z aspektu hygieny životného prostredia vykonalo celkom 42 previerok - týkajúcich sa najmä nakladania s odpadmi, dezinfekcie a deratizácie i priestorového riešenia a vybavenia zariadení – časť z nich v spolupráci s oddelením prevencie nozokomiálnych nákaz odboru epidemiológie. Na odstránenie zistených nedostatkov boli vydané 2 pokyny (oba pre fu Nemocničná a.s., Pezinok, ktoré je prevádzkovateľom NsP Malacky na Ul. Duklianskych hrdinov v Malackách) – a to na odstránenie hygienických nedostatkov v priestoroch poliklinického oddelenia pneumológie a ftizeológie a ďalej pracoviska SValZ v odbore fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia. Uložené nápravné opatrenia boli v stanovených termínoch splnené.

Na základe externých podaní bolo v r. 2013 riešených celkom 8 podnetov týkajúcich sa zdravotníckych zariadení - z nich 7 na nevyhovujúci hygienický štandard, údržbu či vybavenie zdravotníckych zariadení a 1 ohľadne porušovania zákona NR SR č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov. Dva z nich boli na základe prešetrenia veci vyhodnotené ako čiastočne opodstatnené (boli riešené upozornením prevádzkovateľov polikliník na potrebu zlepšenia prístupnosti kľúčov od WC pacientov), ďalších 6 podnetov bolo neopodstatnených.

V oblasti dozoru nad kvalitou vody rehabilitačných bazénov prevádzkovaných zdravotníckymi zariadeniami sa v r. 2013 odobralo celkom 31 vzoriek vody, z ktorých 2 nevyhoveli hygienickým požiadavkám – a to pre nevyhovujúce koncentrácie voľného a viazaného chlóru (v nemocnici akad. L. Déreza UNB na Limbovej ul. v Bratislave III). Opakované odbery (po vykonaní príslušných opatrení) vykázali vyhovujúcu kvalitu.

U neštátnych zariadení za významné v pozitívnom zmysle možno považovať pokračujúce zvyšovanie stavebno-technického štandardu a vybavenia Onkologického ústavu Sv. Alžbety s.r.o. a priestorov ním prevzatej bývalej Stomatologickej kliniky FNŠP na Heydukovej ul. (Bratislava I), ďalej Ružinovskej polikliniky, a.s. a tiež NsP Malacky v Malackách. V štátnom sektore pozitívny posun je najzreteľnejší v prípade Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou na Limbovej ul. v Bratislave III, v ktorej dochádza k postupnej a systematickej modernizácii jednotlivých pracovísk.

V rámci kontroly dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonalo celkom 215 kontrol, nedostatky zo strany prevádzkovateľov boli zisťované iba ojedinele (chýbajúce označenie prevádzok ohľadne zákazu fajčenia); sankcie sa v tejto súvislosti neuplatnili.

V rámci štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami veterinárnej starostlivosti sa vydalo 16 záväzných stanovísk k stavebným akciám a 12 rozhodnutí o súhlase k uvedeniu ich priestorov (ambulancie, klinika) do prevádzky a zabezpečilo sa celkom 38 iných výkonov. Najvýznamnejšími posudzovanými akciami bola kolaudácia karanténnej stanice psov na Fajgalskej ceste v Pezinku a uvedenie do prevádzky priestorov privátnej veterinárnej kliniky v Dúbravke (Bratislava IV).

Zdravotnícke zariadenia v **okrese Trnava**, Piešťany, Hlohovec, Senica a Skalica dozoruje oddelenie epidemiológie. V okrese Dunajská Streda na základe podaných žiadostí

poskytovateľov zdravotnej starostlivosti bolo vykonaných spolu 25 hygienických vyšetrení v ambulantných zdravotníckych zariadeniach, lekárnach a v staniciach rýchlej zdravotnej služby. Bolo spracovaných 18 rozhodnutí k uvedeniu zdravotníckych zariadení do prevádzky vrátane schválenia prevádzkového poriadku zariadenia. Vo väčšine prípadov sa jednalo o vydanie rozhodnutia k prevádzke zariadenia z dôvodu presťahovania do nových priestorov (6 rozhodnutí), ďalej z dôvodu transformácie právnej formy prevádzkovateľa (3 rozhodnutia) a k novozriadeným ambulanciam (5 rozhodnutí). V jednom prípade bolo vydané kladné záväzné stanovisko k zmene využitia priestorov na ambulanciu. V obci Veľké Dvorníky bolo skolaudované nové zdravotnícke zariadenie s ambulanciou všeobecného lekára pre dospelých, ambulanciou FBLR a spoločnou vyšetrovacou a liečebnou zložkou v odbore FBLR a bola uvedená 1 filiálka lekárne do prevádzky. V Nemocnici s poliklinikou v Dunajskej Strede bolo uvedené do prevádzky oddelenie ortopedie s operačnou sálou, vo Veľkom Mederi bol skolaudovaný osobný výťah pri budove polikliniky (po cca 50 rokoch sa konečne zabezpečil bezbariérový vstup do priestoru polikliniky) a v areáli SENIOR PARK n.o. v Rohovciach hospic s kapacitou 20 lôžok. Pri vybavovaní žiadostí vo všetkých prípadoch boli vykonané komplexné hygienické previerky, pričom kladné rozhodnutia boli vydané až po zosúladení priestorov zdravotníckych zariadení s platnými predpismi na ochranu verejného zdravia vrátane vypracovania posudku o riziku z expozície biologickým faktorom. V spolupráci s oddelením epidemiológie bol v roku 2011 vykonaný štátny zdravotný dozor v operačnom trakte a na oddelení chirurgie NsP DS a.s. v Dunajskej Strede, kde bolo odstránenie zistených hygienických nedostatkov uložené formou nápravných opatrení. Pri opakovanej kontrole sa zistilo, že v roku 2013 bolo zabezpečené maľovanie priestorov, výmena podlahovej krytiny a presťahovanie ortopedickej operačnej sály z priestorov existujúceho operačného traktu do nových priestorov.

V **Trenčianskom kraji** štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 79 neštátnych zdravotníckych zariadeniach z dôvodu vydania rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky. V rámci zmeny v užívaní časti stavieb boli posudzované projekty pre vytvorenie agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti na Bavlnárskej ul. v Trenčíne, prestavba polyfunkčného objektu Delta na ambulancie na Inoveckej ul. v Trenčíne. V rámci projekčnej prípravy boli posudzované priestory pre vytvorenie pracoviska oxygenoterapie v areáli FN Trenčín, rozšírenie priestorov geriatrického oddelenia vo FN Trenčín. V Novom Meste nad Váhom bola kolaudovaná stavba – rekonštrukcia podkrovia na lôžkové oddelenie a vytvorenie interného oddelenia B a oddelenia fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie. Pre kúpele Trenčianske Teplice bola posudzovaná rekonštrukcia Siny.

Na úseku zdravotníckych zariadení boli riešené 4 podnety a jeden podnet na prevádzku Kúpeľov Trenčianske Teplice : podnet na nezabezpečenie protiepidemických opatrení v prípade hospitalizácie pacientov s MRSA, podnet na pracovňu nemocničnej bielizne týkajúci sa režimu manipulácie s nemocničnou bielizňou, podnet na zlý technický stav prístupovej komunikácie do ambulancie, podnet na kríženie čakacích priestorov ambulancie všeobecného lekára pre deti a dorast s ambulanciou všeobecného lekára pre dospelých, podnet na problémy a nedostatky pri prevádzkovaní bazéna Grand v kúpeľoch Trenčianske Teplice – všetky podnety neopodstatnené.

V **Žilinskom kraji** Na RÚVZ Žilina problematiku zdravotníckych zariadení rieši oddelenie epidemiológie. Oddelenie HŽPZ bolo v niektorých prípadoch pozývané na konzultáciu s pracovníkmi odd. epidemiológie, hlavne pri odsúhlasovaní projektových dokumentácií, odberov vzoriek pitných vôd a kolaudačných konaní. K neštátnym zdravotníckym zariadeniam v spádovom území Kysúc bolo zaradených na základe posudkov orgánu verejného zdravotníctva 20 ambulancií odborného charakteru (všeobecný lekár pre dospelých,

detký lekár, ambulancia ortopédie, imunológie, pracovisko osteodenzitometrie, zubný lekár). K verejným lekárňam pribudlo 1 zariadenie v Čadci. Celkovo bolo vydaných pre zdravotnícke zariadenia 21 rozhodnutí.

Oddelenie HŽPaZ RÚVZ Martin dozoruje prevádzkovanie lekární. V sledovanom období bolo oddelením hygieny životného prostredia a zdravia pre zdravotnícke a ostatné zariadenia vydaných 10 rozhodnutí a 4 záväzné stanoviská. Podnet na prešetrovanie protizákonného postupu verejnej lekáreň ZA-MEDIC, s.r.o., ul. Kollárova 49, 036 01 Martin : podnet sa týkal prevádzkovania lekáreň v čase stavebno-rekonštrukčných prác. Na základe ŠZD bolo zistené, že predmetná verejná lekáreň bola v prevádzke. V sklade liekov a zdravotníckych pomôcok nebolo funkčné osvetlenie a nebolo zabezpečené účinné odvetranie. Na základe zisteného skutkového stavu a uvedených skutočností bolo v kontrolovanom zariadení nariadené uzatvorenie prevádzky. Na základe zistených skutočností možno konštatovať, že podnet bol opodstatnený. Anonymný podnet na Martinskú lekársku pohotovosť: podnet bol riešený v spolupráci s odd. epidemiológie a preventívneho pracovného lekárstva. Podnet sa týkal hygienických podmienok (nedostatočné vetranie v čakárni a ambulancii, znečistených podláh, stien, poškodeného nábytku a podlahovej krytiny a nevybavenosť prevádzky bezbariérovým vstupom). Na základe ŠZD bolo zistené, že predmetné podanie je opodstatnené. Prevádzkovateľovi bolo nariadené odstránenie nedostatkov v prevádzkovej hygiene so stanovením spôsobu a termínov ich plnenia.

Podnet na nevyhovujúce mikroklimatické podmienky v prevádzka ambulancia praktického lekára pre dospelých Necpaly : pri výkone ŠZD odborní pracovníci odd. HŽPaZ vykonali objektivizáciu – orientačne prenosným teplomerom, kde namerali teplotu: v čakárni 18°C a v ambulancii 18,9 °C. Prevádzkovateľ zariadenia uviedol, že nevyhovujúce mikroklimatické podmienky boli zapríčinené rekonštrukciou - výmeny rúr v systéme kúrenia. Podnet bol opodstatnený.

V roku 2013 bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 10 kontrol zameraných na poskytovanie služieb v areáli SPA a AQUAPARK a v liečebných domoch Veľká Fatra s balneo prevádzkou a Malá Fatra - Kollár. V rámci ŠZD boli odobraté vzorky z vonkajších bazénov, vzorky z liečebných bazénov v areáli SPA a AQUAPARK, Veľká Fatra v celkovom počte 17 vzoriek, z toho počas letnej turistickej sezóny 6 vzoriek. V dvoch prípadoch boli uložené nápravné opatrenia pri prekročení limitov mikrobiologických ukazovateľov v plaveckom bazéne (kultivovateľné mikroorganizmy pri 36⁰C (130 KTJ/100 ml), Escherichia coli (11 KTJ/100 ml)). Zároveň bol požadovaný kontrolný odber vzorky prevádzkovateľom po vykonaní opatrení. Výsledok kontrolného odberu, ktorý zabezpečil prevádzkovateľ preukázal, že prijaté opatrenia boli účinné. Prevádzkovateľ zabezpečuje prevádzkovú kontrolu kvality vody vo všetkých bazénoch (rekreačných aj liečebných), vírivkách počas celého roka a priebežne predkladá výsledky na RÚVZ. Pri nedostatkoch v kvalite vody zabezpečuje nápravné opatrenia prostredníctvom zodpovednej osoby balneotechnika.

V **Nitrianskom kraji** v spádovom území RÚVZ Komárno, Levice, Nové Zámky a Topoľčany sa na výkone štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach podieľalo aj oddelenie epidemiológie. V regióne Nitra boli aj v roku 2013 zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod.

V okrese Komárno v hodnotenom roku bolo oddelením HŽP vydaných 25 rozhodnutí k uvedeniu priestorov neštátnych zariadení ambulancií do prevádzky. Kladne boli ďalej posúdené priestory iných zdravotníckych zariadení. Vydané bolo 1 rozhodnutie pre Zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek v odbore klinická biochémia a v odbore klinická hematológia, 1 rozhodnutie pre Stanicu záchranej zdravotnej služby

a ambulancie rýchlej lekárskej pomoci a 1 rozhodnutie pre Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa posudzovali predovšetkým celkové priestorové podmienky prevádzok. Súčasne sa posudzoval aj prevádzkový poriadok na činnosť konkrétnej prevádzky, vypracovaný podľa náležitostí vyhl. MZ SR č.553/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V 15 prípadoch boli uvedenými rozhodnutiami súčasne schválené aj prevádzkové poriadky o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci vypracované podľa nar. vlády č. 83/2013 Z.z.. Pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov sa spolupracovalo s oddelením epidemiológie a s oddelením preventívneho pracovného lekárstva (expozícia chemickým faktorom pri práci, expozícia biologickým faktorom pri práci). V r. 2013 bola rozhodnutím uložená pokuta vo výške 165,- € prevádzkovateľovi neštátneho zdravotníckeho zariadenia - psychiatrickej ambulancie za iný správny delikt, nakoľko v prevádzke vykonával činnosť bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva.

V okrese Levice bolo v roku 2013 v prevádzke 308 zdravotníckych zariadení, z toho 4 lôžkové – nemocnice v Leviciach, Šahách, Hronovciach a Oddelenie dlhodobu chorých v Želiezovciach. Z uvedeného počtu bolo v prevádzke 57 ambulancií všeobecného lekára pre dospelých, 33 ambulancií všeobecného lekára pre deti a dorast, 61 zubných ambulancií a 21 gynekologických ambulancií. V roku 2013 bolo uvedených do prevádzky 25 zdravotníckych zariadení, z toho 6 ambulancií všeobecného lekára pre dospelých, 2 ambulancie všeobecného lekára pre deti a dorast, 2 zubné ambulancie, 3 lekárne a ďalších 12 iných zdravotníckych zariadení. Okrem toho bola uvedená do prevádzky 1 veterinárna ambulancia. Samostatne boli schválené prevádzkové poriadky psychiatrickej nemocnice v Hronovciach, ostatné boli schvaľované pri uvádzaní jednotlivých zariadení do prevádzky. V roku 2013 bolo zrealizované rozšírenie a rekonštrukcia podkrovia NZZ Harmony v Šahách, kde boli vybudované 3 ambulancie, bol posúdený projekt na prístavbu k dialyzačnému stredisku v Šahách so šatňami a zariadeniami na osobnú hygienu pre pacientov.

V rámci ústavných zariadení sú v okrese Topoľčany zdravotnícke služby poskytované v jednej nemocnici, ktorej prevádzkovateľom je od 1.3.2010 organizácia Nemocnice s poliklinikami n. o. Nitra. V roku 2013 bolo uvedené do prevádzky CT pracovisko a laserové pracovisko oddelenia fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie. Prevádzkovateľ nemocnice prevádzkuje aj polikliniku, v ktorej sú zriadené privátne ambulancie. V roku 2013 v rámci ambulantných zariadení pribudli dve lekárne v meste Topoľčany. V sledovanom roku bolo vydaných 21 rozhodnutí a 5 záväzných stanovísk pre zdravotnícke zariadenia a lekárne, v 19-tich prípadoch išlo o zmenu prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú osobu alebo o zmenu prevádzkovateľa. Okrem toho boli posudzované prevádzkové poriadky zdravotníckych zariadení v rozsahu podľa vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia a bol vykonávaný ŠZD v ambulantných zariadeniach, nedostatky zistené neboli. V okrese Nové Zámky bol štátny zdravotný dozor v roku 2013 vykonaný v 18-tich zariadeniach ambulantnej zdravotníckej starostlivosti, inšpekcia nebola vykonaná. Bolo vydaných 5 pokynov na odstránenie zistených nedostatkov. Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch bol vykonaný štátny zdravotný dozor na 4 oddeleniach, bol vydaný 1 pokyn na odstránenie zistených nedostatkov. V rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 8 rozhodnutí na uvedenie ambulantných zdravotníckych zariadení do prevádzky, 1 rozhodnutie na uvedenie lekárne do prevádzky, 13 rozhodnutí na zmenu v prevádzke ambulantných zdravotníckych zariadení a 6 rozhodnutí na zmenu v prevádzke lekárne.

Posudková činnosť a štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach je na RÚVZ **Banskobystrického kraja** zabezpečovaná odborními HŽPaZ a odborními epidemiológii

v závislosti od miestnych podmienok. Na RÚVZ Banská Bystrica štátny zdravotný dozor a posudkovú činnosť v zdravotníckych zariadeniach zabezpečuje odbor epidemiológie. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ vo Zvolene vykonáva v zdravotníckych zariadeniach posudkovú činnosť aj štátny zdravotný dozor. V roku 2013 vydal 68 posudkov (z toho 45 kladných na uvedenie priestorov do prevádzky, 10 posudkov na schválenie prevádzkových poriadkov, 15 posudkov vo veci návrhu na nakladanie s nebezpečným odpadom, v jednom prípade bolo konanie zastavené, pričom v 18 prípadoch predchádzalo vydaniu rozhodnutia prerušenie konania resp. výzva na doplnenie podania. V rámci ŠZD bolo vykonaných 58 kontrol na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Porušovanie zákona nebolo v zdravotníckych zariadeniach zistené. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ vo Veľkom Krtíši v roku 2013 vydal 8 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, vrátane schválenia prevádzkových poriadkov. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ v Žiari nad Hronom eviduje v spádovom území 3 nemocnice, 211 neštátnych zdravotníckych zariadení, Liečebné termálne kúpele, a.s. Sklené Teplice a Kúpeľno-liečebný dom Relax Thermal, Sklené Teplice. Liečebným termálnym kúpeľom a. s. Sklené Teplice bola uložená pokuta 165 € za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 39 písm. b) v spojitosti s § 57 ods. 46 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. za prevádzkovanie vonkajšieho bazéna v Kúpeľno – liečebnom dome Relax Thermal v Sklených Tepliciach bez vydaného kladného rozhodnutia RÚVZ v Žiari nad Hronom. Oddelenie vykonáva posudkovú činnosť v spolupráci s oddelením epidemiológie. V roku 2013 bolo vydaných 18 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Oddelením HŽPaZ RÚVZ v Lučenci sú posudzované len zariadenia pre zubnú techniku, očné optiku a verejné lekárne. V roku 2013 boli vydané 4 rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. Pri vydávaní rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkových poriadkov o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci spolupracovali s oddelením PPLaT. V rámci spolupráce na RÚVZ oddelenie HŽPaZ vydalo 1 konzultačné vyjadrenia pre oddelenie epidemiológie k návrhu na kolaudáciu stavby. Oddelenie HŽPaZ RÚVZ v Rimavskej Sobote zo zdravotníckych zariadení dozoruje len dve zariadenia: Prírodné jódové kúpele Číž a Odborný liečebný ústav psychiatrický na Prednej Hore, v ktorých bol v roku 2013 vykonaný ŠZD, pri ktorom neboli zistené žiadne závažné nedostatky. V rámci posudzovacej činnosti bolo vydané 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov „Spoločné vyšetrovacie zložky – laboratória, časti klinickej biochémie s hematologickým úsekom a mikrobiológiou“ do prevádzky, vrátane schválenia prevádzkových poriadkov na činnosti posudzovaných priestorov a zmeny prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi a expozíciou zamestnancov pri práci s biologickými faktormi.

Štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach v **Košickom kraji** vykonáva odbor epidemiológie. Problematikou zdravotníckych zariadení sa na odbore hygieny životného prostredia a zdravia za zaoberajú len zamestnanci RÚVZ v Košiciach a v Rožňave. Posudzujú zadania stavieb zdravotníckych zariadení, vyjadrujú sa k projektovým dokumentáciám a zaoberajú sa prípravou podkladov k vydávaniu rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky jednotlivých zdravotníckych zariadení. V roku 2013 bolo v meste Košice vydaných 103 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky rôznych nemocničných zariadení, ambulancií, lekární a očných optik. Ďalej bolo vydaných 5 vyjadrení k projektovým dokumentáciám a 14 záväzných stanovísk k zmene v užívaní stavby alebo ku kolaudácii stavieb. V okrese Košice – okolie bolo vydaných 9 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky nových ambulancií a lekární. V okrese Rožňava boli v zariadení NsP sv. Barbory vykonané tri kontroly zamerané na zásobovanie areálu pitnou vodou, nakladanie s nebezpečným odpadom a kontrolu priestorov a chladiaceho zariadenia na uloženie ľudských pozostatkov. Uvedenými

kontrolami boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov prevádzkovo-technického charakteru.

Štátny zdravotný dozor z pohľadu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach je vykonávaný v **Prešovskom kraji** odborom epidemiológie. Odbory hygieny životného prostredia sa podieľajú na výkone štátneho zdravotného dozoru, ak sa jedná o zdravotnícke zariadenie s vlastným zdrojom pitnej vody a pri posudzovaní zdravotníckych zariadení z hľadiska územného konania, zmenou využitia priestorov a kolaudačného konania.

- **Telovýchovné zariadenia**

V Slovenskej republike je k dispozícii viac ako 1500 športovo-relaxačných zariadení, pričom došlo k nárastu o 70 nových prevádzok oproti roku 2012. Ide o rôzne ihriská, telocvične, viacúčelové športové haly a areály, štadióny, mobilné ľadové plochy, tenisové kurty, motokárové dráhy, nafukovacie haly. Najväčší podiel v počte telovýchovných zariadení majú obyvatelmi s obľubou vyhľadávané fitnesscentrá, ktorých spravidla primárne športové zameranie (posilňovne, squashové a tenisové sály, slender technika, aerobik, pilates) je často kombinované s osobnými službami vhodne dopĺňajúcimi charakter vykonávaných športových aktivít (napr. soláriá, masáže). V roku 2013 bolo vydaných viac ako 70 rozhodnutí na uvedenie priestorov telovýchovno-športových zariadení do prevádzky. Súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky telovýchovných zariadení, vypracované podľa vyhl. č. 525/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na telovýchovné zariadenia. Boli vydávané záväzné stanoviská k návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia, k návrhom na umiestnenie stavby a k zámerom. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v predmetných zariadeniach vykonaných celkovo viac ako 100 kontrol, pri ktorých neboli zistené nedostatky v hygienickej úrovni poskytovaných služieb, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia, ani sankčné postihy. Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach sa vykonáva 1 x za 3 roky. V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly zamerané na dodržiavanie podmienok prevádzky týchto zariadení v súlade s platnou legislatívou, dodržiavanie zásad prevádzkových poriadkov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

V **Bratislavskom kraji** v sledovanom období bolo k dispozícii 318 športovo-relaxačných zariadení (čo predstavuje nárast o 24 nových prevádzok oproti r. 2012). Predmetné zariadenia majú najmä lokálny charakter a sú určené na telovýchovné a športové činnosti, ale aj relax a zotavenie obyvateľov v rámci krátkodobej rekreácie a pestovania zdravého životného štýlu. V poslednej dobe je veľmi obľúbené a vyhľadávané cvičenie pri hudbe – zumba, squash, obľúbené je aj jazdecko. Hygienický štandard a vybavenie týchto prevádzok je rôzne, všeobecne kvalitnejšie služby sú poskytované v prevádzkach podnikateľských subjektov. Naopak, hygienická situácia u športových objektov a zariadení v správe obcí je nepriaznivejšia, pretože je priamo závislá od finančných možností samosprávy obcí. V r. 2013 sa v preventívnom dozore posudzovali projektové dokumentácie nových stavieb, v Bratislave napr. Fit Camp na Drieňovej ul., regencentrum KMG vo Vlčom hrdle, Carlton fitness na Mostovej ul., športová hala na Dudovej ul., ďalej vo vidieckych okresoch sa riešil projekt cyklotrasy v Chorvátskom Grobe, viacúčelové ihrisko v Rovinke, pretlaková tenisová hala v Pezinku, výstavba skateparku v Malackách, skokanská a výhľadková plošina Glejovka. Do prevádzky boli uvedené ďalšie nové prevádzky, k významnejším patrí motokárová hala na Vajnorskej ul., trenažér na zimnom štadióne v Petržalke, Studiu Crossfit na Ul. Sklodowskej, športová hala Crossfit na Úderníckej ul., skúšobná strelnica v Lozorne, športovo-relaxačný areál ELFO Club v Malinove s poskytovaním širokej škály služieb (fitcentrum, sauny, vírivé

vane, bowling, biliard, 3 telocvične s viacúčelovým využitím, vonkajšie ihriská), Relax centrum MANDALAS na Lichnerovej v Senci, bodyvital štúdio, masáže a viacúčelová telocvična v rámci zdravotno-rehabilitačného centra v Dunajskej Lužnej, športovoprevádzkový objekt pre športový klub Veľký Biel, a ďalšie rôzne menšie i väčšie fitnesscentrá. V sledovanom období sme riešili viacero podnetov na predmetné zariadenia. V dvoch prípadoch išlo o sťažnosti na hluk z prevádzok (z futbalových zápasov v športovom areáli na Drieňovej ul. v Bratislave a hluk z prevádzky fitnesscentra v polyfunkčnom objekte RETRO na Nevádzovej ul.) – podnety boli opodstatnené a v oboch prípadoch boli prevádzkovateľom uložené pokuty (spolu vo výške 662 Eur) za prevádzkovanie zariadenia bez súhlasného rozhodnutia orgánu na ochranu verejného zdravia a problematika hluku sa ďalej riešila v rámci uvedenia priestorov do prevádzky. V jednom prípade sa riešil výskyt plesní vo fitcentre na Mestskej plavárni v Pezinku, podnet bol neopodstatnený. Opakovane sme riešili podnety na prevádzku futbalového štadióna v Pezinku (hluk).

V **Trnavskom kraji** celkovo je v okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec evidovaných 47 telovýchovných zariadení (5 v okrese Hlohovec, 15 v okrese Piešťany a 27 v okrese Trnave). V roku 2013 boli vydaných 8 rozhodnutí na nové prevádzky. Medzi najvýznamnejšie patria futbalový štadión Spartak Trnava a zimný štadión v Trnave. Najvýznamnejšie zariadenia v okrese Senica a Skalica sú zimný štadión v Senici a Skalici, krytá plaváreň v Senici, futbalový štadión v Senici, športová hala v Senici a golfové ihriská v Senici a Skalici. V okrese Dunajská Streda je v prevádzke 52 športových areálov, z toho významné sú nasledovné: štadión DAC Dunajská Streda, umelá ľadová plocha Dunajská Streda, krytá športová hala vo Veľkom Mederi, futbalový štadión Veľký Meder a v Gabčíkove, Klub šermu Šamorín, Kajak canoe klub Šamorín, krytá tenisová hala a Czajlik ranch (jazdecký areál) v Dunajskom Klátove. V tomto roku bolo skolaudované jedno telovýchovné zariadenie a to „Rekreačno – športové a oddychové centrum v Hornom Bare“ s umelou ľadovou plochou. V spádovom území okresu Galanta je v evidencii spolu 22 relaxačno-rekondičných zariadení, z toho 7 samostatných fitness centier, 1 fitness centrum v rámci ubytovacieho zariadenia, 3 zariadenia kombinovaného typu s poskytovaním služieb rôzneho druhu (fitness, bowling, jazda na koni, rybolov, squash, vodoliečba, masáže, telocvična, elektroliečba), 2 zariadenia typu športovej haly (telocvična, univerzálne ihrisko, squash), 2 tanečné a pohybové štúdiá, 2 športovo-relaxačné zariadenia s bowlingovou dráhou, 1 zariadenie starostlivosti o ľudské telo (súčasťou ktorého sú služby zamerané na pohybovú aktivitu formou individuálnych a riadených cvičení s poradenstvom), 1 tenis klub s 3 tenisovými ihriskami (občasné využívanie kurtov na usporiadanie jednoduchých turnajov), 1 zariadenie s motokárovou dráhou, 1 samostatný squash v rámci kaviarne, 1 jazdecká škola.

V **kraji Trenčín** sa nachádza cca 147 telovýchovných zariadení, ktoré tvoria futbalové areály v obciach, 6 krytých zimných štadiónov, nové viacúčelové ihriská vybudované za podpory EÚ, tenisové kurty, posilňovne. Záväzné stanoviská ku kolaudácii stavieb boli vydané k 6 fitness centrá. V rámci územného konania bol posúdený nový golfový a športovo – relaxačný areál v Trenčíne a kolkáreň. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 13 zariadeniach pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

V **okrese Žilina** sú v prevádzke 3 squash-centrá, Zimný štadión s pomocnou krytou halou, Mestský futbalový štadión, 9 fitnesscentier. Do prevádzky boli uvedené viaceré multifunkčné ihriská miestneho významu. V regióne Kysúc sú v prevádzke v rámci mestských a obecných sídiel otvorené telovýchovné zariadenia (nekryté futbalové štadióny v počte 22 zariadení prístupných verejnosti. K väčším športovým zariadeniam patrí Športová hala v Čadci s vonkajším atletickým, futbalovým štadiónom a tenisovými kurtmi, sezónou ľadovou plochou

na prírodnej báze, Krásno nad Kysucou, Kysucké Nové Mesto a Staškov. RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa v roku 2013 vyjadroval k umiestneniu stavby šatní pre športovcov v Babíne, Športovo-regeneračného a medicínskeho centra v Dolnom Kubíne a ku kolaudácii stavby Novostavba šatne – zázemie športového ihriska v Oravskom Bielom Potoku. V okresoch LM a Ružomberok bolo v roku 2013 vydaných 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky: 3 fitnesscentrá, 1 lyžiarske stredisko, 1 zariadenie na regeneráciu a rekondíciu pre klientov so zdravotným postihnutím, 1 zariadenie na regeneráciu a rekondíciu a simulátor voľného pádu SUPERFLY v Aquaparku Tatralandia Lipt. Mikuláš. Vydaných bolo 7 záväzných stanovísk k územnému konaniu a 3 záväzné stanoviská ku kolaudácii telovýchovných zariadení. Posúdený bol 1 zámer športovej činnosti. RÚVZ Martin uviedol do prevádzky 4 telovýchovné zariadenia z toho : 2 fitness centrá pre ženy (1 v Martine, 1 v Turčianskych Tepliciach), 1 telocvična pre bojové umenia v Martine a 1 telovýchovno-športové zariadenie pre rekondíciu a regeneráciu tela. Spolu evidujeme 11 fitnesscentier, 1 telocvičňu, 1 krytú a v obciach regiónu (futbalové ihriská, tenisové kurty a pod.) zatiaľ nie je spracovaná.

Podľa dostupných podkladov bolo v roku 2013 v **Nitrianskom kraji** dozorovaných cca 260 telovýchovných zariadení. V regióne Nitra sa nachádzajú futbalové štadióny v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. Okrem týchto aj v priebehu roku 2013 boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitness centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch. V roku 2013 boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky pre štyri fitness centrá. V regióne Komárna bolo v roku 2013 dozorovaných celkovo 17 telovýchovných zariadení, z ktorých boli v hodnotenom roku zabezpečené 4 výkony štátneho zdravotného dozoru. V roku 2013 bol v rámci okresu Levice posúdený projekt na výstavbu multifunkčného ihriska v obci Hronovce, v areáli školy v obciach Veľký Ďur, Želiezovce, projekt na novostavbu tréningovej tenisovej haly v Leviciach. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v Športovej hale v Leviciach neboli zistené žiadne nedostatky. V meste Topoľčany sa nachádza zimný štadión, futbalový štadión, hádzanárska hala, stolnotenisová hala, tenisová hala, squashová hala, 4 fitcentrá a futbalové štadióny v každej obci (57 zariadení). V sledovanom roku bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru preverených 7 telovýchovno-športových zariadení, nedostatky zistené neboli. V roku 2013 bolo vydané 1 rozhodnutie k uvedeniu do prevádzky fitnesscentra.

V roku 2013 je v **Banskobystrickom kraji** na jednotlivých RÚVZ evidovaných 234 telovýchovno-športových zariadení. Z toho v spádovej oblasti RÚVZ Banská Bystrica 67, RÚVZ Rimavská Sobota 13, RÚVZ Lučenec 20, RÚVZ Žiar nad Hronom 41, RÚVZ Zvolen 47 a RÚVZ Veľký Krtíš 46. Jedná sa o tieto typy telovýchovno-športových zariadení: zimné štadióny, športové areály, futbalové štadióny, futbalové ihriská, multifunkčné ihriská s umelou trávou, tenisové kurty, squashové ihriská, športové haly, telocvične, kolkárne, bowling, golfové ihrisko, painballové ihrisko, hokejový trénažér, lezeckú stenu, bedmintonovú halu, strelnicu, fitnesscentrá, krytá jazdiareň. V roku 2013 bolo vydaných 19 rozhodnutí na uvedenie priestorov telovýchovno-športových zariadení do prevádzky a schválenie návrhov prevádzkových poriadkov. Bolo vydaných 27 súhlasných záväzných stanovísk, z toho 12 vo veci návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia, 14 záväzných stanovísk vo veci návrhu na umiestnenie stavby a 1 záväzné stanovisko k zámeru. V roku 2013 bolo vydané 1 nesúhlasne záväzné stanovisko vo veci návrhu na umiestnenie stavby „Cyklotrasa RO Kurinec – Zelená voda“ (okres Rimavská Sobota).

Celkový počet telovýchovných zariadení v **Košickom kraji** je 247. Na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva bolo v roku 2013 v prevádzke 247 telovýchovných zariadení.

Okrem toho sú takmer v každej obci vybudované miestne športoviská, prevažne futbalové štadióny, s minimálnym vybavením pre športovcov, prípadne návštevníkov. V roku 2013 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru uskutočnených 32 kontrol telovýchovných zariadení. Bol vydaný jeden pokyn na odstránenie zistených nedostatkov v zariadení v okrese Trebišov a v okrese Rožňava boli v jednom zariadení nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov v zápisnici. Následnou kontrolou bola zistená ich realizácia. Správneho deliktu sa prevádzkovateľ telovýchovno-športového zariadenia v Košiciach dopustil tým, že zariadenie prevádzkoval bez súhlasu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach. Anonymný podnet, ktorý poukazoval na nedostatky v zariadení na osobnú hygienu pre mužov telovýchovno-športového zariadenia v Auparku v Košiciach, bol po vykonaní štátneho zdravotného dozoru uzatvorený ako neopodstatnený. Do prevádzky bolo uvedených 28 nových telovýchovných zariadení. Bolo vydaných 11 záväzných stanovísk, z toho 4 k územnému konaniu stavieb tohto druhu a 7 ku kolaudácii. K projektovej dokumentácii pre účely stavebného konania sa zamestnanci vyjadrovali v 4 prípadoch.

V **Prešovskom kraji** v roku 2013 je evidovaných 158 prevádzok telovýchovných zariadení. V rámci štátneho zdravotného dozoru neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Výkonom štátneho zdravotného dozoru v telovýchovných zariadeniach počas roka 2013 sa venovala len okrajová pozornosť. Evidovaných máme v Prešovskom kraji spolu 158 prevádzok telovýchovných zariadení. Zo strany jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Prešovskom kraji neboli uvádzané závažnejšie nedostatky, ktoré by bolo potrebné v tejto časti uvádzať.

- **Pohrebníctvo**

V Slovenskej republike je v prevádzke spolu 372 pohrebných služieb (nárast oproti roku 2012 o 3 pohrebné služby) a 7 krematórií. Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 755 chladiacich zariadení s kapacitou 1723 miest na uloženie ľudských pozostatkov a ostatkov (nárast o 21 chladiacich zariadení). Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 308 prípadoch), v 78 prípadoch majú k dispozícii originálne pohrebné vozidlo a 26 pohrebných vozidiel slúži pre miestnu prepravu počas pohrebného sprievodu. Oproti roku 2012 pribudlo 18 pohrebných vozidiel. V krematóriách je k dispozícii 14 chladiacich zariadení s kapacitou 261 miest. Na území Slovenska je k dispozícii aj 51 mraziacich zariadení s kapacitou 162 miest. V oblasti krematórií nedošlo v poslednom roku ku zmenám. V Slovenskej republike sa vykonáva dozor zameraný na plnenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v prevádzkach pohrebných služieb a v krematóriách. Prevádzkovateľmi pohrebísk sú mestské príspevkové organizácie, rímsko-katolícka cirkev, obce. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické subjekty. Regionálne úrady v sídle kraja vydávali osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby a register odborne spôsobilých osôb na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ. V roku 2013 bolo skúšobnou komisiou preskúšaných viac ako 74 žiadateľov na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska a zároveň vydaných bolo viac ako 74 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Boli vydávané rozhodnutia na nové prevádzky. Na jednotlivých regionálnych úradoch boli vydávané vyjadrenia k vykonaniu exhumácie (viac ako v 7 prípadoch). Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií je uvedený v tabuľke č. 5.4.

Záväzné stanoviská boli vydané k územným konaniam pri rozširovaní cintorínov, ku kolaudáciám domov smútku. V rámci posudzovania územnoplánovacích dokumentácií,

územných plánov miest a obcí, ako aj projektových dokumentácií na umiestnenie stavieb boli prejednávané možnosti dodržania ochranného pásma jednotlivých pohrebísk.

V **Bratislavskom kraji** je na území okresov Bratislava I – V a okresov Malacky, Pezinok a Senec v prevádzke 96 cintorínov, 1 krematórium a 28 pohrebných služieb (ide o pokles o 2 pohrebné služby – PS Rossler, Malacky a PS STYX RAMARO, Malacky). Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 91 chladiacich zariadení s kapacitou 226 miest. Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 27 prípadoch), v 5 prípadoch ide o vyrobené pohrebné vozidlo a 4 vozidlá slúžia len pre miestnu prepravu. V jedinom krematóriu v Bratislave sú k dispozícii 3 chladiace zariadenia s kapacitou 47 miest a 1 mraziace zariadenie s kapacitou 2 miesta. V Bratislave je prevádzkovateľom takmer všetkých pohrebísk, krematóriá a urnového hája mestská príspevková organizácia Marianum – Pohrebniectvo mesta Bratislavy. Cintoríny v Devíne, Devínskej Novej Vsi, Lamači a Záhorskej Bystrici spravuje Rímsko-katolícka cirkev, jej jednotlivé farnosti. V Jarovciach a v Čunove je správca príslušný Miestny úrad. Vo vidieckych okresoch ich v prevažujúcej miere spravujú mestá a obce. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú v celom kraji len fyzické osoby oprávnené na podnikanie alebo právnické subjekty (napr. PS Memoria, PS Marianum, PS PIETA, PS BOSCO, PS Ecker Malacky ai).

V r. 2013 neboli v rámci agendy pohrebniectvo vydané žiadne rozhodnutia k prevádzke nových pohrebných služieb ani k prevádzkovým poriadkom. Vydali sme záväzné stanovisko k zámeru na umiestnenie kremačnej pece v areáli PS Bosco s.r.o., kde sídli PD MEMORIA vo Svätom Jure. Kolaudovali sa stavby rozšírenia cintorínov v Bratislave Podunajských Biskupiciach a v Pezinku a 1 stanovisko k exhumácii. V r. 2013 sa vykonali 3 kontroly v 2 prevádzkach pohrebných služieb (VA-SI Senec a PS Nadaský), 1 kontrola v krematóriu a 1 kontrola v zdravotníckom zariadení (NOÚ v Bratislave) - v súvislosti so šetrením podnetov na nedostatky v ich prevádzkovaní v oblasti pohrebniectva. V r. 2013 sa riešili celkom 4 podnety na prevádzku pohrebných služieb (2), krematóriá (1) a porušovanie zákona č. 131/2010 v zdravotníckom zariadení (1 x - NOÚ v BA), ktoré všetky boli na základe vykonaných kontrol neopodstatnené. Podnety poukazovali v 1 prípade na umiestnenie pohrebnej služby v nebytovom priestore bez súhlasu stavebného úradu (VA-SI v Senci), 1 x na nevyhovujúci priestor bez klimatizácie pre umiestňovanie zosnulých v zdravotníckom zariadení (NOÚ v Bratislave), 1 x na zlé označenie urny s popolom (Bratislavské krematórium) a 1 x na nedostatočnú hĺbku hrobu na cintoríne v Boldogu (PS Nadaský). Z dôvodov neopodstatnenosti podaní nápravné opatrenia neboli uplatnené.

V jednotlivých okresoch **Trnavského kraja** v priebehu roku 2013 nedošlo k žiadnym podstatným zmenám v prevádzkovaní pohrebísk a pohrebných služieb. V okrese Galanta je v evidencii 46 pohrebísk (v správe 36 prevádzkovateľov) a 10 prevádzok pohrebných služieb. V okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec je evidovaných 13 prevádzkovateľov pohrebných služieb (3 v okrese Hlohovec, 4 v okrese Piešťany a 6 v okrese Trnave). V okrese Dunajská Streda je 12 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V okrese Senica a Skalica je spolu 10 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V roku 2013 boli predložená 1 žiadosť o vydanie vyjadrenia k exhumácii ľudských ostatkov. Celkovo v rámci kraja je 45 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V rámci kraja je zriadená skúšobná komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prevádzku pohrebných služieb a pohrebísk. Celkovo bolo vydaných 7 osvedčení. V rámci sankčných opatrení boli dané dve pokuty za zistené nedostatky podľa zákona č. 131/2010 Z. z. (v okrese Dunajská Streda a Galanta).

V **Trenčianskom kraji** je v prevádzke 47 pohrebných služieb. V roku 2013 boli vydané tri rozhodnutia, ktorým sa schválil prevádzkový poriadok podľa zák. č. 131/2010 Z.z.

Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané pre jednu pohrebnú službu. V roku 2013 bol vykonaný dozor v NsP n.o. v Novom Meste nad Váhom na dodržiavanie § 5 zákona č. 131/2010 Z.z. Pri dozore bolo zistené, že v zariadení bol vytvorený nový priestor pre dočasné uloženie ľudských pozostatkov, vybavený chladiacim zariadením. V roku 2013 boli v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonané 2 kontroly pohrebných služieb, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky. Boli riešené 2 podnety na dodržiavanie zákona č. 131/2010 Z.z. : Podnet na činnosť pohrebnej služby sa týkal vedenia evidencie o zaobchádzaní s ľudskými pozostatkami a uloženie ľudských pozostatkov v zmysle § 8 ods. 4 písm. h) zák. č. 131/2010 Z.z. Podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Podnet na pochovávanie ľudských pozostatkov v štyroch obciach osobami bez odbornej spôsobilosti bol na základe dozoru vyhodnotený ako čiastočne opodstatnený a to z dôvodu, že v jednom prípade, osoba zodpovedná za prevádzku pohrebiska nemala odbornú spôsobilosť na túto činnosť. Zároveň bolo pri ŠZD zistené, že obce nemali prepracovaný prevádzkový poriadok pohrebiska v zmysle platnej legislatívy. Vzhľadom k tomu, že uvedené nedostatky nie je možné sankcionovať v zmysle zákona č. 131/2010 Z.z. boli starostovia obcí upozornení na povinnosť vypracovať VZN pohrebísk.

Zo strany občanov a podnikateľských subjektov je konzultovaná možnosť výstavby v ochranných pásmach pohrebiska. Na základe žiadosti stavebného úradu o súčinnosť bolo vydané jedno nesúhlasné stanovisko k výstavbe rodinného domu v ochranných pásmach. Boli posúdené 2 projekty pre územné konanie na výstavbu nového pohrebiska a to v Trenčíne Nový cintorín Bočkove sady a v Nemšovej m.č. Kľúčové rozšírenie cintorína.

V **Žilinskom kraji** v okresoch Žilina a Bytča boli vykonané 4 kontroly v 4 pohrebných službách. V okresoch Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo sa počet pohrebných služieb oproti roku 2012 nezmenil. RÚVZ konštatuje, že všetky obce v okresoch Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo preukázali, že majú odborne spôsobilú osobu na prevádzkovanie pohrebiska. V okrese Liptovský Mikuláš bola udelená 1 pokuta za nevedenie evidencie podľa ust. § 8 ods. 4 písm. d/ zákona 131/2010 Z.z. o pohrebníctve vo výške 1000 EUR. Poskytované boli informácie pre Slovenskú asociáciu pohrebných a kremačných služieb Bratislava, ako aj pre redaktora časopisu Slovenské pohrebníctvo. RÚVZ Martin v spolupráci s oddelením epidemiológie vydal stanovisko k nakladaniu s telom zosnulého pre vedecké účely.

V **Nitrianskom kraji** v roku 2013 bolo vykonaných 18 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru v prevádzkach pohrebných služieb, pohrebísk a krematórií. V preverovaných prevádzkach neboli zistené nedostatky v dodržiavaní zákona č. 355/2007 Z.z. a zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve.

V uplynulom roku bol v okrese Nitra šetrený podnet týkajúci sa prevádzkovania pohrebnej služby bez rozhodnutia RÚVZ na uvedenie priestorov do prevádzky. Išlo o opodstatnený podnet a v danej veci bol uložený sankčný postih v sume 200,- eur. Ďalej bol šetrený podnet týkajúci sa zákona č. 131/2010 Z.z.. Podnet sa týkal pohrebnej služby a poukazoval na nedostatočnú veľkosť hrobu, nevhodné hrobové miesto, nevhodnú úpravu telesných pozostatkov. Na základe výsledkov vykonaného ŠZD jednak na prevádzke pohrebnej služby, jednak u správcu cintorínov, u ktorého má pohrebná služba prenajatú miestnosť na úpravu telesných pozostatkov a na cintoríne bolo konštatované, že na základe zistených skutočností nedošlo k porušeniu zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve. Čo sa týka úpravy telesných pozostatkov, či došlo k porušeniu zákona resp. neetickému zaobchádzaniu nebolo možné preveriť z dôvodu, že podnet prišiel až po pochovaní telesných pozostatkov. Iné závažné skutočnosti v súvislosti s výkonom pohrebných služieb evidované a riešené neboli.

Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v **Banskobystrickom kraji** za rok 2013 uvádza tabuľka č.5.4. V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je podľa vedenej dokumentácie celkom 111 pohrebísk a 47 domov smútku. Z toho v katastrálnom území okresu Banská Bystrica sa nachádza 69 pohrebísk a 22 domov smútku v 40 obciach a v okrese Brezno 42 pohrebísk a 25 domov smútku v 30 obciach. V okresoch Banská Bystrica a Brezno je v domoch smútku umiestnených celkom 57 chladiacich zariadení s celkovou kapacitou 103 chladiacich boxov. V krematóriu v Banskej Bystrici je 8 chladiacich zariadení s kapacitou 34 miest. Štátny zdravotný dozor bol v roku 2013 vykonaný v 9 prevádzkach pohrebných služieb. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov a dodržiavanie podmienok ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný aj v Krematóriu Kremnička, Banská Bystrica. Závery z vykonaných kontrol nepreukázali porušenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Aplikácia čl. 5 Štasburskej dohody o preprave tiel mŕtvych osôb RÚVZ Banská Bystrica nevydal v roku 2013 žiadny pas na prepravu mŕtvej osoby (RÚVZ nebola predložená žiadosť na vydanie pasu). Všetky pohrebné služby v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica sú pripravené na medzinárodné prevozy, sú vybavené nepriepustnými rakvami určenými na medzinárodné prevozy a sú informované o potrebných náležitostiach a kompetenciách úradov pri vydávaní pasu na prepravu mŕtvych tiel. Zatiaľ takáto požiadavka nebola uplatnená.

RÚVZ Rimavská Sobota neprijal žiadne sťažnosti na prevádzkovanie pohrebných služieb v spádovom území a neboli udelené ani žiadne sankcie za neplnenie podmienok zákona o pohrebníctve. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom v roku 2013 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 7 pohrebných službách. Nedostatky v prevádzkovaní pohrebných služieb neboli zistené. V spádovom území RÚVZ Lučenec sa nachádza 9 prevádzok pohrebných služieb a v porovnaní s rokom 2012 nenastali žiadne zmeny. V pohrebnej službe vo Fiľakove došlo k zlepšeniu priestorových podmienok pre úpravu ľudských pozostatkov.

V **Košickom kraji** evidujeme za rok 2013 spolu 48 pohrebných služieb a jedno zariadenie krematória v meste Košice. V oblasti pohrebníctva bolo vykonaných 39 výkonov ŠZD, pri ktorých neboli zistené žiadne závažnejšie hygienické nedostatky. Opatrenia na odstránenie nedostatkov menšieho charakteru, zistené v dvoch prípadoch, boli nariadené v zápisnici. Schválených bolo 5 prevádzkových poriadkov. Z hľadiska ochrany zdravia ľudí bolo uvedených do prevádzky 5 pohrebných služieb. V roku 2013 odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Košiciach riešili dva podnety fyzických osôb, ktoré sa týkali problematiky pohrebníctva, avšak ani v jednom prípade šetrenie nepreukázalo porušovanie zákona 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. V jednom prípade išlo o sťažnosť na hĺbku hrobu a v druhom o nedodržanie vzdialenosti medzi hrobovými miestami na pohrebisku. V rámci ŠZD bola vykonávaná aj kontrola plnenia povinností prevádzkovateľov na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby, ako aj plnenie ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.

V **Prešovskom kraji** oproti minulému roku sa počet evidovaných prevádzok pohrebných služieb v Prešovskom kraji nezmenil. Naďalej evidujeme 43 prevádzok pohrebných služieb a ich prehľad je uvedený v tab. č. 5.3. Okrem posudzovacej činnosti pohrebísk, domov smútku, prevádzkových poriadkov pohrebných služieb a podmienok poskytovania pohrebných služieb, regionálne úrady verejného zdravotníctva sa podieľali aj na riešení sťažností (podnetov). V priebehu roka 2013 boli poskytované odborné konzultácie v súvislosti s umiestňovaním stavieb v ochranných pásmach pohrebísk. V rámci výkonu ŠZD prevádzkovateľovi pohrebnej služby v Medzilaborciach bola uložená pokuta vo výške 165,00

€. Taktiež boli riešené aj žiadosti o exhumáciu ľudských ostatkov, kde boli dané kladné vyjadrenia.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odborov HŽP na RÚVZ SR poskytovali informácie verejnosti rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie (vyše 5 000 konzultácií), zverejňovanie informácií prostredníctvom webových stránok RÚVZ, písomnou formou ako aj prostredníctvom regionálnych médií. Tie sú využívané najmä pri príležitosti významných dní určených svetovou zdravotníckou organizáciou. Medzi najvýznamnejšie patrí svetový deň vody, v rámci ktorého bola ponúknutá možnosť bezplatného vyšetrenia vzoriek vody na vybrané ukazovatele a zároveň bola poskytnutá možnosť konzultácie.

Informácie sa poskytujú aj prostredníctvom environmentálnych poradní, ktoré sú zriadené na RÚVZ v SR. O mimoriadnych situáciách v regiónoch je obyvateľstvo informované aj prostredníctvom webových stránok ako súčasť epidemiologickej situácie a iných závažných situácií v životnom a pracovnom prostredí. Na webových stránkach sú pravidelne aktualizované informácie o kvalite vody vo verejných vodovodoch, kvalite vôd na kúpanie, základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách, informácie o podkladoch pre rozhodovaciu činnosť orgánov verejného zdravotníctva, zoznam odborne spôsobilých osôb a skúšobný poriadok skúšobných komisií.

V rámci poskytovania informácií verejnosti prevahu tvorili otázky hlavne v oblasti pohrebníctva, kvality vody vo vodovodoch, spôsobov dezinfekcie individuálnych zdrojov vody, informácie na zradenie a prevádzkovanie pohrebísk a krematórií, problematike riešenia stavieb podľa spracovaných projektových dokumentácií, k problematike bývania a zariadení starostlivosti o ľudské telo, zložiek životného prostredia, o zdravotných rizikách spojených s používaním solárií. Jednotlivé RÚVZ SR vykonávali aj konzultačné činnosti, ktoré využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb, k problematike zariadení starostlivosti o ľudské telo, ubytovacích zariadení, zdravotníckych zariadení, ovzdušia, hluku, taktiež v rámci územných a kolaudačných konaní a pod.

Pracovníci RÚVZ taktiež vystupovali v rôznych televíznych a rozhlasových reláciách, kde poskytovali rozhovory a informovali verejnosť v rôznych problematikách.

IV. Ďalšie činnosti odboru hygieny životného prostredia a zdravia v SR

V priebehu roku 2013 RÚVZ v SR riešili množstvo podnetov od obyvateľov týkajúcich sa rôznych lokálnych problémov znečisťovania prostredia ako napr. rušenie hlukom z dopravy, verejných podujatí, reštauračných a kultúrnych zariadení, znečisťovanie prostredia odpadmi, nadmerného výskytu komárov, hlodavcov, holubov a iných živočíšnych škodcov, chovy hospodárskych zvierat, obťažovanie zápachmi, nevyhovujúce podmienky bývania vrátane výskytu plesní v bytoch. Najmä počas letnej turistickej sezóny jednotlivé RÚVZ riešili podnety a sťažnosti na nedostatky spojené s rekreáciou vrátane kvality bazénových vôd, znečistené a neudržiavané prostredie prírodných kúpacích oblastí ale tiež aj na nevyhovujúce hygienické podmienky v ubytovacích zariadeniach, a ď. Pri šetrení každého podnetu postupovali pracovníci odboru štandardným postupom v závislosti od toho či a do akej miery bolo možné objektivizovať (meraním) skutočný stav vecí alebo zaujatím odborného stanoviska k predmetu podania, v každom prípade však boli podávatelia podnetov písomne vyrozumení o výsledku šetrenia.

- V rámci posudkovej činnosti boli posudzované územnoplánovacie podklady a dokumentácie, investičné zámery v rámci zákona č.24/2006 Z.z. o hodnotení dopadov na životné prostredie i dokumentácie pre územné a kolaudačné konania stavieb v zložitých

podmienkach výstavby. Len v Bratislavskom kraji v rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 1257 záväzných stanovísk, 1203 rozhodnutí k uvedeniu prevádzky do užívania. Odbory HŽP na RÚVZ v SR v roku 2013 zabezpečovali štátny zdravotný dozor nad hromadnými najmä kultúrnymi podujatiami (napr. Motoristická akcia „Power fest 2013 vol.2“, letisko Trenčín, Hudobný festival Bažant Pohoda, letisko Trenčín, 16. Ročník Chocholanskej western rodeo show Pod Tlstou Horou, k.ú. Chocholná – Velčice).

Výnimočne odbor HŽP (RÚVZ Prešov) vykonával kontrolu nebezpečných kozmetických výrobkov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

Ďalšia oblasť výkonu ŠZD resp. posudková činnosť odboru/oddelenia HŽP (v krajoch Banská Bystrica, Trenčín, Prešov) sú

- zariadenia ministerstva spravodlivosti (ústavy na výkon väzby a ústavy na výkon trestu);
- kontroly podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov,
- integrované povoľovanie v zmysle zákona č.245/2003 Z.z.

Pracovníci odboru resp. oddelení HŽP vykonávali činnosti v rôznych komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti ako napr. na výkon epidemiologickej závažnej činnosti na úseku starostlivosti o ľudské telo, na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne využitie, na pohrebníctvo.

Na odbore HŽP vybraných RÚVZ sa zabezpečovali stáže v rámci postgraduálnej i pregraduálnej výučby (predatestačná prax lekárov, stáže študentov Trnavskej univerzity, SZU, Katolíckej univerzity v Ružomberku.).

Pracovníci odboru HŽP v RÚVZ hl.m.SR zabezpečovali špecializované odborné činnosti s celoslovenskou pôsobnosťou na úsekoch problematiky zdravotníckych zariadení a zariadení starostlivosti o ľudské telo.

Pracovníci odboru z RUVZ Bratislava, Banská Bystrica, Trenčín, Senica, Poprad, Košice, Topoľčany, Žilina a ÚVZ SR sú členmi pracovnej skupiny Hlavnej odborníčky HH SR pre hygienu životného prostredia a zdravia.

Prakticky zo všetkých RÚVZ v SR sú pracovníci odborov/oddelení členmi okresných, krajských krízových štábov, ktoré zasadať v prípadoch povodní a iných mimoriadnych udalostí. Pracovníci odboru HŽP ÚVZ SR a RÚVZ hl.m.SR sú členmi Ústrednej povodňovej komisie SR. Počas povodňovej situácie v Bratislavskom kraji (vybreenie Dunaja a dolného toku Moravy) a v ďalších oblastiach postihnutých záplavami v júli 2013 (najmä okresy Levice, Komárno) odborní pracovníci odboru vykonávali mimoriadne úlohy v oblasti monitoringu kvality pitnej vody dodávanej do spotrebiska z vodných zdrojov v inundačnom území uvedených tokov, monitoringu liahnísk komárov v územiach postihnutých záplavami prostredníctvom menovanej pracovnej skupiny; intenzívne v tejto súvislosti spolupracovali s krízovými štábmi zasiahnutých územných obvodov, orgánmi štátnej správy, miestnymi samosprávami i masmédiami.

Odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽP RÚVZ v SR zabezpečuje Hlavná odborníčka HH SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia (MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.) v spolupráci s jej poradnou skupinou. Poradná skupina v roku 2013 zasada 3 krát, z toho dvakrát na úrovni krajských odborníkov a jedenkrát na celoslovenskej úrovni (Múzeum Vodárenskej spoločnosti, Bratislava, máj 2013). V rámci pracovných stretnutí boli prejednávané aktuálne problémy pri výkone ŠZD v soláriách, hodnotení a posudzovaní špecifického hluku (zo zvonov), novelizácia hygienických predpisov

pre prírodné kúpaliská, príprava novej vyhlášky k HIA, a ďalšie. Na prípravu novelizácie vyhlášky týkajúcej sa vnútorného prostredia budov a ubytovacích zariadení a vyhlášky týkajúcej sa problematiky zariadení starostlivosti o ľudské telo boli vytvorené 2 pracovné skupiny, (č.259/2007 Z.z zodpovedný RUVZ hl.m. SR MUDr. A. Klimentová a pre vyhlášku č.554/2007 Z. z. RÚVZ Trenčín – Ing. J. Bustínová).

V rámci Svetového dňa vody RÚVZ, ktoré disponujú laboratóriami vykonali vyšetrenia donesenej vody zo studní od obyvateľov, poradenskú činnosť pri tejto príležitosti však poskytli odbory/oddelenia HŽP na všetkých RÚVZ v SR.

K ďalším činnostiam vykonávaným v r.2013 na niektorých odboroch/oddeleniach HŽP RÚVZ v SR patrí aj zapojenie odborných pracovníkov do tvorby novej legislatívy v oblasti hygieny životného prostredia (návrh vyhlášky k HIA) resp. k novele vyhlášok (k zariadeniam starostlivosti o ľudské telo, o vnútornom prostredí budov a bytov nižšieho štandardu a ubytovacích zariadení).

Realizácia Programov a projektov regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR a ich vyhodnocovanie prebiehali v súlade s termínmi uvedenými v anotácii. Ich podrobné vyhodnotenie vid' v jednotlivých výročných správach RÚVZ v SR resp. výročnej správe odboru HŽP ÚVZ SR. Okrem týchto úloh sa na základe pokynov HH SR vykonávali ďalšie, cielené kontroly podľa aktuálnej situácie v oblasti životného prostredia (monitorovanie výskytu komárov, vyšetrovanie roztočov v zariadeniach cestovného ruchu, monitorovanie solárnych zariadení z hľadiska ich účinnosti a dodržiavania normových parametrov).

V. Tabuľky

Tab. č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v SR v roku 2013

Kraj	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	% zásobovania
Banskobystrický	655 377	559 909	85,43
Bratislavský	655 464	636 393	97,09
Košický	789 738	635 891	80,52
Nitriansky	688 985	618 934	89,83
Prešovský	816 719	648 394	79,39
Trenčiansky	592 873	535 777	90,37
Trnavský	559 905	490 865	87,67
Žilinský	696 410	624 944	89,74
Spolu:	5 455 471	4 751 107	87,09

Tab. č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov monitoringu za rok 2013

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	202	864	315	29,55	223	20,92	135	12,66	0	0
Bratislavský	43	330	31	8,31	24	6,43	8	2,14	0	0
Košický	100	667	163	21,25	121	15,78	56	7,30	0	0
Nitriansky	219	731	122	12,84	101	10,63	31	3,26	0	0
Prešovský	188	808	152	15,26	60	6,02	110	11,04	0	0
Trenčiansky	135	571	88	12,46	35	4,96	67	9,49	0	0
Trnavský	47	479	76	14,45	61	11,60	17	3,23	0	0
Žilinský	84	627	20	2,81	9	1,27	11	1,55	0	0
Spolu:	1 018	5 077	967	15,87	634	10,40	435	7,14	0	0

Tab. č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov štátneho zdravotného dozoru za rok 2013

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	96	23	23,96	14	14,58	10	10,42	0	0
Bratislavský	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Košický	302	67	22,19	48	15,89	22	7,28	0	0
Nitriansky	204	45	22,06	34	16,67	15	7,35	0	0
Prešovský	58	22	37,93	9	15,52	15	25,86	0	0
Trenčiansky	348	115	33,05	50	14,37	83	23,85	0	0
Trnavský	76	23	30,26	21	27,63	2	2,63	0	0
Žilinský	30	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	1 120	295	26,34	176	15,71	147	13,13	0	0

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch udelené / pretrvávajúce v roku 2013

Výnimky (nad 5 000 obyvateľov):

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m ³	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
V roku 2013 neboli udelené a nepretrvávajú žiadne výnimky na používanie vody z verejných vodovodov zásobujúcich viac ako 5 000 obyvateľov.											

Výnimky (pod 5 000 obyvateľov):

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m ³	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
Pastuchov	obec Pastuchov	Pastuchov	978	0	dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	65	53,94	25.05.2011 - 24.05.2014	1
Sikenička	ZsVS, a.s.	Nové Zámky/ Sikenička	437	0	dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	75	70,6	25.6.2011 - 24.6.2014	1
Mudroňovo	Vodárne a kanalizácie mesta Komárno, a.s.	Mudroňovo	107	0	dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	60	52,23	27.05.2013 - 26.05.2016	1

Tabuľka č. 2.1. Prehľad prírodných kúpalísk v SR

Kraj						
Okres						
Obec						
Názov kúpaliska	Typ vody	Plocha kúpaliska a pláži [m ²]	Štatút	Rekreácia	Dátum začatia sezóny	Dátum ukončenia sezóny
Banskobystrický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici						
okres Banská Bystrica						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci						
okres Lučenec						
Ružiná - pri obci Divín	Vodná nádrž	7000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	20.6.2013	31.8.2013
Ružiná - pri obci Ružiná	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobotě						
okres Rimavská Sobota						
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	22.7.2013	31.8.2013
Zelená voda - Kurinec	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	14.6.2013	9.9.2013
Drieňok	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	13.7.2013	7.9.2013
Pláž ORMET	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	7.6.2013	7.9.2013
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom						
okres Banská Štiavnica						
Počúvadlianske jazero	Vodná nádrž	122600	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Kolpašské jazero	Vodná nádrž	97800	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Richňavské jazero	Vodná nádrž	75220	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Vindšachtské jazero	Vodná nádrž	44600	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
okres Žarnovica						
Dolno Hodrušské jazero	Vodná nádrž	47800	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Bratislavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave						
okres Bratislava II						
Zlaté piesky	Odkrytá podzemná voda	332000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	15.6.2013	31.8.2013
okres Bratislava III						
Kuchajda	Odkrytá podzemná voda	74000	Štatút nevyhlásený	Organizovaná	15.6.2013	31.8.2013
Vajnorské jazero	Odkrytá podzemná voda	140000	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
okres Bratislava V						
Veľký Draždiak	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Rusovce-Candell	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Čunovo	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Malacky						
Malé Leváre	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Plavecký Štvrtok	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Senec						
Ivanka pri Dunaji	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Nové Košariská	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Slečné jazera	Odkrytá podzemná voda	1180000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	3.6.2013	31.8.2013

Košický kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach

okres Košice IV

Plážové kúpalisko JAZERO	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Organizovaná	27.6.2013	30.8.2013
--------------------------	-------------	--	--------------------	--------------	-----------	-----------

okres Košice - okolie

Pod Bukovcom	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Ružín	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach

okres Michalovce

Zemplínska Šírava- Medvedia hora	Vodná nádrž	9700	Štatút vyhlásený	Organizovaná		
Zemplínska Šírava - Kamenec	Vodná nádrž	102000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	20.6.2013	1.9.2013
Zemplínska Šírava - Paľkov	Vodná nádrž	22500	Štatút vyhlásený	Organizovaná	20.6.2013	1.9.2013
Vinianske jazero	Vodná nádrž	37700	Štatút vyhlásený	Organizovaná	23.6.2013	31.8.2013
Zemplínska Šírava - Biela hora	Vodná nádrž	48000	Štatút vyhlásený	Organizovaná		
Zemplínska Šírava - Hôrka	Vodná nádrž	44000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	23.6.2013	31.8.2013

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi

okres Gelnica

Ružín	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Ružín - prítoky	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Turzovské jazero	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Jazero Úhorná	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

Nitriansky kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne						
okres Komárno						
APÁLI - mŕtve rameno Váhu						
Komárno	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
štrkoviskové jazero Kava	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach						
okres Levice						
Lipovina - Bátovce	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch						
okres Nové Zámky						
TONA Šurany	Odkrytá podzemná voda		Štatút zrušený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch						
okres Topoľčany						
Vodná nádrž Duchonka	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

Prešovský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku						
okres Stropkov						
Veľká Domaša - Tíšava	Vodná nádrž	12000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	5.6.2013	31.8.2013
Veľká Domaša - Valkov	Vodná nádrž	13500	Štatút vyhlásený	Organizovaná	5.6.2013	31.8.2013
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou						
okres Vranov nad Topľou						
Veľká Domaša-Holčíkovce	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Poľany	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Dobrá	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Nová Kelča	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-polostr.KRYM	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		

Trenčiansky kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi						
okres Prievidza						
VN Nitrianske Rudno	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne						
okres Bánovce nad Bebravou						
Vodná nádrž Prusy	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Myjava						
Vodná nádrž Stará Myjava	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Nové Mesto nad Váhom						
Štrkovisko Horná Streda	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Zelená voda	Odkrytá podzemná voda	120000	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Vodná nádrž Dubník	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Trenčín						
Trenčín - Opatová - nádrž	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

Trnavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede						
okres Dunajská Streda						
Šulianske jazero	Odkrytá podzemná voda	53750	Štatút vyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante						
okres Galanta						
VD Kráľová, Kaskády	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Horný Čepeň - mŕtve rameno Váhu	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Horný Čepeň - štrkovisko	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		

bagrovisko Tomášikovo	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Váhovce	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
bagrovisko Čierna Voda	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Šintavské bane	Odkrytá podzemná voda		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Šoporňa	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici						
okres Senica						
RO Kunovská priehrada	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná	24.6.2013	15.9.2013
RO Gazarka	Odkrytá podzemná voda		Štatút vyhlásený	Organizovaná	24.6.2013	15.9.2013

Žilinský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne

okres Námestovo

Vodné dielo Orava - Slanica	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
-----------------------------	-------------	--	--------------------	----------------	--	--

okres Tvrdošín

Vodné dielo Orava - Stará Hora	Vodná nádrž		Štatút nevyhlásený	Neorganizovaná		
-----------------------------------	-------------	--	--------------------	----------------	--	--

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši

okres Liptovský Mikuláš

Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	Vodná nádrž		Štatút vyhlásený	Organizovaná		
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	Vodná nádrž	30000	Štatút vyhlásený	Organizovaná	28.6.2013	1.9.2013

Tabuľka č. 2.2. Prehľad o kvalite prírodných kúpalísk v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
okres Banská Bystrica								
okres Lučenec								
Ružiná - pri obci Divín	8		0	70				
Ružiná - pri obci Ružiná	6		0	54				
okres Rimavská Sobota								
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota	5	3	60	41	3			3
Zelená voda - Kurinec	7	6	85,71	64	10		1	9
Drieňok	8	3	37,5	78	4		1	3
Pláž ORMET	9	5	55,56	83	6		1	5
okres Banská Štiavnica								
Počúvadlianske jazero	6		0	66				
Veľké Kolpašské jazero	6		0	66				
Veľké Richňavské jazero	6	2	33,33	66	2			2
Vindšachtské jazero	6		0	66				

okres Žarnovica								
Dolno Hodrušské jazero	6	3	50	66	3			3
Sumárne údaje za kraj	73	22	30,14	720	28	0	3	25

Bratislavský kraj								
okres Bratislava II								
Zlaté piesky	24	1	4,17	202	1	1		
okres Bratislava III								
Kuchajda	15		0	123				
Vajnorské jazero	8	1	12,5	70	1			1
okres Bratislava V								
Veľký Draždiak	7		0	60				
Rusovce-Candell	2		0	16				
Čunovo	6		0	48				
okres Malacky								
Malé Leváre	7		0	60				
Plavecký Štvrtok	3		0	27				
okres Senec								
Ivanka pri Dunaji	8		0	77				
Nové Košariská	3		0	24				
Slnčné jazerá	17	1	5,88	156	2		2	
Sumárne údaje za kraj	100	3	3	863	4	1	2	1

Košický kraj								
okres Košice IV								
Plážové kúpalisko JAZERO	21	21	100	162	36		12	24
okres Košice - okolie								

Pod Bukovcom	18		0	160				
Ružín	18		0	160				
okres Michalovce								
Zemplínska Šírava- Medvedia hora	8		0	71				
Zemplínska Šírava - Kamenec	8		0	71				
Zemplínska Šírava - Paňkov	8		0	71				
Vinianske jazero	18	18	100	152	21		3	18
Zemplínska Šírava - Biela hora	8		0	71				
Zemplínska Šírava - Hôrka	8		0	71				
okres Gelnica								
Ružín	6	2	33,33	52	2		2	
Ružín - prítoky	6	4	66,67	52	5		3	2
Turzovské jazero	3		0	25				
Jazero Úhorná	3	1	33,33	26	1			1
Sumárne údaje za kraj	133	46	34,59	1144	65	0	20	45

Nitriansky kraj								
okres Komárno								
APÁLI - mŕtve rameno Váhu Komárno	5	2	40	35	2			2
štrkoviskové jazero Kava	4	4	100	29	5	1		4

okres Levice								
Lipovina - Bátovce	7	7	100	52	16		9	7
okres Nové Zámky								
TONA Šurany	9	1	11,11	87	1	1		
okres Topoľčany								
Vodná nádrž Duchonka	9	9	100	66	14		5	9
Sumárne údaje za kraj	34	23	67,65	269	38	2	14	22

Prešovský kraj								
okres Stropkov								
Veľká Domaša - Tíša	7		0	60				
Veľká Domaša - Valkov	7		0	61				
okres Vranov nad Topľou								
Veľká Domaša-Holčíkovce	10		0	77				
Veľká Domaša-Poľany	10		0	77				
Veľká Domaša-Dobrá	11		0	85				
Veľká Domaša-Nová Kelča	14		0	106				
Veľká Domaša-polostr.KRYM	10		0	77				
Sumárne údaje za kraj	69	0	0	543	0	0	0	0

Trenčiansky kraj								
okres Prievidza								
VN Nitrianske Rudno	5	5	100	49	10	1	2	7
okres Bánovce nad Bebravou								
Vodná nádrž Prusy	2	1	50	17	1			1
okres Myjava								
Vodná nádrž Stará Myjava	2		0	18				
okres Nové Mesto nad Váhom								
Štrkovisko Horná Streda	2	1	50	18	2			2
Zelená voda	14		0	136				
Vodná nádrž Dubník	2	2	100	15	2			2
okres Trenčín								
Trenčín - Opatová - nádrž	2	1	50	17	1			1
Sumárne údaje za kraj	29	10	34,48	270	16	1	2	13

Trnavský kraj								
okres Dunajská Streda								
Šulianske jazero	11	9	81,82	88	20		1	19
okres Galanta								
VD Kráľová, Kaskády	1		0	8				
Horný Čepeň - mŕtve rameno Váhu	1		0	8				
Horný Čepeň - štrkovisko	1	1	100	8	1	1		
bagrovisko Tomášikovo	1		0	8				
bagrovisko Čierna Voda	1		0	8				
Šintavské bane	1	1	100	8	1	1		

VD Kráľová, Šoporňa	1		0	8				
okres Senica								
RO Kunovská priehrada	8	2	25	69	4		1	3
RO Gazarka	10	6	60	84	17	1	6	10
Sumárne údaje za kraj	36	19	52,78	297	43	3	8	32

Žilinský kraj								
okres Námestovo								
Vodné dielo Orava - Slanica	2		0	14				
okres Tvrdošín								
Vodné dielo Orava - Stará Hora	4		0	23				
okres Liptovský Mikuláš								
Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	1		0	11				
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	9		0	83				
Sumárne údaje za kraj	16	0	0	131	0	0	0	0

Sumárne údaje za SR	490	123	25,1	4237	194	7	49	138
----------------------------	------------	------------	-------------	-------------	------------	----------	-----------	------------

Tabuľka č. 2.3. Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj					
Okres					
Obec			Bazény		
Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu

Banskobystrický kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici					
okres Banská Bystrica					
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	28.3.2002	15	0	1	1
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7.12.2006	20	0	2	2
Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	1.1.1970	400	0	4	4
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	30.1.2012	10	0	1	1
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	2.11.2009	35	0	1	1
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	14.2.2012	12	0	2	2
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	1.3.2012	10	0	1	1
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	9.5.2011	10	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	18.8.2003	16	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	10.4.2007	24	0	1	1
Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	7.5.2012	10	0	1	1
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	19.12.2007	10	0	1	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	1.4.2008	21	0	2	2
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej	25.8.2008	6	0	1	1

správy					
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	18.6.2009	21	0	2	2
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	7.2.2005	12	0	1	1
okres Brezno					
Brezno, Krytá plaváreň	9.2.2005	92	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	17.3.2011	74	0	4	4
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	4.4.2006	15	0	2	2
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	1.1.2002	20	0	1	1
Hotel Heľpa - vitálny svet	4.12.2013	9	0	1	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	28.11.2011	56	0	5	5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	1.6.1995	15	0	2	2
Vírivá vaňa v AD Tále	28.4.2011	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	3.2.2010	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	27.9.2001	20	0	3	3
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	2.3.2010	15	0	1	1
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	14.10.2004	20	0	1	1
Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň	2.7.2007	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci					
okres Lučenec					
bazén AQUASPOOL	17.4.2013	150	0	1	1
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	1.5.2013	303	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote					
okres Revúca					
Vodný a vitálny svet Predná Hora	17.1.2008	37	0	4	4

okres Rimavská Sobota					
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	1.1.1987	174	0	2	2
Balneoterapia PJK Číž,a.s.	4.2.1988	11	0	1	1
Saunový svet Číž	23.10.2007	7	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši					
okres Veľký Krtíš					
Wellnes-Aquatermal	5.8.2011	100	2	1	3
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	1.1.2000	100	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene					
okres Detva					
Horský hotel Poľana	30.6.2003	30	0	1	1
Hotel Royal	9.3.2006	13	0	1	1
Penzión Kerametal Látky	17.2.2004	18	0	1	1
okres Krupina					
Hotel Flóra	2.4.2004	43	0	2	2
Hotel Hviezda	30.3.2005	100	0	1	1
Hotel Jantár	21.9.2004	90	0	1	1
Hotel Prameň Relax centrum	28.1.2010	48	0	2	2
Kúpele Dudince	30.10.2006	50	1	2	3
LÚ Diamant	2.12.2004	58	1	3	4
Penzión Mlynárka	18.3.2009	50	0	3	3
okres Zvolen					
HOLIDAYPARK Kováčová	15.8.2013	620	7	1	8
Kúpele Kováčová	26.3.2007	23	1	0	1
LRS ZVJS a OO Kováčová	17.2.2010	42	1	0	1
NRC Kováčová	26.2.2004	88	3	1	4
Špecializovaný liečebný ústav Marína	2.4.2003	35	2	2	4
Hotel Kaskády	11.7.2007	480	4	0	4
Kúpele Sliach	9.4.1996	38	1	1	2

Hotel Tenis	20.6.2011	58	0	1	1
Mestské kúpele Zvolen	3.10.2005	125	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom					
okres Banská Štiavnica					
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	11.2.2005	90	0	2	2
okres Žarnovica					
Hotel Salamandra, Hodruša Hámre	23.1.2014	72	0	2	2
okres Žiar nad Hronom					
Hotel Golfer, Kremnica	28.7.2008	10	0	1	1
Športovo - rekreačné zariadenie, Kremnica	12.4.2013	36	0	3	3
Hotel Sitno, Vyhne	24.8.2006	30	1	1	2
Hotel Termál, Vyhne	21.9.2004	10	2	0	2
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	10.6.2002	81	0	4	4
Sumárne údaje za kraj		4256	29	98	127

Bratislavský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave					
okres Bratislava I					
Hotel Albrecht	22.2.2010	10	0	1	1
Hotel CROWNE PLAZA	1.12.2006	15	0	1	1
Hotel DANUBE	16.6.2008	15	0	2	2
Hotel DEVÍN	7.6.2004	20	0	2	2
Hotel Marrols	14.4.2003	6	0	1	1
okres Bratislava II					
Hotel Holiday Inn	10.4.2006	45	0	2	2
Wellness centrum - NIVY	20.8.2008	180	0	8	8
okres Bratislava III					
Plaváreň Pásienky	1.1.1974	600	0	4	4
okres Bratislava IV					
MAX FIT s.r.o.	2.4.2007	20	0	1	1

W Hotel	5.8.2008	7	0	1	1
okres Malacky					
Krytá plaváreň-Malina	1.5.2004	50	0	2	2
Agro Partner	6.8.2007	8	0	3	3
Wilisport	28.5.2007	8	0	2	2
okres Pezinok					
Krytá plaváreň, Pezinok	17.9.2001	30	0	2	2
okres Senec					
Aquathermal Senec	15.9.2008	1200	0	10	10
Sumárne údaje za kraj		2214	0	42	42

Košický kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach					
okres Košice I					
Košice, RŠS Jahodná	24.8.2007	60	0	1	1
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	21.10.2010	13	0	2	2
Košice, Hotel Ambassador	20.10.2009	3	0	1	1
Košice, Hotel Bankov	17.12.2002	16	0	1	1
Košice, Hotel Bristol	24.4.2006	15	0	2	2
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	19.2.2009	6	0	1	1
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	10.8.2011	14	0	2	2
Košice, Hotel Yasmin	11.9.2009	4	0	1	1
Košice, Mestská krytá plaváreň	12.1.2006	630	0	2	2
Košice, Penzión Hradbová	10.5.2010	10	0	1	1
Košice, Rímsky dom SPQR	11.3.2008	14	0	2	2
Košice, Women´s World - Wellness-spa, Štefánikova 20	6.12.2013	4	0	1	1
okres Košice IV					
Košice, Pension Barca	7.6.2001	20	0	1	1

Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	5.11.2010	6	0	1	1
Košice, Spoločensko-relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	14.7.1998	18	0	1	1
okres Košice - okolie					
Kechnec - Wellnes centrum v Športovom areáli	25.3.2013	14	0	2	2
Košická Belá, Penzión Sivec	2.1.2006	23	0	2	2
Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	5.12.2011	29	0	2	2
Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	5.4.2007	16	0	2	2
Štós kúpele - Vitálny vodný svet	15.5.2013	43	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach					
okres Michalovce					
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	22.11.1999	25	0	1	1
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava	21.8.1998	25	0	1	1
Bazén v hoteli Poštár	9.7.2010	16	0	1	1
Bazén v hoteli Mousson	31.1.2011	10	0	1	1
Krytá plaváreň	24.5.1999	115	0	1	1
Bazén v Penzióne STEFANIE	7.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave					
okres Rožňava					
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	5.2.1997	50	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi					
okres Spišská Nová Ves					
Krytá plaváreň Krompachy	21.8.2007	128	0	2	2
Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	8.11.2005	108	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		1455	0	41	41

Nitriansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne

okres Komárno

Krytá plaváreň Komárno	1.1.2008	120	0	2	2
Termálne kúpalisko Komárno	26.2.2008	1500	5	3	8
Wellness centrum Patince	1.7.2006	250	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach					
okres Levice					
Hotel PARK	22.5.2002	90	0	3	3
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	9.11.2009	55	0	1	1
Krytá plaváreň	24.11.1998	100	0	2	2
Relaxačné centrum	11.3.2004	24	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre					
okres Nitra					
Kaštieľ Mojmírovce	31.5.2006	80	0	1	1
Krytá plaváreň Nitra	22.6.1994	137	0	2	2
Plavecký bazén Hotel Capital	16.7.2013	5	0	1	1
RELAX FANTASY NITRA	16.8.2005	10	0	1	1
Hotel Thermal Kesov	22.4.1996	40	1	0	1
okres Šaľa					
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	10.10.2003	300	0	2	2
okres Zlaté Moravce					
Hotel Tartuf Beladice	28.12.2006	40	0	2	2
Hotel ViOn Zlaté Moravce	28.12.2006	16	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch					
okres Nové Zámky					
SOŠ Dvory nad Žitavou	31.5.1999	250	0	1	1
Hotel Hubert Nové Zámky	22.3.2010	8	0	1	1
Plavecké jasličky Žabka, Nové Zámky	5.12.2011	10	0	1	1
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	27.4.2007	100	0	2	2
Wellness centrum, Palárikovo	6.2.2014	28	0	1	1
Penzión ENERGY I Podhájska	6.6.2011	55	1	0	1

TK Podhájska	18.11.2002	5500	4	7	11
Wellness centrum Aquamarin, Podhájska	27.3.2012	300	2	7	9
Hotel Guest Centre Štúrovo	1.7.2011	30	1	0	1
TK I Štúrovo	2.3.1999	12300	10	0	10
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch					
okres Topoľčany					
Wellness centrum hotela Chateau Appony	1.10.2011	30	0	2	2
Krytá plaváreň Topoľčany	13.9.1992	160	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		21538	28	46	74

Prešovský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove					
okres Bardejov					
Vírivé vane Whirpool, Bardejovské Kúpele	12.1.2006	8	0	2	2
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	20.1.2012	120	0	3	3
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov	17.8.2004	40	0	2	2
krytá plaváreň, Bardejov	21.2.1994	60	0	1	1
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	9.3.1994	17	0	1	1
školský bazén, Raslavice	21.6.2005	12	0	1	1
Bazén v penzióne Slniečny majer, Stebnícka Huta	3.4.2007	27	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom					
okres Humenné					
Kúpalisko Humenné	18.12.1981	150	0	2	2
okres Snina					
Hotel Kamei	1.4.2004	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade					
okres Kežmarok					
Hotel Eland Spišská Stará Ves	15.12.2003	30	0	1	1
Hotel Kontakt Stará Lesná	16.6.2009	80	0	1	1

Termálne kúpalisko Vrbov	18.6.2010	5000	8	2	10
okres Poprad					
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	19.9.2011	125	3	0	3
AquaCity Poprad	6.7.2004	2200	9	2	11
Krytá plaváreň Svit	11.2.2008	120	0	2	2
Hotel Kolowrat Tatranská Javorina	16.7.2004	35	0	1	1
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	6.3.2007	40	0	1	1
Hotel Hutník Tatranské Matliare	19.1.1993	30	0	1	1
Hotel Patria Štrbské Pleso	11.2.2002	100	0	1	1
Hotel Titris Tatranská Lomnica	1.10.2006	100	0	2	2
Hotel Trigán Štrbské Pleso	11.7.2012	39	1	1	2
Hotel Urán Tatranská Lomnica	1.8.1987	25	0	1	1
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	5.12.2008	25	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove					
okres Prešov					
plavecký bazén v hotely CANYON	3.1.2001	10	0	1	1
Aquapark Delňa	6.7.2012	347	0	3	3
ZŠ Nešpora 2	19.12.1985	200	0	1	1
kryty bazén SPŠ-strojnícka	1.1.1989	100	0	1	1
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	1.1.1998	10	0	1	1
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	8.11.1994	100	0	1	1
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov	27.2.2007	1000	0	1	1
školský bazén Májové námestie 1	1.9.1986	100	0	1	1
Šariš Park relaxačný bazén	25.3.2008	12	0	1	1
okres Sabinov					
kryté kúpalisko Drienica	5.2.2007	600	0	1	1
ZTS Golem Klub	21.9.2006	14	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni					
okres Stará Ľubovňa					

Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	1.3.2000	120	0	2	2
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	9.5.1994	42	0	1	1
Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	15.1.2007	144	1	0	1
Vyšné Ružbachy, Penzión San André I	10.3.2005	32	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku					
okres Stropkov					
Stropkov, ZŠ Konštantínova	9.12.2002	74	0	2	2
okres Svidník					
Bazén pri ZŠ 8.mája	9.1.2003	71	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		11364	22	51	73

Trenčiansky kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi					
okres Partizánske					
Kúpele Malé Bielice	9.1.2009	150	4	0	4
okres Prievidza					
Hotel Kaskáda	27.11.2007	15	0	1	1
Plaváreň mesta Handlová	16.1.2009	165	0	1	1
Relax club HUTIRA	14.2.2006	20	0	1	1
bazén Hotel Remata	17.7.2006	30	0	1	1
Národné centrum vodného póla Nováky	22.5.2006	311	0	1	1
Plaváreň Prievidza	27.5.2005	75	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici					
okres Ilava					
Dubnica n/Váhom, SALUS-relaxcentrum s.r.o.	17.10.2007	5	0	1	1
Penzión Adelka	28.11.2012	8	0	2	2
Krytá plaváreň Nová Dubnica	11.10.2012	150	0	1	1
Relax centrum - Hotel Dynamic	15.11.2013	4	0	1	1

okres Považská Bystrica					
Ing. Roman Pruskay - PRUS CONSULT	11.12.2013	6	0	1	1
Papradno, Hotel Podjavorník	10.5.2005	10	0	1	1
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	19.10.2004	150	0	2	2
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné oddelenie	6.12.2006	15	0	1	1
SWIM CLUB wellness	12.12.2011	20	0	2	2
okres Púchov					
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	26.8.2009	8	0	1	1
Horský hotel Javorník, Lazy pod Makytou	21.8.2013	7	0	1	1
Lazy pod Makytou, Hotel František	16.2.2012	15	0	1	1
Wellness & Spa Hotel Čertov	13.1.2014	0	0	3	3
Kúpele Nimnica, Rehabilitačný bazén	29.5.2009	15	0	1	1
MŠK Púchov s.r.o.	19.4.2004	200	0	1	1
Púchov, Hotel Alexandra	22.1.2010	4	0	1	1
Sports & Training Centre, s.r.o.	29.11.2012	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne					
okres Bánovce nad Bebravou					
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	25.9.2004	80	2	0	2
okres Myjava					
Mestské kryté kúpalisko Myjava	1.10.1988	125	0	2	2
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	23.6.2005	16	0	1	1
okres Nové Mesto nad Váhom					
Krytý bazén - Hotel Inovec, Bezovec	1.1.2014	15	0	1	1
Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	1.9.2007	35	0	1	1
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	1.5.2006	60	0	1	1
okres Trenčín					
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	31.3.2008	11	0	1	1
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	1.1.2009	40	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske Teplice	7.8.2006	43	0	1	1

Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	15.2.2010	10	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	10.10.2005	24	0	1	1
Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	10.9.2001	25	0	1	1
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	1.9.2009	30	0	1	1
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	19.1.2009	68	0	2	2
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	13.6.2006	10	0	1	1
Krytý bazén - FNŠP Trenčín	24.5.2005	2	0	1	1
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	1.9.2007	20	0	1	1
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	1.9.2007	50	0	1	1
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	1.12.1999	200	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		2252	6	49	55

Trnavský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede					
okres Dunajská Streda					
Hotel Legend	19.4.2011	16	0	1	1
Hotel Therma	6.8.2007	50	0	3	3
THERMALPARK DS	15.1.2008	4000	9	1	10
Betty Pension	21.9.2007	54	0	1	1
Hotel Orchidea	9.7.2009	40	0	2	2
Termalpark Veľký Meder	24.6.2005	5000	10	0	10
Hotel Amade Chateau	15.7.2010	100	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante					
okres Galanta					
Krytá plaváreň pri Gymnázium s vyuč.jazykom maďarským Galanta	14.11.2005	70	0	1	1
Penzión a relaxačné centrum Viktória Galanta	25.3.2009	9	0	2	2
Termál centrum GALANDIA Galanta	30.7.2007	887	0	8	8

Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	13.1.2005	168	3	1	4
Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sereď	2.2.2005	40	0	1	1
Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	18.3.2010	52	0	2	2
Penzión GRAND Sládkovičovo	24.9.2009	3	0	1	1
Rekondičné sanatórium Šoporňa-Majšín	24.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici					
okres Senica					
Krytá plaváreň, plavecký bazén	1.1.1981	100	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave					
okres Piešťany					
EVA Piešťany	1.1.1934	50	1	0	1
Hotel Sĺňava	1.1.1980	80	0	1	1
okres Trnava					
Plaváreň Prednádražie	1.1.1980	80	0	1	1
Plaváreň Zátvor	1.1.1995	50	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		10869	23	33	56

Žilinský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne					
okres Dolný Kubín					
Aquarelax Dolný Kubín	28.1.2010	600	0	7	7
okres Tvrdošín					
Krytá plaváreň	1.1.1992	120	0	1	1
Oravice I.	18.5.2001	1000	2	0	2
Oravice II.	11.3.2013	600	3	0	3
Oravice II.	11.3.2013	1200	6	0	6
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši					
okres Liptovský Mikuláš					

Hotel Družba	15.2.2007	10	0	3	3
Hotel F.I.M	10.7.2002	10	0	2	2
Hotel Fis Jasná	23.12.2008	10	0	2	2
Hotel Grand Jasná	7.5.2007	20	0	1	1
Hotel Junior Jasná	26.1.2009	22	0	1	1
Hotel Repiská	3.7.2000	20	0	1	1
Wellness Hotel Chopok	7.12.2009	47	0	2	2
Hotel Grand Castle	8.10.2010	15	0	1	1
Hotel Alexandra	29.9.2011	61	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Ján	18.5.2000	80	2	0	2
Liptovský dvor	13.9.2005	13	0	1	1
Penzión Una	8.11.2010	5	0	1	1
Relax hotel Avena	10.12.2004	20	0	1	1
Aquapark Tatralandia	31.5.2006	5000	2	12	14
Hotel Jánošík	14.10.2008	10	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Mikuláš	6.8.1999	120	0	2	2
Relax hotel Sojka, Malatíny	22.12.2009	48	0	2	2
Hotel Kriváň	11.5.2009	12	0	1	1
Hotel Permon	13.11.2009	200	0	5	5
okres Ružomberok					
Thermal park Bešeňová	29.12.2003	4500	8	10	18
Kúpele Lúčky	22.8.2008	800	2	1	3
Hotel Áčko	23.12.2009	24	0	1	1
Krytá plaváreň Ružomberok	11.8.1971	100	0	1	1
Penzión Gejdák	29.4.2009	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine					
okres Martin					
Krytá plaváreň SUNNY Martin	27.5.1998	30	0	1	1

Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	11.2.2008	20	0	1	1
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	27.9.2004	30	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci					
okres Čadca					
Krytá plaváreň	4.11.2003	150	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline					
okres Žilina					
Belá, Hotel Bránica	14.3.2005	5	0	1	1
Penzión VILLA, Kónská	9.2.2009	8	0	1	1
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	6.8.2009	50	0	1	1
Rajecké Teplice, KD Afrodite	3.7.2001	74	4	0	4
Relax. - informačné centrum Terchovec	11.7.2008	74	0	1	1
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty	21.4.2006	17	0	1	1
Mestská krytá plaváreň	9.1.1997	333	0	1	1
Michal Janovec - OAZIS	27.6.2008	7	0	1	1
Penzión Central Park	25.6.2012	10	0	1	1
Villa Nečas	1.2.2013	6	0	1	1
Žilina, Hotel Holiday Inn	4.5.2007	10	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		15511	29	79	108
Sumárne údaje za SR		69459	137	439	576

Tabuľka č. 2.4.

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické

Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	4	2	50	51	4	4		
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7	7	100	91	17	7		10
Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	15	4	26,67	190	4	4		
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	1	1	100	11	2			2
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	4		0	46				
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	5	4	80	60	7			7
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	4	1	25	52	1			1
Plavecké jaskyňky BABY CLUB ŽABKA	6	4	66,67	58	5			5
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	3	3	100	37	6	3		3
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	2	2	100	27	4			4

Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	4	3	75	52	7	4		3
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	4	1	25	52	1			1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén-relaxačná časť	4	1	25	53	1			1
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	4	4	100	51	4	1		3
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	8	7	87,5	107	16	3		13
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	4	4	100	45	6	1		5
okres Brezno								
Brezno, Krytá plaváreň	8	5	62,5	106	9	1		8
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	9	3	33,33	120	4			4
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	2	2	100	26	5			5
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	4	4	100	50	6	1		5
Hotel Heľpa - vitálny svet	3	2	66,67	19	4	3		1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	14	7	50	164	9	4		5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	9	6	66,67	112	10	2		8
Vírivá vaňa v AD Tále			0					
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	1	1	100	11	2	2		
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	9	8	88,89	111	16	5		11
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	4	4	100	52	7			7

Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	1		0	12				
Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň	4	3	75	51	4			4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
bazén AQUASPOOL	20		0	260				
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	44	44	100	572	49			49
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote								
okres Revúca								
Vodný a vitálny svet Predná Hora	36	6	16,67	446	6	1		5
okres Rimavská Sobota								
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	22	1	4,55	286	2			2
Balneoterapia PJK Číž,a.s.	10	3	30	130	3			3
Saunový svet Číž	11	5	45,45	143	12	2		10
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Wellnes-Aquatermal	61	19	31,15	764	30	13		17
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	19	7	36,84	136	11	6		5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Horský hotel Poľana			0					
Hotel Royal	2	2	100	24	2			2
Penzión Kerametal Látky	4	1	25	51	1			1
okres Krupina								
Hotel Flóra	12	10	83,33	139	15			15
Hotel Hviezda	13	11	84,62	157	16	3		13
Hotel Jantár	9	2	22,22	113	7	4		3
Hotel Prameň Relax centrum	22	2	9,09	274	3	1		2
Kúpele Dudince	35	9	25,71	354	15	7		8
LÚ Diamant	44	13	29,55	435	17	5		12

Penzión Mlynárka	20	12	60	193	28	4		24
okres Zvolen								
HOLIDAYPARK Kováčová	38	5	13,16	422	5			5
Kúpele Kováčová	24	5	20,83	264	10	4		6
LRS ZVJS a OO Kováčová	2		0	22				
NRC Kováčová	41	5	12,2	322	10	6		4
Špecializovaný liečebný ústav Marína	59	7	11,86	636	11			11
Hotel Kaskády	48	11	22,92	474	14			14
Kúpele Sliach	21	10	47,62	231	13			13
Hotel Tenis	5	4	80	61	6			6
Mestské kúpele Zvolen	7	1	14,29	90	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Banská Štiavnica								
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	20	11	55	240	12			12
okres Žarnovica								
Hotel Salamandra, Hodruša Hámre			0					
okres Žiar nad Hronom								
Hotel Golfer, Kremnica			0					
Športovo - rekreačné zariadenie, Kremnica	36	12	33,33	463	12	4		8
Hotel Sitno, Vyhne	23	11	47,83	299	15			15
Hotel Termál, Vyhne	24	12	50	289	15	3		12
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	32	2	6,25	403	2			2
Sumárne údaje za kraj	911	336	36,88	10510	504	108		396

Bratislavský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave

okres Bratislava I

Hotel Albrecht			0					
----------------	--	--	---	--	--	--	--	--

Hotel CROWNE PLAZA	6	5	83,33	71	7			7
Hotel DANUBE	4	3	75	38	5			5
Hotel DEVÍN			0					
Hotel Marrols	8	5	62,5	79	9	2		7
okres Bratislava II								
Hotel Holiday Inn	4	3	75	38	7	2		5
Wellness centrum - NIVY	37	34	91,89	410	54	3		51
okres Bratislava III								
Plaváreň Pasienky	18	17	94,44	195	31	1		30
okres Bratislava IV								
MAX FIT s.r.o.			0					
W Hotel	7	5	71,43	75	9	1		8
okres Malacky								
Krytá plaváreň-Malina	7	5	71,43	69	13	2		11
Agro Partner	9	6	66,67	78	14			14
Wilisport	6	6	100	54	11			11
okres Pezinok								
Krytá plaváreň, Pezinok	22	18	81,82	256	27			27
okres Senec								
Aquathermal Senec	85	46	54,12	857	73	11		62
Sumárne údaje za kraj	213	153	71,83	2220	260	22		238

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, RŠS Jahodná	3	1	33,33	38	1			1
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	28	13	46,43	340	19	2		17
Košice, Hotel Ambassador	13	1	7,69	160	2			2
Košice, Hotel Bankov	13	3	23,08	169	4			4

Košice, Hotel Bristol	25	3	12	310	3			3
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	14	6	42,86	167	6	2		4
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	28	7	25	345	9	8		1
Košice, Hotel Yasmin	8	2	25	80	2	2		
Košice, Mestská krytá plaváreň	52	7	13,46	671	8	1		7
Košice, Penzión Hradbová	6	1	16,67	69	1	1		
Košice, Rímsky dom SPQR	22	11	50	290	12	2		10
Košice, Women´s World - Wellness- spa, Štefánikova 20			0					
okres Košice IV								
Košice, Pension Barca	14	7	50	164	11			11
Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	11	3	27,27	123	3	2		1
Košice, Spoločensko-relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	10	1	10	129	1	1		
okres Košice - okolie								
Kechnec - Wellnes centrum v Športovom areáli	14	6	42,86	188	9	2		7
Košická Belá, Penzión Sivec			0					
Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	24	7	29,17	304	10	3		7
Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	18	4	22,22	211	5	2		3
Štós kúpele - Vitálny vodný svet	18	6	33,33	221	13			13
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	5	1	20	57	1	1		
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava			0					

Bazén v hoteli Poštár	17	2	11,76	193	2	2		
Bazén v hoteli Mousson	14	4	28,57	179	6	6		
Krytá plaváreň	11		0	142				
Bazén v Penzióne STEFANIE	16	1	6,25	172	3	3		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	16	3	18,75	206	3			3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Krytá plaváreň Krompachy	9	7	77,78	111	13	11	1	1
Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	26	1	3,85	318	1			1
Sumárne údaje za kraj	435	108	24,83	5357	148	51	1	96

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Krytá plaváreň Komárno	11	2	18,18	131	4	3		1
Termálne kúpalisko Komárno	39	30	76,92	468	37	6		31
Wellness centrum Patince	48	19	39,58	575	21	5		16
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Hotel PARK	18	3	16,67	197	3	1		2
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	15		0	180				
Krytá plaváreň	25		0	200				
Relaxačné centrum	14		0	107				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								

Kaštieľ Mojmírovce	24		0	284				
Krytá plaváreň Nitra	46	7	15,22	549	7	6		1
Plavecký bazén Hotel Capital	10	6	60	104	9	7		2
RELAX FANTASY NITRA	4	2	50	37	3	1		2
Hotel Thermal Kesov	55	14	25,45	609	14	13		1
okres Šaľa								
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	49	2	4,08	574	2	2		
okres Zlaté Moravce								
Hotel Tartuf Beladice	14	3	21,43	166	3			3
Hotel ViOn Zlaté Moravce	30	4	13,33	338	6	6		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
SOŠ Dvory nad Žitavou	6	1	16,67	79	2	1		1
Hotel Hubert Nové Zámky			0					
Plavecké jasličky Žabka,Nové Zámky	14	8	57,14	152	9	6		3
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	18	3	16,67	216	4	2		2
Wellness centrum, Palárikovo			0					
Penzión ENERGY I Podhájska	24	18	75	312	19			19
TK Podhájska	124	95	76,61	1615	145	5		140
Wellness centrum Aquamarin,Podhájska	152	63	41,45	1917	93			93
Hotel Guest Centre Štúrovo	12	1	8,33	154	1			1
TK I Štúrovo	97	4	4,12	1265	4			4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								
Wellness centrum hotela Chateau Appony	39	26	66,67	525	47	22		25
Krytá plaváreň Topoľčany	56	11	19,64	729	15			15

Sumárne údaje za kraj	944	322	34,11	11483	448	86		362
-----------------------	-----	-----	-------	-------	-----	----	--	-----

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
Vírivé vane Whirpool, Bardejovské Kúpele	23	7	30,43	267	16	14		2
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	40	9	22,5	510	11	9		2
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov			0					
krytá plaváreň, Bardejov	8	4	50	104	5	1		4
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	11	4	36,36	131	4	1		3
školský bazén, Raslavice	4	2	50	16	2			2
Bazén v penzióne Slniečny majer, Stebnícka Huta	2	2	100	26	3	1		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Kúpalisko Humenné	18	9	50	192	13	5		8
okres Snina								
Hotel Kamei	5	5	100	52	5			5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Kežmarok								
Hotel Eland Spišská Stará Ves			0					
Hotel Kontakt Stará Lesná	4	2	50	49	3			3
Termálne kúpalisko Vrbov	67	13	19,4	795	24	9	1	14
okres Poprad								
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	12	6	50	142	14	6		8
AquaCity Poprad	68	4	5,88	830	5			5
Krytá plaváreň Svit	5	2	40	58	2	2		

Hotel Kolowrat Tatranská Javorina	3	3	100	39	12			12
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	4	1	25	50	1			1
Hotel Hutník Tatranské Matliare	4		0	48				
Hotel Patria Štrbské Pleso	4	2	50	51	4			4
Hotel Titris Tatranská Lomnica	5		0	60				
Hotel Trigán Štrbské Pleso	6	1	16,67	75	2			2
Hotel Urán Tatranská Lomnica	2		0	26				
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	2		0	25				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
plavecký bazén v hotely CANYON	10	3	30	110	3	1		2
Aquapark Delňa	52	36	69,23	508	62	9		53
ZŠ Nešpora 2	9	8	88,89	99	10			10
krytý bazén SPŠ-strojnícka			0					
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	7	5	71,43	77	7	1		6
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	6	5	83,33	66	7			7
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov			0					
školský bazén Májové námestie 1	8	7	87,5	88	14	1		13
Šariš Park relaxačný bazén	11	8	72,73	111	11	3		8
okres Sabinov								
kryté kúpalisko Drienica	5	1	20	56	1			1
ZTS Golem Klub	9	8	88,89	99	17	1		16
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	8	7	87,5	96	11	1		10
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	8	2	25	94	5	1		4

Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	11	8	72,73	132	12	2		10
Vyšné Ružbachy, Penzión San André I	7	1	14,29	82	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
Stropkov, ZŠ Konštantínova	17	8	47,06	191	11	5		6
okres Svidník								
Bazén pri ZŠ 8.mája	8	2	25	98	4	1		3
Sumárne údaje za kraj	473	185	39,11	5453	302	74	1	227

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
Kúpele Malé Bielice	49	13	26,53	588	19	18		1
okres Prievidza								
Hotel Kaskáda	12	1	8,33	144	1	1		
Plaváreň mesta Handlová	13	6	46,15	166	6	2		4
Relax club HUTIRA	12	9	75	152	12	8		4
bazén Hotel Remata	10	10	100	119	19	3		16
Národné centrum vodného póla Nováky	15	5	33,33	175	8	7		1
Plaváreň Prievidza	15	3	20	170	5	5		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Dubnica n/Váhom, SALUS-relaxcentrum s.r.o.	14	9	64,29	173	10			10
Penzión Adelka	8		0	100				
Krytá plaváreň Nová Dubnica	8	2	25	99	4			4
Relax centrum - Hotel Dynamic	1		0	13				

okres Považská Bystrica								
Ing. Roman Pruszkay - PRUS CONSULT			0					
Papradno, Hotel Podjavorník	3	3	100	35	5	2		3
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	32	5	15,63	399	7	5		2
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné oddelenie	7	3	42,86	87	6	4		2
SWIM CLUB wellness	30	9	30	373	13			13
okres Púchov								
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	13	3	23,08	160	3			3
Horský hotel Javorník, Lazy pod Makytou			0					
Lazy pod Makytou, Hotel František	4	1	25	49	1	1		
Wellness & Spa Hotel Čertov			0					
Kúpele Nimnica, Rehabilitačný bazén	19	1	5,26	236	1	1		
MŠK Púchov s.r.o.	15	1	6,67	183	1			1
Púchov, Hotel Alexandra	6		0	70				
Sports & Training Centre, s.r.o.	4	1	25	49	3	2		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	28	4	14,29	292	4	4		
okres Myjava								
Mestské kryté kúpalisko Myjava	10		0	127				
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	12	5	41,67	133	7	4		3
okres Nové Mesto nad Váhom								
Krytý bazén - Hotel Inovec, Bezovec			0					

Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	10	2	20	112	3			3
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	10	3	30	129	3	1		2
okres Trenčín								
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	11	2	18,18	121	3		1	2
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	10	2	20	119	2			2
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske Teplice	13	5	38,46	133	6			6
Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	12	2	16,67	144	3	1		2
Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	10		0	117				
Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	12	4	33,33	126	5	2		3
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	5	1	20	55	1			1
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	27	2	7,41	232	2	1		1
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	10	1	10	117	1	1		
Krytý bazén - FNŠP Trenčín			0					
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	5	2	40	65	3	1		2
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	9	3	33,33	116	3			3
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	19		0	233				
Sumárne údaje za kraj	503	123	24,45	5911	170	74	1	95

Trnavský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede

okres Dunajská Streda

Hotel Legend	5	2	40	64	6	6		
--------------	---	---	----	----	---	---	--	--

Hotel Therma	5		0	58				
THERMALPARK DS	108	22	20,37	1385	22	5		17
Betty Pension	3		0	39				
Hotel Orchidea			0					
Termalpark Veľký Meder	94	39	41,49	1185	61	57		4
Hotel Amade Chateau	40	10	25	476	14	10		4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Krytá plaváreň pri Gymnáziu s vyuč.jazykom maďarským Galanta	18	6	33,33	186	10	5		5
Penzión a relaxačné centrum Viktória Galanta	18	4	22,22	222	6	3		3
Termál centrum GALANDIA Galanta	90	11	12,22	1155	13	7		6
Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	86	18	20,93	942	30	25		5
Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sereď	10	1	10	129	1	1		
Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	23	3	13,04	288	3			3
Penzión GRAND Sládkovičovo			0					
Rekondičné sanatórium Šoporňa-Majšín	21	12	57,14	240	20	15		5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Krytá plaváreň, plavecký bazén	1		0	13				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Piešťany								
EVA Piešťany			0					
Hotel Sĺňava	14	3	21,43	161	5	4		1

okres Trnava								
Plaváreň Prednádražie	11		0	132				
Plaváreň Zátvor	12		0	144				
Sumárne údaje za kraj	559	131	23,43	6819	191	138		53

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Dolný Kubín								
Aquarelax Dolný Kubín	59	14	23,73	674	15	3		12
okres Tvrdošín								
Krytá plaváreň	26	14	53,85	305	18	8		10
Oravice I.	82	21	25,61	902	29	13		16
Oravice II.	20	2	10	259	3	1		2
Oravice II.	91	9	9,89	1165	9	2		7
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Hotel Družba	20	4	20	255	6			6
Hotel F.I.M	13		0	167				
Hotel Fis Jasná	10		0	130				
Hotel Grand Jasná	9	3	33,33	116	3	1		2
Hotel Junior Jasná	11	2	18,18	142	5	4		1
Hotel Repiská	4		0	52				
Wellness Hotel Chopok	23		0	298				
Hotel Grand Castle	10	3	30	129	3	1		2
Hotel Alexandra	23	6	26,09	297	16	4		12
Krytá plaváreň Liptovský Ján	26	17	65,38	336	18	1		17
Liptovský dvor	6	1	16,67	77	1			1
Penzión Una	7	4	57,14	90	6	1		5
Relax hotel Avena	12	2	16,67	155	3			3

Aquapark Tatralandia	185	33	17,84	2259	38	8		30
Hotel Jánošík	19	4	21,05	245	6	6		
Krytá plaváreň Liptovský Mikuláš	22	1	4,55	284	1			1
Relax hotel Sojka, Malatíny	9	1	11,11	117	1			1
Hotel Kriváň	9	7	77,78	116	13	1		12
Hotel Permon	68	1	1,47	878	1			1
okres Ružomberok								
Thermal park Bešeňová	250	20	8	2958	21	1		20
Kúpele Lúčky	41	23	56,1	526	23			23
Hotel Áčko	13		0	169				
Krytá plaváreň Ružomberok	14	3	21,43	181	4	1		3
Penzión Gejdák	8	1	12,5	104	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Krytá plaváreň SUNNY Martin	12	1	8,33	150	1	1		
Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	14	4	28,57	163	4			4
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	24	8	33,33	307	9			9
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Krytá plaváreň	12		0	162				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Žilina								
Belá, Hotel Bránica	4	3	75	51	6	1		5
Penzión VILLA, Kónská	7	3	42,86	89	6	1		5
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	5		0	65				
Rajecké Teplice, KD Afrodite			0					
Relax. - informačné centrum Terchovec	5	3	60	64	4			4
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty	6		0	78				
Mestská krytá plaváreň	5		0	63				

Michal Janovec - OAZIS	10	5	50	126	12	4		8
Penzión Central Park	7	2	28,57	78	4			4
Villa Nečas	8	5	62,5	93	7			7
Žilina, Hotel Holiday Inn	8	5	62,5	102	9	4		5
Sumárne údaje za kraj	1217	235	19,31	14977	306	67		239

Sumárne údaje za SR	5255	1593	30,31	62730	2329	620	3	1706
----------------------------	-------------	-------------	--------------	--------------	-------------	------------	----------	-------------

Tabuľka č. 2.5. Prehľad kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Dátum					Bazény		
Názov kúpaliska	začatia sezóny	ukončenia sezóny	Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu

Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	1.6.2013	31.8.2013	nie	nie	6000	0	6	6
Strelníky, Obecné kúpalisko	28.6.2013	30.8.2013	nie	nie	100	0	2	2
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	29.6.2013	8.9.2013	nie	nie	25	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény				áno	20	0	2	2
Osrblie, Hotel Biatlon - vonkajší bazén	22.6.2013	25.8.2013	nie	nie	100	0	1	1
Podbrezová, Letné kúpalisko	29.6.2013	28.8.2013	nie	nie	700	0	2	2

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Letné kúpalisko Lučenec	21.6.2013	2.9.2013	nie	nie	600	0	2	2
okres Poľtár								
verejné kúpalisko Poľtár	31.5.2013	5.9.2013	nie	nie	600	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Soboti								
okres Revúca								
Letné kúpalisko Revúca	2.7.2013	28.8.2013	nie	nie	500	0	2	2
Plážové kúpalisko Tornaľa	24.6.2013	1.9.2013	nie	nie	3500	0	2	2
okres Rimavská Sobota								
Letné kúpalisko Hnúšťa	21.6.2013	1.9.2013	nie	nie	375	0	2	2
Letné kúpalisko Klenovec	2.7.2013	31.8.2013	nie	nie	350	0	2	2
Bazén Kurinec	14.6.2013	9.9.2013	nie	nie	432	0	1	1
Letné kúpalisko Tisovec	30.5.2013	15.9.2013	nie	nie	67	0	1	1
Vodný svet Číž	7.6.2013	15.9.2013	nie	nie	850	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	27.5.2013	8.9.2013	áno	nie	2000	6	0	6
Koprovnica				áno	500	0	2	2
Biokúpalisko "KRTKO"	3.6.2013	1.9.2013	áno	nie	1000	0	3	3
Kúpalisko VINICA				áno	500	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Kúpalisko Detva	28.6.2013	29.8.2013	nie	nie	420	0	3	3
okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	13.6.2013	15.9.2013	nie	nie	1085	1	3	4
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	12.4.2013	30.9.2013	nie	nie	590	0	1	1
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	10.5.2013	30.9.2013	nie	nie	300	0	1	1
Kúpalisko Krupina-Tepličky				áno	380	0	2	2
okres Zvolen								

Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	12.7.2013	1.9.2013	nie	nie	260	2	0	2
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marína	13.6.2013	19.9.2013	nie	nie	60	0	1	1
Termálne kúpalisko Sliač	6.5.2013	15.9.2013	nie	nie	478	2	0	2
Aqua beach Orlík	20.6.2013	2.9.2013	nie	nie	250	0	4	4
Kúpalisko Neresnica	20.6.2013	2.9.2013	nie	nie	2125	0	4	4
Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	29.7.2013	13.9.2013	nie	nie	40	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre				áno	150	0	2	2
Kúpalisko Nová Baňa				áno	515	0	3	3
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína	12.7.2013	25.8.2013	nie	nie	2000	4	0	4
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	14.6.2013	1.9.2013	nie	nie	300	3	0	3
Hotel Sitno Vyhne - dva vonkajšie letné bazény	28.6.2013	30.9.2013	nie	nie	30	0	2	2
Vodný raj Vyhne	13.6.2013	9.9.2013	nie	nie	912	7	0	7
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	15.6.2013	27.8.2013	nie	nie	2000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					30114	25	71	96

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
IUVENTA	19.7.2013	15.9.2013	nie	nie	100	0	1	1
okres Bratislava II								
Kúpalisko Delfín	31.5.2013	31.8.2013	nie	nie	2000	0	3	3
okres Bratislava III								
Tehelné pole	7.6.2013	31.8.2013	nie	nie	3600	0	3	3
Krasňany	8.6.2013	31.8.2013	nie	nie	1300	0	2	2
Zbojnička Rača	14.6.2013	31.8.2013	nie	nie	2000	0	2	2
okres Bratislava IV								

Rosnička	7.6.2013	15.9.2013	nie	nie	2900	0	4	4
Kúpalisko Lamač	7.6.2013	31.8.2013	nie	nie	500	0	3	3
okres Bratislava V								
Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	15.7.2013	31.8.2013	nie	nie	4000	0	4	4
Summer Club-INCHEBA				áno	600	0	1	1
okres Malacky								
Biokúpalisko BOROVIČKA	8.7.2013	30.9.2013	nie	nie	650	0	1	1
Letné kúpalisko Malacky	20.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1200	0	2	2
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Modra	19.6.2013	15.9.2013	nie	nie	300	0	1	1
Letné kúpalisko Pezinok-Sever	17.6.2013	1.9.2013	nie	nie	600	0	4	4
okres Senec								
Aquathermal Senec	12.6.2013	15.9.2013	nie	nie	1800	0	16	16
Sumárne údaje za kraj					21550	0	47	47

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	10.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1100	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko ŠKP				áno	1500	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova	28.6.2013	15.9.2013	nie	nie	1700	0	2	2
Košice, Letný areál MKP	9.8.2013	2.9.2013	nie	nie	1200	0	1	1
okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	17.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1565	0	4	4
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina				áno	100	0	1	1
Košická Belá, Hotel GARDEN	11.7.2013	18.8.2013	nie	nie	400	0	2	2
Košická Belá, kúpalisko Zlatník				áno	350	0	2	2
Medzev, Letné kúpalisko	27.6.2013	1.9.2013	nie	nie	300	0	3	3

Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	2.7.2013	1.9.2013	nie	nie	300	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	15.6.2013	2.9.2013	nie	nie	500	0	1	1
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava				áno	9	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	15.6.2013	1.9.2013	nie	nie	250	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	3.7.2013	26.8.2013	nie	nie	155	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59				áno	40	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Strážske	14.6.2013	1.9.2013	nie	nie	595	0	2	2
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance	9.7.2013	28.8.2013	nie	nie	550	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	5.7.2013	26.8.2013	nie	nie	300	0	4	4
Veronika Gemerská Hôrka	30.6.2013	27.8.2013	nie	nie	300	0	2	2
Kúpalisko Rožňava	22.6.2013	2.9.2013	nie	nie	1500	0	4	4
Kúpalisko Vlachovo	25.7.2013	2.9.2013	nie	nie	400	0	2	2
Kúpalisko Vyšná Slaná	30.6.2013	19.8.2013	nie	nie	120	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	15.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1850	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov				áno	50	0	2	2
AVŠ Trebišov	15.6.2013	31.8.2013	nie	nie	2200	0	3	3

ATC Mária	17.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1000	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					18334	0	56	56

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Termálne kúpalisko Patince	12.6.2013	2.9.2013	nie	nie	3150	6	0	6
Letné kúpalisko Čalovec	25.7.2013	19.8.2013	nie	nie	300	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita				áno	120	1	0	1
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	24.5.2013	1.9.2013	nie	nie	3500	4	0	4
Wellness Santovka	25.6.2013	10.9.2013	nie	nie	3000	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Penzión Fortuna Jelenec				áno	20	0	1	1
Letné kúpalisko Nitra	21.6.2013			áno	3000	0	6	6
TK Poľný Kesov	8.5.2013	30.9.2013	nie	nie	400	3	0	3
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	3.7.2013	15.9.2013	nie	nie	1600	2	0	2
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce				áno	720	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chĺba-Kováčov				áno	450	0	1	1
TK Štrand Emila Tatárika Nové Zámky	6.6.2013	8.9.2013	nie	nie	3500	2	4	6
Penzión Lagáň	8.6.2013	15.9.2013	nie	nie	100	0	1	1
TK Tvrdšovce	8.7.2013	15.9.2013	nie	nie	200	2	0	2
TK II Štúrovo	18.6.2013	1.9.2013	nie	nie	250	1	0	1

RA TONA Šurany				áno	240	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								
Letné kúpalisko Topoľčany	8.6.2013	1.9.2013	nie	nie	2500	0	4	4
Sumárne údaje za kraj					23050	25	24	49

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
kúpalisko Bardejovské Kúpele				áno	415	0	1	1
kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	18.6.2013	2.9.2013	nie	nie	850	0	2	2
letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	21.6.2013	22.8.2013	nie	nie	750	0	3	3
letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	21.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1000	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Letné kúpalisko Humenné	3.7.2013	13.9.2013	nie	nie	1500	0	2	2
okres Snina								
Biokúpalisko	7.6.2013	5.9.2013	nie	nie	1050	0	1	1
DRZ Sninské rybníky	5.6.2013	30.8.2013	nie	nie	58	0	1	1
Barnova Rika	26.6.2013	31.8.2013	nie	nie	520	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	14.6.2013	26.8.2013	áno	nie	170	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK Sigord	20.6.2013	31.8.2013	nie	nie	800	0	2	2
LK Solivar	12.6.2013	8.9.2013	nie	nie	800	0	3	3
LK sídl. III v Prešove	26.6.2013	31.8.2013	nie	nie	1700	0	2	2
okres Sabinov								
LK Lipany	11.7.2013	31.8.2013	nie	nie	1000	0	1	1

LK Sabinov	24.5.2013	31.8.2013	nie	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	3.7.2013	26.8.2013	áno	nie	1500	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	26.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1250	0	2	2
okres Svidník								
LK Svidník	19.6.2013	8.9.2013	nie	nie	2000	0	5	5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce				áno	250	0	1	1
LK RAGLENG Pavlovce				áno	200	0	2	2
LK Mesta Vranov nad Topľou	3.7.2013	25.8.2013	nie	nie	800	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					17813	4	37	41

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
DÚHA	31.5.2013	2.9.2013	nie	nie	1500	0	5	5
Plaváreň Malé Bielice				áno	150	1	0	1
okres Prievidza								
Plážové kúpalisko	24.6.2013	2.9.2013	nie	nie	3600	0	4	4
Čajka	14.6.2013	2.9.2013	nie	nie	4215	4	0	4
kúpalisko Chalmová	18.6.2013	2.9.2013	nie	nie	800	4	0	4
Kúpalisko Remata	3.7.2013	2.9.2013	nie	nie	310	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	9.7.2013	19.8.2013	nie	nie	228	0	1	1

Letné kúpalisko, Košeca	9.7.2013	13.9.2013	nie	nie	150	0	1	1
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica				áno	150	0	1	1
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	20.6.2013	13.9.2013	nie	nie	1800	0	2	2
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	19.6.2013	13.9.2013	nie	nie	600	0	1	1
Letné kúpalisko- Podskalíe				áno	200	0	1	1
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	13.6.2013	13.9.2013	nie	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	12.6.2013	1.9.2013	nie	nie	1700	3	0	3
okres Myjava								
Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	3.7.2013	1.9.2013	nie	nie	300	0	2	2
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	3.7.2013	1.9.2013	nie	nie	750	0	2	2
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová				áno	1000	0	2	2
Letné kúpalisko Trenčín-Sihoť	29.6.2013	1.9.2013	nie	nie	2500	0	3	3
Letné kúpalisko Trenčín-Zámstie				áno	500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					21653	12	30	42

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	20.6.2013	15.9.2013	nie	nie	900	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Termálne kúpalisko Horné Saliby	20.6.2013	15.9.2013	nie	nie	1021	4	0	4
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	30.5.2013	9.9.2013	nie	nie	3500	2	3	5
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	4.7.2013	31.8.2013	nie	nie	410	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								

okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	18.7.2013	5.9.2013	nie	nie	1500	0	2	2
okres Skalica								
Mestské kúpalisko Holíč				áno	3000	0	1	1
Kúpalisko Zlatnícka dolina	13.6.2013	15.9.2013	nie	nie	3000	0	3	3
Mestské kúpalisko Skalica				áno	2000	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	25.6.2013	22.8.2013	nie	nie	1100	0	2	2
okres Piešťany								
Kúpalisko EVA	31.5.2013	30.9.2013	nie	nie	2000	2	0	2
okres Trnava								
Pác - Kopánka				áno	300	0	2	2
Dobrá Voda	10.7.2013	31.8.2013	nie	nie	300	0	1	1
Castiglione	4.6.2013	31.8.2013	nie	nie	1500	0	4	4
Kamenný mlyn	6.6.2013	31.8.2013	nie	nie	2500	0	1	1
Kúpalisko Slávia				áno	1500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					24531	11	24	35

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Námestovo								
Bazén pri Penzióne Slanický dvor				áno	60	0	1	1
bazény pri hoteli Studnička	1.8.2013	15.9.2013	nie	nie	120	0	3	3
okres Tvrdošín								
bazén pri hoteli Altis				áno	120	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	19.6.2013	3.9.2013	nie	nie	1900	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								

okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	2.7.2013	28.8.2013	nie	nie	3000	0	2	2
Letné kúpalisko Vrútky	18.6.2013	5.9.2013	nie	nie	750	0	3	3
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	26.7.2013	28.8.2013	nie	nie	1430	0	4	4
AQUAPARK - SLK	31.8.2007	31.12.2013	nie	nie	426	0	3	3
TK Vieska	2.7.2013	31.8.2013	nie	nie	2430	2	0	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka				áno	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	21.6.2013	26.8.2013	áno	nie	380	0	1	1
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	13.6.2013	23.8.2013	áno	nie	4000	7	0	7
Termálne kúpalisko LAURA	14.6.2013	28.8.2013	áno	nie	3500	2	0	2
Termálne kúpalisko Stráňavy	10.6.2013	26.8.2013	áno	nie	2500	2	0	2
Mestská krytá plaváreň Žilina	7.6.2013	15.9.2013	nie	nie	3000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					23676	17	23	40
Sumárne údaje za SR					180721	94	312	406

Tabuľka č. 2.6. Prehľad kvality umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické

Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	22	16	72,73	270	22	9	1	12
Strelníky, Obecné kúpalisko	6	6	100	75	8			8
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	6	4	66,67	76	10	3		7
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény			0					
Osrblie, Hotel Biatlon - vonkajší bazén	5	3	60	52	9	1	1	7
Podbrezová, Letné kúpalisko	7	5	71,43	87	12	8		4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Letné kúpalisko Lučenec	12	4	33,33	157	4			4
okres Poltár								
verejné kúpalisko Poltár	15		0	196				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote								
okres Revúca								
Letné kúpalisko Revúca	4	1	25	52	1			1
Plážové kúpalisko Tornaľa	16	8	50	206	18	10	4	4
okres Rimavská Sobota								

Letné kúpalisko Hnúšťa	7	3	42,86	91	5	4		1
Letné kúpalisko Klenovec	4	1	25	52	1	1		
Bazén Kurinec	9	4	44,44	111	8	4	1	3
Letné kúpalisko Tisovec	5	1	20	65	1			1
Vodný svet Číž	29	6	20,69	366	7	2		5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	41	13	31,71	524	18	6		12
Koprovnica			0					
Biokúpalisko "KRTKO"	11	5	45,45	55	7	3		4
Kúpalisko VINICA			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Kúpalisko Detva	6	2	33,33	71	2			2
okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	24	4	16,67	302	4			4
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	8	2	25	99	2	1		1
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	9	1	11,11	102	1			1
Kúpalisko Krupina-Tepličky			0					
okres Zvolen								
Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	5	3	60	55	4	1		3
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marína	6	2	33,33	66	3			3
Termálne kúpalisko Sliač	14	3	21,43	154	4	1		3
Aqua beach Orlík	16	12	75	193	21		2	19
Kúpalisko Neresnica	16	2	12,5	207	3			3

Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	2		0	24				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre			0					
Kúpalisko Nová Baňa			0					
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína	8		0	101				
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	23	4	17,39	241	5	2		3
Hotel Sitno Vyhne - dva vonkajšie letné bazény	10	2	20	131	4			4
Vodný raj Vyhne	40	19	47,5	477	22	4		18
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	12	1	8,33	149	1			1
Sumárne údaje za kraj	398	137	34,42	4807	207	60	9	138

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
IUVENTA	2	1	50	23	2			2
okres Bratislava II								
Kúpalisko Delfín	10	7	70	103	8			8
okres Bratislava III								
Tehelné pole	9	5	55,56	94	5			5
Krasňany	6	4	66,67	70	6			6
Zbojnička Rača	7	5	71,43	71	8			8
okres Bratislava IV								
Rosnička	14	9	64,29	153	14			14
Kúpalisko Lamač	9	7	77,78	105	15			15
okres Bratislava V								

Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	4	1	25	34	1			1
Summer Club-INCHEBA			0					
okres Malacky								
Biokúpalisko BOROVIČKA	7	1	14,29	22	1	1		
Letné kúpalisko Malacky	8	4	50	72	6			6
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Modra	3	2	66,67	35	4			4
Letné kúpalisko Pezinok-Sever	13	12	92,31	141	22			22
okres Senec								
Aquathermal Senec	66	36	54,55	577	57	1		56
Sumárne údaje za kraj	158	94	59,49	1500	149	2		147

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	14	6	42,86	179	11	6	1	4
Košice, Letné kúpalisko ŠKP			0					
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova	10	1	10	123	2	1		1
Košice, Letný areál MKP			0					
okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	15	2	13,33	196	2			2
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina			0					
Košická Belá, Hotel GARDEN	5	2	40	57	2	1		1
Košická Belá, kúpalisko Zlatník			0					
Medzev, Letné kúpalisko	14	4	28,57	167	6	3		3
Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	9		0	119				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								

okres Michalovce								
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	8	2	25	102	2	2		
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava			0					
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	6		0	82				
Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	6	3	50	78	3			3
Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59			0					
Nekryté letné kúpalisko Strážske	11	3	27,27	146	4			4
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance	4		0	54				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	10	2	20	128	3	1		2
Veronika Gemerská Hôrka	7	3	42,86	91	3			3
Kúpalisko Rožňava	14	1	7,14	175	1			1
Kúpalisko Vlachovo	4		0	49				
Kúpalisko Vyšná Slaná	4	1	25	50	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	12	2	16,67	158	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov			0					
AVŠ Trebišov	12	1	8,33	151	1			1
ATC Mária	10		0	128				

Sumárne údaje za kraj	175	33	18,86	2233	44	14	1	29
-----------------------	-----	----	-------	------	----	----	---	----

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Termálne kúpalisko Patince	42	17	40,48	505	24	22		2
Letné kúpalisko Čalovec	2	1	50	24	2	1		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita			0					
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	33		0	314				
Wellness Santovka	27	20	74,07	225	23	2		21
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Penzión Fortuna Jelenec			0					
Letné kúpalisko Nitra	33	4	12,12	360	4	3		1
TK Poľný Kesov	45	12	26,67	493	17	16		1
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	28	9	32,14	276	14	12		2
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chľaba-Kováčov			0					
TK Štrand Emila Tatárika Nové Zámky	23	10	43,48	275	12	3		9
Penzión Lagáň	6	1	16,67	65	2	2		
TK Tvrdošovce	14	8	57,14	182	8	2		6
TK II Štúrovo	6		0	78				
RA TONA Šurany			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								

okres Topoľčany								
Letné kúpalisko Topoľčany	30	9	30	410	11	3		8
Sumárne údaje za kraj	289	91	31,49	3207	117	66		51

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
kúpalisko Bardejovské Kúpele			0					
kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	8	3	37,5	82	5	3		2
letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	11	5	45,45	122	9	4		5
letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	7	3	42,86	91	3	2	1	
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Letné kúpalisko Humenné	6		0	36				
okres Snina								
Biokúpalisko	13	1	7,69	40	1	1		
DRZ Sninské rybníky	2	1	50	22	1			1
Barnova Rika	5		0	25				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	3		0	35				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK Sigord	8		0	68				
LK Solivar	9	2	22,22	99	5	1		4
LK sídl. III v Prešove	8	2	25	68	2	2		
okres Sabinov								
LK Lipany	3	1	33,33	23	2	1		1

LK Sabinov	10	6	60	90	8	1		7
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	14	13	92,86	167	24	17	1	6
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	8	3	37,5	110	8	1	3	4
okres Svidník								
LK Svidník	22	9	40,91	278	14	5		9
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce			0					
LK RAGLENG Pavlovce			0					
LK Mesta Vranov nad Topľou	10	3	30	73	3			3
Sumárne údaje za kraj	147	52	35,37	1429	85	38	5	42

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
DÚHA	24	1	4,17	286	2	1		1
Plaváreň Malé Bielice			0					
okres Prievidza								
Plážové kúpalisko	15	6	40	177	6			6
Čajka	25	8	32	273	16	14		2
kúpalisko Chalmová	22	5	22,73	261	7	7		
Kúpalisko Remata	6	3	50	67	5	3		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								

Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	3		0	38				
Letné kúpalisko, Košeca	4		0	49				
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica			0					
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	12	2	16,67	148	2			2
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	6		0	75				
Letné kúpalisko- Podskalje			0					
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	9	3	33,33	110	3	2		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	12	2	16,67	145	2	1		1
okres Myjava								
Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	4		0	51				
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	6	2	33,33	59	2			2
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová			0					
Letné kúpalisko Trenčín-Sihoť	11	4	36,36	88	7	1		6
Letné kúpalisko Trenčín-Zámostie			0					
Sumárne údaje za kraj	159	36	22,64	1827	52	29		23

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	9	2	22,22	116	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								

Termálne kúpalisko Horné Saliby	22	3	13,64	288	4			4
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	38	9	23,68	488	13	4		9
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	11	4	36,36	135	5			5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	8	3	37,5	87	6	5		1
okres Skalica								
Mestské kúpalisko Holíč			0					
Kúpalisko Zlatnícka dolina	13	2	15,38	156	2	2		
Mestské kúpalisko Skalica			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	3		0	33				
okres Piešťany								
Kúpalisko EVA	9		0	108				
okres Trnava								
Pác - Kopánka			0					
Dobrá Voda	4		0	47				
Castiglione	10		0	120				
Kamenný mlyn	8	2	25	76	2		2	
Kúpalisko Slávia			0					
Sumárne údaje za kraj	135	25	18,52	1654	34	11	2	21

Žilinský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne

okres Námestovo

Bazén pri Penzióne Slanický dvor			0					
bazény pri hoteli Studnička			0					

okres Tvrdošín

bazén pri hoteli Altis			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	24	9	37,5	308	10			10
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	6	4	66,67	80	5	1		4
Letné kúpalisko Vrútky	12	7	58,33	146	9	3		6
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	4	3	75	53	4	3		1
AQUAPARK - SLK	24	9	37,5	313	10			10
TK Vieska	6	1	16,67	79	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	3	3	100	37	4	1		3
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	7	1	14,29	90	1	1		
Termálne kúpalisko LAURA	5	2	40	56	2			2
Termálne kúpalisko Stráňavy	5	1	20	62	1			1
Mestská krytá plaváreň Žilina	6	1	16,67	76	1			1
Sumárne údaje za kraj	102	41	40,2	1300	48	10		38
Sumárne údaje za SR	1563	509	32,57	17957	736	230	17	489

Tab. č. 3.1. Prehľad kvality uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru v jednotlivých krajoch na Slovensku

Kraj	Priestor – účel využitia	Celk. počet vyšetrení	Ukazovatele kvality vnútorného prostredia													
			Viditeľná prítomn. plesní		Viditeľná prítomn. vlhkosti		Mikrobiologické faktory		Z toho nevyhovujúce		Chemické faktory		Z toho nevyhovujúce			
			počet	%	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%		
Žilinský	Nebytový	29	0	0	0	0	0	29	1	3,45	0	0	1	3,45		
Trenčiansky	Bytový	3	2	100	2	100	0	0	0	0	1	1	0	0		
	Nebytový	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Banskobystrický	Bytový	6	6	100	6	100	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Nebytový	50	0	0	0	0	roztoče	50	45	90	-	-	-	-		
Nitriansky	Bytový	26	12	46,2	2	7,7	Plesne, kvasinky	10	10	100	Fenol, N, N dimetyl acetamid	2	0	-		
	Nebytový	4	3	75,0	1	25,0	-	-	-	-	-	-	-	-		
Bratislavský	Bytový	78									formaldehyd	4	0	0		
												amoniak	6	0	0	
													toluén	3	2	67
													Pevný aerosól s obsahom azbestových vlákien	65	0	0
	Nebytový											formaldehyd	14	4	29	
												amoniak	7	0	0	
													CO	4	0	0
													Organické prchavé látky	9	0	0
											Prachové častice	2	0	0		

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

* Poznámka: Podnety nezapočítané v položkách „opodstatnené“ a „neopodstatnené“ neboli v rámci RÚVZ vyhodnotené.

Kraj		Zdroj hluku									SPOLU
		Doprava			Stacionárne zdroje						
		cestná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technol. zariad., vzducho- technika a pod.	mimoprac- ovné aktivity ľudí	Iné stacionárne zdroje	
BA	Počet podnetov spolu:*	10	3		5	16	6	20	10	8	78
	<i>z toho opodstatnených</i>	10	3		2	7		14	9	6	51
	<i>neopodstatnených</i>				3	9	6	6	1	2	27
NR	Počet podnetov spolu:*	2			3	3	1	1	3	2	15
	<i>z toho opodstatnených</i>				2	2		1	2	1	8
	<i>neopodstatnených</i>	2			1	1			1	1	6
TN	Počet podnetov spolu:*	2	1		8	2		4	2	2	21
	<i>z toho opodstatnených</i>	1	1		2			3	1	2	10
	<i>neopodstatnených</i>	1			6	2		1	1		11
TT	Počet podnetov spolu:*	3			4	5		5	1	1	19
	<i>z toho opodstatnených</i>	2				1		2			5
	<i>neopodstatnených</i>	1			3	3		3			10
BB	Počet podnetov spolu:*	4			3		1	3	3		14
	<i>z toho opodstatnených</i>				1			2	2		5
	<i>neopodstatnených</i>				2			1	1		4
ZA	Počet podnetov spolu:*	4	1	1	6	2	2	3	1	4	24
	<i>z toho opodstatnených</i>	3		1	1	2		1		3	11
	<i>neopodstatnených</i>	1			4		2	2	1	1	11
KE	Počet podnetov spolu:*	2	1		8	7	1	2	4	2	27
	<i>z toho opodstatnených</i>	2	1		6	5		2	2		18
	<i>neopodstatnených</i>				2	2	1		2	2	9
PO	Počet podnetov spolu:*	1				1		1	1		4
	<i>z toho opodstatnených</i>	1									1
	<i>neopodstatnených</i>							1			1
RÚVZ v SR	Počet podnetov spolu:*	28	6	1	37	36	11	39	25	19	202
	<i>z toho opodstatnených</i>	19	5	1	14	17		25	16	12	109
	<i>neopodstatnených</i>	5			21	17	9	14	7	6	79

Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v SR v roku 2013

Kraje	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA																	
	Hotel		Motel		Penzión		Turistická ubytovňa		Kemping		Chatová osada		Krátkodobé ubytovanie v súkromí		Iné		Spolu	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Bratislavský	122	15520	6	220	94	2862	35	1296	3	560	16	596	45	347	195	17455	516	38856
Trnavský	93	5769	5	174	104	2387	30	909	10	627	10	1025	145	1913	48	4122	445	16926
Trenčianský	73	5430	6	281	111	2576	53	2779	8	688	9	425	68	623	38	1598	366	14400
Nitrianský	67	4001	4	61	146	3320	32	1229	16	4030	18	1305	34	275	202	5807	521	20028
Žilinský	145	10582	11	280	398	8785	214	6406	20	3035	45	2020	890	7173	149	4492	1872	42789
Banskobystrický	84	6530	4	182	165	4050	128	4982	10	1672	21	695	257	2126	58	3230	727	23468
Prešovský	128	13708	7	123	275	7427	114	3419	12	2169	16	1493	1107	9550	75	2526	1731	40438
Košický	67	4385	2	48	130	3086	79	3153	10	1631	30	1410	154	1288	43	3682	515	18683
SPOLU :	779	65925	45	1369	1423	34493	685	24173	89	14412	165	8969	2700	23295	808	42912	6693	215588

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v SR v roku 2013

Kraje	Druh zariadenia														
	Kaderníctva	Holičstvá	Kozmetiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Erotické Masážne salóny	Sauny	Piersing	Myostimulácie	Nastrel'ov-aniena ušnic	Iné	Spolu
Bratislavský	854	27	606	228	285	104	26	471	16	42	2	29	11	143	2844
Trnavský	834	7	446	167	222	138	30	265	8	71	6	10	4	109	2317
Trenčiansky	816	30	429	145	207	108	42	218	11	39	5	16	2	52	2120
Nitriansky	845	15	410	145	244	94	11	305	7	43	7	3	7	138	2279
Žilinský	774	14	403	110	163	102	17	286	4	132	4	8	7	127	2151
Banskobystrický	632	40	261	75	156	79	19	205	5	66	5	0	3	196	1742
Prešovský	834	96	401	114	184	103	15	187	10	100	5	3	7	63	2122
Košický	750	18	322	83	156	91	15	226	8	67	0	10	0	83	1829
SPOLU:	6339	247	3278	1067	1617	819	175	2163	69	560	34	79	41	911	17404

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnej služby v SR v roku 2013

Kraj	Druh zariadenia						Spolu
	Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	Zariadenia na podporu rodiny s deťmi	Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií	Zariadenia poskytujúce podporné služby	Iné zariadenia	
Bratislavský	34		130		19	92	275
Trnavský	7	4	76	0	16	1	104
Trenčiansky	18	5	78	0	8	1	110
Nitriansky	22	6	106	0	16	6	156
Žilinský	21	4	81	0	10	10	126
Banskobystrický	21	1	115	1	26	9	173
Prešovský	28	19	129	5	43	3	227
Košický	24	2	75	0	27	1	129
Spolu	175	41	790	6	165	123	1300

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2013

KRAJ	Počet prevádzkovaných pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet mraziacich zariadení s kapacitou
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
Bratislavský	28	91/226	5	27	4	1	3/47	1/2
Trnavský	45	80/188	4	47	2	0	0	0
Trenčiansky	47	63/128	20	28	2	0	0	6/12
Nitriansky	63	159/346	4	58	3	3	1/30	7/35
Žilinský	44	64/130	5	38	7	1	1/40	1/15
Banskobystrický	54	159/284	10	42	1	1	8/34	5/11
Prešovský	43	49/164	11	35	4	0	0	22/73
Košický	48	90/257	19	33	3	1	1/110	9/14
Spolu v SR	372	755/1723	78	308	26	7	14/261	51/162

Tab. č. 6.1 Prehľad uplatňovania procesu HIA v Slovenskej republike

Kraj	Celkový počet	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	poznámky
Bratislavský	0	0	0	0	
Banskobystrický	20	20	20	1	
Nitriansky	13	13	3	1	
Trenčiansky	14	14	2	2	
Trnavský	2	2	1	1	
Žilinský	1	1	1	0	
Košický	2	2	0	-	neuvedené
Prešovský	18	18	4	1	
Spolu SR	70	70	31	6	

PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

1. Analýza stavu pracovného prostredia

Na Slovensku v r. 2013 podobne ako v minulých rokoch pokračovala hospodárska stagnácia. Na jednej strane síce niektoré odvetvia a podniky vykazovali znaky mierneho oživenia, na druhej strane množstvo subjektov v dôsledku ekonomických problémov zaniklo alebo fúzovalo s iným subjektom. Táto pretrvávajúca situácia sa premietala nielen do ekonomickej sféry, ale aj do oblasti ochrany zdravia pri práci.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v r. 2013 platilo, že úroveň ochrany zdravia a starostlivosti o zdravie zamestnancov je výrazne podmienená ekonomickou situáciou zamestnávateľa a prosperitou podniku. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že najvyššia úroveň ochrany zdravia pri práci bola predovšetkým u prosperujúcich podnikov automobilového, elektrotechnického a strojárského priemyslu. Títo zamestnávateľia dlhodobo vyvíjajú úsilie na pracoviskách obmedzovať výskyt rizikových faktorov (hluk, karcinogénne látky) využívaním moderných technológií s vysokým stupňom automatizácie pracovných operácií, čo prináša vysoké nároky na kvalifikované pracovné sily. Na druhej strane práve v týchto podnikoch pribúdali najmä práce vykonávané dlhodobo v nepriaznivých pracovných polohách (práce vykonávané v stoj) s vynúteným pracovným tempom.

Vysoká úroveň ochrany zdravia zamestnancov a starostlivosti o zdravie pri práci bola zrejmá najmä u podnikov so zahraničnou účasťou, resp. so zahraničnými majiteľmi, kde riešenie tejto problematiky býva už tradične integrálnou súčasťou prevádzky firmy a firemnej kultúry.

Nevhodné pracovné podmienky boli opakovane zisťované najmä v prevádzkach, ktoré vznikali v neúčelových priestoroch. Za pozitívum je však možné považovať to, že mnohí podnikatelia vopred alebo priebežne konzultovali svoj zámer tvorby pracovných priestorov s orgánmi verejného zdravotníctva, čo prispievalo k vytváraniu vyhovujúcich pracovných podmienok a pracovísk.

Aj pokračujúci trend vytvárania priemyselných parkov pozitívne prispieval k výstavbe účelových pracovných priestorov a k vytváraniu adekvátnych pracovných podmienok. Takéto umiestnenie výrobných priestorov v extraviláne zároveň znižovalo riziko možných dopadov činnosti prevádzok na životné prostredie obyvateľov, aké môže nastať v prípade činnosti výrobných prevádzok v intraviláne.

V niektorých podnikoch dochádzalo v priebehu r. 2013 k zlepšeniu pracovného prostredia uplatnením technických opatrení (napr. inštalácia zvukovopohltivých zásten, akustického obloženia a pod.), technologických opatrení (pravidelná údržba strojov, krytovanie, inštalácia odsávacích zariadení, modernizácia strojového zariadenia a pod.), čo v mnohých prípadoch viedlo k prehodnoteniu rizikovosti práce a k zmene kategorizácie práce. Obdobné priaznivé výsledky boli zaznamenané aj zvýšeným využívaním organizačných a náhradných opatrení (napr. zaradovanie prestávok, striedanie pracovníkov a pod.). K zmene pracovných podmienok však neraz dochádzalo aj znížením intenzity práce a tým aj znížením expozície v dôsledku zhoršenia ekonomickej situácie na trhu (nedostatok objednávok, problém s odbytom a pod.).

Na druhej strane bol konštatovaný trend, že v dôsledku šetrenia zamestnávateľov dochádza ku kumulácii vykonávaných činností v rámci pracovnej náplne jedného zamestnanca, čím sa jednak znižuje celková zamestnanosť, ale zároveň stúpa intenzita expozície faktorom práce a pracovných podmienok, resp. ich kombinácii u zamestnanca. Zamestnávateľia tiež čoraz častejšie vyhľadávali také pracovnoprávne formy, ktoré prenášali zodpovednosť v oblasti ochrany zdravia pri práci na fyzické osoby.

Na rozdiel od prevádzkovateľov veľkých podnikov problémy pretrvávali u stredných a najmä malých podnikateľov. Nízke právne povedomie bolo opakovane zisťované najmä v oblasti legalizácie prevádzok a zabezpečovania objektivizácie faktorov práce a pracovného

prostredia, predovšetkým pri zmenách, ktoré mohli mať vplyv na zaradenie prác do kategórií. V rámci štátneho zdravotného dozoru orgány verejného zdravotníctva opakovane zisťovali absenciu hodnotenia zdravotných rizík.

Zhoršujúca ekonomická situácia v rade prípadov viedla až k zániku existujúcich prevádzok a zrušeniu vykonávaných živností. Väčšina prevádzkovateľov však orgány verejného zdravotníctva o zrušení prevádzky neinformovala.

Nadalej pretrvávali problémy u samostatne zárobkovo činných osôb. Situáciu komplikuje aj skutočnosť, že čoraz viac zamestnávateľov rieši svoje problémy tým, že prepúšťa vlastných kmeňových zamestnancov a nahrádzajú ich samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO), čo je možné klasifikovať ako snahu zbaviť sa povinnosti za vytváranie vyhovujúcich pracovných podmienok. Tento problém nie je len záležitosťou malých a stredných firiem, ale je už dlhodobým trendom aj u veľkých firiem, ktoré takto získané finančné prostriedky využívajú skôr na rozvoj výroby než na zlepšovanie pracovných podmienok.

Ochrana zdravia pri práci je u SZČO dlhodobým problémom. Títo pracovníci často pracujú len na základe živnostenského oprávnenia a bez súhlasu orgánov verejného zdravotníctva, v dôsledku čoho ich orgány verejného zdravotníctva nevidujú alebo sa o ich činnosti dozvedia len náhodne (na základe podnetu, prešetrovania a pod.). U SZČO pretrváva absencia hodnotenia zdravotných rizík a zabezpečovania preventívnych lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci. Ani SZČO, ktoré vykonávali rizikové práce, nežiadali RÚVZ o ich vyhlásenie a nezúčastňovali sa lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. K nepriaznivej situácii prispievala aj neochota, resp. finančné limity v možnostiach zlepšiť vlastné pracovné podmienky. Obzvlášť zaťažujúce je pre tieto osoby plnenie povinností zabezpečovania meraní faktorov pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík. Problémy pretrvávali aj v dôsledku v neujasnenosti vzájomných kompetencií zmluvných partnerov pri riešení problematiky pracovného prostredia a ochrany zdravia pracovníkov. Pritom tieto kategórie pracovníkov, najmä u robotníckych profesií, sú dlhodobo vystavené najvyšším zdravotným rizikám a ich výkon je v rámci ŠZD ťažko kontrolovateľný. O ich činnosti sa pracovníci úradov verejného zdravotníctva často dozvedeli až pri prešetrovaní podozrenia choroby z povolania.

Riziko možných dopadov na zdravie SZČO a hroziacich budúcich problémov v oblasti chorôb z povolania je o to väčšie, že veľká časť SZČO vykonáva práce v podmienkach, splňajúcich kritéria rizikovej práce. V súčasnosti existujú viaceré odvetvia, kde celý rad činností s vysokou mierou expozície rizikovým faktorom – rizikové práce vykonávajú najmä SZČO (stavebníctvo, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, strojársky priemysel, doprava a pod.).

Rovnako problematická bola aj ochrana zdravia zamestnancov, zamestnávaných cez pracovné agentúry. Chýbala spätná väzba a určenie kompetencií pri riešení konkrétnych situácií a náležitostí v oblasti ochrany zdravia pri práci, zamestnávateľa zvyčajne argumentovali tým, že sa nejedná o ich zamestnancov, v dôsledku čoho u týchto pracovníkov - na rozdiel od svojich kmeňových zamestnancov - nezabezpečovali ani preventívne opatrenia na ochranu ich zdravia (OOPP, lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, informovanie o výskyte zdraviu škodlivých faktorov na pracoviskách a pod.).

Problémom v r. 2013 zostával aj výkon zdravotného dohľadu u zamestnancov zaradených do 2. kategórie prác, a to i napriek tomu, že práve v tejto kategórii je priznávaných najviac chorôb z povolania.

Na zlepšovaní pracovného prostredia a podmienok práce sa v r. 2013 významne podieľala aj poradenská činnosť zamestnancov úradov verejného zdravotníctva. Pri uvádzaní nových stavieb do prevádzky sa problematika pracovného prostredia a pracovných podmienok u väčších firiem riešila v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného

zdravotníctva už pri príprave stavieb, v štádiu projektovania, a v rámci jednotlivých štádií povoľovacieho, resp. kolaudačného konania.

K zlepšovaniu ochrany zdravia zamestnancov pozitívne prispievala aj spolupráca zamestnávateľov a pracovných zdravotných služieb (PZS). Pozitívny vplyv činnosti PZS sa prejavoval najmä pri vypracovaní a predkladaní návrhov na vyhlásenie rizikových prác, kontrolných listov zamestnávateľov a prevádzkových poriadkov, výkone lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

Doterajšie zistenia v tejto oblasti umožňujú predpokladať, že vybudovanie účinného systému PZS povedie k zvýšeniu ochrany zdravia pri práci a k postupnému zániku doteraz často formálneho výkonu lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci (zmluvnými lekármi alebo praktickými lekármi pre dospelých v mieste bydliska zamestnanca) a nesprávneho, formálneho hodnotenia zdravotných rizík osobami bez zdravotného vzdelania.

Pretrvávajúcim problémom aj v r. 2013 boli zmeny územných plánov obcí v súvislosti s narastajúcou individuálnou výstavbou rodinných domov na pôvodne poľnohospodárskej pôde, v dôsledku čoho sa výrobné i poľnohospodárske podniky a dielne ocitli v intraviláne obcí a boli zdrojom sťažností obyvateľov novopostavených rodinných domov.

Nadalej pretrváva nízke právne povedomie týkajúce uvedenia nových pracovísk do prevádzky a dodržiavania povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia pri práci. Mnohé nedostatky vyplývajú najmä z neznalosti legislatívy, pričom tieto problémy sú zrejme predovšetkým u malých a stredných podnikateľov.

V r. 2013 pokračoval narastajúci trend v zriaďovaní chránených pracovísk, pričom väčšinou išlo o ekonomické poradenstvo, účtovníctvo, počítačové a reklamné služby, drobné remeslá a služby a pod. Na týchto pracoviskách pomerne často dochádzalo k zmene prevádzkovateľa, resp. k zmene fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie na právnickú osobu, alebo naopak. Okrem nových pracovísk v mnohých prípadoch pracoviská s už priznaným štatútom chránených dielní rozširovali počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Pri posudzovaní chránených pracovísk pracovníci odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva úzko spolupracovali s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny.

Nadalej pokračuje útlm poľnohospodárskej výroby. Znižuje sa objem rastlinnej aj živočíšnej výroby, čo sa okrem iného odráža aj v znižovaní počtu zamestnancov. Výnimkou sú poľnohospodárske podniky v medzinárodnom alebo zahraničnom vlastníctve. Objekty a areály bývalých družstiev v mnohých prípadoch chátrajú alebo sú prenajímané iným podnikateľom, zameraným na výrobnú činnosť. Takéto zmeny obvykle majú za následok aj zmenu charakteru areálu z poľnohospodárskeho na priemyselnový.

Na zamestnanosť v odvetví poľnohospodárstva mala vplyv aj zlepšujúca sa úroveň technického parku v prosperujúcich organizáciách, v dôsledku ktorej dochádzalo k ďalšiemu znižovaniu počtu zamestnancov.

Veľkú časť pôdy obhospodarujú samostatne hospodáriaci roľníci, prípadne menšie poľnohospodárske družstvá. Aj v r. 2013 pokračoval trend ekologického hospodárenia, zaznamenali sme však aj nový trend, ktorý sa týkal budovania bioplynových staníc v areáloch poľnohospodárskych družstiev.

V rastlinnej výrobe sa výrazne obmedzilo používanie chemických prípravkov s účinnými látkami kvalifikovanými ako toxické a najmä veľmi toxické látky a zmesi. Väčšie poľnohospodárske podniky zabezpečovali práce spojené s používaním prípravkov na ochranu rastlín vlastnými zamestnancami a zariadeniami, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín dodávateľským spôsobom prostredníctvom špecializovaných firiem využívali najmä menšie poľnohospodárske podniky a súkromne hospodáriaci roľníci.

Pretrvávajúcim problémom zostávajú staršie poľnohospodárske prevádzky zamerané na pozberovú úpravu zrnín a obilia, kde sú zamestnanci vo zvýšenej miere exponovaní hluku a pevným aerosólom rastlinného pôvodu.

V lesnom hospodárstve pokračoval trend znižovania pracovníkov v trvalom pracovnom pomere a ich nahrádzania živnostníkmi so všetkým dôsledkami, ktoré takáto zmena prináša. Niektoré práce (ťažba dreva a ďalšie činnosti s ňou spojené) sú vykonávané takmer výhradne živnostníkmi. Znižuje sa počet osôb vykonávajúcich rizikové práce, čo je však potrebné pripisovať skôr problémom s evidenciou týchto živnostníkov a nedodržaním povinností pri ochrane vlastného zdravia (absencia zdravotného dohľadu a vykonávanie opatrení na znižovanie, resp. eliminovanie škodlivých faktorov práce, nedodržanie režimu práce a odpočinku a pod.). Problémy boli aj pri prešetrovaní podozrení chorôb z povolania u týchto pracovníkov (nedostatok relevantných údajov o dĺžke a miere expozície a pod.).

2. Rizikové práce

Rizikové práce sú práce, pri ktorých je zvýšené riziko poškodenia zdravia zamestnancov pri práci. Ich vyhlásenie je pre zamestnávateľa spojené s celým radom povinností v oblasti ochrany zdravia pri práci (napr. vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci, zvýšený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou vrátane zabezpečenia cieľených lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci u zamestnancov a pod.).

ÚVZ SR v súlade s kompetenciami vyplývajúcimi zo zákona č. 355/2007 Z. z. vedie centrálny register rizikových prác, v rámci ktorého sumarizuje a spracováva údaje o rizikových prácach vyhlásené rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva a evidované v jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR. ÚVZ SR tieto údaje zároveň poskytuje ústredným orgánom štátnej správy a medzinárodným inštitúciám.

Počínajúc rokom 2013 ÚVZ SR vykazuje údaje o rizikových prácach, ktoré boli vyhlásené nielen v pôsobnosti rezortu zdravotníctva, ale aj v pôsobnosti ďalších rezortov (MDVRR SR, MO SR, MV SR). Rozšírenie evidencie o ďalšie rezorty sa síce odrazilo na miernom zvýšení počtu niektorých skupín rizikových prác, na druhej strane sa však takto získali údaje o vyhlásených rizikových prácach v celej SR (tab. č. 1).

Rizikové práce v r. 2013 vykonávalo 99 062 zamestnancov (z toho 21 609 žien), čo oproti r. 2012 predstavuje nárast o 4 962 zamestnancov. Na štatisticky vykazovanom vzostupe počtu rizikových prác sa zmienené tri nové rezorty podieľajú počtom 5 250 zamestnancov. Po odčítaní týchto novozapočítaných zamestnancov v riziku je zrejmé, že aj v r. 2013 pokračoval celkový trend znižovania počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Tento pokles bol okrem iného ovplyvnený aj súčasnou hospodárskou situáciou, ale tiež zmenami v pracovnoprávných vzťahoch, ktoré viedli k znižovaniu počtu kmeňových zamestnancov a ich nahrádzaniu SZČO alebo agentúrnymi zamestnancami. Mierny, štatisticky vykazovaný vzostup celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v r. 2013 oproti r. 2012 ako aj vzostup v 3. kategórii prác bol spôsobený spomínaným rozšírením evidencie rizikových prác o ďalšie rezorty. Za pozitívum je však možné považovať skutočnosť, že napriek celkovému zvýšeniu počtu evidovaných zamestnancov v riziku sme v r. 2013 zaznamenali pokles v najzávažnejšej, t.j. v 4. kategórii prác (celkovo o 153 zamestnancov, z toho 42 žien). Najviac zamestnancov v riziku bolo v r. 2013 evidovaných v kategórii 3 (celkovo 90 196 zamestnancov, z toho 20 904 žien).

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý faktor pracovného prostredia aj v r. 2013 tradične dominoval hluk. Nadmernému hluku bolo exponovaných 74 745 zamestnancov, t.j. 75,5 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, čo oproti r. 2012 predstavovalo nárast o 2 692 zamestnancov. Poradie ďalších faktorov práce a pracovného

prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov bolo nasledovné: chemickým látkam bolo exponovaných 26 003 zamestnancov (26,2 %), ionizujúcemu žiareniu 5 916 zamestnancov (5,9 %), biologickým faktorom 5 411 zamestnancov (5,5 %), fyzickej záťaži 5 178 zamestnancov (5,2 %), vibráciám 5 035 zamestnancov (5,1 %), psychickej pracovnej záťaži 3 461 zamestnancov (3,5 %) a záťaži teplom a chladom 3 436 zamestnancov (3,5 %). Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých faktorov je uvedený v tab. č. 2.

U prevažnej väčšiny uvedených faktorov bol z vyššie spomenutého dôvodu rozšírenia evidencie o ďalšie rezorty oproti r. 2012 zaznamenaný mierny vzostup počtu exponovaných zamestnancov. V niektorých faktoroch však špecifiká novozaradených rezortov priniesli pomerne dramatické navýšenie počtu osôb vykonávajúcich rizikové práce (napr. biologické faktory zaznamenali v r. 2013 vzostup o 2 833 zamestnancov, t.j. nárast o 209 %).

Vo faktore psychická pracovná záťaž vykonávalo v r. 2013 rizikové práce 3 461 zamestnancov (z toho 2 133 žien). V porovnaní s r. 2012 to znamená navýšenie celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v tomto faktore o 503. Tento vzostup je dôsledkom vzostupu počtu exponovaných zamestnancov-mužov, pretože v sledovanom období zároveň klesol počet žien v riziku psychickej pracovnej záťaže o 148 žien. Vysoké zastúpenie žien vykonávajúcich rizikové práce v tomto faktore vyplýva zo skutočnosti, že najviac rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž je v zdravotníctve, v oblasti sociálnej pomoci (činnosti nemocníc, činnosti sociálnej starostlivosti s ubytovaním) a v školstve (základné, stredné technické a odborné školy). Počet rizikových prác vyhlásených z hľadiska faktora psychická pracovná záťaž zaznamenal v uplynulých desiatich rokoch kolísavý trend mierneho stúpania a klesania v približne dvojročných intervaloch. Je to spôsobené frekvenciou prehodnocovania vyhlásených rizikových prác, ktorá súvisí aj s činnosťou pracovných zdravotných služieb u zamestnávateľov (tab. č. 3).

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo v r. 2013 najviac zamestnancov vystavených riziku v priemyselnej výrobe (67 278 zamestnancov, z toho 12 679 žien) a v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (8 388 zamestnancov, z toho 6 664 žien) – tab. č. 4. Približne v tretine ekonomických odvetví bol oproti r. 2012 evidovaný pokles počtu exponovaných zamestnancov, ostatné dve tretiny zaznamenali vzostup. Ekonomické činnosti Doprava a skladovanie a Verejná správa a obrana zaznamenali započítaním nových rezortov výrazný vzostup počtu exponovaných zamestnancov, ktorý odrážal špecifiká daných rezortov (Doprava a skladovanie vzostup o 2 000 zamestnancov, t.j. viac ako dvojnásobný nárast, Verejná správa a obrana o 2 528 zamestnancov, čo predstavuje viac ako desaťnásobný nárast oproti r. 2012).

Najvyšší podiel rizikovej práce žien (79,4 % z celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v danom ekonomickom odvetví) zostal podobne ako v minulých rokoch v zdravotníctve, čo vyplynulo zo zamestnaneckej štruktúry tohto odvetvia.

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike
v rokoch 1995 až 2013 podľa kategórie rizikového faktora**

Rok	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1995	121 644	37 118	33 253	5 255	154 897	42 373
1996	122 586	36 376	33 133	5 370	155 719	41 746
1997	117 825	33 568	31 493	4 972	149 318	38 540
1998	114 134	31 022	29 669	4 659	143 803	35 681
1999	109 684	29 039	26 935	4 053	136 619	33 092
2000	104 610	27 548	23 488	3 198	128 098	30 746
2001	109 147	29 424	26 072	4 386	135 219	33 810
2002	107 143	28 310	25 198	4 363	132 341	32 673
2003	103 344	26 974	23 007	3 873	126 351	30 847
2004	101 448	25 439	21 249	3 594	122 697	29 033
2005	99 374	24 538	18 762	3 159	118 136	27 697
2006	98 863	24 568	17 480	2 403	116 343	26 971
2007	100 216	24 474	16 081	2 247	116 297	26 721
2008	99 739	24 706	16 086	1 835	115 825	26 541
2009	92 854	23 087	13 716	1 531	106 570	24 618
2010	90 930	22 112	12 121	1 291	103 051	23 403
2011	83 532	20 273	9 710	784	93 242	21 057
2012	85 081	20 403	9 019	747	94 100	21 150
2013	90 196	20 904	8 866	705	99 062	21 609

Poznámka:

Skutočný počet zamestnancov (fyzických osôb). Jeden zamestnanec môže byť exponovaný niekoľkým rizikovým faktorom.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v rokoch 2008 až 2013
podľa druhu a kategórie rizikového faktora**

Faktor	Počet exponovaných zamestnancov v 3. kategórii, 4. kategórii a spolu																	
	2008			2009			2010			2011			2012			2013		
	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	Spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu
Biologické faktory	3 219	0	3 219	3 195	0	3 195	2 733	0	2 733	2 420	0	2 420	2 578	0	2 578	5 411	0	5 411
Elektromagnetické polia	19	0	19	116	0	116	147	0	147	182	0	182	216	0	216	278	0	278
Fyzická záťaž	3 541	255	3 796	3 174	312	3 486	3 473	100	3 573	3 973	152	4 125	4 331	78	4 409	5157	21	5 178
Hluk	76 015	12 285	88 300	71 035	9 925	80 960	70 513	8 457	78 970	65 238	6 375	71 613	66 195	5 858	72 053	68 711	6 034	74 745
Chemické látky a zmesi	33 091	4 721	37 812	28 062	4 512	32 574	25 868	4 573	30 441	20 823	3 765	24 588	20 788	3 801	24 589	22 494	3 509	26 003
Ionizujúce žiarenie	7 582	3	7 585	6 721	2	6 723	6 210	2	6 212	5 676	2	5 678	5 820	2	5 822	5 916	0	5 916
Záťaž teplom a chladom	3 393	0	3 393	3 363	0	3 363	3 603	0	3 603	3 535	0	3 535	3 255	0	3 255	3 434	2	3 436
Optické žiarenie	1 288	0	1 288	924	0	924	803	0	803	675	0	675	645	0	645	735	0	735
Psychická pracovná záťaž	2 710	0	2 710	2 459	0	2 459	2 767	0	2 767	2 620	0	2 620	2 958	0	2 958	3 461	0	3 461
Tlak vzduchu	21	0	21	21	0	21	51	0	51	45	0	45	50	0	50	28	0	28
Vibrácie	3 431	1 471	4 902	2 945	1 415	4 360	3 586	1015	4 601	3 544	982	4 526	3 925	849	4 774	4223	812	5 035

Poznámka: Počet zamestnancov exponovaných chemickým látkam a zmesiam vyjadruje počet zamestnancov exponovaných všetkým chemickým látkam vrátane karcinogénnych, mutagénnych, alergénnych a dermatotropných látok.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce vo faktore psychická pracovná
záťaž v Slovenskej republike v rokoch 2000 – 2013**

Rok	Počet zamestnancov	
	celkom	žien
2000	381	126
2001	1 102	845
2002	1 239	1 005
2003	1 570	1 269
2004	1 811	1 451
2005	1 783	1 444
2006	2 491	2 072
2007	2 608	2 075
2008	2 710	2 271
2009	2 459	2 032
2010	2 767	2 234
2011	2 620	2 176
2012	2 958	2 281
2013	3 461	2 133

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v r. 2013
podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórií**

Prevládajúca činnosť		Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		Spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2 136	182	267	17	2 403	199
B	Ťažba a dobývanie	2 896	34	411	3	3307	37
C	Priemyselná výroba	60 337	12 041	6 941	638	67 278	12 679
D	Dodávka elektr., plynu, pary, studeného vzduchu	5 100	333	480	23	5 580	356
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd	795	22	89	0	884	22
F	Stavebníctvo	1 040	37	106	0	1 146	37
G	VO a MO, motorové vozidlá	559	122	21	0	580	122
H	Doprava a skladovanie	3 044	162	163	3	3 207	165
J	Informácie a komunikácia	52	14	2	0	54	14
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	1 194	395	86	1	1 280	396
N	Administratívne a podporné služby	748	69	78	3	826	72
O	Verejná správa a obrana, povinné soc. zabezpečenie	2 624	251	192	5	2 816	256
P	Vzdelávanie	415	299	0	0	415	299
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	8 373	6 652	15	12	8 388	6 664
R	Umenie, zábava a rekreácia	797	238	0	0	797	238
S	Ostatné činnosti	86	53	15	0	101	53
S p o l u:		90 196	20 904	8 866	705	99 062	21 609

VO – veľkoobchod, MO – maloobchod

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi

Pracovná zdravotná služba (ďalej „PZS“) predstavuje spôsob zabezpečenia starostlivosti o zdravie zamestnancov priamo na pracovisku. Vo významnej miere ovplyvňuje úroveň zdravia zamestnancov pri práci v pozitívnom zmysle vzhľadom na jej základné zameranie, ktorým je prevencia chorôb z povolania a ochorení súvisiacich s prácou. PZS je kompetentným odborným poradcom zamestnávateľa, ktorému pomáha zabezpečiť ochranu zdravia zamestnancov na pracovisku zdravotným dohľadom, najmä hodnotením vplyvu pracovných činností, pracovného prostredia a pracovných podmienok na zdravie zamestnancov, vykonávaním lekárskeho preventívneho prehliadok a hodnotením zdravotného stavu zamestnancov za účelom posudzovania ich zdravotnej spôsobilosti na prácu a odborným poradenstvom zameraným na ochranu zdravia pri práci.

V súvislosti so zabezpečovaním pracovnej zdravotnej služby pre všetkých zamestnancov Európska komisia upozornila Slovenskú republiku na porušenie článku 7 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktorý sa týka ochranných a preventívnych služieb; v tejto veci prijala niekoľko sťažností týkajúcich sa pracovnej zdravotnej služby v rámci programu EU Pilot.

Ministerstvo zdravotníctva SR v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR informovali Európsku komisiu o príprave novelizáciou zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jeho legislatívnom procese. Návrh novelizácie zákona bol vo februári r. 2013 schválený vládou SR a predložený na rokovanie Národnej rady SR. V marci 2013 vláda SR uznesením č. 124/2013 schválila na návrh Ministerstva zdravotníctva SR späťvzatie vládneho návrhu zákona z ďalšieho ústavného prerokovania v Národnej rade SR pre administratívnu chybu.

Vzhľadom na skutočnosť, že legislatívny proces návrhu novelizácie zákona č. 355/2007 Z. z. bol v r. 2013 zastavený, naďalej upravuje problematiku pracovnej zdravotnej služby zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý novelou č. 470/2011 Z. z. účinnou od 1. januára 2012 upravil, že zamestnávateľ nie je povinný zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2 (95 % zamestnancov v SR). Na túto skutočnosť Európska komisia upozorňuje ako na nesúlad so smernicou Rady 89/391/EHS. Zamestnávateľ je povinný podľa zákona č. 124/2006 Z. z. zabezpečiť PZS len pre zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, čo predstavuje len 5 % zo všetkých zamestnancov v SR.

Aktuálny stav v Slovenskej republike

K 31.12.2013 vykonávalo PZS dodávateľským spôsobom na základe oprávnenia 85 právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov prostredníctvom tímov PZS. Za ostatných 5 rokov zostáva počet tímov PZS v SR prakticky nezmenený.

Väčšina zamestnávateľov využíva na zabezpečenie PZS dodávateľský spôsob uzavretím zmluvy s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou – podnikateľom, ktorá má tím odborných zdravotníckych pracovníkov a získala od Úradu verejného zdravotníctva SR oprávnenie na výkon PZS. Základný minimálny tím PZS tvoria pracovný lekár, ktorý je vedúcim tímu, verejný zdravotník a sestra. Podľa počtu zamestnancov zmluvných zamestnávateľov a podľa zdravotných rizík na pracoviskách pracujú v tíme PZS ďalší zdravotnícki pracovníci. Vedúcimi tímov sú u 57,7 % tímov PZS klinickí pracovníci lekári (so špecializáciou hygiena práce a pracovné lekárstvo a praxou na pracovisku klinického

pracovného lekárstva, so špecializáciou klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo so špecializáciou pracovné lekárstvo), u 25,9 % tímov PZS preventívni pracovní lekári (so špecializáciou hygiena práce a pracovné lekárstvo a praxou na pracovisku preventívneho pracovného lekárstva alebo so špecializáciou preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia), u 12,9 % tímov PZS lekári so špecializáciou služby zdravia pri práci a u 3,5 % tímov PZS lekári so špecializáciou hygiena a epidemiológia (tab. č. 5).

Tabuľka č. 5

Vedúci tímov PZS a ich špecializácie k 31.12.2013

Špecializácia lekárov	Počet lekárov
Hygiena práce a pracovné lekárstvo:	60 z toho:
- prax klinické pracovné lekárstvo	39
- prax preventívne pracovné lekárstvo	21
Pracovné lekárstvo	9*
Klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia	1
Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia	1
Služby zdravia pri práci	11
Hygiena a epidemiológia	3
Spolu:	85

* Poznámka: z toho 3 špecializácie lekárov získané v Českej republike a 1 špecializácia lekára získaná v Rakúsku, uznané rozhodnutím MZ SR ako špecializácia v odbore pracovné lekárstvo.
Zdroj: Úrad verejného zdravotníctva SR

Podľa údajov od fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú PZS na základe oprávnenia, bolo k 31.12.2013 pokrytých PZS dodávateľským spôsobom 534 409 zamestnancov (z tohto počtu 69 902 zamestnancov vykonáva rizikové práce) – tab. č. 6. Uvedený počet zamestnancov znamená pokrytie pracovnou zdravotnou službou v SR pre cca 24,3 % zamestnancov (z cca 2,2 milióna ekonomicky činných osôb v SR).

Oproti predchádzajúcim rokom pokrytie zamestnancov pracovnou zdravotnou službou v súčasnosti pokleslo. K 31.12.2012 bolo pokrytých v SR pracovnou zdravotnou službou dodávateľským spôsobom 553 332 zamestnancov, čo predstavovalo približne 25,2 % zo všetkých ekonomicky činných osôb. K 31.12.2011 bolo pokrytých v SR pracovnou zdravotnou službou dodávateľským spôsobom 715 255 zamestnancov, čo predstavovalo približne 35,8 % zo všetkých ekonomicky činných osôb. Najvyššie pokrytie zamestnancov pracovnou zdravotnou službou dodávateľským spôsobom bolo zaznamenané k 31.12.2010 a to 756 030 zamestnancov, čo predstavovalo približne 37,8 % zo všetkých ekonomicky činných osôb v SR. V r. 2013 sa pokrytie zamestnancov pracovnou zdravotnou službou oproti r. 2010 znížilo o cca 12,6 %.

Uvedený počet zamestnancov pokrytých pracovnou zdravotnou službou v jednotlivých rokoch bol reálne o niečo vyšší, vzhľadom na činnosť PZS vykonávanú u niektorých zamestnávateľov vlastnými odbornými zamestnancami. Pokrytie zamestnancov pracovnou zdravotnou službou zabezpečenou vlastnými odbornými zamestnancami zamestnávateľa odhadujeme približne na 2 - 3 %. Presné údaje o počte zamestnávateľov, ktorí zabezpečovali alebo zabezpečujú PZS vlastnými odbornými zamestnancami nemá Úrad verejného zdravotníctva SR k dispozícii.

Najvýznamnejšou skupinou zamestnancov, u ktorých PZS vykonáva zdravotný dohľad a v súčasnosti aj skupinou zamestnancov, u ktorej musia zamestnávateľia povinne zabezpečiť PZS, sú zamestnanci vykonávajúci rizikové práce.

Podľa údajov od fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú PZS na základe oprávnenia, k 31.12.2013 PZS pokrývala svojou činnosťou 69 902 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, t. j. 74,5 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v SR (93 812 zamestnancov).

K 31.12.2012 PZS pokrývala svojou činnosťou 69 039 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, t. j. 73,4 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v SR (94 100 zamestnancov).

K 31.12.2011 PZS pokrývala svojou činnosťou 73 777 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, t. j. 79,1 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v SR (93 242 zamestnancov).

K 31.12.2010 PZS pokrývala svojou činnosťou 71 827 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, t. j. 69,7 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v SR (103 051 zamestnancov).

K 31.12.2009 PZS pokrývala svojou činnosťou 64 910 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, t. j. 60,9 % zo všetkých zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v SR (106 570 zamestnancov).

Z uvedených údajov vyplýva, že pokrytie zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sa za ostatných 5 rokov postupne zvýšilo o 13,6 % (zo 60,9 % v r. 2009 na 74,5 % v r. 2013); stále však zostáva časť zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, ktorým zamestnávateľia PZS nezabezpečili.

Tabuľka č. 6

Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov, u ktorých PZS vykonávali zdravotný dohľad

	Počet tímov PZS v SR	Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov	z toho v kategórii	
		Spolu	3. kat.	4. kat.
k 31.12.2009	84	691 254	59 354	5 556
k 31.12.2010	84	756 030	65 328	6 499
k 31.12.2011	86	715 255	67 118	6 659
k 31.12.2012	86	553 332	63 355	5 684
k 31.12.2013	85	534 409	64 567	5 335

Zdroj: Pracovné zdravotné služby v SR

ÚVZ SR v zmysle svojich kompetencií kontroluje plnenie podmienok, na základe ktorých vydal oprávnenia na výkon činnosti PZS dodávateľským spôsobom právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom. ÚVZ SR vykonal od r. 2007 do r. 2012 u právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov 103 kontrol. Vedenie ÚVZ SR dňa 28.9.2012 pozastavilo s účinnosťou od 1.10.2012 vykonávanie kontrol plnenia podmienok

výkonu pracovnej zdravotnej služby. Z uvedeného dôvodu v r. 2013 ÚVZ SR kontroly nevykonával.

Najčastejšie nedostatky zistené ÚVZ SR pri kontrole plnenia podmienok na výkon činnosti PZS dodávateľským spôsobom v r. 2007 - 2012 uvádza tab. č. 7.

RÚVZ vykonávali kontrolu rozsahu činnosti PZS u zamestnávateľov v rámci ŠZD (tab. č. 8, 9 a-c). Spolu vykonali ŠZD u 24 tis. zamestnávateľov, ktorí zamestnávali 357 135 zamestnancov; z toho u 21 600 zamestnávateľov, ktorých zamestnanci nevykonávali rizikové práce (152 776 zamestnancov) a u 2400 zamestnávateľov, u ktorých niektorí zamestnanci vykonávali rizikové práce (204 359 zamestnancov). RÚVZ zistili, že u 3560 dozorovaných zamestnávateľov bola PZS zabezpečená dodávateľským spôsobom pre 230 889 zamestnancov, u 351 zamestnávateľov bola PZS zabezpečená vlastnými odbornými zamestnancami pre 27 393 zamestnancov. U 20 089 zamestnávateľov bolo zistené, že nemajú PZS; títo zamestnávatelia spolu zamestnávali 98 853 zamestnancov.

(P o z n á m k a : Údaje o zabezpečení alebo nezabezpečení PZS zamestnávateľmi RÚVZ zisťovali bez ohľadu na skutočnosť, či zamestnávateľ je alebo nie je povinný zabezpečiť PZS podľa § 21 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Tabuľka č. 7

**Najčastejšie nedostatky zistené Úradom verejného zdravotníctva SR
pri kontrolách PZS v rokoch 2007 – 2012**

Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrolách PZS	Počet	%
Počet kontrol PZS od r. 2007 do 31.12.2012	103	100,0
- z toho výsledok kontroly – ZÁPISNICA	18	17,5
- z toho výsledok kontroly – PROTOKOL O NEDOSTATKOCH	85	82,5
chýbajúci zápis činnosti PZS v obchodnom registri	8	7,8
chýbajúce živnostenské oprávnenie na výkon PZS	18	17,5
Tím PZS		
nedostatočný počet členov tímu PZS	41	39,8
- lekár na dohľad nad pracovnými podmienkami	30	29,1
- lekár na výkon LPP vo vzťahu k práci	18	17,5
- sestra	11	10,7
- verejný zdravotník (v tíme nemusí byť do 31.12.2011)	4	3,9
chýbajúce doklady o vzdelaní členov tímu PZS	9	8,7
chýbajúce pracovné zmluvy členov tímu, bez vyznačeného úväzku	9	8,7
Výkon LPP vo vzťahu k práci – zdravotná dokumentácia náhodne vybraných Zamestnávateľov		
chýbajúci výkon LPP vo vzťahu k práci u náhodne vybraných zamestnávateľov	13	12,6
chýbajúce/nepredložené posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu	16	15,5
zdravotné záznamy bez pracovnej anamnézy	14	13,6
pečiatka bez vyznačenej špecializácie lekára	19	18,4
LPP vykonával lekár bez špecializácie, oprávňujúcej na výkon LPP	22	21,4

LPP vykonával lekár, ktorý nebol členom tímu PZS	39	37,9
chýbajúce náplne LPP vo vzťahu k práci (do 1.3.2010)	4	3,9
chybné posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu	28	27,2
chýbajúce povolenie na prevádzkovanie ambulancie	11	10,7
nedostatky v archivácii zdravotnej dokumentácie	32	31,1
Dohľad nad pracovnými podmienkami – dokumentácia náhodne vybraných Zamestnávateľov		
chýbal dohľad nad pracovnými podmienkami u náhodne vybraných zamestnávateľov	7	6,8
chýbali posudky o riziku	8	7,8
chýbala informácia o rizikových prácach	9	8,7
nesprávne hodnotenie psychickej pracovnej záťaže	7	6,8
nedostatky v archivácii o dohľade nad pracovnými podmienkami	4	3,9

Zdroj: ÚVZ SR

Tabuľka č. 8

**Prehľad zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
získovanej v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2013**

Zamestnávateľa	PZS u zamestnávateľov					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet previerok	počet zamestnancov	z toho žien	počet previerok	počet zamestnancov	z toho žien
ktorí zabezpečujú PZS vlastnými odbornými zamestnancami	74	2 402	1 822	277	24 991	8 656
ktorí zabezpečujú PZS dodávateľským spôsobom	1 647	56 637	26 201	1 913	174 252	56 540
Spolu zamestnávateľa, ktorí zabezpečujú PZS:	1 721	59 039	28 023	2 190	199 243	65 196
ktorí nemajú PZS	19 879	93 737	49 971	210	5 116	1 329
S p o l u :	21 600	152 776	77 994	2 400	204 359	66 525

Zdroj: RÚVZ v SR

Prehľad získavania PZS u zamestnávateľa v priebehu ŠZD v rozdelení podľa RÚVZ v SR uvádzajú nasledujúce tabuľky.

PZS u zamestnávateľa – vlastnými odbornými zamestnancami – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2013						
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	1	154	131	3	3810	1640
Bardejov	-	-	-	-	-	-
Bratislava*	20	589	396	157	2449	1239
Čadca	3	49	42	-	-	-
Dolný Kubín	-	-	-	-	-	-
Dunajská Streda	-	-	-	-	-	-
Galanta	1	35	33	-	-	-
Humenné	1	34	26	1	450	375
Komárno	-	-	-	-	-	-
Košice	5	132	71	102	11497	1252
Levice	1	531	423	1	531	423
Liptovský Mikuláš	-	-	-	-	-	-
Lučenec	-	-	-	-	-	-
Martin	36	659	523	2	1744	1404
Michalovce	1	36	28	-	-	-
Nitra	-	-	-	2	1952	411
Nové Zámky	-	-	-	1	210	56
Poprad	-	-	-	1	1242	943
Považská Bystrica	-	-	-	-	-	-
Prešov	1	82	64	-	-	-
Prievidza	-	-	-	-	-	-
Rimavská Sobota	-	-	-	2	31	28
Rožňava	-	-	-	-	-	-
Senica	-	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	1	21	17	-	-	-
Svidník	1	23	19	-	-	-
Topoľčany	-	-	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	1	56	49
Trenčín	-	-	-	-	-	-
Trnava	-	-	-	-	-	-
Veľký Krtíš	1	15	13	-	-	-
Vranov nad Topľou	-	-	-	1	528	420
Zvolen	-	-	-	-	-	-
Žiar nad Hronom	-	-	-	1	381	321
Žilina	1	42	36	2	110	95
S p o l u	74	2 402	1 822	277	24 991	8 656

Zdroj: RÚVZ v SR

*- údaje za všetky odd. RÚVZ

Tabuľka č. 9b

PZS u zamestnávateľa – dodávateľským spôsobom – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2013						
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	63	1098	746	77	3760	986
Bardejov	9	1260	447	21	2583	1025
Bratislava*	369	6477	2933	76	5311	1305
Čadca	25	902	121	51	3714	1081
Dolný Kubín	3	11	1	111	4300	613
Dunajská Streda	30	2439	882	21	3091	1329
Galanta	53	5645	2835	55	3730	914
Humenné	5	141	92	46	3357	1241
Komárno	31	929	263	21	3217	1474
Košice	345	10992	6516	79	8167	2708
Levice	8	3293	231	63	13028	3554
Liptovský Mikuláš	32	1289	691	20	3126	954
Lučenec	10	955	410	32	1302	250
Martin	19	1347	888	49	6418	4139
Michalovce	50	4604	1578	35	1265	344
Nitra	10	1233	509	105	7493	3108
Nové Zámky	-	-	-	5	210	56
Poprad	47	363	246	160	1924	265
Považská Bystrica	5	360	32	98	18354	5031
Prešov	90	753	590	89	1670	457
Prievidza	-	-	-	72	13475	3864
Rimavská Sobota	29	772	618	31	1161	57
Rožňava	39	939	494	51	3305	1060
Senica	-	-	-	36	10451	4372
Spišská Nová Ves	95	1142	859	119	4523	1131
Stará Ľubovňa	46	723	453	20	1087	425
Svidník	5	124	82	13	1520	739
Topoľčany	23	920	525	69	1763	541
Trebišov	8	353	85	9	236	23
Trenčín	18	1412	389	63	9390	3600
Trnava	18	720	240	39	9130	2260
Veľký Krtíš	76	522	258	7	602	89
Vranov nad Topľou	-	-	-	13	1038	464
Zvolen	14	1482	757	42	4095	1329
Žiar nad Hronom	64	2975	1268	102	4795	1625
Žilina	8	464	162	82	11211	4127
Spolu:	1 647	56 637	26 201	1 913	174 252	56 540

Zdroj: RÚVZ v SR

*- údaje za všetky odd. RÚVZ

PZS – zamestnávateľ nemá zabezpečenú – zisťované v rámci štátneho zdravotného dozoru v r. 2013						
RÚVZ	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	679	7459	3268	7	74	12
Bardejov	18	56	43	-	-	-
Bratislava*	1706	9904	4826	36	146	78
Čadca*	1804	7134	4124	16	207	70
Dolný Kubín	99	1211	199	22	622	88
Dunajská Streda	197	4440	1658	11	524	88
Galanta	112	1507	1600	9	706	87
Humenné	26	320	153	-	-	-
Komárno	906	4032	2939	3	256	86
Košice	2623	6804	1184	-	-	-
Levice	2631	6732	4628	-	-	-
Liptovský Mikuláš	284	1136	835	9	84	16
Lučenec	236	593	318	1	1	-
Martin*	1315	3362	2653	2	92	17
Michalovce	276	3831	1324	2	12	5
Nitra	57	455	274	2	7	2
Nové Zámky	-	-	-	5	210	56
Poprad	950	1856	1325	5	28	1
Považská Bystrica	-	-	-	7	220	116
Prešov	680	2320	1612	2	14	-
Prievidza	-	-	-	14	120	42
Rimavská Sobota	375	1583	1022	-	-	-
Rožňava	175	1204	874	-	-	-
Senica	-	-	-	30	843	312
Spišská Nová Ves	1159	4956	3859	-	-	-
Stará Ľubovňa	485	5812	2652	-	-	-
Svidník	987	5977	3655	-	-	-
Topoľčany	-	-	-	2	27	7
Trebišov	7	160	85	-	-	-
Trenčín	226	1768	701	19	841	235
Tnava	237	2300	1150	-	-	-
Veľký Krtíš	68	356	126	-	-	-
Vranov nad Topľou	98	345	255	1	25	3
Zvolen	487	1385	551	2	15	1
Žiar nad Hronom	846	3180	1747	3	42	7
Žilina	137	1559	358	-	-	-
S p o l u	19 879	93 737	49 971	210	5 116	1 329

Zdroj: RÚVZ v SR

*- údaje za všetky odd. RÚVZ

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Dôležitou špecializovanou úlohou orgánov verejného zdravotníctva je prešetrovanie podozrení na choroby z povolania u zamestnancov podľa § 11 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z.

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania u zamestnancov vykonávajú odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR na požiadanie pracovísk klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Výsledky prešetrenia pracovných podmienok slúžia ako podklad pri priznávaní chorôb z povolania.

V r. 2013 prešetrili odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR spolu 792 podozrení na chorobu z povolania (tab. č. 10). Z uvedeného počtu bol preukázaný súvis s vykonávanou prácou v 454 prípadoch. Súvislosť s vykonávanou prácou sa nepotvrdila v 261 prípadoch. V 37 prípadoch nebol vzťah ochorenia s prácou a pracovnými podmienkami jednoznačný a 40 prípadov bolo ku koncu r. 2013 nedoriešených (v niektorých prípadoch nebol záver stanovený z dôvodu zániku podniku, pracoviska v zahraničí alebo úmrtia osoby).

V roku 2013 bol zaznamenaný mierny vzostup v počte prešetrených podozrení na chorobu z povolania (ďalej CHzP) oproti predchádzajúcim dvom rokom. Z dlhodobejšieho hľadiska sa však naďalej udržal pokles v počte prešetrení podozrení na ChzP. Príčiny poklesu je možné hľadať v širokom spektre faktorov, od ekonomickej krízy a s tým súvisiacej zníženej zamestnanosti, resp. práce na znížený úväzok až po dôslednejší výkon prevencie alebo naopak znížený záchyt prípadov poškodeného zdravia vzhľadom na obmedzenie výkonu LPP u zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 2.

Najčastejšie prešetrovanou položkou zo zoznamu chorôb z povolania bola rovnako ako v minulých rokoch položka č. 29 (ochorenia končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia, DNJZ). Druhou najčastejšie prešetrovanou položkou bola položka č. 28 (choroba z vibrácií). Ďalšími často prešetrovanými položkami boli položka č. 38 (porucha sluchu z hluku), položka č. 47 (iné poškodenia zdravia z práce), položka č. 33 (choroby zaprášenia pľúc) a položka č. 24 (infekčné a parazitárne choroby). V niekoľkých prípadoch bola posudzovaná pracovná záťaž u jedného pracovníka vo vzťahu k viacerým faktorom pracovného prostredia. Najčastejšie išlo o kombináciu podozrenia na ochorenie horných končatín z vibrácií (položka č. 28) a lokálneho preťaženia končatín z DNJZ (položka č. 29) najmä na pracoviskách v odvetví ťažby a dobývania.

Najviac položiek zo zoznamu chorôb z povolania bolo prešetrených v Košickom kraji (247), nasledoval Banskobystrický kraj (184) a Trenčiansky kraj (132).

V Košickom kraji sa podozrenie na chorobu z povolania najčastejšie prešetrovalo v profesiách žeriavnik, zámočník, obsluha linky, pilar a v banských profesiách. Najviac prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania bolo v spoločnostiach U. S. Steel Košice, s.r.o., Košice a to u 24 zamestnancov. Vysoký počet prešetrení (14) bol aj u SZČO, najmä v profesii pilar (7x).

V Banskobystrickom kraji sa najčastejšie prešetrovalo podozrenie na chorobu z povolania v profesiách v banských a povrchových ťažobných pracoviskách (lamač, baník, pomocný lamač, iné profesie v baníctve), pri výrobe skla (brusič, lisiar, hladinár), v mäsokombináte (pracovník v chladiarni), pri výrobe žiaruvzdorných tehál.

V Trenčianskom kraji bolo najviac prešetrení vykonaných v banských profesiách (24 prípadov), u operátorov výroby, pekárov, pracovníčok v sklárskej výrobe.

V ostatných krajoch sa prešetrovali podozrenia na chorobu z povolania v rôznych profesiách, často boli prešetrované v profesiách šička, operátor výroby, zvárač a v zdravotníckych profesiách.

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sa pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR opakovane stretávajú s niektorými problémami. Medzi najčastejšie problémy v r. 2013 patrili:

- nedostupnosť potrebnej dokumentácie (najmä v zaniknutých prevádzkach),
- absencia niektorého z dotknutých subjektov pri prešetrovaní choroby z povolania napriek výzve (zamestnanec, zástupca zamestnávateľa pre BOZP, štatutárny zástupca zamestnávateľa a zástupca PZS),
- problematické a zdĺhavé prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania u profesií s výkonom rôznorodých pracovných činností, napr. stavebný robotník, údržbár,
- chýbajúce hodnotenia zdravotných rizík, posudky o riziku na pracoviskách,
- nedostačujúce alebo chýbajúce údaje o vykonanej objektivizácii zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia,
- neochota a nedostatočná spolupráca zo strany zamestnávateľov kvôli obavám z následkov priznania choroby z povolania v prevádzke,
- nemožnosť objektivizácie údajov od SZČO,
- časté zmeny zamestnania u prešetrovaného zamestnanca,
- zatajovanie zdravotných problémov zamestnancami pred zamestnávateľom alebo lekárom PZS (z obavy zo straty zamestnania),
- rozpory v tvrdeniach zamestnanca a zamestnávateľa o vykonávaných činnostiach a expozícii zdraviu škodlivým faktorom pri práci,
- výkon prác v zahraničí zamestnancami spoločností registrovaných v SR,
- nedostatok objektívnych vyšetrovacích metód (najmä pri posudzovaní ochorení z DNJZ),
- zánik pracoviska alebo celej organizácie,
- nespokojnosť zamestnancov s výsledkom prešetrenia.

Okrem šetrení samotných podozrení na choroby z povolania, RÚVZ v SR vydávali aj vyjadrenia k priznaným chorobám z povolania pre Sociálnu poisťovňu, pre Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, ďalej vyjadrenia advokátskym kanceláriám, pre inšpektorát práce a priamo príslušným fyzickým osobám.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že so vzrastajúcou kvalitou hodnotení zdravotných rizík vykonaných prostredníctvom PZS, je aj prešetrovanie podozrení na choroby z povolania jednoduchšie a kvalitnejšie. Problematická však aj naďalej zostáva dostupnosť dokumentácie v organizáciách, ktoré zanikli a v prevádzkach vykonávajúcich činnosť mimo územia SR. Neznáma je záťaž a riziko na pracoviskách, ktoré využívali technologické postupy dnes už nepoužívané. Problémom ostáva získanie údajov o výkone práce a zdravotných rizikách na pracoviskách v zahraničí. Zdĺhavé vybavovanie jednotlivých prípadov je spojené so snahou vyvolať pri šetrení podozrení na chorobu z povolania spoločné stretnutie všetkých zainteresovaných zložiek, vrátane prešetrovanej osoby, zástupcu zamestnávateľa a zmluvnej PZS. V mnohých prípadoch je takéto jednanie nerealizovateľné. Problematické je zabezpečiť, aby sa mala prešetrovaná osoba možnosť vyjadriť k podkladom získaným pri šetrení od zamestnávateľa a to najmä v prípadoch, keď je dlhodobo práceneschopná. Stále častejšie sa vyskytujú prípady nespokojnosti prešetrovaných osôb s nesúhlasným stanoviskom RÚVZ a následné zdĺhavé konzultácie, v ktorých sa prešetrovaná osoba domáha rozobrať rozsiahlu škálu sporadicky vykonávaných činností s cieľom preukázať čo najväčšiu zdravotnú záťaž pri práci. S tým súvisí aj zvýšený počet prípadov, v ktorých sa podklady od zamestnávateľa nezhodujú s výpoveďou zamestnanca.

Pokiaľ ide o zložitejšie prípady, kde je potrebné precíznejšie kvantifikovať dopad pracovného prostredia na zdravotný stav zamestnanca vzhľadom na prešetrovanú diagnózu, je nevyhnutné získané údaje prerokovať a zdokladovať nielen za účasti štatutárnych zástupcov,

ale aj pracovných zdravotných služieb a iných odborných inštitúcií, ktoré hodnotia pracovné podmienky (napr. pri práci na lodi a pod.).

Uvedené často znamená aj zvýšenie prevádzkových nákladov úradov spojených s prešetrovaním.

Tabuľka č. 10

**Prešetrovania podozrení na chorobu z povolania pracovníkmi
odborov PPL RÚVZ v SR v r. 2013**

Kraj	Počet*	Súvisí/Nesúvisí	Nejednoznačné (sporné)	Nedoriešené
Košický	247	159/82	6	0
Banskobystrický	184	101/67	16	0
Trenčiansky	132	65/53	3	11
Prešovský	65	32/20	0	13 (z toho 1 RKD)
Žilinský	62	45/11	6	0
Bratislavský	45	17/12	4	12
Trnavský	37	20/12	2	3
Nitriansky	20	15/4	0	1
S p o l u:	792	454/261	37	40

Zdroj: RÚVZ v SR

* Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrovaní podľa položiek zoznamu chorôb z povolania (nezhoduje sa s počtom fyzických osôb, u ktorých bola prešetrovaná choroba z povolania, vzhľadom na to, že u jednej fyzickej osoby bolo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania, ktorá zahŕňa viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Nedoriešené = nedoriešené v danom roku, alebo záver nebol stanovený (pracovisko v zahraničí, spoločnosť predaná, žiadosť odstúpená orgánu VZ iného rezortu, inému RÚVZ v SR, pracovník zomrel, spoločnosť v likvidácii, adresát neznámy, hygienický prieskum nebol indikovaný z dôvodu dodatočne zisteného úrazového deja ochorenia)

RKD – položka bude došetrená na regionálnom konzultačnom dni.

5. Choroby z povolania

Výskyt chorôb z povolania je jedným z najdôležitejších ukazovateľov úrovne starostlivosti o zdravie zamestnancov; odráža stav primárnej prevencie profesionálnych ochorení. V r. 2013 bolo v SR hlásených 301 prípadov chorôb z povolania a profesionálnych otráv, pričom z celkového počtu novozistených prípadov sa ženy podieľali 38 % (115 prípadov). V porovnaní s počtom 344 hlásených chorôb z povolania v r. 2012, došlo v r. 2013 k poklesu hlásených chorôb z povolania o 43 prípadov, čo reálne predstavuje pokles o 12,5 %. V porovnaní s údajmi z predchádzajúcich rokov predstavujú choroby z povolania hlásené v r. 2013 najnižší počet chorôb z povolania za ostatných 20 rokov. Počet priznaných chorôb z povolania, priemyselných otráv a iných poškodení zdravia pri práci v SR v rokoch 2000 až 2013 je uvedený v tabuľke č. 11.

K najčastejšie hláseným chorobám z povolania v r. 2013 patrili:

- **ochorenie horných končatín z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia** (položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 141 zamestnancov, t. j. u 46,8 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- **ochorenie horných končatín z vibrácií** (položka č. 28 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 58 zamestnancov, t. j. u 19,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- **porucha sluchu z hluku** (položka č. 38 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 33 zamestnancov, t. j. u 11,0 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- **prenosné a parazitárne ochorenia** (položky č. 24 – 26 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 17 zamestnancov, t. j. u 5,6 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- **profesionálne dermatózy** (položka č. 22 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 10 zamestnancov, t. j. u 3,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- **choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý - silikóza** (položka č. 33 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 9 zamestnancov, t. j. u 3,0 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR.

Podobne ako v minulých rokoch sa na celkovom počte hlásených chorôb z povolania najväčšou mierou podieľali profesionálne ochorenia postihujúce podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi má toto profesionálne ochorenie dlhodobo stúpajúci trend v zastúpení najčastejšie hlásených chorôb z povolania. Ďalšou najčastejšou chorobou z povolania v r. 2013 bolo ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené prácou s vibrujúcimi nástrojmi. Obidve tieto profesionálne ochorenia, ktoré postihujú podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému, nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín a škodlivému vplyvu vibrácií tvorili v r. 2013 spolu 66,1 % z celkového počtu chorôb z povolania. Všetky ďalšie profesionálne ochorenia boli v r. 2013 zastúpené vo výrazne nižšom počte. Boli to najmä porucha sluchu z hluku, infekčné a parazitárne choroby vrátane chorôb prenosných zo zvierat na ľudí (antropozoonózy) a profesionálne dermatózy.

Podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností bol v r. 2013 najvyšší výskyt chorôb z povolania v odvetví priemyselná výroba a to 152 hlásení chorôb z povolania (50,5 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania v r. 2013), v odvetví ťažba a dobývanie bolo hlásených 63 chorôb z povolania (20,9 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov bolo hlásených 31 chorôb z povolania (10,3 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví stavebníctvo bolo hlásených 20 chorôb z povolania (6,6 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc bolo hlásených 14 chorôb z povolania (4,7 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania).

V r. 2013 boli najčastejšie chorobou z povolania postihnutí pracujúci medzi 50. – 59. rokom života, čo predstavuje 51,2 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania (v r. 2012 to bolo v rovnakej vekovej skupine 46,8 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania).

Podľa profesií bol v r. 2013 najvyšší výskyt chorôb z povolania a ohrozenia chorobou z povolania v celkovom počte 183 hlásených u kvalifikovaných pracovníkov a remeselníkov.

Podľa regiónov bol najvyšší počet chorôb z povolania v r. 2013 hlásený v Košickom kraji a to 91 hlásení chorôb z povolania (30,2 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania

v r. 2013). V Banskobystrickom kraji bolo hlásených 58 chorôb z povolania (19,3 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania). Za rovnaké obdobie bolo v Trenčianskom kraji hlásených 41 chorôb z povolania (13,6 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Žilinskom kraji bolo hlásených 40 chorôb z povolania (13,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Prešovskom kraji bolo hlásených 27 chorôb z povolania (8,9 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Bratislavskom kraji bolo hlásených 21 chorôb z povolania (6,9 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Trnavskom kraji bolo hlásených 16 chorôb z povolania (5,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania). Najnižší počet chorôb z povolania v r. 2013 bol hlásený v Nitrianskom kraji a to 7 chorôb z povolania (2,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania).

V r. 2013 bolo hlásených 68 prípadov ohrozenia chorobou z povolania, najčastejšie boli hlásené v Žilinskom kraji (37 prípadov) a Košickom kraji (26 prípadov).

Vývoj chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia z práce v rokoch 1995 – 2013

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Choroba z olova alebo z jeho zlúčenín	2	6	3	4	4	4	3	3	7	2	1	2	1	1	1	2	-	-	-
2.	Choroba z fosforu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
3.	Choroba z fluóru alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	Choroba z ortuti alebo z jej zlúčenín	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Choroba z arzénu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Choroba z mangánu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Choroba z kadmia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Choroba z vanádia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Choroba z chrómu alebo z jeho zlúčenín	-	-	1	-	1	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
10.	Choroba zo sírouhľíka	3	5	4	3	3	17	12	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	1
11.	Choroba zo sírovodíka	1	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-	3	-	1	-	-	1	-
12.	Choroba z oxidu uhľnatého	6	54	23	6	-	1	1	3	2	2	2	4	3	1	6	-	1	-	-
13.	Choroba z kyanovodíka alebo z kyanidov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
14.	Choroba z benzénu alebo z jeho homológov	3	1	1	-	1	5	2	2	-	2	1	-	4	-	-	-	2	1	-

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
15.	Choroba z nitrozlúčenín a z aminozlúčenín benzénu alebo jeho homológov	1	-	1	1	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Choroba z halogenizovaných uhľovodíkov	2	6	5	20	5	4	6	7	8	1	4	15	3	6	-	-	1	-	1
17.	Choroba z esterov kyseliny dusičnej	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
18.	Choroba z bojových látok alebo z chemických látok s rovnakým účinkom aký majú bojové látky	6	2	3	-	4	32	4	1	5	2	3	3	2	2	2	1	3	1	-
19.	Choroba z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
20.	Choroba z elektromagnetického žiarenia vrátane laseru	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Rakovina kože	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby	104	124	92	60	82	79	43	65	49	46	54	40	27	35	28	21	21	23	10
23.	Rakovina pľúc z rádioaktívnych látok	11	9	6	9	4	6	9	6	3	3	3	4	3	4	1	3	-	2	3
24.	Infekčné choroby a parazitárne choroby okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí	82	76	58	66	48	55	50	31	39	36	27	29	20	24	37	26	38	12	9
25.	Tropické prenosné a parazitárne choroby	2	5	2	1	-	-	1	2	4	3	-	-	-	-	1	-	-	-	2
26.	Choroby prenosné zo zvierat na ľudí buď priamo, alebo prostredníctvom prenášačov	81	116	79	97	77	57	55	43	51	64	42	14	19	15	14	14	12	16	6
27.	Choroba vyvolaná prácou v hyperbarických alebo hypobarických podmienkach	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciami	64	62	80	118	114	115	122	141	120	124	71	91	156	79	84	75	40	49	58
29.	Choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov	95	107	164	191	174	158	145	188	154	215	122	230	261	195	209	193	162	168	141

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	končatín																			
30.	Choroba lakt'ového nervu z mechanických vplyvov	5	8	11	17	10	16	7	3	7	8	6	4	9	7	18	17	13	2	-
31.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobená hliníkovým prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom – fibróza pľúc)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Choroba z berýlia a z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý (silikóza, silikotuberkulóza), vrátane (uhľokopskej) pneumokoniózy																			
	a) s typickými rtg. znakmi s prihliadnutím na dynamiku choroby	34	25	35	44	30	22	33	37	28	24	11	9	16	16	13	12	6	10	9
	b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	5	1	2	-	-	2	4	2	-	1	2	3	-	-	-	3	-	1	-
34.	Choroba zaprášenia pľúc azbestovým prachom (azbestóza)																			
	a) s typickými rtg. znakmi	1	3	1	8	7	-	-	1	1	1	3	2	-	-	-	-	-	1	1
	b) v spojení s pľúcnou rakovinou	-	-	-	-	-	1	-	2	2	2	3	-	-	-	3	4	-	2	3
35.	Choroba pri výrobe tvrdokovov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc z Thomasovej múčky	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Bronchiálna astma (záduch)	26	33	23	20	33	22	15	13	15	22	18	10	11	11	13	7	12	7	8
38.	Porucha sluchu z hluku	49	67	80	56	64	47	47	26	39	31	26	26	27	17	36	36	45	37	33
39.	Sivý zákal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Nystagmus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
41.	Rozdutie pľúc fúkačov skla a hudobníkov na dychové nástroje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
42.	Ťažká hyperkinetická dysfónia a ťažká fonasténia	4	4	5	4	3	3	-	3	3	2	-	2	-	1	4	2	-	-	2
43.	Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konope alebo sisalu	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Vonkajšie alergické alveolitídy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca	1	-	5	3	3	4	6	3	4	1	2	1	1	1	1	2	2	-	1
45.	Alergické choroby horných dýchacích ciest s dokázanou precitlivosťou na alergény z pracovného prostredia poškodeného**										9	3	2	1	7	2	3	8	4	3
46.	Nádorové choroby vznikajúce následkom práce s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí poškodeného a prejavujúce sa u neho v príslušných cieľových orgánoch, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname**										3	2	6	3	2	1	2	1	-	4
47.	Iné poškodenie z práce. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom, ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname	9	9	9	9	2	6	5	4	4	5	7	3	4	4	7	2	5	3	5
	Spolu	601	726	697	740	673	660	577	609	551	613	413	504	575	429	483	425	373	344	301

* Číslo zoznamu chorôb z povolania (príloha č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

** Položky zaradené do zoznamu chorôb z povolania od 1.1.2004

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií

6. Toxické a veľmi toxické látky a zmesi

Dozorná činnosť RÚVZ v SR bola v r. 2013 zameraná na plnenie povinností zamestnávateľov, ktoré pre nich vyplývajú z nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov. Pri previerkach kontrolovali najmä schválenie prevádzkových poriadkov orgánom verejného zdravotníctva, podmienky predaja, skladovanie a spôsob evidencie toxických látok a zmesí, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vypracovanie posudkov o riziku, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, spôsob likvidácie prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov toxických a veľmi toxických látok a zmesí, opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách, zaobchádzanie s nebezpečným odpadom a predaj elektronických cigariet (z dôvodu obsahu nikotínu, ktorý je veľmi toxickou látkou).

Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva.

Toxické a veľmi toxické látky a zmesi sa používajú najmä v poľnohospodárskych a výrobných prevádzkach, v chemických laboratóriách, v lekárňach, vedecko-výskumných spoločnostiach, obchodných spoločnostiach, v zdravotníckych a veterinárnych zariadeniach. Veľmi toxické látky a zmesi sa v organizáciách skladujú len vo veľmi malých množstvách a výnimočných prípadoch, pretože v priemyselnej výrobe sa postupne nahradili inými látkami.

V lekárňach, kde veľmi toxické a toxické látky tvoria súčasť reagenčného aparátu, sa skladujú a používajú v minimálnej miere alebo vôbec nepoužívajú. V existujúcich lekárňach dochádza k striedaniu prevádzkovateľov a majiteľov, čo si vyžaduje nové posudzovanie orgánov verejného zdravotníctva. Nové lekárne vznikajú väčšinou v nových obchodných centrách a v budovách, v ktorých sa poskytuje ambulantná zdravotná starostlivosť.

V r. 2013 bolo na RÚVZ v SR doručených celkom 2 499 oznámení o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnej činnosti fyzickými osobami – podnikateľmi alebo právnickými osobami, z toho najviac (675) ich bolo doručených na RÚVZ v Žilinskom kraji.

V poľnohospodárstve pri ochrane rastlín sa používanie toxických látok výrazne obmedzilo a používanie veľmi toxických látok takmer vylúčilo alebo boli nahradené menej nebezpečnými látkami. Skladovanie prípravkov na ochranu rastlín v poľnohospodárskych podnikoch je obmedzené, nenakupujú sa do zásoby, ale väčšinou dodávajú len niekoľko hodín pred ich aplikáciou od distribučných firiem. Aj drobní pestovatelia dávajú prednosť prípravkom bez toxických a veľmi toxických látok. Trendom je pestovanie ekologických plodín.

Nedoriešeným problémom zostáva likvidácia nepoužitých chemických prípravkov na ochranu rastlín z minulosti. Napr. v Rožňavskom regióne boli na PD Plešivec (v likvidácii) odstránené nepoužité chemické prípravky na ochranu rastlín oprávnenou spoločnosťou, na PD Gemerská Poloma sa naďalej skladuje 220 l prípravku Dikogran špeciál.

RÚVZ v SR vydali v r. 2013 celkom 307 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, čo je o 50 menej ako v r. 2012. Na základe skúšky pred komisiou bolo vydaných 44 osvedčení a na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky) bolo vydaných 263 osvedčení. Najviac osvedčení vydali RÚVZ v Trnavskom kraji (52), v Košickom kraji (51) a v Banskobystrickom kraji (46). V porovnaní s rokom 2012 celkový počet osvedčení vydaných v Žilinskom kraji vzrástol na dvojnásobok (z 24 na 43).

Problémom naďalej zostáva vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti na základe potvrdenia dĺžky odbornej praxe žiadateľov zamestnávateľmi, ktorým záleží na to, aby zamestnanec disponoval požadovaným osvedčením, a absencia dopĺňania znalostí o platných všeobecne záväzných právnych predpisoch v danej oblasti u žiadateľov a držiteľov osvedčení.

V r. 2013 bol štátny zdravotný dozor zameraný aj na predaj elektronických cigariet, a to v súlade s metodickým usmernením ÚVZ SR. Pri previerkach bolo zistené, že v predaji sú elektronické cigarety ako výrobky bez možnosti zasahovania do ich integrity a majú rôzne náplne, ktoré sú klasifikované ako toxické a veľmi toxické látky a zmesi. Pri výkone ŠZD predajcovia boli súčasne informovaní o povinnosti získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V dvoch prípadoch boli elektronické cigarety v čase previerky v Michalovskom kraji stiahnuté z predaja, nakoľko zamestnanci nemali osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými látkami. V ďalších dvoch prípadoch boli uložené sankcie za prevádzkovanie priestorov bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva.

Mimoriadna situácia bola zaznamenaná na Ústave farmaceutickej chémie Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach, kde sa zistil únik toxikkej látky – presakovanie brómu v sklade chemických látok. Únik brómu bol vyhodnotený ako nebezpečná udalosť, t. j. udalosť, pri ktorej bola ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnancov, k poškodeniu ich zdravia však nedošlo.

Mimoriadne situácie a havárie v súvislosti s používaním chemických látok sa v iných krajoch nevyskytli.

Najčastejšie zistené nedostatky v rámci ŠZD sa týkali potreby prepracovania prevádzkových poriadkov podľa platnej legislatívy, nedostatočného vybavenia na likvidáciu mimoriadnych situácií a lekárničiek prvej pomoci a nepredloženia osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

**Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými
a veľmi toxickými látkami a zmesami v r. 2013**

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami		
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu
Trnava	9	43	52
Bratislava	3	28	31
Košice	4	47	51
Nitra	5	30	35
Banská Bystrica	3	43	46
Prešov	0	19	19
Žilina	9	34	43
Trenčín	11	19	30
Spolu	44	263	307

Zdroj: RÚVZ v SR

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

Výkon ŠZD bol v r. 2013 zameraný na uplatňovanie NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a z NV SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

RÚVZ v SR v r. 2013 vykonali v rámci ŠZD kontrolu najmä v zdravotníckych zariadeniach (cytostatiká), v drevospracujúcich prevádzkach (expozícia tvrdému drevu), vo výrobných podnikoch s chemickým, elektrotechnickým a strojárnským zameraním, v chemických laboratóriách, v stavebníctve pri práci s asfaltovými zmesami (PAU), pri sanácii azbestocementového materiálu, pri búracích prácach (odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest), vo farmaceutických prevádzkach, obchodných spoločnostiach, v lekárňach, pri výučbe na školách a v pracovniach.

Osobitnú pozornosť pri kontrole zamerali orgány verejného zdravotníctva na formaldehyd. Hoci táto chemická látka je v rámci EÚ (legislatívne) klasifikovaná ako karcinogén 3. kategórie, Medzinárodná organizácia pre výskum rakoviny (IARC), ktorá odborne skúma, vyhodnocuje a zaraďuje chemické, biologické a fyzikálne faktory ako aj procesy do kategórií na základe ich vplyvov na ľudský organizmus, považuje formaldehyd za karcinogén 1. kategórie (spôsobuje karcinóm nosohltana, prínosových dutín, leukémie). Napriek protichodnému hodnoteniu, formaldehyd sa považuje za nebezpečnú látku s karcinogénnym potenciálom, z uvedeného dôvodu musí byť expozícia zamestnancov pod kontrolou zo strany zamestnávateľov.

RÚVZ v SR v rámci kontroly pracovných podmienok pri práci s azbestocementovými materiálmi zisťovali dotazníkovou formou informovanosť zamestnancov o riziku vystavenia prachu z azbestu. Z dotazníkov vyplynulo, že zamestnanci sú informovaní o negatívnych účinkoch azbestu na zdravie, majú absolvovanú odbornú prípravu, školenia, ktoré zabezpečujú zamestnávateľa. Na dočasných pracoviskách sú vyznačené kontrolované pásma výstražnými symbolmi, zamestnanci majú zabezpečený priestor na jedenie a pitie a priestor na osobnú hygienu. Zamestnanci majú k dispozícii ochranný odev a OOPP (celodenný overal, prilba, okuliare, respirátor a rukavice). Zamestnanci sa pravidelne zúčastňujú lekárskeho preventívneho prehliadok v súvislosti s prácou.

Viaceré karcinogénne a mutagénne faktory sa v priemysle používajú v prípadoch, keď ich nie je možné nahradiť inými látkami bez karcinogénnych účinkov. Obdobná situácia je aj v laboratórnych podmienkach pri chemických analýzach. Chemické laboratória sú technicky zabezpečované tak, aby expozícia obsluhy bola redukovaná na minimum.

Napr. pri kontrole rizikových prác vyhlásených pre subjekt Milan Lonc - LOMI, Žilina bolo zistené, že súčasťou technologického postupu pri výrobe nábytku (olepovanie oblých hrán) bol prípravok GRABAST CLEAR – spray. Podľa predloženej karty bezpečnostných údajov k uvedenému prípravku je prípravok klasifikovaný ako pravdepodobný karcinogén kategórie 2. Vzhľadom k zisteným skutočnostiam po dohode s majiteľom firmy bol tento prípravok z technologického postupu vylúčený a olepovanie oblých hrán bude vykonávať dodávateľsky, prípadne bude zvolený iný technologický postup bez použitia lepidla. RÚVZ so sídlom v Žiline vydal pre zamestnávateľa pokyn, v ktorom mu uložil dodržať uvedené opatrenia s termínom ihneď a trvale.

V spoločnosti TESLA Liptovský Hrádok, a.s., Liptovský Hrádok bol schválený prevádzkový poriadok pre povrchovú úpravu kovov na zinkovacej linke. Po zhodnotení expozície pracovníkov a s prihliadnutím na vykonané výsledky meraní a možný synergický účinok na zdravie pracovníkov orgán verejného zdravotníctva zaradil činnosti spojené s manipuláciou s chemickými karcinogénmi a mutagénmi na pracovisku zinkovanie do 3. kategórie práce.

Najvýznamnejšie pracovné postupy a technológie s použitím karcinogénnych a mutagénnych faktorov v Trnavskom kraji sú:

- v Jadrovej a vyradovacej spoločnosti a.s., Jaslovské Bohunice, kde sú činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou a skladovaním benzénu, chrompiku (3-5 % dvojchrómanu draselného), 1-naftylamínu hydrochloridu p.a., dusičnanu nikelnatého hexahydrátu, dusičnanu tálneho, dusičnanu nikelnatého p.a., trichlóretylénu dichrómanu draselného, dichrómanu sodného, dichrómanu sodného dihydrátu, chrómanu draselného a sodného

- vo VÚJE a.s., Trnava, kde sa karcinogénne a mutagénne látky a prípravky používajú na laboratórne analýzy pri výskumnej činnosti, expertízach porúch, pri analýzach bitúmenových produktov a na prevádzkové analýzy pre technologické účely

- pri overovaní spracovania rádioaktívnych látok.

Z karcinogénnych a mutagénnych faktorov sa v r. 2013 na kontrolovaných pracoviskách najviac vyskytovali cytostatiká, prach z tvrdého dreva, benzén, trichlóretylén, etylénoxid, PAU, formaldehyd a vinylchlorid (tab. č. 13). Na 247 pracoviskách bolo týmto faktorom exponovaných 3 993 zamestnancov, z toho 1 874 žien.

V porovnaní s rokom 2012 vo všetkých uvedených faktoroch klesol celkový počet exponovaných zamestnancov, okrem benzénu. Počet zamestnancov exponovaných benzénom stúpil oproti r. 2012 o 273.

Medzi najčastejšie sa vyskytujúce karcinogénne faktory patria cytostatiká, ktorým bolo exponovaných celkom 1 411 zamestnancov, z toho 1202 žien. Najviac zamestnancov

exponovaných cytostatikám bolo v Bratislavskom kraji (537, z toho 469 žien), v Banskobystrickom kraji (246, z toho 218 žien) a v Košickom kraji (150, z toho 140 žien).

Na druhom mieste v počte zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR (627, z toho 124 žien) je prach z tvrdého dreva. Najväčší počet zamestnancov exponovaných tomuto faktoru bol v Banskobystrickom kraji (194, z toho 54 žien) a v Prešovskom kraji (190, z toho 45 žien).

Úrad verejného zdravotníctva SR v r. 2013 v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci vydal 40 právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Z toho bolo vydaných 12 oprávnení na odstraňovanie azbestových materiálov bez obmedzenia (zahŕňajúcich odstraňovanie v interiéri, v exteriéri a v bytových jadrách do 10 m³). Činnosť odstraňovania bola obmedzená u 7 oprávnení len na exteriér, u 7 oprávnení na bytové jadrá (do 10 m³) a u 14 oprávnení na exteriér a bytové jadrá (do 10 m³) (tab. č. 14).

Zoznam právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov oprávnených na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb je zverejnený na webovom sídle Úradu verejného zdravotníctva SR.

RÚVZ v SR v r. 2013 posúdili 927 návrhov na začatie činnosti odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb oprávnenými právnickými osobami a fyzickými osobami – podnikateľmi a vykonali 191 kontrol (ŠZD) na mieste výkonu odstraňovania (tab. č. 15). Najvyšší počet oznámení v r. 2013 bol v Prešovskom kraji (198), ďalej v Bratislavskom kraji (194), v Nitrianskom kraji (131) a v Košickom kraji (114); najvyšší počet ŠZD na mieste výkonu odstraňovania vykonali RÚVZ v SR v Nitrianskom kraji (53), ďalej v Banskobystrickom kraji (32), v Trnavskom kraji (27) a v Bratislavskom kraji (24).

Pri výkone ŠZD sa pracovníci RÚVZ v SR zameriavali na dodržanie opatrení na ochranu zdravia vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. a z nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z., a to najmä na znižovanie koncentrácií azbestových vlákien v ovzduší používaním vhodných technológií a prípravkov na zapúzdrenie materiálov s obsahom azbestu, vymedzenie a označenie kontrolovaného pásma, odsávanie a čistenie priestorov, na manipuláciu s odpadmi s obsahom azbestu, u zamestnancov na používanie vhodných osobných ochranných pracovných prostriedkov, na absolvovanie odbornej prípravy a lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

RÚVZ v SR v rámci výkonu ŠZD použili dotazníky informovanosti zamestnancov na zistenie úrovne ich informovanosti o rizikách práce a na dodržiavanie požiadaviek na poskytovanie informácií zamestnávateľom. V r. 2013 bolo vyplnených 193 dotazníkov informovanosti, ktoré preukázali dostatočnú úroveň informovanosti zamestnancov o ochranných opatreniach a o vplyve pracovných podmienok na ich zdravie pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Na zlepšenie informovanosti o problematike likvidácie azbestu a materiálov s obsahom azbestu zo stavieb a o stanovených povinnostiach niektoré RÚVZ vypracovali k danej problematike informáciu pre príslušné stavebné úrady pre účely ďalšieho informovania stavebníkov (napr. RÚVZ Humenné).

RÚVZ v SR (napr. RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Humenné) sa stretávali s viacerými oznámeniami o svojpomocnom odstraňovaní azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu vlastníckymi osobami - fyzickými osobami bez splnenia príslušných opatrení na

ochranu zdravia. Riešenie daného problému nie je však v kompetencii orgánov verejného zdravotníctva, ale spadá pod samosprávu miest a obcí.

V r. 2013 RÚVZ v SR riešili viaceré neoprávnené odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu zo stavieb (napr. RÚVZ Prievidza, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice, RÚVZ Michalovce) a za nedodržanie právnych predpisov na ochranu zdravia pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu zo stavieb uložili právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom sankcie (napr. RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice).

Tabuľka č. 13

**Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR
- najčastejší výskyt v r. 2013**

Karcinogénny a mutagénny faktor	Počet organizácií	Počet exponovaných zamestnancov (expozícií)	
		Celkom	žien
Cytostatiká	79	1 411	1 202
Prach z tvrdého dreva	70	627	124
Benzén	40	711	375
Trichlóretylén	22	150	51
Etylénoxid	13	184	31
PAU	12	728	40
Formaldehyd	6	74	46
Vinylchlorid	5	108	5

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 14

**Zoznam právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov, ktorým bolo vydané
oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v r. 2013**

P.č.	Právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelia	Adresa	IČO	Číslo oprávnenia	Dátum vydania	Činnosť*)
1.	INŽINIERING PLUS s.r.o.	094 09 Majerovce 120	45 986 622	OPPL/1599/2013-Fe	4.2.2013	EXT, BJ
2.	SKOBA - výškový servis, s.r.o.	Moyzesova 36 040 01 Košice	46 454 713	OPPL/1873/2013-Fe	14.2.2013	EXT
3.	L&Z Čech s.r.o.	Balkán 53 960 95 Zvolen	36 025 500	OPPL/1680/2013-Fe	20.2.2013	EXT, BJ
4.	REMESLO stav, s.r.o.	Priemyselná 12 965 01 Žiar nad Hronom	36 057 088	OPPL/1874/2013-Fe	22.2.2013	EXT, BJ
5.	CITYSTONE s.r.o.	Belehradská 8 831 04 Bratislava	44 356 781	OPPL/1976/2013-Fe	25.2.2013	BJ
6.	Imrich Kelley	900 43 Hamuliakovo 238	32 831 251	OPPL/2346/2013-Fe	25.2.2013	BJ
7.	FEROSTA, s.r.o.	Brehy 673/73 013 05 Belá	36 814 491	OPPL/2727/2013-Fe	22.3.2013	BJ
8.	ASTANA, s.r.o.	Uherova 2909/29 058 01 Poprad	46 157 701	OPPL/3064/2013-Fe	26.3.2013	EXT, BJ

9.	GASKOMPLET – ZH, s.r.o.	Jesenského 840/23 965 01 Žiar nad Hronom	45 887 217	OPPL/3110/2013-Fe	3.4.2013	BJ
10.	Peter Múdry	053 63 Spišský Hrušov 297	41 690 478	OPPL/3062/2013-Fe	10.4.2013	EXT, BJ
11.	Vladislav Kovaľ	075 01 Nový Ruskov 59	40 385 531	OPPL/3063/2013-Fe	10.4.2013	EXT, BJ
12.	Pavol Černek – STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE	Jozefa Kronera 3945/1 036 01 Martin	30 499 445	OPPL/3268/2013-Fe	18.4.2013	EXT
13.	KROVMONT s.r.o.	Lániky 957/11 026 01 Dolný Kubín	46 178 805	OPPL/3329/2013-Fe	23.4.2013	INT
14.	Roman Švec – ŠVESTAV	082 74 Brezovička 112	37 464 736	OPPL/4152/2013-Fe	20.5.2013	EXT
15.	EBA, s.r.o.	Rusovská cesta 1 851 01 Bratislava	31 376 134	OPPL/4884/2013-Fe	14.6.2013	INT, BJ
16.	Ivan Stupka GTP	033 01 Liptovský Peter 232	11 938 161	OPPL/4790/2013-Fe	17.6.2013	EXT
17.	AZBESTProfi, s.r.o.	Šrobárova 2678/31 058 01 Poprad	47 104 333	OPPL/5158/2013-Fe	27.6.2013	EXT, BJ
18.	ROBO Piešťany, a.s.	Valova 83 921 01 Piešťany Zmena sídla: Royova 2 921 01 Piešťany	36 223 204	OPPL/5070/2013-Fe	1.7.2013	INT
19.	LOSSTAV, s.r.o.	Púchovská 15/17 020 01 Streženice	36 737 984	OPPL/5581/2013-Fe	16.7.2013	EXT
20.	TOMAR best s.r.o.	Obrancov Mieru 357 059 34 Spišská Teplica	47 191 929	OPPL/6016/2013-Fe	30.7.2013	EXT, BJ
21.	Tomáš Karaš	059 72 Vrbov 323	46 763 112	OPPL/5947/2013-Fe	31.7.2013	EXT, BJ
22.	Arpád Bazsó	935 84 Slatina 147	30 070 341	OPPL/6355/2013-Fe	20.8.2013	EXT
23.	N - TRADING, s.r.o.	Popradská 66 040 11 Košice	36 204 609	OPPL/6584/2013-Fe	26.8.2013	INT
24.	Imrich Vanko VAREMONT	925 03 Horné Saliby 990	11 881 470	OPPL/6726/2013-Fe	3.9.2013	EXT
25.	ARGUSS, s.r.o.	Záhradnícka 27 81107 Bratislava	31 365 213	OPPL/6588/2013-Fe	4.9.2013	INT, BJ
26.	ODOS, s.r.o.	Abovská cesta 100 040 17 Košice	31 725 775	OPPL/6669/2013-Fe	9.9.2013	INT
27.	POSK, s.r.o.	Vlčie hrdlo 3 P.O.Box 48 820 03 Bratislava	35 789 425	OPPL/6774/2013-Fe	17.9.2013	INT
28.	JADOMONT s.r.o.	Svornosti 19 040 01 Košice	44 609 761	OPPL/6786/2013-Fe	17.9.2013	INT
29.	SIBATERM, spol. s r.o.	Hraničná 16 821 05 Bratislava	00 643 866	OPPL/7010/2013-Fe	24.9.2013	INT
30.	PROFI STAV BARDEJOV s.r.o.	Kpt. Nálepku 2901/64 085 01 Bardejov	36 737 089	OPPL/7266/2013-Fe	26.9.2013	EXT, BJ
31.	Jozef Šaršaň	Letná 357/39 053 33 Nálepko	40 106 161	OPPL/7263/2013-Fe	30.9.2013	EXT, BJ
32.	SD Gelnica, s.r.o.	Tehelná 3 056 01 Gelnica	46 235 507	OPPL/7473/2013-Fe	3.10.2013	INT
33.	Róbert Končík – ROKON	053 34 Švedlár 505	40 108 864	OPPL/7264/2013-Fe	7.10.2013	EXT, BJ
34.	Štefan Balco – UNISTAV – stav.obchodná firma	Gemerská 174 049 51 Brzotín	10 749 233	OPPL/7619/2013-Fe	14.10.2013	INT
35.	ASTANA, s.r.o.	Uherova 2909/29 058 01 Poprad	46 157 701	OPPL/7683/2013-Fe	23.10.2013	INT
36.	LUKYSTAV, s.r.o.	Váhovská cesta 517 925 63 Dolná Streda	45 601 992	OPPL/7764/2013-Fe	23.10.2013	BJ
37.	Concret, s.r.o.	919 08 Boleráz 511	47 174 285	OPPL/7675/2013-Fe	28.10.2013	EXT, BJ
38.	EISEN s.r.o.	Diakovská 7104/26		OPPL/8169/2013-Fe	6.11.2013	

		927 01 Šaľa	36 543 055			EXT, BJ
39.	Tibor Tóth	Horná 926/1 927 01 Šaľa	45 429 146	OPPL/8635/2013-Fe	22.11.2013	BJ
40.	Technopol Slovakia, s.r.o.	Dolnočermánska 62 949 01 Nitra	36 535 214	OPPL/8485/2013-Fe	4.12.2013	BJ

Zdroj: ÚVZ SR

- *) - INT - oprávnenie bez obmedzenia - oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb zahŕňajúci odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému vrátane zabezpečenia opláštenia fasády budov slúžiacich na pobyt ľudí + EXT a BJ
- EXT - oprávnenie len na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v exteriéroch bez súvisu s vnútornými priestormi budov slúžiacimi na pobyt ľudí, v ktorých nie je možné z technického hľadiska vytvoriť kontrolované pásmo s podtlakovým systémom (napr. odstraňovanie zo striech)
- BJ - oprávnenie len na odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov (v uzatvorených priestoroch do objemu 10 m³) s použitím priemyselných vysávačov (napr. odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách v budovách na bývanie).

Tabuľka č. 15

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2013 (vykonávanom rezortom zdravotníctva)

Nebezpečné chemické látky a prípravky podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	927
Výkon ŠZD po oznámení činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	191

Zdroj: RÚVZ v SR

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore

V r. 2013 orgány verejného zdravotníctva v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali u 20 040 podnikateľských subjektov (8 893 fyzických osôb – podnikateľov a 11 147 právnických osôb (tab. č. 16) 19 513 kontrol – miestnych zisťovaní ukončených záznamom (tab. č. 17) a vydali 921 pokynov a opatrení na odstránenie zistených nedostatkov (tab. č. 18).

V rámci rozhodovacej činnosti podľa § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vydaných 11 264 rozhodnutí, z toho 64 nesúhlasných. Orgány verejného zdravotníctva vydali najviac rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a k návrhom na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky s počtom 6 671 (z toho 12 nesúhlasných). Ďalej bolo vydaných 1 506 rozhodnutí k návrhom na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhom na ich zmenu. K návrhom na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác bolo vydaných 746 rozhodnutí a k návrhom na zrušenie rizikových prác bolo vydaných 76 rozhodnutí. Orgány verejného zdravotníctva vydali 723 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a 503 rozhodnutí k návrhom na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov.

V zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z., zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní

vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov orgány verejného zdravotníctva vydali 170 záväzných stanovísk. V zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. vydali orgány verejného zdravotníctva 2 264 záväzných stanovísk (z toho 1 nesúhlasné), z toho 793 k územným plánom a k návrhom na územné konanie, 1 464 k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb a 7 k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou (tab. č. 18).

V r. 2013 orgány verejného zdravotníctva vykonali u právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v rámci štátneho zdravotného dozoru 19 513 kontrol. Ďalej vykonali 55 šetrení sťažností a 3 petícií, vypracovali 3 364 odborných stanovísk, prešetrovali 244 podnetov (ktoré sa týkali nedostatkov v pracovnom prostredí – nadmerný hluk, prach, chemické faktory, nevyhovujúce mikroklimatické podmienky, nedostatky pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu) - (tab. č. 17).

Orgány verejného zdravotníctva pri výkone ŠZD zameranom na zistenie miery informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci použili kontrolné listy s celkovým počtom 4 722. Najviac dotazníkov informovanosti vyplnili zamestnanci na pracoviskách s rizikovým faktorom hluk (1 485), ďalej chemické látky (1 051) a zobrazovacie jednotky (877) - (tab. č. 19). Hodnotenie dotazníkov poukázalo na dostatočnú informovanosť zamestnancov o rizikových faktoroch na pracoviskách a o opatreniach na ochranu zdravia pri práci; na niektorých pracoviskách zamestnanci nevedeli či je ich práca riziková a nemali znalosť o výsledkoch meraní faktorov v pracovnom prostredí (napr. hluk).

V rámci ŠZD v r. 2013 orgány verejného zdravotníctva zmeriavali pozornosť aj na kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Celkovo bolo vykonaných 1 246 kontrol (ukončených záznamom) so zameraním najmä na priestorové podmienky pracoviska, požiadavky na pracovné miesto, osvetlenie, režim práce a odpočinku zamestnancov a absolvovanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. ŠZD bol vykonaný napr. v poisťovniach a bankách, ako aj v redakčnej a reklamnej oblasti, v správe informačných systémov a v štátnej správe. Pri výkone ŠZD boli použité kontrolné listy a bolo vydaných 9 pokynov a opatrení na odstránenie nedostatkov a zamestnávateľom nebola udelená žiadna sankcia (tab. č. 20).

V r. 2013 laboratórne pracoviská vrátane pracovísk na objektivizáciu fyzikálnych faktorov regionálnych úradov v sídle kraja a Úradu verejného zdravotníctva SR v spolupráci s odborními preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vykonávali objektivizáciu fyzikálnych, chemických a biologických faktorov v pracovnom prostredí v rámci posudkovej činnosti orgánov verejného zdravotníctva, výkonu štátneho zdravotného dozoru alebo požiadaviek fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb (platené služby). Celkovo bolo vykonaných 9 429 meraní s počtom ukazovateľov 25 002 a 71 268 analýz; najviac bolo vyšetrených vzoriek pracovného ovzdušia (2 508) a objektivizácií hluku (2 119); najvyšší počet sledovaných ukazovateľov bol pri objektivizácii hluku (6 834); najvyšší počet analýz bol vykonaný v genetickej toxikológii (16 532) - (tab. č. 21).

Orgány verejného zdravotníctva v r. 2013 za nedodržiavanie ustanovení právnych predpisov na ochranu zdravia uložili právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom viaceré sankčné opatrenia – 3 pokuty za priestupky (blokové konanie), 120 pokút za iné správne delikty podľa § 57 ods. 46 zákona č. 355/2007 Z. z. a 2 náhrady nákladov najmä za neuvedenie priestorov do prevádzky bez vydania súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nevypracovanie hodnotenia faktorov pracovného prostredia a posudkov o riziku, nevypracované prevádzkové poriadky a za odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bez vydaného oprávnenia Úradu verejného zdravotníctva SR (tab. č. 22).

Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných v roku 2013

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR	528	2 840	774	4	-	4 146
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	1013	3 207	352	34	-	4 606
FO – slobodné povolanie	1	58	6	-	-	65
FO – poľnohospodárska výroba	12	59	3	2	-	76
Fyzické osoby spolu	1 554	6 164	1 135	40	-	8 893
Verejná obchodná spoločnosť	-	12	16	9	1	38
Spoločnosť s ručením obmedzeným	95	4655	2806	786	191	8 533
Komanditná spoločnosť	-	6	10	6	1	23
Nadácia	-	6	1	-	-	7
Nezisková organizácia	-	32	14	12	6	64
Akciová spoločnosť	4	288	433	390	241	1 356
Družstvo	-	62	253	115	3	433
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	-	3	6	3	-	12
Štátny podnik	-	12	19	20	3	54
Národná banka Slovenska	-	-	-	-	-	-
Banka – štátny peňažný ústav	-	7	18	3	-	28
Rozpočtová organizácia	-	8	22	38	7	75
Príspevková organizácia	-	13	28	41	74	156
Obecný podnik	-	5	4	1	0	10
Fondy	-	-	-	-	-	-
Verejnoprávna inštitúcia	-	1	1	4	-	6
Zahraničná osoba	-	-	1	-	-	1
Sociálna a zdravotné poisťovne	-	2	7	1	2	12
Odštepny závod	-	7	17	4	3	31
Združenie (zväz, spolok)	1	33	11	-	-	45
Politická strana, hnutie	-	1	1	-	-	2
Cirkevná organizácia	-	10	4	-	-	14
Organizačná jednotka združenia	-	1	-	-	-	1
Komora (s výnimkou profesných komôr)	-	-	-	-	-	-
Záujmové združenie právnických osôb	-	7	-	-	-	7
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	3	124	85	4	-	216
Krajský a obvodný úrad	-	2	5	2	2	11
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	-	-	8	4	-	12
Právnické osoby spolu	103	5 297	3 770	1 443	534	11 147
S p o l u :	1 657	11 461	4 905	1 483	534	20 040

Zdroj: RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2013

Štátny zdravotný dozor	P o č e t
Kontrola - miestne zisťovanie (ukončená záznamom)	19 513
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	55
Šetrenie petícií	3
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	244
Odborné stanoviská (expertízy)	3 364
Konzultácie	28 493
Poradenstvo (individuálne, skupinové)	6 412
Iné činnosti*)	1 332

*) napr. šetrenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.

Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz „kontrola“

Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2013

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia kladné / záporné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	6671/12	-	6671/12
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	1506	-	1506
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia a na činnosti, ktoré môžu mať za následok vystavenie zamestnancov biologickým faktorom	25	-	25
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	59	-	59
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	59	-	59
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	723	-	723
- o návrhoch na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov	503	-	503
- o návrhoch na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác / o zrušení rizikových prác	746/76	-	746/76
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	1	-	1
- ostatné	923/61	-	923/61
S p o l u:	11264/64	-	11264/64
B. Rozhodnutia – pokyny – opatrenia	843 78	-	921
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-	2/3	2/3
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb	-	40	40
E. Záväzná stanoviská : § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.*	170	-	170
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.	2264/1		2264/1
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	793/1	-	793/1
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	1464	-	1464
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	7	-	7

* § 13 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z. s príhľadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. a zákon č. 39/2013 Z. z.)
Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Použitie kontrolných listov pri výkone ŠZD v r. 2013

RÚVZ	Počet kontrolných listov										
	A	B	C	H	K	M	N	P	R	V	Z
Banská Bystrica	-	-	19	46	11	-	2	-	52	-	96
Bardejov	4	-	22	34	4	-	-	-	-	5	20
Bratislava	28	12	32	33	20	-	13	-	10	-	14
Čadca	-	-	34	145	-	-	-	44	-	-	4
Dolný Kubín	-	-	-	18	-	-	-	17	-	-	-
Dunajská Streda	6	-	49	55	-	-	-	23	-	-	20
Galanta	10	-	18	69	-	-	-	-	-	4	32
Humenné	36	-	122	101	4	-	-	-	18	11	10
Komárno	-	-	28	6	-	-	-	-	-	-	8
Košice	-	-	73	94	34	-	-	-	-	30	-
Levice	12	-	73	80	5	-	-	-	-	4	10
Liptovský Mikuláš	-	-	-	-	-	-	-	34	22	-	7
Lučenec	-	-	15	7	-	-	-	-	-	-	1
Martin	-	-	21	25	-	-	-	99	78	-	19
Michalovce	-	32	10	2	25	-	-	-	-	-	99
Nitra	-	31	110	15	37	-	-	-	-	-	18
Nové Zámky	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	8
Poprad	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34
Považská Bystrica	4	-	12	25	10	24	-	-	52	-	-
Prešov	2	-	4	10	7	-	-	-	-	6	11
Prievidza	7	-	19	157	-	-	-	-	-	-	39
Rimavská Sobota	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	63
Rožňava	-	10	47	-	-	-	-	-	-	-	11
Senica	-	-	14	148	-	-	-	-	-	-	37
Spišská Nová Ves	5	11	21	72	-	-	-	-	-	41	30
Stará Ľubovňa	-	-	17	18	-	-	-	7	-	-	72
Svidník	6	-	64	58	6	-	-	47	3	2	30
Topoľčany	2	-	27	57	5	-	-	-	-	-	-
Trebišov	4	-	44	19	1	-	-	-	11	-	2
Trenčín	20	-	33	69	24	4	-	4	18	-	45
Trnava	20	1	18	5	20	-	-	4	6	-	18
Veľký Krtíš	-	-	15	18	-	-	-	-	-	-	33
Vranov n/Topľou	-	-	6	6	-	-	-	-	-	-	8
Zvolen	-	-	10	46	-	-	-	-	-	-	12
Žiar n/Hronom	18	-	27	47	-	-	9	47	-	-	65
Žilina	-	-	3	-	-	-	-	55	-	-	1
Spolu	193	97	1051	1485	213	28	24	381	270	103	877

Zdroj: RÚVZ v SR

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory

M – záťaž teplom a chladom

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

Z – zobrazovacie jednotky

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami v r. 2013

Kraj	P o č e t			
	Kontrola ukončená záznamom	Kontrolné listy	Pokyny / opatrenia na odstránenie nedostatkov	Sankčné opatrenia
Bratislavský	235	14	9	-
Trnavský	20	107	-	-
Trenčiansky	21	84	-	-
Nitriansky	11	44	-	-
Žilinský	205	31	-	-
Banskobystrický	401	270	-	-
Košický	292	191	-	-
Prešovský	61	142	-	-
Spolu	1246	883	9	-

Zdroj: RÚVZ v SR

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonaná ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v r. 2013

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	2 508	4 372	14 024
Biologický materiál	1 161	2 544	5 648
Genetická toxikológia	279	167	16 532
Hluk	2 119	6 834	14 248
Vibrácie	31	140	255
Optické žiarenie ²⁾	1 223	4 225	5 297
Elektromagnetické pole	12	192	276
Mikroklimatické podmienky	1 211	5 497	13 312
Ionizujúce žiarenie	885	1 031	1 676
S p o l u :	9 429	25 002	71 268

¹⁾ chemické faktory, prach²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná v spolupráci s laboratórnymi pracoviskami, vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v spolupráci s odborními preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie.

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2013

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie	3	129 €
Pokuty za priestupky – pokuty do 1 659 € okrem blokových (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 46 zákona č. 355/2007 Z. z.)	120	53 601 €
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Trestné oznámenie	-	-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	2	57 €
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)	-	-
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)	-	-

Zdroj: RÚVZ v SR

9. Spoločné dozorné aktivity s inými orgánmi dozoru**Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce**

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi Úradom verejného zdravotníctva SR a Národným inšpektorátom práce v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci RÚVZ v sídle kraja realizovali s príslušnými inšpektorátmi práce spoločné štvrťročné porady za účelom vzájomnej výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni.

Predmetom spoločných porád bolo najmä upresnenie termínov, určenie postupu a zhodnotenie spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce, informovanie o záveroch Európskej kampane (SLIC) – „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ a zhodnotenie spolupráce, riešenie podnetov a sťažností na nevyhovujúce pracovné podmienky, plnenie povinností zamestnávateľov na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov najmä pred záťažou teplom za mimoriadne teplých dní, informácie o príprave, zmenách a novelách legislatívnych úprav, o poskytovaní rekondičných pobytov pre zamestnancov zaradených do rizikovej kategórie a zaraďovaní prác do rizika.

Zástupcovia RÚVZ ďalej na poradách informovali o zameraní ŠZD na ochranu zdravia zamestnancov s cieľom znížiť zdravotné riziká z veľmi toxických a toxických látok a zmesí a karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu. V roku 2013 zamerali pozornosť aj na expozíciu zamestnancov látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

V nadväznosti na závery z celoslovenskej pracovnej rady vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR uskutočnenej v dňoch 22.-23.5.2013 vykonali RÚVZ v SR s orgánmi inšpekcie práce spoločné previerky zamerané na nebezpečné chemické faktory pri práci (na kontrolu informovanosti zamestnancov, na pracovisko, prevádzkové poriadky, posudky o riziku, karty bezpečnostných údajov, plnenie povinností zamestnávateľa) a na

pracoviská, kde sú vyhlásené rizikové práce vrátane kontroly činnosti PZS na týchto pracoviskách.

Orgány verejného zdravotníctva vykonali s orgánmi inšpekcie práce celkom 19 spoločných previerok, z toho najviac previerok vykonali v Trnavskom kraji (4) a v Nitrianskom kraji (3).

V kontrolovaných spoločnostiach boli zistené nasledovné nedostatky:

- nezabezpečenie používania OOPP (ochranné rukavice, ochranné okuliare, respirátor) pri čistení technologického zariadenia acetónom
- nebol aktualizovaný posudok o riziku pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi
- nebol predložený RÚVZ návrh na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami
- neboli označené zásobníky chemických látok v sklade živíc
- nebol aktualizovaný prevádzkový poriadok na činnosti súvisiace s expozíciou chemickým faktorom, karcinogénom a mutagénom pri práci
- nebol predložený RÚVZ návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác
- nevykonané technické opatrenia, ktoré by zmiernili škodlivé účinky vyvolané chemickými látkami alebo zmesami (v priestoroch výroby sa nachádzali nebezpečné chemické látky a zmesi bez záchytných vaní).

RÚVZ v SR vykonali v rámci ŠZD aj kontroly v spoločnostiach, ktoré požiadali Národný inšpektorát práce o udelenie certifikátu „Bezpečný podnik“. Na základe zistení zo ŠZD a posúdenia úrovne ochrany zdravia zamestnancov pri práci orgány verejného zdravotníctva vydali celkom 5 súhlasných stanovísk pre žiadateľov o udelenie certifikátu „Bezpečný podnik“ (TIMAN SLOVAKIA s.r.o., Bošany, EUROPIN s.r.o., Trenčianske Stankovce, Thermoplastik s.r.o., Poriadie, VÁHOSTAV-SK, a.s., Žilina a Nemak Slovakia, s.r.o., Žiar nad Hronom).

Tabuľka č. 23

Spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách v r. 2013

Spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce		
Kraj	Počet	Organizácia (firma)
Bratislavský	2	CYTOPATHOS, spol. s r.o., Bratislava GUPRESS s.r.o., Bratislava
Trnavský	4	IBA CHEMOLAK, s.r.o., Smolenice LEVAN Trnava, s.r.o., Trnava KAISER Eastern Europe, s.r.o., Krakovany Johns Manville Slovakia, a.s., Trnava
Nitriansky	3	Chemos adhesives, s.r.o., Topoľčany Nefab Packaging Slovakia, s.r.o., Levice-Géňa SERIOPLAST SLOVAKIA, s.r.o. Bratislava, prevádzka Levice
Banskobystrický	2	Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Klinika pediatrickej onkológie a hematológie SZU, Banská Bystrica TOMOS, s.r.o., Lučenec
Trenčiansky	2	COOPBOX Eastern, s.r.o., Nové Mesto nad Váhom VIPO s.r.o. Partizánske

Prešovský	2	KOVO SIPOX a.s., Stropkov POLYFORM, s.r.o., Podolínec
Košický	2	FIBERSTRUCT s.r.o. Strážske GtO Slovakia s.r.o. Brzotín
Žilinský	2	SUDARTRADE spol. s r.o., Závažná Poruba COLLMA, spol. s r.o., Martin
Spolu:	19	

* Vykazujú vybrané RÚVZ so sídlom v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici, Trenčíne, Prešove, Košiciach a Žiline
Zdroj: RÚVZ v SR

Vyhodnotenie spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce v rámci európskej kampane SLIC - Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci

ÚVZ SR bol v spolupráci s Národným inšpektorátom práce v rokoch 2011-2012 gestorom európskej kampane Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC Štokholm) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“. Cieľom kampane bolo na základe spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva poukázať na psychosociálne riziká pri práci a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci.

Realizácia kampane prebiehala v malých a stredných podnikoch v troch odvetviach: zdravotníctvo (vrátane sociálnych služieb), hotely a reštaurácie (služby) a podniková doprava tovarov.

V roku 2013 odbor PPL ÚVZ SR vyhodnotil dotazníkové výsledky cca 2 020 zamestnancov, zapojených do kampane v 99 podnikoch (elektronicky bolo spracovaných a vyhodnotených 8 048 dotazníkov), vypracoval celoslovenskú správu a výsledky mediálne odprezentoval na tlačovej konferencii v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Úloha bude skončená v roku 2014 spracovaním podnikových výsledkov a poskytnutím spätnej väzby zamestnávateľom zapojeným do kampane.

Kampaň bola informačná, zameraná na zistenie aktuálneho stavu a upozornenie zamestnávateľov na ich povinnosť. Komunikácia so zamestnávateľmi a zamestnancami bola v drvivej väčšine prípadov dobrá, zamestnávatelia uvítali možnosť dozvedieť sa viac o faktore práce, s ktorého posúdením doteraz nemali veľa skúseností.

V prevažnej časti vybraných zamestnávateľských subjektov sa posúdenie psychosociálnych rizík doposiaľ nevykonávalo, alebo malo len formálny charakter a nezodpovedalo skutočnému stavu.

V subjektoch s väčším počtom zamestnancov sa zamestnávatelia v niekoľkých prípadoch venovali hodnoteniu psychickej pracovnej záťaže, snažili sa eliminovať dopad zvýšenej záťaže na zamestnancov a vytvárať zdravé pracovné prostredie. Hlavne v subjektoch, kde pôsobí pracovná zdravotná služba bolo hodnotenie psychickej pracovnej záťaže častejšie zahrnuté v dokumentácii o hodnotení rizík. Psychická pracovná záťaž však nazahŕňa sociálne, resp. psychosociálne charakteristiky, teda nenahrádza posúdenie psychosociálnych faktorov pri práci.

S dobrým príkladom sa v praxi stretli riešitelia kampane v niekoľkých podnikoch, kde zamestnávatelia prejavili záujem dozvedieť sa viac o problematike psychosociálnych faktorov pri práci, deklarovali aktívnu snahu podporovať aj psychické zdravie svojich zamestnancov a dobrú pohodu pri práci, prípadne predložili posúdenie rizika alebo plán na elimináciu psychickej záťaže a stresu pri práci.

Medzi dobré príklady patrilo napr. dôsledné zaučenie novoprijatých zamestnancov, zlepšenie komunikácie medzi zamestnávateľom a zamestnancami, oboznámenie zamestnancov s rizikami, zavedenie skupinovej práce, správna organizácia práce, eliminácia monotónnej práce, vhodné pracovné podmienky, efektívne riadenie práce, možnosť zmeniť na určitú dobu pracovné zaradenie, podpora zamestnancov, pravidelné porady s možnosťou hovoriť o problémoch na pracovisku, včasné informovanie o nárazovej práci, ohodnotenie práce zamestnanca (finančné, nefinančné), vzdelávanie zamestnancov.

Vo vnímaní psychosociálnej záťaže pri práci boli výsledky odlišné v rezorte zdravotníctva oproti ostatným dvom sektorom a to ani nie tak na celoslovenskej úrovni, ako v jednotlivých podnikoch a na úrovni jednotlivcov. Nie je to novinka, je to dlhodobý trend, ktorý vyplýva aj zo samotnej podstaty práce v zdravotníctve a v sociálnych službách, spojenej s vysokým pracovným zaťažením, emocionálnou záťažou, vysokou mierou zodpovednosti, obmedzenými rozhodovacími kompetenciami, častými konfliktnými situáciami (s pacientmi, klientmi, príbuznými, kolegami), malou spoločenskou prestížou profesie, veľakrát chýbajúcou sociálnou podporou/oporou (v zmysle ľudskej účasti, prejavenia záujmu, vypočutia a pochopenia), nedostatočným finančným ohodnotením práce. Celkovo však vo všetkých troch sektoroch zamestnanci vykazovali vysoké pracovné nasadenie.

Pozoruhodné bolo aj zistenie, že zamestnanci v jednotlivých sektoroch využili dotazníkový priestor na naozaj konštruktívne popísanie pracovných podmienok, aj tých najťažších, pri zachovaní pomerne pozitívneho vzťahu k samotnej práci.

RÚVZ v SR v priebehu roka prezentovali výsledky kampane Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci a informovali vybrané zúčastnené subjekty o predbežných celoslovenských výsledkoch.

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách podľa zákona č. 261/2002 Z. z.

V roku 2013 orgány verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia vykonali spoločné dozorné aktivity podľa zákona č.261/2002 Z. z. v rámci štátneho zdravotného dozoru. Koordinované kontroly uskutočnili RÚVZ v SR celkom v 47 spoločnostiach, z ktorých 19 bolo zaradených do kategórie A a 28 do kategórie B. Najviac kontrol vykonali RÚVZ v Banskobystrickom kraji (10), v Košickom kraji (9) a v Trenčianskom kraji (7).

Kontroly v spoločnosti MSM Martin, s.r.o., Martin (bývalý Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s.) a na letisku M. R. Štefánika – Aiport Bratislava, a.s. neboli vykonané, nakoľko nepatria do pôsobnosti RÚVZ.

Koordinovaná kontrola nebola vykonaná ani v spoločnosti Slovglass Poltár, s.r.o., ktorá v čase previerky bola „v konkurze“. Vzhľadom na to, že celý jej majetok bol predaný spoločnosti CONVEY a.s. Bratislava, kontrola sa uskutoční až v tomto novom subjekte.

Z dôvodu zlúčenia spoločnosti SLOVNAFT, a.s. Bratislava a spoločnosti Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. od 1.1.2013 kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z. z. bola vykonaná len v spoločnosti SLOVNAFT, a.s.

Pri spoločných koordinovaných kontrolách orgány verejného zdravotníctva v roku 2013 uložili celkom 7 opatrení, z toho najviac (3) uložili RÚVZ v Žilinskom kraji. Opatrenia sa týkali najmä prevádzkovania bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nepredloženia posudku o riziku pre manipuláciu s bremenami, prevádzkového poriadku, návrhu na zaradenie prác do kategórií a posúdenia rizík.

Spoločne koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách (podľa zákona č. 261/2002 Z. z.)				
Kraj	Previerka vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu	Počet uložených opatrení
Bratislavský	Bratislava	MESSER SLOVNAFT s.r.o., Bratislava	A	-
		TRANSPETROL, a.s. Bratislava – odovzdávacia stanica ropy č. 1	A	-
		DSV Slovakia, s.r.o. Senec	B	-
		Duslo, a.s. Šaľa – odštepny závod ISTROCHEM	B	-
		BRENTAG SLOVAKIA, s.r.o. Bratislava – Obchodné stredisko Pezinok	A	-
		SLOVNAFT a.s. Vlčie hrdlo – prevádzka EJ 2, Bratislava	B	-
Trnavský	Trnava	Chemolak, a.s. Smolenice	A	-
		TRANSPETROL, a.s. Bratislava – prečerpávacia stanica č. 5 Bučany	B	-
		ENVIRAL, a.s., Leopoldov	A	-
		Saneca Pharmaceuticals a.s., Hlohovec	B	-
Trenčiansky	Prievidza	TOMEGAS SK, s.r.o. Čadca – prevádzka Partizánske	A	1
		SLOVECA SASOL SLOVAKIA, spol. s r.o. – závod Nováky	B	-
		SE, a.s., Elektrárne Nováky – závod Zemianske Kostolany	A	-
		VEGUM, a.s. Dolné Vestenice	A	-
		FORTISCHEM a.s., Nováky	B	-
	Považská Bystrica	KONŠTRUKTA – Defence, a.s. – Prevádzka špeciálneho skúšobníctva Lieskovec, Dubnica nad Váhom	B	-
	Trenčín	ECO Energy Service, spol. s r.o. Pezinok – prevádzka Bánovce nad Bebravou	B	-
Nitriansky	Levice	Slovenské elektrárne, a.s. Bratislava, závod AE Mochovce	A	-
		TRANSPETROL a.s., Bratislava – Prečerpávacia stanica č. 4 Tupá	B	-
	Nové Zámky	REAL HM, s.r.o., Nové Zámky	A	-
	Nitra	MESSER TATRAGAS, spol. s r.o. Bratislava – OS Duslo, a.s. Šaľa	A	-
		Duslo, a.s. Šaľa	B	-
Žilinský	Martin	ISTROCHEM EXPLOSIVES a.s., Sklady priemyselných trhavín Sklené	B	-
	Žilina	Zväz pre skladovanie zásob, a.s. – Terminál Horný Hričov	B	-
		MESSER TATRAGAS, s.r.o. Bratislava, obchodné stredisko – odbytový sklad Žilina	A	3
Banskobystrický	Rimavská Sobota	MATRIX SLOVAKIA, s.r.o., Spišská Nová Ves, prevádzka Jelšava	A	-

	Zvolen	SLOVNAFT, a.s. – Terminál Stožok a Produktovod PS 25 Stožok	B	-
		Zväz pre skladovanie zásob, a.s. – Terminál Stožok	B	-
	Žiar nad Hronom	SLOVALCO, a.s. Žiar nad Hronom	A	-
		SLOVNAFT, a.s. Bratislava – Produktovod PS 22 Hronský Beňadik	A	-
		Zväz pre skladovanie zásob, a.s. Bratislava – Terminál Hronský Beňadik	B	-
		CMK, s.r.o. Žarnovica	B	-
	Banská Bystrica	Brenntag Slovakia s.r.o. - Obch.stredisko Slovenská Ľupča	A	-
		Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča	B	-
		PTCHEM s.r.o., Nemecká	B	1
Prešovský	Prešov	SLOVNAFT, a.s. Bratislava – Terminál Kapušany	B	1
	Poprad	OKTAN, a.s. Kežmarok	A	-
	Humenné	ORICA Slovakia, s.r.o.	B	1
Košický	Košice	MESSER TATRAGAS, s.r.o. Bratislava – výrobn-obch.stredisko Košice	A	-
		TRANSPETROL, a.s., Prečerpávací stanica č. 2, Moldava nad Bodvou	B	-
		PROBUGAS, a.s. – Haniska pri Košiciach	B	-
		U.S.Steel Košice, s.r.o., DZ Energetika	B	-
	Michalovce	TRANSPETROL, a.s. Bratislava – Prečerpávací stanica č. 1 Budkovce	B	-
		Slovenské elektrárne, a.s. Bratislava, OZ Elektrárne Vojany	A	-
		SWS, s.r.o. Vojany	B	-
		FLAGA, s.r.o., Bánovce nad Ondavou	B	-
	Trebišov	PROGRES TRADING, a.s. – SMO Trebišov	B	-
	Spolu:	47		

Zdroj: RÚVZ v SR

10. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s novou chemickou legislatívou

V r. 2013 RÚVZ v SR vo vzájomnej súčinnosti s kontrolnými orgánmi podľa zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) vykonali kontrolu dodržiavania tohto zákona v rozsahu pôsobnosti zákona č. 355/2007 Z. z.

RÚVZ v SR vydali celkom 1 139 súhlasných rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane schválenia prevádzkových poriadkov, ktorých súčasťou bol posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi. Najviac rozhodnutí vydal RÚVZ v Bratislavskom kraji (258), v Banskobystrickom kraji (204) a v Žilinskom kraji (197).

Z celkového počtu rozhodnutí sa 66 súhlasných rozhodnutí týkalo činností spojených s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov.

V Trenčianskom kraji bolo vydaných 11 rozhodnutí na uvedenie do prevádzky pre subjekty, v ktorých zatiaľ nebol schválený prevádzkový poriadok pre prácu s chemickými faktormi. Niektoré subjekty boli uvedené len do skúšobnej prevádzky z dôvodu chýbajúcej objektivizácie chemických faktorov na pracovisku.

V osobitných konaniach boli v Trnavskom kraji schválené 4 prevádzkové poriadky pre práce s chemickými faktormi, v 2 prípadoch bol prevádzkový poriadok schválený rozhodnutím o návrhu na zaradenie prác do kategórií rizikových prác.

Orgány verejného zdravotníctva v rámci Trnavského kraja vydali 22 súhlasov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Za takéto odstraňovanie bez oprávnenia uložil RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach spoločnosti Ivan Šidlo, Nitrianske Rudno pokutu. Sankcie za odstraňovanie azbestocementovej krytiny bez potrebných oprávnení boli uložené aj 3 subjektom v Banskobystrickom kraji.

V r. 2013 bolo na RÚVZ v SR podaných celkom 2 499 oznámení o začatí DDD činnosti v súvislosti s výkonom deratizácie a dezinfekcie a aplikácií prípravkov na ochranu rastlín proti škodcom. Uvedené oznámenia obsahovali všetky informácie požadované podľa zákona č. 355/2007 Z. z. Ako z obsahu oznámení vyplýva, toxické a veľmi toxické prípravky sa pri poľnohospodárskych a lesných prácach už dlhodobo nepoužívajú.

Podľa § 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z. bola v 1 prípade zakázaná činnosť, a to zákaz mechanického a vysokotlakového vodného čistenia (WAP) azbestocementovej strešnej krytiny objektu Zdravotného strediska vo Svätom Jure.

Nakoľko v spoločnosti VÁHOSTAV-SK, Žilina hrozilo poškodenie zdravia alebo života, RÚVZ so sídlom v Žiline nariadilo prevádzkovateľovi nainštalovať ochranné zásteny pri práci na páliacom stroji v hale č.4 v prevádzke so sídlom v Hornom Hričove. Prevádzkovateľ vykonal aj objektivizáciu faktorov pracovného prostredia so zameraním na chemické škodliviny na pracovisku lakovňa.

Orgány verejného zdravotníctva v r. 2013 uložili celkom 4 sankčné opatrenia za správne delikty v oblasti chemických látok podľa § 57 ods.28 písm. e), f), g), h) a i) zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške 8 651 € a 16 sankčných opatrení podľa § 57 ods. 39 písm. b), c) a d) zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške 6 841 €.

V Michalovskom okrese boli uložené 2 sankcie týkajúce sa predaja toxických látok (elektronických cigariet) z dôvodu prevádzkovania priestorov bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva.

Tri pokuty boli uložené v Spišskonovoveskom regióne za nesplnenie si povinností spoločností zhodnotiť zdravotné riziká a predložiť na schválenie prevádzkový poriadok pre prácu v expozícii chemickým faktorom.

RÚVZ so sídlom v Bratislave riešil v r. 2013 podnet postúpený zo SOI v Bratislave vo veci predaja elektronických inhalátorov E-liquid s obsahom nikotínu 0,9-1,8 % v prevádzkovej jednotke v OD Centrum Bratislava – prevádzkovateľ Nákupný Raj, pričom prevádzkovateľ nedisponoval rozhodnutím RÚVZ k uvedeniu predajne do prevádzky a kartami bezpečnostných údajov. Na výrobkoch ani na obale sa nenachádzali symboly nebezpečenstva, slovné vyjadrenia nebezpečenstva a niektoré boli označené ako toxické. Účastníkovi konania bola uložená pokuta za správny delikt podľa § 57 ods. 39 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z. Konanie účastníka konania Igora Mihála (BA) bolo z dôvodu nepredloženia osvedčenia o odbornej spôsobilosti fyzickej osoby-podnikateľa (vedúceho zamestnanca) na prácu s toxickými látkami a zmesami zastavené, nakoľko predložená KBÚ identifikovala zmes s obsahom 2,4 % nikotínu ako toxickú.

Orgány verejného zdravotníctva sa podľa § 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z. vyjadrili k 6 bezpečnostným správam.

Tabuľka č. 25a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov a mutagénov v r. 2013

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov, látok reprodukčne toxických a látok vzbudzujúcich veľké obavy § 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.	P o č e t súhlasných/nesúhlasných rozhodnutí
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov, látok reprodukčne toxických a látok vzbudzujúcich veľké obavy) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	1 139

* Týka sa prevádzok, u ktorých orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi.

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 25b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov v r. 2013

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1
Oznámenie o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi alebo právnickými osobami (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	2 499
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Nariadenie opatrení v prípade, že hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam, látkam reprodukčne toxickým a látkam vzbudzujúcim veľké obavy. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	1

Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia. (§ 26 ods. 3 písm. e) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 25c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov v r. 2013

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet	V sume
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 28 písm. e), f), g), h), i) zákona č. 355/2007 Z. z.	4	8 651 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), c), d) zákona č. 355/2007 Z. z.	16	6 841 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 41 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty uložené podľa § 36 zákona č. 67/2010 Z. z. za správne delikty uvedené v §§ 33-35 zákona č. 67/2010 Z. z.	-	-
Poriadkové pokuty uložené podľa § 38 zákona č. 67/2010 Z.z.	-	-

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 25d

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov v r. 2013

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z.)	6

Zdroj: RÚVZ v SR

11. Chemická bezpečnosť v Slovenskej republike

Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR

V roku 2013 odbor PPL (ako Národné kontaktné miesto chemickej bezpečnosti v SR) riadil a koordinoval všetky činnosti súvisiace s chemickou bezpečnosťou v SR prostredníctvom Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti v SR. V rámci Komisie boli plnené úlohy, požiadavky a odporúčania v zmysle Medzinárodného programu chemickej bezpečnosti (IPCS) a záverov zasadaní medzinárodných organizácií, programov, konferencií najmä WHO, SAICM, SAICM zasadaní regiónu strednej a východnej Európy, ICCM, IOMC, UNEP a ILO a záverov zasadaní rôznych medzirezortných komisií a pracovných skupín zameraných na problematiku chemických látok.

Programom zasadania Komisie uskutočnenej dňa 27.11.2013 boli nasledovné témy:

- ***Aktuálne priority a aktivity chemickej bezpečnosti***

Medzivládne fórum chemickej bezpečnosti (ďalej „IFCS/Fórum“) pokračuje vo svojej dôležitej úlohe, a to v poskytovaní otvoreného a transparentného mechanizmu pre diskusiu o otázkach spoločného záujmu. O nových a novoobjavených problémoch v oblasti chemickej bezpečnosti pripravuje podklady, ktoré sú východiskovými materiálmi pre posúdenie konkrétnych situácií a záujmov v krajinách.

IFCS pokračuje v práci aj ako dôležitý a účinný mechanizmus pre posilnenie Strategického prístupu k medzinárodnému manažmentu chemických látok (ďalej len „SAICM“) a podporu jeho implementácie. IFCS vytvára prepojenie medzi národnými vládami, medzivládnymi a mimovládnymi organizáciami vrátane súkromného sektora, čo umožňuje uľahčiť budovanie konsenzu.

Prostredníctvom otvorenej diskusie a rozhovorov Fórum poskytuje všetkým zúčastneným krajinám nezávislý a objektívny zdroj informácií o otázkach manažmentu chemických látok vrátane zdravotných, environmentálnych a socioekonomických vplyvov a ich možných účinkov.

Kľúčovými prvkami pre činnosť Fóra je prispievať k ICCM procesom v období medzi zasadaniami ICCM, spolupracovať na príprave programu rokovaní, stimulovať činnosť pomocou ICCM a získavať nové a naliehavé otázky pre diskusiu.

Aktuálnymi prioritami v oblasti chemickej bezpečnosti sú v súčasnosti: olovo vo farbách, chemické latky vo výrobkoch, nebezpečné látky v elektrických a elektronických výrobkoch, perfluorované chemické látky a prechod k bezpečnejším alternatívam, nanotechnológie a nanomateriály, perzistentné farmaceutické látky znečisťujúce životné prostredie a endokrinné disruptory - chemické.

- ***Projekt NANOFORCE***

Na riešení medzinárodného projektu Nanoforce, ktorého hlavné ciele sú zamerané na zlepšenie rámcových podmienok na podporu inovácií v sektore nanotechnológií, spolupracuje Zväz chemického a farmaceutického priemyslu SR (ďalej len „ZCHFP SR“). Účelom projektu je spojiť súkromné a verejné organizácie, aby spolupracovali v interdisciplinárnom prieskume nanotechnológií a vytvárali vhodné technické a finančné podmienky pre realizáciu najperspektívnejších laboratórnych výsledkov na inovačné priemyselné aplikácie.

Projekt je riešený na štyroch úrovniach, a to na technickej, systémovej, realizačnej a finančnej. V rámci technickej úrovne prebieha spoločné hodnotenie fyzikálnych, toxikologických a ekotoxikologických vlastností troch vybraných nanomateriálov.

ZCHF SR sa bude v rámci projektu aktívne podieľať na: monitorovaní a analýze súčasného stavu použitia nanotechnológií a identifikácii možných ďalších potrieb, tvorbe a prenose informácií o bezpečnom používaní nanočastíc v celom ich životnom cykle svojim členom, ako aj vedecko-technickej obci a verejnosti, čím bude môcť poskytnúť cenné informácie, poznatky a vedomosti z najnovšieho trendu vývoja nanotechnológií, príprave platformy, kde bude možno získať konkrétne informácie a možnosti o využití nanotechnológií a zapojení sa slovenských chemických a priemyselných podnikateľských subjektov do širšieho využitia nanotechnológií.

Vo ZCHF SR bola zriadená aj pracovná skupina NANO, ktorej členovia sú zástupcovia členských spoločností, Slovenskej technickej univerzity, SAV, Ministerstva životného prostredia SR a Centra pre látky a chemické prípravky.

- ***Prijatie dodatkov k prílohám A, B a C Štokholmského dohovoru***

Štokholmský dohovor o perzistentných organických polutantoch (ďalej len „POPs“) je právne záväzný medzinárodný dohovor s cieľom eliminovať vybrané perzistentné organické chemické látky. Zaväzuje zmluvné strany prijať opatrenia na zníženie alebo vylúčenie z výroby, zníženie uvoľňovania z výroby a na zníženie alebo vylúčenie uvoľňovania zo zásob a odpadov.

Dohovor bol prijatý v roku 2001, Slovenská republika ho ratifikovala 5. augusta 2002. Na svojom štvrtom zasadaní (4.- 8. mája 2009 v Ženeve) a piatom zasadaní (25.-29. apríla 2011 v Ženeve) Konferencia zmluvných strán Štokholmského dohovoru prijala k prílohám A, B a C dodatky s cieľom zapísať do príslušných príloh ďalšie chemické látky. Dodatky k prílohám nadobudli platnosť pre Slovenskú republiku dňa 8. augusta 2013.

- ***Vývoj v oblasti prepravy nebezpečného nákladu***

Nebezpečný náklad po ceste sa prepravuje podľa Európskej dohody o medzinárodnej preprave nebezpečného tovaru - ADR a po železnici podľa Európskej dohody o medzinárodnej preprave nebezpečného tovaru - RID. Zmeny v týchto dohodách sú zapracované každé dva roky (2011, 2013, 2015, ...).

V Slovenskej republike je v súčasnosti zakázaná jazda s nebezpečným nákladom cez tunely a cez oblasti vodných zdrojov. V nadväznosti na platné právne predpisy SR prejazd cez Bratislavu však nie je možný bez ich porušenia.

ZCHF SR sa zapojil do projektov chemickej logistiky Chem Log a Chem Log T&T. Ich cieľom je hľadať nové riešenia v logistike podnikov chemického priemyslu združených v ZCHF a riešenia, ktoré odľahčia cesty, podporiť kombinovanú dopravu, zvýšiť bezpečnosť chemickej logistiky a monitorovať prepravu vybraných nebezpečných látok.

ZCHF SR chce súčasne prispieť k zjednoteniu systémov identifikácie a monitorovania zásielok - Tracking and Tracing, ktoré budú v budúcnosti využívať navigačný systém Galileo, prenos údajov sieťami GSM a identifikáciu vozidiel a zásielok systémom RFID (Radio Frequency Identification).

V rámci riešenia projektu bude ZCHF SR zapájať nielen podniky ZCHF, ale aj cestných, železničných a riečnych dopravcov a operátorov kombinovanej dopravy za účelom vybudovania liniek kontinentálnej kombinovanej dopravy cez Slovensko s využitím našej polohy v strede Európy.

- **Informácia o legislatíve v odpadovom hospodárstve a novelách súvisiacich s transpozíciou smerníc Európskeho spoločenstva**

Základným zákonom v odpadovom hospodárstve je zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a predpisov, ktorým sa riadia všetky komodity odpadov okrem obalov. Jeho cieľom je prispieť k ochrane zdravia ľudí a životného prostredia, ako aj k environmentálne šetrnému zhodnocovaniu a zneškodňovaniu odpadu.

Niektoré ustanovenia zákona o odpadoch sa vykonávajú v zmysle vyhlášky č.283/2013 Z. z. V nadväznosti na prijatie novej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/65/EÚ a jej prebratie do legislatívy SR dňa 1. januára 2014 nadobudne účinnosť nový zákon o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických zariadeniach a elektronických zariadeniach (č. 346/2013 Z. z.). Podľa ustanovení predmetného zákona orgánmi dohľadu nad trhom sú Slovenská obchodná inšpekcia a Štátny ústav pre kontrolu liečiv. Zoznam obmedzených látok s maximálne prípustnými hodnotami hmotnostnej koncentrácie v homogénnych materiáloch je uvedený v prílohe č. 1 zákona č. 346/2013 Z. z.

Ďalšia činnosť súvisiaca s problematikou chemickej bezpečnosti v SR v r. 2013:

- Plnenie úloh vyplývajúcich z členstva národnej koordinátorky chemickej bezpečnosti v SR
 - v medzirezortnej koordinačnej skupine zástupcov orgánov štátnej správy vykonávajúcich kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií
 - v rezortnej koordinačnej skupine MŽP SR pre oblasť súvisiacu s manažmentom chemických látok
 - v medzirezortnej pracovnej skupine na prípravu „Pozícií SR pre MŽP SR“
 - v medzirezortnej pracovnej skupine pre sporné otázky v oblasti trvalo udržateľnej chémie
 - v sektorovej pracovnej skupine k návrhu „Predbežného stanoviska k návrhu nariadenia EP a Rady o umiestňovaní biocídnych výrobkov na trh a o používaní biocídnych výrobkov“
 - v medzirezortnej pracovnej skupine pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia ES č. 1907/2006 (REACH) v rámci EÚ
 - v poradnom orgáne generálneho riaditeľa SÚTN pre oblasť bezpečnosti a občana
 - v technickej komisii SÚTN TK 91 „Osobné ochranné prostriedky“
- plnenie úloh vyplývajúcich
 - zo spolupráce s národným kontaktným miestom pre Strategický prístup k medzinárodnému manažmentu chemických látok pri posilňovaní a implementácii SAICM
 - z Rotterdamského dohovoru
 - z Dohovoru MOP č. 170 z r. 1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci
 - pre kontaktnú osobu v problematike prípravkov na ochranu rastlín
 - z pozície konzultanta pri spracovávaní noriem v oblasti chémie
- vypracovanie dotazníka pre Agentúru ANSES (FR) „Questionnaire bisphenol-A (BPA) – CAS No 80-05-7 – use in thermal papers“
- vypracovanie dotazníka a komentárov pre francúzsku Agentúru pre potraviny, životné prostredie a bezpečnosť a ochranu zdravia týkajúceho sa používania amoniaku a amónnych solí

- aktualizácia uplatňovania Agendy 21 kapitoly 19: „Environmentálne vhodné zaobchádzanie s toxickými chemickými látkami vrátane zamedzenia nezákonnej medzinárodnej prepravy toxických a nebezpečných zmesí“ a vyhodnotenie ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja
- vypracovanie súhrnnej správy za r. 2013 o spoločných dozorných aktivitách orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných podnikoch v SR podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií vrátane zistených nedostatkov a opatrení uložených RÚVZ v SR
- vypracovanie súhrnnej správy za r. 2013 o spoločných previerkach orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách
- priebežná kontrola dodržiavania stanoveného harmonogramu spoločných koordinovaných kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z. z., zasielania záznamov z kontrol a oznámení o začatí kontrol
- spolupráca so Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR
- príprava a prezentácia prednášky „Aktuálne priority a aktivity chemickej bezpečnosti“
- príprava a prezentácia prednášky „Koordinované kontroly v zmysle zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií v znení zákona na odbornom školení
- prezentácia podaná formou informácie o činnosti Národného kontaktného miesta chemickej bezpečnosti v SR a jeho aktivitách v oblasti nanomateriálov a nanotechnológií na zasadaní pracovnej skupiny „Nanomateriály“ a okrúhleho stola „Zodpovedné využívanie a výroba nanomateriálov“
- Spracovanie zoznamov chemických látok podľa nariadení Komisie (EÚ) a nariadení Európskeho Parlamentu a Rady
 - CMR látok (látky mutagénne, karcinogénne látky a látky poškodzujúce reprodukciu)
 - 138 látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy (SVHC)
 - látok v zmysle prílohy XVII nariadenia (ES) REACH
 - aktívnych látok, ktoré boli identifikované ako dostupné na trhu pred 14.5.2000 ako aktívne látky biocídnych výrobkov na účely iné ako sú uvedené v Smernici 98/8/ES
 - existujúcich aktívnych látok (biocídnych výrobkov), ktoré sa majú preskúmať v rámci programu posudzovania – „kontrolného programu“
 - látok „Obmedzenia výroby, uvádzania na trh a používania určitých nebezpečných látok, prípravkov a výrobkov“ s uvedenými podmienkami obmedzenia
- vypracovanie stanoviska
 - pre Radu EÚ v rámci pozície SR k návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa členské štáty splnomocňujú, aby v záujme Európskej únie ratifikovali Dohovor Medzinárodnej organizácie práce č. 170 o bezpečnosti pri používaní chemických látok pri práci z roku 1990
 - k návrhu NV SR, ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 336/2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom v znení neskorších predpisov
 - k návrhu zákona o orgánoch štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trhu a ich používanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - k návrhu zákona o veterinárnej starostlivosti
 - k návrhu Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 92/58/EHS, 92/85/EHS, 94/33/ES, 98/24/ES a 2004/37/ES

- s cieľom zosúladiť ich s nariadením (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí
- k návrhu predbežného stanoviska SR k „Návrh nariadenia EP a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č.528/2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na určité podmienky prístupu na trh“
 - k návrhu smernice EP a Rady o harmonizácii zákonov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania tlakových zariadení na trhu
 - k výnosu MH SR, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MH SR č. 3/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných požiadavkách na klasifikáciu, označovanie a balenie nebezpečných látok a zmesí
 - k návrhu NV SR, ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 336/2011 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov a zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom v znení neskorších predpisov
 - k novému zneniu návrhu zákona o pôsobnosti orgánov štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trh a ich používanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - k návrhu vyhlášky MZ SR, ktorou sa vydáva zoznam rizikových látok na základe zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch v znení zákona č. 40/2013 Z. z.
 - k návrhu nariadenia Komisie (EÚ), ktorým sa na účely prispôsobenia technického pokroku mení nariadenie EP a Rady (ES) č. 440/2008, ktorým sa ustanovujú testovacie metódy podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1907/2006 (REACH)
 - k návrhu nariadenia EP a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1103/2006 o preprave odpadu
 - k návrhu predbežného stanoviska Slovenskej republiky k: „Návrhu nariadenia EP a Rady o dohľade nad trhom s výrobkami, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS
- priebežné spracovávanie rešerše obsahu časopisov „Environmental Health Perspectives“ č. 1/2013 – 12/2013
 - preklad anglických dokumentov a záverečných správ zo zasadaní IFCS, WHO, SAICM a SAICM zasadaní regiónu strednej a východnej Európy, ICCM, IOMC, ILO a UNEP
 - aktualizácia internetovej stránky ÚVZ SR v časti „Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR“ a „Zahraničná literatúra od r. 2011“

12. Podpora zdravia pri práci

Podpora zdravia pri práci sa každoročne realizuje vo forme plošného informovania aj cieleného odborného poradenstva; hromadne, skupinovo aj individuálne, na RÚVZ v SR, u zamestnávateľov, na univerzitách; s využitím regionálneho aj celoštátneho mediálneho priestoru; v podobe realizácie intervenčných projektov u zamestnávateľov alebo realizácie informačných kampaní v spolupráci s poradňami zdravia, komunitami a mestami.

V r. 2013 poskytovali ÚVZ SR aj RÚVZ v SR odborné poradenstvo, konzultácie a informácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a fyzické osoby – podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby, ktoré sa týkali predovšetkým ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich implementácie do praxe. V poradenstve k ustanoveniam jednotlivých právnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci prevládali najmä témy týkajúce sa zabezpečenia PZS, vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok

vo vzťahu k práci, zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov pri vystavení rôznym faktorom práce a pracovného prostredia, expozície chemickým a biologickým faktorom pri práci, práce so zobrazovacími jednotkami a problematiky fajčenia na pracovisku. Zamestnávateľom bolo priebežne poskytované poradenstvo týkajúce sa najmä rozsahu podkladov na uvedenie pracoviska do prevádzky, práce s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vypracovania posudku o riziku, problematiky rizikových prác, rozsahu podkladov pre vytvorenie chránených pracovísk, problematiky búracích prác s výskytom materiálov s obsahom azbestu, chorôb z povolania, používania účinných OOPP, bezpečnej manipulácie s bremenami, zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a pitného režimu na pracovisku, fyzickej záťaže pri práci.

Už 20. rok (od r. 1994) sa na Slovensku realizuje prostredníctvom vybraných RÚVZ úloha *Zdravé pracoviská*. Úloha pôvodne začala ako program WHO, cieľom ktorého bolo dlhodobé udržanie pracovnej schopnosti zamestnancov ovplyvňovaním determinantov zdravia (profesionálnych, environmentálnych, sociálnych determinantov a faktorov životného štýlu). Keďže orgány verejného zdravotníctva sa stotožňujú s týmto cieľom, z dôvodu jeho dlhohodobej udržateľnosti pokračuje riešenie každoročne ako úloha vybraných regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR v rámci intervencií na podporu zdravia pri práci. Gestorom úlohy je Úrad verejného zdravotníctva SR, ktorý každoročne priebežne vyhodnocuje, sumarizuje výsledky a informuje riešiteľské pracoviská (RÚVZ v SR).

RÚVZ v SR, ktoré sa v r. 2013 zapojili do intervenčného projektu *Zdravé pracoviská*, realizovali analýzy rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky), hodnotili úroveň a účinnosť opatrení na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou, sledovali a hodnotili zdravotný stav zamestnancov pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu (antropometrické ukazovatele, meranie krvného tlaku, vyšetrenie základných biochemických parametrov krvi – cholesterol, triglyceridy, glukóza) a pomocou dotazníkov (behaviorálne ukazovatele).

Výsledkom týchto aktivít boli návrhy a realizácia intervenčných programov, ktoré boli zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov a zvýšenie motivácie zamestnancov zaujímať sa o ochranu vlastného zdravia pri práci. Pracovníci zapojených RÚVZ poskytovali poradenstvo zamestnávateľom a zamestnancom v ochrane zdravia pri práci, vypracovali a poskytovali zdravotno-výchovné materiály a boli organizované výjazdy s poradňami zdravia.

V roku 2013 v rámci projektu realizovalo 18 RÚVZ intervenčné aktivity v 54 podnikoch. Realizáciu intervenčných aktivít uľahčuje na strane RÚVZ spolupráca s poradňami zdravia a na strane zamestnávateľa spolupráca s PZS, ktoré v podnikoch často aktívne preberajú intervenčné aktivity do svojej réžie, čo je nesporne pozitívny ukazovateľ v rámci ochrany a podpory zdravia pri práci. Realizácia projektu v podniku vždy zvyšuje zaangažovanosť zamestnávateľov aj pracovných zdravotných služieb, podporuje vzájomnú komunikáciu a spoluprácu.

Od roku 2008 prebiehajú súbežne s úlohou európske informačné kampane Európskej agentúry pre BOZP zamerané na zdravé pracoviská, ktorých informačný potenciál sa využíva pri realizácii intervenčnej úlohy *Zdravé pracoviská*.

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva SR sa už tradične zapojili aj do *Európskej informačnej kampane EU-OSHA Zdravé pracoviská – Spolupráca pri prevencii rizík*. V rámci kampane boli realizované informačné aktivity a poradenstvo v podnikoch, mediálne kampane a akcie na regionálnej úrovni a počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli na odboroch a oddeleniach PPL pre odbornú i laickú verejnosť organizované dni otvorených dverí. V duchu spolupráce orgány verejného zdravotníctva spolupracovali s komunitami, mestami a mestskými

organizáciami pri organizácii masových podujatí (mestské dni zdravia, letecké dni, Svetový deň zdravia, Svetový deň duševného zdravia a pod.).

Úrad verejného zdravotníctva SR v roku 2013 vyhodnocoval *Európsku informačnú kampaň SLIC „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“*, do ktorej boli regionálne úrady verejného zdravotníctva SR zapojené v roku 2012. Cieľom kampane bolo na základe spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva poukázať na psychosociálne riziká pri práci a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci. Do kampane bolo zapojených 72 zamestnancov v riešiteľských tímoch z 29 RÚVZ. Bolo vykonaných 99 previerok v prevažne malých a stredných podnikoch (39 malých podnikov a 60 stredných podnikov), spolu u 2019 zamestnancov v 3 odvetviach:

- zdravotníctvo a sociálne služby (33 previerok, 869 zamestnancov)
- služby - hotely a reštaurácie (34 previerok, 537 zamestnancov)
- doprava tovaru (32 previerok, 613 zamestnancov).

V každom kraji sa vykonalo 12 previerok, v Žilinskom kraji 15.

Vyhodnotenie kampane je v kapitole 9 Spoločné dozorné aktivity s inými orgánmi dozoru.

Okrem uvedených kampaní a projektov riešili orgány verejného zdravotníctva u zamestnávateľov aj regionálne projekty zamerané na podporu zdravia, napr. „Manažment zdravia pri práci a v pracovnom prostredí“ (RÚVZ Trebišov), „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ (RÚVZ Trenčín) a iné. V rámci Svetového dňa zdravia usporiadal RÚVZ Bratislava dňa 5.4.2013 Deň otvorených dverí, počas ktorého odbor Podpory zdravia vykonával meranie krvného tlaku, odbery na zistenie cholesterolu a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Zároveň bolo záujemcom poskytnuté odborné poradenstvo vo všetkých oblastiach činnosti RÚVZ BA, vrátane odborného poradenstva pre zamestnancov a zamestnávateľov. RÚVZ Bratislava súčasne pokračoval v spolupráci na revízii príručky „Bezpečnosť pri práci s chemickými faktormi na ZŠ a SŠ v SR“ v pracovnej skupine Odbornej komisie 28 Technická a aplikovaná chémia Štátneho inštitútu odborného vzdelávania a Štátneho pedagogického ústavu.

Zamestnanci i zamestnávatelia majú každoročne záujem o témy z oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, preto sa ÚVZ SR a RÚVZ v SR budú aj naďalej aktívne zapájať do európskych kampaní so súvisiacou tematikou.

Významným nástrojom zdravotno-výchovného pôsobenia sú webové stránky ÚVZ SR a RÚVZ v SR, na ktorých sú zverejňované aktuálne informácie o ochrane zdravia pri práci, súvisiace právne predpisy a odborné zdravotno-výchovné materiály.

13. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

K špecializovaným úlohám verejného zdravotníctva podľa § 11 zákona č. 355/2007 Z. z. patrí objektivizácia, kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov pracovného prostredia, zabezpečovanie činnosti národných referenčných centier, monitorovanie vzťahov determinantov zdravia a verejného zdravia, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva vo vzťahu k pracovným podmienkam a spôsobu života a práce.

a) Objektivizáciu faktorov pracovného prostredia zabezpečujú vybrané RÚVZ, ktoré majú osvedčenie o akreditácii na objektivizáciu príslušných faktorov. S odborními a oddeleniami PPLaT spolupracujú odbory a oddelenia objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia, resp. oddelenia analýz chemických a fyzikálnych faktorov príslušných RÚVZ.

Analýza činnosti je uvedená v kapitole 8 Výkony v štátnom zdravotnom dozore.

b) Odbory a oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR sa podieľali v roku 2013 na činnosti nasledujúcich národných referenčných centier:

- Národné referenčné centrum pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ÚVZ SR)
- Národné referenčné centrum pre neionizujúce žiarenie (ÚVZ SR)
- Národné referenčné centrum pre tepelno-vlhkostnú mikroklímu (ÚVZ SR)
- Národné referenčné centrum pre expozičné testy xenobiotík (ÚVZ SR)
- Národné referenčné centrum pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika (RÚVZ Banská Bystrica)
- Národné referenčné centrum pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu (RÚVZ Banská Bystrica)
- Národné referenčné centrum pre hluk a vibrácie (RÚVZ Poprad)
- Národné referenčné centrum pre fyziológiu práce a ergonómiu (RÚVZ Prievidza)
- Národné referenčné centrum pre problematiku uhoľných baní (RÚVZ Prievidza)
- Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov (RÚVZ Nitra)
- Národné referenčné centrum pre odbory chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom prostredí (RÚVZ Trenčín)

c) Koordinovanie chemickej bezpečnosti v SR (ÚVZ SR) na zabezpečenie prevencie pred nepriaznivými účinkami chemických látok pri výrobe, skladovaní, zaobchádzaní, preprave a zneškodňovaní (manažment chemických látok), ktoré krátkodobo alebo dlhodobo pôsobia na ľudí a na životné prostredie.

Analýza činnosti je uvedená v kapitole 11 Chemická bezpečnosť v SR

d) Medzinárodné vedecko-výskumné projekty

Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP)
- vedecko-výskumný projekt schválený MZ SR v roku 2007 (číslo zmluvy: 2007/17-RUVZBB-02) v trvaní do r. 2012. Záverečná správa bola predložená na MZ SR 31.5.2013. Po recenzii zhodnotených výsledkov bola vydaná publikácia v tlačenej aj v CD verzii a bola k dispozícii riešiteľským pracoviskám.
Podrobná správa a výsledky sú uvedené v dokumente RÚVZ B. Bystrica „Programy a projekty 2013“ a v publikácii: Eleonóra Fabiánová, Zora Adamčáková a kol.: ESNAP - Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku, ktorú vydal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici za podpory Ministerstva zdravotníctva SR, (ISBN 978-80-971096-1-5). Publikácia bola distribuovaná všetkým spoluautorom a spoluriešiteľom zo Slovenska. Publikácia bola poskytnutá všetkým RÚVZ v SR a ÚVZ SR.
- Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra (GERMM)
Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra“ sa uskutočňuje na Slovensku od druhého polroku 2013 a nadväzuje na pilotnú štúdiu „Epidemiologická štúdia nádorov močového mechúra v strednej Európe“, ktorá sa v SR realizovala v roku 2012 a v prvom polroku 2013.

Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov z MZ SR na plnenie projektu bola uzatvorená s vedením RÚVZ v Banskej Bystrici pod číslom č. 2012/67-RUVZBB-5 dňa 2.7.2013 a následne bola uzatvorená zmluva s ÚVZ SR pod číslom 2012/67-RUVZBB-5 /1 dňa 18.7.2013.

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, FNsP v Banskej Bystrici, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine), ÚVZ SR a vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register.

Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc.

e) Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Analýza činnosti je uvedená v kapitole 4.

V rámci inej odbornej činnosti boli aktivity odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR zamerané najmä na prednáškovú činnosť, pregraduálne vzdelávanie študentov, postgraduálne vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a publikačnú činnosť.

V r. 2013 bolo prezentovaných 99 prednášok na odborných podujatiach, ktoré boli organizované odbornými profesijnými spoločnosťami, úradmi verejného zdravotníctva a NRC.

V domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch bolo v r. 2013 bolo publikovaných 33 odborných článkov.

Uskutočnili sa 4 zahraničné pracovné cesty s aktívnou účasťou, napr. Regionálne fórum Európskej odborej organizácie ETUI: Pracovné zdravotné služby a ochrana zdravia pri práci, Praha, ČR; Porada a školenie školiteľov v kontrole nad uplatňovaním chemickej legislatívy v EÚ v súvislosti s kontrolou ochrany zdravia pri práci, ECHA, Helsinki, Fínsko; 3. Medzinárodná konferencia ACSHW Komisie EÚ "Choroby z povolania v EÚ. Zamestnanci bez chorôb z práce". Brusel, Belgicko.

V rámci pregraduálneho vzdelávania vybrané RÚVZ a ÚVZ SR zabezpečovali teoretickú výučbu odborných predmetov (prednášky) a odbornú prax študentov napr. pre Lekársku fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakultu zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Banskej Bystrici, Fakultu verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave, Vysokú školu zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, Fakultu zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Niektoré RÚVZ a ÚVZ SR sa podieľali aj na postgraduálnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov, najmä lekárov v príprave na špecializáciu v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo.

RÚVZ v SR a ÚVZ SR zverejňovali aktuálne informácie o ochrane zdravia pri práci a odborné zdravotno-výchovné materiály aj prostredníctvom svojich webových stránok. Odborné informácie z oblasti ochrany zdravia pri práci boli zverejňované aj prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov (rozhlas, televízia, tlač). Niektoré RÚVZ poskytovali informácie aj prostredníctvom regionálnych televízií.

Niektoré RÚVZ organizovali v rámci inej odbornej činnosti aj prednášky spojené s besedami pre študentov (napr. RÚVZ Žilina organizoval besedu pre študentov gymnázia na témy Zdravý životný štýl, Zdravý život v zdravom prostredí, Fajčenie, drogy, alkohol).

V rámci Európskej informačnej kampane Zdravé pracoviská – spolupráca pri prevencii rizík organizovali RÚVZ v SR a ÚVZ SR „Deň otvorených dverí“, počas ktorého boli poskytované konzultácie zamestnancom a zamestnávateľom k problematike ochrany zdravia pri práci. Niektoré RÚVZ pri príležitosti Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pripravili ku kampani Zdravé pracoviská – spolupráca pri prevencii rizík rôzne aktivity (napr. prednášky, články).

Iná odborná činnosť odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR je zosumarizovaná podľa krajov v tab. č. 26.

Tabuľka č. 26

**Špecializované úlohy a iná odborná činnosť odborov a oddelení PPL
RÚVZ v SR (podľa krajov) a ÚVZ SR v r. 2013**

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť						
Kraj	Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraniczne pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)*	Iné činnosti (počet)
	na odborných podujatiach (počet prednášok)	pre- a postgrad. vzdelávanie (počet hodín)				
Bratislavský	1	102	1	0	0	0
Trnavský	10	240	0	0	5	2
Trenčiansky	6	74	0	0	7	3
Nitriansky	4	0	1	0	-	2
Žilinský	14	595	3	0	1	77
Banskobystrický	25	40	15	3	-	-
Košický	23	54	0	0	-	3
Prešovský	1	0	0	0	-	5
ÚVZ SR	15	13	13	1	5	11
SPOLU	99	1 118	33	4	18	103

*Poznámka: Podrobnejšie sú údaje spracované vo všeobecnej časti VS

Komentár:

Špecializované úlohy – aktívna práca na špecializovaných odborných činnostiach

Iné činnosti

- besedy a relácie v rozhlase, v televízii
- besedy so žiakmi ZŠ a so študentmi SŠ a SOU
- články v denníkoch, časopisoch a v regionálnej tlači
- články (aktivity) na internetových stránkach, atď.

Zdroj: RÚVZ v SR, ÚVZ SR

14. Nové legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci

Účinná legislatívna úprava

Povinnosťou Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie bolo prevziať do legislatívy SR najneskôr do mája 2013 smernicu Rady 2010/32/EÚ, ktorou sa vykonáva Rámcová dohoda o prevencii poranení ostrými predmetmi v nemocničnom a zdravotníckom sektore. Táto dohoda bola uzatvorená medzi európskymi sociálnymi partnermi, ktorými sú Európske združenie zamestnávateľov v nemocničnom a zdravotníckom sektore (HOSPEEM), čo je európska sektorová organizácia zastupujúca zamestnávateľov a Európska federácia odborových organizácií verejnej správy (EPSU), čo je európska odborová organizácia. Túto povinnosť si Slovenská republika splnila 15. apríla 2013 a to nadobudnutím účinnosti nariadenia vlády SR č. 83/2013 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami

súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci. Tým sa aj v Slovenskej republike naplnil základný cieľ smernice, ktorým je vytvorenie čo najbezpečnejšieho pracovného prostredia predchádzaním poraneniam zamestnancov, ktoré sú spôsobované ostrými predmetmi v zdravotníctve vrátane injekčných ihlíc a účinnou ochranou zamestnancov vystavených riziku poranení a infekcií spôsobených ostrými predmetmi. Zámerom rámcovej dohody a smernice bolo rozšíriť pokrytie preventívnymi a ochrannými opatreniami na všetkých pracovníkov zo všetkých aspektov prevencie poranení ostrými predmetmi a súvisiacich infekcií v zdravotníctve.

Týmto nariadením vlády bolo zrušené predchádzajúce nariadenie vlády SR č. 338/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci; jeho ustanovenia sú v celom rozsahu súčasťou NV SR č. 83/2013 Z. z.

Nariadenie vlády poskytuje zamestnávateľom usmernenie ako spracovať posudok o riziku z expozície biologickým faktorom aj vo vzťahu k situáciám súvisiacim s poranením, kontaktom s krvou alebo iným infekčným materiálom. Ak výsledky posúdenia rizika odhalia riziko poranení ostrými predmetmi a riziko infekcie, potom sa musí odstrániť alebo aspoň znížiť vystavenie zamestnancov týmto rizikám uplatnením účinných preventívnych a ochranných opatrení.

Vykonané opatrenia musia byť primerané riziku a zahŕňajú vhodné pracovné postupy, procesy dekontaminácie a dezinfekcie pri dôslednom používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov, prednostne jednorazových. Od zamestnávateľa sa požaduje priebežné a systematické prehodnocovanie rizika a jeho znižovanie aj náhradou používaných ostrých predmetov bezpečnými zdravotníckymi pomôckami, ak je to možné. Zamestnávateľ musí zaviesť bezpečné postupy na zneškodňovanie ostrých predmetov vrátane injekčných ihlíc a kontaminovaného odpadu do označených a technicky bezpečných kontajnerov. Nariadením vlády sa zakazuje zdravotníckym pracovníkom používať opakované nasadzovanie krytu na injekčné ihly (tzv. „recapping“).

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov aj systematické odborné školenie a informovanie o postupoch súvisiacich s prevenciou poranení ako aj o postupoch pri poranení ostrými predmetmi, o rizikách pri kontakte s krvou a telesnými tekutinami pacientov.

Nariadenie vlády ukladá povinnosti nielen zamestnávateľom, ale aj zamestnancom, ktorí sú povinní bezodkladne hlásiť každé poranenie ostrými predmetmi zamestnávateľovi v záujme prijatia opatrení na zabránenie rozvoju ochorenia v prípade zanesenia infekcie do organizmu. Zamestnanci musia používať bezpečné pracovné postupy pri manipulácii s biologickým materiálom, dodržiavať zásady osobnej hygieny a podrobiť sa očkovaniu proti nákazám, u ktorých je očkovanie dostupné.

V rámci opatrení musí zamestnávateľ riešiť situácie, pri ktorých vzniká riziko poranenia ostrými predmetmi tak, aby bol pre zamestnancov zabezpečený zdravotný dohľad vrátane potrebného preventívneho očkovania, poexpozičnej profylaxie a poradenstva z dôvodu ochrany zamestnancov pred ochorením.

Pripravovaná legislatívna úprava

Ministerstvo zdravotníctva SR a Úrad verejného zdravotníctva SR na základe opakovaných upozornení Európskej komisie o nesúlade platnej slovenskej právnej úpravy s článkom 7 smernice Rady 89/391/EHS o zavedení opatrení na podporu zdravia a bezpečnosti pracovníkov pri práci, pripravili v r. 2013 **návrh novelizácie zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.** Tento návrh zákona upraví komplexne v jednom právnom predpise povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia

zamestnancov pri práci súvisiace so zabezpečením pracovnej zdravotnej služby, podmienky zriadenia pracovnej zdravotnej služby a jej činnosť obsahujúcu zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu vrátane výkonu lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Návrh novelizácie zákona obsahuje povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou. Pracovná zdravotná služba poskytuje zamestnávateľovi odborné a poradenské služby v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci výkonom zdravotného dohľadu zdravotníckymi pracovníkmi. Táto povinnosť sa má týkať všetkých zamestnávateľov a má pokryť všetkých zamestnancov vo všetkých odvetviach hospodárstva (priemysel, poľnohospodárstvo, služby, atď.). Cieľom návrhu zákona je dosiahnuť súlad legislatívy SR v oblasti ochranných a preventívnych služieb s rámcovou smernicou Rady 89/391/EHS. Okrem ustanovení rámcovej smernice je v tejto oblasti Slovenská republika viazaná aj Dohovorom MOP č. 161/1985 o závodných zdravotných službách, ktorý zaväzuje štáty, ktoré ho ratifikovali postupne zavádzať tieto služby pre všetkých pracovníkov vo všetkých odvetviach hospodárstva a vo všetkých podnikoch.

15. Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR

V r. 2013 na odboroch a oddeleniach preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR pracovalo 199,58 zamestnancov, čo oproti r. 2012 predstavuje pokles o 3,92 zamestnancov.

Bratislavský kraj a Banskobystrický kraj mal nezmenený počet zamestnancov oproti r. 2012. Pokles počtu zamestnancov oproti r. 2012 bol v Trnavskom kraji o 1 zamestnanca, v Košickom kraji o 3 zamestnancov, v Prešovskom kraji o 1 zamestnanca a na ÚVZ SR bol pokles o 2 zamestnancov. Vzostup počtu zamestnancov bol v Trenčianskom kraji o 2 zamestnancov v Nitrianskom kraji o 1 zamestnanca a v Žilinskom kraji o 0,08 zamestnanca.

Počet lekárov oproti r. 2012 stúpol o 4,5 zamestnancov. Počet zdravotníckych pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo oproti r. 2012 stúpol o 6,58 a u iných zdravotníckych pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním klesol počet o 3 zamestnancov. U diplomovaných asistentov hygieny a epidemiológie došlo k poklesu o 5 zamestnancov a u asistentov hygieny a epidemiológie došlo k poklesu o 6 zamestnancov. Počet stredoškolských zdravotníckych pracovníkov sa nezmenil, u ostatných zamestnancov došlo k poklesu o 1 zamestnanca.

Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR je uvedené v tab. č. 27.

Personálne obsadenie odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR v r. 2013
(podľa krajov k 31.12.2013)

Kraj	Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		Spolu
		zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
Bratislavský	2	5	1	4	2	-	-	14
Trnavský	-	10	3	4	4	-	-	21
Trenčiansky	4	13	2	6	-	-	-	25
Nitriansky	-	7	10	1	6	1	-	25
Žilinský	4,5	8,58	3	5	2	-	-	23,08
Banskobystrický	5	8	10	6	3	-	1	33
Košický	4	7	3	3	12	-	-	29
Prešovský	1	4	7	3	8,5	1	-	24,5
ÚVZ SR	2	1	2	-	-	-	-	5
Spolu	22,5	63,58	41	32	37,5	2	1	199,58

Zdroj: RÚVZ v SR, ÚVZ SR

Vysvetlivky:

- VŠ zdrav. – zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Bc., Mgr.)
- VŠ iní – odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru (podľa NV SR č. 296/2010 Z. z. od 1.7.2010 v znení NV SR č. 111/2013 Z. z. od 1.7.2013)
- DAHE – diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie
- AHE – asistenti hygieny a epidemiológie
- SŠ zdrav. – zdravotnícki laboranti, sestry
- SŠ ostatní – chemickí laboranti, odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru

HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

I HYGIENA VYŽIVY

1 Personálne obsadenie pracovísk hygieny výživy

Kraj	Celkový počet zamestnancov	VŠ II. stupňa IVŠ	VŠ I. stupňa AHE/DAH E	Úplné stredné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie
Bratislavský	20	14	1	1	4
Žilinský	8	4	-	-	4
Trnavský	23	15	-	7	1
Trenčiansky	17	14	3	-	-
Nitriansky	32	16	-	5	11
Banskobystrický	36	22	2	6	6
Prešovský	9	5		2	2
Košický	35	18	-	13	4
Spolu	180	108	6	34	32

V roku 2013 na pracoviskách hygieny výživy regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pracovalo spolu **180** zamestnancov.

2 Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčast. zamest.
Porada PZ HH SR a KO v HV HH SR	Porada PZ HH SR a KO v HV HH SR	18.-19.4.2013	Hotel TOLIAR, Štrbské Pleso	ÚVZ SR Bratislava	4
Celoslovenská pracovná porada v HV	porada	29.-30.05.2013	Terchová - Vrátna	UVZ SR Bratislava	41
Celoslovenská pracovná porada v HV	porada	27-28.11.2013	Košice	UVZ SR Bratislava	40
Porada PZ HH SR a KO v HV HH SR	Porada PZ HH SR a KO v HV HH S	29.-30.10.2013	Hotel MARLENE Oščadnica	ÚVZ SR Bratislava	4
Krajská porada HV	porada	12.02.2013	Liptovský Mikuláš	KO HV ZA kraj	8

Kozmetické výrobky	Krajský seminár	26.6.2013	RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	35
ŠZD nad kozmetickými výrobkami	porada	21.-22.3.2013	Oščadnica	ÚVZ SR	5
Pracovná porada zamestnancov vykonávajúcich ŠZD nad kozmet. výrobkami	Celoslovenská porada	9.4.-10.4.2013	Hotel MARLENE Oščadnica	ÚVZ SR Bratislava	17
Zdravotné tvrdenia, Označovanie	Odborný seminár v rámci výstavy	24.1.2013	Bratislava	ÚVZ SR, ŠVPS SR	3
Pracovné stretnutie k auditu FVO –	Pracovné stretnutie	21.2. 2013	Bratislava	ÚVZ SR	2
Problematika odpadov zo ZSS	Pracovný seminár ÚVZ SR	3.4.2013	Bratislava	ÚVZ SR	29
Bezpečnosť potravín a spotrebiteľ	Odborný seminár	4.4.2013	ŠVPS SR Bratislava	ŠVPS SR	23
Vedecké hodnotenie mikrobiálneho rizika	Školenie	18.4.2013	Bratislava	MPRV SR	3
NRC pre salmonelózy 2012 - trendy spolupráce v integrovanej surveillance salmonelóz.	Odborný seminár ÚVZ SR	25.4.2013	Bratislava	ÚVZ SR	1
Výkon ŠZD a kontroly fajčenia podľa zák. č. 377/2004 Z. z.	Seminár	07.08.2013	Trenčín	ÚVZ SR	38
. Zásobenie jódom ako prevencia	Konferencia	15.5.2013	České Budějovice	MZ ČR	1
Food Contact Materials for Inspectors -	Tréningový kurz	14-16.5.2013	Vilnius Litva	DG SANCO EC	1
Food Composition and	Tréningový kurz	20-24.5.2013	Trim Írsko	DG SANCO EC	1

Food Composition and	Tréningový kurz	24-28.6.2013	Madrid Španielsko	DG SANCO EC	1
Food Composition and Information	Tréningový kurz	18-22.11.2013	Benátky Taliensko	DG SANCO EC	1
Baby Foods	Tréningový kurz	9-14.6.2013	Barcelona Španielsko	DG SANCO EC	1
Baby Foods	Tréningový kurz	21-25.10.2013	Utrecht Holandsko	DG SANCO EC	2
HACCP Principles and Audit	Tréningový kurz	17-21.6.2013	Porto Portugalsko	DG SANCO EC	2
Cudzorodé látky v požívatinách	Vedecká konferencia	25-27.9.2013	Štrbské Pleso	SS preV, ÚVZ SR ,SVPS	4
Vedecké hodnotenie rizika pre	Školenie	15.5.2013	MPRV SR Bratislava	MPRV SR	1
Food-borne outbreaks investigation	Tréningový kurz	30.9.- 4.10.2013	Tallin Estónsko	DG SANCO EC	1
Zoonózy	Konferencia	16-18.10.2013	Bratislava	MPRV SR, SZU	5
Conducting an Audit	Tréningový kurz	16-20.12.2013	Bordeaux Francúzsko	DG SANCO EC	1
Novela zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách	Seminár pracovníkov odboru hygieny výživy RÚVZ Bratislava	8.4.2013	Bratislava	RÚVZ BA	16
Odstraňovanie biologicky rozložiteľného odpadu zo zariadení spoločného stravovania	Seminár pracovníkov odboru hygieny výživy RÚVZ Bratislava	7.6.2013	Bratislava	RÚVZ BA	14

Novela zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov	Seminár pracovníkov odboru hygieny výživy RÚVZ Bratislava	20.8.2013	Bratislava	RÚVZ BA	14
Novela zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov	Metodický seminár	7.8.2013	Trenčín	ÚVZ SR	2
Novela zákona o ochrane nefajčiarov	Pracovný seminár	07.08.2013	RÚVZ Trenčín	UVZ SR Bratislava	6
Konferencia "Martinské dni VZ"	konferencia	6.3.2013	Hotel VICTORIA Martin	ÚVZ SR Bratislava	6
„Dni praktickej obezitológie“	konferencia	20.9.2013	Bardejovské kúpele	ÚVZ SR Bratislava	1
Zoonózy	konferencia	17.10.2013	Hotel Sorea REGIA, Bratislava	ŠVPS, Bratislava	1
Nakladanie s VŽP/OP, kuch.odpady vrátane použitých potr.olejov	Odborný seminár	19.06.2013	Bratislava	ŠVPS SR	1
Surveillance chronických chorôb	Odborná konferencia	10.4.2013	Trenčín	RÚVZ Trenčín	8
Sledovanie výživového stavu obyvateľstva - výsledky, nové	Interný seminár	10.6.2013	Trenčín	RÚVZ Trenčín	9
Aktuálne témy v oblasti Hygieny detí a mládeže	prednáška	22.10.2013	Topoľčany	RÚVZ Topoľčany	1
Vývojové trendy v zdravotnom	prednáška	10.12.2013		RÚVZ Topoľčany	4
Seminár pre pracovníkov OHV RÚVZ BR kraj	Odborno-vzdelávací seminár	20.11.2013	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Banská Bystrica	13

Pracovná porada vedúcich	pracovná porada	23.09.2013	RÚVZ Košice	RÚVZ Košice	7
--------------------------	-----------------	------------	-------------	-------------	---

Odborní zamestnanci odboru hygieny výživy pripravili celkom **60** prednášok so zameraním sa na ŠZD (štátny zdravotný dozor) pri hromadných akciách, problematiku ázijských reštaurácií, ŠZD nad kozmetickými výrobkami, riziká metylalkoholu, vývoj zdravotnej bezpečnosti epidemiologicky rizikových potravín za obdobie rokov 1997 – 2011, výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami - mýty a fakty o koenzýme Q10, uplatňovanie systému HACCP, na hygienu výživy v oblasti hotelových služieb, na zdravú výživu stredoškolskej mládeže a seniorov a na činnosť odboru hygieny výživy a na vyhodnotenie kontrol v ázijských reštauráciách. Pracovníci oddelení a odboru hygieny výživy sa podieľali aj na školení pracovníkov pracujúcich v potravinárstve, zdravotné a výživové tvrdenia o potravinách, prezentáciu výsledkov mimoriadnych kontrol reštaurácií ázijského typu, novelu zákona o potravinách, BRKO v ZSS – jeho odvoz a likvidácia, metanol v liehovinách v Českej republike, hlásenie zo systému RAPEX - kozmetické výrobky za rok 2013, metabolizmus bielkovín, tukov, cukrov a zdravá výživa, vyhodnotenie výsledkov rozborov vzoriek potravín odobratých za obdobie r. 2008-2012, nanomateriály v kozmetických výrobkoch. Prednášky boli zamerané aj na oboznámenie súkromných podnikateľov s platnou legislatívou a prijatými novelami, hlavný dôraz bol kladený na ustanovenia novely zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Osobitná časť prednášok bola venovaná téme odpad, nakoľko vstúpila do platnosti novela zákona č. 343/2012. V tejto časti boli odprednášané zároveň požiadavky Nariadenia EP a Rady č. 1069, nariadenia Komisie EÚ č. 142/2011 a Vyhlášky MP SR č. 148/2012 Z. z. .

Informácie pre médiá: 19 - televízne reportáže so zameraním sa na kontrolu dodržiavania novely zákona na ochranu nefajčiarov v kaviarňach situovaných v obchodných domoch, a uplatňovania zákona na ochranu nefajčiarov a ďalšie reportáže s názvom: „Cukrovinky vyrobené zo sušeného mlieka kontaminovaného jedom na hlodavce“, „Zákuskov a zmrzliny sa nemusíte báť“, súčasťou bola i reakcia o výskyte výrobku, ktorý bol predmetom hlásenia RASFF „Reziduá DOXYCYCLÍNU nad MRL v mrazených solených filetoch z kuracích pŕs z Brazílie, cez Dánsko“ a hygienickej situácii v zariadeniach spoločného stravovania.

Aktivity v médiách: vstupy do MY TA3 – problematika kyseliek v Trenčianskom kraji, Slovenský rozhlas „Význam rýb vo výžive ľudí“.

Publikačná činnosť: Trenčianske noviny - „Problematika konského mäsa v trenčianskom regióne“, „Delenie sa na fajčiarov a nefajčiarov“, „Jedálne neplnia svoje povinnosti, „Kyselky ako doplnkový zdroj pitnej vody“, pracovníčky odboru sa podieľali na príprave 3 článkov pre médiá -osobná a prevádzková hygiena pri príprave rýchleho občerstvenia, zmrzliny, výkon kontrol v zariadeniach spoločného stravovania.

Iné odborné činnosti:

konzultačná a poradenská činnosť – **22 370**

- členstvo v skúšobnej komisii pre vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti pre výkon práce v potravinárstve, vrátane iných komisií, v ktorých sú zastúpení odborní zamestnanci členstvo v skúšobnej komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracovanie húb : 74
- počet vyskúšaných – **4 179**
- počet vydaných osvedčení odbornej spôsobilosti – **4955**

- členstvo v skúšobnej komisii pre vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami: 1 zamestnanec.

3 Rozbor činnosti

3.1 Štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“).

RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave – odbor hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 8 okresoch: Bratislava I., Bratislava II., Bratislava III., Bratislava IV., Bratislava V., Pezinok, Senec a Malacky.

Odbor/oddelenia hygieny výživy šiestich RÚVZ v Banskobystrickom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 13 okresoch: **Banská Bystrica**, Brezno, **Lučenec**, Poltár, **Rimavská Sobota**, Revúca, **Veľký Krtíš**, **Zvolen**, Detva, Krupina, **Žiar nad Hronom**, Banská Štiavnica, Žarnovica (zvýraznené je miesto sídla RÚVZ pre jednotlivé spádové oblasti).

RÚVZ v Košickom kraji zabezpečujú výkon štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) a úradnej kontroly potravín (ďalej len „ÚKP“) s následnou územnou pôsobnosťou: RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci okresov Košice mesto a Košice okolie, RÚVZ so sídlom v Michalovciach v okrese Michalovce a Sobrance, RÚVZ so sídlom v Rožňave v okrese Rožňava, RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica a RÚVZ so sídlom v Trebišove v okrese Trebišov.

V Nitrianskom kraji zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín 5 RÚVZ v Nitrianskom kraji v 7 okresoch kraja (okrem okresov Nitra, Nové Zámky, Levice, Komárno a Topoľčany aj v okrese Šaľa a Zlaté Moravce).

V Prešovskom kraji RÚVZ zabezpečujú výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v okresoch Prešov, Sabinov, Vranov Nad Topľou, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Poprad, Kežmarok, Levoča, Stará Ľubovňa, Svidník, Stropkov.

V Trenčianskom kraji odbor hygieny výživy RÚVZ Trenčín zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v štyroch okresoch: Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v troch okresoch: Ilava, Považská Bystrica, Púchov a RÚVZ so sídlom v Prievidzi v dvoch okresoch: Partizánske a Prievidza.

V Trnavskom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín nasledovne: RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede v okrese Dunajská Streda, RÚVZ so sídlom v Galante v okrese Galanta, RÚVZ so sídlom v Trnave v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany, RÚVZ so sídlom v Senici v okrese Senica a Skalica.

V Žilinskom kraji jednotlivé RÚVZ v Žilinskom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v okresoch Čadca, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin, Turčianske Teplice, Bytča a Žilina.

3.1.1 Posudzovacia činnosť

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posudzovali a pripomienkovali predkladané projektové dokumentácie v rámci územného konania, poskytovali sa konzultácie o problematike zriaďovania potravinárskych prevádzok pre jednotlivých žiadateľov. V rámci výkonu štátneho

zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich z § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. sa vydalo celkom **1 584** záväzných stanovísk k územnému konaniu, ku kolaudácii priestorov a k zmene využitia schválených priestorov a odborných stanovísk k projektovej dokumentácii a čiastkových posudkov. Posúdených bolo **9 995 návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky**. Spolu bolo poskytnutých viac ako **8 388 odborných konzultácií** k uvedenej problematike. Konzultácie boli zamerané najmä na problematiku zriaďovania jednotlivých prevádzok, na dodržiavanie hygienických požiadaviek a zásad správnej výrobnnej praxe.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulantnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel.

V posudzovanej činnosti je dlhodobou pretrvávajúcim nedostatkom aj naďalej neúplnosť jednotlivých podaní. Súvisí s tým predĺženie a skomplikovanie administratívneho procesu (žiadosti a doplnenie podania, prerušenie konania, predĺženie termínu na vybavenie, opakované kontroly priestorov a projektov a pod.).

Bratislavský kraj

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posúdilo a vydalo 27 záväzných stanovísk k územnému konaniu, 200 záväzných stanovísk ku kolaudáciám a k zmenám účelu využitia priestorov, 596 odborných stanovísk k projektovým dokumentáciám, čiastkových posudkov pre iné odbory a iných odborných výkonov. Uskutočnilo sa 1 323 odborných konzultácií pre žiadateľov. K uvedeniu zariadení do prevádzky a k prevádzkovým poriadkom sa vydalo 1 544 rozhodnutí.

Z vyššie uvedených posudkov boli 3 nesúhlasné rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky: 2x zariadenie spoločného stravovania nezodpovedajúce požiadavkám platnej legislatívy (neukončené stavebné práce, nezabezpečená teplá tečúca vo WC pre zákazníkov), 1 x sklad potravín bez zabezpečenia prívodu tečúcej studenej pitnej a teplej vody).

Vydané boli aj 2 nesúhlasné záväzné stanoviská (kolaudácia stavby spojená so zmenou účelu využitia nebytového priestoru na zariadenie na výrobu a predaj sushi situované v bytovom dome z dôvodu nezabezpečeného oddeleného WC pre návštevníkov a vyčleneného WC pre pracovníkov prevádzky, kolaudácia stavby spojenej so zmenou v užívaní polyfunkčného objektu na prevádzku baru z dôvodu nezabezpečeného WC pre návštevníkov)

Vydaných bolo aj 209 rozhodnutí o prerušení konania, v 62 prípadoch bolo konanie zastavené. Z vyššie uvedeného počtu vydaných rozhodnutí boli podané 2 odvolania účastníka konania. Na základe nedostatočných podaní k posúdeniu projektových dokumentácií sa podávali návrhy na doplnenie podania, resp. prepracovanie projektovej dokumentácie.

K významnejším prevádzkarniam, ktorým boli vydané súhlasné rozhodnutia k uvedeniu do prevádzky patria tieto nové zariadenia: predajňa Kaufland na Slovnaftskej ul., hotel Lindtner pri OC Centráľ na Metodovej ul., výrobná výživových doplnkov na Tuhovskej ul., obchodné centrum Dubrawa, Pri hrubej lúke (Hypermarket Tesco, zariadenia spoločného stravovania), predajňa BILLA v Bratislave – Záhorskej Bystrici, prevádzka jedálne s predajňou a výrobňou mäsových výrobkov v Bratislave - Záhorskej Bystrici, Areál Cieľová Rovinka, na Železničnej ul. v Rovinke, predajňa CBA „CENT“ v Ivanke pri Dunaji.

Niektoré prevádzky boli zrekonštruované a vybavené novým technologickým zariadením: stravovacie prevádzky v OC Avion a v obchodnom dome IKEA na Ivánskej ceste, zrekonštruovaný hotel Bratislava vrátane zariadenia supermarketu Tesco express, po zmene prevádzkovateľa zrekonštruované výdajne pokrmov pre zamestnancov v areáli spoločnosti Volkswagen v Bratislave - Devínskej Novej Vsi, vo viacerých predajniach LIDL novovybudované priestory pekárne.

V zariadeniach spoločného stravovania a predajniach potravín dochádzalo k častým zmenám prevádzkovateľov, niektoré prevádzky spoločného stravovania boli zrušené, napriek tomu sa počet potravinárskych prevádzok v Bratislavskom kraji sústavne zvyšuje.

Banskobystrický kraj

V roku 2013 odbor/oddelenia hygieny výživy pripravili podklady pre vydanie 134 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby). Nesúhlasné boli vydané dve stanoviská k zmene účelu využitia priestorov (RÚVZ BB). V jednom prípade boli dôvodom nevyhovujúce povrchy podláh a stien posudzovaných priestorov skladu, nepredloženie výsledkov laboratórnych skúšok používanej pitnej vody, preukazujúce jej zdravotnú bezpečnosť ani dokladov, preukazujúcich splnenie povinností, vyplývajúcich z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. (používaný mal byť vlastný vodný zdroj – studňa). V druhom prípade nebolo v priestoroch pekárne zabezpečené vhodné vetranie, neboli vo vyhovujúcom stave podlahy, prevádzkareň nebola vybavená vhodným umývacím zariadením na technologické zariadenie a náradie, prístupová cesta mala nespevnený a neupravený povrch a neboli splnené požiadavky, vyplývajúce z nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Odvolania účastníkov konania podané neboli.

Ďalej boli pripravené podklady pre 1 315 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov a na schválenie prevádzkového poriadku). Nesúhlasné rozhodnutie bolo vydané pre 1 zariadenie spoločného stravovania (RÚVZ RS) z dôvodu nesúladu priestorov so všeobecne záväznými predpismi. Voči tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie, ktoré bolo vybavené v rámci autoremedúry. Nesúhlasné rozhodnutie bolo vydané tiež na uvedenie priestorov herne a baru z dôvodu nevyhovujúcich technických a priestorových podmienok (RÚVZ ZV) a dvoch sezónnych zariadení spoločného stravovania (RÚVZ ZH). Do zariadenia - stánku, ktoré malo byť v činnosti počas zimnej sezóny, nebol zabezpečený prívod pitnej studenej a tečúcej teplej vody, druhý stánok, ktorý mal byť prevádzkovaný v letnej sezóne, nemal zabezpečené zariadenia pre osobnú hygienu zákazníkov. Odvolania podané neboli.

V 99 prípadoch bolo konanie prerušené a v 30 zastavené. V jednom prípade bolo voči zastaveniu konania podané odvolanie (RÚVZ ZH), ktoré bolo odstúpené Úradu verejného zdravotníctva SR. V roku 2013 nebolo prvostupňovému orgánu verejného zdravotníctva doručené rozhodnutie o odvolaní.

V meste Banská Bystrica boli do prevádzky uvedené priestory troch nových predajní potravín „Moja Samoška“. V meste Veľký Krtíš bol skolaudovaný - supermarket Kocka a v obci Nenince novostavba predajne potravín COOP Jednota, ktoré posilnili sieť predajných prevádzok. V meste Banská Štiavnica bolo v roku 2013 uvedené do prevádzky obchodné centrum spoločnosti LIDL.

Košický kraj

Počas roka 2013 boli priebežne vybavované žiadosti fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb na posúdenie a vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia na uvedenie priestorov potravinárskych prevádzok, zariadení spoločného stravovania a predajní kozmetických výrobkov do prevádzky a na schválenie prevádzkových poriadkov zariadení spoločného stravovania. Priebežne boli vybavované aj žiadosti o vydanie záväzného stanoviska na územné konanie stavby, kolaudáciu stavby, zmenu využitia stavby. Medzi najčastejšie posudzované prevádzky, čo sa týka vydávania posudkov, odborných vyjadrení a záväzných stanovísk aj v roku 2013 patrili zariadenia spoločného stravovania. Počet súhlasných rozhodnutí: 1 228, 36 samostatne schválených prevádzkových poriadkov. Počet nesúhlasných rozhodnutí: 5.

Z významnejších prevádzkarní, ktorých priestory boli uvedené do prevádzky na území mesta Košice možno uviesť zrekonštruovaný objekt Starej krytej plavárne, ktorý bude slúžiť aj na konanie kultúrno-spoločenských podujatí - Kunsthalle s poskytovaním občerstvenia prostredníctvom cateringových spoločností, DinoPark v ZOO Košice-Kavečany a rekonštrukcia a prístavba objektu bývalých kasární, v ktorom bolo zriadené kultúrno-spoločenské centrum – Kulturpark, ktorého súčasťou sú aj zariadenia spoločného stravovania – reštaurácia s barom, kaviareň a kongresová hala s kuchyňou. V Spišskej Novej Vsi bola po niekoľkoročnom uzatvorení opätovne schválená mäsovýrobná (TAURIS).

Nitriansky kraj

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. boli v roku 2013 vydávané záväzné stanoviská k územnému konaniu, kolaudačnému konaniu a k zmene účelu užívania stavby. Rozhodnutia boli najčastejšie vydávané na uvedenie priestorov do prevádzky, resp. do užívania vrátane schvaľovania prevádzkových poriadkov v ZSS. V rámci územného konania bolo vydaných 49 záväzných stanovísk na územné konanie, 82 záväzných stanovísk ku kolaudačnému konaniu a k zmene v užívaní stavieb. Rozhodnutí o schválení prevádzkových poriadkov bolo vydaných 17. Do prevádzky bolo uvedených 1 229 nových potravinárskych zariadení, resp. najčastejšie išlo o zmenu prevádzkovateľa.

Nadalej pretrvávala pomerne nízka úroveň predkladaných projektov a neúplnosť ich podaní. Aj o tom svedčí 165 prípadov prerušeného konania a 47 prípadov zastaveného konania. Poskytnutých bolo celkom 7 065 odborných konzultácií. Kvalita predkladaných prevádzkových poriadkov sa po vypracovaní vzorových prevádzkových poriadkov podstatne zlepšila, čo viedlo k obmedzeniu prerušení konania z tohto dôvodu.

V rámci posudzovacej činnosti bolo podané 1 odvolanie v rámci uvedenia iných prevádzok do prevádzky, resp. do užívania.

Aj v roku 2013 boli zaznamenané problémy s tzv. polyfunkčnými objektmi, nakoľko stavebník, resp. nájomník nemal pri výstavbe objektu jasný zámer budúceho využitia priestorov a pri zahájení činnosti zo strany nájomníkov t.j. prevádzkovateľov dochádzalo k problémom predovšetkým pri úpravách dispozičného členenia (najčastejšie šlo o malé existujúce priestory na to, aby sa dosiahlo požadované členenie, resp. bol problém pri zabezpečovaní oddeleného vstupu pre zásobovanie.

Najväčší počet posudzovaných prevádzok pred uvedením do prevádzky tvorili zariadenia spoločného stravovania (637) a najčastejším dôvodom bola zmena prevádzkovateľa.

V roku 2013 bola zo stany RÚVZ v NR kraji označená ako hodná osobitného zreteľa len 1 predajňa Supermarketu COOP Jednota Nové Zámky v obci Kozárovce, uvedená do prevádzky ako novostavba.

Prešovský kraj

V roku 2013 bolo vydaných 1 221 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, z toho 663 zariadení spoločného stravovania, 63 výrobné potravín (pestovateľská pálenica, výroba kvasenej kapusty, výroba zázvorového piva, výroba lahôdkarských výrobkov, výroba cukrárskych výrobkov, výroba a rozvoz pizze, výroba zmrzliny, výroba produktov zo zemiakov), 379 predajní potravín, 9 predajní kozmetických výrobkov, 1 výroba kozmetických výrobkov, 20 skladov, 86 iných prevádzok. Počet nesúhlasných rozhodnutí – 2: predaj potravín (RÚVZ Svidník a RÚVZ Bardejov) pre nezabezpečené požiadavky na predajňu potravín.

V rámci vydávania záväzných stanovísk bolo vydaných k územnému konaniu 38 záväzných stanovísk (13 ZSS, 5 výroba potravín, 16 predaj potravín, 3 sklady, 1 iná prevádzka), ku kolaudačnému konaniu a ku zmene v užívaní stavieb 161 záväzných stanovísk

(88 ZSS, 12 výroba potravín, 1 výroba kozmetických výrobkov, 44 predaj potravín, 1 predaj kozmetických výrobkov, 7 sklady, 8 iné prevádzky).

V priebehu správneho konania bolo 51 krát konanie prerušené (26 ZSS, 1 výroba potravín, 22 predaj potravín, 1 sklad, 1 predaj kozmetických výrobkov) a v 26 prípadoch bolo konanie zastavené (17 ZSS, 1 výroba potravín, 7 predaj potravín, 1 predaj kozmetických výrobkov).

Trenčiansky kraj

Na základe podaní rôznych subjektov bolo prešetrených a pripravených 1 332 rozhodnutí v správnom konaní (v tomto nie sú zahrnuté stanoviská, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutí pripravovaných oddelením preventívneho pracovného lekárstva a životného prostredia a nie sú tu zahrnuté rozhodnutia o pokute, o opatreniach, náhrade nákladov). V rámci týchto podaní bolo v 119 prípadoch prerušené konanie a v 25 bolo konanie zastavené. Z celkového počtu vydaných rozhodnutí bolo k uvedeniu zariadení do prevádzky vydaných 1 181 rozhodnutí, z toho 714 pre zariadenia spoločného stravovania, 125 pre výrobu potravín, 2 pre výrobu kozmetických výrobkov, tabakových výrobkov a predmetov bežného užívania, 290 pre predaj potravín a 19 pre predaj kozmetických a tabakových výrobkov a predmetov bežného užívania, 31 pre sklady.

V roku 2013 boli vydané 3 nesúhlasné rozhodnutia. Dôvodom pre vydanie nesúhlasné stanoviska bolo nezabezpečenie trvalého prívodu tečúcej teplej vody v umývadle v zariadení s prípravou a podávaním nápojov, nezabezpečenie stáleho prívodu tečúcej teplej a studenej pitnej vody a vyhovujúceho spôsobu odstraňovania odpadových vôd v priestoroch stánku s predajom pokrmov rýchleho občerstvenia a nápojov a nevyhovujúce stavebno – technické riešenie, priestorové usporiadanie a vnútorné členenie výroby cukrárskych výrobkov.

Z vyššie uvedeného počtu vydaných rozhodnutí bolo podaných 5 odvolaní účastníkom konania. V 1 prípade bolo rozhodnutie o uvedení priestorov do prevádzky na základe odvolania sa účastníka konania zo strany ÚVZ SR zrušené a vrátené prvostupňovému orgánu na nové konanie. Štyri odvolania boli riešené v rámci autoremedúry.

Závazných stanovísk bolo vydaných celkom 113, v rámci územného konania bolo pripravených 37 záväzných stanovísk a v rámci kolaudačného konania 76.

Pri vydávaní rozhodnutí podľa zákona č. 355/2007 Z.z. k uvedeniu priestorov do prevádzky sa prevažne jednalo o zmenu prevádzkovateľa, prípadne o zmenu charakteru prevádzky.

K významnejším novootvoreným prevádzkárňam, ktorým bolo vydané rozhodnutie v zmysle vyššie citovanej legislatívy patria: Kultúrno – vzdelávacie centrum Púchov; zariadenie spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov typu SUSHI - OYSHI Sushi & Saké Bar, Trenčín; výroba papierových vreciek pre potravinársky priemysel ECO – BAGS, Myjava; Mraziarenské sklady, Dolná Súča; sklad originálne balených potravín, biopotravín a bioproduktov EKOTREND, Rudník. V ostatných okresoch kraja boli dané do prevádzky len objekty menšieho charakteru a lokálneho významu, alebo sa jednalo o prevádzkarne, kde došlo k zmene prevádzkujúceho subjektu.

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji bolo vydaných 958 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych podnikov, vrátane zariadení spoločného stravovania, do prevádzky k prevádzkovým poriadkom. Voči rozhodnutiam neboli podané odvolania. V 3 prípadoch bolo vydané nesúhlasné rozhodnutia. Závazných stanovísk k územnému konaniu bolo vydaných 26, ku kolaudácii alebo k zmene v užívaní stavby 73. Prevádzkových poriadkov bolo schválených 17. Podľa zákona o správnom konaní bolo vydaných 319 rozhodnutí, (181 prerušení a 128 zastavení konania) vo veci uvedenia priestorov do prevádzky a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

K významnejším novozriadeným potravinárskym zariadeniam, k prevádzkovaníu ktorých bolo vydané rozhodnutie v roku 2013 patria: One fashion Outlet, Voderady; Jurajov dvor a v ňom dve reštaurácie a tri kaviarne; prístavba k OC Kaufland Trnava; rekonštruovaná a rozšírená pekáreň v Trstíne; cukrárska výrobná a výrobná lokší obe v Ružindole; výrobná cestovín vo Vrbovom; Supermarket BILLA, Veľkoblahovská, Dunajská Streda; výrobná pekárenských výrobkov pre celiatikov, Ul. Gy. Szabóa 4, Dunajská Streda; Výrobná balenej pitnej vody, Štvrtok na Ostrove.

Žilinský kraj

V roku 2013 bolo v Žilinskom kraji vydaných 36 záväzných stanovísk k návrhom na územné konanie, 76 záväzných stanovísk k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb, 125 rozhodnutí k návrhom prevádzkových poriadkov a 1 319 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky, z toho 3 nesúhlasné rozhodnutia z dôvodu, že posudzované priestory pri uvádzaní do prevádzky nezodpovedali súčasne platnej legislatíve. Počet prerušení konania 44, a to z dôvodu nepredloženia dokladu o zdravotnej bezchybnosti vody, pre nevykonanie stavebno-dispozičných požiadaviek v potravinárskych zariadeniach v stanovených lehotách, nepredloženia prevádzkového poriadku, chýbajúcu tečúcu studenú pitnú a teplú vodu, chýbajúca tečúca teplá voda na WC, prevádzka nenapojená na kanalizáciu, nedostatky podania – nepredložené požadované doklady.

Zastavených konaní bolo 65, a to z dôvodu odstúpenia od žiadosti, pominutia dôvodu začatia správneho konania na podnet správneho orgánu, neodstránenie nedostatkov v prevádzke, nedoplnené požadované podklady, neúčast' žiadateľov na preskúšanie z odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností, nepredloženie dokladu o zdravotnej bezchybnosti vody.

K významnejším novozriadeným potravinárskym zariadeniam, k prevádzkovaníu ktorých bolo vydané rozhodnutie v roku 2013 patria: OC BILLA, časť predajní COOP – Jednota Čadca, výrobná výživových doplnkov a vitamínov v Trstenej (firma Natural Pharm Slovakia s.r.o. Trstená), NEOGRAFIA Martin – Priekopa, predajne CBA Turčianske Teplice, supermarket COOP Jednota Turany, sklad hotových výrobkov v závode Slovenské pramene a žriedla Budiš.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru je uvedený v tabuľke č. 3.

3.1.2 Kontrolná činnosť

a) kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z.:

Bratislavský kraj

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2013 pracovníkmi odboru hygieny výživy vykonaných **1 350 kontrol**. Kontroly boli vykonávané v súvislosti s vydaním rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky (vrátane zariadení, ktorých výkon kontrol patrí do kompetencie orgánov veterinárnej a potravinovej správy) a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach spoločného stravovania bol vykonávaný podľa plánu kontrol vyplývajúceho z kategorizácie jednotlivých zariadení (potravinárske prevádzky vrátane zariadení spoločného stravovania sú rozčlenené podľa druhu a stupňa rizikovosti do 5 kategórií).

V roku 2013 bolo evidovaných 4 893 zariadení spoločného stravovania, ktorých kontrola spadá do kompetencie odboru hygieny výživy. Z uvedeného počtu sa vykonalo v 1 247 zariadeniach spoločného stravovania 1 820 kontrol (z toho 967 kontrol podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a 853 kontrol podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov).

Kontroly boli zamerané na dodržiavanie požiadaviek platných právnych predpisov týkajúcich sa zariadení spoločného stravovania (prevádzková hygiena, zavedenie systému HACCP, dodržiavanie správnej výrobných praxe, monitorovanie CCP, výsledovateľnosť surovín, dodacie listy, skladovanie potravín a manipuláciu s nimi, ako aj spôsob skladovania a likvidácie odpadov).

Banskobystrický kraj

V prevádzkach verejného stravovania bolo v roku 2013 vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) **1 777 kontrol**, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Nezhody, ktoré boli pri kontrolách zistené, boli dôvodom pre uloženie opatrení na mieste podľa § 55 zákona č. 355/2007 Z. z., blokových pokút, ale tiež pokút za správny delikt, uložených rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

Najčastejšie boli zisťované tieto nezhody: nedostatočne vypracované postupy správnej výrobných praxe, nedodržiavanie postupov pri výrobe pokrmov podľa zásad správnej výrobných praxe, evidencia vyplývajúca z dokumentácie správnej výrobných praxe nebola v jednotlivých zariadeniach vedená v plnom rozsahu, nebolo napr. možné zistiť čas ukončenia technologického spracovania hotových pokrmov a tým aj dodržiavanie času ich výdaja podľa platnej legislatívy, nesprávne skladovanie potravín, naďalej pretrvávajúce zmrazovanie surovín dodávaných do zariadenia v chladenom stave, ako aj skladovanie potravín po uplynutí doby spotreby príp. uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, nedostatočná prevádzková hygiena, znečistené steny, stropy, znečistené a poškodené podlahy, opotrebované technologické zariadenie, odstraňovanie odpadu a jeho kategorizačné zaradenie, nepreukazovanie dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti.

I napriek vyššie uvedenému možno konštatovať, že sa hygienická situácia vo väčšine zariadení spoločného stravovania otvoreného typu postupne vylepšuje. V niektorých prevádzkach došlo k celkovej rekonštrukcii kuchynskej časti, k usporiadaniu pracovných činností tak, aby na seba nadväzovali. Zariadenia sa modernizujú, opotrebované pracovné plochy sa nahrádzajú nerezovými, inštalujú sa konvektomaty, umývačky riadu, vylepšujú sa mikroklimatické podmienky inštalovaním nových vzduchotechnických zariadení. Naďalej sú uvádzané do prevádzky aj nové vyvarujúce zariadenia.

V ZSS uzavretého typu bolo vykonaných spolu 256 kontrol, a to na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach /25 kontrol/, v domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov /92 kontrol/, v zariadeniach kúpeľnej a liečebnej starostlivosti /16 kontrol/ a v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie /123 kontrol/.

Na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach sú zisťované nedostatky technického rázu, v jednej nemocničnej stravovacej prevádzke došlo koncom roka k zmene prevádzkovateľa, ktorý pretrvávajúce technické nedostatky, zisťované v minulosti, postupne odstraňuje. V priebehu roku 2013 bolo v zariadeniach sociálnej starostlivosti a v domovoch dôchodcov vykonaných 92 kontrol, pri ktorých boli zisťované nedostatky technického charakteru, tieto boli v priebehu roka odstránené a tiež boli zisťované nedostatky pri prevoze stravy do výdajní sociálnych zariadení (u niektorých druhov pokrmov), spočívajúce v nedodržaní požadovanej limitovanej teploty.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie sú zisťované nedostatky v zavedení a dodržiavaní systému HACCP už len ojedinele. Prevádzkarní poskytujúcich klasické závodné stravovanie naďalej ubúda, buď sa stávajú kombinovanými s otvoreným systémom stravovania alebo ich nahrádzajú výdajne stravy, príp. zariadenia otvoreného typu, poskytujúce aj donáškovú službu.

Vďaka vykonaným auditom systému HACCP došlo k výraznému zlepšeniu situácie v týchto zariadeniach spoločného stravovania. Monitoring a evidencia boli vedené v plnom rozsahu. V zariadeniach boli uchovávané vzorky hotových pokrmov. Pri kontrolách boli len ojedinele zisťované nedostatky.

Košický kraj

V rámci ŠZD bolo celkovo vykonaných **3 231 kontrol**.

Nitriansky kraj

Z celkového počtu 4 602 evidovaných podnikateľských subjektov v sektore služieb (o 198 viac ako v roku 2012) bolo u 1 991 subjektov vykonaných celkom **4 746 kontrol**. Z toho boli zistené nezhody v 549 zariadeniach. Jednalo sa predovšetkým o nedodržanie prevádzkovej hygieny, nesprávna manipulácia a nakladanie s odpadom, nedodržiavanie zásad SVP a HACCP, v menšej miere ako v roku 2012 šlo o porušovanie hygienických predpisov pri manipulácii so surovinami, rozpracovanými a hotovými pokrmami a o nedostatky v skladovaní potravín.

V kategórii ostatné prevádzkarne bolo vykonaných 945 kontrol a sú tu uvedené kontroly vykonané v prevádzkach maloobchodu z dôvodu napr. odberov vzoriek potravín.

Prešovský kraj

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných **2 906 kontrol** v rámci ŠZD aj v súvislosti s vydaním rozhodnutí a záväzných posudkov.

Trenčiansky kraj

V Trenčianskom kraji bolo v roku 2013 evidovaných 7 695 potravinárskych zariadení, v ktorých sa manipulovalo s potravinami, kozmetickými výrobkami, materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami. V predmetných zariadeniach bolo vykonaných **2 087 kontrol** podľa zákona č. 355/2007 Z. z. (1 269 kontrol podľa zákona č. 152/1995 Z.z.).

Kontrolná činnosť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bola vykonaná v súvislosti s uvedením potravinárskych priestorov do prevádzky alebo s vydaním kolaudačného stanoviska a kontrola v zariadeniach spoločného stravovania podľa plánu činností, opakované kontroly pri zistení nedostatkov, kontroly na základe podnetov a výskytu alimentárnych ochorení.

Celkový počet zariadení spoločného stravovania je v kraji 4 043, z ktorých bolo kontroly podrobených 1 132, kde bolo vykonaných 2 261 kontrol (podľa zákona č. 355/2007 Z.z. 1504 kontrol a podľa zákona č. 152/1995 Z.z. 757 kontrol), v rámci ktorých bolo zistených 311 subjektov s rôznymi nezhodami. V Trenčianskom kraji je registrovaných 624 zariadení spoločného stravovania poskytujúcich stravovacie služby uzatvorenej skupine konzumentov, v ktorých bolo vykonaných 167 kontrol. Zariadení verejného stravovania je registrovaných 840 a vykonaných bolo 567 kontrol. Zariadení spoločného stravovania bez prípravy pokrmov (hostince, bary a kaviarne) je registrovaných 1 846, vykonaných bolo 391 kontrol. V stánkoch s predajom rýchleho občerstvenia bolo vykonaných 236 kontrol a v stánkoch s predajom rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií bolo vykonaných 236 kontrol.

Trnavský kraj

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných spolu **1 820 kontrol**, v zariadeniach podliehajúcich ku kontrole orgánom verejného zdravotníctva bolo vykonaných 1 471 kontrol a v zariadeniach podliehajúcich úradnej kontrole orgánom veterinárnej a potravinovej správy bolo vykonaných 349 kontrol. 193 kontrol bolo vykonaných v zariadeniach, ktoré neboli evidované v informačnom systéme, napr. v zariadeniach, kde bolo konanie zastavené a iné.

Žilinský kraj

V súvislosti s vydaním záväzných stanovísk a rozhodnutí bolo vykonaných spolu 1 504 kontrol. Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných celkom **3 070 kontrol**. Počet evidovaných zariadení je 6 158.

b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Bratislavský kraj

V roku 2013 pracovníci odboru hygieny výživy vykonali 287 kontrol podľa zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 377/2004 Z. z.“). Z uvedeného počtu bolo 38 kontrol vykonaných na základe podnetov, z toho 10 podnetov bolo opodstatnených a 28 neopodstatnených.

Na základe zistených nedostatkov boli uložené 4 pokuty v celkovej sume 2000 eur podľa § 10 ods. 7 zákona č. 377/2004 Z. z. - v 1 prípade za porušenie § 7 ods. 1 písm. h), v 3 prípadoch za porušenie § 7 ods. 1 písm. g) bod 2 zákona č. 377/2004 Z. z..

Z uvedeného počtu 3 pokuty nadobudli právoplatnosť, v 1 prípade správne konanie zatiaľ prebieha nakoľko sa účastník konania odvolal voči rozhodnutiu o uložení pokuty a predmetné odvolanie bolo postúpené na odvolací orgán.

Banskobystrický kraj

V priebehu roka 2013 na dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. v zariadeniach spoločného stravovania bolo celkom vykonaných 1 420 kontrol, pri ktorých neboli zisťované nedostatky, až na jedno porušenie zistené pri riešení podnetu nižšie uvedeného. Neboli zistené nedostatky ani pri cieľových kontrolách v dňoch od 15.07.2013 do 30.10.2013 v obchodných centrách zameraných na dodržiavanie citovaného zákona.

Boli riešené dva podnety, ktoré sa týkali prenikania cigaretového dymu do obytného prostredia bytov nachádzajúcich sa nad prevádzkami zariadení spoločného stravovania. Jeden bol vyhodnotený ako neopodstatnený, druhý bol opodstatnený. Prevádzkovateľ zabezpečil vhodnejší spôsob vetrania, zvýšil výkonnosť odsávacieho zariadenia, čím zabezpečil odstránenie uvedeného nedostatku.

Košický kraj

Kontroly nad dodržiavaním zákona č. 377/2004 Z. z. boli vykonávané priebežne v zariadeniach spoločného stravovania s výrobou prípravou a podávaním pokrmov a nápojov, pričom bolo vykonaných 1 229 kontrol.

Nitriansky kraj

Za rok 2013 bolo v tejto súvislosti vykonaných 1 965 kontrol. V 3 zariadeniach boli zistené nedostatky, ktoré boli prevádzkovateľmi v stanovenom termíne odstránené, v súvislosti s fajčením boli šetrené 2 podnety (neopodstatnené).

Prešovský kraj

Podľa zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných celkom 1 753 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu, uzatvoreného typu, bufetoch a predajniach. Pri kontrolách nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.

Trenčiansky kraj

V roku 2013 bolo vykonaných 505 kontrol so zameraním na zariadenia spoločného stravovania a obchodné centrá. Z uvedeného počtu 3 kontroly boli z nezhodami t.j.: 0,59 %. V 2 prípadoch bolo zistené porušenie zákazu fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania

s prípravou a podávaním pokrmov a nápojov, ktoré sú súčasťou obchodných centier, z dôvodu nevytvorenia samostatnej fajčiarskej časti a nedostatočného oddelenia fajčiarskeho priestoru od spoločných chodieb obchodného centra tak, že dochádzalo k prieniku škodlivín (otvorené dvere, medzery medzi priečkami) a v 1 prípade bolo zistené porušenie zákazu fajčenia v zariadení spoločného stravovania z dôvodu, že fajčiarska a nefajčiarska odbytová miestnosť boli vzájomne prepojené, stavebne neoddelené, dochádzalo k prieniku dymu do nefajčiarskeho priestoru. Zistené nezhody boli na mieste riešené opatrením.

V jednom prípade bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty. Pokuta bude uložená v roku 2014.

Trnavský kraj

Po nadobudnutí platnosti novely zákona o ochrane nefajčiarov boli v regióne RÚVZ Trnava preverené zariadenia spoločného stravovania v 6 obchodných centrách a vykonaných 17 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania. V 4 prípadoch boli zistené porušenia, v 2 prevádzkach je plocha hosťovských priestorov pre nefajčiarov menšia ako 50 %, v dvoch prípadoch nebolo oddelené nefajčiarskej časti úplne stavebne. Následne opakovanou kontrolou v Caffé pascucci OC Arkádia Trnava bolo zistené naďalej neúplne oddelenie novovybudovanej steny od stropu a okolitého priestoru OC a nedoriešené vetranie vo fajčiarskej časti, preto bolo zahájené správne konanie s prevádzkovateľom vo veci uloženia sankcie.

Spolu bolo vykonaných 788 kontrol. V ostatných kontrolovaných prevádzkach neboli zistené nedostatky týkajúce sa porušovania ustanovení predmetného zákona.

Žilinský kraj

Podľa zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných 1 946 kontrol, pričom kontroly boli vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru.

c) Kontroly na základe podnetov / sťažností:

Bratislavský kraj

V roku 2013 bolo riešených celkovo **214 podnetov**, 62 z nich bolo opodstatnených, 120 neopodstatnených a v 32 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť resp. boli podnety postúpené na iný úrad.

Z uvedeného počtu bolo 184 podnetov poukazujúcich na nedostatky v zariadeniach spoločného stravovania a to najmä: nedostatočnej prevádzkovej a osobnej hygieny, výskyt tráviacich ťažkostí po konzumácii hotových jedál a pokrmov rýchleho občerstvenia, cudzích predmetov v pokrmoch, hluku z prevádzok, prienikov pachov z pripravovaných pokrmov do okolitého obytného prostredia, porušovania zákona o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z.z. Z uvedeného počtu bolo 55 podnetov opodstatnených, 112 neopodstatnených, v 17 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť podnetu, resp. bol podnet odstúpený na iný úrad.

Ďalších 30 podnetov sa týkalo nedostatkov v iných prevádzkach ako v zariadeniach spoločného stravovania (výrobcovia, distribútori, hypermarkety, predajne, baliarne). Z uvedeného počtu bolo 7 podnetov opodstatnených, 8 neopodstatnených a v 15 prípadoch nebolo možné dokázať ich opodstatnenosť resp. boli podnety odstúpené na vecne a miestne príslušný úrad.

V opodstatnených prípadoch boli prevádzkovateľom, resp. zodpovedným pracovníkom uložené sankčné postihy a uložené nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Banskobystrický kraj

Orgány verejného zdravotníctva v Banskobystrickom kraji v roku 2013 prijali celkom **95 písomných podnetov**, z ktorých 35 bolo vyhodnotených ako opodstatnených, 39 ako neopodstatnených a u 21 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo šetrených 65 podnetov, z toho bolo 32 podnetov opodstatnených, vo väčšine prípadov išlo o nedostatky v prevádzkovej hygiene, v osobnej hygiene, skladovaní surovín, o nesprávnu manipuláciu so surovinami a hotovými pokrmami. Ďalej boli vykonané kontroly, spojené s odberom vzoriek hotových pokrmov, na základe podnetov zákazníkov, ktorí udávali žalúdočné ťažkosti po konzumácii pokrmov. Riešené boli aj podnety týkajúce sa výskytu lezúceho hmyzu a podnety poukazujúce na nadmerný hluk, najmä v nočných hodinách v zariadeniach spoločného stravovania.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo šetrených 9 podnetov, z toho boli 3 podnety opodstatnené, išlo o nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene, v skladovaní, v manipulácii s potravinami a pri ich predaji.

V prípade opodstatnených podnetov boli udelené blokové pokuty, ale aj pokuty za správny delikt uložené rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z., pri zistení závažných hygienických nedostatkov bolo nariadené uzatvorenie prevádzky opatrením na mieste podľa § 55 ods. 2, písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z..

Košický kraj

Celkový počet podaných podnetov bol **133**, z toho opodstatnených bolo 40, neopodstatnených 55 podnetov, postúpených z dôvodu vecnej, resp. miestnej príslušnosti 38.

Nitriansky kraj

Mimo cielených kontrol boli vykonávané aj šetrenia na základe podaní spotrebiteľov či iných subjektov. V hodnotenom období sa vykonalo celkom **143** kontrol na základe podnetov na prešetrenie. Z celkového počtu podnetov bolo 60 opodstatnených (42 %).

Prešovský kraj

V nadväznosti na zákon č. 355/2007 Z. z. bolo prijatých **podnetov 103**, z toho opodstatnených 42, neopodstatnených 47, 14 podnetov bolo odstúpených vecne a miestne príslušným kontrolným orgánom.

Podľa zákona č. 355/2007 boli riešené podnety týkajúce sa tráviacich ťažkostí po konzumácii pokrmov, zvýšenej hlučnosti v životnom prostredí z prevádzky ZSS, nedostatočnej hygieny pri príprave a výdaji pokrmov, nedostatočnej prevádzkovej a osobnej hygieny v zariadení spoločného stravovania, prevádzkovania bez vydaného rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky, ťažkostí po konzumácii alkoholu, nefunkčných WC pre zákazníkov v zariadení spoločného stravovania, internetový predaj zakázaného kozmetického výrobku (bieliace pásiky), nedostatočná tepelná úprava podávaných jedál, pracovníci bez odbornej a zdravotnej spôsobilosti, donáška skazeného jedla, nebezpečné taniere z dôvodu rozpúšťania potlače pod vplyvom jedla, výskyt hlodavcov a hmyzu v prevádzke, nekvalitná strava (studená, masná), nedodržiavanie chladiaceho reťazca, zdravotné problémy po konzumácii jedla, prevádzkovanie bez súhlasu RÚVZ

Podľa zákona č. 152/1995 boli riešené podnety týkajúce sa predaja potravín bez označenia, prelepovania dátumu minimálnej trvanlivosti výživového doplnku, nesprávne označeného cukrárskeho výrobku, predaja pečiva po dátume spotreby, používania nekvalitných a starých surovín na prípravu kebabu, predaj potravín v ZSS, rozlievanie alkoholu v predajni potravín, zakúpenie plesnivého výrobku v predajni, chýbajúce informácie o pôvode tovaru na etikete výrobku, nehygienicky predaj mäsových výrobkov, tovar po dobe spotreby, uvádzanie na trh klamlivo označených potravín, zmrazovanie

potravín, označovanie alergénov, prisudzovanie takých vlastností potravinám – výživovým doplnkom, ktoré im neprislúcha, nedostatky v skladovaní potravín.

Trenčiansky kraj

Orgány verejného zdravotníctva v Trenčianskom kraji v roku 2013 prijali celkom **118 písomných podnetov**, z ktorých 43 bolo vyhodnotených ako opodstatnených, 61 ako neopodstatnených a u 13 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie na príslušné RVPS, RÚVZ, samosprávu.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo riešených 84 podnetov a podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo riešených 19 podnetov, 5 podnetov, v ktorých bolo poukázané na nedodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov (porušovanie zákazu fajčenia, nedodržanie dostatočnej plochy odbytovej miestnosti), boli riešené podľa zákona č. 377/2004 Z. z.. Predmetom šetrenia bolo oznámenie na nedostatky v prevádzkovej hygiene, šírenie nadmerného hluku z hudobnej produkcie v zariadeniach spoločného stravovania, obťažovanie pachom, nedostatky v označovaní potravín, výživových doplnkov a sladidiel (glykozidy steviolu), nedodržiavania dátumu spotreby a/alebo minimálnej trvanlivosti potravín, pokrmov, zdravotné ťažkosti spotrebiteľov po konzumácii pokrmov, prevádzkovanie zariadení bez rozhodnutia RÚVZ.

Pri zistení nedostatkov v rámci kontrolnej činnosti boli uložené opatrenia na mieste boli prejednané s účastníkmi konania.

Trnavský kraj

Na regionálne úrady verejného zdravotníctva v Trnavskom kraji bolo doručených **97 podnetov**, ktoré boli zaradené do plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly. Z celkového počtu bolo opodstatnených 42 podnetov, neopodstatnených 25 podnetov, odstúpených 30 podnetov na príslušný správny orgán, resp. sa nedali vyhodnotiť. Podnety v ZSS sa týkali najmä nedostatočnej prevádzkovej hygieny, podávania starých pokrmov a používanie potravín po dobe spotreby, nekvalitné pokrmy, bez pitnej vody, nadmerného hluku šíriaceho sa z prevádzok, podávanie cukrárskych výrobkov po dátume spotreby, zamestnávajúce pracovníkov bez odbornej a zdravotnej spôsobilosti, šírenie pachu prepáleného oleja z prevádzky, označovanie pokrmov ako bezlepkových, výskytu hmyzu a hlodavcov, a pod. Takisto boli zaslané podnety aj na prevádzkovanie zariadenia bez kladného rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. V hypermarkete bol podnet hluk pri zásobovaní. V malých predajniach bolo niekoľko podnetov na hluk z chladiacich zariadení. V iných boli podnety na internetový predaj stévie, nesprávne označovanie, výživové doplnky, vykonávanie domácich zabíjačiek.

Žilinský kraj

Celkový počet podnetov v roku 2013 bol **163**, z toho počet opodstatnených 61 a neopodstatnených 52. 47 podnetov bolo odstúpených a u 3 podnetov nebolo možné dokázať ich opodstatnenosť.

3.2 Úradná kontrola

Úradné kontroly vykonávali pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy podľa aktualizovaného plánu kontrolnej činnosti vypracovaného podľa Plánu úradnej kontroly orgánov verejného zdravotníctva v r. 2013 v súlade s nariadením (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá a podľa kompetencií uvedených v § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení. Kontrolované bolo splnenie hygienických

požiadaviek ustanovených v nariadení ES č. 852/2004 o hygiene potravín, v zákone č. 152/1995 Z. z., v Potravinovom kódexe SR.

Úradné kontroly potravín boli vykonávané v potravinárskych prevádzkach spadajúcich do pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva podľa § 23 ods. 1) zákona č.152/1995 Z.z o potravinách v znení neskorších:

- hotových pokrmov a jedál s obsahom potravín živočíšneho pôvodu a s obsahom potravín rastlinného pôvodu vyrábaných a/alebo podávaných v prevádzkarniach spoločného stravovania a na predajných miestach (napr. hypermarkety, stánky s rýchlym občerstvením, hromadné podujatia: jarmoky, trhy a pod.),
- vo vzťahu k epidemiologicky rizikovým činnostiam osôb vo výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh,
- výživových doplnkov, materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, potravín určených na osobitné výživové účely, ako aj detskej výživy a dojčenskej výživy,
- nových potravín,
- z hľadiska používania zdrojov ionizujúceho žiarenia na ožarovanie potravín a kontroly dodržiavania zákazu pridávania rádioaktívnych látok do potravín,
- v súvislosti s prídavnými látkami do potravín,
- potraviny na báze GMO,
- ostatné potraviny z hľadiska zdravotnej bezpečnosti.

Pri výkone kontrol bola sústredená pozornosť najmä na:

1. na stavebno – technický stav prevádzkarne, na pracovné prostredie, strojno - technologické vybavenie, skladovanie, expedíciu, dopravu, manipuláciu s polotovarmi, hotovými výrobkami, analýzu postupov pri príprave a spracovaní potravín, označovanie potravín
2. vyhodnotenie postupov SVP, analýzu rizík a kritických kontrolných bodov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy,
3. preverenie všetkých systémov kontroly, ktoré sú spracované prevádzkovateľmi,
4. preverenie písomných materiálov a ostatnej evidencie,
5. samotný výkon kontrol vlastnými meracími prístrojmi, porovnanie meraní uskutočnených prístrojmi, ktoré používajú prevádzkovatelia,
6. osobitná pozornosť bola venovaná materiálom a predmetom, ktoré prichádzajú do styku s potravinami táto časť bola realizovaná podľa samostatnej osnovy, zaslanej z RÚVZ Poprad.

Okrem činností realizovaných podľa plánov kontrol a plánov odberu vzoriek boli plnené i mimoriadne úlohy MZ SR a ÚVZ SR.

3.2.1 Úradná kontrola v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s lahôdkarskými výrobkami, cukrárskymi výrobkami, zmrzlinou, minerálnymi, pramenitými vodami a balenou pitnou vodou, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

Zistené boli nasledujúce počty nezhôd:

- v dodržiavaní zásad SPV, HACCP – 90
- v priebežnom vzdelávaní zamestnancov – 13
- v hygiene prevádzky – 48
- v osobnej hygiene – 24
- v odbornej spôsobilosti – 37
- v zdravotnej spôsobilosti – 12
- v označovaní – 145
- vo výživových a zdravotných tvrdeniach – 12

- potravinách po dátume spotreby/dátume min. trvanlivosti – 45
- v overovaní pôvodu potravín, výsledovateľnosti – 17
- v skladovaní potravín – 20
- v manipulácii s potravinami – 26
- v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zariadením – 2
- iné – 92

Najviac nezhôd bolo zistených pri výrobe a manipulácii so zmrzlinou (309 nezhôd), s cukrárskymi výrobkami (154 nezhôd) a s lahôdkarskými výrobkami (43 nezhôd). Najväčší počet nezhôd bol zistený v súvislosti s označovaním potravín, dodržiavaním zásad SPV a HACCP a s hygienou prevádzky.

Najčastejšie sa vyskytujúce nezhody zistené pri výkone úradnej kontroly:

- **v hygiene prevádzky** - steny s popraskanou omietkou; opotrebovaný náter chladiaceho zariadenia; opotrebované regály v skladoch; plesň na stenách;
- **v osobnej hygiene** - práca so šperkmi na rukách; umelé a nalakované nechty;
- **odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností;
- **v zdravotnej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o zdravotnej spôsobilosti;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nezabezpečená výsledovateľnosť výrobkov; neohlásený internetový predaj výživových doplnkov; suroviny s označením iba v cudzom jazyku; suroviny bez nadobúdacích dokladov;
- **v označovaní potravín** – neoznačené alergény, nezabezpečenie doplnkového označovania azofarbív, neoznačené suroviny a polotovary;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; potraviny nechránené pred kontamináciou; uchovávanie potravín pri nevyhovujúcej teplote; predaj potravín po dobe spotreby resp. minimálnej trvanlivosti;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s potravinami; nepoužívanie pracovných pomôcok; manipulácia s výrobkami bez použitia ochranných osobných prostriedkov; kríženie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch;
- **v manipulácii s odpadom** – nevhodné odstraňovanie odpadov; nesprávna kategorizácia odpadu; zhromažďovanie odpadu do nevhodných nádob;
- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov potravinárskych prevádzok** - nerealizované vzdelávanie;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie o monitoringu CCP; nevedenie evidencie o dennej produkcii výrobkov; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedostatočne vypracovaná dokumentácia; nevedenie záznamov o technologickom postupe výroby zmrzliny; nevedené záznamy o vykonávanej sanitácii výrobných priestorov; neoverovanie zdravotnej neškodnosti vlastných výrobkov.

Úradná kontrola materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v roku 2013

Národné referenčné laboratórium (NRL) pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami vykonávalo v roku 2013 laboratórne vyšetrenia materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v súlade s plnením viacročného plánu úradných kontrol podľa Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004. Plán úradných kontrol bol cielene zameraný na výrobky dostupné na našom trhu, u ktorých sa definovali špecifické kritériá rizikovosti na základe legislatívnych požiadaviek, hlásení RASFF a našich dlhoročných skúsenosti s posudzovaním výrobkov určených na styk s potravinami.

Odbery vzoriek boli organizované jednotlivými RÚVZ v SR podľa stanoveného časového harmonogramu. Vzorky odobraté jednotlivými RÚVZ v SR boli cielene laboratórne vyšetrené v možných rizikových ukazovateľoch v závislosti od materiálového zloženia materiálov a predmetov určených na styk s potravinami.

Tabuľka č. 1 Druhy odoberaných vzoriek a sledované rizikové ukazovatele v roku 2013

A : Materiály a predmety určené na styk s potravinami	Sledované rizikové ukazovatele
melamínové kuchynské pomôcky	formaldehyd, melamín
nylonové kuchynské pomôcky	primárne aromatické amíny
sklenené poháre s farebnou potlačou zasahujúcou do ústneho okraja	Cd, Pb
keramické výrobky	Cd, Pb
strech obalové fólie	estery kyseliny ftalovej
lakované konzervy	Bisfenol A, F, S, BADGE, BFDGE, NOGE
farebné papierové obrúsky	primárne aromatické amíny
plastové detské fľaštičky do 3 rokov	bisfenol A
B : Špeciálna EÚ kampaň na rok 2013	Sledované rizikové ukazovatele
potraviny obsahujúce olej (pesto, zelenina nakladaná v oleji atď.) balené v sklenených pohároch, ktoré sú uzatvorené twist-off viečkami sklenené dojčenské fľaše	21 plastifikátorov – vzorky laboratórne vyšetované v laboratóriu v Zurichu alebo Stuttgarde

Miesta odberov boli nasledujúce: veľkoobchod, maloobchod, dovozcovia, distribútori, výrobcovia, potravinársky priemysel/prevádzky. Ako prioritné miesta odberov boli určení dovozcovia a veľkoobchod.

Úradné kontroly v roku 2013 prebiehali v týchto fázach:

- I. Úradné kontroly s odberom vzoriek (časový harmonogram A, B) pričom súčasťou plánu ÚK je aj harmonogram C, ktorý súvisí s plnením programov a projektov ÚVZ SR na rok 2012 a ďalšie roky)
- II. Úradné kontroly bez odberu vzoriek (potravinársky priemysel)
- III. Monitoring a odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď.
- IV. Monitoring používania aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov
- V. Výkon auditov SVP u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami

Výskyt a analýza nezhôd

A.

I. Vyhodnotenie úradných kontrol s odberom vzoriek

Úradné kontroly s odberom vzoriek boli realizované v súlade s časovým harmonogramom.

a) Chemické vyšetrenie

Celkovo bolo chemicky vyšetrených **91 výrobkov** (celkovo bolo vyšetrených 273 vzoriek v 637 ukazovateľoch a bolo vykonaných 1952 analýz). Z toho **2 výrobky** laboratórnym

vyšetrením nespĺnili požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Požiadavky bezpečnosti nespĺnili nasledujúce výrobky :

- **melamínové kuchynské pomôcky (melamínová misa)**
počet nezhôd : 1 dôvod nezhody : migrácia formaldehydu a melamínu

- **keramický hrnček**
počet nezhôd : 1 dôvod nezhody : migrácia Cd, Pb

- **sklenený hrnček s farbenou potlačou zasahujúcou do ústneho okraja**

počet nezhôd : 1 dôvod nezhody : migrácia Cd, Pb

Príslušnými RÚVZ boli prijaté opatrenia na trhu na ochranu zdravia spotrebiteľa.

b) Mikrobiologické vyšetrenie

Mikrobiologicky bolo vyšetrených celkovo **7 vzoriek** obalových materiálov, pričom všetky splnili požiadavky prílohy č. 19 k štvrtej hlave druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie.

c) Pôvod výrobkov

Z vyplnených záznamov o úradnej kontrole odobraných výrobkov vyplýva, že z 91 výrobkov malo 49 výrobkov deklarovaný pôvod v krajinách EÚ, 32 výrobkov pochádzalo z tretích krajín a 10 výrobkov nemalo uvedený pôvod.

d) Miesto odberov

Z vyplnených záznamov vzoriek vyplýva, že boli približne rovnomerne odobrané na odporúčaných miestach.

e) Skladovanie

U žiadneho sledovaného výrobku neboli zistené nedostatky v skladovaní.

f) Kontrola dokumentácie

Vyhlásenie o zhode bolo predložené ku 49 výrobkom. Aj podporná dokumentácia bola predložená k 34 výrobkom.

II. Vyhodnotenie úradných kontrol bez odberu vzoriek

Úradné kontroly bez odberu vzoriek boli vykonávané v priebehu roka 2013. Celkovo bolo vykonaných 284 kontrol v 265 prevádzkach z toho 32 kontrol bolo vykonaných v potravinárskych prevádzkach. Je možné konštatovať, že vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia boli preložené v súlade s metodickým pokynom avšak obsahová stránka vyhlásení o zhode bola v mnohých prípadoch nepostačujúca vzhľadom na legislatívne požiadavky.

III. Monitoring a odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď.

V priebehu roka 2013 boli odobraté 4 výrobky (sklenená šálka, 2 sklenené poháre, keramická šálka, silikónové formičky), ktoré boli predávané spolu s potravinami ako darčekové predmety na podporu predaja. Všetky tieto výrobky vyhovel v sledovaných ukazovateľoch (Cd, Pb, alebo Cd, Pb, Cr, Ni) legislatívnym predpisom.

IV. Monitoring používania aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov

V rámci výkonu ÚK nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami a zároveň potravinami sa monitorovalo možné používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov (napr. vkladanie rôznych vreciek s aktívnou zložkou do balených potravín, nálepky informujúce spotrebiteľa o možných zmenách v potravinách).

Počas výkonu ÚK nebolo zistené používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov.

V. Výkon auditov SVP u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami

V priebehu roka 2013 bol celkovo vykonaných 5 auditov u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami z toho 3 audity u výrobcov plastových obalových materiálov a 1 audit u výrobcu papierových obalových materiálov.

Vyhodnotenie auditov: 4 prevádzky boli posúdené ako bezpečné a 1 prevádzka ako bezpečná s pripomienkami.

B : Špeciálna EÚ kampaň

Odobrané boli 3 výrobky (potraviny) obsahujúce olej (cesnak v oleji – výrobca v EÚ, pikantná omáčka – pôvod SR, pikantný mrkvový šalát – dovoz z tretej krajiny) pričom na základe listu boli k 2 výrobkom dodané vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia. Z toho iba jedna dokumentácia vyhovela požiadavkám nariadenia (ES) č. 10/2011 a iba tento výrobok bol odoslaný na laboratórne vyšetrenie do Zurichu - bol v poriadku.

Zhodnotenie vykonaných kontrol v nadväznosti na hlásenia o výskyte zdravotne škodlivých potravín v systéme RAPID ALERT

V roku 2013 zamestnanci RÚVZ v SR šetrili výskyt nasledovných zdravotne škodlivých potravín a materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému Rapid Alert for Food and Feed (RASFF):

Informačné oznámenia:

- **Didecyldimethylammonium chlorid (DDAC) v extrakte z grapefruitových semien z Českej republiky.** Označenie výrobku: GREPAVIT Grep extrakt z jadier, 25 ml, výrobca: Dr. Popov s. r. o., Plzeňská č. p. 857, 348 15 Planá, ČR, distribútor v Slovenskej republike: PHOENIX Zdravotnícke zásobovanie, a. s., Pribylinská 2/A, 831 04 Bratislava. Pre spoločnosť PHOENIX Zdravotnícke zásobovanie a.s. bol predmetný výrobok dodaný v počte 200 ks. Na sklade spoločnosti zostalo 53 ks, ktoré boli vrátené dodávateľovi do ČR.
- **Didecyldimethylammonium chlorid (DDAC) v detskej výžive s hovädzím mäsom zo Slovenskej republiky, cez Taliansko.** Označenie výrobku: Homogenizované hovädzie – potravina pre dojčatá a malé deti, výrobca: Holle Baby Food – AP-N°:SK 625(Slovakia) – NOVOFRUCT SK, s.r.o., Nové Zámky, veľkoobchod: Holle Baby Food GmbH Servicebure (GERMANY), balenie 80 g, sklenený pohár, dátum minimálnej trvanlivosti: E:12.07.2014/C. Výrobok bol distribuovaný do Nemecka, nariadené bolo jeho stiahnutie z trhu.
- **Didecyldimethylammonium chlorid (DDAC) v detskej výžive s hovädzím mäsom zo Slovenskej republiky, cez Nemecko.** Označenie výrobku: Homogenizované hovädzie – potravina pre dojčatá a malé deti, výrobca Holle Baby Food – AP-N°:SK 625(Slovakia) – NOVOFRUCT SK, s.r.o. Nové Zámky, veľkoobchod: Holle Baby Food GmbH Servicebure (GERMANY), balenie 80 g, sklenený pohár, dátum minimálnej trvanlivosti: 05.06.2015. Výrobok bol vyrobený pre Holle baby food GmbH, Baselstrasse 114125, Riehen, Švajčiarsko, expedované dňa 16. 8. 2013

v množstve 31 812 ks do distribučného skladu spoločnosti Holle baby food GmbH v Nemecku. Nariadené bolo jeho stiahnutie z trhu.

- **Nesprávne označené konské mäso (pôvodom z Írska) označené ako hovädzie mäso.** Mäso označené ako „Hovezi“ – rôzne časti, mrazené, krajina pôvodu: Írsko, výrobca: B&F Meats, Carrick-on-Suir, Co. Tipperary, Írsko. Distribuované bolo aj do ČR a odtiaľ do Slovenskej republiky: Pavol Masár PM – Reštaurácia DAMI, Nálepkova 334, 916 24 Horná Streda (dodané ešte v júli 2012).
- **Benzalkonium chlorid (BAC) a didecyldimetylammonium chlorid (DDAC) v sirupe s beta glukánom, z Českej republiky.** Názov a označenie výrobku: Grep sirup s beta glukánom (výživový doplnok), plastová fľaša s uzáverom, 300 ml, vyr. č.: 24.02.12, dátum minimálnej trvanlivosti: 28/02/2014. Výrobca: VIRDE spol. s r.o., Štamplevec 10, 747 74 Holasovice, Česká republika. Predmetný výrobok bol dodaný aj do spoločnosti v Slovenskej republike: VIRDE SLOVAKIA s.r.o., Záhradná 670, 059 35 Batizovce (spolu 17 ks výrobku). 11 ks výrobku už bolo skonzumovaných, 4 ks sa vrátili výrobcovi do ČR a 2 nepredané ks výrobku boli zlikvidované.
- **Nepovolené zložky nového typu v bylinnom nápoji s extraktom z arónie pôvodom z Nemecka.** Názov a označenie výrobku: NEU! Aronia ORIGINAL, Bio Aronia KrauterKraft, EAN kód: 4250396 901986, 0,35 l, iné označenie: PZN 0877364. Predmetný výrobok bol z ČR distribuovaný aj na Slovensko v množstve 72 kusov do spoločnosti PROSPEKTA, s.r.o., Železničná 87, Bernolákovo. Nepredaných 41 ks výrobku bolo zlikvidovaných.
- **Škodlivá reakcia spôsobená výživovým doplnkom z USA.** Jednalo sa o výrobok OXYELITE Pro®, balenie: 90 kapsúl v bielej plastovej dóze, šarža: N02091-A, výrobca: USP Labs, LLC, 10761 King William Dr., Dallas, USA, ktorý spôsobil škodlivú reakciu (vážne poškodenie pečene). Výrobok bol z Maďarska dodaný aj do 3 spoločností v SR (Imperial Holding s.r.o., Osloboditeľov 640/44, Čaňa; Supplements s.r.o., Slovenských dobrovoľníkov 1439, Čadca; ND21 s.r.o., vo Vrakúni 773). Šetrením bolo zistené, že na adrese sídla spoločnosti Imperial Holding s.r.o., predmetná spoločnosť nesídlí, nebolo možné vykonať úradnú kontrolu. Na adrese spoločnosti ND21 s.r.o. sa nachádza rodinný dom, konateľom spoločnosti je občan Maďarska, s bydliskom v Maďarsku. UVZ SR zabezpečil varovanie obyvateľov SR prostredníctvom svojej webovej stránky a poskytnutím informácie o škodlivom výživovom doplnku tlačovým agentúram v SR.
- **Listeria monocytogenes v mrazenom údenom losose vyrobenom v Estónsku, zo suroviny z Nórska.** Jednalo sa o výrobok s označením: údený losos mrazený 6165NC a 6565N, L13206, L13207 dátum spotreby: 25/10/2014, 26/10/2014, krajina pôvodu: Estónsko, výrobca: Spratfil AS, Tallin. Výrobok bol dodaný aj do SR (od 22.8.2013 do 10.10.2013) zo spoločnosti: Wiesbauer Gourmet, Industriestraße 5, A-3454 Reidling do 27 zariadení spoločného stravovania. Všetci odberatelia v SR boli o tejto skutočnosti informovaní a neskonzumovaný výrobok bol stiahnutý z trhu.
- **Prítomnosť rezíduí carbendazim, propargit a fenazaquin v ríbezl'ovom prášku.** výrobca: Molda AG, Gartenstrasse 13, 21368 Dahlenburg, Nemecko, dodávateľ: Improver Premium Foods, Celsiusweg 25 d, 5928 Venlo, Holandsko. Ríbezl'ový prášok (3150 kg) bol dodaný priamo zo spoločnosti MOLDA AG, Nemecko k zákazníkovi A. Loacker G. m.b.H, Panzendorf 196, A—9919 Heinfels, Rakúsko, bez preskladnenia v spoločnosti Vitachem s.r.o.. Spoločnosť Vitachem s.r.o. figurovala len ako sprostredkovateľ obchodu. Odberateľ v Rakúsku bol o uvedenej veci informovaný a zostatok výrobku, ktorý bol ešte na sklade spoločnosti Loacker Ges. m.b.H, Rakúsko (1550 kg) bol vrátený spoločnosti MOLDA AG, Nemecko.
- **Vysoký obsah prchavých organických látok v silikónovej forme na koláč, pôvodom z Číny, cez Hong Kong.** Názov a označenie výrobku: silikónová forma na

koláč, EAN kód: 6951119685388, iné označenie: Item code BL-1201, krajina pôvodu: Čína. Predmetný výrobok dodaný aj do Slovenskej republiky: HOME ZONE s.r.o. Vlčkova 1039/14, 81104 Bratislava - Staré Mesto (v počte 12 ks). Všetkých 12 ks bolo vrátených dodávateľovi.

- **Migrácia formaldehydu z melamínových pohárov z Číny.** Názov a označenie výrobku: melamínový pohár s obrázkom piráta, EAN kód: 8718158081032, krajina pôvodu: Čína. Český distribútor dodal výrobok do SR 2 spoločnostiam: Orion Trade, Staničná 87, Neded (57 ks) a Bal Tip Slovakia, Dr. Clementisa 69, Skalica (24 ks). 63 ks výrobku bolo stiahnutých z trhu v SR a vrátených do ČR.
- **Migrácia primárnych aromatických amínov z plastovej kuchynskej obracačky zo Španielska.** Názov a označenie výrobku: Obracačka, Pfannenwender, EAN kód: 91348001001000000100, krajina pôvodu: Španielsko, výrobca: Aljuan SL., Alicante (Ibi), Španielsko. Výrobok bol dodaný z centrálného skladu v Nemecku v júni 2013 do filiálok spoločnosti TEDI Betriebs s.r.o., so sídlom Kladnianska 12, Bratislava v nasledovnom počte: filiálka Púchovská 10 v Bratislave (24 ks) a filiálka Galantská cesta v Dunajskej Strede (24 ks). Z uvedeného počtu bolo 44 ks predaných zákazníkom a zvyšné 4 ks boli vrátené dodávateľovi.

Výstražné oznámenia:

- **Nepovolený 1,3 dimetylamlamín (DMAA) vo výživovom doplnku zo Slovenska.** Názov výrobku: STACKER 2 THERMODRENE, pôvod: USA, dodávateľ: Vital Garden s.r.o., Ležiachov 49, SR.
- **Nepovolené zložky sildenafil a dimetylsildenafil vo výživovom doplnku z Cypru.** Názov výrobku: HastaMan, tablety, dátum minimálnej trvanlivosti: 31/03/2014, výrobné číslo: CY 004 2014, výrobca: AP Nuovolabs Co. Ltd., Cyprus. V SR sa predával prostredníctvom internetu. Nariadené bolo stiahnutie predmetného výrobku z trhu, ako aj z ponuky na webových stránkach.
- **Nepovolená zložka tiono analóg sildenafilu vo výživovom doplnku z Veľkej Británie.** Názov výrobku: King Kong, kapsuly, dátum minimálnej trvanlivosti: 02/01/2014, výrobné číslo: 120703, výrobca: PROVANSE Ltd., Veľká Británia. Do SR bol z Poľska dodaný 1 ks predmetného výrobku, v čase kontroly však bol už skonsumovaný.
- **Úlomky skla v detskom nápoji s čučoriedkami a brusnicami z Českej republiky.** Názov výrobku: Hamánek s čučoriedkami a brusnicami, 210 ml, dátum minimálnej trvanlivosti: 02/04/2014, výrobca: Hamé s.r.o., Kunovice, Na Drahač 814, 686 04 Kunovice, ČR. Dodaný bol aj do SR, nariadené bolo stiahnutie predmetného výrobku z trhu.
- **Salmonella Mbandaka vo výrobku zo sójového proteínu z USA.** Výrobok: fin Femiweltabs 60 tabl. bol dovezený z Fínska na Slovensko firmou Finclub Slovakia s.r.o., Na Priekope 114/53, 01001 Žilina. Bolo vydané opatrenie na pozastavenie predaja týchto výrobkov. Uvedené sójové výrobky sa používali ako surovina pri výrobe výživového doplnku, ktorý bol laboratórne vyšetrený v akreditovanom laboratóriu, kde sa nepotvrdila prítomnosť Salmonely a preto bol následne uvoľnený do obehu.
- **Úlomky plastov v detskom pokrme z Francúzska.** Názov a označenie výrobku: „babylove“, „So lecker“, „dm“, „Italienischer Nudelaflauf mit bunten Gemüse“, od 1. roka dieťaťa, 250 g, EAN kód: 4010355934031, výrobné č.: MHD 29.04.2014, dátum minimálnej trvanlivosti: 29.04.2014. Výrobca: Materna, 8 Rue Clément Bayard, 60200 Compiègne, Francúzsko. Výrobok bol distribuovaný z Maďarska aj do Slovenskej republiky v množstve 1200 ks: dm drogerie markt, Logistické centrum, Diaľničná cesta 2, Senec. Výrobok bol dodaný lendo centrálného skladu, na jednotlivé

filiálky nebol distribuovaný, nakoľko v čase šetrenia už bola spoločnosť oboznámená s uvedenou vecou od dodávateľa.

- **Migrácia kadmia a olova zo sady pohárov s džbánom z Číny. Jedná sa o sadu 6 sklenených pohárov s džbánom.** Označenie výrobku: kpl. 6 szklanek + dzbanek z pokrywa 'Perfekt Style', s 2 motívami (s kvetmi alebo s jahodami), výrobné číslo: GZJP001-A8, krajina pôvodu: Čína (dovezené z Číny do Poľska ešte v roku 2008), odberateľ výrobkov v SR: KINEKUS SLOVAKIA s.r.o., Kamenná 4, 010 01 Žilina (v roku 2008 v celkovom počte 1091 ks). Šetrením sa zistilo, že do SR bol dodaný výrobok s inými motívami (jablko a pomaranč) ako boli predmetom oznámenia RASFF. Výrobné číslo sa nezistilo, 229 ks výrobkov bolo reklamovaných do Poľska.
- **Migrácia primárnych aromatických amínov z plastovej naberačky z Číny, cez Hongkong.** Označenie výrobku: Wenco, EAN kód: 4009134515431, pôvod výrobku: Čína. Výrobok bol dodaný aj na Slovensko do prevádzky SVING Gastro spol. s.r.o., Turbínová 1, Bratislava, v celkovom počte 10 ks. Nariadené bolo stiahnutie predmetného výrobku z trhu.
- **Migrácia kadmia a olova zo skleneného pohára z Číny, cez Poľsko.** Výrobok: HRNČEK FRUTTO, 390 ml, EAN kód: 5908216708817, výrobné číslo: ZB35G, výrobca: krajina pôvodu Čína, dovozca: Veroni Boguslaw Warzel, ul. Towarzystwa Jaszczurczego 9, 87-200, Wabrzezno, Poľsko. Predmetný výrobok bol dodaný do SR v celkovom počte 576 ks. 80 ks výrobku bolo vrátených dodávateľovi do Poľska.

Oznámenia RASFF riešené v spolupráci so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou:

- **Lasagne Bolognese NOWACO - prítomnosť konského mäsa- neuvedené v zložení výrobku.** Výrobok Lasagne Bolognese NOWACO, mäsom plnené cestoviny (v označení uvedené len hovädzie mäso), 400 g, mrazené, dátum minimálnej trvanlivosti: 24/02/2014, výrobná šarža: 240/12 09:03, dodaný bol aj do zariadení spoločného stravovania. Predmetný výrobok, ktorý sa nachádzal v čase kontrol v prevádzkach zariadení spoločného stravovania bol stiahnutý z trhu a vrátený dodávateľovi.
- **Falšovanie mrazených hovädzích burgerov z Poľska.** Názov výrobku: Hovädzí Burger (mrazený polotovár z hovädzieho mäsa, pred smaženým), značka výrobku: FVZ POLSKA, hmotnosť 2 kg, 36 ks, výrobné číslo: L551201, dátum minimálnej trvanlivosti: 21/10/2013, výrobca: FVZ Deli-Meat Polska sp. z o.o., PL 24084001 WE, Gliwicka 20, Orzesze, Poľsko. Predmetný výrobok bol dodaný aj do zariadení spoločného stravovania. Výrobky, ktoré sa nachádzali v čase kontrol v prevádzkach zariadení spoločného stravovania boli stiahnuté z trhu a vrátené dodávateľovi.
- **Nesprávne označené konské mäso (pôvodom z Írska) označené ako hovädzie mäso.** Mäso označené ako „Hovezi“ – rôzne časti, mrazené, krajina pôvodu: Írsko, výrobca: B&F Meats, Carrick-on-Suir, Co. Tipperary, Írsko. Distribuované bolo aj do Českej republiky a odtiaľ do Slovenskej republiky. Odberateľ v Slovenskej republike: Milan Križák – M + M PETRA, 916 41 Dolné Slnie 134, distribuoval predmetný výrobok aj do zariadení spoločného stravovania. Predmetný výrobok, ktorý sa nachádzal v čase kontrol v prevádzkach zariadení spoločného stravovania bol stiahnutý z trhu a vrátený dodávateľovi.
- **Rezíduá DOXYCYCLÍNU nad MRL v mrazených solených filetoch z kuracích prs z Brazílie, cez Dánsko.** Na základe šetrení RVPS bolo zistené, že predmetný výrobok bol dodaný aj do zariadení spoločného stravovania v SR. UVZ SR požiadal RÚVZ v SR o vykonanie kontrol v zariadeniach spoločného stravovania so zameraním sa na výskyt predmetného nevyhovujúceho výrobku a zabezpečenie jeho stiahnutia z trhu.

Na základe zistení regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v rámci úradnej kontroly boli v systéme RAPID ALERT hlásené nasledovné oznámenia:

- **Výstražné oznámenie: Migrácia kadmia a olova z keramického hrnčeka z Číny.** HRNČEK KERAMICKÝ - na nálepke označené: KUBEK CERAMICZNY art. nr. HD 9186; čiarový kód: 5904543072478, výrobca: Wyprodukowano w Chinach, HEMAR Berdowski i Konsik Sp. J. UL. Waryiskiego 28, 66-400 GORZOW WLKP. Na ďalšej nálepke uvedené: Názov: HRNČEK, Krajina pôvodu: Čína, Distribútor: Oliver Škopec. Vzorka bola laboratórne vyšetrená v akreditovanom špecializovanom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade, pričom hrnček v parametri obsah kadmia a olova vo výluhu vzorky do 4% kyseliny octovej za podmienok testu nespĺňa požiadavky platnej legislatívy.
- **Výstražné oznámenie: Migrácia kadmia a olova zo skleneného pohára z Číny, cez Poľsko.** HRNČEK FRUTTO, 390 ml, EAN kód: 5908216708817, Art Number: 28356, výrobca: krajina pôvodu Čína, dovozca: Veroni Boguslaw Warzel, ul. Towarzystwa Jaszczurczego 9, 87-200, Wabrzezno, Poľsko; distribútor: ADH s.r.o., Zvolenská cesta 14, 974 05 Banská Bystrica. Vzorka bola laboratórne vyšetrená v akreditovanom špecializovanom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade, pričom hrnček v parametri obsah kadmia a olova vo výluhu ústneho okraja vzorky do 4% kyseliny octovej za podmienok testu nespĺňa požiadavky platnej legislatívy.

3.2.2 Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach

V v zariadeniach spoločného stravovania (ďalej „ZSS“) bolo spolu vykonaných 30 160 kontrol v 15 100 zariadeniach (z celkového počtu 41 573 registrovaných prevádzok), pričom nezhody sa zistili v 3 759 kontrolovaných prevádzkach. Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo vykonaných 13 899 kontrol.

Pri výkone úradnej kontroly v ZSS boli zistené nezhody najmä:

- **v hygiene prevádzky** – vykonávanie činností v potravinárskych zariadeniach bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva; nevyhovujúca prevádzková hygiena; nevyhovujúci stavebno-technický stav prevádzky; porušenie povrchov podláh, stien, stropov; znečistené steny, stropy, podlahy, pracovné plochy; plesne na stenách; opotrebovanosť technologického zariadenia; nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody do umývadiel v priestoroch, kde sa manipuluje s potravinami; nefunkčné splachovanie vo WC pre personál; nefunkčné, prípadne znečistené technologické zariadenia; nedostatočne vykonávaná sanitácia prevádzkových priestorov;
- **v osobnej hygiene** – znečistené, neúčelové, prípadne civilné oblečenie; k umývadlám v zariadeniach na osobnú hygienu hostí (WC) a na osobnú hygienu personálu (WC) nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej vody; nosenie ozdôb na rukách; umelé a nalakované nechty; nezabezpečenie základných hygienických potrieb;
- **v odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností, resp. uplynutie platnosti osvedčenií; nezdokladovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov;
- **v zdravotnej spôsobilosti** - nezdokladovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nedostatočne vedená evidencia príjmu surovín, resp. doklady o pôvode na nenachádzajú priamo v prevádzke; nepredloženie nadobúdacích dokladov k surovinám a polotovárom;

- **v označovaní potravín** – neoznačené alergény v jedálnych lístkoch resp. výveskách, nezabezpečenie doplnkového označovania azofarbív, neoznačené suroviny a polotovary skladované v zariadeniach spoločného stravovania;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; nezabezpečená čistota skladových priestorov; zmrazovanie potravín dodaných do zariadenia spoločného stravovania v nezmrazenom stave; samovoľné schladzovanie a zmrazovanie hotových pokrmov; nevhodné mikroklimatické podmienky pri skladovaní potravín; skladovanie potravín v nevhodných obaloch; skladovanie potravín po dátume spotreby v chladiacom zariadení; nefunkčné chladiace zariadenie; ukladanie pokrmov v nádobách priamo na podlahu; výrobky vyžadujúce chladiarenské skladovanie uložené mimo chladiaceho zariadenia; chladiace zariadenie bez teplomera; chýbajúce zariadenia na udržiavanie požadovanej teploty pokrmov;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s pokrmami a surovinami; kríženie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch; rozmrazovanie surovín nevhodným spôsobom; nedodržanie teplotného reťazca hotových pokrmov; nevedenie evidencie rozpracovaných pokrmov;
- **v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zaradením** – nevhodné odstraňovanie odpadov; zhromažďovanie odpadu v nevyhovujúcich, neuzatvárateľných nádobách; chýbajúce doklady o nakladaní s organickým odpadom; nedokladovanie zmlúv o odbere prepáleného oleja; nesprávna kategorizácia odpadu;
- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov potravinárskych prevádzok** - nezabezpečené školenie zamestnancov vo veciach hygieny potravín a v uplatňovaní zásad HACCP;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedodržiavanie podmienok uchovávania polotovarov, rozpracovaných pokrmov a hotových pokrmov (teplota a čas ich uchovávania); prevádzkovatelia neurčili, nezaviedli a nezachovávali trvalý postup alebo postupy založené na zásadách HACCP a správnej výrobnéj praxe v kontrolovanej prevádzke; nedodržiavanie zásad SVP.

3.2.3 Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2013 neboli žiadne právomoci pre výkon ÚK delegované na iné orgány. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. oprávnenými orgánmi v oblasti vymedzených kompetencií orgánov verejného zdravotníctva vykonávajúcimi úradnú kontrolu potravín v roku 2013 boli ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v: Bardejove, Banskej Bystrici, Čadci, Dolnom Kubíne, Dunajskej Strede, Galante, Humennom, Komárne, Košiciach, Leviciach, Liptovskom Mikuláši, Lučenci, Martine, Michalovciach, Nitre, Nových Zámkoch, Poprade, Prešove, Považskej Bystrici, Prievidzi, Rimavskej Sobote, Rožňave, Senici, Spišskej Novej Vsi, Trebišove, Trenčíne, Topolčanoch, Trnave, Veľkom Krtíši, Zvolene, Žiari nad Hronom a v Žiline, prostredníctvom ktorých bolo vykonaných **spolu 363 auditov**, z toho bolo **193 auditov s nezhodami**, počet **zistených nezhôd bol 564** (tab. č. 8 v prílohe).

Najčastejšie zisťované nezhody:

- neboli vedené záznamy v zmysle dokumentácie HACCP, napr. o príjme potravín, skladovaní potravín v chladiacich, mraziacich zariadeniach, v suchom sklade potravín, o tepelnom opracovaní, uchovávaní a výdaji pokrmov,
- neboli vedené evidenčné karty meracích prístrojov,
- dokumentácia SVP alebo HACCP nie je v plnom rozsahu zavedená v praxi, nie je aktualizovaná v súlade so zmenami v legislatíve a so zmenami prebiehajúcimi na prevádzke napr. zmeny technológie výroby, dispozičného riešenia a pod.,

- prevádzkovatelia nemajú vypracovanú verifikáciu systému a metrologický program,
- nevykonáva sa monitorovanie všetkých stanovených kritických kontrolných bodov, prípadne monitorovanie sa nerealizuje v stanovenej frekvencii uvedenej v dokumentácii a následne sa nedostatočne vedie evidencia,
- zhotovené prúdové diagramy neboli potvrdené na mieste,
- neboli správne označené kritické kontrolné body,
- grafické znázornenie procesu výroby nebolo porovnané so skutočnosťou,
- nebola zabezpečená verifikácia v zmysle uplatňovanej dokumentácie,
- neboli vykonané nápravné opatrenia v prípade zistených odchýlok od stanovených kritických limitov pri skladovaní hlbokozmrazených potravín používaných na prípravu pokrmov,
- pri zostavovaní a realizácii sanitačných postupov sa nevychádzalo z analýzy a definície problému, ktorý sa má riešiť, neboli navrhnuté postupy overovania účinnosti a spoľahlivosti sanitačných postupov,
- zistené chýbajúce časti sanitačného programu a nevedenie údajov o sanitácii,
- výsledky sledovaných ukazovateľov neboli zapisované do prijatých formulárov,
- nebol stanovený spôsob vedenia evidencie teploty pri skladovaní zmrzlinovej zmesi a frekvencia jej sledovania ako aj frekvencia sledovania teploty pri predaji zmrzliny,
- neboli určené overovacie postupy, resp. vykonané overovacie činnosti (verifikácia) v zmysle vypracovanej dokumentácie systému HACCP,
- neboli identifikované všetky kritické kontrolné body, napr. chladenie zmrzlinovej zmesi a jej uchovávanie,
- nebol správne určený kritický limit – teplota schladenia zmrzlinovej zmesi,
- nebol určený spôsob vedenia dokumentácie určeného kritického kontrolného bodu – teplota pri skladovaní a predaji zmrzliny,
- nevykonáva sa školenie zamestnancov, príp. chýbajú záznamy o vykonaných školeniach.

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

V roku 2013 bolo spolu odobratých a vyšetrených **16 219 vzoriek potravín, pokrmov, prídavných látok do potravín a materiálov a predmetov určených na styk s potravinami**. Z uvedeného počtu bolo vyšetrených **7 109 vzoriek hotových pokrmov, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia**.

V odoberaných vzorkách potravín (v rámci jednotlivých komodít) sa vyšetrovala predovšetkým mikrobiologická kontaminácia, iná kontaminácia, zloženie výrobku a označenie výrobku. Z celkového počtu 16 219 vyšetrených vzoriek bolo celkovo **nevyhovujúcich 1 229 vzoriek**, čo predstavuje 7,58 %. Celkovo najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s ostatnými vzorkami potravín bolo zaznamenané v prípade sladidiel (57,69%), ovocia a zeleniny (26,76 %), pokrmov rýchleho občerstvenia (13,54 %), zmrzliny a dezertov (11,56 %), lahôdkarských výrobkov (10,40 %) a cukrárskych výrobkov (8,93 %).

V roku 2013 sa nezistilo vyššie percento nevyhovujúcich vzoriek epidemiologicky rizikových potravín pri porovnaní s predchádzajúcimi tromi rokmi. **Mikrobiologicky nevyhovujúcich bolo 1 157 vzoriek** potravín (8,80 %) z celkovo vyšetrených 13 153 vzoriek potravín, a to najmä z dôvodu porušenia kritérií procesu výroby.

Vo vyšetrovaných vzorkách potravín boli mikrobiologicky izolované nasledovné mikroorganizmy:

- koliformné baktérie (586 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, lahôdkarské výrobky, pramenité a balené pitné vody, ovocie a zelenina),
- kvasinky (352 vzoriek: zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrárske výrobky, lahôdkarské výrobky, ovocie a zelenina, hotové pokrmy),
- *Escherichia Coli* (126 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, lahôdkarské výrobky, zmrzlina a dezerty, pramenité a balené pitné vody),
- plesne (75 vzoriek: zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, pokrmy rýchleho občerstvenia, hotové pokrmy, ovocné a bylenné čaje, ovocie a zelenina, výživové doplnky, lahôdkarský výrobok),
- *Staphylococcus sp.* (36 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, lahôdkarský výrobok, mäso),
- *Bacillus cereus* (33 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrárske výrobky, lahôdkarský výrobok),
- *Enterobacteriaceae* (14 vzoriek: zmrzlina a dezerty, pramenitá balená voda),
- *Pseudomonas sp.* (10 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrársky výrobok, pramenitá balená voda),
- *Clostridium perfringens* (9 vzoriek: hotové pokrmy, cukrársky výrobok),
- *Salmonella sp.* (7 vzoriek: cukrárske výrobky, vajcia a výrobky z vajec, mäso a výrobky z mäsa, hotový pokrm, pokrm rýchleho občerstvenia),
- *Campylobacter* (2 vzorky: mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina),
- *Cronobacter species /Enterobacter sakazakii/* (1 vzorka: detská a dojčenská výživa),
- *Vibrio* (1 vzorka: pokrm rýchleho občerstvenia).

Z celkového počtu 13 153 vyšetrených vzoriek potravín bolo mikrobiologicky nevyhovujúcich 8,80 % vzoriek potravín, pričom najvyššie percento mikrobiologicky nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s ostatnými vzorkami potravín bolo zaznamenané v prípade pokrmov rýchleho občerstvenia (13,77 %), zmrzliny a dezertov (12,32 %), lahôdkarských výrobkov (11,30 %), cukrárskeho výrobkov (8,94 %) a hotových pokrmov (6,76 %).

***Enterobacter sakazakii*, *Escherichia Coli*, *Salmonella sp.*, *Staphylococcus aureus*, *Listeria monocytogenes* v potravinách pre dojčatá a malé deti:** celkovo bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **431 vzoriek** potravín pre dojčatá a malé deti na mliečnom základe, pochádzajúcich zo siete lekární a predajní. V 1 vzorke sa zistila prítomnosť *Enterobacter sakazakii* (*Cronobacter species*). Jednalo sa však o potravinu na následnú výživu dojčiat. Pre sušenú dojčenskú výživu a sušené dietetické potraviny na osobitné medicínske účely pre dojčatá do šiestich mesiacov veku je kritérium bezpečnosti potravín podľa nariadenia (ES) č. 2073/2005 pre *Enterobacter sakazakii* (nepítomnosť v 10 g, n = 30, c = 0). Pre potraviny na následnú výživu dojčiat, určenú pre deti staršie ako šesť mesiacov toto kritérium neplatí. Podľa správy EFSA (Európsky úrad pre bezpečnosť potravín) najväčšie riziko ochorenia sa týka detí mladších ako 2 mesiace.

Lahôdkarské výrobky

V kategórii lahôdkarských výrobkov bolo celkovo vyšetrených **856 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **89 vzoriek** (10,40 %), z toho až 88 vzoriek (98,88 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky lahôdkarských výrobkov nevyhoveli najmä pre zvýšený počet koliformných baktérií (52 nevyhovujúcich vzoriek zo 779 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (38 nevyhovujúcich vzoriek) a *E. Coli* (7 nevyhovujúcich vzoriek). 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Staphylococcus sp.*, 1 vzorka

nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva plesní a 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Bacillus cereus*.

Cukrárske výrobky

V kategórii cukrárskych výrobkov bolo celkovo vyšetrených **1 478 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **132 vzoriek** (8,93 %), z toho 122 vzoriek (92,42 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky cukrárskych výrobkov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (68 nevyhovujúcich vzoriek z 1 365 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (39 nevyhovujúcich vzoriek) a plesní (28 nevyhovujúcich vzoriek). 3 vzorky nevyhoveli z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Salmonella* sp., 2 vzorky z dôvodu *Staphylococcus* sp. a *Bacillus cereus*. 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Pseudomonas* sp. a 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Clostridium perfringens*.

Zmrzlina

V kategórii zmrzliny a dezertov bolo celkovo vyšetrených **2 924 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **338 vzoriek** (11,56 %), pričom až 331 vzoriek (97,93 %) nevyhovelo z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky zmrzliny nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet kvasiniek (157 nevyhovujúcich vzoriek z 2 686 vyšetrených vzoriek), koliformných baktérií (103 nevyhovujúcich vzoriek), plesní (30 nevyhovujúcich vzoriek) a *Enterobacteriaceae* (13 nevyhovujúcich vzoriek). V 6 vzorkách bolo prekročené prípustné množstvo *E. Coli* a v 4 vzorkách *Staphylococcus* sp..

Hotové pokrmy zo ZSS, pokrmy rýchleho občerstvenia

Celkovo bolo vyšetrených **5 462 vzoriek hotových pokrmov**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **351 vzoriek hotových pokrmov** (6,43 %), z toho 341 vzoriek (97,15 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky hotových pokrmov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (201 nevyhovujúcich vzoriek z 5 042 vyšetrených vzoriek) a *E. Coli* (88 nevyhovujúcich vzoriek). 26 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Bacillus cereus*, 23 vzoriek z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Staphylococcus* sp., 17 vzoriek pre kvasinky, 8 vzoriek pre *Clostridium perfringens*, 7 vzoriek pre *Pseudomonas* sp.. V 3 vzorkách boli zistené plesne a v 1 vzorke *Salmonella* sp..

V kategórii **pokrmov rýchleho občerstvenia** bolo celkovo vyšetrených **1 647 vzoriek** pokrmov rýchleho občerstvenia. Z uvedeného počtu nevyhovelo **223 vzoriek** (13,54 %), pričom všetky nevyhoveli z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pokrmov rýchleho občerstvenia nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (139 nevyhovujúcich vzoriek z 1 619 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (83 nevyhovujúcich vzoriek), *E. Coli* (23 nevyhovujúcich vzoriek). V 5 vzorkách bol zistený *Staphylococcus* sp., v 4 vzorkách boli zistené plesne a *Bacillus cereus*. V 1 vzorke bola zistená *Salmonella* sp., *Pseudomonas* sp. a *Vibrio parahaemolyticus*.

Potraviny na osobitné výživové účely, výživové doplnky

1. Potraviny pre dojčatá a malé deti

V kategórii potravín pre dojčatá a malé deti bolo celkovo vyšetrených **1 136 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovela **1 vzorka** (0,09 %) z dôvodu mikrobiálnej kontaminácie.

V 1 vzorke sa zistila prítomnosť *Enterobacter sakazakii* (*Cronobacter species*). Jednalo sa však o potravinu na následnú výživu dojčiat. Pre sušenú dojčenskú výživu a sušené dietetické potraviny na osobitné medicínske účely pre dojčatá do šiestich mesiacov veku je kritérium bezpečnosti potravín podľa nariadenia (ES) č. 2073/2005 pre *Enterobacter sakazakii* (nepřítomnosť v 10 g, n = 30, c = 0). Pre potraviny na následnú výživu dojčiat, určenú pre deti staršie ako šesť mesiacov toto kritérium neplatí. Podľa správy EFSA

(Európsky úrad pre bezpečnosť potravín) najväčšie riziko ochorenia sa týka detí mladších ako 2 mesiace.

2. Výživové doplnky

V kategórii výživových doplnkov bolo celkovo vyšetrených **270 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **7 vzoriek** (2,59 %). 3 vzorky výživových doplnkov nevyhoveli z dôvodu mikrobiálnej kontaminácie (2 vzorky pre plesne).

Prírodná minerálna voda, pramenitá voda a balená pitná voda (najmä vody pre dojčatá a malé deti)

Všetky odobraté a laboratórne vyšetrené vzorky vody pre dojčatá a malé deti boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

V kategórii **minerálnych vôd** bolo celkovo vyšetrených **26 vzoriek**, všetky vzorky vyhoveli z mikrobiologického hľadiska.

V kategórii **pramenitých vôd a balených pitných vôd** bolo celkovo vyšetrených **279 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **17 vzoriek** (6,09 %), z toho až 16 vzoriek (94,12 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pramenitých vôd a balených pitných vôd nevyhoveli najčastejšie z dôvodu zvýšeného počtu koliformných baktérií (12 nevyhovujúcich vzoriek z 254 vyšetrených vzoriek), 2 vzorky z dôvodu prítomnosti *E. Coli* a 1 vzorka pre *Pseudomonas aeruginosa*.

V rámci vzoriek potravín sa sledovala aj **kontrola označovania potravín**, pričom 30 vzoriek potravín (15 vzoriek sladidiel, 4 vzorky cukrárskych výrobkov, 3 vzorky potravín na osobitné výživové účely, 3 vzorky kuchynskej soli, 2 vzorky výživových doplnkov, 1 vzorka zmrzlina a 2 vzorky ostatných potravín) nespĺňali požiadavky na označovanie predmetných potravín. V prípade zistených nedostatkov boli nariadené oparenia na ich odstránenie.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z dôvodu **chemickej kontaminácie** nevyhovelo spolu **45 vzoriek** potravín z celkovo vyšetrených 16 219 vzoriek, t.j. 0,28 %, najmä z dôvodu prekročenia stanovených limitov pre prídavné látky a kontaminanty.

Vzorky potravín, vrátane hotových pokrmov a pokrmov rýchleho občerstvenia boli vyšetrené aj na prítomnosť **prídavných látok**. Pozornosť bola venovaná najmä farbivám, sladidlám a chemickým konzervačným látkam. Celkovo bolo vyšetrených **1 591 vzoriek** na kontrolu **farbív**, pričom z uvedeného celkového množstva nevyhovelo 13 vzoriek z dôvodu nadlimitného množstva syntetických farbív (7 vzoriek zmrzlina a dezertov - nadlimitná hodnota farbiva E 124 a E 122, 5 vzoriek cukrárskych výrobkov - z toho 2 vzorky nevyhoveli pre prítomnosť nepovoleného farbiva (E123) a 1 vzorka cukrovinky). V prípade uvedených druhov potravín sa však jednalo len o výrobu a konzumáciu v mieste určitého regiónu, pričom priamo na mieste boli prijaté opatrenia.

Prítomnosť a množstvo **sladidiel** bolo kontrolované najmä vo vzorkách cukrárskych a lahôdkarských výrobkov, výživových doplnkov, nealkoholických nápojov a zmrzlina a dezertov. Celkovo bolo vyšetrených **366 vzoriek**, pričom z uvedeného celkového množstva nevyhoveli 2 vzorky cukrárskych výrobkov z dôvodu nadlimitného množstva sladidiel a 1 vzorka výživového doplnku, v prípade ktorého bol prekročený obsah sladidla E 950 Acesulfám K. So slovenským výrobcou výživového doplnku bolo uvedené zistenie prejednané a výrobca upravil dávkovanie jednotlivých zložiek a ich homogenizáciu. Na kontrolu obsahu **glykozidov steviolu** bolo celkovo bolo odobratých **35 vzoriek** potravín s obsahom sladidiel (32 vzoriek stolových sladidiel, 1 vzorka nápoja, 1 vzorka výživového

doplnku, 1 vzorka čokolády), všetky vyhoveli legislatívou stanoveným najvyšším prípustným množstvám.

Celkový počet vyšetrovaných vzoriek na prítomnosť a množstvo **chemických konzervačných látok** bol **487**, z toho 2 vzorky výrobkov z vajec a 1 lahôdkarský výrobok nevyhoveli z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva konzervačnej látky.

Arómy: celkovo bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **35 vzoriek** rôznych druhov potravín s obsahom škorice na kontrolu obsahu **kumarínu** (mliečne kaše s obsahom škorice pre dojčatá a malé deti - 6 vzoriek, raňajkové cereálie s obsahom škorice - 22 vzoriek, sladké pečivo s obsahom škorice - 3 vzorky, müsli sušienky - 4 vzorky). Všetky vzorky vyhoveli legislatívou stanoveným najvyšším prípustným množstvám. Na kontrolu obsahu **mentofuránu** bolo celkovo odobratých **30 vzoriek** potravín s obsahom mäty alebo mentolu (cukrovinky obsahujúce mäta alebo mentol - 24 vzoriek, malé cukríky osviežujúce dych - 4 vzorky, likér s obsahom mentolu - 2 vzorky). Všetky odobraté vzorky vyhoveli legislatívou stanoveným najvyšším prípustným množstvám.

Z **kontaminantov** vo vyšetrovaných vzorkách boli sledované najmä ťažké kovy (olovo, kadmium, ortuť), dusitaný a dusičnan, polychlórované bifenyly (PCB), rezíduá pesticídov, benzo(a)pyrén, melamín, mykotoxíny a akrylamid.

Na kontrolu obsahu **olova** bolo vyšetrených **966 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre olovo. Na kontrolu obsahu **kadmia** bolo vyšetrených **901 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre kadmium. Na obsah **ortuti** bolo vyšetrených **797 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre ortuť.

Na prítomnosť **dusitanov a dusičnanov** bolo vyšetrených celkovo **1 132 vzoriek** potravín. Z toho **512 vzoriek** potravín na obsah dusitanov (182 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti) a **620 vzoriek** potravín na obsah dusičnanov (z toho 183 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti). Na obsah dusičnanov nevyhovela 1 vzorka zeleniny a na obsah dusitanov nevyhovela 1 vzorka minerálnej vody, jednalo sa však o výrobky, ktoré neboli distribuované mimo Slovenskej republiky.

Na vyšetrenie **prítomnosti polychlórovaných bifenylov** bolo spolu odobratých a laboratórne vyšetrených **25 vzoriek**, a to 16 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka a 9 vzoriek mäsa a výrobkov z mäsa, zverina a hydina. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebol zistený uvedený kontaminant.

Rezíduá pesticídov boli vyšetrované v **40 vzorkách** potravín na počiatočnú výživu dojčiat, potravín na následnú výživu dojčiat ako aj výživových prípravkov pre dojčatá a malé deti na mliečnom, cereálnom alebo zeleninovom a ovocnom základe. Prítomnosť sledovaných rezíduí pesticídov, ktoré sa nesmú používať na ošetrovanie plodín určených na výrobu potravín na výživu dojčiat a malých detí (disulfoton, fensulfotion, fentin, haloxyfop, heptachlór, hexachlórbenzén, nitrofén, ometoat, terbufos, dieldrín, endrín), nebola potvrdená v žiadnej z vyšetrených vzoriek potravín. V prípade rezíduí pesticídov, pre ktoré sú ustanovené v legislatíve špecifické maximálne limity a v prípade iných účinných látok a prípravkov na ochranu rastlín (alfa-HCH, beta-HCH, gamma-HCH, 2,4'-DDT, 4,4'-DDT, 4,4'-DDE, 4,4'-DDD, metoxychlór), taktiež nebola potvrdená prítomnosť.

Z uvedeného počtu vzoriek bolo 10 vzoriek potravín spracovaných na báze ovocia a zeleniny určených pre dojčatá a malé deti zaradených do monitorovacieho programu (podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1274/2011 zo 7. decembra 2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie na roky 2012, 2013 a 2014 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu).

Na stanovenie obsahu **benzo(a)pyrénu** bolo vyšetrených **8 vzoriek** potravín pre dojčatá a malé deti. Výsledky laboratórneho vyšetrenia vyhovujú požiadavkám na zdravotnú bezpečnosť podľa nariadenia Komisie (ES) č. 1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách.

V **22 vzorkách** potravín pre dojčatá a malé deti sa stanovovala prítomnosť **melamínu**. Z uvedeného počtu bolo 17 vzoriek potravín na počiatočnú a následnú výživu dojčiat. Všetky vyšetrené potraviny vyhovujú požiadavkám na zdravotnú bezpečnosť podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 594/2012 z 5. júla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1881/2006, pokiaľ ide o maximálne hodnoty obsahu kontaminantov ochratoxínu A, PCB nepodobných dioxínom a melamínu v potravinách.

Mykotoxíny: v NRC pre mykológiu životného prostredia bolo v roku 2013 vyšetrených **274 vzoriek** potravín na prítomnosť mykotoxínov. Sledovanými mykotoxínmi boli patulín, aflatoxín B₁, aflatoxín M₁, ochratoxín A, deoxynivalenol, zearalenon a fumonizíny. Vyšetrené boli vzorky počiatočnej a následnej mliečnej dojčenskej výživy, rôzne obilninové kaše pre dojčatá a malé deti, kukuričné kaše, sušienky, piškóty, kukuričné lupienky, detská výživa, obilninové nápoje, ovocné nápoje a ovocné pyré.

Patulín bol stanovený v 75 vzorkách, **aflatoxín B₁** v 79 vzorkách, **aflatoxín M₁** v 27 vzorkách, **ochratoxín A** v 23 vzorkách, **deoxynivalenol** v 15 vzorkách, **zearalenon** v 23 vzorkách a **fumonizíny** v 32 vzorkách.

Z celkového počtu analyzovaných vzoriek (274) bolo 228 vzoriek zo zahraničnej produkcie (t.j. z členských štátov Európskej únie a z tretích krajín, z toho 31 vzoriek pôvodom z Turecka) a 46 vzoriek bolo z domácej produkcie:

- zo 75 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný **patulín**, bolo 41 vzoriek zahraničnej a 34 vzoriek domácej produkcie,
- zo 79 vzoriek vyšetrených na prítomnosť **aflatoxínu B₁** boli 4 vzorky domácej produkcie a 75 vzoriek zahraničnej produkcie, z toho 22 vzoriek z tretích krajín (z nich 13 vzoriek pôvodom z Turecka),
- všetky vzorky vyšetrené na obsah **aflatoxínu M₁** (27) pochádzali zo zahraničnej produkcie európskych výrobcov,
- všetky vzorky (23), v ktorých bol zisťovaný obsah **ochratoxínu A**, boli zo zahraničnej produkcie, 8 vzoriek z tretieho sektora (z toho 6 pôvodom z Turecka), 15 vzoriek pôvodom z Európskej únie,
- obsah **deoxynivalenolu** bol zisťovaný v 15 vzorkách, 2 vzorky pochádzali z domácej produkcie, 13 vzoriek zo zahraničnej produkcie, z toho 5 vzoriek z tretích krajín (z toho 4 pôvodom z Turecka) a 8 vzoriek výrobcov Európskej únie,
- všetky vzorky vyšetrené na obsah **zearalenonu** (23) pochádzali zo zahraničnej produkcie (4 – Turecko, 19 – Európska únia),
- z 32 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný obsah **fumonizínov**, 6 vzoriek pochádzalo z domácej produkcie a 26 vzoriek zo zahraničnej produkcie (4 – Turecko, 22 – európska únia).

Všetky vyšetrené vzorky na obsah **aflatoxínu B₁** spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách – t.j. maximálna hodnota obsahu 0,10 µg/kg.

Všetky vyšetrené vzorky na obsah **zearalenonu** (23) spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách – t.j. maximálna hodnota obsahu 20 µg/kg. V 1 vzorke sušienok pôvodom z Turecka bol stanovený jeho obsah v koncentrácii 2,5 µg/kg. V ostatných vyšetrených vzorkách jeho prítomnosť nebola zistená.

Všetky vzorky potravín pre dojčatá a malé deti vyšetrené na prítomnosť **fumonizínov** spĺňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách – t.j. maximálna hodnota obsahu 200 µg/kg, ich prítomnosť nebola zistená v žiadnej vyšetrenej vzorke. V 5 vzorkách potravín, ktoré neboli určené na výživu dojčiat a malých detí bola zistená prítomnosť fumonizínov, všetky ale spĺňali požiadavky platnej legislatívy.

Prítomnosť **patulínu, deoxynivalenolu, aflatoxínu M₁ a ochratoxínu A** nebola dokázaná v žiadnej vyšetrenej vzorke.

Akrylamid: v roku 2013 bolo spolu vyšetrených 61 vzoriek (sterilizovaný mäsovo-zeleninový, zeleninový pokrm pre dojčatá a malé deti - 52 vzoriek, obilninové kaše mliečne a nemliečne - 7 vzoriek, hranolky - 2 vzorky). Vzorky boli odoberané z distribučnej siete. Pre akrylamid platí monitoring v súlade s Odporúčaním Komisie č. 2010/307/EÚ o monitorovaní množstva akrylamidu v potravinách, limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve, existujú len indikatívne hodnoty akrylamidu pre príslušné kategórie potravín.

Na kontrolu **histamínu** bolo laboratórne vyšetrených **24 vzoriek** rýb a morských živočíchov (vzorky odobraté v zariadeniach spoločného stravovania a v lahôdkarských výrobniciach). Všetky hodnotené vzorky vyhoveli stanoveným požiadavkám.

V prípade kontroly **alergénov** v potravinách bola pozornosť venovaná kontrole obsahu **gluténu** v potravinách vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu. Celkovo bolo laboratórne vyšetrených **40 vzoriek** potravín (rôznych druhov cestovín, pekárskech výrobkov, zmesí na výrobu pekárskech výrobkov). Z uvedeného počtu vzoriek boli v 33 vyšetovaných vzorkách namerané hodnoty gluténu menej ako 5 mg/kg. V 7 vzorkách boli namerané nasledovné hodnoty gluténu: 6,14 mg/kg; 6,46 mg/kg; 9,46 mg/kg; 10,1 mg/kg; 10,8 mg/kg; 13,7 mg/kg a 13,7 mg/kg. V označovaní vyšetovaných potravín naďalej prevládalo nesprávne označenie „bezlepkový, bezlepková, bezlepkové“. Uvedené zistenia boli riešené priamo s výrobcami, prípadne distribútormi predmetných výrobkov v Slovenskej republike – uložené boli opatrenia na označovanie výrobkov v súlade s platnou legislatívou.

Potraviny ošetrované ionizujúcim žiarením - celkovo bolo laboratórne vyšetrených **24 vzoriek**. Z toho boli vyšetrené orechy, ako napríklad mandle, arašidy, lieskové orechy, kešu, para orechy, pistácie, ďalej orechová posýpka, mletá zmes s jadrami vlašských orechov, okrem toho syr parmezánového typu a kurací nárez. Spolu 20 vzoriek potravín s obsahom tuku. Z nameraných hodnôt a po zohľadnení neistôt merania vo vzorkách nebola dokázaná prítomnosť dvojíc ožiarením vytvorených uhl'ovodíkov alkánov a alkénov, pri ktorých by boli podiely hmotnostných zlomkov detegované v očakávaných pomeroch (podľa STN EN 1784). Na základe týchto výsledkov vzorky nevykazovali vlastnosti potravín ošetrovaných ionizujúcim žiarením. Taktiež boli vyšetrené 4 vzorky potravín bez obsahu tuku, a to: Kucharek, ZDRAVITA Prísada do jedál, sypké ochucovadlo, 200 g; HORECA Select Koriander celý, 280 g; KOTÁNYI Aníz celý, 25 g; Spice cellar Paprika sladká mletá, 100 g. Dôkaz ožiarenia predmetných vzoriek potravín rastlinného pôvodu bol negatívny (metodika STN EN 1788).

Na kontrolu **GMO potravín** sa odobrli rôzne druhy potravín: kukurica (vákuovaná, sterilizovaná), výrobky zo sóje (rezance, plátky, kocky, kúsky) a ryža (guľatozrná, lúpaná). Spolu bolo odobraných a vyšetrených **14 vzoriek** potravín (domáceho pôvodu, dovozové v rámci Spoločenstva). V analyzovaných vzorkách nebola zistená prítomnosť geneticky modifikovaných organizmov, všetky nálezy boli v súlade s požiadavkami nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách. Vzorky boli odobrané v distribučnej sieti a v zariadeniach spoločného stravovania. Kontrolami v ZSS nebolo ani v jednom prípade zistené použitie

surovín, polotovarov alebo potravín na báze GMO. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bola priebežne venovaná pozornosť aj označovaniu potravín z hľadiska obsahu GMO, nedostatky pri kontrolách neboli zistené.

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V roku 2013 bolo v laboratóriách RÚVZ v SR vyšetrených celkom **870 vzoriek** jedlej soli. Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vzorkách jedlej soli vyplýva že:

- požiadavke Potravinového kódexu SR (15-35 mg/kg) vyhovel celkom 813 vzoriek t.j. 93,45 %,
- z celkového počtu 870 vzoriek bolo s nižším obsahom ako 15 mg/kg 27 vzoriek t. j. 3,10 %,
- vyšší obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR (35 mg/kg) bol zistený v 30 vzorkách t.j. 3,45 %.

Positívne možno hodnotiť priemernú hodnotu obsahu KI (27,75 mg/kg). Z odobratých 870 vzoriek jedlej soli bol obsah feroxynidu draselného vyšetrený v 868 vzorkách, všetky vyšetrené vzorky, až na jednu zo Žilinského kraja (zistená hodnota 21 mg/kg vo vzorke varená jódovaná jedlá soľ) vyhovel požiadavke Potravinového kódexu SR (najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg).

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú nasledovné rekreačné strediská: Aquapark Senec, Slnčné jazera v Senci, Rudava v Malých Levároch, Kamenný Mlyn, Zlaté piesky, Vajnorské jazero, Kuchajda, Veľký Draždiak, kúpaliská: Matador, Tehelné pole, Rosnička, Delfín, Lamač, Malacky, Modra. V roku 2013 boli v prevádzke aj pláže pri Dunaji. Okrem lokalít určených na kúpanie sú ďalšie centrá letnej turistickej sezóny: Bratislava Staré mesto, ZOO Bratislava, Hrad Devín, Hrad Červený kameň, hrádza pri Dunaji a iné.

V uvedených strediskách boli kontrolované zariadenia spoločného stravovania sezónneho typu (ambulantné stánky a bufety, prevádzky rýchleho občerstvenia, prevádzky výroby a predaja zmrzliny), reštaurácie, stravovacie prevádzky v hoteloch a penziónoch. Kontroly boli vykonané v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a výkonu úradnej kontroly potravín podľa plánu kontrol na rok 2013, ako aj na základe žiadostí prevádzkovateľov sezónnych zariadení o uvedenie priestorov do prevádzky.

V rámci letnej turistickej sezóny bolo vykonaných 339 kontrol. Najčastejšími nedostatkami boli: nedodržiavanie prevádzkovej hygieny, nedostatky v skladovaní a manipulácii s potravinami, zistený tovar po dobe spotreby, nedostatočná výsledovateľnosť surovín a polotovarov (zmrazovanie mäsa v prevádzke).

Banskobystrický kraj

Kontroly pripravenosti stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu (LTS) 2013 ako aj kontroly počas sezóny boli vykonávané: na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici, v areáli Kúpaliska v Podbrezovej, v Ružinej, na termálnom kúpalisku Novolandia v Rapovciach, kúpalisku Poltár – časť Zelené, v rekreačnom zariadení Kurinec – Zelená voda, na súkromnej pláži ORMET Teplý Vrch, ako aj v zariadení Vodný svet v Číži, na termálnom kúpalisku v obci Dolná Strehová, v areáli Aréna biokúpalisko „Krtko“, na Plážovom kúpalisku v Žiari nad Hronom, v okolí Banskoštiavnických jazier, Dolnohodrušskom jazere, Počúvadlianskom jazere, Kolpašskom a Belianskom jazere, na kúpaliskách v Kremnici, Sklenených Tepliciach, Žiari nad Hronom, Vyhniach, Počúvadle, kúpalisku v Neresnici,

Zvolene, v športovom areáli Orlík pri Zvolenskej priehrade, Sliachi, Detve, Krupine a v Dudinciach. Termálne kúpalisko Kováčová bolo po rozsiahlej rekonštrukcii znovu otvorené s celoročnou prevádzkou. V Novej Bani bolo kúpalisko v roku 2013 zatvorené. Kúpalisko Koprovnica nebolo v sezóne v prevádzke, prevádzkované bolo len reštauračné zariadenie s celoročnou prevádzkou – Hotel Koprovnica.

V stravovacích zariadeniach poskytujúcich prípravu a predaj pokrmov rýchleho občerstvenia pred zahájením sezóny a počas sezóny bolo v rámci ŠZD a ÚKP vykonaných 164 kontrol. Za zistené nezhody pri poskytovaní rýchleho občerstvenia a porušenia zákona č.355/2007 Z. z. bola v jednom prípade uložená bloková pokuta v sume 99 € a v jenom prípade bol udelený sankčný postih za zistené nedostatky v skladovaní a manipulácii s potravinami.

Košický kraj

Na území mesta Košice a Košice – okolie sa nachádza niekoľko rekreačných stredísk s poskytovaním stravovacích služieb – prevažne kúpaliská a vodné plochy v obciach (Mestské kúpalisko, kúpalisko Triton), oblasť Alpinka, areál Anička, ZOO Kavečany a oblasť Jazera na sídlisku nad Jazerom, v obciach Čaňa, Geča, Ružín, Bukovec, Medzev, Moldava nad Bodvou. V okrese Michalovce predovšetkým oblasť vodnej nádrže Zemplínska Šírava (v roku 2013 boli v prevádzke zariadenia v 3 lokalitách – Hôrka, Kamenec a Paľkov) a Vinianske jazero, v okrese Sobrance Morské oko. V okrese Trebišov – ATC Mária Veľaty a areál vodných športov v Trebišove. V okrese Rožňava – Betliar, Vlachovo, Dobšiná, Vyšná Slaná, Rejdová, Stratená, Stratená – časť Dobšinská Ladová jaskyňa, Dedinky, Dedinky – časť Dobšinská Maša, Krásnohorské Podhradie, Soroška, Gombasek, Domica, Dlhá Ves, Hrádok. V okrese Spišská Nová Ves ide o Národný park Slovenský raj – lokalita Čingov, lokalita Džurkovec, Obec Spišské Tomášovce, Obec Hrabušice, ATC Podlesok Hrabušice, Hrabušice – Kláštorisko, Hrabušice – rekreačné zariadenie Veľká Biela Voda, rekreačná lokalita – Mlyny – Biele Vody, Mlyny – Prostredný Hámor a Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad.

Pred začatím letnej turistickej sezóny a počas jej trvania boli vykonané v zariadeniach poskytujúcich stravovacie služby kontroly v trvalých zariadeniach a obhliadky v sezónnych zariadeniach v celkovom počte 308, pričom zariadenia boli väčšinou pripravené na začatie vykonávania navrhovanej činnosti, resp. na sezónu. Aj počas letnej turistickej sezóny boli vykonávané kontroly zamerané na plnenie povinností a dodržiavanie ustanovení vyplývajúcich z platných právnych predpisov.

Z významnejších nedostatkov bolo zistené napr. nevedenie evidencie o uplatňovaní zásad systému HACCP, nepredloženie dokladov o odbornej spôsobilosti, nevyhovujúce uchovávanie civilného odevu a osobných vecí zamestnancov, nedostatočná prevádzková hygiena, nezabezpečené dostatočné množstvo oddelených pracovných plôch so zreteľom na druh suroviny a spôsob jej spracovania, používanie potravín na výrobu pokrmov rýchleho občerstvenia po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti.

Nitriansky kraj

Nie vo všetkých okresoch Nitrianskeho kraja sa nachádzajú rekreačné strediská sústredeného cestovného ruchu. Medzi najznámejšie strediská LTS v kraji patria:

- kúpaliská Nitra, Diakovce, Poľný Kesov a Zlaté Moravce (18 prevádzok),
- termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove, termálne kúpalisko Podhájska, termálne kúpalisko Štrand v Nových Zámkoch, letné táborsisko Komoča na rieke Váh (76 prevádzok),
- kúpalisko Margita – Ilona Levice, časť Kalinčiakovo, kúpalisko Santovka, vodná nádrž Bátovce –Lipovina (22 prevádzok),
- termálne kúpalisko v Komárne a rekreačné zariadenia Patince – kúpele (30 prevádzok),
- rekreačná oblasť Duchonka (18 prevádzok).

Okrem evidovaných stredísk LTS, kde sú prevažne ZSS s rýchlym občerstvením, predaj zmrzliny a predaj nápojov, bola pozornosť venovaná aj ZSS typu salaš, motel, občerstveniu a hygienickým podmienkam na ČSPHM a ostatným zariadeniam, ktoré sú na

trasách cestovného ruchu a na letných kúpaliskách. Kontroly boli vykonávané aj v mestách, ktoré sa v letných mesiacoch tešia zvýšenému záujmu verejnosti, napr. Topoľčianky, Mojmírovce, Zlaté Moravce, Šaľa, Šahy, Komárno, Štúrovo (hraničné prechody), Nitra a pod.

Sezónne zariadenia na letných kúpaliskách prešli v prípravnom období na sezónu kompletnou sanitáciou, opravou strojnotechnologického zariadenia a maľovaním. Zároveň bola zdokumentovaná kvalita pitnej vody, na ktorú boli stánky napojené. Súhlas na sezónu bol daný až vtedy, ak boli ZSS pripravené na sezónu, vrátane vyhovujúceho vodozásobovania.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli počas sezóny v ZSS preukázané viaceré hygienické nedostatky za porušovanie, ktorých boli ukladané najčastejšie blokové pokuty. Najčastejšie nedostatky boli:

- nedostatočné vykonávanie sanitácie,
- nesprávne skladovanie a manipulácia so surovinami,
- absencia meracej techniky v skladových priestoroch vrátane chladiacich zariadení,
- nedostatky pri evidencii limitov v CCP,
- nebola vedená evidencia o meraní teplôt surovín a pod.

Kontroly boli vykonávané aj v dňoch osobného voľna – cez víkend.

Prešovský kraj

V rekreačných strediskách letnej turistickej sezóny v Prešovskom kraji boli vykonané kontroly - na kúpaliskách Sídliisko III, PLAZA BEACH Solivar, Delňa, v Sabinove v areáli letného kúpaliska, RO Rybníky, kúpaliská v meste Humenné, v obci Zemplínske Hámre, Bardejovské kúpele, rekreačné stredisko Nižná Polianka, kúpaliska v okrese Bardejov, v rekreačných strediskách Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske kúpele, Haligovce, Lesnica, RO Domaša na strediskách: Dobrá, Poľany, Holčíkovce, Nová Kelča, kúpalisko v okrese Svidník, Vrbov, Spišská Belá, Červený Kláštor, Levoča, Levočská dolina. Celkom bolo vykonaných 162 kontrol. Kontroly boli zamerané na pripravenosť zariadení na turistickú sezónu a na dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny, uchovávanie a skladovanie surovín a potravín určených na prípravu rýchleho občerstvenia, na odbornú a zdravotnú spôsobilosť pracovníkov, na dodržiavanie zásad HACCP, na manipuláciu s odpadom, na zdravotnú nezávadnosť pitnej vody a pripravenosť objektov na letnú sezónu.

Pri kontrolách boli zistené nasledovné nedostatky – nepripravenosť zariadení, nedostatky v prevádzkovej hygiene, znečistené chladiace a mraziace zariadenia, nesprávna manipulácia so surovinami používanými na prípravu pokrmov, nesprávne skladovanie chýlostivých potravín, zmrazovanie mäsových výrobkov, nevykonávalo sa monitorovanie a evidencia teplôt pri skladovaní. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty v sume 665 €.

Zároveň boli počas letnej sezóny vykonané kontroly u výrobcov a predajcov zmrzliny. V 26 skontrolovaných zariadeniach bolo vykonaných 30 kontrol. Najčastejšie zisťované nedostatky boli: nevyhovujúce vzorky zmrzlín na mliečnom základe, nesplnená požiadavka odbornej spôsobilosti, nedostatočná evidencia teplôt a vedenie záznamov. Za zistené nedostatky boli uložené 4 blokové pokuty v sume 201 €, v 4 prípadoch bolo začaté správne konanie vo veci úhrady nákladov za nevyhovujúce laboratórne vyšetrenie vzorky zmrzlín v sume 408,80 €.

Trenčiansky kraj

V krajskom meste Trenčín ako i v kúpeľných mestách Trenčianske Teplice a Bojnice je v letnom období pomerne silný turistický ruch. Vychádzajúc z toho je v letnom období venovaná pozornosť reštauračným zariadeniam. Okrem stabilných prevádzok je kontrolná činnosť rozšírená o sezónne zariadenia umiestnené na letných plavárňach a vodných plochách. Cestovný ruch v okrese Nové Mesto nad Váhom je sústredený do dvoch rekreačných oblastí: Zelená voda v Novom Meste nad Váhom a na Dubníku v Starej Turej.

Ubytovacie a stravovacie služby sú poskytované v rozsahu ako v predchádzajúcom období. Okresné mesto Bánovce nad Bebravou je situované na trase E 50 napájajúcej sa na diaľnicu Bratislava - Trenčín – Žilina. Pozdĺž tejto cesty sú umiestnené navštevované reštauračné zariadenia motorest Eso, motorest Delta. V meste Bánovce nad Bebravou je letné termálne kúpalisko. V regióne Myjava je prevádzkované kúpalisko SAMŠPORT Myjava, v časti Stará Myjava je rekreačné zariadenie Javorina, lokálneho významu je vodná nádrž Stará Myjava.

Na území okresov Prievidza a Partizánske je v letnej sezóne 6 stredísk cestovného ruchu, kde je zabezpečovaný zvýšený hygienický dozor – stredisko cestovného ruchu Bojnice, Prievidza - plážové kúpalisko, Nitrianske Rudno - priehrada, Chalmová – kúpele, Partizánske – kúpalisko DÚHA. a novootvorené kúpalisko v rámci kúpeľov Malé Bielice, určené aj pre verejnosť. V strediskách sa otvárajú sezónne zariadenia.

Cestovný ruch v okresoch Považská Bystrica, Púchov, Ilava je sústredený do okresných miest, Dubnice nad Váhom a ďalších lokalít: Belušké Slatiny, Vršatecké Podhradie, Lazy pod Makytou. Agroturistika v regióne Považská Bystrica je aktuálna a na tieto účely slúžia celoročné zariadenia - Agropenzión Grunt Papradno, Salaš Nimnica, Salaš Pružina, Hotel EVA - MÁRIA Horná Mariková. V strediskách cestovného ruchu sú zriadené menšie ubytovacie zariadenia, kde ubytovaný má možnosť stravu si pripravovať sám. V rekreačných oblastiach a na jednotlivých kúpaliskách sú prevádzkované sezónne zariadenia.

Pred zahájením letnej turistickej sezóny a počas letnej turistickej sezóny bolo v regióne vykonaných 122 kontrol (stánky s predajom rýchleho občerstvenia a zmrzliny na kúpaliskách a pri prírodných vodných plochách, zariadenia spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov a/alebo nápojov v rekreačných oblastiach). Pred zahájením letnej turistickej sezóny boli kontroly v sezónnych zariadeniach zamerané na posúdenie pripravenosti priestorov k prevádzkovaniu. Počas letnej turistickej sezóny výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bol zameraný na kontrolu podmienok skladovania potravín, technologické postupy prípravy pokrmov, používanie potravín po dátume spotreby resp. dátume minimálnej trvanlivosti, dodržiavanie zásad prevádzkovej a osobnej hygieny. Najčastejšie zisťovanými nezhodami boli nedostatky v skladovaní a nedodržiavanie chladiaceho reťazca, nedostatky v prevádzkovej hygiene a nedodržiavanie zásad osobnej hygieny zamestnancov, ako i chýbajúce doklady o pôvode potravín. Počet sezónnych zariadení v centrách cestovného ruchu v porovnaní s rokom 2012 sa podstatne nezmenil. Počas letnej turistickej sezóny 2013 nebol zaznamenaný epidemický výskyt alimentárnych ochorení v sledovaných oblastiach cestovného ruchu.

Trnavský kraj

V okrese Trnava rekreačné zariadenia lokálneho významu sa nachádzajú v oblasti Smoleníc - Jahodníka a vodnej nádrže Buková Hrudky /vodná nádrž však nie je vyhlásená ako rekreačná a využíva sa najmä na rybársky šport, ale nemá prevádzkovateľa/. Pri vodnej nádrži bol v letnej sezóne 2013 v prevádzke iba jeden bufet s rýchlym občerstvením. Pre miestnu rekreáciu slúži v regióne 5 umelých bazénov. V prevádzke je kúpalisko Eva v Piešťanoch, ktorého súčasťou je aj bufet s prípravou pokrmov z polotovarov a podávanie ohrievaných údenín. Kúpaliská Castiglione v Trnave, v Hlohovci a na Dobrej Vode majú bufety, kde neboli zistené nedostatky. V rámci pripravenosti na letnú turistickú sezónu a počas sezóny bola pozornosť zameraná na jestvujúce zariadenia, ktoré sú v prevádzke počas celého roka a sú umiestnené v zónach prímestskej rekreácie alebo v kúpeľnom meste Piešťany. V rámci cieľenej úlohy bolo v bufetoch na kúpaliskách vykonaných 6 kontrol. V jednom prípade boli na v bufete na kúpalisku Castiglione v Trnave zistené nedostatky - nesprávne skladovanie potravín, zamrazovanie čerstvých a chladených potravín, potraviny po dobe spotreby (chlieb), bolo uložené opatrenie na mieste zákaz prevádzkovania do odstránenia nedostatkov a bloková pokuta v sume 120 €. Pri následnej kontrole neboli zistené nedostatky.

Z hľadiska cestovného ruchu v okrese Dunajská Streda sú významné Termálne kúpaliská v Dunajskej Strede, Veľkom Mederi a v Topoľníkoch. Na Termálnom kúpalisku v Dunajskej Strede a v jeho bezprostrednom okolí stravovanie návštevníkov zabezpečili 4 reštaurácie a 1 bar s celoročnou prevádzkou a 19 sezónnych zariadení pokrmov rýchleho občerstvenia, z toho 5 novozriadených resp. rekonštruovaných zariadení. V areáli a v bezprostrednej blízkosti Termálneho kúpaliska vo Veľkom Mederi stravovanie pre návštevníkov bolo poskytované v 9 reštauráciách a v 13 zariadeniach pokrmov rýchleho občerstvenia. Stravovanie návštevníkov na Termálnom kúpalisku v Topoľníkoch bolo zabezpečené z 2 predajných stánkov. Začiatkom sezóny boli v stánkoch s rýchlym občerstvením vykonané mimoriadne cielené kontroly podľa usmernenia ÚVZ SR, kedy v 15 zariadeniach boli zistené nedostatky väčšinou pri skladovaní surovín, polotovarov a hotových pokrmov a pri manipulácii s nimi. Za zistené nedostatky bola 34 zodpovedným osobám uložená bloková pokuta v celkovej výške 1363 €. Z kontrolovaných reštaurácií nedostatky sa zistili v 2 prevádzkach, kde za zistené nedostatky bola 5 osobám uložená bloková pokuta v sume 301 €. Pri následných kontrolách v predajných stánkoch nedostatky sa zistili v 2 prevádzkach, za ktoré bola 2 zodpovedným osobám uložená bloková pokuta v celkovej výške 120 €.

V regióne RÚVZ Galanta pred začatím letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru bola osobitná pozornosť venovaná kontrole pripravenosti týchto zariadení. Počas celej sezóny bol v nich vykonaný zvýšený dozor. Na základe zistení z kontrol možno konštatovať, že hygienický stav väčšiny kontrolovaných zariadení bol na vyhovujúcej úrovni. Aj tento rok boli v regióne prevádzkované 4 rekreačné zariadenia zabezpečujúce stravovacie služby: Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo, Letné kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany, Termálne kúpalisko Horné Saliby vrátane rekreačno - rehabilitačného centra s celoročnou prevádzkou a Termálne kúpalisko Galandia v Galante s celoročnou prevádzkou. Vo všetkých prevádzkach okrem TK Galandia sú poskytované aj ubytovacie služby. V obci Čierna Voda je od roku 2013 prevádzkovaná prírodná vodná plocha, rýchle občerstvenie je poskytované ambulantom predajom.

Cielené kontroly v stravovacích prevádzkach boli zamerané najmä na kontrolu prípravy a manipulácie s teplými pokrmami, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia, kontrolu dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, kontrolu evidencie vzdelávania zamestnancov v problematike hygieny potravín, kontrolu spotrebiteľsky balených výrobkov (označovanie, dátum spotreby, chladiaci reťazec, manipulácia s tovarom po uplynutí dátumu spotreby - ich odstraňovanie, evidencia), ako aj na kontrolu zariadení pre osobnú hygienu personálu a návštevníkov.

Na TK Vincov les Sládkovičovo poskytovalo stravovacie služby 16 sezónnych zariadení, z toho 14 bufetov rýchleho občerstvenia stánky s jednoduchými jedlami – cigánska pečenka, pečená klobása, pečené ryby, langoše, kebab, pizza, stánok s výrobou a predajom šišiek, dream donutiek, zemiakových špirálok, čerstvých ovocných a zeleninových štiav), 2 predajné stánky zmrzliny, z toho 1 určené na výrobu zmrzliny studenou cestou a jej predaj, 1 točená zmrzlina. Na letnom kúpalisku „Modrá Perla“ Veľké Úľany je v areáli kúpaliska prevádzkované iba 1 zariadenie spoločného stravovania vyvarujúce s celoročnou prevádzkou. V areáli TK Horné Saliby boli počas letnej turistickej sezóny v prevádzke 3 sezónne stánky (bufet rýchleho občerstvenia s toboganom, stánok určený na predaj nápojov, hotové jedlá poskytovali 2 reštauračné zariadenia s celoročnou prevádzkou (s 1 sezónnym bufetom rýchleho občerstvenia), 1 bufet podávajúci len nápoje je zriadený v relaxačno-rehabilitačnom centre. Na termálnom kúpalisku „GALANDIA“ v Galante s celoročnou prevádzkou je stravovanie návštevníkov zabezpečované cestou reštauračného zariadenia s barom, počas letnej sezóny 3 bufetmi (2 bufety poskytujúce jedlá rýchleho občerstvenia, 1 stánok predaj priemyselne vyrobenej zmrzliny).

Počas letnej turistickej sezóny, vo všetkých zariadeniach poskytujúcich stravovanie sa vykonalo 26 kontrol, z toho v 3 reštauračných zariadeniach s celoročnou prevádzkou,

kontroly sa vykonali aj v rámci „predpripravenosti“ na letnú turistickú sezónu, 4 kontroly sa vykonali v stánkoch určených na predaj zmrzliny (osadených v areáli kúpalísk). Kontroly boli vykonávané priebežne, pričom najčastejšie zistené nedostatky boli: používanie čerstvej zeleniny bez vytvorenia hrubej prípravy zeleniny, nepovolené zmrazovanie bylínového masla a pečiva, pracovník – brigádnik v čase kontroly nepredložil zdravotnú spôsobilosť, výrobky po DS a DMT, vo vedení evidencie systému HACCP, v nepreškolení pracovníkov a v skladovaní vzájomne nezlučiteľných druhov potravín, v označení potenciálnych alergénov na jedálnych lístkoch. Spolu bolo vykonaných 26 kontrol, počet sankcií v blokovom konaní: 12/315 eur.

V regióne RÚVZ Senica sa strediská letnej turistiky počas roka 2013 prakticky nezmenili. Pred zahájením LTS 2013 bola vykonaná kontrola prevádzkarní v súvislosti s ich uvedením do prevádzky a následne boli vykonané námatkové kontroly počas LTS. V pôsobnosti RÚVZ Senica evidujú celkom 4 strediská letnej turistiky (RO - Gazárka v Šaštíne-Strážoch, RO – Kunovská priehrada, RO Zlatnícka dolina v Skalici, RO Tomky – Borský Svätý Jur). RO Gazárka má v správe mesto Šaštín-Stráže. Okrem celoročných potravinárskych prevádzkarní (2), sa stravovacie služby vykonávali aj v 3 sezónnych stánkoch. Po niekoľkoročnej prestávke bol otvorený aj autocamping. Stánky sú napojené na riadny rozvod pitnej vody a kanalizáciu. RO Kunovská priehrada majú v správe Rekreačné služby mesta Senica, počas LTS sú stravovacie služby zabezpečované v 1 celoročnej prevádzke a v 1 sezónnej prevádzkarni. Celá oblasť je napojená verejný vodovod a kanalizáciu. V RO Zlatnícka dolina sú stravovacie služby zabezpečované v 1 celoročnej prevádzkarni a v 3 sezónnych stánkoch na kúpalisku. Všetky prevádzkarne sú napojené na verejný rozvod pitnej vody a kanalizáciu. V RO Tomky – Borský Svätý Jur sú stravovacie služby zabezpečované v 1 celoročnej prevádzkarni, ktorá je napojená na vlastný vodný zdroj. Okrajovo boli kontrolované aj ostatné vodné plochy v regióne (Adamovské jazerá, Sekule – Mláky), ktoré majú len miestny charakter a poskytovanie stravovacích služieb tam bolo realizované formou ambulantného predaja. K najčastejším zisteným nezhodám patrili: nezdokumentovaná odborná spôsobilosť pracovníkov, nevhodné skladovanie potravín, zmrazovanie potravín, nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene.

Žilinský kraj

RÚVZ Čadca – do zariadení využívaných počas letnej turistickej sezóny je zahrnutých 48 objektov. Najviac využívanou lokalitou je oblasť Kysuckých Beskýd, časť Makov, Skalité, Oščadnica – Veľká Rača, Stará Bystrica, Vychylovka – Múzeum kysuckej dediny, časť Ostré – Kysucké Nové Mesto.

RÚVZ Dolný Kubín – medzi lokality v rámci letnej turistickej sezóny patrí Oravská priehrada, Oravice, Roháče, Zuberec, Habovka, Brezovica, Oravský Podzámok, Dolný Kubín, Námestovo, Námestovo a Zázrivá. V rámci LTS vykonali pracovníci oddelenia 65 kontrol, odobrali 48 vzoriek hotovej stravy a potravín, uložili 18 blokových pokút v celkovej sume 464 €.

RÚVZ Liptovský Mikuláš – pracovníci oddelenia HV vykonali počas letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru v ZSS v strediskách cestovného ruchu v regióne Liptov (Aquapark Tatralandia Ráztoky, Demänovská Dolina, TK Bešeňová, ATC Liptovský Trnovec) 110 kontrol, pri ktorých uložili 46 blokových pokút v celkovej sume 2 320 €.

RÚVZ Martin – pracovníci oddelenia HV vykonali v rámci LTS v rekreačných lokalitách LK Sunny Martin, LK Vrútky, LK Vieska Turčianske Teplice, SPA Aquapark Turčianske Teplice, LK Drienok Mošovce 83 kontrol, uložili 25 blokových pokút v celkovej sume 720 €, 1 pokutu podľa zákona č. 355/2007 Z.z. v sume 500 €.

RÚVZ Žilina – pracovníci oddelenia HV vykonali počas letnej turistickej sezóny 136 kontrol v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová – Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, kúpaliská – TK Veronika Rajec, TK Laura Rajecké Teplice, TK Stráňavy, kúpalisko Bytča a MKP Žilina. Za zistené nedostatky boli uložené 3 opatrenia (§ 55 zákona č.

355/2007 Z.z.), 3 blokové pokuty v celkovej sume 90 €, 1 pokuta v celkovej sume 450 €.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu: dokumentácie (rozhodnutie, dodacie listy, HACCP, zdravotná a odborná spôsobilosť pracovníkov...), prevádzkovej a osobnej hygieny, úrovne vykonávania sanitácie v prevádzke, skladovania a uchovávanía potravín, dodržiavania chladiaceho reťazca, manipulácie s teplými pokrmami, kontrolu manipulácie s odpadom, jedálnych lístkov (označovanie alergénov a GMO), spôsobu likvidácie organického odpadu. Najčastejšie zisťované nedostatky pri kontrolách boli: potraviny po dobe spotreby, skladovanie nezlučiteľných druhov potravín a hotových pokrmov, skladovanie rozpracovaných a hotových pokrmov z predchádzajúceho dňa, nevyhovujúca prevádzková hygiena, chýbajúce doklady odbornej spôsobilosti, nevykonával sa pravidelne monitoring CCP, zmrazovanie čerstvých potravín a pokrmov, neoznačenie pracovných plôch podľa účelu využitia, nedostatočné vykonávanie sanitácie, neodkladanie etikiet z originálneho balenia potravín pri preložení do malospotrebiteľského balenia, nepostačujúce technologické zariadenie na udržanie teploty hotových pokrmov do doby ich výdaja, nevyhovujúci stavebno-technický stav, opotrebované technologické zariadenia, nekompletné doklady o zdravotnej a odbornej spôsobilosti, nezabezpečenie priebežného vzdelávania zamestnancov, chýbajúce teploměry v skladoch potravín, nevyznačené alergény a GMO v jedálnych lístkoch, nepravidelné odstraňovanie organického odpadu, prevádzkovanie bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, neoznačovanie výrobkov v súlade s platnou legislatívou.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú 3 strediská zimnej turistickej sezóny – Pezinská Baba, Zochova chata a Koliba. Priebežne sa vykonávali kontroly aj na trasách cestovného ruchu (čerpacie stanice, motoresty), v prevádzkach sezónneho charakteru s prípravou a podávaním regionálnych pokrmov (husacina) v Slovenskom Grobe ako aj v iných stravovacích zariadeniach. Celkovo bolo v zimnom období vykonaných 49 kontrol. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo nedodržiavanie chladiaceho reťazca u surovín a polotovarov určených na prípravu pokrmov (zmrazovanie polotovarov), uchovávanie a podávanie hotových pokrmov po dobe spotreby, nedostatočná prevádzková hygiena.

Banskobystrický kraj

V Banskobystrickom kraji boli kontroly pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú sezónu 2013, ako aj kontroly počas sezóny vykonávané v najnavštevovanejších zimných turistických strediskách na Králikoch, Donovaloch, Bystrej a Táloch, v SKI CENTRE Kokava Línia a Háj, Krahuliach, Skalke pri Kremnici, Ostrom Grúni, Hodruši-Hámroch, v lyžiarskom stredisku Biele Vody, Hriňová, na Látkach, v rekreačnom stredisku Košútka Hriňová, v lyžiarskom stredisku Lomník, v katastri obce Dačov Lom. Dve strediská zimného cestovného ruchu v okrese Zvolen – Kráľová pri Zvolene a Sielnica – Brestová v roku 2013 neboli prevádzkované. Pri kontrolách boli nezhody zistené v skladovaní potravín a surovín, v porušovaní povinností a požiadaviek pri manipulácii s potravinami a pokrmami. Za zistené horeuvedené nedostatky, ale aj za vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti bez osvedčenia o odbornej spôsobilosti boli uložené blokové pokuty v sume 208 €.

Košický kraj

Na území Košického kraja sú nasledujúce významnejšie lokality a strediská, ktoré poskytujú možnosť realizácie zimných športov a rekreačného pobytu, v ktorých sa nachádzajú

aj zariadenia poskytujúce stravovacie služby: na území okresov Košice mesto a Košice okolie lyžiarske strediská: Rekreačné stredisko Jahodná, rekreačné stredisko Kavečany a rekreačné stredisko Zlatá Idka. Ide o zariadenia s celoročnou prevádzkou. V okrese Rožňava: Stratená, Stratená - časť Dobšinská Ľadová Jaskyňa, Dedinky, Dedinky - časť Dobšinská Maša, Vyšná Slaná. V okrese Spišská Nová Ves a Gelnica predovšetkým Plejsy Krompachy a ďalej v oblasti Spišská Nová Ves - Rittenberg, Poráč – Brodok, Mlynky, Kojšovská hoľa. V okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov nie sú významnejšie strediská.

V roku 2013 bolo v zariadeniach zimnej turistiky v rámci pripravenosti a prípadne aj počas sezóny, ktorá bola v roku 2013 s ohľadom na snehové podmienky dosť nepriaznivá, vykonaných celkom 38 kontrol. Počas sezóny boli kontroly zamerané najmä na podmienky manipulácie so surovinami, pôvod potravín a surovín, uplynutie dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti, uplatňovanie zásad systému HACCP alebo správnej hygienickej praxe, uchovávanie potravín a pokrmov, osobnú a prevádzkovú hygienu. Z ojedinele zistených nedostatkov to bolo najmä nepreukázanie dokladu o odbornej spôsobilosti, neevidovanie uplatňovania zásad systému HACCP, nedodržiavanie zásad prevádzkovej hygieny.

Nitriansky kraj

V pôsobnosti RÚVZ v Nitrianskom kraji nie je evidované žiadne významné stredisko zimnej turistickej sezóny. V okrese Topoľčany je pre zimné športy k dispozícii len oblasť Podhradie, kde býva v prípade priaznivého počasia prevádzkovaná lyžiarska dráha s vlekom. Počas roka 2013 však v prevádzke nebola, nakoľko neboli v tomto období priaznivé snehové podmienky. V rámci vykonávaných mimoriadnych kontrol rekreačných a stravovacích zariadení určených na zimnú turistickú sezónu boli vykonávané hygienické kontroly na vybraných čerpacích staniciach a motoreloch. Tieto boli orientované na kontrolu rýchleho občerstvenia, na označovanie potravín, kontrolu dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti predávaných pokrmov, dodržiavanie chladiaceho reťazca a pod.. Nedostatky boli zistené pri skladovaní potravín a v prevádzkovej hygieny.

Okres Nové Zámky nemá síce prírodné podmienky pre zimnú horskú turistiku a lyžovanie ale jediným upraveným priestorom pre zimné športy je malá zjazdovka v obci Čechy s umelým zasnežovaním, kde však nie sú k dispozícii žiadne ZSS počas zimnej sezóny. V rámci termálnych kúpalísk je čiastočne počas zimnej sezóny v prevádzke časť Termálneho kúpaliska Podhájska a krytý bazén na termálnom kúpalisku Vadaš v Štúrove, kde boli vykonávané kontroly priebežne počas celého roka (8 kontrol).

Prešovský kraj

V strediskách zimnej turistickej sezóny v okrese Prešov – Sigord, Lipovce a v okrese Sabinov - Drienica, Dubovica, Lipany, v rekreačných strediskách Litmanová, Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske kúpele, v strediskách Štrbské Pleso, Poprad, Smokovec, Tatranská Lomnica, Ždiar boli vykonané kontroly väčšinou v sezónnych prevádzkach pri lyžiarskych vlekoch zamerané na kontrolu vstupných surovín, kontrolu chladiaceho reťazca, dátum spotreby resp. minimálnej trvanlivosti, kontrolu celkovej hygieny a osobnej hygieny, odbornú a zdravotnú spôsobilosť zamestnancov. Spolu bolo vykonaných 23 kontrol, pri ktorých boli zistené nezhody: nepredložený doklad o odbornej spôsobilosti, nedostatočná osobná a prevádzková hygiena, nedodržiavanie teplotného reťazca, spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín.

V rekreačných oblastiach Regetovka, Nižná Polianka, Fričkovce, v strediskách Šarbov, Nižný Komárnik, Medvedie, v RS Danova, Borov, SKI PARK Chlmec a Parihuzovce nebolo možné vykonať kontroly z dôvodu uzatvorenia prevádzok pre nedostatok snehu a nepriaznivého zimného počasia.

Trenčiansky kraj

Zimná turistická sezóna je organizovaná len v strediskách lokálneho významu. V okresoch Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Bánovce nad Bebravou sa jedná o nasledovné lokality: Bezovec Nová Lehota (RS BEZOVEC, Hotel Inovec, Šport chata), Veľká Javorina, Lúka (Holubyho chata), Ski centrum Kálnica, kde je bufet a zariadenie verejného stravovania Salaš Kálnica, Stará Myjava (RS Javorina, Stará Myjava), Považský Inovec (chata Inovec), Závada pod Čiernym vrchom (bufet Kazarka, chata). V okrese Prievidza sú zimné strediská cestovného ruchu vo Fačkovskom sedle pod Kľakom a v stredisku Remata pri Handlovej. Reštauračné stravovacie služby sú poskytované v 2 reštauračných zariadeniach a v 3 stánkoch s rýchlym občerstvením. V okrese sú ešte 2 menšie strediská okolo lyžiarskych vlekov, ktoré však majú skôr lokálny význam. Uvedené strediská majú zabezpečené zásobovanie pitnou vodou z vlastného zdroja. Kvalita vody je kontrolovaná a vážnejšie problémy neboli zaznamenané. Pri lokálnych vlekoch je poskytované ambulantly občerstvenie - 2 stánky, ktoré zabezpečujú najbližšie reštauračné zariadenia.

V regióne Považská Bystrica sú sústredené v lokalitách Belušké Slatiny, Mojtín, Lazy pod Makytou - Čertov a Horná Mariková. Reštauračné stravovacie služby sú poskytované v 8 zariadeniach hotelov a v 4 bufetoch, ktoré zabezpečujú ambulantly občerstvenie pri lyžiarskych vlekoch, ktoré sú viazané na pevné prevádzky reštauračných zariadení. Uvedené strediská sú napojené na verejné vodovodné siete (okrem zariadenia Horná Mariková, kde je pitná voda zabezpečovaná z vlastného vodného zdroja studne). Kontrola kvality vody je vykonávaná zo strany prevádzkovateľov, ako aj zo strany RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

V zariadeniach spoločného stravovania v strediskách zimného cestovného ruchu bolo cielene vykonaných v 28 zariadeniach regiónu 20 kontrol. Kontrolami neboli zistené nezhody. Počas zimnej turistickej sezóny 2013 nebol zaznamenaný epidemický výskyt alimentárnych ochorení v sledovaných oblastiach cestovného ruchu.

Trnavský kraj

Typické strediská zimnej turistiky, kde je možnosť realizácie zimných športov sa v regióne Trnavského kraja nenachádzajú. Pozornosť je venovaná ubytovacím zariadeniam s reštauračnou prevádzkou, najmä v oblastiach prímestskej rekreácie.

Žilinský kraj

RÚVZ Čadca – v rekreačných strediskách Makov, Turzovka, Oščadnica, Skalité, okolie Čadce vykonali pracovníci oddelenia HV 54 kontrol v 38 zariadeniach. Návštevnosť zariadení verejnosťou v značnej miere závisí od poveternostných podmienok, v dôsledku čoho boli niektoré prevádzky úplne zatvorené.

RÚVZ Dolný Kubín – pracovníci oddelenia HV vykonali v zimných turistických strediskách Roháče – Spálená dolina, Zuberec, Habovka, Vitanová, Oravice, Kubínska hoľa, Racibor, Malá Lučivná, Zázrivá, Hruštín, Vasil'ovská hoľa, Zákamenné, Oravská Lesná, Oravská Polhora, Sihelné – Grúniky a Brezovica 42 kontrol, odobrali 15 vzoriek hotovej stravy a potravín. Za zistené nedostatky uložili 16 blokových pokút vo výške 538,- €.

RÚVZ Liptovský Mikuláš – pracovníci oddelenia HV vykonali v strediskách zimného cestovného ruchu v regióne Liptov (Demänovská dolina, Čertovica, Malinô Brdo) 53 kontrol a za zistené nedostatky bolo uložených 34 blokových pokút v celkovej sume 1 472,- €.

RÚVZ Martin – v okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádzajú 3 zimné rekreačné strediská – Valčianska dolina, Jasenská dolina a Martinské hole. Pracovníci oddelenia HV vykonali 17 kontrol.

RÚVZ Žilina – v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová - Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, Súľov bolo vykonaných 49 kontrol. Za zistené nedostatky

bolo uložené 1 opatrenie (§ 55 zákona č. 355/2007 Z.z.), 1 pokuta v sume 400,- €. Návštevnosť zariadení verejnosťou je veľmi nízka a v značnej miere závisí od poveternostných podmienok, v dôsledku čoho boli niektoré prevádzky úplne zatvorené.

3.5 Hromadné akcie

Bratislavský kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Bratislavskom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených **38 akcií**, ku ktorým boli vydané povolenia pre usporiadateľa: 6 vinobraní, 5 vianočných trhov, 1 veľkonočné trhy, 3 súťaže a 23 iných hromadných podujatí pri príležitosti festivalov, výročí, športových podujatí a pod. Okrem uvedených povolení pre usporiadateľov sa vydávali aj rozhodnutia pre jednotlivých žiadateľov poskytujúcich občerstvenie počas konania týchto hromadných podujatí. „Vianočné trhy“ sú každoročne organizované v mesiacoch november a december v Bratislave na Hlavnom námestí, Hviezdoslavovom námestí a v areáli Incheby. V roku 2013 sa usporiadali aj pred polyfunkčným centrom EUROVEA, a v Bratislave – Petržalke na Jiráskovej ulici. Krátkodobé akcie zorganizovali aj mestá a obce: Senec, Pezinok, Svätý Jur, Šenkvice. Počas konania hromadných podujatí v roku 2013 bolo uskutočnených 118 kontrol, z ktorých v 7 prípadoch boli zistené nedostatky. Medzi najčastejšie zisťované nedostatky patria: prevádzkovanie stánku s ambulatným predajom občerstvenia bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, nedodržiavanie chladiaceho reťazca pri skladovaní surovín a polotovarov na prípravu občerstvenia, nedostatočná výsledovateľnosť surovín, polotovarov a hotových výrobkov. Za zistené nedostatky boli 4 zodpovedným pracovníkom uložené blokové pokuty v celkovej sume 300 €. V 5 prípadoch boli uložené pokuty podľa zákona č. 355/2007 Z. z. v celkovej sume 825 €.

Banskobystrický kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Banskobystrickom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených **78 akcií**. Išlo o krátkodobé hromadné akcie - kultúrno-spoločenské a športové podujatia, tradičné jarmoky, veľkonočné a vianočné trhy s prípravou a podávaním pokrmov rýchleho občerstvenia. V okrese Banská Bystrica sa konal napr. gastronomický festival „Griliáda“ v Banskej Bystrici, majstrovstvá vo varení a jedení bryndzových halušiek v obci Turecká. V okrese Lučenec sa konali krátkodobé hromadné akcie charakteru hudobných, folklórnych festivalov a pretekov. V spádovom území RÚVZ Veľký Krtíš bol organizovaný hudobný festival Hrkofest v obci Sklabiná, v obci Hrušov a na prilahlých lazoch sa konala „Hontianska paráda 2013“, ako aj zabíjačkové hody, Jánsky, Banický Katarínsky jarmok, Dni obce, Gaštanové slávnosti. V okrese Zvolen k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Medzinárodné letecké dni na Sliachi a Detvianske folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve. Vo viacerých mestách Banskobystrického kraja sa konali Vianočné trhy. V stánkoch s prípravou a podávaním pokrmov bol počas trvania krátkodobých akcií vykonávaný ŠZD a ÚKP. Významnejšie nezhody boli zistené v skladovaní potravín a surovín, v nedodržiavaní osobnej a prevádzkovej hygieny, nedostatočného počtu chladiacich a mraziacich zariadení. Za zistené nedostatky boli uložené v 14 prípadoch blokové pokuty v sume 491 €.

Košický kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Košickom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených a uskutočnených **48 hromadných podujatí**, v rámci konania ktorých bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných celkovo 444 kontrol, a to na 10 trhoch, 15 jarmokoch, 14 kultúrnych podujatiach, 4 športových podujatiach a 5 hromadných

akciách iného typu. Pri kontrolách v ojedinelých prípadoch boli zistené nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene a evidencii a dokumentácii.

Nitriansky kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Nitrianskom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených a uskutočnených **68 hromadných podujatí** (jarmoky, festivaly, obaračkové slávnosti, športové preteky spojené s podávaním občerstvenia, vianočné trhy, iné predajné trhy a pod.). Na hromadných podujatiach boli zistené pri kontrole viaceré nezhody. Medzi najčastejšie nezhody počas konania týchto akcií patrili nedostatky v prevádzkovej hygiene, v nezabezpečení vysledovateľnosti surovín a v nedostatku chladiacich a mraziacich zariadení. Hlavne v letných obdobiach dochádzalo častejšie k porušovaniu chladiaceho reťazca. Na mieste boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a podľa potreby boli uložené blokované pokuty. Kontroly boli vykonávané v pracovných dňoch ako aj počas víkendov. K najväčším hromadným akciám v kraji za rok 2013 patrili v Nitre Agrokomplex, Nábytok a bývanie, Gardénia, Aquatherm, Autosalón, Obaračkové slávnosti v Nových Zámkoch, Levický jarmok, Štúrovský jarmok a mnoho ďalších. Na hromadných akciách býva okrem veľa návštevníkov sústredených aj veľa prevádzok ponúkajúcich služby rýchleho občerstvenia z rôznych častí Slovenska. Podľa potreby ukladali zamestnanci oddelení hygieny výživy blokované pokuty zodpovedným osobám na mieste.

Prešovský kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Prešovskom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených **85 hromadných podujatí**, a to 13 jarmokov (Prešovský trojičný jarmok, Sabinovský jarmok, Bardejovský jarmok, Humenský jarmok, Sninský jarmok, Stropkovský jarmok, XVII. Letný jarmok, 23. Hanušovský jarmok, XXII. Vranovský jarmok, XVIII. Zimný jarmok, 3. Soliansky jarmok, 3. Jánsky jarmok, Ľubovniansky jarmok), 1 veľkonočný trh (Veľkonočný gazdovský dvor), 7 vianočných trhov (Vianočné trhy Prešov, Vianočné trhy Lipany, Vianočné trhy Bardejov, XVIII. Humenské vianočné trhy, predvianočné trhy Giraltovce, Vianočné trhy Vranov nad Topľou, Ľubovnianske vianočné trhy) a 64 iných akcií. Celkovo bolo vykonaných 354 kontrol, pričom bolo zistených 20 nezhôd (nepredloženie rozhodnutia RÚVZ na konanie hromadnej akcie, nepredloženie dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, prevádzková hygiena, nedostatky pri skladovaní potravín a overovanie pôvodu potravín, manipulácia s potravinami, nedodržanie dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti). Za zistené nedostatky bolo uložených 10 blokovaných pokút v celkovej sume 410 eur, 1 pokuta v správnom konaní podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške 200 eur a 1 pokuta podľa § 28 zákona č. 152/1995 Z. z. vo výške 1150 eur.

Trenčiansky kraj

Počet hromadných akcií typu trhy a jarmoky v jednotlivých mestách a v obciach pri rôznych príležitostiach narastá, ale nie všetci prevádzkovatelia jednotlivé akcie oznamujú. Pri organizovaní hromadných akcií v Trenčianskom kraji bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených **38 hromadných podujatí**, a to 20 jarmokov, 9 festivalov, 9 veľkonočných trhov a 6 vianočných trhov. Počas hromadných akcií bolo vykonaných 141 kontrol, pričom boli opakovane zistené nedostatky, ako sú nevyhovujúce podmienky pre predávaný sortiment (nezabezpečené podmienky pre stánkový predaj zo strany usporiadateľa, nedodržanie doby spotreby rozpracovaných surovín), nedostatky v nedodržovaní schváleného sortimentu, nedostatočnej úrovni prevádzkovej a osobnej hygieny a nedodržovaní chladiaceho reťazca a podmienok skladovania. Prevádzkovatelia ambulatného predaja nemajú kompletnú dokumentáciu, predovšetkým vypracovaný prevádzkový poriadok, podľa ktorého by bolo možné posúdiť aj v iných okresoch podmienky odsúhlaseného sortimentu

poskytovaných potravinárskych služieb a hlavne spôsob zásobovania stánku a skladovania surovín. Pretrváva tendencia organizátorov trhových akcií t.j. mestských úradov predlžovať akcie na tri až viac dní (napríklad vianočné trhy aj viac ako 10 dní).

Trnavský kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Trnavskom kraji boli podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásené rôzne hromadné akcie ako sú kultúrno-spoločenské a športové podujatia, tradičné jarmoky, veľkonočné a vianočné trhy s prípravou a podávaním pokrmov rýchleho občerstvenia. Počas trvania hromadných akcií zamestnanci RÚVZ vykonávali štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu. V spádovom území RÚVZ Trnava k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Tradičný trnavský jarmok (za prevádzku stánku bez zabezpečenia pitnej vody a chýbajúci doklad o zdravotnej spôsobilosti bola uložená v jednom prípade bloková pokuta v hodnote 30 €), Tuning party, TOP - fest (v 2 prípadoch zistené nedostatky, týkajúce sa najmä porušenia prípravy pokrmov, prevádzkovej hygieny a označovania. Za nedostatky boli uložené blokové pokuty na mieste v počte 2 za 120 €), Michalský jarmok v meste Hlohovec, Vianočné trhy v meste Trnava a Piešťany (na Vianočných trhoch v Trnave zistené lokše dodané z vlastnej prevádzky bez dodacích listov a lokše po dobe spotreby. Za tieto nedostatky bola uložená bloková pokuta obom prevádzkovateľom bloková pokuta v sume 60 €). V spádovom území RÚVZ Dunajská Streda k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Žitnoostrovský jarmok v Dunajskej Strede (menšie nedostatky prevádzkovatelia stánkov odstránili ešte počas trvania kontroly, blokové pokuty boli uložené 2 osobám podľa zákona č. 152/1995 Z.z. v celkovej výške 30 €), Vianočný trh v Dunajskej Strede. V spádovom území RÚVZ Galanta k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Seredský hodový jarmok (zistené nedostatky: 1 x neodložené vzorky zmrzlín predávaných ambulantným spôsobom, 2 x nepredložený prevádzkový poriadok, 1 x čistenie zeleniny v stánku bez hrubej prípravovne zeleniny, predaj nebalených mäkkých cukrárskych výrobkov bez rozhodnutia na ambulantný predaj, 2 x nedodržaný chladiaci reťazec -prekročená teplota v chladiacom zariadení, z toho dôvodu sa uložili sankcie v blokovom konaní 5/230 eur), Galantský jarmok (nezabezpečený prívod teplej vody – 6 x, 1 x neoznačenie alergénov, smaženie cibule bez hrubej prípravy zeleniny 1 x, pre vysoké teploty v mobilnom prívese príprava jednoduchých jedál pred stánkom 5 x v 14 prípadoch uložili blokovú pokuty spolu vo výške 200 eur, Vianočné trhy v Galante (bolo uložených 6 blokových pokút vo výške 110 eur). Počas konania jarmokov a trhov bolo vykonaných spolu 57 kontrol, pričom boli uložené sankcie v blokovom konaní: 25/540 eur. K organizovaniu uvedených podujatí bolo vydané odborné usmernenie aj s požiadavkami, ktoré boli povinní splniť usporiadatelia akcií (napr. zabezpečenie odberu pitnej tečúcej vody, zabezpečenie likvidácie odpadu, zberu a odvozu komunálneho odpadu, zabezpečenie zariadení pre osobnú hygienu), ako aj prevádzkovatelia potravinárskych prevádzok poskytujúcich predaj a podávanie rýchleho občerstvenia (napojenie sa na zdroj tečúcej pitnej vody, dodržanie sortimentu v súlade s rozhodnutím vydaným príslušným RÚVZ, dodržiavanie zásad správnej výrobnjej praxe, atď.). V spádovom území RÚVZ Senica k najvýznamnejším hromadným akciám patrili 2. Záhorácky pivný festival, Prievaly, Trdlofest 2013 Skalica, Cibulafest 2013 Holíč (najväčší hudobný festival v česko-slovenskom pohraničí s viac ako 10 000 návštevníkov), Dožinkové dostihy v Senici – Čáčove, Skalické dni 2013, Sekulské remeselné dvory, Sekule, Martinský jarmok v Holíči, VII. Zámocké pivné slávnosti v Holíči, VI. Ročník súťaže Dračích lodí v areáli RO Kunov, vianočné trhy v Senici, Holíči a v Skalici. Hromadných akcií typu jarmoky a trhy pri rôznych príležitostiach prevažne vo väčších obciach regiónu narastá, organizátori však jednotlivé podujatia neoznamujú včas resp. vôbec. Často krát sú jednotlivé akcie organizované za nevyhovujúcich podmienok bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody, najmä rôzne zabíjačky. Všetky ohlásené hromadné akcie boli konzultované s organizátorom a zároveň boli k týmto akciám vydané odborné vyjadrenia. Organizátori úzko spolupracujú s orgánom verejného zdravotníctva a stanovujú si vlastné

podmienky, ktoré sú podnikatelia povinný splniť, aby sa predišlo neskorším problémom. Kontrolami neboli zistené závažnejšie nedostatky a nebolo potrebné uplatniť opatrenia o zákaze.

Žilinský kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Žilinskom kraji boli podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásené rôzne hromadné akcie ako sú kultúrno-spoločenské a športové podujatia, tradičné jarmoky, veľkonočné a vianočné trhy s prípravou a podávaním pokrmov rýchleho občerstvenia. Počas trvania hromadných akcií zamestnanci RÚVZ vykonávali štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu. V spádovom území RÚVZ Čadca k najvýznamnejším hromadným akciám patrili tzv. hodové jarmoky, Turzovské beskydské slávnosti v Turzovke, Jakubovské hody Kysucké Nové Mesto, Bartolomejský hodový jarmok Čadca, Vadičovské slávnosti Horný Vadičov, Dni otvorených dverí kysuckej kultúry v Čadci, Vianočné a Veľkonočné trhy v okresných mestách i obciach, dlhodobé hromadné akcie od mája do októbra každoročne prebiehajú v Múzeu Kysuckej dediny. Počas týchto hromadných akcií bolo vykonaných celkom 204 kontrol. V roku 2013 boli oznámené aj konania „zabíjačiek“ spojené s predajom mäsových špecialít, kde po dohode s organizátorom akcie, prevádzkovateľom a za účasti zástupcu RVPS boli vždy stanovené podmienky, za ktorých bola daná činnosť vykonávaná a sortiment výrobkov bol vyrábaný v miestnych mäsovýrobniciach. Dozor počas akcií bol vykonávaný v spolupráci s pracovníkmi RVPS. V roku 2013 bolo organizovaných celkom 64 akcií, u ktorých organizátori (obecné úrady) podľa § 52 nesplnili ohlasovaciu povinnosť a zároveň nepredložili pred konaním akcie zoznam predajcov, ktorí budú vykonávať na jednotlivých akciách poskytovanie pohostinských a reštauračných služieb, predaj potravín a ostatného sortimentu. Týmto bolo zaslané upozornenie na plnenie si ohlasovacej povinnosti. Najproblémovejšie boli jednania s podnikateľmi z Českej republiky, nakoľko národná legislatíva ČR neukladá podnikateľom odsúhlasenie potravinárskych činností formou rozhodnutia z hľadiska hygieny. K predaju ich oprávňuje iba predloženie živnostenského listu príp. koncesnej listiny. Na tomto úseku najčastejšou nezhodou bol chýbajúci doklad k oprávneniu na podnikanie, ako i evidencia teploty pri preprave a predaji chladených potravín. V spádovom území RÚVZ Dolný Kubín k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Veľkonočné trhy, Kubínsky jarmok, Katarínske trhy v Dolnom Kubíne, XXXVIII. ročník Podroháčskych folklórnych slávností v Roháčoch, Music Summer, Šimono Júdsky jarmok, Akcia „Drevorubač“, Mládežnícke podujatie „Verím Pane“, Jarný jarmok v Námestove, Hudobný festival Space, Martinský jarmok v Trstenej, Preteky psích záprahov v Zuberici, Furmanský deň vo Vitanovej. Celkovo zamestnanci RUVZ vykonali 15 kontrol, pričom nezhody boli zistené najmä v nepredložení dokladov o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností. V spádovom území RÚVZ Liptovský Mikuláš k najvýznamnejším hromadným akciám patrili jarmoky, zabíjačky, Folklórny festival Východná, Medzinárodné liptovské slalomy, Medzinárodný tatranský slalom, Slovenský pohár v raftoch, vianočné trhy. Pri organizovaní hromadných akcií bolo podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených 33 akcií. Počas hromadných akcií bolo vykonaných 63 kontrol. Najčastejšie boli zistené nedostatky boli opotrebované a znečistené vybavenie (zariadenie) stánkov a mobilných zariadení, nepoužívanie pracovných odevov a pomôcok pri manipulácii so surovinami. V spádovom území RÚVZ Martin k najvýznamnejším hromadným akciám patrili jarmoky, hody, Turčianske slávnosti folklóru, Farmárske trhy, festival „DOTYKY A SPOJENIA“, festival „Bukovinské stretnutia, Hornonitrianske dožinkové slávnosti Turčianske Teplice, Vrútocký Country kotlík, vianočné trhy. Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 52 kontrol, pričom neboli zistené nedostatky, za ktoré by boli uložené sankcie. Pre organizátorov hromadných akcií boli vydané odborné vyjadrenia s uvedením dodržiavania podmienok ambulantného predaja v súlade s platnou legislatívou. Jednotlivým prevádzkovateľom bolo vydaných 15 rozhodnutí na ambulantný predaj potravín, nápojov

a pokrmov rýchleho občerstvenia s trvalým súhlasom a jedno vyjadrenie k predaju živých sladkovodných trhových rýb (vianočných kaprov) v priestoroch pred HM Tesco v Martine. V spádovom území RÚVZ Žilina bolo ohlásených 11 hromadných akcií, pričom k najvýznamnejším hromadným akciám patrili Majstrovstvá Sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek, Medzinárodné stretnutie zbojníkov, Jánošíkove dni 2013, Terchovský budzogaň 2013, XXIV. ročník Cyrilometodských dní v Terchovej, jarmoky, vianočné trhy, Staromestské slávnosti v Žiline, Pivné slávnosti v Tepličke Nad Váhom. Celkovo bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných 55 kontrol.

4 Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej zák. č. 355/2007 Z. z.):

- podľa § 12 ods. 2 písm. i), m), n) bolo vydaných **12 zákazov činnosti** (zákaz prevádzky z dôvodu nevyhovujúcej kvality pitnej vody; zákaz prevádzky pojazdného zariadenia na predaj trdelníkov z dôvodu nevyhovujúcej prevádzkovej hygieny, bez prívodu tečúcej vody);
- podľa § 55 ods. 2 bolo vydaných **149 opatrení na mieste** – zákaz výroby a uvádzania zdraviu nebezpečných pokrmov a iných potravín;
- podľa § 58 bolo **uplatnených 53 náhrad nákladov** v hodnote **4 118,30 €**;
- podľa § 57 bolo **uložených 350 pokút** v sume **133 164 €**;
- podľa § 56 boli v priestupkovom konaní uložené **2 sankcie** v sume **66 €**;
- podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **561 blokovaných pokút** v sume **17 699 €**;

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

- podľa § 19 ods.1, ods. 2 ako i podľa čl. 54 nariadenia EP a Rady (ES) č. 882/2004 bolo vydaných **175 zákazov**;
- podľa § 20 ods. 9 bolo uložených **24 opatrení na mieste**;
- podľa § 28 bolo uložených **58 pokút** v celkovej sume **25 540 €**;
- podľa § 29 boli v priestupkovom konaní uložené **2 sankcie** v sume **200 €**;
- v blokovom konaní podľa § 29 zákona č. 152/1995 Z.z. v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo udelených **1 140 blokovaných pokút** v sume **63 304 €**;
- náhrady nákladov podľa § 20 ods. 4 zák. č. 152/1995 Z. z. boli uložené v **127 prípadoch** v celkovej sume **9 300,92 €**;

Ďalšie sankčné opatrenia:

- podľa § 10 zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v blokovom konaní bolo uložených **13 pokút** v celkovej hodnote **6 500 €**;
- podľa § 45 zák. č. 71/67 Zb. boli uložené **4 poriadkové pokuty** v sume **660 €**;
- podľa § 84 zákona č. 372/1990 bolo v blokovom konaní uložených **369 pokút** fyzickým osobám v sume **13 489 €**.

V zákonom stanovenej lehote bolo podaných **29 odvolaní voči rozhodnutiu** – o pokute z dôvodu odpustenia pokuty, respektíve zníženia pokuty. Z uvedených odvolaní **7 odvolací orgán zamietol**, **1 odvolanie** bolo riešené v rámci autoremedúry s tým, že pokuta bola znížená.

5 Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

V roku 2013 bolo celkovo hlásených **25 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémii**, na šetrení ktorých sa podieľali oddelenia hygieny výživy. Väčšinou boli pôvodcom ochorenia Salmonella enteritidis, rotavírusy, norovírusy.

V **Bratislavskom kraji** nebol zaznamenaný ani hlásený **epidemický výskyt alimentárnych ochorení**. V 1 prípade bol prešetrovaný výskyt gastrointestinálnych ťažkostí klientov v domove sociálnej starostlivosti, alimentárne ochorenie však nebolo potvrdené.

V **Banskobystrickom kraji** bol zaznamenaný výskyt **4 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy. Odbor hygieny výživy RÚVZ B. Bystrica sa podieľal na šetrení 1 epidémie alimentárnych ochorení. Išlo o 21 prípadov ochorení vyskytujúcich sa u obyvateľov zariadenia sociálnych služieb. Bakteriologickým vyšetrením sa nepodarilo dokázať etiológiu, na virológiu materiál odobratý nebol. Pokrm ako faktor prenosu nebol potvrdený. Ochorenia sa šírili kontaktom medzi osobami. Pracovníci oddelenia hygieny výživy RÚVZ V. Krtíš sa podieľali na šetrení 1 epidémie salmonelózy obyvateľov domova dôchodcov a domova sociálnych služieb. Celkovo Salmonella enteritidis bola potvrdená v 9 prípadoch zo 130 exponovaných. V čase šetrenia vzorky jedál k dispozícii už neboli. Vzorky surovín, ako cestoviny a vajcia, ktoré boli použité pri príprave jedál podľa jedálneho lístka, boli podrobené mikrobiologickému šetreniu zameranému na salmonellu. Výsledky rozborov boli negatívne. Stery z pracovného prostredia, rúk a odevu zamestnancov kuchyne boli negatívne. Klinickým vyšetrením a odbermi biologického materiálu zamestnancov boli zistené 2 prípady bacilonosičstva z 58 exponovaných osôb. RÚVZ Zvolen v roku 2013 zaznamenal 2 epidémie, a to v hoteli v domove dôchodcov a domove sociálnych služieb vo Zvolene. V hoteli Academic, Zvolen ochorelo 11 účastníkov školenia. Etiologické agens - potvrdené 2 x rotavírusy. Počet hospitalizovaných 1. Suspektný faktor prenosu nákazy - vyprázané morčacie kapsičky, kuracia pečeň. Z 20 odobratých sterov z prostredia, pracovných plôch, rúk a pracovného oblečenia zamestnancov stravovacej prevádzky bolo 14 nevyhovujúcich sterov pre mikrobiologický nález Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella species. V domove dôchodcov a domove sociálnych služieb Záhonok prebehla lokálna epidémia s ľahkým priebehom, počet chorých 11, u 5 pacientov bola potvrdená Salmonella enteritidis (4 x personál DD DSS a 1 klient), nikto nebol hospitalizovaný. Prameň pôvodcu nákazy nebol zistený, suspektný faktor prenosu bolo pečené kura s ryžou.

V **Košickom kraji** bol zaznamenaný výskyt **3 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (2 na území mesta Košice, 1 v Michalovciach), z toho faktor prenosu bol 2-krát potvrdený (stafylokoková enterotoxikóza v Košiciach z pokrmu pripraveného v Rušňovom depe Košice a salmonelóza z pokrmu v Michalovciach). V apríli vznikla epidémia hnačkových ochorení u 196 zamestnancov 3 priemyselných závodov, a to v 1 závode v Košiciach spoločnosti Faurecia Slovakia s.r.o., Airport Industrial Park Košice (výroba čalúnenia pre interiéry áut) – 139 chorých a v 2 závodoch v okrese Košice-okolie, a to Magneti Marelli Slovakia s.r.o., Priemyselný park Kechnec (výroba vysoko-technologických systémov a komponentov pre automobilový sektor) – 12 chorých a SWEP Slovakia s.r.o., Priemyselný park Kechnec (prenos tepla, dodávky výmenníkov tepla a príslušenstva) – 45 chorých. Ochorenie vzniklo po konzumácii obeda (grilovaný hydinový plátok, dusená zelenina a ryža) pripraveného v závodnej reštaurácii Rušňové depo v Košiciach, v ktorej ŠZD vykonáva rezort Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len MDVRR SR). Hotové teplé pokrmy do uvedených prevádzok kontrolovaných RÚVZ Košice

pripravovala a dodávala spol. EUREST s.r.o., prevádzka Rušňové depo, ktorá expedovala do výdajní vyššie uvedených závodov 485 porcií pokrmov z toho: 263 porcií spol. Faurecia, 130 porcií spol. Magneti Marelli a 92 porcií spol. Swep. ŠZD vo výdajniach uvedených priemyselných závodoch vykonáva RÚVZ Košice. Kontrola vo výrobní pokrmov vykonaná zamestnancami RÚVZ Košice bola na základe požiadania oblastného hygienika Košice, Útvaru vedúceho hygienika rezortu MDVRR SR. Zamestnanci RÚVZ Košice odobrali na mikrobiologické vyšetrenie vzorky sterov z pracovného prostredia a vzorky pokrmov pripravených posledné 2 dni. Zamestnancom kuchyne, v ktorej boli pokrmy pripravené a vo výdajniach stravy dotknutých závodov boli odobraté výtery z rekta, hrdla a nosa a odber stolice. Výtery z rekta a stolice boli negatívne. Z výterov z hrdla a nosa bol u 7 zamestnancov kuchyne bol izolovaný Staphylococcus aureus neprodukujúci stafylokokový enterotoxín. V zariadení, v ktorom boli vyrobené pokrmy boli nariadené protiepidemické opatrenia. Vo vzorke podávaného obeda (grilovaný hydinový plátok) bol z pomnoženia izolovaný Staphylococcus aureus produkujúci stafylokokový enterotoxín typ D a Bacillus cereus. Kontrolou v závodnej reštaurácii Rušňové depo bolo zistené nedodržiavanie pracovných postupov a požiadaviek na výrobu, prípravu a uchovávanie hotových teplých a schladzovaných pokrmov. Ďalej boli zistené nedostatky v zabezpečovaní ochrany hotových pokrmov pred ich kontamináciou. Epidémia bola uzavretá ako stafylokoková enterotoxikóza. V novembri boli hlásené ochorenia po konzumácii pokrmov vyrobených v reštaurácii na Južnej triede č. 48 v Košiciach. Ochorelo spolu 24 osôb (počet exponovaných nebol zistený), z ktorých 3 boli hospitalizovaní. Pravdepodobným faktorom prenosu pôvodcu nákazy boli pokrmy vyrobené a predávané v reštaurácii koncom októbra samoobslužnou formou z výdajného teplého a studeného pultu. Každý deň boli na výber 2 druhy polievok a 8 druhov rôznych pokrmov. U 15 chorých bola z výteru z rekta potvrdená Salmonella enteritidis. Zamestnancom reštaurácie boli vykonané výtery z recta. Výsledky na S. enteritidis boli negatívne. V zariadení sa v čase kontroly nenachádzali suroviny používané na prípravu pokrmov, okrem slepačích vajec, z ktorých vzorka bola odobratá na mikrobiologické vyšetrenie s negatívnym výsledkom. Zároveň boli odobraté stery z pracovných plôch a účelového zariadenia. Výsledky na prítomnosť patogénnych mikroorganizmov boli negatívne. V okrese Michalovce bol v júni 2013 zaznamenaný epidemický výskyt salmonelózy po konzumácii žemľovky s penou pripravenej v zariadení verejného stravovania Fast Food Jamato, Nám. Osloboditeľov 73, Michalovce. Z celkového počtu 32 exponovaných osôb bolo hlásených spolu 10 prípadov ochorenia na salmonelózu (8 konzumenti a 2 zamestnanci zariadenia Fast Food Jamato Michalovce). Salmonella enteritidis bola potvrdená u 9 chorých, z toho v 2 prípadoch sa jednalo o zamestnancov predmetného zariadenia, v 1 prípade bolo ochorenie potvrdené na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. V jednom prípade bol chorý hospitalizovaný na infekčnom oddelení. Na prípravu žemľovky okrem iných komodít boli použité i slepačie vajcia, ku ktorým bol predložený nadobúdaci doklad 3 od firmy Fega Frost s.r.o., Tehelňa 675/2, Kežmarok.

V **Nitrianskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **6 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (2 v okrese Nitra, 2 v okrese Levice, 2 v okrese Komárno, v okresoch Nové Zámky a Topoľčany nebol zaznamenaný výskyt alimentárnej epidémie). V okrese Nitra v dňoch 16.7. a 17.7.2013 ochorelo na salmonelózu 20 zo 45 nákaze exponovaných zamestnancov firmy SECOP s.r.o. Zlaté Moravce. Strava pre zamestnancov bola dovážaná z firmy Gastroosko s.r.o., ktorá dodáva stravu aj do iných firiem, kde sa ochorenia nevyskytli. Pri epidemiologickom šetrení v kuchyni Gastroosko boli odobraté na kultivačné vyšetrenie vzorky potravín (kuracie mäso zmrazené, vajíčka) a stery z prostredia kuchyne s negatívnym výsledkom. Vzorky inkriminovanej stravy už neboli na vyšetrenie k dispozícii. Nedostatky v prevádzke kuchyne neboli zistené. Napriek tomu predpokladáme, že faktorom prenosu bola strava konzumovaná pracovníkmi nočnej zmeny dňa 16.7.2013. V čase od 21.1.2013 do

1.2.2013 ochorelo 29 klientov zariadenia sociálnych služieb Viničky, Považská, Nitra zo 104 exponovaných. V klinickom obraze dominovali hnačky, zvracanie. Lekárske ošetrenie si vyžiadalo 8 prípadov, hospitalizácia nebola nutná. V rámci kontroly hygienicko-epidemiologického režimu boli odobraté vzorky potravín (12 vzoriek), v ktorých boli zistené fekálne enterobaktérie. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia, viac prípadov hnačkových ochorení sa v zariadení už nevyskytlo. V okrese Levice vykonalo oddelenie hygieny výživy kontroly v dvoch zariadeniach na základe hlásenia oddelenia epidemiológie o výskyte hnačkových ochorení. V prvom prípade bolo hlásených 14 ochorení zo 14 exponovaných u účastníkov rodinnej oslavy v reštaurácii Gourmet Levice, pričom v 5 prípadoch bol preukázaný Norovírus. V druhom prípade bol hlásený výskyt hnačkových ochorení u 9 pacientov a 4 pracovníkov oddelenia neurológie. Šetrením bolo zistené, že pacientom boli podávané pokrmy rôznych diét. Pacientom bola odobratá stolica na vyšetrenie, u 3 bol potvrdený Norovírus. V okrese Komárno sa oddelenie hygieny výživy podieľalo na dvoch šetreniach epidémií alimentárnych ochorení. V prvom prípade boli u 11 obyvateľov zariadenia sociálnych služieb hlásené akútne gastroenteritídy, pričom na základe výsledkov vyšetrenia u chorých, sterov z prostredia a vzoriek stravy sa jednalo o epidémiu zapríčinenú baktériou *Citrobacter freundii*. V druhom prípade sa jednalo o epidemický výskyt gastroenteritíd u 33 obyvateľov zariadenia pre seniorov, pričom na základe výsledkov sa jednalo o epidémiu gastroenteritíd zapríčinených norovírusmi.

V **Prešovskom kraji** bol v okrese Bardejov zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia prebiehajúceho v epidémii**, na ktorého šetrení sa podieľalo oddelenie hygieny výživy a oddelenie epidemiológie. Pôvodcom ochorenia bol Rotavírus. Faktor prenosu nezistený.

V **Trenčianskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **4 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémii**, na šetrení ktorých sa podieľalo oddelenie hygieny výživy a oddelenie epidemiológie (2 v okrese Trenčín, 1 v okrese Nové Mesto nad Váhom, 1 v okrese Ilava). V okrese Trenčín boli zaznamenané 2 epidémie alimentárnych ochorení, pričom v jednom prípade sa jednalo o nešpecifikované alimentárne ochorenia, kde nebol potvrdený faktor prenosu. V druhom prípade sa jednalo o epidemický výskyt alimentárnych ochorení, kde bol kultivačne potvrdený pôvodca nákazy v biologickom materiáli *Salmonella enteritidis*. Jednalo sa o epidémiu po rodinnej oslave, ktorá sa konala v zariadení spoločného stravovania s prípravou pokrmov. Epidemiologickým šetrením a laboratórnym rozborom zostatkov stravy z rodinnej oslavy boli ako faktor prenosu potvrdené hotové pokrmy pripravené v zariadení spoločného stravovania (zemiakový majonézový šalát, cestovinový šalát s majonézou a pečené kuracie stehno – vzorky stravy však boli prinesené spotrebiteľom z domácnosti a nie sú súčasťou tabuľkového vyhodnotenia vzoriek potravín). Výkonom štátneho zdravotného dozoru v zariadení spoločného stravovania nebolo možné vykonať odber vzoriek potravín, nakoľko zariadenie realizovalo prípravu a podávanie stravy iba počas spoločenských akcií typu rodinnej oslavy, svadby a pod. a v čase dozoru neboli k dispozícii vzorky potravín. Odobraté boli stery z pracovného prostredia a náradia (20 sterov), kde v jednom stere bola potvrdená prítomnosť *Salmonella enteritidis*. V okrese Nové Mesto nad Váhom bola zaznamenaná 1 epidémia, kde etiologickým agens bol *Staphylococcus aureus* produkujúci enterotoxín typ. D. Faktorom prenosu boli hotové pokrmy pripravené v zariadení spoločného stravovania - závodná kuchyňa (hovädzie varené mäso, dusená ryža – potvrdené laboratórnym rozborom). *Staphylococcus aureus* bol zachytený i vo vzorke suroviny – kuracie mäso po rozmrazení a v biologickom materiáli zamestnancov kuchyne. V okrese Ilava bola zaznamenaná 1 epidémia, kde etiologickým agens bola *Salmonella enteritidis* po konzumácii stravy v zariadení spoločného stravovania. Faktor prenosu nezistený.

V **Trnavskom kraji** bol okrese Trnava zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia prebiehajúceho v epidémii**, na ktorého šetrení sa podieľalo oddelenie hygieny výživy a oddelenie epidemiológie. Dňa 9.5.2013 bolo na RÚVZ v Trnave hlásené podozrenie na salmonelózu - 8 prípadov u osôb vo výkone trestu v ÚVTOS, Hrnčiarovce nad Parnou. Kultivačným vyšetrením TR boli 4 prípady potvrdené - 2x Salmonella typhimurium, 1 x S. enterica, 1 x Salm. sk. B, 4 x TR negat. Pravdepodobný faktor prenosu: majonézová bageta v originálnom balení, podávaná ako suchá večera dňa 28.4.2013. Bagety vydávané pri obede, do doby konzumácie neboli uložené v chlade. Na bagetách chýbalo označenie o nutnosti ich uchovávaní v chlade. Všetky prípady ochorenia mali afebrilný priebeh s miernymi hnačkami. Odbery vzoriek stravy neboli realizované, nakoľko epidémia bola nahlásená oneskorene. O nesprávnom označení balených bagiet bol oboznámený RÚVZ Žilina, kde je sídlo dodávateľa bagiet.

V **Žilinskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **6 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (1 v spádovom území RÚVZ Liptovský Mikuláš, 3 v spádovom území RÚVZ Martin, 2 v spádovom území RÚVZ Žilina, v spádových územiach RÚVZ Čadca, RÚVZ Dolný Kubín nebol zaznamenaný výskyt alimentárnej epidémie). V spádovom území RÚVZ Liptovský Mikuláš bol zaznamenaný výskyt 2 alimentárnych epidémií. V prvom prípade sa jednalo o akútne gastroenteritídy nejasnej etiológie (pravdepodobne Astrovírus) v Hoteli Sorea Máj, Liptovský Ján. Faktor prenosu nebol nezistený, z celkového počtu 114 exponovaných klientov ochorelo celkom 7 osôb, z čoho je 5 zamestnancov hotela a 2 ubytovaní hostia. Ochorenia sa začali v pondelok 14.10.2013. Spôsob šírenia ochorení, kedy sa na jednej strane chorí uzdravovali a na druhej sa objavovali nové príznaky ochorenia, ako aj klinický obraz s dominanciou žalúdočného diskomfortu (časté zvracanie) a len so subfebriliami, poukazuje dosť jasne na vírusovú etiológiu ochorení. Štátnym zdravotným dozorom a úradnou kontrolou potravín boli zistené závažné hygienické nedostatky stravovacej prevádzky predmetného zariadenia, v dôsledku čoho bolo uložené opatrenie o zákaze činnosti a bloková pokuta vo výške 96,- euro v zmysle zákona č. 152/95 Z.z., zároveň bolo odobratých 6 vzoriek pokrmov a 10 sterov z pracovného prostredia a aj vzorka pitnej vody. Vzorka „volské oko“ nevyhovela pre nadlimitnú hodnotu Bacillus cereus. Opakovaným dozorom v zariadení dňa 23.1.2013 bolo zistené, že hygienické nedostatky boli odstránené. V spádovom území RÚVZ Martin bol zaznamenaný výskyt 3 alimentárnych epidémií. V prvom prípade boli ochorenia diagnostikované ako hnačka a gastroenteritída v zariadeniach Stredisko evanjelickej diakonie, Partizánska č. 25, Sučany (expanzívny výskyt ochorení) a Dom ošetrovateľskej starostlivosti, Východná 20, Martin (ochorelo 12 klientov). Jednalo sa ochorenia klientov predmetných zariadení, s klinickými príznakmi ako početné vodnaté, zápachajúce, zelené stolice, ojedinele zvracanie, subfebrilie. K ústupu príznakov došlo do 24 hodín, nové prípady ochorenia už neboli nahlásené. Zdravotnícky personál neudával príznaky alimentárneho ochorenia. Dodávateľom stravy do predmetných zariadení je prevádzka Motorest Rapid, Hlavná 2025, Sučany - prevádzkovateľ uvedeného zariadenia dal z vlastnej iniciatívy vyšetriť odložené vzorky stravy v počte 7 ks, ktoré boli v danom období poskytnuté klientom zariadení v rámci raňajok, obeda, večere. Výsledky vyšetrených vzoriek boli v súlade s požiadavkami legislatívy. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v Stredisku evanjelickej diakonie v Sučanoch a v Dome ošetrovateľskej starostlivosti v Martine boli odobraté vzorky biologického materiálu - výtery z recta na kultivačné vyšetrenie a nariadený odber vzoriek na virologické vyšetrenie. Výsledky mikrobiologického vyšetrenia odobratých vzoriek boli negatívne, neobjasnili etiologické agens. Virologické vyšetrenie stolice zdravotnícky personál v menovaných zariadeniach nezabezpečil z dôvodu úpravy zdravotného stavu klientov. V druhom prípade bol na RÚVZ Martin hlásený výskyt hnačiek u stravníka v prevádzke zariadenia spoločného stravovania Závodná jedáleň v objekte Neografia, Škultétyho č. 1, Martin, po konzumácii „minútkového jedla“: marinovaná krkovička a americké zemiaky.

Ochorenia iných stravníkov ani zamestnancov stravovacieho zariadenia neboli hlásené. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli odobraté vzorky stravy (12 vzoriek hotovej stravy, zároveň vzorka - marinovaná krkovička, americké zemiaky, spolu so zeleninovým šalátom). Odobratá bola aj vzorka pitnej vody v rozsahu minimálnej analýzy. Zároveň bolo prekontrolované dodržiavanie čistoty stravovacej prevádzky aj osobnej hygieny zamestnancov, čo bolo na požadovanej úrovni; dodržiavanie teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach a podmienok skladovania potravín, ako aj príslušná dokumentácia prevádzky. V prevádzkovej hygiene a manipulácii s potravinami a hotovými pokrmami neboli zistené nedostatky. Výsledky mikrobiologického vyšetrenia vzorky: marinovaná krkovička, americké zemiaky, spolu so zeleninovým šalátom, ktorú stravník uviedol ako predpokladanú príčinu ochorenia boli negatívne, rovnako aj vzorka pitnej vody. Z ostatných vzoriek nevyhovela požiadavkám vzorka - zapekaná brokolica, kde bol laboratórnou analýzou zistený výskyt koliformných baktérií. Prevádzka Závodná jedáleň v objekte Neografia, Škultétyho č. 1, Martin je t.č. ukončená. V treťom prípade bol hlásený na RÚVZ Martin výskyt hnačiek a kŕčovitých bolestí brucha u zamestnancov prevádzky Neografia, Sučianska cesta, Martin – Priekopa, ktorí sa stravujú v Závodnej jedálni SODEXO v objekte Neografia, Sučianska cesta, Martin – Priekopa. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli odobraté stery z prostredia a vzorky pitnej vody na mikrobiologickú a chemickú analýzu. Výsledky vyšetrení vzoriek sterov boli negatívne, rovnako aj vzoriek pitnej vody. Etiologické agens ochorenia nebolo zistené. V spádovom území RÚVZ Žilina bol zaznamenaný výskyt 2 alimentárnych epidémií. V prvom prípade sa jednalo o epidémiu norovírusovej enteritídy. Dňa 14.05.2013 bol nahlásený výskyt alimentárnych ochorení pacientov oddelenia ortopedie FNŠP Žilina. V čase od 11.05. do 16.05.2013 z počtu 25 exponovaných ochorelo 9 pacientov a 4 osoby z personálu (z celkového počtu 18 pracovníkov). Klinický obraz tvorili vodnaté stolice, v dvoch prípadoch zvracanie a trvali cca 1-2 dni. Laboratórne zo stolice potvrdený Norovírus 2x (1x u pacienta, 1x u personálu). Dozorom v ústavnej kuchyni bolo odobratých 19 vzoriek odloženej stravy na laboratórnú analýzu, z toho nevyhovelo 6 vzoriek v mikrobiologických kritériách platnej legislatívy pre nadlimitnú prítomnosť koliformných baktérii. Nariadili sa protiepidemické opatrenia na oddelení a dezinfekcia výrobných, prevádzkových priestorov a náradia v ústavnej kuchyni. Opakovaným odberom vzoriek pokrmov dňa 30.10.2013 na overenie účinnosti opatrení bolo zistené, že všetky vzorky v počte 6 vyhovovali platnej legislatíve v mikrobiologických kritériách. V druhom prípade sa jednalo o gastroenteritídu pravdepodobne infekčného pôvodu. Dňa 27.12.2013 bol nahlásený zvýšený výskyt gastroenteritíd u klientov ZpS a DSS, Karpatská č.9 v Žiline. Z počtu 75 exponovaných klientov v čase od 18.12.2013 do 31.12.2013 ochorelo 35 klientov a z 13 osôb personálu 6 osôb. Liečba prebehla ambulantne, v jednom prípade bola nutná hospitalizácia. Klinický obraz tvorili zvracanie a hnačky bez zvýšenej teploty v trvaní 2 dní. V stravovacej časti DSS sa odobralo 6 vzoriek hotovej stravy a 10 sterov z pracovného prostredia a náradia a všetky vyhovovali platnej legislatíve v mikrobiologických kritériách. V epidemiologickom šetrení sa pokračuje, trvanie ohniska do 07.01.2014.

6 Poradne správnej výživy

V roku 2013 poradenskú činnosť v oblasti zdravej výživy zabezpečovali Poradne správnej výživy, ktoré sú začlenené k odborom zdravotnej výchovy, odborom verejného zdravotníctva, Poradenským centram správnej výživy a úpravy hmotnosti a Poradniam zdravia zriadeným pri RÚVZ v SR.

Bolo poskytované individuálne, skupinové a hromadné poradenstvo. Pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy jednotlivých RÚVZ v spolupráci s pracovníkmi poradní zdravia taktiež pokračovali v realizácii celoslovenského projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie obyvateľov Slovenskej republiky“,

ktorý je súčasťou Aktualizovaného Programu озdravenia výživy obyvateľov SR. Činnosť a aktivity poradní sa navzájom líšili v jednotlivých regiónoch.

Banskobystrický kraj

Pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy jednotlivých RÚVZ v spolupráci s pracovníkmi poradní zdravia taktiež pokračovali v realizácii celoslovenského projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie obyvateľov Slovenskej republiky“, ktorý je súčasťou Aktualizovaného Programu озdravenia výživy obyvateľov SR.

Na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je Poradňa správnej výživy nadstavbovou poradňou Poradne zdravia, ktorá poskytuje klientom odborné poradenstvo na základe retrospektívnej nutričnej anamnézy a dotazov klientov. Konzultácie z oblasti výživy boli poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou. Išlo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, najmä o informácie o spôsoboch znižovania nadváhy, o zásadách správnej výživy, o nízkocholesterolovej diéte, o redukčných diétach, alternatívnych spôsoboch stravovania a informácie o obsahu vitamínov, minerálov a stopových prvkov v konkrétnych potravinách. Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“ u 80 ľahko pracujúcich klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno a u 4 klientov poradne zdravej výživy zároveň boli sledované aj výživové faktory – ich denná spotreba. Na RÚVZ Lučenec nie je zriadená samostatná poradňa správnej výživy, ale len poradňa zdravia, ktorá vykonáva aj poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Súčasne toto oddelenie spolupracuje aj pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, ktorého sa zúčastnilo 80 respondentov štyroch vekových kategórií ľahkej práce. Niekoľkým respondentom projektu boli poskytnuté konzultácie v oblasti výživy a stravovania. Oddelenie hygieny výživy RÚVZ Rimavská Sobota sa na činnosti Poradní správnej výživy podieľalo spoluprácou pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“. Na RÚVZ Veľký Krtíš Poradňa pre problematiku správnej výživy pracuje v spolupráci s Poradenským centrom podpory zdravia a zdravotnej výchovy a Výchovy k zdraviu napr. pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, v rámci ktorého bolo vyšetrených a bolo poskytnuté poradenstvo 109 klientom. Na RÚVZ Zvolen Poradňa správnej výživy nie je zriadená z personálnych dôvodov. Odborné poradenstvo v otázkach správnej a zdravej výživy sa vykonáva u klientov v základnej poradni zdravia predovšetkým u tých, ktorí majú zvýšené hodnoty tukových látok v krvi a preukázané rizikové faktory. Zamestnanci oddelenia hygieny výživy RÚVZ v Žiari nad Hronom sa nepodieľajú na činnosti poradne správnej výživy.

Bratislavský kraj

V rámci plnenia Programu озdravenia výživy obyvateľov SR sa v Poradni zdravia pokračovalo v edukačnej aktivite z oblasti zdravej výživy a životného štýlu. Formou osobných a skupinových rozhovorov s klientmi Poradne zdravej výživy a prostredníctvom masmédií sa propagovali hlavné zásady zdravej výživy a životosprávy a upozorňovalo sa na riziká vyplývajúce z možných chýb. V roku 2013 bolo poskytnuté v rámci primárnej prevencie komplexné zdravotno-nutričné vyšetrenie a poradenstvo v Poradni zdravej výživy a na hromadných podujatiach pre 2812 dospelých klientov a 4750 detí a mladistvých, z toho opakované vyšetrenie absolvovalo 475 klientov. V záujme zlepšenia dostupnosti preventívneho vyšetrenia sa realizovali komplexné vyšetrenia a poradenstvo priamo na pracoviskách. V spolupráci s agentúrami sa realizovali jednorazové preventívne výjazdové akcie kde bolo vyšetrených 613 klientov, pričom rizikovým jedincom bolo poskytnuté opakované komplexné vyšetrenie a poradenstvo v Poradni zdravia. Odbor hygieny výživy sa na poradenskej činnosti Poradne podieľal v rámci riešenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“.

Košický kraj

Vzhľadom na to, že každý RÚVZ v kraji má zriadené poradenské centrá alebo samostatné oddelenia podpory zdravia a nadstavbové útvary, zamestnanci oddelení hygieny výživy dlhodobo spolupracujú s týmito útvarmi pri vykonávaní poradenskej činnosti v rôznom rozsahu. Osobitne spolupracujú pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, v rámci ktorého poskytujú poradenskú činnosť s cieľom dosiahnuť u klientov (80 na každom RÚVZ, spolu 400) zmenu v stravovacích návykoch podľa hlavných zásad správnej výživy a ich uplatňovanie v praxi. Skupinové poradenstvo (napr. RÚVZ Košice) bolo zamerané hlavne na pracovníkov, ktorí pracujú v potravinárskych prevádzkach prednáškovou činnosťou (celkovo 16 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 320 osôb). Ďalšou používanou formou v propagovaní zásad správnej výživy a životosprávy bola forma „posterov“ (nástenky) a pri výkone dozoru a kontrol v prevádzkach. V rámci predchádzania otráv z húb bola vykonávaná naďalej ako po iné roky v hubárskej sezóne poradenská služba v mykologickej poradni RÚVZ Košice. Poradenské služby boli realizované v týždenných intervaloch (27 x). V uplynulom roku podmienky pre rast húb boli mimoriadne nepriaznivé, najmä z dôvodu nízkych zrážok. Počas sezóny poradňu navštívilo 87 osôb, pre ktorých bolo identifikovaných 224 húb. Pre masmédiá boli 4-krát poskytnuté aktuálne informácie.

Nitriansky kraj

Všetky RÚVZ v Nitrianskom kraji majú zriadenú poradňu správnej výživy na oddelení podpory zdravia ako nadstavbovú poradňu k základnej poradni zdravia. V rámci plnenia hlavných úloh regionálnych úradov verejného zdravotníctva bol v spolupráci oddelení hygieny výživy a podpory zdravia realizovaný projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“. V poradni správnej výživy bolo v rámci uvedeného projektu celkovo vyšetrených 400 klientov.

Prešovský kraj

Poradňa správnej výživy je zriadená na každom RÚVZ v kraji ako nadstavbová poradňa. Klienti do poradne sú odporúčaní na základe vyšetrení v základnej poradni zdravia - výsledkov biochemického vyšetrenia krvi. V rámci poradne správnej výživy sa realizoval projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“ na každom RÚVZ v rámci kraja, do ktorého bolo zapojených po 80 osôb v určených vekových skupinách, ľahko pracujúci. V rámci poradenskej činnosti navštívilo poradňu správnej výživy v Prešovskom kraji 972 klientov.

Trenčiansky kraj

Poradenskú činnosť v oblasti správnej výživy zabezpečuje v rámci iných poradenských aktivít oddelenie ochrany a podpory zdravia. Poradenská činnosť je poskytovaná ako súčasť riešenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, ktorý je riešený v spolupráci s oddeleniami ochrany a podpory zdravia (počet klientov bol 240).

Trnavský kraj

Poradňa správnej výživy je súčasťou poradne zdravia, ktorá je zriadená pri odbore podpory zdravia RÚVZ Trnava. Táto činnosť je zabezpečovaná bez našej účasti. V spolupráci s týmto oddelením sme realizovali projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, pričom bolo vyšetrených 80 klientov v dvoch určených vekových skupinách podľa pohlavia a druhu pracovnej záťaže. V RÚVZ v Dunajskej Strede bolo v poradni zdravej výživy vyšetrených 321 osôb, mobilnou poradňou na

23 akciách 618 osôb. Z uvedeného počtu u 53 novovyšetrených osôb bolo stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia, preto prostredníctvom odborného poradenstva boli u nich odporúčané zmeny vo výžive, fyzickej aktivite a nefarmakologickom ovplyvnení krvného tlaku. Z príležitosti Svetového dňa výživy sa v obci Dolný Štál konala kampaň 2013 „Odstráň obezitu“, ktorého cieľom bolo zamerať sa na prevenciu nadváhy a obezity celej populácie, zvýšiť povedomie o rozsahu a povahe zdravotných problémov spôsobených nadváhou a obezitou, zvýšiť vedomie o vhodnej výžive a pohybovej aktivite, ako prevencii nadváhy a obezity. Pri príležitosti svetového dňa diabetu sa uskutočnila akcia v predajni „Update“ v Dunajskej Strede, kde návštevníci boli informovaní o cukrovke, o jej diagnostike a liečbe a mohli využiť možnosť biochemického vyšetrenia hladiny cukru v krvi. Vyšetrených bolo 49 osôb. Akcia bola spojená s ochutnávkou výrobkov so zníženým obsahom cukru. Akcia bola aj medializovaná prostredníctvom káblovej televízie. Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, pričom bolo vyšetrených 80 klientov. Výchovné a poradenské činnosti vykonávajú aj odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania s cieľom zvyšovania vedomostí personálu o správnej výžive a o vplyve výživy na zdravie, o správnej príprave pokrmov pri zachovaní ich výživovej hodnoty. V zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu kontrolujú jedálne lístky či so svojím zložením vyhovujú zásadám správnej výživy a vedú k vypestovaniu zdravých stravovacích zvyklostí a v prípade potreby upozorňujú personál stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok. Činnosť poradne na RÚVZ Galanta cestou oddelenia hygieny výživy nie je zabezpečovaná. Zdravotno-výchovná intervencia je zabezpečená najmä pracovníkmi poradní zdravia. V spolupráci s nimi bol realizovaný projekt realizovali projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“ u 80-tich klientov ľahko pracujúcich. Intervenciu pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonávajú pravidelne pri každej kontrole v zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu (v domovoch sociálnej starostlivosti, v závodných kuchyniach), kde kontrolujú jedálne lístky či svojím zložením vyhovujú zásadám správnej výživy, v prípade negatívnych zistení upozorňujú vedúcich stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok. Poradňa správnej výživy na RÚVZ Senica samostatne nefunguje, je však súčasťou Centra podpory zdravia, ktoré patrí do kompetencie oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia. Diagnostická činnosť v poradni zdravej výživy je založená na základných vyšetreniach. Stravovacie zvyklosti sú hodnotené individuálnym pohovorom, ale aj formou analýzy trojdňového záznamu skonzumovaných potravín. Poradenské služby sú poskytované všetkým klientom s nadváhou, vysokým krvným tlakom a vysokým cholesterolom. Klienti okrem ústnych odporúčaní dostávajú aj rôzny zdravotno-výchovný materiál, ako sú letáky a brožúry. V roku 2013 navštívilo poradňu zdravej výživy 72 klientov. Z toho bolo 34 mužov a 38 žien. Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“.

Žilinský kraj

Poradňa správnej výživy RÚVZ Čadca je začlenená k oddeleniu zdravotnej výchovy. Poradenská činnosť je realizovaná prostredníctvom poradne zdravia a na poradenskej činnosti pri plnení hlavných úloh sa podieľajú i pracovníci oddelenia hygieny výživy, napr. pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, pri príprave odborných seminárov a prednášok v sektore potravinárstva vo veci zabezpečovania označovania potravín, uvádzania nových potravín a nových zložiek na trh, podmienkach kladených na výrobu BIO potravín, ako i pri výkone dozoru počas mimoriadnych udalostí, napr. v súvislosti s výskytom zvýšeného množstva metylalkoholu v českých liehovinách. Počet klientov v poradenskej činnosti v oblasti výživy bol celkom 386. Pracovníci oddelenia hygieny výživy RÚVZ Dolný Kubín realizovali projekt „Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie obyvateľov SR“, pričom

vyšetřili a poskytli poradenstvo v oblasti správnej výživy 80 klientom (40 mužom a 40 ženám vo veku od 19 do 59 rokov). V rámci organizačnej štruktúry RÚVZ Liptovský Mikuláš je poradňa zdravia začlenená do oddelenia podpory zdravia, pričom pracovníci oddelenia hygieny výživy sa podieľajú na realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR“. Poradňa správnej výživy je na RÚVZ Martin súčasťou Poradne zdravia, má pravidelne vyčlenený čas určený na konzultácie na základe záujmu jej klientov. Súčasťou zmeny stravovacích zvyklostí je aj komplexná starostlivosť o klienta - napr. pohybová aktivita, zvládanie stresových situácií. Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR“. V rámci Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých v okrese Martin a Turčianske Teplice, ktoré poskytujú celodennú stravu aj v roku 2013. Do úlohy boli zapojené 4 zariadenia (Domov sociálnych služieb, Martin – Ladoveň, Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany, Dom sv. Františka, Martin a Domov dôchodcov, Turčianske Teplice). Cieľom úlohy bol zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy. O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov. Vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty v daných zariadeniach je k 31.12.2013. Zo získaných výsledkov je možné pozitívne hodnotiť príjem sacharidov a mierne zvýšený príjem bielkovín, pretože vo vyššom veku zvyčajne stúpa potreba bielkovín. V troch zariadeniach negatívne hodnotíme príjem tukov zo stravy, pretože môžu byť pre seniora škodlivé. Ďalej pozitívne hodnotíme príjem tekutín u obidvoch pohlaví v sledovaných zariadeniach, pretože príjem tekutín u seniorov zohráva veľmi významnú úlohu v organizme. Nedostatok tekutín je pre staršieho človeka veľmi nebezpečný, preto ho k pitiu musíme nabádať. Z uvedených výsledkov boli sformulované odporúčania pre správny príjem základných živín - sacharidov, tukov, bielkovín, vitamínov, minerálnych látok a vody, ktoré musí potrava obsahovať, aby organizmu zabezpečila všetko, čo potrebuje. Základné živiny by mal senior prijímať vo vhodných množstvách a vo vhodnom pomere. Na RÚVZ Žilina pracuje poradňa správnej výživy pri poradni zdravia, ktorú zabezpečuje pracovník oddelenia hygieny výživy- fyziológia výživy. V poradni správnej výživy bolo vyšetrených 125 klientov. 80 klientov bolo zaradených do projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR“. Klientom je poskytnuté individuálne poradenstvo a vyhodnotenie rizika KVCH v teste Zdravého srdca.

7 Projekty, mimoriadne úlohy

Projekty

Odbory/ oddelenia hygieny výživy sa v priebehu roka 2013 v rámci Programov a projektov pre RÚVZ v SR podieľali na plnení nasledovných úloh:

1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie
2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli
3. Bezpečnosť PET fliaš
4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti
5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov
6. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách
7. Monitoring Bisfenolu A v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami
8. Výživa a nutričný stav seniorov v domovoch dôchodcov
9. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Vyhodnotenie Programov a projektov je súčasťou osobitnej správy.

Mimoriadne úlohy

Okrem plánovaných kontrol bolo v roku 2013 vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky **8 mimoriadnych cielených kontrol:**

➤ ***Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike***

V nadväznosti na uskutočnenú mimoriadnu cielenú kontrolu zameranú na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike.

Uvedená kontrola bola zameraná na dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami, doklad o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca, manipuláciu so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami, ich skladovanie a používanie surovín/polotovarov/potravin/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti, hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach, dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov, odber sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov v kontrolovaných prevádzkach na ich mikrobiologické vyšetrenie a námatkový odber vzoriek pokrmov, najmä tepelne neopracovaných pokrmov, príp. pokrmov, ktoré obsahujú tepelne neopracovanú zložku na ich mikrobiologické vyšetrenie - overenie kritérií zdravotnej bezpečnosti.

Miesto výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa kompetencií orgánov verejného zdravotníctva: všetky zariadenia spoločného stravovania typu „ázijských reštaurácií“ (čínske, indické, kórejské, orientálne a pod.) v Slovenskej republike.

V rámci mimoriadnej cielenej kontroly sa v termíne **od 9. 10. do 18. 10. 2013** vykonalo spolu **249 kontrol** v **193 „ázijských reštauráciách“** (čínske, indické, kórejské, orientálne a pod.) v Slovenskej republike. V územnej pôsobnosti piatich RÚVZ so sídlom v: Žiari nad Hronom, Dolnom Kubíne, Čadci, vo Svidníku a vo Veľkom Krtíši sa nenachádzajú prevádzky typu „ázijská reštaurácia“.

Pri kontrolách sa **nedostatky** zistili takmer v každej druhej prevádzke - spolu v **89 prevádzkach** ázijských reštaurácií (čo predstavuje 46 % prevádzok). Pri prvej mimoriadnej cielenej kontrole ázijských reštaurácií, ktorá sa uskutočnila v septembri 2012 sa nedostatky zistili až v 134 prevádzkach zo 176 skontrolovaných prevádzok ázijských reštaurácií, čo predstavovalo až 76 % prevádzok. Pri opakovanej mimoriadnej cielenej kontrole, ktorá sa uskutočnila v novembri 2012 (teda 2 mesiace po prvej kontrole a bola zameraná najmä na kontrolu odstránenia nedostatkov zistených pri prvej mimoriadnej cielenej kontrole v konkrétnych prevádzkach), sme zaznamenali zlepšenie hygienického štandardu v prekontrolovaných prevádzkach. Vo väčšine prevádzok ázijských reštaurácií boli nedostatky zistené pri predchádzajúcej mimoriadnej cielenej kontrole odstránené a nedostatky sa preto zistili „len“ v 72 prevádzkach ázijských reštaurácií (čo predstavovalo 40 % prevádzok).

Najčastejšie zisťované nedostatky pri mimoriadnej kontrole:

- nepovolené zmrazovanie mäsa (napr. hovädzieho, bravčového a jahňacieho) a kostí dodaných do zariadenia v chladenom stave, zmrazovanie kačacieho mäsa (stehná) po ich čiastočnej tepelnej úprave, zmrazovanie rôznych potravín (saláma, párky, syry) a hotových jedál,
- používanie rôznych surovín a polotovarov neoznačených v štátnom jazyku,
- nedostatočná evidencia o príjme tovaru, nedostatočná výsledovateľnosť na základe vedenej evidencie,
- rozmrazovanie mäsa pri izbovej teplote resp. vo vode,
- neoznačené pracovné plochy, zámena pracovných plôch a kríženie čistých a nečistých druhov činností (napr. na mäsovom kláte bolo uložené vyprázané kuracie mäso, manipulácia s hotovými pokrmami na pracovnom stole na čistenie zeleniny),
- uchovávanie hotových pokrmov po dobe spotreby (skladovanie hotových pokrmov vrátane zeleninových šalátov a polotovarov pripravených v predchádzajúcich dňoch – napr. pečené hydinové mäso a sladko-kyslé kúsky, pečená kačica, varené cestoviny, ostrokyslá polievka, ryža),
- nedostatky v skladovaní surovín, polotovarov (spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín – napr. vajcia, surové zeleninové polotovary a hotové pokrmy v jednom chladiacom zariadení),
- v mraziacich boxoch nájdené potraviny neznámeho pôvodu (bez akéhokoľvek označenia),
- nevykonávanie monitoringu a evidencie teplôt skladovaných surovín, polotovarov a potravín, niektoré chladiace a mraziace zariadenia bez teplomerov, nedodržovanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca,
- používanie obalov nevhodných na priamy styk s potravinami – rôzne typy vreciek, tašiek a plastových vedier,
- neoznačené alergény v jedálnych lístkoch,
- nedostatky v prevádzkovej hygiene, napr. chladiace a mraziace zariadenia s nánosom námrazy, znečistené siete na oknách a parapetné dosky, znečistené steny a podlaha, nedostatočná čistota skladovacích priestorov, umývadlo na umývanie rúk nevybavené prostriedkami na umývanie a osušovanie rúk,
- chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti zamestnancov.

Pri kontrolách bolo **spolu odobraných 492 sterov** z prostredia, pracovných plôch, pracovných odevov a rúk zamestnancov, z ktorých bolo **78 sterov nevyhovujúcich** z dôvodu zistenia: *koliformné baktérie* (stery z pracovnej dosky na krájanie zeleniny, z naberačky na zeleninu, gastronádoby, stery z rúk pracovníkov, pracovných plôch na manipuláciu s tepelne upraveným mäsom), *Enterobacter spp.* (ster z ruky kuchára, z odevu kuchára, noža na krájanie zeleniny, dosky na manipuláciu s mäsom, dosky na krájanie tepelne opracovaného mäsa, noža na krájanie tepelne opracovaného mäsa, pracovného stola, ster z umytej naberačky, misy na zeleninu), *Enterococcus spp.* (ster z odevu kuchára, dosky na manipuláciu s mäsom, dosky na manipuláciu so zeleninou a z vnútorného povrchu chladiacej vitríny), *E. coli* (ster z ruky pracovníkov, pracovného stola, noža, taniera po umytí) prítomnosť *Saphylococcus aureus* v 1 vzorke steru z pracovného odevu zamestnanca a v 1 vzorke steru z rúk pracovníka, *Streptococcus viridans* v 1 stere z odevu kuchára, *Citrobacter spp.* (nerezová misa), *Pseudomonas aeruginosa* – 1 ster z noža.

Zároveň bolo **odobraných 380 vzoriek pokrmov**, z ktorých mikrobiologickým kritériám **nevyhovelo len 10 vzoriek pokrmov**: 1 vzorka sushi a 1 vzorka praženej ryže s vajcom pre nadlimitný počet *Bacillus cereus*, 2 vzorky sushi pre nadlimitné počty *koagulázopozitívnych stafylokokov*, 1 vzorka kokosovej ryže, 1 vzorka zeleninového šalátu a 1 vzorka majonézového šalátu pre vysoký počet *koliformných baktérií* a 2 vzorky pokrmov pre zvýšený počet *E. coli*.

Za nevyhovujúce vzorky pokrmov boli výrobcom uplatnené náhrady nákladov v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z..

Pri kontrolách bolo uložených spolu **81 blokových pokút s celkovou sumou 5 402 eur**. Začatých bolo **8 správnych konaní** vo veci uloženia pokuty, **predpokladaná suma je 3 500 eur**. Správne konania boli začaté v prípade zistených závažných nedostatkov v kontrolovaných prevádzkach.

Na záver možno skonštatovať, že v porovnaní s výsledkami mimoriadnej kontroly ázijských reštaurácií uskutočnenej v roku 2012 nastalo zlepšenie celkovej prevádzkovej hygieny prevažnej väčšiny kontrolovaných zariadení, ako aj dodržiavania požiadaviek na výrobu, manipuláciu a skladovanie pokrmov podľa zákona 355/2007 Z. z., a ustanovení zákona č. 152/1995 Z. z., a to najmä v prevádzkach, kde okrem „ázijského“ personálu pracuje aj slovenský personál. Nedostatky sa zistili v menšom počte kontrolovaných ázijských reštaurácií a zistené nedostatky boli menej závažného charakteru.

➤ ***Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v cukrárskych výrobníach a v cukrárňach v Slovenskej republike***

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike o vykonanie mimoriadnej cieľenej kontroly v termíne **29. 5. - 7. 6. 2013**, zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v cukrárskych výrobníach a v cukrárňach v Slovenskej republike, konkrétne na predloženie rozhodnutia regionálneho úradu verejného zdravotníctva na prevádzkovanie, dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, doklad o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca, manipuláciu so surovinami/polotovarmi/hotovými výrobkami, ich používanie po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti, hygienickú úroveň podávania cukrárskych výrobkov/zmrzliny v zariadeniach, označenie predávaných cukrárskych výrobkov/zmrzliny (azofarbivá, alergény) – informácia pre spotrebiteľa, overenie doby predaja zmrzliny najdlhšie 24 hodín po jej zmrazení, námatkový odber sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov v kontrolovaných prevádzkach na ich mikrobiologické vyšetrenie a námatkový odber vzoriek cukrárskych výrobkov/zmrzliny na ich mikrobiologické vyšetrenie - overenie kritérií zdravotnej bezpečnosti.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v uvedenom termíne vykonali spolu **603 kontrol** prevádzok cukrárskych výrobní pri zariadeniach spoločného stravovania a cukrárni v Slovenskej republike. Spolu skontrolovali **527 prevádzok** cukrárskych výrobní a cukrárni.

Z celkovo skontrolovaných prevádzok cukrárskych výrobní pri zariadeniach spoločného stravovania a cukrárni sa zistili **nedostatky v 154 zariadeniach** (čo predstavuje 29 %).

Najčastejšie nedostatky zistené pri mimoriadnej kontrole:

- predaj cukrárskych výrobkov, cukroviniek a nealkoholických nápojov po uplynutom dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti,
- predaj zmrzliny po dobe spotreby, v niektorých prípadoch nebolo možné overiť dodržiavanie doby predaja zmrzliny (najdlhšie 24 hodín po jej zmrazení),
- neoznačenie priemyselne vyrábaných zmrzlín dátumom a hodinou prvého otvorenia obalu - nebolo možné overiť dodržiavanie doby predaja zmrzliny,
- porcovacie náradie na zmrzlinu uchovávané v stojatej vode,
- niektoré suroviny používané na výrobu zmrzliny bez označenia v štátnom jazyku,
- zistené suroviny na výrobu cukrárskych výrobkov (napr. maslo, cukrárske ozdoby, presladená pomarančová kôra) po dátume spotreby, príp. po dátume minimálnej trvanlivosti,
- nezabezpečené označenie alergénov a azofarbív u cukrárskych výrobkov a zmrzlín pre spotrebiteľa (podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 - v zložení potravín obsahujúcich niektoré z týchto farbív: E 110, E 104, E 122, E 129, E 102, E 124 musí

byť doplnková informácia pre spotrebiteľa „Môže mať nepriaznivé účinky na činnosť a pozornosť detí.“,

- nevykonávanie monitoringu teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach, nevedenie evidencie o nameraných teplotách v chladiacich a mraziacich zariadeniach,
- zmrazovanie niektorých rozpracovaných cukrárskych výrobkov a polotovarov (napr. krémové plnky, korpusy, vaječné žĺtky, bielky),
- pracovníci bez zdravotného preukazu a dokladov o odbornej spôsobilosti,
- nedodržiavanie zásad osobnej hygieny zamestnancov (napr. pri manipulácii s nebalenými cukrárskymi výrobkami nebol používaný čistý pracovný odev, manipulácia s cukrárskymi výrobkami bez jednorazových rukavíc a pracovných pomôcok, pracovník výroby zmrzlín s nalakovanými dlhými nechtami, bez pokrývky hlavy),
- nedostatočná prevádzková hygiena (napr. opotrebované technologické zariadenia a priestory, okno bez ochrannej sieťky, PVC krytina na podlahe vo výrobní poškodená, necelistvá, poškodený keramický obklad stien).

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu **107 blokových pokút v celkovej sume 4 390 €**. Začatých bolo **21 správnych konaní vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 7 815 €**.

Spolu bolo odobraných a **laborátorne vyšetrených 622 vzoriek cukrárskych výrobkov a zmrzlín**. Z uvedeného počtu **nevyhovelo 30 vzoriek cukrárskych výrobkov** z dôvodu zistenia: nadlimitný počet koliformných baktérií a koagulázopozitívnych stafylokokov, zvýšený počet kvasiniek a plesní a 1 vzorka pre prítomnosť *Bacillus cereus*. Zároveň nevyhovelo **43 vzoriek zmrzlín** – zistené bolo prekročenie počtov koliformných baktérií, kvasiniek, plesní a *Enterobacteriaceae*.

Pri kontrolách bolo spolu odobraných **644 sterov z prostredia, pracovných plôch, pracovných odevov a rúk zamestnancov**, z ktorých bolo **64 sterov nevyhovujúcich** (jednalo sa o stery z rúk pracovníkov, pracovného oblečenia, váhy, pracovného stola na plnenie cukrárskych výrobkov, nerezovej tácky, metličky na šľahanie, noža na krájanie cukrárskych výrobkov, naberačky na zmrzlinu a výrobníka na zmrzlinu) z dôvodu zistenia: prekročené množstvo koliformných baktérií, kvasiniek, prítomnosť *Enterobacter*, *E. Coli*, *Enterococcus sp.*, *Staphylococcus sp.*, *Streptococcus faecalis*, *Pseudomonas spec.* a *Citrobacter freundii*.

➤ *Mimoriadne kontroly hydínového mäsa v zariadeniach spoločného stravovania*

Vzhľadom na opakujúce sa kauzy na spoločnom trhu v súvislosti s klamaním spotrebiteľa a vytváraním zdravotného rizika pri používaní živočíšnych potravín je potrebné venovať uvedenej problematike zvýšenú pozornosť aj v prevádzkach zariadení spoločného stravovania.

V nadväznosti na uvedené regionálne úrady verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe listu č. ZHHSR/3557/2013 zo dňa 8.4.2013 vykonali **v čase od 10. apríla do 2. mája 2013** kontroly v reštauráciách, stánkoch s rýchlym občerstvením, domovoch sociálnej starostlivosti a podobných prevádzkach, v ktorých sa stravuje verejnosť so zameraním sa na hygienu, označovanie a vysledovateľnosť mäsa.

Celkovo bolo regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike **skontrolovaných 1 040 prevádzok** zariadení spoločného stravovania. Z uvedeného počtu **u 296 (28 %) prevádzok boli zistené nedostatky**.

Najčastejšie zistené nedostatky vo vzťahu k mäsu bolo zmrazovanie mäsa dodané do prevádzky v chladenom stave (25 % prevádzok). Z celkového počtu prevádzok s nedostatkami sa u 33 % prevádzok zistilo nedostatočné označovanie, z toho chýbajúce označenie pôvodu mäsa 19 % prevádzok, chýbajúce označenie mäsa v štátnom jazyku u 21 % prevádzok (ostatné zistené nedostatky: chýbajúce označenie dátumu a času otvorenia veľkospotrebiteľského balenia, chýbajúce označenie alergénov). Nezabezpečená

vysledovateľnosť mäsa bola zistená u 4,7 % prevádzok z celkového počtu prevádzok s nedostatkami (nedostatočné alebo chýbajúce údaje v dodacích listoch). Nedostatočná prevádzková hygiena zistená u 27 % prevádzok z celkového počtu prevádzok so zistenými nedostatkami (znečistené steny a stropy, zaplesnené steny, opadaná omietka, poškodená podlaha, znečistené pracovné plochy, opotrebované pracovné pomôcky, pracovné plochy). Nevyhovujúce skladovanie potravín sa zistilo u 25 % prevádzok z celkového počtu prevádzok so zistenými nedostatkami (napr. spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, skladovanie súkromných potravín, skladovanie hotového pokrmu v chodbe na podlahe, zmrazovanie a uchovávanie hotových pokrmov). U 14 % prevádzok sa zistilo skladovanie potravín po dátume spotreby.

Ďalšie zistené nedostatky: chýbajúce rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane prevádzkového poriadku (RÚVZ Senica), podávanie pokrmov z tepelne neopracovaného mäsa (2 prevádzky, RÚVZ Trenčín), chýbajúce záznamy o vstupnej kontrole mäsa, rozmrazovanie mäsa nevhodným spôsobom (pri izbovej teplote, vo vode v umývacom dreze), chýbajúci monitoring teplôt, chýbajúce teploměry, zmrazovanie polotovarov a hotových jedál, senzory nevyhovujúce hotové pokrmy a skladované potraviny, nezabezpečenie likvidácie kuchynského odpadu vhodným spôsobom, chýbajúca teplá voda, zhoršený technický stav prevádzky.

Celkovo bolo **uložených 227 blokových pokút** v celkovej sume **10 655,- eur**. Zároveň boli orgánmi verejného zdravotníctva uložené **opatrenia v počte 183** ako napr. uzatvorenie prevádzky, zapáchajúce mäso zlikvidované počas kontroly, zákaz uvádzania do obehu senzory znehodnotených polotovarov, zákaz prípravy a podávania pokrmov z tepelne neopracovaného mäsa, okamžité stiahnutie potravín po dátume spotreby, predloženie dodacích listov k surovinám, zabezpečenie kontroly surovín pri príjme, predloženie dokladov k vysledovateľnosti, požiadanie o schválenie priestorov prevádzkarne vrátane prevádzkového poriadku, doloženie dokladov o odbornej spôsobilosti zamestnancov, zabezpečenie likvidácie kuchynského odpadu podľa požiadaviek platnej legislatívy, zabezpečenie odberu vzoriek pripravených pokrmov...

V 48 prípadoch bol podaný návrh na **začatie správneho konania vo veci uloženia pokuty**. **V 1 prípade uzatvorenie prevádzky**.

Počas výkonu kontroly v zariadeniach spoločného stravovania orgány verejného zdravotníctva **odobrali celkovo 133 vzoriek surového mäsa**. Z uvedeného počtu **nevyhovelo 6 vzoriek z mikrobiologického hľadiska**. Konkrétne v 1 prípade vzorka nevyhovela pre prítomnosť *Proteus mirabilis*, 1 vzorka pre prítomnosť *Campylobacter jejuni*, 2 vzorky na prítomnosť *Salmonella* spp., u 1 vzorky zistená prítomnosť *Citrobacter* sp. U 1 vzorky bol zistený počet 50 KTJ/1g koaguláza pozitívnych stafylokokov a stanovená prítomnosť Stafylokokového enetrotoxínu. Následne na základe zisteného bola vykonaná následná kontrola v prevádzke a odobraté stery z pracovného prostredia a z rúk pracovníkov, pričom sa u 2 pracovníčok zistila prítomnosť *Staphylococcus* sp..

➤ **Mimoriadna cielená kontrola epidemiologicky rizikových činností osôb v prevádzkach supermarketov, hypermarketov a obchodných domov**

V termíne od **28. 1. do 8. 2. 2013** Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike o vykonanie mimoriadnej cielennej kontroly zameranej na kontrolu epidemiologicky rizikových činností pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní potravín na trh v potravinárskych prevádzkach supermarketov, hypermarketov a obchodných domov v Slovenskej republike. **Miesto výkonu úradnej kontroly potravín:** prevádzky supermarketov, hypermarketov a obchodných domov **na úsekoch činností s nebalenými epidemiologicky rizikovými potravinami (napr. lahôdkárske a cukrárske výrobky).**

Uvedená kontrola bola zameraná na kontrolu dokumentácie zdravotnej spôsobilosti, vstupnej lekárskej prehliadky, dokumentácie o školení zamestnancov, dokladov o odbornej

spôsobilosti zamestnancov, kontrolu dodržiavania osobnej hygieny zamestnancov, kontrolu dodržiavania hygienických požiadaviek na výrobu potravín, manipuláciu s nimi a ich umiestnenie na trh, kontrolu zaobchádzania s potravinami, či sa neporušuje ich bezpečnosť a kvalita.

V rámci mimoriadnej cieľovej kontroly bolo vykonaných spolu **534 kontrol v 462 prevádzkach supermarketov, hypermarketov a obchodných domov**, z toho v **COOP Jednota**: 128 prevádzok, **BILLA**: 102 prevádzok, **TESCO**: 77 prevádzok, **Kaufland**: 48 prevádzok, **LIDL**: 29 prevádzok, **CBA Slovakia**: 23 prevádzok, **HYPERNOVA**: 20 prevádzok, **Iné**: 35 prevádzok.

Vo väčšine prípadov je dokumentácia ohľadne vstupnej lekárskej prehliadky uložená na centrále obchodných reťazcov. V prípade, že neboli tieto doklady predložené počas kontroly v prevádzke, boli predložené dodatočne. V niektorých prípadoch nebola požadovaná dokumentácia o školení zamestnancov predložená priamo na mieste, vo všetkých takýchto prípadoch však bola predložená dodatočne. Zistené bolo, že prevádzkovatelia potravinárskych podnikov pravidelne zabezpečujú, aby zamestnanci, ktorí prichádzajú do styku s potravinami boli poučení a vyškolení o hygiene potravín v rozsahu primeranom pracovným činnostiam, ktoré vykonávajú. Nepredloženie dokladov o odbornej spôsobilosti bolo zistené v prípade **36 zamestnancov**, za čo boli uložené blokové pokuty v celkovej sume **692 €**.

Zamestnanci manipulujúci s nebalenými potravinami vo väčšine prípadov dodržiavali zásady osobnej hygieny, boli odetí v čistých pracovných odevoch. Vizuálnou kontrolou neboli zistené vonkajšie príznaky ochorenia, ktoré sa môžu prenášať potravinami, ani postihnutia infikovanými poraneniami, kožnými infekciami, vredmi alebo hnačkou. V prípade výskytu uvedených príznakov a ochorenia sú pracovníci povinní ihneď danú skutočnosť nahlásiť nadriadenému pracovníkovi.

Osobná hygiena zamestnancov bola objektivizovaná tiež vykonaním sterov z rúk a pracovných resp. ochranných odevov na kontrolu mikrobiologickej kontaminácie. **Spolu bolo odobratých 743 sterov z rúk, pracovného odevu zamestnancov, ale aj z pracovných plôch**, z ktorých bolo **19 sterov nevyhovujúcich**.

Z vyšetrených **sterov z rúk** bol v 1 prípade vykultivovaný *Enterococcus* spp a v 1 prípade *Escherichia coli*. V 3 prípadoch bol zo steru vykultivovaný *Enterococcus faecalis*. Nedostatočná osobná hygiena na základe výsledkov sterov z rúk bola preukázaná tiež u 5 zamestnancov. Z vyšetovaných **sterov z pracovných odevov** boli v 4 steroch vykultivované nasledovné mikroorganizmy: *Pseudomonas aeruginosa*, *Enterobacter* spp., *Streptococcus viridans*, *Enterococcus* spp., v 1 prípade *Escherichia coli* a v 1 prípade bol zo steru z plášt'a zamestnanca vykultivovaný *Enterococcus faecalis*. V 2 prípadoch bol zo **sterov z nárezového stroja** vykultivovaný *Enterococcus faecalis* a v 1 prípade *Staphylococcus aureus*. V uvedených prípadoch boli prevádzkam uložené opatrenia na dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prípadne nariadené vykonanie dôkladnej sanitácie a uložené boli blokové pokuty.

Ďalej boli zistené nedostatky v dodržiavaní hygienických požiadaviek na výrobu potravín, manipuláciu s nimi a ich umiestnenie na trh a kontrola zaobchádzania s potravinami (ako napr. zmiešanie výrobkov s rôznymi dátumami spotreby, zmiešanie lahôdkarských výrobkov (šalátov) a nepreukázanie dodržiavania doby spotreby, preberanie majonézových šalátov v použitých obaloch od iných výrobkov, predaj potravín po dátume spotreby, prelepovanie dátumu otvorenia originálneho obalu mäsových výrobkov a predaj mäsových výrobkov po dobe spotreby, predaj lahôdkarských výrobkov s neznámym dátumom a časom otvorenia originálneho balenia, nedostatky pri manipulácii s nebalenými potravinami, nedostatky pri skladovaní a vystavovaní potravín, potraviny po uplynutom dátume spotreby neboli oddelene uložené a zreteľne označené, že sú na iný než pôvodný účel, boli spoločne skladované v chladenom sklade potravín s ostatnými potravinami, nedostatočná prevádzková hygiena.

Za zistené nedostatky pri kontrolách bolo spolu uložených **95 blokových pokút v celkovej sume 3 182 €**. V **2 prípadoch bude začaté správne konanie** pre správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 17 zákona č. 355/2007 Z. z. v predpokladanej výške sankcie **600 € a 300 € a 1 prípade bude začaté správne konanie** podľa zákona č. 152/1995 Z.z. v **navrhutej sume 1 800 €**.

➤ **Mimoriadna kontrola zameraná na označovanie výživových doplnkov**

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva pod koordináciou regionálnych úradov verejného zdravotníctva so sídlom v kraji v termíne **od 9. 9. do 25. 9. 2013** o vykonanie mimoriadnej kontroly označovania výživových doplnkov, zameranej na kontrolu nepovoleného prisudzovania výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti v ich označení, prezentácii a/alebo reklame.

Uvedená kontrola sa týkala kontroly výživových doplnkov a čajov označených a umiestnených na trh ako výživové doplnky, so zameraním sa špecificky na označenie, ktorým sa prisudzujú výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti (t.j. porušenie § 9 ods. 2 písm. b) zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách a § 17 ods. 2 výnosu Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR č. 16826/2007 – OL, ktorým sa vydáva siedma hlava druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky v platnom znení).

Mimoriadna cielená kontrola pozostávala z kontroly prítomnosti označenia, ktoré pripisuje výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti v označení výživových doplnkov a kontroly rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej ÚVZ SR) vydaného vo veci súhlasu s umiestnením na trh kontrolovaného výživového doplnku.

Miestom kontroly boli prednostne sklady výživových doplnkov, prípadne lekárne, výrobcovia, distribučná sieť, internetové predajne (u internetového predaja na základe skúseností z úradnej kontroly je vyššia pravdepodobnosť výskytu výživových doplnkov s nevyhovujúcim zložením a/alebo označením).

Počas mimoriadnej cielennej kontroly bolo v termíne **od 9. 9. do 25. 9. 2013** vykonaných celkovo v Slovenskej republike **240 kontrol**, počas ktorých bolo skontrolovaných **1626 výživových doplnkov** umiestňovaných na trh prostredníctvom klasickej distribučnej siete ale aj cestou internetového predaja. Z uvedeného počtu výživových doplnkov boli v prípade **179 (11 %)** výživových doplnkov zistené nedostatky, a to konkrétne v **85 (5,22 %)** prípadoch prítomnosť nevyhovujúceho označenia, prezentácie a/alebo reklamy výživových doplnkov, t.j. prisudzovanie výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti a v **94 (5,78 %)** prípadoch bolo zistené umiestňovanie výživových doplnkov na trh bez vydaného rozhodnutia ÚVZ SR vo veci súhlasu s ich umiestnením na trh. S cieľom dosiahnutia súladu s platnou legislatívou, ktorá bola predmetom kontroly, boli miestne príslušnými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva nariadené opatrenia podľa zákona 152/1995 Z.z. o potravinách, a to jednak na mieste (napr. pozastavenie predaja výživových doplnkov s nevyhovujúcim označením do času zosúladenia označenia s platnou legislatívou alebo pozastavenie predaja výživových doplnkov bez právoplatného rozhodnutia ÚVZ SR do doby predloženia rozhodnutia) alebo bolo začaté správne konanie vo veci uloženia opatrenia (napr. opatrenia na zosúladenie označenia a/alebo prezentácie výživových doplnkov s platnou legislatívou pre označovanie, zákaz uvádzania na trh a stiahnutie výživových doplnkov z trhu do času označenia v súlade s legislatívou, zákaz predaja výživových doplnkov bez rozhodnutia ÚVZ SR vydaného vo veci súhlasu s ich umiestnením na trh a povinnosť stiahnuť ich z trhu). V niektorých prípadoch prevádzkovatelia pristúpili na základe zistení počas kontroly k dobrovoľným opatreniam, ako napr. zastavenie propagácie výživových doplnkov na

internetovej stránke prevádzkovateľa do času zosúladenia označenia výživových doplnkov s platnou legislatívou, pozastavenie na mieste predaja výživového doplnku s nevyhovujúcim označením do času zosúladenia označenia s platnou legislatívou a predloženia rozhodnutia UVZ SR. Boli začaté správne konania vo veci uloženia pokuty v celkovej výške **1 900 eur**. Z uvedenej sumy predstavuje suma 1000 eur navrhnutú sumu v rámci začatia správneho konania vo veci uloženia pokuty podľa § 28 ods. 4 písm. g) zákona 152/1995 Z.z. za marenie výkonu úradnej kontroly potravín.

Ako príklady zisteného zakázaného označovania výživových doplnkov t.j. prisudzovania výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti možno uviesť napr. „má protizápalové pôsobenie“, „zmierňuje bolesti svalov a kĺbov“, „hubí niektoré choroboplodné mikroorganizmy v tráviacom trakte“, „pomáha pri akútnej i chronickej zápche“, „liečba ochorenia čriev“, „pomáha v prevencii aterosklerózy (chráni cievy pred hrubnutím a následnou nepriechodnosťou)“, „protirakovinový účinok (chráni napr. pred rakovinou prsníka)“, „chráni pred infarktom a zlyhaním srdca“, „chráni pred vznikom obličkových kameňov“, „má protivírusové a antikarcinogénne účinky“, „bráni nadmernej zrážanlivosti krvi, je teda prevenciou trombózy“, „pri chorobách z nachladnutia, chrípke, angíne, zápale priedušiek“, „lieči akné, dermatitídu, ekzémy a lupienku, lieči astmu“, „preventívne pôsobí proti ateroskleróze“, „priaznivo pôsobia pri prejavoch chronickej žilovej a lymfatickej nedostatočnosti, bolestiach nôh, pocite ťažkých nôh, opuchoch, trpnutí a kŕčoch dolných končatín, kŕčových žilách“, atď.

➤ ***Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike***

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike termíne od **24. 6. do 4. 7. 2013** o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike. Uvedená mimoriadna cielená kontrola bola zameraná na predloženie rozhodnutia regionálneho úradu verejného zdravotníctva na prevádzkovanie zariadenia, dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, doklad o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca, skladovanie a manipuláciu so surovinami/polotovarmi/hotovými výrobkami, používanie surovín /polotovarov/potravín po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti, hygienickú úroveň podávania pokrmov v stánkoch, dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov, námatkový odber sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov v kontrolovaných prevádzkach na ich mikrobiologické vyšetrenie a námatkový odber vzoriek pokrmov na ich mikrobiologické vyšetrenie - overenie kritérií zdravotnej bezpečnosti.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva vykonali v termíne od **24. 6. do 4. 7. 2013** spolu **326 kontrol** v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike. Spolu skontrolovali **262 stánkov s rýchlym občerstvením**. Z celkovo skontrolovaných stánkov s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách sa zistili **nedostatky v 62 stánkoch** (čo predstavuje 23,6 %).

Najčastejšie nedostatky zistené pri mimoriadnej cielenej kontrole:

- nevykonávanie monitoringu teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach, nevedenie evidencie o nameraných teplotách v chladiacich a mraziacich zariadeniach,
- chladiace a mraziace zariadenia nevybavené teplomerami,

- nezabezpečené oddelené skladovanie vzájomne nezlučiteľných potravín a surovín (napr. surovín s varenými cestovinami a pečeným mäsom v nekrytých, neoznačených nádobách v chladničke),
- nedodržiavanie chladiaceho reťazca pri uchovávaní niektorých potravín a polotovarov používaných na prípravu pokrmov (napr. párky na hot-dog, otvorený dressing, otvorený kečup, strúhaný a krájaný syr - skladované mimo chladiaceho zariadenia pri teplote prostredia cca 30°C), ako aj hotových pokrmov (guláš v hrnci pri teplote prostredia),
- zamrazovanie surovín a polotovarov (napr. mäsa a mäsových výrobkov - klobásy, párky, syry), dodaných do prevádzok v chladenom stave,
- zamrazovanie rôznych polotovarov a pokrmov pripravených v stánku (napr. obalovaný syr, rezne, parené buchty),
- nepredložené dodacie listy k používaným surovinám,
- nevedená evidencia o vykonanej kontrole pri preberaní surovín,
- pokrmy po dátume spotreby (guláš, dukátové buchtičky, plnená paprika, dusená pečienka, polievka a rôzne iné hotové pokrmy z predošlého dňa),
- nevykonávanie kontroly teploty hotových pokrmov počas ich výdaja,
- nebolo možné overiť dodržanie času podávania pokrmov, nakoľko nebola vedená evidencia času ukončenia ich technologického spracovania,
- neoznačené alergény pri ponuke pokrmov rýchleho občerstvenia,
- neoznačené pracovné plochy podľa účelu ich používania,
- zamestnanci bez zdravotného preukazu a dokladov o odbornej spôsobilosti,
- porušovanie osobnej hygieny zamestnancov - prstene na rukách, šperky, nalakované nechty, nevhodný pracovný odev,
- nezabezpečenie tečúcej teplej vody, príp. tečúca teplá voda s nedostatočnou teplotou (požadované min. 45°C),
- nedostatočná prevádzková hygiena (napr. znečistené technologické zariadenie, mikrovlnná rúra, chladiace zariadenie, znečistené steny, poškodené pracovné dosky, opotrebované a ťažko čistiteľné pracovné pomôcky a riad).

Pri kontrolách bolo spolu odobraných a **laboratórne vyšetrených 208 vzoriek rôznych pokrmov**. Z uvedeného počtu **nevyhovelo 18 vzoriek pokrmov**. V 15 vzorkách: (zemiaková placka, hamburger so zeleninou, gyros s ryžou, gyros v pite, gyros so zeleninou, hamburger hydinový, vyprázaný syr s ryžou, ryža, šalát s kuracím mäsom,) boli zistené nadlimitné hodnoty koliformných baktérií, v 1 vzorke cestovinového šalátu bolo zistené nadlimitné množstvo koliformných baktérií a kvasiniek a 2 vzorky pokrmov - bravčový burger a Kebab v pita chlebe nevyhoveli pre vysoký počet koliformných baktérií a prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Klebsiella pneumoniae* a *Klebsiella oxytoca*.

Pri kontrolách bolo spolu odobraných **243 sterov z prostredia, pracovných plôch, pracovných odevov a rúk zamestnancov**, z ktorých bolo **35 sterov nevyhovujúcich** (jednalo sa o stery z rúk pracovníkov, pracovného odevu, varného riadu, rôznych pracovných pomôcok – nože, váhy, vnútorného priestoru chladničky, pracovnej dosky určenej na spracovanie surového mäsa) z dôvodu zistenia: prekročené množstvo koliformných baktérií, zistená prítomnosť nasledovných mikroorganizmov: kvasinky, *Citrobacter* sp., *E. coli*, *Enterobacter* sp., *Bacillus cereus*, *Enterobacter aerogenes*, *Klebsiella ozaenae*, *Pseudomonas* sp., *Staphylococcus aureus*.

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu **67 blokových pokút v celkovej sume 3 187 €**. Začatých bolo **8 správnych konaní vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 5 550 €**. V **2 prípadoch bolo nariadené uzatvorenie prevádzky** podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. (nariadenie uzatvorenia prevádzky alebo jej časti na potrebné obdobie, ak sa pri výkone kontroly zistí také porušenie tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, ktoré môže mať bezprostredne za následok riziko vážneho poškodenia zdravia do doby

odstránenia nedostatkov), a to z dôvodu nezabezpečenia tečúcej teplej vody v prípravovni pokrmov a v umyvárni stolového riadu: **Bufet na kúpalisku, Knižkova dolina, Bratislava a Bufet výčap - Tehelné pole, Odbojár 9, Bratislava.**

Vzhľadom k chladnému počasiu v poslednom júnovom týždni, však boli viaceré stánky s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách zatvorené. Kontroly v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách v Slovenskej republike budú vykonávané aj naďalej počas kúpaciej sezóny.

➤ **Kontroly v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2013 v Slovenskej republike**

V nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách vo veci výkonu úradnej kontroly potravín podľa § 23 ods. 2 písm. a) zákona č. 152/1995 Z. z. vykonávali pracovníci regionálnych úradov verejného zdravotníctva so sídlom v Slovenskej republike počas letnej sezóny 2013 kontroly v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek pri výrobe, manipulácii a predaji nebalenej zmrzliny a požiadaviek na jej označovanie, a to najmä na predloženie rozhodnutia regionálneho úradu verejného zdravotníctva na prevádzkovanie, dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov (pracovný odev, šperky), doklad o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, pôvod tovaru (dodacie listy) – výsledovateľnosť, vedenie evidencie, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt), manipuláciu so surovinami/polotovarmi/hotovými výrobkami (pracovné plochy, pracovné náčinie), používanie surovín/polotovarov/potravín po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti, hygienickú úroveň podávania zmrzliny v zariadeniach (používanie jednorazových rukavíc pri manipulácii so zmrzlinovým kornútom, uloženie nádobiek a oblátok na zmrzlinu tak, aby boli chránené pred znečistením z vonkajšieho prostredia, uchovávanie porcovacieho náradia v nádobe so stojacou vodou), označenie predávanej zmrzliny (azofarbivá, alergény) – informácia pre spotrebiteľa, overenie doby predaja zmrzliny najdlhšie 24 hodín po jej zmrazení, námatkový odber sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov v kontrolovaných prevádzkach na ich mikrobiologické vyšetrenie a námatkový odber vzoriek zmrzliny na ich mikrobiologické vyšetrenie - overenie kritérií zdravotnej bezpečnosti.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonali počas letnej sezóny 2013 spolu **1 431 kontrol** v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny v Slovenskej republike. Spolu skontrolovali **920 prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny**. Z celkovo skontrolovaných prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny sa zistili **nedostatky v 261 prevádzkach** (čo predstavuje 28,4 %).

Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrolách:

- nezabezpečená informácia pre spotrebiteľa o obsahu azofarbív a alergénov v predávanej zmrzline (podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 - v zložení potravín obsahujúcich niektoré z týchto farbív: E 110, E 104, E 122, E 129, E 102, E 124 musí byť doplnková informácia pre spotrebiteľa „Môže mať nepriaznivé účinky na činnosť a pozornosť detí.“) – zistené až v 78 prevádzkach,
- nepredložená evidencia vyrobeného množstva zmrzlín, vaničky s dohotovenou zmrzlinou neboli označené dátumom a hodinou prípravy,
- používanie surovín/polotovarov na výrobu zmrzlín po dobe spotreby (rôzne arómy, pasty na výrobu zmrzliny) - zistené v 14 prevádzkach,
- používanie surovín/polotovarov na výrobu zmrzliny bez označenia v štátnom jazyku - zistené v 12 prevádzkach,
- nemožnosť overenia dodržiavania doby predaja zmrzliny (najdlhšie 24 hod. po jej zmrazení) z dôvodu neúplnej evidencie (dátum a čas zmrazovania),

- uchovávanie porcovacieho náradia v nádobe so stojacou vodou, príp. porcovacie náradie uložené priamo na pulte - zistené v 13 prevádzkach,
- nehygienický spôsob podávania zmrzliny - nepoužívanie jednorazových rukavíc ani iných obalových materiálov brániacich kontaminácii zmrzlinových kornútkov - zistené v 12 prevádzkach,
- nedodržaná osobná hygiena pracovníkov (pracovníčky v obsluhu v čase kontroly s dlhými nalakovanými nechtami, ozdobami na rukách, predaj zmrzliny pracovníkmi v civilnom odevu, pracovníci bez pokrývky hlavy) - zistené v 17 prevádzkach,
- pracovníci bez zdokladovania odbornej spôsobilosti - zistené v 29 prevádzkach,
- neodobraté a neodložené vzorky vyrobených zmrzlín na dobu 48 hodín, prípadne vzorky zmrzlín boli odobraté, ale bez označenia dátumu a hodiny výroby - zistené v 21 prevádzkach,
- nevedená evidencia o nameraných teplotách v chladiacich a mraziacich zariadeniach, chýbajúce meracie zariadenia - zistené v 22 prevádzkach,
- nedostatky v prevádzkovej hygiene (napr. neutržiavané zariadenia na osobnú hygienu pre zamestnancov, znečistené steny a podlaha, v prevádzke nebola k dispozícii tečúca studená pitná voda ani teplá voda, nedostatočne udržiavaná podlaha a pracovné plochy, skladovanie surovín a potravín vo vreciach na podlahe (napr. kakao, zmrzlinové kornútky), znečistená chladnička) - zistené v 18 prevádzkach.

Pri kontrolách bolo spolu odobraných a **mikrobiologicky vyšetrených 2 564 vzoriek zmrzliny**. Z uvedeného počtu **nevyhovelo 326 vzoriek** z dôvodu prekročeného množstva koliformných baktérií, Enterobacteriaceae, koagulázopozitívnych stafylokokov, kvasiniek a plesní. V 7 prípadoch bola zistená prítomnosť podmienené patogénnych mikroorganizmov *Klebsiella pneumoniae* a *Klebsiella oxytoca*, v 1 vzorke zmrzliny bola zistená prítomnosť *Bacillus cereus* a v 1 vzorke *Staphylococcus aureus*.

Zároveň bolo odobraných **160 vzoriek zmrzliny na chemickú analýzu**, z ktorých nevyhovelo 6 vzoriek zmrzliny - 5 vzoriek nevyhovelo pre nadlimitné množstvo azofarbiva Košenilová červená 4R (E 124) a v 1 vzorke boli zistené syntetické farbivá: Pomarančová žltá (E 110) a Košenilová červená 4R (E 124).

Pri kontrolách bolo spolu odobraných **883 sterov z prostredia, pracovných plôch, pracovných odevov a rúk zamestnancov**, z ktorých bolo **142 sterov nevyhovujúcich** (jednalo sa o stery z rúk pracovníkov, pracovného odevu, rôznych pracovných pomôcok a výrobného náradia – páčka na dávkovanie zmrzliny, držiak na uskladnenie kornútkov, naberačka a nádoba na zmrzlinu, sklenený pohár na zmrzlinu, regál na suroviny, výrobník zmrzliny, miska na odkvapkávanie) z dôvodu prekročeného množstva koliformných baktérií, kvasiniek a plesní a zistenej prítomnosti nasledovných mikroorganizmov: *E. coli*, *Enterobacter* sp., *Pseudomonas* sp. a *Pseudomonas aeruginosa* (spolu 3 stery), *Staphylococcus* sp., *Staphylococcus aureus* (4 nevyhovujúce stery z prostredia a rúk pracovníka), *Staphylococcus haemolyticus* (1 ster z rúk pracovníka), *Enterococcus* sp. (1 ster z naberačky na zmrzlinu), *Sarcína* (1 ster z ruky pracovníka), *Bacillus species* (1 ster z pracovnej plochy), *Staphylococcus pasteurii* (2 stery - 1 ster z pracovnej plochy a 1 z ruky pracovníka).

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu **145 blokových pokút v celkovej sume 6 151 €**. Začatých bolo **18 správnych konaní vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 10 480 €**. Správne konania boli začaté v prípadoch zistenia závažných hygienických nedostatkov v kontrolovaných prevádzkach.

V 3 prípadoch bol nariadený zákaz prevádzky na dobu do odstránenia nedostatkov podľa § 20 ods. 9 a 12 zákona č. 152/1995 Z. z., v **2 prípadoch** bolo nariadené podľa § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. **pozastavenie prevádzky ambulatného predaja zmrzliny** (jednalo sa o ambulatný predaj zmrzliny z nechráneného mobilného zariadenia bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody napojením na verejnú vodovodnú sieť v obchodnom centre v Bratislave) a **pozastavenie predaja zmrzliny** (z dôvodu predaja točenej zmrzliny pred

prevádzkou v komunikačnej časti obchodného centra v Bratislave, bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody napojením na verejnú vodovodnú sieť).

V **2 prípadoch** bol opatrením na mieste podľa § 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení nariadený **zákaz manipulácie a predaja zmrzliny**, v jednom prípade z dôvodu manipulácie a predaja zmrzliny bez tečúcej teplej a studenej vody (lahôdky v obci Čierne) a v druhom prípade z dôvodu poruchy na kanalizačnom potrubí a nefunkčného sociálneho zariadenia (reštaurácia v Čadci). V 1 prípade bol opatrením na mieste podľa § 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení nariadený **zákaz uvádzania do obehu zmrzliny a mrazenej ovocnej drene**, nakoľko v prevádzke neboli vytvorené základné hygienické požiadavky a nebolo predložené súhlasné rozhodnutie regionálneho hygienika na činnosť predaja uvedeného sortimentu, pričom predaj zmrzliny sa uskutočňoval v miestnosti vyčlenenej pre fajčiarov (Pohostinstvo v Krásne nad Kysucou).

➤ **Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov v Slovenskej republike**

V termíne od **5. 12. do 12. 12. 2013** sa uskutočnila mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov v Slovenskej republike, so zameraním sa na kontrolu predaja a označovania cukrárskych výrobkov (spotrebiteľsky balené aj nebalené výrobky) a kontrola prípravy, manipulácie a podávania pokrmov. V danom termíne vykonalo 26 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike spolu **357 kontrol**, pričom spolu skontrolovali **278 zariadení** stánkového a ambulatného predaja potravín. Kontroly zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov neboli uskutočnené v územnom obvode 10 regionálnych úradov verejného zdravotníctva (RÚVZ), nakoľko v uvedenom termíne sa tam nekonali žiadne hromadné podujatia – vianočné trhy s ambulatným predajom potravín, pokrmov a nápojov. Z celkovo skontrolovaných zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín sa zistili **nedostatky v 20 zariadeniach** (čo predstavuje 7,2 %).

Zistené nedostatky sa týkali vysledovateľnosti, označovania, chladiaceho a mraziaceho reťazca a teplotného reťazca, skladovania, dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti surovín, prevádzkovej hygieny, dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky), dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti.

Počas výkonu kontrol bolo spolu odobraných a **laboratórne vyšetrených 76 vzoriek** potravín, polotovarov a hotových pokrmov. Pozitívne je zistenie, že všetky vzorky **vyhoveli mikrobiologickým kritériám**.

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu **22 blokových pokút v celkovej sume 964,- €** (najviac a v najvyššej celkovej sume v Trenčianskom kraji - 6 blokových pokút v celkovej sume 299 € a v Prešovskom kraji - 7 blokových pokút v celkovej sume 295 €). Začaté bolo **1 správne konanie vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 300 €**.

Na záver môžeme skonštatovať, že pri uvedenej mimoriadnej kontrole neboli zistené žiadne závažné hygienické nedostatky. Vyhovujúca úroveň hygieny a technické zabezpečenie je výsledkom každoročne sa opakujúcich kontrol, ako aj spolupráce s organizátormi predmetných hromadných akcií – vianočných trhov, ktorí sú zo strany orgánov verejného zdravotníctva opakovane upozorňovaní na legislatívne požiadavky pri organizovaní hromadných akcií.

Podrobné vyhodnotenie mimoriadnych cielených úloh je súčasťou samostatných správ.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - rok 2013

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikro- logická kontami- nácia	Iná kontami- nácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyho- vujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyho- vujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	1	0	0	0	0	1	53	1,89
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	5	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	1	2	0	0	0	3	108	2,78
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	4	0	0	0	0	4	156	2,56
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	26	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	2	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	67	0,00
8	Cereálie a pekář. výrobky	0	0	0	0	0	0	113	0,00
9	Ovocie a zelenina	18	1	0	0	0	19	71	26,76
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	27	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	40	0,00
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	20	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	331	7	0	1	0	338	2924	11,56
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaj (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	39	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	6	0	0	0	0	6	161	3,73
17	Cukrovinky	0	1	0	0	0	1	56	1,79
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	18	0,00
19	Lahôdkárske výrobky	88	1	0	0	0	89	856	10,40
20	Cukrárske výrobky	122	7	0	4	0	132	1478	8,93
21	Minerálne vody	0	1	0	0	0	1	26	3,85
22	Praménité vody a balené pitné vody	16	1	0	0	0	17	279	6,09
23	Hotové pokrmy	341	10	0	0	0	351	5462	6,43
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	223	0	0	0	0	223	1647	13,54
25	Detská a dojčenská výživa	1	0	0	0	0	1	1136	0,09
26	Výživové doplnky	3	2	0	2	0	7	270	2,59
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	3	0	3	75	4,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	13	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	15	0	15	26	57,69
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	1	0	0	0	0	1	1	100,00
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	2	0,00
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	1	0,00
34	Kuchynská soľ	0	9	0	3	0	11	854	1,29
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	19	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	3	0	0	0	3	78	3,85
37	Ostatné	1	0	0	2	0	3	110	2,73
	Spolu	1157	45	0	30	0	1229	16219	7,58

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - rok 2013

Tabuľka č. 2

	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	Ostatné prevádzkarne	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	4	211	303	4619	41573	1050		47760
Počet kontrolovaných subjektov	1	124	108	1178	15100	813		17324
Počet kontrol	1	251	155	2872	30160	1936	4639	40014
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	23	22	98	3759	214		4116
SVP/ HACCP	0	0	0	16	923	74		1013
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	1	111	12		124
Hygiena prevádzky	0	2	0	8	1133	38		1181
Osobná hygiena	0	0	0	4	157	20		181
Odborná spôsobilosť	0	0	0	14	320	23		357
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	2	99	10		111
Označovanie	0	8	11	47	474	79		619
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	5	6	0	17	1		29
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	11	294	34		339
Pôvod, vysledovateľnosť	0	1	0	6	256	10		273
Skladovanie	0	1	0	4	568	15		588
Manipulácia s potravinami	0	1	0	4	403	21		429
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	1	0	0	746	1		748
Iné	0	8	5	30	1208	49		1300

Prehľad výkonov posudkovej činnosti - rok 2013

Tabuľka č. 3

P.č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	81	56	0	103	1	15	8	264
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	351	97	5	195	8	30	29	715
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy	563	0	0	2	0	0	0	565
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Uvedenie do prevádzky, resp.do užívania	návrhy	5237	648	21	2411	192	191	361	9061
		odvol.	6	0	0	0	1	1	1	9
5.	Umiestnenie nových potr. a výž. doplnkov na trh	návrhy	0	0	0	0	0	0	0	0
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Prerušenia konania		561	122	3	252	17	30	22	1007
7.	Zastavenia konania		284	20	0	74	3	3	5	389
8.	Odborné konzultácie		16541	2097	65	5881	412	488	1559	27043
9.	Iné výkony		4692	725	33	1889	6464	147	523	11473

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxinogénne mikroorganizmy - rok 2013

Tabuľka č. 4

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Cro-no B	Iné		
1	Syry a bryndza zo Slovenska	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
2	Ostatné mliečne výrobky	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Vajcia a výrobky z vajec	107	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	135	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
5	Ryby a morské živočíchy	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Polievky, bujóny a omáčky	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cereálie a pekárske výrobky	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Ovocie a zelenina	25	0	0	0	0	0	0	0	0	3	18	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	18
10	Byliny a koreniny	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	2686	0	0	0	0	0	0	0	4	30	157	0	0	0	103	6	13	0	0	142	331	
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Ovocné a bylinné čaje	154	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	
17	Cukrovinky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Orechy a výrobky z orechov	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Lahôdkárske výrobky	779	0	0	0	0	0	0	0	1	1	38	0	0	0	52	7	0	1	0	1	88	
20	Cukrárske výrobky	1365	3	0	0	0	1	1	0	2	28	39	0	0	0	68	0	0	2	0	14	122	

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxinogénne mikroorganizmy - rok 2013

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Crono B	Iné		
21	Minerálne vody	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Pramenité vody a balené pitné vody	254	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	12	2	1	0	0	4	16	
23	Hotové pokrmy	5042	1	0	0	0	7	8	0	23	3	17	0	0	0	201	88	0	26	0	21	341	
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	1619	1	0	0	0	1	0	0	5	4	83	0	0	1	139	23	0	4	0	8	223	
25	Detská a dojčenská výživa	431	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
26	Výživové doplnky	173	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29	Prídavné látky - sladidlá	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
31	Iné prídavné látky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
34	Kuchynská soľ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
35	Obalové materiály	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
37	Ostatné	58	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	Spolu	13153	7	0	2	0	10	9	0	36	75	352	0	0	1	586	126	14	33	1	196	1157	

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem – B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol – E. coli, Ent - enterokoky, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	94	0	0,0	93	0	0,0	91	0	0,0	39	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
5	Ryby a morské živočíchy	24	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
6	Tuky a oleje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
7	Polievky, bujóny a omáčky	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
8	Cereálie a pekárske výrobky	22	0	0,0	10	0	0,0	9	0	0,0	9	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
9	Ovocie a zelenina	40	1	2,5	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
10	Byliny a koreniny	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
11	Nealkoholické nápoje	4	0	0,0	2	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
12	Víno	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	7	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
16	Ovocné a bylinné čaje	42	0	0,0	42	0	0,0	41	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
17	Cukrovinky	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
18	Orechy a výrobky z orechov	8	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
19	Lahôdkárske výrobky	6	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	21	1	4,7	12	0	0,0	12	0	0,0	12	0	0,0	10	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	12	0	0,0	0	0	0,0
22	Praménité vody a balené pitné vody	227	1	0,4	202	0	0,0	202	0	0,0	196	0	0,0	157	0	0,0	52	0	0,0	33	0	0,0	56	0	0,0	183	0	0,0	1	0	0,0
23	Hotové pokrmy	211	0	0,0	106	0	0,0	101	0	0,0	88	0	0,0	0	0	0,0	20	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	20	0	0,0	0	0	0,0
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	41	0	0,0	16	0	0,0	15	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
25	Detická a dojčenská výživa	774	0	0,0	237	0	0,0	230	0	0,0	223	0	0,0	29	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0
26	Výživové doplnky	188	1	0,5	182	0	0,0	158	0	0,0	148	0	0,0	1	0	0,0	2	1	50	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	51	0	0,0	33	0	0,0	11	0	0,0	9	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Prídavné látky - farbivá	8	0	0,0	8	0	0,0	8	0	0,0	8	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Prídavné látky - sladidlá	5	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Arómy	2	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Kuchynská soľ	5	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Obalové materiály	13	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	71	3	4,2	22	2	9,0	22	2	9,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
37	Ostatné	29	0	0,0	12	0	0,0	11	0	0,0	11	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	21	1	4,7	12	0	0,0	12	0	0,0	12	0	0,0	10	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	12	0	0,0	0	0	0,0

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	9	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	24	0	0,0	0	0	0,0
6	Tuky a oleje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	10	0	0,0
9	Ovocie a zelenina	35	1	2,8	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0
10	Byliny a koreniny	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
12	Víno	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	7	0	0,0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
17	Cukrovinky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	6	0	0,0
19	Lahôdkárske výrobky	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	21	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	7	0	0,0
22	Praménité vody a balené pitné vody	207	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	77	0	0,0
23	Hotové pokrmy	142	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	79	0	0,0
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	28	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
25	Detská a dojčenská výživa	183	0	0,0	22	0	0,0	259	0	0,0	4	0	0,0	16	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	63	0	0,0
26	Výživové doplnky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	8	1	12
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	16	0	0,0
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Kuchynská soľ	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
37	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	13	0	0,0
	Spolu	620	1	0,2	23	0	0,0	268	0	0,0	5	0	0,0	25	0	0,0	0	0	0,0	8	0	0,0	24	0	0,0	308	1	0,3

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP – rezídua pesticídov, _MT – mykotoxíny, NEL – polyaromatické uhl'ovodíky, PCB – polychlórované bifenyly, _NZ – nitrozamíny, EKF – estery kyseliny ftalovej, _HIS – histamín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	4	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	21	1	4,76	12	0	0,00	9	0	0,00	12	0	0,00	1	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	100	0	0,00	2	0	0,00	69	0	0,00	198	0	0,00	183	0	0,00	115	0	0,00	177	1	0,56	47	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	73	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	28	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	182	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Pridavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	104	0	0,00	2	0	0,00	73	0	0,00	512	1	0,20	200	0	0,00	124	0	0,00	189	1	0,53	48	0	0,00

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	16	1	6,25	7	0	0,00	20	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	4	0	0,00	4	0	0,00	4	0	0,00	11	0	0,00	4	0	0,00	4	0	0,00	2	0	0,00

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00

Vysvetlivky: Ag – striebro, Cr6+ - šesťmocný chróm, CML - celková migrácia látok, form – formaldehyd, mel - melamín, PAA - primárne aromatické amíny, diizok – diizokyanáty, 1-okt - 1-oktén, rozp - zvyškové rozpúšťadlá, styr – styren, mono_EG – monoetylenglykol, di_EG – dietylenglykol, ac_ald – acetaldehyd, akr_nit – akrylonitril, vin_ac – vinylacetát, kapr – kaprolaktám, adip - bis-(2-etylhexyl)adipát, Bisf_A -Bisfenol A, Bisf_F - Bisfenol F, Bisf_S - Bisfenol S, odol_farb - odolnosť pigmentov a farbív, UV_stab - prítomnosť UV stabilizátora, fen – fenoly, red_I - redukujúce látky, iony - dôkaz iónov, odpar – odparok, prch_I - prchavé látky, senz - senzorké hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - rok 2013

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	8	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	9	2	22,22	0	0	0,00	0	0	0,00	9	2	22,22	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	3	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	38	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	37	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	15	0	0,00	2	0	0,00	1	0	0,00	3	0	0,00	11	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	5	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	31	0	0,00	19	0	0,00	3	0	0,00	7	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	7	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	7	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	989	7	0,71	989	7	0,71	20	0	0,00	15	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	5	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	47	1	2,13	18	1	5,56	0	0	0,00	0	0	0,00	29	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	2	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	200	1	0,50	6	0	0,00	34	0	0,00	179	1	0,56	0	0	0,00	39	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	385	7	1,82	356	5	1,40	174	2	1,15	152	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	60	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	515	10	1,94	25	0	0,00	12	0	0,00	9	0	0,00	1	0	0,00	485	10	2,06	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	50	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	11	0	0,00	0	0	0,00	39	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	27	0	0,00	9	0	0,00	0	0	0,00	10	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	126	1	0,79	97	0	0,00	81	1	1,23	58	0	0,00	11	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	34	0	0,00	26	0	0,00	27	0	0,00	23	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	10	0	0,00	10	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	18	0	0,00	0	0	0,00	13	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	849	9	1,06	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	68	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	23	0	0,00	17	0	0,00	1	0	0,00	6	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	3469	38	1,10	1591	13	0,82	366	3	0,82	487	3	0,62	141	0	0,00	610	10	1,64	7	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	60	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Ferokyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselika manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	33	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Feroxyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	4	0	0,00	56	0	0,00	18	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	17	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	17	0	0,00	17	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	846	1	0,12	846	8	0,95	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	849	1	0,12	849	8	0,94	28	0	0,00	50	0	0,00	98	0	0,00	18	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	4	0	0,00	56	0	0,00	18	0	0,00	0	0	0,00

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - rok 2013

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
2.01 lahôdkárska výroba	11	2	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.02 cukrárska výroba	38	42	24	88	2	2	4	3	75	0	0	0	4	2	50
2.03 výroba zmrzliny	27	32	19	73	7	10	9	2	22	5	2	40	1	0	0
2.04 výroba nových druhov potravín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.05 výroba potravín na výživu dojčiat a malých detí	2	14	0	31	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
2.06 výroba potravín pre osobitné výživné účely	13	13	4	38	3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.07 výroba výživových doplnkov	25	25	6	17	1	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.08 výroba prírodných minerálnych vôd	5	3	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	50
2.09 výroba vôd - pramenitých a balených pitných vôd	11	6	2	17	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0
2.10 výroba bylinných čajov	7	8	1	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	100
2.11 výroba hotových mrazených a chladených pokrmov	11	1	3	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.12 výroba aditívnych látok	3	7	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.14 baliareň lahôdkárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.15 baliareň cukrárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.16 baliareň zmrzliny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.17 baliareň nových druhov potravín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.18 baliareň potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.19 baliareň potravín pre osobitné výživné účely	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.20 baliareň výživových doplnkov	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.23 baliareň bylinných čajov	9	8	3	139	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.24 baliareň hotových mrazených a chladených pokrmov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.25 baliareň aditívnych látok	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.1 výroba plastových/kombinovaných obalov	14	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.2 výroba papierových/kartónových obalov	8	6	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.3 výroba keramiky	9	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.4 výroba skla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.5 výroba PET fliaš	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.6 výroba predliskov	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.7 výroba iných obalov	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - rok 2013

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	266	97	36	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	37	19	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	1563	546	505	542	20	4	47	10	21	26	5	19	8	0	0
4.3 lekárne, drogerie	2970	386	1387	485	10	2	25	1	4	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	86	24	24	28	2	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	101	89	101	200	11	6	58	18	31	36	10	28	4	1	25
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	743	31	214	21	0	0	70	8	11	25	2	8	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	60	41	28	35	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	755	413	520	713	49	7	126	36	29	12	4	33	13	1	8
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	1337	85	354	38	1	3	15	1	7	0	0	0	6	1	17
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	384	85	116	60	3	5	6	3	50	4	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	571	326	363	331	9	3	112	36	32	17	5	29	6	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	367	38	196	3	0	0	16	5	31	0	0	0	1	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	23	7	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	79	39	52	156	10	6	36	3	8	4	0	0	1	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	17	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	21	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	3643	1462	2299	892	71	8	297	67	23	58	23	40	147	22	15
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	1122	72	292	71	28	39	46	7	15	8	3	38	44	6	14
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	879	332	265	45	4	9	0	0	0	0	0	0	4	1	25
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	8452	4909	5745	4527	280	6	756	231	31	242	64	26	111	17	15
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	15283	1670	4481	644	66	10	142	14	10	60	7	12	68	11	16
Medzisúčet	4749	1320	2540	2027	273	13	217	47	22	111	22	20	80	22	28
1 Primárna výroba	2988	451	1202	88	12	14	1	0	0	2	0	0	2	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	1050	1264	672	2597	302	12	484	89	18	107	14	13	81	13	16
2.26 baliareň ostatných výrobkov	47757	13888	21486	14016	1172	8	2470	581	24	717	161	22	591	99	17
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	4	0	1	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	2432	106	353	203	19	9	8	2	25	2	0	0	64	5	8
4.4 novinové stánky	130	6	25	5	1	20	1	0	0	0	0	0	9	5	56
Medzisúčet	1495	19	177	18	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0
Súčet	18592	1058	2765	1965	38	2	80	5	6	307	7	2	81	20	25

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - SR podľa krajov - rok 2013

Tabuľka č. 7a

P.č.	Kraje	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
			ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
1.	Banskobystrický	7757	1698	2868	2071	226	11	220	77	35	97	26	27	1	0	0
2.	Bratislavský	6914	1085	1366	1061	88	8	87	10	11	101	11	11	80	21	26
3.	Košický	8382	2318	3358	2226	162	7,3	286	20	6,9	253	8	3,2	61	15	24,6
4.	Nitriansky	8355	2393	4718	2317	157	6,78	394	84	21,32	336	47	13,99	119	16	13,45
5.	Prešovský	10129	1638	3311	2743	189	6,67	822	169	20,55	141	22	15,60	192	52	27,08
6.	Trenčiansky	7695	1269	2251	1808	85	4,7	895	96	10,72	137	23	16,79	72	17	23,61
7.	Trnavský	6544	1427	1820	1680	151	8,9	102	38	37,2	64	16	25,0	25	4	16,0
8.	Žilinský	9918	2071	3070	1931	101	5,23	217	66	30,41	42	10	23,81	124	12	9,68
9.	S p o l u	65694	13899	22762	15837	1159	7,31	3023	560	18,5	1171	163	13,9	674	137	20,3

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach - RÚVZ rok 2013

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
2.03 výroba zmrzliny	0	0	0
2.04 výroba nových druhov potravín	0	0	0
2.05 výroba potravín na výživu dojčiat a malých detí	1	1	4
2.06 výroba potravín pre osobitné výživné účely	0	0	0
2.07 výroba výživových doplnkov	0	0	0
2.10 výroba bylinných čajov	0	0	0
2.11 výroba hotových mrazených a chladených pokrmov	1	0	0
2.12 výroba aditívnych látok	0	0	0
2.16 baliareň zmrzliny	1	0	0
2.17 baliareň nových druhov potravín	0	0	0
2.18 baliareň potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0
2.19 baliareň potravín pre osobitné výživné účely	0	0	0
2.20 baliareň výživových doplnkov	0	0	0
2.23 baliareň bylinných čajov	0	0	0
2.24 baliareň hotových mrazených a chladených pokrmov	0	0	0
2.25 baliareň aditívnych látok	0	0	0
2.27.1 výroba plastových/kombinovaných obalov	0	0	0
2.27.2 výroba papierových/kartónových obalov	0	0	0
2.27.3 výroba keramiky	0	0	0
2.27.4 výroba skla	0	0	0
2.27.5 výroba PET fliaš	0	0	0
2.27.6 výroba predlískov	0	0	0
2.27.7 výroba iných obalov	2	1	6
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	2	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	2	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	17	10	22
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	1	1	6
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	23	11	30
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	1	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	2	1	4
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	0	0	0
Spolu	363	193	564

II KOZMETICKÉ VÝROBKY

Výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami (ŠZD) bol v roku 2013 vykonávaný v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon 355/2007), do 10. 7. 2013 v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov (nariadenie vlády 658/2005), od 11. 7. 2013 v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch (nariadenie ES 1223/2009), v zmysle nariadenia Komisie č. 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami a v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (nariadenie ES 765/2008). Dozor bol zabezpečovaný 2 zamestnancami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) a 149 zamestnancami regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (RÚVZ), ktorí vykonávali dozor kumulovane s inými činnosťami vyplývajúcich z ich náplne práce. Pri výkone dozoru sa všetky RÚVZ riadili usmernením hlavného hygienika SR OHVBPKV/45-71/2013/Ko na jednotný výkon kontroly, OHVBPKV/45-14311/2013/Ko k implementácii nariadenia (ES) 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, k ohlasovaniu závažných nežiaducich účinkov a hodnoteniu označovania kozmetických výrobkov, OHVBPKV/45-15317/2013/Ko ku kontrole dodržiavania zákazu testov na zvieratách a zákazu uvádzania na trh kozmetických výrobkov, ktorých zložky a konečné zloženie boli testované na zvieratách a k rozsahu informačnej zložky o výrobku, OHVBPKV/45-17985/2013/Ko k sťažnostiam spotrebiteľov na falšované výrobky, OHVBPKV/45-20338/2013/Ko ku kontrole distribútorov kozmetických výrobkov, OHVBPKV/45-20846/2013/Ko na označovanie kozmetických výrobkov v aerosólovom balení, OHVBPKV/45-22787/2013/Ko ku kozmetickým výrobkom pre profesionálne použitie, a usmernením k osnove výročnej správy. Výkon dozoru vychádzal z plánu, ktorý bol prijatý členskými štátmi na pracovnej skupine PEMSAC pri Európskej komisii (EK). Laboratórne analýzy boli vykonávané v laboratóriách RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, RUVZ so sídlom v Žiline a RUVZ so sídlom v Poprade.

Výkon ŠZD bol v roku 2013 zameraný na:

- kontrolu zloženia a označenia kozmetických výrobkov,
- kontrolu dodržiavania povinností fyzických a právnických osôb,
- kontrolu výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu Slovenskej republiky, hlásených v rýchlom výstražnom systéme pre spotrebiteľské výrobky RAPEX,
- iné činnosti.

KONTROLA ZLOŽENIA A OZNAČENIA KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Kontrola kozmetických výrobkov pozostávala z cielených sledovaní, v rámci ktorých sa odoberali vzorky výrobkov a následne analyzovali v laboratóriách. Kontrolovali sa výrobky pre deti a dospelých, vyrábané v Slovenskej republike, distribuované z ostatných štátov Európskej únie (EÚ) a výrobky dovezené z krajín mimo územia EÚ. Vzorky na analýzu do laboratórií boli odoberané v skladoch výrobcov, dovozcov, distribútorov, v predajnej sieti, vrátane lekární a internetových predajní a v sektore služieb. Celkovo bolo v rámci ŠZD skontrolovaných 2 580 výrobkov. Všetky výrobky boli skontrolované na označenie a 488 vzoriek bolo testovaných v laboratóriách. Vzorky boli v závislosti od cieleného sledovania analyzované na prítomnosť a obsah vybraných látok (zakázaných, regulovaných a neregulovaných) a 220 vzoriek na mikrobiologickú čistotu respektíve úroveň konzervácie. Z celkového počtu 2 580 výrobkov, 90 výrobkov nevyhovelo požiadavkám nariadenia vlády 658/2005 alebo nariadenia ES 1223/2009, z nich 76 v označení (neuveďenie všetkých použitých látok v zložení, neuvedenie povinných bezpečnostných údajov na obale výrobku a neuvedenie požadovaných údajov v slovenskom jazyku). Nedostatky v zložení výrobkov boli zistené v 15 prípadoch a týkali sa prekročenia najvyššie prípustného množstva regulovaných látok alebo prítomnosti zakázaných látok. Nedodržanie mikrobiologického štandardu bolo zistené v piatich prípadoch. Okrem toho bolo u 42

výrobkov zisťovaná pravdivosť tvrdení uvedených na obale výrobku. Nezhoda bola zistená v dvoch prípadoch. Výsledky kontroly vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

kozmetické výrobky	počet vzoriek			
	kontrolovaný znak			
	označenie	zloženie	mikrobiológia	pravdivosť tvrdení
skontrolované	2 580	488	220	42
nevyhovelo	90	15	5	2

Porovnanie výsledkov kontroly podľa rokov

rok	označenie		zloženie		mikrobiológia		pravdivosť tvrdení	
	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad
2008	676	31	651	3	284	4	10	1
2009	622	27	622	6	394	1	3	0
2010	2 393	105	512	1	245	0	15	1
2011	5 881	36	524	11	210	0	1	1
2012	4 647	5	599	7	225	5	15	0
2013	2 580	90	488	15	220	5	42	2

Úlohou cieľených sledovaní v roku 2013 bolo zistiť, či výrobcovia dodržiavajú ustanovenia nariadenia vlády 658/2005 a nariadenia ES 1223/2009 a zásady správnej výrobných praxe. V rámci cieľených sledovaní sa vo vzorkách výrobkov kontrolovali:

ZAKÁZANÉ LÁTKY

Tieto látky sa do kozmetických výrobkov nesmú pridávať a v nariadení vlády 658/2005 a nariadení ES 1223/2009 sú uvedené v prílohe č. 2. Dôvodom ich zákazu sú ich nepriaznivé účinky na organizmus, najmä ich karcinogénne, mutagénne účinky alebo účinky negatívne ovplyvňujúce reprodukciu. Nariadenie vlády 658/2005 aj nariadenie ES 1223/2009 však povoľujú prítomnosť ich stopového množstva s podmienkou, že sa jeho prítomnosti v procese výroby nie je možné technologicky vyhnúť a konečný kozmetický výrobok je bezpečný za bežných alebo racionálne predvídateľných podmienok použitia. V rámci zakázaných látok sa sledovali:

- **hormóny** (*estrodol, estriol, progesteron, corticosteroides*) vo výrobkoch proti starnutiu,
- **ťažké kovy** (*lead- Pb, chromium-Cr^{VI}*) vo výrobkoch dekoratívnej kozmetiky pre deti, v hračkách a dekoratívnej kozmetike pre dospelých,
- **farbivá na vlasy** (*o- phenylenediamine, m-phenylenediamine, 2-aminopfenol*) vo výrobkoch na farbenie vlasov, obočia a mihalnic,
- **dietylén glykol** (*diethylenglycol*) v zubných pastách a ústnych vodách pre deti a zubných pastách s bieliacim účinkom pre dospelých,
- **ftaláty** (*1,2-benzenedicarboxylic acid, dipentylester, branched and linear [1]; n-pentyl-isopentylphthalate [2]; di-n-pentyl phthalate [3]; diisopentylphthalate [4], benzyl butyl phthalate, diethylhexyl 2,6-phthalate, bis(2-methoxyethyl) phthalate, dibutyl phthalate*) vo vonnej kozmetike pre dospelých a výrobkoch do kúpeľa v obale pripomínajúcom hračku pre deti.

Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní

Na zakázané látky bolo v laboratóriu celkovo analyzovaných 211 vzoriek výrobkov, z toho 65 výrobkov pre deti a 146 výrobkov pre dospelých. Požiadavkám právneho predpisu nevyhovelo 6 výrobkov, z toho 2 výrobky pre deti. Nedostatky boli zistené v troch prípadoch v zložení (zistené vyššie ako stopové množstvo Cr^{VI+} a Pb) a v jednom prípade v označovaní (neuvedené povinné údaje

v slovenskom jazyku) Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní a analýza nevyhovujúcich vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cieľené sledovanie	počet vzoriek				
	analyzované	nevyhovujúce			
	spolu	spolu	mikrobiológia	zloženie	označovanie
hormóny	18				
ťažké kovy	69	4		3	1
farbivá	47				
dietylénglykol	60				
ftaláty	17				
zakázané látky spolu	211	4		3	1

hormóny

Hormóny sa sledovali vo výrobkoch pre ženy, určené proti starnutiu pokožky a označené tiež ako anti-age. Na stanovenie hormónov bolo celkovo odobratých 18 vzoriek. Žiadna analyzovaná vzorka neobsahovala zakázanú látku a všetky skontrolované výrobky vyhoveli v znaku označovanie.

ťažké kovy

Na základe skúseností z predchádzajúcich rokov sa v cieľnom sledovaní nesledovali všetky ťažké kovy, ale len olovo - látka ovplyvňujúca reprodukciu kategórie 1A a chróm⁶⁺ - karcinogénna látka kategórie 1A. Tieto látky sa najčastejšie vyskytujú v dekoratívnej kozmetike z dôvodu ich prirodzeného znečistenia surovín. Výrobca pri výrobe takýchto výrobkov musí toto znečistenie brať do úvahy, pretože sa mu pri výrobe nedá vyhnúť a pri hodnotení bezpečnosti zároveň predvídať správanie sa spotrebiteľa. To sa týka hlavne dekoratívnej kozmetiky pre deti. Z tohto dôvodu boli do cieľného sledovania zaradené nielen dekoratívna kozmetika pre deti a dospelých, ale aj dekoratívna kozmetika pre bábiky, ktorá sa uvádza na trh ako hračka. Výrobca musí brať do úvahy skutočnosť, že pri manipulácii prichádza dekoratívna kozmetika do kontaktu s pokožkou detí a zároveň musí výrobca predvídať, že deti môžu jednotlivé druhy výrobkov aplikovať aj na svoju pokožku. Z tohto dôvodu dekoratívna kozmetika pre deti ako hračka musí spĺňať i požiadavky na zloženie a označenie ako kozmetika. Na stanovenie prítomnosti olova a chrómu^{VI+} bolo celkovo odobratých 69 vzoriek, z toho 19 pre deti a 50 pre dospelých. Boli to rôzne súpravy, ktoré obsahovali rúže a lesky na pery, očné tiene, ceruzky na oči a pery a riasenky. Z prevereného množstva vzoriek bolo vykonaných 179 analýz na prítomnosť olova a 95 analýz na šesťmocný chróm. Nevyhoveli 4 vzorky, z toho 2 vzorky - kozmetické sady - make up pre deti, pôvodom z Číny pre vysoký obsah šesťmocného chrómu, 1 vzorka - ceruzka na oči pre dospelých, pôvodom z Číny pre zvýšený obsah olova a 1 vzorka, pôvodom z Číny nemala povinné údaje z označenia uvedené v slovenskom jazyku. Pre vysoké riziko ohrozenia zdravia ľudí, boli 2 nebezpečné výrobky nahlásené do rýchleho výstražného systému RAPEX.

Výsledky analýz sú uvedené v tabuľke.

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	zistený obsah v hmotnostných %		počet nevyhovujúcich vzoriek	
		Pb	Cr ⁶⁺	zloženie	označovanie
výrobky pre deti					
kozmetické sady	11	0,01-3,4	ND-33,2	2	
farby na tvár	5	0,01-3,9	ND-2,7		
farby - hračky	3	0,08-0,7	ND-3,9		
výrobky pre dospelých					
očné tiene a ceruzky na oči	27	ND-14,6	ND-14,7	1	1
riasenky	8	ND-0,3	ND-0,91		
rúže a lesky a ceruzky na pery	15	ND-1,4	1,5-4,2		
spolu	69			3	1

ND – nedetekované množstvo

farbivá na vlasy

Do výrobkov na farbenie vlasov, obočia a mihalnic môžu výrobcovia používať tie pigmenty a za takých podmienok, ako je uvedené v právnom predpise. Pigmenty, ktoré právny predpis zatiaľ nereguluje, môžu výrobcovia používať do výrobkov na farbenie vlasov v takom množstve, aby konečný kozmetický výrobok bol bezpečný pre zdravie ľudí. Od roku 2003 pristúpila EK k ich regulácii. Spolu s členskými štátmi prijala stratégiu, podľa ktorej sa tie farbivá, ktoré nespĺnia kritéria na bezpečnosť, alebo na ktoré výrobcovia do určeného dátumu nepredložia požadované bezpečnostné údaje, zaradia do prílohy č. 2 - medzi zakázané látky a tie farbivá, ktoré možno používať za určitých podmienok, budú zaradené po prílohy č. III právneho predpisu o kozmetických výrobkoch. Prehodnocovanie bezpečnosti zatiaľ ešte nie je úplne dokončené, ale jeho ukončenie sa očakáva v blízkej budúcnosti. Prítomnosť zakázaných látok sa sledovala v 47 vzorkách oxidačných farieb na vlasy, obočia a mihalnice. Žiadna vzorka neobsahovala zakázané farbivá.

dietylénglykol

Použitie tejto látky je do kozmetických výrobkov zakázané, povolené je stopové množstvo 0,1 % za podmienky, že je z prenosu, najčastejšie zo znečistenia glycerínu alebo propylénglykolov. Na analýzu bolo odobratých 79 vzoriek rôznych výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu, z toho 27 vzoriek zubných pást pre deti, 12 vzoriek ústnych vôd pre deti, 29 vzoriek zubných pást s bieliacim účinkom pre dospelých a 11 vzoriek výrobkov na bielenie zubov. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť zakázanej látky nad stanovený limit.

ftaláty

Ftaláty sú estery kyseliny 1,2-benzéndikarboxylovej (ftalovej). Majú široké využitie a najčastejšie sa používajú ako plastifikátory a sú súčasťou mnohých obalov. Vzhľadom na to, že ftaláty nie sú v týchto produktoch chemicky viazané, dochádza k ich neustálemu uvoľňovaniu do vzduchu, difúziou do tekutín a potravín, kozmetiky, hračiek a iných výrobkov, čo vedie k expozícii prostredníctvom jedenia a pitia, prenosu kožou alebo vdýchnutím. Existuje podozrenie, že niektoré druhy ftalátov, majú karcinogénny a estrogénny účinok, preto ich použitie najmä do hračiek a kozmetických výrobkov je obmedzené. V cieľnom sledovaní sa okrem zakázaných druhov ftalátov sledoval aj obsah diethyl phthalate, ktorý v kozmetickej legislatíve nie je regulovaný, používa sa ako denaturačná látka, filmotvorná látka, rozpúšťadlo, zmäkčovadlo alebo látka na zlepšenie kondície vlasov. Na analýzu bolo odobratých 17 vzoriek výrobkov, z toho 10 pre dospelých a 7 pre deti. Pre dospelých sa odoberali výrobky vonnej kozmetiky – parfumované vody, kolínske vody alebo toaletné vody a pre deti to boli výrobky do kúpeľa, ktoré sa predávajú v plastových obaloch pripomínajúcich hračky. Všetky analyzované vzorky vyhoveli požiadavkám právneho predpisu, teda neobsahovali sledované druhy ftalátov. Výsledky zistení sú uvedené v tabuľke.

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	ftaláty v hmotnostných %		počet nevyhovujúcich vzoriek
		diethyl phthalate	ostatné ftaláty	
výrobky do kúpeľa -dospelí	10	ND-0,10	ND	
výrobky do kúpeľa - deti	7	ND-0,0031	ND	
spolu	17			

REGULOVANÉ LÁTKY

Tieto látky môžu byť použité v kozmetických výrobkoch iba vtedy, ak spĺňajú požiadavky uvedené v prílohe č. 3, 4, 6 a 7 nariadenia vlády 658/2005 a prílohy III, IV, V a VI nariadenia ES 1223/2009 a to oblasť aplikácie alebo použitia, najvyššie prípustnú koncentráciu a iné podmienky použitia. Na účely cieľného sledovania boli vybrané látky, ktoré predstavujú riziko pre zdravie ľudí a to z dôvodu legislatívnej zmeny podmienok ich použitia a na základe zistení nedostatkov v rámci výkonu ŠZD v predchádzajúcom období. V rámci regulovaných látok sa sledovali:

- **konzervačné látky** (*p-chloro-m-cresol, chlorxylenol, benzalkonium chloride, bromide, saccharinate+*, *benzetonium chloride, triclosan, chlorbutanol, salicylic acid and its salts+* (Ca, Mg, Mea, K, Na, Teasalicylate), *benzylparaben, butylparaben, ethylparaben, isobutylparaben, isopropylparaben, methylparaben, propylparaben, benzoic acid and sodium benzoate, fenoxethanol, 1-phenoxypropan-2-ol, propionic acid*) v čistiacich výrobkoch pre deti a dospelých,

- **ultrafialové filtre** (PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid) v detských výrobkoch na ochranu pred slnečným žiarením,
- **fluór** (fluorine) v zubných pastách a ústnych vodách pre deti a bieliacich zubných pastách pre dospelých,
- **vonné látky - potenciálne alergény** (eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anise alcohol, d-Limonene) vo výrobkoch vonnej kozmetiky,
- **farbivá** (p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-methylfenol, 4-amino-3-methylfenol, toluene-2,5-diamine sulphate) vo výrobkoch na farbenie vlasov, obočia a mihalníc,
- **formaldehyd** (formaldehyde) v profesionálnych výrobkoch na onduláciu a vyrovnávanie vlasov,
- **kyselina tioglykolová a pH** (thioglycolic acid) vo výrobkoch na onduláciu a vyrovnávanie vlasov,
- **peroxid vodíka** (hydroxid peroxide) vo výrobkoch na bielenie zubov.

Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní

Na regulované látky bolo v laboratóriách celkovo analyzovaných 504 vzoriek rôznych výrobkov a požiadavkám legislatívy nevyhovelo 18 vzoriek. Nedostatky sa týkali v štyroch prípadoch zloženia (prekročenie povoleného limitu kontrolovanej látky), v 11 prípadoch označovania (neoznačenie zložiek v zozname zložiek, nesúlad pôvodného označenia a označenia v slovenskom jazyku a neoznačenie výrobkov v slovenskom jazyku) a v 5 prípadoch v mikrobiologickej kontaminácii výrobku (prekročenie celkového počtu mikroorganizmov). Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cieľené sledovanie	počet vzoriek				
	analyzované spolu	nevyhovujúce			
		spolu	mikrobiológia	zloženie	označovanie
konzervačné látky	150	1			1
UV filtre	20				
fluór	79				
vonné látky	81	1			1
farbivá	55	9	5	1	4
formaldehyd	20				
kyselina tioglykolová, pH	20	2		2	
peroxid vodíka	79	5		1	5
spolu	504	18	5	4	11

konzervačné látky

Tieto látky sa pridávajú do kozmetických výrobkov hlavne na účely inhibície vývoja mikroorganizmov vo výrobku. Na konzerváciu možno použiť iba tie látky, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6 nariadenia vlády 658/2005 a prílohy č. V nariadenia ES 1223/2009. Niektoré z nich, ak sa použijú vo vyššej ako povolenej koncentrácii, majú dezodoračné, antimikrobiálne alebo keratolytické účinky. Takéto látky sú v uvedenej prílohe označené symbolom „+“ a možno ich pridávať do kozmetických výrobkov aj vo vyšších koncentráciách, musia byť však použité na špecifické účely zrejme z prezentácie výrobku. Na cieľené sledovanie sa odoberali čistiace výrobky ako tekuté a tuhé mydlá, výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, čistiace mlieka, vody a lotiony, masky, peelingy, dezodoranty, antiperspiranty a čistiace vlhčené utierky. Celkovo bolo odobratých 150 vzoriek výrobkov, z toho 60 výrobkov pre deti a 90 výrobkov pre dospelých. Všetky vyhoveli požiadavkám na použité konzervačné látky. Jedna vzorka pre deti nevyhovela v označovaní – nesúlad DMT na obale výrobku a na slovenskej etike.

ultrafialové (UV) filtre

UV filtre sa do kozmetických výrobkov pridávajú za účelom ochrany pokožky pred škodlivými účinkami slnečného žiarenia. Do kozmetických výrobkov možno použiť len tie ultrafialové filtre a za

podmienok, ktoré sú uvedené v prílohe č. 7 nariadenia vlády 658/2005 a prílohy VI nariadenia ES 1223/2009. Na účely cieleného sledovania bolo analyzovaných 20 vzoriek výrobkov pre deti. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám na obsah UV filtrov a označovanie.

vonné látky (potenciálne alergény)

Kozmetické výrobky musia mať na obale v zozname zložiek vymenované všetky použité zložky. Zložky sa musia uviesť názvami podľa INCI nomenklatúry, v zostupnom poradí podľa hmotnosti v čase ich pridania v procese výroby. Zložky v množstve menšom ako 1 % sa uvádzajú v ľubovoľnom poradí po zložkách, ktorých je v kozmetickom výrobku viac ako 1 %. Nakoniec sa v zozname uvádzajú farbivá a to v ľubovoľnom poradí. Vonné látky sa v zozname zložiek nevyhlasujú jednotlivo, ale sa uvádzajú iba skupinovým názvom „parfum“ alebo „aroma“. Výnimku tvoria potenciálne alergény, uvedené prílohe č. 3 nariadenia vlády 658/2005 a nariadenia ES 1223/2009 pod referenčnými číslami 67 až 92. Tieto látky okrem toho, že sú na obale výrobku označené skupinovým názvom, musia sa uviesť aj v zozname zložiek v prípade, že presahujú koncentráciu 0,01 % vo výrobkoch, ktoré sa po aplikácii oplachujú a 0,001 % vo výrobkoch, ktoré ostávajú na pokožke dlhší čas. Uvedením týchto látok v zozname zložiek má veľký význam pre skupinu spotrebiteľov, ktorí sú precitlivení na dané látky. Celkovo bolo analyzovaných bolo 81 vzoriek, z toho 27 pre deti a 54 výrobkov pre dospelých. Jedna vzorka pre dospelých nevyhovela v označení. Výrobok nemal uvedenú zistenú vonnú látku – geraniol v zozname zložiek.

farbivá na vlasy

Dňa 11. 7. 2013 nadobudlo účinnosť nariadenie ES 1223/2009, ktoré zavádza definíciu výrobkov na vlasy. Podľa predpisu sú vlasy ochlpenie hlavy okrem mihalníc a následne platí, že ak je farbivo v právnom predpise určené do výrobkov na vlasy, nesmie sa používať do výrobkov, ktoré sú určené na mihalnice. Na účely kontroly používania regulovaných farbív a označenia sa odobralo 55 vzoriek oxidačných a neoxidačných farieb, z toho 8 vzoriek na báze heny, 30 vzoriek na farbenie vlasov a 17 vzoriek výrobkov na farbenie obočia a mihalníc. Vzorky na báze heny boli analyzované aj na mikrobiologickú čistotu. Všetky vzorky na farbenie vlasov splnili požiadavky na regulované farbivá – bola dodržaná podmienka najvyššie prípustnej koncentrácie pre sledované látky a požiadavka na miesto aplikácie. Jedna vzorka farieb na mihalnice, krajina pôvodu Maďarsko, obsahovala nepovolenú látku. Päť vzoriek výrobkov na báze heny nevyhovelo v znaku mikrobiologickej čistoty - bol prekročený celkový počet mikroorganizmov. Výrobok na farbenie mihalníc a výrobky na báze heny boli vyhodnotené ako vysoko rizikové a nahlásené do systému RAPEX. Kontrole na označovanie nevyhoveli 4 vzorky výrobkov na farbenie obočia a mihalníc – povinné údaje neboli uvedené v slovenskom jazyku.

formaldehyd

Cielené sledovanie bolo vykonané na základe zistenia, že sa na trhu Európskej únie vyskytujú výrobky, ktoré obsahujú formaldehyd vo výrobkoch na vyrovnávanie vlasov. Formaldehyd je totiž povolený len na konzervačné účely v maximálnej koncentrácii 0,2 % a do výrobkov na nechťový dizajn v najvyššie prípustnej koncentrácii 5,0 %. Niektorí výrobcovia ho však používajú do výrobkov na vlasy do tzv. keratínovej kúry. Ako zložku však nepoužívajú samotný formaldehyd, ktorý je za normálnych podmienok plyn, ale jeho vodný roztok metylén glykol alebo 37 % roztok - formalín. Formaldehyd je pre ľudí vysoko toxický, nezávisle od spôsobu expozície. Je vysoko toxický pri vdýchnutí, požití aj pri penetrácii pokožkou. Je karcinogénny a mutagénny, môže spôsobiť dedičné genetické poškodenie. Hoci sú formaldehyd a metylén glykol dve rôzne molekuly z vedeckého a chemického pohľadu, v dôsledku veľmi blízkeho vzájomného vzťahu vo vodnom roztoku a ich rýchleho vzájomného prevodu v dynamickej rovnováhe, sú obe molekuly schopné tvoriť „voľný formaldehyd“. V zmysle rozhodnutia Vedeckého výboru pre bezpečnosť spotrebiteľa je oprávnené považovať vodnú zmes plyného formaldehydu a metylén glykolu za „voľný formaldehyd“ a množstvá za „ekvivalenty formaldehydu“. Na cielené sledovanie bolo odobratých 20 vzoriek výrobkov, no v žiadnom z nich prítomnosť formaldehydu nezistila. Neboli zistené ani nedostatky v označení výrobkov.

kyselina tioglykolová, pH

Podľa ustanovení právneho predpisu sa kyselina tioglykolová môže vyskytovať v spotrebiteľských výrobkoch na onduláciu vlasov v najvyššie prípustnej koncentrácii 8 % a vo výrobkoch na profesionálne použitie v najvyššie prípustnej koncentrácii 11 % pri dodržaní pH 7 – 9,5. Okrem toho, ak je použitá vo výrobkoch na depiláciu, najvyššie prípustná koncentrácia nesmie presiahnuť 5,0 % pri

pH 7 – 12,7. Na ciele sledovanie bolo odobratých 20 výrobkov na onduláciu alebo vyrovnávanie vlasov. Vo výrobkoch bol skontrolovaný obsah kyseliny tioglykovej, hodnota pH a označovanie. V dvoch prípadoch bolo zistené nedodržanie stanovenej hodnoty pH.

fluór

Použitie fluóru vo výrobkoch na starostlivosť o zuby je limitované v prílohe č. 3 nariadenia vlády 658/2005 a nariadenia ES 1223/2009. Limit sa týka jeho najvyššie prípustnej koncentrácie a u zubných pást i uvedenie povinných bezpečnostných údajov na obale výrobku. Na zabezpečenie vyššieho stupňa ochrany spotrebiteľov a to z dôvodu prevencie vzniku fluorózy zubov u detí sa vyžaduje v označení zubných pást s obsahom fluóru od 0,1 – 0,15 % uvádzať upozornenie, že deti si pri použití danej zubnej pasty musia čistiť zuby pod dohľadom dospeléj osoby a na čistenie zubov použiť množstvo pasty vo veľkosti zrna hrachu. Uvedená informácia nemusí byť uvedená len na zubných pastách, ktoré sú určené len pre dospelých. Na kontrolu fluóru odobrali RUVZ spolu 79 výrobkov, z toho 28 vzoriek zubných pást pre deti, 11 vzoriek ústnych vôd pre deti, 29 vzoriek zubných pást s bieliacim účinkom pre dospelých a 11 vzoriek výrobkov na bielenie zubov. V žiadnom z analyzovaných výrobkov nebola prekročená najvyššie prípustná koncentrácia fluóru. Všetky výrobky vyhoveli aj v znaku označovanie.

peroxid vodíka

Peroxid vodíka alebo látky z ktorých sa peroxid vodíka uvoľňuje sa môžu použiť do zubných pást v najvyššie prípustnej koncentrácii 0,1 %. Na účely chemického bielenia zubov môže byť použitý vo vyššej koncentrácii 0,1 – 6,0 %. Ďalšou podmienkou je, že tieto výrobky nesmú byť prístupné spotrebiteľovi. Prvú aplikáciu môžu vykonať len zubní lekári po zhodnotení zdravotného stavu zubov a ústnej dutiny a zvyšnú časť bieliaceho výrobku dajú danej osobe na dokončenie cyklu bielenia v domácom prostredí. Na kontrolu peroxidu vodíka bolo odobraných spolu 79 výrobkov, z toho 28 vzoriek zubných pást pre deti, 11 vzoriek ústnych vôd pre deti, 29 vzoriek zubných pást s bieliacim účinkom pre dospelých a 11 vzoriek výrobkov na bielenie zubov. Jedna vzorka - výrobok na bielenie zubov, nevyhovela legislatívnej požiadavke, pretože obsahovala vyššie ako povolené množstvo kontrolovanej látky. U všetkých vzoriek bolo posúdené označovanie a podmienky predaja. Nedostatky boli zistené u 4 výrobkov na bielenie zubov. Zistilo sa, že tieto výrobky boli dostupné pre spotrebiteľa v sieti lekární a jeden výrobok sa predával po dátume minimálnej trvanlivosti. Súčasťou kontroly výrobkov na ústnu dutinu bola i kontrola dovozu výrobkov na bielenie zubov v spolupráci s Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky. Bola vykonávaná v termíne od 1. 12. 2012 do 31. 1. 2013 a jej cieľom bola kontrola dodržiavania najvyššie prípustného množstva peroxidu vodíka (prítomného alebo uvoľneného) vo výrobkoch na bielenie zubov. Pracovníci colných úradov kontrolovali dovoz všetkých výrobkov zaradených pod položkou colného sadzovníka 3306. Pri zistení takto označeného dovážaného tovaru, zasielali informačné hlásenia na RUVZ SR so sídlom v Žiline. Celkovo bola v uvedenom čase zaslaných 9 colných hlásení na 16 druhov výrobkov. RUVZ so sídlom v Žiline v danej veci vydalo 9 stanovísk a jeden výrobok analyzoval v laboratóriu. Z celkového počtu dovezených výrobkov bolo 14 druhov výrobkov posúdených s výsledkom - výrobok je v zhode a môže byť prepustený do colného režimu voľný obeh a 2 druhy výrobkov s výsledkom - výrobok nie je v zhode a prepustenie do voľného obehu nepovolené; Dôvodom neprepustenia výrobkov do voľného obehu bolo prekročenie najvyššie povoleného množstva peroxidu vodíka (13,4 % a 35,0 %). Výsledky kontroly výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	zistený obsah v hmotnostných %			počet nevyhovujúcich vzoriek	
		fluór	dietylénglykol	peroxid vodíka	zloženie	označovanie
zubné pasty pre deti	27	0,0017 - 0,13	ND	ND		
ústne vody pre deti	12	0,0024 - 0,01	ND	ND		
zubné pasty pre dospelých s bieliacim účinkom	29	0,087 - 0,148	ND	ND - 0,01		
výrobky na bielenie zubov	11	0,001 - 0,12	ND	0,01 - 28,7	1	1
výrobky na bielenie zubov – colná kontrola	16			13,4 - 35,0	2	
spolu	95				3	1

NEREGULOVANÉ LÁTKY

Neregulované látky je možné použiť do kozmetických výrobkov v takom množstve, aby konečný kozmetický výrobok bol pre spotrebiteľa bezpečný. Cieľom úlohy bol monitoring používania daných látok vo výrobkoch.

- **AHA kyseliny** (*citric acid, glycolic acid, tartaric acid, lactic acid*) vo výrobkoch na chemický peeling
- **metylmetakrylát monomér** (*methyl methacrylate (MMA)*) vo výrobkoch na nechťový dizajn.

Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní

AHA kyseliny

Cieľom kontroly bol monitoring používania AHA kyselín vo výrobkoch na chemický peeling, bežne dostupných spotrebiteľovi a zistiť ich koncentráciu vo výrobku. Na kontrolu bolo odobratých 12 vzoriek. Najvyššia koncentrácia AHA kyselín bola 40 %, najčastejšie sa používal glycolic acid v rozmedzí ND-13,6 %, citric acid v rozmedzí ND-9,0 % a lactic acid v rozmedzí ND – 11,9 %.

metylmetakrylát

Metylmetakrylát sa používa do akrylových výrobkov na nechťový dizajn. Tekutý metylmetakrylát monomér sa pri aplikácii mieša s práškovým metylmetakrylátom polymérom a štetcom nanáša na nechty, vznikne reakcia s následným rýchlym vytvrdnutím zmesi. Zistilo sa, že MMA monomér predstavuje pre ľudí zdravotné riziko – má iritačný potenciál na nechty, pokožku a dýchacie cesty, preto sa nahradil bezpečným etylmetakrylátom. Z tohto dôvodu bolo cieľené sledovanie zamerané na profesionálne výrobky na nechťový dizajn, používané v kozmetických salónoch. Bolo odobratých 14 vzoriek výrobkov. Jedna vzorka neobsahovala MMA a ostatných 13 vzoriek obsahovali MMA v koncentracii 0,52 – 1,15 %, ktorá je pre ľudí bezpečná. Tri vzorky nevyhoveli v znaku označovanie, povinné údaje neboli označené v slovenskom jazyku.

PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ

V zmysle právnych predpisov musí výrobca v označení výrobku a jeho prezentácii uviesť len také údaje, ktoré sú pravdivé a ktoré neuvedú spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o jeho vlastnosti. V rámci pravdivosti tvrdení sa sledovalo:

- **koenzým Q10** (*ubiquinon*) vo výrobkoch proti starnutiu pokožky.
- **vitamín C** (*forms ascorbic acid, ascorbyl palmitate*) vo výrobkoch deklarujúcich jeho použitie.

Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní

V rámci výkonu dozoru bolo do laboratória odobratých 15 výrobkov, ktoré na obale deklarovali prítomnosť koenzýmu Q10 a prítomnosť vitamínu C a ich pozitívny vplyv na pokožku. Analýzou sa sledovalo, či výrobca skutočne danú látkou použil tak, ako to deklaruje na obale výrobku. Analýzou sa u dvoch výrobkov nepotvrdila deklarovaná prítomnosť koenzýmu Q 10.

KONTROLA DODRŽIAVANIA POVINNOSTÍ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSÔB

V rámci výkonu ŠZD v roku 2013 vykonali zamestnanci RÚVZ kontrolu u 2 510 fyzických a právnických osôb za účelom zistenia dodržiavania ustanovení zákona 355/2007, a to schválenie priestorov na uvedenie do prevádzky, zdravotnú a odbornú spôsobilosť na výkon epidemiologických závažných činností a ustanovení nariadenia vlády 658/2005 a nariadenia ES 1223/2009 a to:

- **kontrolu informačnej zložky o výrobku u výrobcov a dovozcov**
- **dodržiavania správnej výrobnéj praxe u výrobcov.**

Prehľad výkonov je uvedený v nasledovných tabuľkách.

výkon ŠZD	výrobcovia a baliarne	dovozcovia	distribútori a predajcovia	sektor služieb	spolu
počet fyzických a právnických osôb podliehajúcich ŠZD	48	14	9 574	11 083	20 729
počet fyzických a právnických osôb, v ktorých bol vykonaný ŠZD	22	9	1 018	1 470	2 510
počet vykonaných kontrol spolu	46	16	10 213	3 099	13 375
počet kontrol vykonaných ako reakcia na RAPEX	0	4	9 792	3 070	12 866
počet kontrol na dodržiavanie zásad správnej výrobnéj praxe	12				12
počet kontrol informačnej zložky o výrobku	9	3			12

sankcie	počet	
	RUVZ	fyzické a právnické osoby
opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov	48	
pokuty	1	
príkazy na stiahnutie výrobku z trhu	21	
dobrovoľné stiahnutia výrobkov z trhu		26

KONTROLA INFORMAČNEJ ZLOŽKY O VÝROBKU

V rámci dokumentárnej kontroly sa zisťovalo, či výrobcovia a dovozcovia majú o výrobku povinnú dokumentáciu v rozsahu ako im to ukladá nariadenie vlády 658/2005 a nariadenie ES 1223/2009 a to kvalitatívne a kvantitatívne zloženie výrobkov, hodnotenie bezpečnosti, dôkazové prostriedky k tvrdeniam o výrobku, dokumentáciu o nežiaducich účinkoch a či konečný výrobok alebo jeho zložky boli testované na zvieratách. Celkovo bolo skontrolovaných 12 subjektov, z toho bolo 9 výrobcov a 3 dovozcovia a preverila sa informačná zložka 26 vybraných kozmetických výrobkov. Zistili sa nedostatky v dokumentácii 5 výrokov u 4 výrobcov a 1 dovozcu a u 2 výrobkov výrobcovia nemali dokumentáciu vôbec. Ďalej sa z dokumentácie zistilo, že žiaden skontrolovaný výrobok nebol testovaný na zvieratách.

KONTROLA SPRÁVNEJ VÝROBNEJ PRAXE

U 12 výrobcov bola skontrolovaná správna výrobná prax. Nedostatky nezávažného charakteru boli zistené u 3 výrobcov.

KONTROLA VÝSKYTU NEBEZPEČNÝCH KOZMETICKÝCH VÝROBKOV NA TRHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – RAPEX

Slovenská republika sa po vstupe do EÚ zapojila do systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných nepotravinárskych výrobkoch RAPEX. Počas roku 2013 zaslali členské štáty EÚ 117 hlásení o výskytu nebezpečných výrobkov s vysokým rizikom pre zdravie. Následne, všetky RUVZ kontrolovali dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov a zisťovali výskyt uvedených výrobkov v Slovenskej republike. Vykonali spolu 12 866 kontrol a zistili, že na trhu Slovenskej republiky sa na základe hlásení iných členských štátov EÚ vyskytovalo päť druhov výrobkov - čistiace obrúsky pre deti, tetovacia farba, výrobok na odlíčenie očí a súprava vonnej kozmetiky. Nájdené nebezpečné výrobky boli dobrovoľne stiahnuté z predaja do príchodu kontrolných orgánov a v jednom prípade kontrolný orgán po ich zistení uložil opatrenie na stiahnutie výrobku z trhu. V rámci výkonu ŠZD boli v roku 2013 zistené na území Slovenskej republiky štyri druhy nebezpečných kozmetických výrobkov – súprava dekoratívnej kozmetiky pre deti, výrobky na farbenie vlasov na báze heny, čistiace obrúsky pre deti a farby na mihalnice, ktoré boli následne nahlásené do rýchleho výstražného systému RAPEX.

INÉ ČINNOSTI

LABORATÓRNA ČINNOSŤ

Laboratóriá v rámci špecializácie zaviedli a validovali v roku 2013 nové analytické metódy: RUVZ Bratislava – dôkaz a stanovenie kortikosteroidov, RUVZ Žilina - dôkaz a stanovenie kyseliny propiónovej. Okrem toho sa RUVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave overilo pre OCCL pri Rade Európy homogenitu vzoriek a spolu s RUVZ so sídlom v Poprade sa zúčastnili kruhových testov na stanovenie, PPD a UV filtrov a formaldehydu. Zoznam všetkých zavedených analytických metód zavedených v jednotlivých laboratóriách je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Analytická metóda na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov	RÚVZ hl. m. SR Bratislava	RÚVZ Žilina	RÚVZ Poprad
laboratórna príprava vzoriek na analýzu (bez aerosólov)	x	x	x
dôkaz a stanovenie voľného hydroxidu sodného a draselného	x	x	x
dôkaz a stanovenie kyseliny šťaveľovej a jej alkalických solí vo výrobkoch na starostlivosť o vlasy	-	x	x
stanovenie chloroformu v zubných pastách	-	-	x
stanovenie zinku	-	x	x
dôkaz a stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzénsulfónovej	x	x	x
dôkaz oxidačných činidiel a stanovenie peroxidu vodíka vo vlasovej kozmetike	x	x	x
dôkaz a semikvantitatívne stanovenie určitých oxidujúcich sa farbív vo farbách na vlasy	x	-	-
dôkaz a stanovenie dusitanov	x	x	x
dôkaz a stanovenie voľného formaldehydu	-	-	x
stanovenie rezorcinolu v šampónoch a vlasových lotionoch	x	x	-
stanovenie metanolu v pomere k etanolu alebo propán-2-olu	-	x	x
stanovenie dichlórmétanu a 1,1,1-trichlóretánu	-	x	x
dôkaz a stanovenie chinolín-8-olu a bis(8-hydroxychinolínium	x	x	-
stanovenie amoniaku	x	x	x
dôkaz a stanovenie kys.merkaptooctovej na onduláciu vlasov, na narovnávanie vlasov a na depiláciu	x	x	x
dôkaz a stanovenie hexachlorofénu (INN)	-	x	-
stanovenie celkového obsahu fluóru v zubných pastách	x	x	x
stanovenie organoortuťnatých zlúčenín	x	x	x
dôkaz a stanovenie (2,3-dihydroxypropyl)-4-aminobenzoátu	x	-	-
stanovenie chlórbutanolu (INN)	x	x	x
dôkaz a stanovenie chinínu	x	x	-
dôkaz a stanovenie anorganických siričitanov a hydrogensiričitanov	-	x	-
dôkaz a stanovenie chlorečnanov alkalických kovov	-	x	-
dôkaz a stanovenie jodičnanu sodného	-	x	-
dôkaz a stanovenie dusičnanu strieborného	-	-	x
dôkaz a stanovenie sulfidu seleničitého v šampónoch proti lupinám	-	-	x
stanovenie rozpustného bária a stroncia v pigmentoch vo forme solí alebo komplexov	-	-	x
dôkaz a stanovenie benzylalkoholu	x	-	x
dôkaz zirkónia a stanovenie zirkónia, hliníka a chlóru v neaerosólových antiperspirantov,	x	x	-
dôkaz a stanovenie hexamidínu, dibrómhexamidínu, dibrómpropamidínu a chlórhexidínu	x	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny benzoovej a benzoanu sodného	x	x	x
dôkaz a stanovenie ostatných solí a esterov kyseliny benzoovej	-	-	x
dôkaz a stanovenie hydrochinónu, monometyléru hydrochinónu, monoetyléru hydrochinónu a monobenzyléru hydrochinónu,	x	-	-
dôkaz a stanovenie 2-fenoxyetanolu, 1-fenoxypropán-2-olu, metyl-, etyl-, propyl-, butyl- a benzyl- 4-hydroxybenzoátu	x	-	x
dôkaz a stanovenie hormónov (estradiol, estriol, progesteron, kortikosteroidy)	x	-	-
dôkaz a stanovenie acrylamidu	-	x	-
dôkaz a stanovenie ftalátovftaláty	-	-	x
dôkaz a stanovenie vitamínov (A – ascorbic acid, ascorbyl palmitate, C, E)	C	A, E, C	
dôkaz a stanovenie DEG	-	x	x
dôkaz a stanovenie UV filtrov (PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid,	x	-	-

homosalat, dietylhexyl butamidotriazon, metylén bis-benzotriazolyl tetrametylbutylfenol)			
dôkaz a stanovenie oxidačných farbív (p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-metylfenol, 4-amino-3-metylfenol, 2,5-diaminotoluén sulfát)	x	-	-
stanovenie vonných látok (eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anisyl alkohol, - d-Limonen,	x	-	-
stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzoovej jej s solí a esterov	x	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny propiónovej	-	x	-
dôkaz a stanovenie kyseliny sorbovej	x	x	x
dôkaz a stanovenie kyseliny salicylovej	x	x	x
dôkaz a stanovenie 2-phenoxyethanolu	x	-	x
dôkaz a stanovenie 1-phenoxopropan-2-olu	-	-	x
dôkaz a stanovenie bronopolu	x	-	-
dôkaz a stanovenie benzalkónium bromidu a chloridu	x	-	-
dôkaz a stanovenie benzetónium chloridu	x	-	-
dôkaz a stanovenie 5-bromo-5-nitro-1,3-dioxane	x	-	-
dôkaz a stanovenie 4-chlor-m-krezolu	x	-	-
dôkaz a stanovenie triklosanu a triklokarbanu	x	-	-
dôkaz a stanovenie metyldibromoglutaronitrilu	x	-	-
dôkaz a stanovenie 4-chlor-3,5-xylenolu	x	-	-
dôkaz a stanovenie koenzýmu Q10	x	-	-
mikrobiológia	x	x	x
záťažový test	-	x	-
dôkaz a stanovenie AHA kyselín (glykolová, mliečna, vínna, citrónová)	x	-	-
dôkaz a stanovenie Cr ⁶⁺	-	x	-
dôkaz PPD rýchlotest	-	-	x

MONITORING NANO MATERIÁLOV

V roku 2013 pokračoval európsky projekt PROSAFE – „Nanotechnológie a kozmetika“. Jeho cieľom bol monitoring laboratórií a vhodnej metodológie na kontrolu nanozložky v kozmetických výrobkoch.

SPOLUPRÁCA S FINANČNÝM RIADITEĽSKOM SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V zmysle nariadenia ES 765/2008, podpísali v roku 2012 riaditeľ Finančnej správy SR a hlavný hygienik SR Dohodu o spolupráci, ktorá sa týka kontroly výrobkov na hraniciach. Spolupráca sa v zmysle článku 27-29 nariadenia ES 765/2008 týka kontroly kozmetických výrobkov vstupujúcich na európsky trh z krajín mimo územia Európskej únie. Podľa Dohody o spolupráci a článku 27-29 nariadenia ES 765/2008 môžu colné orgány pri podozrení tovar zadržať a požiadať orgány verejného zdravotníctva o stanovisko, či zadržaný tovar vyhovuje právnym predpisom. Kontaktným bodom pre spoluprácu bolo určené NRC pre kozmetické výrobky pri RUVZ so sídlom v Žiline. Bol vypracovaný postup a rizikový profil na látky, ktoré je potrebné na hraniciach kontrolovať. Dňa 22. 11. 2013 sa uskutočnilo prvé pracovné stretnutie, bola vyhodnotená spolupráca a naplánovali sa spoločné aktivity v roku 2014.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z VÝSLEDKOV ŠZD V ROKU 2014

Z výsledkov výkonu ŠZD v roku 2013 vidno, že na trhu Slovenskej republiky dlhodobo vyskytuje nízky počet kozmetických výrobkov, ktoré nevyhovujú požiadavkám právnych predpisov. I napriek tomu však pre zvýšenie ochrany zdravia a ochrany práv spotrebiteľa bude i naďalej potrebné:

- 1 pokračovať v cieľných úlohách zameraných na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľov,
- 2 spolupracovať pri výkone ŠZD s ostatnými orgánmi dozoru v Slovenskej republike ako i s kompetentnými orgánmi členských štátov Európskej únie.
- 3 Implementovať a rozvíjať systém trhovej kontroly v súlade s princípmi politiky Európskej únie,
- 4 implementovať „Cosmetovigilance“ – systém hlásení závažných nežiaducich účinkov v dôsledku používania kozmetických výrobkov,
- 5 vychovávať spotrebiteľa formou mediálnych kampaní s cieľom dosiahnutia zvýšenej ochrany zdravia.

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1 Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM

V priebehu roka 2013 bola činnosť odborov a oddelení hygieny detí a mládeže zameriavaná na riešenie prioritných národných stratégií, programov a projektov na ochranu zdravia detí a mládeže v súlade s platnou koncepciou odboru, v súvislosti s napĺňaním Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva na roky 2012 – 2016 v oblasti hygieny detí a mládeže, a taktiež v oblasti hygieny výživy, podpory zdravia a politiky kontroly tabaku.

Základným cieľom činnosti odborov hygieny detí a mládeže je v danom kontexte rozvoj, ochrana a podpora zdravia mladej generácie, realizácia účinných opatrení na vylúčenie resp. zníženie výskytu chronických neprenosných ochorení a iných porúch zdravia, sledovanie úrovne životných a pracovných podmienok detí a mládeže, životného štýlu, výživy, prevencie úrazov, akútnych a chronických ochorení, ako aj realizácia opatrení na zabezpečenie zdravého vývoja a posilňovania zdravia mladej generácie.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež odborní pracovníci postupovali v súlade s ustanoveniami zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov na jeho vykonanie a iných právnych noriem, súvisiacich s ochranou zdravia detí a mladistvých.

Na úseku zariadení školského stravovania bola pozornosť zameraná najmä na problematiku výroby pokrmov, na dodržiavanie OVD, dodržiavanie receptúr schválených pre zariadenia školského stravovania a dodržiavanie zásad optimálneho zostavovania jedálnych lístkov s cieľom ozdravenia výživy detí.

Výživová hodnota podávanej stravy bola sledovaná na základe vybraných výživových faktorov. Pri hodnotení sa vychádzalo z podkladov o výživových hodnotách jednotlivých pokrmov, uvedených v materiálo – spotrebných normách a receptúrach, ktoré charakterizujú príslušnú územnú oblasť pre školské stravovanie. Bola sledovaná energetická hodnota hotových pokrmov, ako aj množstvo hlavných živín a minerálnych látok.

Osobitná pozornosť bola venovaná súčinnosti s odb. pracovníkmi hygieny výživy v súvislosti s mikrobiologickou kontrolou vzoriek stravy, kategorizáciou zariadení a zabezpečovaním IS HV- OKZV v rámci výkonu ŠZD a úradnej kontroly potravín. Zlepšila sa objektivizácia kvality stravy, podávanej deťom, z hľadiska energetickej a nutričnej hodnoty, čím sa zistilo pretrvávanie nepriaznivej situácie v obsahu soli v podávanej strave a čiastočne v skladbe jedálnych lístkov.

Nadalej zostáva problémom odborná spôsobilosť pomocných resp. zastupujúcich zamestnancov v zariadeniach spoločného stravovania v súvislosti s realizáciou podporných projektov, ako napr. desiate v hmotnej núdzi, mliečna liga a pod.

Cieľom je udržiavať zariadenia školského stravovania na primeranej technickej a technologickej úrovni za dodržania primeraného štandardu prevádzkovej hygieny zariadení a osobnej hygieny personálu, v súlade so zásadami správnej výrobnéj praxe.

Počas roka 2013 vykonávali zamestnanci odborov a oddelení HDM audity v zariadeniach školského stravovania na základe Nariadenia EP a R č.882/2004 o úradných kontrolách za účelom zabezpečovania overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá.

Odborná a metodická činnosť sa zameriavala taktiež na usmerňovanie a kontrolu spoločného stravovania detí a mládeže so zvláštnym dôrazom na deti, vyžadujúce osobitné stravovanie z dôvodu metabolického ochorenia.

Aktuálna problematika v oblasti školského stravovania bola v priebehu roka opakovane konzultovaná s pracovníkmi školských jedální, vykonávajúcimi epidemiologicky závažné činnosti v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Taktiež sa uskutočnilo viacero školení na tému správnej výrobnéj praxe (HACCP) a výkladu novej legislatívy, platnej pre školské stravovanie. Pracovníci odborov HDM priebežne metodicky viedli vedúce a kuchárky zariadení školského stravovania a oboznamovali ich s novinkami aktuálnymi pre zariadenia spoločného stravovania.

Odborní pracovníci počas roka 2013 naplňali body vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam realizáciou celoslovenských a celoeurópskych epidemiologických prieskumov, zameraných na monitorovanie situácie v oblasti zneužívania návykových látok u žiakov, študentov i učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zisťovania trendov. V tejto súvislosti sa uskutočnil v decembri r.2013 prieskum ESPAD u študentov VŠ v SR.

Vo všetkých regiónoch Slovenska napriek prijatým preventívnym opatreniam pretrváva problém s výskytom pedikulózy na školách a v predškolských zariadeniach.

Ochorenie si i naďalej zachováva sezonalitu s najvyšším výskytom v jesenných a zimných mesiacoch. Pravidelne sa v tejto súvislosti odborní pracovníci stretávajú s nezodpovedným prístupom zo strany niektorých rodičov, ktorí nevenujú ochoreniu adekvátnu pozornosť a nedoliečené dieťa sa tak stáva po návrate do kolektívu opäť zdrojom (prameňom pôvodcu nákazy) tejto parazitárnej nákazy vo vzťahu k ostatným deťom. Dlhodobo sa v tejto súvislosti kladie zvýšený dôraz na aktívnu spoluprácu s masovokomunikačnými médiami. Ich prostredníctvom sa pravidelne verejnosti poskytujú informácie, napomáhajúce účinnej prevencii tohto vysoko infekčného ochorenia.

Pokiaľ ide o úroveň výchovno - vzdelávacieho procesu a podmienky hygieny pedagogického procesu, tieto sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím výrazne nezmenili.

Problémy s nedostatočnými kapacitami zariadení pre deti predškolského veku sa stupňujú, zatiaľ čo ostatným školským zariadeniam sa kapacity zatiaľ uvoľňujú. Výnimku tvoria zariadenia, určené pre deti so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími nárokmi, ktorých kapacity sú dlhodobo trvalo naplnené.

Vyučovanie na všetkých typoch škôl prebieha podľa študijných plánov schválených Ministerstvom školstva SR podľa špecifik a obsahu zamerania štúdia.

V rámci komplexne zameraného výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež bolo opakovane konštatované, že pri kontrole dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu aj v r.2013 pretrvávali nedostatky v rozvrhu vyučovacích hodín. V posledných rokoch sa akcentujú problémy pri presadzovaní požadovaných legislatívnych opatrení hlavne pokiaľ ide o ubytovacie zariadenia pre deti a mládež (požiadavky na veľkosti plôch a vybavenie zariadení). Detské domovy rodinného typu sú dlhodobo problematické z dôvodu absentujúcej legislatívy na stanovenie, resp. úpravu kapacít.

Počas celého roka 2013 systematicky prebiehalo usmerňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane snahy o optimalizáciu rozvrhov vyučovacích hodín a režimu dňa, mimoškolskej činnosti (účelovosť zariadení, vybavenosť vnútorných a vonkajších športových plôch a pod.), podmienky ubytovania detí a mládeže (kapacita zariadenia, podmienky prevádzky ubytovacích zariadení), kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu a podporu zdravia a ďalšie, v kontexte uplatňovania novej legislatívy. V spolupráci s odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, resp. s odborom ochrany zdravia pri práci sa vykonávali laboratórne rozbery vzoriek vôd, potravín a objektivizácia faktorov životného a pracovného prostredia detí a mládeže.

Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu odborných pracovníkov odborov a oddelení HDM so zástupcami miest a obcí pri riešení problematiky, týkajúcej sa školských zariadení.

Osobitne treba zdôrazniť problematiku poskytovania informácií verejnosti v zmysle zákona č.211/ 2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

2 Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda

V súvislosti s plnením úloh Programového vyhlásenia vlády SR v r.2013 na zefektívnenie cieľového ŠZD pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže bolo vykonaných viacero mimoriadnych cieľových kontrol.

Cieľový štátny zdravotný dozor vo vybraných zariadeniach školského stravovania bol zameraný na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa, používaného na prípravu hotových pokrmov, ďalší cieľový ŠZD prebehol so zameraním konkrétne na vysledovateľnosť burgerov, deklarovaných výrobcami ako hovädzie, vzhľadom na pozitívny výsledok vyšetrenia tohto výrobku na konskú DNA.

V súvislosti s podozrením na možnosť prieniku nebezpečných cukrovínok z Poľskej republiky, kontaminovaných sušeným mliekom s obsahom jedu na hlodavce, do slovenských distribučných reťazcov, boli vykonané kontroly vo vybraných školských bufetoch.

Uskutočnili sa taktiež mimoriadne cieľové kontroly, zamerané na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa priestorov určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v SR. Výkon cieľového ŠZD sa zrealizoval aj na vybraných pieskoviskách a vonkajších plochách pri predškolských zariadeniach.

Priestory ubytovacích zariadení s časovo neobmedzeným ubytovaním internátneho typu, t.j. vysokoškolské a stredoškolské internáty, boli taktiež predmetom záujmu cieľových kontrol. Pretrvávajúcim problémom na úseku VŠ ubytovacích zariadení je skutočnosť, že ubytovacie kapacity v prevádzkových poriadkoch zariadení boli schválené orgánmi verejného zdravotníctva podľa predchádzajúcej legislatívy, v zmysle ktorej boli požiadavky na plošné parametre nižšie. Z uvedeného dôvodu sú v súčasnosti vo viacerých VŠ ubytovacích zariadeniach počty ubytovaných študentov v rozpore s v súčasnosti platnou legislatívou, avšak v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami.

V priebehu roka 2013 sa realizoval o. i. monitoring vybraných aditívnych látok v potravinách u detí, pokračovalo sa v realizácii monitoringu stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík, spojených s konzumáciou jedál, monitoring jodúrie u detí predškolského veku ako aj monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl a využitie hodín TV.

Pracovníci odborov hygieny detí a mládeže sa priebežne aj naďalej zameriavali na aktivity v rámci podpory zdravia verejnosti, riešenie programov a projektov stanovených Úradom verejného zdravotníctva SR a úlohy Programového vyhlásenia vlády SR.

V r.2013 pracovníci odborov HDM aktívne spolupracovali s odb. pracovníkmi odb. podpory zdravia na realizácii zdravotno- výchovných kampaní a aktivít na regionálnej úrovni.

V zariadeniach pre deti a mládež bola vykonávaná výchova a vzdelávanie v oblasti podpory zdravého životného štýlu, optimálnej fyzickej aktivity, prevencie úrazovosti a prevencie výskytu parazitárnych ochorení. V zariadeniach školského stravovania sa realizovali zdravotno- výchovné podujatia na rôzne témy, ako napr. obezita a jej prevencia, význam konzumácie mlieka, ovocia a zeleniny v stravovaní detí a mládeže. Osobitná pozornosť bola celoročne venovaná aktivitám v súvislosti so stomatohygienou.

V spolupráci s odbormi resp. oddeleniami podpory zdravia a vedením škôl, zapojených do projektov „Školy podporujúce zdravie“ a „Zdravie podporujúce materské školy“ boli v priebehu roka 2013 uskutočnené odbornými zamestnancami odborov HDM rôzne

zdravotno- výchovné aktivity (prednášky, besedy, konferencie, aktívy, prezentácie zdravej výživy atď.), ktoré boli určené nielen deťom, ale aj dospelým.

Počas externých výjazdov Poradni zdravia pre deti a mládež sa odborní pracovníci prioritne zameriavali na možnosti nemedikamentózne liečby a nefarmakologického ovplyvňovania zvýšeného krvného tlaku, zdravej životosprávy, diétného ovplyvňovania zvýšenej hladiny cholesterolu, triglyceridov, zvýšenia pohybovej aktivity, upozorňovali na nebezpečenstvo poškodenia zdravia v dôsledku fajčenia a pod.

Na základe usmernenia HH SR, ktoré bolo vydané v záujme zlepšenia výkonu kontroly fajčenia, sa na konci každého mesiaca zasielali hlásenia z jednotlivých RÚVZ v SR o kontrolách, vykonaných v zariadeniach pre deti a mládež, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona č. 377/2004 Z .z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V hodnotenom období sa pokračovalo v zisťovaní údajov o zabezpečení plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav ohľadom pracovných zdravotných služieb v zariadeniach pre deti a mládež.

Zdravotno - výchovné aktivity pracovníkov hygieny detí a mládeže boli vykonávané najmä formou prednášok a týkali sa širokej škály problematiky, súvisiacej s ochranou a podporou zdravia mladej generácie. Naďalej prebiehala úspešná spolupráca na metodickom a organizačnom zabezpečovaní zdravotno - výchovných podujatí, zameraných na objasňovanie správneho spôsobu života, zásad racionálneho stravovania, prevenciu HIV/AIDS, predchádzanie vzniku drogových závislostí u detí a mládeže a pod. Školské i predškolské zariadenia boli informované formou edičných materiálov a informačných listov o usporadúvaní rôznych tematických podujatí s dôrazom na prevenciu a podporu zdravia mladej generácie.

V rámci zdravotno- výchovného pôsobenia na širokú verejnosť, zameraného najmä na deti a mládež, ako aj v rámci jej informovanosti, pracovníci jednotlivých odborov HDM taktiež spolupracovali s masovo – komunikačnými prostriedkami v oblasti problematiky školského stravovania, zákazu prevádzky školských zariadení z dôvodu výskytu chrípky a chrípke podobných respiračných ochorení.

Konzultačná činnosť sa týkala najmä projektovej dokumentácie na rekonštrukciu predškolských a školských objektov, posudzovania prevádzkových poriadkov, zavádzania správnej výrobnéj praxe v spoločnom stravovaní, posudzovania podmienok zlučovania základných a materských škôl, organizovania zotavovacích akcií pre deti a mládež, podmienok spoločného stravovania, podmienok výrobnéj praxe žiakov SOŠ, ktoré prevádzkujú fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Informovanie obyvateľstva o činnosti RÚVZ sa realizuje aj vydávaním zdravotno - náučných bulletinov a publikácií.

Pracovníci odboru sa podieľajú tiež na pedagogickej činnosti. Ide najmä o zabezpečovanie odbornej praxe stážistov – lekárov LPS a hygienikov pred atestáciami, študentov bakalárskych a magisterských odborov FVZ SZU v Bratislave, o konzultačnú a oponentскую činnosť pri spracovávaní seminárnych a diplomových prác, externé vyučovanie na SZŠ a pod. Mnohí z pracovníkov odborov hygieny detí a mládeže sú členmi skúšobnej komisie na získanie odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa kontroloval aj sortiment tovaru v bufetoch a nápojových automatoch, ktorý nesmie obsahovať alkoholické nápoje, nápoje s obsahom kofeínu a chinínu a tabakové výrobky. Zároveň by tento sortiment mal byť v súlade s odporúčaniami racionálnej výživy s cieľom znižovať riziká výskytu chronických neprenosných ochorení, vrátane obezity.

2.1 Zhodnotenie stavu vyšetrených pieskovísk v roku 2013

Výkon štátneho zdravotného dozoru sa realizoval ako každoročne na vybratých detských ihriskách a pieskoviskách a jeho predmetom bola kontrola dodržiavania povinností, súvisiacich s prevádzkou pieskovísk zriadených v rámci detských ihrísk, resp. zariadení pre deti a mládež, ktoré sú povinní plniť prevádzkovatelia pieskovísk.

Počas celej sezóny 2013 boli odoberané vzorky piesku na laboratórne vyšetrenie. Celkovo bolo odobratých 612 vzoriek piesku, z ktorých požiadavkám vyhláške MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviskách nevyhovelo 63 vzoriek.

Z dôvodu prítomnosti termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov nevyhovelo 42 vzoriek.

Prítomnosť *Salmonel* a sp. Geohelmintry (vajička, larvy) bola zistená v 4 prípadoch v Bratislave, v 5 prípadoch v Žiline, v 4 prípadoch v Banskej Bystrici a až v 8 prípadoch v Nitre. Na základe zistených skutočností bol v týchto prípadoch bol vydaný zákaz používania pieskoviska do doby odstránenia nedostatkov.

Predškolské zariadenia, v ktorých bol zistený pozitívny nález na prítomnosť termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov a vajičok helmintov alebo iných vývojových štádií týchto parazitov, boli písomne alebo osobne upovedomené na túto skutočnosťou za účelom odstránenia nedostatkov a vykonania opatrení.

Čo sa týka zhodnotenia stavu pieskovísk v Bratislavskom kraji, celkový hygienický štandard areálov detských ihrísk bol vyhovujúci vo všetkých predškolských zariadeniach a na dozorovaných ihriskách. Vykonávala sa pravidelná údržba pohybových atrakcií, zabezpečovalo sa čistenie plôch vrátane kosenia trávy. Pieskoviská v kontrolovaných predškolských zariadeniach sú vo väčšine prípadov prikrývané netkanou textíliou. Vo veci nevyhovujúcich laboratórnych výsledkov boli začaté správne konania. Následne boli prijaté opatrenia na nápravu a piesok bol vymenený. V roku 2013 boli riešené 3 podnety. Vo dvoch prípadoch upozornenia na nevyhovujúce podložie pod pohybovými atrakciami a nevyhovujúcu prevádzkovú hygienu DI pri predškolskom zariadení sa nepotvrdili. V jednom prípade podnet na nevyhovujúci technický stav dvoch verejných detských ihrísk bol opodstatnený a znečistenie pieskoviska bolo potvrdené aj laboratórnym vyšetrením. Prevádzkovateľ sa zaviazal, že predmetné DI budú zrušené.

Pracovníčky oddelenia HDM v Trnavskom kraji priebehu sezóny 2013 odobrali spolu 3 vzorky piesku z pieskovísk v materských školách v okrese Trnava, Hlohovec a Piešťany (3 vzorky v júli z pieskovísk, ktoré nevyhovovali požiadavkám podľa § 3 Vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská v roku 2012) a 3 vzorky piesku z verejných pieskovísk. Všetky vzorky piesku vyhovovali, avšak bola zistená prítomnosť *Proteus vulgaris* v 1 vzorke piesku a *Citrobacter* spp. v 3 vzorkách piesku, na ktoré boli zriaďovatelia upozornení. Všetky pieskoviská boli ohradené a starostlivosť o pieskoviská bola zabezpečená poverenou osobou v zmysle vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o čistení a udržiavaní pieskoviska sa viedli záznamy.

V Prešovskom kraji v 2013 bolo vyšetrených sedem vzoriek piesku. V prípade nevyhovujúcich vzoriek boli nariadené opatrenia, ktoré mali zaručiť kvalitu piesku v zmysle Vyhlášky 521/2007 Z. z.. Opakované odbery nepotvrdili predchádzajúci nález.

V Košickom kraji sú kontrolované pieskoviská nachádzajúce sa v priestoroch materských škôl a na verejných priestranstvách. V prípade zistenia prekročených limitov v ukazovateľoch kvality piesku boli aj v roku 2013 prevádzkovatelia pieskovísk písomne upozornení na túto skutočnosť, ako aj na povinnosť vykonať opatrenia za účelom odstránenia vzniknutého rizika v dôsledku mikrobiálneho znečistenia. Po vykonaní nápravných opatrení boli opakovane odobraté vzorky piesku.

V Nitrianskom kraji v súvislosti s výskytom nevyhovujúcich vzoriek piesku boli prevádzkovatelia upozorení na povinnosť vykonávať opatrenia smerujúce k údržbe pieskovísk a zabezpečovať pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie piesku v pieskoviskách pitnou vodou alebo vodou zodpovedajúcou požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie najmenej raz za dva týždne počas sezóny. V rámci ŠZD bol vykonaný kontrolný odber vzoriek piesku z pieskovísk, ktoré nevyhovovali ustanoveniam platnej legislatívy. Na základe laboratórnych analýz odobratých vzoriek boli prekročené najvyššie prípustné množstvo termotolerantných kólikiformných baktérií a 6 vzoriek pre prítomnosť fekálnych streptokokov. Mikroorganizmy rodu *Salmonella* sp., vajíčka geohelminčov alebo iné vývojové štádiá týchto parazitov boli zistené v 8 vzorkách.

V Žilinskom kraji oproti predchádzajúcemu roku došlo k zlepšeniu hygienickej kvality piesku v predškolských zariadeniach a pieskovisk zriadených v rámci občianskej vybavenosti mesta. V roku 2013 bolo odobratých 118 vzoriek piesku v predškolských zariadeniach a z pieskovisk zriadených v rámci občianskej vybavenosti mesta. Z tohto počtu bolo nevyhovujúcich 5 vzoriek pre prítomnosť geohelminčov. Po zistení bola ihneď vykonaná náprava – výmena piesku v celom pieskovisku. RÚVZ so sídlom v Žiline a Dolnom Kubíne sa v roku 2013 zapojili do kontrolnej akcie Slovenskej obchodnej inšpekcie zameranej na bezpečnosť detských ihrísk nachádzajúcich sa v areáloch materských škôl. V rámci uvedenej kontrolnej akcie bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 10 predškolských zariadeniach a odobratých bolo 11 vzoriek piesku na mikrobiologické vyšetrenie.

Pri výkone ŠZD v Banskobystrickom kraji boli zisťované čiastočné nezhody s požiadavkami vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z. z., a to hlavne v oblasti požiadaviek na pravidelné polievanie, vedenie príslušnej dokumentácie a ochrany pred možným parazitárnym znečistením. Pozitívne je možné hodnotiť snahu prevádzkovateľov o zabezpečenie čistoty piesku tým, že sa 1x ročne vymieňa a situáciu pri ochrane pieskovísk pred parazitárnym a mikrobiálnym znečistením, čo konštatuje RÚVZ Banská Bystrica a Rimavská Sobota. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa zlepšuje situácia pri ochrane pieskovísk, eviduje sa častejšie prekrývanie pieskovísk.

Oddelenie hygieny detí a mládeže v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne zabezpečuje štátny zdravotný dozor nad dodržiavaním povinností súvisiacich s prevádzkou pieskovísk zriadených v rámci detských ihrísk a vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež. Odborní zamestnanci odd. HDM vykonali v sezóne roku 2013 hygienické previerky vo vybraných materských školách prevádzkujúcich pieskoviská, so súčasným odberom vzoriek piesku na laboratórnu analýzu. Z celkového počtu 15 vyšetrených vzoriek všetky vzorky vyhovovali mikrobiologickým a biologickým požiadavkám.

Počet nevyhovujúcich vzoriek piesku v r. 2013

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:		
		Termotolerantné a koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp. Geohelminty (vajíčka, larvy)
Košice	83	1	2	0
Žilina	118	0	0	5
Prešov	147	10	4	0
Nitra	119	8	6	8
Trenčín	15	0	0	0
Banská Bystrica	82	5	4	4
Trnava	6	0	0	0
Bratislava	42	1	1	4
Spolu	612	25	17	21

2.2 Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2013

Realizácia školského mliečného programu bola na jednotlivých školách realizovaná podľa NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách a od septembra 2009 v súlade s NV SR č. 342/2009 Z. z., ktoré doplnilo predchádzajúce nariadenie (ďalej len „NV SR č. 339/2008 Z. z.“), ako aj v súlade s metodickým usmernením Ministerstva školstva SR č. 12/2008 a č.16/2009 vydaným k týmto nariadeniam vlády SR.

V prevažnej väčšine škôl školský mliečny program zabezpečovali pracovníci zariadení školského stravovania. Celkove sa do ŠMP v roku 2013 zapojilo 2220 škôl v 8 krajoch.

Na území Bratislavského kraja mliečny program v školskom roku 2012/2013 bol zabezpečovaný štyrmi spôsobmi: podávanie mliečnych výrobkov v rámci desiat; realizovaním školského mliečného programu cestou Tatranskej mliekarny, a.s. Kežmarok podávaním mlieka a mliečnych výrobkov ako súčasť pokrmov v rámci obeda, desiatej a olovranu; cestou firmy Danone ako program s názvom „Školská mliečna liga“ a ako tzv. „Rajo brejky“ firmou a.s. RAJO - formou mliečného automatu za pomoci čipovej karty. V ponuke boli jogurty rôznej chuti a 200 ml. tetrapakové balenie ochuteného mlieka (kakaové, vanilkové a ovocné). V porovnaní s minulým rokom klesol počet škôl zapojených do

mliečného programu, ale stúpol počet o školské jedálne, ktoré sa v minulom roku nevykazovali.

V Banskobystrickom kraji sa školský mliečny program realizoval v prevažnej miere v spolupráci s dodávateľom Tatranskou mliekarňou TAMI a.s., Kežmarok a Mliekarňou Bánovce nad Bebravou a Selčianska mliekareň, Selce. Školy sa riadili metodickým usmernením, ktoré rieši okrem organizácie mliečného programu aj hygienické požiadavky pre manipuláciu s mliečnymi výrobkami.

Niektoré základné školy sú zapojené do projektu Školská mliečna liga Danone. Sortiment desiaty je pestrý, každý deň iný mliečny výrobok Danone. Naďalej je zaznamenávaný výraznejší záujem o realizáciu ŠMP formou automatov. Týmto spôsobom sa ŠMP realizuje pomocou mliečných automatov firmy Rajo a.s..

V roku 2013 sa do školského mliečného programu zapojilo z celkového počtu 34 ŠJ pri ZŠ len 17 a všetky MŠ (58) na území mesta Košice. V ZŠ sa školský mliečny program realizoval formou doplnkového stravovania - mliečne desiaty podávané v ŠJ. Realizáciu školského mliečného programu v týchto zariadeniach zabezpečujú zamestnanci stravovacieho zariadenia. Oproti predošlým rokom došlo k značnému zlepšeniu v tejto oblasti (ale len na území mesta Košice), čo je vidieť hlavne na počte detí zúčastňujúcich sa mliečného programu. Z celkového počtu ZŠ (68) na území okresu Košice - okolie je do mliečného programu zapojených len 9 ŠJ pri ZŠ a 8 MŠ.

V Žilinskom kraji je mliečny program postupne zavádzaný na jednotlivých školách v rámci školského stravovania (mlieko podávané po obede alebo formou ako mliečna desiata pre žiakov ZŠ, resp. počas celého dňa pre deti MŠ) alebo vo väčšine prípadov formou predaja mliečných výrobkov z mliečných automatov RAJO, resp. DANONE. V porovnaní s predchádzajúcimi školskými rokmi stúpol záujem o školský mliečny program. Pri ŠZD v súvislosti so školským mliečnym programom neboli zistené výrobky po dátume minimálnej trvanlivosti, taktiež neboli zistené problémy so skladovaním a likvidáciou odpadu. Pracovníci, manipulujúci s mliekom, sú zdravotne a odborne spôsobilí.

V Trenčianskom kraji oproti minulému roku došlo k vzostupu zariadení školského stravovania, ktoré pre svojich stravníkov ponúkajú mliečny program a mliečnu stravu konzumujú aj deti, ktoré sa inak nestravujú v školskej jedálni. Mlieko sa podáva v niektorých zariadeniach počas veľkej prestávky spolu s pečivom, s nátierkou alebo sa podáva každému stravníkovi 0,25 l mlieka k obedu. Mlieko a mliečne výrobky do školských zariadení sú distribuované z TAMI Kežmarok, Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok a z MILSY, a.s. Bánovce nad Bebravou. Pokračuje sa aj v realizácii automatov na mliečne nápoje v rámci vládou podporovaného programu, ako napr. Acidko. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach školského stravovania, boli kontrolované podmienky skladovania a manipulácie s mliekom, dodržiavanie dátumov minimálnej trvanlivosti, zdravotná a odborná spôsobilosť pracovníkov manipulujúcich s mliekom atď., pričom neboli zistené nedostatky.

V Trnavskom kraji v roku 2013 bol zaznamenaný zvýšený záujem o Školský mliečny program na školách. Realizuje sa prostredníctvom mliečných automatov (firma RAJO) s ponúkaným sortimentom mliečných výrobkov – 3 druhy ochuteného mlieka (kakao, vanilka, ovocné) ďalej podávaním neobmedzeného množstva mlieka stravníkom cez dávkovače, realizáciou mliečných projektov cestou ŠJ „Organica – školské mlieko“ a „ Mliečna liga“ spoločnosti DANONE, v rámci ktorých sa žiakom – stravníkom distribuuje mlieko a jogurty vydávané v školských jedálňach.

V Nitrianskom kraji zabezpečuje dodávanie prevažne Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok a podávanie mliečných výrobkov zabezpečujú v školách zamestnanci zariadení školského stravovania. Spoločnosť Rajo realizuje inovatívny mliečny program určený pre základné a stredné školy prostredníctvom chladiacich mliečných automatov, ktorý prináša atraktívne riešenie pre deti a nenáročné pre školu. Spoločnosť Danone naďalej uskutočňovala

celoslovenský projekt Školská mliečna liga. V zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ Komárno sa vyskytol problém s podávaním mlieka a mliečnych výrobkov priamymi výrobcami mlieka v surovom stave.

V Prešovskom kraji v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školských stravovacích zariadeniach pracovníci oddelenia HDM pravidelne sledovali podiel mlieka a mliečnych výrobkov v každodennej strave detí predškolského a školského veku. Pri hygienických preverkách bola zároveň sledovaná aj realizácia školského mliečného programu na základných školách v súlade s metodickým pokynom MŠ SR č. 1227/1999 – 4 z 30. júla 1999 na organizáciu a výkon školského mliečného programu. V tomto školskom roku sa mliečny program realizoval v 38 školských stravovacích zariadeniach pri ZŠ a 24 školských stravovacích zariadeniach pri MŠ. Podávanie mliečnych desiat zabezpečujú zamestnanci školských stravovacích zariadení, ktoré majú vyhovujúcu odbornú a zdravotnú spôsobilosť. Na skladovanie mlieka a mliečnych výrobkov sa využívajú chladiace zariadenia v stravovacích prevádzkach a pri ich uchovávaní neboli zistené závažnejšie hygienické nedostatky.

Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2013#

Druh zariadenia	Počet škôl, zapojených do školského mliečného programu	Podmienky	
		vyhovujú (počet)	nevyhovujú (počet)
MŠ	1044	1044	-
ZŠ	821	821	-
SŠ	67	67	-
Iné	288	288	-
Spolu	2220	2220	-

2.3 Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný prioritne na overovanie zloženia sortimentu z hľadiska výživovej hodnoty a prítomnosti alkoholických, kofeínových a chinínových nápojov a tabakových výrobkov.

Opakovane bol zisťovaný predaj bagiet, ktoré neboli označené podľa v súčasnosti platnej legislatívy, predaj lahôdkových šalátov po uplynutí doby spotreby, nevhodné skladovanie surovín a nedodržovanie zásad správnej výrobných praxe, nedodržovanie osobnej hygieny zamestnancov, ako aj prevádzkovanie bufetu bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva.

V prevažnej miere je v ponuke bufetov nasledovný sortiment: bagety, obložené rožky, pečivo a koláče rôznych druhov, osúchy, balené nealko nápoje, balené keksíky, sporadicky ovocie, výnimočne mliečne výrobky, cukrovinky v originálnom balení a rôzne slané pochutiny. Čerstvé ovocie sa ponúka ojedinele a zelenina v prevažnej miere len ako príloha v bagetách z dôvodu nezáujmu konzumentov. Vysokoškolské bufety majú sortiment rozšírený o predaj hotových jedál, ktoré sú pripravované priamo v zariadeniach, resp. sú dovážané. V súčasnosti taktiež nie je doriešený problém predaja alkoholických nápojov vo vysokoškolských bufetoch v objektoch škôl.

Je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že najmä v posledných rokoch, ako vyplýva zo skúseností odb. pracovníkov pri výkone ŠZD, resp. z monitoringu stravovacích zvyklostí - so stúpajúcim vekom pribúda počet detí, ktoré si takmer denne kupujú jedlo v školských bufetoch a naopak, klesá počet detí, ktoré sa **pravidelne** stravujú v zariadeniach školského stravovania. V danom kontexte je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť sortimentu v uvedených zariadeniach.

Sortiment ponúkaný v školských bufetoch je potrebné prehodnocovať aj v súlade s odporúčaniami prijatých vládnych programov – Národného programu prevencie obezity, Aktualizovaného programu ozdravenia výživy obyvateľov SR a Programového vyhlásenia vlády SR.

Ojedinele sa vyskytli prípady nedodržania teplotných reťazcov v chladiacich zariadeniach a nedostatkov v úrovni prevádzkovej hygieny, za čo boli prevádzkovateľom uložené blokové pokuty.

Odborní pracovníci sa v rámci výkonu ŠZD v bufetoch zamerali tiež na kontrolu predaja tabakových výrobkov v rámci ponúkaného sortimentu, pričom vo väčšine prípadov kontrolovaných bufetov nebolo zistené porušenie zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

Počet kontrol sortimentov v školských bufetoch v rámci jednotlivých krajov Slovenska, ako aj pokuty a opatrenia sú uvedené v tabuľke.

Kontroly a opatrenia v rámci zhodnotenia sortimentu v školských bufetoch 2013

KRAJ	POČET KONTROL	POČET POKÚT	POČET OPATRENÍ
Bratislavský	85	5	
Banskobystrický	118	1	1
Nitriansky	92		
Trnavský	117	1	1
Trenčiansky	80		
Žilinský	100		
Košický	64	1	2
Prešovský	77		

3 Štátny zdravotný dozor

Činnosť odborov hygieny detí a mládeže bola vykonávaná v roku 2013 v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Riešené problematiky boli tak ako po iné roky veľmi rôznorodé, oblasť výkonu štátneho zdravotného dozoru bola v danom kontexte zameraná najmä na: úroveň sanitácie v jednotlivých zariadeniach, dodržiavanie pitného režimu, vykonávanie ranného filtra v predškolských zariadeniach, kontrolu životných a pracovných podmienok detí a mládeže, dodržiavanie zákazu fajčenia v zariadeniach pre deti a mládež, dodržiavanie požiadaviek na výchovno-vzdelávaciu činnosť detí a mládeže, ich denného a pohybového režimu, dodržiavanie povinností prevádzkovateľov súvisiacich s prevádzkou pieskovísk a vonkajších priestorov predškolských zariadení, dodržiavanie požiadaviek pri práci mladistvých, zabezpečenie správnej výživy, stravovanie detí a mládeže v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež, plnenie povinností súvisiacich s ochranou, podporou a rozvíjaním zdravia u detí a mládeže, plnenie povinností prevádzkovateľov v súvislosti so

systematickou kontrolou kvality pitnej vody v zariadeniach pre deti a mládež zásobovaných vodou z IVZ, na hodnotenie úrovne spoločného stravovania a dodržiavanie zásad správnej výrobnjej praxe.

V rámci samostatnej úlohy „Objektívizácia expozície a hodnotenie styrenu vo vnútornom prostredí vybraných MŠ v súvislosti s použitím polystyrénových a polyesterových materiálov“ boli vo vybraných 5 súkromných predškolských zariadeniach Bratislavského kraja (v herniach a spálňach) merané organické prchavé látky (benzén, toluén, styren, p+m-xylén, o-xylén), ktorých limitné hodnoty neboli prekročené.

Dlhodobu nevyhovujúca situácia je na úseku vysokoškolských domovov mládeže, kde sa vyskytujú pretrvávajúce nedostatky v stavebno – technickom stave budov, pričom tieto zariadenia nedostatočne pokrývajú požiadavky na ubytovanie študentov a dochádza k prekračovaniu ich kapacity.

Pozitívne možno v tejto súvislosti hodnotiť realizáciu novostavieb, rozšírenie, adaptáciu a modernizáciu škôl a rekonštrukciu škôl a školských zariadení, najmä výmenu strešných krytín, tepelnú izoláciu objektov, výmenu okenných otvorov a dverí a pod.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež bol zaznamenaný ďalší negatívny trend- niektorým školám sa síce podarilo vybaviť aspoň časť učebni novými typmi školského nábytku, ale tento často nezodpovedá antropometrickým požiadavkám danej vekovej skupiny detí. Tým dochádza ku kumulácii ďalších faktorov, potenciujúcich statickú a neuropsychickú záťaž detí v rámci vyučovania. Dlhodobu sa zo strany pedagógov podceňuje význam psychohygienických zásad pri organizácii vyučovacieho procesu.

Odborní pracovníci sa počas výkonu ŠZD zameriavali hlavne na komplexné hodnotenie zariadení pre deti a mládež, na posudzovanie reprofilizácie predškolských a školských zariadení s minimálnymi stavebnými zásahmi do priestorového usporiadania a technického vybavenia, na navrhovanie a presadzovanie opatrení na znižovanie pôsobenia negatívnych vplyvov prostredia na zdravie detí a mládeže s ohľadom na zabezpečenie správnych podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a režimu práce a odpočinku, kvality stravovania (vrátane kontroly zavádzania systému správnej výrobnjej praxe – HACCP), rekreácie a telesnej výchovy s efektom zvyšovania odolnosti, objektívizáciu faktorov prostredia formou odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie, poskytovanie poradensko-konzultačnej činnosti a pod. Jedným zo závažných problémov v rámci výkonu ŠZD je absencia hygienických kritérií u niektorých nových netradičných typov zariadení sociálnej starostlivosti. Opakovane sa pracovníci odborov HDM pri výkone ŠZD stretávali s problémami pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež, nakoľko tieto nie vždy obsahovali všetky požadované náležitosti v zmysle v súčasnosti platnej legislatívy. Osobitná pozornosť v rámci výkonu ŠZD bola venovaná najmä úrovni sanitácie v jednotlivých zariadeniach, vykonávaniu tzv. ranného filtra v materských školách a dodržiavaniu zákazu fajčenia v týchto zariadeniach.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odborní pracovníci počas roka opakovane riešili opodstatnené podnety, napr. v súvislosti s prevádzkovaním prevádzkarní starostlivosti o deti vo veku do 6 rokov, špeciálnych materských škôl a zotavovacích podujatí bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, resp. tieto zariadenia vykazovali nedostatky prevádzkového charakteru.

Opakovaným nedostatkom pri kontrole zariadení školského stravovania je nevyhovujúca osobná a prevádzková hygiena v rámci týchto zariadení, často boli prešetrované opodstatnené podnety súvisiace s výskytom cudzích predmetov v podávanej strave (vlasy, mihalnice a pod.).

Pokiaľ ide o chorobnosť na pedikulózu v zariadeniach pre deti a mládež, v r.2013 bol na niektorých základných školách zaznamenaný zvýšený výskyt tohto akútneho prenosného parazitárneho ochorenia. Epidemiologická situácia v tejto súvislosti je dlhodobu nepriaznivá

najmä na tých školách, kde sa pri výskyte ochorenia nezabezpečia represívne protiepidemické opatrenia, najmä izolácia chorých detí až do ich úplného vyliečenia.

Jednou zo sledovaných oblastí je tiež problematika zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby v zariadeniach pre deti a mládež.

ODBORNÁ ČASŤ

1 Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež

Prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku, prevádzkarne výchovy a mimoškolského vzdelávania, materské školy (MŠ).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov predškolských zariadení je uvedený v tab. č. 3.

Súkromné detské jasle a opatrovateľské centrá boli v prevažnej miere zriaďované v objektoch bývalých rodinných domov, ktorých priestory boli rekonštrukciou dispozične prispôbované novému účelu. Stravovanie detí prevádzkovatelia zabezpečovali vo vlastných stravovacích zariadeniach, alebo dovozom stravy z iného účelového zariadenia.

S príchodom novej legislatívy na úseku školstva bola v mnohých prípadoch opakovane prehodnocovaná kapacita predškolských zariadení. V tejto súvislosti zaznamenávame snahu o vytvorenie nových oddelení a zapísanie vyššieho počtu detí do MŠ vzhľadom na nedostatočné kapacity týchto zariadení a stúpajúci počet detí. V niektorých zariadeniach boli vytvorené nové oddelenia s poldennou prevádzkou, ďalej boli zrealizované prístavby pre nové triedy alebo boli využité adaptované priestory základných škôl.

Vo vybraných materských školách sa nepravidelne realizuje prevádzka tzv. soľných izieb s pozitívmi klimatického roztoku Somadrin.

V priebehu roka 2013 boli na viacerých oddeleniach a odboroch HDM zaznamenané podnety, týkajúce sa zvýšeného výskytu zavšivenia v materských školách. Z uvedeného dôvodu boli upozornení prevádzkovatelia zariadení ako aj riaditelia MŠ na epidemiologickú charakteristiku ochorenia a zároveň boli vyzvaní k aktívnej spolupráci, smerujúcej k zlepšeniu epid. situácie vo výskyte toho parazitárneho ochorenia.

Odborní pracovníci sa naďalej pomerne často stretávajú s nevhodnými mikroklimatickými podmienkami vo vnútornom prostredí budov. Príčinou takto zníženej kvality vnútorného ovzdušia je najmä vek, zlý technický stav a nedostatočná tepelná a vlhkostná izolácia objektov. Pri takomto zistení sa následne vykonáva objektivizácia mikroklimatických podmienok zariadenia, a vo väčšine prípadov je konštatované prekročenie limitných hodnôt mikrobiologických a biologických limitných ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov. Po následnom vykonaní sanačno – stavebných úprav sa mikroklimatická situácia v zariadeniach prevažne výrazne zlepšila. V uvedených zariadeniach sa priebežne vykonáva zvýšený štátny zdravotný dozor. V záujme zlepšenia kvality prostredia niektoré predškolské zariadenia uskutočňujú v závislosti od svojich finančných možností postupnú revitalizáciu vonkajších areálov s inštaláciou pohybových atrakcií v súlade s normami EÚ.

Napriek horeuvedeným nedostatkom je celková úroveň prevádzkovej hygieny priestorov predškolských zariadení legislatívne vyhovujúca a celkový hygienický štandard zariadení je i napriek nedostatku finančných prostriedkov primeraný, udržiavaný aj svojpomocne v spolupráci s rodičmi a sponzormi.

Všeobecne možno konštatovať, že na úseku materských škôl v r.2013 neboli zistené také nedostatky, ktoré by priamo ohrozovali zdravie detí.

Základné školy (ZŠ).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov ZŠ vykazuje tab. č. 3.

Úroveň prevádzky školských zariadení sa v posledných sledovaných rokoch podstatne zlepšuje vďaka prísunu finančných prostriedkov z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, z eurofondov a vďaka rôznym projektom, do ktorých sú školy zapojené. V niektorých prípadoch boli finančné prostriedky na údržbu a opravy poskytnuté aj zo strany zriaďovateľov zariadení.

V niektorých základných školách bol počas roka 2013 zaznamenaný pretrvávajúci havarijný stav objektov a ich vybavenia. Zodpovední zástupcovia obcí sa dlhodobo zaoberajú danou problematikou a v rámci predložených projektov sa snažia získať finančné prostriedky na rekonštrukciu. Plnenie opatrení, uložených pri výkone ŠZD, nie je vždy v súlade so stanovenými termínmi vzhľadom na nedostatok financií.

Vyučovací proces sa skvalitňuje (digitalizácia, využívanie PC a iných názorných pomôcok), zvýšený dôraz sa kladie na kvalitu pohybovej aktivity žiakov (výstavba nových telocviční, rekonštrukcie starých telocviční a vonkajších areálov, výstavba viacúčelových ihrísk a pod.) V priebehu roka 2012 sa evidovalo postupné vylepšovanie stavu niektorých objektov prostredníctvom ich rekonštrukcie a zakúpenia nového materiálne - technického vybavenia na základe vykonaných komplexných kontrol, ktorých účelom bolo posúdiť celkový technický stav budov. U viacerých škôl dochádza k čiastočnej obnove, rekonštrukcii a modernizácii objektov a vnútorného vybavenia.

Postupne sa zlepšujú mikroklimatické podmienky vďaka výmene okien a odstráneniu zatekania do priestorov budov opravou strechy.

V niektorých základných školách i napriek snahe prevádzkovateľov získať prostriedky z európskych fondov dodnes chýbajú kryté telovýchovné zariadenia. Hodiny telesnej výchovy sa vyučujú provizórne na chodbách, prípadne na školskom dvore alebo na ihrisku.

V zimných mesiacoch opakovane dochádza k problémom s vykurovaním výučbových priestorov najčastejšie v dôsledku porúch starších kotolní. Pri opodstatnených podnetoch boli prevádzkovateľom škôl uložené opatrenia, ktoré zabezpečili dosiahnutie nápravy tak, aby bola dodržaná v súčasnosti platná legislatíva.

Pozitívne možno hodnotiť prístup prevádzkovateľov školských zariadení k zdravotno-výchovnému programu, v rámci ktorého uplatňujú prvky environmentálnej, ekologickej a zdravotnej výchovy v systéme vyučovania. Tento pozitívny trend spočíva v zapájaní sa škôl do projektu „Školy podporujúce zdravie“.

Dlhodobo pretrváva problém s optimálnym zostavovaním rozvrhov hodín, keďže školy nie sú schopné vzhľadom na zaradovanie väčšieho počtu predmetov s vyššou obťažnosťou dodržať fyziologickú krivku výkonnosti žiakov a študentov.

Z dlhodobého pohľadu je možné hodnotiť situáciu na základných školách ako postupne sa zlepšujúcu. Školy vo väčšine prípadov disponujú dostatkom prevádzkových priestorov, hoci v starších typoch škôl sú problémy s priestorom určeným napr. pre šatne detí, tiež chýbajú dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí a zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, miestnosti pre upratovačku, problematické sú často priestory dielni. Celkovo možno konštatovať, že hygienická úroveň škôl je na dobrej úrovni, občas sa vyskytnú drobné nedostatky, u ktorých sa nepredpokladá nepriaznivý vplyv na zdravie detí.

Gymnázia, stredné odborné školy a konzervatóriá

Prehľad o hygienickej úrovni objektov je uvedený v tab. č. 3.

Možno konštatovať, že v oblasti stredného školstva sa finančná situácia mierne zlepšila, podmienky prevádzky a výskyt zdravotno - hygienických nedostatkov v objektoch gymnázií a stredných odborných škôl sú porovnateľné so súčasnou úrovňou prevádzky základných škôl.

Pozitívne zmeny sa týkajú najmä výmeny podláh vo vnútorných priestoroch starších budov, zateplovanie obvodových plášťov, budovanie bezbariérových vstupov do objektov,

inštalácia zariadení osobnej hygieny pre imobilných študentov, maľovky a pod., v závislosti od finančných možností toho - ktorého zariadenia.

Väčšina dozorovaných stredných škôl zodpovedá všetkým stanoveným hygienickým požiadavkám. Situácia sa mierne zlepšuje, pokiaľ ide o budovanie športových areálov, pribúdajú viacúčelové školské ihriská.

Jazykové školy

Hygienická úroveň prevádzky je vo väčšine zariadení vyhovujúca, stavebno – technické podmienky objektov zodpovedajú legislatívnym požiadavkám. Sporadicky sa vyskytujúce drobné nedostatky nepredstavujú reálne riziko ohrozenia zdravia detí.

Praktické vyučovanie (Pracoviská praktického vyučovania a strediská praktického vyučovania)

Podľa § 43 školského zákona je praktické vyučovanie neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy žiakov na SOŠ a konzervatóriách. Hlavnými formami PV sú odborný výcvik, odborná a lebo umelecká prax a praktické cvičenie.

Praktické vyučovanie sa uskutočňuje skupinovú formou v školách, v SPV, v školských zariadeniach a zdravotníckych zariadeniach, alebo individuálne na pracoviskách praktického vyučovania a pracoviskách iných právnických alebo fyzických osôb. Je teda zamerané prevažne na jednotlivca, resp. na malé skupinky študentov tak, aby úroveň vyučovania bola čo najvyššia. Napriek často ohlasovanému záujmu o absolventov odborných škôl je sústavne zaznamenaný nižší počet študentov na odborných školách.

Možno konštatovať, že podmienky práce sa oproti predchádzajúcemu roku výraznejšie nezmenili. Miera fyzickej záťaže je primeraná charakteru vykonávanej práce. Osnovy MŠVVaŠ SR, určujúce rozsah, povahu práce a dĺžku prac. času, sa dodržiavajú. Žiaci sa nezúčastňujú vyhlásených rizikových prác. Strediská odbornej praxe, ktoré sú súčasťou stredných odborných škôl, sú na dobrej úrovni.

V rámci výkonu ŠZD pracovníci odborov/ oddelení HDM usmerňovali majstrov odborného výcviku k dodržiavaniu právnych predpisov na ochranu zdravia pri práci mládeže, ako aj iných predpisov na úseku ochrany zdravia pri poskytovaní služieb obyvateľstvu počas prevádzky pracoviska praktickej výučby.

Prevádzkovatelia PPV sú vo vzťahu k študentom povinní plniť všetky povinnosti na zaistenie ich bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Počas výkonu ŠZD neboli konštatované žiadne zásadné porušenia v súčasnosti platnej legislatívy na úseku praktického vyučovania.

Špeciálne školy

Do tejto kategórie zariadení zaraďujeme školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami (žiaci s mentálnym, telesným postihnutím, syndrómom autizmu, s narušenou komunikáciou, s vývinovými poruchami správania a pod.). Patria sem tiež MŠ, ZŠ, resp. SŠ so špeciálnymi integrovanými triedami, ktoré v plnej miere rešpektujú špecifiká výchovno – vzdelávacieho procesu žiakov (študentov) s konkrétnym postihnutím.

Situácia na úseku špeciálnych škôl je pomerne zložitá pokiaľ ide o ich hygienické podmienky. Tieto zariadenia sú v niektorých prípadoch situované buď v starších, adaptovaných, resp. neúčelových priestoroch, patriacich do skupiny zariadení „C“, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie.

Ide o dlhodobý problém, ktorý sa nedarí koncepčne riešiť z dôvodu náročnosti priestorových a finančných požiadaviek, na základe čoho sa termíny požadovaných nápravných opatrení neustále posúvajú.

Fakulty VŠ

K 1.9.2013 je na Slovensku evidovaných 142 fakúlt VŠ.

Na úseku vysokého školstva možno hodnotiť situáciu v zariadeniach jednotlivých fakúlt ako priaznivú, v súčasnosti ani jedno zariadenie nie je zaradené do kategórie „C“, kde by sa dal predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie študentov.

Podmienky na vzdelávanie a prípravu vysokoškolských študentov sa v posledných rokoch výrazne zlepšujú.

Pribúdajú nové priestory na výučbu študentov a postupne sa zvyšuje kapacita ubytovacích priestorov.

Zariadenia a prevádzky mimoškolskej výchovy a vzdelávania, Základné umelecké školy

Do tejto kategórie zariadení patria *školské kluby, centrá voľného času a školské strediská záujmovej činnosti*.

Všetky dozorované zariadenia majú vytvorené vhodné podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie praktických zručností detí a mládeže a podieľajú sa na formovaní návykov aktívneho a zmysluplného využívania voľného času.

Nakoľko školské kluby sú súčasťou základných škôl, zlepšenie, resp. zhoršenie podmienok ich prevádzky úzko súvisí s celkovým štandardom príslušnej školy.

Centrá voľného času majú celoročnú činnosť s bohatou krúžkovou aktivitou. Okrem iného usporadúvajú prímestské rekreácie počas jarých a letných prázdnin, ktoré majú veľmi dobrý hygienický štandard.

Ubytovacie zariadenia

Vo všeobecnosti sa na úseku ubytovacích zariadení v predchádzajúcom roku nepodarilo úplne doriešiť uplatňovanie prijatej vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia, hlavne pokiaľ ide o rešpektovanie veľkosti plôch, kapacitu zariadení na osobnú hygienu a počet ubytovaných v izbách.

V rámci vykonávania cieleného ŠZD a objektivizácie úrovne upratovania a udržiavania ubytovacích priestorov formou zistenia množstva alergénov roztočov v prachu, bolo v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež Banskobystrického kraja (v 2 študentských domovoch a v 4 školských internátoch) v mesiaci septembri 2013 odobratých celkovo 30 vzoriek prachu z posteľových matracov, ktoré boli objektívne laboratórne vyšetrené. Z celkového počtu vzoriek, vyšetrovaných na obsah guanínu, bolo vyhovujúcich 7 vzoriek, t.j. prítomnosť roztočov nebola potvrdená, ostatné vyšetrované vzorky nevyhoveli požiadavkám platnej legislatívy (vyhláška MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia). V ďalšom ubytovacom zariadení pre VŠ bolo odobratých 12 vzoriek zlepov na zistenie prítomnosti pľoch, s negatívnym výsledkom.

Zariadenia sociálnych služieb a zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Napriek skutočnosti, že tieto zariadenia sú pomerne často situované v starších, resp. adaptovaných objektoch, priebežne sa v závislosti od pridelených finančných prostriedkov vylepšujú prevádzkové podmienky postupnou rekonštrukciou vnútorných a vonkajších priestorov.

Medzi zariadenia s dlhodobou starostlivosťou patria aj zariadenia na vykonávanie opatrení sociálno - právnej ochrany a soc. kurately - detské domovy a krízové strediská. Pribúda detských domov tzv. rodinného typu, kde sa výchova zverených detí uskutočňuje

v komornom prostredí v bytových bunkách, resp. v malých bytových jednotkách, imitujúcich klasické rodinné prostredie.

Všetky kontrolované zariadenia v základných rysoch spĺňajú legislatívne požiadavky a vykazujú primeraný hygienický štandard z hľadiska stavebno – technických podmienok a úrovne prevádzky v sledovaných ukazovateľoch o.i. aj s ohľadom na špecifický psychosociálny status klientov, resp. detí a mladistvých, ktorí sú v týchto zaradeniach umiestnení.

Špeciálne výchovné zariadenia

Zaraďujeme sem zariadenia výchovnej prevencie a náhradnej výchovy, ich celková hygienická situácia je vo všeobecnosti primeraná.

Prioritným cieľom činnosti uvedených zariadení je poskytnutie bezplatnej odbornej pomoci deťom, žiakom, študentom, ich zákonným zástupcom, školám a iným školským zariadeniam s regionálnou a nadregionálnou pôsobnosťou.

Telocvične pri školách

Odborní pracovníci vykonali v mesiaci apríl r.2013 mimoriadne ciele kontroly vonkajších a vnútorných priestorov určených na výučbu TV. Aj na základe jej výsledkov možno konštatovať, že sa postupne vylepšujú podmienky na TV aktivitu detí a žiakov, budujú sa multifunkčné ihriská a posilňovne. Doteraz však evidujeme viacero škôl, v ktorých napriek snahám získať prostriedky z eurofondov chýbajú kryté TV zariadenia a hodiny TV sú vyučované provizórne na chodbách škôl, resp. na školskom dvore alebo ihrisku.

Nedostatky boli zisťované najmä pokiaľ ide o intenzitu umelého osvetlenia, opotrebované podlahy športovísk a nedostatky v šatniach a zariadeniach osobnej hygieny, plesnivenie stien a stropov následkom výmeny okien za plastové, resp. nevyhovujúce priestorové usporiadanie a funkčné členenie priestorov na výučbu TV.

Napriek skutočnosti, že mnohé základné školy disponujú vlastným TV zariadením, evidujeme nedostatočnú pohybovú aktivitu u detí a mládeže, vo všeobecnosti je podpora športu a pohybových aktivít riešená len okrajovo.

Ostatné

Do tejto skupiny zaraďujeme napr. centrá pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie, centrá špeciálno - pedagogického poradenstva, detské integračné centrá, detské kútiky v OC, chránené dielne, baby centrá, materské centrá, detské ihriská, bazény, zdravotnícke zariadenia na rekonvalescenciu chronicky chorých detí, laktáriá, zariadenia pestúnskej starostlivosti a pod.

Vzhľadom na vysokú rôznorodosť sa každý typ v rámci uvedených zariadení posudzuje individuálne s ohľadom na jeho predmet záujmu tak, aby prevádzka korešpondovala s platnou legislatívou na úseku verejného zdravotníctva.

2 Zhodnotenie zmennosti žiakov na základných školách

Prehľad o zmennosti na ZŠ vykazuje tab. č. 5.

Na úseku ZŠ sa v roku 2013 situácia v percente zmenujúcich žiakov mierne zvýšila v porovnaní s predchádzajúcim rokom - percento zmennosti je 1,27. V roku 2012 to bolo 0,95 %. V šk. r. 2013/2014 chodí do druhej zmeny 4149 žiakov, čo je o 894 žiakov menej ako vlani.

Z celkového počtu žiakov prvých ročníkov ZŠ v SR chodí do druhej zmeny (zmenuje) o 294 prvákov menej ako v r. 2011 - zmenuje ich 818 (v r. 2012 chodilo na zmeny 784

prvákov). Počet škôl s dvojzmenným vyučovaním bol v roku 2013 47, čo je o šesť viac, ako v roku 2012.

V roku 2013 zmenovali iba žiaci v Košickom (3,46%) a Prešovskom kraji (4,2%). V ostatných krajoch žiaci nezmenujú.

3 Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Sledovaniu a kontrole zásobovania zariadení pre deti a mládež vodou určenou na ľudskú spotrebu bola aj počas roka 2013 venovaná mimoriadna pozornosť.

Požiadavky kladené na vodu, určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu, upravuje rekonštruované nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení NV SR č. 496/2010 Z. z.

V súlade s týmto nariadením bol vykonávaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach, zásobovaných z verejnej vodovodnej siete, ako aj v zariadeniach zásobovaných vodou z vlastných vodných zdrojov. Kvalita vody pre ľudskú spotrebu je pravidelne kontrolovaná a vyhodnocovaná v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.

V priebehu roka 2013 sa vo viacerých obciach Slovenska riešila dodávka pitnej vody napájaním na zdroje hromadného zásobovania, čo sa pozitívne odzrkadlilo v poklese zariadení napojených na IVZ.

Prehľad o zásobovaní pitnou vodou a jej hygienickej kvalite uvádza tab. č. 6.

V roku 2013 predstavoval počet zariadení napojených na verejný vodovod 94,61%.

Čo sa týka kvality vody, v zariadeniach zásobovaných vodou z verejného vodovodu, je situácia oproti r. 2012 nezmenená. Čo sa týka zariadení, zásobovaných vodou z individuálneho vodného zdroja, počet takýchto zariadení s nevyhovujúcou kvalitou vody predstavuje 15,24%.

V zariadeniach, ktoré sú zásobované vodou z IVZ, boli vykonávané cieľené previerky so zameraním na kontrolu dokladov o kvalite vody.

Pri zásobovaní zariadení z IVZ najčastejšie nevyhovovali odobraté vzorky pitnej vody z vlastných kovaných studní pre prekročenie limitov mikrobiologických ukazovateľov – prítomnosť koliformných baktérií, enterokokov a baktérií kultivovateľných pri 22°C.

Na základe výsledkov kontroly kvality pitnej vody odborní pracovníci systematicky upozorňujú poverených zodpovedných pracovníkov (ktorí sa starajú o IVZ) na dôležitosť pravidelnej údržby a dezinfekcie vodného zdroja a na možné zdravotné riziká, vyplývajúce z používania chemicky alebo bakteriologicky nevyhovujúcej pitnej vody. Dezinfekcia nevyhovujúcich vodných zdrojov bola opakovane prerokovaná v rámci výkonu ŠZD aj na tých obecných úradoch, pod ktoré problematické zariadenia patria.

4 Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie

V priebehu roka 2013 sa vyskytlo na Slovensku 1 ochorenie v okrese Rimavská Sobota, spôsobené konzumáciou nevyhovujúcej pitnej vody

5 Stravovanie detí a mládež

Pracovníci odborov HDM v zmysle „Dohody o spolupráci orgánov na ochranu spotrebiteľa, orgánov verejného zdravotníctva a orgánov veterinárnej a potravinovej správy“ ako aj Národného programu úradnej kontroly potravín vytvorili a štvrtročne aktualizovali zoznam kontrolovaných stravovacích zariadení, v spolupráci s odborními hygieny výživy.

Z celkového počtu 11978 zariadení (ktoré okrem svojej hlavnej činnosti zabezpečujú aj stravovanie) zabezpečuje stravovanie z vlastného stravovacieho zariadenia 4505 (37,6%) zariadení. Zariadenia, ktoré nemajú kuchyňu, stravu dovážajú (11,95%), alebo zabezpečujú stravovanie v inom zariadení (29,93 %), resp. nemajú zabezpečené stravovanie (20,51 %) - tab. č. 8a.

V zmysle Národného programu úradnej kontroly potravín sú vlastné stravovacie zariadenia zaradené do kategórií I. až V (tab. č. 8b). Stravovacie zariadenie a frekvencia previerok sa prehodnocuje nasledovne:

Počet získaných bodov	Kategória	frekvencia previerok
menej ako 101	I.	raz dvojročne až trojročne
101 – 300	II.	raz ročne
301 – 400	III.	polročne až ročne
401 – 450	IV.	štvrt'ročne až polročne
viac ako 451	V.	mesačne

Do kategórie I. je zaradených 42,69 % zariadení, do kategórie II. 54,65%, do kategórie III. 2,6 %, do kategórie IV. 0,07 % a v kategórii V. sa nenachádzajú žiadne zariadenia.

Najviac zariadení (54,65%) je zaradených do II. kategórie, to znamená, že vykazujú drobné nedostatky v prevádzke.

Rovnakým spôsobom sú kategorizované aj výdajne stravy (tab. č. 8c), kde takisto najvyššie percento (48,87%) predstavujú výdajne zaradené do II. kategórie.

Prehľad o percentuálnom zastúpení stravovaných detí a mládeže vykazuje tab. č. 8d.

Z celkového počtu 1 153 722 nami registrovaných detí v SR sa stravuje 64,19 % (t. j. o 8,51% viac ako vlani). Najmenej stravujúcich sa žiakov, resp. študentov sme zaznamenali na úseku fakúlt VŠ (32,73%) a SOŠ (34,93%).

V mesiaci máj 2013 boli vykonané mimoriadne cielené kontroly, zamerané na výsledovateľnosť mäsa, používaného na prípravu pokrmov v ZŠS. Najčastejšími nedostatkami v tejto súvislosti bolo chýbanie identifikačných znakov v dokladoch, neúplná dokumentácia o pôvode mäsa.

Situáciu v oblasti školského stravovania stále možno hodnotiť ako relatívne stabilizovanú. Napriek pretrvávajúcej pre školy nepriaznivej finančnej situácii si školské stravovanie zachováva dlhodobo svoj relatívne dobrý štandard. Čistota a hygienická úroveň zariadení školského stravovania je adekvátna, avšak pretrvávajú nedostatky spojené s nedostatočnou údržbou budov a s tým súvisiacimi stavebno- technickými problémami, s opotrebovaním kuchynského a jedálneho riadu, so zastaraným technickým vybavením a pod. Na základe výkonu ŠZD je však možné konštatovať, že sa postupne zlepšujú stavebno – technické podmienky a vybavenie technologickými zariadeniami takmer vo všetkých prevádzkach zariadení školského stravovania.

Na základe výsledkov auditov, vykonaných v zariadeniach školského stravovania možno konštatovať, že HACCP- systém zabezpečenia kontroly hygieny pri výrobe pokrmov a nápojov je vo všetkých školských stravovacích zariadeniach zavedený. Je vykonávaný na rôznych úrovniach, jeho účinnosť sa v praxi preveruje horeuvedenými auditmi.

Postupnou rekonštrukciou a obnovovaním technologických zariadení pomaly dochádza k zvyšovaniu úrovne zariadení, i keď naďalej pretrvávajú nedostatky spôsobené finančnými problémami.

V školských bufetoch pri školách rôznych typov sa zisťovala v rámci kontroly nesprávna manipulácia s epidemiologicky rizikovými pokrmami, porušovanie zásad osobnej hygieny, zmrazovanie surovín a predaj nápojov s obsahom kofeínu.

V rámci školského stravovania pracovníci odborov HDM vykonávali hodnotenie pestrosti podávanej stravy a posudzovanie zostavovania jedálnych lístkov s ohľadom na zabezpečenie vyhovujúcej biologickej a energetickej hodnoty podávanej stravy a vytvorenie optimálnych podmienok pre zdravý rast a vývoj detského organizmu. Veľký dôraz sa kládol počas výkonu ŠZD na dodržiavanie pravidelného pitného režimu v predškolských a školských zariadeniach spoločného stravovania. Okrem podávania rôznych druhov nápojov k jedlám sa akcentuje podávanie pitnej vody z vodovodu bez ochutenia, resp. s pridaním čerstvých citrusových štiav, počas celého dňa.

V spoločných stravovacích zariadeniach pre deti a mládež sa v r. 2013 vykonávala úradná kontrola potravín v zmysle zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Pri jej výkone postupovali pracovníci odboru hygieny detí a mládeže v úzkej súčinnosti s pracovníkmi odboru hygieny výživy. Zistené výsledky sú súčasťou správy, spracovanej odborom hygieny výživy. Účinnosť správnej výrobnéj praxe sa zhodnotila formou vykonania externých auditov v týchto zariadeniach.

Počas výkonu ŠZD sa najmä vo výdajných jedálňach zisťujú nedostatky v dodržiavaní teplotných režimov hotových pokrmov, prepravné obaly na stravu často nezodpovedajú požiadavkám v zmysle Potravinového kódexu ako aj prepravné vozidlá slúžiace na prepravu pokrmov, nedostatok ohrevných výdajných pultov v týchto prevádzkach a taktiež časová nedostatočnosť (nie vždy je dodržaný čas výdaja stravy.) Mierne zlepšenie situácie nastalo nákupom a používaním nerezových nádob.

Možno konštatovať, že školské stravovanie, napriek viacerým nedostatkom hlavne v materiálo-technickom zabezpečení, plní poslanie garanta racionálnej výživy detí a mládeže. Postupnou rekonštrukciou a obnovou technologických zariadení postupne dochádza k zvyšovaniu ich úrovne. Z dôvodu nenaplnenosti stravovacích kapacít pokračuje trend využívania stravovacích zariadení na prípravu a vývoz stravy pre cudzích strávníkov.

Vysoké percento stravujúcich sa detí a mládeže zaznamenávame v materských školách, naopak najnižší počet strávníkov je v stredných odborných školách. Dôvodom tejto skutočnosti je nedostatok voľného času po ukončení vyučovania, viazanosť na dopravné spoje do miesta bydliska často vo vzdialenejších lokalitách. Mnohé stredné školy zabezpečujú stravovanie svojich žiakov v inom účelovom stravovacom zariadení, kam musia dochádzať.

Aktuálnym problémom naďalej zostáva riešenie likvidácie biologického kuchynského odpadu zo ZŠS v zmysle platných legislatívnych predpisov. Počas roka 2013 prevádzkovatelia stravovacích zariadení postupne uzatvárali dohody s odberateľmi BKO.

6 Zotavovacie podujatia pre deti a mládež

V r. 2013 evidovali pracovníci RÚVZ v SR 1985 zotavovacích podujatí pre deti a mládež (tab. č. 9a a 9b). Zotavovacie podujatia prebiehali štandardne počas letných resp. zimných prázdnin, školy v prírode boli realizované počas celého roka.

Mnohí organizátori zotavovacích podujatí naďalej nedodržiavajú 30 dňové lehoty podania pred začiatkom akcie, čím je sťažené šetrenie pred vydaním rozhodnutia zvlášť v prípadoch, kedy je zariadenia zásobované vodou z vlastného vodného zdroja. Viaceré podané žiadosti taktiež neobsahujú všetky formálne náležitosti v zmysle platnej legislatívy, čo komplikuje vydanie rozhodnutí orgánov verejného zdravotníctva.

Schválené detské zotavovacie podujatia prebiehali v rekreačných zariadeniach, ktoré vyhovujú legislatívnym požiadavkám na zotavovacie podujatia. Väčšina podujatí bola organizovaná v účelových rekreačných zariadeniach, resp. v stanových táboroch.

Previerky boli vykonávané ako pred zahájením podujatia, tak aj počas samotných zotavovacích podujatí. V rámci štátneho zdravotného dozoru počas prevádzky neboli zistené závažné nedostatky, pestrosť jedálneho lístka bola vyhovujúca s dostatočným zaradením

ovocia a zeleniny, pitný režim bol dodržiavaný. Program rekreácií bol prevažne zameraný na pobyt v prírode, jazdenie na koňoch, hry, súťaže a pod.

Až na ojedinelé prípady bola na zot. podujatiach zabezpečená zdravotná starostlivosť odborne spôsobilými osobami. Organizátori disponovali kompletnou dokumentáciou o zdravotnej spôsobilosti detí na účasť na ZP od ošetrovúcich lekárov, resp. od zákonných zástupcov detí. Na začiatku ZP bol vykonávaný vstupný zdravotný filter. K dispozícii boli primerane vybavené lekárničky, v každom rekreačnom zariadení sa nachádzali samostatne vyčlenené priestory izolačných miestností s príslušenstvom. Počas ZP deti, nastavené na pravidelnú farmakologickú liečbu, túto pravidelne užívali. V priebehu letných ZP sa u detí sporadicky vyskytovali prevažne drobné úrazy a poranenia, krátkodobé bolesti hlavy, únavové sy, prechodné dyspepsie, uštipnutia hmyzom.

Hygienická úroveň ubytovacích zariadení sa zvyšuje vďaka neustále sa zvyšujúcej konkurencii medzi súkromnými prevádzkovateľmi. Nepriaznivo však hodnotíme klesajúci trend v realizovaní škôl v prírode a zotavovacích podujatí, nakoľko navýšením poplatkov za konanie sú nútené prehodnotiť svoje možnosti pri realizácii zotavovacích podujatí.

7 Celkové zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Hygienická úroveň objektov a prevádzka zariadení pre deti a mládež

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež na Slovensku je porovnateľná s minulými rokmi.

Úroveň prevádzkovej hygieny a čistoty zariadení možno vo všeobecnosti hodnotiť ako adekvátnu. Postupne sa zlepšuje situácia v zásobovaní pitnou vodou. Viaceré školy a školské zariadenia pokračovali v r. 2013 vo vylepšovaní svojho štandardu cez finančné prostriedky z operačných programov EÚ.

Nové účelové zariadenia síce nepribúdajú, ale s klesajúcim počtom žiakov sa zlepšuje priestorový komfort niektorých škôl.

Pozitívne hodnotíme stále častejšiu snahu prevádzkovateľov zariadení o budovanie bezbariérových vstupov do zariadení.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Situáciu na úseku predškolských zariadení možno hodnotiť ako uspokojivú.

- V rámci výkonu ŠZD na niektorých základných a stredných školách chýbali náležitosti PP, napr. posudky o riziku na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi, bezpečné pracovné a technologické postupy a pracovné prostriedky pre jednotlivé pracovné činnosti, chýbali informácie o nakladaní s odpadom, havarijný plán, pokyny a vybavenie pre prvú pomoc, frekvencia a spôsob školení zamestnancov. Viacero PP bolo vypracovaných vo všeobecnej rovine bez zapracovania konkrétnych podmienok školy. V posudkoch o riziku neboli dostatočne identifikované nebezpečné chemické faktory, v zozname boli zaradené karcinogénne, mutagénne, toxické a veľmi toxické látky, chýbali karty bezpečnostných údajov pre všetky uvedené látky a taktiež informácie o nakladaní s odpadom.

Práca mladistvých

- V rezorte stredného školstva možno pozitívne hodnotiť zlepšenie materiálne – technického vybavenia. Pretrvávajú však nedostatky v dodržiavaní vzdelávacích programov pri vykonávaní odborného vyučovania žiakov v súkromnom sektore z dôvodu, že praktické vyučovanie sa uskutočňuje priamo vo výrobnom procese, ktorý je prispôbený aktuálnym požiadavkám trhu.

- Pokiaľ ide o podmienky práce mladistvých v rámci prípravy na výkon povolania, viaceré školy si vytvárajú vlastné strediská praktického vyučovania a žiadajú orgán verejného zdravotníctva o vyjadrenie.

Ubytovacie zariadenia pre deti a mládež.

- Dlhodobo je zaznamenaný znížený záujem o ubytovanie stredoškolskými študentmi. Kapacity stredoškolských ubytovacích zariadení sú preto čoraz častejšie využívané vysokoškoolákmi, ktorých nároky na ubytovanie vysokoškolské internáty kapacitne nedokážu pokryť.

Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Pri výkone ŠZD v takýchto zariadeniach boli zistené nedostatky zo strany prevádzkovateľov v zabezpečení kontroly ukazovateľov kvality vody, ako aj nedostatky v prevádzkyschopnosti chlorátorov a denitrifikátorov .

Stravovanie detí a mládeže

- Naďalej sa zriaďujú školské bufety, k sortimentu ktorých sa odborne vyjadrujú pracovníci odd. HDM RÚVZ. Za problém považujeme fakt, že prevádzkovatelia bufetov sa stretávajú s nezaujmom o taký sortiment, akým je ovocie, mliečne výrobky, celozrnné výrobky a pod., preto tieto druhy potravín v ponuke často absentujú. Táto nepriaznivá situácia úzko súvisí s nízkou úrovňou vedomostí detí a mládeže, pokiaľ ide o tzv. zdravé stravovanie. Napriek tomu sa prevádzkovatelia stravovacích zariadení pre deti a mládež snažia zvýšiť ponuku ovocia a zeleniny, najmä v surovom stave v podobe šalátov v zmysle realizácie celoeurópskeho programu „Schéma školské ovocie“, zahájeného v r.2009.

Ako pozitívum možno konštatovať zlepšujúcu sa úroveň školského stravovania (v zmysle uplatňovania nových platných noriem a receptúr pre školské stravovanie), snahu naučiť deti správnym stravovacím návykom, konzumovať zdravé jedlá a prinášať do jedálneho lístka „nové chute“, na ktoré deti z domu nie sú zvyknuté.

Zotavovacie podujatia pre deti a mládež

Prevádzkovatelia zotavovacích podujatí si dôsledne neplnia zákonnú povinnosť tým, že nepožiadajú písomne najmenej 30 dní pred začiatkom konania zotavovacieho podujatia regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta zotavovacieho podujatia, o jeho posúdenie.

8 Mimoriadne protiepidemické opatrenia v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež

Epidemiologickú situáciu v roku 2013 možno charakterizovať ako dlhodobo stabilizovanú. Jednotlivé RÚVZ hlásili v rámci svojich pôsobností výskyt bežných gastrointestinálnych alebo respiračných infekcií, parazitóz typu svrab a blchy, ojedinele sa vyskytli prípady hepatitídy A. Svrabové infekcie sa opakovane vyskytovali v detských domovoch, kde najčastejšie išlo o zavlečenie ochorenia do zariadenia z rodín s veľmi nízkym sociálnym statusom. V týchto zariadeniach boli nariadené opatrenia na zamedzenie šírenia nákazy, ktorých výkon bol pravidelne kontrolovaný. Zároveň bolo odporúčané preliečenie všetkým kontaktom v zariadení.

Celoslovensky pretrváva sezónna, ale postupne skôr sporadicky sa vyskytujúca pedikulóza (zavšivavenie) v predškolských a školských kolektívoch. Zníženie jej výskytu možno pripísať najmä prijatým efektívnym intervenčným opatreniam.

Výkon protiepidemických opatrení vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež bol v roku 2013 ovplyvnený aj aktivitami v súvislosti so zvýšeným, alebo epidemickým výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení v celkovej populácii, ktoré boli zamerané na vydávanie opatrení regionálnych hygienikov na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení a na poskytovanie informácie o chrípke nového typu a hlavne na možnosti prevencie v podmienkach školských zariadení. Izolácia vírusov z biologického materiálu (výtery) sa realizovala v praxi aj v spolupráci so sentinelovými lekármi. Komplikácie tohto ochorenia prebiehali najčastejšie pod klinickým obrazom sínusitídy, otitídy, resp. pneumónie.

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu - chrípková epidémia - boli v niektorých predškolských a školských zariadeniach v 1. štvrtroku vyhlásené „chrípkové prázdniny“. Riaditelia škôl vychádzali z celkovej chorobnosti detí, prázdniny sa vyhlasovali tam, kde chorobnosť dosahovala 30 %.

Epidemiologická situácia na Slovensku je podrobne uvedená v správe o činnosti odboru epidemiológie.

Tab. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§§ 10,11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.)

úsek činnosti	úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	konceptná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	Odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odborníkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo-komunikačnými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S p o l u	320	2871	26	111/12993	13359	622	150	633	330	20	58	17/6759	1125

Legenda k tab. č.

1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet konceptných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HH SR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	212	217	10	5	10	229
2.	Materské školy	2962	160	1852	0	182	457	1020
3.	Základné školy	2204	152	1091	4	52	148	786
4.	Gymnázia	240	85	122	0	0	28	2485
5.	SOŠ ^{b)}	524	126	264	32	182	151	2373
6.	Jazykové školy	176	153	44	0	0	0	33
7.	PPV + SPV	3690	2777	363	0	1	111	140
8.	Špeciálne školy ^{c)}	450	36	189	0	11	19	115
9.	Fakulty vysokých škôl	142	20	32	4	0	0	137
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3234	630	1027	0	0	2	615
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	84	353	0	62	63	150
12.	ZSS + zar. soc. kurately	330	71	164	0	0	5	66
13.	Špeciálne vých. zariadenia	142	52	49	0	0	4	27
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	835	757	0	1	53	472
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5293	507	5447	0	1007	1851	1905
16.	Zar. rýchleho občerstv.	898	791	1016	0	16	76	326
17.	Telocvične pri školách	3244	178	1216	0	2	2	236
18.	Ostatné	2947	1056	900	0	417	826	1081
SPOLU		28843	7925	15103	50	1938	3806	12196

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	212	213	86,94	32	13,06	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	2962	160	1886	63,67	982	33,15	94	3,17	0	0,00
3.	Základné školy	2204	152	1432	64,97	702	31,85	68	3,09	2	0,09
4.	Gymnázia	240	85	156	65,00	83	34,58	1	0,42	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	524	126	303	57,82	212	40,46	9	1,72	0	0,00
6.	Jazykové školy	176	153	129	73,30	47	26,70	0	0,00	0	0,00
7.	PPV + SPV	3690	2777	2193	59,43	1398	37,89	99	2,68	0	0,00
8.	Špeciálne školy ^{c)}	450	36	226	50,22	209	46,44	15	3,33	0	0,00
9.	Fakulty vysokých škôl	142	20	104	73,24	37	26,06	1	0,70	0	0,00
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3234	630	2023	62,55	1176	36,36	33	1,02	2	0,06
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	84	186	42,96	226	52,19	19	4,39	2	0,46
12.	ZSS + zar. soc. kurately	330	71	234	70,91	93	28,18	3	0,91	0	0,00
13.	Špeciálne vých. zariadenia	142	52	100	70,42	41	28,87	1	0,70	0	0,00
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	835	1230	72,82	382	22,62	77	4,56	0	0,00
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5293	507	2859	54,01	2307	43,59	123	2,32	4	0,08
16.	Zar. rýchleho občerstv.	898	791	603	67,15	293	32,63	2	0,22	0	0,00
17.	Telocvične pri školách	3244	178	1910	58,88	1236	38,10	98	3,02	0	0,00
18.	Ostatné	2947	1056	1707	57,92	1218	41,33	21	0,71	1	0,03
S P O L U:		28843	7925	17494	60,65	10674	37,01	664	2,30	11	0,04

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyt'áže-nosti	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
							5	6
			2	3	4	5	6	
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	14	1604	1576	98,25	7	0
2.		SOŠ	158	23482	17555	74,76	22	0
3.		konzervatóriá	4	195	198	101,54	2	0
4.		VŠ	97	44723	43626	97,55	17	1
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	2	25	20	80,00	0	0
6.		ZŠ	38	1578	1067	67,62	0	0
7.		SŠ	14	722	362	50,14	1	0
8.		praktické OU	13	512	379	74,02	1	0
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		66	2805	2403	85,67	1	0

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojzmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	8
Bratislava	166	0	42933	6047	0	0	0	0,00
B.Bystrica	282	0	50573	5997	0	0	0	0,00
Nitra	301	0	50747	5625	0	0	0	0,00
Trnava	233	0	41765	5120	0	0	0	0,00
Trenčín	196	0	42349	4541	0	0	0	0,00
Žilina	266	0	60154	6830	0	0	0	0,00
Košice	305	21	70829	9243	6576	2454	246	3,46
Prešov	441	26	71299	8102	5410	2998	572	4,20
spolu v šk. roku 2013/14	2190	47	430649	51505	11986	5452	818	1,27
spolu v šk. roku 2012/13	2208	41	437393	52643	9411	4149	784	0,95

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojzmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojzmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzic. zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	245	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
2.	Materské školy	2962	2719	91,80	243	22	0,81	46	18,93	0	
3.	Základné školy	2204	2007	91,06	197	1	0,05	56	28,43	0	0
4.	Gymnázia	240	240	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	524	519	99,05	5	0	0,00	0	0,00	0	0
6.	Jazykové školy	176	176	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
7.	PPV + SPV	3690	3648	98,86	42	0	0,00	4	9,52	0	0
8.	Špeciálne školy ^{c)}	450	436	96,89	14	0	0,00	0	0,00	0	0
9.	Fakulty vysokých škôl	142	142	100,00	0	0	0,00	0	0,00	0	0
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3234	3052	94,37	182	0	0,00	41	22,53	0	1
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	414	95,61	19	0	0,00	0	0,00	0	0
12.	ZSS + zar. soc. kurately	330	315	95,45	15	0	0,00	1	6,67	0	0
13.	Špeciálne vých. zariadenia	142	139	97,89	3	0	0,00	0	0,00	0	0
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	1330	78,74	359	0	0,00	1	0,28	0	0
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5293	4980	94,09	313		0,00	70	22,36	0	0
16.	Zar. rýchleho občerstv.	898	892	99,33	6	0	0,00	0	0,00	0	0
17.	Telocvične pri školách	3244	3128	96,42	116	0	0,00	13	11,21	0	0
18.	Ostatné	2947	2906	98,61	41	0	0,00	5	12,20	0	0
S P O L U:		28843	27288	94,61	1555	23	0,08	237	15,24	0	1

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Bratislavský							
Banskobystrický	R. Sobota	R. Seč	1	1			
Nitriansky							
Trnavský							
Trenčiansky							
Žilinský							
Košický							
Prešovský							
S p o l u kraj:			1	1			

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí
6. Pozn.: V prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode aj v strave, označte údaj hviezdikou.

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	45	18,37	136	55,51	54	22,04	0	0,00	10	4,08
2.	Materské školy	2962	2027	68,43	637	21,51	273	9,22	2	0,07	23	0,78
3.	Základné školy	2204	1314	59,62	254	11,52	574	26,04	6	0,27	56	2,54
4.	Gymnáziá	240	101	42,08	28	11,67	109	45,42	0	0,00	2	0,83
5.	SOŠ ^{b)}	524	219	41,79	86	16,41	162	30,92	5	0,95	52	9,92
6.	Špeciálne školy ^{c)}	450	81	18,00	77	17,11	265	58,89	2	0,44	25	5,56
7.	Fakulty vysokých škôl	142	28	19,72	28	19,72	58	40,85	3	2,11	25	17,61
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	120	27,71	20	4,62	256	59,12	11	2,54	26	6,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	142	32	22,54	4	2,82	21	14,79	3	2,11	82	57,75
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	344	20,37	51	3,02	1212	71,76	82	4,85	0	0,00
11.	Ostatné	2947	194	6,58	110	3,73	391	13,27	96	3,26	2156	73,16
S P O L U:		11978	4505	37,61	1431	11,95	3375	28,18	210	1,75	2457	20,51

Legenda k tab. č. 8/a:

1. celkový počet zariadení	a)	všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení	b)	SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
3. počet vlastných stravovacích zariadení v percentách	c)	špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
4. počet zariadení s dovozom stravy	d)	všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách
a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež
5. počet zariadení s dovozom stravy v percentách		
6. počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zariadení		
7. počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zar. v %		
8. počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení		
9. počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení v %		
10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie		
11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %		

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výva-rovní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	45	24	53,33	21	46,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	2962	2027	803	39,62	1181	58,26	43	2,12	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	2204	1314	549	41,78	728	55,40	35	2,66	2	0,15	0	0,00
4.	Gymnaziá	240	101	35	34,65	64	63,37	2	1,98	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	524	219	80	36,53	132	60,27	7	3,20	0	0,00	0	0,00
6.	Špeciálne školy ^{c)}	450	81	35	43,21	44	54,32	2	2,47	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	142	28	10	35,71	17	60,71	1	3,57	0	0,00	0	0,00
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	120	43	35,83	71	59,17	6	5,00	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	142	32	6	18,75	26	81,25	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	344	245	71,22	83	24,13	15	4,36	1	0,29	0	0,00
11.	Ostatné	2947	194	93	47,94	95	48,97	6	3,09	0	0,00	0	0,00
S P O L U:		11978	4505	1923	42,69	2462	54,65	117	2,60	3	0,07	0	0,00

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8/c Kategorizácia výdajných školských jedální pre detia a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	245	164	67	40,85	93	56,71	4	2,44	0	0,00	0	0,00
2.	Materské školy	2962	651	316	48,54	311	47,77	24	3,69	0	0,00	0	0,00
3.	Základné školy	2204	261	116	44,44	132	50,57	13	4,98	0	0,00	0	0,00
4.	Gymnáziá	240	30	17	56,67	13	43,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	SOŠ ^{b)}	524	72	35	48,61	36	50,00	1	1,39	0	0,00	0	0,00
6.	Špeciálne školy ^{c)}	450	77	48	62,34	28	36,36	1	1,30	0	0,00	0	0,00
7.	Fakulty vysokých škôl	142	28	14	50,00	13	46,43	1	3,57	0	0,00	0	0,00
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	433	20	9	45,00	11	55,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	Špeciálne vých. zariadenia	142	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1689	4	2	50,00	2	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	Ostatné	2947	63	27	42,86	31	49,21	5	7,94	0	0,00	0	0,00
S P O L U:		11978	1371	652	47,56	670	48,87	49	3,57	0	0,00	0	0,00

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jaslí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	4602	4369	94,94
2.	Materské školy	152599	147808	96,86
3.	Základné školy	434587	297121	68,37
4.	Gymnázia	76282	45995	60,30
5.	SOŠ ^{b)}	158130	55241	34,93
6.	Špeciálne školy ^{c)}	25215	14830	58,81
7.	Fakulty vysokých škôl	147567	48303	32,73
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	64968	40853	62,88
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3605	1664	46,16
10.	Zot. poduj. + ŠvP	78506	78473	99,96
11.	Ostatné	7661	5871	76,63
S P O L U:		1153722	740528	64,19

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 9/a Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	382	344	42	27798
2	školy v prírode	917	904	20	44067
3	Iné	107	41	11	7754
S p o l u:		1406	1289	73	79619

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. 9/b Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	444	398	31	18075
2	školy v prírode	65	64	1	3363
3	Iné	70	60	3	3136
S p o l u:		579	522	35	24574

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

EPIDEMIOLOGIA

Z poverenia hlavného hygienika SR vypracovali pracovníci RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

- z programu EPIS a podkladov všetkých RÚVZ v SR,
 - z analýzy ÚVZ SR boli prevzaté celé kapitoly týkajúce sa chrípky, meningokokových infekcií, polyradikuloneuritídy, morbil, rubeoly ako aj niektoré výsledky kontroly očkovania k 31.8.2013,
 - z analýzy RÚVZ hl. mesta Bratislava – kapitola infekcie vyvolané vírusom HIV a pohlavne prenosné choroby,
 - z analýzy NRC pre TBC
- Vyšné Hágy - kapitola o výskyte tuberkulózy.**

Úvod

V Slovenskej republike bolo v roku 2013 nahlásených a spracovaných 61480 prípadov prenosných ochorení, čo je o 904 prípadov viac ako v roku 2012. Je to zvýšenie o 1,5%. Najviac prípadov bolo dlhodobo hlásených z kraja Prešovského – 10469 (17,%), Košického 9131 (14,9%), Nitrianskeho – 8972 (14,6%) a Žilinského 8823 (14,35%), najmenej z kraja Trnavského – 5882(9,6%) a z kraja Banskobystrického – 5402 (8,8%). Z celkového počtu hlásených prípadov si 28409 prípadov vyžiadalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku, z toho 2736 krát opakovanú návštevu v ohnisku. V rámci výkonu opatrení bolo vyšetrených v ohniskách 26059 osôb, 298 kontaktom bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 3668 osobám lekársky dohľad. Okrem toho bolo v ohniskách nariadených 12282 iných protiepidemických opatrení ako je dezinfekcia, dekontaminácia a pod. Spracovanie údajov o výskyte prenosných ochorení vrátane hlásenia chrípky a ARO a informácií do systému rýchleho varovania SRV si vyžiadalo 133146 výkonov v informačnom systéme EPIS.

V roku 2013 bolo vyšetovaných a do informačného systému popísaných 556 epidémií. Najviac epidémií bolo spôsobených salmonelami a to 214, z toho 32 väčších – 5 a viac prípadov. Druhý najväčší počet epidémií spôsobili kampylobaktery – 109, z ktorých boli 2 väčšie – 5 prípadov, ostatné 2-4 prípady. 57 epidémií spôsobili rotavírusy, a 13 epidémií norovírusy.

V rámci plnenia NIP bolo v roku 2013 vykonaných 2316 metodických návštev očkujúcich lekárov. V rámci administratívnej kontroly bolo skontrolovaných 329297 záznamov. 612x bolo s rodičmi prejednávaná neúčast' na očkovaní a 123x bolo vykonané priestupkové konanie. Veľká časť aktivít epidemiológov bola sústredená na edukáciu a informovanosť tak laickej ako aj zdravotníckej verejnosti. V rámci týchto aktivít bolo podaných 25603 poradenských informácií v zdravotníctve, 21398 pre laickú verejnosť v ohniskách nákaz a 1349 v ohniskách, ktoré sa vyskytli v kolektívnych zariadeniach. Ďalej boli podávané informácie pre verejnosť nie v súvislosti s výskytom prenosných ochorení ale v rámci podpory prevencie a to 3688x a 938 informácií o prevencii prenosných chorôb odznelo v médiách. Okrem toho pripravili epidemiológovia 295 prednášok pre verejnosť a 262 prednášok pre zdravotníckych pracovníkov. Pracovníci odborov epidemiológie publikovali odborné práce v 74 prípadoch ako prví autori.

V rámci prevencie nemocničných nákaz bolo vykonaných 3707 kontrol zdravotníckych zariadení a 422 opakovaných kontrol. V priebehu roka bolo vydaných 758 posudkov na novovznikajúce alebo meniace sa zdravotnícke zariadenia. Pri zabezpečovaní protiepidemických opatrení a inej správnej činnosti pripravili odbory epidemiológie 2940 rozhodnutí a riešili 726 odvolaní.

Pracovníci odborov epidemiológie v r. 2013 plnili okrem práce pri zabezpečovaní surveillance nákaz a v ohniskách nákaz aj „Programy a projekty“ a ostatné úlohy podľa plánu práce na rok 2013, ktoré sú popísané v osobitnej správe o plnení programov a projektov a sú čiastkovo uvedené pri jednotlivých kapitolách podľa diagnóz a skupín diagnóz.

I. Demografické ukazovatele

Demografická situácia v Slovenskej republike k 31. 12. 2013

K 31.12.2012 mala Slovenská republika 5 410 838 obyvateľov. Oproti roku 2011 je to vzostup o 0,12 %. Z toho bolo 2 774 875 žien (51,28%) čo predstavuje vzostup o 0,1% a 2 635 979 mužov (48,72%), čo predstavuje vzostup o 0,2%.

V roku 2012 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o 3098 osôb a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o 3416 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval 6514 osôb (tzn. 1,21/1000 obyv.). Prirodzený aj celkový prírastok poklesol oproti roku 2011.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 nasledovná:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 830 576 obyvateľov, t.j. 15,35%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 3 870 038 obyvateľov, t.j. 71,52%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 710 222 obyvateľov, t.j. 13,13%.

Graf I.I.1

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku poklesol o 1996 osôb, t.j. o 0,24% oproti predchádzajúcemu roku, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 11050 osôb t.j. o 0,28%. Naopak vzostup počtu obyvateľov bol zaznamenaný v poproduktívnom veku a to o 19560 osôb, t.j. o 2,83%.

V roku 2012 bol priemerný vek 39,32 roka. U žien 40,87 a u mužov 37,68.

Index starnutia dosiahol v roku 2012 hodnotu 85,51 zatiaľ čo v predchádzajúcom roku mal hodnotu 82,96. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 109,07 a u mužov 63,16. Pre porovnanie bol index starnutia v predchádzajúcom roku 106,20 u žien a 60,89 u mužov.

Počet živonarodených detí v roku 2012 bol 55 535, tzn., že v porovnaní s rokom 2011 klesol o 5278 detí, t.j. o 8,70%. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 10,27/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,30/1000 obyv.

Mŕtvonarodenosť v roku 2012 bola 3,23/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). Pre porovnanie, v roku 2011 bolo 3,12 mŕtvonarodených/1 000 narodených detí (živo aj mŕtvo), teda mierne stúpla.

Rok 2012 priniesol mierny vzostup dojčenskej úmrtnosti a to o 3,7%. Dojčenská úmrtnosť v roku 2012 bola 5,78/1000 novorodencov, zatiaľ čo v roku 2011 bola 4,93/1000 novorodencov.

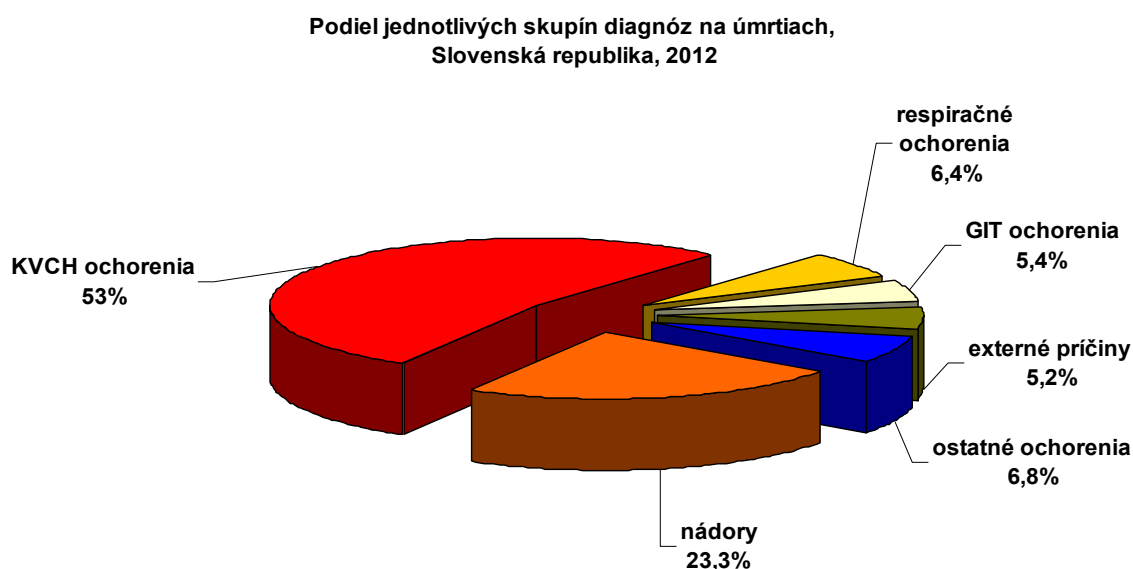
V roku 2012 zomrelo v Slovenskej republike 52437 osôb, o 534 viac ako v roku 2011. Z toho bolo 25 553 žien (48,37%) a 26 884 mužov (51,62%). V porovnaní s rokom 2011 počet zomretých žien stúpol o 447 a počet zomretých mužov stúpol o 87. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 9,70/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 9,61/1000 obyv.

Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 465 obyvateľov, t.j. 0,89%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 14 235 obyvateľov, t.j. 27,15%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 37736 obyvateľov, t.j. 71,96%.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, za nimi ostatné ochorenia, respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 52,97% (v roku 2011-52,61%), nádory 23,26% (v roku 2011-23,26%). Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 6,75% (v roku 2011-6,86%). Externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 5,20% úmrtí (v roku 2011-5,51%). Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 5,42% (v roku 2011-5,53%). Respiračné ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 6,40% (v roku 2011-6,30%).

Graf I.I.2

Z krátkej demografickej analýzy vyplýva, že obyvateľstvo Slovenska podobne ako v iných členských krajinách EÚ mierne starne, pribúda obyvateľov v poproduktívnom veku, index starnutia narastá. Z hľadiska kvality zdravia je závažné zistenie mierny nárast mŕtvonarodenosti

a dojčeneckej úmrtnosti, pričom v tomto ukazovateli sa zaznamenávajú veľké regionálne rozdiely.

V texte boli použité:

Údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2012 – spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, 2013.

II. Stručná epidemiologická charakteristika výskytu nákaz v SR

Skupina alimentárnych nákaz

V roku 2013 nebolo v skupine alimentárnych ochorení zaznamenané ochorenie na brušný týfus a para týfus.

V analyzovanom roku bolo zaznamenaných 4033 ochorení na salmonelózu, čo predstavuje chorobnosť 74,54/100 000. Výskyt je o 18,9% nižší ako v roku 2012 a o 23% nižší ako 5 ročný priemer. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 31 väčších epidémii v ktorých ochorelo 334 osôb. Menších epidémii s počtom od 2 do 4 chorých bolo 180, v týchto epidémiách ochorelo celkom 428 osôb.

Na dyzentériu ochorelo 293 osôb, čo predstavuje chorobnosť 5,42/100 000. Výskyt je o 28,2% nižší ako v roku 2012 a o 39% nižší v porovnaní s 5 ročným priemerom. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Hlásené boli 4 väčšie epidémie s počtom chorých od 5 prípadov, v ktorých ochorelo 23 osôb.

V skupine iných bakteriálnych črevných infekcií sa zaznamenal výskyt 7718 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 142,64/100 000. Oproti minulému roku je to vzostup o 8,8% a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 37%. V etiológii ochorení dominoval *Campylobacter*, ktorý sa uplatnil v 5 849 prípadoch. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale boli zaznamenané aj 3 väčšie epidémie v ktorých ochorelo spolu 21 osôb. Menších epidémii bolo 106, v nich ochorelo 236 osôb.

V skupine iných bakteriálnych otráv potravinami bolo hlásených 265 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 4,9/100 000. Oproti minulému roku je to nárast o 278,6% a oproti 5 ročnému priemeru je to nárast o 313%.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásené boli 3 väčšie epidémie v ktorých ochorelo 223 osôb. V priebehu roka 2013 nebolo hlásené podozrenie ani ochorenie na botulizmus.

V skupine iných protozoárnych črevných infekcií bolo hlásených 223 ochorení (chor. 4,12/100 000), čo je o 29% menej ako v roku 2012. Charakter výskytu bol sporadický.

U hnačiek spôsobených vírusmi bolo zaznamenaných 4984 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 92,13/100 000, čo je oproti roku 2012 pokles o 16,2%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásených bolo 39 epidémii, v ktorých ochorelo 632 osôb.

V skupine hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu bolo hlásených 2 701 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 49,92/100 000. Výskyt je oproti roku 2012 o 23,9% nižší a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 31%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 17 väčších epidémii od 5 prípadov v ktorých ochorelo 335 osôb a 12 menších epidémii v ktorých ochorelo 31 osôb. V roku 2013 v skupine alimentárnych nákaz neboli hlásené úmrtia.

Vírusové hepatitídy

V roku 2013 bolo na Slovensku zaznamenaných 712 ochorení na všetky druhy vírusových hepatitíd, čo je vzostup o 37,2% oproti roku 2012. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-C, ktorej proporcia sa rovná 42,7%. V priebehu roka došlo k významnému vzostupu najmä u diagnózy VHA a to až o 63%.

Z analyzovaného počtu VH bolo 301 prípadov v akútnej forme (42,3%), čo je rovnaká proporcia ako v roku 2012 a 411 (57,7%) vo forme chronickej. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 290 prípadov, t.j. 76,7%-(Tab.IV.2.1.). Vzostup výskytu bol

zaznamenaný u všetkých diagnóz popisovaných v tejto skupine nákaz s výnimkou akútnej hepatitídy typu C, kde sme zaznamenali pokles o 39%. 5 prípadov ochorenia končilo úmrtím a to 3x na akútnu VHB a 2x na chronickú VHB. Smrtnosť na tieto dve diagnózy činila 2,9%

Tab. IV.2.1. Prehľad o výskyte VH a ich porovnanie s rokom 2012

Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2012
B 15	204	3,8	28,6	↑ o 63%
B 16	74	1,4	10,4	↑ o 1%
B 17..1	14	0,26	2,0	↓ o 39%
B17.2.	9	0,17	1,3	
B 18.1	121	2,2	17,0	↑ o 47,1%
B 18.2	290	5,4	40,7	↑ o 36,8%
B 19.9	0	0,0	0	

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 383 novo zistených nosičov HBsAg, čo je 3,2x viac ako v roku 2012..

Respiračné nákazy

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 25 815 ochorení, čo je vzostup o 4,8%. Hlásené boli tieto ochorenia: (A 15 – A19) TBC – 401 prípadov, (A 31) - Infekcie vyvolané mykobaktériami - 3 prípady, (A 37.0) - Pertussis – 907 prípadov, (A 37.1) – Parapertussis - 16 prípadov, (A 37.9) - Syndróm pert. kašľa – 8 prípadov, (A 38) – Scarlatina - 272 prípadov, (A 46) – Ruža – 562 prípadov, (A 48.1) – Legionelóza - 6 prípadov, (B 00) – Infekcia Herpes simplex - 85 prípadov, (B 00.3) – Herpetickovírusová meningitída – 3 prípady, (B 00.4) – Herpetickovírusová encefalitída - 13 prípadov, (B01.9) – Varicella bez kompl. - 18 386 prípadov, (B 01.0) – Varicellová meningitída sa nevyskytla, (B01.1) – Varicellová encefalitída - 5 prípadov, (B 02) – Herpes zoster bez kompl. – 3333 prípadov, (B 02.0) – Zosterová encefalitída - 10 prípadov, (B 02.1) – Zosterová meningitída – 5 prípadov, (B 25.0) - CMV pneumónia- 1 prípad, (B 26) – Parotitída – 218 prípadov, (B 27) – Infekčná mononukleóza - 681 prípadov, (J 10) – Chrápka A,B /J 10.1 s inými prejavmi vírusovej identifikácie 504/12 prípadov, (J 10.9) Nová chrápka – 65 prípadov, (J 10.7) SARI - 259 prípadov, (J 11) RSV – 46 prípadov, (J 13) Pneumónia spôsobená Streptococcus pneumoniae – 13 prípadov, (J 14) Pneumónia spôsobená Haemophilus influenzae – 1 prípad

Úmrtím skončilo 23 ochorení a to 20 ochorení na dokázanú akútnu respiračnú tieseň pri chrípke, 1x na TBC, 1x na Legionársku chorobu a 1x na čierny kašeľ.

Osobitne boli počas celého roku hlásené lekármi prvého kontaktu ochorenia na ARO a chrípku, ktorých bolo 2 199 863.

Neuroinfekcie

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 462 ochorení, čo je vzostup o 16%, išlo o tieto diagnózy: (A 39) Meningokoková meningitída -25 prípadov, (A 85) Iné vírusové encefalitídy nezatriedené inde-5 prípadov, (A 86) Nešpecifikované vírusové encefalitídy – 31 prípadov, (A87) Vírusová meningitída -183 prípadov, (A88.8) Iné špecifikované infekcie CNS – 1 prípad, (A 89) Nešpecifikované infekcie CNS – 12 prípadov. Ako komplikácie ochorení spôsobených herpetickými vírusmi bolo zaznamenané (B 00.3) Herpetickovírusová meningitída – 3 prípady, (B 00.4) herpetickovírusová encefalitída – 13 prípadov, (B 01.1)

Varicellová encefalitída – 5 prípadov, (B 02.0) Zosterová encefalitída – 10 prípadov, (B02.1) Zosterová meningitída – 5 prípadov. Zaznamenané boli neurologické komplikácie spôsobené vírusom parotitídy (B26.1) Parotická meningitída - 23 prípadov. Hlásené boli tiež (G00) Bakteriálne meningitídy – 94 prípadov, (G03) Meningitída vyvolaná inými a nešpecifikovanými príčinami -3 prípady, (G 04) Zápal mozgu a miechy, mozgu aj miechy – 3 prípady, (G 05.1) Encefalitída, myelitída a encefalomyelitída pri vírusových chorobách zatriedených inde - 2 prípady, (G06) Absces mozgu – 1 prípad, (G51) Paréza n. facialis – 23 prípadov, (G 61) Zápalová polyneuropatia – 20 prípadov

Úmrtie na neuroinfekcie bolo zaznamenané v 29 prípadoch -11x na bakteriálnu meningitídu, 1x na vírusovú nešpecifikovanú meningitídu, 13x na Creutzfeldt- Jakobovu chorobu, 4x na meningokokovú meningitídu.

Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2013 nebol hlásený žiadny prípad ochorenia na antrax, ornitózu a Q-horúčku. Hlásených bolo: 9 ochorení na tularémiu, 1 ochorenie na brucelózu, 5 ochorení na leptospirózu, 15 ochorení na listeriózu, 998 ochorení na lymeskú boreliózu, 163 ochorení na kliešťovú encefalitídu, 14 ochorení na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom, 4 ochorenia na maláriu, 158 ochorení na toxoplazmózu, 20 ochorení na echinokokózu, 6 ochorení na teniózu, 5 ochorení na trichinelózu, 38 ochorení na toxokarózu a 4 ochorenia na horúčku dengue.

Ochorenie na besnotu u ľudí nebolo na Slovensku zaznamenané od roku 1990. V roku 2013 bolo hlásených 888 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om podozrivým z besnoty. V súvislosti s ohrozením besnotou bolo očkovaných 823 osôb, z toho bolo úplne očkovaných 179 a neúplne očkovaných 16 osôb.

Hlásené bola 1 epidémia kliešťovej encefalitídy. Importovaných bolo 13 ochorení a 9 ohrození besnotou. Z ochorení boli importované 2 ochorenia na lymeskú boreliózu, 1 ochorenie na polyneuropatiu pri lymskej chorobe, 1 ochorenie na kliešťovú encefalitídu, 4 ochorenia na horúčku dengue, 4 ochorenia na maláriu a 1 ochorenie na schistosomózu.

V rámci zoonóz boli hlásené 2 úmrtia na *Listériovú septikémiu*.

Nákazy kože a slizníc

V priebehu roka 2013 bolo zo všetkých krajov SR hlásených 1 706 ochorení kože a slizníc, čo je vzostup o 18,5%. V tejto skupine boli hlásené 2 ochorenia na plynovú flegmónu (A 48.0) čo je o jeden prípad menej ako v minulom roku a 1 704 ochorení na svrab (B 86), čo predstavuje vzostup o 18,6%. V priebehu roka 2013 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie proti tetanu je na veľmi dobrej úrovni a pohybuje sa od 96,2 do 98,5%.

Jedno ochorenie skončilo úmrtím avšak príčinou úmrtia bola závažná základná diagnóza.

Nákazy prenášané pohlavným stykom

V roku 2013 bolo vykázaných 300 prípadov syfilisu (chorobnosť 5,54/100 000). V porovnaní s rokom 2012 (391 ochorení, chorobnosť 7,24/100 000) došlo k poklesu vo výskyte prípadov s indexom 0,8 teda o 23,3%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (327,2 ochorení) došlo k poklesu s indexom 0,9. Infekcie zachytené v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu

včasného syfilisu tvorili 41,3% zo všetkých hlásených prípadov syfilisu. Nebol zaznamenaný žiadny prípad kongenitálneho syfilisu.

V skupine gonokokových pohlavne prenosných infekcií bolo vykázaných 344 prípadov (chorobnosť 6,36/100 000) čo oproti roku 2012 (274 prípadov, incidencia 5,07/100 000) predstavuje vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 25,6%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (186,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,8.

V roku 2013 bolo vykázaných 908 prípadov chlamýdiových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 16,78/100 000). V porovnaní s rokom 2012 (739 prípadov, incidencia 13,67/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 t.j. o 22,9%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (315,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,9. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum.

Choroby vyvolané vírusom HIV

Pokračoval vzostupný trend vo výskyte prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti a v roku 2013 bol zaznamenaný najvyšší výskyt tejto infekcie v jednom kalendárnom roku od začiatku jej monitorovania v roku 1985. Diagnostikovaných bolo 83 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,53 prípadov na 100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2012 (50 prípadov, incidencia 0,93/100 000 obyvateľov) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,7 teda o 66,0%. V porovnaní s päťročným priemerom (46,6 prípadov) došlo k vzostupu s indexom 1,8. V roku 2013 bolo diagnostikovaných 6 nových prípadov AIDS a zaznamenané boli 2 úmrtia pacientov s HIV infekciou bez prechodu do štádia AIDS.

Nozokomiálne nákazy

V roku 2013 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 7792 nozokomiálnych nákaz, čo je nárast oproti r.2012 o 27,20 %

Pri počte 1 157 009 hospitalizovaných pacientov predstavuje incidencia NN 0,67 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí z lôžkových zdravotníckych zariadení v PNPP Pezinok – 7,60 % a z kliník a oddelení na OAIM – 9,20 %. V roku 2013 sa ako najčastejšie nozokomiálne nákazy vyskytli nákazy dýchacích ciest s podielom 28,0 %, črevné nákazy s podielom 19,7 %, sepsy s podielom 16,6 %, urogenitálne infekcie s podielom 16,5 % s celkového počtu nemocničných nákaz.

Importované nákazy

V roku 2013 bolo do SR importovaných 224 prenosných nákaz. Jedná sa o medziročný nárast o 6,8%. Medzi nákazami dominovali hnačkové ochorenia – 127 prípadov (44x salmonelóza, 18x na dyzentériu, 25x kamylobakteriáza, 1x na kryptosporidiózu, 21x na rotavírusovú enteritídu, 1x na akútnu gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk a 17x na hnačku a gastroenteritídu pravdepodobne infekčného pôvodu), vírusové hepatitídy – 34 prípadov (4x VHA, 17x chronická VHB, 13x chronická VHC) a 18 prípadov nosičstva HBsAg. Ďalšie

importované ochorenia: 7 prípadov pohlavných chorôb (syfilis), 4 prípady malárie z Afriky, 4 prípady na bezpríznakový stav infekcie HIV z Tuniska, zo Španielska, z Nemecka a zo Somálska, 4 prípady horúčky dengue z Maledív, z Indie, z Thajska (2), 2 prípady gonokokovej infekcie z Česka a z Maďarska, 3 prípady pertussis z Dominikánskej republiky (2) a zo Spojených arabských emirátov, 2 prípady lymskej choroby z Nemecka a z Rakúska, 2 prípady svrabu z Česka a z Rakúska, po jednom prípade kliešťovej encefalitídy z Rakúska, varicelly z Eritrey, TBC z Rumunska, schistosomózy z Rwandy, pneumokokovej meningitídy z Holandska, polyneuropatie pri lymskej chorobe z Ruska, SARI z Česka, zápal pľúc vyvolaný *Strept. pneumoniae* z Konga a 9x sa jednalo o ohrozenie besnotou pri pohryzení zvierateľom v zahraničí.

Úmrtia

V roku 2013 bolo zaznamenaných 101 prípadov úmrtí na prenosné ochorenia.

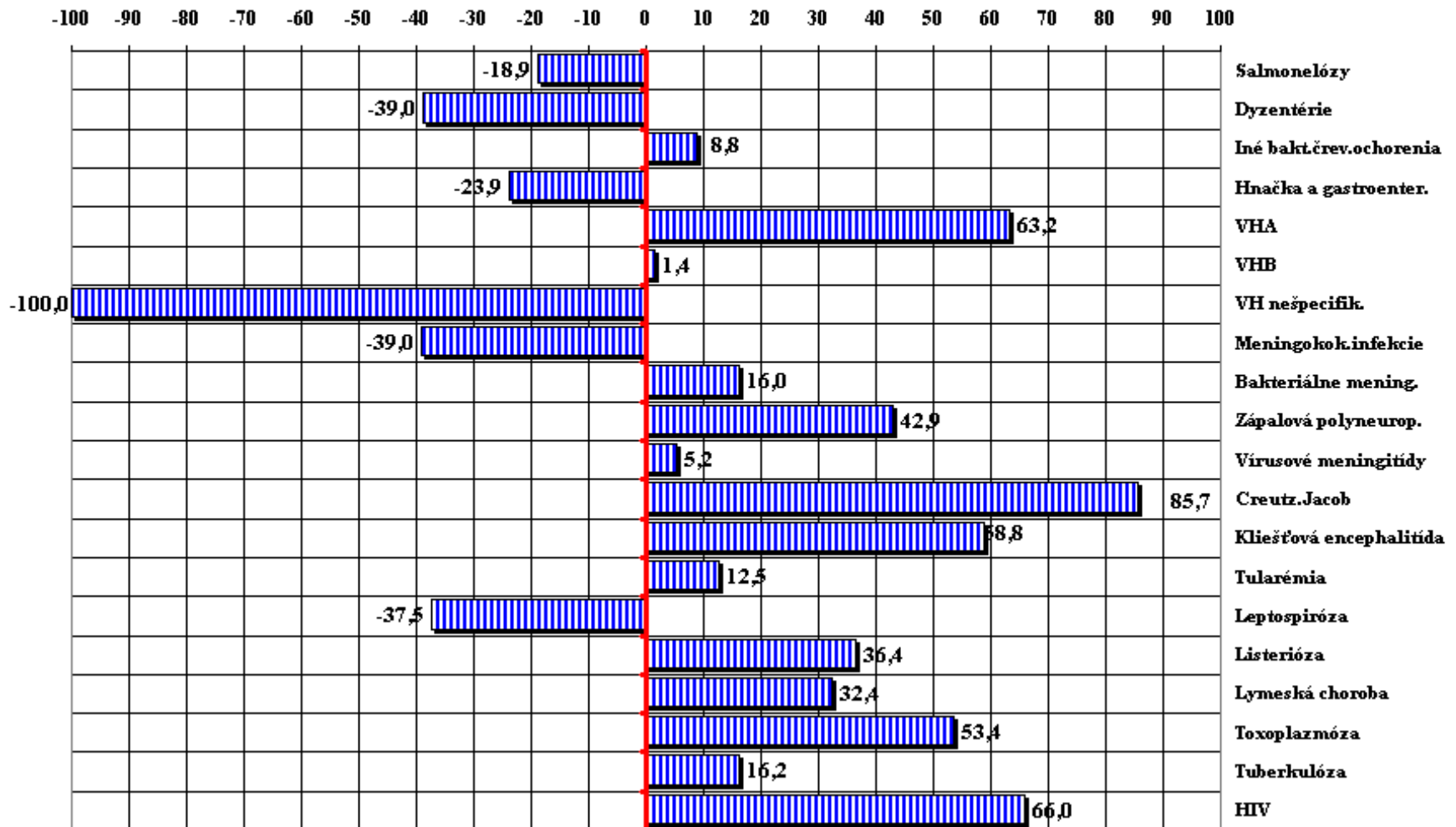
V 19 prípadoch zapríčinilo úmrtie SARI, 17x *Str. pneumoniae*, 12x prióny, 8x *Stafylococcus aureus*, 7x *Klebsiela*, 5x vírus hepatitídy B, 3x nešpecifikovaná septikémia, po 2 prípady vírus chrípky typu A, *Enterobacter*, *Mycobacterium*, *Listeria monocytogenes*, *Neisseria meningitis*, *Stafylococcus* iný špecifikovaný, *Waterhouseov-Fridrichsenov* syndróm, *Proteus*, mikroorganizmy iné špecifikované, *Candida albicans* a po jednom prípade *Pseudomonas*, *Clostridium difficile*, *Tuberculosis*, *Bordetella pertussis*, *E. coli*, *Acinetobacter*, *Legionella pneumophilla*, nešpecifik. vírus. meningitídu, vírus varicella zoster, a *Streptococcus*. Všetky úmrtia sú podrobne popísané pri jednotlivých skupinách diagnóz.

Výskyt vybraných prenosných ochorení v SR v roku 2013 a porovnávacie indexy

Kód MKCH	Ochorenie	Rok	Rok	Index	Priemer	Index	Chor.	Priemer
		2013	2012	2013/12	2008/12	2013/P	2013/	chor.08-12/
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	100 000	100 000
1	2	3	5	6	7	8	9	
A 01	Brušný týfus	0	1	0,0	3,2	0,0	0,0	0,06
A 02	Salmonelózy	4033	4973	0,81	5227,2	0,77	74,54	96,49
A 03	Bacilová dyzent.	293	480	0,61	482,6	0,61	5,42	8,91
A 04	Iné bak.črev.inf.	7718	7091	1,09	5623,2	1,37	142,64	103,83
A 05	Iné bak. otr. potrav.	265	7	37,86	64,2	4,13	4,90	1,19
A 05.1	Botulizmus	0	1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
A 09	Hnačka a gastr.p.inf.p.	2701	3551	0,76	3893	0,69	49,92	71,86
B 15	Ak.hepatitída A	204	125	1,63	831,8	0,25	3,77	15,35
B 16	Ak.hepatitída B	74	73	1,01	106,2	0,70	1,37	1,96
B 17.1	Ak.hepatitída C	14	21	0,67	23	0,61	0,26	0,43
B 19	Nešpecifik. akútne VH	0	1	0,0	3,8	0,0	0,0	0,07
A 37.0	Pertussis	907	950	0,95	731,4	1,24	6,76	13,50
A 38	Scarlatina	272	219	1,24	226,8	1,20	5,03	4,19
B 01	Varicella	18386	18286	1,01	18038,6	1,02	339,80	332,97
B 02	Herpes zoster	3333	3326	1,0	3472,8	0,96	61,60	64,10
B 05	Morbili	0	1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
B 06	Rubeola	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 26	Parotitída	218	5	43,60	3,8	57,37	4,03	0,07
B 27	Inf. mononukl.	681	650	1,05	778,8	0,87	12,59	14,38
J 10	ARO+Chrípka	2199863	1874676	1,17	2012180,2	1,09	75328,9	71743,9
A 39	Meningokok.inf.	25	41	0,61	41,4	0,60	0,46	0,76

G 00	Bakt. meningit.	94	81	1,16	84	1,12	1,74	1,55
G 61	Zápal.polyneurop	20	14	1,43	21,4	0,93	0,37	0,40
A 40, A 41, B37.7, P 36, O 85	Septikémie	1628	1191	1,37	1142	1,43	30,08	19,51
A 48.0	Plyn. flegmóna	2	3	0,67	2,8	0,71	0,04	0,05
A 86,85	Iné a nešpecif. encefal.	36	15	2,4	24,8	1,45	0,66	0,46
A 87	Vírus.meningit.	183	174	1,05	205,4	0,89	3,38	3,79
A 21	Tularémia	9	8	1,13	15,4	0,58	0,17	0,28
A 81	Creutz. Jacob	13	7	1,08	10,4	1,25	0,24	0,19
A 27	Leptospiróza	5	8	0,63	16,2	0,31	0,09	0,30
A 32 P 37.2	Listerióza	15	11	1,36	12,4	1,21	0,28	0,23
A 69.2, G 63.0, M 01.2	Lymeská choroba	998	754	1,32	924,6	1,08	18,44	17,07
A 84.1	Kliešťová encef.	162	102	1,59	91,2	1,77	2,99	1,68
B 58 P37.1	Toxoplazmóza	158	103	1,53	135	1,17	2,92	2,49
B 86	Scabies	1704	1437	1,19	1112,8	1,53	31,49	20,54
A15-19	Tuberkulóza	401	345	1,16	470,4	0,85	7,41	8,68
A51-53	Syfilis	300	391	0,77	321,4	0,93	5,54	5,93
B 24	HIV/AIDS	83	50	1,66	43,6	1,90	1,53	0,80
Z 20.3	Kontakt a ohroz. besn.	888	962	0,92	943,8	0,94	16,41	17,42

Porovnanie výskytu prenosných ochorení v SR v roku 2013 oproti roku 2012
(pokles a vzostup v %)

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov

Ochorenie		hod- nota	R o k																				
dg	Názov		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
S k u p i n a v y b r a n ý c h a l i m e n t á r n ý c h n á k a z																							
A01	Brušný týfus Paratyfus	abs.	1	6	2	3	1	1	0	1	0	1	1	1	1	3	1	2	2	8	3	1	0
		rel.	0,02	0,11	0,04	0,06	0,02	0,02	0	0,02	0	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,15	0,06	0,02	0,00
A02	Salmonelóza	abs.	11719	17239	17717	15176	18335	21471	18915	18143	19517	15854	14153	12667	12050	8790	9241	7335	4519	5175	4132	4973	4033
		rel.	220,8	323,8	330,8	282,9	341,6	400	351,1	336,3	361,3	293,45	263,12	235,44	223,78	163,1	171,33	135,81	83,50	95,39	76,02	92,02	74,54
A03	Shigellóza	abs.	3020	3464	1899	970	1598	1075	1150	2900	994	894	858	797	512	470	568	538	404	394	603	480	293
		rel.	56,9	65,1	35,5	18,1	29,7	19,9	21,3	53,8	18,4	16,55	15,95	14,81	9,51	8,72	10,53	9,96	7,46	7,26	11,09	8,88	5,42
A04	Iné bakt.črevné Infekcie	abs.	2125	2091	2149	2400	2150	2119	2165	2399	2223	2120	1905	2816	3518	4377	4741	4314	5172	5759	5910	7091	7718
		rel.	40	39,3	40,1	44,8	40,1	39,5	40,2	44,5	41,1	39,24	35,42	52,34	65,34	81,21	87,9	79,71	95,56	106,16	108,73	131,21	142,64
A05	Iná bakt. otravy potravínami	abs.	552	536	463	553	247	308	186	454	159	404	126	444	281	733	269	165	62	70	17	7	265
		rel.	10,4	10,1	8,6	10,3	4,6	5,8	3,5	8,4	2,9	7,48	2,34	8,25	5,22	13,6	4,99	3,05	1,15	1,29	0,31	0,13	4,9
A09	Hnačky a gastroenter.	abs.	2392	2923	2655	2777	2661	3543	2728	2918	2624	3825	4185	3627	4439	4248	4036	4314	3487	4069	4026	3551	2701
		rel.	45,1	54,9	49,6	51,8	49,6	66	50,6	54,1	48,6	70,8	77,8	67,42	82,44	78,82	74,83	79,87	64,43	75,01	74,07	65,71	49,92
S k u p i n a v í r u s o v ý c h h e p a t i t í d																							
B15	Hepatitis A	abs.	2112	1277	1346	1012	1206	676	921	1080	742	443	753	606	528	462	384	730	1449	1453	403	125	204
		rel.	39,8	23,98	25,1	18,9	22,5	12,6	17,1	20	13,7	8,2	14	11,26	9,81	8,57	7,12	13,52	26,77	26,78	7,41	2,31	3,77
B16	Hepatitis B	abs.	426	380	338	300	260	202	208	165	148	142	140	111	124	123	103	112	140	112	93	73	74
		rel.	8	7,1	6,3	5,6	4,8	3,8	3,9	3,1	2,7	2,63	2,6	2,06	2,3	2,28	1,91	2,07	2,59	2,06	1,71	1,35	1,37
	Hepatitis C	abs.	33	44	26	29	38	41	35	48	72	46	38	20	25	31	38	27	14	32	21	21	14
		rel.	0,6	0,8	0,5	0,5	0,7	0,8	0,6	0,9	1,3	0,85	0,71	0,37	0,46	0,58	0,70	0,50	0,26	0,59	0,39	0,39	0,26
B19	VH nešpecif.	abs.	187	113	106	140	120	91	91	81	47	28	58	41	31	37	17	9	3	6	0	1	0
		rel.	3,5	2,1	2	2,6	2,2	1,7	1,7	1,5	0,9	0,52	1,08	0,76	0,57	0,68	0,32	0,17	0,06	0,11	0,0	0,02	0,00
S k u p i n a r e s p i r a č n ý c h n á k a z																							
A36	Diftéria	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
A37.0	Pertussis	abs.	353	56	10	74	55	8	108	43	3	36	47	21	17	21	21	105	288	1379	936	950	907
		rel.	6,7	1,1	0,2	1,4	1	0,1	2	0,8	0,1	0,7	0,9	0,39	0,32	0,39	0,39	1,94	5,32	25,42	17,22	17,58	16,76
A38	treptokokové Infekcie	abs.	1732	1538	1363	894	1036	1054	634	613	661	502	374	414	419	260	263	259	231	223	202	219	272
		rel.	32,6	28,9	25,5	16,7	19,3	19,6	11,8	11,4	12,2	9,29	6,95	7,7	7,78	4,83	4,88	4,80	4,27	4,11	3,72	4,05	5,3
B01	Varicella	abs.	34440	28334	24453	22690	28035	24249	18190	16743	18757	19003	16065	21058	18967	14391	16906	15591	17736	19884	18691	18286	18386
		rel.	649	532,1	456,5	423	522,4	451,8	337,6	310,3	347,2	351,74	298,66	391,41	352,23	267,04	313,44	288,67	327,70	366,53	343,88	338,36	339,80
B05	Morbilli	abs.	551	29	2	0	620	530	0	0	0	0	19	2	0	0	0	0	0	0	2	1	0
		rel.	10,4	0,5	0,04	0	11,6	9,9	0	0	0	0	0,35	0,04	0	0	0	0,0	0,0	0,00	0,04	0,02	0,00
B06	Rubeola	abs.	79	67	1004	218	75	37	61	11	2	7	1	3	1	2	2	0	0	0	0	0	0
		rel.	1,5	1,3	18,7	4,1	1,4	0,7	1,1	0,2	0,04	0,13	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0
B26	Parotitis Epidemica	abs.	281	136	189	256	343	160	44	32	20	11	24	14	10	17	5	5	5	2	2	5	218
		rel.	5,3	2,6	3,5	4,8	6,4	3,8	0,8	0,6	0,4	0,2	0,45	0,26	0,19	0,32	0,09	0,09	0,09	0,04	0,04	0,09	4,03
J10	Chrípka	abs.	2096658	1711141	2189650	1562718	2527662	2389855	2356172	2112919	2116227	1585626	1962248	1335323	1341995	1446284	2059553	1862119	2391481	1926453	1926453	1874676	2199863

J11	a akútne respir. ochor.	rel.	33205,7	32000,1	40880,6	29175,8	47089,4	44522,1	43894,6	39362,9	39424,6	29539,6	36320,8	24716,5	24932	26869,7	85238,5	74506,0	81011,9	66892,3	66892,3	65895,5	75328,9
-----	----------------------------	------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov - pokračovanie

Ochorenie		hod	Rok																						
dg	Názov	nota	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
N e u r o i n f e k c i e																									
A39	Meningokok. Infekcia	abs.	20	16	27	97	131	87	74	68	69	42	49	31	45	36	37	55	45	40	26	41	25		
		rel.	0,4	0,3	0,5	1,8	2,4	1,6	1,4	1,3	1,2	0,78	0,91	0,58	0,84	0,67	0,69	1,02	0,83	0,74	0,48	0,76	0,46		
A87	Vírusová meningit.	abs.	84	103	91	137	116	114	109	225	152	112	106	188	127	153	108	491	123	110	128	174	183		
		rel.	1,6	2	1,7	2,6	2,2	2,1	2	4,2	2,8	2,1	2	3,49	2,36	2,84	2,00	9,09	2,27	2,03	2,35	3,22	3,38		
A85	Iné a nešpec.encef.	abs.	36	54	20	29	10	23	30	57	31	22	27	34	38	24	25	39	28	22	20	15	36		
A86		rel.	0,7	1	0,4	0,5	0,2	0,4	0,6	1,1	0,6	0,41	0,5	0,63	0,71	0,45	0,46	0,72	0,52	0,41	0,37	0,28	0,66		
G00	Bakt. zápal mozg.plien	abs.	154	125	128	170	163	175	161	196	134	109	120	120	116	115	116	104	80	72	83	81	94		
		rel.	2,9	2,4	2,4	3,2	3	3,2	3	3,6	2,5	2	2,23	2,23	2,17	2,14	2,15	1,93	1,48	1,33	1,53	1,50	1,74		
G61	Zápal polyneuropat.	abs.	15	16	13	7	10	6	16	28	41	21	38	25	28	19	16	24	24	18	27	14	20		
		rel.	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,5	0,7	0,43	0,71	0,46	0,52	0,35	0,30	0,44	0,44	0,33	0,5	0,26	0,37		
Z o o n ó z y a n á k a z y s p r í r o d n o u o h n i s k o v o s ť o u																									
A27	Leptospirózy	abs.	26	36	42	26	33	26	26	45	45	38	17	24	35	22	18	23	16	27	7	8	5		
		rel.	0,5	0,7	0,8	0,5	0,6	0,4	0,5	0,8	0,5	0,7	0,32	0,45	0,65	0,41	0,33	0,43	0,30	0,50	0,13	0,15	0,09		
A32	Listerióza	abs.	1	7	6	6	4	4	3	6	6	7	6	8	5	12	8	8	10	5	31	11	15		
		rel.	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,11	0,13	0,11	0,15	0,09	0,22	0,15	0,15	0,18	0,09	0,57	0,20	0,28		
A69.2	Lymeská choroba	abs.	740	506	602	991	777	605	600	636	675	567	726	677	843	732	708	1040	921	1054	852	754	998		
		rel.	13,9	9,5	11,2	18,5	14,4	11,3	11,1	11,8	12,5	10,5	13,5	12,57	15,65	13,58	13,13	19,24	17,02	19,43	15,86	13,95	18,44		
A78	Q horúčka	abs.	127	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0		
		rel.	2,4	0	0	0	0,02	0	0	0	0,02	0	0	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,00	0,0	0,00	0,00		
A84.1	Stredoeurop. kliešť.encef.	abs.	51	60	89	101	76	54	63	92	75	62	74	70	50	91	57	79	76	91	108	102	162		
		rel.	1	1,1	1,6	1,9	1,4	1	1,2	1,7	1,4	1,15	1,38	1,3	0,93	1,69	1,06	1,46	1,40	1,68	1,99	1,89	2,99		
B58	Toxoplazmóza	abs.	288	412	504	590	485	418	452	352	257	319	234	154	261	303	255	175	182	138	77	103	158		
		rel.	5,4	7,7	9,4	10,9	9	7,8	8,4	6,5	4,8	5,9	4,35	2,86	4,85	5,62	4,73	3,24	3,36	2,54	1,42	1,91	2,92		
B68	Tenióza	abs.	39	32	24	18	24	18	13	13	6	8	4	6	2	6	1	3	2	4	3	3	6		
		rel.	0,7	0,6	0,5	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,15	0,07	0,11	0,04	0,11	0,02	0,06	0,04	0,08	0,06	0,06	0,12		
A21	Tularémia	abs.	17	24	151	80	28	34	37	56	22	133	26	15	23	49	11	25	22	17	5	8	9		
		rel.	0,3	0,5	2,8	1,5	0,5	0,6	0,7	1	0,4	2,46	0,48	0,28	0,43	0,9	0,20	0,46	0,41	0,31	0,09	0,15	0,17		
Z20.3	Kontakt s besnotou	abs.	1543	2009	1626	2358	1754	1918	2160	1614	1249	1331	1369	1047	1118	865	867	1047	883	879	948	962	888		
		rel.	29,1	37,7	30,4	43,9	32,7	35,7	40,1	29,9	23,1	24,64	25,45	19,46	20,76	16,05	16,07	19,39	16,31	16,20	17,44	17,80	16,41		
N á k a z y k o ť e a s l i z n í c																									
A35	Tetanus	abs.	1	1	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0		
		rel.	0	0	0,02	0,02	0	0	0	0	0	0,04	0	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,02	0,02	0,02	0,0		
A48.0	Plyn.gangréna	abs.	17	11	5	1	9	7	8	3	8	2	7	8	7	3	4	0	6	2	3	3	2		
		rel.	0,3	0,2	0,1	0,02	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,04	0,13	0,15	0,13	0,06	0,07	0,0	0,11	0,04	0,06	0,06	0,04		
B86	Svrab	abs.	6290	8346	6967	5286	4167	4133	3395	2685	2586	1759	1381	1446	1233	1192	1145	933	962	1022	1210	1437	1704		
		rel.	118,5	156,7	130,1	98,6	77,6	77	63	49,8	47,9	32,6	25,67	26,88	22,9	22,14	21,23	17,27	17,77	18,84	22,26	26,59	31,49		

III.1 Skupina alimentárnych nákaz

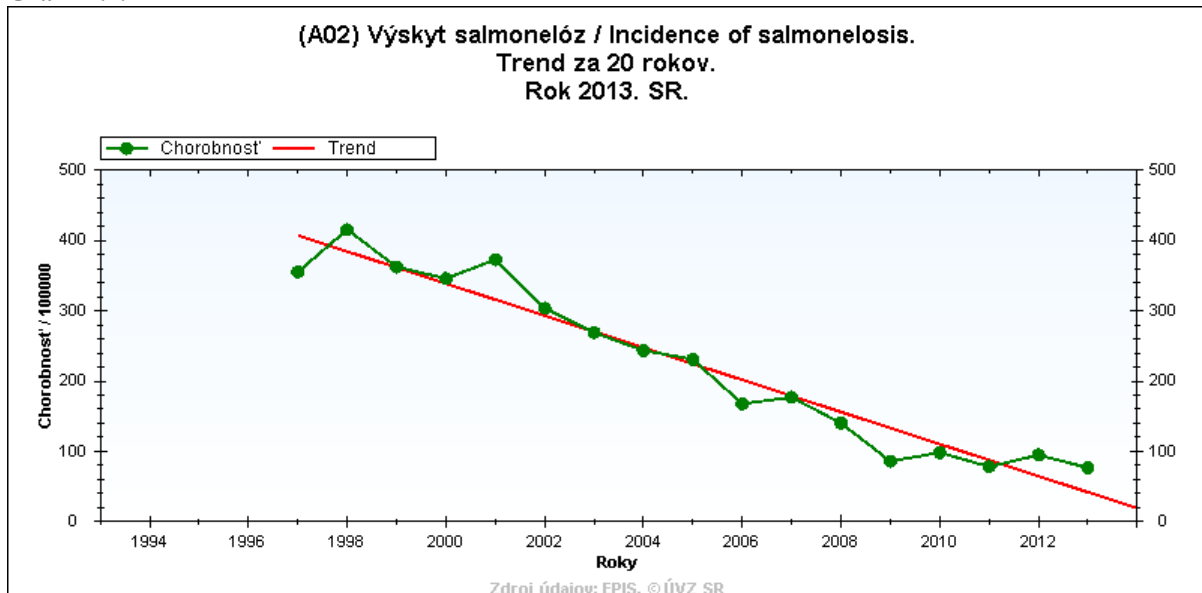
III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01 – ochorenia

V roku 2013 nebolo zaznamenané ochorenie na paratýfus, ani ochorenie na brušný týfus.

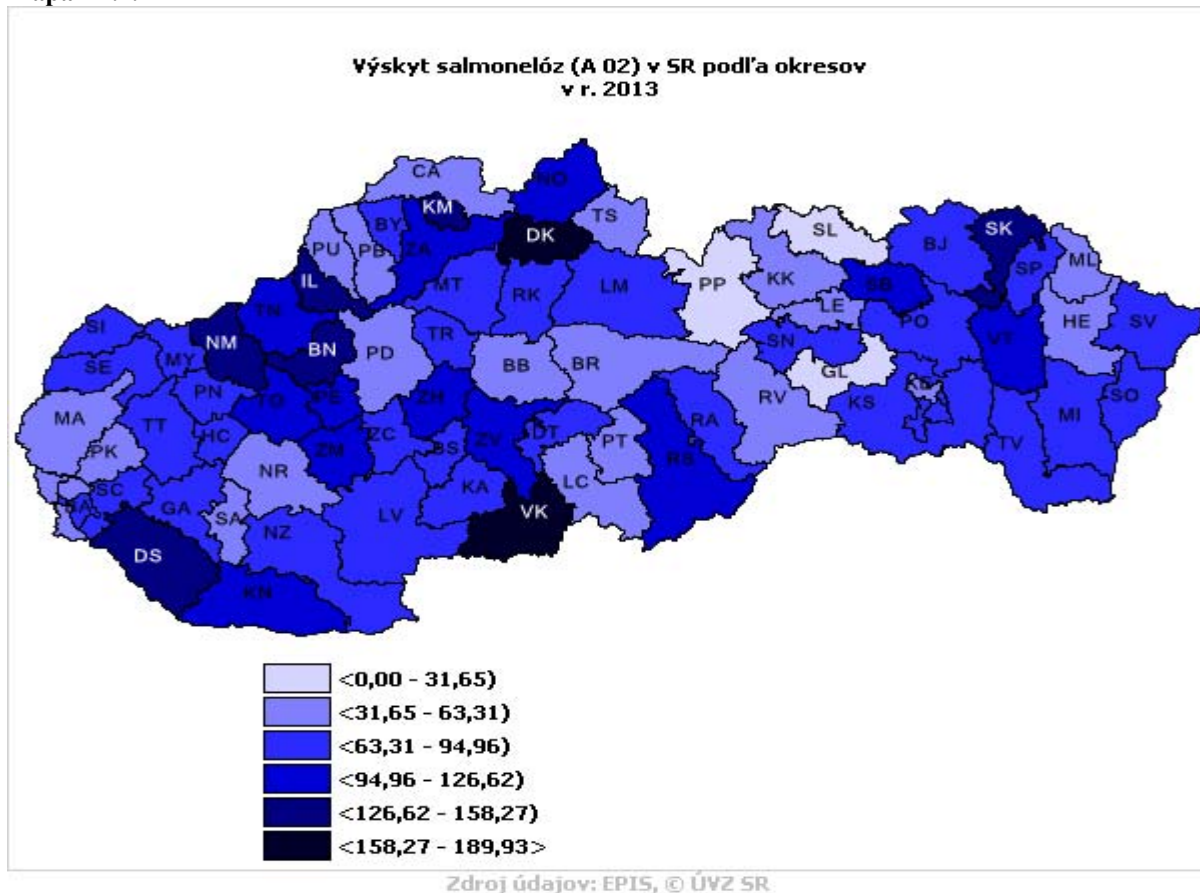
III.1.2 Salmonelózy – A 02

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 4033 ochorení (chor. 74,54/100.000), čo je oproti roku 2012 pokles o 18,9% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 23%. V priebehu roka bolo zaznamenaných aj 28 nosičstiev salmonel.

Graf III.1.1

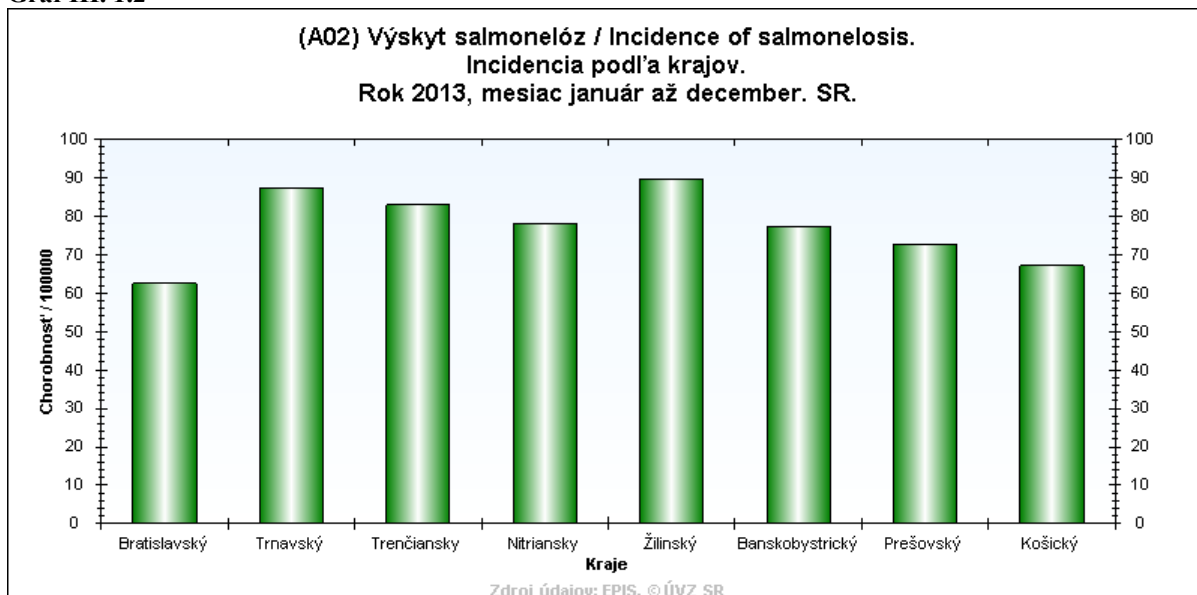

Mapa III.1.1

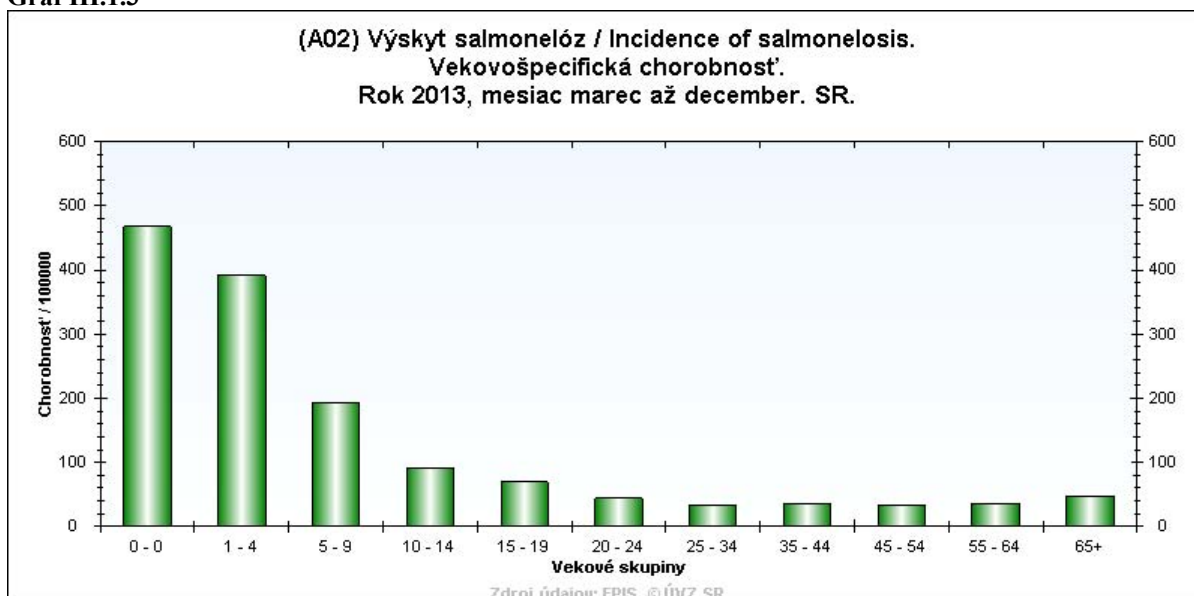
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Žilinskom – 86,80, Trnavskom - 85,52 a v Trenčianskom – 81,43. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 61,37.

Graf III. 1.2

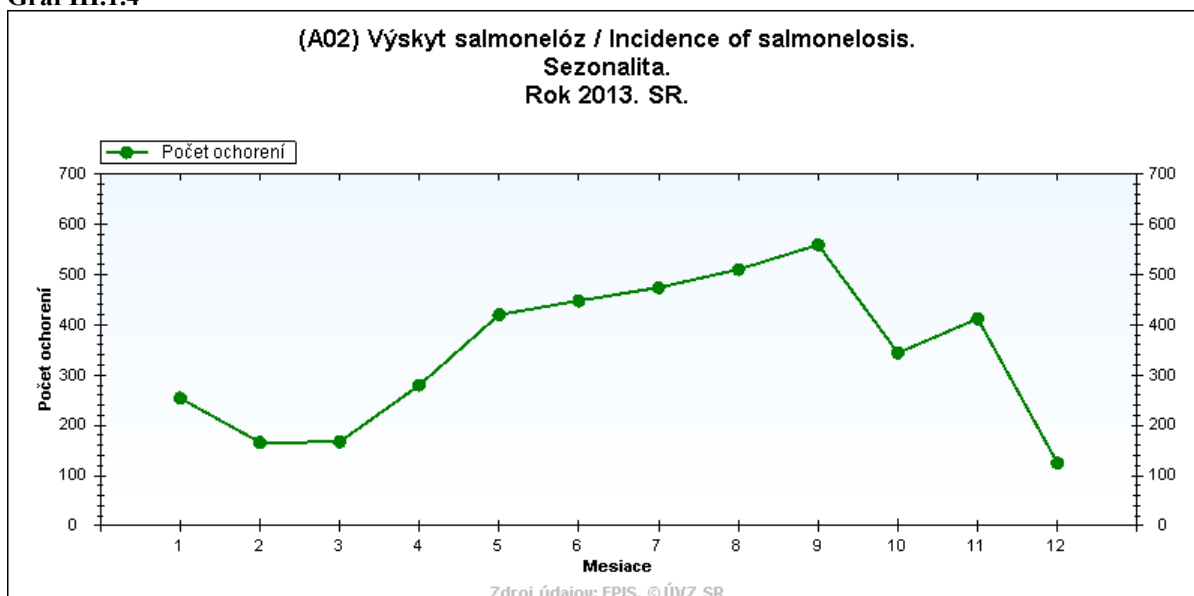

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom vekovo špecifická chorobnosť bola najvyššia u 0 ročných detí – 524,83. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná u 45-54 ročných – 32,35.

Graf III.1.3

Graf III.1.4

V etiológii ochorení sa najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 2966 prípadoch, t.j. 73,5%. V etiológii nosičstiev sa tiež najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 18 prípadoch t.j. 64,3%. Mimočrevná lokalizácia salmonel bola zaznamenaná v 9 prípadoch a to: Z moču: 7x, z pošvy: 1x, z hemokultúry: 1x.

Importované nákazy boli zaznamenané v 44 prípadoch – 10 prípadov z Turecka, po 6 prípadov z Bulharska a z Maďarska, 5x z Chorvátska, 4x z Egypta, 3x z Česka, po 2 prípady zo Španielska a z Rakúska a po jednom prípade z Indonézie, z Bieloruska, z Mexika, z Thajska, z Grécka a z Čiernej Hory.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný ale aj epidemický. Väčších epidémií (od 5 – 30 prípadov) bolo 31 a v nich ochorelo 334 osôb. Podľa klasifikácie ECDC a EFSA, kde sa za epidémiu považuje 2 a viac prípadov, bolo zaznamenaných celkom 180 menších epidemických výskytov, v ktorých ochorelo celkom 428 osôb. Spolu bolo teda vykázaných 211 epidémií v ktorých ochorelo 762 osôb. Z tohto počtu bolo objasnených 2 laboratórne a epidemiologicky, 4 len laboratórne a ďalších 147 len epidemiologicky. U ostatných zostal prameň nákazy a faktor prenosu neobjasnený.

Tab.III.1.2 Epidémie salmonelóz (A 02) za rok 2013 na Slovensku (od 5 prípadov)

Okres	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Špecif.	Počet ch.	Počet os.	Počet exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
BN	24.11.2013	25.11.2013	S.Bovismorbificans	nešpecifikované	5	0	5	Bánovce nad Bebravou	mäsové výrobky	epidemiologicky
LM	02.09.2013	03.09.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	5	Bulharsko	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
BR	15.09.2013	16.09.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	10	Sihla	vajcia-domáce	epidemiologicky
TS	30.08.2013	30.08.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	23	tvrdošín	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
NO	11.08.2013	12.08.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	5	Zákamenné	vajcia-domáce	epidemiologicky
NR	26.06.2013	26.06.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	5	Čab 69	vajcia-domáce	epidemiologicky
TV	25.05.2013	26.05.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	6	Somotor	cukrárenské výrobky, sladkosti	epidemiologicky
SB	02.04.2013	04.04.2013	S.Enteritidis	ALR	5	0	8	Sabinov	vajcia-domáce	epidemiologicky
TO	27.09.2013	27.09.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	171	Kovarce	neznámy	
TN	01.01.2013	02.01.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	9	Trenčianska Teplá, Cukrovarská 301/3	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
GA	03.08.2013	04.08.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	6	Jelka	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
CA	19.08.2013	20.08.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	13	Turzovka	vajcia-domáce	epidemiologicky
GA	19.08.2013	20.08.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	7	Sládkovičovo	zmiešaná strava	epidemiologicky
MA	08.08.2013	09.08.2013	S.Enteritidis	ALR	7	0	45	Kuchyňa	neznámy	epidemiologicky
PE	10.11.2013	17.11.2013	S.Enteritidis	ALR	8	0	10	Kolačno	vajcia-domáce	epidemiologicky

MI	13.06.2013	24.06.2013	S.Enteritidis	ALR	8	2	32	Fast Food Jamato, Nám. osloboditeľov 73 Michalovce	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
TT	29.04.2013	03.05.2013	S.Typhimurium	ALR	8		###	Hrnčiarovce nad Parnou	lahôdkárske výrobky	epidemiologicky
IL	13.08.2013	14.08.2013	S.Enteritidis	ALR	8	0	24	Ilava	neznámy	
ZV	10.09.2013		S.Enteritidis	ALR	9		243		neznámy	
DS	22.09.2013	23.09.2013	S.Enteritidis	ALR	10	0	49	R.oslava Čenkovce	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
SA	07.09.2013	09.09.2013	S.Enteritidis	ALR	10	0	30	Diakovce	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
ZH	07.07.2013	12.07.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	10	2	18	Fínske domky 291		
ZV	04.02.2013		S.Enteritidis	ALR	11	0	243		mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
DS	06.07.2013	06.07.2013	S.Enteritidis	ALR	11	0	12	Šulianske jazero 2013	vajcia-domáce	epidemiologicky
KM	29.03.2013	08.04.2013	S.Infantis	nešpecifikované	12	0	12	Nesluša	vajcia-domáce	epidemiologicky
DK	23.11.2013	24.11.2013	S.Enteritidis	ALR	19	0	20	Oravský Podzámok	vajcia-domáce	epidemiologicky
ZM	16.07.2013	17.07.2013	S.Typhimurium	ALR	20	0	45	SECOPE s.r.o. Zl.Moravce	zmiešaná strava	epidemiologicky
KE4	29.10.2013	02.11.2013	S.Enteritidis	ALR	24	0	200	Reštaurácia Frank, Južná trieda 48, Košice	kontaminované potraviny	epidemiologicky
NM	21.11.2013	28.11.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	29	0	324	Čachtice, Pionierska 351	zmiešaná strava	
TN	22.09.2013	24.09.2013	S.Enteritidis	nešpecifikované	29	0	49	Nemšová, reštaurácia ORIX	neznámy	
DK	25.04.2013	14.05.2013	S.Montevidео	nešpecifikované	30	0	30	Dolný Kubín	syry	laboratorne a epidemiologicky

Tab.III.1.3 Prehľad sérotypov salmonelóz na Slovensku za rok 2013

Typ	OCHORENIE		VYLUČOVANIE		SPOLU		
	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	
S.Abony	1	0,02	1	0,83	2	0,05	
S.Agama	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Agona	21	0,52	1	0,83	22	0,53	
S.Amsterdam	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Arizona	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Bareilly	9	0,22	0	0,00	9	0,22	
S.Bližšie neurčená	57	1,42	6	5,00	63	1,53	
S.Blockley	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Bovismorbificans	14	0,35	0	0,00	14	0,34	
S.Braenderup	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Brandenburg	7	0,17	0	0,00	7	0,17	
S.Bredeney	1	0,02	1	0,83	2	0,05	
S.Coeln	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Dabou	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Derby	27	0,67	0	0,00	27	0,65	
S.Diarizonae (subsp. 3b)	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Enterica	73	1,82	8	6,67	81	1,96	
S.Enteritidis	2858	71,27	71	59,17	2929	70,92	
S.Enteritidis	PT 21	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Enteritidis	PT 25	3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Enteritidis	PT 4	3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Enteritidis	PT 8	30	0,75	0	0,00	30	0,73
S.Essen	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Give	2	0,05	1	0,83	3	0,07	
S.Goldcoast	6	0,15	0	0,00	6	0,15	
S.Hadar	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Heidelberg	18	0,45	1	0,83	19	0,46	
S.Choleraesuis	3	0,07	0	0,00	3	0,07	
S.Indiana	9	0,22	0	0,00	9	0,22	
S.Infantis	108	2,69	6	5,00	114	2,76	
S.Java	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Kentucky	3	0,07	0	0,00	3	0,07	
S.Kimuenza	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Kirkee	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Kottbus	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Litchfield	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.London	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Mbandaka	5	0,12	0	0,00	5	0,12	
S.Montevideo	25	0,62	0	0,00	25	0,61	
S.Newport	4	0,10	0	0,00	4	0,10	
S.Ohio	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Orion	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Othmarschen	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Paratyphi B	5	0,12	0	0,00	5	0,12	
S.Richmond	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Rissen	2	0,05	0	0,00	2	0,05	
S.Saintpaul	5	0,12	0	0,00	5	0,12	
S.Sandiego	3	0,07	0	0,00	3	0,07	
S.Senftenberg	3	0,07	0	0,00	3	0,07	
S.Schleissheim	2	0,05	0	0,00	2	0,05	

S.Skupiny B		44	1,10	3	2,50	47	1,14
S.Skupiny C		19	0,47	5	4,17	24	0,58
S.Skupiny D		7	0,17	0	0,00	7	0,17
S.Stanley		14	0,35	1	0,83	15	0,36
S.Teitelkebir		2	0,05	0	0,00	2	0,05
S.Thompson		5	0,12	0	0,00	5	0,12
S.Typhimurium		322	8,03	12	10,00	334	8,09
S.Typhimurium	ALR	4	0,10	0	0,00	4	0,10
S.Typhimurium	DT001	3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Typhimurium	DT041	6	0,15	0	0,00	6	0,15
S.Typhimurium	DT104	2	0,05	0	0,00	2	0,05
S.Typhimurium	U302	30	0,75	1	0,83	31	0,75
S.Typhimurium	U311	8	0,20	0	0,00	8	0,19
S.Typhimurium	DT046	3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Typhimurium	DT002	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT012	0	0,00	2	1,67	2	0,05
S.Virchow		5	0,12	0	0,00	5	0,12
S.Worthington		1	0,02	0	0,00	1	0,02
ZES-kult.negatívny		84	2,09	0	0,00	84	2,03
ZES-kult.nevyšetrený		116	2,89	0	0,00	116	2,81

Tab.III.1.4 Prehľad o mimočrevných izoláciách salmonel v r. 2013

TYP	Moč	výter z pošvy	hemokultúra
S. Enteritidis	4	-	-
S. Infantis	-	1	-
S. Typhimurium	-	-	1
S. Derby	2	-	-
S. Stanley	1	-	-
SPOLU			
9 prípadov	7	1	1

Ako salmonelová septikémia bolo hlásených 11 ochorení. Šesť prípadov z Prešovského kraja, 2x z Košického a po jednom prípade z Trenčianskeho, Banskobystrického a z Nitrianskeho kraja. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 0 roční = 1, 1 – 4 = 3, 55 – 64 = 3, 65+ = 4.

Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 21 ochorení (enteritída – 18x a septikémia – 1x a vylučovanie salmonel – 2x).

V roku 2013 nebolo hlásené úmrtie na salmonelózu.

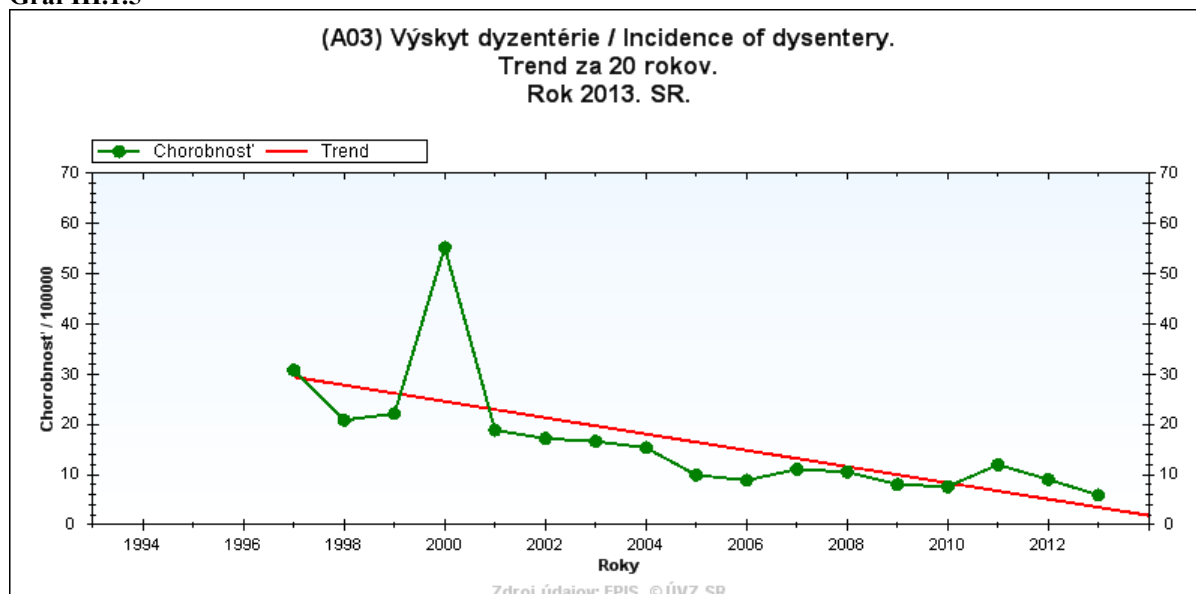
III.1.3 Bacilová dyzentéria – A 03

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 293 ochorení (chor. 5,42/100.000), čo je oproti roku 2012 pokles o 28,2% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 39 %.

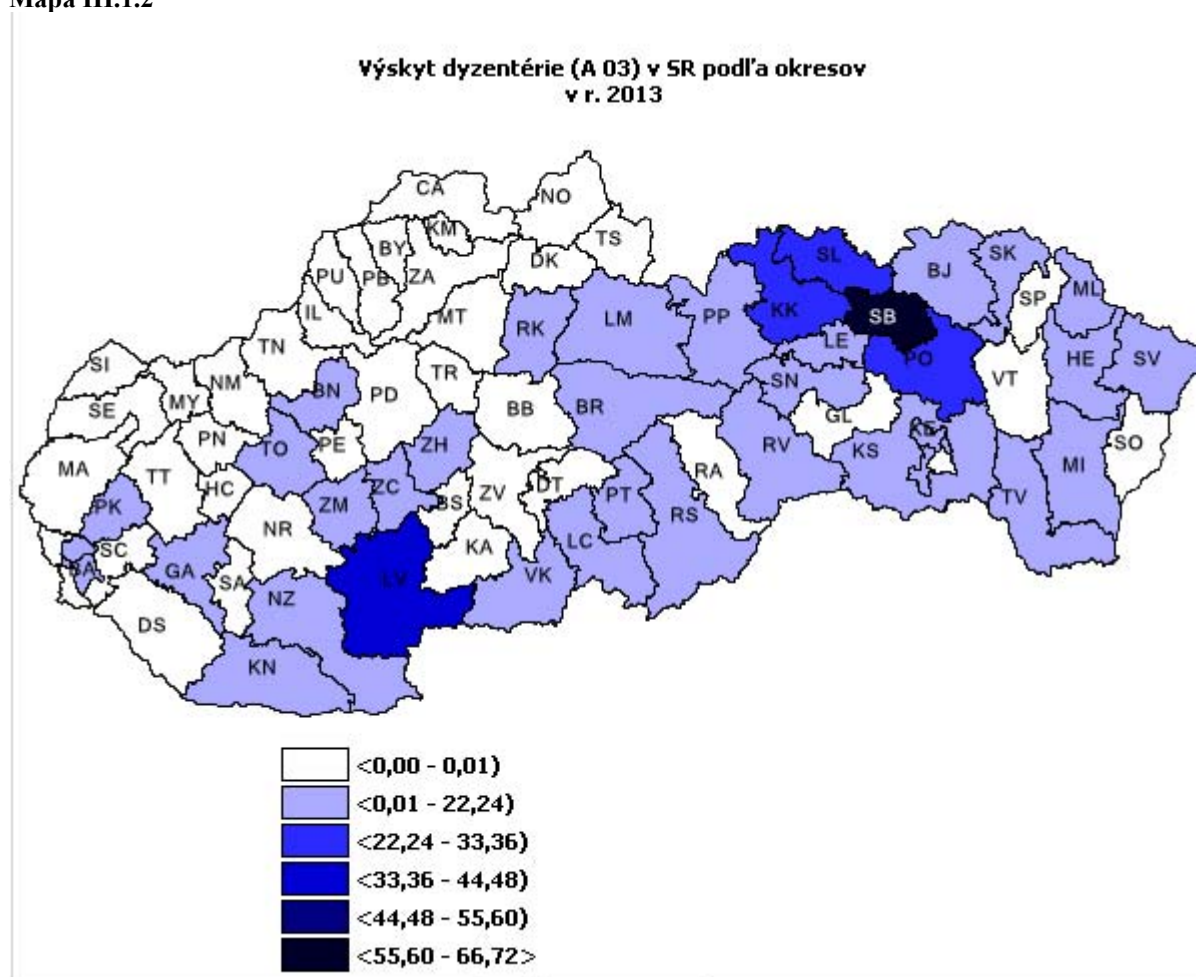
Ochorelo 127 mužov a 166 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Prešovskom – 18,84. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 71,65 a 1-4 ročných detí – 45,77.

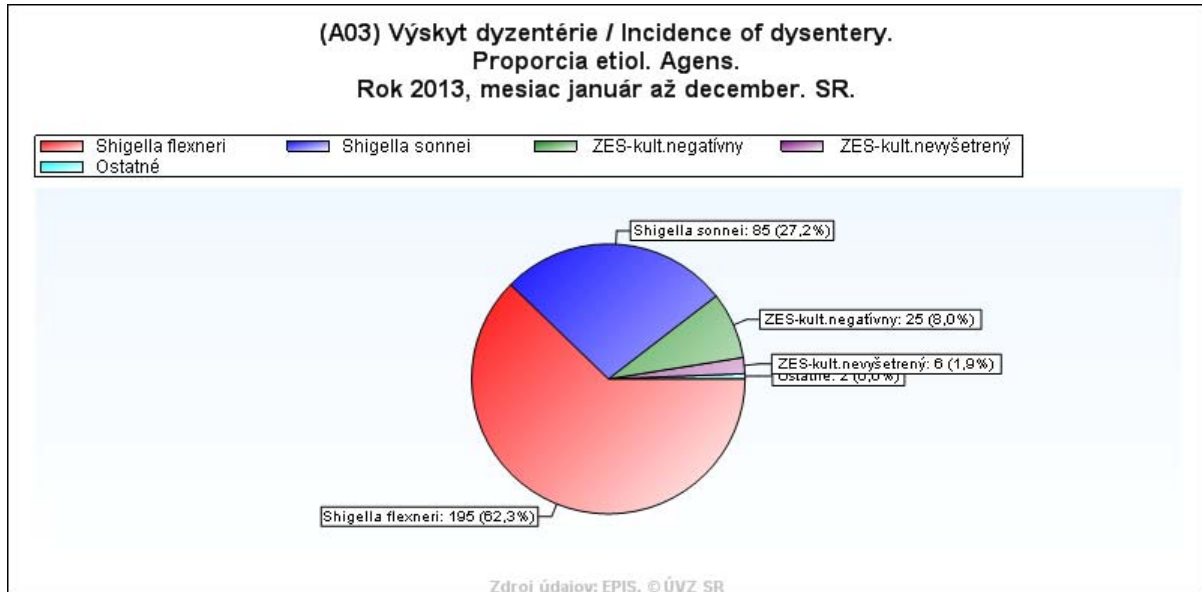
Graf III.1.5

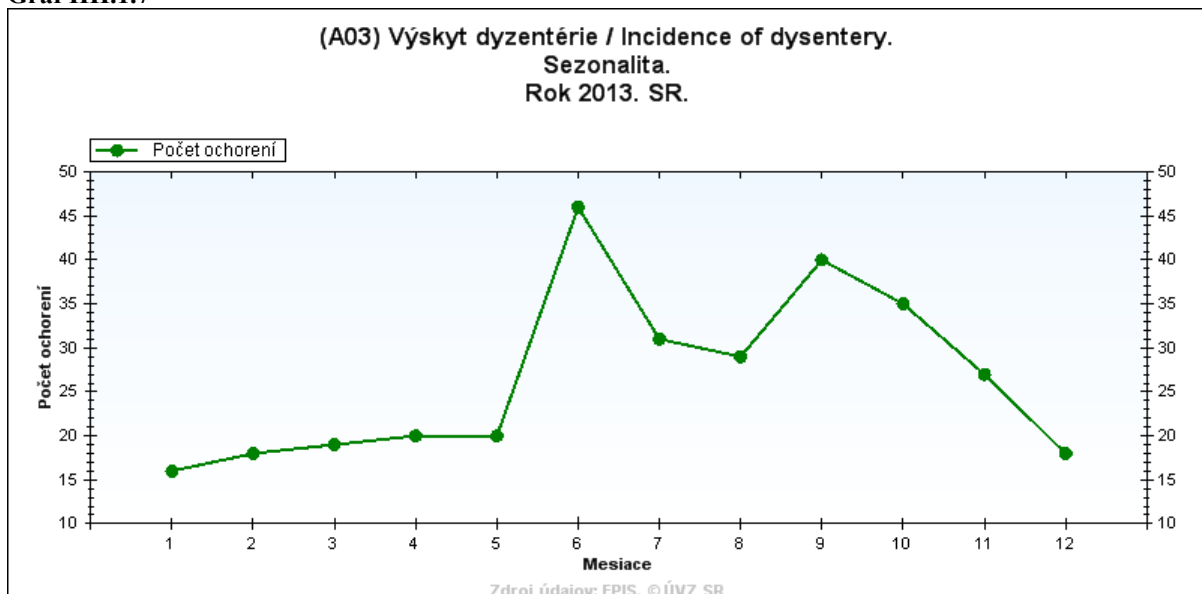
Mapa III.1.2

Graf III.1.6

Graf III.1.7

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka, s maximom výskytu v mesiacoch – jún až október, kedy sa vyskytlo spolu 168 prípadov (t.j. 57,3%).

V etiológii sa uplatnili:

- *Sh. flexneri* – 173 x (59,1%)
- *Sh. sonnei* – 81 x (27,7%)
- *Sh. dysenteriae* – 1 x (0,3%)
- *Sh. boydi* – 1 x (0,3%)

V epidemiologickej súvislosti (kultivačne negatívnych a kultivačne nevyšetrených) bolo 37 prípadov (12,6%). Importované nákazy boli zaznamenané v 18 prípadoch (15x z Tuniska, 1x z Turecka, 1x z Egypta a 1x z Nemecka).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný ale aj epidemický. Zaznamenané boli 4 väčšie epidémie (popísané v tabuľke **Tab.III.1.1**) a 12 menších epidémii v ktorých ochorelo 33 osôb.

Tab.III.1.1

Okres/Miesto	Čas	Počet och./exp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu/dôkaz
1 Levice/Želiezovce	4.11. – 17.11. 2013	6/7	Shigella flexneri	Ovocie/epidemiologicky
2 Levice	25.5. – 5.6. 2013	6/15	Shigella flexneri	Ovocie/epidemiologicky
3 Poprad/Liptovská Teplička	9.6. – 24.6.2013	6/11	Shigella sonnei	Kontakt chorým/epidemiologicky s
4 Komárno/Tunisko, Nefsa	9.10.2013– ?	15/15	Shigella sonnei	neznámy/epidemiologicky

III.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A 04

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 7718 ochorení (chor.142,64/100.000), čo je oproti roku 2012 vzostup o 8,8% a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 37%.

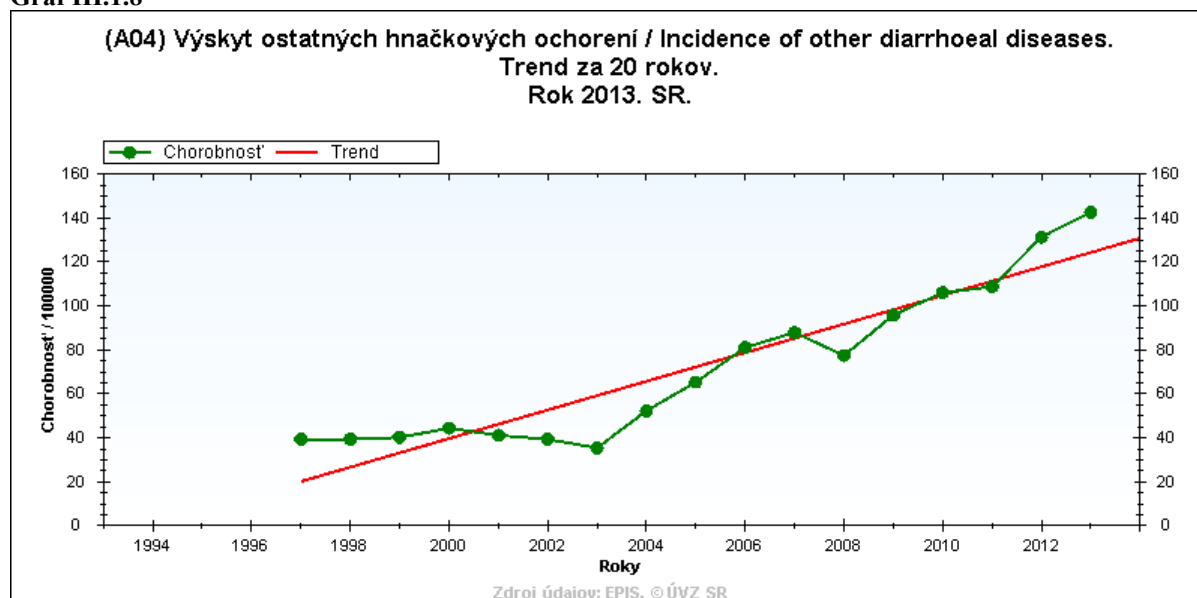
Ochorelo 4 118 mužov a 3 601 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (229,16) a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Banskobystrickom kraji (56,80).

Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 1868,24 a 1-4 ročných detí – 862,08.

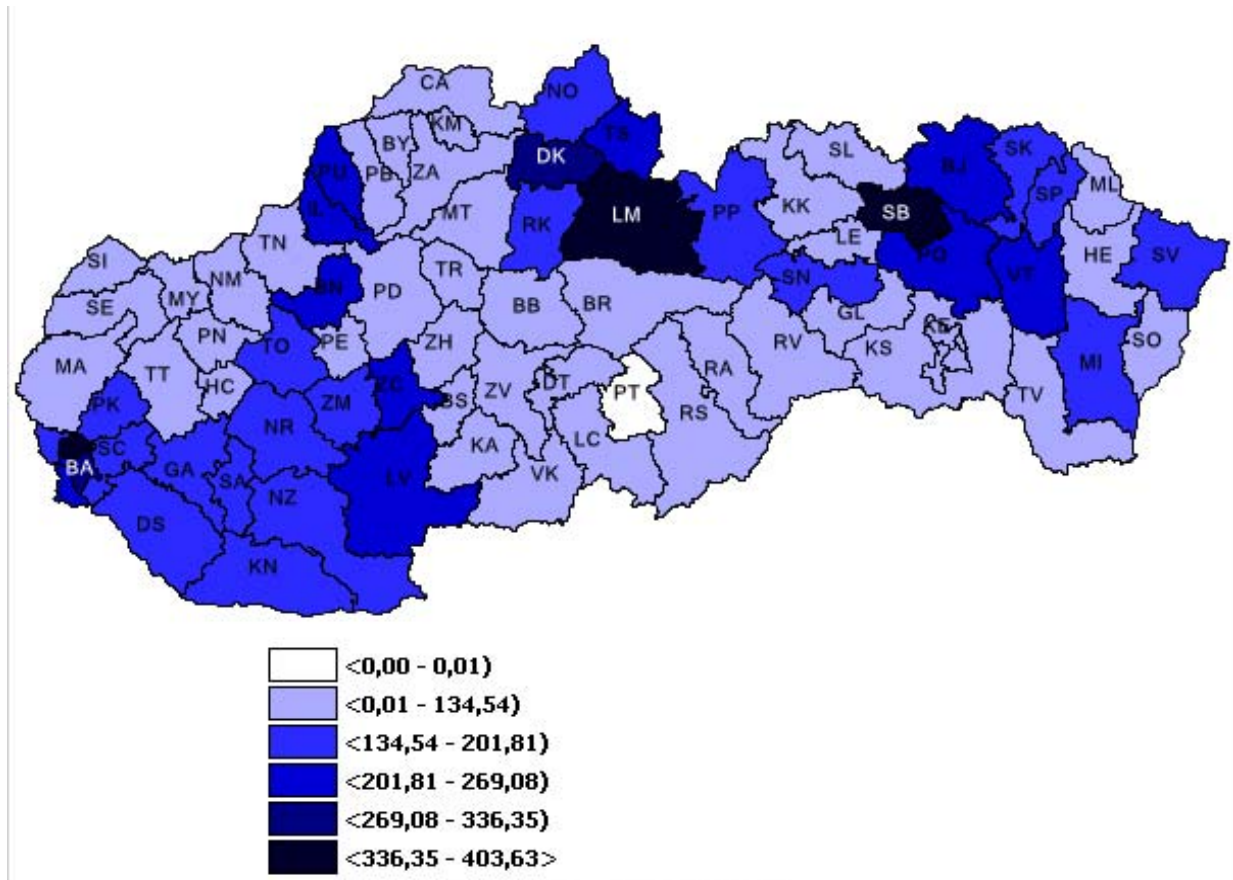
Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v mesiaci jún (1100 prípadov). V jarných a letných mesiacoch – máj, jún, júl a august sa vyskytlo 45,2% celoročného výskytu (3 489 prípadov).

Graf III.1.8

Mapa III.1.3

Výskyt iných bakteriálnych črevných infekcií (A04) v SR podľa okresov miesta nákazy v r. 2013

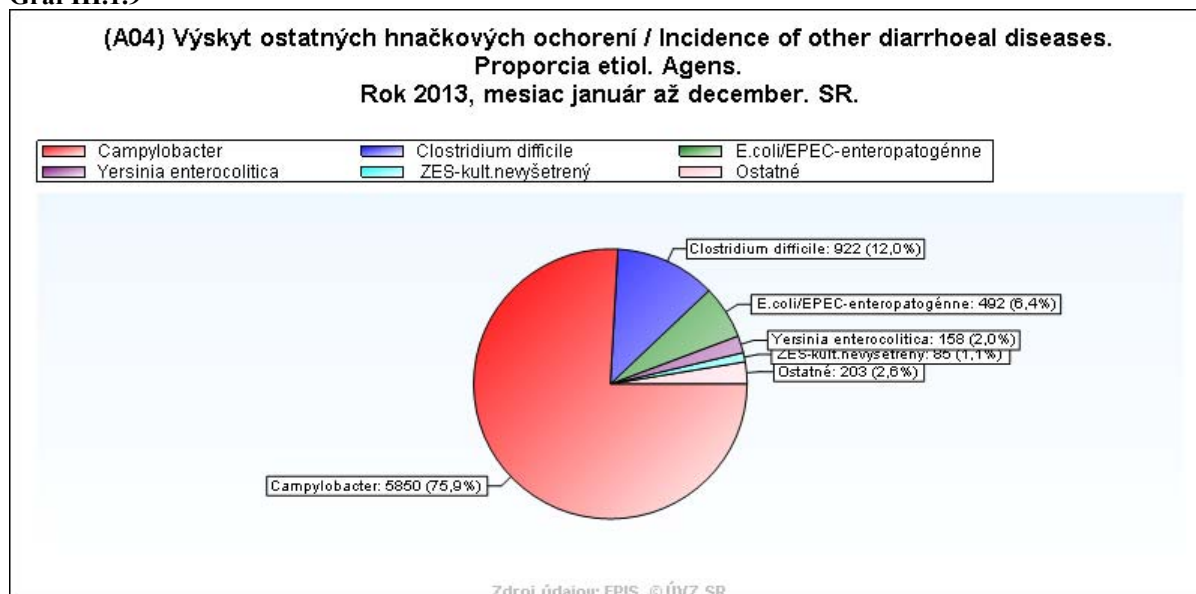
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

V etiológii sa uplatnili:

- *Campylobacter* – 5 849
- *Clostridium difficile* – 922
- *E. coli* – 501
- *Yersinia* – 163
- *Citrobacter* – 26
- *Pseudomonas* – 43
- *Proteus* – 51
- *Enterobacter* – 14
- *Klebsiella* – 13
- *Staphylococcus aureus* – 4
- *Serratia marc.* - 1
- *Mikroorganizmy ine špec. a nešpec.* – 3
- ZES-kult. negatívny – 34
- ZES-kult. nevyšetrený - 94

V percentuálnom vyjadrení bolo *campylobakterom* spôsobených 75,78% ochorení, *Clostridium difficile* – 11,94%, *E. coli* - 6,49% a Yersinióza bolo 2,11%.

Graf III.1.9

Importovaných bolo 25 ochorení. Vo všetkých importovaných prípadoch išlo o kamylobakteriózu. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 672 ochorení. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, epidemiologický a epidemický. Hlásené boli 3 väčšie epidémie (s počtom chorých od 5 osôb) popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.3**), z ktorých 2 sú popísané v nasledujúcej kapitole (Kamylobakteriálna enteritída).

Tab.III.1.3

Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. Komárno/ZSS Magnólia Hurbanovo	19.9.2013	2.10.2013	11/231	Citrobacter	neznámy

Kamylobakteriálna enteritída – A 04.5

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 5 959 ochorení (chor. 110,13/100.000), čo je oproti roku 2012 nárast o 1,6%.

Ochorelo 3 277 mužov a 2 682 žien.

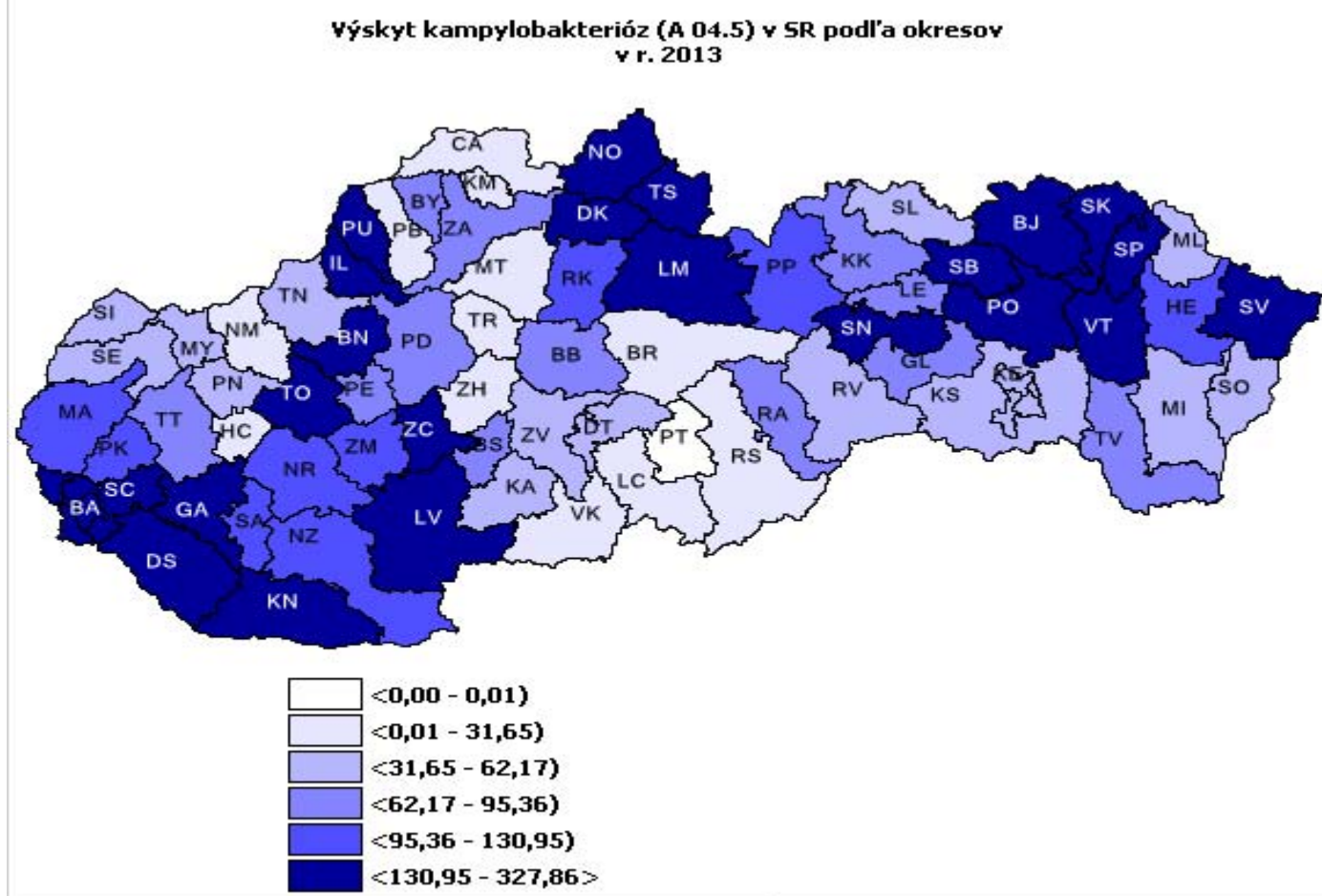
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 170,72. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Banskobystrickom kraji – 44,80. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola v skupine 0 ročných detí (1 216,24) a najnižšia v skupine 45 – 54 ročných (27,89).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný aj epidemický. Väčšie epidémie boli 2 s počtom chorých 10 popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.4**). Menších epidémii bolo 106 s počtom chorých 236.

Tab.III.1.4

Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. Snina/Spišské Tomášovce	18.6.2013	21.6.2013	5/5	Campylobacter jejuni	Zmiešaná strava/epidemiologicky
2. Liptovský Mikuláš	17.6.2013	19.6.2013	5/5	Campylobacter jejuni	Syry/epidemiologicky

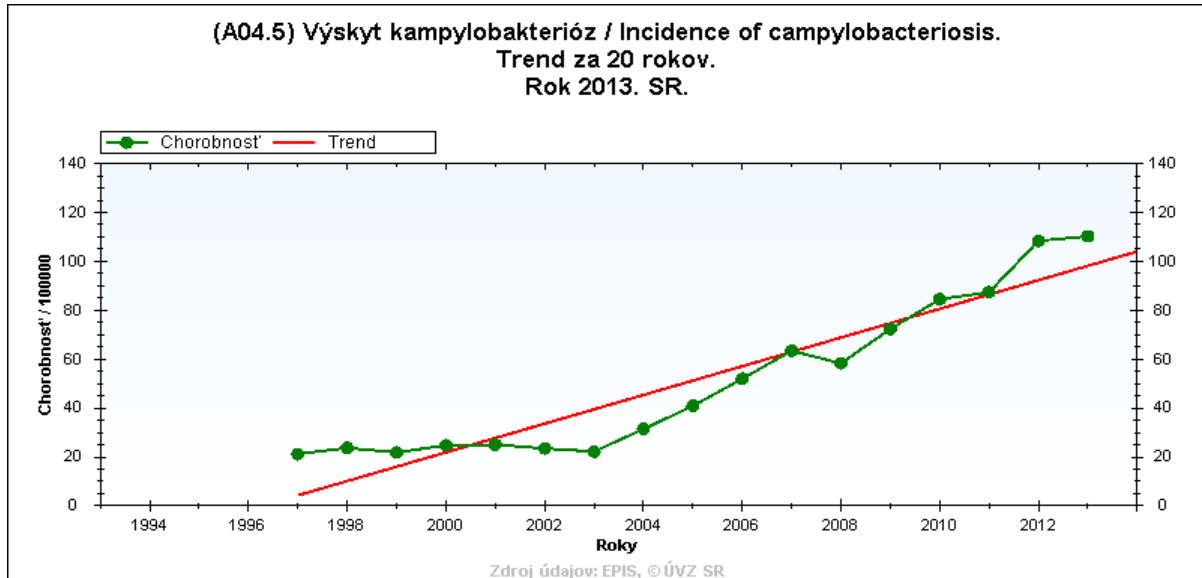
Mapa III.1.4

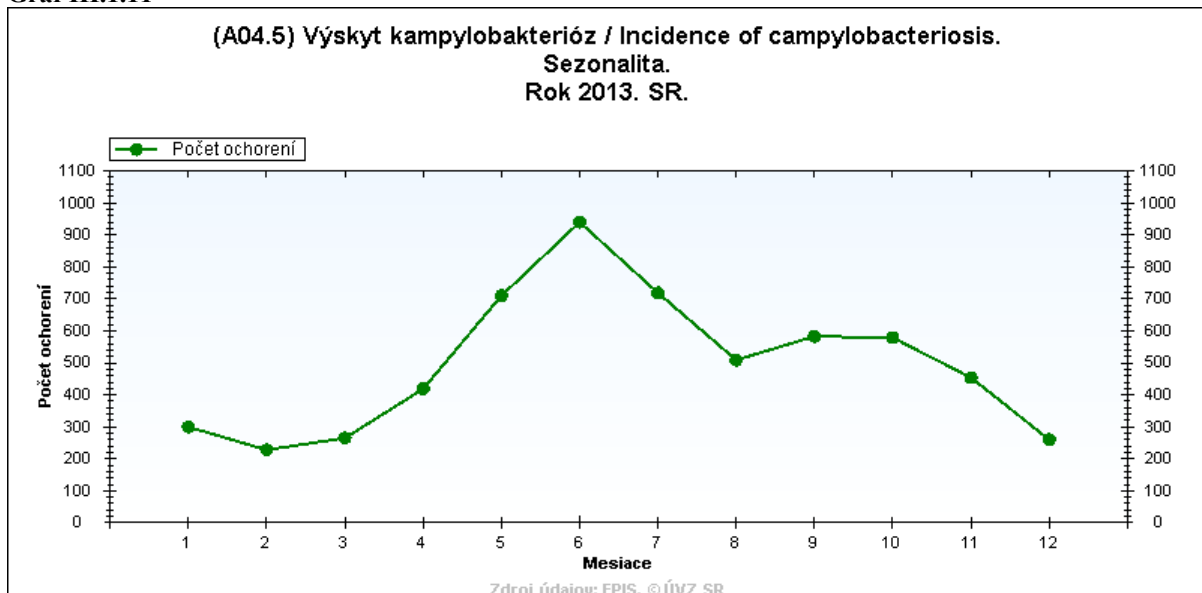
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v júni – 940 prípadov. V jarých a letných mesiacoch bol najvyšší výskyt. Od mája do októbra sa vyskytlo 4040 prípadov, čo je 67,8%. Importovaných bolo 25 ochorení. Z Bulharska 5 prípadov, z Česka 4 prípady, po 2 prípady z Talianska a z Maďarska, po jednom prípade z Turecka, z Chorvátska, z Ukrajiny, z Indie, z Brazílie, z Poľska, z Nepálu, z Rumunska, z Cyprusu, z USA, zo Španielska a z Afganistanu.

Graf III.1.10

Graf III.1.11

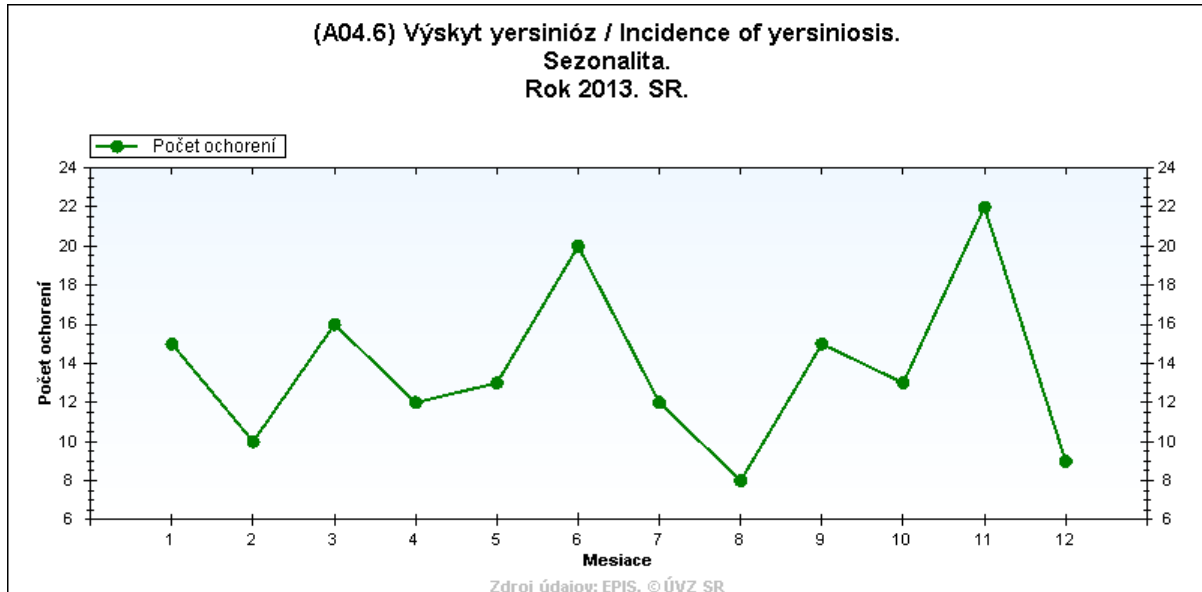
Enterocolitída zapríčinená Yersinia enterocolitica – A 04.6

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 165 ochorení (chor. 3,05/100000), čo je o 6,8% ochorení menej ako minulý rok.

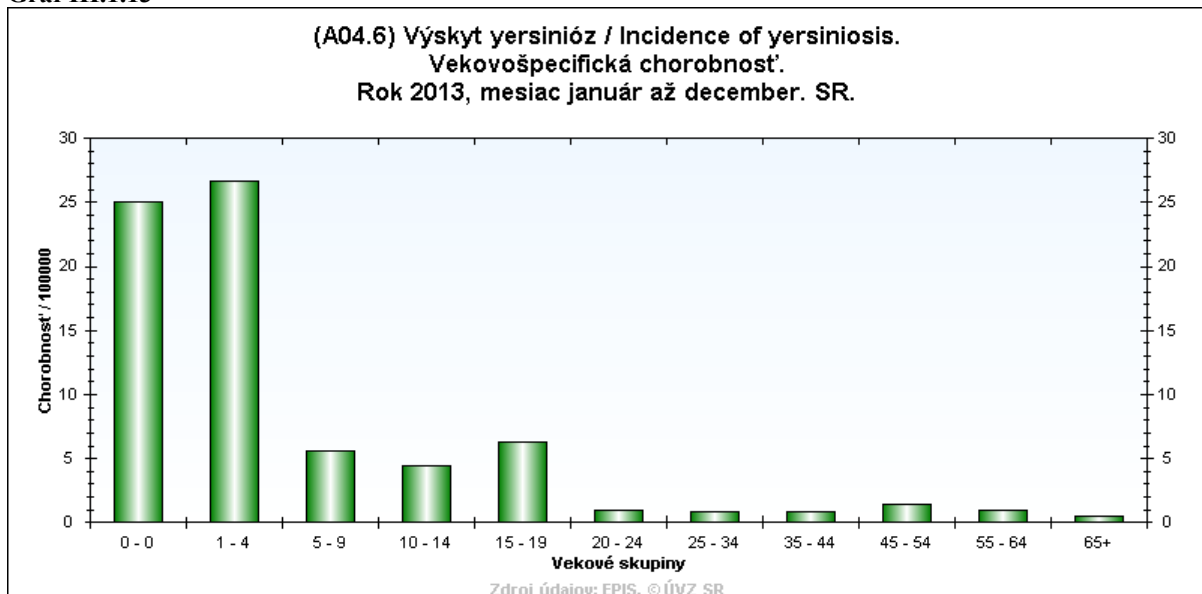
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 5,22. Najnižšia chorobnosť bola v Trnavskom kraji – 0,54. Najviac ochorení bolo hlásených v mesiaci november (22) (Graf III.1.12). Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 1-4 ročných detí – 26,70 (Graf III.1.13).

Charakter výskytu bol sporadický a rodinný.

Graf III.1.12

Graf III.1.13

Yersiniózy mimočrevné – extraintestinálne A 28.2

V roku 2013 neboli hlásené ochorenia.

III.1.5 Iné bakteriálne otravy potravinami – A 05, A 05.1

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 265 ochorení (chor. 4,9/100.000), čo je oproti roku 2012 37,9 násobný vzostup a oproti 5 ročnému priemeru je to nárast o 313%. Ochorelo 147 mužov a 118 žien.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trnavský – 13x, Trenčiansky – 53x, Žilinský – 2x, Prešovský – 1x a Košický – 196x. Ostatné kraja nehlásili výskyt ochorenia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 20-24 ročných (12,12). Ochorenia sa nevyskytli vo vekovej skupine 0 ročných, 1 – 4 ročných, 5 – 9 ročných, 10 – 14 ročných a 65 a viac ročných. Najviac ochorení (196) sme zaznamenali v apríli. **V etiológii sa uplatnili:**

- *Staphylococcus aureus* – 246x (92,8%)
- *Pseudomonas* – 15x (5,7%)
- *Nešpec. bakter. inf.* – 4x (1,50%)

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický.

Väčšie epidémie boli 3 s počtom chorých 223 popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.6**). Menšia epidémia bola jedna s počtom chorých 2.

Tab.III.1.6 Epidémie iných bakteriálnych otráv potravinami (A 05) za rok 2013 na Slovensku

Okres / Obec	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Poč. och/exp.	Agens	Faktor/dôkaz
1. Tvrdošín – Podbiel	24.12.2013	26.12.2013	15/15	Pseudomonas	Kontaminovaná voda a laboratórne epidemiologicky
2. Košice	24.4.2013	25.4.2013	196/485	Staphyloc. aureus	Kuracie mäso a laboratórne epidemiologicky
3. Galanta/Sereď	23.5.2013	23.5.2013	12/260	ZES-kult. negatívny	Zmiešaná strava/epidemiologicky

A 05.1 – Botulizmus

V priebehu roka 2013 nebolo hlásené ochorenie.

III.1.6 Amébová červienka – AMEBÓZA – A06

V priebehu roka 2013 boli hlásené 2 prípady ochorení (chor. 0,04/100.000), čo je o 4 prípady menej oproti roku 2012. V prvom prípade sa jednalo o dvojročného chlapca z okresu Vranov nad Topľou. Ochorenie bolo zistené v rámci vstupného vyšetrenia pri hospitalizácii pre inú dg. V druhom prípade išlo o 10 ročné dievčatko z okresu Prešov. V klinickom obraze mala hnačky. V oboch prípadoch išlo o deti žijúce v domácnosti s nízkou hygienickou úrovňou ako aj v oboch prípadoch bola mikroskopickým vyšetrením stolice potvrdená *Entamoeba histolytica*.

III.1.7 Iné protozoárne črevné infekcie – A 07

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 223 ochorení (chor. 4,12/100.000), čo je pokles o 29% oproti roku 2012.

Ochorelo 104 mužov a 119 žien.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Žilinskom kraji – 10,29 (71 ochorení).

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 1-4 ročných detí – 21,62 (51 prípadov).

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v januári – 51 prípadov a vo februári - 40 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

- *giardia* – 180x (80,7%)
- *cryptosporidium* – 12x (5,4%)
- *iné špecifik. protozoárne infekcie* – 31x (13,9%)

Bolo zaznamenané jedno importované ochorenie z Kene u 46 ročnej ženy z okresu Žiar nad Hronom. Charakter výskytu bol sporadický.

III.1.7 Vírusové a iné nešpecifikované črevné infekcie – A 08

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 4 984 ochorení (chor. 92,13/100.000), čo je oproti roku 2012 pokles o 16,2%.

Ochorelo 2 526 mužov a 2 458 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Prešovskom kraji – 165,77 a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji – 50,07.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 2 538,15 a 1-4 ročných detí – 846,83.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v mesiaci január – 542 prípadov (10,9%).

V etiológii sa uplatnili:

- *Rotavírusy* – 3327 x (66,8%)
- *Norwalk vírusy* – 1144 x (23%)
- *Adenovírusy* – 441 x (8,8%)
- *nešpecifikovaných vírusových črevných infekcií* bolo 64x (1,3%).
- *iné vírusy* 8x (0,2%)

Importovaných bolo 22 ochorení (13x z Chorvátska, 1x z Írska, 5x Bulharska, 3x z Turecka).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 602 ochorení.

Zaznamenaných bolo 39 väčších epidémií s počtom prípadov od 5 do 45, v ktorých ochorelo spolu 632 osôb (t.j. 12,7%).

Tab. III.1.7 Epidémie alimentárnych vírusových ochorení (A 08) za rok 2013 na Slovensku

Okres	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. nos.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
NR	30.11.2013	13.12.2013	rotavírus	5	0	119	kontakt s chorým	epidemiologicky
PO	17.07.2013	25.07.2013	rotavírus	5	0	38	Neznámy	
SN	04.03.2013		norovírus	5	0	35	Neznámy	Epidemiologicky
RS	20.08.2013	30.08.2013	adenovírus	5	0	20	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
	06.04.2013		rotavírus	6	0	18	neznámy	
MT	17.05.2013	21.05.2013	vírus iný nešpecifikovaný	6	0	250	kontaminované predmety	Epidemiologicky
PO	07.09.2013	11.09.2013	rotavírus	7	0	36	neznámy	
SN	04.03.2013		rotavírus	7	0	35	neznámy	Epidemiologicky

PN	09.04.2013	11.04.2013	norovírus	8	0	161	kontakt s chorým	Epidemiologický
RV	22.11.2013	03.12.2013	rotavírus	9	0	18	kontakt s chorým	Epidemiologický
HE	13.01.2013	22.01.2013	rotavírus	10	0	24	kontakt s chorým	Epidemiologický
PN	22.11.2013	24.11.2013	vírus iný nešpecifikovaný	10	0	735	kontakt s chorým	Epidemiologický
VT	06.01.2013	01.03.2013	rotavírus	11	0	165	kontaminované predmety	Epidemiologický
ZV	07.05.2013		rotavírus	11		98	kontaminované potraviny	
KE 2	05.12.2013		norovírus	11		170	neznámy	
BR	07.03.2013	11.03.2013	rotavírus	12	0	80	kontaminované ruky	Epidemiologický
LM	17.03.2013	26.03.2013	rotavírus	12	0	59	kontakt s chorým	
TN	28.02.2013	06.03.2013	norovírus	13	0	26	neznámy	
ZA	11.05.2013	16.05.2013	norovírus	13	0	43	neznámy	
RS	20.08.2013	30.08.2013	rotavírus	14	0	20	kontakt s chorým	Laboratórne a epidemiologický
LV	06.10.2013	07.10.2013	norovírus	14	0	29	neznámy	
PP	02.07.2013	03.07.2013	norovírus	14	0	40	kontakt s chorým	Epidemiologický
BB	29.09.2013	22.10.2013	rotavírus	15	0	64	kontakt s chorým	Laboratórne a epidemiologický
NZ	31.03.2013	09.04.2013	norovírus	15	0	34		
LV	06.12.2013	09.12.2013	norovírus	15	0	55	neznámy	
TV	07.11.2013		vírus iný nešpecifikovaný	15		60		
PP	08.02.2013	12.02.2013	rotavírus	16		28	neznámy	
KE 4	29.11.2013		norovírus	17	0	206	neznámy	
TT	29.12.2013	05.01.2014	norovírus	19	0	62	kontakt s chorým	Epidemiologický
BJ	21.09.2013	22.09.2013	rotavírus	21		742		
KM	13.11.2013	20.11.2013	rotavírus	25	0	93	neznámy	
ZA	28.05.2013	29.05.2013	norovírus	27	0	49	neznámy	
TT	13.03.2013	24.03.2013	norovírus	28	0	112	kontakt s chorým	Epidemiologický
KK	05.03.2013	13.05.2013	rotavírus	29		327	kontaminované predmety	Epidemiologický
MI	11.08.2013	14.08.2013	norovírus	29	0	155	zmiešaná strava	Epidemiologický
HC	17.05.2013	28.05.2013	norovírus	30	0	61	kontakt s chorým	Epidemiologický
KN	23.12.2013	29.12.2013	norovírus	33	0	115	neznámy	Epidemiologický
PO	08.11.2013		norovírus	45	0	186	neznámy	
PD	27.01.2013	10.02.2014	vírus iný nešpecifikovaný	45	0	88	kontaminované prostredie	Epidemiologický

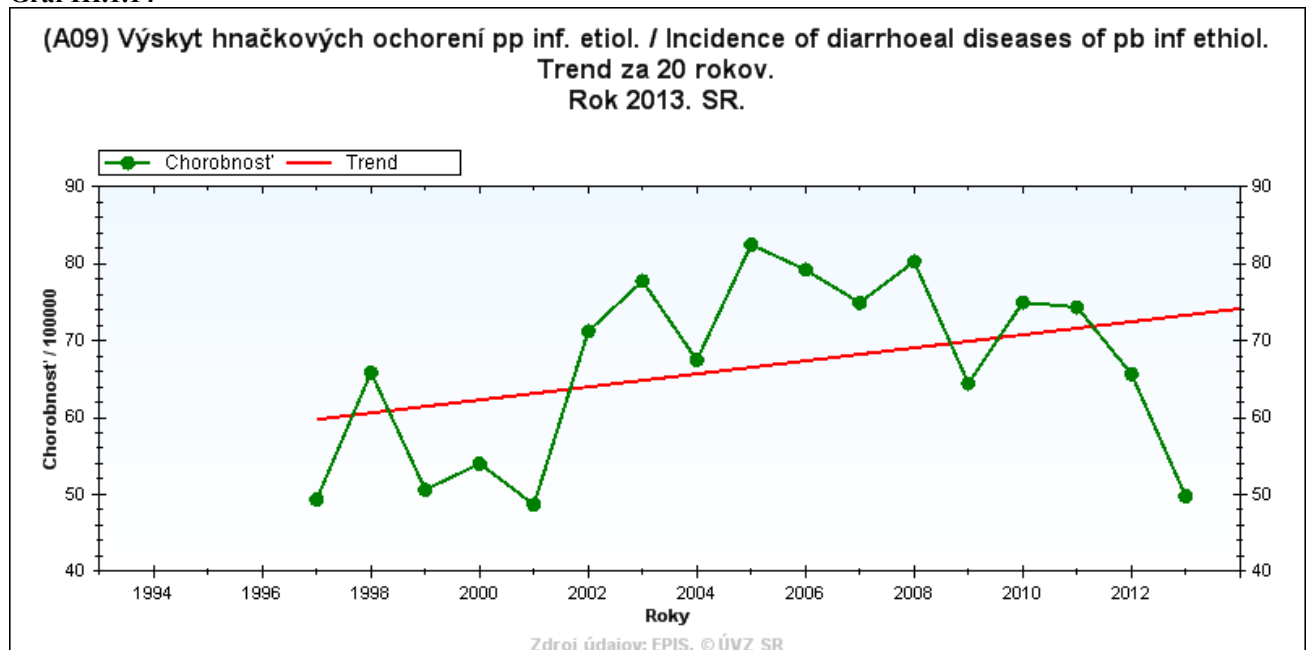
Okrem týchto epidémii sa v tejto skupine vyskytlo aj 43 menších epidémii, v ktorých ochorelo 97 osôb.

III.1.8 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

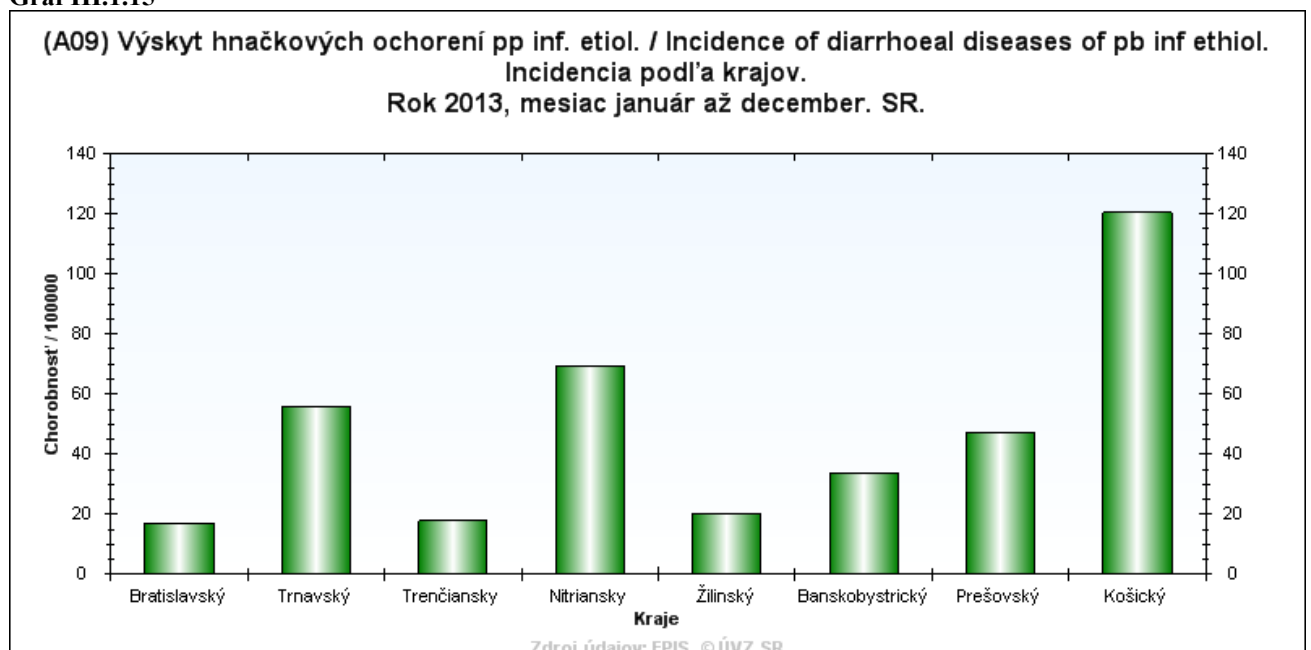
V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 2 701 ochorení (chor. 49,92/100.000), čo je oproti roku 2012 pokles o 23,9% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 31% (**Graf III.1.14**). Ochorelo 1148 mužov a 1553 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom – 120,53 a najnižšia chorobnosť v Bratislavskom kraji – 17,14 (**Graf III.1.15**).

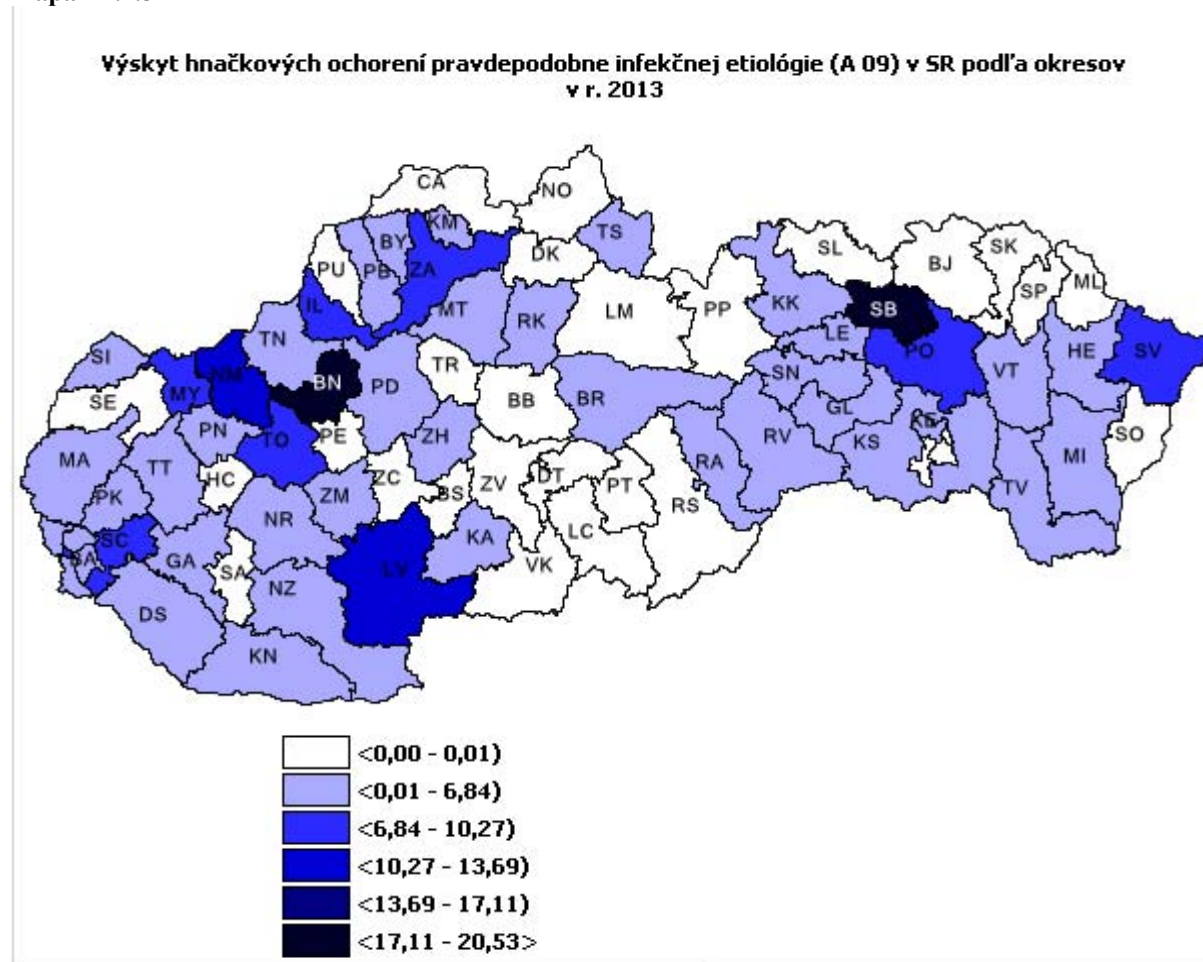
Graf III.1.14

Graf III.1.15

Mapa III.1.5

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 313,46 a 1-4 ročných detí – 176,74. Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom ochorení v mesiaci september – 294 prípadov (10,9%).

Importované nákazy boli zaznamenané v 17 prípadoch (4x z Bulharska a z Turecka, 3x z Maďarska a po jednom prípade zo Španielska, z Maroka, z Rakúska, z Čiernej Hory, z Chorvátska, z Egypta).

Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 124 prípadov.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Zaznamenaných bolo 17 epidémií, v ktorých ochorelo spolu 335 osôb, (t.j. 12,4%). Podľa klasifikácie ECDC a EFSA sme však zaznamenali aj 12 malých epidémií vrátane rodinných výskytov po 2 a viac prípadov, v ktorých ochorelo celkom 31 osôb.

Tab.III.1.8 Epidémie alimentárnych ochorení pravdepodobne infekčnej etiológie (A 09) za rok 2013 v SR

Okres / Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč.no s.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
DS - interné	05.02.2013	13.02.2013	kultivačne negatívny	11	0	41	DSinternéA09 Dunajská Streda	neznámy	epidemiologicky
KN - ZŠ Pohraničná	22.03.2013	26.03.2013	kultivačne negatívny	54	0	194	ZŠ Pohraničná	neznámy	epidemiologicky
BB - Penzion Jeseň	15.03.2013	18.03.2013	kultivačne negatívny	21	0	87	Banská Bystrica	neznámy	
KN - Eötvösa 64	22.03.2013	05.04.2013	kultivačne negatívny	41	0	146	Komárno	neznámy	epidemiologicky
LV - Tlmače-r.Kršiaková	25.10.2013	28.10.2013	kultivačne negatívny	5	0	5	Tlmače	neznámy	
RS - D.Dôch.R.Sobota	27.11.2013	03.12.2013	kultivačne negatívny	16	0	139	Domov dôchodcov a soc. služieb Rimavská Sobota	neznámy	
PP - St.Smokovec	05.06.2013	06.06.2013	kultivačne negatívny	9	0	155	Hotel Bellevue, Starý Smokovec	neznámy	
DS - epidémia charita Báč	06.08.2013	13.08.2013	kultivačne negatívny	9	0	66	charita Báč	syry	epidemiologicky
SC - DSS Centrum Odychu	23.09.2013	29.09.2013	kultivačne negatívny	25	0	100	Senec - Slnečné jazerá juh	kontakt s chorým	epidemiologicky
BA 2 - LDCH	24.04.2013	25.04.2013	kultivačne negatívny	6	0	24	Liečebňa sv. Františka, Bratislava II	neznámy	
PU - B.Slatiny	18.05.2013	20.05.2013	kultivačne negatívny	28	0	84	Centrum vzdelávania Belušícké Slatiny	neznámy	
PE - ŠvP Kalinka	04.06.2013	07.06.2013	kultivačne negatívny	12	0	48	Penzión Kalinka Malé Bielice	neznámy	
MT- RAPID	20.05.2013	20.05.2013	kultivačne nevyšetrený	20	0	92	ÚSS Martin, Diakona Sučany	zmiešaná strava	epidemiologicky
TN LD PAX T.T.	22.05.2013	23.05.2013	kultivačne nevyšetrený	11	0	273	Trenčianske Teplice Kúpele	neznámy	
BB - Konzervatórium	10.09.2013	11.09.2013	kultivačne nevyšetrený	15	0	97	Konzervatórium B.B.	neznámy	
ZA - ZpS a DSS Karpatská	18.12.2013	27.12.2013	kultivačne nevyšetrený	41	0	88	ZpS a DSS Karpatská 9, Žilina	neznámy	
ZM - DSS ÚSMEV-ZI.M	27.12.2013	06.01.2014	kultivačne nevyšetrený	11		77	DSS - Dom seniorov "ÚSMEV" Zlaté Moravce	kontakt s chorým	epidemiologicky

III.2 Skupina vírusových hepatítid

V roku 2013 bolo na Slovensku zaznamenaných 712 ochorení na všetky druhy vírusových hepatítid, čo je vzostup o 37,2% oproti roku 2012. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-C, ktorej proporcia sa rovná 42,7%. V priebehu roka došlo k významnému vzostupu najmä u diagnózy VHA a to až o 63%.

Z analyzovaného počtu VH bolo 301 prípadov v akútnej forme (42,3%), čo je rovnaká proporcia ako v roku 2012 a 411 (57,7%) vo forme chronickej. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 290 prípadov, t.j. 76,7%-(Tab.IV.2.1.). Vzostup výskytu bol zaznamenaný u všetkých diagnóz popisovaných v tejto skupine nákaz s výnimkou akútnej hepatítidy typu C, kde sme zaznamenali pokles o 39%. 5 prípadov ochorenia končilo úmrtím a to 3x na akútnu VHB a 2x na chronickú VHB. Smrtnosť na tieto dve diagnózy činila 2,9%

Tab. III.2.1. Prehľad o výskyte VH a ich porovnanie s rokom 2012

Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2012
B 15	204	3,8	28,6	↑o 63%
B 16	74	1,4	10,4	↑o 1%
B 17..1	14	0,26	2,0	↓o 39%
B17.2.	9	0,17	1,3	
B 18.1	121	2,2	17,0	↑o 47,1%
B 18.2	290	5,4	40,7	↑o 36,8%
B 19.9	0	0,0	0	

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 383 novozistených nosičov HBsAg, čo je 3,2x viac ako v roku 2012..

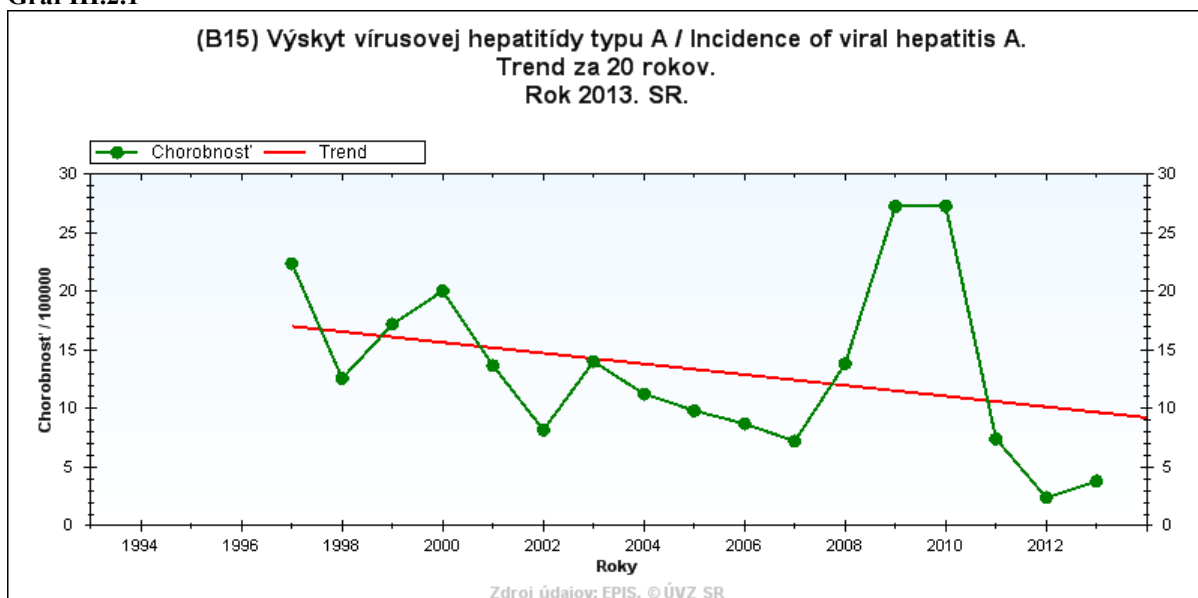
III.2.1 Akútna VH-A – B 15

V roku 2013 bolo v SR hlásených 204 prípadov ochorení na VH-A (chor. 3,8/100.000), čo je o 63% viac ako v roku 2012 avšak len ¼ i 5 ročnému priemeru (pokles o 75% (**Graf III.2.1**).

Výskyt ochorení bol zaznamenaný vo všetkých krajoch SR s významnými topologickými rozdielmi. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Prešovskom - 78 prípadov (chorobnosť 9,5/100 000), ďalej v kraji Košickom – 73 prípadov (chor. 9,2 a v kraji Banskobystrickom 42 prípadov a chor. 6,4./100 000. V ostatných krajoch sa vyskytlo od jedna do štyri prípady ochorenia.

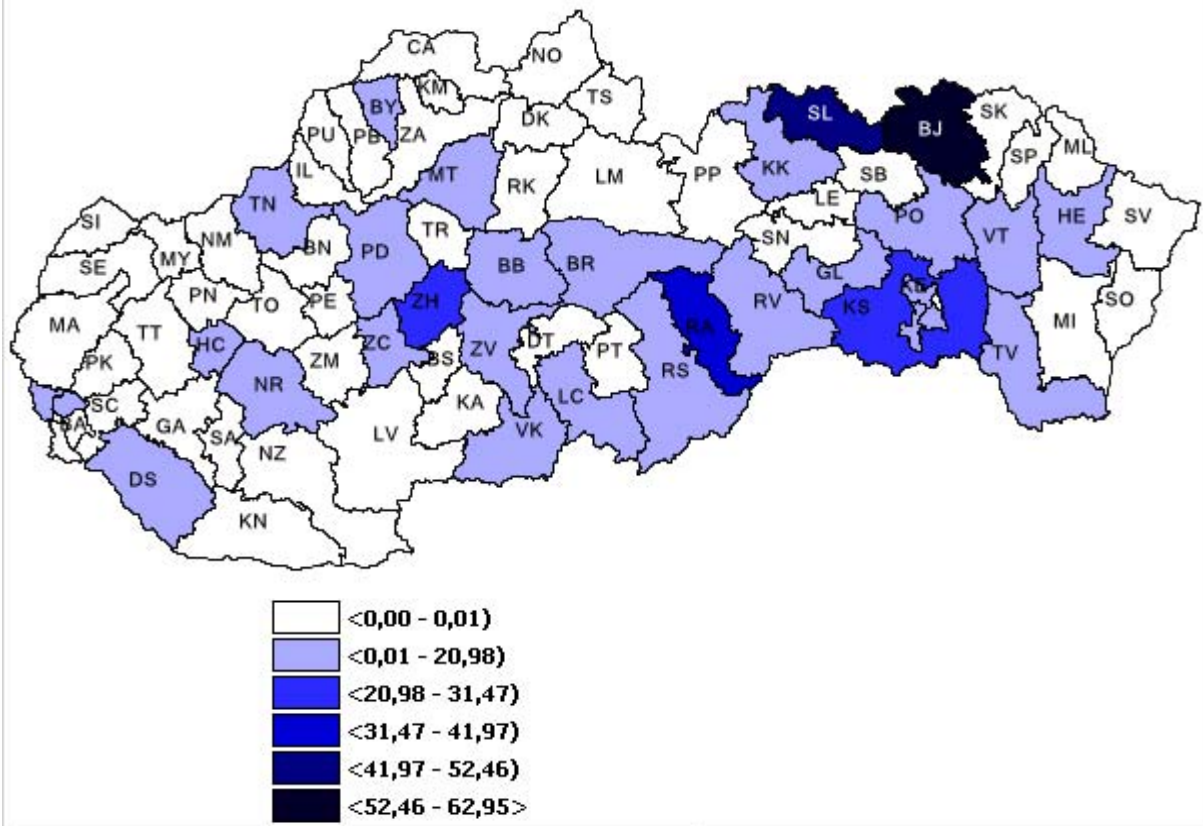
Najnižšiu chorobnosť zaznamenal kraj Trenčiansky - 1 pr. - chor. 0,17 a Žilinský a Nitriansky po 2 prípady, chor. 0,3. (**Mapa III.2.1, Graf III.2.2**). Sezónny výskyt si zachoval typickú krivku s maximom výskytu v jesennom období s nástupom v septembri (29 pr.) a vrcholom v decembri (88 pr.).(**Graf III.2.4**).

Graf III.2.1

Mapa III.2.1

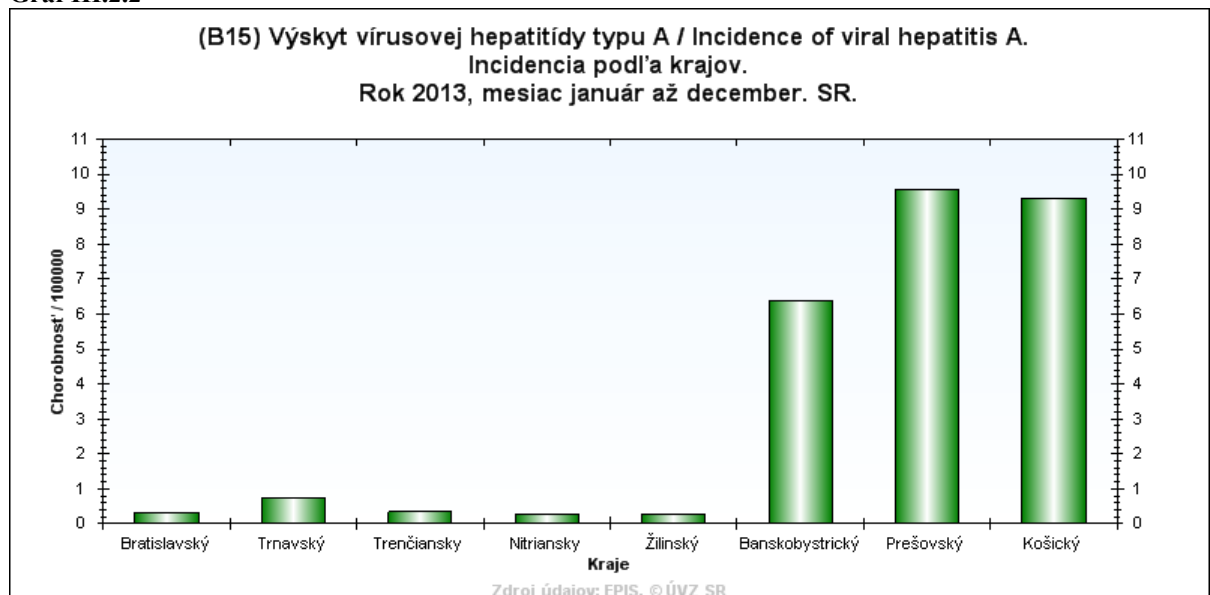
Výskyt hepatitídy typu A (B 15) v SR podľa okresov
v r. 2013

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf III.2.2

(B15) Výskyt vírusovej hepatitídy typu A / Incidence of viral hepatitis A.
Incidenca podľa krajov.
Rok 2013, mesiac január až december. SR.

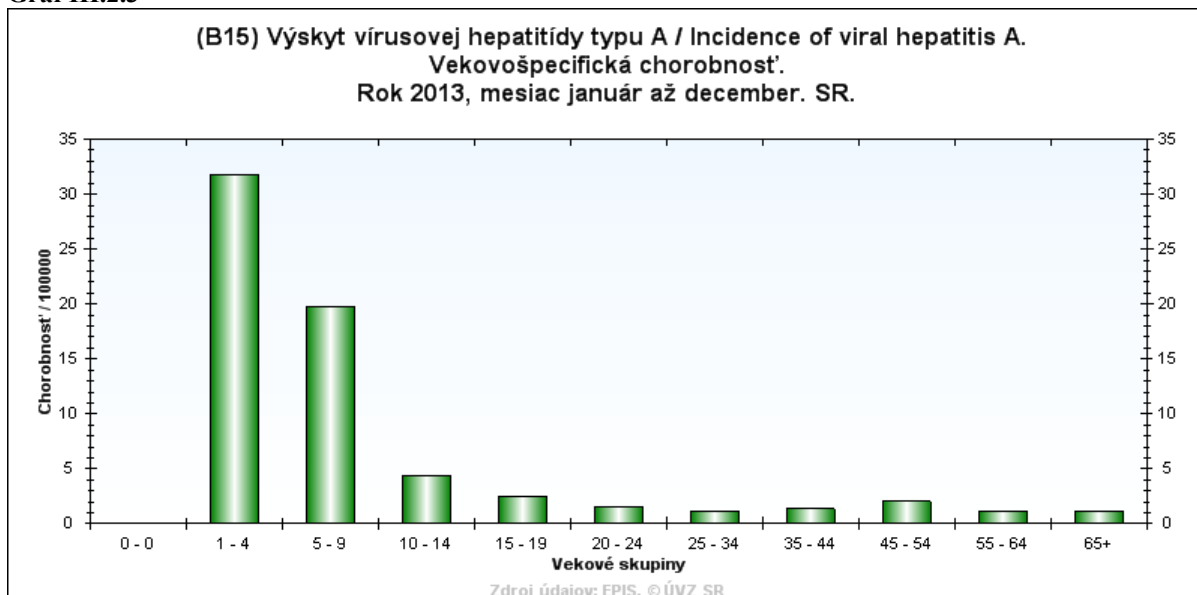

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

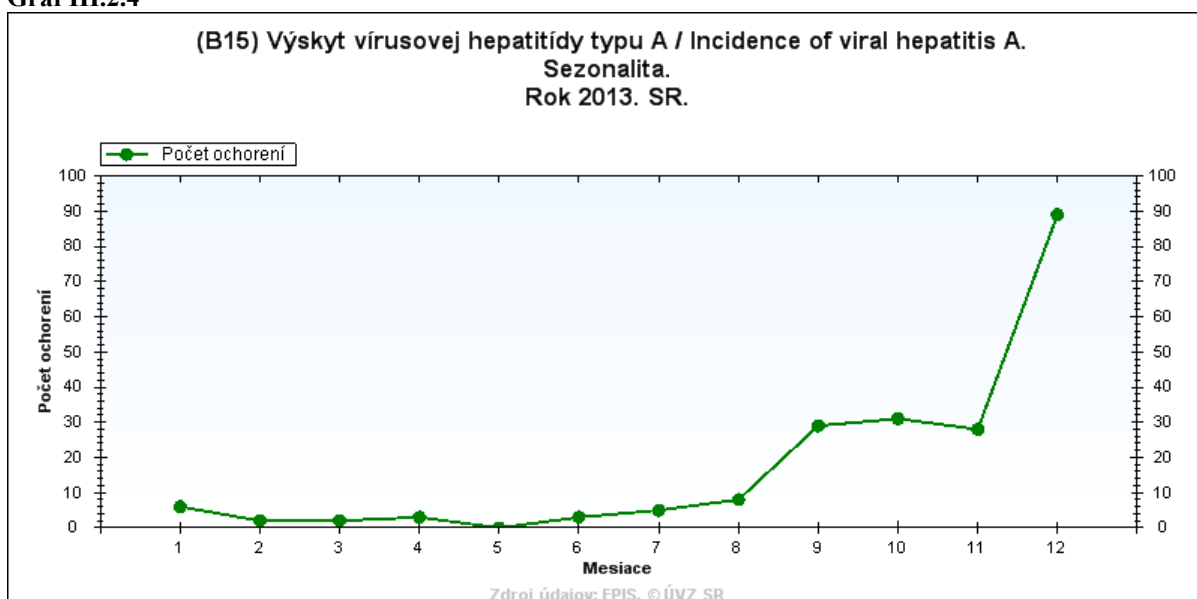
Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť sa zaznamenala vo vekovej skupine 1-4 ročných detí – (chor. 31,8), 5-9 ročných detí (chor. 19,7) a 10-14 ročných (4,4). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných (**Graf III.2.3**).

Najvyššia chorobnosť vo vekovej skupine 1-4 ročných detí napovedá, že odporúčané očkovanie 2-ročných detí žijúcich v prostredí s nízkym hygienickým štandardom sa v niektorých regiónoch využíva len ojedinele a neovplyvňuje to chorobnosť v danom regióne.

Graf III.2.3

Graf III.2.4

Zaznamenal sa aj výskyt importovaných nákaz a to v 4-och prípadoch, 2x z Egypta a po jednom prípade z Líbie a Talianska. .

Rozdelenie chorých podľa povolania je prezentované v nasledujúcom prehľade:

- nepracujúci - dieťa – 139
 - nezamestnaný – 6
 - študent -7
 - dôchodca - 14
 - materská dovolenka 1
- robotník - 4
- potravinár – 3
- sociálna starostlivosť – 1
- väzenie –výkon trestu – 1
- pedagogický pracovník - 1
- zdravotnícky pracovník - SZP – 5
 - lekár - 2
- iné povolanie – 20

Rozdelenie ochorení podľa kolektívov dokumentuje nasledovný prehľad:

- mimo kolektív – 132
- predškolské zariadenie - 5
- základná škola - 38
- osobitná škola - 6
- OU + SŠ - 7
- vysoká škola – 1
- zdrav. zariadenie – 8
- nápravné zariadenie – 2
- domov dôchodcov - 1
- iné – 4

Ochorenia sa vyskytovali jednak sporadicky, ale aj vo forme epidémií v počte 8, teda bolo ich o 1 viac ako v roku 2012. Ochorelo v nich 143 osôb, t.j. 70,1% všetkých prípadov. Epidémie boli buď menšieho alebo stredného rozsahu. Najväčšia epidémia bola zaznamenaná v okrese Bardejov(48 pr.) a v okrese Košice – 25 prípadov. V ostatných epidémiách ochorelo 2-21 osôb. Prehľad epidémií je uvedený v nasledujúcej tabuľke

P.č.	Okres Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
1	KS - VHA Čaňa	15.08.2013	07.09.2013	vírus hepatitídy A	25	6270	Čaňa	neznámy	epidemiologicky
2	RA - Kejďák	26.09.2013	27.09.2013	vírus hepatitídy A	3	53	Jelšava - osada Kejďák		
3	KE 2 - Voronkov	22.09.2013	02.10.2013	vírus hepatitídy A	2	2	Toryská 16	kontaminované predmety	epidemiologicky
4	SL Lomnička	07.09.2013		vírus hepatitídy A	19	550	rómska obec	kontaminované ruky	
5	SL Dunkovci	13.11.2013		vírus hepatitídy A	21	54	Továrenská 14	kontakt s chorým	
6	ZH - B15	26.11.2013	29.12.2013	vírus hepatitídy A	14	98	Žiar nad Hronom		

7	BJ Lenártov	-	10.12.2013		vírus hepatitídy A	48	250	rómska osada Lenártov		
8	TV - VOJKA		13.12.2013	20.12.2013	vírus hepatitídy A	11	137	Vojka Hlvaná č. 58	kontaminované ruky	epidemiologicky

V ohniskách nákazy sa zabezpečoval lekársky dohľad a vykonávala sa aktívna profylaxia VH-A očkovaním priamych kontaktov. Celkovo bolo postexpozične aktívne v ohniskách chránených 936 osôb. Pasívna profylaxia bola použitá 98x. Z chránených osôb po podaní očkovacej látky ochorelo 7 osôb, t.j. (0,751%) chránených.

Preventívne očkovaný neochorel žiaden pacient.

Popis epidémií VH-A

Banskobystrický kraj

1.epidémia okr. Žiar nad Hronom

Do konca roka 2013 bolo hlásených 14 ochorení, chorobnosť 29,13/100 000 obyvateľov, všetky ochorenia mali epidemický charakter výskytu. Ochorelo 14 rómskych detí a epidemiologická súvislosť mala spoločného menovateľa – bydlisko, prípadne pobyt v lokalite „Pod Kortinou“. V tejto lokalite žijú sociálne slabé rodiny v zlých hygienických podmienkach, bez zdroja pitnej vody, v provizórnych búdach. V tejto lokalite (okrem 2 bydlísk, ale s epidemiologickou súvislosťou s predmetnou lokalitou), bolo zaznamenaných 6 rodinných ohnisk (1. rodina – 4 ochorenia, 2. rodina – 4 ochorenia, 3. rodina – 3 ochorenia a v 3 rodinách po 1 ochorení).

Prvé ochorenie bolo zaznamenané 26. 11. 2013 a posledné do tohto času 29. 12. 2013. Hospitalizovaných na infekčnom oddelení v Banskej Bystrici bolo 13 pacientov.

Z počtu 14 ochorení bolo 7 u detí predškolského veku a 7 školákov, navštevujúcich 2 základné školy. V obidvoch školách boli pracovníkmi oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom vykonané protiepidemické opatrenia. Epidemiologické vyšetrovanie a protiepidemické opatrenia boli vykonané aj v predmetných 6 rodinných ohniskách nákazy opakovane. Deti predškolského veku kolektívne zariadenia nenavštevujú.

Pre kontakty v školách a v rodinách bolo vydaných 77 lekárskeho dohľadov, v rámci ktorých bolo 43 osôb chránených očkovaním.

2.epidémia – okr. Revúca

epidemický výskyt 15 prípadov u detí (z toho 5 ochorení sa objavilo po očkovaní) z Jelšavy žijúcich v lokalitách s veľmi nízkym hygienickým štandardom vo veku 1-9 rokov.

Epidémia vírusovej hepatitídy typu A v Jelšave sa začala v 40.k.t. nahlásením 5 laboratórne potvrdených ochorení u detí z pustatiny „Kejďák“, ktorá sa nachádza niekoľko kilometrov od mesta Jelšava, kde obyvatelia žijú v 3 domových jednotkách s veľmi nízkym hygienickým štandardom. Zásobovanie obyvateľov pustatiny pitnou vodou bolo zabezpečené z vodného zdroja, ktorý nebol evidovaný ako verejný vodný zdroj ale laboratórne výsledky vody boli negatívne. Prvé 2 ochorenia boli na Regionálny úrad verejného zdravotníctva nahlásené 1.10.2013 a v priebehu 40. k.t. boli hlásené aj ďalšie 3 ochorenia z pustatiny Kejďák. Prípady sme zaznamenali u 5 detí, z toho u 4 školopovinných detí navštevujúcich 0. a 2 ročník ZŠ s MŠ v Jelšave /1. stupeň/ a 4 ročného dieťaťa mimo kolektív. Protiepidemické opatrenia boli nariadené rozhodnutím orgánu na ochranu zdravia všetkým priamym kontaktom v rodine aj v kolektívnom zariadení, vrátane aktívnej imunizácie.

Mesto Jelšava a blízke okolie je v súčasnej dobe obývané vysokým počtom rómskej populácie, ktorá je neprispôsobivá a hygienický štandard mnohých jej obyvateľov je na veľmi nízkej úrovni. Vzhľadom k uvedenému sa dalo predpokladať, že výskyt ochorení bude pokračovať aj mimo lokalitu „Kejďák“. V priebehu mesiacov október, november a december

sme ďalšie prípady zaznamenali už priamo z mesta Jelšava. Epidemický výskyt ochorení vírusovej hepatitídy typu A v Jelšave prebiehal proťahovane, čo je typické pre šírenie sa nákazy priamym kontaktom. Nejednalo sa o explozívny typ epidémie charakteristický pre nákazy šíriace sa kontaminovanou vodou. Celkovo sme k 6.12.2013 zaznamenali ďalších 10 laboratórne potvrdených ochorení mimo lokalitu „Kejďák“ u detí vo veku 1 až 9 rokov veku, z toho v jednom prípade sa jednalo o dieťa z MŠ v Jelšave, v štyroch prípadoch o deti z 1. stupňa základných škôl v Jelšave /2x ZŠ s MŠ, 2x Špeciálna ZŠ/ a 5 detí mimo kolektív. Protiepidemické opatrenia boli nariadené rozhodnutím orgánu na ochranu zdravia všetkým priamym kontaktom v rodine aj v kolektívnych zariadeniach, vrátane aktívnej imunizácie. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 6.12.2013 - 509 rozhodnutí priamym kontaktom ako aj kolektívnym zariadeniam vo veci nariadenia opatrení na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení /v zmysle zákona č. 355/2007 Z.z./, ktoré zahŕňali okrem nariadenia lekárskeho dohľadu, vrátane aktívnej imunizácie aj dezinfekciu ohnisk nákazy a v kolektívnych zariadeniach tiež zákaz hromadných podujatí.

Prešovský kraj

Okres Stará Ľubovňa

3. V rámci epidémie v rómskej obci Lomnička evidujeme v období od 7.9. do 31.1.2013 17 prípadov, z toho 16 detí vo veku 1 – 5 rokov a 1 zdravotná sestra na detskom oddelení (proti VHA neočkovaná). Depistážou v rámci výkonu LD bolo zistených 11 zo 17 evidovaných prípadov;

4. V epidémii v rómskej osade v Starej Ľubovni – Ulica Továrenská ochorelo v období od 13.11.2013 do 31.12.2013 5 detí vo veku 1 – 6 rokov, z toho depistážou v rámci výkonu LD boli zistené 4 prípady.

5. Okres Bardejov

10.12.2013 hlásené prvé ochorenie na VHA - anikterická forma ochorenia u 4-ročného dieťaťa z rómskej osady Lenartov. Klinické príznaky ochorenia: nevoľnosť, zvracanie, únava, malátnosť, nechutenstvo, ikterické skléry. Lab. výsledky - anti HAV IgM pozit.

Posledná epidémia bola v osade v roku 2009, kedy boli zaočkované všetky deti nad 1 rok veku. Obvodní lekári nevyužili možnosť očkovať deti s nízkym hygienickým štandardom.

Bolo vydaných 82 rozhodnutí o LD pre kontakty chorých, vrátane detí MŠ Lenartov.

Ochoreli deti vo veku 1 - 5 rokov. V rámci protiepidemických opatrení bolo nariadené očkovať všetky deti v osade vo veku 1 - 5 rokov. Všetky choré deti boli izolované na infekčnom oddelení v Prešove. Spolu ochorelo 48 chorých na VHA, všetko sú deti vo veku 1 - 5 rokov z rómskej osady Lenartov. Protiepidemické opatrenia sú vykonané, vyšetrené a následne očkované sú všetky deti z osady narodené po roku 2009.

Detské oddelenie NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov bolo pripravené reprofilizovať lôžka v prípade ďalších chorých, pretože inf. oddelenie v Prešove hlásilo plný stav (45).

25. 12.2013 sme hlásili ukončenie epidémie na VHA z osady Lenartov.

Košický kraj

6. Okres Košice – vidiek

V čase od 15.08.2013 do 12.10.2013 bol v obciach Geča a Čaña zaznamenaný epidemický výskyt ochorení na VHA. Spolu bolo potvrdených 25 prípadov VHA (u 10 mužov a 15 žien). Ochorenia v obidvoch obciach sú v epidemiologickej súvislosti, rómske obydlia v obidvoch obciach sú v tesnej blízkosti.

V obci Geča ochorelo 5 rómskych detí v rámci jednej rodiny vo veku 3, 5, 2x 6 a 8 rokov (2 mimo kolektívu a 3 žiakov ZŠ v obci Čaňa). Celkový počet exponovaných -1510 obyvateľov, z toho približne 40 rómov.

V obci Čaňa bolo zaznamenaných 20 ochorení u 6 detí vo veku 2-8 rokov (3 mimo kolektívu, 3 žiaci ZŠ), 17 ročnej študentky SŠ a 13 dospelých osôb vo veku 18-51 rokov. Celkový počet exponovaných -5120 obyvateľov, z toho 1150 rómov.

7. Okres Košice II. Voronkov dva prípady v rodine v epidemiologickej súvislosti.

8. Okres Trebišov

V čase od 16.- 23.12.2013 v okrese Trebišov ochorelo zo 137 exponovaných 11 osôb (10 detí a 1 dospelý), z toho 9 prípadov bolo aktívne vyhľadaných v rámci LD. Ochorenia boli v týchto vekových skupinách: 1 – 4 roční 3x, 5 – 9 roční 4x, 10 – 14 roční 3x a 20 – 24 roční 1x (2x mimo kolektívu, 2x MŠ, 7x ZŠ). Všetci chorí pochádzali z jednej domácnosti s nízkym hygienickým štandardom – z osady. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. Zásobovanie z verejného vodovodu, v dome 1 WC a na dvore suchá latrína. Lekársky dohľad a aktívna imunizácia boli nariadené pre 137 kontaktov (20x rodina, 89x ZŠ Boľ, 23x MŠ Vojka, 2x predajňa potravín, 3x obecný úrad Vojka). Zvýšený zdravotný dozor pre 10 kontaktov.

Tab. III.2.2 Postexpozičná imunizácia

Kraj	Očkovacia látka HAVRIX		Z toho počet ochorení po očkovaní
	Počet chránených Osôb Havrix	Grifols	
Bratislavský	0		-
Trnavský	0		
Trenčiansky	0		
Nitriansky	12		
Žilinský	2		
Banskobystrický	746	78	5
Prešovský	589		
Košický	1212		2
S p o l u	2561	78	7

III.2.2 Akútna vírusová hepatitída B – B 16

V roku 2013 bolo zaznamenaných 74 prípadov ochorení akútnou formou VH-B (chor.1,37/100 000), čo je len o jeden prípad viac ako v roku 2012, oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 30% (**Graf III.2.5**).

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Trnavskom – 24 prípadov (chor.4,3/100 000), v kraji Trenčianskom - 9 prípadov (chor.1,5/100 000), a v kraji Bratislavskom – 9 prípadov (chor. 1,4/100 000). Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom, v ktorom sa vyskytli 4 prípady pri chorobnosti 0,5/100000 (**Mapa III.2.2, Graf III.2.6**).

Ochorenia sa nevyskytli vo vekových skupinách 1-4 ročných a 5-9 ročných a 15-19 ročných. (**Graf .III.2.7**), čo dokumentuje pozitívny dopad celoplošného očkovania proti VH-B od r. 1998 ako aj doočkovanie adolescentov. 2 prípady ochorenia sa vyskytol vo vekovej skupine 0- ročných detí.

Kazuistiky 0-ročných detí:

1. prípad bol zaznamenaný v kraji **Žilinskom**. Ochorelo 0-ročné dieťa očkované 2 dávkami Infanrix Hexa. Po druhej dávke zistené ochorenie, následne vyšetrená matka na markery VH, u ktorej bola potvrdená prekonaná abortívna VHB. Počas tehotenstva matka vyšetrená s negatívnym výsledkom U dieťaťa: diagnóza uzatvorená ako subakútna HBV s potvrdenou replikáciou vírusu.

2. prípad ochorenia bol zaznamenaný v **Banskobystrickom kraji** v okrese Lučenec u 3 mesačného dieťa zo zlého sociálno-hygienického prostredia. Dieťa sa nakazilo od svojej matky, ktorá nenavštevovala tehotenskú poradňu a preto nebola na HBsAg vyšetrená. Po ochorení dieťaťa zistené matkina pozitivita. Dieťa nebolo očkované z uvedených dôvodov.

Kazuistika 12-ročného dieťaťa: z okresu Poprad, dieťa ochorelo po kontakte s matkou HbsAg pozitívnou -chronická VHB v zlých sociálno-hygienických podmienkach. Dieťa narodené v ČR, preto proti VHB neočkované. Ostatné očkovania vykonané.

Z ostatných vekových skupín, v ktorých sa ochorenia vyskytli bola najvyššia chorobnosť zaznamenaná u 20-24 ročných – 15 prípadov (chor. 3,9/100000) a u 25- 34 ročných – 25 prípadov (chor.2,8/100000).

Očkovanie v anamnéze bolo zistené len čiastočné a to u popísaného 0-ročného dieťaťa zo Žiliny.

V anamnéze parenterálnych výkonov bolo zistené nasledovné:

- aplikácia injekcie – 3x
- i.v.drogy – 10
- operácia - 4
- tetovanie – 3
- piercing - 1
- transfúzia krvi – 4
- zubné ošetrenie – 3
- malý chir.výkon - 2
- nezistený – 43

Z prehľadu je zrejmé, že 10x sa ochorenie vyskytlo u i.v. narkomanov (13,7% chorých), 16 chorých má v anamnéze rôzne parenterálne zákroky v zdravotníckych zariadeniach vrátane stomatologických, 3x parenterálny výkon v iných zariadeniach. 43x zostala epidemiologická anamnéza neobjasnená.

Rozdelenie ochorení podľa povolania:

- Nepracujúci - nezamestnaný - 19
 - dôchodca – 14
 - dieťa 3
 - študent 2
- robotník - 1
- väzenie – výkon trestu – 2
- materská dovolenka – 2
- pedagogický pracovník – 3
- poľnohospodársky pracovník – 1
- potravinár – 5
- zdravotnícky pracovník - 1
- iné povolanie - 22

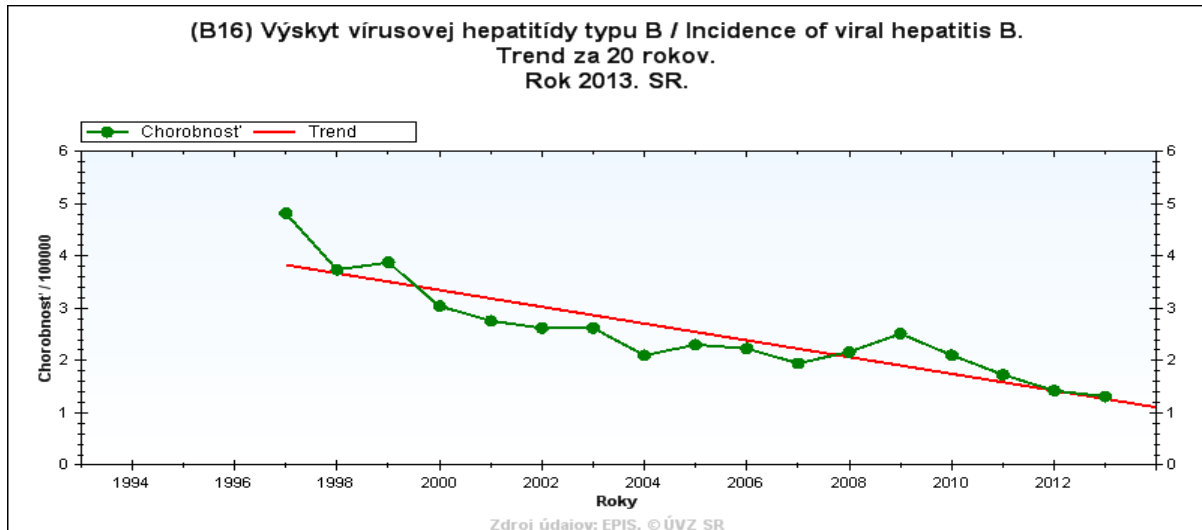
Z tohto rozdelenia vyplýva, že zo 60 osôb v produktívnom veku 19x sa ochorenie zistilo u nezamestnaných, čo predstavuje proporciu 31,7% chorých tejto skupiny. Tento fakt významne podčiarkuje sociálny aspekt výskytu VH-B. Neochoreli žiadni zdravotnícki pracovníci.

Rozdelenie podľa kolektívov:

- mimo kolektív - 64
- nápravné zariadenie - 2
- vysoká škola – 2
- základná škola – 1
- osobitná škola -1
- OU+SŠ - 1
- iné – 1
- liečebňa pre dospelých – 1
- ÚSS pre dospelých – 1

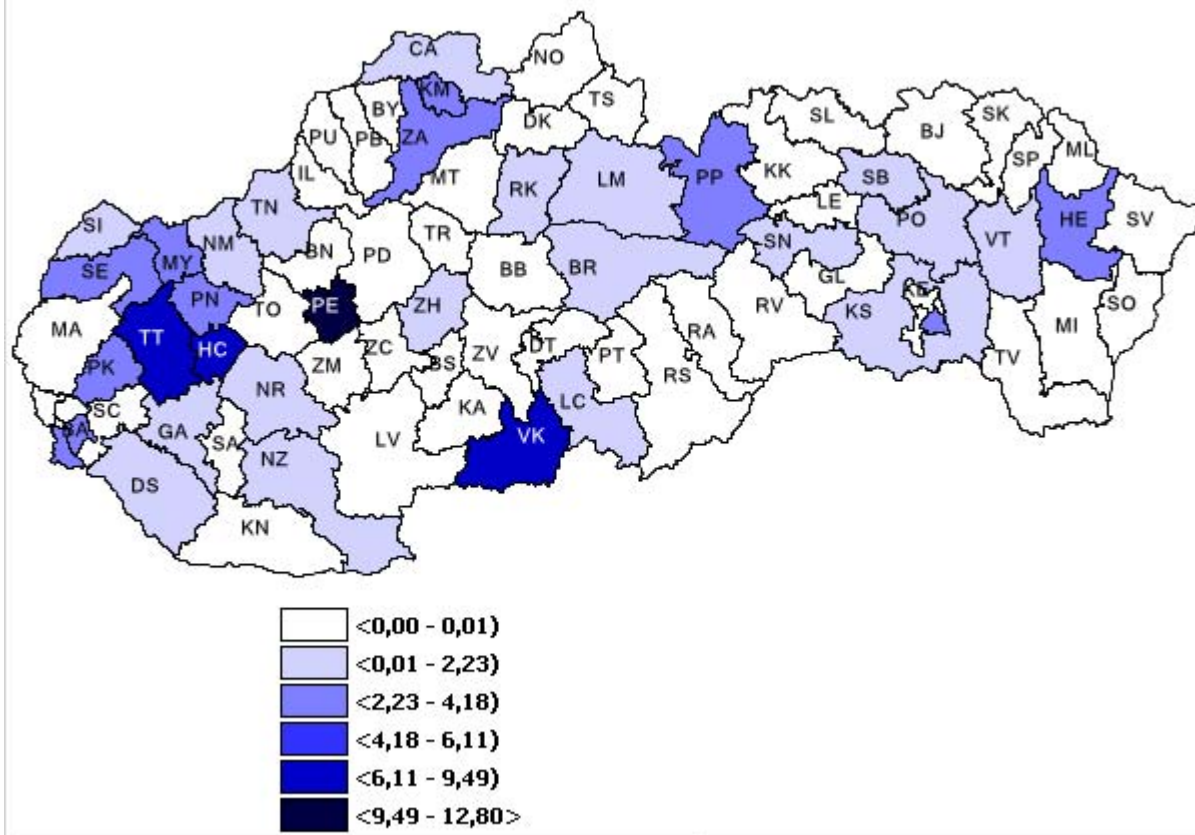
Ochorenia sa vyskytovali sporadicky alebo ojedinele formou rodinných výskytov.

Graf III.2.5

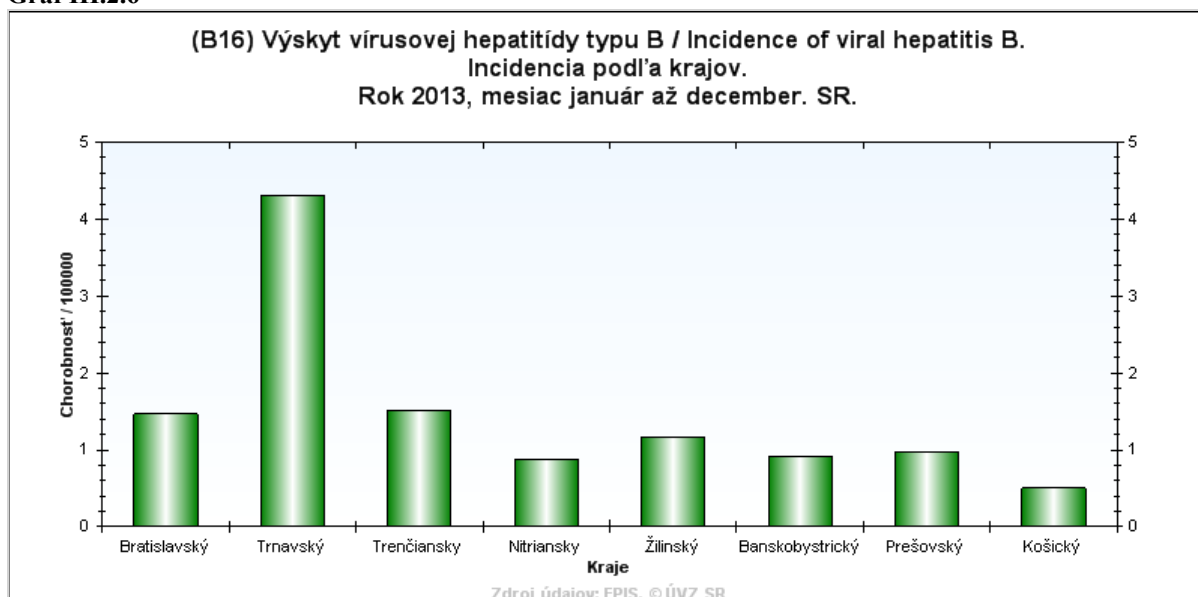
Mapa III.2.2

Výskyt hepatitídy typu B (B 16) v SR podľa okresov
v r. 2013

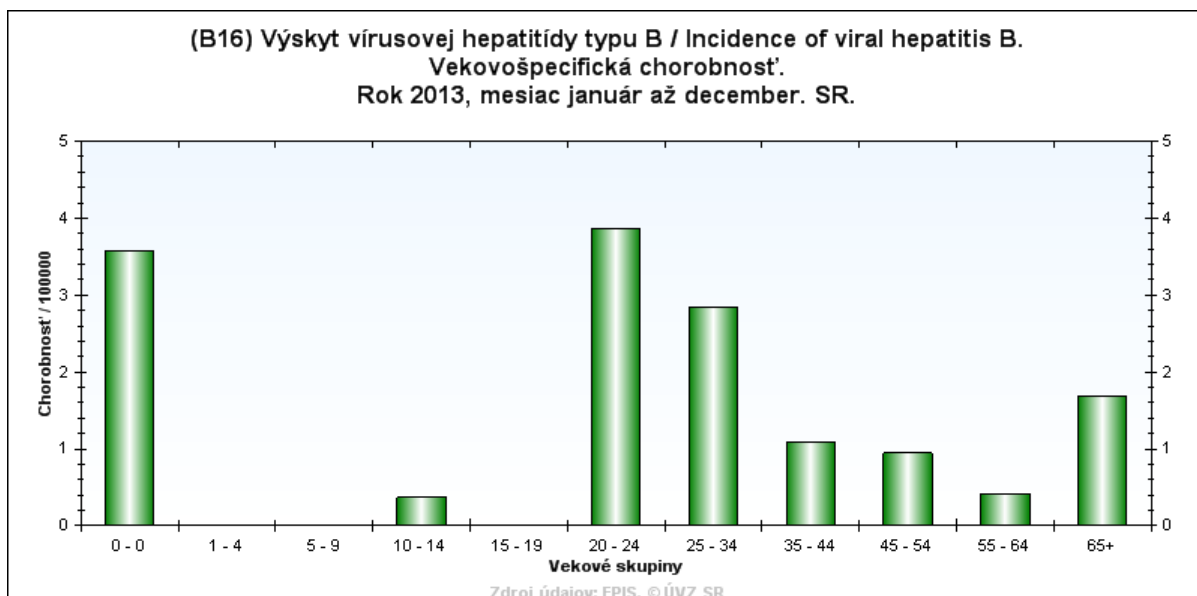

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Graf III.2.6

Graf III.2.7

Tab.III.2.3 Analýza akútnych VH-B vzhľadom na druh anamnézy – rok 2013

Veková skupina	VH-B spolu	Z toho pozit anamnéza											Negat. anamnéza		
		Vertikálny prenos	Pôrod	Domáci kontakt	Ošetrovanie rany	I.v. drogy	Sexuálny prenos	Piercing	Tetovanie	Potrata	Zubné ošetrovanie	Operácia		Odber biol.materiálu	Aplikácia injekcie
0	2	1	1												
1-4	0														
5-9	0														
10-14	1			1											
15-19	0														
20-24	15				1	4	3	1		1					5
25-34	25			1		3	9		1		2				9
35-44	9					1	1					1			6
45-54	7											1	1		5
55-64	3							1				1	1		
65+	12			2							1	1	3	1	4
Spolu	74	1	1	4	1	8	14	1	1	1	3	4	5	1	29

Z analýzy zákrokov zistených v epidemiologickej anamnéze vyplynulo, že k prenosu nákazy dochádza najčastejšie nechráneným pohlavným stykom (18,9%) a pri i.v. podaní drog – 8x t.j. 10,8%.

Ochorenia po očkovaní (kompletnom i čiastočnom)

Kompletné očkovanie

1. prípad sa vyskytol v okrese Košice vidiek, ochorenie a zároveň úmrtie je popísané nižšie v kapitole „úmrtia“. Jedná sa o 57 ročného diabetika, ktorý bol 4 roky pred ochorením na VHB kompletne očkovaný Engerixom.
2. prípad zaznamenali v okrese Poprad u 24 ročnej ženy, ktorá bola očkovaná pri narodení 3 dávkami Engerixu. Pred MD pracovala ako zdravotný asistent na DO NsP Poprad..
3. prípad sa vyskytol v okrese Vranov/T u 54 ročnej ženy , ktorá pracuje ako ZP-SZP. 297 dní pred ochorením dostala 3.dávku Euvax-u. Jedná sa o chorobu z povolania.
4. prípad bol zaznamenaný v okrese Trnava u 32 ročnej ženy, ktorá bola očkovaná ako sexuálna partnerka s mužom, chorým na akútnu VHB. V rámci zvýšeného zdravotného dozoru bola očkovaná 3 dávkami Twinrixu v zrýchlenej schéme. Ochorela na 30.deň po podaní tretej dávky

Čiastočné očkovanie:

5. prípad bol zaznamenaný v okrese Piešťany u dospeljej 34 ročnej ženy, ktorá bola očkovaná ako sexuálny kontakt s manželom v súvislosti s jeho ochorením, Ochorela na 13.deň po podaní 2. dávky Engerixu
6. prípad bol zaznamenaný v kraji **Žilinskom**. Ochorelo 0-ročné dieťa očkované 2 dávkami Infanrix Hexa. Po druhej dávke zistené ochorenie, následne vyšetrená matka na markery VH, u ktorej bola potvrdená prekonaná abortívna VHB. Počas tehotenstva matka vyšetrená s negatívnym výsledkom U dieťaťa: diagnóza uzatvorená ako subakútna HBV s potvrdenou replikáciou vírusu.

Úmrtia

1. Okr. Košice vidiek

1 prípad úmrtia na akútna vírusová hepatitída B (B16.2)

57 ročný Róm z obce Sokol, ktorý bol po opakovaných chemoterapiách prijatý na Klinikum infektológie a cestovnej medicíny UN LP Košice pre ikterus, tmavý moč a bolesti brucha. Aj napriek započatej antivirotickej liečbe došlo k progresii hyperbilirubinémie a rozvoju hepatorenálneho syndrómu. Pacient preložený na JIS, kde došlo k fulminantnému zlyhaniu pečene s následným exitom. *Proti VHB očkovaný v roku 2010 tromi dávkami očkovacej látky Engerix B (diabetik)*. Ohliadajúci lekár pitvu nenariadil.

2. Okres Nové Mesto nad Váhom - (B 16.9)

úmrtie u 47 ročnej ženy, casus socialis s chronickým abúzom alkoholu, bezdomovkyňa, pre kómu, anamnéza nezistená. Hospitalizovaná na internom oddelení s nekrotickými defektami a gangrénou na DK, zistená pozitivita HBsAg, počas hospitalizácie rozvoj ikteru, výrazná elevácia hepatálnych testov ALT 65, AST 103, BIL 128. HBsAg pozit., HBeAg pozit., anti HBs negat., anti HBe negat., anti HBc IgM pozit., Anti HBc Total. pozit., následne preložená na infekčné oddelenie, kde exitovala. Úmrtie na infekčnú dg - VHB.

3. Okres Trnava (B 16.2)

V okrese Trnava bolo zaevidované 1 úmrtie na akútnu vírusovú hepatitídu B bez agensu delta s pečňovou kómou (B16.2) u 67 ročného dôchodcu z DSS v Zavare, ktorý bol privezený na Internú kliniku FN v Trnave dňa 10.7.2013 pre dyspnoe, vzhľadom na zistenú HBsAg

pozitivitu, anti HBc IgM pozit. a vysoké hodnoty hepatálnych testov pacient preložený dňa 12.7.2013 na Infekčnú kliniku FN v Trnave. Dňa 18.7.2013 hepatálna kóma – exitus.

Epidemiologická anamnéza: Od januára 2013 pacient opakovane hospitalizovaný v nemocnici na TaPch, KHCH Ružinov, Infekčná klinika FN Trnava, po punkciách pl. výpotku, fenestrácii perikardu a evakuácii okapsulovaného pl.výpotku. Ešte v apríli 2013 HBsAg aj hepatálne testy negatívne.

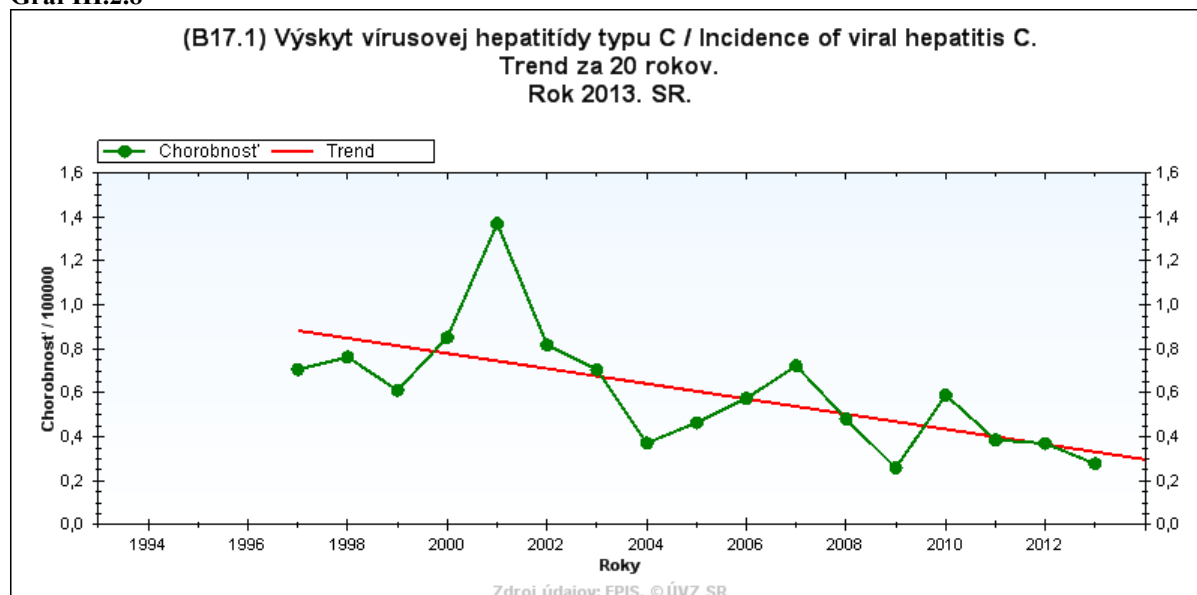
V DSS Zavar nariadený LD + očkovanie proti VHB 18 nezaočkovaných klientom, 13 zdravotníckym pracovníkom a 11 osobám z pomocného personálu (upratovačky, práčky). LD bol nariadený aj 3 osobám zo stomatologickej ambulancie v Zavare (2 lekárky, 1 zdravotná sestra) a holičovi, ktorý dochádzal do DSS.

III.2.3 Akútna vírusová hepatitída typu C – B 17.1

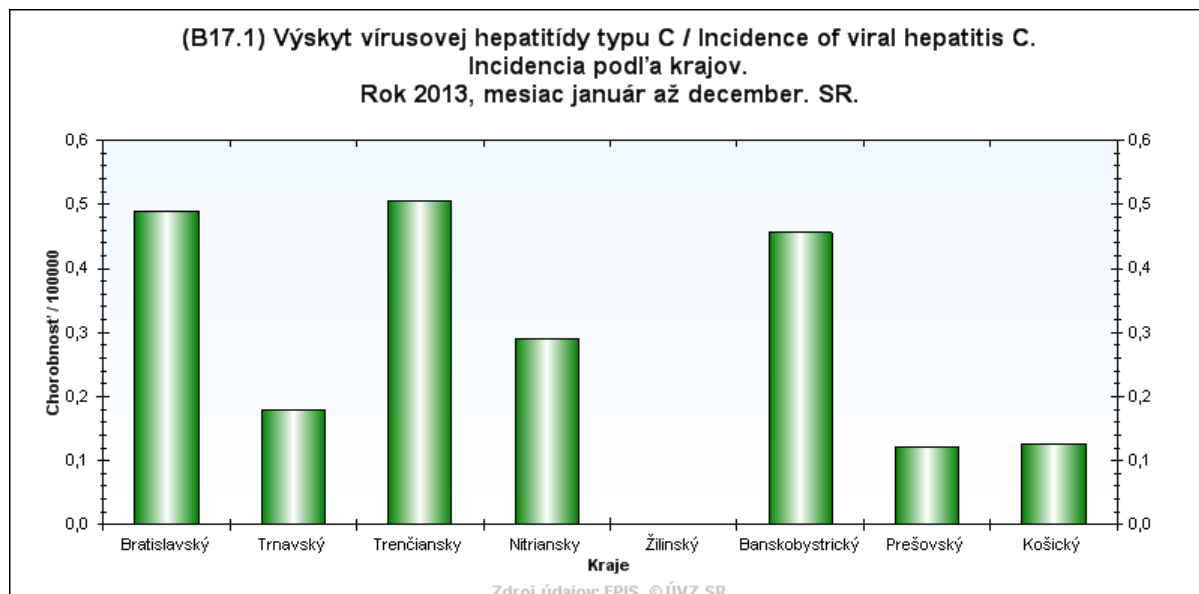
V roku 2013 bolo zaznamenaných celkom 14 prípadov ochorenia (chor.0,26/100.000), čo je o tretinu menej ako v roku 2012 a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 39% (**Graf III.2.8**).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s výnimkou Žilinského, kde nebol výskyt zaznamenaný. Maximum výskytu sa zaznamenal v kraji Trenčianskom, Bratislavskom a Banskobystrickom (0,86) (**Graf IV.2.9, Mapa IV.2.3**).

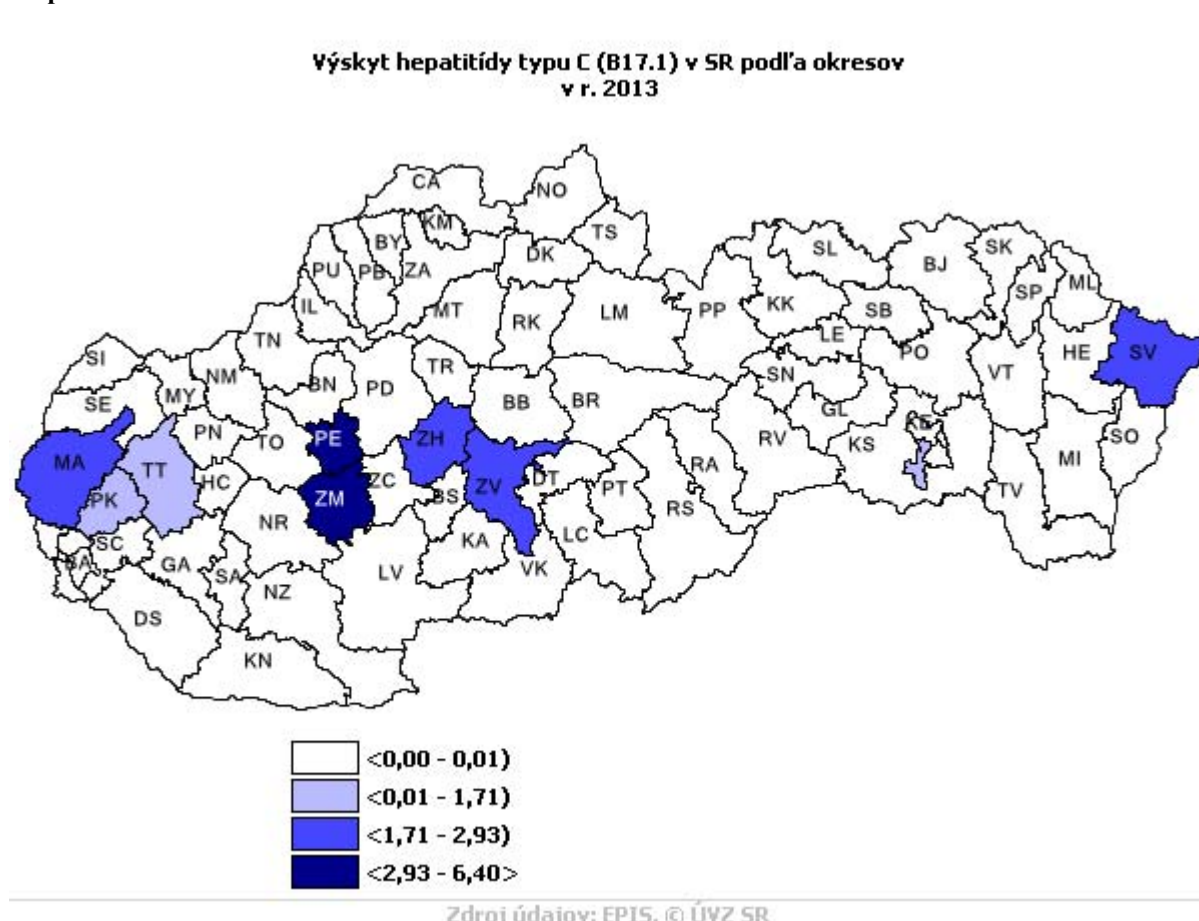
Graf III.2.8

Graf III.2.9

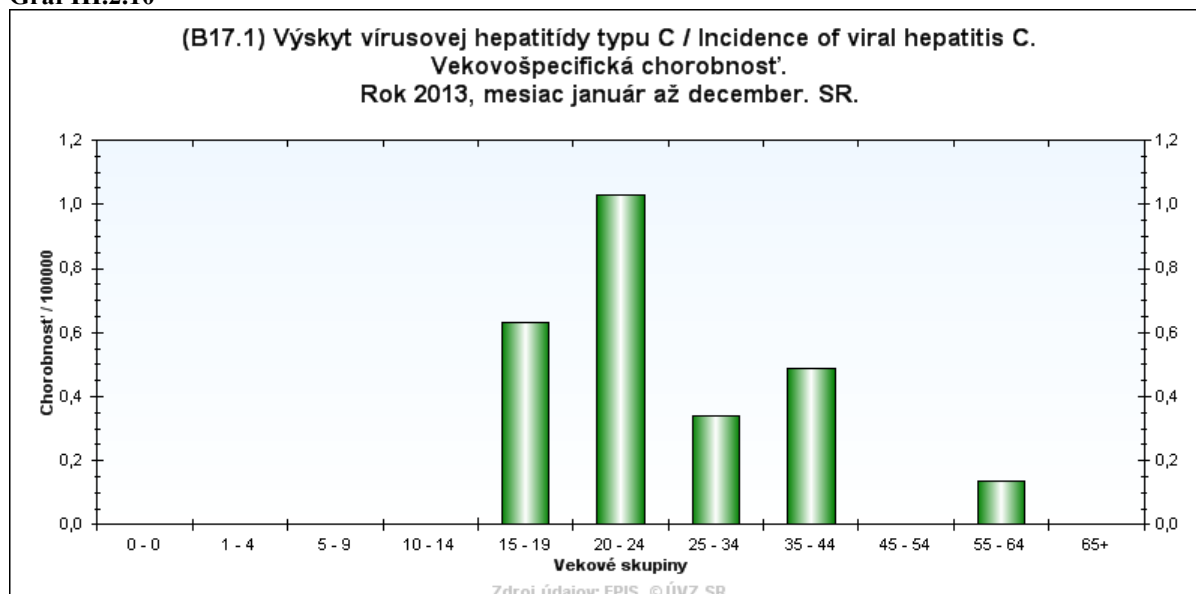

Mapa III.2.3

Z hľadiska veku sa ochorenia zaznamenali u osôb nad 15 rokov s maximom vo vekovej skupine 20-24 ročných (4 prípady – chor. 1,03) a vo vekovej skupine 15-19 ročných (4 prípady – chor. 0,63//100 000) (Graf III.2.10).

Graf III.2.10

Epidemiologická anamnéza zameraná na parenterálne zákroky bola nasledovná:

- i.v. drogy – 7 (1x aj s tetovaním)
- nchránený sex – 2
- odber biol.mat. - 1
- piercing – 1
- tetovanie – 1
- operácia neurologická – 1
- poranenie – 1

Z prehľadu je zrejmé, že u 7 pacientov sa zaznamenala i.v. aplikácia drog (50%), v 2 prípadoch sa zistili parenterálne výkony v zdravotníckych zariadeniach, 1x sa v prenose pravdepodobne uplatnil piercing, 1x poranenie ihlou.

Povolanie chorých charakterizuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - dôchodca – 1
 - nezamestnaný – 8
 - študent - 1
 -
- robotník – 2
- iné povolanie – 2

Z prehľadu je zrejmé, že 8 chorých (57%) patrilo do kategórie nezamestnaných.

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- mimo kolektív – 12
- iné - 1
- OU a SŠ – 1

Tab. III.2.4 Analýza akútnych vírusových hepatitíd typu C vzhľadom na druh anamnézy – rok 2013

Veková skupina	VH-C spolu	Z toho pozitívna anamnéza							Negatívna anamnéza
		Drogy	Pearcing	Tetovanie	Operácie, odfery	Poranenie ihlou	Nechr. sex	Dialýza	
0									
1-4									
5-9									
10-14									
15-19	3	1	1				1		
20-24	4	3					1		
25-34	3	2			1				
35-44	3	1			1	1			
45-54									
55-64	1					1			
65+									
Spolu	14	7	1		2	2	2		

III.2.4 Akútna hepatitída typu E – B 17.2

Bolo zaznamenaných 9 ochorení (chor. 0,17/100 000), žiadne nebolo importované. V roku 2012 sa vyskytlo 1 ochorenia.

Ochorelo 7 mužov a 2 ženy. Ochorenia hlásilo 5 krajov, najviac - 3 prípady (chor. 0,44) signalizoval Nitriansky kraj, ostatné 4 kraje hlásili po jednom alebo po dvoch prípadoch (BA, TA, ZA a KE)..

Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 20+ do 64 rokov veku, s maximom vo vekovej skupine 25-34 ročných – 3 prípady – chor. 0,34/100000..

Všetky ochorenia skončili uzdravením.

Dvaja pacienti majú v anamnéze časté vycestovanie do zahraničia avšak nie v inkubačnom čase VHE, všetky prípady ochorenia zostali epidemiologicky neobjasnené.

III.2.5 Iná špecifikovaná akútna hepatitída – B 17.8

Ochorenie nebolo hlásené, v roku 2012 sa vyskytol 1 prípad.

III.2.6. Nešpecifikovaná vírusová hepatitída (B19.9)

Ochorenie nebolo v roku 2013 hlásené, v roku 2012 sa zaznamenal 1 prípad- z okresu Trebišov u 61 ročnej ženy.

III.2.7. Chronická vírusová hepatitída typu B – B 18.1

V sledovanom roku 2013 bolo v tejto skupine zaznamenaných 121 prípadov ochorení (chor.1,57/100.000), čo je o 42,3% viac ako v roku 2012 (85 prípadov).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Nitrianskom – 52 pr., chor. 7,6, v kraji Prešovskom - 23 prípadov (chor. 2,8) a v kraji Košickom (17 prípadov, chor. 2,1) **(Graf .III.2.10).**

Ochorelo 79 mužov a 42 žien.

Z hľadiska veku sa ochorenia vyskytli vo všetkých skupinách nad 15 rokov veku s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných, v ktorej ochorelo 36 osôb (chorobnosť 4,4/100.000) a vo vekovej skupine 20-24, kde bolo zaznamenaných 13 prípadov, chorobnosť 3,4 a vo vekovej skupine 45-54 – 23 pr., chor.3,1. 2 prípady sa vyskytli u u detí vo vekovej skupine 1-4 ročných. **(Graf III.2.11).**

V anamnéze chorých bolo zistené nasledovné:

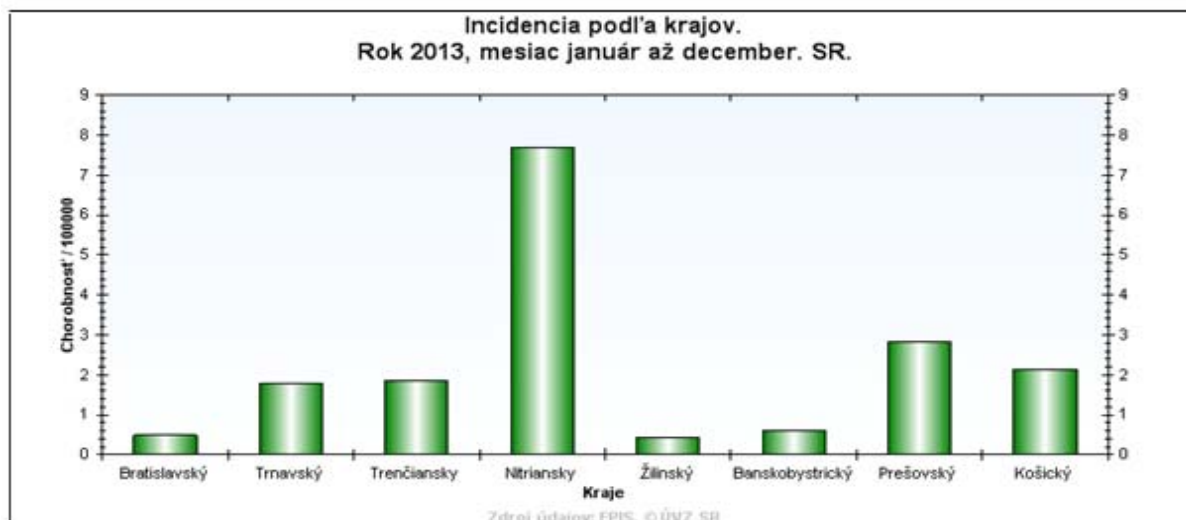
- i.v.drogy – 1x
- aplikácia injekcie – 3
- odber biologického materiálu – 3
- operácia – 10
- transfúzia krvi – 2
- zubné ošetrenie – 4
- drobný chirurgický výkon – 1
- ošetrenie rany - 1
- tetovanie – 4
- nezistený – 55 (z toho 19x sa jednalo o klientov utečeneckého tábora v Humennom, t.j. u importovaných nákaz).

2 prípady úmrtia na chronickú vírusovú hepatitídu B (B18.1):

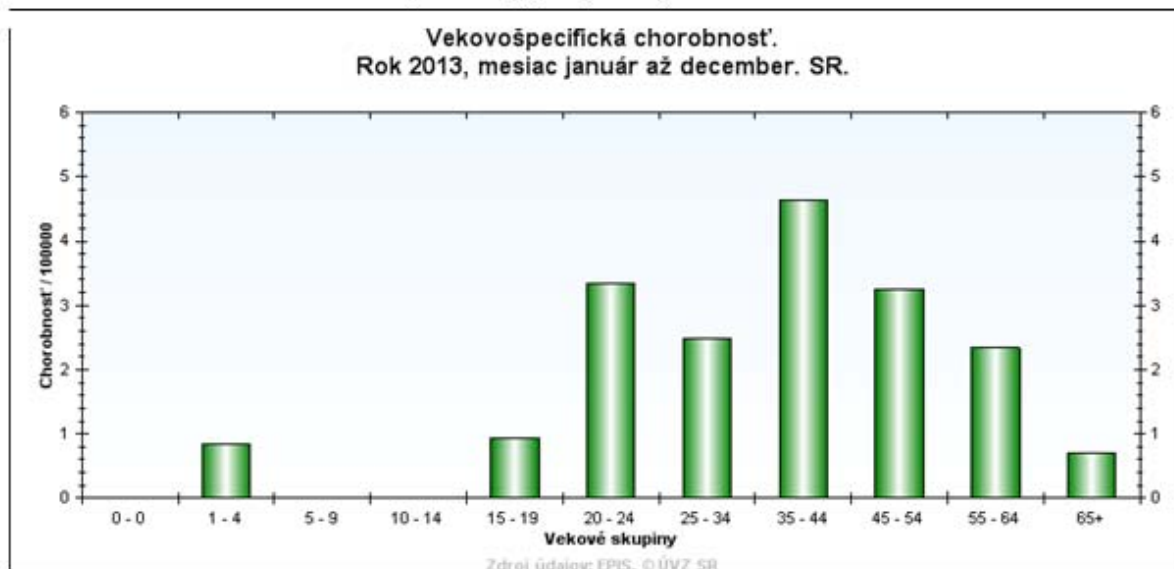
1.pr - 56 ročný muž z obce Nižná Myšľa s Non-Hodgkinovým lymfómom. Po chemoterapii prijatý na Klinikum infektológie a cestovnej medicíny UN LP Košice pre ikterus, pruritus a tmavý moč. V laboratórnom obraze prítomná anémia ľahkého stupňa, výrazný vzostup bilirubínu a aminotransferáz. Začatá symptomatická a hepatoprotektívna liečba. Kontrolné laboratórne výsledky aj napriek uvedenej liečbe zhoršené. Pacient pre koagulopátiu a počínajúce známky hepatálneho zlyhania preložený na JIS. Napriek intenzívnej liečbe došlo k exitu. Privolaný obhliadajúci lekár pitvu nenariadil.

2.prípád z okresu Kežmarok – Úmrtie u 72 ročného muža dôchodcu z obce Vlková – exitoval na fulminantnú hepatitídu v finálnom štádiu

Graf .III.2.10 Výskyt chronickej hepatitídy typu B (B18.1)

Graf III.2.11 Chronická vírusová hepatitída typu B (B18.1)

Rozdelenie chorých podľa povolania dokumentuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - nezamestnaný – 33
 - dôchodca – 16
 - dieťa – 1
 - študent - 2
- materská dovolenka - 3
- poľnohospodársky pracovník – 2
- robotník – 2
- väzenie – výkon trestu – 1

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

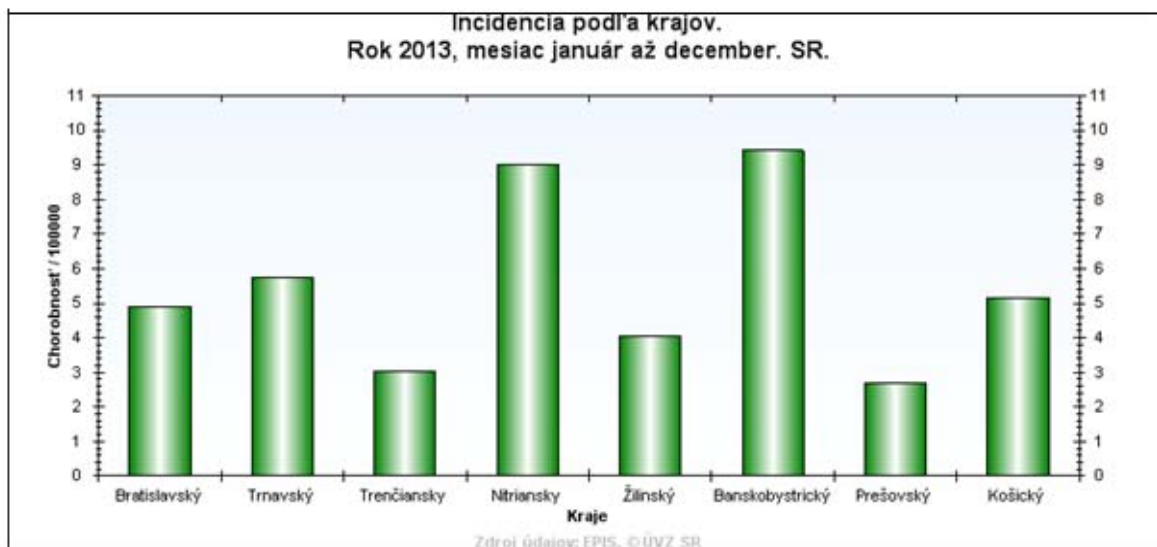
- mimo kolektív – 59
- azylové domy – 19
- domov dôchodcov – 2
- liečebňa pre dospelých – 1
- nápravné zariadenie – 2
- OU + SŠ – 2

20 prípadov ochorenia malo charakter importovanej nákazy a to 9x zo Somálska, 3x z Eritrei, 2x z Gruzínska, 2x z Číny, 1x z Afganistanu, Pakistanu, Turecka a z Ruska. 19 z nich bolo zachytených v utečeneckom tábore v Humennom.

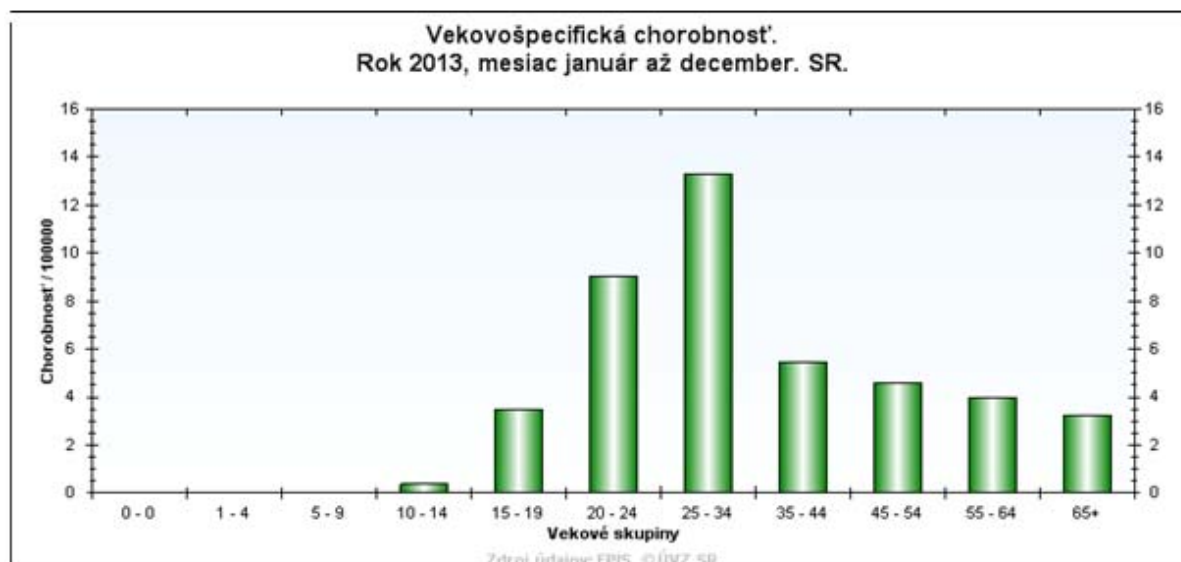
III.2.8 Chronická vírusová hepatitída typu C – B 18.2

V roku 2013 bolo novozistených 290 prípadov ochorení na chronickú VH-C (chor. 5,4/100.000), čo predstavuje vzostup oproti roku 2012 o 36,8%. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Banskobystrickom (9,42) a Nitrianskom (9,01). Najnižšia chorobnosť sa zaznamenala v kraji Trenčianskom (2,1) (**Graf III.2.11**).

Graf.III.2.11 Výskyt chronickej hepatitídy typu C (B18.2)

Graf III.2.12 Chronická vírusová hepatitída typu C (B18.2)

Ochorelo 193 mužov a 97 žien.

Ochorenia sa zaznamenali vo vekových skupinách nad 10 rokov veku. Najvyššia chorobnosť sa vyskytla vo vekovej skupine 25-34 ročných, v ktorej ochorelo 114 osôb (chor. 12,9/100000). Jeden prípad ochorenia sa vyskytol vo vekovej skupine 10-14 ročných (**Graf III.2.12**).

Rozdelenie chorých na VH-C podľa povolania:

- nepracujúci - dieťa – 2
 - dôchodca - 50
 - nezamestnaní – **84**
 - študent – 4
- materská dovolenka - 2
- potravinár – 2
- pedagogický pracovník - 2

- robotník – 9
- väzenie – výkon trestu – 57
- zdravotnícky pracovník – lekár - 1
- iné povolanie – 77

Z prehľadu je zrejmé, že až v 84 prípadoch ochoreli nezamestnané osoby t.j. 29% a osoby vo výkone trestu 57x, t.j. 19,7% všetkých novozistených chorých.

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- azylové domy – 10
- nápravné zariadenie – 62
- ÚSS pre dospelých – 2
- OU + SŠ - 1
- liečebňa pre dospelých – 2
- základná škola – 3
- vysoká škola – 2
- zdravotnícke zariadenie – 1
- iné – 12
- liečebňa pre dospelých 1
- mimo kolektív – 194

V 13 prípadoch sa jednalo o importovanú nákazu a to 5x z Gruzínska, po jednom prípade z Ukrajiny, Poľska, Česka, Moldavska, USA, Kamerunu, Nepálu a Pakistanu. V 9 prípadoch sa jednalo o cudzincov, ktorí boli vyšetrení v záchytnom tábore v okrese Humenné.

Tab. Analýza chronických VH-C vzhľadom na druh anamnézy – rok 2013

Veková skupina	VH-C Chronická B 18.2	Z toho pozit anamnéza										Negat. anam.		
		I.v. drogy	Priamy kontakt	Zubné ošetrovanie	Aplikácia injekcie	Tetovanie	Portat	Sexuálny prenos	Operácia	Transfúzia	Ošetrovanie rany		Dialýza	Drobný chir. výkon
0														
1-4														
5-9														
10-14	1													1
15-19	11	5	1	1	1									3
20-24	35	22		1		3	1		1					7
25-34	114	68		1	2	11		1	4	1	1	1		24
35-44	44	19			1	1			6	3				14
45-54	34	1		5	2	2			4	4		1	1	14
55-64	29			4		1			9	3		1	3	8
65+	22			3					5	5		2	2	5
Spolu	290	115	1	15	6	18	1	1	29	16	1	5	6	76

III.2.9 Cytomegalovírusová hepatitída – B 25.1

V roku 2013 boli zaznamenané 2 prípady ochorenia (chor. 0,04/100 000), čo je o 4 prípady menej ako v roku 2012. Obe ochorenia sa vyskytli v kraji Trenčianskom.

Ochoreli 2 osoby ženského pohlavia..

Ochorenia sa vyskytli vo dvoch vekových skupinách a to 10-14 roční a 15-19 roční.

1. prípad sa evidoval u 14-ročného dievčaťa hospitalizovaného na infekčnom oddelení. V klinickom obraze intermitentné bolesti v epigastriu, zvracanie, svrbenie kože, tmavší moč, subicterus kože a sklér. Laboratórne elevácia hepatálnych testov. Vyšetrenie anti CMV ELISA IgM pozit.

2. prípad: u 17 ročného dievčaťa hospitalizovaného na infekčnom oddelení. V klinickom obraze zdurení lymfatických uzlín, subfebrility, celková slabosť. Anti CMV ELISA IgM pozit.

III.2.10 Novozistené nosičstvo HBsAg – Z 22.5

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 243 novozistených nosičov HBsAg (chor. 7,1/100 000) zo všetkých krajov SR s maximom v kraji Prešovskom (17,3) a Košickom (16,9). Oproti roku 2012 je to pokles o 7,3%.

Z hľadiska veku sa nosičstvo zistilo vo všetkých vekových skupinách s výnimkou vekovej skupiny 1-4 ročných s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných – 124 prípadov (15,1/100000).

Analýzu epidemiologickej anamnézy u nosičov zameranú na parenterálne zákroky v minulosti nebolo možné vykonať.

Väčšina nosičstiev bola vyhladaná poskytovaní zdravotnej starostlivosti (136x) a pri preventívnych prehliadkach (91x) a 16x pri vyhladávaní kontaktov v ohnisku nákazy.

Nosičstvo HBsAg bolo v 18-tich **prípadoch** zaznamenané ako **importovaná nákaza u cudzincov**: 5x zo Somálska, 3x z Eritrei, 3x z Vietnamu, po jednom prípade z Ruska, Gruzínska, Afganistanu, Moldavska, Nigérie, Pakistanu a Ukrajiny.

III.3 Skupina respiračných nákaz

III.3.1 Diftéria – záškrt – A 36

Ochorenie sme nezaznamenali.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, hemofilovým infekciám, poliomyelitíde, vírusovému zápalu pečene typu B a pneumokokovým infekciám.

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť proti nákazám neklesla pod 95%.

Základné očkovanie dojčiat tromi dávkami DI-TE-PER-HIB-VHB-POLIO:

roč. 2011: SR - 97,9 %; kraje - od 96,2 % (Košický kraj) do 98,5 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť proti nákazám uvedeným v tabuľke č. 1a neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje (Košický a Trenčiansky kraj). V porovnaní s predchádzajúcim rokom celoslovenská zaočkovanosť klesla

o 0,8 %. Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahli okresy Spišská Nová Ves (94,2 %), Trebišov (94,1 %), Košice II (94,3 %). Všetky deti boli očkované hexavalentná vakcína INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertussis.

Základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam:

roč. 2011: SR - 97,7 %; kraje - od 96,1 % (Košický kraj) do 98,7 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje (Košický a Bratislavský kraj). Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahli tri okresy: Spišská Nová Ves (94,1 %), Trebišov (94,1 %), Košice II (93,7 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom celoslovenská zaočkovanosť klesla o 0,9 %. Konjugovanou pneumokokovou vakcínou PCV 10 (Synflorix) bolo očkovaných 71,6 % detí a konjugovanou vakcínou PCV 13 (Prevenar 13) bolo očkovaných 26,1 % detí.

Preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:

roč. 2006: SR - 98,6 %; kraje - od 97,4 % (Košický kraj) do 99,6 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje (Bratislavský, Prešovský a Košický kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,5 %. Okresy - zaočkovanosť pod 95 % klesla v okrese Košice IV (94,6 %). Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Infanrix Polio.

Preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života:

roč. 1999: SR - 98,8 %; kraje - od 97,9 % (Košický kraj) do 99,8 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje (Bratislavský, Prešovský a Košický kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,5 %. Okresy - v žiadnom z okresov neklesla zaočkovanosť pod 95 %. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Boostrix Polio.

III.3.2 Pertussis, parapertussis, syndróm divého kašľa – A 37.0, A 37.1, A37.9

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 931 ochorení (chor. 17,21/100 000), ochorenia boli hlásené z každého kraja s najvyššou chorobnosťou (93,52) v Bratislavskom kraji.

Ochorenia boli hlásené u pacientov z každej vekovej skupiny, najvyššia vo vekovej skupine 15-19r. (47,0). Ochorenia boli hlásené počas celého roka, najviac v januári – 251 prípadov.

Z celkového počtu chorých bolo 907 ochorení na pertussis (chor.16,76/100 000) a 16 ochorení na parapertussis (chor. 0,30/100 000), 8 (chor. 0,15/100 000) ochorení na nešpecifikovaný divý kašeľ.

Pertussis – divý kašeľ – A 37.0

Hlásených bolo 907 ochorení (chor.16,76/100 000), čo je oproti roku 2012 pokles o 5% a oproti 5-ročnému priemeru je výskyt vyšší o 24% (**Graf. III.3.1**).

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov s najvyššou chorobnosťou v kraji Bratislavskom 565 ochorení, chor. 92,22/100 000, v Bratislavskom kraji prevýšila celoslovenskú chorobnosť 5,5 krát oproti celoslovenskej chorobnosti. Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (0,76). Ochorelo 530 žien a 377 mužov. Ochoreli pacienti vo všetkých vekových skupinách, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 0-ročných detí, chor. 30,45/100 000.

Z 907 analyzovaných prípadov bolo riadne očkovaných 582 pacientov, očkovaní čiastočne 3 (pre vek), neočkovaní pre vek 13, neočkovaní pre kontraindikáciu 6, neočkovaný pre odmietnutie 1. Očkovanie nezistené u 302 chorých,

Kazuistika

V jednom prípade bolo zaznamenané **úmrtie** u pacienta z okresu Galanta. Išlo o 57 ročného muža s diagnózou chronickej obštrukčnej choroby pľúc, nikotinizmus a chronický alkoholizmus, ktorý ochorel na dusivý kašeľ, teploty do 38st.C a sťažené dýchanie. Hospitalizovaný bol so známami respiračnej insuficiencie v NsP Galanta. Napriek antibiotickej liečbe došlo k zhoršeniu klinického stavu a pacient exitoval na kardiorespiračné zlyhanie spôsobené respiroinfektom. Sérologické vyšetrenie na pertussis bolo pozitívne, IgA a IgG toxín pozit. V zdravotnej dokumentácii údaj o očkovaní chýbal.

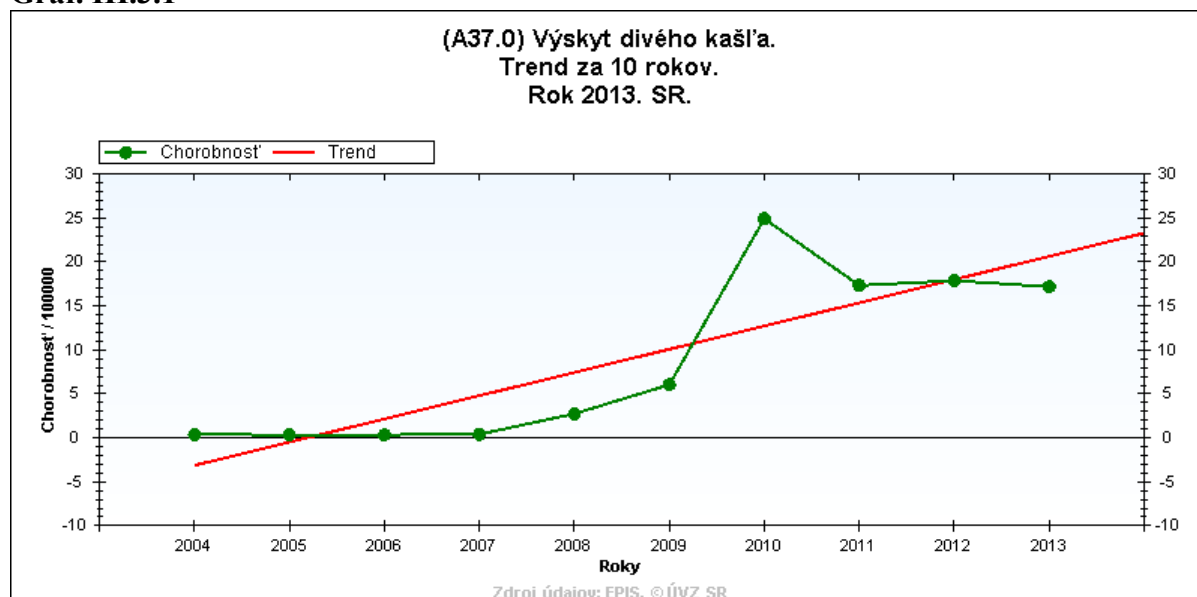
Epidémie: okres Humenné – ochorenia v januári, Bordetella pertussis, 2 prípady v epid. súvislosti

okres Trebišov – ochorenia v marci, Bordetella pertussis, 2 prípady v epid. súvislosti

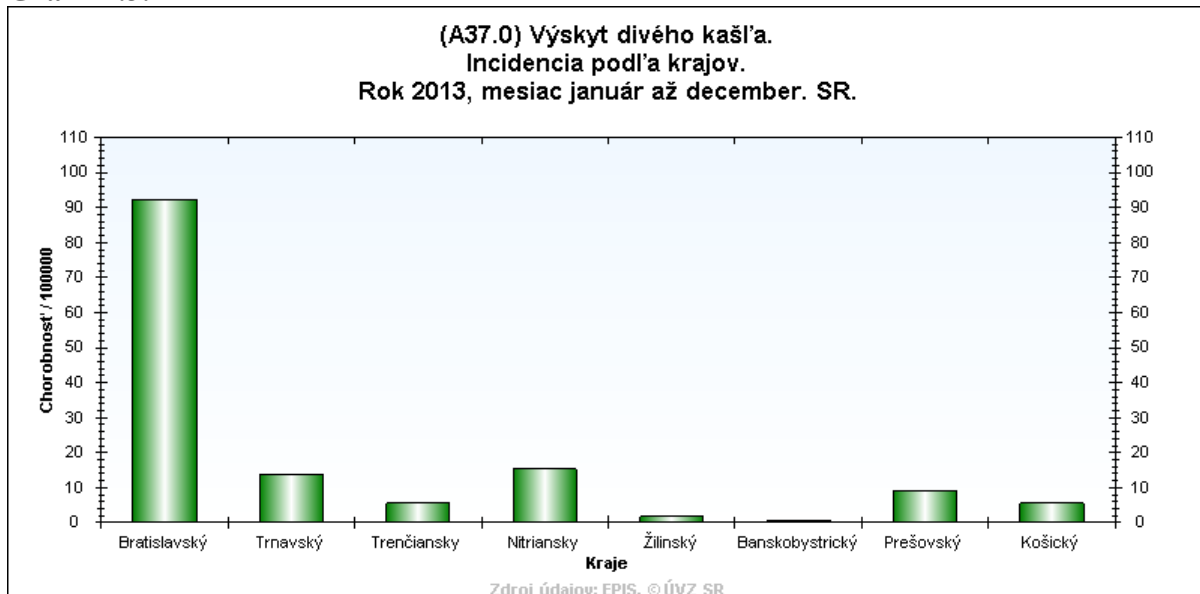
okres Spišská Nová Ves – ochorenia v marci, Bordetella pertussis, 3 prípady v epid. súvislosti

okres Revúca – ochorenia od septembra 2013 do 31.12. 2013, Bordetella pertussis, 3 prípady v epid. súvislosti

Graf. III.3.1

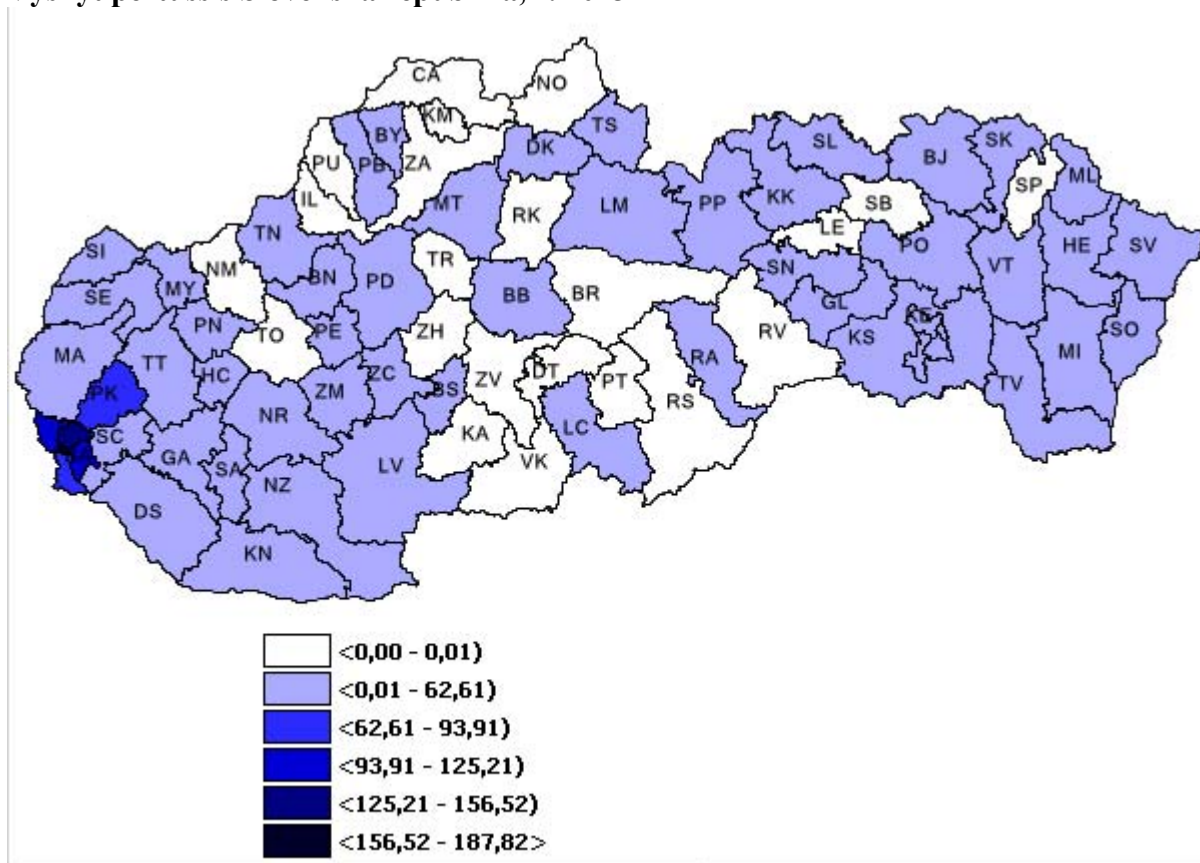

Graf III.3.2

Mapa III.3.3.1

Výskyt pertussis Slovenská republika, r. 2013

Parapertussis – A 37.1

Spolu bolo hlásených 16 ochorení na parapertussis (chor.0,30 /100 000). Oproti roku 2012 je to vzostup o 67%.

Ochorenia boli hlásené z týchto krajov SR: Bratislavský- 8 Trnavský- 1, Nitriansky - 1, Žilinský 4 a Košický- 2. Ochorelo rovnaký počet mužov a žien. (8/8). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (2,23).

Epidémia: okres Trstená – ochorenia máj až jún – Bordetella parapertussis, 4 prípady v epid. súvislosti

Syndróm divého kašľa- A37.9

V priebehu roku ochorelo 8 osôb, chor. 0,15/100 000. Ochoreli pacienti z Prešovského kraja . Jednalo sa o 3 mužov a 5 žien. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 - ročných detí (1,79).

III.3.3 Streptokokové nákazy

V skupine ochorení spôsobených streptokokmi sledujeme Scarlatinu, Erysipelas a sepsy. Sepsy sú popísané v kapitole „iné infekcie“.

III.3.3.1 Scarlatina – šarlach – A 38

Spolu bolo hlásených 272 ochorení (chor.5,03 /100 000), čo je oproti roku 2012 vzostup o 23,3, oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 20%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, s najvyššou chorobnosťou v kraji Trenčianskom (15,17).

Ochorenia sa vyskytovali u osôb od 5 do 34 rokov. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (54,71).

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka, najviac v novembri – 60 prípadov. Ochorenia sa vyskytli 154 x u mužov a 118 x u žien.

III.3.3.2 Erysipelas – ruža – A 46

Spolu bolo hlásených 562 ochorení (chor. 10,39/100 000), čo je oproti roku 2012 pokles o 7,4%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v kraji Trnavskom (18,69) a Košickom (17,63). Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (2,28).

Ochorelo 255 mužov a 307 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov od 1 roka života, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 65 ročných a starších (34,21). V tejto skupine prekračovala chorobnosť 3,3 násobne celkovú chorobnosť.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v júli – 70 prípadov.

Boli hlásené aj ochorenia nozokomiálneho charakteru a to 2x (1x z interného a 1x z traumatologického oddelenia).

III.3.4 Infekcia Herpes simplex – plazivec jednoduchý – B 00

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 85 prípadov ochorení (chor. 1,57/100 000), oproti roku 2012 je výskyt nižší o 20,6%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji (5,96).

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 15-19 ročných (2,84).

Ochorelo 32 mužov a 53 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom vo februári – 12 prípadov.

Zo závažných diagnóz bolo hlásených 16 ochorení diagnostikovaných ako komplikácie základného ochorenia a to 3x meningitída a 13x encefalitída. Tieto sú popísané v kapitole „Neuroinfekcie“. Jedno ochorenie spadá pod nozokomiálne nákazy - vyskytlo sa na psychiatrickom oddelení..

III.3.5 Herpes zoster – plazivec pásový – B 02

Spolu bolo hlásených 3 333 ochorení (chor. 61,60/100 000), čo je vzostup oproti roku 2012 o 2,1%. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji (104,621)

Ochorenia sa vyskytli u pacientov od jedného roku života. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 65 ročných a starších (154,32), táto prevyšovala 2,5 násobne priemernú chorobnosť.

Ochorelo 1312 mužov a 2021 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v júli – 311 prípadov.

3249 ochorení bolo bez komplikácií, ale vyskytli sa aj komplikácie a to 10x encefalitída, 5x meningitída, 3x s postihnutím iných častí nervového systému, 28x zosterové komplikácie oka, 6x sa jednalo o diseminovaný herpes zoster a 32x sa jednalo o iné komplikácie. Neurologické komplikácie sú popísané v kapitole neuroinfekcií.

III.3.6 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V priebehu roka bolo hlásených 18 386 ochorení (chor. 339,80/100 000), čo je vzostup oproti roku 2012 o 1%.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR s najvyššou chorobnosťou v Trnavskom (397,61) a Nitrianskom kraji (393,67). Ochorenia boli hlásené u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 5-9 ročných detí (3024,89), v tejto skupine chorobnosť prevyšovala 8,9 násobne celoslovenskú chorobnosť. Druhou najpostihnutejšou skupinou bola skupina 1-4 ročných detí (2751,12).

Ochorenia sa vyskytli sporadicky alebo v rodinách a tiež ako kontaktné ochorenia v epidemiologickej súvislosti v predškolských a školských kolektívach.

Ochorelo 9438 mužov a 8946 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v januári – 2615 prípadov a v júni 2149 ochorení..

Ako nozokomiálna infekcia boli hlásené 4 ochorenia.

Boli zaznamenané komplikácie – 5x meningitída, 16 x iné komplikácie

III.3.7 Morbilli – osýpky – B 05

V Slovenskej republike nebolo v roku 2013 hlásené autochtónne ani importované ochorenie na osýpky. V predchádzajúcom roku bolo hlásené jedno importované, sérologicky potvrdené ochorenie na osýpky u 18 ročnej cudzej štátnej príslušníčky (Rumunka). Posledné autochtónne ochorenie bolo v Slovenskej republike hlásené v roku 1998.

III.3.8 Rubeola B 06

V roku 2013 nebolo na Slovensku hlásené ochorenie na rubeolu. Posledné dve ochorenia boli hlásené v roku 2007.

Očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti osýpkam, rubeole a parotitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2013.

- základné očkovanie detí v 15. až 18. mesiaci života prvou dávkou:

roč. 2011: Z celkového počtu detí 54 956 v ročníku narodenia 2011 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 95,9 %. Na úrovni krajov dosiahla sa zaočkovanosť pohybovala od 92,1 % (Bratislavský kraj) do 97,4 % (Trnavský a Prešovský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli tri kraje (Bratislavský, Trenčiansky a Košický kraj).

Na okresnej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v 19 okresoch: Bratislava I (87,4 %), Bratislava II (91,9 %), Bratislava III (90,3 %), Bratislava IV (91,1 %), Bratislava V (92,3 %), Pezinok (93,0 %), Senec (94,4 %), Nitra (94,6 %), Piešťany (94,6 %), Partizánske (94,4 %), Prievidza (93,4 %), Martin (94,5 %), Prešov (94,7 %), S. N. Ves (93,6 %), Trebišov (94,1 %), Košice I (94,2 %), Košice II (90,6 %).

Na očkovanie bola použitá trivakcína PRIORIX (94,7 %) a trivakcína M-MRVAXPRO (1,2 %).

roč. 2010: Z celkového počtu detí 55 752 v ročníku narodenia 2010 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,2 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 95,8 % (Bratislavský kraj) do 99,3 % (Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje (Bratislavský a Košický kraj). Na okresnej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v 6 okresoch: Bratislava I (94,5 %), Bratislava III (93,9 %), Bratislava V (94,9 %), Zvolen (94,5 %), Košice II (94,8 %), Trebišov (94,4 %).

Na očkovanie bola použitá trivakcína PRIORIX (97,6 %) a trivakcína M-MRVAXPRO (0,5 %).

- preočkovanie detí v 11. roku života druhou dávkou:

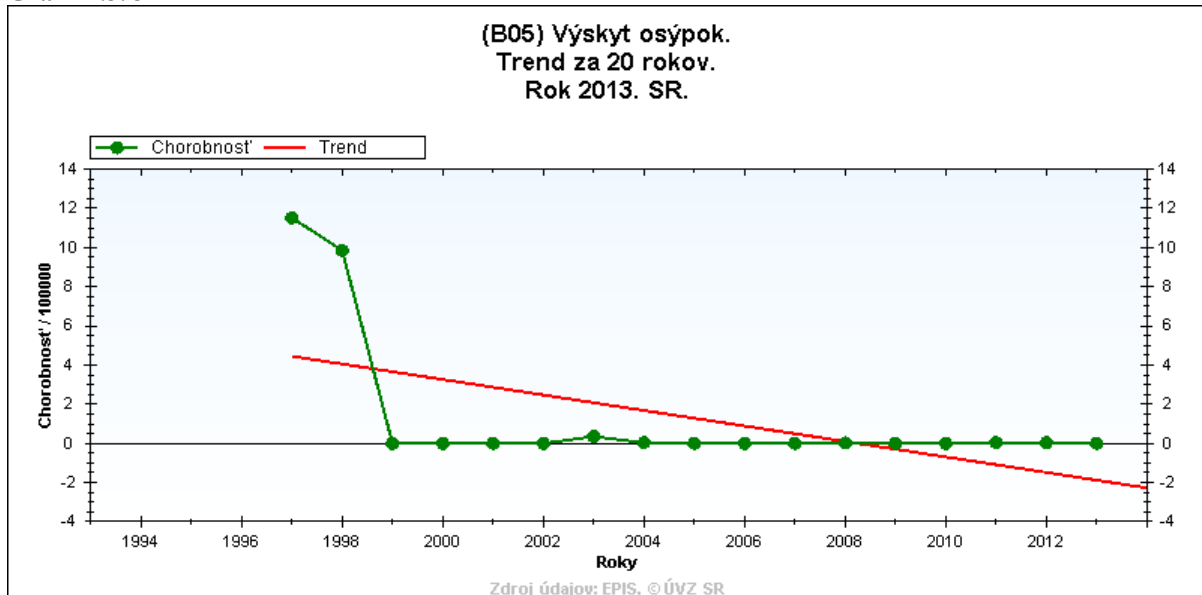
Z celkového počtu detí 49 133 v ročníku narodenia 2001 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,7 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 97,6 % (Bratislavský kraj) do 99,5 % (Trnavský a Žilinský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli štyri kraje (Bratislavský, Trenčiansky, Prešovský a Košický kraj). Na úrovni okresov zaočkovanosť pod 95 % klesla v okrese Trebišov (94,6 %). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,3 %.

Na základné očkovanie a preočkovanie bola použitá trivakcína PRORIX (98,6 %) a trivakcína M-MRVAXPRO (0,05 %).

Medzinárodná spolupráca

V rámci medzinárodnej spolupráce sa mesačne zasielali hlásenia údajov o osýpkach, rubeole a KRS do Európskej siete WHO – CISID a do európskej databázy ECDC (TESSy).

Graf III.3. 3

III.3.7 Parotitis epidemica – mumps - B26

V roku 2013 bolo hlásených 218 prípadov ochorení (chor. 4,03/100 000), čo je 43,6 násobný vzostup oproti roku 2012. Oproti 5 ročnému priemeru je to 57, 4 násobný vzostup. Ochorenia boli zaznamenané v Nitrianskom kraji – 1x, v Prešovskom 33x a Košickom – 184x. V Prešovskom kraji bola chorobnosť 4,04/100 000, v Košickom 23,17/100 000. V tomto kraji prevyšovala chorobnosť 5,7 násobne celoslovenskú chorobnosť. Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 5-9 ročných detí 19,35 a 10-14 ročných detí 18,88. Ochorelo 121 mužov a 97 žien. Najviac ochorení sa vyskytlo v októbri – 67 prípadov.

Z celkového počtu chorých bolo riadne očkovaných 163 osôb, 16 čiastočne očkovaných, neočkovaných pre vek 19, neočkovaný pre kontraindikáciu 1, neočkovaných 10, nezistený údaj 7x, 2x údaj o očkovaní chýbal.

Epidémie:

1. Prešovský kraj – okres Humenné - 23 ochorení, začiatok epidémie 18.11.2013 do konca roku 2013 ochorelo 23 osôb zo 4 obcí, ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 1-4r.-2x, 5-9r. 2, 10-14r.- 6, 15-19r.- 3, 20-24r. – 3, 25-34r. – 4, 35-44r. – 2, 55-64r. -1. Sérologicky boli potvrdené 2 prípady.

Očkovanie: kompletne 13 osôb, čiastočne 4 osoby, neočkovaní vzhľadom na vek 4 osoby a neočkovaní 2 ochorenie.

2. Košický kraj - okres Michalovce a Sobrance. Spolu ochorelo 184 osôb.

Okres Michalovce: v čase od 16.9.2013 do 31.12.2013 ochorelo 179 osôb. Najviac v rómskej osade Ul. Mlynská, Michalovce 93 ochorení, 38 v obci Drahňov a 10 v meste Michalovce mimo rómskej osady. V 24 prípadoch boli ochorenia komplikované aseptickou meningitídou, 3x pankreatitídou, 1x orchitídou a 1x meningitídou a súčasne orchitídou. v jednom prípade prvé príznaky ochorenia boli udávané už 30.8.2013, ostatné prípady od 9.9.2013 do 29.12.2013. Sérologicky bolo potvrdených 88 prípadov. Vzorok boli zaslané do

NRC ÚVZ SR Bratislava. V 35 vzorkách bol potvrdený NRC vírus parotitídy. V 3 prípadoch bol vírus parotitídy izolovaný na bunkových kultúrach a zaslaný na genotypizáciu do Národného referenčného laboratória Kochovho inštitútu v Berlíne. Genotypizáciou bola dokázaná vo vzorke prítomnosť vírusu parotitídy G, ktorý nie je v používanej vakcíne obsiahnutý.

Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 0-4 r- 24 prípadov, 5-9 - 48 príp., 10-14 - 43 och., 15.-19.r. - 21 ochorení, 20-59 r. - 42 ochorení, 65+ - 1 ochorenie

Z celkového počtu chorých bolo očkovaných 1 dávkou 86 osôb, 61x 2 dávkami, 6x 3 dávkami, 6x je údaj o očkovaní neznámy, 20 chorí boli neočkovaní, z toho 15 pre vek - 52 r., 0 r – 3x., 30 r., 57 r., 39 r., 1r , 48, 35, 33 – 2x, 44, 65, 41 r.. Počet kompletne očkovaných vzhľadom na svoj vek 142 z celkového počtu očkovaných 153.

Počet komplikovaných priebehov ochorení na parotitídu v okr. Michalovce

typ komplikácie	pohlavie		celkový počet	% z celkového počtu
	muži	ženy		
Parotitída+meningitída	18	6	24	13,04
Parotitída+orchitída	1	0	1	0,54
Parotitída+meningitída+orchitída	1	0	1	0,54
Parotitída+meningitída+pankreatitída	0	0	0	0
Parotitída+orchitída+pankreatitída	0	0	0	0
Parotitída+jednostranná hluchota	0	0	0	0
Parotitída+pankreatitída	0	3	3	1,63
Spolu	20	9	29	15,76

Okr. Sobrance

V čase od 17.9.-31.12.2013 v okrese ochorelo 5 osôb. V meste Sobrance 4 osoby a v obci Blatné Remety 1. Výskyt podľa vekových skupín: 1-4 roč. 2 prípady, 10-14 roč. 2 prípady, 15-19 roč.- 1 prípad. Z celkového počtu chorých bolo očkovaných: 1 dávkou 1, 2 dávkami 3, neočkovaní 1. Ochorenia boli potvrdené: klinicky epidemiologicky a 1x sérologicky.

III.3.8 Infekčná mononukleóza – B 27

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 681 ochorení (chor. 12,59/100 000), oproti roku 2012 je to vzostup o 5%, oproti 5 ročnému priemeru o 1%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Košickom kraji (20,53) a Trnavskom (17,97).

Ochoreli pacienti v každej vekovej skupine s výnimkou 65 ročných a starších. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných adolescentov (72,56).

Ochorelo 371 mužov a 310 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, najviac v januári - 88 prípadov

248 prípadov bolo spôsobených Epstein-Barrovej vírusom (B 27.0)

30 prípadov cytomegalovírusom (B 27.1)

130 prípadov bolo klasifikovaných ako iná infekčná mononukleóza (B 27.8)

273 prípadov bolo vykázaných ako nešpecifikovaná mononukleóza (B27.9)

III.3.9 Cytomegalovírusová choroba – B 25

Hlásených bolo 10 ochorení (chor. 0,18/100 000), oproti predchádzajúcemu roku je to o 2 ochorenia menej. Ochorenia boli hlásené z Trenčianskeho a Žilinského kraja – po 2 ochorenia a Banskobystrického a Prešovského – po 3 ochorenia, s najvyššou chorobnosťou v Banskobystrickom kraji (0,46). Ochorenia boli hlásené u pacientov vo vekových skupinách: 0-roční – 2x, 10-14 roční – 1x, 15-19 roční – 2x, 20-24 roční – 1x, 25-34 roční – 2x 35-44 roční – 1x, 65+ - 1x , s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 0 ročných detí (3,58).

Ochoreli 4 muži a 6 žien. Rozdelenie ochorení podľa diagnóz:

B25.0 Cytomegalovírusová pneumónia – 1x

B 25.1 Cytomegalovírusová hepatitída- 2x (bližší popis je v kapitole „hepatitídy“)

B 25.8 Iné cytomegalovírusové choroby- 5x

B 25.9 Nešpecifikovaná cytomegalovírusová choroba- 2x.

III.3.10 Legionárska choroba – A 48.1

V priebehu roka bolo hlásených 6 ochorení (chor. 0,11/100 000), čo je oproti roku 2012 pokles o 2 ochorenia. Ochorenia boli hlásené z Bratislavského kraja – 2, Nitrianskeho – 2. Prešovského – 1, Košického – 1, s najvyššou chorobnosťou v Bratislavskom kraji (0,33/100 000). Ochorenia sa vyskytovali u pacientov nad 25 rokov života s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 65 + ročných (0,28). Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch apríl, september, november, december po jednom prípade a v júli – 2 prípady, 2x u mužov, 4x u žien.

Prípady boli hlásené:

1. prípad: Bratislava – 74 ročná žena s klinickými príznakmi - dyspnoe, neskôr s progresiou, únava, teploty, prijatá na KPaf pre ťažkú hypoxemickú respir. insuf., rtg. bilat. rozsiahle pneumon. infiltráty s menším fluidothoraxom, pre progresiu prijatá na JIS KAIM. **Pacientka nakoniec exitovala.** V moči bola dokázaná Legionella pneumophilla

2. prípad: Bratislava – ochorel 37 ročný muž príznakmi - zhoršenie dýchania hlavne pri chôdzi do schodov, dráždivý a suchý kašeľ, bez expektorácie, nauzea, v úvode subfebrilné teploty do 37,8, neskôr až do 39 st. C. V RTG hrudníka nález atypickej pneumónie bilat. Napriek ATB liečbe teploty pretrvávajú. V anamnéze udáva kúpanie v prírodných jazerách a klimatizáciu v práci. V sére bola dokázaná Legionella pneumophilla – nález z moču, dôkaz antigénu.

3. prípad: Levice - ochorela 53 ročná žena, príznaky - slabosť, spavosť, TT 40,5 st.C, kašeľ. Laboratórne vyšetrenie – v sére 4násobný titer protilátok proti Legionella pneumophilla.

4. prípad : Prešov – 34 ročná žena. Príznaky ochorenia - TT - 40°C, zimnica, triaška, bolesti v ľavom mezogastriu a epigastriu. Pri prijme do FNsP v Prešove diagnostikovaný akútny katar HCD, splenomegalia - USG - negat., USG perifér. lymf. uzlín - zväčšená uzlina. V epidemiologickej anamnéze má dovolenku v Tunisku. V sére bola metódou ELISA dokázaná Legionella micdadei 1:256.

5. prípad: Košice – ochorela 50 ročná žena príznakmi - teplota 39 st. C, bolesti svalov, kĺbov, nemohla sa nadýchnuť, užívala antipyretiká, ale bez efektu, kašeľ, vykašliava hlien, má bolesti hlavy, nauzeu, krvácanie z nosa, slabosť. RTG potvrdený zápal pľúc, skrátené dýchanie, laboratórnym vyšetrením imunochromatografiou bola dokázaná Legionella pneumophilla.

6. prípad: Nové Zámky (Štúrovo) – ochorel 71 ročný muž príznakmi- kašeľ, TT do 39st.C, spútum s prímiesou krvi. Laboratórne bola dokázaná s krvi Legionella pneumophilla – aglutináciou.

III.3.11 Tuberkulóza

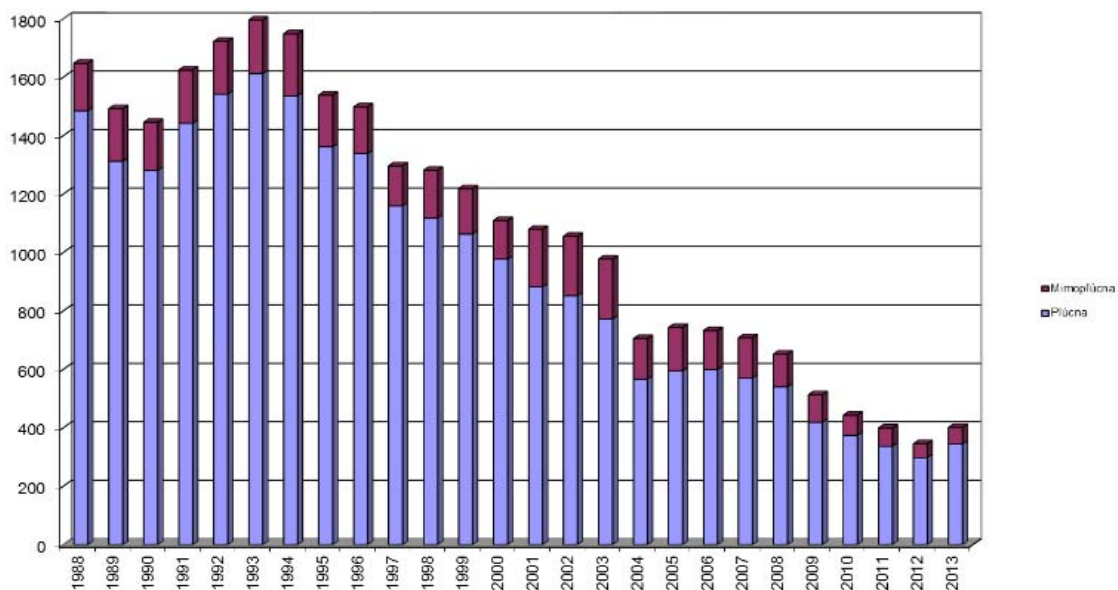
Údaje sú získané z Národného ústavu TBC, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy.

V roku 2013 bolo do Národného registra TBC nahlásených 401 prípadov tuberkulózy (chor. 7,41/100 000 obyvateľov), čo je oproti roku 2012 vzostup o 16,2%. Počet novozistených prípadov bol 341. V 344 prípadoch išlo o pľúcnu formu tuberkulózy a v 57 prípadoch o mimo pľúcnu formu tuberkulózy. O recidívu tuberkulózy išlo v 60 prípadoch. Pri porovnaní pohlaví možno na Slovensku pozorovať rozdiely medzi výskytom TBC u mužov 256 prípadov a u žien 145 prípadov TBC. V detskej populácii sa tuberkulóza vyskytla v 38 prípadoch.

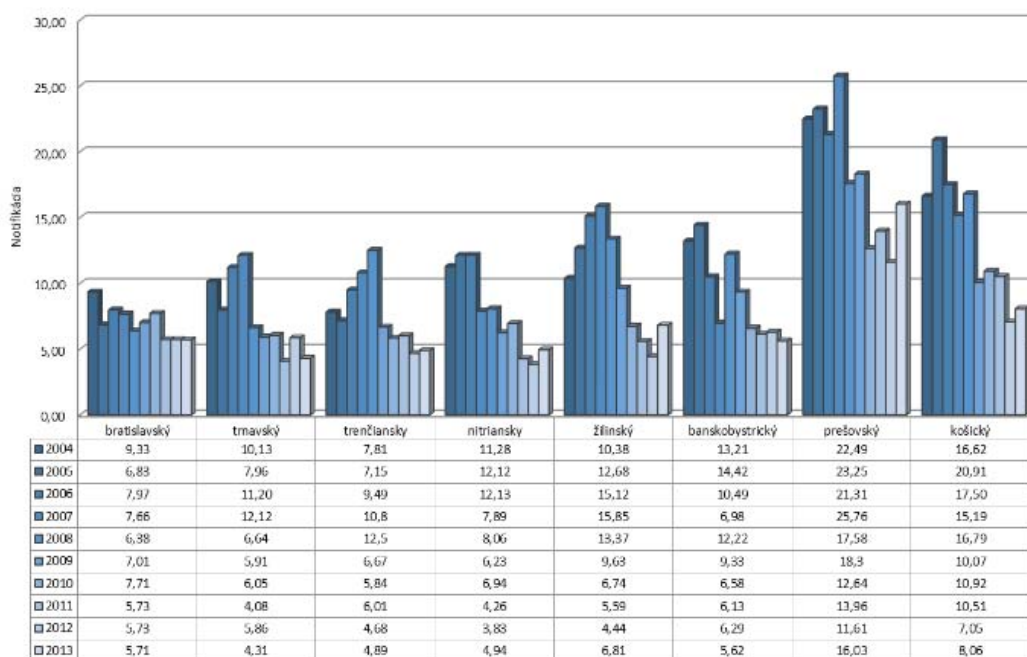
V roku 2013 zomrelo 6 pacientov na tuberkulózu, 18 prípadov bolo registrovaných ako úmrtie pacienta s TBC. Zo 401 prípadov pre ťažkosti bolo zistených 285 prípadov, pri kontrole evidovaných 24 prípadov, v rámci vyšetrenia kontaktov 44, pri preventívnej prehliadke 16 a pri pitve nebol zistený ani jeden prípad. Z pridružených ochorení sa najčastejšie vyskytovali ochorenia pečene u 53 pacientov, v 35 prípadoch bol pacient liečený na diabetes mellitus, v 23 prípadoch duševné ochorenia, v 31 prípadoch koincidencia TBC a malígneho ochorenia. V roku 2013 nebol zhlásený ani jeden prípad koinfekcie TBC a HIV.

Podľa geografického rozloženia v Slovenskej republike najhoršou oblasťou s najvyšším výskytom tohto ochorenia je oblasť Prešovského kraja 16,03/100000 obyv. Najnižší výskyt zaznamenávame v Trnavskom a Nitrianskom kraji. Zo 401 hlásených prípadov tbc v roku 2013 išlo o 57 mimo pľúcnych foriem tuberkulózy. Ako hlavné miesto postihnutia, najčastejšie bola tbc chrbtice v 17 prípadoch, tuberkulóza pleuritída v 11 prípadoch, močové ústrojenstvo v 6 prípadoch, mimohrudníkové lymfatické uzliny v 7 prípadoch, v 7 prípadoch išlo o miliárnu tuberkulózu. Tuberkulóza meningitída bola hlásená v 1 prípade.

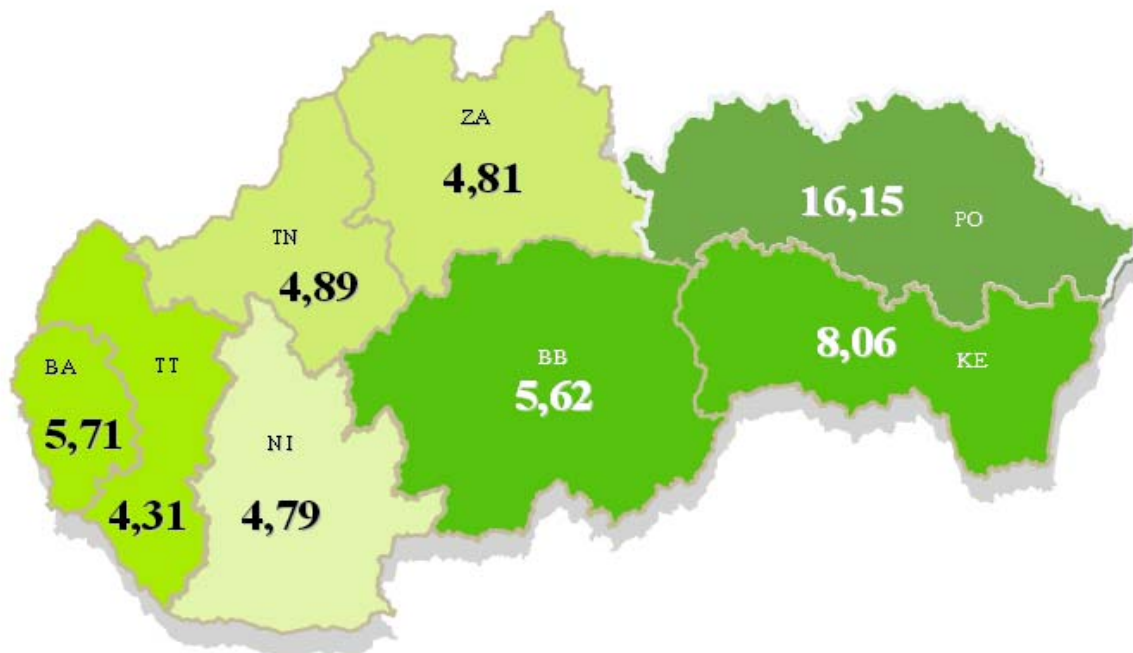
Počet prípadov TBC v rokoch 1988 - 2013

Notifikácia TBC v rokoch 2004 až 2013 podľa krajov
(počet prípadov na 100 tis. obyvateľov)

Výskyt tuberkulózy na Slovensku v r. 2013 podľa krajov
(počet prípadov na 100 tis. obyvateľov)

III. 3.12 Chrápka - J10

Akútne respiračné ochorenia (ARO)

SURVEILLANCE CHRÍPKY

Analýza výskytu chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení (ARO) na Slovensku v roku 2013

V roku 2013 bolo na Slovensku hlásených 2 199 863 prípadov chrípky a iných akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 75 328,9/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 4**). V porovnaní s rokom 2012, kedy bolo hlásených 1 874 676 ochorení, ide o nárast počtu hlásených ochorení o 17,3 %.

Tabuľka 4: AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIA PODĽA KRAJOV, SR, 2013

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	31 027	30 107	16 363	76 045	11 145	164 687	82 247,8
Trnavský kraj	47 143	52 944	34 013	97 198	22 541	253 839	72 359,2
Trenčiansky kraj	48 197	61 562	41 933	90 567	20 554	262 813	75 307,0
Nitriansky kraj	76 313	91 934	55 755	141 514	28 887	394 403	83 474,6
Žilinský kraj	71 283	75 973	51 047	90 263	25 538	314 104	74 766,0
Banskobystrický kraj	46 076	57 362	36 549	75 538	25 028	240 553	73 922,4
Prešovský kraj	59 590	72 187	44 658	103 076	27 526	307 037	68 276,0
Košický kraj	52 014	60 176	34 922	94 822	20 493	262 427	70 220,3
SR	431 643	502 245	315 240	769 023	181 712	2 199 863	75 328,9
Vekovo-špecifická chorobnosť	208 505,7	173 429,2	166 323,4	46 767,9	33 956,0		

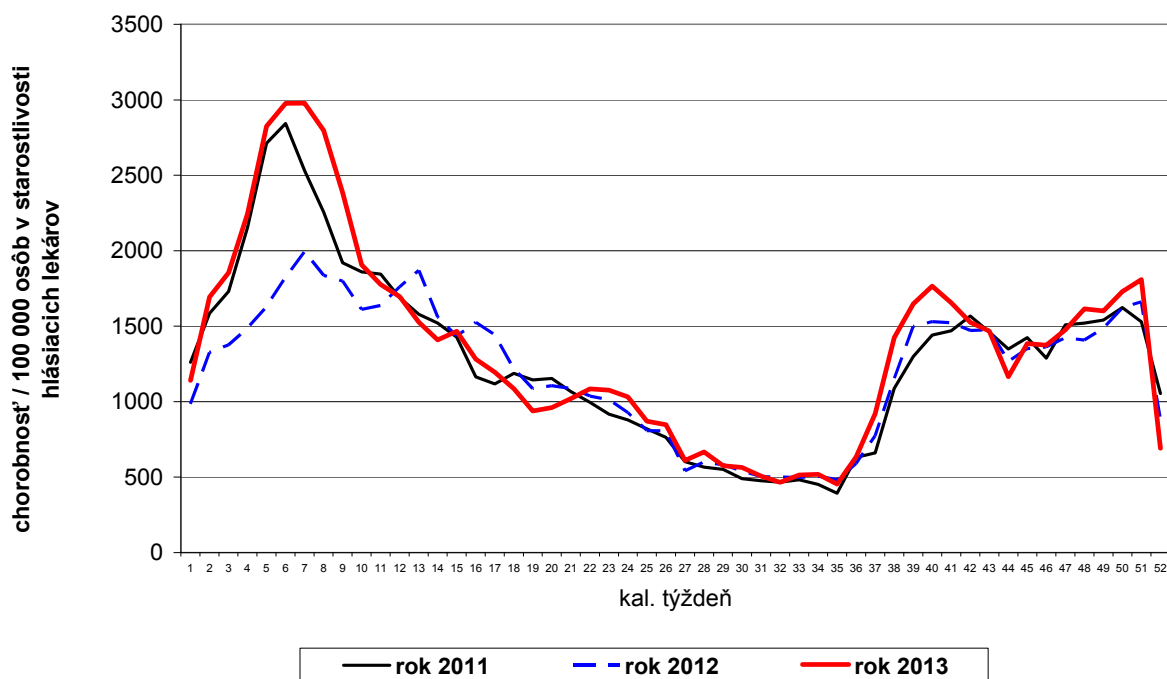
Začiatkom roka 2013 bol hlásený zvýšený výskyt akútnych respiračných ochorení (ARO) dočasne prerušený vianočnými sviatkami a školskými prázdninami. Maximum ochorení bolo evidovaných v 7. kalendárnom týždni (**Graf 1**), kedy ochorelo 110 259 osôb, čo predstavuje chorobnosť 2 977,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období boli zaznamenané početné lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a z dôvodu vysokej absencie žiakov bola v mnohých prípadoch prerušená ich prevádzka. Krivka chorobnosti na ARO v čase vrcholiacej epidémie značne prekročila hodnoty z roku 2012 a mierne prekročila aj hodnoty z roku 2011.

V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení v čase najvyššej chorobnosti dominoval vírus chrípky typu B, predovšetkým B/Wisconsin/1/2010-like vírus, z vírusu chrípky typu A bol najpočetnejšie zastúpený pandemický vírus A(H1N1)pdm09. Z nechrípkových etiologických agens sa uplatnili respiračno-syncyciálne vírusy a adenovírusy. V niekoľkých prípadoch sa laboratórne potvrdila baktéria *Mycoplasma pneumoniae*.

Krivka chorobnosti v nasledujúcich mesiacoch takmer kopírovala krivky chorobnosti z predchádzajúcich dvoch rokov. Postupný nárast chorobnosti nastal už niekoľko týždňov pred začiatkom chrípkovej sezóny 2013/2014 a to v 37. až 39. kalendárnom týždni. Po miernom poklese chorobnosti v 44. kalendárnom týždni, pravdepodobne zapríčinenom jesennými školskými prázdninami, začala krivka chorobnosti na ARO vykazovať ďalší pozvoľný vzostup (od začiatku 45. kalendárneho týždňa) s vrcholom v 51. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 52 841 akútnych respiračných ochorení (chorobnosť

1 809/100 000). V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení sa v tomto čase zaznamenal predovšetkým adenovírus a respiračno-syncyciálny vírus.

Graf 1: ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, ROKY 2011 - 2013

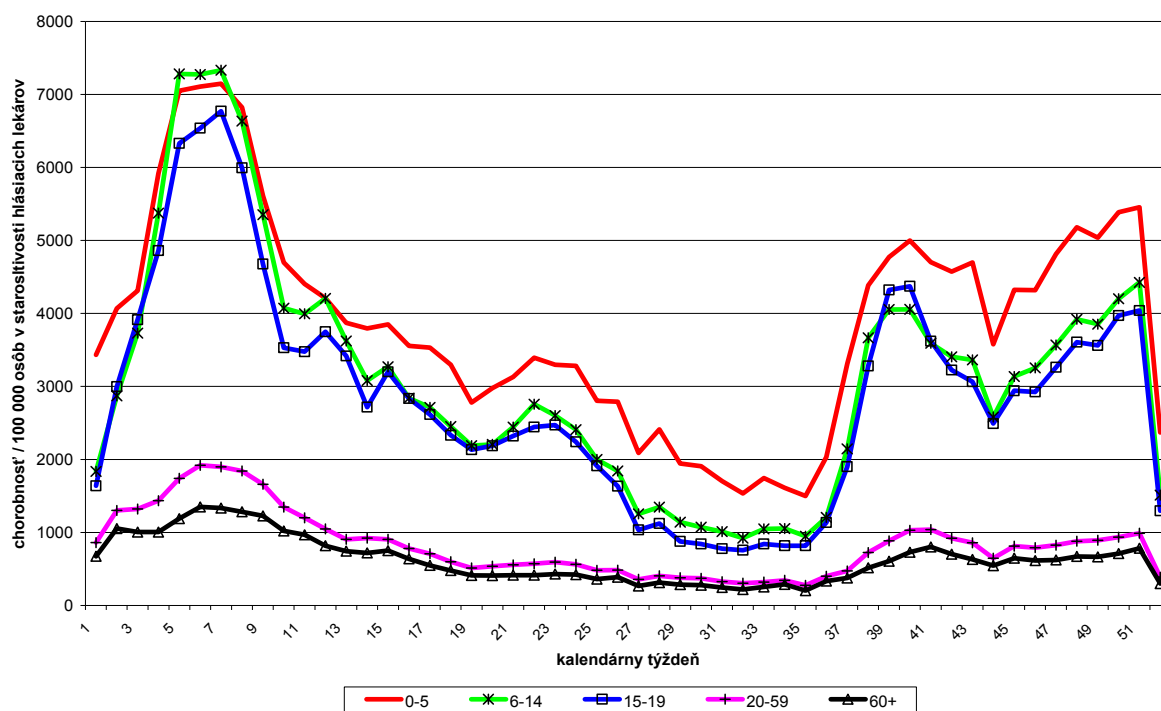
Najvyššia incidencia akútnych respiračných ochorení bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (83 474,6/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola chorobnosť zaznamenaná aj v Bratislavskom kraji (82 247,8/100 000). Najnižšia chorobnosť (68 276,0/100 000) bola hlásená v Prešovskom kraji (**Tab. 4**).

Vekovo-špecifická chorobnosť na ARO (**Tab. 4, Tab. 5, Graf 2**) bola najvyššia vo vekovej skupine 0 až 5 ročných detí (208 505,7/100 000) po celý rok 2013 s výnimkou 5. až 7. kalendárneho týždňa, kedy chorobnosť 6 - 14 ročných detí presiahla chorobnosť 0 až 5 ročných. Chorobnosť v ďalších vekových skupinách postupne klesala.

Tabuľka 5: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2013

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na ARO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	431 643	208 505,7
6 - 14	502 245	173 429,2
15 - 19	315 240	166 323,4
20 - 59	769 023	46 767,9
60 +	181 712	33 956,0
Spolu	2 199 863	75 328,9

Graf 2: ARO, VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽŇOV, SR, 2013

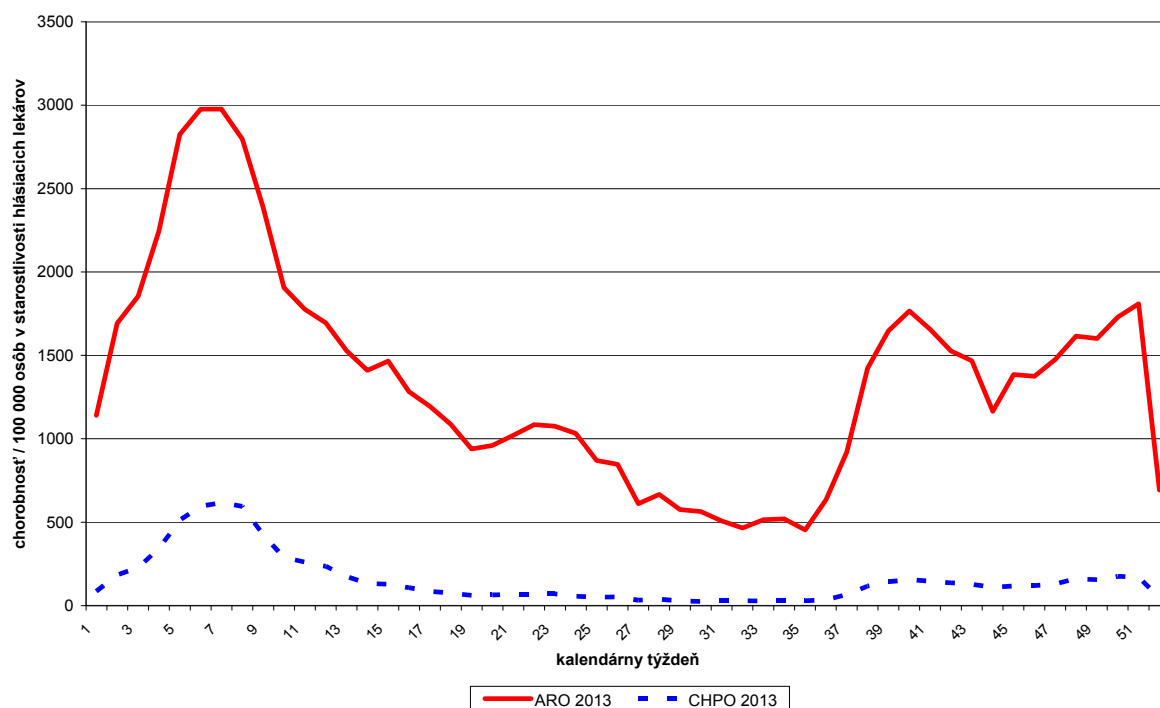
Z celkového počtu ARO hlásených v roku 2013 bol klinický priebeh komplikovaný u 47 793 (2,2 %) chorých (Tab. 6), čo je o dve desatiny percenta menej, ako percento komplikácií hlásených v predchádzajúcom roku (2,4 %). Najvyšší podiel komplikácií ARO tvorili sínusitídy (1,1 % z počtu ochorení). Otitídy a rovnako aj bronchopneumónie a pneumónie tvorili 0,5 % z celkového počtu ochorení ARO.

Tabuľka 6: ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, 2013

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení na ARO
bronchopneumónie a pneumónie	11 336	23,7	0,5
otitída	11 428	23,9	0,5
sínusitída	25 029	52,4	1,1
SR	47 793	100,0	2,2
Celkový počet ochorení na ARO	2 199 863		

V roku 2013 bolo zaznamenaných 259 576 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO), chorobnosť 8 888,5/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 7, Tab. 8), čo predstavuje 11,8 % z celkového počtu ARO. Krivka chorobnosti na CHPO počas celého roka 2013 korelovala s chorobnosťou na ARO (Graf 3).

Graf 3: ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2013

Vekovo špecifická chorobnosť na CHPO (Tab. 7, Tab. 8) bola najvyššia u detí a adolescentov s maximom vo vekovej skupine 6 - 14 ročných (25 453,0/100 000). Najnižšia chorobnosť bola u osôb starších ako 60 rokov (Tab. 8, Graf 4).

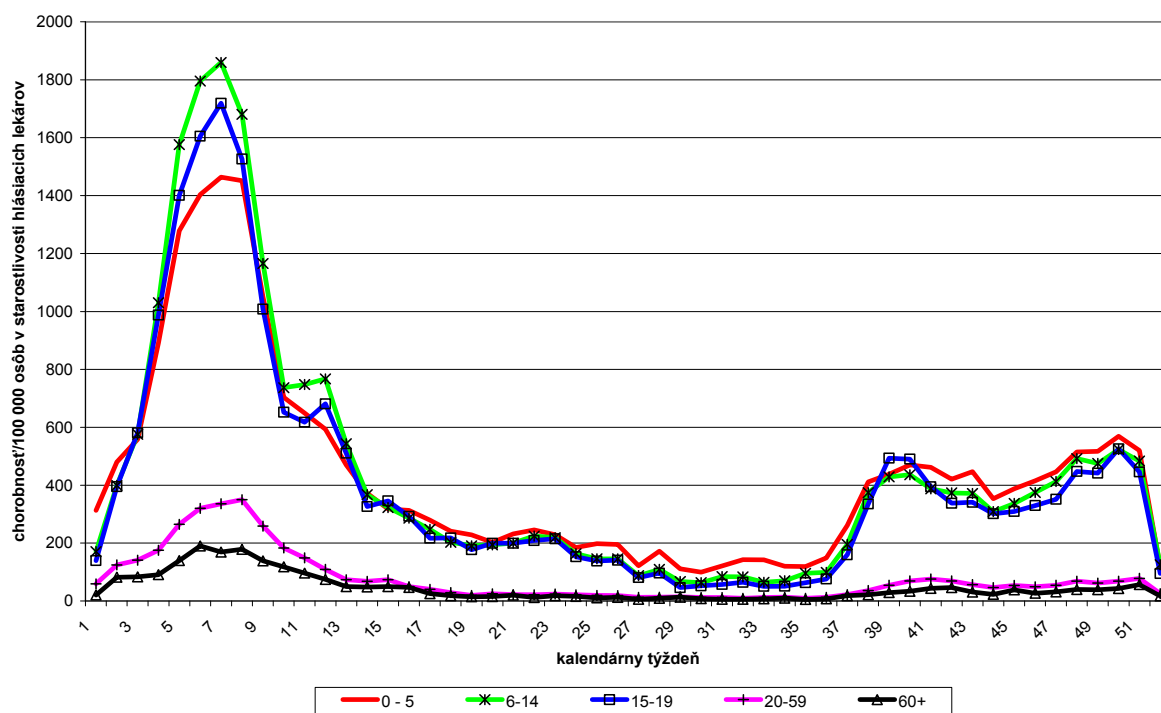
Tabuľka 7: CHPO PODĽA KRAJOV, SR, 2013

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	2 615	3 593	1 712	6 902	656	15 478	7730,0
Trnavský kraj	7 661	9 896	6 127	11 394	1 389	36 467	10395,3
Trenčiansky kraj	5 545	10 364	6 510	8 727	1 550	32 696	9368,8
Nitriansky kraj	12 085	17 724	11 102	19 248	3 032	63 191	13374,2
Žilinský kraj	8 094	11 371	8 245	8 396	2 312	38 418	9144,6
Banskobystrický kraj	4 774	6 250	4 159	8 091	2 378	25 652	7882,9
Prešovský kraj	6 765	9 511	5 142	7 734	1 632	30 784	6845,5
Košický kraj	2 676	5 002	3 126	5 095	991	16 890	4519,4
SR	50 215	73 711	46 123	75 587	13 940	259 576	8 888,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	24 256,4	25 453,0	24 334,9	4 596,8	2 604,9		

Tabuľka 8: CHPO, VEKOVOSPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2013

Veková skupina (v rokoch)	Počet ochorení na CHPO	
	abs.	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	50 215	24 256,4
6 - 14	73 711	25 453,0
15 - 19	46 123	24 334,9
20 - 59 r.	75 587	4 596,8
60 +	13 940	2 604,9
Spolu	259 576	8 888,5

Graf 4: CHPO, VEKOVOSPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2013

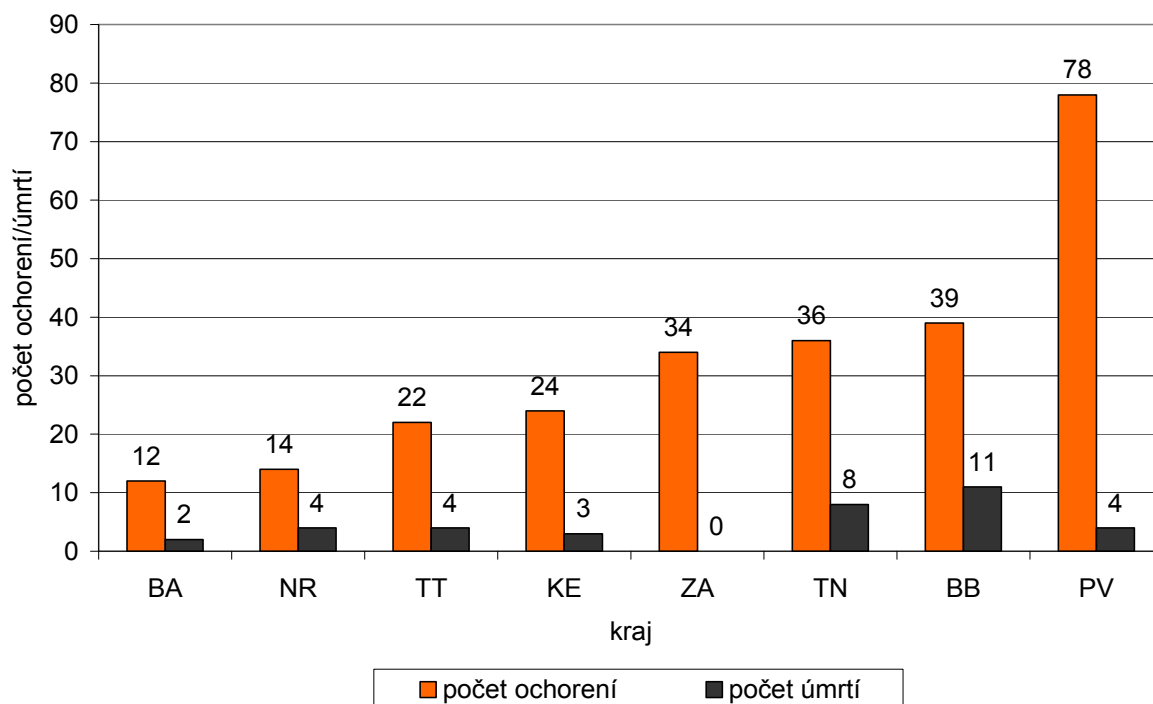
Na základe pokračujúceho monitorovania a okamžitého hlásenia ťažkých akútnych respiračných ochorení označovaných ako SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2013 denne aktuálne informácie o počte SARI, hospitalizovaných pacientov a o počte úmrtí osôb na SARI.

Od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 bolo hlásených 259 prípadov SARI (chorobnosť 4,8/100 000), z toho ochorelo 139 mužov (54 %) a 120 žien (46 %). Z celkového počtu žien boli štyri ženy tehotné, z nich jedna žena zomrela, očkovaná proti chrípke nebola, laboratórny vyšetrením sa u nej potvrdila prítomnosť vírusu chrípky typu A (H1N1)pdm09.

Z celkového počtu 259 prípadov SARI trpelo 138 pacientov (53,3 %) aj iným závažným ochorením (ochorenie kardiovaskulárneho systému, respiračného systému, metabolické ochorenie atď.).

Najvyšší výskyt ochorení na SARI bol zaznamenaný v Prešovskom kraji (78), najnižší v Bratislavskom kraji (12), (Graf 5).

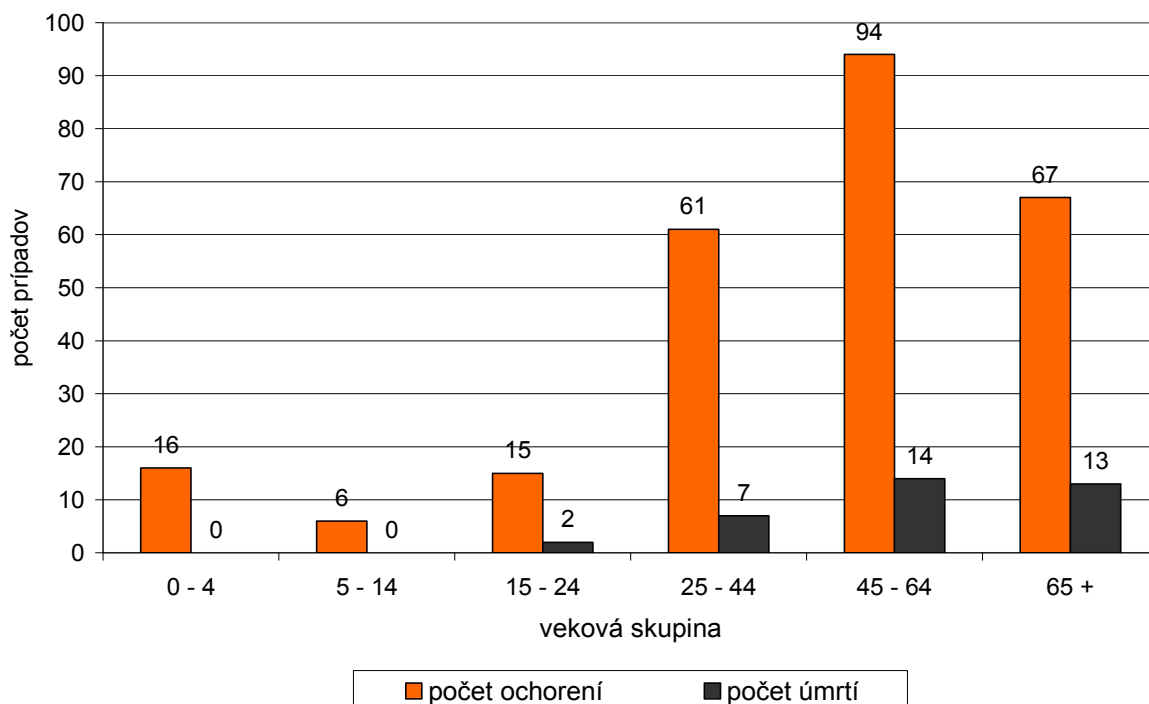
Graf 5: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, KRAJE SR, 2013

Najvyšší počet prípadov SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 45 – 64 ročných (94) a vo vekovej skupine 65 ročných a starších (67), nasledovala veková skupina 25 – 44 ročných (61), veková skupina 0 – 4 ročných (16), vo vekovej skupine 15 – 24 ročných bolo hlásených 15 prípadov a vo vekovej skupine 5 – 14 rokov šesť prípadov. Najvyšší počet úmrtí na SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 45 – 64 ročných (14) a 65 ročných a starších (13).

Z 259 prípadov ochorenia na SARI skončilo 36 prípadov úmrtím (20 prípadov na infekčnú príčinu, 16 prípadov na inú príčinu). Z 20 úmrtí na infekčnú príčinu ochorenia bol v trinástich prípadoch potvrdený vírus chrípky (v ôsmich prípadoch pandemický vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09, v jednom prípade vírus chrípky typu A (H1N1) iný než pandemický a v štyroch prípadoch išlo o bližšie nešpecifikovaný vírus chrípky typu B (Graf 6).

Graf 6: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, 2013

Analýza výsledkov laboratórnej diagnostiky vychádza z údajov Národného referenčného centra pre chrípku (NRC pre chrípku) Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z Oddelenia lekárskej virológie a Oddelenia molekulárnej biológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici a z Oddelenia virológie a antiinfekčnej imunológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V priebehu celého roka 2013 bolo v NRC pre chrípku vyšetrených 28 025 vzoriek biologického materiálu, z toho 747 vzoriek bolo pozitívnych (2,7 %). V 652 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 2,3 % z celkového počtu prijatých vzoriek. V etiológii prevládala vírus chrípky typu B s počtom 342 prípadov, čo predstavuje 45,8 % zo všetkých laboratórne potvrdených prípadov. Vírus chrípky typu A bol potvrdený v 310 prípadoch (41,5 %). Okrem toho bolo laboratórne potvrdených 39 adenovírusov (5,2 %), 46 respiračno-syncytiálnych vírusov (6,2 %), osem prípadov *Mycoplasma pneumoniae* (1,1 %) a dva vírusy parachrípky typ 1 (0,3 %).

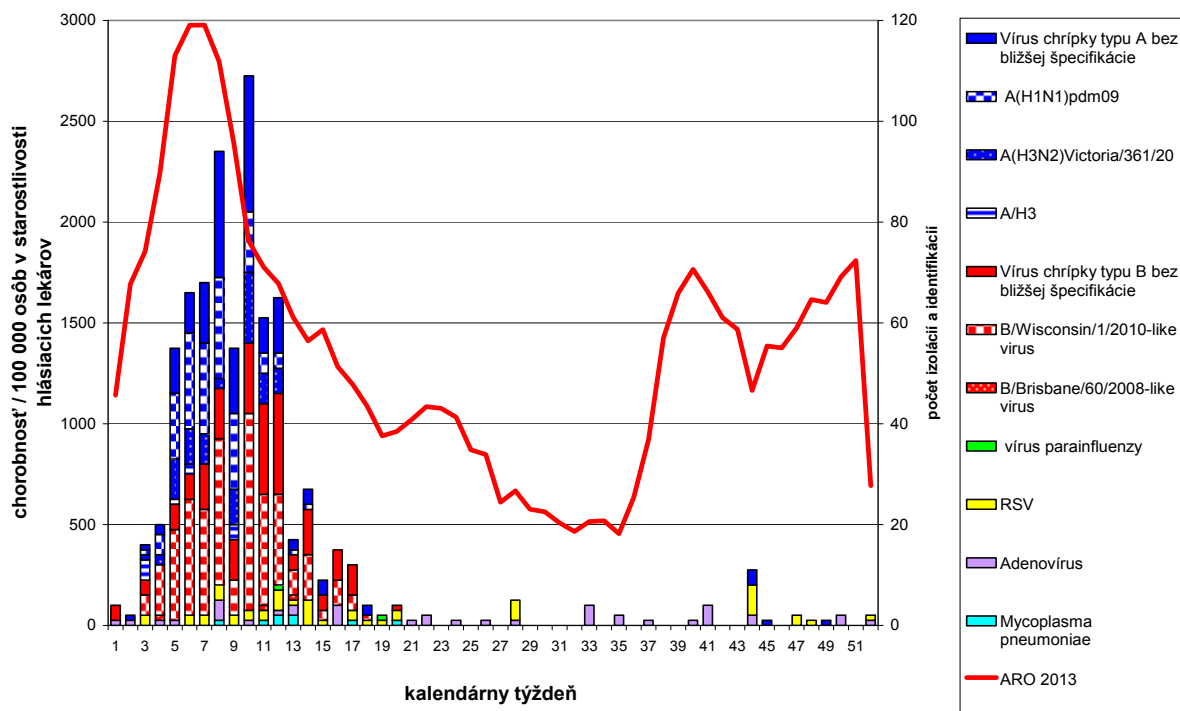
Z 310 vírusov chrípky typu A bolo bližšie identifikovaných 179 (57,7 %). Išlo o nasledovné subtypy:

- 111 x A(H1N1)pdm09
- 58 x A(H3N2)Victoria/361/20,
- 10 x A/H3.

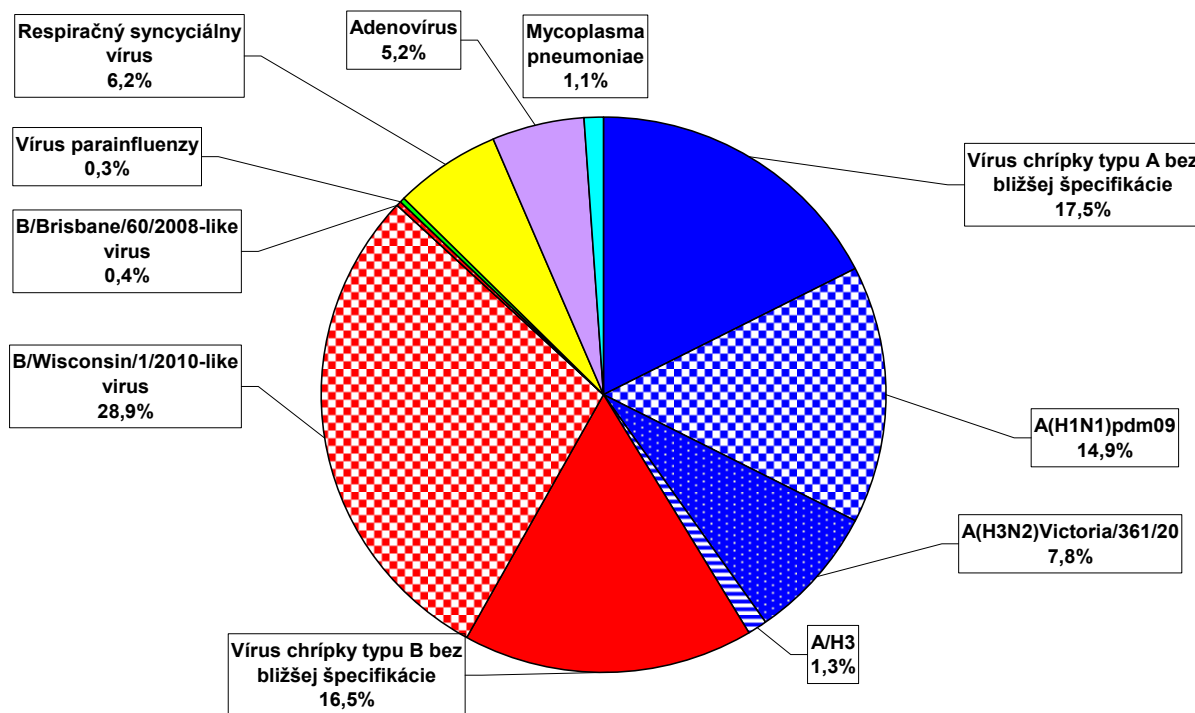
Z 342 vírusov chrípky typu B bolo bližšie identifikovaných 219 (64 %). Potvrdili sa nasledujúce subtypy:

- 216 x B/Wisconsin/1/2010-like virus,
- 3 x B/Brisbane/60/2008-like virus, (**Graf 7, Graf 8**).

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2013

Graf 8: ROZDELENIE LABORATÓRNE POTVRDENÝCH PRÍPADOV ARO A CHPO PODĽA ETIOLOGICKÝCH AGENSOV, SR, 2013, N=747

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2012/2013 v Slovenskej republike

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2012/2013 možno charakterizovať ako vyššiu v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. V etiológii chrípkových ochorení sa takmer rovnakou mierou uplatnili vírusy chrípky typu B (53 %) a vírusy chrípky typu A (47 %).

V Slovenskej republike bolo spolu hlásených 1 698 326 akútnych respiračných ochorení (ARO), čo predstavuje chorobnosť 54 631,2 na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 9**). V porovnaní s chrípkovou sezónou 2011/2012 počet hlásených ARO vzrástol o 252 957 t. j. o 17,5 %.

Tabuľka 9: ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	22 909	23 095	13 282	63 524	9 236	132 046	56 593,3
Trnavský kraj	35 236	40 221	26 803	78 592	17 649	198 501	52 067,9
Trenčiansky kraj	36 235	48 213	33 346	72 777	16 923	207 494	54 815,1
Nitriansky kraj	54 282	67 445	41 552	113 102	23 153	299 534	62 003,2
Žilinský kraj	49 399	55 815	37 942	72 095	20 235	235 486	53 502,1
Banskobystrický kraj	34 313	44 329	28 556	59 259	19 524	185 981	54 199,6
Prešovský kraj	42 298	54 273	34 594	83 732	22 242	237 139	50 734,1
Košický kraj	36 350	44 808	27 157	77 100	16 730	202 145	50 265,9
SR	311 022	378 199	243 232	620 181	145 692	1 698 326	54 631,2
Vekovo-špecifická chorobnosť	144 014,5	123 029,7	116 582,3	35 004,4	26 164,1	54 631,2	

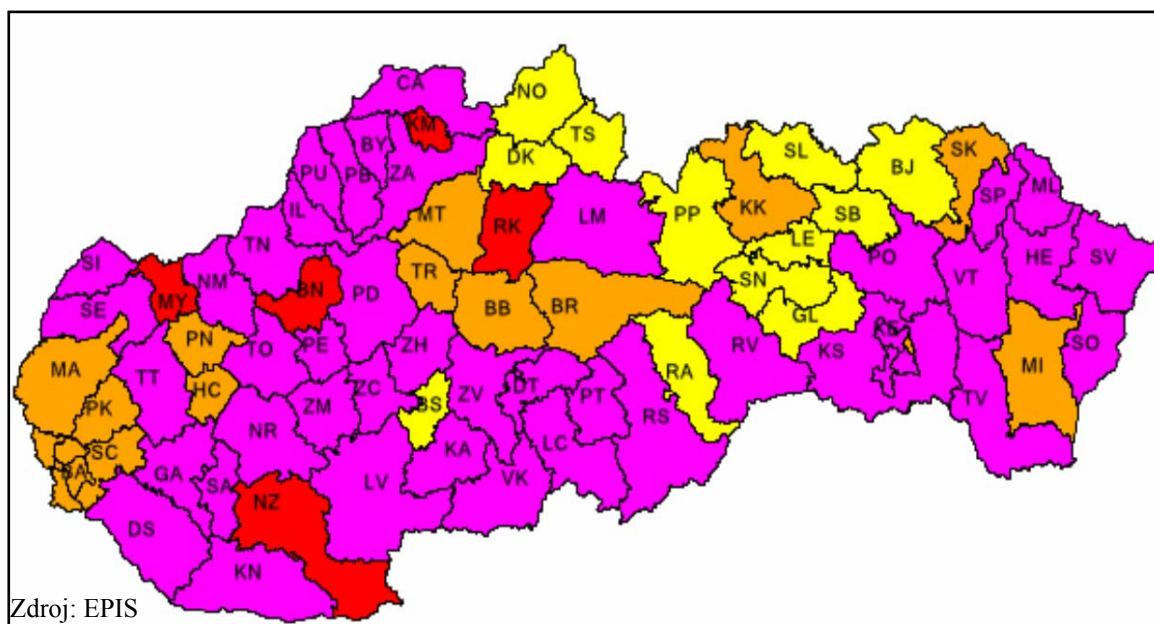
Zdroj: EPIS

Priebeh sezóny:

Krivka chorobnosti na akútne respiračné ochorenia bola od začiatku sezóny až do obdobia vianočných sviatkov približne na rovnakej úrovni. V 42. kalendárnom týždni bol laboratórne potvrdený prvý vírus chrípky typu A, ktorý bol bližšie identifikovaný ako A(H1N1)pdm09. Do konca roka 2012 boli z nazofaryngeálnych výterov potvrdené adenovírusy, respiračno-syncyriálne vírusy a *Mycoplasma pneumoniae*.

Po obvyklom poklese chorobnosti počas vianočných sviatkov prišlo začiatkom roka 2013 k postupnému vzostupu chorobnosti, ktorý vrcholil v 7. kalendárnom týždni chorobnosťou 2 977,1/100 000 (**Mapa 1**). V tomto období boli zaznamenané početné lokálne epidémie a niekoľko okresných epidémií. Z dôvodu vysokej absencie detí predškolského veku, žiakov a študentov bola prerušená prevádzka v mnohých materských školách, základných školách a stredných školách.

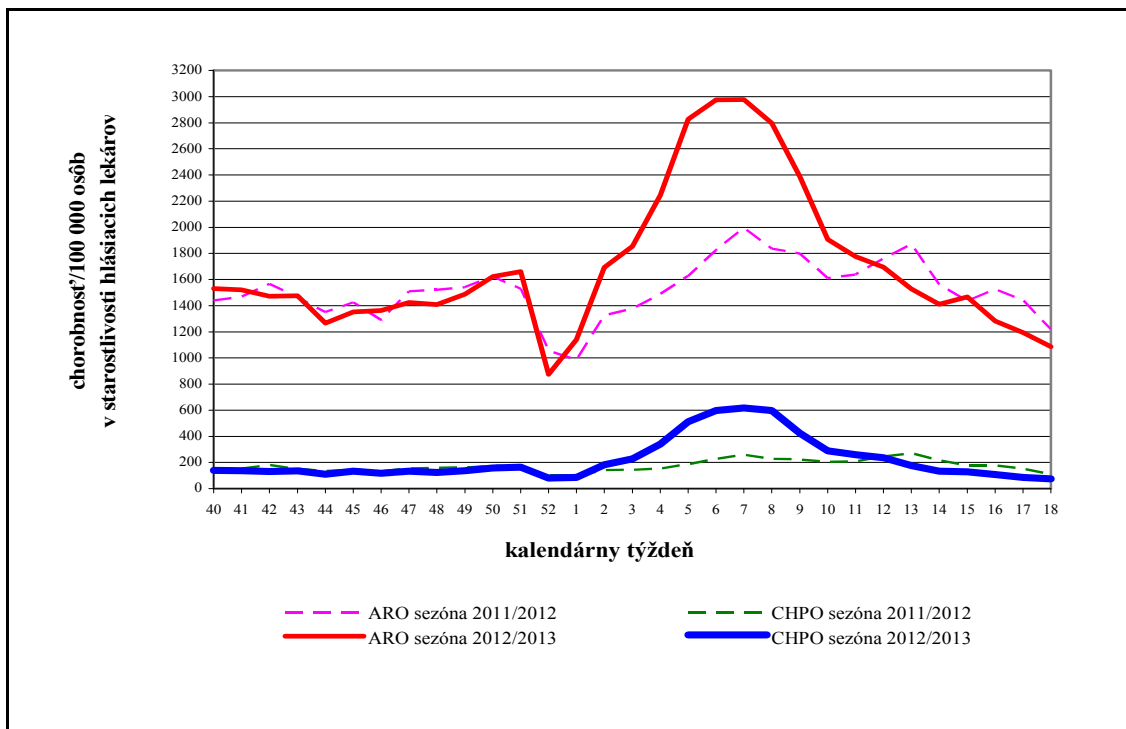
Mapa 1: AKTIVITA CHRÍPKY V OKRESOCH V 7. KALENDÁRNOM TÝŽDNI 2013, SR

V porovnaní s predchádzajúcou sezónou bola chorobnosť na výrazne vyššej úrovni, a to od 2. do 10. kalendárneho týždňa 2013 (**Graf 9**). Od začiatku roka 2013 sa začal v etiológii chrípkových ochorení uplatňovať vírus chrípkový typu B bližšie netypizovaný, vírus chrípkový typu A bližšie netypizovaný, v treťom kalendárnom týždni sa izoloval vírus chrípkový typu B/Wisconsin/1/2010, vírus chrípkový typu A/H3, vírus chrípkový typu A/H3N2 Victoria/361/20 a opäť aj pandemický vírus chrípkový typu A (H1N1)pdm09.

Na krajskej úrovni bola najvyššia chorobnosť na ARO zaznamenaná v Nitrianskom kraji (62 003,2/100 000) osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, Bratislavskom kraji (56 593,3/100 000) a v Trenčianskom kraji (54 815,1/100 000), čo bolo nad úrovňou celoslovenskej chorobnosti. Najnižšia chorobnosť bola evidovaná v Košickom kraji (50 265,9/100 000) a v Prešovskom kraji (50 734,1/100 000) (**Tab. 9**).

Graf 9: VÝSKYT ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2012/2013 A 2011/2012

Zdroj: EPIS

Počet hlásených prípadov CHPO v chrípkovej sezóne 2012/2013 bol 226 126, čo predstavuje chorobnosť 7 274,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 10). CHPO tvorili 13,3 % z počtu všetkých hlásených ARO. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou počet hlásených prípadov CHPO vzrástol o 60 340, t. j. o 36,4 %.

Tabuľka 10: CHPO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

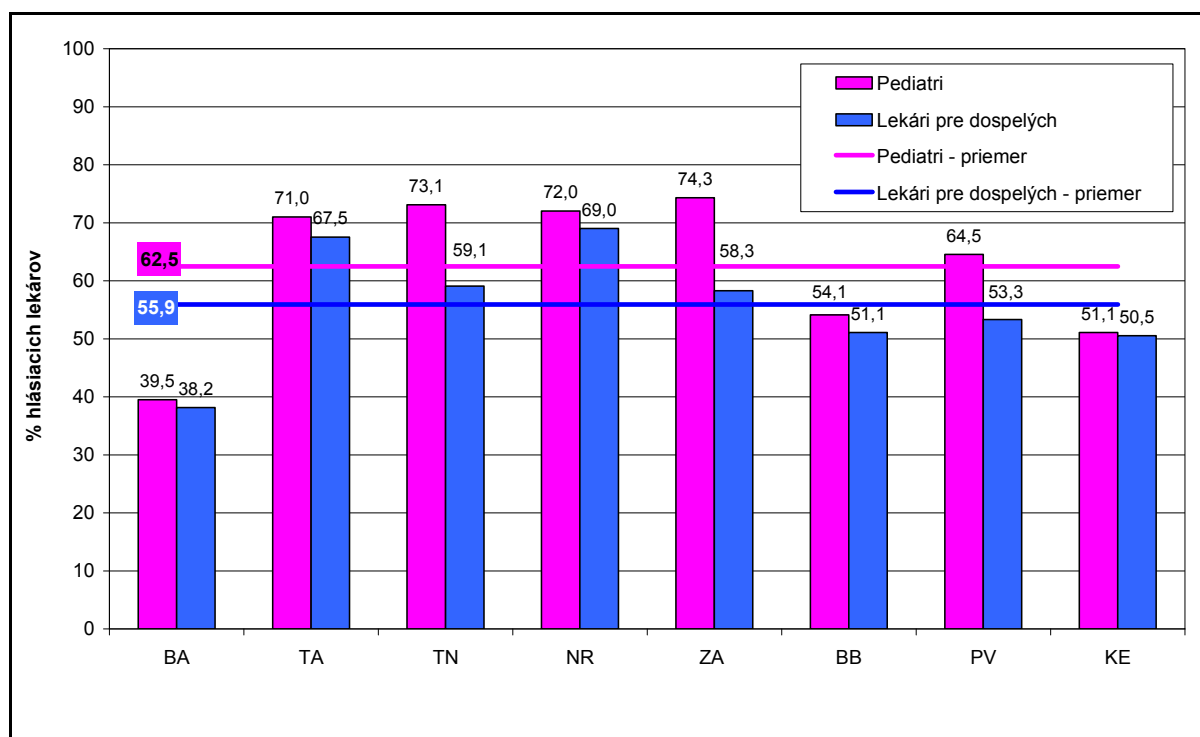
Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	2 377	3 394	1 656	6 540	604	14 571	6 245,0
Trnavský kraj	6 320	8 278	5 262	10 792	1 342	31 994	8 392,2
Trenčiansky kraj	5 020	9 460	5 947	7 852	1 361	29 640	7 830,2
Nitriansky kraj	9 504	14 548	9 067	17 067	2 701	52 887	10 947,6
Žilinský kraj	6 224	9 196	6 815	7 679	2 132	32 046	7 280,8
Banskobystrický kraj	4 319	5 626	3 808	7 124	2 203	23 080	6 726,1
Prešovský kraj	5 424	8 084	4 683	7 218	1 533	26 942	5 764,0
Košický kraj	2 218	4 388	2 813	4 691	856	14 966	3 721,5
SR	41 406	62 974	40 051	68 963	12 732	226 126	7 274,0
Vekovo-špecifická chorobnosť	19 172,5	20 485,7	19 196,6	3 892,4	2 286,5	7 274,0	

Zdroj: EPIS

Proporcia lekárov hlásiacich ARO a CHPO:

Priemerná proporcija lekárov hlásiacich ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2012/2013 bola 59,2 % (62,5 % pediaterov a 55,9 % lekárov pre dospelých). Vo všetkých kalendárnych týždňoch aj vo všetkých krajoch bola hlásna disciplína pediaterov lepšia ako lekárov pre dospelých. Najvyššia proporcija hlásiacich pediaterov bola zaznamenaná v Žilinskom kraji (74,3 %), najvyššia proporcija hlásiacich lekárov pre dospelých bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (69,0 %). V oboch skupinách lekárov bola, podobne ako v minuloročnej sezóne, najnižšia proporcija v Bratislavskom kraji (**Graf 10**).

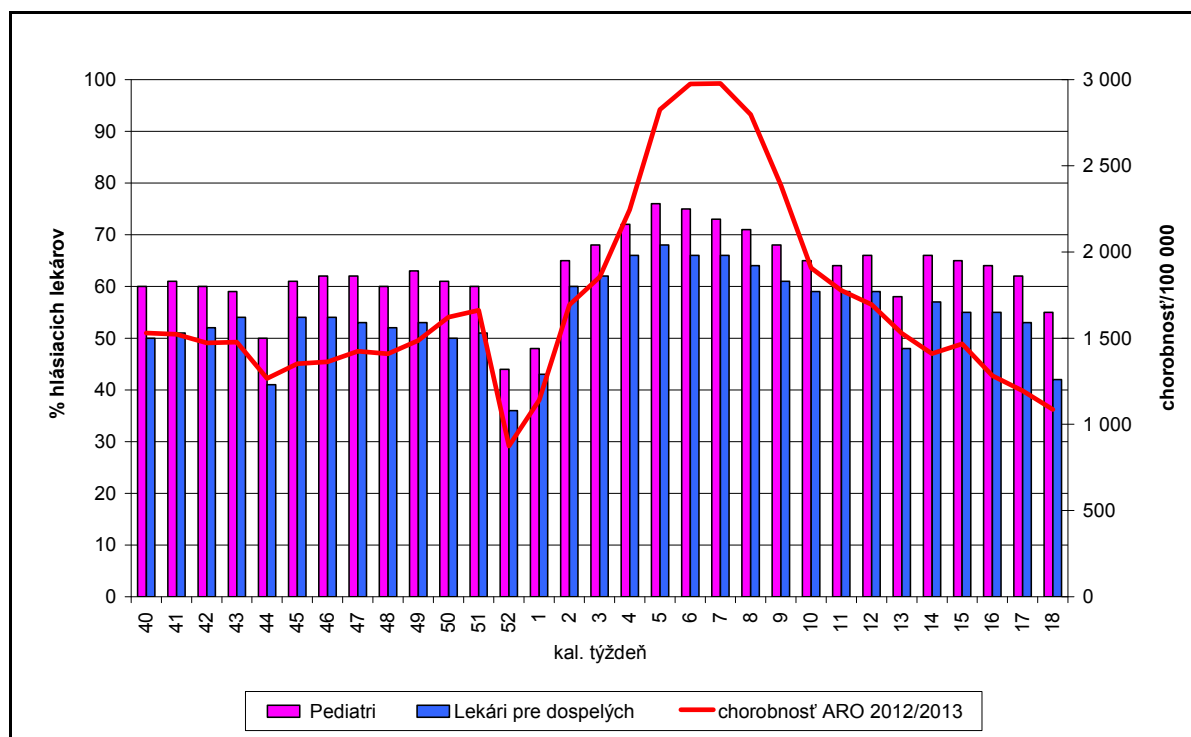
Graf 10: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Zdroj: EPIS

V porovnaní s chrípkovou sezónou 2011/2012 proporcija hlásiacich pediaterov vzrástla o 0,5 % a proporcija hlásiacich lekárov pre dospelých vzrástla o 2,1 %. Najvyššia proporcija hlásiacich lekárov v chrípkovej sezóne 2012/2013 bola zaznamenaná od tretieho do deviateho kalendárneho týždňa 2013, kedy prekračovala hodnotu 60 % aj u pediaterov aj u lekárov pre dospelých. Najnižšia proporcija bola zaznamenaná od 52. kalendárneho týždňa 2012 do 1. kalendárneho týždňa 2013 (**Graf 11**).

Graf 11: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

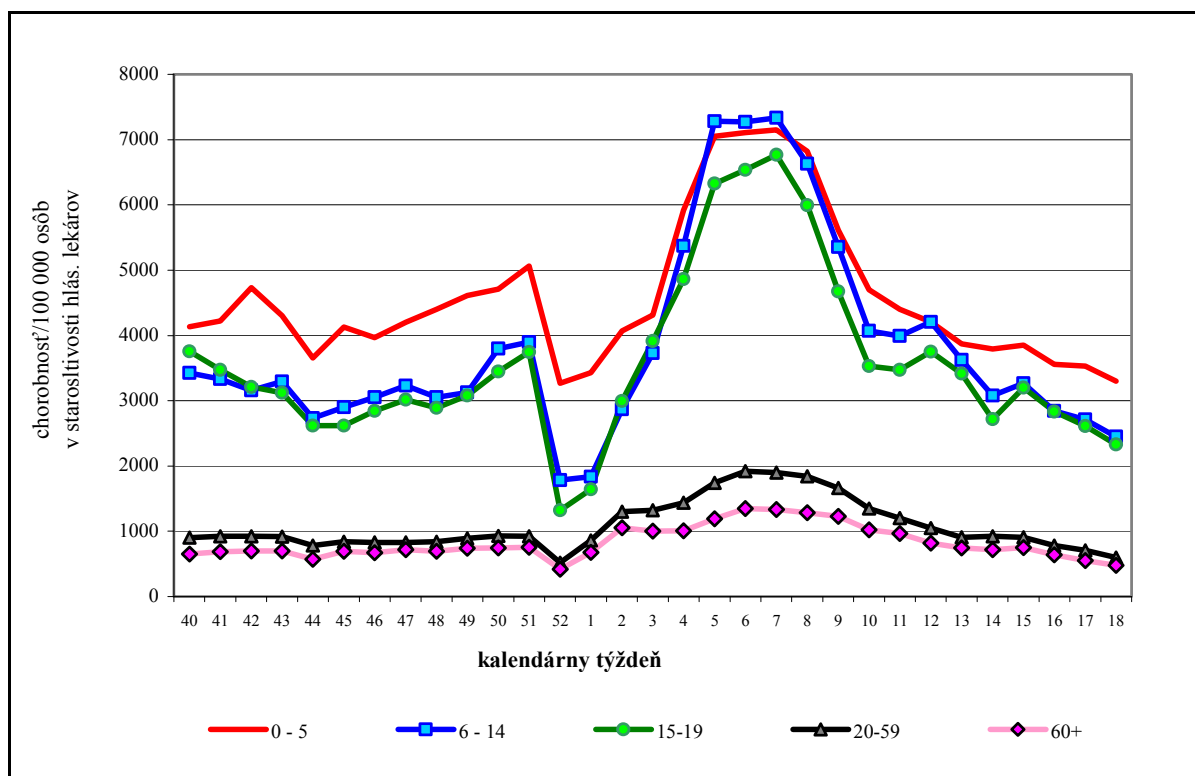
Zdroj: EPIS

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia chorobnosť na ARO 144 014,5/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine 0 – 5 ročných detí, v ktorej ochorelo 311 022 detí.

Vo vekovej skupine 6 – 14 ročných bolo hlásených spolu 378 199 ochorení s chorobnosťou 123 029,7/100 000. Vo vekovej skupine 15 – 19 ročných bolo zaznamenaných 243 232 ochorení s chorobnosťou 116 582,3/100 000. Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť bola podobne ako po minulé roky zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto skupine bolo hlásených 145 692 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 26 164,1/100 000 (Tab. 9, Graf 12).

Graf 12: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOŠŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

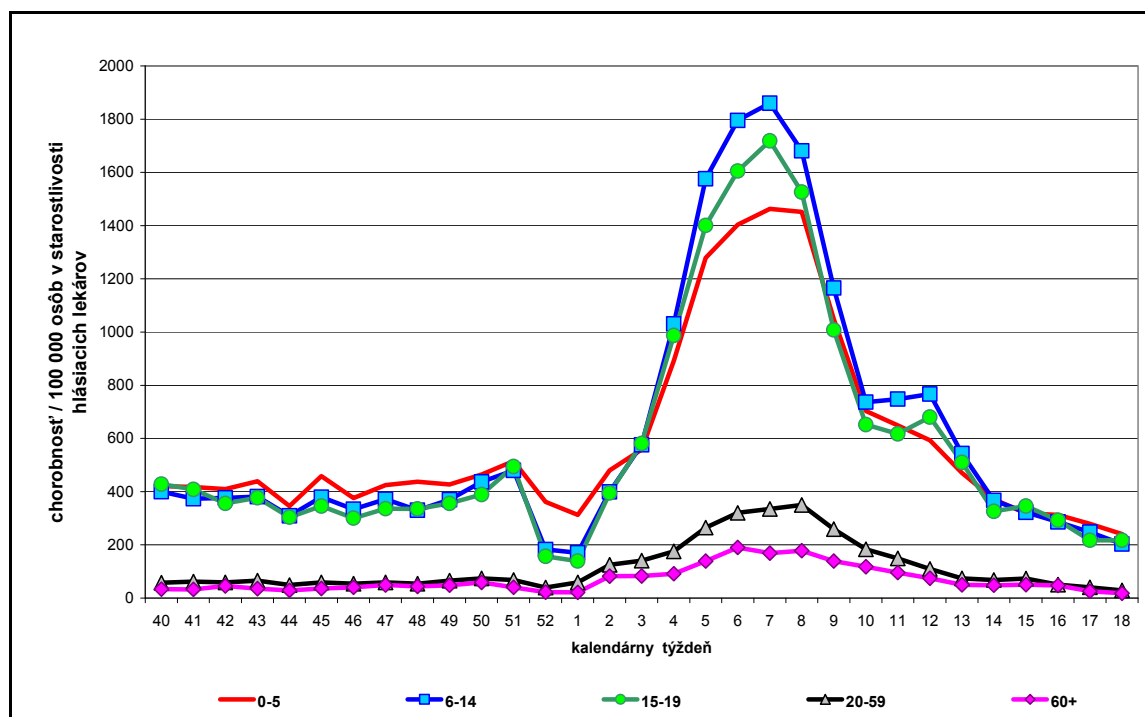

Zdroj: EPIS

Najvyššia chorobnosť na CHPO 20 485,7/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine detí vo veku 6 – 14 rokov, v ktorej ochorelo 62 974 detí.

Vo vekovej skupine 15 - 19 ročných bola zistená chorobnosťou 19 196,6/100 000, pričom ochorelo 40 051 detí. Chorobnosť vo vekovej skupine 0 – 5 ročných detí bola treťou najvyššou chorobnosťou s hodnotou 19 172,5/100 000 a s počtom ochorení 41 406. Od začiatku sezóny až do 2. kalendárneho týždňa 2013 bola najvyššia chorobnosť u 0 – 5 ročných detí, od 3. do 13. kalendárneho týždňa 2013 ju prevýšila chorobnosť u 6 – 14 ročných detí. Najnižšia chorobnosť na CHPO 2 286,5/100 000 bola zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších, v ktorej bolo hlásených 12 732 prípadov (Tab. 10, Graf 13).

Graf 13: CHPO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Zdroj: EPIS

Komplikácie:

Komplikovaný priebeh ochorení bol hlásený u 37 755 chorých na ARO, čo predstavuje 2,2 % z celkového počtu ARO (Tab. 11). Najčastejšie išlo o sinusitídy, ktoré z celkového počtu komplikácií tvorili 53,4 %.

Tabuľka 11: KOMPLIKÁCIE ARO PODEĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení
bronchopneumónie a pneumónie	9 785	25,9	0,6
otitída	7 816	20,7	0,5
sínusitída	20 154	53,4	1,2
SR	37 755	100,0	2,2
Celkový počet ochorení na ARO	1 698 326		

Zdroj: EPIS

Najvyššia proporcia v celkového počtu komplikácií bola vo vekovej skupine 20 – 59 ročných osôb (35,5 %).

Bronchopneumónia a pneumónia najčastejšie komplikovala priebeh ochorení vo vekovej skupine 20 - 59 ročných a starších. V tejto vekovej skupine sa vyskytlo 42,1 % z celkového počtu bronchopneumónií a pneumónií.

Na otitídu ochoreli najčastejšie 0 – 5 ročné deti, pričom sa v tejto vekovej skupine zaznamenalo 40,4 % z celkového počtu otitíd.

Sinusitídy boli najčastejšou komplikáciou u 20 - 59 ročných osôb, v tejto vekovej skupine bolo zaznamenaných 38,9 % z celkového počtu sinusitíd. Komplikácie ARO podľa druhu a vekových skupín sú uvedené v **Tabuľke 12**.

Tabuľka 12: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Druh komplikácie	Veková skupina										SPOLU	
	0 - 5 r.		6 - 14 r.		15 - 19 r.		20 - 59 r.		60+ r.			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	2 012	20,6	1 602	16,4	652	6,7	4 121	42,1	1 398	14,3	9 785	25,9
otitídy	3 159	40,4	2 119	27,1	649	8,3	1 433	18,3	456	5,8	7 816	20,7
sinusitídy	2 686	13,3	5 038	25,0	3 170	15,7	7 837	38,9	1 423	7,1	20 154	53,4
Spolu	7 857	100	8 759	100	4 471	100	13 391	100	3 277	100	37 755	100,0
Proporcía z celkového počtu komplikácií	20,8		23,2		11,8		35,5		8,7			

Zdroj: EPIS

Laboratórna diagnostika

Od začiatku chrípkovej sezóny 2012/2013 bolo vo virologických laboratóriách úradov verejného zdravotníctva celkovo vyšetrených 3 317 vzoriek biologického materiálu (2 346 nazofaryngeálnych výterov a 971 dvojíc sér), z toho bolo 713 pozitívnych (21,5 %). Izolovalo sa 647 vírusov chrípky, čo predstavuje 90,7 % všetkých pozitívnych vzoriek. Iné nechčípkové etiologické agensy sa potvrdili v 66 prípadoch (9,3 %).

V etiológii chrípkových ochorení sa uplatnili vírusy chrípky typu A (47 %), a vírusy chrípky typu B (53 %).

Z 306 prípadov chrípky typu A išlo o nasledovné subtypy:

- 126 x vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie,
- 112 x vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09,
- 58 x vírus chrípky typu A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like a
- 10 x vírus chrípky typu A(H3).

Z 341 prípadov chrípky typu B sa potvrdili tieto subtypy:

- 122 x vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie,
- 216 x vírus chrípky typu B/Wisconsin/1/2010 a
- trikrát vírus chrípky typu B/Brisbane/60/2008-like.

Nechčípková etiológia bola dokázaná v 66 prípadoch. Potvrdil sa:

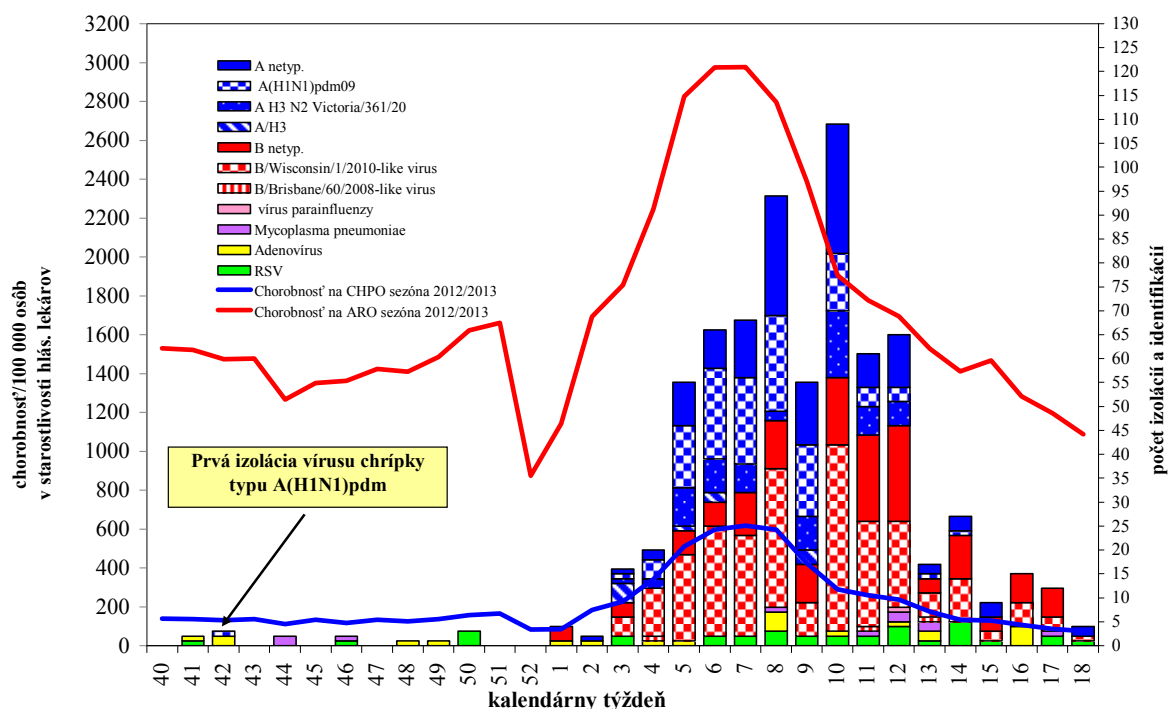
- 34 x respiračný syncyciálny vírus (RSV),
- 21 x adenovírus,
- 10 x *Mycoplasma pneumoniae* a
- jedenkrát vírus parainfluenzy.

Z celkového počtu pozitívnych vzoriek bola v jednom prípade zaznamenaná koinfekcia vírusu chrípky typu A bez bližšej špecifikácie s vírusom chrípky typu B a v troch prípadoch koinfekcia vírusu chrípky typu A(H1N1)pdm09 s vírusom chrípky typu B.

Izolované a identifikované vírusy chrípky typu A(H1N1)pdm09, A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like a chrípky typu B/Wisconsin/1/2010 boli antigénne zhodné s vakcinálnymi kmeňmi vírusov chrípky, ktoré boli obsiahnuté v očkovacích látkach určených pre chrípkovú

sezónu 2012/2013 na severnej pologuli. Chorobnosť na ARO, CHPO a identifikované etiologické agensy v Slovenskej republike v chrípkovej sezóne 2012/2013 sú uvedené v Grafe 14.

Graf 14: CHOROBNOSŤ NA ARO, CHPO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KLADNÁRNYCH TÝŽŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Zdroj: EPIS, NRC pre chrípku

V 42. kalendárnom týždni 2012 bol laboratórne potvrdený prvý vírus chrípkový typu A(H1N1)pdm09. Následne až do 1. kalendárneho týždňa 2013 sa sporadicky izolovali nechrípkové etiologické agensy, predovšetkým RS vírusy a adenovírusy. Najviac pozitívnych dôkazov vírusu chrípkového bolo zaznamenaných v 10. kalendárnom týždni napriek tomu, že krivka chorobnosti ARO aj CHPO vykazovala pokles.

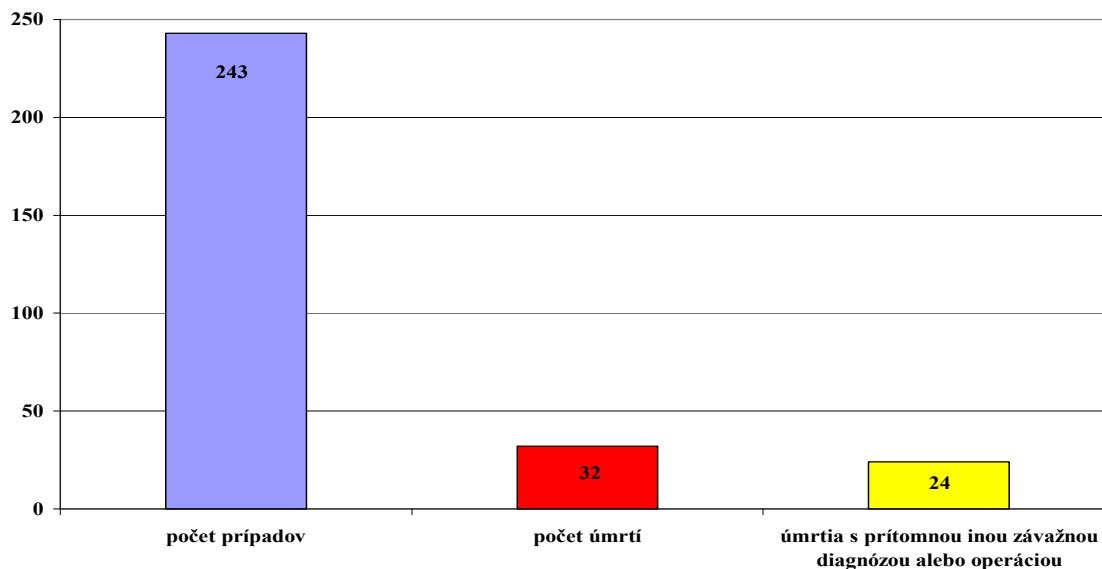
Epidemiologická surveillance prípadov SARI

V chrípkovej sezóne 2012/2013 pokračoval monitoring ochorení a úmrtí na SARI (Severe Acute Respiratory Infection). U každého prípadu SARI sa vykonalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy (zistenie prameňa nákazy, prítomnosť rizikových faktorov, prítomnosť chronických ochorení, očkovacia anamnéza). U hlásených prípadov sa vykonávalo virologické vyšetrenie a hlásenie do Epidemiologického Informačného Systému (EPIS). V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou bol zaznamenaný výrazný nárast ochorení aj úmrtí na SARI. Z toho dôvodu sa od 9. kalendárneho týždňa 2013 vykonávala posilnená surveillance prípadov SARI, úmrtí na SARI a úmrtí na SARI s potvrdeným pandemickým vírusom chrípkový typu A (H1N1)pdm09.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2012/2013 bolo hlásených 243 prípadov SARI (127 mužov - 52 % a u 116 žien - 48 %), čo je o 202 prípadov viac ako v minulej chrípkovej sezóne, ide o takmer o šesťnásobný nárast. Z uvedených 243 prípadov zomrelo 32 pacientov (13,2 %), čo je o 24 úmrtí viac, než v sezóne 2011/2012 a ide o štvornásobný nárast počtu

úmrtí. Z celkového počtu zomrelých malo 24 pacientov (75 %) rizikový faktor, a to buď inú závažnú diagnózu alebo operáciu (**Graf 15**).

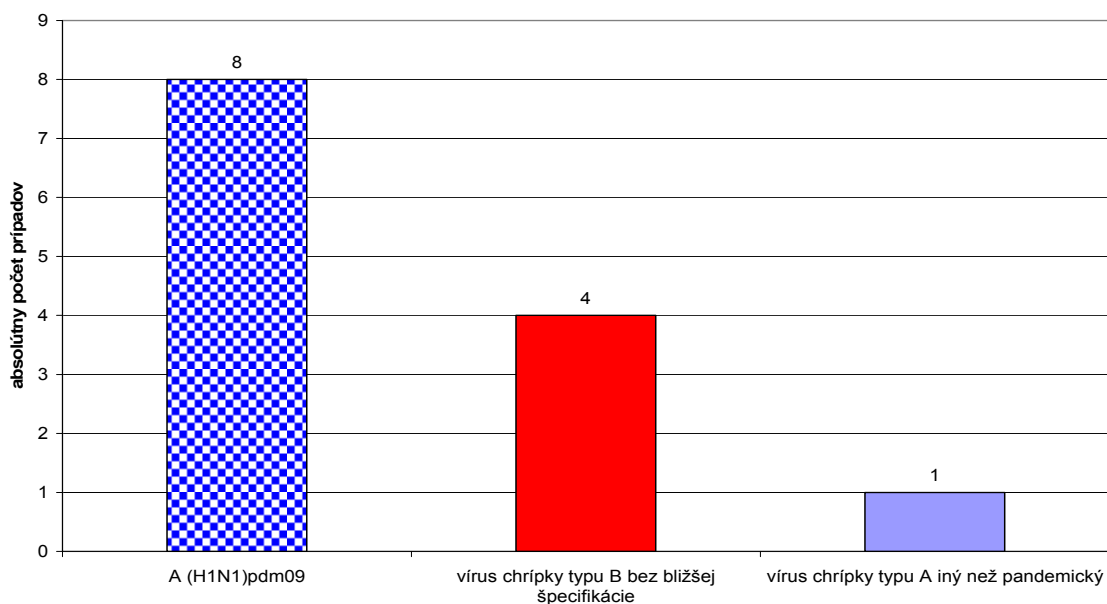
Graf 15: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013

Zdroj: EPIS

V 20 prípadoch išlo o úmrtia na infekčnú príčinu a v 12 prípadoch malo úmrtie inú príčinu. Z celkového počtu úmrtí bol v ôsmich prípadoch potvrdený vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09, v štyroch prípadoch vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie a v jednom prípade vírus chrípky typu A iný než pandemický. Ani jeden chorý, ktorý zomrel, nebol očkovaný proti chrípke (**Graf 16**).

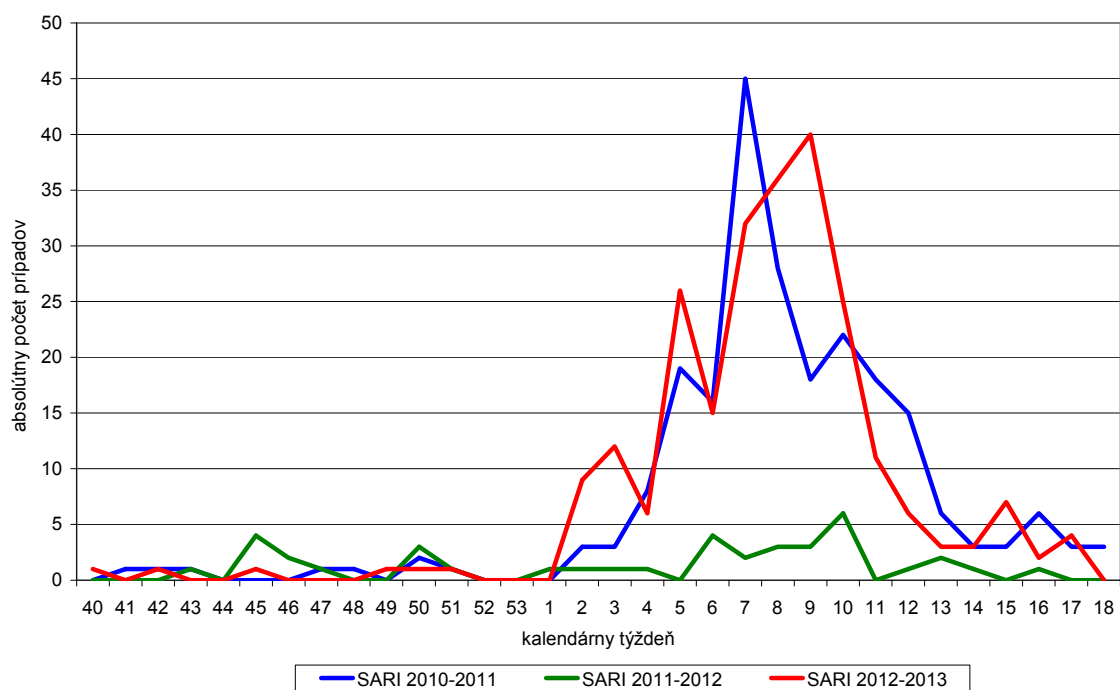
Graf 16: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2012/2013, ŠPECIFIKÁCIA VÍRUSOV CHRÍPKY U OSÔB, KTORÉ ZOMRELI NA SARI

Zdroj: EPIS

Najvyšší výskyt prípadov SARI podľa kalendárnych týždňov v chrípkovej sezóne 2012/2013 bol zaznamenaný v 9. kalendárnom týždni 2013 (40 prípadov, t. j. 16,5 % z 243 hlásených prípadov SARI v tejto chrípkovej sezóne), v sezóne 2011/2012 bol zaznamenaný najvyšší výskyt v 10. kalendárnom týždni 2012 (6 prípadov, t. j. 14,6 % z celkového počtu 39 hlásených prípadov SARI) a v sezóne 2010/2011 bol najvyšší výskyt prípadov SARI zaznamenaný v 7. kalendárnom týždni 2011 (45 prípadov, t. j. 19,8 % z celkového počtu 227 hlásených prípadov SARI). Prehľad výskytu prípadov SARI v chrípkovej sezóne 2012/2013, 2011/2012 a 2010/2011 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 17**.

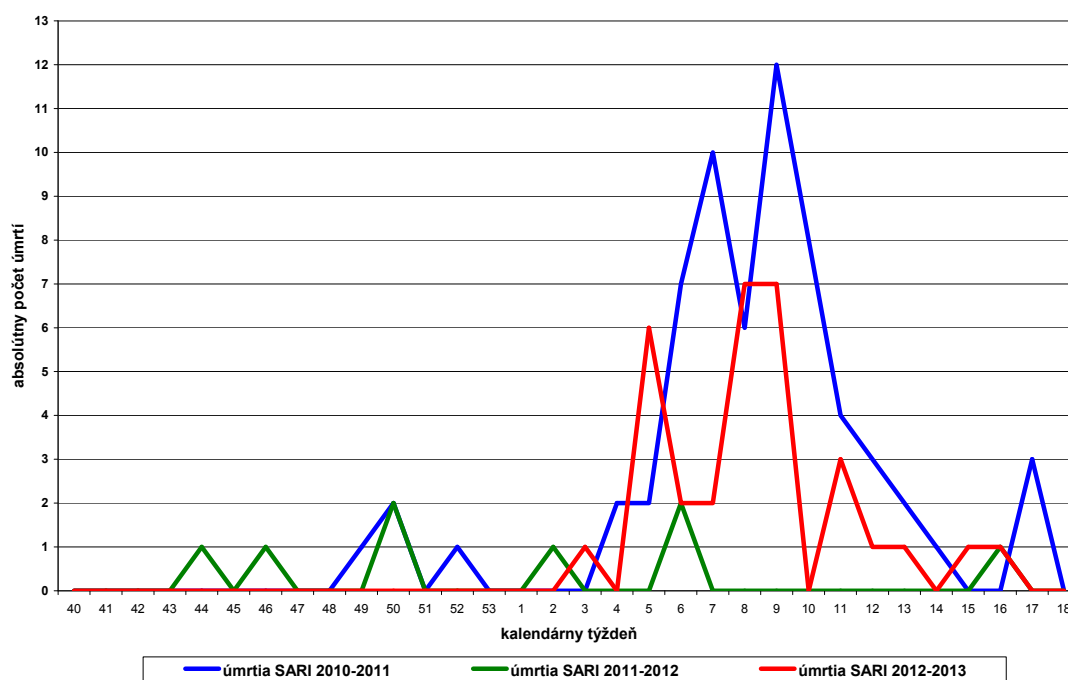
Graf 17: VÝSKYT SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2010/2011, 2011/2012 2012/2013

Zdroj: EPIS

Najvyšší výskyt úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2012/2013 bol zaznamenaný v 8. a v 9. kalendárnom týždni 2013 (po 7 prípadoch, t. j. po 21,9 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI v tejto chrípkovej sezóne), v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol najvyšší výskyt zaznamenaný v 50. kalendárnom týždni 2011 a v 6. kalendárnom týždni 2012 (po 2 prípady, t. j. 25 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI) a v chrípkovej sezóne 2010/2011 bol najvyšší výskyt úmrtí na SARI zaznamenaný v 9. kalendárnom týždni 2011 (12 prípadov, t. j. 18,8 % z celkového počtu 64 úmrtí na SARI). Prehľad výskytu úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2012/2013, 2011/2012 a 2010/2011 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 18**.

Graf 18: ÚMRTIA NA SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2010/2011, 2011/2012 2012/2013

Zdroj: EPIS

Najviac prípadov SARI sa vyskytlo v Prešovskom kraji (63), v Banskobystrickom kraji (37) a v Trenčianskom kraji (35). V Žilinskom kraji bolo zaznamenaných 32 prípadov, v Košickom kraji 25 prípadov, v Trnavskom kraji 24 prípadov, v Nitrianskom kraji 15 prípadov a 12 prípadov bolo hlásených v Bratislavskom kraji.

Klinická forma ochorenia bola v 21 prípadoch febrilná, v 119 prípadoch respiračná a v 103 prípadoch pľúcna.

Záver:

V sezóne 2012 – 2013 bolo hlásených 1 698 326 ARO, z toho 226 126 CHPO. Chorobnosť na ARO dosiahla vrchol v 7. kalendárnom týždni. V porovnaní s predchádzajúcimi sezónami bol tento vrchol najvyšší od chrípkovej sezóny 2006/2007, s chorobnosťou 2 977,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V období 2. až 10. kalendárneho týždňa vznikali lokálne až okresné epidémie najmä v predškolských a školských zariadeniach, z ktorých viaceré boli uzatvorené. V etiológii ochorenia sa uplatnili vírusy chrípky typu B spolu s vírusmi chrípky typu A. Celoplošné chrípkové prázdniny nebolo potrebné vyhlásiť. Menšie lokálne epidémie boli zaznamenané aj v niekoľkých zariadeniach sociálnej starostlivosti. Komplikácie boli hlásené u 2,2 % chorých. Najčastejšie išlo o zápaly prínosových dutín.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2012/2013 bolo zaznamenaných 243 prípadov SARI. Z celkového počtu prípadov SARI zomrelo 32 pacientov (13,2 %), v ôsmich prípadoch úmrtia bol potvrdený pandemický vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09.

9. 1. 2. 3 Vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke v chrípkovej sezóne 2012-2013

V chrípkovej sezóne 2012/2013 boli na očkovanie proti chrípke použité nasledovné očkovačie látky: Fluarix (GlaxoSmithKline), Influvac (Abbott Laboratories), Vaxigrip a Vaxigrip Junior (Sanofi Pasteur) a očkovačie látka s intradermálnou aplikáciou ID Flu (Sanofi Pasteur) určená pre vybrané rizikové skupiny populácie.

Očkovačie látky obsahovali podľa odporúčaní SZO kmene vírusu chrípky podobné kmeňom A/California/7/2009 (H1N1), A/Victoria/361/2011 (H3N2), B/Wisconsin/1/2010. Zloženie očkovačích látok aktualizuje Svetová zdravotnícka organizácia pred každou chrípkovou sezónou na základe výsledkov sledovania cirkulácie vírusov chrípky v populácii a analýzy ich antigénnych vlastností v rámci Globálneho programu surveillancie chrípky, do ktorého je zapojené aj Slovensko.

Údaje o spotrebe očkovačej látky proti chrípke na Slovensku vychádzali z údajov o počte dávok očkovačej látky distribuovaných do lekární a z údajov poskytnutých zdravotnými poisťovňami. V chrípkovej sezóne 2012/2013 bolo na Slovensko dovezených celkovo 262 996 dávok očkovačích látok proti chrípke, z ktorých bolo expedovaných do distribučnej siete 249 684 dávok, čo zároveň predstavuje celkový počet zaočkovaných osôb (**Tab. 13**). Z celkového počtu dovezených dávok nebolo spotrebovaných 13 312 (5,1 %) dávok chrípkových očkovačích látok. Oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne podiel expedovaných očkovačích látok proti chrípke poklesol o 39 %.

Očkovanie proti chrípke bolo plne hrazené zdravotnými poisťovňami Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie v súlade s platnou legislatívou.

Tabuľka 13: DRUH A MNOŽSTVO OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKE SPOTREBOVANÝCH V SEZÓNE 2012/2013

Očkovačie látka	Počet spotrebovaných dávok 2012/2013
Fluarix	56 000
Influvac	85 754
Vaxigrip	106 179
Vaxigrip Junior	982
ID Flu	769
Spolu	249 684

Pre deti vo vekovej skupine do 15 rokov bolo spotrebovaných spolu 13 886 dávok očkovačích látok. V skupine 16 – 58 ročných bolo spotrebovaných 46 059 dávok očkovačích látok a pre osoby vo vekovej skupine 59 ročných a starších bolo vydaných 172 275 dávok očkovačích látok proti chrípke. Mimo zdravotného poistenia bolo spotrebovaných 17 464 dávok očkovačích látok proti chrípke (**Tab. 14**).

Tabuľka 14: Spotreba dávok očkovacích látok proti chrípke v SR v chrípkovej sezóne 2012/2013

Veková skupina	Počet spotrebovaných dávok očkovacích látok v chrípkovej sezóne 2012/2013					
	Hlásené zdravotnými poisťovňami		Mimo zdravotného poistenia		Spolu	
	abs.	%*	abs.**	%*	abs.	%*
0 - 15 rokov	13 886	1,6	0	-	13 886	1,6
16 – 58 rokov	46 059	1,4	17 464	0,5	63 523	1,9
59 rokov a viac	172 275	15,4	0	-	172 275	15,4
Spolu	232 220	4,3	17 464	0,5	249 684	4,6

* % z celkového počtu populácie SR k 31. 12. 2012 podľa ŠÚ SR (celková populácia = 5 410 836; do 15 rokov = 889 122; 16 – 58 rokov = 3 399 955; 59 rokov a viac = 1 121 759)

** počet dávok vykázaných mimo zdravotného poistenia

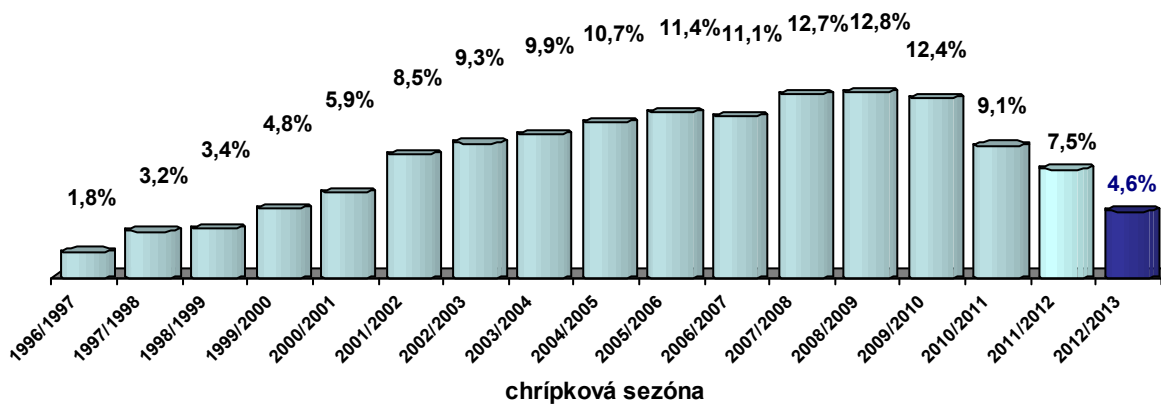
Všeobecná zdravotná poisťovňa uhradila 156 296 dávok očkovacej látky proti chrípke, zdravotná poisťovňa Dôvera 62 749 dávok a poisťovňa UNION uhradila 13 175 dávok (**Tab. 15**). Oproti minuloročnej chrípkovej sezóne 2011-2012 bolo uhradených o 31 % očkovacích látok proti chrípke menej.

Tabuľka 15: POČET UHRADENÝCH DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTKO PROTI CHRÍPKKE V SR V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2012/2013 PODĽA ZDRAVOTNÝCH POISŤOVNÍ

Veková skupina	VšZP	Dôvera	Union	Spolu
0 - 15 rokov	4 677	6 277	2 932	13 886
16 – 58 rokov	18 533	21 418	6 108	46 059
59 rokov a viac	133 086	35 054	4 135	172 275
Spolu	156 296	62 749	13 175	232 220

Z vyššie uvedených údajov možno usudzovať, že v chrípkovej sezóne 2012/2013 bolo očkovaním proti chrípke zaočkovaných 4,6 % populácie Slovenska (**Tab. 14, Graf 19**), zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 7,5 %. V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou tak prišlo k zníženiu zaočkovanosti populácie proti chrípke o 2,9 % (t. j. 157 733 osôb).

Graf 19: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE NA SLOVENSKU V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2012/2013 V POROVNANÍ S PREDCHÁDZAJÚCIMI SEZÓNAMI

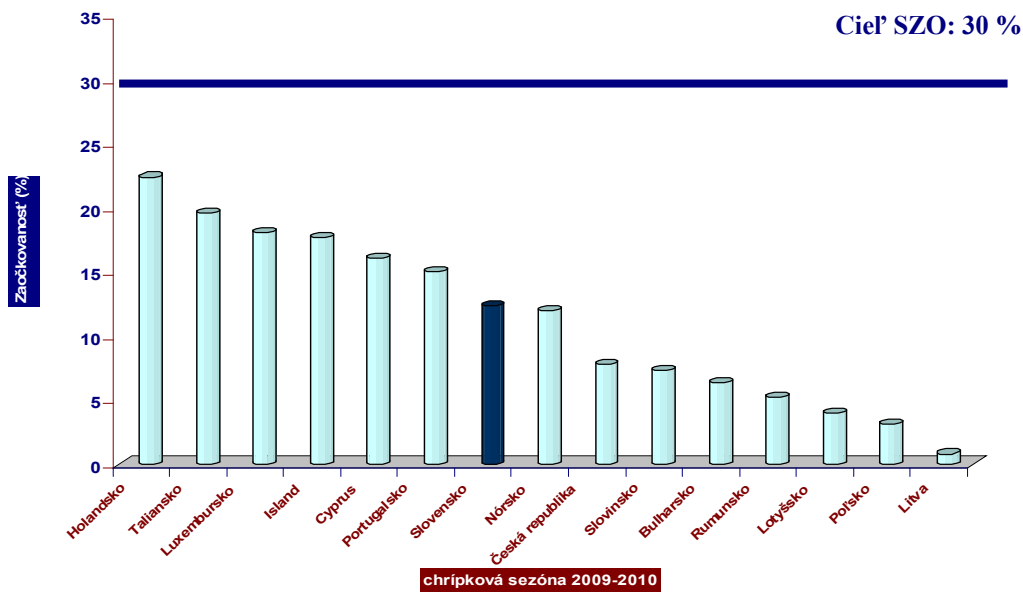

Z vyššie uvedeného grafu vyplýva, že v chrípkovej sezóne 2012/2013 sa podiel zaočkovanej populácie výrazne znížil a zaočkovanosť proti chrípke má od roku 2008 klesajúci trend. Od roku 2002 sme zaznamenávali každoročný nárast zaočkovanosti až na hodnotu 12,8 %. V posledných troch chrípkových sezónach prišlo k výraznému poklesu.

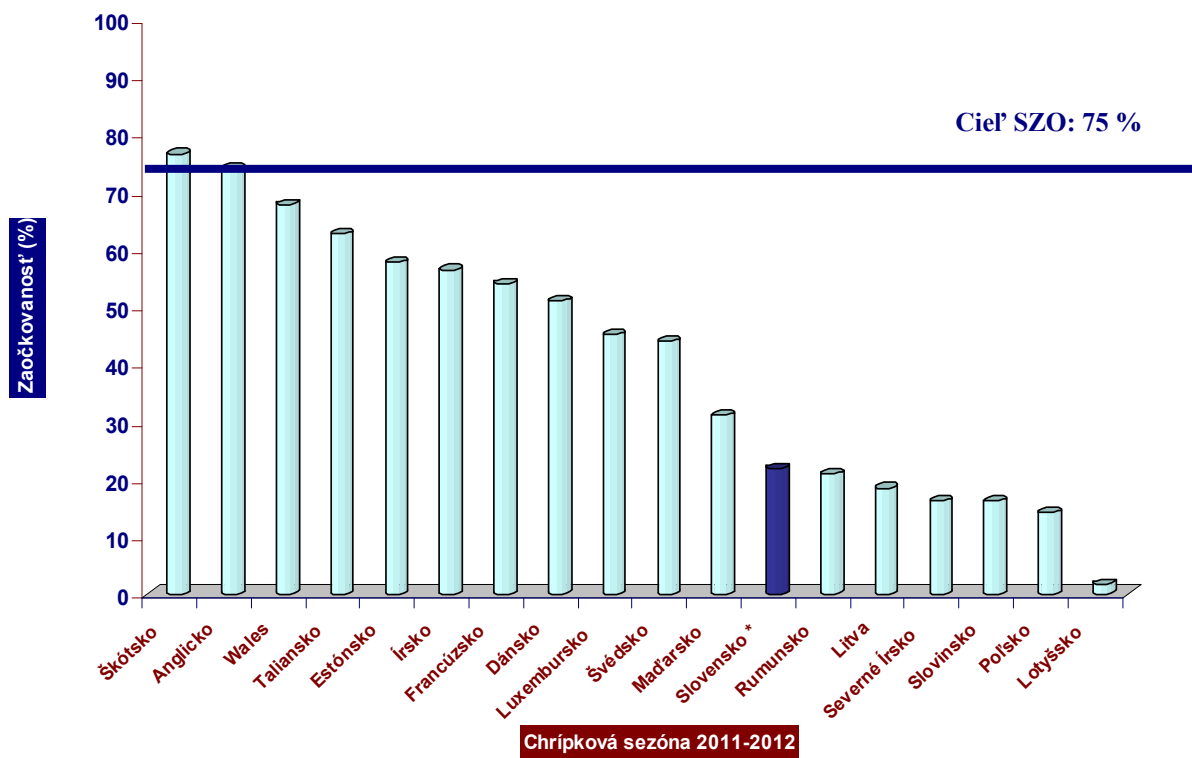
Zaočkovanosť proti chrípke vo vybraných krajinách Európy

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča 75 % zaočkovanosť osôb vo veku 65 rokov a starších. Posledné údaje o zaočkovanosti proti chrípke vo vybraných krajinách Európskej únie sú z chrípkovej sezóny 2011/2012. Väčšina európskych krajín sa zamerala na sledovanie zaočkovanosti rizikovej skupiny populácie starších osôb. Zaočkovanosť sa v tejto skupine (65 roční a starší) pohybovala od 76,6 % v Škótsku po 1,7 % v Lotyšsku (**Graf 21**). V niektorých krajinách sledovali zaočkovanosť proti chrípke aj u zdravotníckych pracovníkov (**Graf 22**). Zaočkovanosť celkovej populácie sledovala väčšina krajín posledný krát v chrípkovej sezóne 2009/2010 (**Graf 20**).

Graf 20: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE PROTI CHRÍPKE VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2009/2010

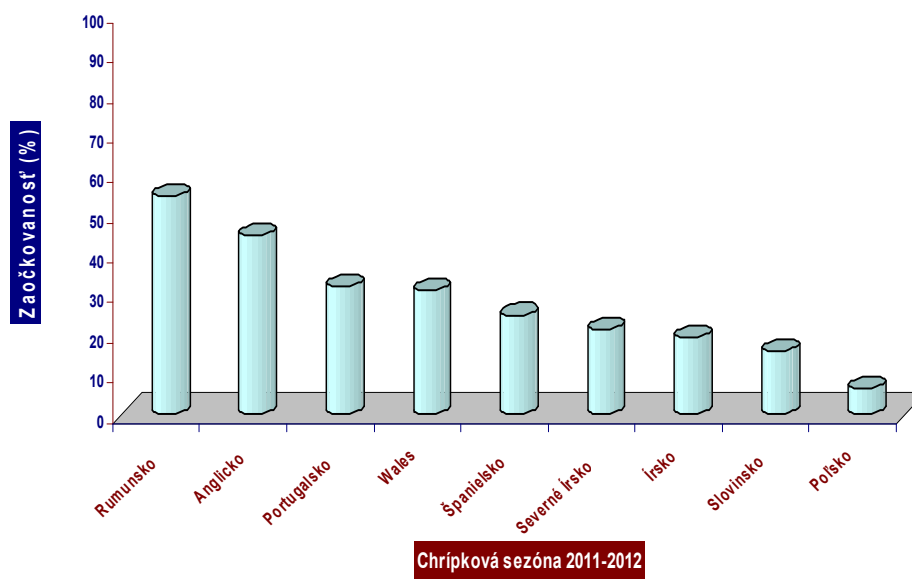

Graf 21: ZAOČKOVANOSŤ PROTI CHRÍPKE U STARŠÍCH OSÔB (≥ 65 ROKOV) V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012 VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

* Slovensko – veková skupina ≥ 59 rokov

Graf 22: ZAOČKOVANOSŤ ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV PROTI CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012 VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

Záver:

V chrípkovej sezóne 2012/2013 bolo v Slovenskej republike distribuovaných 249 684 dávok očkovacích látok proti chrípke. Z tohto množstva uhradili zdravotné poisťovne 232 220 (93 %) dávok očkovacích látok. Zvyšných 17 464 (7 %) dávok bolo uhradených mimo zdravotného poistenia. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 4,6 %, čo predstavuje pokles o 2,9 % v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou.

Vo vekovej skupine do 15 rokov bolo očkovaných 13 886 detí (1,6 % z počtu detí tejto vekovej skupiny). Vo vekovej skupine 16 – 58 ročných bolo zaočkovaných spolu 63 523 osôb (1,9 % populácie tejto vekovej skupiny). V skupine 59 ročných a starších bolo zaočkovaných 172 275 osôb (15,4 % populácie tejto vekovej skupiny). Vo všetkých vekových skupinách došlo k zníženiu počtu zaočkovaných osôb.

V chrípkovej sezóne 2012/2013 hradili očkovanie proti chrípke všetkým poistencom ktorí o očkovanie prejavili záujem zdravotné poisťovne Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke indikovaným skupinám populácie podľa platnej legislatívy.

9. 1. 2. 4 Sledovanie vírusov chrípkovej cirkulujúcich v populácii

Sledovanie cirkulácie vírusov chrípkovej v populácii Slovenska bolo aj v roku 2013 zabezpečené virologickým vyšetrením výterov z nosa a hrdla od chorých na chrípku. Odbery vykonávali sentineloví ako aj nesentineloví lekári. Virologické vyšetrenie bolo zabezpečené v troch virologických laboratóriách. Identifikácia izolátov sa vykonávala v laboratóriu NRC pre chrípku. Laboratórium NRC pre chrípku zabezpečovalo súčasne základné virologické vyšetrenia od sentinelových lekárov Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja. Analýza cirkulácie vírusov chrípkovej v populácii Slovenska v priebehu roka 2013 je podrobne popísaná v kapitole 9.1.2.1. V kapitole 9.1.2.2 je analýza cirkulácie vírusov chrípkovej v chrípkovej sezóne 2012 – 2013.

9. 1. 2. 5 Medzinárodná spolupráca pri zabezpečení surveillance chrípky

V rámci medzinárodnej spolupráce odbor epidemiológie ÚVZ SR spolupracoval na úlohách európskej siete Svetovej zdravotníckej organizácie pre surveillance chrípky EuroFlu. Úlohou EuroFlu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky v európskych krajinách, hodnotiť reprezentatívne epidemiologické a virologické údaje získavané v rovnakej populácii, získať štandardné údaje vysokej kvality a identifikovať vírusy chrípky kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

V priebehu celého roka 2013 pracovníci odboru epidemiológie zabezpečovali týždenné hlásenia všetkých požadovaných celoslovenských údajov paralelne do ECDC a SZO. Informácie o chorobnosti, aktivite chrípky a jej geografickom rozšírení zo všetkých spolupracujúcich krajín sa spracovávali týždenne do bulletinu ECDC, ktorý je k dispozícii na internetovej adrese www.ecdc.europa.eu. Národné referenčné laboratórium pre chrípku aj v roku 2013 úzko spolupracovalo s referenčným laboratóriom Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu v Londýne.

III.4 Neuroinfekcie

III.4.1 Meningokoková meningitída – A 39

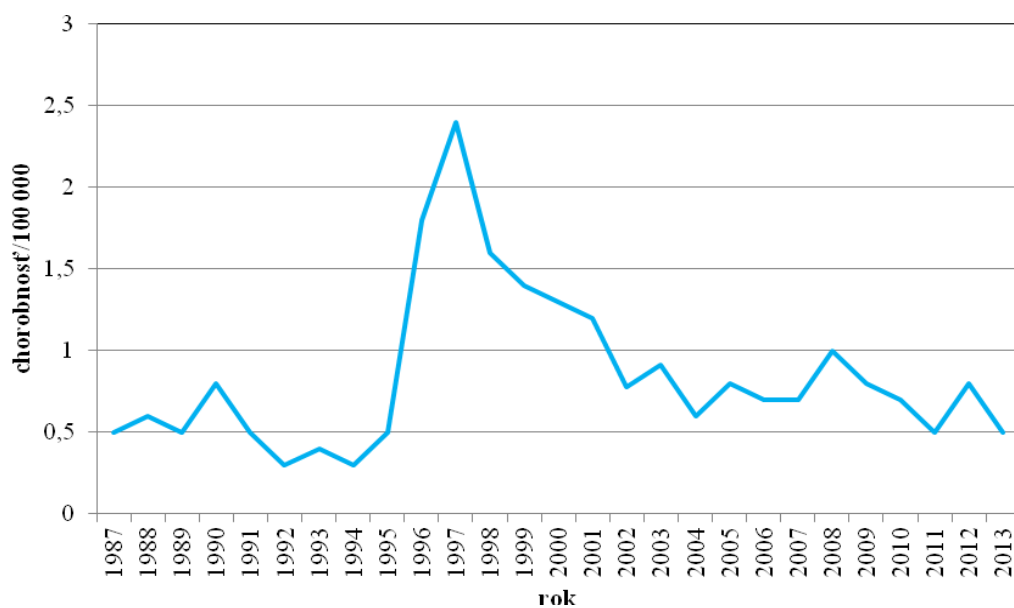
V roku 2013 bolo v Slovenskej republike hlásených 25 invazívnych meningokokových ochorení čo je chorobnosť 0,5/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2012 je to pokles o 39 %. Z počtu hlásených ochorení bolo 18 laboratórne potvrdených. Klinicky išlo 11 x o meningitídu, v ostatných prípadoch išlo o sepsu alebo o meningitídu so sepsou. Výskyt ochorení bol sporadický a rodinný. Tri ochorenia sa vyskytli v okrese Rožňava v obci Kobeliarovo. Dve z nich sa vyskytli súčasne u súrodencov.

Vývoj chorobnosti na meningokokové invazívne ochorenia od roku 1987 je zobrazený na **Grafe III.4.1**. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov Slovenska mimo Bratislavského kraja. Najvyššia chorobnosť bola v Žilinskom kraji (1,0/100 000). Ochorenia sa vyskytli v 17 (21,5 %) zo 79 okresov Slovenska. Najvyššia chorobnosť na 100 000 obyvateľov bola zaznamenaná v okresoch Námestovo (5,0), Rožňava (4,8) a Kežmarok (4,2), (**Tab. III.4.1., Mapa III.4.1.**). Hlásené boli **štyri úmrtia (smrtnosť 16,0 %)**. Úmrtia boli vyvolané 1 x N. meningitidis séroskupiny C (dieťa vo veku 10 rokov), 1x gram negat. diplokoky zo steru pitevného materiálu (57 ročná žena), 1 x bolo kultivačné vyšetrenie hemokultúry negatívne (dieťa vo veku dva roky) a 1x vyšetrenie pitevného materiálu negatívne (dieťa vo veku dva roky). Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých štandardných vekových skupinách okrem 25 – 34 ročných, 35 – 44 ročných a 65 ročných a starších. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch evidovaná u detí 0 ročných (7,2/100 000) a u 1 - 4 ročných (2,5/100 000), (**Tab. III.4.2.**).

**Tabuľka III.4.1. INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2013
VÝSKYT PODĽA OKRESOV**

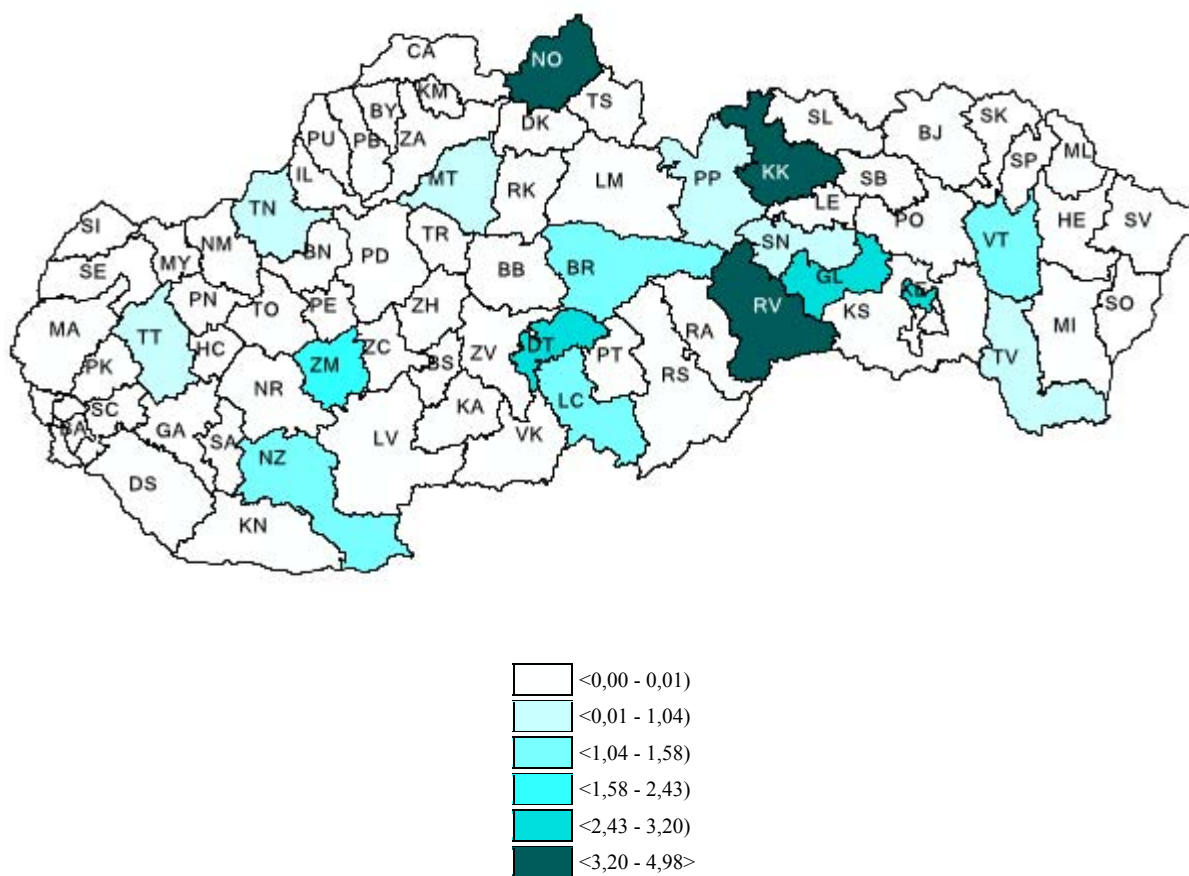
Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100 000		abs.	chorobnosť/100 000
Bratislavský	-	-	-	-	-
Trnavský	1	0,2	Trnava	1	0,8
Trenčiansky	1	0,2	Trenčín	1	0,9
Nitriansky	3	0,4	Nové Zámky	2	1,4
			Zlaté Moravce	1	2,4
Banskobystrický	3	0,5	Brezno	1	1,6
			Detva	1	3,0
			Lučenec	1	1,3
			Námestovo	3	5,0
Žilinský	4	0,6	Martin	1	1,0
			Kežmarok	3	4,2
Prešovský	5	0,6	Vranov nad Topľou	1	1,3
			Poprad	1	1,0
			Rožňava	3	4,8
Košický	8	1,0	Košice I	2	2,9
			Spišská Nová Ves	1	1,0
			Gelnica	1	3,2
			Trebišov	1	0,9
			Slovenská republika	25	0,5

Graf III.4.1. MENINGOKOKOVÉ INVAZÍVNE OCHORENIA V SR , 1987 – 2013

Mapa III.4.1. INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2013

VÝSKYT PODĽA OKRESOV

Tab. III.4.2. INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2013
VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ

Veková skupina	Počet ochorení	
	abs.	chor.
0	4	7,2
1 – 4	6	2,5
5 – 9	2	0,7
10 – 14	2	0,7
15 – 19	4	1,3
20 – 24	3	0,8
25 – 34	-	-
35 – 44	-	-
45 – 54	3	0,4
55 – 64	1	0,1
65 +	-	-
Spolu	25	0,5

Analýza výskytu podľa kalendárnych mesiacov ukázala, že najviac ochorení vzniklo v mesiacoch január až marec (9), t. j. 36 % (Tab. III.4.3.).

**Tab. III.4.3. INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2013
SEZÓNNY VÝSKYT**

Mesiac	Počet ochorení	
	abs.	%
Január	6	24,0
Február	1	4,0
Marec	2	8,0
Apríl	3	12,0
Máj	2	8,0
Jún	-	-
Júl	2	8,0
August	3	12,0
September	2	8,0
Október	2	8,0
November	1	4,0
December	1	4,0
Spolu	25	100,0

Skupinová sérotypizácia meningokokov bola robená u 14 chorých (56 %). Prevažovala séroskupina B (9x), 5x sa zistila séroskupina C.

Medzinárodná spolupráca

Pravidelné hlásenia všetkých požadovaných údajov boli zasielané do európskej databázy ECDC (TESSy).

III.4.2 Bakteriálna meningitída – G 00

V SR bolo v priebehu roka hlásených 94 ochorení, chor. 1,76/100 000. Oproti minulému roku je to vzostup o 16%, oproti 5ročnému priemeru je to vzostup o 12%. Ochorenia boli hlásené z každého kraja v SR. S najvyššou chorobnosťou v Bratislavskom kraji (3,75), kde prevyšovala celoslovenskú chorobnosť 2,1násobne.

Ochorelo 48 mužov a 46 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine, s výnimkou vekovej skupiny 5-9 ročných detí. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 17,91/100 000, kde prevyšovala celoslovenskú chorobnosť 10,3x.

Rozdelenie podľa veku: 0r.= 10x 1-4r.=6x 5-9r.=0 10-14r.=1x 15-19r.=5x 20-24r.=6x 25-34r.=7x 35-44r.=8x 45-54r.= 13x 55-64r.=14x 65+ =24x

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roku, s maximom výskytu v januári - 13 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

G 00.0 - 3 x Hemofilová meningitída (H.influenzae B)

G 00.1 - 29x Pneumokok. meningitída (Streptococcus pneumoniae, séroskupiny 11A – 1x, 15B-1x, 3-5x, 1-1x, 7F-3x, 22F-1x, 8-1x, 19F-1x, 23A-1x, 18A-1x, 4-2x, 15A-1x, 24F-1x, 6B-3x, nešpecifikovaný -6x)

G 00.2 - 3 x Streptokoková meningitída - Str. zo skupiny B vo všetkých prípadoch

G 00.3 - 3 x Stafylokoková meningitída - 2x St. epidermidis
1x St. haemolyticus

G 00.8 - 9 x Iná bakteriálna meningitída – 2x Klebsiella pneumónie
4x E. coli
1x Acinetobacter
1x gram pozitívne mikroorganizmy
1x Pseudomonas aeruginosa

G 00.9 - 47x Nešpecifikovaná meningitída

Závažné poškodenie zdravia: 17.6.2013 došlo k ochoreniu na pneumokokový zápal mozgových blán u 0 ročného chlapca z okresu Pezinok. Pri prijatí šokový stav, výrazné dyspnoe, cyanotické pery, na koži modrofialové škvrny, bez petéchií a sufúzií, respiračná insuficiencia, značná dehydratácia. U pacienta sa objavili meningiálne príznaky. Hospitalizovaný bol na odd. urgentnej medicíny. Dokázaný bol z likvoru Streptococcus pneumónie sérotyp 19F.

Matka odmietla očkovanie. Dieťa bolo domov prepustené až 10.12.2013 s trvalými následkami.

Nozokomiálna nákaza – bola hlásená 15x a to:

na meningitídu spôsobenú stafylokokmi 3x
spôsobenú inými baktériami 4x
a nešpecifikovanú 8x

Z celkového počtu bakteriálnych meningitíd skončilo úmrtím 11 ochorení, vo všetkých prípadoch sa jednalo o pneumokokové meningitídy.

Úmrtia na meningitídy spôsobené streptococcus pneumonie:

1.případ: okres Partizánske – ochorel 83 ročný muž príznakmi - bolesti hlavy, somnolentný, sťažovaný kontakt, porucha reči, TT 38,7st.C. Hospitalizovaný na internom oddelení NsP Partizánske, s dg. synkopa a kolaps, pacient prestal počuť - neurol. vyšetrenie - Z: anacysis akútne, s denzným obsahom stredoušia. V priebehu hospitalizácie dochádza k postupnému zhoršeniu stavu, zástave dýchania, realizovaná KPR – neúspešná, konštatovaný exitus letalis, CRP - 346,0 mg/l

Pacient bol pitvaný - príčina smrti - streptokokový hnisavý zápal mozgových plien.

Materiál odobratý post mortem, mozog biopticky, kultivačné vyšetrenie Streptococcus pneumoniae, sérotyp 11A. Pacient bol proti pneumokokom očkovaný Pneumo 23 11.10.2010.

2.případ : okres Dunajská Streda - trojročné dievčatko s príznakmi- vysoké teploty, bolesti hlavy, somnolencia, triaška dolných končatín, bezvedomie hospitalizované na KIAGM v Bratislave. Ochorenie končiace exitom laboratórne liquor mikroskopicky pozitívny Streptococcus pneumoniae sérotyp 3. Dieťa proti pneumokokom očkované - Prevenar 13 - 15.8.2010.

3.případ: okres Brezno – ochorel 37 ročný muž. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, hospitalizovaný bol na OAİM Brezno s tri dni trvajúcimi príznakmi VAS, privezený RZP s posádkou komunikoval, pri prijatí v bezvedomí bez meningeálnych príznakov, reagujúci len na silné algické podnety, v priebehu 24 hod. exitoval. Kultivačne z likvoru Streptococcus pneumoniae – sérotyp 1. pacient preventívne neočkovaný.

4. prípad: okres Galanta – ochorel 82 ročný muž, pacient (liečený hypertoniak s multifaktoriálnym vertigom) hospitalizovaný na neurologickom odd. v Galante pre 1 deň trvajúcu poruchu chôdze, točenia hlavy, bolesti v LS, bez porúch sfinkterov, afebrilný. Pri prijímaní pri vedomí, orientovaný, bez meningeálnych príznakov. V priebehu 24 hod. dochádza

k progresii stavu, rozvoj organického delíria, vzostupu teplôt dochádza k vzostupu zápalových parametrov. Realizovaná LP s výraznou CB, preklad na OAIM za účelom riadenej ventilácie a intenzívnej liečby. Dochádza k zhoršeniu stavu a následnému exitu. Laboratórne vyšetrenie likvoru Streptococcus pneumoniae sérotyp 23A. Pacient nie je očkovaný proti pneumokokom.

5. prípad: okres Dolný Kubín – ochorel 52 ročný muž príznakmi - slabosť, únava, myalgie, bolesti ucha, vyšetrený na ORL dg. otitis media, prehlbuje sa celková slabosť, bolesti celého tela, TT 39°C, suchý dráždivý kašeľ a bolesti hrdla, hospitalizovaný na internom oddelení NsP Dolný Kubín. Pri prijíme šija voľná. CRP 84,78,. druhý deň hospitalizácie dochádza k zhoršeniu stavu, poruche vedomia, hemiparéze. Pacient je preložený na OAIM. Vyšetrenie likvoru aj hemokultúry - Streptococcus pneumoniae bližšie nešpecifikovaný. Pacient sa liečil na arteriálnu hypertenziu. Proti pneumokokom neočkovaný.

6. prípad: okres Rožňava – ochorela 41 ročná žena príznakmi - bolesti hlavy trvajúce 5 dní preto pila alkohol, ľahla si spať, nevedeli ju prebudiť, preto privolaná RZP, pacientka privezená na hospitalizáciu. Pri prijatí psychomotorický neklud, meningeálna, febrilná. V priebehu hospitalizácie dochádza k zhoršeniu vedomia, ako aj kardiorespiračnému zlyhávaniu, komatózna. Pacientka zaintubovaná, resuscitovaná a preložená na OAIM, napojená na UPV. Vzhľadom na obraz septického šoku nasadená antedematózna liečba. Napriek komplexnej intenzívnej terapii exitus letalis. Kultivácia z likvoru – Streptococcus pneumoniae – sérotyp 3. Očkovaná proti pneumokokom nebola.

7. prípad: okres Trenčín – ochorela 83 ročná žena príznakmi, motorický neklud, kognitívno-komunikačný deficit, mening. príznaky negatívne, prijatá na interné oddelenie v bezvedomí, s teplotou 39 st. C. Mala vysoké zápalové parametre. Pre pozitívne meningeálne príznaky vykonaná LP, likvor zakalený, nažltlý. Latexová aglutinácia likvoru: Streptococcus pneumoniae séro skupina 18 A. Pacientka exitovala. Proti pneumokokom neočkovaná.

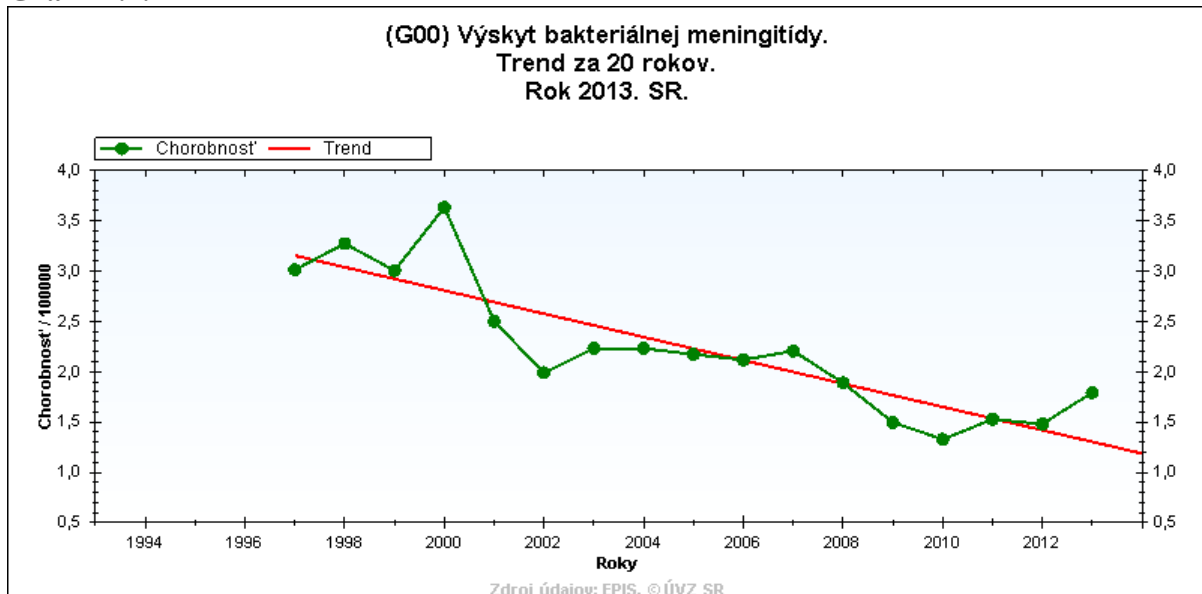
8. prípad: okres Námestovo – ochorel 81 ročný pacient privezený RZP pre febrílie, kvantitatívnu poruchu vedomia, katarálnou otitídou vpravo, v náleze prítomná somnolencia - sopor, pozitívne horné meningeálne príznaky. Realizovaná lumbálna punkcia, výsledok: kultivácie Streptococcus pneumoniae – nešpecifikovaný. V anamnéze má ICHS s paroxyzmálnou FiP v antikoagulačnej terapii, DM. Pacient exitoval na septický šok. Očkovaný proti pneumokokom nebol.

9. prípad: okres Bratislava IV – ochorela 68 ročná žena mala kašeľ spavosť, teploty, postupne poruchy vedomia až sopor. Pri prijatí meningeálne príznaky. Stav progreduje, septický priebeh s multiorgánovým zlyhaním. Z likvoru kultivačne potvrdený Streptococcus pneumoniae sérotyp 4. Proti pneumokokom pacientka očkovaná nebola.

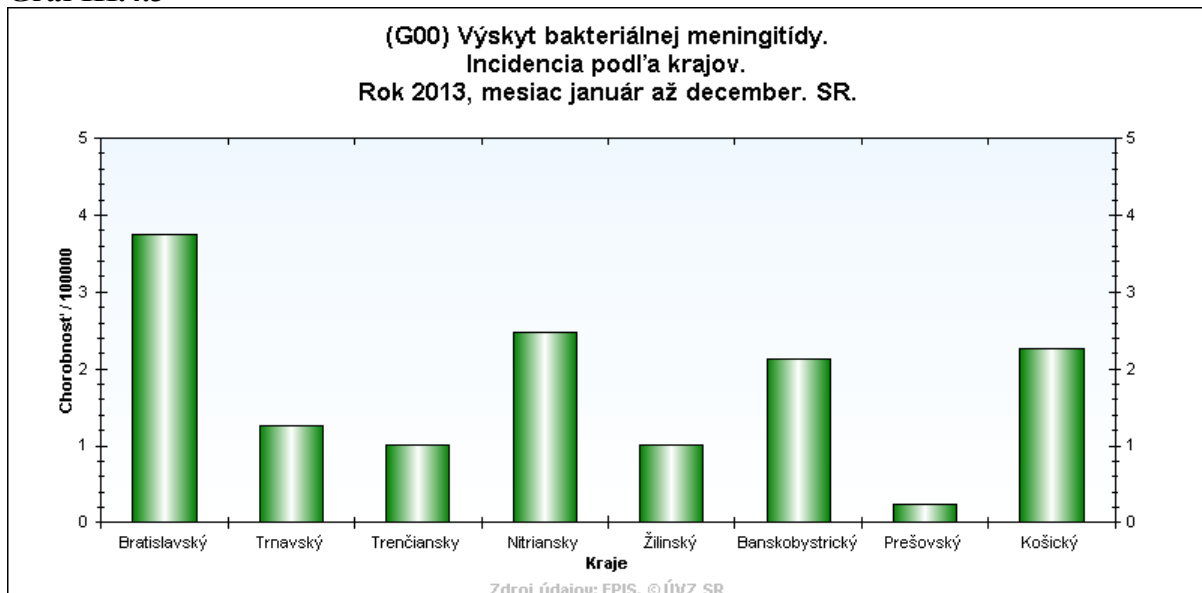
10. prípad: okres Poltár – ochorela 40 ročná žena príznakmi TT 39°C, zvracanie, bolesti hlavy, znížená hybnosť na ľ. končatinách, porucha vedomia. Pacientka exitovala. Kultivačne z likvoru Streptococcus pneumoniae sérotyp 7F. Proti pneumokokom neočkovaná.

11. prípad: okres Trnava - ochorel 46 ročný muž príznaky . febrility, porucha vedomia, quadruparéza. Z likvoru dokázaný kultivačne Streptococcus pneumoniae sérotyp 7F. Neočkovaný proti pneumokokom.

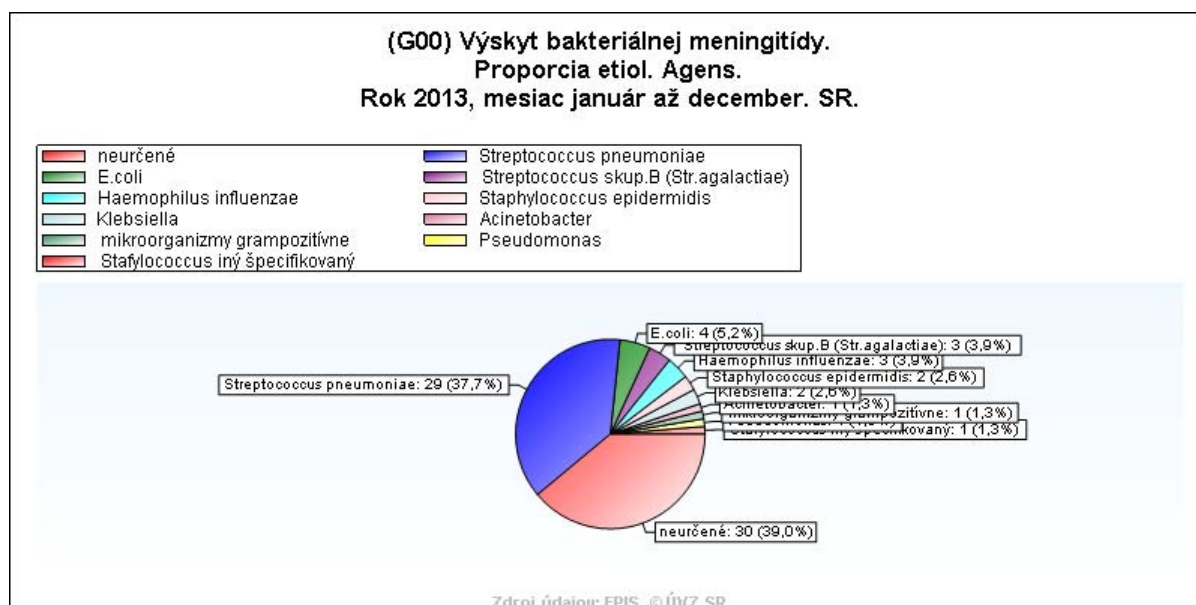
Graf III.4.2

Graf III.4.3

Graf III.4.4

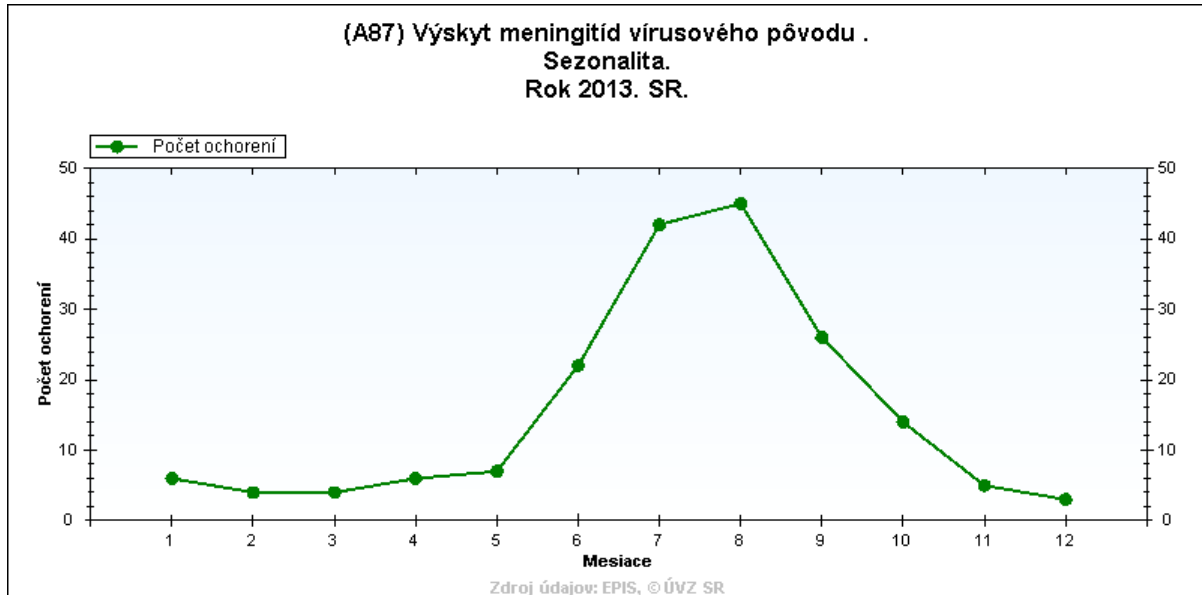
III.4.3 Vírusová meningitída – A 87

Spolu boli v celej SR hlásených v priebehu roku 183 ochorení (chor. 3,38/100 000). Oproti roku 2012 je to vzostup o 5 %. V porovnaní s päťročným priemerom je výskyt nižší o 11 %.

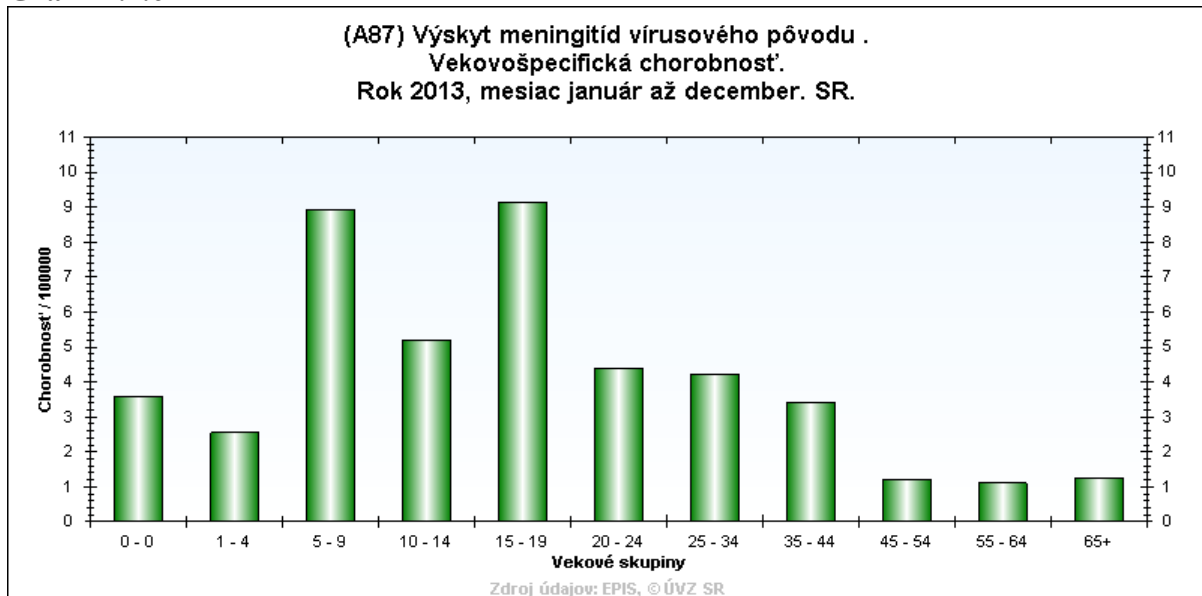
Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Košickom kraji 7,30/100 000, táto preyšovala celoslovenskú chorobnosť takmer dvojnásobne. Najnižšia chorobnosť bola v Žilinskom a Nitrianskom 0,87/100 000 rovnako. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 15-19 ročných detí 9,15/100 000. Ochorelo 104 mužov a 79 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, najviac v auguste 45 prípadov a júli 42 prípadov.

Exitus sme zaznamenali v jednom prípade a to u 74 ročnej ženy z okresu Brezno, ktorá ochorela príznakmi – teploty poruchy orientácie, poruchy správania až agresie, pridružil sa meningizmus. Hospitalizovaná bola na neurologickom oddelení neskôr na infekčnom, kde nakoniec exitovala. Ochorenie sa nepodarilo epidemiologicky ani etiologicky objasniť. Biochemické vyšetrenie liquoru svedčilo pre ochorenie spôsobené vírusmi.

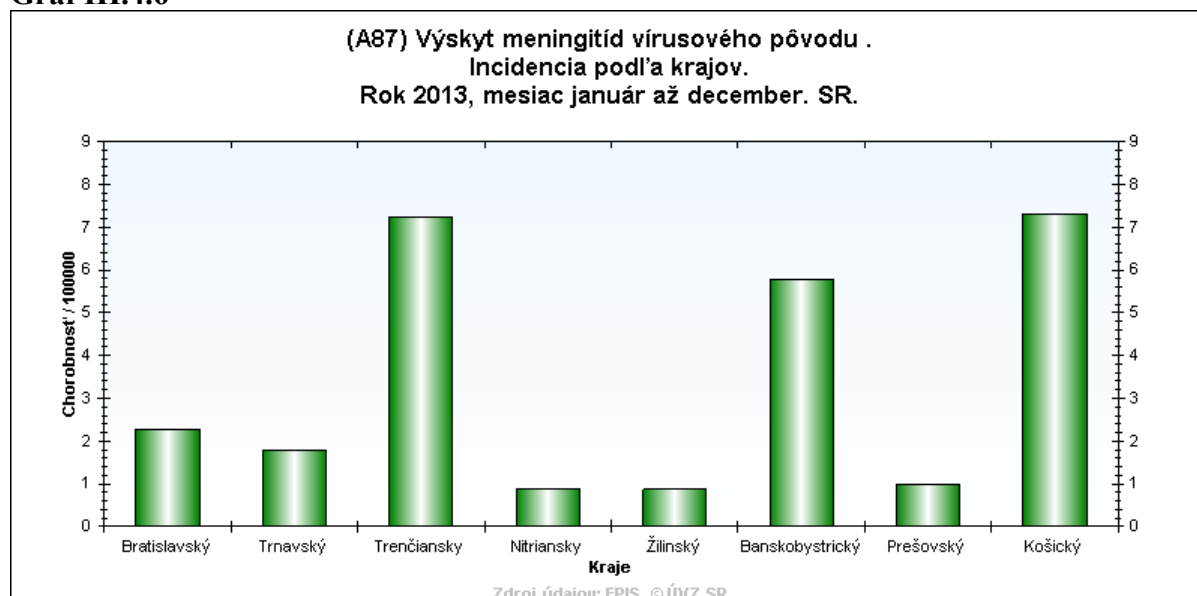
Graf III.4.5

Graf III.4.6

Graf III.4.6

III.4.4 Nešpecifikovaná vírusová encefalitída – A 85, A 86

Hlásených bolo 36 ochorení (chor. 1.61/100 000), oproti roku 2012 je to viac ako dvojnásobný vzostup.

Ochorenia sa vyskytli v kraji Trnavskom 6 , Trenčianskom 2, Nitrianskom 23, Žilinskom 4 a Košickom 1, s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji 3,34/100 000. Ochorenia sa vyskytovali u pacientov od 5 rokov života, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 10-14 ročných detí 2,59/100 000.

Ochorelo 25 mužov a 11 žien. Ochorenia sa vyskytovali v rôznych mesiacoch roka s najvyšším výskytom v mesiacoch júl - 9 prípadov a august - 8 prípadov..

III.4.5 Iné špecifikované vírusové infekcie CNS – A 88.8

Zaznamenané bolo 1 ochorenie, chor. 0,02/100 000 u 31 ročného pacienta z Nitrianskeho kraja. Pacient bol hospitalizovaný s príznakmi poškodenia CNS a teplotami. Sérologicky boli dokázané protilátky proti CMV v triede IgM aj IgG.

III.4.6 Iné vírusové meningitídy a encefalitídy – B 00.3, B 00.4, B 01.0, B 01.1, B 02.0, B 02.1

Herpeticko vírusová meningitída – B 00.3

Hlásené boli 3 prípady v celej SR (chor. 0,06/100 000), je to o 2 ochorenia menej ako v predchádzajúcom roku. Ochorenia boli hlásené z Trnavského kraja 1x, zo Žilinského kraja 1x a z Banskobystrického kraja 1x. Vyskytli sa 1x u mužov a 2x u žien, u pacientov vo vekových skupinách 25-34 r.= 1x a 45-54 r. = 2x. Ochorenie bolo potvrdené v 2 prípadoch z liquoru nálezom špecifických protilátok proti HSV 1x nálezom špecifických protilátok v sére aj likvore.

Jeden u pacientov udával v predchorobí ochorenie na Herpes simplex. Klinický obraz ochorenia zodpovedal poškodeniu CNS v zmysle meningitídy.

Herpeticko vírusová encefalitída – B 00.4

Hlásených bolo 13 ochorení (chor. 0,24/100 000), oproti roku 2012 je to viac o tri ochorenia. Ochorenia boli hlásené zo 6 krajov SR s výnimkou Bratislavského a Košického kraja, s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji. Ochorelo 8 mužov a 5 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo veku nad 10 rokov života v každej vekovej skupine s výnimkou 20-24 rokov. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 15-19 rokov 0,63/100 000.

Vyšetrením séra boli dokázané špecifické protilátky proti HSV 3x, vyšetrením protilátok v likvore bolo pozitívne 9x a 1x bolo vyšetrenie negatívne napriek tomu bolo ochorenie uzatvorené ako encefalitída spôsobená HSV.

V klinickom obraze dominovala u chorých symptomatológia svedčiaca pre encefalitídu.

Ochorenia sa vyskytli počas celého roka najmä v mesiacoch jún, júl august.

U jedného pacienta išlo o recidívu ochorenia, ktoré pacient prekonal v Anglicku, kde bol aj hospitalizovaný.

Varicelová meningitída – B 01.0

Ochorenie sa nevyskytlo.

Varicelová encefalitída – B 01.1

Hlásených bolo 5 ochorení (chor. 0,09/100 000). V roku 2012 sa toto ochorenie nevyskytlo. Ochorenia boli hlásené z Trenčianskeho kraja 1x, zo Žilinského kraja 3x a z Košického kraja 1x, vyskytli sa u pacientov vo vekových skupinách 5-9 ročných 2x a 10-14 ročných 1x, 25-34r. – 1x, 35-44r. – 1x. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch máj-2x, jún-1x, august- 1x a november – 1x.

Symptomatológia ochorení zodpovedala poškodenie CNS a vznikli ako komplikácie po ochorení na varicellu. Potvrdené boli laboratórnym dôkazom protilátok v sére a v likvore.

Zosterová encefalitída – B 02.0

Spolu bolo hlásených 10 ochorení, chor. 0,18/100 000. Oproti roku 2012 je to viac o 4 ochorenia.

Vyskytli sa v Trenčianskom 1x, Nitrianskom 7x, v Banskobystrickom kraji 1x a v Košickom 1x, s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji 1,02/100 000. Vyskytli sa vo veku nad 15 rokov, a to 15-19r.= 2x, 35-34 r.= 2x, 35-44r. = 1x, 55-64r.= 1x, 65+= 5x s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 65+ ročných, chor. 0,70/100 000. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch január, marec, jún, júl po jednom prípade a apríl, september a december po 2 prípady.

V klinickom obraze dominovali príznaky poškodenia CNS a periférnych hlavových nervov.

Ochorenia boli potvrdené nálezom špecifických protilátok v sére alebo likvore

III.4.7 Zápal mozgu a miechy – G 03

V roku 2013 boli hlásené 3 ochorenia, chor. 0,06-100 000. Je to o 3 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorenia boli hlásené zo Žilinského kraja 1x a Košického kraja 2x.

Ochorenia boli hlásené vo vekových skupinách 5-9r = 1x, 25-34r.-1x, 35-44r = 1x, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u pacientov vo vekovej skupine 5-9 ročných detí, 0,37/100 000.

Ochoreli vo všetkých prípadoch muži. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch január, máj a október, v každom mesiaci po 1 prípade.
Ochorenia mali symptomatológiu poškodenia CNS s rôznymi prejavmi a intenzitou.

III.4.8 Zápal mozgu a miechy, mozgu aj miechy – G 04

Boli hlásené 3 ochorenia, chor. 0,06/100 000. Je to pokles o 75% oproti roku 2012. Ochorenia sa vyskytli v Trenčianskom, Žilinskom a Banskobystrickom kraji a to po 1 prípade. Postihnutí pacienti boli od 25 rokov života, ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 25-34r. =1x a vo vekovej skupine 45-54r. = 2x.
Ochoreli 2 muži a 1 žena, v mesiacoch máj, júl, september.
Ochorenia prebiehali s klinickými príznakmi poškodenia CNS rôznej intenzity. Ochorenia zostali etiologicky aj epidemiologicky neobjasnené.

III.4.9 Encefalomyelitída – G 05

Hlásené boli 2 ochorenia, chor. 0,04/100 000, kým v roku 2012 to bolo len jedno ochorenie. Ochorenia boli hlásené z Trenčianskeho a Banskobystrického kraja, u pacientov vo vekových skupinách 25-34r. a 45-54r. po jednom prípade. V oboch prípadoch sa jednalo o ženy, ktoré ochoreli v mesiacoch január a marec.
Z Banskobystrického kraja z okresu Zvolen bolo hlásené ochorenie u 31 ročnej ženy, ktorá mala varicellu, bolesti hlavy zvracanie, malátnosť, ELISA testom boli dokázané vysoké hladiny protilátok proti VZV a CMV.
Z Trenčianskeho kraja ochorela 46-ročná pacientka hospitalizovaná so subfebríliami, v sopore, s opozíciou šije a pozit. dolnými meningeálnymi príznakmi, kvantitatívna a kvalitatívna porucha vedomia.
Laboratórne dokázaná pozitivita anti HSV 1,2 IgM.

III.4.10 Vnútrolebkový absces – G 06

Hlásené bol jedno ochorenie, chor. 0,02/100 000, ochorel 79 ročný pacient z Nitrianskeho kraja s nádorom v spánkovom laloku mozgu, ochorenie bolo vykázané ako NN.

III.4.11 Poruchy spánkového nervu – G 51

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 23 ochorení, chor. 0,43/100 000. Je to rovnaký počet ako v roku 2012. Ochorenia boli hlásené z každého kraja s výnimkou Trnavského, Trenčianskeho a Žilinského kraja, s najvyššou chorobnosťou v Košickom kraji 1,64/100 000. Ochorenia boli hlásené u pacientov vo vekových skupinách od 0 do 24 rokov a vo vekovej skupine 45-54r., najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 10-14 ročných detí, chor. 3,33/100 000.
Ochorelo 8 mužov a 15 žien. Ochorenia sa vyskytovali takmer počas celého roka, najviac v máji a októbri, kedy sa vyskytlo po 4 ochorenia. Ochorenia zostali etiologicky neobjasnené.

III.4.12 Zápalová polyneuropatia – G 61

V roku 2013 bolo v SR hlásených 22 akútnych chabých obrn (chorobnosť 0,4/100 000 obyvateľov), z toho 20 u dospelých (chorobnosť 0,4/100 000 obyvateľov) a dve u detí do 15 rokov (chorobnosť 0,2/1000 000 detí do 15 rokov) (**Tab**). Išlo o:

- 10 ročnú žiačku ZŠ z okresu Bratislava II, Bratislavský kraj. Prvé príznaky od 30. 8. 2013 (nevoľnosť, zvracanie, bolesti žuvacích svalov, problémy pri prehĺtaní). Dňa 2. 9. 2013 (bolesti celého tela, neurológom diagnostikovaná serózna meningitída, Dňa 3. 9. 2013 hospitalizácia na KIGM JIS s dg. chabá paraplegia s areflexiou dolných končatín. Ochorenie bolo hlásené ako polyradikuloneuritída dňa 2. 10. 2013. Dňa 3. 10. 2013 bolo epidemiologicky vyšetrené. Laboratórne vyšetrenia dvoch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny reziduálna obrna ani slabosť končatín nepretrvávala. Dieťa bolo očkované štyrmi dávkami OPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako polyradikuloneuritída.
- 14 ročnú žiačku ZŠ z okresu Stará Ľubovňa, Prešovský kraj. Od 11. 1. 2013 ochorenie horných dýchacích ciest. Dátum vzniku obrny dňa 14. 1. 2013. S poruchou chôdze a parézou n. facialis v ten istý deň hospitalizovaná na infekčnom oddelení DFNSP v Košiciach, dňa 15. 1. 2013 preložená na neurologické oddelenie. Ochorenie bolo hlásené až 21. 1. 2013. Ochorenie bolo epidemiologicky vyšetrené dňa 22. 1. 2013. Laboratórne vyšetrenia dvoch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny reziduálna obrna ani slabosť končatín nepretrvávala. Dieťa bolo riadne očkované štyrmi dávkami OPV a preočkované IPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako polyradikuloneuritída (Guillain – Barré syndróm) a lézia n. facialis.

Akútne chabé obrny, SR 2013
výskyt podľa okresov

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100000		abs.	chorobnosť/100000
Bratislavský	4	0,7	Bratislava II	1	0,9
			Malacky	3	2,6
Nitriansky	3	0,4	Levice	3	2,6
Trenčiansky	3	0,5	Trenčín	2	1,8
			Bánovce nad Bebravou	1	2,7
Banskobystrický	3	0,5	Lučenec	3	4
Žilinský	1	0,1	Liptovský Mikuláš	1	1,4

Prešovský	5	0,6	Vranov nad Topľou	2	2,5
			Stropkov	1	4,8
			Poprad	1	1
			Stará Ľubovňa	1	1,9
Košícký	3	0,4	Rožňava	2	3,2
			Spišská Nová Ves	1	1
Spolu	22	0,4	Spolu	22	0,4

Ostatných 20 ochorení u dospelých osôb vo veku 20 až 82 rokov bolo z okresov: Malacky - 3, Levice - 3, Lučenec – 3, Trenčín – 2, Vranov nad Topľou – 2, Rožňava – 2 a po jednom ochorení Bánovce nad Bebravou, Liptovský Mikuláš, Stropkov, Poprad, Spišská Nová Ves (**Tab.**).

Ochorenia vznikli v mesiacoch január (3), február (1), marec (3), apríl (3), máj (2), jún (1), júl (2), august (2), september (1), október (1), november (1) a december (2).

Všetky prípady boli epidemiológmi vyšetrené do 48 hodín od hlásenia, resp. zistenia ochorenia. Pokus o izoláciu poliovírusov zo stolice bol vykonaný u deviatich chorých, u všetkých boli výsledky uvedených vyšetrení s negatívnym výsledkom.

Očkovanie detskej populácie proti poliomyelitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti poliomyelitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2013.

Zaočkovanosť dojíčiat proti poliomyelitíde sa zisťovala v rámci základného očkovania kombinovanou vakcínou proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a detskej obrne:

- **základné očkovanie dojíčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO:**

Z celkového počtu detí 54 956 v ročníku narodenia 2011 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 97,9 %. Na krajskej úrovni sa pohybovala od 96,2 % (Košícký kraj) do 98,5 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje (Košícký a Trenčiansky kraj). V porovnaní s predchádzajúcim rokom celoslovenská zaočkovanosť poklesla o 0,8 %. Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosťi nedosiahli okresy S. N. Ves (94,2%), Trebišov (94,1 %) a Košice II (94,3 %).

Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertussis.

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:**

Z celkového počtu detí 51 049 v ročníku narodenia 2006 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,6 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 97,4 % (Košícký kraj) do 99,6 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli tri kraje (Bratislavský, Prešovský a Košícký kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim

rokom klesla o 0,5 %. Na okresnej úrovni zaočkovanosť pod 95 % klesla v okrese Košice IV (94,6 %). Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Infanrix Polio.

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života:**

Z celkového počtu detí 53 473 v ročníku narodenia 1999 dosiahla celoslovenská zaočkovanosť 98,8 %. Na úrovni krajov sa pohybovala od 97,9 % (Košický kraj) do 99,8 % (Trnavský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje (Bratislavský, Prešovský a Košický kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,5 %. Na okresnej úrovni neklesla zaočkovanosť pod 95 % v žiadnom z okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Boostrix Polio.

Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Enviromentálna surveillance sa v Slovenskej republike vykonáva už od roku 1970, a to sledovaním cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd. NRC pre poliomyelitídu pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov.

V roku 2013 boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené odpadové vody zo 16-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) a z dvoch utečeneckých táborov (Rohovce, Medveďov) a z Detského domova Horné Orechové. Vzorky boli vyšetrené podľa doporučených štandardných metódik WHO, v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch. Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 135. Z uvedených vzoriek bolo z 32 pozitívnych vzoriek izolovaných 41 nepoliomyelitických enterovírusov. V novembri 2013 bol v lokalite ČOV Vranka v obidvoch fázach izolovaný PV2 SL. Izolát poliovírusu z obidvoch fáz potvrdilo Regionálne referenčné laboratórium SZO v Helsinkách, ktoré vykonalo aj ich intratypovú diferenciáciu. V roku 2013 boli vykonané (v rámci festivalu Pohoda) kontrolné odbery v troch studniach na letisku Trenčín. Výsledky vyšetrení boli negatívne na prítomnosť enterovírusov.

Medzinárodná spolupráca pri zabezpečovaní surveillance poliomyelitídy

Okrem zasielania týždenných hlásení do WHO, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO v roku 2013 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v roku 2012 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávanía divých poliovírusov v laboratóriách v rezorte zdravotníctva, aj mimo rezortu zdravotníctva.

III.4.13 Creutzfeldt - Jacobova choroba – A 81

V roku 2013 bolo hlásených 13 ochorení, chor. 0,24/100 000. Je to nárast o 30% oproti roku 2012.. Oproti 5 ročnému priemeru, je to nárast o 25%. Ochorenia sa vyskytli v každom kraji, s výnimkou Trenčianskeho a Trnavského kraja, s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji (0,58). Ochorenia postihli osoby nad 45 rokov veku s najvyššou chorobnosťou v skupine 65 + ročných (chor.0,70). Ochorelo 6 mužov a 7 žien.

Ochorenia prebiehali s rôznou neurologickou symptomatológiou.

Exitovalo 12 pacientov.

1. prípad: okres Žilina – 59r. pacient prijatý na hospitalizáciu pre amnestickú afáziu, instabilitu v chôdzi a postojí, dezorientovaný v čase, veku, sporná pravostranná

symptomatika. CT vyšetrenie mozgu: signalizovalo hypodenzné ložisko. EEG nález s patognom. pre CJch - sporadická forma, genetická forma vylúčená - Bratislava, sérologia negat, morbus Wilson : vylúčený Ochorenie skončilo exitom. Anamnéza neuvedená.

2. prípad: Levice - 63 r. žena zhoršovanie gnostických funkcií, organický psychosyndróm, expresívna fatická porucha, prechodné stavy neklúdu, evidentná deteriorácia mentálnych funkcií, dementný syndróm s depresívnou zložkou, pozit. biopt. materiál.

3.prípád : R. Sobota - 65-ročná pacientka bola prijatá na neurologické odd. v Rimavskej Sobote pre cca 2 mesiace trvajúci vývoj - progresie porúch komunikácie, pamäte, vnímania, progredujúce poruchy rovnováhy s opakovanými pádmi. V objektívnom neurolog. náleze výrazný organický psychosyndróm, parkinsonský syndróm, ťažká ataxia chôdze. Prevedené CT vyšetrenie mozgu s nálezom kalcifikátov v BG bilat., EEG s nálezom typickým pre dg.Creutzfeld-Jacobovej choroby. MR vyš. mozgu s nálerom symetr.zvýšeného sygnálu nuc. caudatus a putamen a zóny zvýšeného signálu kortexu vpravo- nález typický pre dg. CJch. NRC pre priónové choroby Bratislava – s výsledkom vyš. likvoru na priónové ochorenie je pozitívne - jedná sa o genetickú formu CJch. V priebehu hospitalizácie dochádza k postupnej progresii stavu s kvadruparézou a kachektizáciou, dekubitmi. pozit. výsledok Cruetzfeldtova - Jacobova choroba, genetická forma. MR vyš. mozgu - nález typický pre dg. CJch.

4.prípád Košice – 77r. žena, hospitalizácia na psychiatrickej klinike pre neklúd a zmätenosť, prítomné poruchy správania a osobnosti, následne hospitalizácia na neurologickom oddelení pre poruchy vedomia a afáziu, stav uzavretý ako progredujúca encefalopatia, postupne opakované hospitalizácie, postupné zhoršovanie klinického stavu, reagovala len na algické podnety, mala tónické záškľby hlavy a končatín., nakoniec exitus letalis. Pitva vykonaná. Histopatologické a imunohistochemické vyšetrenie mozgu potvrdilo dg. Cruetzfeldtovú-Jacobovu chorobu, sporadickú formu.

5. prípad : Námestovo - 50r. žena, pacientka bola vyčerpaná, dezorientovaná, bojazlivá, mala závraty, neistú chôdzu, vyšetrená aj na ORL odoslaná na neurologickú ambulanciu - pacientka mala akútnu cerebellárnu symp., dezorientovaná, odoslaná na hospitalizáciu chôdza výrazne neistá, afatická, reč sakádovaná, kognitívny deficit, celeberálna symptomatológia. LIKVOR vyšetrený V NRC pre priónové choroby – dôkaz proteínu 14-3-3 v likvore, KRV (DNA izolovaná z krvi) mutácia prionového génu E 200 K na kodóne 200 prítomná; MR dif. dg. pravdepodobne vysoko susp. CJCH Progredujúce viacsystémové poškodenie CNS (kognitívny deficit a cerebellárny systém): Postupné zhoršenie stavu v noci záchvaty – blúzni, spasticita vľavo, oslabená svalová sila, s následným exitom.

6. prípad: Tvrdošín – 61 ročná žena OA: liečila sa s chrbticou - 2001 operácia, depresia, syndróm nepokojných nôh, hyperplázia prsníka, hydronefróza, operácia ramena, pozit. prióny zo séra metódou PCR.

7.prípád: Žiar nad Hronom – 47 ročný muž, histopat. pozit. prióny z biopt. materiálu – mozgu.

8. prípad: R. Sobota - 58 ročná žena - pac. s anamn. ICHS, arter.hypert., bola opakovane prijatá na neurolog. odd. NsP R.S. Hospitalizovaná pre progresívne zhoršenie neurolog. statusu v priebehu 9 dní výrazné zhoršenie reči s ťažkou dyzartiou, zhoršenie chôdze s výraznou ataxiou. V klinickom neurolog. náleze kvadrusymptomatológia s vyjadrením extrapyramídového syndrómu s výraznou hypomímiou, celkovou rigiditou, progresiou

inkontinencie. Predtým hosp. pre akútne zhoršenie vertiginózneho syndrómu s ataxiou. Začiatok celkových ťažkostí od júla - augusta 2011. CT vyšetrenie aj ostatné pomocné vyšetrenia boli realizované už v minulosti. Doplnené MR vyšetrenie mozgu s nálezom typickým pre CJCH. Zároveň bol doručený výsledok z oddelenia prionových chorôb ÚM LF ŠZU NRC PCH a PVN s potvrdením mutácie prionového génu E200K na kóde 200, polymorfizmus prionového génu na kóde 129 je metionín/metionín. Opakované EEG s progresiou nálezu. Progresia klinického stavu je veľmi rýchla - exitus letalis.

9.prípado: Prešov – 51 ročný muž pacient hospitalizovaný na neurologickom odd. pre poruchu vedomia, vertiginózny stav, ťažká hypakúza pri prijatí, v rámci dif. dg. realizované CT mozgu a EEG vyšetrenie, počas hospitalizácie realizované psychiatrické vyšetrenie- pt. pri vedomí, poruchy správania, dezorientácia, porucha sluchu, chôdze, závraty, pt. nekludný-zahájená antipsychot. liečba. Opätovne prijatý na hospitalizáciu pre poruchu vedomia, febrilitu , realizované urgentné odbery, pokles saturácie, realizované MRI mozgu s negat. nálezom, MRI angio mozgu- kavernózny hemagióm, LP-prítomná elevácia bielkovín, CT angio mozgu, CSF, CJCH. Dochádza k zhoršeniu zdr. stavu s následným exitom.

10. prípad: Bratislava - 65 ročný muž hospitalizovaný na neurolog. klinike ako progresívna primárna afázia., preložený na gerontopsych. Ťažko chodí, kolísavá chôdza, epileptický záchvat., je nepokojný, kričí nezrozumiteľné slová, metá sa, rozhadzuje rukami. Diagnostikovaná ťažká demencia, neschopnosť chôdze, vyslovenie ne podozrenie z ochorenia na Jacob-Creutzfeldtovú chorobu, po vyšetrení, histopat. pozit. prióny z biopt. materiálu – mozgu. Exitus letalis.

11. prípad: Senec – 77 roč. muž, u pacienta sa objavilo pred mesiacom progresívne chudnutie. Prijatý pre celkovú slabosť, sťažujúcu chôdzu a reč. Postupne dochádzalo k zhoršovaniu neurologického stavu a po CT mozgu neurológ poukazuje na uvedenú diagnózu, histopat. pozit. prióny z biopt. materiálu – mozgu

12.prípado: Spišská Nová Ves - úmrtie u 65 ročnej ženy zo Spišskej Novej Vsi, ktorá bola hospitalizovaná na Neurologickom oddelení NsP Spišská Nová Ves s podozrením na Creutzfeldtovu Jakobovu chorobu. V anamnéze pacientky asi 3 mesiace pozorované závraty, odvtedy zhoršená chôdza, bola nervózna a strácala krátkodobú pamäť, prešla len s doprovodom. Následne asi o 3 týždne sa začali prejavovať halucinácie, úzkosť a strach, zhoršilo sa jej písmo. Vyšetrená psychiatrom so záverom supponovanej neorganickej psychotickej poruchy s obrazom parafénié, nasadená psychiatrická medikácia. Vzhľadom ku klinickému neurologickému nálezom, priebehu a progresívnemu zhoršovaniu stavu , realizovaná LP. Klinický obraz a výsledky realizovaných vyšetrení svedčia pre sporadickú formu CJCH končiacu exitom. U pacientky nariadená pitva s odberom biologického materiálu za účelom vyšetrenia v NRC s pozitívnym výsledkom, sporadický prípad, genetická forma

13.prípado: Ružomberok 68 ročný muž , je to prvý prípad v obci Ľubochňa , v rodine sa tiež ochorenie nevyskytlo, mal len jedného brata- zomrel 30. ročný na pankreatitídu. Otec pochádzal z Černovej, mama z Ružomberka Rybárpole. Bol poľovník, narodil sa v horárni v Korytnici, konzumoval divinu. Ovce doma nechovali nikdy.

Od leta 2012 chudol, bol na predčasnom dôchodku, predtým pracoval ako lesník, poľný, personálny u lesov. Bol silný fajčiar. Od marca začal mať problémy s nespavosťou a poruchy chôdze. Bol hospitalizovaný na neurol.odd. preložený do LDN L.Štiavnička, kde exitoval.

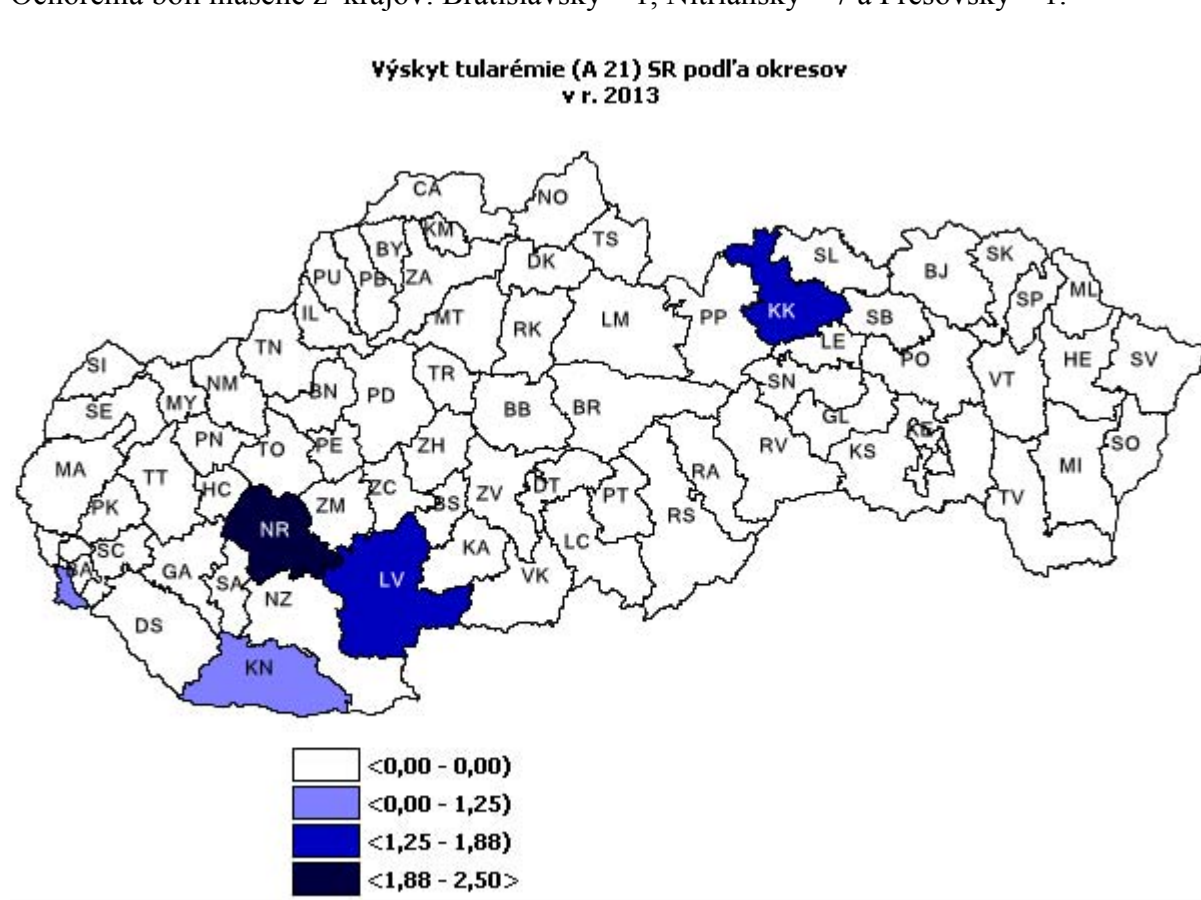
Neurol. odd. ÚVN v rámci dif.dg. odobralo liquor a krv do NRC pre pomalé vírusy. Vyšetrenia potvrdili genetickú formu ochorenia.

III.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

III.5.1 Tularémia – A 21

V priebehu roka 2013 bolo na Slovensku hlásených spolu 9 ochorení (chor. 0,17/100.000), čo je oproti roku 2012 o jedno ochorenie viac a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 42%.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Bratislavský – 1, Nitriansky – 7 a Prešovský – 1.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 1- 4=1, 10-14=1, 15- 19=1, 25-34=3, 35-44=1, 45-54=1 a 65+=1.

Klinické formy ochorení: 9x uzlinová.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 3x poštípanie hmyzom, 2x prisatie kliešť'a, 1x kontakt s domácim zvierat'om, 1x kontakt so zvierat'om v chove a 2x bol mechanizmus prenosu neznámy. Prvé príznaky ochorenia boli hlásené v mesiacoch: marec – 1, jún – 2, júl – 2, august – 1, september – 2, október – 1.

III.5.2 Brucelóza – A 23

V priebehu roka 2013 bolo hlásené 1 ochorenie (chor. 0,02/100 000). Ako *Brucelóza zapríčinená Brucella abortus (A23.1)* bolo hlásené ochorenie z okresu Bardejov u 46 ročnej ženy. V klinickom obraze mala suchý dráždivý kašeľ, únavu a malátnosť. EA: pravidelná príprava a konzumácia srnčieho mäsa. Testom ELISA IgM bola z krvi potvrdená *Brucella abortus*.

III.5.3 Leptospiróza – A 27

V priebehu roka 2013 bolo hlásených 5 ochorení (chor. 0,09/100 000), čo je o 3 ochorenia menej ako v roku 2012 a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 69%. Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 1, Žilinský – 1, Prešovský – 1 a Košický – 2. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 15- 19=1, 35-44=1, 45-54 = 2, 65+ = 1. Klinické formy ochorení: febrilná – 3x, ikterická – 1x, renálna – 1x. Ako *Iné formy leptospirózy (A27.8)* bolo hlásených 5 ochorení. V etiológii sa uplatnili: *L. grippityphosa* – 3x a *L. pomona* – 2x. V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu vo všetkých prípadoch neznámy. Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 2, marec – 1, jún – 1, október – 1.

III.5.4 Listeriόza – A 32, P 37.2

V roku 2013 bolo na Slovensku hlásených spolu 15 ochorení na listeriόzu (chor. 0,28/100 000), čo je oproti roku 2012 o 4 ochorenia viac ako minulý rok a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt o 21% vyšší. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 15 -19=1, 25-34 = 3, 35-44 = 1, 45-54 = 2, 55-64 = 4, 65+ = 4. Ochorenia boli hlásené z krajov: Bratislavský – 2, Trnavský – 5, Trenčiansky – 3, Nitriansky – 2, Banskobystrický – 1, Košický – 2. Klinické formy ochorení: 2x febrilná, 2x gynekologická, 5x meningeálna, 6x septická. V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 2x ingescia, 1x iný, 12x neznámy. Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 2, marec – 1, apríl – 4, máj – 2, júl – 1, september – 3, november - 1, december – 1.

V roku 2013 boli zaznamenané 3 formy novorodeneckej (diseminovanej) listeriόzy (P 37.2). V prvom prípade išlo o dieťa z okresu Žiar nad Hronom predčasne narodené - v 27. týždni, pre vysoké teploty matky odporučená hospitalizácia na neonatologickom oddelení v BB pre neurologické príznaky, pravdepodobne infekčného pôvodu. Dňa 16.10.2013 bol na kultiváciu odobratý materiál -žalúdočný obsah, výter z krka, z ucha - všetko pozitívne - *Listeria monocytogenes*. Dňa 21.10.2013 boli kontrolné výtery negatívne.

V druhom prípade sa jednalo o dieťa z okresu Trnava. Kultivačným vyšetrením hemokultúry bola potvrdená *Listeria monocytogenes*, fágotyp - O1.

V poslednom prípade sa jednalo o dieťa z okresu Trebišov. Dieťa bolo hypotonické, teploty do 39°C, resuscitované, druhý deň po narodení preložené na JSVN DFNSP Košice. Kultivačným vyšetrením hemokultúry bola potvrdená *Listeria monocytogenes*.

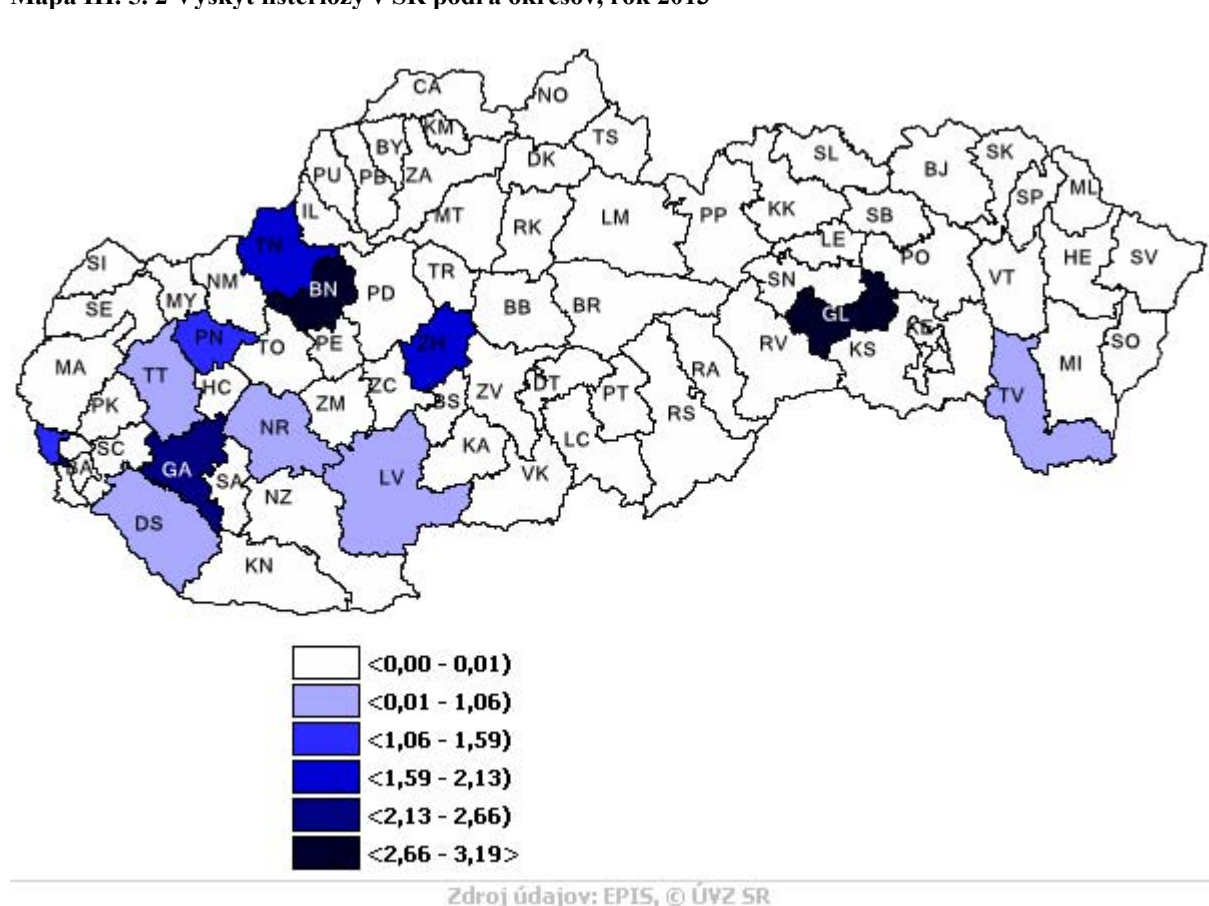
Boli hlásené 2 úmrtia na *Listériovú septikémiu (A32.7)*.

V mesiaci apríl bol evidovaný 1 prípad úmrtia na listériovú septikémiu - u 63 ročnej ženy z okresu Piešťany. Pacientka bola hospitalizovaná v NOU Bratislava pre novodiagnostikovaný Non-Hodgkinov lymfóm s generalizovaným ochorením (polypy čreva, žalúdka), v klinickom obraze výstup teplôt nad 41°C, vodnaté hnačky, neutropénia. Vzhľadom na ventilačno-respiračné zlyhávanie preložená na OAIM, kde soporózna, napojená na UPV. V terapii Meronom, Ampicilín, Flukonazol. Napriek cielene upravovanej ATB terapii pacientka

kontinuálne febrilná do 40°C, postupne dochádza k progresii multiorgánového zlyhania a na 4. deň hospitalizácie k exitu. V epid. anamnéze konzumácia nepasterizovaných mliečnych výrobkov. Ochorenie bolo potvrdené z hemokultúry aeróbnou kultiváciou s potvrdením *Listeria monocytogenes*.

V júni bolo hlásené úmrtie u 59 ročnej ženy z okresu Gelnica. Pacientka s relapsom mnohopočetného myelómu preložená z Interného oddelenia ŽN v Košiciach (hospitalizovaná od 3.5.do 6.5.2013) na I.KAIM v bezvedomí, ťažkej sepe s multiorgánovým poškodením vyžadujúcim vazopresorickú podporu obehu a UPV pre respiračnú insuficienciu incipientnej bronchopneumónii. V hemokultúre zachytená *Listeria monocytogenes*, upravená ATB liečba. V ďalšom priebehu hospitalizácie pacientka naďalej v bezvedomí, progredovalo multiorgánové poškodenie, 18.5.2013 exitus.

Mapa III. 5. 2 Výskyt listeriózy v SR podľa okresov, rok 2013

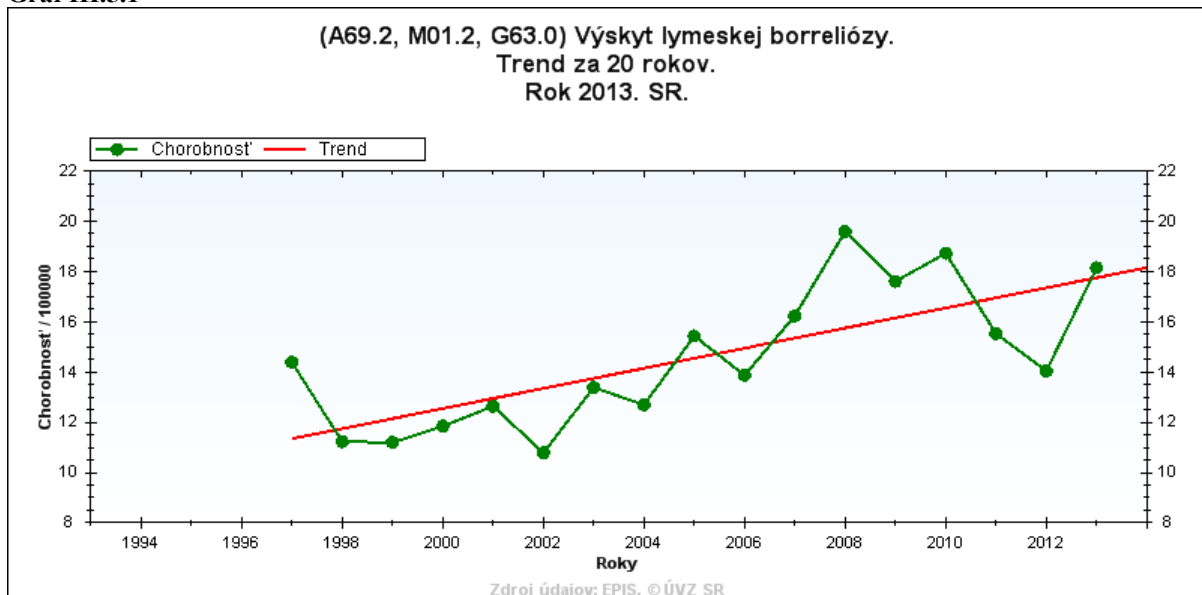

III.5.5 Lymeská borrelióza – A 69.2, M 01.2, G 63.0

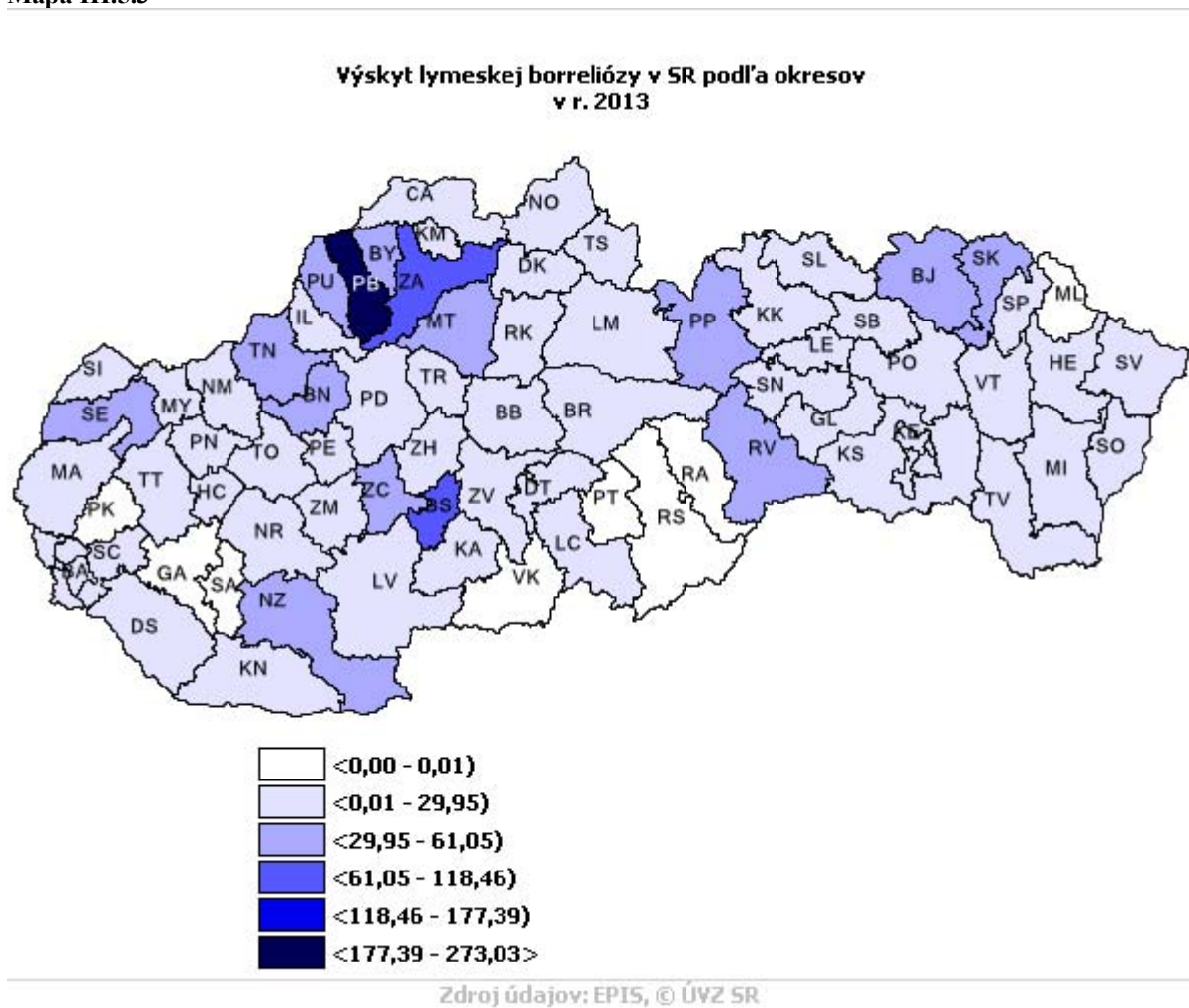
V priebehu roka 2013 bolo na Slovensku hlásených 998 ochorení (chor. 18,44/100.000), čo je o 32,4% viac oproti roku 2012 a vzostup o 0,8% oproti 5 ročnému priemeru.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji – 49,40 a najnižšia chorobnosť v Bratislavskom kraji – 6,86.

Graf III.5.1

Mapa III.5.3

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 55-64 ročných – 36,02 a najnižšia vo vekovej skupine 0 ročných detí – 1,79.

Ako dg.:

- A 69.2 bolo vykázaných 870 ochorení (chor. 16,08)
- M 01.2 bolo vykázaných 87 ochorení (chor. 1,61)
- G 63.0 bolo vykázaných 41 ochorení (chor. 0,76)

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: prisatie kliešť'a – 633x, poštipanie hmyzom – 158x, ingescia – 1x a v 204 prípadoch bol mechanizmus prenosu neznámy.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v júli – 227 ochorení a v júni – 191 prípadov.

Ako diagnóza A 69.2 boli hlásené 2 importované nákazy z Nemecka u 52 ročného muža z okresu Žilina a z Rakúska u 55 ročnej ženy z okresu Prievidza.

Ako diagnóza G 63.0 bola hlásená jedna importovaná nákaza z Ruska u 56 ročného muža z okresu Prievidza.

III.5.6 Iné bakteriálne zoonózy nezatriedené inde – A 28

V priebehu roka 2013 neboli hlásené ochorenia.

III.5.7 Vírusová encefalitída prenášaná kliešť'ami – A 84

V priebehu roka 2013 bolo hlásených spolu 163 ochorení (chor. 3,01/100.000).

Ako *Stredoeurópska kliešť'ová encefalitída (A84.1)* bolo hlásených 162 ochorení (chor. 2,99/100 000), čo je oproti roku 2012 vzostup o 58,8% a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 77%.

Ako *Nešpecifická vírusová encefalitída prenášaná kliešť'ami (A84.9)* bolo hlásené jedno ochorenie (chor. 0,02/100 000).

Chorobnosť bola hlásená z každého kraja s maximom v Trenčianskom kraji – 10,96 a Žilinskom kraji – 6,38.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine s výnimkou 0 ročných detí, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných – 4,10 a 35-44 ročných – 3,90.

Klinické formy ochorení: meningeálna – 109x, febrilná – 32x, neurologická – 22x. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: prisatie kliešť'a – 109x, neznámy mechanizmus prenosu – 39x, ingescia – 11x a poštipanie hmyzom – 4x.

Najviac ochorení sa vyskytlo v mesiacoch: jún – 43 a júl – 49.

Ochorenie po očkovaní sme nezaznamenali.

Hlásená bola 1 importovaná nákaza z Rakúska ako A 84.1 u 20 ročného muža z okresu Kysucké Nové Mesto.

Bola hlásená 1 epidémia:

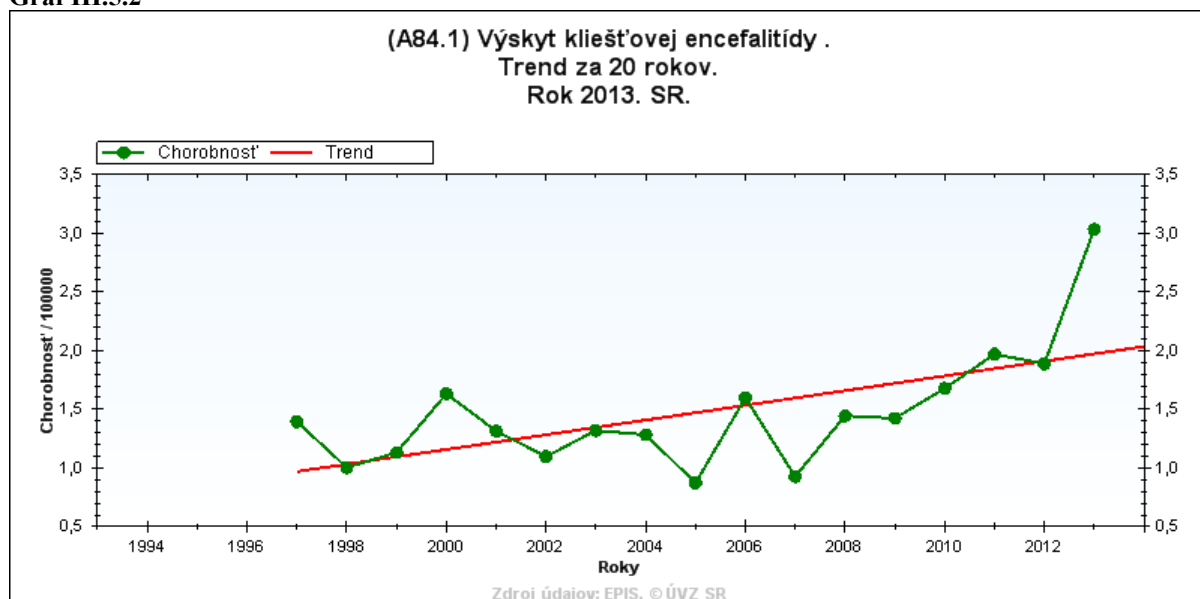
Okres/ obec	Čas	Počet och./exp.	Počet hosp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu
Prešov/ Lada	1.7.- 23.7.2013	5/15	5	Vírus stredoeurópskej kliešť'ovej encefalitídy	Ovčie syry – dôkaz epidemiologicky a laboratórne

Išlo o epidémiu kliešť'ovej encefalitídy u 5 osôb po konzumácii ovčieho syra zo salaša v obci Proč. Ochorelo 5 osôb z 15 exponovaných. Ochorenia si vo všetkých prípadoch vyžiadali hospitalizáciu na oddelení Infektológie FNŠP J.A. Reimana v Prešove. Z obce Lada - 4

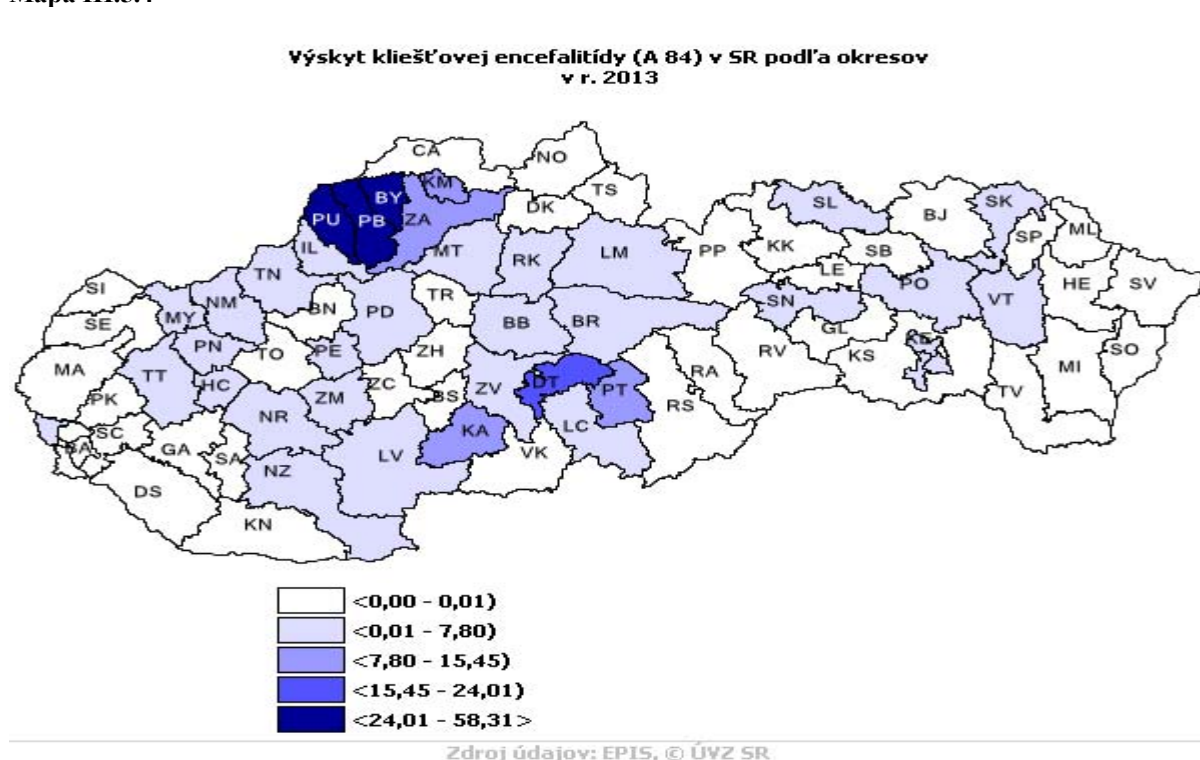
ochorenia, (z toho 3 v jednej rodine), 1 pacientka zo Šarišskej Trstenej. Ochoreli 2 ženy a 3 muži. Rozdelenie podľa veku - 4 dospelí a 1 dieťa. Ochorenia v epid. súvislosti. V klinickom obraze dominovali TT - 38,1°C - 40°C, silné bolesti hlavy v oblasti čelovej a v oblasti temena, malátnosť, nechutenstvo, celková slabosť, bolesti chrbta, nauzea a zvracanie. Chorí neboli zaočkovaní proti kliešťovej encefalitíde. Vo všetkých 5-tich prípadoch ochorenia potvrdené klinicky aj sérologicky (IgM pozit. testom ELISA).

V spolupráci s oddelením HV a RVaPS v okrese Prešov nariadené vyšetrenie oviec s negatívnym výsledkom.

Graf III.5.2

Mapa III.5.4

III.5.8 Horúčka Dengue – A 90

V roku 2013 boli hlásené 4 importované ochorenia (chor. 0,07/100 000).

Z okresu Stará Ľubovňa v októbri bolo hlásené ochorenie u 26 ročného muža. V klinickom obraze mal bolesti svalov, teplotu, zimnicu, bolesť za očami, exantém na HK, DK a na hrudi. Pri druhom pobyte od 7.8.2013 do 7.9.2013 poštípaný komármi (Maledívy - epidémia Dengue v júli 2013 - ochoreli kolegovia pri prvom pobyte). Na základe zvýšených ALT, GMT, bilirubín (10,9 umol/l) - určená dg. hepatopathia NS v s. reaktívna pri vír. inf. Dengue. Dňa 11.10.2013 - 2. vz. séra - Dengue IgM, IgG - pozit.

Z okresu Dunajská Streda v apríli u 31 ročného muža. Pracovný pobyt pacienta v meste MUMBAI (INDIA) od 18.2.2013 do 28.3.2013. Počas pobytu bol hospitalizovaný od 23.3.2013 do 27.3.2013 v nemocnici s dg. Dengue horúčky. Klinické príznaky: TT 39°C, zimnica, nevoľnosť, úporné bolesti hlavy s pretrvávajúcimi artralgiami a myalgiami. Ochorenie bolo potvrdené zo séra testom ELISA.

Z okresu Košice I. v marci u 36 ročnej lekárky, ktorá v cestovateľskej anamnéze udáva návštevu Thajska od 5.2.-20.2.2013. Prvé klinické príznaky od 16.2.2013 – slabosť, bolesti v krížovej oblasti, zimnica, spavosť, bolesti svalov a kĺbov. V Thajsku ošetrovaná v miestnej nemocnici v Samui, kde jej potvrdili horúčku Dengue. Po návrate na Slovensko pre pretrvávajúcu slabosť, bolesti v krížoch a trombocytopéniu hospitalizovaná na Klinike infektológie a cestovnej medicíny, UN LP, kde ochorenie sérologicky potvrdené až po 20 dňoch po návrate na Slovensko.

Z okresu Košice III. v marci u 28 ročnej nezamestnanej ženy s bohatou cestovateľskou anamnézou, ktorá od 10.10.2012 sama cestovala po svete a navštívila Vietnam, Kambodžu, Laos a Thajsko, kde bola od 10.1.- 26.2.2013. Prvé klinické príznaky udávala 6.2.2013 – malátnosť, zimnicu, triašku, bolesti svalov a kĺbov. Pacientka bola hospitalizovaná v nemocnici v Kosamui po dobu 5 dní, kde mala realizované testy na Dengue, ktoré ochorenie potvrdili. Po návrate navštívila Centrum pre cudzokrajné choroby a cestovnú medicínu na Klinike infektológie a cestovnej medicíny, Košice kde sa pôvodca ochorenia už nedokázal

III.5.9 Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom – A 98.5

V roku 2013 bolo hlásených 14 ochorení (chor. 0,26/100 000), čo je oproti roku 2012 o 8 ochorení viac.

Prípady boli hlásené z okresu Gelnica – 1x, Košice I – 2x, Košice IV – 1x, Košice a okolie – 3x, Michalovce – 1x, Prievidza – 1x, Prešov – 3x, Sobrance – 1x, Snina – 1x. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 20-24 = 3, 25-34 = 2, 35-44 = 4, 45-54 = 3, 55-64 = 1, 65+ = 1.

Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch: január – 2, apríl – 1, jún – 1, júl – 2, august – 3, september – 1, október – 2, november - 2.

Mechanizmus prenosu ochorenia: neznámy – 9x, iný – 4x, kontakt s divoko-žijúcim zvieratkom – 1x.

Klinická forma ochorenia:

Febrilná forma, celkovo 5 prípadov: z okresu Prešov 2 prípady u 36 ročnej ženy a 38 ročného muža, z okresu Michalovce u 23 ročného muža, z okresu Košice I u 36 ročnej ženy a z okresu Sobrance u 46 ročného muža.

Plúcna forma, celkovo 3 prípady: z okresu Košice a okolie u 35 a 45 ročného muža a z okresu Košice IV u 30 ročného muža.

Renálna forma, celkovo 6 prípadov: z okresu Gelnica u 33 ročného muža, z okresu Košice I u 24 ročného muža, z okresu Košice a okolie u 52 ročného muža, z okresu Prievidza u 21 ročného muža, z okresu Prešov u 73 ročnej ženy a z okresu Snina u 58 ročného muža.

III.5.10 Malária – B 50-54

V roku 2013 boli hlásené 4 importované ochorenia (chor. 0,08/100.000), čo je o 2 ochorenia menej ako minulý rok.

Všetky ochorenia boli hlásené ako *Nešpecifikovaná malária zavinená Plasmodium falciparum (B50.9)*

Z okresu Banská Bystrica u 23 ročného muža, ktorý bol od 20.7. do 26.9.2013 na pracovno - študijnom pobyte v banke v Nigérii. Antimalariká užíval sporadicky. Mikroskopickým vyšetrením krvi bol potvrdený Plasmodium falciparum.

Z okresu Žiar nad Hronom u 46 ročnej ženy, ktorá bola od 27.02.2013 sledovaná na inf. amb. pre giardiázu a kryptosporidium. Cestovateľská anamnéza: od 1.2. do 17.2 2013 - Keňa, kde bola liečená na maláriu miestnymi liekmi (Artemisin+piperaquine 2x2). Od 17.2. do 20.02.2013 – Tanzánia. Od 23.4.2013 tt 38 - 40°C, zimnica, triaška, bolesti celého tela, kĺbov, hlavy, opuchy očí, zvýšené potenie, herpes nad hornou perou. Bolesti brucha pretrvávajú dlhšie, stolica skôr obstipovaná, udávala tmavý oranžový moč, močí menej, od 28.4. svrbenie celého tela. Od 29.4. hospitalizovaná na infekčnom oddelení v BB, na OKM BB 2.5.2013 z krvného náteru potvrdené Plasmodium spp, zaslané do HPL Komárno, do laboratória doručené 3.5.2013, vyšetrené 6.5.2013, mikroskopicky z náteru na sklíčku Plasmodium falciparum. Pacientka 3.5.2013 v dobrom stave prepustená do ambulantnej starostlivosti.

Z okresu Bratislava II u 41 ročného muža. V klinickom obraze mal zimnicu, triašku, teplotu, bolesť kĺbov, svalov, únavu. Od 6.2 do 7.3. 2013 bol v Sierra Leone, M.Guinea a Senegal. Mikroskopickým vyšetrením krvi bol potvrdený Plasmodium falciparum.

Z okresu Bratislava V u 36 ročného muža. V klinickom obraze mal TT 39,7°C, zimnica, triaška, únava, bolesť hlavy vo frontálnej oblasti, kašeľ, nauzea, pocit na odpadnutie. Mikroskopickým vyšetrením krvi bol potvrdený Plasmodium falciparum.

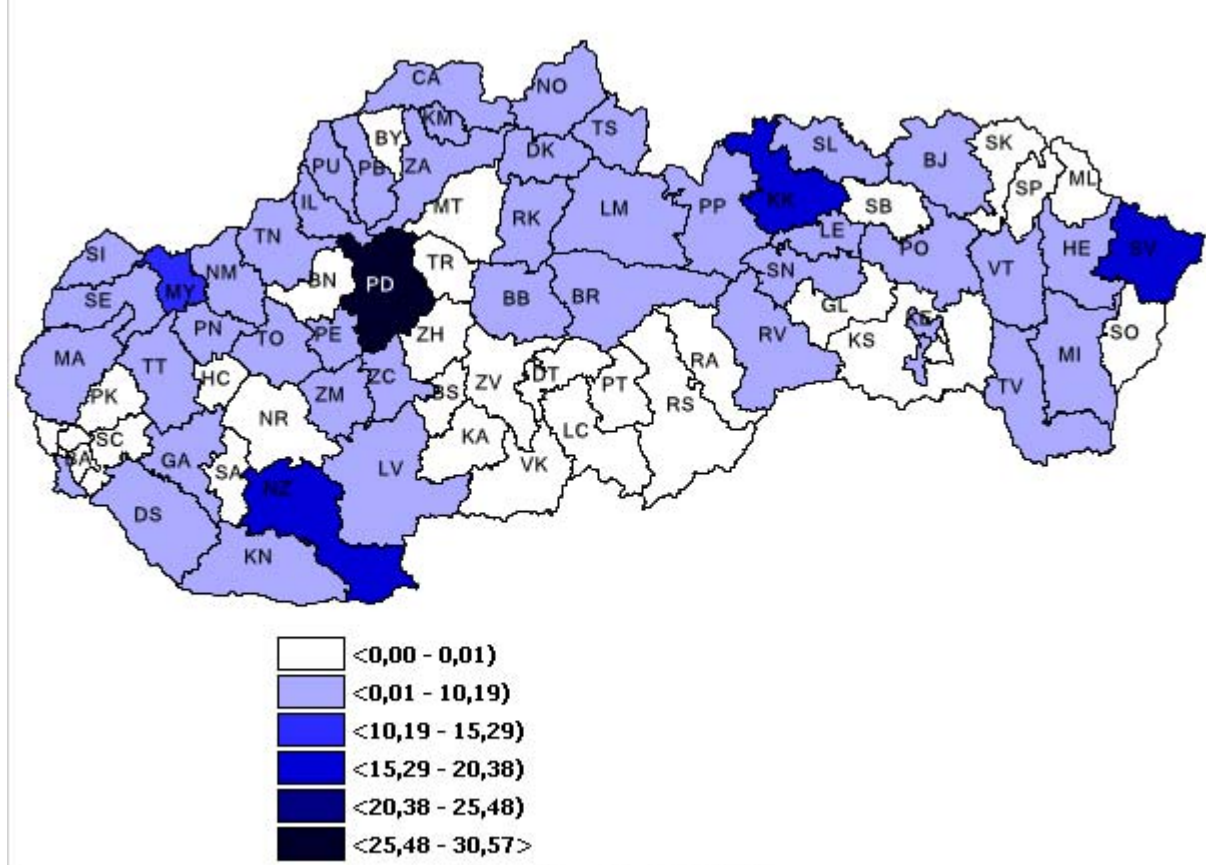
III.5.11 Toxoplazmóza – B 58, P 37.1

V roku 2013 bolo hlásených 158 ochorení (chor. 2,92 /100.000), čo je oproti roku 2012 nárast o 53,4% a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 17%.

Jedno ochorenie bolo hlásené ako kongenitálna toxoplazmóza (dg. P 37.1) z okresu Nové Zámky. Pôrod v 33 týždni gravidity. Dieťa malo aj vrodenú vadu - jednostranný rázštep tvrdého a mäkkého podnebia s rázštepom pery (dg. Q 37.5). Matka mala asymptomatický priebeh, diagnóza intrauterinne nedetekovaná, pacientka počas tehotenstva nenavštevovala poradňu pre tehotné. Ochorenie bolo potvrdené zo séra testom ELISA IgM.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola v kraji Nitrianskom a Prešovskom – 10,73 (80 ochorení) a najnižšia chorobnosť v Bratislavskom kraji – 0,33 (2 ochorenia).

III.5.5 Výskyt toxoplazmózy v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2013

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia boli hlásené vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 10-14 ročných – 5,55 a 1 - 4 ročných – 4,66.

Klinické formy ochorení: 109x uzlinová, 18x bezpríznaková, 8x očná, po 5 prípadov nezistená a gynekologická, po 3 prípady febrilná a kožná, po dva prípady hepatálna, neznáma a kĺbová a 1x črevná.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 67x neznámy mechanizmus prenosu, 37x kontakt s domácim zvieratom, 25x ingescia, 16x priamy kontakt, 10x nepriamy kontakt a po jednom prípade kontakt so zvieratom – v chove a domáce poranenie zvieratom. Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom v januári – 32 ochorení a v apríli – 24 ochorení. Epidémie toxoplazmóz hlásené neboli.

III.5.12 Echinokokóza – B 67

V roku 2013 bolo hlásených 20 ochorení (chor. 0,37/100 000), čo je o 17 ochorení viac ako v roku 2012.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus granulosus (B67.0)* bolo hlásených 8 ochorení. Ochorenia boli hlásené z krajov Trnavský – 1x, Trenčiansky – 3x, Nitriansky – 1x, Žilinský – 2x a Košický - 1x. Rozdelenie podľa vekových skupín: 1-4=2, 25-34=1, 55-64=1, 65+=4. Klinické formy ochorení: 7x hepatálna a 1x bezpríznaková. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 2x bol mechanizmus prenosu ingescia, 1x kontakt s domácim zvieratom, 4x neznámy a 1x priamy kontakt. Vo všetkých prípadoch bol dokázaný *Echinococcus granulosus*.

Ako *Infekcia pľúc Echinococcus granulosus (B67.1)* bolo hlásené jedno ochorenie u 11 ročného dievčatka z okresu Ilava. V klinickom obraze mala kašeľ, drsné dýchanie, pre podozrenie na bronchopneumóniu robený RTG pľúc s negat. výsledkom. Odobratá krv s pozitívnym výsledkom na *M. pneumoniae* (IgA, IgM, IgG-pozit.) a *Ch. pneumoniae* (IgA, IgG-pozit.). Po liečbe kontrolný odber krvi na protilátky IgE s pozit. výsledkom, následne odobratá krv na parazity. Vyšetrením krvi testom ELISA IgG bol dokázaný *Echinococcus granulosus*. EA: pes, zajace, mačky, konzumácia surových údených klobás z domácej zabijačky.

Ako *Nešpecifikovaná infekcia Echinococcus granulosus (B67.4)* boli hlásené 4 ochorenia 3x z Trenčianskeho kraja a 1x z Nitrianskeho kraja. Rozdelenie podľa vekových skupín: 10-14=2, 25-34=1, 45-54=1. Klinické formy ochorení: po jednom prípade hepatálna, bezpríznaková, kožná, uzlinová. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: po jednom prípade kontakt s domácim zvieratám, kontakt s divoko-žijúcim zvieratám a 2x bol mechanizmus prenosu neznámy. Vo všetkých prípadoch bol dokázaný *Echinococcus granulosus*.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus multilocularis (B67.5)* boli hlásené 3 ochorenia 1x z Prešovského a 2x zo Žilinského kraja. Rozdelenie podľa vekových skupín: 55-64=1 a 65+=2. . Klinické formy ochorení: 3x išlo o hepatálnu formu. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 2x ingescia a 1x kontakt s domácim zvieratám. Vo všetkých troch prípadoch bol dokázaný *Echinococcus multilocularis*.

Ako *Infekcia iných (viacerých) miest Echinococcus multilocularis (B67.6)* bolo hlásené jedno ochorenie u 19 ročného muža z okresu Žilina. Pacient je sledovaný pre cystis hepatis, nález aj na pľúcach, vykašliava krv, schudol. V 12/2012 operácia pečene na chirurg. oddelení FNŠP Žilina. Vyšetrením krvi PCR metódou bol dokázaný *Echinococcus multilocularis*.

Ako *Nešpecif. infekcia Echinococcus multilocularis (B67.7)* bolo hlásené jedno ochorenie u 77 ročného muža z okresu Banská Bystrica. Jednalo sa o hepatálnu formu. Histopatologickým vyšetrením bioptického materiálu bol dokázaný *Echinococcus multilocularis*.

Ako *Nešpecif. echinokokóza pečene (B67.8)* bolo hlásené jedno ochorenie u 29 ročnej ženy z okresu Prešov. Pacientka bola prijatá na oddelenie chirurgie FNŠP J.A. Reimana v Prešove so sono dokázaným cystickým útvarom heparu. Indikovaná operácia. Výsledok biopsie – *Echinococcus* iný nešpecifikovaný. EA: Pacientka býva v prostredí s veľmi nízkym hygienickým štandardom. Kontakt so zvieratami - psom častý. Veterinárne vyšetrenie psa nebolo možné zabezpečiť.

Ako *Echinokokóza iná a nešpecifikovaná, Echinokokóza, NS (B67.9)* bolo hlásené jedno ochorenie u 15 ročného chlapca z okresu Trenčín. Klinická forma ochorenia bola nezistená. Výsledky vyšetrení: *Echinococcus granulosus* IgG - ELISA: 142 pozitívny
Echinococcus granulosus IgG - ELISA: 337 pozitívny
Pacient liečený Zentel 14 dní ambulantne.

III.5.13 Tenióza – B 68

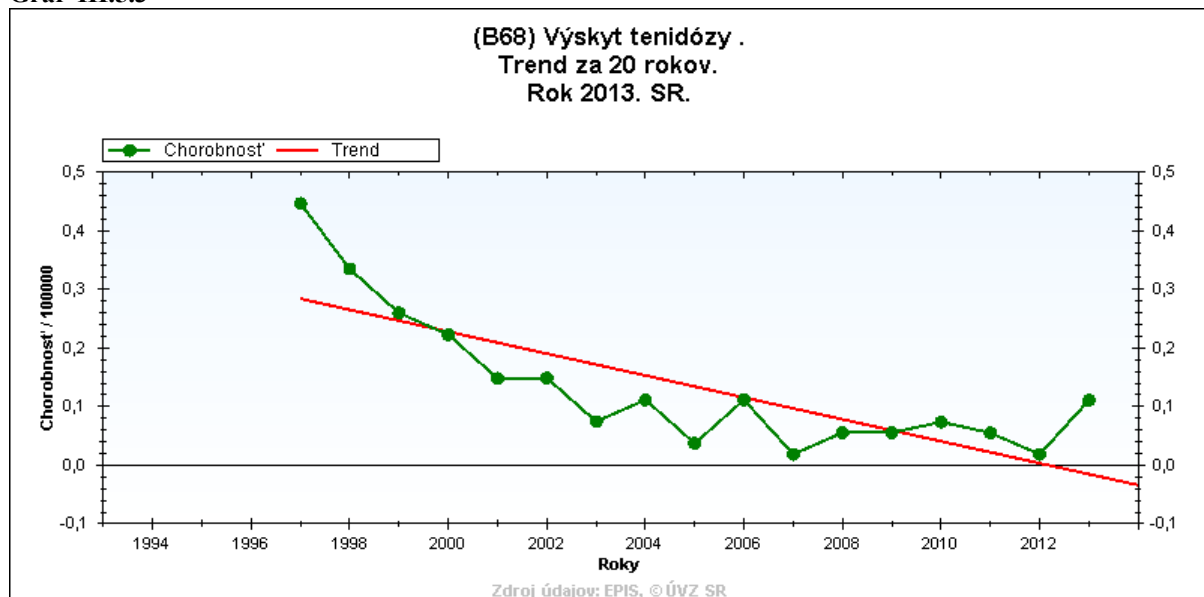
V priebehu roka 2013 bolo hlásených 6 ochorení (chor. 0,11/100 000), čo je o 4 ochorenia viac ako v roku 2012.

Ako *Tenióza vyvolaná Taenia saginata (B68.1)* boli hlásené 3 ochorenia a ako *Nešpecifikovaná tenióza (B68.9)* boli hlásené tiež 3 ochorenia.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Bratislavský - 1x, Trenčiansky – 1x, Prešovský – 1x a Košický - 3x. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 1-4=2, 20-24=1, 25-34=1, 35-44=1, 65+=1.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané 1x mäso – iné, 1x bravčové mäso, 1x zmiešaná strava, 1x hovädzie mäso a 1x bol faktor prenosu neznámy. Ochorenia boli hlásené v mesiacoch: február – 1, marec – 1, jún – 1, august – 2, november – 1.

Graf III.5.3

III.5.14 Filarióza – B 74

V priebehu roka 2013 neboli hlásené ochorenia.

III.5.15 Trichinelóza – B 75

V roku 2013 bolo hlásených 5 ochorení (chor. 0,09/100 000), čo je rovnako ako v minulom roku.

Z okresu Trnava boli hlásené dve ochorenia. V prvom prípade išlo o 60 ročnú ženu. V druhom prípade išlo o 21 ročného muža. EA: jedol klobásy, divinu - starý otec poľovník. V oboch prípadoch sa jednalo o kĺbnu formu s prechodom do chronicity a zo séra (ELISA IgG) bola u oboch dokázaná *Trichinella* iná nešpecifikovaná.

Z okresu Prievidza bolo hlásené jedno ochorenie u 31 ročného muža. Išlo o črevnú formu.

Z okresu Hlohovec bolo hlásené jedno ochorenie u 19 ročnej ženy. V klinickom obraze bolesti kĺbov asi pol roka. Kĺbna forma s prechodom do chronicity. V oboch prípadoch vyšetrením krvi (ELISA IgG) - *Trichinella* iná nešpecifikovaná.

Z okresu Bratislava III bolo hlásené jedno ochorenie u 17 ročného muža. V klinickom obraze mal hnačky- črevná forma. Vyšetrením krvi (ELISA IgG) – *Trichinella spiralis*.

Epidémie Trichinelóz hlásené neboli.

III.5.16 Toxokaróza – B 83

V roku 2013 bolo hlásených 38 ochorení (chor.0,70/100 000), čo je o 24% ochorení menej ako minulý rok.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s výnimkou Bratislavského a Košického kraja, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji – 26 ochorení (chor. 3,78).

Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0 ročných detí a 15-19 ročných s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u 1-4 ročných – 2,97 a 5-9 ročných detí – 2,61.

Klinické formy ochorenia: uzlinová – 13x, črevná – 12x, bezpríznaková – 5x, po 2 prípady respiračná a mimočrevná a po jednom prípade hepatálna, febrilná, kožná, očná. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 21x bol neznámy mechanizmus prenosu, 9x ingescia, 6x kontakt s domácim zvierat'om, 1x priamy kontakt.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s výnimkou mesiacov september a december s maximom ochorení v januári – 9 prípadov.

III.5.17 Infekcie Chlamýdia psittaci – A 70

V roku 2013 bolo hlásené jedno ochorenie (chor.0,02/100 000), pričom minulý rok ochorenia hlásené neboli. Išlo o 56 ročného muža z okresu Vranov nad Topľou. Pacient bol liečený pre vysoký TK, pre bolesti svalov, kĺbov, unavenosť, bolesti hlavy, nechutenstvo a červené škvrny -podliatiny na koži, robené komplexné vyšetrenie, pri ktorom boli zistené zvýšené HT. EA: doma chová papagájov, RVaPS bola požiadaná o spoluprácu. Komplement fixačnou reakciou bola v sére dokázaná Chlamydia psittaci.

III.5.18 Schistosomóza – Bilharzióza – B 65

V roku 2013 bolo hlásené jedno importované ochorenie (chor.0,02/100 000), pričom minulý rok ochorenia hlásené neboli. Išlo o 27 ročnú lekárku z okresu Košice I. Pracuje ako lekárka v Afrike od 25. februára 2012 - asi polrok žije v Rwande - cez týždeň na klinike, cez víkend na poloostrove, okolo je jazero, údajne je tam bilharzióza, denne sa tam kúpe, poštipaná kliešťom opakovane. V apríli 2013 vykašľovala zelené spútum, bez febrilit, neužívala ATB, mala suchý aj produktívny kašeľ. Vo februári 2013 - mala horúčky NS s výstupom večer 39,6°C, cez deň bez teplôt. Mala bolesti hlavy, myalgie. Desať dní užívala Amoxicilín, po ktorom problémy ustúpili. Testom ELISA IgG bola zo séra potvrdená *Schistosoma mansoni*.

III.5.19 Besnota – Rabies, Lyssa – A 82

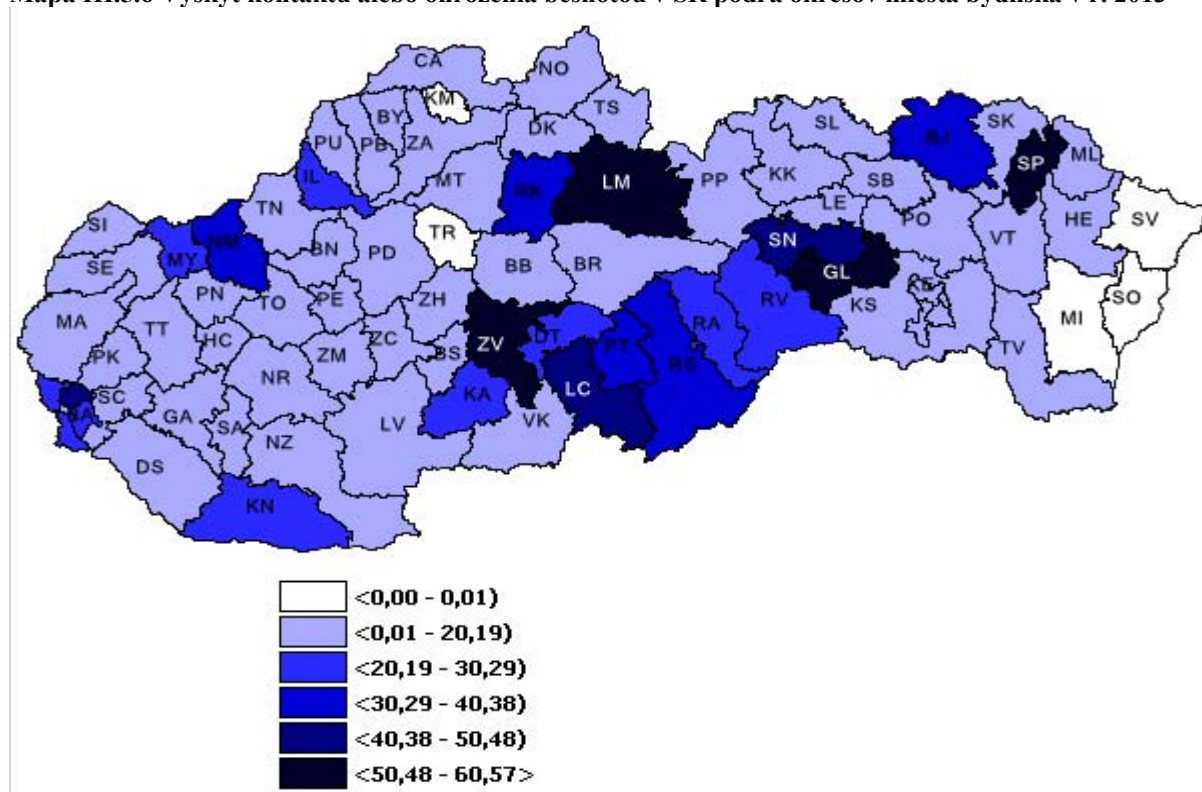
Ochorenie na besnotu u ľudí sme nezaznamenali.

III.5.20 Kontakt alebo ohrozenie besnotou – Z 20.3

V roku 2013 bolo hlásených 888 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om besným alebo podozrivým z besnoty (chor. 16,41/100 000), čo je oproti predchádzajúcemu roku pokles o 7,8 % ohrození a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 6 %.

Ohrozenia besnotou boli hlásené zo všetkých krajov SR s maximom v Banskobystrickom kraji – 152 prípadov (chor. 23,08), čo predstavuje 17,1% podiel zo všetkých prípadov hlásených v SR.

Mapa III.5.6 Výskyt kontaktu alebo ohrozenia besnotou v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2013

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Prípady ohrozenia besnotou sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s maximom výskytu u 5-9 ročných detí – 110 prípadov (chor. 40,94) a 10-14 ročných detí – 94 prípadov (chor. 34,80).

Profylaxia proti besnote bola vykonaná u 195 osôb, t.j. 22% ohrozených, z toho bolo úplne očkovaných 179 osôb a čiastočne vzhľadom na vek bolo očkovaných 16 osôb. Rozdelenie podľa druhu zvierat'a, ktoré spôsobilo poranenie, rozdelenie podľa lokalizácie poranenia a rozdelenie podľa spôsobu vakcinácie uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tab. III.5.1 Prehľad o druhoch a počte zvierat, počte besných zvierat a počte vakcinovaných osôb

P.č.	Druh zvierat'a	zvieratá	kompletná vakcinácia	nekompletná vakcinácia	neočkovaní
1.	Pes	648	123	11	514
2.	Mačka	157	37	1	119
3.	Potkan	33	11	2	20
4.	Líška	7	1	0	6
5.	Iné divoko žijúce zvieratá	12	0	0	12
6.	Netopier	5	0	1	4
7.	Myš	6	3	0	3
8.	Kuna	3	0	1	2
9.	Iné domáce zvieratá	2	0	0	2
10.	Medveď	1	0	0	1
11.	Jazvec	1	0	0	1
12.	Jeleň	1	0	0	1
13.	Veverica	2	0	0	2

14.	Kaňa	1	0	0	1
15.	Neznámy	8	3	0	5
16.	Ovca	1	1	0	0
	SPOLU	888	179	16	693

Tab. III.5.2 Lokalizácia poranení zvierat'om

p.č.	lokalizácia	SPOLU	
		abs.	%
1	Ruka	334	37,6
2	Noha	135	15,2
3	Predkolenie	165	18,6
4	Stehno	68	7,6
5	Predlaktie	86	9,7
6	Hlava - tvár	36	4,1
7	Rameno	15	1,2
8	Viacnásob. poranenie	18	2,0
9	Trup	15	1,2
10	Brucho	9	1,0
11	Hlava - vlasatá časť	4	0,5
12	Krk	1	0,1
13	Neznámy	2	0,2
	S P O L U	888	100

Tab. III.5.3 Spôsob vakcinácie

Len vakcína	570
Vakcína+sérum	75
Len sérum	0
Neudaná/nezistená vakcína/sérum	243
SPOLU	888

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 815x pohryzenie, 54x poškriabanie, 15x kontakt, 2x neznámy mechanizmus prenosu. K poraneniam došlo v priebehu celého roka s maximom v mesiaci jún – 117 prípadov.

Hlásených bolo 9 importovaných ohrození nákazou z Maďarska, Gibraltáru, Grécka, Thajska, Turecka, Talianska, Južnej Afriky po jednom prípade a z Chorvátska 2 prípady.

Po šiestich rokoch bez prípadu besnoty u zvierat zaznamenala veterinárna a potravinová služba v roku 2013 v okrese Bardejov 2 potvrdené prípady (pes) - (11 kompletne očkovaných osôb).

III.6 Nákazy kože a slizníc

III.6.1 Tetanus - A35

V priebehu roka 2013 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie proti tetanu je na veľmi dobrej úrovni a pohybuje sa od 96,2 do 98,5%.

III.6.2 Plynová flegmóna – A 48.0

V roku 2013 boli zaznamenané 2 prípady ochorenia (chor.0,04/100000) čo je o jeden prípad menej ako v minulom roku. V prvom prípade išlo o úmrtie na inú príčinu u 67 ročnej ženy z okresu Galanta. Pacientka - diabetička - bola prijatá pre ulceráciu predkolenia a gangrénu päty, pri prijímaní boli prítomné zvýšené zápalové parametre, bronchopneumónia, dyspnoe. Amputatio in femore, sekundárne hojenie rany, zo steru z rany bol izolovaný *Clostridium perfringens* - citlivý na väčšinu ATB. Ochorenie malo nozokomiálny charakter na chirurgickom oddelení. Dochádzalo k zhoršeniu stavu, multiorgánovému zlyhaniu a exitu. Príčina úmrtia : závažná základná diagnóza.

V druhom prípade sa jednalo o 84 ročného muža z okresu Liptovský Mikuláš. Jednalo sa o endogénnu infekciu. Pacient prijatý (22.4.2013) na chir. odd. s diabetickou gangrénou PDK, 23.4.2013 amputácia PDK v stehne. Amputácia LDK v stehne pred 5 rokmi. Ochorenie malo nozokomiálny charakter na chirurgickom oddelení. Na druhý deň hospitalizácie 24.4.2013 objavenie septických príznakov, známky anaeróbnej infekcie a zo steru z rany vykultivované *Clostridium perfringens*.

III.6.3 Svrab – B86

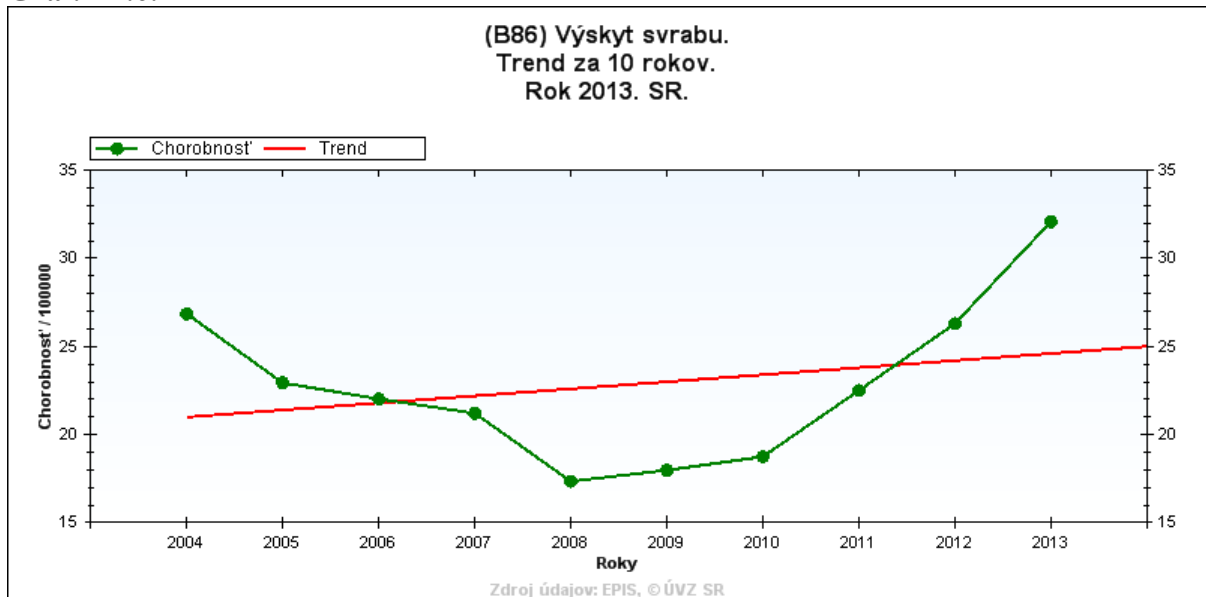
V roku 2013 bolo hlásených celkom 1704 prípadov ochorení (chor.31,49/100000), čo je o 18,6% viac ako v roku 2012 a o 53% viac ako je priemer za ostatných 5 rokov (**Graf. III.6.1**). Ochorelo 757 mužov 947 žien. Z hľadiska sezonality sa ochorenia vyskytovali najmä v chladnejších mesiacoch roka s maximom v novembri, kedy sa zaznamenalo 245 prípadov, minimum v júli – 59 prípadov (**Graf. III.6.2**).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Prešovskom (67,66) a v kraji Banskobystrickom (48,29). Najnižší výskyt bol zaznamenaný v kraji Bratislavskom (3,43) a kraji Žilinskom (9,85).

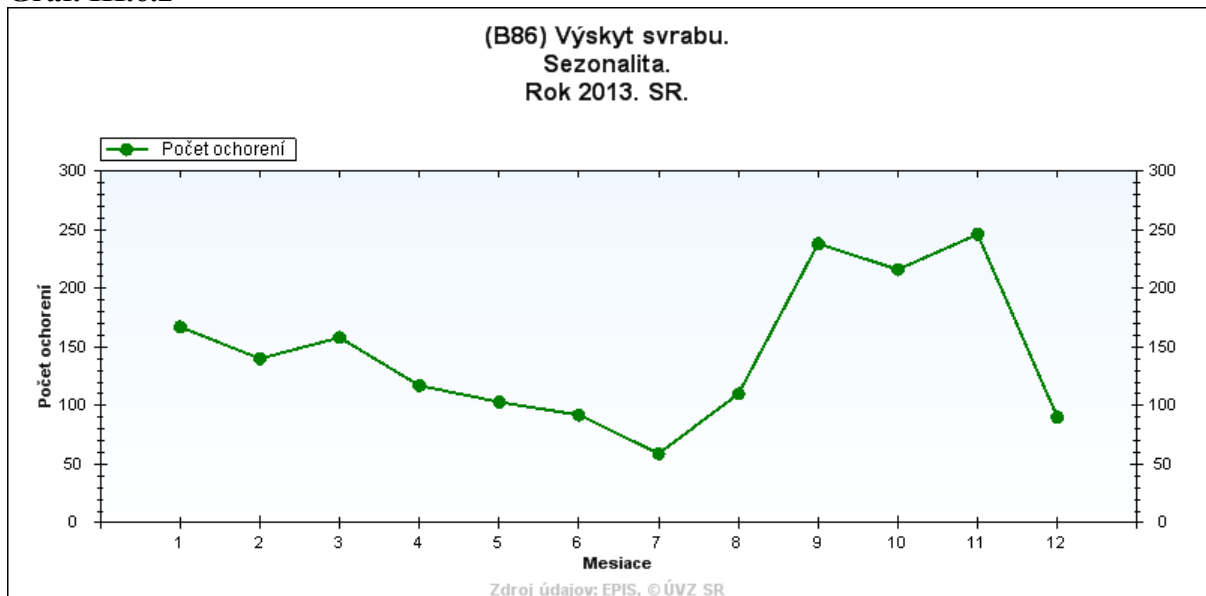
Z hľadiska veku boli tiež zistené rozdiely vo výskyte, ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách.. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná u 5-9 ročných (109,80), 10-14 ročných (108,46) a 0-ročných (64,48) (**Graf. III.6.3**).

Výskyt ochorení mal charakter sporadických prípadov ale aj epidémií, ktorých bolo zaznamenaných celkom 40. V epidémiách sa vyskytlo 2 – 52 prípadov. Ochorenia sa vyskytli aj v ZZ a to na oddelení internom - 14 prípadov, na neurologickom - 3 prípady a v psychiatrickej nemocnici - 7 prípadov.

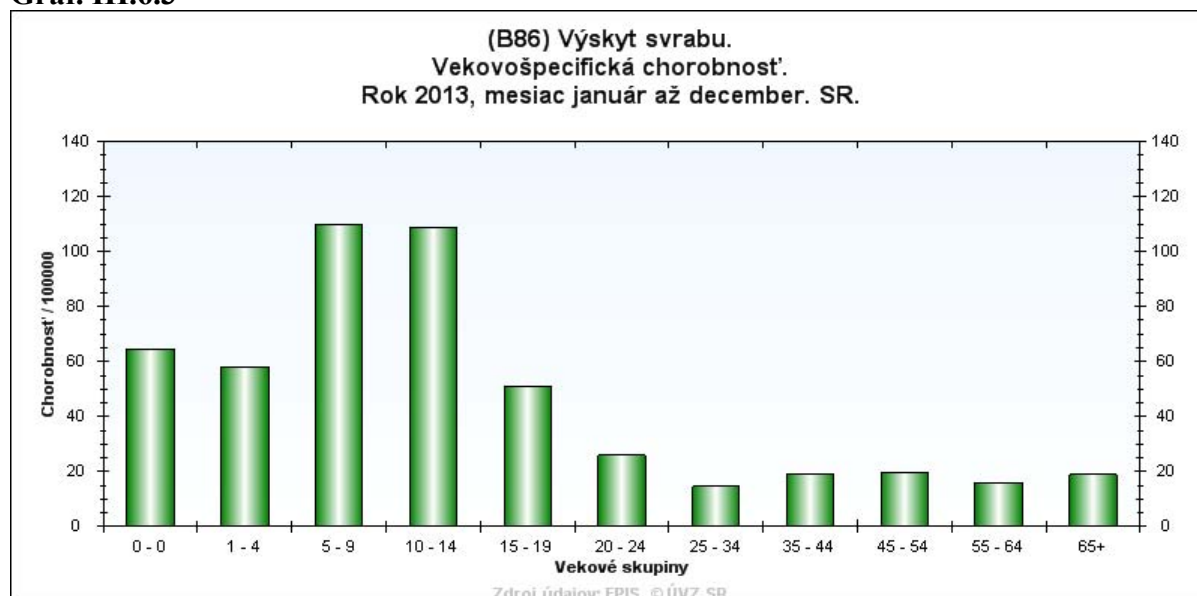
Graf. III.6.1

Graf. III.6.2

Graf. III.6.3

III.7 Iné infekcie – nezaradené

III.7.1 Streptokokové septikémie – A 40

V roku 2013 bolo spolu hlásených 135 ochorení (chor. 2,49/100 000). Je to o 56,97 % viac ako v predchádzajúcom roku (86 ochorení). Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom (10,28).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.=5, 1-4=7, 5-9= 3, 20-24=1, 25-34=6, 35-44=7, 45-54=18, 55-64=22, 65+=66.

Vekovo špecifická chorobnosť je najvyššia vo vekovej skupine 65+ ročných (9,29). Ochorelo 77 mužov a 58 žien. Najviac ochorení sa vyskytlo v októbri.

Rozdelenie podľa etiológie:

A 40.0 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. A</i>	4x
A 40.1 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. B</i>	6x
A 40.2 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. D</i>	67x
A 40.3 Septikémia vyvolaná <i>Streptococcus pneumoniae</i>	40x popis v III.7.7.
A 40.8 Iná streptokoková septikémia	18x

Dg. A 40 sa vyskytla ako nozokomiálna nákaza celkom 77 x (36 x v r.2012) na klinikách a oddeleniach:

KAIM, OAIM	22x
Interna	14x
Chirurgia	9x
Pediatrica	4x
Hematológia	3x
Gastroenterológia	2x
Kardiológia	2x
Gynekológia	2x
Dialýza	2x
Popáleniny	1x
Doliečovacie	1x

Geriatría	1x
Infektológia	1x

Zaznamenaných bolo 5 úmrtí na streptokokové septikémie z terénu, čo je rovnaký počet ako v roku 2012. 2x bolo nahlásené úmrtie z Bratislavy, 1x z Fiľakova, 1x z Dubnice nad Váhom a 1x z Trnavy. Na etiológii úmrtí sa podieľali: *Streptococcus pneumoniae*-5x.

Úmrtia na septikémie nozokomiálneho pôvodu sú popisované v stati nozokomiálne nákazy.

III.7.2 Iné septikémie – A 41

V roku 2013 bolo spolu hlásených 1422 ochorení (chor. 26,28 /100 000), čo je o 35,42 % viac ako v roku 2012 (1050 prípadov ochorenia). Ochorenia boli hlásené z každého kraja, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom (76,22) a Nitrianskom (32,54).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.= 80, 1-4 = 28, 5-9 = 13, 10-14 = 6, 15-19= 15, 20-24 = 31, 25-34 = 53, 35-44 = 70, 45-54 = 153, 55-64 = 296, 65+ = 677.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola hlásená u 0- ročných detí (143,30).

Najviac ochorení sa vyskytlo v júli. Ochorelo 829 mužov a 593 žien.

Na etiológii ochorení sa podieľali:

A 41.0 Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	229x
A 41.1 Septikémia vyvolaná inými špecif. stafylokokmi	280x
A.41.2 Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	4x
A 41.3 Septikémia vyvolaná <i>Haemophilus influenzae</i>	1x
A 41.4 Septikémia vyvolaná anaeróbmí	4x
A 41.5 Septikémia vyvolaná Gram negat. mikroorganizmami	799x
A 41.8 Iné špecifikované septikémie	58x
A 41.9 Septikémia vyvolaná nešpecifikovanými mikroorganizmami	47x

Ako nozokomiálna nákaza bolo vykázaných 1176 ochorení na septikémiu, čo je nárast o 53,92 % oproti roku 2012 (764 ochorení). Ochorenia sa vyskytli na klinikách a oddeleniach:

OAIM, KAIM	271x
Chirurgia	123x
Interna	201x
Hematológia	82x
Kardiológia	38x
Geriatría	36x
Pediatría	26x
Dialýza	21x
Gastroenterológia	15x
Doliečovacie	12x
Infektológia	12x
Gynekológia	9x
Popáleniny	4x
Doliečovacie	3x
JIS	1x

Najčastejšími príčinami nozokomiálnych sepsí boli tieto rizikové faktory: vysoký vek, imobilita pacienta, ťažké chronické ochorenie – diabetes mellitus, urologické ochorenia, imunodeficientné stavy, nádorové ochorenia, ICHS, invazívne zákroky ako zavedenie permanentného katétra, venózneho katétra, kanýl, umelá pľúcna ventilácia.

Úmrtím skončilo 25 septikémií, čo je o 43,20 % menej ako v roku 2012, čo je veľmi potešiteľné. Úmrtia na septikémiu ako nozokomiálnu nákazu sú popísané v stati o nozokomiálnych nákazách.

Exity boli zaznamenané v okresoch:

Nitra – 10, Prievidza – 5, Banská Bystrica – 3, Myjava – 2, Nové M.n.V.- 1, Trenčín – 1, Svidník – 1, Skalica – 1, Trebišov – 1.

Na etiológii úmrtí sa podieľali: *Staphylococcus aureus* – 7x, *Klebsiella sp.* – 5x, *Proteus sp.* 2x, *iné špecif. stafylokoky* – 2x, *E.coli*- 1x, *Pseudomonas sp.* –1x, *Enterobacter* – 1x, *Acinetobacter* – 1x, *mikoorganizmy iné špecif.* – 2x, *nešpecifikované.* – 3x.

III.7.3 Bakteriálna septikémia novorodenca – P 36

Hlásených bolo spolu 49 ochorení (chor. 0,91/100000), oproti predchádzajúcemu roku (32 ochorení) je to nárast o 53,12 %. Ochorenia boli hlásené z krajov Žilinského – 31, Bratislavského – 10, Trenčianskeho – 3, Prešovského – 3, Trnavského – 1.

Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Žilinskom kraji (4,47). Ochorelo 26 chlapcov a 23 dievčat.

44 ochorení sa vyskytlo na klinikách a oddeleniach:

Neonatológie	43x
OAIM, KAIM	1x

Ako etiologické agens sa uplatnili *Streptococcus sk.B* – 6x, *Staphylococcus aureus* – 4x, *iné špecifikované stafylokoky* – 10x, *E.coli* – 3x, *Iné mikoorganizmy* 15x, *nešpecifikované* 11x.

Úmrtie na túto diagnózu nebolo zaznamenané.

III.7.4 Kandidová septikémia – B 37.7

Hlásených bolo spolu 22 ochorení (chor. 0,41/100 000), čo je 1 ochorenie menej oproti predchádzajúcemu roku. Ochorenia boli hlásené z krajov Žilinského - 7, Bratislavského – 6, Košického – 4, Nitrianskeho – 3, Prešovského – 1 a Trenčianskeho - 1.

Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Žilinskom kraji (1,01). Ochorelo 15 žien a 7 mužov.

Rozdelenie podľa veku: 0 roč. = 2, 1-4 = 1, 5- 9 = 3, 15-19 = 1, 35-44 = 3, 45-54 = 2, 55-64 = 2, 65+ = 8.

19 ochorení boli nozokomiálneho pôvodu, vyskytli sa na klinikách a oddeleniach: OAIM, KAIM – 7x, interny – 3x, pediatrie – 2x, onkológie - 2x, dialýzy – 1x, chirurgie – 1x, neurochirurgie – 1x, neonatológie – 1x, pneumológie a ftizeológie – 1x.

Ako etiologické agens bola zistená najčastejšie *Candida albicans* – 13x, *Candida tropicalis* - 3x, *Candida lipolytica* 1x, *Candida parapsilosis* 1x, *Candida glabrata* 1x, *iné kandidy* – 3x.

2 úmrtia na túto diagnózu z okresov Nitra a Tvrdošín sú popísané v kapitole nozokomiálne nákazy.

III.7.5 Puerperálna septikémia – O 85

V roku 2013 nebolo nahlásené žiadne ochorenie.

III.7.6 Závažné ochorenia spôsobené invazívnym kmeňom *Haemophilus influenzae* a pneumokokmi

7.6.1 Heamofolové invázne ochorenia

Meningitídy – G 00.0

Zaznamenali sme v priebehu roku 3 prípady ochorenia chor. 0,06/100 000. Ochorenia boli hlásené z krajov – Bratislavského 1x a Košického 2x.

1. prípad: Okres Spišská Nová Ves -0 ročné dieťa po operácii VCC prijaté dňa 19.11.2013 na DO pre poruchu vedomia a vracanie. Pri prijíme dieťa spavé, reaguje len na bolestivé podnety. Vo vstupných laboratórnych vyš. vysoká elevácia zápalových markerov, realizovaná lumbálna punkcia. Likvor silne skalený, mikroskopicky prítomné veľké množstvo leukocytov, biochemicky: pre veľkú hustotu nie je možné vyšetriť, pandy +++, kultivačne: *Haemophilus influenzae* typ B, 20.11.2013 dieťa preložené na KPAIM do KE, th: Abricef, Dexona, infúzie, očkovanie: 1 dávka 6.11.2013 Infanrix Hexa, šarža: A21LB841A, ochorel 12.11.2013.

2.prípad: Okr. Rožňava -77-ročná polymorbídna pacientka pre náhle vzniknutú dezorientáciu a febrilitu 38,8°C hospit. na JIS neurologického odd. RV. Prítomné známky meningeálneho dráždenia, laboratórne prítomné vysoké zápalové parametre. Realizovaná LP. Likvor makroskopicky zakalený, laborat. prítomná výrazná proteínorhachia, proteínocytolog. disociácia, záplava neutrofilov, kultivačne – *Haemophilus influenzae*, neočkovaná pre vek. Preklad na infekčnú kliniku KE.

3.prípad: Bratislava –Ružinov - ochorel 4roč. chlapec. Od obvodného lekára prenesený s RZP a hospitalizovaný na KIGM. PP: otitída, febrilita, opakované zvracanie, susp. meningitída, dehydratácia, meningeálne príznaky. Liquor kultivačne – *Haemophilus influenzae*, očkovanie nezistené.

Úmrtie nebolo hlásené.

Septikémie – A 41.3

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,02/100 000. Vyskytlo sa u 69 ročnej ženy z Michalían –Košický kraj. Úmrtie nebolo hlásené.

Pneumónie – J 14

Zaznamenané bolo 1 ochorenie, chor 0,02/100 000. Ochorel 4 ročný chlapec z Trnavského kraja, ktorý bol riadne očkovaný 3 roky pred ochorením Infanrix Hexa. Kultivačne haemophilus bližšie nešpecifikovaný.

Úmrtie nebolo hlásené.

Pneumokokové invázne ochorenia:

V tejto skupine nákaz bolo hlásených celkom 82 prípadov ochorení, z ktorých 17 končilo úmrtím. Smrtnosť dosiahla hodnotu 20,7%, najvyššia proporcia úmrtí bola zaznamenaná v skupine meningitíd, kde dosiahla hodnotu 38%.

Pneumokokové meningitídy – G 00.1

V roku 2013 bolo hlásených 29 ochorení na meningitídy spôsobené Streptococcus pneumónie, chor. 0,54/10 000. Ochorenia boli hlásené z krajov – Bratislavského 1x, Trnavského 4x, Trenčianskeho 3x, Žilinského 6x, Banskobystrického 5x a Košického 5x

Ochorenia spôsobili tieto séroskupiny 11A – 1x, 15B-1x, 3-5x, 1-1x, 7F-3x, 22F-1x, 8-1x, 19F-1x, 23A-1x, 18A-1x, 4-2x, 15A- 1x, 24F-1x, 6B-3x, nešpecifikovaný -6x

NN nebola hlásená.

V 11 prípadoch skončilo ochorenie úmrtím. Smrtnosť ochorení 38%.

Úmrtia:

1.případ: okres Partizánske – ochorel 83 ročný muž príznakmi - bolesti hlavy, somnolentný, sťažovaný kontakt, porucha reči, TT 38,7st.C. Hospitalizovaný na internom oddelení NsP Partizánske, s dg. synkopa a kolaps, pacient prestal počuť - neurol. vyšetrenie - Z: anacutis akutna, s denzným obsahom stredoušia. V priebehu hospitalizácie dochádza k postupnému zhoršeniu stavu, zástave dýchania, realizovaná KPR – neúspešná, konštatovaný exitus letalis, CRP - 346,0 mg/l

Pacient bol pitvaný - príčina smrti - streptokokový hnisavý zápal mozgových plien.

Materiál odobratý post mortem, mozog biopticky, kultivačné vyšetrenie Streptococcus pneumoniae, sérotyp 11A. Pacient bol proti pneumokokom očkovaný Pneumo 23 11.10.2010.

2.případ - ochorenie s pozit. očkovcou anamnézou) okres Dunajská Streda - trojročné dievčatko s príznakmi- vysoké teploty, bolesti hlavy, somnolencia, triaška dolných končatín, bezvedomie hospitalizované na KIAGM v Bratislave. Ochorenie končiace exitom laboratórne liquor mikroskopicky pozitívny Streptococcus pneumoniae sérotyp 3. Dieťa proti pneumokokom očkované - Prevenar 13 -15.8.2010. Kmeň bol obsiahnutý vo vakcíne.

3.případ: okres Brezno – ochorel 37 ročný muž. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, hospitalizovaný bol na OAIM Brezno s tri dni trvajúcimi príznakmi VAS, privezený RZP s posádkou komunikoval, pri prijatí v bezvedomí bez meningeálnych príznakov, reagujuci len na silné algické podnety, v priebehu 24 hod. exitoval. Kultivačne z liquoru Streptococcus pneumoniae – sérotyp 1. pacient preventívne neočkovaný.

4. prípad: okres Galanta – ochorel 82 ročný muž, pacient (liečený hypertonik s multifaktoriálnym vertigom) hospitalizovaný na neurologickom odd. v Galante pre 1 deň trvajúcu poruchu chôdze, točenia hlavy, bolesti v LS, bez porúch sfinkterov, afebrilný. Pri prijíme pri vedomí, orientovaný, bez meningeálnych príznakov. V priebehu 24 hod. dochádza k progresii stavu, rozvoj organického delíria, vzostupu teplôt dochádza k vzostupu zápalových parametrov. Realizovaná LP s výraznou CB, preklad na OAIM za účelom riadenej ventilácie

a intenzívnej liečby. Dochádza k zhoršeniu stavu a následnému exitu. Laboratórne vyšetrenie likvoru *Streptococcus pneumoniae* sérotyp **23A**. Pacient nie je očkovaný proti pneumokokom.

5. prípad: okres Dolný Kubín – ochorel 52 ročný muž príznakmi - slabosť, únava, myalgie, bolesti ucha, vyšetrený na ORL dg. otitis media, prehlbuje sa celková slabosť, bolesti celého tela, TT 39°C, suchý dráždivý kašeľ a bolesti hrdla, hospitalizovaný na internom oddelení NsP Dolný Kubín. Pri prijíme šija voľná. CRP 84,78,. druhý deň hospitalizácie dochádza k zhoršeniu stavu, poruche vedomia, hemiparéze. Pacient je preložený na OAIM. Vyšetrenie likvoru aj hemokultúry - *Streptococcus pneumoniae* bližšie nešpecifikovaný. Pacient sa liečil na arteriálnu hypertenziu. Proti pneumokokom neočkovaný.

6. prípad: okres Rožňava – ochorela 41 ročná žena príznakmi - bolesti hlavy trvajúce 5 dní preto pila alkohol, ľahla si spať, nevedeli ju prebudiť, preto privolaná RZP, pacientka privezená na hospitalizáciu. Pri prijatí psychomotorický nekľud, meningeálna, febrilná. V priebehu hospitalizácie dochádza k zhoršeniu vedomia, ako aj kardiorespiračnému zlyhávaniu, komatózna. Pacientka zaintubovaná, resuscitovaná a preložená na OAIM, napojená na UPV. Vzhľadom na obraz septického šoku nasadená antedematózna liečba. Napriek komplexnej intenzívnej terapii exitus letalis. Kultivácia z likvoru – *Streptococcus pneumoniae* – **sérotyp 3**. Očkovaná proti pneumokokom nebola.

7. prípad: okres Trenčín – ochorela 83 ročná žena príznakmi, motorický nekľud, kognitívno-komunikačný deficit, mening. príznaky negatívne, prijatá na interné oddelenie v bezvedomí, s teplotou 39 st. C. Mala vysoké zápalové parametre. Pre pozitívne meningeálne príznaky vykonaná LP, likvor zakalený, nažltlý. Latexová aglutinácia likvoru: *Streptococcus pneumoniae* séro skupina **18 A**. Pacientka exitovala. Proti pneumokokom neočkovaná.

8. prípad: okres Námestovo – ochorel 81 ročný pacient privezený RZP pre febrílie, kvantitatívnu poruchu vedomia, katarálnou otitídou vpravo, v náleze prítomná somnolencia - sopor, pozitívne horné meningeálne príznaky. Realizovaná lumbálna punkcia, výsledok: kultivácie *Streptococcus pneumoniae* – nešpecifikovaný. V anamnéze má ICHS s paroxyzmálnou FiP v antikoagulačnej terapii, DM. Pacient exitoval na septický šok. Očkovaný proti pneumokokom nebol.

9. prípad: okres Bratislava IV – ochorela 68 ročná žena mala kašeľ spavosť, teploty, postupne poruchy vedomia až sopor. Pri prijatí meningeálne príznaky. Stav progreduje, septický priebeh s multiorgánovým zlyhaním. Z likvoru kultivačne potvrdený *Streptococcus pneumoniae* sérotyp **4**. Proti pneumokokom pacientka očkovaná nebola.

10. prípad: okres Poltár – ochorela 40 ročná žena príznakmi TT 39°C, zvracanie, bolesti hlavy, znížená hybnosť na ľ. končatinách, porucha vedomia. Pacientka exitovala. Kultivačne z likvoru *Streptococcus pneumoniae* sérotyp **7F**. Proti pneumokokom neočkovaná.

11. prípad: okres Trnava - ochorel 46 ročný muž príznaky, febrility, porucha vedomia, quadraparéza. Z likvoru dokázaný kultivačne *Streptococcus pneumoniae* sérotyp **7F**. Neočkovaný proti pneumokokom.

Závažné poškodenie zdravia: 17.6.2013 došlo k ochoreniu na pneumokokový zápal mozgových blán u 0 ročného chlapca z okresu Pezinok. Pri prijatí šokový stav, výrazné dyspnoe, cyanotické pery, na koži modrofialové škvrny, bez petéchií a sufúzií, respiračná insuficiencia, značná dehydratácia. U pacienta sa objavili meningiálne príznaky. Hospitalizovaný bol na odd. urgentnej medicíny. Dokázaný bol z likvoru *Streptococcus pneumoniae* sérotyp **19F**.

Matka odmietla očkovanie. Domov bolo dieťa prepustené 10.12.2013 s trvalými následkami..

Okrem popísaného úmrtia bol zaznamenaný ešte 1 prípad s pozit. očkovacou anamnézou a to u 2 roč. dieťaťa, očkovaného Prevenar 13, avšak v etiológii potvrdený sérotyp **24**. ktorý nie je obsiahnutý vo vakcíne.

Pneumokoková sepsa – A 40.3

V roku 2013 bolo zaznamenaných spolu 40 ochorení, (chor. 0,74/100 000). Oproti roku 2012 (25 ochorení) je to vzostup o 60,0 %. Ochorenia boli hlásené z krajov: Bratislavského-11x, Banskobystrického-9x, Prešovského-8x, Košického-5x, Trenčianskeho-3x, Trnavského-2x a Žilinského-2x, najvyššia chorobnosť bola v Bratislavskom kraji (1,80). Ochorelo 26 mužov a 14 žien, vo vekových skupinách 0r=4x, 1-4r=2x, 5-9r=1x, 25-34r=3x, 35-44r=2x, 45-54r=3x, 55-64r=9x, 65+=16x.

Ochorenia sa vyskytli počas celého roka s maximom vo februári.

Na etiologii sa podieľali sérotypy:

sérotyp 6 C	Neočkované
sérotyp 22 F	Neočkované
sérotyp 19 A	Neočkované
sérotyp 15 C	SYNFLORIX (227 dní po podaní) , etiol.kmeň nie je vo vakcíne
sérotyp 3	Neočkované
sérotyp 35 C	Neočkované
Streptococcus pneumoniae nešpec.	Neočkované
sérotyp 19 A	neočkované (úmrtie 65 r. muž - Trnava)
Nešpecifikované	PREVENAR 13 (úmrtie 8 r. dieťa ochorelo 2 roky a 356 dní po podaní)
sérotyp 33 B	SYNFLORIX (37dní po podaní)
sérotyp 23 F	neočkované
sérotyp 14	SYNFLORIX (4 mes.dieťa očkovanie neúplné, 4 dni po podaní)
nešpecifikované	Neočkované
sérotyp 3	Neočkované
sérotyp 11 A	Neočkované
sérotyp 19 A	Neočkované
sérotyp 7 F	Neočkované
sérotyp 35 F	očkovanie nezistené (úmrtie 59 r. muž P. Biskupice)
sérotyp 6 C	Neočkované
nešpecifikované	Neočkované
sérotyp 1	očkovanie nezistené
nešpecifikované	Neočkované
sérotyp 3	Neočkované
nešpecifikované	Neočkované
nešpecifikované	Neočkované
sérotyp 20	Neočkované
sérotyp 9 N	neočkované (úmrtie 66 r. žena BA - Ružinov)
sérotyp 28 F	Neočkované
sérotyp 15 F	Neočkované
sérotyp 3	Neočkované
nešpecifikované	Neočkované
nešpecifikované	neočkované (0r. dieťa)
sérotyp 3	Neočkované
nešpecifikované	Neočkované
sérotyp 7 F	Neočkované
sérotyp 19 A	PREVENAR 7 (úmrtie 4r. dieťa ochorelo 3r. 283 dní po podaní - Fiľakovo
sérotyp 6 B	očkovanie nezistené
sérotyp 22 F	očkovanie nezistené

sérotyp 15 A	očkovanie nezistené
nešpecifikované	Neočkované

Zaznamenaných bolo 5 úmrtí na streptokokové septikémie z terénu, čo je rovnaký počet ako v roku 2012. Etiológia úmrtí: *Streptococcus pneumoniae-5x*.

2x bolo nahlásené úmrtie z Bratislavy, 1x u 59 ročného muža z Podunajských Biskupíc, etiologicky Str.pneumoniae sérotyp 35 F, 1x u 66 ročnej ženy z Ružinova, etiologicky Str. pneumoniae sérotyp 9N, 1x u 4 ročného dieťaťa z Fiľakova, očkovanie PREVENAR 7, etiologicky Str.pneumoniae sérotyp 19A, 1x u 8 ročného dieťaťa z Dubnice nad Váhom, očkovanie PREVENAR 13, etiologicky Str. pneumoniae, sérotyp nešpecifikovaný a 1x u 65 ročného muža z okresu Trnava, etiologicky Str. pneumoniae, sérotyp 19A..

Pneumónia a bronchopneumónia spôsobená *Streptococcus pneumoniae* – J 13

V r. 2013 bolo hlásených zo všetkých krajov 13 ochorení na pneumóniu spôsobenú Str. pneumónie, chor. 0,24/100 000.

Ochorenia boli hlásené zo 4 krajov a to – Bratislavského 5, Trnavského 1, Banskobystrického 3 a Prešovského 4.

Ako NN boli hlásené 2 ochorenia.

Úmrtie bolo zaznamenané 1x, išlo o 0 ročné dieťa z obe Lomnička z okres Stará Ľubovňa.

Ochorenia s pozit. očkovacou anamnézou:

1. pr. 4 roč. dieťa očkované 3 dávkami Prevenar 7, v etiológii sérotyp 19A, ktorý sa v tejto vakcíne nenachádza.
2. 2.pr. u 5 roč. dieťaťa očkovaného Prevenar 7, v etiológii kmeň 19A, ktorý sa vo vakcíne nenachádzal.
3. prípad u 0 roč. dieťaťa očkovaného 1 dávkou Synflorix, v etiológii sérotyp 15, ktorý sa v tejto vakcíne nenachádza. Jedná sa o hore popisované úmrtie.

III.8 Sexuálne prenosné ochorenia

III.8.1 Choroby vyvolané vírusom HIV – B20 – B24

V roku 2013 bolo v Slovenskej republike diagnostikovaných celkovo (u občanov SR i cudzincov) 83 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,53 prípadov na 100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2012 (50 prípadov, incidencia 0,93/100 000 obyvateľov) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,7 teda o 66,0%. V porovnaní s päťročným priemerom (46,6 prípadov) došlo k vzostupu s indexom 1,8.

Osemdesiattri novo diagnostikovaných prípadov HIV infekcie v roku 2013 predstavuje najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Od začiatku sledovania výskytu prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti v roku 1985 bol druhý najvyšší výskyt evidovaný v rokoch 2008 a 2009 (po 53 prípadov) a tretí najvyšší v roku 2012 (50 prípadov).

U občanov Slovenskej republiky bolo v roku 2013 vykázaných 80 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,48 prípadov na 100 000 obyvateľov SR.

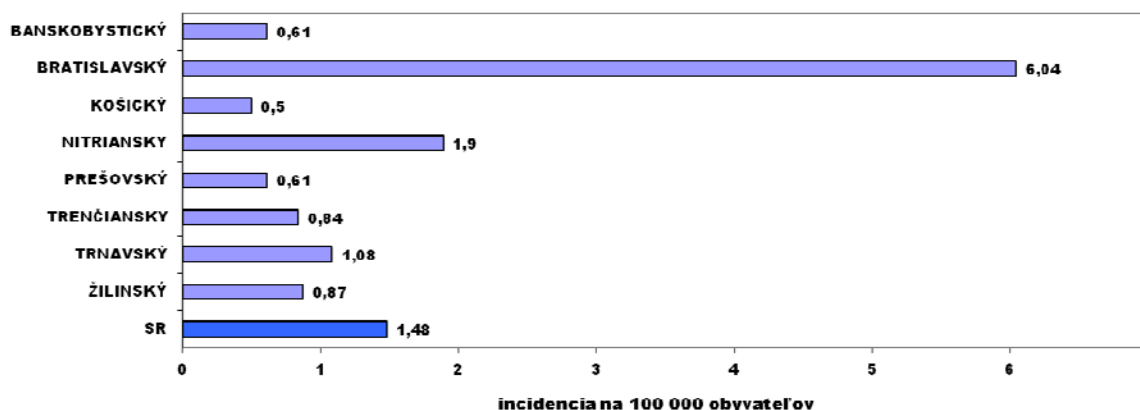
V porovnaní s rokom 2012 (43 prípadov, incidencia 0,85/100 000 obyvateľov SR) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,9, teda o 86,1%. Oproti priemeru rokov 2008-2012 (41,6 prípadov) bol zaznamenaný vzostup výskytu s indexom 1,9. Osemdesiat prípadov HIV infekcie u občanov SR v roku 2013 predstavuje najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Druhý najvyšší výskyt bol zistený v roku 2008 (49 prípadov), tretí najvyšší v roku 2011 (46 prípadov).

Prípady HIV infekcie u občanov SR, rozdelené podľa miesta trvalého bydliska, sa vyskytli vo všetkých krajoch. Z 80 prípadov bolo 37 zistených u obyvateľov Bratislavského kraja (incidencia 6,04 prípadov na 100 000 obyvateľov kraja), 7 prípadov u obyvateľov Trenčianskeho kraja (incidencia 1,18/100 000 obyvateľov kraja), 13 prípadov u obyvateľov Nitrianskeho kraja (incidencia 1,89/100 000 obyvateľov kraja), po 6 prípadov u obyvateľov Trnavského a Žilinského kraja (incidencia 1,08, resp. 0,87/100 000 obyvateľov kraja), po 5 prípadov u obyvateľov Trenčianskeho a Prešovského kraja (incidencia 0,84, resp. 0,61/100 000 obyvateľov kraja) a po 4 prípady u obyvateľov Banskobystrického a Košického kraja (incidencia 0,61, resp. 0,50/100 000 obyvateľov kraja).

Prípady HIV infekcie boli zaznamenané u obyvateľov 36 okresov Slovenskej republiky, z toho v okrese Bratislava V bolo registrovaných 10 prípadov, v okrese Bratislava III 8 prípadov, v okrese Bratislava II 7 prípadov, v okrese Nitra 5 prípadov, po 3 prípady v okresoch Bratislava I, Bratislava IV, Nové Zámky, Pezinok a Senec, po 2 prípady v okresoch Banská Bystrica, Levice, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Piešťany, Poprad, Senica, Šaľa a Žilina. V ostatných okresoch (Bánovce nad Bebravou, Bardejov, Detva, Galanta, Ilava, Košice I, Košice II, Košice IV, Levoča, Nové Mesto nad Váhom, Prešov, Prievidza, Spišská Nová Ves, Trenčín, Trnava, Zlaté Moravce, Žiar nad Hronom) sa vyskytlo po jednom prípade. Najvyššia incidencia bola zistená v okresoch Bratislava III (12,89 prípadov HIV infekcie na 100 000 obyvateľov okresu), Bratislava V (9,00/100 000), Bratislava I (7,72/100 000), Bratislava II (6,36/100 000), Pezinok (5,11/100 000), Senec (4,28/100 000) a Šaľa (3,77/100 000).

Graf III.8.1.1

Incidenca HIV infekcie v roku 2013
v krajoch a v SR

HIV infekcia bola zistená u 60 mužov vo veku 18, 19 (2x), 20 (2x), 21 (3x), 23 (3x), 24, 25 (4x), 26 (2x), 27 (4x), 28, 29 (3x), 30 (5x), 31 (2x), 32 (4x), 33 (2x), 35, 36 (3x), 37 (4x), 38 (3x), 39(5x), 40 (2x), 41 (2x), 42 (2x), 45 (2x), 49 a 50 (2x) a u 10 žien vo veku 19,

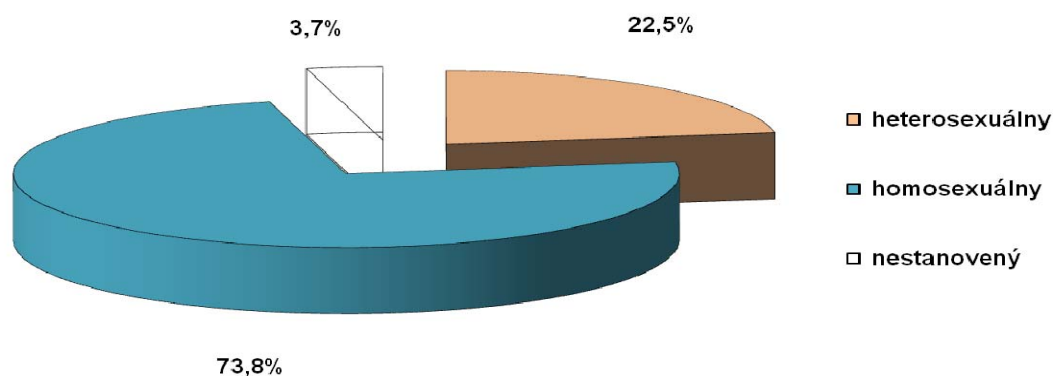
20 (2x), 25 (2x), 29 (3x) a 31 (2x) rokov. U štyroch anonymne vyšetrených mužov nie je zatiaľ známy ich vek.

Dôvodom na vyšetrenie HIV statusu boli v 42 prípadoch choroby alebo príznaky rôznych chorôb (z toho 6x to boli pohlavne prenosné choroby). Na žiadosť pacientov sa vykonalo celkovo 24 odberov krvi, z toho 9x anonymne. V ďalších prípadoch bolo vyšetrenie súčasťou predoperačnej lekárskej prehliadky (5x), vyšetrenia pri sexuálnom kontakte s HIV pozitívnou osobou (4x), skríningu pred zahájením liečby drogovej závislosti (2x), preventívnej prehliadky v gravidite (2x) a vstupnej prehliadky pred darovaním krvi (1x).

Spôsobom prenosu nákazy bol 59x homosexuálny styk, 18x heterosexuálny styk a v 3 prípadoch nebol spôsob prenosu stanovený.

Graf III.8.1.2

Spôsob prenosu HIV infekcie v SR v roku 2013

V čase laboratórneho potvrdenia boli infekcie klinicky klasifikované 1x ako primárna infekcia HIV, 72x ako asymptomatické nosičstvo, 4x ako symptomatický stav nie AIDS, 1x ako nie AIDS, bližšie neurčený stav a 2x ako AIDS.

V roku 2013 bolo diagnostikovaných 6 nových prípadov AIDS, čo predstavuje incidenciu 0,11 prípadu na 100 000 obyvateľov Slovenskej republiky. Všetky prípady sa vyskytli u mužov, občanov SR. Prvý prípad bol zaznamenaný u 49 ročného muža z Košického kraja, u ktorého bola HIV infekcia zistená v roku 2012. Chorobou indikujúcou syndróm imunitnej nedostatočnosti bola kandidóza pažeráka. Druhý prípad sa vyskytol u 42 ročného muža z Bratislavského kraja, u ktorého bola HIV infekcia diagnostikovaná v roku 1998. AIDS u neho indikoval syndróm chradnutia pri HIV infekcii. V treťom prípade indikovala AIDS toxoplazmóza mozgu u 34 ročného muža z Bratislavského kraja. HIV infekcia bola u neho zistená v roku 2012. Vo štvrtom prípade bol u 35 ročného muža z Nitrianskeho kraja súčasne s odhalením HIV infekcie diagnostikovaný aj syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti. Indikatívnou chorobou bol toxoplazmový absces mozgu. Piaty prípad AIDS bol zaznamenaný u 29 ročného muža z Bratislavského kraja a aj u neho bol syndróm imunitnej nedostatočnosti diagnostikovaný spolu s HIV infekciou. Syndróm indikovala cytomegalovírusová retinitída. Šiesty prípad sa vyskytol u 29 ročného muža z Nitrianskeho kraja, u ktorého bola HIV infekcia zistená v roku 2009. AIDS v tomto prípade indikovala mimoplúcna forma kryptokokózy.

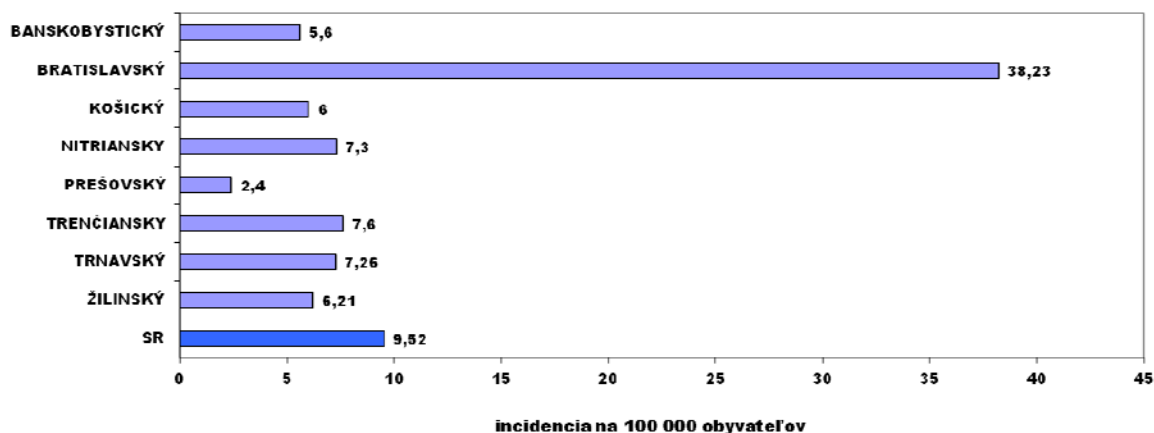
V roku 2013 boli hlásené dve úmrtia HIV infikovaných pacientov. V prvom prípade bola u 57 ročného muža z Bratislavského kraja zistená HIV infekcia v roku 2007, počas dispenzarizácie a liečby neboli u neho diagnostikované choroby indikujúce AIDS a zomrel na kardiopulmonálne zlyhanie. Druhý prípad bol zaznamenaný u 40 ročného muža z Nitrianskeho kraja, u ktorého bola v roku 2005 diagnostikovaná HIV infekcia spolu s vírusovou hepatítidou typu B. Počas dispenzarizácie a liečby nebol diagnostikovaný AIDS a príčinou úmrtia bola metabolická dekompenzácia cirhózy pečene pri chronickej vírusovej hepatitíde B.

V roku 2013 boli pri testovaní gravidných žien zistené dva nové prípady HIV infekcie a jedna z týchto žien porodila v roku 2013 dieťa. Do konca roku 2013 bolo v Slovenskej republike evidovaných celkovo 23 HIV infikovaných matiek (z toho 3 cudzinky), ktoré porodili na Slovensku 24 detí. Z nich je 16 definitívne bez HIV infekcie, v dvoch prípadoch je stav detí pre ich odchod zo SR neznámy a status 6 detí je sledovaný v SR.

Od roku 1985 do konca roku 2013 bolo v Slovenskej republike vykázaných spolu 512 prípadov HIV infekcie u občanov SR, z toho 441 u mužov a 71 u žien. Kumulatívna incidencia dosiahla hodnotu 9,52 prípadov/100 000 obyvateľov SR. Najvyššiu kumulatívnu incidenciu (38,23 prípadov/100 000 obyvateľov kraja) dosiahol Bratislavský kraj. Po ňom nasledovali Trenčiansky (7,60), Nitriansky (7,30) a Trnavský kraj (7,26).

Graf III.8.1.3

**Kumulatívna incidencia HIV infekcie k 31.12.2013
v krajoch a v SR**

HIV infekcia prešla do AIDS u 74 osôb (63 mužov, 11 žien) a z nich 41 pacientov (36 mužov, 5 žien) zomrelo. Ďalší 10 infikovaných (9 muži, 1 žena) zomreli bez prechodu nákazy do AIDS.

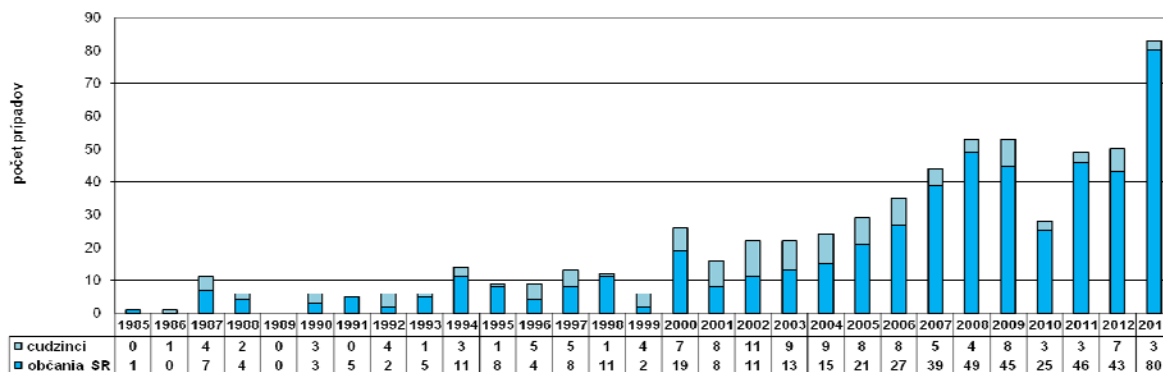
V roku 2013 bola HIV infekcia zistená u 3 cudzincov pri ich pobyte v SR a to u jedného 55 ročného muža a u dvoch žien vo veku 35 a 55 rokov. V dvoch prípadoch išlo o osoby s prechodným pobytom v SR v jednom o utečenca. Títo cudzinci pochádzali z Českej republiky, Ruska a Somálska.

Od roku 1986 do konca roku 2013 bola HIV infekcia zistená celkovo u 127 cudzincov (109 mužov a 18 žien), ktorí sa podrobili vyšetreniu v SR.

Celkovo, u občanov SR i cudzincov, bolo v Slovenskej republike od roku 1985 do 31.12.2013 laboratórne potvrdených a vykázaných 639 (550 u mužov, 89 u žien) prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti.

Graf III.8.1.4

Počty HIV infekcií diagnostikovaných v SR od roku 1985 do 31.12.2013 u občanov SR a u cudzincov

III.8.2 Sexuálne prenosné ochorenia

III.8.2 .1 Syfilis – A 50 – A 53

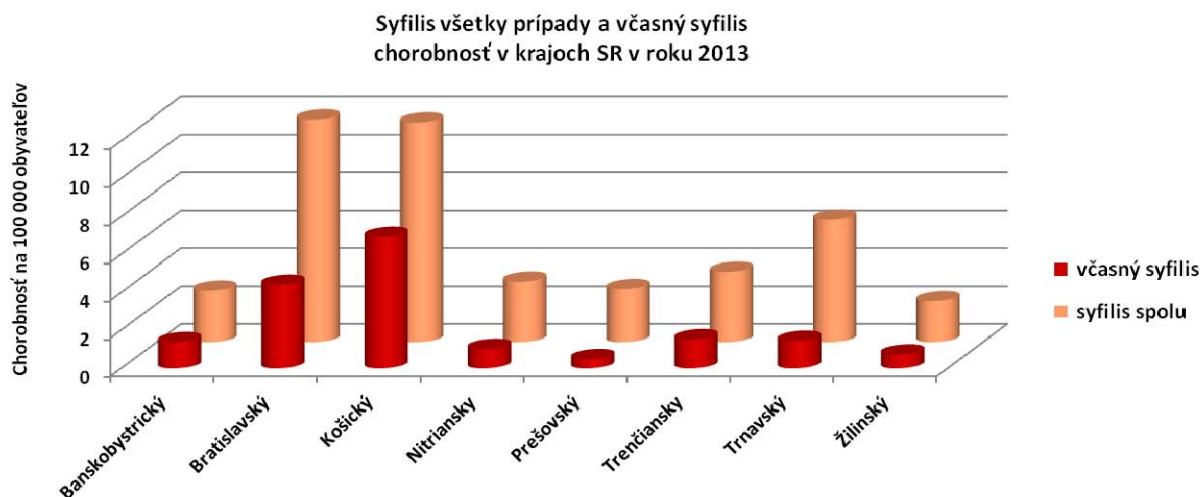
V roku 2013 bolo vykázaných 300 prípadov syfilisu (chorobnosť 5,54/100 000). V porovnaní s rokom 2012 (391 ochorení, chorobnosť 7,24/100 000) došlo k poklesu vo výskyte prípadov s indexom 0,8 teda o 23,3%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (327,2 ochorení) došlo k poklesu s indexom 0,9.

Z celkového počtu prípadov sa 165 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 6,26/100 000) a 135 u žien (špecifická chorobnosť 4,87/100 000).

Z 300 ochorení bolo 124 zachytených v štádiu včasného syfilisu (diagnóza A51, chorobnosť 2,29/100 000, 41,3% z celkového počtu ochorení na syfilis), 26 ochorení bolo diagnostikovaných ako neskorý syfilis (diagnóza A52, chorobnosť 0,48/100 000, 8,7% z celkového počtu) a 150 prípadov bolo vykázaných s diagnózou A53 iný a nešpecifikovaný syfilis (chorobnosť 2,77/100 000, 50,0% zo všetkých prípadov). V roku 2013 nebol zaznamenaný žiadny prípad vrodeného syfilisu (diagnóza A50).

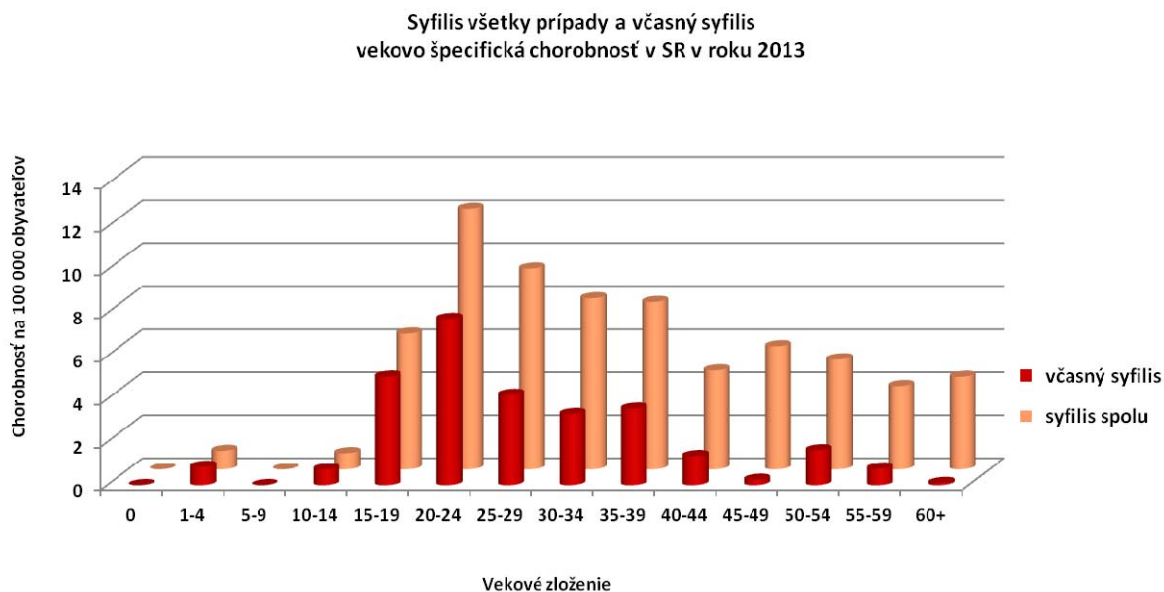
Prípady syfilisu boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Košickom a v Trnavskom kraji (11,75, 11,59, resp. 6,47 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). Incidencia v ostaných krajoch bola pod celoslovenskou chorobnosťou a najnižšia chorobnosť (2,17 prípadov/100 000) bola zistená v Žilinskom kraji.

Graf III.8.2.1

U detí do 15 rokov boli zaznamenané 4 ochorenia. Prípady u 2, 3 a 11 ročných dievčat z Košického kraja boli diagnostikované ako sekundárny syfilis kože a slizníc a neboli spájané s vertikálnym spôsobom prenosu infekcie. Ochorenie u 14 ročného dievčaťa z Nitrianskeho kraja bolo vykázané ako primárny genitálny syfilis. Všetky ostatné prípady syfilisu sa vyskytli u adolescentov a dospelých osôb. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných (12,12/100 000) a 25-29 ročných osôb (9,33/100 000).

Graf III.8.2.2

V roku 2013 bolo v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu (A51, včasný syfilis) vykázaných 124 prípadov infekcie (chorobnosť 2,29/100 000) a v porovnaní s rokom 2012

(174 prípadov, chorobnosť 3,22/100 000) došlo k poklesu vo výskyte prípadov s indexom 0,7 teda o 28,7%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (181,8 ochorení) došlo k poklesu s indexom 0,7. Zo 124 prípadov včasného syfilisu sa 71 vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 2,69/100 000) a 53 u žien (špecifická chorobnosť 1,91/100 000). Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná Košickom (6,93/100 000) a Bratislavskom kraji (4,41/100 000). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných osôb (7,73/100 000).

Epidémia syfilisu v okrese Trebišov:

V roku 2013 sa v okrese Trebišov vyskytlo 34 prípadov syfilisu (chorobnosť 32,03/100 000 obyvateľov okresu). Pokračovala tak epidémia syfilisu v tomto okrese Košického kraja, počas ktorej bolo v rokoch 2010 až 2013 evidovaných spolu 189 ochorení a maximálna incidencia zaznamenaná v roku 2011 (57,57/100 000). Po roku 2012 (incidencia 40,51/100 000) došlo v roku 2013 k ďalšiemu poklesu vo výskyte nových ochorení a incidencia v roku 2013 bola najnižšia v štvorročnej epidémii.

V roku 2013 bola zistená vyššia chorobnosť u žien (18 prípadov, incidencia 33,05/100 000) ako u mužov (16 prípadov, 30,96/100 000) a najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 15-19 ročných (103,09/100 000) a 20-24 ročných osôb (99,42/100 000). V skupine detí do 15 rokov veku sa vyskytol jeden prípad sekundárneho syfilisu kože a slizníc u 11 ročného dievčatka a mechanizmom prenosu bol úzky kontakt s chorým (nie pohlavný prenos). V ostatných 33 prípadoch u adolescentov a dospelých osôb bola infekcia akvirovaná pohlavným stykom. V roku 2013 nebol zaznamenaný žiadny prípad vertikálneho prenosu z matky na dieťa. Väčšina ochorení bola diagnostikovaná ako sekundárny syfilis kože a slizníc (A51.3, 20 prípadov, incidencia 18,84/100 000), druhou najčastejšie sa vyskytujúcou diagnózou bol latentný včasný syfilis (A51.5, 9 prípadov, 8,48/100 000). V epidemiologicky najzávažnejšom štádiu (včasný syfilis, A51), bolo zachytených 85,3% zo všetkých prípadov.

Pri relatívne nízkom výskyte prípadov syfilisu v roku 2013 sa ohnisko nákazy rozšírilo o ďalšie obce v severnej časti okresu Trebišov. Avšak tak, ako počas celej štvorročnej epidémie, bol maximálny výskyt prípadov lokalizovaný do mesta Trebišov, resp. do rómskej osady v meste, kde sa v roku 2013 vyskytlo 69,8% prípadov syfilisu zaznamenaných v okrese.

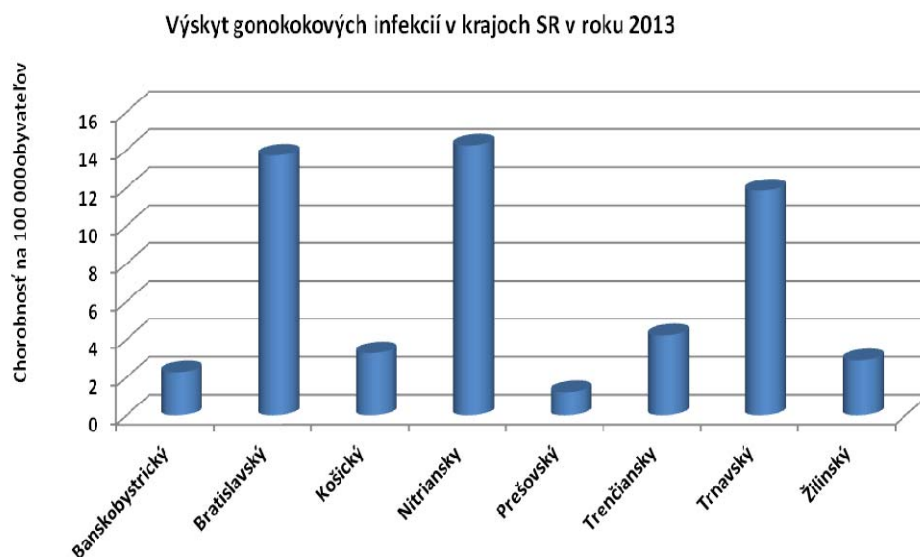
III.8.3 Gonokoková infekcia – A 54

V roku 2013 bolo vykázaných 344 prípadov gonokokových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 6,36/100 000) čo oproti roku 2012 (274 prípadov, incidencia 5,07/100 000) predstavuje vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 25,6%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (186,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,8.

Z celkového počtu prípadov sa 264 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 10,02/100 000) a 80 u žien (špecifická chorobnosť 2,88/100 000).

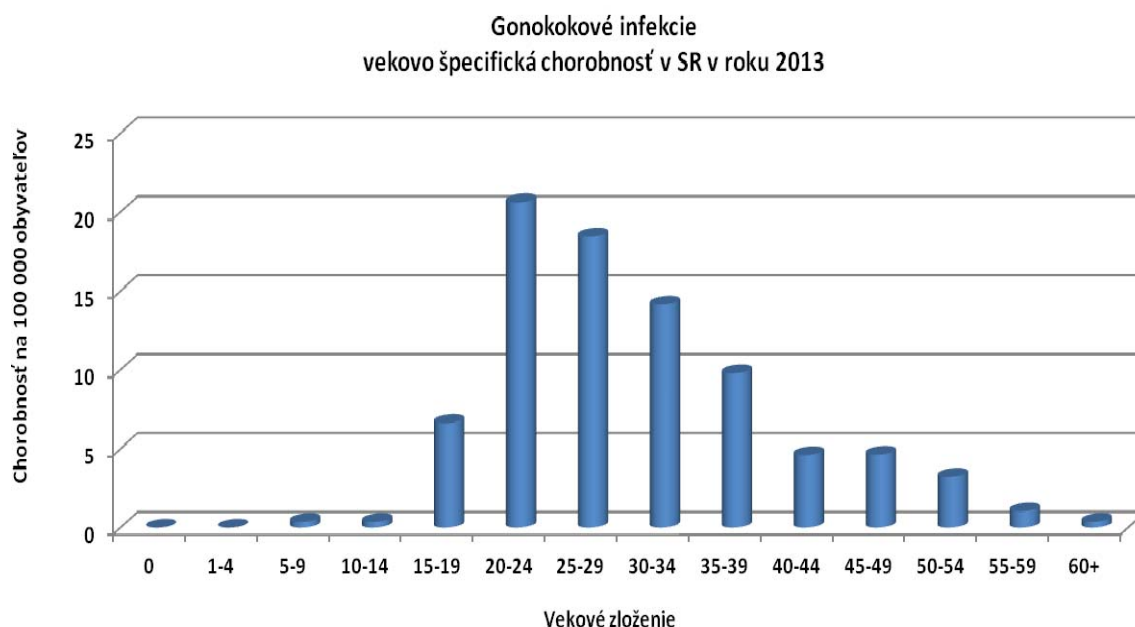
Prípady gonokokových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom, Bratislavskom a Trnavskom kraji (14,24, 13,71, resp. 11,86 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). V ostatných krajoch incidencia nedosiahla celoslovenskú úroveň.

Graf III.8.3.1

U detí do 15 rokov boli zaznamenané 2 prípady gonokokových infekcií (7 ročné dievča a 13 ročný chlapec z Nitrianskeho kraja). U dospelých osôb boli ochorenia hlásené vo všetkých vekových skupinách a najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 (20,62/100 000) a 25-29 ročných osôb (18,44/100 000).

Graf III.8.3.2

III.8.4 Iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby – A 56

V roku 2013 bolo vykázaných 908 prípadov chlamýdiových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 16,78/100 000). V porovnaní s rokom 2012 (739 prípadov, incidencia 13,67/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 t.j. o 22,9%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (315,6 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,9. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum.

Z celkového počtu prípadov sa 358 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 13,58/100 000) a 550 u žien (špecifická chorobnosť 19,82/100 000).

Prípady chlamýdiových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR avšak zistené boli veľké rozdiely vo výskyte prípadov. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji (incidencia 82,59, 21,38, resp. 21,21/100 000 obyvateľov kraja). Najnižšia incidencia bola v Košickom, Prešovskom a Trenčianskom kraji (0,88, 2,69, resp. 3,37/100 000).

U detí do 15 rokov boli zaznamenané 4 prípady chlamýdiových infekcií. U štyroch 0 ročných detí z Bratislavského kraja boli diagnostikované chlamýdiové, perinatálne akvirované konjunktivitídy. U adolescentov a dospelých osôb bola najvyššia chorobnosť zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných (69,09/100 000) a 25-29 ročných (48,78/100 000).

III.8.5 Anogenitálne infekcie spôsobené herpetickým vírusom – A 60.0

V roku 2013 bolo vykázaných 44 prípadov pohlavne prenosných infekcií vyvolaných herpetickým vírusom (chorobnosť 0,81/100 000) čo predstavuje oproti roku 2012 (chorobnosť 0,89/100 000) pokles vo výskyte s indexom 0,9 t.j. o 8,3%.

Ochorenia sa vyskytli prevažne u žien (35 prípadov, 79,5%), u mužov bolo hlásených 9 prípadov (20,5%).

Prípady boli hlásené len u dospelých osôb a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 20-24 ročných (3,35/100 000).

Väčšina prípadov bola hlásená z Nitrianskeho kraja (28 prípadov, chorobnosť 4,07/100 000), 6 prípadov sa vyskytlo v Žilinskom kraji (chorobnosť 0,87/100 000), 4 prípady v Košickom kraji (chorobnosť 0,50/100 000) a po 3 prípady v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji (0,51 resp. 0,46/100 000). V ostatných krajoch neboli tieto ochorenia registrované.

III.8.6 Iné prevažne sexuálne prenášané choroby – A 63

V roku 2013 bolo vykázaných 123 prípadov ochorení (chorobnosť 2,27/100 000), z toho 81 u mužov (chorobnosť 3,07/100 000) a 42 u žien (chorobnosť 1,51/100 000). Väčšina ochorení bola hlásená s diagnózou A63.0 (anogenitálne bradavice venerické, 78,9%), zvyšok pod diagnózou A63.8 (iné špecifikované prevažne pohlavne prenášané choroby, 21,1%). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná v skupine 20-24 ročných osôb (9,54/100 000). Ochorenia boli hlásené zo 6 krajov, pričom najviac z nich bolo zaznamenaných v Nitrianskom kraji (57 prípadov, chorobnosť 8,28/100 000, 46,3% prípadov).

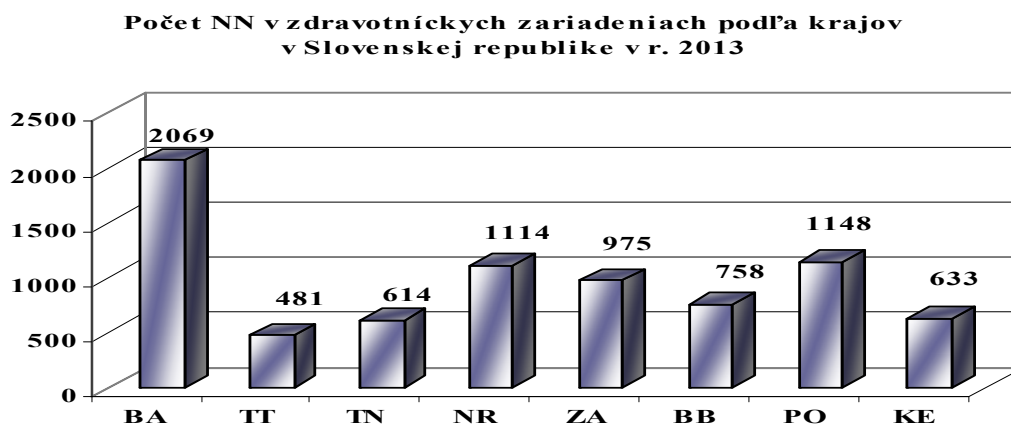
III.9 Nozokomiálne nákazy

V roku 2013 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 7792 nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), čo je nárast oproti r.2012 o 27,20 % (Tab.III.9.1).

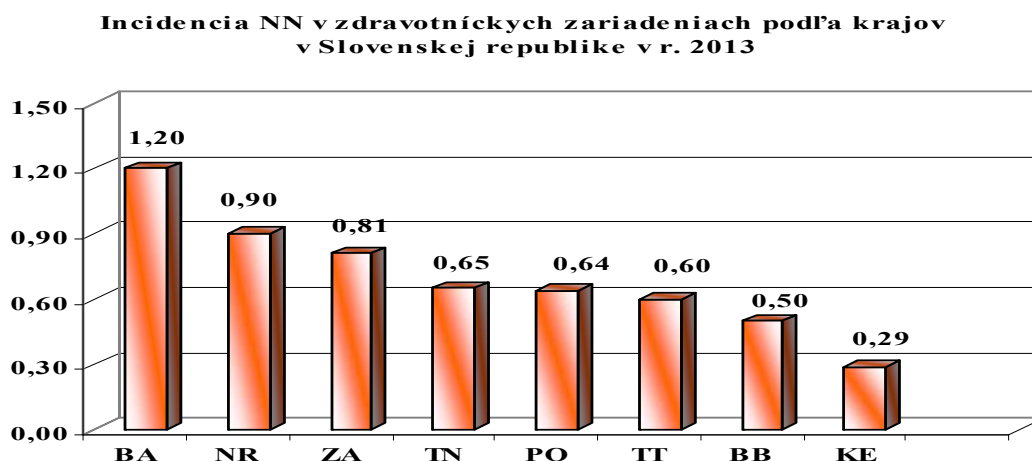
Pri počte 1 157 009 hospitalizovaných pacientov (nárast o 2,40 % oproti roku 2012) predstavuje incidencia NN 0,67 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí v PNPP Pezinok – 7,60 % a z kliník a oddelení na OAIM – 9,21 %.

Absolútne počty nahlásených NN podľa jednotlivých krajov sú prezentované grafickou formou v Grafe III.9.1 a v Tab.III.9.3, pričom úroveň hlásnej služby v zdravotníckych zariadeniach v jednotlivých krajoch je evidentne rozdielna, najvýraznejšie sa hlásna služba zlepšila v Prešovskom kraji – nahlásených bolo o 40,30 % NN viac ako v roku 2012. Absolútne počty hlásených NN si môžeme porovnať s incidenciou -Graf III.9.2.

Graf III.9.1

Graf III.9.2

(Tab.III.9.2) prezentuje počty nahlásených nozokomiálnych nákaz každým zo 148 zdravotníckych zariadení, z uvedeného počtu až 50, t.j. 33,78 % zdravotníckych zariadení nehlásilo počas roku 2013 žiadnu nozokomiálnu nákazu. Stále sa väčšine zdravotníckych zariadení nedarí dosiahnuť základný cieľ, dostať hlásnu službu nozokomiálnych nákaz na reálnu úroveň, bez neprofesionálneho zapierania existencie týchto nákaz, keďže aj renomované kliniky v západnej Európe priznávajú okolo 4 % incidenciu NN.

Tab.III.9.1 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 (I. časť)

Typ oddelenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	%
	2012 abs.	2013 abs.	2013 abs.	
Algeziologické odd.	0	0	454	0,00
CPLDZ	18	0	1808	0,00
Pediatrické	359	557	94788	0,59
Dialyzačné	29	26	79851	0,03
Doliečovacie	246	407	27902	1,46
Paliatívne	9	14	6999	0,20
FRO	25	41	11342	0,36
GeriatRIA	175	283	20786	1,36
Gastroenterologické	39	43	3257	1,32
Gyn.-pôrod.	149	160	125350	0,13
Hematologické odd.	97	151	3515	4,30
Chirurgické odd.	761	740	149196	0,50
Cievna chirurgia	31	25	4861	0,51
Infekčné odd.	69	88	16073	0,55
Interné odd.	787	1068	158999	0,67
Kardiologické odd.	25	73	27836	0,26
Kardiochirurgia	3	22	6180	0,36
Kožné odd.	14	8	7949	0,10
Neurochirurgické odd.	132	89	8560	1,04
Neurologické odd.	408	454	70400	0,64
Novorodenecké odd.	227	454	53076	0,86
OAIM	1366	1781	19334	9,21
Očné odd.	3	7	11885	0,06
Onkologické odd.	139	187	25220	0,74
ORL odd.	26	35	23327	0,15
Ortopedické odd.	135	175	26862	0,65
Popáleninové	4	6	1029	0,58
Plastická chirurgia	4	22	3160	0,70
Pracovné lekárstvo	1	3	2769	0,11
Psychiatrické odd.	436	436	39717	1,10
Stomatologické odd.	0	4	2709	0,15
Odd. pneumolog. a ftizeológie	40	103	17080	0,60
Transplantačné odd.	0	8	839	0,95
Traumatologické odd.	133	134	46993	0,29
Urologické odd.	168	129	27184	0,47
Kúpeľné zariadenia	37	9	6463	0,14
Nukleárna medicína	0	0	203	0,00
ADOS	1	0	68	0,00
DOS	0	34	735	4,63
Liečebné ústavy	24	6	17813	0,03

Tab.III.9.1 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 (II. časť)

Typ oddelenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	%
RDG	0	1	0	0,00
Jednodňová zdravot. starostl.	0	6	2309	0,26
Ambulancie	6	1	0	0,00
HOSPIC	0	1	123	0,81
Iné	0	1	2008	0,05
SPOLU	6126	7792	1157009	0,67

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 (I. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
UNB Nemocnica Staré mesto	145	153	10133	1,51
UNB Nemocnica Ružinov	369	448	32721	1,37
ŠGN v Podunajských Biskupiciach	10	69	2328	2,96
UNB Nemocnica akad.L.Dérera	224	424	24527	1,73
UNB Nemocnica sv.Cyrila a Metoda	128	293	25622	1,14
OÚ sv. Alžbety	5	27	6766	0,40
UNsP Milosrdní bratia	0	40	4078	0,98
ŠNOP Bratislava	1	0	1158	0,00
TETIS špec.rehab.nemocnica Dunajská Lužná	0	0	1725	0,00
DFNsP	76	122	22801	0,54
NOÚ Klenova	3	67	9563	0,70
NÚSCH Bratislava	51	111	13280	0,84
GPN KOCH	0	2	1515	0,13
PNPP Pezinok	250	235	3091	7,60
Sanatórium Karpatia Limbach	0	0	720	0,00
Nemocničná a.s. Malacky	24	57	5507	1,04
Liečebňa sv. Františka	1	10	905	1,10
Medissimo	0	0	515	0,00
CPLDZ	0	4	240	1,67
Detská ozdravovňa Biela Skala	0	0	558	0,00
B.Braun dialyzačné centrum Hlučinská	0	1	70	1,43
FMC dialyzačné služby Antolská	0	1	73	1,37
Hemodialýza LOGMAN West Limbová	0	5	93	5,38
Clinica orthopedica	0	0	352	0,00
FN Trnava	321	292	29758	0,98
NAW Piešťany	37	17	8577	0,20
NURCH Piešťany	0	0	2696	0,00
ODCH Hlohovec	0	0	28	0,00
Dialýza Hlohovec	0	0	441	0,00
NsP Dunajská Streda	41	41	13253	0,31
Vitalita Lehnice	0	0	1741	0,00
NsP Skalica	68	27	13052	0,21
NsP Svätého Lukáša Galanta	82	104	14901	0,70
Fakultná nemocnica Trenčín	279	364	25 137	1,45
NOO a ÚVTOS Trenčín	4	3	2 366	0,13

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 (II. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
NsP Nové Mesto nad Váhom n. o.	12	4	3 592	0,11
NsP Myjava	49	41	6 108	0,67
Nemocnica Bánovce s.r.o.	0	10	3 942	0,25
Nemocnica Bojnice	115	94	21 447	0,44
Nemocnica Handlová s. r. o.	1	2	1 878	0,11
Nemocnica Partizánske n. o.	18	15	8 005	0,19
NsP Považská Bystrica	39	73	17 222	0,42
NsP Ilava	6	3	4 023	0,07
Dialyzačné stredisko Logman a. s. Trenčín	2	1	82	1,22
FMC dialyzačné služby s. r. o. Nové Mesto nad Váhom	2	0	45	0,00
Dialyzačné stredisko Genea a. s. Myjava	0	3	58	5,17
Dialyz. stredisko B. Braun Avitum s.r.o. .Bánovce n.Bebr.	0	0	33	0,00
Dialyzačné stredisko Logman a. s. Bojnice	1	0	100	0,00
Dialyzačné stredisko B. Braun Avitum s.r.o. Partizánske	2	0	38	0,00
FMC Dialyzačné centrum, s. r. o. Považská Bystrica	0	0	46	0,00
Dialyzačné centrum Logman, a. s. Ilava	0	0	50	0,00
Dialyzačné stredisko Biodial.s.r.o. Púchov	0	0	35	0,00
Odborné ambulancie	3	1	0	0,00
Fakultná nemocnica Nitra	333	458	32 683	1,40
Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	3	17	3 032	0,56
Špecializovaná nem. Nitra-Zobor	8	30	3 988	0,75
FCM-dialyzačné služby Nitra	2	0	0	0,00
Kardiocentrum s.r.o. Nitra	0	1	3 351	0,03
Zariad.soc.starostlivosti Viničky Nitra	0	31	180	17,22
Zariad.soc.starostlivosti Borinka Nitra	0	2	161	1,24
Mestská nemocnica Zlaté Moravce	23	36	3 733	0,96
Domov soc.služieb Machulince	1	1	21	4,76
FMC-dialyzačné služby s.r.o, Komárno	1	0	0	0,00
Forlife n.o.všeob. nemocnica Komárno	63	12	14 483	0,08
FNsP Nové Zámky	289	277	29 359	0,94
HOSPIC Palárikovo	0	1	65	1,54
ODLÚ Trávnica	5	0	0	0,00
NsP, n. o. Levice	119	124	13 648	0,91
MEDIKLINIK JZS Levice	0	2	2 306	0,09
VNsP, n. o. Šahy	14	25	2 718	0,92
WESPA s.r.o. Želiezovce	3	3	180	1,67
NEPHRO,s.r.o-dialýza	3	0	0	0,00
Psychiatrická nemocnica Hronovce	52	34	1 842	1,85
Nemocnica, n.o. Topoľčany	73	60	15 090	0,40
NsP Dolný Kubín	46	116	15 563	0,75
NsP Trstená	66	59	13 726	0,43
ÚP Námestovo - dialyzačné stredisko	0	0	2 770	0,00
KNsP Čadca	5	50	15 482	0,32
MFN Martin	128	477	30 995	1,54
NsP Liptovský Mikuláš	38	19	11 712	0,16
FNsP Žilina	292	254	29 354	0,87
FNsP F.D.Roosevelta*	519	419	31 745	1,32

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 – (III. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
DFNsP **	59	84	5 380	1,56
SSÚSCH***	12	21	8 936	0,24
NOVAMED - dialýza	0	0	3233	0,00
CPLZD****	0	0	215	0,00
FMC dialyzačné služby*****	0	1	9585	0,01
NsP Brezno n.o.	45	53	8 208	0,65
Všeobecná NsP Lučenec, n.o.	4	1	17 537	0,01
Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	0	35	15 214	0,23
NsP Hnúšťa	0	0	1005	0,00
Všeobecná nemocnica Revúca	0	1	4 959	0,02
OLÚP Predná Hora	0	0	927	0,00
VšNsP n.o. Veľký Krtíš	3	2	6 510	0,03
Nemocnica Zvolen a.s.	0	0	15 037	0,00
LDCH - poliklinika s.r.o. Detva	0	0	443	0,00
Mestská NsP Krupina	0	0	1 488	0,00
Všeobecná nemocnica Žiar n/H	73	90	11 082	0,81
Psychiatrická nemocnica Kremnica	50	40	1 520	2,63
NOVAMED, spol. s.r.o.dialyzačné stredisko Žiar n/Hr.	2	0	4439	0,00
Regionálna nemocnica Banská Štiavnica	14	11	3 273	0,34
FNsP J. A. Reimana, Prešov	295	368	46 937	0,78
MEDICAL CARE, s.r.o	2	1	265	0,38
MINERAL-SLOVAKIA	0	0	974	0,00
NsP Sv. Jakuba, n.o. Bardejov	143	141	12837	1,10
NsP A. Leňa Humenné, n.o.	17	30	11386	0,26
ORL, s.r.o	0	0	3583	0,00
Nemocnica Snina, s.r.o.	5	5	5727	0,09
Nemocnica Dr.V. Alexandra v Kežmarku n.o.	15	87	7106	1,22
Kúpele, okr. Kežmarok	0	0	273	0,00
VNsP Levoča, a.s.	66	60	11008	0,55
Nemocnica Poprad, a.s.	147	335	20733	1,62
Dialýza – okr. Poprad	1	0	191	0,00
OLÚ, okres Poprad	16	6	10630	0,06
Kúpele, okr. Poprad	37	9	6190	0,15
Sanatóriá, okr. Poprad	0	0	2746	0,00
Lubovnianska nemocnica n.o.	21	15	11627	0,13
Nemocnica Svidník n.o.	10	17	8426	0,20
Vranovská nemocnica n.o. – Prac. Stropkov	1	13	661	1,97
Vranovská nemocnica n.o.	42	57	12952	0,44
Fénix s.r.o. – Dialyzačné centrum, okr. VT	0	4	6300	0,06
UN L. Pasteura Košice Rastislavova 43	230	234	55861	0,42
DFN Košice Tr. SNP 1	122	147	9061	1,62
Nemocnica Košice-Šaca a.s., 1. súkr. nemocnica	30	34	17419	0,20
Vých. onkologický ústav Košice a.s.	3	4	6073	0,07
Vých. ústav srdcových a cievnych chorôb a.s. Košice	4	32	10591	0,30
Letecká vojenská nemocnica a.s., Košice	1	4	1613	0,25
VŠOÚ geriatrický sv. Lukáša n.o., Košice	3	6	1418	0,42
Inštitút nukleárnej medicíny	0	0	313	0,00
LOGMAN, a.s., Košice	0	0	14067	0,00

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2012 – 2013 (IV. časť)

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
FMC - dialyzačné služby, Košice	0	0	10853	0,00
MEDIALYZ, s.r.o.,	0	0	3027	0,00
CPLDZ Košice*	18	0	425	0,00
NsP Š. Kukuřu Michalovce, a.s.	45	15	19 727	0,08
Psychiatrická nemocnica Michalovce, n. o.	0	0	2687	0,00
Regionálna nemocnica Sobrance	0	0	1375	0,00
Všeobecná nemocnica, n.o. PRO – VITAE - Gelnica	3	0	852	0,00
Nemocnica Krompachy, s.r.o.	38	19	6846	0,28
NsP Spišská Nová Ves a.s. Sp. Nová Ves	18	58	14 831	0,39
PL S. Bluma Plešivec	0	1	811	0,12
FMC dialyzačné služby s.r.o.	0	0	90	0,00
NsP sv. Barbory Rožňava a.s.	20	12	12299	0,10
FMC - dialyzačné služby, s.r.o.Rožňava	1	0	0	0,00
Psychiatrická liečebňa pri NsP Rožňava	0	0	145	0,00
NsP Trebišov a.s.	54	41	19 616	0,21
NsP Kráľovský Chlmec n. o.	0	26	4628	0,56
Dialýza Trebišov	1	0	9286	0,00
Dialýza Kráľovský Chlmec	0	0	7493	0,00
Geria s.r.o. Trebišov	0	0	562	0,00
DPL Hraň n.o.	0	0	315	0,00
SPOLU	6126	7792	1157009	0,67

Tab.III.9.3 Výskyt NN podľa oddelení v Slovenskej republike v r. 2013

Typ oddelenia	Hlásenie NN								
	Bl	Ta	Tc	Ni	Zi	Bc	Pv	Ki	Σ SR
Pediatrické	50	26	53	75	49	121	108	75	557
Dialyzačné	7	1	4	3	4	1	6	0	26
Doliečovacie	176	0	12	11	45	18	126	19	407
Paliatívne	1	7	0	0	3	0	0	3	14
FRO	18	0	6	8	0	0	9	0	41
GeriatRIA	99	11	126	6	0	28	13	0	283
Gastroenterologické	14	0	0	0	10	19	0	0	43
Gyn.-pôrod.	39	7	3	30	39	5	20	17	160
Hematologické odd.	48	0	0	0	39	20	7	37	151
Chirurgické odd.	294	40	89	48	102	57	69	41	740
Cievna chirurgia	0	0	0	21	0	0	4	0	25
Infekčné odd.	15	14	5	14	2	11	3	24	88
Interné odd.	326	50	78	132	238	85	87	72	1068
Kardiologické odd.	22	0	0	48	0	2	0	1	73
Kardiochirurgia	0	0	0	0	0	19	0	3	22
Kožné odd.	0	0	0	2	3	3	0	0	8
Neurochirurgické odd.	22	0	0	23	8	15	0	21	89
Neurologické odd.	95	70	12	111	70	34	45	17	454
Novorodenecké odd.	29	28	5	9	77	94	156	56	454
OAIM	295	205	158	360	111	74	439	139	1781
Očné odd.	1	1	1	0	2	2	0	0	7
Onkologické odd.	85	2	0	31	18	40	8	3	187
ORL odd.	5	0	2	0	22	1	1	4	35
Ortopedické odd.	65	0	29	11	30	25	2	13	175
Popáleninové	1	0	0	0	0	0	0	5	6
Plastická chirurgia	0	0	0	0	17	5	0	0	22
Pracovné lekárstvo	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Psychiatrické odd.	268	0	1	64	10	48	17	28	436
Stomatologické odd.	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Odd. pneumolog. a fizeológie	14	0	7	30	12	13	0	27	103
Transplantačné odd.	0	0	0	0	8	0	0	0	8
Traumatologické odd.	35	9	11	18	29	12	10	10	134
Urologické odd.	45	10	6	22	27	6	2	11	129
Kúpeľné zariadenia	0	0	0	0	0	0	9	0	9
Nukleárna medicína	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ADOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOS	0	0	0	34	0	0	0	0	34
Liečebné ústavy	0	0	0	0	0	0	6	0	6
RDG	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Jednodňová zdravot. starostl.	0	0	4	2	0	0	0	0	6
Ambulancie	0	0	1	0	0	0	0	0	1
HOSPIC	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Iné	0	0	0	0	0	0	1	0	1
SPOLU	2069	481	614	1114	975	758	1148	633	7792

Činnosť komisií pre NN v zdravotníckych zariadeniach je taktiež na rozličnej úrovni, je neustále nutný úzky kontakt s klinickými pracovníkmi, je potrebné stále upozorňovať na chyby v hygienicko-epidemiologickom režime, v dekontaminácii a v celkovej bariérovej ošetrovacej technike.

Podiel etiologických agens u nozokomiálnych nákaz v roku 2013 prezentuje **Graf III.9.3**.

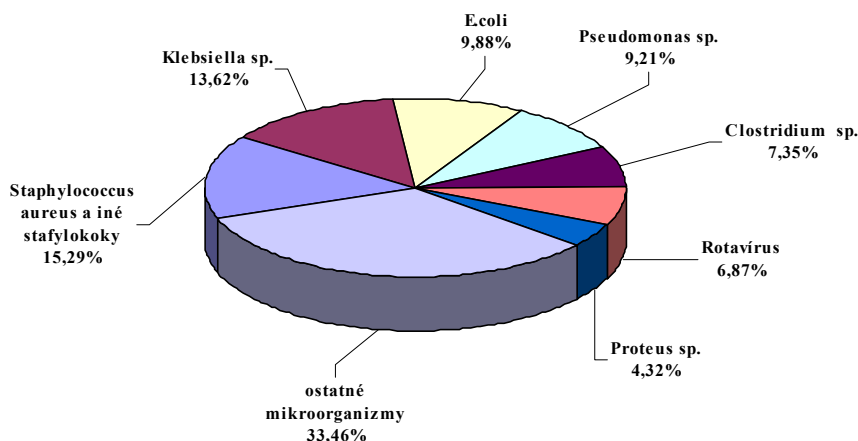
V tomto roku boli z biologického materiálu najčastejšie vykultivované :

Staphylococcus aureus a iné stafylokoky	15,29 %
Klebsiella sp.	13,62 %
E. coli	9,88 %
Pseudomonas sp.	9,21 %
Clostridium sp.	7,35 %
Rotavírus	6,87 %
Proteus sp.	4,32 %

z celkového počtu vykultivovaných mikroorganizmov.

Graf III.9.3

**Podiel etiologických agens u nozokomiálnych nákaz
v SR v r. 2013**

Hlásené NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v roku 2013 prezentuje **Tab.III.9.4**.

Tab.III.9.4 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v r. 2013

Z uvedeného je zrejmé, že ako najčastejšie nozokomiálne nákazy sa vyskytli:

Respiračné	28,03 %
hnačkové ochorenia	19,73 %
septikémia	16,62 %
cystitída	16,54 %
infekcia v mieste chirurgického výkonu	11,23 %

z celkového počtu NN.

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje Tab.III.9.5 a Graf III.9.4 (I. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
A02	Vylučovanie salmonel	2	0,03
A020	Salmonelová enteritída	18	0,23
A021	Salmonelová septikémia	1	0,01
A031	Šigelóza zapríčinená Shigella flexneri	2	0,03
A040	Infekcia enteropatogénnymi Escherichia coli	12	0,15
A045	Kampylobakteriálna enteritída	9	0,12
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	641	8,23
A048	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	10	0,13
A080	Rotavírusová enteritída	538	6,90
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	133	1,71
A082	Adenovírusová enteritída	35	0,45
A084	Nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia	10	0,13
A09	Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu	124	1,59
A400	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny A	2	0,03
A401	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny B	2	0,03
A402	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	60	0,77
A403	Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	4	0,05
A408	Iná streptokoková septikémia	9	0,12
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	191	2,45
A411	Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	237	3,04
A412	Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	4	0,05
A414	Septikémia vyvolaná anaeróbnymi	2	0,03
A415	Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	650	8,34
A418	Iná špecifikovaná septikémia	52	0,67
A419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	40	0,51
A46	Ruža - erysipelas	6	0,08
A480	Plynová gangréna	2	0,03
A490	Nešpecifikovaná stafylokoková infekcia	12	0,15
A499	Nešpecifikované baktériové infekcie	1	0,01
B019	Varicella bez komplikácie	4	0,05
B028	Zoster s inými komplikáciami	1	0,01
B029	Zoster bez komplikácie Zoster, NS	3	0,04
B15	Akútna hepatitída A	1	0,01
B182	Chronická vírusová hepatitída C	1	0,01
B270	Gamaherpesvírusová mononukleóza	14	0,18
B349	Nešpecifikovaná vírusová infekcia - Virémia, NS	12	0,15
B370	Kandidová stomatitída	5	0,06
B371	Pľúcna kandidóza	37	0,47
B374	Kandidóza iných urogenitálnych miest	6	0,08
B377	Kandidová septikémia	19	0,24
B850	Pedikulóza zavinená Pediculus humanus capitis	12	0,15
B86	Svrab - scabies	6	0,08
G003	Stafylokoková meningitída	3	0,04
G008	Iný bakteriálny zápal mozgových plien	4	0,05
G009	Nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien	8	0,10
G06	Vnútrolebkový a vnútrochrbticový absces	1	0,01
H10	Zápal spojovky	27	0,35
H109	Nešpecifikovaná konjunktivitída	1	0,01
H16	Zápal rohovky	1	0,01

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje Tab.III.9.5 a Graf III.9.4 (II. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
H441	Iné endoftalmitídy	2	0,03
H60	Zápal vonkajšieho ucha	3	0,04
H603	Iné infekčné zápaly vonkajšieho ucha	1	0,01
I33	Akútny a subakút.zápal vnútro srdcia-endocarditis	2	0,03
I80	Zápal žil - phlebitis et thrombophlebitis	65	0,83
I800	Flebitída a tromboflebitída povrchových ciev dolných končatín	1	0,01
J00	Akútny zápal nosohltana - nasopharyngitis acuta – nádcha	49	0,63
J01	Akútny zápal prínosových dutín - sinusitis acuta	2	0,03
J02	Akútny zápal hltana - pharyngitis acuta	113	1,45
J020	Streptokokový zápal hltana	1	0,01
J03	Akútny zápal mandlí - tonsillitis acuta	40	0,51
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	26	0,33
J040	Akútny zápal hrtana	6	0,08
J041	Akútny zápal priedušnice	8	0,10
J042	Akútny zápal hrtana a priedušnice	4	0,05
J06	Akútne infekcie horných dýchacích ciest	212	2,72
J069	Nešpecifikovaná akútna infekcia horných dýchacích ciest	48	0,62
J10	Chrípka vyvolaná identifikovaným vírusom chrípky	15	0,19
J101	Chrípka s inými prejavmi na dýchacích orgánoch, vírus chrípky identifikovaný	4	0,05
J107	SARI	5	0,06
J109	Chrípka H1N1 Novel	1	0,01
J11	Chrípka vyvolaná neidentifikovaným vírusom	17	0,22
J111	Chrípka s inými prejavmi na dýchacích orgánoch, vírus neidentifikovaný	3	0,04
J121	Pneumónia vyvolaná respiračným syncyciálnym vírusom	1	0,01
J13	Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae	2	0,03
J15	Bakteriálny zápal pľúc nezatriedený inde	7	0,09
J150	Pneumónia vyvolaná Klebsiella pneumoniae	128	1,64
J151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	120	1,54
J152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	124	1,59
J153	Pneumónia vyvolaná Streptococcus, skupina B	2	0,03
J154	Pneumónia vyvolaná inými streptokokmi	8	0,10
J155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	37	0,47
J156	Pneumónia vyvolaná inými aeróbnymi gram-negatívnymi baktériami	77	0,99
J157	Pneumónia vyvolaná Mycoplasma pneumoniae	3	0,04
J158	Iná bakteriálna pneumónia	92	1,18
J159	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	19	0,24
J168	Pneumónia vyvolaná inými bližšie určenými infekčnými organizmami	11	0,14
J17	Zápal pľúc pri chorobách zatriedených inde	22	0,28
J18	Zápal pľúc vyvolaný nešpecifikovaným mikroorganizmom	19	0,24
J180	Bližšie neurčená pneumónia	95	1,22
J20	Akútny zápal priedušiek - bronchitis acuta	48	0,62
J201	Akútna bronchitída vyvolaná Haemophilus influenzae	5	0,06
J205	Akútna bronchitída vyvolaná respiračným syncyciálnym vírusom	4	0,05
J208	Akútna bronchitída vyvolaná inými špecifikovanými organizmami	106	1,36
J209	Bližšie neurčená akútna bronchitída	51	0,65
J22	Nešpecifikovaná akútna infekcia dolných dýchacích ciest	2	0,03
J40	Bronchitída neurčená ako akút. al. chron.	7	0,09
J86	Pyotorax	5	0,06
J90	Pohrudnicový výpotok nezatriedený inde – pleuritis	2	0,03
K12	Zápal ústnej sliznice – stomatitis	9	0,12

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje Tab.III.9.5 a Graf III.9.4 (III. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
K65	Zápal pobrušnice - peritonitis	16	0,21
L00	Syndróm obarenej kože vyvolaný stafylokokmi	7	0,09
L01	Impetigo	1	0,01
L02	Kožný absces, furunkul a karbunkul	47	0,60
L022	Kožný absces, furunkul a karbunkul trupu	5	0,06
L03	Celulitída - flegmóna	13	0,17
L08	Iné lokálne infekcie kože a podkožného tkaniva	88	1,13
L30	Iné dermatitídy	1	0,01
L89	Dekubitálny vred – preležanina	56	0,72
L98	Iné choroby kože a podkožného tkaniva nezatriedené inde	1	0,01
M00	Pyogénna artritída	2	0,03
M86	Osteomyelitída	1	0,01
N10	Akútna tubulointersticiálna nefritída	65	0,83
N30	Cystitída	204	2,62
N300	Akútna cystitída	166	2,13
N309	Nešpecifikovaná cystitída	36	0,46
N34	Uretritída a uretrálny syndróm	14	0,18
N390	Infekcia močovej sústavy bez určenia miesta	89	1,14
N45	Orchitída a epidimitída	1	0,01
N73	Iné zápalové choroby ženských panvových orgánov	1	0,01
N76	Iné zápaly pošvy a vulvy	18	0,23
O23	Infekcie močovopohlavných orgánov v ťarchavosti	1	0,01
O86	Iné puerperálne infekcie	6	0,08
O860	Infekcia rany po pôrodnickej operácii	5	0,06
O90	Komplikácie popôrodia nezatriedené inde	5	0,06
O91	Infekcie prsníka spojené s pôrodom	4	0,05
O911	Absces prsníka spojený s pôrodom	2	0,03
O912	Nehnisavá mastitída spojená s pôrodom	4	0,05
P360	Sepsa novorodenca vyvolaná streptokokom zo skupiny B	5	0,06
P362	Sepsa novorodenca vyvolaná Staphylococcus aureus	3	0,04
P363	Sepsa novorodenca vyvolaná inými a nešpecifikovanými stafylokokmi	10	0,13
P364	Sepsa novorodenca vyvolaná Escherichia coli	2	0,03
P368	Iná bakteriálna sepsa novorodenca	13	0,17
P369	Nešpecifikovaná bakteriálna sepsa novorodenca	11	0,14
P38	Omfalitída novorodenca s miernym krvácaním alebo bez neho	7	0,09
P391	Novorodenecká konjunktivitída a dakryocystitída	30	0,39
P394	Novorodenecká kožná infekcia	3	0,04
P398	Iné špecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	2	0,03
P399	Nešpecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	14	0,18
R500	Horúčka so zimnicou	1	0,01
T80	Komplikácie po infúzii, transfúzii a liečebnej injekcii	5	0,06
T801	Cievne komplikácie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	29	0,37
T802	Infekcie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	85	1,09
T81	Komplikácie po výkonoch nezatriedené inde	21	0,27
T813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	367	4,71
T814	Infekcia po výkone nezatriedená inde	372	4,77
T827	Inf. a zápal.reakcia zavinená inými srdcovými pomôckami	3	0,04
T835	Inf. a zápal.reakcia zav.protet.pomôckou moč.orgánov	684	8,78
T845	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou kĺbovou protézou	14	0,18
T846	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou fixačnou pomôckou	2	0,03

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje Tab.III.9.5 a Graf III.9.4 (IV. časť)

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
T847	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.ortop.pomôčkami	1	0,01
T857	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.protet.pomôčkami	621	7,97
T874	Infekcia amputačného kýtľa	18	0,23
Z223	Nosič inej bližšie určenej bakter.infekcie	1	0,01
SPOLU		7792	100,00

Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2013 (I. časť)

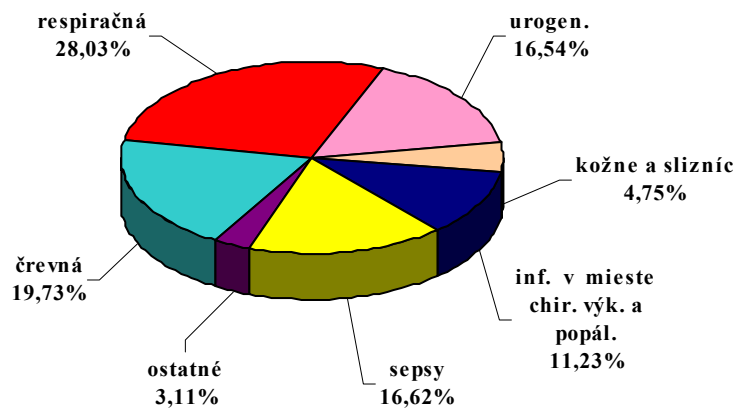
Typ oddelenia	črevná		respiračná		urogen.		kožne a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
CPLDZ	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pediatrické	438	28,50	59	2,70	10	0,78	7	1,89	1	0,11	40	3,09	2	0,83	557	7,15
Dialyzačné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	25	1,93	1	0,41	26	0,33
Doliečovacie	121	7,87	90	4,12	114	8,84	22	5,95	10	1,14	44	3,40	6	2,48	407	5,22
Paliatívne	1	0,07	5	0,23	1	0,08	0	0,00	0	0,00	1	0,08	6	2,48	14	0,18
FRO	9	0,59	3	0,14	25	1,94	1	0,27	3	0,34	0	0,00	0	0,00	41	0,53
Gastroenterológia	1	0,07	4	0,18	11	0,85	4	1,08	6	0,69	17	1,31	0	0,00	43	0,55
GeriatRIA	105	6,83	53	2,43	77	5,97	2	0,54	3	0,34	39	3,01	4	1,65	283	3,63
Gyn.-pôrod.	6	0,39	4	0,18	36	2,79	2	0,54	86	9,83	16	1,24	10	4,13	160	2,05
Hematologické odd.	16	1,04	27	1,24	16	1,24	5	1,35	0	0,00	87	6,72	0	0,00	151	1,94
Chirurgické odd.	39	2,54	60	2,75	69	5,35	41	11,08	379	43,31	133	10,27	19	7,85	740	9,50
Cievna chirurgia	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	22	2,51	1	0,08	0	0,00	25	0,32
Infekčné odd.	61	3,97	1	0,05	3	0,23	1	0,27	3	0,34	14	1,08	5	2,07	88	1,13
Interné odd.	257	16,72	214	9,80	226	17,53	103	27,84	12	1,37	227	17,53	29	11,98	1068	13,71
Kardiologické odd.	14	0,91	8	0,37	6	0,47	1	0,27	1	0,11	38	2,93	5	2,07	73	0,94
Kardiochirurgia	0	0,00	12	0,55	2	0,16	0	0,00	7	0,80	1	0,08	0	0,00	22	0,28
Kožné odd.	2	0,13	2	0,09	0	0,00	3	0,81	0	0,00	1	0,08	0	0,00	8	0,10
Ambulancie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,41	1	0,01
Neurochirurgické odd.	12	0,78	15	0,69	16	1,24	0	0,00	29	3,31	8	0,62	9	3,72	89	1,14
Neurologické odd.	38	2,47	139	6,36	152	11,79	30	8,11	7	0,80	72	5,56	16	6,61	454	5,83
Novorodenecké odd.	199	12,95	34	1,56	2	0,16	61	16,49	9	1,03	83	6,41	66	27,27	454	5,83
OAIM	30	1,95	1113	50,96	257	19,94	17	4,59	73	8,34	279	21,54	12	4,96	1781	22,86
Očné odd.	0	0,00	2	0,09	0	0,00	2	0,54	2	0,23	1	0,08	0	0,00	7	0,09
Onkologické odd.	36	2,34	18	0,82	24	1,86	17	4,59	5	0,57	84	6,49	3	1,24	187	2,40
ORL odd.	1	0,07	6	0,27	0	0,00	4	1,08	8	0,91	2	0,15	14	5,79	35	0,45
Ortopedické odd.	20	1,30	12	0,55	35	2,72	9	2,43	87	9,94	8	0,62	4	1,65	175	2,25
JZS	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	5	0,57	0	0,00	0	0,00	6	0,08
Popáleninové	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	0,39	0	0,00	6	0,08
Plastická chirurgia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	22	2,51	0	0,00	0	0,00	22	0,28
Pracovné lekárstvo	3	0,20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,04
Psychiatrické odd.	24	1,56	256	11,72	109	8,46	27	7,30	0	0,00	4	0,31	16	6,61	436	5,60
Stomatologické odd.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,46	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Odd. pneumolog. a fytzeológie	53	3,45	23	1,05	11	0,85	1	0,27	1	0,11	14	1,08	0	0,00	103	1,32
Transplantačné odd.	0	0,00	0	0,00	3	0,23	0	0,00	4	0,46	1	0,08	0	0,00	8	0,10
Traumatologické odd.	10	0,65	11	0,50	14	1,09	7	1,89	62	7,09	16	1,24	14	5,79	134	1,72

Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2013 (II. časť)

Typ oddelenia	črevná		respiračná		urogen.		kožne a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		SPOLU	
	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.	absol.	rel.
Urologické odd.	3	0,20	4	0,18	69	5,35	0	0,00	24	2,74	29	2,24	0	0,00	129	1,66
Kúpeľné zariadenia	8	0,52	0	0,00	0	0,00	1	0,27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	0,12
Nukleárna medicína	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DOS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DOS	29	1,89	1	0,05	1	0,08	1	0,27	0	0,00	2	0,15	0	0,00	34	0,44
Liečebné ústavy	0	0,00	5	0,23	0	0,00	1	0,27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,08
RDG	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
HOSPIC	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
Iné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
SPOLU	1537	100,0	2184	100,0	1289	100,0	370	100,0	875	100,0	1295	100,0	242	100,0	7792	100,0

Graf III.9.4

Výskyt NN v zdravotníckych zariadeniach SR podľa lokalizácie v r. 2013

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2013 (I. časť)

Etiologické agens	črevná		respiračná		urologická		kože a slizníc		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
	Acinetobacter	1	0,07	53	2,43	15	1,16	4	1,08	22	2,51	39	3,01	2	0,83	136
Acinetobacter baumannii	0	0,00	6	0,27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	7	0,09
Acinetobacter calcoaceticus	0	0,00	59	2,70	1	0,08	2	0,54	3	0,34	6	0,46	0	0,00	71	0,91
Acinetobacter sp.	0	0,00	10	0,46	3	0,23	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	14	0,18
Adenovírus	35	2,28	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	35	0,45
Aeromonas	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	2	0,15	0	0,00	3	0,04
Alcaligenes	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Achromobacter sp.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,31	0	0,00	4	0,05
Burkholderia cepacia	0	0,00	2	0,09	1	0,08	0	0,00	0	0,00	4	0,31	0	0,00	7	0,09
Campylobacter	9	0,59	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	0,12
Candida	0	0,00	6	0,27	3	0,23	1	0,27	0	0,00	1	0,08	0	0,00	11	0,14
Candida defficile	68	4,42	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	68	0,87
Candida albicans	0	0,00	87	3,98	42	3,26	6	1,62	2	0,23	17	1,31	0	0,00	154	1,98
Candida crusei	0	0,00	2	0,09	2	0,16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Candida glabrata	0	0,00	0	0,00	2	0,16	0	0,00	1	0,11	0	0,00	0	0,00	3	0,04
Candida non-albicans	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Candida parapsilosis	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Candida tropicalis	0	0,00	1	0,05	2	0,16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,04
Citrobacter	2	0,13	9	0,41	7	0,54	1	0,27	4	0,46	9	0,69	0	0,00	32	0,41
Citrobacter freundii	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
Clostridium difficile	548	35,65	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	548	7,03
Clostridium perfringens	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,11	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Clostridium sp.	24	1,56	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	24	0,31
Corynebacterium sp.	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	2	0,23	4	0,31	0	0,00	7	0,09
E. coli	10	0,65	115	5,27	340	26,38	16	4,32	124	14,17	160	12,36	4	1,65	769	9,87
E. coli / EPEC	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Enterobacter	1	0,07	53	2,43	13	1,01	1	0,27	20	2,29	27	2,08	1	0,41	116	1,49
Enterobacter aerogenes	0	0,00	3	0,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,04
Enterobacter cloacae	0	0,00	4	0,18	1	0,08	0	0,00	2	0,23	5	0,39	0	0,00	12	0,15
Enterobacter sp.	0	0,00	5	0,23	2	0,16	1	0,27	3	0,34	5	0,39	0	0,00	16	0,21
Enterococcus faecalis	0	0,00	7	0,32	26	2,02	3	0,81	50	5,71	51	3,94	0	0,00	137	1,76
Enterococcus faecium	0	0,00	5	0,23	2	0,16	0	0,00	1	0,11	2	0,15	0	0,00	10	0,13
Enterococcus sp.	0	0,00	0	0,00	11	0,85	0	0,00	6	0,69	4	0,31	0	0,00	21	0,27
G negat.	0	0,00	29	1,33	11	0,85	1	0,27	8	0,91	8	0,62	4	1,65	61	0,78
G pozit.	0	0,00	3	0,14	20	1,55	1	0,27	15	1,71	25	1,93	2	0,83	66	0,85
Gamaherpes vírus	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	5,79	14	0,18
Haemophilus	0	0,00	26	1,19	1	0,08	1	0,27	0	0,00	1	0,08	0	0,00	29	0,37
Haemophilus influenzae	0	0,00	4	0,18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Haemophilus parainfluenzae	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Fusarium sp.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,15	0	0,00	2	0,03
Chlamydia pneum.	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Klebsiela ESBL +	0	0,00	3	0,14	0	0,00	0	0,00	1	0,11	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Klebsiela oxytoca	0	0,00	4	0,18	3	0,23	0	0,00	5	0,57	4	0,31	0	0,00	16	0,21
Klebsiella	0	0,00	141	6,46	92	7,14	6	1,62	31	3,54	51	3,94	2	0,83	323	4,15
Klebsiella pneum.	0	0,00	182	8,33	132	10,24	12	3,24	55	6,29	166	12,82	8	3,31	555	7,12
Klebsiella sp.	0	0,00	85	3,89	57	4,42	2	0,54	16	1,83	3	0,23	0	0,00	163	2,09

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2013 (II. časť)

Etiologické egens	črevná		respiračná		urologická		kože a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		spolu	
Kultivačne negat.	51	3,32	73	3,34	8	0,62	0	0,00	0	0,00	23	1,78	11	4,55	166	2,13
Kultivačne nevyšetr.	58	3,77	129	5,91	34	2,64	45	12,16	0	0,00	9	0,69	9	3,72	284	3,64
Kvasinky	0	0,00	1	0,05	1	0,08	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	3	0,04
Mikroorg. anaeróbne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,11	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Mikroorg. iné špecif.	1	0,07	3	0,14	7	0,54	0	0,00	24	2,74	44	3,40	0	0,00	79	1,01
Mykoplasma pneumoniae	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Morganela morganii	1	0,07	3	0,14	4	0,31	0	0,00	6	0,69	5	0,39	0	0,00	19	0,24
Nešpecifikované	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	0,54	0	0,00	7	0,09
Nezistené	55	3,58	209	9,57	16	1,24	102	27,57	31	3,54	0	0,00	146	60,33	559	7,17
Norovírus	61	3,97	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	61	0,78
Norwalk	33	2,15	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	33	0,42
Pedicul. hum. cap.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	11	2,97	0	0,00	0	0,00	0	0,00	11	0,14
Proteus	0	0,00	33	1,51	125	9,70	10	2,70	13	1,49	23	1,78	0	0,00	204	2,62
Proteus mirabilis	0	0,00	25	1,14	59	4,58	7	1,89	17	1,94	14	1,08	1	0,41	123	1,58
Proteus sp.	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	6	0,69	2	0,15	0	0,00	9	0,12
Pseudomonas	3	0,20	178	8,15	50	3,88	14	3,78	36	4,11	43	3,32	2	0,83	326	4,18
Pseudomonas aeruginosa	1	0,07	165	7,55	53	4,11	8	2,16	37	4,23	75	5,79	2	0,83	341	4,38
Pseudomonas sp.	0	0,00	31	1,42	13	1,01	1	0,27	5	0,57	0	0,00	1	0,41	51	0,65
Rotavírus	533	34,68	0	0,00	2	0,16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	535	6,87
RS vírus	0	0,00	6	0,27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	0,08
Sal. bližšie neurčená	2	0,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	3	0,04
Sal. brandey	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. mbandaka	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. enteritidis	7	0,46	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	0,09
Sal.derby	4	0,26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Sal. infantis	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. indiana	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. heidelberg	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. give	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Sal. typhimurium	1	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Serratia	1	0,07	9	0,41	2	0,16	1	0,27	2	0,23	1	0,08	0	0,00	16	0,21
Serratia marcescens	0	0,00	6	0,27	0	0,00	1	0,27	0	0,00	4	0,31	0	0,00	11	0,14
Serratia sp.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,11	4	0,31	0	0,00	5	0,06
Shigella flexneri	2	0,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Staphylococcus aureus	0	0,00	133	6,09	10	0,78	36	9,73	112	12,80	128	9,88	7	2,89	426	5,47
Staphylococcus aureus BL+	0	0,00	0	0,00	2	0,16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Staphylococcus aureus MRSA	0	0,00	116	5,31	17	1,32	37	10,00	95	10,86	63	4,86	10	4,13	338	4,34
Staphylococcus auricularis	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
Staphylococcus epidermidis	0	0,00	4	0,18	4	0,31	5	1,35	31	3,54	81	6,25	2	0,83	127	1,63
Staphylococcus epidermidis MRSE	0	0,00	7	0,32	1	0,08	1	0,27	9	1,03	6	0,46	2	0,83	26	0,33
Staphylococcus haemilyt.	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	3	0,34	5	0,39	0	0,00	9	0,12
Staphylococcus haemilyt. MRSB	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	1	0,11	4	0,31	1	0,41	8	0,10
Staphylococcus hominis	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,31	0	0,00	4	0,05
Staphylococcus iný špecif.	0	0,00	50	2,29	8	0,62	23	6,22	26	2,97	88	6,80	3	1,24	198	2,54
Staphylococcus koaguláza negat.	0	0,00	3	0,14	5	0,39	0	0,00	8	0,91	14	1,08	0	0,00	30	0,39
Staphylococcus sp.	0	0,00	0	0,00	1	0,08	6	1,62	2	0,23	13	1,00	0	0,00	22	0,28

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2013 (III. časť)

Etiologické egens	črevná		respiračná		urologická		kože a slizníc		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		ostatné		spolu	
Stenot. maltophilia	0	0,00	3	0,14	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,05
Stenotrephnema	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Streptococcus	0	0,00	37	1,69	63	4,89	2	0,54	26	2,97	12	0,93	4	1,65	144	1,85
Streptococcus iný špec.	0	0,00	18	0,82	8	0,62	0	0,00	6	0,69	7	0,54	0	0,00	39	0,50
Streptococcus agalactie	0	0,00	1	0,05	1	0,08	1	0,27	3	0,34	2	0,15	0	0,00	8	0,10
Streptococcus anginosus	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
Streptococcus pneumoniae	0	0,00	3	0,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,31	0	0,00	7	0,09
Streptococcus pyogenes	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,11	2	0,15	0	0,00	3	0,04
Streptococcus gallolyticus	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,08	0	0,00	1	0,01
Streptococcus sk. B agalactie	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Streptokoky viridujúce	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,11	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Vírus hepatitídy A	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,41	1	0,01
Vírus hepatitídy B	0	0,00	2	0,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,03
Vírus hepatitídy C	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,41	1	0,01
Vírus chrípky B	0	0,00	9	0,41	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	9	0,12
Vírus chrípky A	0	0,00	8	0,37	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	8	0,10
Vírus iný špec.	0	0,00	2	0,09	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	0,04
ZES kult. negat	4	0,26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,05
ZES kult. nevyšetrený	14	0,91	0	0,00	0	0,00	1	0,27	0	0,00	0	0,00	2	0,83	17	0,22
SPOLU	1537	100,0	2184	100,0	1289	100,0	370	100,0	875	100,0	1295	100,0	242	100,0	7792	100,0

V skupine **nákaz dýchacích ciest**, ktorá je najpočetnejšia, došlo k nárastu výskytu týchto nákaz oproti r.2012 o 30,0 %, tieto nákazy tvoria 28,03 % všetkých NN (27,40 % v r.2012). Väčšinou sa vyskytovali na OAİM, psychiatrii a interne. Išlo najmä o bakteriálne bronchitídy a bronchopneumónie, často s multirezistentnou etiológiou, ktoré majú ďaleko väčší význam čo do vážnosti prognózy i možnosti prevencie.

Kultivačne z bakteriálnych agens prevládali *Pseudomonas sp.*, *Klebsiella sp.*, *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky.

Z OAİM sú hlásené najmä purulentné bronchopneumónie u pacientov na riadenej ventilácii, pričom ich výskyt úzko súvisí s frekvenciou a kvalitou dekontaminácie servoventilátorov a ostatného príslušenstva, možnosťou vstupu na oddelenie a jednotlivé boxy v jednorázovom oblečení, maske, čiapke, s použitím rukavíc, pákových vodovodných batérií, dávkovačov mydla a dezinfekčných roztokov a papierových osušiek, čo má nenahraditeľný význam pre prevenciu vzniku a šírenia nozokomiálnych agens.

Epidémie sa vyskytli v nasledujúcich krajoch a okresoch:

Trenčiansky kraj:

Na akútne infekcie horných dýchacích ciest ochorelo z celkového počtu 110 exponovaných (58 pacientov a 52 zdravotníckych pracovníkov) ochorelo 31 pacientov. Zo zdravotníckeho personálu neochorel nikto. Ochorenie prebiehalo pod klinickým obrazom: kašeľ, teplota do 40°C, dýchacie ťažkosti. U dvoch pacientov bol vykonaný odber na virologické vyšetrenie, výsledky vyšetrenia výterov z hrdla a nosa boli negatívne. Na oddelení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

Nitriansky kraj:

Hlásil výskyt chrípkových ochorení u pacientov, z celkového počtu 111 exponovaných (69 pacientov a 42 zdravotníckych pracovníkov) ochorelo 7 pacientov. V klinickom obraze dominovala únava, slabosť, malátnosť, kašeľ a teplota do 39,5°C. Príznaky trvali v priemere 3-5 dní, ktoré ustúpili po symptomatickej terapii. U dvoch pacientov bol vykonaný odber na virologické vyšetrenie s negatívnym výsledkom. Na zamedzenie ďalšieho šírenia prenosného ochorenia boli na oddelení formou rozhodnutia nariadené protiepidemické opatrenia – viac ochorení sa na oddelení nevyskytlo.

V skupine **črevných nákaz** je výskyt NN vyšší ako v roku 2012, nahlásených bolo 1537 nákaz (891 v r.2012), čo je až neuveriteľný nárast o 72,50 % a stojí teda za zamyslenie, prečo počet týchto nákaz tak prudko stúpol. Percentuálne tvoria tieto náказы 19,73 % (14,60 % v r.2012) z celkového hláseného výskytu NN. Ochorenia sa vyskytovali najčastejšie vo forme hnačiek, hlásené boli najmä na klinikách alebo oddeleniach pediatrie, neonatológie a interny. Ako etiologické agens (**Tab.III.9.7**) figurovali najčastejšie *Clostridium difficile* a *rotavírusy*.

Epidémie sa vyskytli v nasledujúcich krajoch a okresoch:

Bratislavský kraj:

V roku 2013 evidovali dve nozokomiálne epidémie.

Zistený bol výskyt 4 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu v epidemiologickej súvislosti. Celkový počet exponovaných bol 32 osôb (24 klientov, 8 zdravotníckych pracovníkov). V popredí klinického obrazu boli hnačky, bolesti brucha bez teploty s rýchlou úpravou zdravotného stavu v priebehu 24 hodín. Materiál na laboratórne vyšetrenie nebol odobratý.

Etiologicky neobjasnený zostal druhý epidemický výskyt hnačiek u pacientov. Z celkového počtu exponovaných 24 osôb (16 pacientov, 8 zdravotníckych pracovníkov) ochorelo 6 pacientov. V popredí klinických príznakov boli hnačky, vracanie, subfebrility s úpravou zdravotného stavu v priebehu 24 hodín. Kultivačné vyšetrenie tampónov z rekta bolo negatívne. Predpokladanú vírusovú etiológiu sa nepodarilo dokázať, nakoľko stolica na virologické vyšetrenie nebola odobraná.

Nitriansky kraj:

Epidémie nozokomiálneho pôvodu sa vyskytli počas roka spolu 4 krát.

V prvom prípade ochorelo 29 klientov zo 104 exponovaných. V klinickom obraze dominovali hnačky, zvracanie a v 1 prípade aj febrility do 39°C. Lekárske ošetrovanie si vyžiadalo 8 prípadov, hospitalizácia nebola nutná. Ochorenia trvali v priemere 2 dni. Odobratých bolo 11 výterov z konečníka (od 4-och chorých a 7-ich osôb personálu kuchyne) s negatívnym výsledkom. V rámci kontroly hygienicko-epidemiologického režimu boli odobraté vzorky potravín (12 vzoriek), v ktorých bolo zistené fekálne znečistenie. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia, viac prípadov hnačkových ochorení sa v zariadení nevyskytlo.

V druhom prípade evidujeme epidemický výskyt rotavírusových gastroenteritíd. Celkove ochoreli 4 deti z celkového počtu 115 hospitalizovaných. Klinicky sa ochorenia prejavili ako riedke stolice, zvracanie a v jednom prípade aj teplotou do 39°C trvajúce 2-5 dní.

Predpokladaným prameňom nákazy boli deti hospitalizované na klinike s gastroenteritídou (odberom stolice potvrdená rotavírusová infekcia). Faktorom prenosu bol pravdepodobne nepriamy kontakt. Bola vykonaná kontrola hygienicko-epidemiologického režimu spojená s odberom sterov z prostredia a boli nariadené protiepidemické opatrenia. Viac prípadov hnačkových ochorení sa tu nevyskytlo.

V treťom prípade evidujeme výskyt 5-tich prípadov rotavírusových enteritíd u hospitalizovaných pacientov, ktoré majú nozokomiálny charakter, z celkového počtu 119 exponovaných (98 pacientov a 21 osôb ošetrojúceho personálu). Od všetkých chorých pacientov bola odberom stolice potvrdená rotavírusová infekcia. V klinickom obraze dominovali riedke stolice, teplota do 38°C a v dvoch prípadoch aj zvracanie. Prameňom pôvodcu ochorenia bolo dieťa, prijaté diagnózou rotavírusová enteritída. Ochorenia sa šírili postupne, pravdepodobne nepriamym kontaktom. V rámci epidemiologického šetrenia boli nariadené protiepidemické opatrenia a bolo odobratých 22 sterov (20x stery z prostredia a 2x stery z rúk ošetrojúceho personálu) a 2 dezinfekčné prípravky na účinnosť.

V štvrtom prípade bol hlásený zvýšený výskyt gastroenteritíd. Šetrením bolo zistené, že ochorelo 10 pacientov z 25 hospitalizovaných (9 ochorení bolo vykázaných ako NN) a 5 zamestnancov z celkového počtu 30 exponovaných. V klinickom obraze dominovali hnačky a zvracanie, v jednom prípade teplota 38°C. Od 3 chorých bol v stolici dokázaný antigén norovírusu.

Trnavský kraj:

Zaevidovaný bol epidemický výskyt akútnych gastroenteritíd, ochorelo 8 pacientov. Ochorenia boli vykázané ako hnačka pravdepodobne infekčného pôvodu. TR na kultivačné vyšetrenie a stolica na virologické vyšetrenie boli odobraté od troch pacientov s negatívnym výsledkom. Ochorenia boli hlásené na základe klinického priebehu ochorenia a epidemickej súvislosti. Faktor prenosu bol neobjasnený. Ochorenia prebiehali manifestne s príznakmi: hnačky trvajúce jeden deň, nauzea, zvracanie, bez zvýšenej TT. Ochorenia boli hlásené na základe klinického priebehu ochorenia a epidemickej súvislosti.

Trenčiansky kraj:

V roku 2013 evidovali dve nozokomiálne epidémie.

V prvom prípade sa jednalo o enterokolitídu zapríčinenú *Clostridium difficile*, boli zaznamenané 3 prípady ochorení v epidemiologickej súvislosti. Protiepidemické opatrenia boli vykonané, pacienti boli izolovaní.

V druhom prípade sa vyskytlo 13 ochorení na gastritídu u hospitalizovaných detí. V klinickom obraze dominovalo vracanie a teplota. Z celkového počtu exponovaných - 15 hospitalizovaných detí ochorelo 7 detí, vírus Norwalk bol potvrdený u 5 detí. Z celkového počtu 11 pracovníkov oddelenia ochorela jedna zdravotná sestra a jedna sanitárka - u nich biologický materiál na laboratórne vyšetrenie nebol odobratý. U žiadneho z nich nebol odobratý biologický materiál na laboratórne vyšetrenie.

Žilinský kraj :

Bol zaznamenaný 1x epidemický výskyt, ochorelo 13 osôb na akútnu gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk. Z počtu 43 exponovaných ochorelo 9 pacientov a 4 zdrav. pracovníci (z počtu 18 pracovníkov). Klinický obraz: vodnaté stolice, v dvoch prípadoch zvracanie. Trvanie klinických príznakov ochorenia: cca 1-2 dni. Odber biologického materiálu

zabezpečený, doporučený odber stolice (vírusová etiologia). Protiepid. opatrenia zabezpečené, laboratórne zo stolice potvrdený Norovírus 2x. (pacient, ZP)

Banskobystrický kraj:

V roku 2013 evidovali dve nozokomiálne epidémie.

Bol zaznamenaný epidemický výskyt rotavírusových enteritíd, celkove ochorelo 14 pacientov. Protiepidemické opatrenia boli zabezpečené, spočívali najmä v striktnej dezinfekcii rúk personálu, intenzívnej dekontaminácii pracovných povrchov a nástrojov v inkriminovaných častiach oddelenia, dôsledná izolácia nových prípadov ochorenia.

V druhom prípade bol zaznamenaný epidemický výskyt rotavírusových a adenovírusových enteritíd s celkovým počtom 27 ochorení. V epidemiologickej súvislosti boli hlásené ďalšie prípady.

Košický kraj:

V roku 2013 evidovali sedem nozokomiálnych epidémií.

V prvom prípade epidemického výskytu z celkového počtu 206 exponovaných osôb (125 zamestnancov, 81 pacientov) ochorelo 17 osôb, z toho 10 pacientov a 7 zamestnancov.

V druhom prípade epidemického výskytu z celkového počtu 148 exponovaných osôb (58 pacientov, 90 zamestnancov) ochorelo 7 pacientov a 7 zamestnancov.

V treťom prípade epidemického výskytu z celkového počtu 58 exponovaných osôb (35 zamestnancov, 23 pacientov) ochoreli 3 pacienti. V klinickom obraze dominovali riedke vodnaté stolice bez prímiesí, vracanie, bez zvýšenia telesnej teploty. Výsledky laboratórných vyšetrení potvrdili u jedného pacienta norovírus.

V štvrtom prípade epidemického výskytu z celkového počtu 170 exponovaných osôb (99 zamestnancov, 71 pacientov) ochorelo 11 pacientov. V klinickom obraze dominovali hnačky bez prímiesí, vracanie a v dvoch prípadoch zvýšené teploty. Ochorenia mali mierny priebeh. Výsledky laboratórných vyšetrení potvrdili u troch pacientov norovírus.

V piatom prípade bol hlásený epidemický výskyt 13 laboratórne potvrdených ochorení na rotavírusovú enteritídu. V klinickom obraze dominovali častejšie stolice s hmotnostným úbytkom na váhe. Bola nariadená dekontaminácia prostredia, dodržiavanie bariérovej ošetrovacej techniky, izolácia chorých a odber biologického materiálu u ošetrujúceho personálu. Z 11 odobratých vzoriek u 3 sestier bol potvrdený rotavírus.

V šiestom prípade prebehla epidémia rotavírusovej enteritídy u 10 hospitalizovaných pacientov, u troch súčasne izolovaný aj norovírus. Z klinických príznakov dominovali riedke stolice a subfebrilita. V rámci epidemiologického šetrenia boli nariadené opatrenia: dekontaminácia prostredia, dodržiavanie zásad bariérovej ošetrovacej techniky, vykonávanie alkoholovej dezinfekcie rúk, izolácia chorých, plošná dezinfekcia predmetov a prostredia a odber biologického materiálu.

V siedmom prípade prebehla epidémia norovírusovej enteritídy u 7 hospitalizovaných. Z klinických príznakov dominovali riedke stolice a TT od 38°C do 39°C. V rámci epidemiologického šetrenia boli nariadené opatrenia: dekontaminácia prostredia, dodržiavanie zásad bariérovej ošetrovacej techniky, izolácia chorých a odber biologického materiálu.

Sepsy tvoria 16,62 % všetkých nemocničných nákaz (14,0 % v r.2012), najviac sme ich zaznamenali na OAIM, interne, chirurgii a onkológii.

U sepsí dominovali etiologicky *Staphylococcus aureus a iné stafylokoky*, *E.coli*, *Pseudomonas sp.* a *Klebsiella sp.* Bližšie rozdelenie v stati III.7 septikémie.

Dôležitú úlohu hrajú invazívne zákroky, pri ktorých sa zavádzajú centrálné venózne katétre, periférne kanyly, dialyzačné katétre, permanentné katétre, drény a pod.

U **močopohlavných nákaz** je výskyt nižší ako v roku 2012 a tieto náказы tvoria 16,54 % (21,0 % v r.2012) zo všetkých NN. Najväčší počet bol na klinikách a odd. doliečovacích, interny, OAIM, psychiatrii a neurológie.

Klinicky išlo najčastejšie o cystitídy po cievkovaní a pri dlhodobom zavedení permanentného katétra. V etiológii najčastejšie figurovali *E.coli*, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *Proteus sp.*

V skupine **nákaz kože a slizníc** došlo k miernemu poklesu oproti r. 2012 a tieto náказы tvoria 4,75 % zo všetkých NN (5,50 % v roku 2012). Najčastejšie sa vyskytli na neonatológii, chirurgii, interne a neurológii. Klinicky sa jednalo o konjunktivitídy, inflamované dekubity, bulózne dermatitídy, omfalitídy, scabies. Etiologicky figurovali najmä *Staphylococcus aureus a iné stafylokoky*, *Proteus sp.*, *Klebsiella sp.*

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleniny tvoria 11,23 % zo všetkých NN, (v r.2012 14,60 %). Najviac sa ich vyskytlo na klinikách a oddeleniach chirurgie, ortopédie, traumatológie a OAIM, najčastejšie vo forme abscesov operačných rán. Na etiológii sa najviac podieľali *Staphylococcus aureus a iné stafylokoky*, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *E.coli*, *Proteus sp.*

V skupine **ostatné náказы** bol výskyt mierne vyšší ako v roku 2012 a tieto infekty tvoria 3,11 % zo všetkých NN (2,90 % v r.2012). Do tejto skupiny boli nahlásené najmä meningitídy, flebitídy, peritonitídy, mastitídy a endokarditídy. Najviac nákaz sa vyskytlo na neonatológii, interne, chirurgii a neurológii. Kultivačne dominovali *Staphylococcus aureus a iné stafylokoky*, *gamaherpes vírus*, *Klebsiella sp.*

Ú m r t i a na nozokomiálne náказы

Bratislavský kraj:

V roku 2013 nezaznamenali žiadne úmrtie.

Nitriansky kraj:

V tomto roku vykazuje 9 prípadov úmrtí pacientov na nozokomiálnu sepsu:

55-ročný pacient prijatý s dg. bližšie neurčená kóma a edém pľúc. Od prijatia zavedená periférna venózna kanyla (PVK), centrálny venózny katéter (CVK), arteriálny katéter (AK), nasogastrická sonda (NGS), realizovaná orotracheálna intubácia (OTI) a napojený na umelú pľúcnu ventiláciu (UPV). Na 7. deň hospitalizácie rozvoj septického stavu s febrilitami do 39°C, triaškou, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Odobraté hemokultúry, z ktorých bol izolovaný *Staphylococcus gallinarum*. Empiricky podávaná antibiotická terapia. Na 8. deň hospitalizácie pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

61-ročný pacient s dg. mozgový infarkt a respiračná insuficiencia. Od prijatia zavedená PVK, PMK, AK, realizovaná OTI a napojený na UVP. Na 22. deň hospitalizácie rozvoj septického

stavu s febrilitami, triaškou, tachykardiou a eleváciou markerov zápalu. Odoberaté hemokultúry s nálezom Staphylococcus koaguláza negat. Podávaná dvojkombinácia antibiotík podľa citlivosti. Aj napriek intenzívnej komplexnej terapii sa klinický stav pacienta zhoršuje a na 27. deň exituje na septický šok. Nepitvaný.

79-ročný pacient s akútnou nekrotizujúcou pankreatitídou a respiračná insuficiencia. Od prijatia zavedená PVK, CVK, PMK, NGS, realizovaná OTI a napojený na UPV. Na 9. deň hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu s febrilitami do 39,5°C, triaškami, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Odoberaté hemokultúry s nálezom Acinetobacter baumannii. Zahajená intenzívna antibiotická a podporná terapia. Na 10. deň hospitalizácie pacient exitoval na septický šok. Nepitvaný.

83-ročný polymorbídny pacient hospitalizovaný pre gangrénu prstov ľavej dolnej končatiny. Z dôvodu vitálnej indikácie vykonaná amputácia končatiny. Na 3. deň priebeh hospitalizácie komplikovaný septickým stavom s multiorgánovým zlyhávaním. V dôsledku kardiálneho zlyhávania a nutnosťou napojenia na UVP bol pacient preložený na KAIM. Tu z hemokultúry izolovaná Klebsiella pneumoniae. Aj napriek intenzívnej terapii sa stav pacienta zhoršuje, dochádza k vyčerpaniu všetkých mechanizmov orgánových systémov a na 4. deň hospitalizácie pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

68-ročný polymorbídny pacient po extirpácii TU cerebri (v.s.HGG) za účelom neuroprotektívneho režimu a stabilizácie vitálnych funkcií. Od prijatia zavedená PVK a PMK. Pacient pri vedomí, dominujú známky organického psychosyndrómu a demencie, je prítomná kvadruparéza a polyneuropatia kriticky chorých. Hospitalizácia na 9. deň komplikovaná rozvojom febrilného stavu s triaškami, tachykardiou a eleváciou zápalových parametrov. Odoberaté hemokultúry s nálezom E.coli. Aj napriek intenzívnej, kombinovanej antibiotickej a symptomatickej terapii pretrváva klinický obraz sepsy s rozvratom vnútorného prostredia až obrazom multiorgánového zlyhávania. Na 10. deň pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

74-ročný pacient prijatý pre rozvíjajúcu sa akútnu pankreatitídu a bronchopneumóniu. Od prijatia zavedená PVK a PMK. Na 4. deň hospitalizácia komplikovaná rozvojom sepsy s multiorgánovým zlyhávaním a s nutnosťou podpory jednotlivých orgánových systémov. Odoberaté hemokultúry s nálezom Enterobacter cloacae. Empiricky podávaná kombinovaná antibiotická terapia. Klinický stav pacienta sa aj napriek intenzívnej celkovej terapii zhoršuje, progreduje MODS, dochádza k progresii pankreatitídy, poruche vedomia a pacient na 4. deň hospitalizácie exituje na septický šok. Nepitvaný.

72-ročná pacientka - diabetička v štádiu neskorých komplikácií prijatá pre dekompenzovaný diabetes a flegmónu tváre. Od prijatia zavedená PVK a PMK. Na 6. deň hospitalizácie rozvoj septického stavu s febrilitami do 40°C, triaškami, tachykardiou, poruchou vedomia až zástavou srdca. Po KPCR pretrváva bezvedomie, neprichádza k obnove vitálnych funkcií a pacientka exituje na septický šok. Nepitvaná. Z odoberatých hemokultúr izolovaná Candida glabrata.

83-ročný polymorbídny pacient prijatý pre dyspnoe, kašeľ a edémy dolných končatín. Od prijatia zavedená PVK a PMK. Klinickými vyšetreniami potvrdené cor pulmonale dekompenzované pri akútnej exacerbácii CHOCHP. Na 13. deň zhoršenie klinického stavu – hypotenzia, oligoanúria, dyspnoe, somnolencia až na úrovni soporu, v laboratórnom obraze vysoko elevované zápalové parametre. Odoberaté hemokultúry s nálezom Staphylococcus aureus – MRSA kmeň. Pre progresiu septických príznakov a nutnosť napojenia na UPV pacient preložený na KAIM. Aj

napriek intenzívnej terapii sa klinický stav pacienta zhoršuje a na 17. deň hospitalizácie exituje na septický šok. Nepitvaný.

84-ročný polymorbídny pacient s m.Alzheimer, prijatý s uroinfektom pri zavedenom PMK a septickým stavom. Od prijatia pacient febrilný - teploty do 39,5°C, triašky, tachykardia a v laboratórnom obraze elevácia markerov zápalu. Odobraté hemokultúry s nálezom Klebsiella pneumoniae. Od prijatia empiricky podávaná antibiotická terapia. Aj napriek intenzívnej liečbe klinický stav progreduje, prehĺbuje sa kvantitatívna porucha vedomia charakteru soporu s následným respiračným zlyhávaním, asystóliami. Na druhý deň pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

Trnavský kraj:

V roku 2013 nezaznamenali žiadne úmrtie.

Trenčiansky kraj:

V roku 2013 zaznamenali v Trenčianskom kraji 7 úmrtí.

Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus u 84 ročného muža - kardiaka, po implantácii PM, diabetika s kombinovanou aortálnou chybou prijatého pre progresiu dyspnoe, na rtg nález fluidotoraxu. Nasadená parenterálna ATB liečba. Hospitalizácia komplikovaná výstupom teplôt a rozvojom septického stavu (odobratá HK: MRSA) s progresiou renálnej insuficiencie, s hypotenziou, známami kardiálneho zlyhávania. Napriek komplexnej liečbe nedochádza klinicky k zlepšeniu stavu, laboratórne progreduje zápalová aktivita. Následne multiorgánové zlyhávanie, exitus.

Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi mikroorganizmami. 73 ročný muž prijatý pre akútnu pankreatitídu, počas hospitalizácie rozvoj delirantného sy, následne pacient somnolentný, rozvoj ľavostrannej pneumónie (T kanyla- Kl. pneumoniae) a septického stavu. Pre zhoršenie ventilačných schopností, výstup TT, cirkulačnú nestabilitu a akútnu respiračnú insuficienciu s nutnosťou UPV, s laboratórne vysokými zápalovými parametrami preložený na OAIM, kde zahájená komplexná resuscitačná liečba a liečba septického šoku trojkombináciou širokospektrálnych ATB. Nastupuje paralýza GIT, revízia dutiny brušnej, pooperačne instabilita. Napriek liečbe progresia syndrómu multiorgánového zlyhávania v ťažkom katabolickom stave, následne exitus. HK: Klebsiella pneumoniae polyrezistentný kmeň

Iná špecifikovaná septikémia. 73 ročná žena hospitalizovaná pre poruchu príjmu stravy, anémiu, zhoršenie mobility, s hlbokými dekubitmi gluteálnej oblasti, kolena a na pätách. Pri príjme laboratórne vysoké zápalové parametre. Hospitalizácia komplikovaná hyperpyrexiou, odobratá krv na HK: difteroidné paličky. Liečba ATB podľa citlivosti, hyperpyrexia pretrváva, v ďalšej HK Enterococcus faecium, Burkholderia cepacia, stav progreduje, exitus.

Nešpecifikovaná septikémia, septický šok. 81 ročný muž prijatý pre ožltnutie, intermitentné bolesti v epigastriu. Realizované ERCP, následne zimnica, subfebrilita, preložený na OAIM. Chirurgom indikovaná revízia žľových ciest - laparotómia. Pacient febrilný, s bolesťou brucha. Leukopénia, neskôr leukocytóza, vysoké CRP. HK opakovane negatívna. Na CT začínajúci pooperačný absces, z rany opakovane Klebsiella pneumoniae. Pooperačný priebeh komplikovaný bronchopneumóniou (CT - BPN I. dx.), z BAL Klebsiella pneumoniae. Ordinované ATB (Ciphin). Napriek liečbe pretrváva septický stav, exitus. Choroba, ktorá priamo privodila smrť – septikémia, prvotná príčina – obštrukcia žľových ciest.

Septikémiu vyvolaná *Proteus mirabilis*. 72 ročný muž bol prijatý s gangrénou chodidla pri DM. Na druhý deň hospitalizácie amputácia in femore l. dx. Na 4. deň po operácii TT 37,3°C, triaška, zimnica a vysoká zápalová aktivita. Liečba: Amoksiklav, Efloran, Gentamycín. Z odobratej hemokultúry, steru z dekubitu a spúta mu bol vykultivovaný *Proteus mirabilis* - MRK. Ako predispozičný faktor sa uplatnili dekubity na ľavej päte a v sakrálnej oblasti. Na 14.deň hospitalizácie pacient exitoval. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako príčina smrti uvedený septický šok a prvotná príčina smrti sepsa (A41.5).

Nešpecifikovaná septikémiu. 85 ročný muž bol prijatý pre bolesti brucha a poruchu pasáže trvajúcu 4 dni. V ten istý deň operácie – herniotomia, resekcia gangrenózneho čreva, zavedený PMK a PVK. Na 3. deň hospitalizácie TT do 39,8°C a vysoká zápalová aktivita. Z odobratej HK nebol zachytený pôvodca nákazy, z obsahu dýchacích ciest bol vykultivovaný *Enterococcus faecium* MRK. Liečba: Claforan, Efloran. Ako predispozičný faktor sa uplatnila inkarcerovaná inkuinálna hernia - ileus. Na 8. deň hospitalizácie pacient exitoval. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako príčina smrti uvedený septicko - toxický šok (A41.9).

Peritonitída. 60 ročný muž prijatý s progredujúcim CA faryngu k paliatívnej liečbe - tracheostómii a zavedeniu PEG pre sťažené dýchanie a prehĺtanie. Pre bolesti brucha robené urgentné CT. Záver: pneumoperitoneum s voľnou tekutinou v dutine brušnej. Pri laparotómii, nález: purulentná zápachajúca peritonitída, insuficiencia PEG, popri hadičke vyteká žalúdočný obsah. L: Ciphin, Efloran, GTM, TT - 37,5 - 38°C, následne relaparotomia, nález: difúzna peritonitída, na zadnej stene perforácia, vytekanie žalúdočného obsahu, napriek liečbe konštatovaný exitus letalis.

Žilinský kraj:

V roku 2013 zaznamenali v Žilinskom kraji 29 úmrtí.

Úmrtie 89 ročnej ženy hospitalizovanej po evakuácii intracerebrálneho hematómu TO l.sin. Pacientka kontinuálne analgosedovaná napojená na UPV, RTG hrudníka rozsiahle bilat.infiltráty, ATB empiricky, neskôr ciele podľa kultivačných vyšetrení.V ďalšom priebehu hospitalizácie pacientka UPV dependentná, progresia MODS-respiračne, renálne, hematologicky, koagulačne, neurologicky, liečba maximalizovaná nereaguje na terapiu, dochádza k vyčerpaniu rezerv organizmu a k exitu letalis. Spútum kultivačne: *Pseudomonas aeruginosa*.

Úmrtie 56 ročného muža hospitalizovaného v terminálnom štádiu ochorenia CHOCHP so zlou prognózou napojený na UPV, analgosedovaný, v priebehu hospitalizácie rozvoj nozokomiálnej pneumónie-etologicky multirezistentná *Ps. Aeruginosa* a *Candida abl.*, ciele ATB liečba. Napriek maximalizácii bronchodilatačnej liečby a UPV sa nedarí zabezpečiť efektívnu výmenu plynov, klesá SpO₂- progreduje kardiopulmonálne zlyhanie - vyúsťuje do zastavy obehu-konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie hlásené u 72 ročnej ženy. Pacientka prijatá po KRP s ROSC, analgosedovaná, bez adekvátneho návratu vedomia. Pre predpoklad dlhodobej UPV a potrebu zaistenia DC urobená TS na operačnom sále, pacientka postupne prevedená na spontánnu ventiláciu, pretrváva ťažká posthypoxická encefalopatia bez obnovenia vedomia, postupne alteruje hemodynamika, dochádza k zástave obehu – dochádza k etitus letalis. Spútum kultivačne: *Pseudomoas aeruginosa*

Úmrtie 55 ročného muža hospitalizovaného ako polymorbídny pacient so závažnou kardiálnou primorbiditou v septickom stave so znakmi MODS pri difúznej seropurulentnej peritonitíde, po LSK revízií, po reoperácii, pretrváva septický stav s nálezom intraabdominálneho a skrotálneho abscesu. Pacient analgosedovaný, na UPV s nutnosťou podávania VAL, ATB terapia. Pribeh hospitalizácie komplikovaný krvácaním z ezofagu, riešený konzervatívne. Pretrváva chronický septický stav s vysokou zápalovou aktivitou, kultivačne opakovane Candida non.abl., Pseudomonas aeruginosa napriek cielenej antimikrobiálnej liečbe. Dochádza k rozvoju kardiálnej sub až dekompenzácie pri výrazne limitovanej výkonnosti myokardu, robená punkcia pravého hemitoraxu pre fluidotorax, napriek terapeutickému úsiliu MODS progreduje, progreduje kardiálne zlyhanie, dochádza k asystolii- konštatovaný exitus letalis. Spútum kultivačne: Pseudomonas aeruginosa

Úmrtie 75 ročného muža hospitalizovaný po odstránení ložiska z VIII. segmentu pečene. Pooperačne analgosedovaný, po stabilizácii hemodynamiky zastavená analgosedácia, odpojený z UPV a extubovaný. V priebehu niekoľkých hodín dochádza k alterácii celkového stavu, komplikácia SIRS na báze pooperačnej pankreatitídy – analgosedovaný, UPV, naradrenalin. ATB liečba cielene dľa kultivácií, progresia SIRS, vykonaná toaleta dutiny brušnej, avakuácia abscesu, transverzostomia. Stav pacienta napriek intenzívnej terapii progreduje do multiorgánového zlyhania, nastáva náhly pokles TK a systolia – konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 76 ročnej ženy, polymorbídnej pacientky s postradiačnou pneumonitídou v kortikoterapii, klinické štádium III B, prijatá pre akútne hypoxemické respiračné zlyhanie s nedostatočným efektom NIV. Zahájená analgosedácia a UPV, ATB empirická liečba, podávanie bronchodilatancií a sekretolýk. Od prijatia problematická oxygenácia, bez adekvátnej odpovede na maximalizovanú terapiu a UPV, zrealizovaná tracheostomia. Progreduje multiorgánové zlyhvanie – konštatovaný exitus letalis. Spútum kultivačne: E.coli

Úmrtie hlásené u nezrelého novorodenca so susp. Edwarsovým syndrómom, narodeného akútnou S.C pre hypotrofizáciu a KP poloha plodu. Po narodení ťažko asfyktický, opakovane resuscitovaný, nejaví snahu o dýchanie, sklon k bradykardiám. Preložený z pôrodnej sály na JIRS – pre ťažký RDS zaintubovaný, napojený na UPV, kanylová umbilikálna vena, profalaktická ATB liečba. Už pri prvovýšetrení novorodenca sú viditeľné početné morfológické odchýlky. Dieťa v ťažkom kritickom stave – postupne dochádza k zhoršovaniu klinického stavu s labor.kolerátom v ABR aj vnútornom prostredí, dieťa nemočí, je v anasarke, zjavuje sa perihepatálny výpotok, dilučná hyponatrémia, zjavujú sa tonické kŕče s vypínaním až do opistotomu, s bradykardiou a desaturáciami. Dieťa počas celého pobytu pod clonou ATB. Dochádza k iverzibilnej bradikardii následne asystolii – konštatovaný exitus letalis. Kultivačne ster z tracheálnej kanyly: Klebsiella pneumoniae

Úmrtie 73 ročnej ženy z ca pankreasu po cefalickej duodenopancreatectomii, pooperačne hospitalizovaná na OAIM k stabilizácii vitálnych funkcií. Počas hospitalizácie nastupujú febrílie, odobraté hemokultúry, moč, sekret z Tygonu, cielená ATB liečba. Napriek tomu pretrvávajú febrílie, pacientka v septickom stave v.s. pri bilaterálnej bronchopneumónii dochádza k rozvoju MODS, renálnemu zlyhaniu. Hemokultúra anaeróbna Staphylococcus aureus – MRSA. Pre známky peritoneálneho dráždenia pacientka indikovaná k revízií, ktorú však odmieta, hypotenzia sa napriek podpore VAL prehľbuje, výpadok vitálnych funkcií, asystolia konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 86 ročného muža s anamnézou art. hypertenzie, stav po operácii LS chrbtice, liečený pre herpes zoster brachialis l.dx. Pre sporné rachyalgie doplnené vyšetrenie likvoru s hraničným

nálezom. Pre vysoké zápalové parametre doplnená liečba ATB ciprofloxacín, konzultovaný s infektológom. Celkovo pacient zostáva pasívny, nutná trvalá analgosedácia, opäť vzostup teplôt – hemokultúra pozit. *Staphylococcus aureus* – MRSA. Pacient od prijatia v zlom stave – napriek intenzívnej liečbe po 3 dňoch od prekladu konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 75 ročného muža, hospitalizovaného pre bronchopneumóniu vľavo. Po liečbe stabilizovaný a prepustený do ambulantnej starostlivosti. Po mesiaci rehospitalizácia na internom oddelení pre proťahovaný dyspeptický syndróm pri pseudomembránoznej enterokolitíde. Zhoršenie stavu v zmysle poruchy vedomia, privolaný neurológ, ktorý supponuje AMCP- konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie ťažko hypotrofického dieťaťa narodeného v termíne urgentnou s.c. pre alteráciu oziev, z pôrodnej sály preložené na JIRS, zakanylované, ATB liečba, zahájená parenterálna výživa. U dieťaťa sa postupne rozvíjajú abstinenčné príznaky – pozit. Finneganovej skóre (16 bodov)- zahájená liečba fenobarbitálom. Na 21. deň hospitalizácie klinicky dieťa výrazne bledé, zhoršená tolerancia stravy, v KO výrazná trombocytopenia s anémiou, podaná transfúzia plazmy, ATB pridaný Vankomycín vzhľadom na kultivačné vyšetrenia. U dieťaťa klinické príznaky zvýšenej krvácavosti, tvoria sa početné hematómy po celom tele, po i.v. vpichoch a pri kanylácii perif. vény, pokles diurézy, pre výraznú progresiu anémie- ihneď podaná transfúzia ery masy. Vzhľadom na pozit. Hemokultúru predbežne hlásený gram pozitívny kok, do liečby pridaný Vankomycín. Na 22. deň hospitalizácie po podaní transfúzie dieťa nekludné, dyspnoické, zaintubované napojené na IPPV s potrebou 100% O₂, napriek tomu desaturácie. Klesá AS, podaný Adrenalin i.v. bez efektu – konštatovaný exitus letalis. HK: *Staphylococcus* iný špecifikovaný : *Staphylococcus hominis*

Úmrtie 86 ročného muža, prijatého s anamnézou art. hypertenzie, stav po operácii LS chrbtice, liečený pre herpes zoster brachialis l.dx. Pre sporné rachyalgie doplnené vyšetrenie likvoru s hraničným nálezom. Pre vysoké zápalové parametre doplnená liečba ATB ciprofloxacín, konzultovaný s infektológom. Celkovo pacient zostáva pasívny, nutná trvalá analgosedácia, opäť vzostup teplôt – hemokultúra pozit. *Staphylococcus aureus* – MRSA. Pacient od prijatia v zlom stave – napriek intenzívnej liečbe po 3 dňoch od prekladu konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 83 ročného muža, polymorbídneho pacienta diabetika na INZ s komplikáciami s gangrénou PDK prijatý k amputácií I a II prsta na PDK. Pooperačne dochádza aj napriek intenzívnej lokálnej a systémovej liečbe k progresii gangrény amp. plochy, indikovaná vysoká amputácia v stehne, nasadená 3 kombinácia ATB, dochádza k sekundárnemu hojeniu pahyla s abscesom, zrealizovaná reamputácia drenaž. pahyla-pooperačne na JIS dochádza k asystólii- konštatovaný exitus letalis. Kultivačným vyšetrením potvrdený z hnisu *Staphylococcus aureus* – MRSA.

Úmrtie 76 ročného muža prijatého k operačnému zákroku- resekcia hrubého čreva. V pooperačnom priebehu napojený na UPV a podpore VAL, stav komplikovaný postupnou progresiou septického šoku, napriek cielenej liečbe dochádza k exitu letalis. HK: *Acinetobacter*, *Staphylococcus hominis*

Úmrtie 79 ročného muža prijatého pre operáciu karcinómu hrubého čreva. Pooperačne rozvoj multiorgánového zlyhávania, preklad na OAIM, 7. pooperačný deň exitus letalis. Z hemokultúry potvrdená *Klebsiella* species.

Úmrtie 78 ročnej ženy, diabetičky s diabetickou nefropatiou zaradenej v dialyzačnom programe cez permanentný katéter, hospitalizovaná pre celkové zhoršenie, zvýšené zápalové parametre, z hemokultúry potvrdená *Candida albicans*, stav hodnotený ako nozokomiálna sepsa u polymorbídnej pacientky, stav sa napriek terapii intenzívnej zhoršoval a pacientka 8. deň hospitalizácie exitovala.

Úmrtie 46 ročnej ženy s onkologickou diagnózou v štádiu metastáz s opakovanými hospitalizáciami, hospitalizácia komplikovaná teplotami, z hemokultúry potvrdená *Candida tropicalis*, pacientka exitovala, nozokomiálna sepsa endogénneho pôvodu u imunokompromitovanej pacientky.

Úmrtie 81 ročného pacienta s blasickým zvratom MDS do AML prijatý, za účelom pokračovania v chemoterapeutickej liečbe. Stav po podaní chemoterapie komplikovaný rozvojom komplikovaného febrilného stavu. Pozitívna HK *Staph.species* koaguláza negat. Zahájená empirická ATB liečba, oxygenoterapia a i.v. aplikácia imunoglobulínov. Napriek vyťaženej liečbe postupne zhoršovanie klinického stavu, rozvoj klin. známok respiračného a kardiálneho zlyhávania. Konštatovaný exitus letalis po výpade vitálnych funkcií.

Úmrtie 75 ročného polymorbídneho pacienta s B-NHL prijatý na 4. kúru chemoterapie pre progredujúce ochorenie. Pacient spočiatku kúru dobre toleroval, následne vzostup febrílii s erozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna hemokultúra *Staph.species* koaguláza negat. Podaná ATB liečba. Prehlbovanie dýchavice, bez odpovede na liečbu. Konštatovaný exitus letalis pod obrazom srdcového zlyhania.

Úmrtie 50 ročnej pacientky s mnohopočetným myelómom v terminálnom štádiu, po opakovaných cykloch chemoterapie a po autológnej transplantácii kostnej drene v septickom stave a s rozvratom vnútorného prostredia pri sekundárnom imunodeficite. Zdravotný stav skomplikovaný febríliami – septický stav. Zahájená ATB terapia, napriek komplexnej intenzívnej starostlivosti sa postupne zhoršuje klinický stav, pacientka respiračne zlyháva. Konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 76 ročného pacienta s neliečenou arteriálnou hypertenziou, prijatý pre enterorágiu. Rektoskopicky prítomné známky proktokolitídy, zahájená liečba podľa doporučenia gastroenterológa. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný akútnym poškodením obličiek a febrilným stavom. Klinicky sa postupne prehľbuje porucha vedomia až do GCS 3., zavedená trojcestná akútna HD kanyla, zahájená hemodialyzačná liečba, klinický stav pacienta len mierne zlepšený. Pretrváva oligúria, prehľbuje sa katabolický stav s ťažkou hypoproteinémiou, pacient v anasarke, oligurický, febrilný. Kultivačne z HK *Staph. species*. Napriek vyťaženej ATB liečbe a liečbe akútneho renálneho zlyhania dochádza výpadu vitálnych funkcií, vzhľadom k závažnej prognóze a zjavnej ireverzibilite upustené od KPCR a konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 77 ročnej polymorbídnej pacientky s ischemicko degeneratívnou encefalopatiou s obrazom ťažkej demencie, imobilná pre fraktúru krčka pravého femuru, prijatá pre neprijímanie potravy, somnolenciu a dilatáciu dutého systému pravej obličky. Po CT vyšetrení zistení konkrement v pravej obličke, po opakovanom konzultovaní urológ odporúča vzhľadom na celkový zlý stav pacientky len konzervatívnu liečbu. Pacientka pre močovú infekciu krytá ATB liečbou. Pre zlý p.o. príjem a nespuprácu pacientky zavedený CVK s podávaním infúznej terapie a parenterálnej výživy *Staph.species* koaguláza negat. Náhly vzostup febrílii, opakovane odobrané hemokultúry s pozitívnym nálezom. Zmena ATB liečby. Pacientka rehabilitovaná, polohovaná, auskultačne rozvoj bronchitického nálezu, pretrvávajú febrílie, podávaná

symptomatická liečba a podávanie kyslíka. Napriek vyťaženej liečbe dochádza k výpadu vitálnych funkcií, konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 79 ročnej pacientky s malígnym melanómom, stav po chemoterapii. Počas hospitalizácie rozvoj septického stavu po zavedení CVK. Pozitívna hemokultúra Staph.species koaguláza negat. Zahájena ATB liečba, napriek tomu zhoršenie zdravotného stavu, respiračné a kardiálne zlyhávanie. Exitus letalis.

Úmrtie 87 ročného pacienta s dg. akútnej myeloblastickej leukémie prijatého za účelom pokračovania liečby základného ochorenia. Kúru pacient toleroval bez výraznejších dyspeptických ťažkostí, neskôr však stav komplikovaný rozvojom febrílii. Zahájená kombinovaná ATB aj antimykotická liečba. ATB upravené po pozitívnom záchyťe Klebsiella pneumoniae z HK. Opakovane podávané transfúzie pre anémiu a trombocytopéniu ťažkého stupňa. Napriek intenzívnej a opakovane menenej ATB liečby podľa citlivosti zhoršenie klinického stavu, rozvoj septického šoku, pľúcneho edému a kardiálneho zlyhávania. Dochádza k výpadu vitálnych funkcií, konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 75 ročnej pacientky hospitalizovanej s akútnym respiračným zlyhaním. Pacientke zavedená drenáž, počas hospitalizácie rozvoj septického stavu. Kultivačným vyšetrením z HK zachytené E.coli. Napriek ATB liečbe respiračné a kardiálne zlyhávanie. Konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 70 ročnej pacientky po chemoterapeutickej liečbe, prijatá na hospitalizáciu pre komplikovanie zdravotného stavu, zavedená žalúdočna sonda, skomplikovanie zdravotného stavu výstupom teplôt nad 38 st.C. Kultivačne pozitívna hemokultúra Klebsiella pneumoniae. Napriek ATB liečbe respiračné a kardiálne zlyhávanie. Konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 1 mesačnej pacientky narodenej s vrodenou bránicovou prietržou, po narodení operácia. Agenéza bránice a hypoplázia pľúc. Zdravotný stav skomplikovaný febríliami. Nasadená ATB liečba, napriek tomu zhoršovanie klinického stavu a dochádza k multiorgánovému zlyhávaniu. Konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 1 mesačnej pacientky extrémne nezrelej Hb 22 s pôrodnou hmotnosťou 430g. Pacientke urobená laparotómia pre spontánnu perforáciu žalúdka. Dieťaťu od narodenia zavedená umelá pľúcna ventilácia. Počas hospitalizácie rozvoj septického stavu. Napriek ATB liečbe zhoršovanie zdravotného stavu, zlyhávanie vitálnych funkcií, konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 1 mesačného pacienta predčasne narodený v 34 TT s epodermolysis bullosa congenita. Operácia pre atréziu, na koži rozsiahle defekty s inflamáciou pri základnom ochorení. Od narodenia napojené na UPV. Rozvoj septického stavu, napriek ATB liečbe došlo k multiorgánovému zlyhaniu a konštatovaný exitus letalis.

Banskobystrický kraj:

V roku 2013 zaznamenali štyri úmrtia na nozokomiálnu infekciu:

V prvom prípade bol zaznamenaný exitus u 84 ročnej ženy, ktorá bola hospitalizovaná s Ca žlčových ciest. Po mesiaci hospitalizácie sa rozvinul u pacientky septický šok a cholangiosepsa s vyústením do exitu pacientky. Z hemokultúry detekovaná Klebsiella pneumoniae.

V druhom prípade bola 58 ročná pacientka hospitalizovaná pre obštrukčný ikterus, postupne došlo k rozvoju sepsy a napriek atb liečbe pacientka po 14 dňoch hospitalizácie exitovala. HK nebola odobraná, z ascitu vykultivovaný *Pseudomonas aeruginosa*.

V treťom prípade bol hospitalizovaný 69 ročný pacient po kardiochirurgickom zákroku. Na druhý pooperačný deň suponovaný septický stav a napriek atb liečbe pacient zomiera. Z HK detekovaná *Pseudomonas aeruginosa*.

Vo štvrtom prípade bol hospitalizovaný 62 ročný pacient pre zníženie objemu telovej tekutiny. Po dvoch týždňoch hospitalizácie sa rozvinul bakteriálny zápal pľúc a pacient napriek atb liečbe exitoval. Zo spúta vykultivovaný *Pseudomonas aeruginosa*.

Košický kraj:

V roku 2013 zaznamenali šesť úmrtí na nozokomiálnu infekciu.

Úmrtie na septikémiu u 83 ročnej pacientky prijatej pre výkon kolonoskopie. Došlo k ruptúre čreva – indikácia k operačnému zákroku dutiny brušnej. Na OAIM zavedený centrálny venózný katéter a nazogastrická sonda, endotracheálna kanyla. Perforácia čreva, rozvoj septického šoku s následným exitom. Z hemokultúry izolovaná *Klebsiella pneumoniae*.

Ochorenie s následným úmrtím na pneumóniu vyvolanú *Pseudomonas aeruginosa* 84 roč. ženy, prijatej s dg. subdurálne krvácanie po úraze. Zaintubovaná, napojená na umelú pľúcnu ventiláciu. Vykonaný urgentný operačný výkon - craniotómia. Následne vzostup TT nad 38,5°C, prítomné klinické známky pneumónie. Postupne dochádza k zhoršeniu neurologického nálezu, vyhasínaniu vitálnych funkcií a konštatovaný exitus letalis.

Ochorenie a následne úmrtie 84 roč. pacientky na kandidovú septikémiu. Prijatá so zápalom pľúc, dušnosťou, dehydratáciou. Z hemokultúry kultivačne *Candida non-albicans*. Následne pacientka preložená na OAIM pre začiatkové krvácanie, prehlbujúci sa hypovolemický šok. Zavedený permanentný katéter, kanyla a ezogastrická sonda. Pridala sa horúčka 38,8 st.C a napriek liečbe konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 72 roč. ženy na stafylokokovú septikémiu. Pacientka liečená na diabetes 2. typu, ICHS, arteriálnu hypertenziu, hypotyreózu, nefropatiu a demenciu. Hospitalizovaná pre opuch polovice tváre a horných končatín, zvracanie, zástavu močenia a celkové zhoršenie zdravotného stavu, preložená na JIS. Zavedená sonda na kŕmenie. V nasledujúcich dňoch vzostup teploty na 38°C, z hemokultúry izolovaný *Staphylococcus hominis*. Nasledovalo náhle srdcové zlyhanie, bezvedomie, bradykardia, realizovaná kardiopulmonálna resuscitácia. Resuscitácia neúspešná, konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 74 roč. ženy na stafylokokovú septikémiu. Hospitalizovaná pre pretrvávajúce subfebrilitu, slabosť a dehydratáciu s podozrením na absces v dutine brušnej, po konzultácii s internistom pacientka preložená na interné oddelenie pre renálnu insuficienciu. Z hemokultúry vykultivovaný *Staphylococcus haemolyticus*. Napriek liečbe bol konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie 81 roč. muža na inú bakteriálnu pneumóniu. U pacienta diagnostikovaná respiračná insuficiencia pri sériovej zlomenine rebier a kontúzii pľúc. Pretrvávajú subfebrilitu, zvýšené zápalové parametre. Z výteru z OTI kanyly izolovaná *Serratia marcescens*. Po vykonanom

operačnom výkone postupne dochádza k progresii kardiorespiračného zlyhávania a konštatovaný exitus letalis.

Prešovský kraj:

V roku 2013 zaznamenali jedno úmrtie u 68 ročného muža. Pacient prijatý s ischemickým ložiskom ako NCMP. Z hemokultúry vykultivovaný MRSA, klinickom obraze hyperpyrexia, nasadená terapia: Meropenem, Cefuroxim. I napriek liečbe dochádza k zhoršeniu ťažkosti a následne k exitusu.

Hlásené nozokomiálne nákazy podľa diagnóz a mikrobiologických agens prezentuje tabuľka

III.9.5. Z tabuľky je zrejmé, že najväčší podiel nozokomiálnych nákaz tvoria:

Infekcie dýchacích ciest	28,03 %
črevné infekcie	19,73 %
septikémie	16,62 %
infekcie močového traktu po cievkovaní	16,54 %
infekcie v mieste chirurgického výkonu	11,23 %

Tab. III.9.6 uvádza počet operačných výkonov v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach, v roku 2013. Počet operácií ostal na úrovni roku 2012 ale počet infekcií v mieste chirurgického výkonu bol o 27,20 % nižší oproti roku 2012, čo je iste veľmi potešiteľné. Proporcia infikovaných operačných rán bola 0,36 %, keďže ale ide o pasívny zber údajov, toto číslo je hlboko poddimenzované.

Tabuľka III.9.5 Prehľad o operáciách, operačných ranách a infekciách v mieste chirurgického výkonu v Slovenskej republike v r. 2013

Oddelenie (útvár)	POČET		POČET NN	
	operácií	op. r . b. k.	inf. op. r.	iných NN
Chirurgické	97602	93603	611	15
Cievnej chirurgie	5117	5024	32	0
Neurochirurgia	7896	7865	29	13
TaPCH	1936	1936	1	0
Popáleninové	2466	2266	195	0
Plastická chirurgia	6846	6814	32	0
Urologické	27494	26918	46	5
Očné	42530	39306	4	0
Traumatologické	40495	40343	150	8
Gynekologicko - pôrod.	66096	61078	100	2
Gastro	6282	6282	0	0
Ortopedické	14199	14142	57	23
ORL	23851	20454	18	0
Kardiológia	909	909	1	0
Kardiochirurgia	3715	3681	32	0
Klinika popálenin	0	0	0	0
Pediatrické	1085	1085	0	0
OAIM	1097	1086	36	0
Internistické discp.	8138	8132	6	0
Jednodňová zdrav. starostl.	21216	21210	6	0
SPOLU	382245	365404	1365	66

IV. Výkon ŠZD v ZZ

V rezorte Ministerstva zdravotníctva je evidovaných 14282 zdravotníckych zariadení, z toho je 259 lôžkových oddelení KAIM, OAIM, JIS, 345 lôžkových oddelení chirurgického smeru, 586 lôžkových oddelení nechirurgického smeru, 3430 všeobecných ambulancií, 2677 stomatologických ambulancií, 6224 odborných ambulancií, 761 ďalších zdravotníckych zariadení (Tab.IV.1).

Štátny zdravotný dozor sa vykonáva vo všetkých zdravotníckych zariadeniach a lekárnach, pôsobiacich na území republiky. Prijaté opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia nemocničných nákaz sa týkali predovšetkým dekontaminácie prostredia, prístrojov a predmetov, manipulácie zdravotníckeho personálu s vysterilizovaným materiálom, dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej techniky, dodržiavania koncentrácie a expozičného času dezinfekčných prostriedkov, hygienickej a chirurgickej očisty rúk zdravotníckeho personálu.

V roku 2013 boli okrem uvádzaných činností vykonávané previerky hygienicko-epidemiologického režimu neštátnych zdravotníckych zariadení, priebežne boli kontrolované ambulantné zariadenia pri schvaľovanom konaní pri uvedení do prevádzky.

V zdravotníckych zariadeniach bolo počas roku 2013 vykonaných celkom 9156 (6739 v r.2012) previerok hygienicko-epidemiologického režimu, čo je o 35,86 % viac ako v roku predchádzajúcom. Počas previerok boli priebežne odoberané vzorky ovzdušia, prostredia, vysterilizovaného materiálu a predmetov, priebežne bola kontrolovaná sterilizačná technika.

Tab.IV.1 Prehľad o výkone ŠZD v Slovenskej republike v r. 2013

Zdravotnícke zariadenie	Celkový počet ZZ	Vykonaný ŠZD				SPOLU
		komp. pr.	v suv. NN	kontr. nap. op.	iba mikr. m.	
Lôž. odd. OIKM/JIS	259	134	38	17	174	382
Lôž. odd. chirur. smer	345	449	60	29	772	1369
Lôž. odd. nechir. smer	586	293	114	45	771	1292
Amb. všeobecní lekári	3430	601	0	155	58	1216
Amb. odborní lekári	6224	796	5	88	380	1940
Stomatológia	2677	813	0	60	294	1445
Dialýza	57	2	0	0	42	44
Iné	704	529	58	104	668	1468
SPOLU	14282	3617	275	498	3159	9156

Vzorky vysterilizovaného materiálu a vzorky z prostredia boli na jednotlivých klinikách a nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach odoberané podľa harmonogramu a aktuálnej epidemiologickej situácie (Tab.IV.2).

Tab.IV.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v Slovenskej republike v r. 2013

Oddelenie	Sterilný materiál			Prostredie		
	testov	z toho pozit		sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Detské odd.	157	0	0,00	1301	142	10,91
Dialyzačné odd.	131	12	9,16	987	126	12,77
Doliečovací odd.	97	3	3,09	402	60	14,93
Endoskopia	18	0	0,00	19	0	0,00
FRO	28	3	10,71	255	47	18,43
Geriatrické odd.	20	0	0,00	218	41	18,81
Gyn.-pôrod.odd.	388	4	1,03	1883	183	9,72
Hematologické odd.	0	0	0,00	90	10	11,11
Chirurgické odd.	633	41	6,48	2335	300	12,85
Infekčné odd.	24	0	0,00	172	17	9,88
Interné odd.	244	6	2,46	1456	239	16,41
Kožné odd.	3	0	0,00	83	6	7,23
Neurochirurgické odd.	3	0	0,00	144	36	25,00
Neurologické odd.	84	2	2,38	522	109	20,88
Novorodenecké odd.	233	21	9,01	979	117	11,95
OAIM	400	20	5,00	1570	252	16,05
Očné odd.	74	0	0,00	254	14	5,51
Onkologické odd.	26	0	0,00	287	31	10,80
ORL odd.	82	3	3,66	321	21	6,54
Ortopedické odd.	147	6	4,08	420	91	21,67
Paliatívne	15	0	0,00	68	12	17,65
Plastická chirurgia	0	0	0,00	22	4	18,18
Psychiatrické odd.	16	0	0,00	393	41	10,43
Stomatologické odd.	257	22	8,56	237	5	2,11
TaPCH	26	0	0,00	135	19	14,07
Traumatologické odd.	82	0	0,00	568	68	11,97
Urologické odd.	76	2	2,63	320	27	8,44
OCS	766	6	0,78	631	46	7,29
OCOS	658	15	2,28	2014	87	4,32
DOS	0	0	0,00	35	3	8,57
Ambulancie	1096	38	3,47	3354	352	10,49
Kúpeľné zariadenia	0	0	0,00	20	1	5,00
Kardiológia	0	0	0,00	177	27	15,25
Kardiochirurgia	36	0	0,00	353	41	11,61
Lekárne	0	0	0,00	186	2	1,08
Paliatívne	0	0	0,00	5	2	40,00
ÚSS	12	1	8,33	70	9	12,86
Hospic	0	0	0,00	10	0	0,00
CPLZD	0	0	0,00	30	10	33,33
Jednodňová zdrav. starostl.	148	1	0,68	425	26	6,12
Tkanivová banka	0	0	0,00	10	1	10,00
Transzúziologické odd.	1	0	0,00	10	0	0,00
RDG	14	1	7,14	83	6	7,23
Urgentná medicína	1	0	0,00	71	16	22,54
Transplantačné	0	0	0,00	29	6	20,69
Nukleárna medicína	0	0	0,00	27	2	7,41

Iné	135	2	1,48	511	67	13,11
SPOLU	6131	209	3,41	23492	2722	11,59

V zdravotníckych zariadeniach bolo celkom odobratých spolu 6131 vzoriek zo sterilných materiálov, čo je pokles o 3,74 % oproti roku 2012 (6369 vzoriek). Proporcija pozitívnych vzoriek u vysterilizovaného materiálu 3,41 % je veľmi potešujúca, v roku predchádzajúcom to bolo 4,76 % pozitívnych vzoriek s vysterilizovaného materiálu.

Z prostredia uvedených zariadení bolo odobratých 23 492 vzoriek materiálu, čo predstavuje prakticky rovnaký počet ako v roku 2012 (23 437 vzoriek). Proporcija nevyhovujúcich vzoriek u odberov z prostredia zdravotníckych zariadení 11,59 % je mierne nižšia ako v roku predchádzajúcom (12,19 %).

Výsledky kontroly funkčného stavu vysterilizovanej techniky uvádza (Tab.IV.3)

Sterilizačné prístroje boli kontrolované priebežne počas celého roka, problematickými zostáva fakt, že technický park najmä horúco vzduchových prístrojov je prestarnutý. Proporcija kontrolovaných horúco vzduchových sterilizačných prístrojov prudko klesla a predstavuje len 47,10 % z kontrolovaných prístrojov, čo je alarmujúci stav (60,10 % v r.2012). to isté platí u autoklávov kde proporcija kontrolovaných prístrojov je len 53,10 % oproti 93,30 % v roku 2012. U etylénoxidových sterilizátorov je situácia tiež neuspokojivá, z dvoch kontrolovaných prístrojov bol kontrolovaný len jeden a len 1x. Podobná situácia je aj u formaldehydových a plazmových sterilizačných prístrojov, došlo k prudkému poklesu frekvencie kontrol.

Tab.IV.3 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v Slovenskej republike v r. 2013

Druh prístroja	Výsledky testovania							
	Evid. počet abs.	Počet kontrol abs.	Proporcija kontrol %	Počet pozit. abs.	Proporcija z počtu %	Opakované kontroly abs.	Počet opakov. pozit. abs.	Vyradené prístroje abs.
HVS	5961	2806	47,1	67	2,4	508	1	92
AUT	3351	1781	53,1	21	1,2	413	4	13
ETY	2	1	50,0	0	0,0	0	0	0
FS	59	61	103,4	2	3,3	76	0	0
Plazm.	32	29	90,6	4	13,8	22	0	0
Iný (VS)	42	36	85,7	1	2,8	0	0	0

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2013 (I. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2013		SPOLU	
1.	Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku	28409
		opakované návštevy v ohnisku	2736
		počet vyšetrených osôb	26059
		zvýšený zdravotný dozor	298
		lekársky dohľad	3668
		iné protiepidemické ochorenia	12282
		spolu:	73452
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	4174
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	648
		voda	237
		potraviny	170
		iné	1688
spolu:	6917		
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov	11634
		zo zdravotných záznamov	7160
		z laboratórných protokolov	22922
		iné	5025
spolu:	46741		
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	2316
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	329297
		kontrola skladovania očkovacích látok	1475
		prejednanie neúčasti na očkovaní	1047
		priestupkové konanie	558
		iné	3724
		spolu:	338417
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	21713
		zadávanie prípadov	56385
		kontrola a uzatváranie prípadov	62868
		spracovanie dotazníkov k epidémii	720
		SRV	1350
		chripka	8626
		spolu:	151662
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	12243
		týždenná	3121
		mesačná	1139
		ročná	1404
		na požiadanie	20390
		priprava podkladov	10869
		spolu:	49166

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2013 (II. časť)

7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	25603
		v ohniskách rodinných	21398
		v ohniskách kolektívnych	1349
		pre verejnosť	4544
		v médiach	1017
		iné	145
		spolu:	54056
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	1010
		rozbor	1187
		podklad	2486
		stanovisko	1813
			72
		spolu:	6496
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	303
		prednášky pre ZP	293
		spolu:	596
10.	Publikácie pre verejnosť (uviest' miesto a názov v prílohe)	1. autor	75
		spoluautor	0
		spolu:	75
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	1. autor	9
		spoluautor	23
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	32
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	aktívna	199
		pasívna	487
		vypísať názov a miesto*	114
		spolu:	686
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania	931
		zber podkladov	3568
		sumarizácia	1858
		analýza	378
		iné (príprava)	830
		spolu:	7565
			0
		*názov projektu napr. HELICS	

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2013 (III. časť)

14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		1233
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	3707
		opakované návštevy	422
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	5734
		odber vzoriek z prostredia	14492
		odber vzoriek z ovzdušia	273
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	491
		odber iných vzoriek	467
		počet testovaných HVS	2637
		počet testovaných AUT	1673
		počet testovaných EO	1
		počet testovaných FS	72
		iná sterilizačná technika	63
		spolu:	30032
16.	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	2193
		opakované návštevy	707
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	1450
		odber vzoriek z prostredia	6081
		odber vzoriek z ovzdušia	120
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	61
		odber iných vzoriek	245
		počet testovaných HVS	1166
		počet testovaných AUT	1123
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	32
		iná sterilizačná technika	23
		spolu:	13201
17.	Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	18
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	300
		konzultácie	1971
		spracovanie	917
		kolaudácia	69
		vydanie posudkov	758
		spolu:	4015
19.	Podnety a sťažnosti	počet	50
20.	Sankcie	počet	171
21.	Rozhodnutia	počet	3048
22.	Odvolania	počet	729

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2013 (I. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2013		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PV	KE	SPOLU	
1.	Epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá návšteva v ohnisku	6314	2520	3522	4534	2403	1085	4131	3900	28409
		opakované návštevy v ohnisku	685	52	105	722	161	178	259	574	2736
		počet vyšetřených osôb	6643	2843	1042	2305	1763	2035	5363	4065	26059
		zvýšený zdravotný dozor	0	25	35	55	34	47	72	30	298
		lekársky dohľad	68	117	153	116	82	850	805	1477	3668
		iné protiepidemické ochorenia	2756	706	1704	415	1413	1130	2426	1732	12282
		spolu:	16466	6263	6561	8147	5856	5325	13056	11778	73452
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetřenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	30	1301	440	312	1092	327	631	41	4174
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	18	250	0	0	0	380	0	0	648
		voda	14	36	39	45	31	12	18	42	237
		potraviny	0	5	22	82	19	14	28	0	170
		iné	4	59	28	56	23	1076	442	0	1688
		spolu:	66	1651	529	495	1165	1809	1119	83	6917
3.	Doplnovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nález, ev. analýz	z chorobopisov	2092	944	1026	1865	897	415	1875	2520	11634
		zo zdravotných záznamov	1281	583	681	1084	355	1314	816	1046	7160
		z laboratórnych protokolov	4675	2522	2706	2970	2031	1235	4789	1994	22922
		iné	2024	0	130	155	52	1574	35	1055	5025
spolu:	10072	4049	4543	6074	3335	4538	7515	6615	46741		
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	160	303	171	215	317	359	271	520	2316
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	43741	33433	25507	47183	54889	23280	55783	45481	329297
		kontrola skladovania očkovacích látok	157	173	131	171	230	124	268	221	1475
		prejednanie neúčasti na očkovaní	435	175	138	69	46	86	18	80	1047
		priestupkové konanie	435	30	0	46	30	0	11	6	558
		iné	1219	0	200	193	530	793	65	724	3724
spolu:	46147	34114	26147	47877	56042	24642	56416	47032	338417		
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	5048	3396	5793	3355	532	1389	661	1539	21713
		zadávanie prípadov	6390	5886	6295	8965	8777	4486	6451	9135	56385
		kontrola a uzatváranie prípadov	6350	6218	9782	13319	8590	4253	5413	8943	62868
		spracovanie dotazníkov k epidémii	0	42	44	199	56	40	71	268	720
		SRV	312	111	59	126	155	64	401	122	1350
		chrípka	468	416	312	364	624	416	368	5658	8626
		spolu:	18568	16069	22285	26328	18734	10648	13365	25665	151662
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	6693	433	720	250	740	511	1775	1121	12243
		týždenná	520	260	520	52	518	183	521	547	3121
		mesačná	361	84	120	12	108	166	132	156	1139
		ročná	30	8	12	1	18	1313	10	12	1404
		na požiadanie	20108	34	45	5	47	31	52	68	20390
		příprava podkladov	2882	323	412	2649	171	2445	699	1288	10869
		spolu:	30594	1142	1829	2969	1602	4649	3189	3192	49166

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2013 (II. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2013			BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PV	KE	SPOLU
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	4964	1916	1947	2852	1172	3530	8417	805	25603
		v ohniskách rodinných	5287	2353	2784	3475	2333	737	3075	1354	21398
		v ohniskách kolektívnych	357	332	29	209	46	29	52	295	1349
		pre verejnosť	856	609	257	472	594	1018	151	587	4544
		v médiach	79	29	50	136	405	40	63	215	1017
		iné spolu:	11	0	0	48	10	20	56	0	145
			11554	5239	5067	7192	4560	5374	11814	3256	54056
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	32	35	0	20	241	30	123	529	1010
		rozbor	0	45	0	0	263	566	306	7	1187
		podklad	121	22	66	3	75	430	1484	285	2486
		stanovisko	72	190	21	135	368	591	245	191	1813
			72					0			72
		spolu:	225	292	87	158	947	1617	2158	1012	6496
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	8	1	4	49	26	35	80	100	303
		prednášky pre ZP	31	18	71	29	69	19	21	35	293
		spolu:	39	19	75	78	95	54	101	135	596
10.	Publikácie pre verejnosť (uviesť miesto a názov v prílohe)	1. autor	0	2	33	7	0	3	28	2	75
		spoluautor	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		spolu:	0	2	33	7	0	3	28	2	75
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviesť názov a miesto v prílohe)	1. autor	0	0	3	0	3	3	0	0	9
		spoluautor	1	0	3	0	19	0	0	0	23
		vypísať názov a miesto*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		spolu:	1	0	6	0	22	3	0	0	32
12.	Účasť na konferenciách (uviesť miesto a názov v prílohe)	aktívna	31	2	55	7	44	8	29	23	199
		pasívna	83	22	104	13	100	59	78	28	487
		vypísať názov a miesto*	114	0	0	0	0	0	0	0	114
		spolu:	114	24	159	20	144	67	107	51	686
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania	3	3	331	0	86	117	390	1	931
		zber podkladov	806	753	499	0	350	115	249	796	3568
		sumarizácia	403	670	51	0	390	177	162	5	1858
		analýza	3	114	101	0	73	63	20	4	378
		iné (príprava)	59	1	285	0	8	369	10	98	830
		spolu:	1274	1541	1267	0	907	841	831	904	7565
		*názov projektu napr. HELICS									0
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti	44	3	627	44	60	4	328	123	1233	

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2013 (III. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2013		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PV	KE	SPOLU	
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	1	274	498	545	268	225	544	1352	3707
		opakované návštevy	1	27	22	113	41	29	123	66	422
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	0	217	501	893	974	412	710	2027	5734
		odber vzoriek z prostredia	0	1458	1516	1682	3477	1345	1607	3407	14492
		odber vzoriek z ovzdušia	0	14	37	180	0	0	26	16	273
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	0	64	42	239	37	15	54	40	491
		odber iných vzoriek	0	83	10	202	106	42	7	17	467
		počet testovaných HVS	0	361	464	556	322	125	109	700	2637
		počet testovaných AUT	0	284	239	401	270	56	123	300	1673
		počet testovaných EO	0	0			0	0		1	1
		počet testovaných FS	0	7	8	29	17	0	9	2	72
		iná sterilizačná technika	0	6	1	22	4	0		30	63
		spolu:	2	2795	3338	4862	5516	2249	3312	7958	30032
		16.	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	1466	5	40	6	212	10	436
opakované návštevy	450			1	5		8	6	233	4	707
odber vzoriek zo sterilných materiálov	313			0	86		180	20	851	0	1450
odber vzoriek z prostredia	2760			10	284	22	852	80	1978	95	6081
odber vzoriek z ovzdušia	80			0	0	0	0	0	40	0	120
odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	3			2	21	2	1	0	30	2	61
odber iných vzoriek	0			0	0	0	28	0	217	0	245
počet testovaných HVS	812			0	0	0	67	0	287	0	1166
počet testovaných AUT	994			0	0	0	16	0	113	0	1123
počet testovaných EO	0			0	0	0	0	0	0	0	0
počet testovaných FS	21			0	0	0	2	0	9	0	32
iná sterilizačná technika	23			0	0	0	0	0	0	0	23
spolu:	6922			18	436	30	1366	116	4194	119	13201
17.	Epidemiologické vyšetrenie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb									
			2	1	2		2	1	7	3	18
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	0	72	40	8	91	11	58	20	300
		konzultácie	405	452	293	108	412	17	207	77	1971
		spracovanie	194	87	63	11	49	21	314	178	917
		kolaudácia	0	26	2	0	17	4	17	3	69
		vydanie posudkov	0	206	98	0	47	0	314	93	758
		spolu:	599	843	496	127	616	53	910	371	4015
19.	Podnety a sťažnosti	počet	16	3	3	6	8	5	1	8	50
20.	Sankcie	počet	1	19	49	19	29	0	40	14	171
21.	Rozhodnutia	počet	108	297	373	521	333	705	166	545	3048
22.	Odvolania	počet	3	8	0	10	2	705	0	1	729

VI. Všeobecné kritéria – tabuľky

VI.1 Prenosné ochorenia na Slovensku podľa krajov a diagnóz v roku 2013

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
V	a	7	10	9	12	19	17	13	33	120
	r	1,14	1,80	1,52	1,74	2,75	2,58	1,59	4,16	2,22
A020	a	372	471	477	522	596	485	559	478	3960
	r	60,7	84,62	80,42	75,83	86,36	73,65	68,39	60,20	73,19
A021	a	0	1	1	1	0	1	6	2	12
	r	0,00	0,18	0,17	0,15	0,00	0,15	0,73	0,25	0,22
A022	a	4	0	2	3	1	3	3	1	17
	r	0,65	0,00	0,34	0,44	0,14	0,46	0,37	0,13	0,31
A028	a	0	4	2	0	2	1	12	0	21
	r	0	0,72	0,34	0,00	0,29	0,15	1,47	0,00	0,39
A029	a	0	0	1	0	0	3	0	19	23
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,46	0,00	2,39	0,43
A 02		376	476	483	526	599	493	580	500	4033
		61,37	85,52	81,43	76,41	86,80	74,87	70,96	62,97	74,54
A03	a	1	0	0	13	2	3	1	6	26
	r	0,16	0,00	0,00	1,89	0,29	0,46	0,12	0,76	0,48
A030	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A031	a	2	1	0	30	9	10	114	24	190
	r	0,33	0,18	0,00	4,36	1,30	1,52	13,95	3,02	3,51
A032	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
A033	a	2	0	1	22	1	14	40	16	96
	r	0,33	0,00	0,17	3,20	0,14	2,13	4,89	2,02	1,77
A039	a	0	0	0	0	0	0	0	5	5
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,1
A 03		4	1	1	52	10	26	154	45	293
		0,65	0,18	0,17	7,55	1,45	3,95	18,84	5,67	5,42
A040	a	18	38	17	43	104	39	136	98	493
	r	2,94	6,83	2,87	6,25	15,07	5,92	16,64	12,34	9,11
A043	a	0	3	2	0	2	0	0	0	7
	r	0,0	0,5	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A044	a	1	0	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A045	a	1046	563	547	1019	718	295	1280	491	5959
	r	170,72	101,15	92,22	148,02	104,04	44,80	156,60	61,84	110,13
A046	a	32	3	29	25	21	4	37	14	165
	r	5,22	0,54	4,89	3,63	3,04	0,61	4,53	1,76	3,05
A047	a	305	24	101	177	110	30	124	53	924
	r	49,78	4,31	17,03	25,71	15,94	4,56	15,17	6,67	17,08
A048	a	2	0	22	12	16	6	22	85	165
	r	0,33	0,00	3,71	1,74	2,32	0,91	2,69	10,70	3,05
A049	a	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,25	0,06
A 04		1404	631	719	1276	971	374	1600	743	7718
		229,16	113,37	121,22	185,36	140,70	56,80	195,75	93,57	142,64
A050	a	0	12	53	0	0	0	0	196	261
	r	0,0	2,2	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	24,7	4,8
A059	a	0	1	0	0	2	0	1	0	4
	r	0	0,2	0	0	0,3	0	0,1	0	0,1
A 05		0	13	53	0	2	0	1	196	265
		0,0	2,3	8,9	0,0	0,3	0,0	0,1	24,7	4,9
A060	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
A069	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
A071	a	24	4	2	17	71	0	25	37	180
	r	3,92	0,72	0,34	2,47	10,29	0,00	3,06	4,66	3,33
A072	a	0	0	0	0	0	1	0	11	12
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	1,4	0,2
A078	a	0	0	1	0	0	0	30	0	31
	r	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	0,6
A 07		24	4	3	17	71	1	55	48	223
		3,92	0,72	0,51	2,47	10,29	0,15	6,73	6,05	4,12
A080	a	280	221	211	345	374	491	983	422	3327
	r	45,7	39,71	35,57	50,12	54,19	74,56	120,26	53,15	61,51
A081	a	176	107	63	177	60	110	250	201	1144
	r	28,73	19,22	10,62	25,71	8,69	16,70	30,59	25,31	21,14

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A082	a	45	36	23	45	49	70	104	69	441
	r	7,34	6,47	3,88	6,54	7,10	10,63	12,72	8,69	8,15
A083	a	1	0	0	0	7	0	0	0	8
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	1,01	0,00	0,00	0,00	0,15
A084	a	0	19	0	6	6	0	18	15	64
	r	0,0	3,4	0,0	0,9	0,9	0,0	2,2	1,9	1,2
A 08		502	383	297	573	496	671	1355	707	4984
		81,93	68,81	50,07	83,24	71,87	101,90	165,77	89,04	92,13
A09	a	105	310	105	476	139	222	387	957	2701
	r	17,14	55,70	17,70	69,15	20,14	33,71	47,35	120,53	49,92
A150	a	0	3	7	12	1	6	43	18	90
	r	0,00	0,54	1,18	1,74	0,14	0,91	5,26	2,27	1,66
A151	a	0	2	5	2	3	6	14	7	39
	r	0,00	0,36	0,84	0,29	0,43	0,91	1,71	0,88	0,72
A152	a	0	0	2	0	0	1	3	3	9
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,15	0,37	0,38	0,17
A153	a	0	1	1	0	0	1	3	3	9
	r	0	0,18	0,17	0,00	0,00	0,15	0,37	0,38	0,17
A155	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A156	a	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,25	0,06
A160	a	0	1	5	6	4	2	33	11	62
	r	0,00	0,18	0,84	0,87	0,58	0,30	4,04	1,39	1,15
A161	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A162	a	0	0	0	0	2	0	4	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,49	0,38	0,17
A163	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
A165	a	0	0	0	0	0	0	2	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,25	0,07
A170	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,13	0,04
A180	a	0	0	0	1	2	1	6	4	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,29	0,15	0,73	0,50	0,26

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A181	a	0	0	0	0	0	0	2	4	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,50	0,11
A182	a	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,12	0,00	0,04
A183	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A184	a	0	0	1	0	0	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,25	0,07
A188	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A190	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A191	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A199	a	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,04
A210	a	1	0	0	4	0	0	0	0	5
	r	0,16	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A218	a	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A219	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0	0,02
A231	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0	0,02
A260	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0	0	0	0	0,02
A278	a	0	0	1	0	1	0	1	2	5
	r	0	0	0,17	0	0,14	0	0,12	0,25	0,09
A310	a	0	0	1	0	0	1	1	0	3
	r	0	0	0,17	0	0	0,15	0,12	0	0,06
A320	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
A321	a	1	2	1	1	0	0	0	0	5
	r	0,16	0,36	0,17	0,15	0	0	0	0	0,09
A327	a	1	2	2	1	0	1	0	1	8
	r	0,16	0,36	0,34	0,15	0	0,15	0	0,13	0,15

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A328	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0	0,18	0	0	0	0	0	0	0,02
A370	a	565	77	28	105	12	5	73	42	907
	r	92,22	13,83	4,72	15,25	1,74	0,76	8,93	5,29	16,76
A371	a	8	1	0	1	4	0	0	2	16
	r	1,31	0,18	0,00	0,15	0,58	0,00	0,00	0,25	0,30
A379	a	0	0	0	0	0	0	8	0	8
	r	0	0	0	0	0	0	0,98	0,0000	0,15
A 37		573	78	28	106	16	5	81	44	931
		93,52	14,01	4,72	15,40	2,32	0,76	9,91	5,54	17,21
A38	a	23	18	90	52	48	8	23	10	272
	r	3,75	3,23	15,17	7,55	6,96	1,21	2,81	1,26	5,03
A390	a	0	0	1	2	4	2	2	2	13
	r	0	0	0,17	0,29	0,58	0,30	0,24	0,25	0,24
A391	a	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,13	0,04
A392	a	0	1	0	1	0	0	3	3	8
	r	0	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,37	0,38	0,15
A399	a	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,25188	0,03696
A39		0	1	1	3	4	3	5	8	25
		0	0,18	0,17	0,44	0,58	0,46	0,61	1,01	0,46
A400	a	1	0	1	0	0	0	1	1	4
	r	0,16	0,00	0,17	0	0	0	0,12	0,13	0,07
A401	a	2	0	0	0	1	0	3	0	6
	r	0,33	0	0	0	0,14	0	0,37	0	0,11
A402	a	45	1	2	8	3	2	4	2	67
	r	7,34	0,18	0,34	1,16	0,43	0,30	0,49	0,25	1,24
A403	a	11	2	3	0	2	9	8	5	40
	r	1,80	0,36	0,51	0,00	0,29	1,37	0,98	0,63	0,74
A408	a	4	1	2	2	0	0	6	3	18
	r	0,65	0,18	0,34	0,29	0,00	0,00	0,73	0,38	0,33
A40		63	4	8	10	6	11	22	11	135
		10,28	0,72	1,18	1,45	0,87	1,67	2,69	1,39	2,49
A410	a	87	21	25	19	24	8	24	21	229
	r	14,20	3,77	4,21	2,76	3,48	1,21	2,94	2,64	4,23

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A411	a	65	20	7	82	25	8	39	34	280
	r	10,61	3,59	1,18	11,91	3,62	1,21	4,77	4,28	5,17
A412	a	2	0	0	1	1	0	0	0	4
	r	0,33	0,00	0,00	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,07
A413	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
A414	a	2	0	1	0	0	0	1	0	4
	r	0,33	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,07
A415	a	299	38	68	109	85	50	93	57	799
	r	48,80	6,83	11,46	15,83	12,32	7,59	11,38	7,18	14,77
A418	a	5	9	3	4	4	1	21	11	58
	r	0,82	1,62	0,51	0,58	0,58	0,15	2,57	1,39	1,07
A419	a	7	1	5	9	3	8	5	9	47
	r	1,14	0,18	0,84	1,31	0,43	1,21	0,61	1,13	0,87
A41		467	89	109	224	142	75	183	133	1422
		76,22	15,99	18,38	32,54	20,58	11,39	22,39	16,75	26,28
A421	a	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0	0	0	0,15	0	0	0	0,13	0,04
A441	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0	0	0	0,29	0	0	0	0	0,04
A448	a	0	0	0	3	0	1	0	0	4
	r	0	0	0	0,44	0	0,15	0	0	0,07
A449	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0	0,18	0	0	0	0	0	0	0,02
A46	a	31	104	89	55	46	15	82	140	562
	r	5,06	18,69	15,00	7,99	6,67	2,28	10,03	17,63	10,39
A480	a	0	1	0	0	1	0	0	0	2
	r	0	0,18	0	0	0,14	0	0	0	0,04
A481	a	2	0	0	2	0	0	1	1	6
	r	0,33	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,12	0,13	0,11
A490	a	0	0	0	0	1	0	0	13	14
	r	0	0	0	0	0,14	0	0	1,64	0,26
A499	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,1449	0	0	0	0,01848
A510	a	2	2	1	2	2	1	1	2	13
	r	0,33	0,36	0,17	0,29	0,29	0,15	0,12	0,25	0,24

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A511	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0	0	0	0	0	0,02
A512	a	1	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
A513	a	14	3	1	1	1	3	2	37	62
	r	2,29	0,54	0,17	0,15	0,14	0,46	0,24	4,66	1,15
A514	a	3	0	1	1	0	0	0	0	5
	r	0,49	0,00	0,17	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A515	a	7	3	4	3	1	3	0	14	35
	r	1,14	0,54	0,67	0,44	0,14	0,46	0,00	1,76	0,65
A519	a	0	0	0	0	0	2	1	2	5
	r	0	0	0	0	0	0,30	0,12	0,25	0,09
A521	a	2	0	0	0	0	0	2	0	4
	r	0,33	0	0	0	0	0	0,24	0,00	0,07
A522	a	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
A523	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
A527	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
A528	a	0	0	2	0	1	0	0	6	9
	r	0	0	0,34	0,00	0,14	0,00	0,00	0,76	0,17
A529	a	1	0	1	2	1	3	1	0	9
	r	0,16	0,00	0,17	0,29	0,14	0,46	0,12	0,00	0,17
A530	a	14	25	2	11	3	3	16	28	102
	r	2,29	4,49	0,34	1,60	0,43	0,46	1,96	3,53	1,89
A539	a	27	3	8	2	4	3	1	2	50
	r	4,41	0,54	1,35	0,29	0,58	0,46	0,12	0,25	0,92
A540	a	84	66	25	81	11	15	7	24	313
	r	13,71	11,86	4,21	11,77	1,59	2,28	0,86	3,02	5,78
A541	a	0	0	0	1	1	0	0	1	3
	r	0	0	0	0,15	0,14	0,00	0,00	0,13	0,06
A548	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A549	a	0	0	0	15	8	0	3	1	27
	r	0	0	0	2,18	1,16	0,00	0,37	0,13	0,50

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A560	a	503	119	18	146	30	27	19	6	868
	r	82,10	21,38	3,03	21,21	4,35	4,10	2,32	0,76	16,04
A562	a	0	0	2	0	31	0	2	1	36
	r	0	0	0,34	0,00	4,49	0,00	0,24	0,13	0,67
A568	a	3	0	0	0	0	0	1	0	4
	r	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,07
A590	a	0	13	4	9	9	1	3	4	43
	r	0	2,34	0,67	1,31	1,30	0,15	0,37	0,50	0,79
A599	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0	0	0	0	0	0,02
A600	a	0	0	3	28	6	3	0	4	44
	r	0	0	0,51	4,07	0,87	0,46	0,00	0,50	0,81
A630	a	0	0	5	38	32	13	7	2	97
	r	0	0	0,84	5,52	4,64	1,97	0,86	0,25	1,79
A638	a	0	0	0	19	1	0	5	1	26
	r	0	0	0	2,76	0,14	0,00	0,61	0,13	0,48
A64	a	0	0	0	0	9	2	0	0	11
	r	0	0	0	0	1,30	0,30	0,00	0,00	0,20
A692	a	39	57	249	99	166	39	137	84	870
	r	6,37	10,24	41,98	14,38	24,05	5,92	16,76	10,58	16,08
A70	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
A748	a	0	0	0	0	3	0	0	0	3
	r	0	0	0	0	0,43	0	0	0	0,06
A810	a	2	0	0	1	4	3	1	2	13
	r	0,33	0,00	0,00	0,15	0,58	0,46	0,12	0,25	0,24
A841	a	1	5	65	11	44	23	9	4	162
	r	0,16	0,90	10,96	1,60	6,38	3,49	1,10	0,50	2,99
A849	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0	0	0	0	0,02
A850	a	0	0	1	0	1	0	0	0	2
	r	0	0	0,17	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
A851	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0	0	0	0	0,29	0	0	0	0,04
A858	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A85		0	0	1	0	3	0	0	1	5
		0	0	0,17	0	0,43	0	0	0,13	0,09
A86	a	0	6	1	23	1	0	0	0	31
	r	0	1,08	0,17	3,34	0,14	0,00	0,00	0,00	0,57
A870	a	1	2	8	0	0	2	0	9	22
	r	0,16	0,36	1,35	0,00	0,00	0,30	0,00	1,13	0,41
A878	a	0	0	2	0	0	0	0	1	3
	r	0	0	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
A879	a	13	8	33	6	6	36	8	48	158
	r	2,12	1,44	5,56	0,87	0,87	5,47	0,98	6,05	2,92
A87		14	10	43	6	6	38	8	58	183
		2,29	1,80	7,25	0,87	0,87	5,77	0,98	7,30	3,38
A888	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A89	a	0	0	0	11	0	0	0	1	12
	r	0	0	0	1,60	0,00	0,00	0,00	0,13	0,22
A90	a	0	1	0	0	0	0	1	2	4
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,25	0,07
A985	a	0	0	1	0	0	0	4	9	14
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,00	0,49	1,13	0,26
B000	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B001	a	0	0	2	2	0	4	9	2	19
	r	0	0	0,34	0,29	0,00	0,61	1,10	0,25	0,35
B002	a	0	0	0	3	0	2	0	0	5
	r	0	0	0	0,44	0,00	0,30	0,00	0,00	0,09
B003	a	0	1	0	0	1	1	0	0	3
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,14	0,15	0,00	0,00	0,06
B004	a	0	1	3	1	5	2	1	0	13
	r	0	0,18	0,51	0,15	0,72	0,30	0,12	0,00	0,24
B005	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0	0	0	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B008	a	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
B009	a	0	1	2	32	5	0	0	0	40
	r	0	0,18	0,34	4,65	0,72	0,00	0,00	0,00	0,74

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B000	a	0	3	7	41	11	9	11	3	85
	r	0	0,54	1,18	5,96	1,59	1,37	1,35	0,38	1,57
B011	a	0	0	1	0	3	0	0	1	5
	r	0	0	0,17	0,00	0,43	0,00	0,00	0,13	0,09
B018	a	0	11	0	2	1	1	0	1	16
	r	0	1,98	0,00	0,29	0,14	0,15	0,00	0,13	0,30
B019	a	355	2202	2284	2708	3874	1448	2611	2882	18365
	r	57,94	395,63	385,06	393,38	561,35	219,90	319,43	362,96	339,41
B 01		355	2213	2285	2710	3878	1449	2611	2884	18386
		57,94	397,61	385,23	393,67	561,93	220,05	319,43	363,21	339,80
B020	a	0	0	1	7	0	1	0	1	10
	r	0	0	0,17	1,02	0,00	0,15	0,00	0,13	0,18
B021	a	0	0	0	0	0	5	0	0	5
	r	0	0	0	0	0	0,76	0,00	0,00	0,09
B022	a	0	1	0	1	1	0	0	0	3
	r	0	0,18	0,00	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,06
B023	a	0	8	5	5	7	2	0	1	28
	r	0	1,44	0,84	0,73	1,01	0,30	0,00	0,13	0,52
B027	a	0	2	0	0	3	0	1	0	6
	r	0	0,36	0,00	0,00	0,43	0,00	0,12	0,00	0,11
B028	a	0	7	2	8	2	0	2	11	32
	r	0	1,26	0,34	1,16	0,29	0,00	0,24	1,39	0,59
B029	a	149	280	419	410	709	426	390	466	3249
	r	24,32	50,31	70,64	59,56	102,74	64,69	47,71	58,69	60,05
B 02		149	298	427	431	722	434	393	479	3333
		24,32	53,54	71,99	62,61	104,62	65,91	48,08	60,33	61,60
B080	a	0	0	0	0	2	0	1	0	3
	r	0	0	0	0	0,29	0,00	0,12	0,00	0,06
B081	a	0	0	0	0	0	0	13	0	13
	r	0	0	0	0	0	0	1,59	0,00	0,24
B082	a	0	0	16	0	6	0	6	0	28
	r	0	0	2,70	0,00	0,87	0,00	0,73	0,00	0,52
B083	a	0	1	0	0	4	0	1	0	6
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,58	0,00	0,12	0,00	0,11
B084	a	0	53	24	1	1	0	1	0	80
	r	0	9,52	4,05	0,15	0,14	0,00	0,12	0,00	1,48

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B088	a	0	0	0	6	2	0	0	0	8
	r	0	0	0	0,87	0,29	0,00	0,00	0,00	0,15
B15	a	2	4	1	2	2	42	78	73	204
	r	0,33	0,72	0,17	0,29	0,29	6,38	9,54	9,19	3,77
B161	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B162	a	0	1	0	0	0	0	0	1	2
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
B169	a	9	23	9	6	7	6	8	3	71
	r	1,47	4,13	1,52	0,87	1,01	0,91	0,98	0,38	1,31
B 16		9	24	9	6	8	6	8	4	74
		1,47	4,31	1,52	0,87	1,16	0,91	0,98	0,50	1,37
B171	a	3	1	3	2	0	3	1	1	14
	r	0,49	0,18	0,51	0,29	0,00	0,46	0,12	0,13	0,26
B172	a	1	2	0	3	1	0	0	2	9
	r	0,16	0,36	0,00	0,44	0,14	0,00	0,00	0,25	0,17
B181	a	3	10	9	52	3	4	23	17	121
	r	0,49	1,80	1,52	7,55	0,43	0,61	2,81	2,14	2,24
B182	a	30	32	13	62	28	62	22	41	290
	r	4,90	5,75	2,19	9,01	4,06	9,42	2,69	5,16	5,36
B202	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0	0	0	0	0	0	0	0,02
B204	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B208	a	1	0	0	2	0	0	0	0	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B222	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B250	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
B251	a	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	r	0	0	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B258	a	0	0	0	0	1	1	3	0	5
	r	0	0	0	0	0,14	0,15	0,37	0,00	0,09
B259	a	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0	0	0	0	0,14	0,15	0,00	0,00	0,04

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B25		0	0	2	0	2	3	3	0	10
		0	0	0,34	0	0,29	0,46	0,37	0,00	0,18
B260	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B261	a	0	0	0	0	0	0	0	23	23
	r	0	0	0	0	0	0	0	2,90	0,43
B263	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,38	0,06
B268	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B269	a	0	0	0	1	0	0	33	156	190
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	4,04	19,65	3,51
B 26		0	0	0	1	0	0	33	184	218
		0	0	0	0,15	0,00	0,00	4,04	23,17	4,03
B270	a	0	42	2	70	26	31	9	68	248
	r	0	7,55	0,34	10,17	3,77	4,71	1,10	8,56	4,58
B271	a	0	1	5	6	1	3	2	12	30
	r	0	0,18	0,84	0,87	0,14	0,46	0,24	1,51	0,55
B278	a	0	0	11	16	4	0	81	18	130
	r	0	0	1,85	2,32	0,58	0,00	9,91	2,27	2,40
B279	a	13	57	54	8	20	23	33	65	273
	r	2,12	10,24	9,10	1,16	2,90	3,49	4,04	8,19	5,05
B 27		13	100	72	100	51	57	125	163	681
		2,12	17,97	12,14	14,53	7,39	8,66	15,29	20,53	12,59
B340	a	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	r	0	0	0,34	0	0	0	0	0	0,04
B341	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0	0	0	0	0	0,02
B343	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B349	a	0	0	0	0	0	0	12	0	12
	r	0	0	0	0	0	0	1,47	0,00	0,22
B350	a	0	0	1	0	2	0	3	0	6
	r	0	0	0,17	0,00	0,29	0,00	0,37	0,00	0,11
B351	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B352	a	0	0	3	1	0	0	0	0	4
	r	0	0	0,51	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B354	a	0	1	3	0	0	0	14	0	18
	r	0	0,18	0,51	0,00	0,00	0,00	1,71	0,00	0,33
B356	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
B358	a	18	1	1	5	0	0	1	0	26
	r	2,94	0,18	0,17	0,73	0,00	0,00	0,12	0,00	0,48
B359	a	0	0	0	1	0	0	3	0	4
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,37	0,00	0,07
B370	a	0	0	0	0	0	0	5	0	5
	r	0	0	0	0	0	0	0,61	0,00	0,09
B371	a	0	0	0	36	0	1	0	0	37
	r	0	0	0	5,23	0,00	0,15	0,00	0,00	0,68
B373	a	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0	0	0	0	0,14	0,15	0,00	0,00	0,04
B374	a	0	0	0	6	0	1	1	0	8
	r	0	0	0	0,87	0,00	0,15	0,12	0,00	0,15
B377	a	6	0	1	3	7	0	1	4	22
	r	0,98	0,00	0,17	0,44	1,01	0,00	0,12	0,50	0,41
B37		6	0	1	45	8	3	7	4	74
		0,98	0,00	0,17	6,54	1,16	0,46	0,86	0,50	1,37
B448	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
B451	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
B509	a	2	0	0	0	0	1	0	0	3
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,06
B538	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
B580	a	0	0	0	4	0	0	0	2	6
	r	0	0	0	0,58	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11
B588	a	0	0	15	5	6	3	0	1	30
	r	0	0	2,53	0,73	0,87	0,46	0,00	0,13	0,55
B589	a	2	7	9	32	22	1	39	10	122
	r	0,33	1,26	1,52	4,65	3,19	0,15	4,77	1,26	2,25

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B651	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B670	a	0	1	3	1	2	0	0	1	8
	r	0	0,18	0,51	0,15	0,29	0,00	0,00	0,13	0,15
B671	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B674	a	0	0	3	1	0	0	0	0	4
	r	0	0	0,51	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B675	a	0	0	0	0	2	0	1	0	3
	r	0	0	0	0	0,29	0,00	0,12	0,00	0,06
B676	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B677	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
B678	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
B679	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B681	a	1	0	1	0	0	0	0	1	3
	r	0,16	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
B689	a	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,25	0,06
B710	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0	0	0	0	0	0	0,24	0,00	0,04
B75	a	1	3	1	0	0	0	0	0	5
	r	0,16	0,54	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
B770	a	1	1	1	1	1	1	102	62	170
	r	0,16	0,18	0,17	0,15	0,14	0,15	12,48	7,81	3,14
B779	a	0	0	0	1	1	0	33	135	170
	r	0	0	0	0,15	0,14	0,00	4,04	17,00	3,14
B79	a	0	0	0	4	0	0	5	20	29
	r	0	0	0	0,58	0,00	0,00	0,61	2,52	0,54
B80	a	67	5	0	8	20	7	45	33	185
	r	10,94	0,90	0,00	1,16	2,90	1,06	5,51	4,16	3,42
B814	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B830	a	0	1	5	26	1	1	4	0	38
	r	0	0,18	0,84	3,78	0,14	0,15	0,49	0,00	0,70
B850	a	16	5	20	30	6	3	164	14	258
	r	2,61	0,90	3,37	4,36	0,87	0,46	20,06	1,76	4,77
B852	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B86	a	21	59	93	259	68	318	553	333	1704
	r	3,43	10,60	15,68	37,62	9,85	48,29	67,66	41,94	31,49
B879	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
B89	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G000	a	1	0	0	0	0	0	0	2	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,06
G001	a	6	4	3	0	6	5	0	5	29
	r	0,98	0,72	0,51	0,00	0,87	0,76	0,00	0,63	0,54
G002	a	1	1	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
G003	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,38	0,06
G008	a	1	0	1	5	0	0	1	1	9
	r	0,16	0,00	0,17	0,73	0,00	0,00	0,12	0,13	0,17
G009	a	14	2	2	12	1	9	1	6	47
	r	2,29	0,36	0,34	1,74	0,14	1,37	0,12	0,76	0,87
G00		23	7	6	17	7	14	2	18	94
		3,75	1,26	1,02	2,47	1,01	2,13	0,24	2,28	1,76
G01	a	0	0	0	0	2	0	1	0	3
	r	0	0	0	0	0,29	0,00	0,12	0,00	0,06
G03	a	0	0	0	0	1	0	0	2	3
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,25	0,06
G049	a	0	0	1	0	1	1	0	0	3
	r	0	0	0,17	0,00	0,14	0,15	0,00	0,00	0,06
G051	a	0	0	1	0	0	1	0	0	2
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,04
G06	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
G378	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G51	a	1	0	0	1	0	3	3	13	21
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,00	0,46	0,37	1,64	0,39
G510	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0	0	0	0	0	0	0,24	0,00	0,04
G51		1	0	0	1	0	3	5	13	23
		0,16	0	0	0,15	0	0,46	0,61	1,64	0,43
G61	a	4	0	0	3	0	0	1	0	8
	r	0,65	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,12	0,00	0,15
G610	a	0	0	3	0	0	3	4	2	12
	r	0	0	0,51	0,00	0,00	0,46	0,49	0,25	0,22
G61		4	0	3	3	0	3	5	2	20
		0,65	0	0,51	0,44	0	0,46	0,61	0,25	0,37
G630	a	3	0	14	3	7	11	2	1	41
	r	0,49	0,00	2,36	0,44	1,01	1,67	0,24	0,13	0,76
G82	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
H10	a	1	0	2	4	0	0	19	2	28
	r	0,16	0,00	0,34	0,58	0,00	0,00	2,32	0,25	0,52
H109	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H16	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
H441	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0	0	0	0	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
H60	a	0	0	3	0	0	0	0	0	3
	r	0	0	0,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
H603	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H66	a	0	0	0	0	0	0	14	0	14
	r	0	0	0	0	0	0	1,71	0,00	0,26
I33	a	1	0	0	0	0	0	1	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
I80	a	0	0	1	11	46	0	7	0	65
	r	0	0	0,17	1,60	6,67	0,00	0,86	0,00	1,20

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
I800	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,1449	0	0	0	0,01848
J00	a	2	1	13	16	6	3	8	12	61
	r	0,33	0,18	2,19	2,32	0,87	0,46	0,98	1,51	1,13
J01	a	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0	0	0	0	0,14	0,15	0,00	0,00	0,04
J02	a	13	0	2	12	0	0	77	12	116
	r	2,12	0,00	0,34	1,74	0,00	0,00	9,42	1,51	2,14
J020	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J03	a	6	1	11	16	4	20	3	8	69
	r	0,98	0,18	1,85	2,32	0,58	3,04	0,37	1,01	1,28
J039	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,1449	0	0	0	0,01848
J04	a	5	0	6	1	5	6	6	1	30
	r	0,82	0,00	1,01	0,15	0,72	0,91	0,73	0,13	0,55
J040	a	0	1	0	2	1	0	0	2	6
	r	0	0,18	0,00	0,29	0,14	0,00	0,00	0,25	0,11
J041	a	0	0	0	0	0	0	0	8	8
	r	0	0	0	0	0	0	0	1,01	0,15
J042	a	0	0	0	1	1	0	0	2	4
	r	0	0	0	0,15	0,14	0,00	0,00	0,25	0,07
J06	a	116	2	44	31	4	7	9	7	220
	r	18,93	0,36	7,42	4,50	0,58	1,06	1,10	0,88	4,07
J069	a	0	5	0	26	7	0	0	10	48
	r	0	0,90	0,00	3,78	1,01	0,00	0,00	1,26	0,89
J10	a	102	66	29	193	11	48	48	7	504
	r	16,65	11,86	4,89	28,04	1,59	7,29	5,87	0,88	9,31
J100	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,38	0,06
J101	a	0	0	0	0	0	0	9	3	12
	r	0	0	0	0	0	0	1,10	0,38	0,22
J107	a	12	22	36	14	34	39	78	24	259
	r	1,96	3,95	6,07	2,03	4,93	5,92	9,54	3,02	4,79
J109	a	25	14	2	11	1	3	2	7	65
	r	4,08	2,52	0,34	1,60	0,14	0,46	0,24	0,88	1,20

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J11	a	0	5	1	10	19	0	5	1	41
	r	0	0,90	0,17	1,45	2,75	0,00	0,61	0,13	0,76
J110	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0	0	0	0	0	0	0,24	0,00	0,04
J111	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,38	0,06
J120	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0	0	0	0	0	0	0,37	0,00	0,05544
J121	a	0	0	0	0	0	9	5	1	15
	r	0	0	0	0	0	1,37	0,61	0,13	0,28
J122	a	0	0	0	0	0	0	9	0	9
	r	0	0	0	0	0	0	1,10	0,00	0,17
J13	a	5	1	0	0	0	3	4	0	13
	r	0,82	0,18	0,00	0,00	0,00	0,46	0,49	0,00	0,24
J14	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J15	a	0	1	0	1	4	0	1	0	7
	r	0	0,18	0,00	0,15	0,58	0,00	0,12	0,00	0,13
J150	a	11	3	28	15	20	4	33	15	129
	r	1,80	0,54	4,72	2,18	2,90	0,61	4,04	1,89	2,38
J151	a	18	3	27	2	21	7	21	21	120
	r	2,94	0,54	4,55	0,29	3,04	1,06	2,57	2,64	2,22
J152	a	26	0	5	41	16	3	17	18	126
	r	4,24	0,00	0,84	5,96	2,32	0,46	2,08	2,27	2,33
J153	a	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
J154	a	0	0	0	5	0	1	1	1	8
	r	0	0	0	0,73	0,00	0,15	0,12	0,13	0,15
J155	a	3	0	1	6	2	3	14	8	37
	r	0,49	0,00	0,17	0,87	0,29	0,46	1,71	1,01	0,68
J156	a	6	0	3	10	21	3	7	27	77
	r	0,98	0,00	0,51	1,45	3,04	0,46	0,86	3,40	1,42
J157	a	0	4	0	2	0	1	15	0	22
	r	0	0,72	0,00	0,29	0,00	0,15	1,84	0,00	0,41
J158	a	0	1	2	7	19	2	51	10	92
	r	0	0,18	0,34	1,02	2,75	0,30	6,24	1,26	1,70

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J159	a	0	0	1	12	5	1	0	0	19
	r	0	0	0,17	1,74	0,72	0,15	0,00	0,00	0,35
J16	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0	0	0	0	0	0	0,37	0,00	0,06
J160	a	0	0	0	0	0	0	4	0	4
	r	0	0	0	0	0	0	0,49	0,00	0,07
J168	a	4	0	0	0	2	0	1	4	11
	r	0,65	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,12	0,50	0,20
J17	a	0	0	0	17	4	0	0	1	22
	r	0	0	0	2,47	0,58	0,00	0,00	0,13	0,41
J18	a	0	0	2	3	7	0	5	2	19
	r	0	0	0,34	0,44	1,01	0,00	0,61	0,25	0,35
J180	a	74	1	3	6	4	1	6	4	99
	r	12,08	0,18	0,51	0,87	0,58	0,15	0,73	0,50	1,83
J20	a	0	2	6	15	27	0	0	0	50
	r	0	0,36	1,01	2,18	3,91	0,00	0,00	0,00	0,92
J201	a	0	0	1	2	1	0	1	0	5
	r	0	0	0,17	0,29	0,14	0,00	0,12	0,00	0,09
J205	a	0	12	0	0	0	1	4	3	20
	r	0	2,16	0,00	0,00	0,00	0,15	0,49	0,38	0,37
J208	a	12	72	0	6	6	4	10	2	112
	r	1,96	12,94	0,00	0,87	0,87	0,61	1,22	0,25	2,07
J209	a	34	0	2	4	2	0	1	9	52
	r	5,55	0,00	0,34	0,58	0,29	0,00	0,12	1,13	0,96
J22	a	1	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
J40	a	0	0	0	3	1	0	0	3	7
	r	0	0	0	0,44	0,14	0,00	0,00	0,38	0,13
J86	a	4	0	0	0	0	0	0	1	5
	r	0,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,09
J90	a	0	0	0	2	0	0	0	1	3
	r	0	0	0	0,29	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
K12	a	0	0	1	0	7	0	1	0	9
	r	0	0	0,17	0,00	1,01	0,00	0,12	0,00	0,17
K65	a	3	0	1	0	4	1	4	3	16
	r	0,49	0,00	0,17	0,00	0,58	0,15	0,49	0,38	0,30

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
L00	a	0	3	0	0	3	0	0	1	7
	r	0	0,54	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,13	0,13
L01	a	0	0	5	37	3	36	15	0	96
	r	0	0	0,84	5,37	0,43	5,47	1,84	0,00	1,77
L02	a	2	2	15	6	30	5	7	3	70
	r	0,33	0,36	2,53	0,87	4,35	0,76	0,86	0,38	1,29
L022	a	0	0	1	1	2	0	2	0	6
	r	0	0	0,17	0,15	0,29	0,00	0,24	0,00	0,11
L03	a	0	0	0	1	5	0	5	4	15
	r	0	0	0	0,15	0,72	0,00	0,61	0,50	0,28
L08	a	15	0	6	5	63	0	3	1	93
	r	2,45	0,00	1,01	0,73	9,13	0,00	0,37	0,13	1,72
L30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
L89	a	25	4	9	4	8	2	5	2	59
	r	4,08	0,72	1,52	0,58	1,16	0,30	0,61	0,25	1,09
L97	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0	0	0	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
L98	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
M00	a	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	r	0	0	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
M012	a	0	0	30	11	20	19	4	3	87
	r	0	0	5,06	1,60	2,90	2,89	0,49	0,38	1,61
M86	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
N10	a	1	1	0	0	13	0	45	5	65
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	1,88	0,00	5,51	0,63	1,20
N30	a	0	3	6	29	140	17	5	4	204
	r	0	0,54	1,01	4,21	20,29	2,58	0,61	0,50	3,77
N300	a	114	3	6	19	4	0	1	19	166
	r	18,61	0,54	1,01	2,76	0,58	0,00	0,12	2,39	3,07
N309	a	0	0	1	0	3	0	32	0	36
	r	0	0	0,17	0,00	0,43	0,00	3,91	0,00	0,67
N34	a	0	2	0	0	7	0	5	0	14
	r	0	0,36	0,00	0,00	1,01	0,00	0,61	0,00	0,26

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
N390	a	0	6	5	6	56	5	11	0	89
	r	0	1,08	0,84	0,87	8,11	0,76	1,35	0,00	1,64
N45	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
N73	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
N76	a	1	0	1	15	0	0	0	1	18
	r	0,16	0,00	0,17	2,18	0,00	0,00	0,00	0,13	0,33
O23	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0	0	0	0	0	0	0	0,13	0,02
O86	a	1	0	0	0	4	0	0	1	6
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,13	0,11
O860	a	0	0	0	0	1	0	1	3	5
	r	0	0	0	0	0,14	0,00	0,12	0,38	0,09
O90	a	0	0	0	0	2	0	2	1	5
	r	0	0	0	0	0,29	0,00	0,24	0,13	0,09
O91	a	0	0	0	0	4	0	0	0	4
	r	0	0	0	0	0,58	0,00	0,00	0,00	0,07
O911	a	1	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
O912	a	0	0	0	0	3	0	1	0	4
	r	0	0	0	0	0,43	0,00	0,12	0,00	0,07
P360	a	0	0	3	0	3	0	0	0	6
	r	0	0	0,51	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,11
P362	a	2	0	0	0	1	0	1	0	4
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,07
P363	a	2	0	0	0	8	0	0	0	10
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	1,16	0,00	0,00	0,00	0,18
P364	a	1	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,06
P368	a	0	0	1	0	13	0	1	0	15
	r	0	0	0,17	0,00	1,88	0,00	0,12	0,00	0,28
P369	a	5	1	0	0	5	0	0	0	11
	r	0,82	0,18	0,00	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00	0,20
P36		10	1	4	0	31	0	3	0	49
		1,64	0,18	0,68	0	4,47	0	0,36	0	0,9

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
P371	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P372	a	0	1	0	0	0	1	0	1	3
	r	0	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,13	0,06
P38	a	0	7	0	0	0	0	0	0	7
	r	0	1,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
P391	a	1	16	1	1	8	0	11	0	38
	r	0,16	2,87	0,17	0,15	1,16	0,00	1,35	0,00	0,70
P393	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,13	0,04
P394	a	0	0	1	0	2	0	0	0	3
	r	0	0	0,17	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,06
P398	a	1	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,06
P399	a	0	0	0	0	10	4	0	0	14
	r	0	0	0	0	1,45	0,61	0,00	0,00	0,26
R500	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0	0	0	0	0	0,15	0,00	0,00	0,02
R509	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0	0	0	0	0	0	0,12	0,00	0,02
T80	a	0	0	5	0	0	0	0	0	5
	r	0	0	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
T801	a	9	4	8	0	8	0	0	0	29
	r	1,47	0,72	1,35	0,00	1,16	0,00	0,00	0,00	0,54
T802	a	0	0	0	24	0	4	44	13	85
	r	0	0	0	3,49	0,00	0,61	5,38	1,64	1,57
T81	a	0	0	0	3	18	0	0	0	21
	r	0	0	0	0,44	2,61	0,00	0,00	0,00	0,39
T813	a	222	6	49	20	1	32	5	32	367
	r	36,23	1,08	8,26	2,91	0,14	4,86	0,61	4,03	6,78
T814	a	18	38	35	54	55	48	87	38	373
	r	2,94	6,83	5,90	7,84	7,97	7,29	10,64	4,79	6,89
T827	a	0	0	0	0	0	3	0	0	3
	r	0	0	0	0	0	0,46	0,00	0,00	0,06
T835	a	206	89	109	54	0	200	26	0	684
	r	33,62	15,99	18,38	7,84	0,00	30,37	3,18	0,00	12,64

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
T845	a	5	0	5	0	0	0	0	4	14
	r	0,82	0,00	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50	0,26
T846	a	2	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
T847	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0	0	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
T857	a	151	75	20	171	0	100	104	0	621
	r	24,65	13,48	3,37	24,84	0,00	15,19	12,72	0,00	11,48
T874	a	12	0	0	6	0	0	0	0	18
	r	1,96	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
Z20	a	0	11	0	0	0	0	0	0	11
	r	0	1,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20
Z203	a	126	76	73	116	99	152	119	127	888
	r	20,57	13,65	12,31	16,85	14,35	23,08	14,56	15,99	16,41
Z205	a	0	6	83	0	25	1	5	1	121
	r	0	1,08	13,99	0,00	3,62	0,15	0,61	0,13	2,24
Z21	a	39	6	5	13	6	4	7	4	84
	r	6,37	1,08	0,84	1,89	0,87	0,61	0,86	0,50	1,55
Z223	a	0	0	0	6	0	0	0	0	6
	r	0	0	0	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
Z225	a	1	22	12	31	17	25	141	134	383
	r	0,16	3,95	2,02	4,50	2,46	3,80	17,25	16,88	7,08

VI.2 Prenosné ochorenia podľa vekových skupín a diagnóz v SR v roku 2013

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A02	a	19	8	2	14	5	14	17	15	9	9	120
	r	8,05	2,98	0,74	4,42	1,29	1,59	2,07	2,03	1,24	1,27	2,22
A020	a	999	561	271	210	180	299	292	236	275	346	3960
	r	423,41	208,81	100,32	66,25	46,40	33,92	35,60	31,95	37,95	48,72	73,19
A021	a	3	0	0	0	0	0	0	0	4	4	12
	r	1,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55	0,56	0,22
A022	a	1	2	0	1	0	0	0	1	3	9	17
	r	0,42	0,74	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,14	0,41	1,27	0,31
A028	a	6	1	1	3	1	2	0	0	0	6	21
	r	2,54	0,37	0,37	0,95	0,26	0,23	0,00	0,00	0,00	0,84	0,39
A029	a	0	0	2	2	2	9	3	2	2	1	23
	r	0,00	0,00	0,74	0,63	0,52	1,02	0,37	0,27	0,28	0,14	0,43
A 02		1009	564	274	216	183	310	295	239	284	366	4033
		427,65	209,92	101,43	68,14	47,17	35,17	35,96	32,35	39,19	51,53	74,54
A03	a	5	5	3	5	2	1	1	1	2	0	26
	r	2,12	1,86	1,11	1,58	0,52	0,11	0,12	0,14	0,28	0,00	0,48
A030	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A031	a	82	14	16	9	4	8	5	5	7	7	190
	r	34,75	5,21	5,92	2,84	1,03	0,91	0,61	0,14	0,97	0,99	3,51
A032	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A033	a	24	11	10	4	10	16	10	1	2	1	96
	r	10,17	4,09	3,70	1,26	2,58	1,82	1,22	0,14	0,28	0,14	1,77
A039	a	2	0	0	0	0	2	0	0	1	0	5
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	0,14	0,00	0,09
A 03		108	25	26	14	14	27	15	6	10	8	293
		45,77	9,31	9,62	4,42	3,61	3,06	1,83	0,27	1,38	1,13	5,42
A040	a	155	2	2	0	1	2	0	0	2	13	493
	r	65,69	0,74	0,74	0,00	0,26	0,23	0,00	0,00	0,28	1,83	9,11
A043	a	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	7
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,13

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A044	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A045	a	1763	684	423	519	389	536	288	206	236	236	5959
	r	747,22	254,59	156,59	163,73	100,28	60,81	35,11	27,89	32,57	33,23	110,13
A046	a	63	15	12	20	4	8	7	11	7	4	165
	r	26,70	5,58	4,44	6,31	1,03	0,91	0,85	1,49	0,97	0,56	3,05
A047	a	17	12	4	15	12	29	27	59	135	611	924
	r	7,21	4,47	1,48	4,73	3,09	3,29	3,29	7,99	18,63	86,03	17,08
A048	a	33	6	2	9	11	20	6	12	14	27	165
	r	13,99	2,23	0,74	2,84	2,84	2,27	0,73	1,62	1,93	3,80	3,05
A049	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
A 04		2034	719	443	563	417	596	328	288	395	892	7718
		862,08	267,61	163,99	177,61	107,50	67,62	39,98	38,99	54,51	125,59	142,64
A050	a	0	0	0	6	47	102	61	30	15	0	261
	r	0,00	0,00	0,00	1,89	12,12	11,57	7,44	4,06	2,07	0,00	4,82
A059	a	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A 05		0	0	0	8	47	104	61	30	15	0	265
		0,00	0,00	0,00	2,52	12,12	11,80	7,44	4,06	2,07	0,00	4,90
A060	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A069	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A071	a	41	30	13	10	7	20	23	12	15	7	180
	r	17,38	11,17	4,81	3,15	1,80	2,27	2,80	1,62	2,07	0,99	3,33
A072	a	8	1	1	0	0	0	0	1	0	0	12
	r	3,39	0,37	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,22
A078	a	2	6	3	2	3	2	4	3	5	1	31
	r	0,85	2,23	1,11	0,63	0,77	0,23	0,49	0,41	0,69	0,14	0,57
A 07		51	37	17	12	10	22	27	16	20	8	223
		21,62	13,77	6,29	3,79	2,58	2,50	3,29	2,17	2,76	1,13	4,12
A080	a	1419	369	106	66	20	56	43	39	48	84	3328
	r	601,42	137,34	39,24	20,82	5,16	6,35	5,24	5,28	6,62	11,83	61,51
A081	a	389	103	64	30	28	32	34	30	34	212	1144
	r	164,87	38,34	23,69	9,46	7,22	3,63	4,14	4,06	4,69	29,85	21,14

Diagnóza/Veková skupina	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
-------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	----

A082	a	182	54	7	10	3	6	6	6	8	12	441
	r	77,14	20,10	2,59	3,15	0,77	0,68	0,73	0,81	1,10	1,69	8,15
A083	a	0	1	0	0	1	0	1	0	3	2	8
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,00	0,41	0,28	0,15
A084	a	8	8	2	1	4	4	5	3	8	17	64
	r	3,39	2,98	0,74	0,32	1,03	0,45	0,61	0,41	1,10	2,39	1,18
A 08		1998	535	179	107	56	98	89	78	101	327	4985
		846,83	199,13	66,26	33,75	14,44	11,12	10,85	10,56	13,94	46,04	92,13
A09	a	417	343	177	198	178	279	147	141	181	465	2701
	r	176,74	127,67	65,52	62,46	45,89	31,65	17,92	19,09	24,98	65,47	49,92
A150	a	0	0	0	5	6	13	15	19	16	15	90
	r	0,00	0,00	0,00	1,58	1,55	1,47	1,83	2,57	2,21	2,11	1,66
A151	a	0	0	1	2	2	4	3	5	10	10	39
	r	0,00	0,00	0,37	0,63	0,52	0,45	0,37	0,68	1,38	1,41	0,72
A152	a	0	0	0	0	0	1	0	0	5	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,69	0,42	0,17
A153	a	1	0	0	1	0	0	2	0	2	2	9
	r	0,42	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,24	0,00	0,28	0,28	0,17
A155	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A156	a	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,00	0,06
A160	a	6	4	7	1	6	5	3	8	12	9	62
	r	2,54	1,49	2,59	0,32	1,55	0,57	0,37	1,08	1,66	1,27	1,15
A161	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A162	a	1	0	1	0	0	1	2	1	1	0	9
	r	0,42	0,00	0,37	0,00	0,00	0,11	0,24	0,14	0,14	0,00	0,17
A163	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A165	a	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	4
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,11	0,12	0,00	0,00	0,14	0,07
A170	a	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A180	a	1	0	0	0	0	0	0	3	3	7	14
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,41	0,99	0,26

Diagnóza/Veková skupina	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
-------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-----	----

A181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55	0,28	0,11
A182	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,14	0,04
A183	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A184	a	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,28	0,14	0,07
A188	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A190	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A191	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A199	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00	0,04
A210	a	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	5
	r	0,42	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,12	0,14	0,00	0,14	0,09
A218	a	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A219	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A231	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
A260	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A278	a	0	0	0	1	0	0	1	2	0	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,12	0,27	0,00	0,14	0,09
A310	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	0,06
A320	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A321	a	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,14	0,28	0,09
A327	a	0	0	0	0	0	1	1	1	3	2	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,14	0,41	0,28	0,15

Diagnóza/Veková skupina	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A328	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A370	a	17	20	16	149	71	162	138	88	138	91	907
	r	7,21	7,44	5,92	47,00	18,30	18,38	16,82	11,91	19,04	12,81	16,76
A371	a	4	6	2	0	0	1	2	1	0	0	16
	r	1,70	2,23	0,74	0,00	0,00	0,11	0,24	0,14	0,00	0,00	0,30
A379	a	0	0	0	0	1	1	0	4	1	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,00	0,54	0,14	0,00	0,15
A 37		21	26	18	149	72	164	140	93	139	91	931
		8,90	9,68	6,66	47,00	18,56	18,61	17,07	12,59	19,18	12,81	17,21
A38	a	85	147	29	7	3	1	0	0	0	0	272
	r	36,03	54,71	10,74	2,21	0,77	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	5,03
A390	a	2	1	1	3	2	0	0	2	0	0	13
	r	0,85	0,37	0,37	0,95	0,52	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,24
A391	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A392	a	2	1	1	0	1	0	0	0	1	0	8
	r	0,85	0,37	0,37	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,15
A399	a	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
A400	a	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,28	0,07
A401	a	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,14	0,42	0,11
A402	a	4	2	0	0	0	2	3	9	8	38	67
	r	1,70	0,74	0,00	0,00	0,00	0,23	0,37	1,22	1,10	5,35	1,24
A403	a	2	1	0	0	0	3	2	3	9	16	40
	r	0,85	0,37	0,00	0,00	0,00	0,34	0,24	0,41	1,24	2,25	0,74
A408	a	1	0	0	0	1	1	1	3	4	7	18
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,12	0,41	0,55	0,99	0,33
A40		7	3	0	0	1	6	7	18	22	66	135
		2,97	1,12	0,00	0,00	0,26	0,68	0,85	2,44	3,04	9,29	2,49
A410	a	2	1	1	0	2	8	11	22	40	129	229
	r	0,85	0,37	0,37	0,00	0,52	0,91	1,34	2,98	5,52	18,16	22,05
A411	a	11	5	2	5	9	13	17	29	56	112	280
	r	4,66	1,86	0,74	1,58	2,32	1,47	2,07	3,93	7,73	15,77	5,17

Diagnóza/Veková skupina	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR	
A412	a	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	4

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,00	0,14	0,07
A413	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A414	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,42	0,07
A415	a	12	5	2	8	17	28	34	84	182	395	799
	r	5,09	1,86	0,74	2,52	4,38	3,18	4,14	11,37	25,12	55,62	14,77
A418	a	3	2	1	2	2	4	5	9	9	20	58
	r	1,27	0,74	0,37	0,63	0,52	0,45	0,61	1,22	1,24	2,82	1,07
A419	a	0	0	0	0	1	0	2	6	9	16	47
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,24	0,81	1,24	2,25	0,87
A41		28	13	6	15	31	53	70	153	296	677	1422
		11,87	4,84	2,22	4,73	7,99	6,01	8,53	20,71	40,85	95,32	44,10
A421	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,00	0,00	0,04
A441	a	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A448	a	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	4
	r	0,00	0,37	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,07
A449	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A46	a	1	3	2	2	3	12	45	94	157	243	562
	r	0,42	1,12	0,74	0,63	0,77	1,36	5,49	12,72	21,67	34,21	10,39
A480	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,04
A481	a	0	0	0	0	0	1	1	2	0	2	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,27	0,00	0,28	0,11
A490	a	0	0	0	0	0	0	0	2	4	8	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,55	1,13	0,26
A499	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A510	a	0	0	1	3	0	2	3	3	0	1	13
	r	0,00	0,00	0,37	0,95	0,00	0,23	0,37	0,41	0,00	0,14	0,24
A511	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A512	a	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2

	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A513	a	2	0	1	11	15	16	8	7	2	0	62
	r	0,85	0,00	0,37	3,47	3,87	1,82	0,98	0,95	0,28	0,00	1,15
A514	a	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A515	a	0	0	0	1	11	10	8	4	1	0	35
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	2,84	1,13	0,98	0,54	0,14	0,00	0,65
A519	a	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,12	0,14	0,00	0,00	0,07
A521	a	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,27	0,00	0,14	0,07
A522	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
A523	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A527	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A528	a	0	0	0	0	0	0	1	1	3	4	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,41	0,56	0,17
A529	a	0	0	0	0	0	1	1	3	2	2	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,41	0,28	0,28	0,17
A530	a	0	0	0	2	13	31	17	13	10	16	102
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	3,35	3,52	2,07	1,76	1,38	2,25	1,89
A539	a	0	0	0	2	5	11	11	6	8	7	50
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	1,29	1,25	1,34	0,81	1,10	0,99	0,92
A540	a	0	1	1	20	73	130	54	26	5	3	313
	r	0,00	0,37	0,37	6,31	18,82	14,75	6,58	3,52	0,69	0,42	5,78
A541	a	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A548	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A549	a	0	0	0	1	5	11	7	3	0	0	27
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	1,29	1,25	0,85	0,41	0,00	0,00	0,50
A560	a	0	0	0	72	257	343	155	32	7	1	868
	r	0,00	0,00	0,00	22,71	66,25	38,91	18,89	4,33	0,97	0,14	16,04

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A562	a	0	0	0	8	11	9	6	2	0	0	36
	r	0,00	0,00	0,00	2,52	2,84	1,02	0,73	0,27	0,00	0,00	0,67

A568	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A590	a	0	0	0	4	4	14	9	5	5	2	43
	r	0,00	0,00	0,00	1,26	1,03	1,59	1,10	0,68	0,69	0,28	0,79
A599	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
A600	a	0	0	0	8	13	13	3	6	0	1	44
	r	0,00	0,00	0,00	2,52	3,35	1,47	0,37	0,81	0,00	0,14	0,81
A630	a	0	0	0	12	28	29	15	7	6	0	97
	r	0,00	0,00	0,00	3,79	7,22	3,29	1,83	0,95	0,83	0,00	1,79
A638	a	0	0	0	3	9	8	4	1	1	0	26
	r	0,00	0,00	0,00	0,95	2,32	0,91	0,49	0,14	0,14	0,00	0,48
A64	a	0	0	0	0	1	3	1	2	1	3	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,34	0,12	0,27	0,14	0,42	0,20
A692	a	29	44	29	23	40	73	109	176	227	119	870
	r	12,29	16,38	10,74	7,26	10,31	8,28	13,29	23,82	31,33	16,76	16,08
A70	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A748	a	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A810	a	0	0	0	0	0	0	0	3	5	5	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,69	0,70	0,24
A841	a	3	3	6	13	14	22	31	28	25	17	162
	r	1,27	1,12	2,22	4,10	3,61	2,50	3,78	3,79	3,45	2,39	2,99
A849	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A850	a	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A851	a	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A858	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
A86	a	0	3	7	2	5	3	4	3	3	1	31
	r	0,00	1,12	2,59	0,63	1,29	0,34	0,49	0,41	0,41	0,14	0,57
Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A870	a	2	5	0	7	1	5	2	0	0	0	22
	r	0,85	1,86	0,00	2,21	0,26	0,57	0,24	0,00	0,00	0,00	0,41

A878	a	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,00	0,06
A879	a	4	19	14	21	16	31	26	8	8	9	158
	r	1,70	7,07	5,18	6,62	4,12	3,52	3,17	1,08	1,10	1,27	2,92
A87		6	24	14	29	17	37	28	9	8	9	183
		2,54	8,93	5,18	9,15	4,38	4,20	3,41	1,22	1,10	1,27	3,38
A888	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A89	a	1	0	2	0	2	0	5	1	1	0	12
	r	0,42	0,00	0,74	0,00	0,52	0,00	0,61	0,14	0,14	0,00	0,22
A90	a	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,12	0,00	0,00	0,00	0,07
A985	a	0	0	0	0	3	2	4	3	1	1	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,77	0,23	0,49	0,41	0,14	0,14	0,26
B000	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B001	a	0	0	0	2	1	4	2	2	2	6	19
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,26	0,45	0,24	0,27	0,28	0,84	0,35
B002	a	0	0	1	0	0	0	1	0	2	1	5
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,28	0,14	0,09
B003	a	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,27	0,00	0,00	0,06
B004	a	0	0	1	2	0	1	3	3	1	2	13
	r	0,00	0,00	0,37	0,63	0,00	0,11	0,37	0,41	0,14	0,28	0,24
B005	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
B008	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,00	0,04
B009	a	1	2	1	5	0	9	4	3	10	4	40
	r	0,42	0,74	0,37	1,58	0,00	1,02	0,49	0,41	1,38	0,56	0,74
B 00		1	2	3	9	1	16	11	11	16	14	85
		0,42	0,74	1,11	2,84	0,26	1,82	1,34	1,49	2,21	1,97	1,57
B011	a	0	2	1	0	0	1	1	0	0	0	5
	r	0,00	0,74	0,37	0,00	0,00	0,11	0,12	0,00	0,00	0,00	0,09

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B018	a	4	5	1	2	0	2	0	0	0	0	16
	r	1,70	1,86	0,37	0,63	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30

B019	a	6487	8120	2267	614	109	133	85	18	6	6	18363
	r	2749,43	3022,28	839,20	193,70	28,10	15,09	10,36	2,44	0,83	0,84	339,37
B01		6491	8127	2269	616	109	136	86	18	6	6	18384
		2751,12	3024,89	839,94	194,33	28,10	15,43	10,48	2,44	0,83	0,84	339,76
B020	a	0	0	0	1	0	2	1	0	1	5	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,23	0,12	0,00	0,14	0,70	0,18
B021	a	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,28	0,09
B022	a	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,00	0,06
B023	a	0	0	1	1	0	3	1	3	7	12	28
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	0,00	0,34	0,12	0,41	0,97	1,69	0,52
B027	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,14	0,56	0,11
B028	a	0	1	0	0	0	1	2	5	8	15	32
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,11	0,24	0,68	1,10	2,11	0,59
B029	a	18	53	88	109	115	288	276	455	789	1058	3249
	r	7,63	19,73	32,58	34,39	29,64	32,67	33,64	61,59	108,89	148,97	60,05
B02		18	55	89	112	116	234	281	453	809	1096	3333
		7,63	20,10	32,95	35,33	29,90	33,35	0,61	62,68	111,65	154,32	61,60
B080	a	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,11	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
B081	a	3	4	1	1	0	1	3	0	0	0	13
	r	1,27	1,49	0,37	0,32	0,00	0,11	0,37	0,00	0,00	0,00	0,24
B082	a	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28
	r	2,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52
B083	a	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0	6
	r	0,42	1,49	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
B084	a	50	22	1	5	1	0	0	0	0	0	80
	r	21,19	8,19	0,37	1,58	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,48
B088	a	1	1	2	1	0	1	2	0	0	0	8
	r	0,42	0,37	0,74	0,32	0,00	0,11	0,24	0,00	0,00	0,00	0,15
B15	a	75	53	12	8	6	9	10	15	8	8	204
	r	31,79	19,73	4,44	2,52	1,55	1,02	1,22	2,03	1,10	1,13	3,77

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B161	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B162	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
B169	a	0	0	1	0	15	25	9	7	2	10	71
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	3,87	2,84	1,10	0,95	0,28	1,41	1,31
B 16		0	0	1	0	15	25	9	7	3	12	74
		0,00	0,00	0,37	0,00	3,87	2,84	1,10	0,95	0,41	1,69	1,37
B171	a	0	0	0	2	4	3	4	0	1	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	1,03	0,34	0,49	0,00	0,14	0,00	0,26
B172	a	0	0	0	0	1	3	2	2	1	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,34	0,24	0,27	0,14	0,00	0,17
B181	a	2	0	0	3	13	22	36	23	17	5	121
	r	0,85	0,00	0,00	0,95	3,35	2,50	4,39	3,11	2,35	0,70	2,24
B182	a	0	0	1	11	35	114	44	34	29	22	290
	r	0,00	0,00	0,37	3,47	9,02	12,93	5,36	4,60	4,00	3,10	5,36
B202	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B204	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B208	a	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
B222	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B250	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B251	a	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B258	a	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
B259	a	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04
B25		0	0	1	2	1	2	1	0	0	1	10
		0,00	0,00	0,37	0,63	0,26	0,23	0,12	0,00	0,00	0,14	0,18
B260	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B261	a	3	5	9	2	1	2	0	1	0	0	23
	r	1,27	1,86	3,33	0,63	0,26	0,23	0,00	0,14	0,00	0,00	0,43
B263	a	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3

	r	0,42	0,37	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B268	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B269	a	22	46	41	25	15	27	7	1	2	1	190
	r	9,32	17,12	15,18	7,89	3,87	3,06	0,85	0,14	0,28	0,14	3,51
B 26		26	52	51	28	17	29	7	2	2	1	218
		11,02	19,35	18,88	8,83	4,38	3,29	0,85	0,27	0,28	0,14	4,03
B270	a	45	29	41	92	25	13	0	1	1	0	248
	r	19,07	10,79	15,18	29,02	6,44	1,47	0,00	0,14	0,14	0,00	4,58
B271	a	7	2	2	9	3	2	3	1	1	0	30
	r	2,97	0,74	0,74	2,84	0,77	0,23	0,37	0,14	0,14	0,00	0,55
B278	a	28	22	14	41	15	7	0	0	1	0	130
	r	11,87	8,19	5,18	12,93	3,87	0,79	0,00	0,00	0,14	0,00	2,40
B279	a	40	39	38	88	43	23	2	0	0	0	273
	r	16,95	14,52	14,07	27,76	11,08	2,61	0,24	0,00	0,00	0,00	5,05
B27		120	92	95	230	86	45	5	2	3	0	681
		50,86	34,24	35,17	72,56	22,17	5,11	0,61	0,27	0,41	0,00	12,59
B340	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,37	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B341	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B343	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B349	a	0	0	0	0	0	0	1	0	4	7	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,55	0,99	0,22
B350	a	0	2	1	0	2	0	0	0	1	0	6
	r	0,00	0,74	0,37	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,11
B351	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
B352	a	1	0	0	0	0	0	1	2	0	0	4
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,27	0,00	0,00	0,07
B354	a	1	4	3	3	2	3	1	0	0	1	18
	r	0,42	1,49	1,11	0,95	0,52	0,34	0,12	0,00	0,00	0,14	0,33

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B356	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B358	a	6	4	8	2	0	0	3	0	1	2	26

	r	2,54	1,49	2,96	0,63	0,00	0,00	0,37	0,00	0,14	0,28	0,48
B359	a	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,37	0,37	0,32	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
B370	a	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	0,28	0,09
B371	a	0	0	0	1	1	4	3	6	7	15	37
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,26	0,45	0,37	0,81	0,97	2,11	0,68
B373	a	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B374	a	0	0	0	0	1	1	0	1	0	5	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,00	0,14	0,00	0,70	0,15
B377	a	1	3	0	1	0	0	3	2	2	8	22
	r	0,42	1,12	0,00	0,32	0,00	0,00	0,37	0,27	0,28	1,13	0,41
B448	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B451	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
B509	a	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00	0,06
B538	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B580	a	0	1	0	0	1	0	0	3	0	0	6
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,11
B588	a	2	3	7	2	3	10	2	1	0	0	30
	r	0,85	1,12	2,59	0,63	0,77	1,13	0,24	0,14	0,00	0,00	0,55
B589	a	9	3	8	12	8	30	27	12	10	3	122
	r	3,81	1,12	2,96	3,79	2,06	3,40	3,29	1,62	1,38	0,42	2,25
B651	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B670	a	2	0	0	0	0	1	0	0	1	4	8
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,14	0,56	0,15
B671	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B674	a	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,00	0,07
B675	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	0,06

B676	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B677	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B678	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B679	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B681	a	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	3
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
B689	a	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
B710	a	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B75	a	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,26	0,11	0,00	0,00	0,14	0,00	0,09
B770	a	85	48	19	5	1	6	2	1	0	1	170
	r	36,03	17,87	7,03	1,58	0,26	0,68	0,24	0,14	0,00	0,14	3,14
B779	a	80	64	20	2	0	1	0	0	1	0	170
	r	33,91	23,82	7,40	0,63	0,00	0,11	0,00	0,00	0,14	0,00	3,14
B79	a	9	13	5	1	0	0	0	0	0	0	29
	r	3,81	4,84	1,85	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,54
B80	a	40	60	36	15	5	13	8	3	1	3	185
	r	16,95	22,33	13,33	4,73	1,29	1,47	0,98	0,41	0,14	0,42	3,42
B814	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B830	a	7	7	5	0	1	2	4	3	5	4	38
	r	2,97	2,61	1,85	0,00	0,26	0,23	0,49	0,41	0,69	0,56	0,70
B850	a	38	100	73	16	4	6	4	6	7	1	256
	r	16,11	37,22	27,02	5,05	1,03	0,68	0,49	0,81	0,97	0,14	4,73
B852	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B86	a	137	295	293	161	101	129	158	144	116	134	1704
	r	58,07	109,80	108,46	50,79	26,04	14,63	19,26	19,49	16,01	18,87	31,49
B879	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B89	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G000	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	11
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
G001	a	2	0	0	1	1	2	5	8	3	6	29
	r	0,85	0,00	0,00	0,32	0,26	0,23	0,61	1,08	0,41	0,84	0,54
G002	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00	0,06
G003	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
G008	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,56	0,17
G009	a	3	0	1	4	5	5	3	5	7	12	47
	r	1,27	0,00	0,37	1,26	1,29	0,57	0,37	0,68	0,97	1,69	0,87
G00		6	0	1	5	6	7	8	13	14	24	102
		2,54	0,00	0,37	1,58	1,55	0,57	0,98	1,76	1,93	3,38	1,74
G01	a	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,00	0,06
G03	a	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
G049	a	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,27	0,00	0,00	0,06
G051	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
G06	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
G378	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G51	a	2	8	8	0	1	0	0	1	0	0	21
	r	0,85	2,98	2,96	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,39
G510	a	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
G61	a	0	0	2	0	0	0	0	0	1	5	8
	r	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,70	0,15
G610	a	0	0	0	0	1	1	1	4	3	2	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,11	0,12	0,54	0,41	0,28	0,22
G630	a	2	2	1	1	5	4	6	5	10	5	41

	r	0,85	0,74	0,37	0,32	1,29	0,45	0,73	0,68	1,38	0,70	0,76
G82	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
H10	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	28
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,56	0,52
H109	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H16	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
H441	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,04
H60	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,06
H603	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H66	a	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	14
	r	2,12	0,37	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
I33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
I80	a	1	0	0	0	3	2	2	10	14	33	65
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,77	0,23	0,24	1,35	1,93	4,65	1,20
I800	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J00	a	4	2	3	0	0	6	4	6	10	13	61
	r	1,70	0,74	1,11	0,00	0,00	0,68	0,49	0,81	1,38	1,83	1,13
J01	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,14	0,00	0,04
J02	a	0	0	1	1	5	5	3	15	24	61	116
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	1,29	0,57	0,37	2,03	3,31	8,59	2,14
J020	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J03	a	16	3	13	10	0	1	4	3	7	10	69
	r	6,78	1,12	4,81	3,15	0,00	0,11	0,49	0,41	0,97	1,41	1,28
J039	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J04	a	1	0	0	0	0	1	3	2	5	17	30
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,37	0,27	0,69	2,39	0,55

J040	a	0	1	2	0	0	0	1	0	0	2	6
	r	0,00	0,37	0,74	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,28	0,11
J041	a	1	0	0	0	0	0	0	2	4	1	8
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,55	0,14	0,15
J042	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,28	0,07
J06	a	2	4	0	4	9	24	18	23	31	100	220
	r	0,85	1,49	0,00	1,26	2,32	2,72	2,19	3,11	4,28	14,08	4,07
J069	a	3	2	0	1	3	1	3	5	4	22	48
	r	1,27	0,74	0,00	0,32	0,77	0,11	0,37	0,68	0,55	3,10	0,89
J10	a	47	56	33	24	9	58	60	53	70	89	504
	r	19,92	20,84	12,22	7,57	2,32	6,58	7,31	7,17	9,66	12,53	9,31
J100	a	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,06
J101	a	0	1	1	1	0	0	1	1	5	2	12
	r	0,00	0,37	0,37	0,32	0,00	0,00	0,12	0,14	0,69	0,28	0,22
J107	a	4	5	1	7	8	22	39	33	61	67	259
	r	1,70	1,86	0,37	2,21	2,06	2,50	4,75	4,47	8,42	9,43	4,79
J109	a	8	4	3	1	4	15	10	9	10	1	65
	r	3,39	1,49	1,11	0,32	1,03	1,70	1,22	1,22	1,38	0,14	1,20
J11	a	3	1	0	1	1	4	8	11	6	4	41
	r	1,27	0,37	0,00	0,32	0,26	0,45	0,98	1,49	0,83	0,56	0,76
J110	a	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
J111	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	0,06
J120	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
J121	a	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	15
	r	0,85	0,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J122	a	4	3	1	0	0	0	0	0	0	0	9
	r	1,70	1,12	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17
J13	a	1	1	0	0	0	1	1	3	4	1	13
	r	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,41	0,55	0,14	0,24
J14	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J15	a	0	0	0	0	0	0	1	0	2	4	7

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,28	0,56	0,13
J150	a	1	0	1	0	3	1	9	13	36	62	129
	r	0,42	0,00	0,37	0,00	0,77	0,11	1,10	1,76	4,97	8,73	2,38
J151	a	2	0	0	2	1	7	8	9	25	61	120
	r	0,85	0,00	0,00	0,63	0,26	0,79	0,98	1,22	3,45	8,59	2,22
J152	a	0	0	0	1	1	5	4	15	26	65	126
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,26	0,57	0,49	2,03	3,59	9,15	2,33
J153	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,00	0,04
J154	a	0	0	0	0	1	0	0	1	2	4	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,28	0,56	0,15
J155	a	2	0	0	0	0	1	2	5	9	16	37
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,24	0,68	1,24	2,25	0,68
J156	a	0	0	0	1	2	2	9	11	14	36	77
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,52	0,23	1,10	1,49	1,93	5,07	1,42
J157	a	2	4	0	10	1	0	1	0	2	2	22
	r	0,85	1,49	0,00	3,15	0,26	0,00	0,12	0,00	0,28	0,28	0,41
J158	a	0	0	0	1	2	4	5	11	23	44	92
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,52	0,45	0,61	1,49	3,17	6,20	1,70
J159	a	0	0	0	0	0	0	0	1	2	14	19
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	1,97	0,35
J16	a	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,14	0,06
J160	a	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,37	0,37	0,32	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
J168	a	0	0	1	0	0	0	0	1	2	7	11
	r	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	0,99	0,20
J17	a	0	0	0	1	1	1	2	2	2	13	22
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,26	0,11	0,24	0,27	0,28	1,83	0,41

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J18	a	0	0	0	0	1	0	1	2	4	9	19
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,27	0,55	1,27	0,35
J180	a	0	0	0	1	0	0	1	7	7	81	98
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,12	0,95	0,97	11,40	1,81
J20	a	0	1	0	0	0	4	6	3	8	28	50
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,45	0,73	0,41	1,10	3,94	0,92
J201	a	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	5
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,14	0,09

J205	a	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
	r	2,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37
J208	a	0	2	0	4	3	2	5	24	27	43	112
	r	0,00	0,74	0,00	1,26	0,77	0,23	0,61	3,25	3,73	6,05	2,07
J209	a	1	1	0	0	4	3	4	2	6	30	52
	r	0,42	0,37	0,00	0,00	1,03	0,34	0,49	0,27	0,83	4,22	0,96
J22	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
J40	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,84	0,13
J86	a	0	0	0	0	0	0	1	1	3	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,41	0,00	0,09
J90	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,14	0,06
K12	a	0	0	0	0	0	0	0	1	3	5	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,41	0,70	0,17
K65	a	0	0	0	0	0	0	0	2	8	6	16
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	1,10	0,84	0,30
L00	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
L01	a	18	6	15	14	12	9	5	5	4	5	96
	r	7,63	2,23	5,55	4,42	3,09	1,02	0,61	0,68	0,55	0,70	1,77
L02	a	1	0	0	1	1	3	4	10	16	32	70
	r	0,42	0,00	0,00	0,32	0,26	0,34	0,49	1,35	2,21	4,51	1,29
L022	a	0	0	2	0	0	1	0	1	0	2	6
	r	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,28	0,11
L03	a	0	0	0	0	2	0	0	2	2	9	15
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00	0,00	0,27	0,28	1,27	0,28

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
L08	a	1	0	1	6	2	4	3	8	18	49	93
	r	0,42	0,00	0,37	1,89	0,52	0,45	0,37	1,08	2,48	6,90	1,72
L30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
L89	a	0	0	0	0	0	0	2	3	9	45	59
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,41	1,24	6,34	1,09
L97	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,04
L98	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
M00	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,14	0,00	0,04
M012	a	0	1	3	4	1	4	11	22	24	17	87
	r	0,00	0,37	1,11	1,26	0,26	0,45	1,34	2,98	3,31	2,39	1,61
M86	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
N10	a	2	0	0	0	1	2	2	8	19	29	65
	r	0,85	0,00	0,00	0,00	0,26	0,23	0,24	1,08	2,62	4,08	1,20
N30	a	0	1	0	2	1	2	5	18	38	135	204
	r	0,00	0,37	0,00	0,63	0,26	0,23	0,61	2,44	5,24	19,01	3,77
N300	a	2	0	0	4	1	5	11	20	33	90	166
	r	0,85	0,00	0,00	1,26	0,26	0,57	1,34	2,71	4,55	12,67	3,07
N309	a	0	0	0	0	0	0	0	2	3	31	36
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,41	4,36	0,67
N34	a	0	0	0	0	0	0	1	0	3	10	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,41	1,41	0,26
N390	a	1	0	0	1	1	0	1	3	12	70	89
	r	0,42	0,00	0,00	0,32	0,26	0,00	0,12	0,41	1,66	9,86	1,64
N45	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
N73	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
N76	a	0	1	0	0	1	14	1	0	0	1	18
	r	0,00	0,37	0,00	0,00	0,26	1,59	0,12	0,00	0,00	0,14	0,33
O23	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
O86	a	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
O860	a	0	0	0	0	2	1	2	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,11	0,24	0,00	0,00	0,00	0,09
O90	a	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,12	0,00	0,00	0,00	0,09
O91	a	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
O911	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04

O912	a	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
P360	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
P362	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
P363	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18
P364	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P368	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28
P369	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20
P36		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49
		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,91
P371	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P372	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P38	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,14	0,13
P391	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70
P393	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19	65+	SR					
P394	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P398	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P399	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
R500	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
R509	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02

T80	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,56	0,09
T801	a	1	0	0	0	0	2	0	1	5	20	29
	r	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,14	0,69	2,82	0,54
T802	a	0	0	0	1	0	3	4	12	20	45	85
	r	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,34	0,49	1,62	2,76	6,34	1,57
T81	a	0	0	0	0	0	2	3	2	5	9	21
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,37	0,27	0,69	1,27	0,39
T813	a	1	0	2	6	3	23	23	29	79	198	367
	r	0,42	0,00	0,74	1,89	0,77	2,61	2,80	3,93	10,90	27,88	6,78
T814	a	1	0	3	9	12	23	29	50	83	159	372
	r	0,42	0,00	1,11	2,84	3,09	2,61	3,54	6,77	11,45	22,39	6,88
T827	a	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,14	0,00	0,14	0,06
T835	a	0	0	1	1	6	19	25	49	120	461	684
	r	0,00	0,00	0,37	0,32	1,55	2,16	3,05	6,63	16,56	64,91	12,64
T845	a	0	0	0	0	0	0	0	1	2	11	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,28	1,55	0,26
T846	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,04
T847	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
T857	a	0	0	0	3	17	22	46	66	146	312	621
	r	0,00	0,00	0,00	0,95	4,38	2,50	5,61	8,93	20,15	43,93	11,48
T874	a	0	0	0	0	0	0	0	0	8	10	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,10	1,41	0,33

Diagnóza/Veková skupina		01-04	05-09	10-14	15-19							
Z20	a	0	0	0	2	3	0	3	1	2	0	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,63	0,77	0,00	0,37	0,14	0,28	0,00	0,20
Z203	a	44	110	94	87	67	126	102	87	84	83	888
	r	18,65	40,94	34,80	27,45	17,27	14,29	12,43	11,78	11,59	11,69	16,41
Z205	a	0	1	10	14	10	17	25	32	12	0	121
	r	0,00	0,37	3,70	4,42	2,58	1,93	3,05	4,33	1,66	0,00	2,24
Z21	a	0	0	0	5	10	37	24	6	2	0	84
	r	0,00	0,00	0,00	1,58	2,58	4,20	2,93	0,81	0,28	0,00	1,55
Z223	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,42	0,11
Z225	a	0	1	1	10	17	98	124	66	41	23	383

r	0,00	0,37	0,37	3,15	4,38	11,12	15,12	8,93	5,66	3,24	7,08
---	------	------	------	------	------	-------	-------	------	------	------	------

VI.3 Prenosné ochorenia podľa sezonality a diagnóz v SR v roku 2013

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A02	10	9	5	7	15	11	9	12	16	10	14	2	120
A020	240	153	155	261	391	428	463	491	540	332	392	121	3967
A021	1	1	1	1	2	2	1	2	0	0	0	0	11
A022	2	0	1	1	2	3	0	1	1	0	5	1	17
A028	1	3	1	4	4	2	1	1	1	1	1	1	21
A029	0	0	4	6	6	2	0	3	1	1	0	0	23
A03	3	1	2	0	3	1	0	3	9	0	0	4	26

A030	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A031	8	14	14	10	11	26	18	20	18	18	22	11	190
A032	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A033	4	3	3	10	5	19	10	6	11	17	5	3	96
A039	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	0	0	5
A040	41	25	32	47	44	44	42	47	49	47	34	36	488
A043	0	0	0	1	1	2	0	1	1	0	0	1	7
A044	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
A045	300	228	265	419	710	940	719	509	583	579	454	260	5966
A046	15	10	16	12	13	20	12	8	15	13	22	9	165
A047	54	43	87	114	103	84	72	60	88	94	67	58	924
A048	17	7	18	16	15	10	19	13	17	8	6	18	164
A049	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	3
A050	0	0	0	196	12	0	0	0	0	53	0	0	261
A059	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	4
A060	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A069	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A071	38	36	13	8	14	14	9	5	7	9	15	11	179
A072	11	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
A078	2	3	4	4	0	1	0	3	3	2	6	4	32
A080	447	212	259	405	288	164	171	311	289	299	263	234	3342
A081	39	53	97	73	117	53	91	107	77	113	143	204	1167
A082	55	36	33	29	28	31	34	52	34	46	34	26	438
A083	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	8
A084	1	2	1	1	9	0	1	2	1	1	28	18	65
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A09	185	150	239	214	261	282	232	249	294	234	177	174	2691
A150	22	6	9	7	7	10	5	10	8	7	2	0	93
A151	8	5	2	5	3	6	5	2	1	1	0	0	38
A152	1	0	2	1	0	1	1	0	1	1	0	0	8
A153	0	0	1	1	2	3	0	0	1	1	1	0	10
A155	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A156	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
A160	14	3	4	2	12	4	1	4	1	2	3	3	53
A161	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A162	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	4	0	11
A163	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3

A165	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	1	2	8
A170	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
A180	5	1	0	1	0	1	1	1	2	1	0	0	13
A181	4	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6
A182	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A183	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A184	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	4
A185	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A188	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A190	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A191	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A199	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A210	0	0	1	0	0	2	1	0	0	1	0	0	5
A218	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
A219	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A231	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A260	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
A278	2	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	5
A310	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4
A320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
A321	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	5
A327	1	0	1	3	2	0	0	0	1	0	0	0	8
A328	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A329	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A370	247	137	105	93	49	48	32	54	51	41	35	19	911
A371	4	0	0	1	2	2	3	0	1	0	2	0	15
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A379	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	2	8
A38	31	13	14	13	24	28	11	6	14	35	60	21	270
A390	1	1	2	1	2	0	0	0	2	1	1	1	12
A391	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
A392	2	0	0	2	0	0	2	2	0	0	0	0	8
A399	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A400	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	5
A401	0	0	0	1	1	0	2	0	0	2	0	1	7
A402	5	3	7	4	6	6	9	5	6	7	7	1	66
A403	4	12	3	3	3	3	2	2	1	5	1	0	39

A408	2	0	1	2	3	2	1	2	0	3	2	2	20
A410	24	15	15	14	27	21	23	21	22	16	21	10	229
A411	25	13	18	20	24	30	32	37	19	32	25	5	280
A412	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
A413	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A414	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	4
A415	51	45	57	82	67	82	92	84	68	74	57	37	796
A418	12	5	0	6	6	4	3	6	5	3	1	2	53
A419	7	3	3	2	3	8	3	3	1	7	5	4	49
A421	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
A441	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
A448	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
A449	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A46	47	31	43	44	59	52	70	54	49	54	30	30	563
A480	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
A481	0	0	0	1	0	0	2	0	1	0	1	1	6
A490	1	1	1	0	0	2	3	1	3	1	1	1	15
A499	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A510	1	2	0	0	3	1	2	1	1	4	0	0	15
A511	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A512	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
A513	14	4	4	5	3	4	6	7	3	9	5	3	67
A514	0	2	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	5
A515	2	2	6	2	1	4	1	3	6	4	1	2	34
A519	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	5
A521	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0	4
A522	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A527	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A528	2	1	1	2	2	0	0	0	0	2	0	0	10
A529	2	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	1	8
A530	20	4	10	6	10	9	2	6	11	6	6	3	93
A539	7	3	7	2	2	6	6	7	4	1	2	0	47
A540	28	20	22	26	33	25	31	35	27	26	27	12	312
A541	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3
A548	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A549	3	5	1	3	0	2	2	2	3	4	0	1	26

A560	66	91	56	79	86	45	83	98	76	79	82	26	867
A562	4	3	3	2	5	3	6	2	2	2	1	3	36
A568	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	0	4
A590	5	4	2	1	2	8	3	0	8	4	4	2	43
A599	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A600	7	5	4	2	0	5	4	6	2	3	4	0	42
A630	16	9	10	11	4	10	10	3	3	8	8	6	98
A638	6	4	2	1	2	0	1	3	2	1	0	0	22
A64	0	2	3	2	1	1	0	0	0	2	0	0	11
A692	37	15	13	23	97	173	212	118	86	55	20	9	858
A70	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A748	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A810	3	1	0	1	2	1	1	0	0	0	1	0	10
A841	0	0	0	3	23	42	49	19	13	7	7	0	163
A849	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A850	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2
A851	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
A858	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A86	2	3	1	1	1	2	9	8	2	0	1	1	31
A870	0	1	0	0	0	2	4	7	7	1	0	0	22
A878	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	3
A879	6	3	4	6	7	19	38	38	17	13	5	3	159
A888	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A89	2	0	0	0	1	1	2	2	1	3	0	0	12
A90	0	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4
A985	2	0	0	1	0	1	2	3	1	2	2	0	14
B000	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B001	1	2	1	1	0	2	1	1	4	4	1	2	20
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B002	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	1	5
B003	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3
B004	1	2	0	2	1	2	2	2	0	0	0	1	13
B005	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
B008	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
B009	6	6	5	4	5	1	1	2	2	1	2	5	40
B011	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	1	0	5
B018	2	2	0	0	2	2	1	1	1	0	4	1	16

B019	2613	1713	1787	1908	1968	2146	1053	282	365	1300	1847	1334	18316
B020	2	0	1	2	0	1	1	0	0	0	2	2	11
B021	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	6
B022	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	4
B023	2	1	5	2	0	2	4	4	2	3	3	0	28
B027	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3	1	0	6
B028	3	1	4	4	4	0	2	1	1	3	5	4	32
B029	332	250	266	287	258	262	303	269	267	272	279	191	3236
B080	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
B081	2	1	0	1	3	0	2	1	1	1	1	0	13
B082	0	0	2	4	4	3	1	5	4	3	2	0	28
B083	0	1	1	1	1	0	0	0	2	0	0	0	6
B084	1	0	0	0	0	1	0	0	4	23	40	11	80
B088	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2	1	9
B15	6	2	1	3	0	3	5	8	29	31	28	88	204
B161	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B162	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
B169	8	5	3	6	6	7	9	4	7	5	4	4	68
B171	1	0	4	4	1	2	1	0	0	0	1	1	15
B172	1	3	0	0	0	0	1	1	2	1	0	0	9
B181	32	9	6	6	10	15	9	6	6	13	5	2	119
B182	57	22	34	19	26	31	21	17	20	25	17	8	297
B202	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B204	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B208	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	3
B222	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
B250	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B251	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
B258	1	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	5
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B259	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
B260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B261	0	0	0	0	0	0	0	0	7	9	5	2	23
B263	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
B268	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
B269	1	0	0	2	2	0	0	1	40	57	35	58	196
B270	37	26	27	26	19	28	8	9	21	17	18	10	246

B271	6	2	0	2	2	7	3	1	1	2	1	3	30
B278	14	15	17	12	16	8	10	4	11	9	9	1	126
B279	31	20	20	32	27	21	18	19	20	20	26	17	271
B340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
B341	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
B343	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B349	4	5	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	12
B350	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	6
B351	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B352	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	4
B354	2	2	0	2	1	0	0	6	4	0	0	5	22
B356	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
B358	1	4	0	2	4	2	3	5	1	3	1	0	26
B359	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4
B370	0	0	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	5
B371	6	4	4	4	3	1	1	8	1	2	2	1	37
B373	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
B374	1	2	0	4	0	0	1	0	0	0	0	0	8
B377	2	3	3	4	0	2	4	1	0	0	2	1	22
B448	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B451	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B509	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
B538	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B580	1	0	2	0	0	2	0	0	0	1	0	0	6
B588	13	1	0	3	2	0	1	1	6	1	3	4	35
B589	18	5	9	21	13	7	11	10	12	7	6	3	122
B651	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B670	3	2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	7
B671	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B674	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	4
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B675	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
B677	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
B678	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
B679	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B681	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	3
B689	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3

B710	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
B75	1	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	5
B770	16	8	8	15	19	10	9	9	11	15	22	28	170
B779	16	17	2	9	17	20	11	4	10	29	29	6	170
B79	2	1	0	2	6	5	0	2	1	5	3	2	29
B80	28	6	16	7	22	8	10	15	17	19	22	14	184
B814	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
B830	9	7	2	2	4	7	1	1	0	3	1	0	37
B850	17	4	32	36	15	8	9	20	33	40	35	10	259
B852	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B86	167	139	158	117	103	92	59	110	238	216	245	89	1733
B879	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
B89	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
G000	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3
G001	5	3	1	2	3	5	3	0	2	1	3	3	31
G002	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	3
G003	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
G008	2	1	1	0	0	0	0	2	2	0	2	0	10
G009	8	2	1	4	5	2	7	7	4	4	2	1	47
G01	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3
G03	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	3
G049	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	3
G051	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
G06	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G378	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
G51	3	0	3	1	3	1	1	0	1	4	2	2	21
G510	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
G61	1	0	3	0	0	0	1	1	0	0	1	1	8
G610	1	1	0	3	2	1	1	1	0	1	0	1	12
G630	6	4	0	1	0	7	4	7	6	3	1	0	39
G82	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
H10	3	1	3	0	3	4	1	5	2	1	4	2	29
H109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
H16	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
H441	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
H60	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	3

H603	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
H66	1	0	0	4	3	0	1	0	0	1	3	1	14
I33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
I80	2	0	3	3	2	9	9	7	6	16	4	4	65
I800	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J00	10	19	3	1	5	4	1	4	6	3	0	3	59
J01	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
J02	24	15	18	14	6	7	5	5	7	4	5	8	118
J020	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J03	8	5	4	11	11	0	5	2	2	2	14	5	69
J039	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J04	5	10	1	2	2	1	3	0	3	1	0	3	31
J040	2	0	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	6
J041	2	1	0	0	1	1	1	2	0	0	0	0	8
J042	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	4
J06	67	32	11	7	11	9	12	19	11	17	14	8	218
J069	5	10	2	5	1	4	0	0	9	2	1	9	48
J10	148	258	86	10	1	0	0	0	0	0	0	0	503
J100	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
J101	10	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
J107	71	121	32	12	4	3	3	3	3	6	0	0	258
J109	26	34	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	65
J11	14	22	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	41
J110	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J111	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
J120	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J121	4	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
J122	1	0	0	0	0	0	0	0	1	7	0	0	9
J13	1	1	2	1	0	1	0	1	3	1	1	1	13
J14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J15	1	2	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	7
J150	15	10	12	10	14	15	12	9	11	7	5	9	129
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
J151	16	15	7	10	12	10	7	13	6	6	13	5	120
J152	18	12	12	7	9	12	6	5	15	12	12	6	126
J153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J154	0	0	0	1	3	0	2	0	0	1	0	1	8

J155	9	4	4	1	5	1	3	2	4	3	2	4	42
J156	13	5	10	3	4	8	4	5	9	6	7	2	76
J157	3	5	0	0	1	0	0	3	5	2	1	1	21
J158	14	13	11	12	8	5	7	8	2	4	7	4	95
J159	3	0	0	2	2	4	0	1	2	1	3	1	19
J16	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
J160	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5
J168	1	1	1	2	1	0	1	0	3	0	1	0	11
J17	3	1	0	0	1	5	4	3	3	0	1	0	21
J18	2	2	4	0	1	4	0	2	1	2	1	0	19
J180	14	12	5	10	13	14	2	5	10	11	2	0	98
J20	9	4	8	4	4	0	3	4	6	3	1	3	49
J201	0	2	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	5
J205	6	6	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	20
J208	10	14	6	9	7	7	12	11	8	13	10	3	110
J209	12	15	3	7	3	1	1	1	1	6	1	0	51
J22	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
J40	5	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	7
J86	0	0	0	0	3	1	1	0	0	0	0	0	5
J90	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	3
K12	0	0	0	0	1	0	0	0	5	1	2	0	9
K65	2	1	1	2	0	1	3	0	3	0	0	0	13
L00	0	3	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	7
L01	9	8	12	7	8	4	10	9	11	6	8	3	95
L02	6	7	6	5	4	5	15	5	3	7	5	2	70
L022	0	1	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1	6
L03	3	0	2	0	2	0	0	1	2	3	2	1	16
L08	7	9	0	7	11	13	11	4	7	18	6	2	95
L30	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
L89	7	7	2	2	7	6	4	4	9	7	4	1	60
L97	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
L98	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
M00	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
M012	25	3	3	2	12	11	11	5	4	2	0	1	79
M86	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
N10	11	9	5	9	4	4	4	4	2	8	1	2	63

N30	19	20	21	23	18	13	10	11	14	27	19	8	203
N300	28	15	7	12	8	9	21	21	11	14	14	6	166
N309	5	3	2	1	6	1	2	3	4	1	5	1	34
N34	1	1	0	0	0	1	0	1	4	3	2	7	20
N390	6	6	10	16	13	6	5	2	3	3	6	13	89
N45	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
N73	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
N76	1	1	1	2	1	2	1	3	1	2	1	2	18
O23	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
O86	2	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	7
O860	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1	5
O90	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	0	5
O91	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	4
O911	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
O912	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	5
P360	0	0	1	1	0	1	3	0	0	0	0	0	6
P362	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0	4
P363	1	2	2	1	1	0	1	0	0	2	0	0	10
P364	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
P368	0	1	0	1	1	4	2	1	2	1	1	1	15
P369	3	0	0	0	2	0	0	0	0	1	4	0	10
P372	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3
P38	1	0	1	0	0	4	0	1	0	0	0	0	7
P391	3	5	6	7	1	1	4	0	3	3	3	2	38
P393	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
P394	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	3
P398	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3
P399	0	2	0	1	0	2	1	1	3	2	0	2	14
R500	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
R509	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
T80	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	5
T801	7	4	0	0	2	4	1	3	2	3	1	4	31
T802	14	4	9	11	11	4	6	7	3	5	3	13	90
T81	2	1	0	5	0	1	0	0	1	3	4	4	21
Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
T813	50	26	17	23	44	43	26	32	36	34	20	17	368
T814	34	22	29	29	44	32	36	23	26	27	27	23	352

T827	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
T835	74	55	59	48	63	57	57	62	69	59	46	31	680
T845	1	3	1	0	1	1	0	0	1	3	1	2	14
T846	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T847	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T857	49	61	55	42	60	50	56	65	40	50	40	17	585
T874	4	0	1	1	2	5	0	1	1	0	3	0	18
Z20	1	1	2	2	0	0	0	2	1	0	0	1	10
Z203	61	47	60	87	114	117	104	104	61	56	48	28	887
Z205	12	9	8	10	19	7	6	11	9	10	11	8	120
Z21	11	5	6	7	9	5	5	8	5	5	3	15	84
Z223	0	0	0	0	2	3	0	0	0	0	0	1	6
Z225	45	27	33	41	42	35	31	29	29	38	22	14	386

VI.4 Prenosné ochorenia podľa pohlavia a diagnóz v SR v roku 2013

Diagnoza/Pohl.	Muži	Ženy	Spolu
A02 a	50	70	120
r	1,90	2,52	2,22
A020 a	1928	2032	3960
r	73,14	73,23	73,19
A021 a	5	7	12
r	0,19	0,25	0,22
A022 a	3	14	17
r	0,11	0,50	0,31
A028 a	7	14	21
r	0,27	0,50	0,39
A029 a	10	13	23
r	0,38	0,47	0,43
A03 a	14	12	26
r	0,53	0,43	0,48
A030 a	0	1	1
r	0,00	0,04	0,02
A031 a	85	105	190
r	3,22	3,78	3,51
A032 a	1	0	1
r	0,04	0,00	0,02
A033 a	39	57	96

	r	1,48	2,05	1,77
A039	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
A040	a	263	230	493
	r	9,98	8,29	9,11
A043	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
A044	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A045	a	3277	2682	5959
	r	124,32	96,65	110,13
A046	a	93	72	165
	r	3,53	2,59	3,05
A047	a	397	527	924
	r	15,06	18,99	17,08
A048	a	83	82	165
	r	3,15	2,96	3,05
A049	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A050	a	145	116	261
	r	5,50	4,18	4,82
A059	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A060	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A069	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A071	a	90	90	180
	r	3,41	3,24	3,33
A072	a	7	5	12
	r	0,27	0,18	0,22
A078	a	7	24	31
	r	0,27	0,86	0,57
A080	a	1721	1607	3328
	r	65,29	57,91	61,51
A081	a	545	599	1144
	r	20,68	21,59	21,14
A082	a	228	213	441

	r	8,65	7,68	8,15
A083	a	7	1	8
	r	0,27	0,04	0,15
A084	a	25	39	64
	r	0,95	1,41	1,18
A09	a	1148	1553	2701
	r	43,55	55,97	49,92
A150	a	63	27	90
	r	2,39	0,97	1,66
A151	a	21	18	39
	r	0,80	0,65	0,72
A152	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
A153	a	7	2	9
	r	0,27	0,07	0,17
A155	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A156	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A160	a	43	19	62
	r	1,63	0,68	1,15
A161	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A162	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
A163	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A165	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A170	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A180	a	10	4	14
	r	0,38	0,14	0,26
A181	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
A182	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A183	a	0	1	1

	r	0,00	0,04	0,02
A184	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A188	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A190	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A191	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A199	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A210	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
A218	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A219	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A231	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A260	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A278	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
A310	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A320	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A321	a	5	0	5
	r	0,19	0,00	0,09
A327	a	2	6	8
	r	0,08	0,22	0,15
A328	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A370	a	377	530	907
	r	14,30	19,10	16,76
A371	a	8	8	16
	r	0,30	0,29	0,30
A379	a	3	5	8

	r	0,11	0,18	0,15
A38	a	154	118	272
	r	5,84	4,25	5,03
A390	a	9	4	13
	r	0,34	0,14	0,24
A391	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A392	a	2	6	8
	r	0,08	0,22	0,15
A399	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A400	a	1	3	4
	r	0,04	0,11	0,07
A401	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
A402	a	37	30	67
	r	1,40	1,08	1,24
A403	a	26	14	40
	r	0,99	0,50	0,74
A408	a	11	7	18
	r	0,42	0,25	0,33
A410	a	133	96	229
	r	5,05	3,46	4,23
A411	a	177	103	280
	r	6,71	3,71	5,17
A412	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A413	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A414	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A415	a	445	354	799
	r	16,88	12,76	14,77
A418	a	38	20	58
	r	1,44	0,72	1,07
A419	a	32	15	47
	r	1,21	0,54	0,87
A421	a	0	2	2

	r	0,00	0,07	0,04
A441	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A448	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A449	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A46	a	255	307	562
	r	9,67	11,06	10,39
A480	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A481	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
A490	a	7	7	14
	r	0,27	0,25	0,26
A499	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A510	a	10	3	13
	r	0,38	0,11	0,24
A511	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A512	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A513	a	34	28	62
	r	1,29	1,01	1,15
A514	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
A515	a	19	16	35
	r	0,72	0,58	0,65
A519	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
A521	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A522	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A523	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A527	a	0	1	1

	r	0,00	0,04	0,02
A528	a	8	1	9
	r	0,30	0,04	0,17
A529	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
A530	a	52	50	102
	r	1,97	1,80	1,89
A539	a	23	27	50
	r	0,87	0,97	0,92
A540	a	242	71	313
	r	9,18	2,56	5,78
A541	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A548	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A549	a	20	7	27
	r	0,76	0,25	0,50
A560	a	344	524	868
	r	13,05	18,88	16,04
A562	a	12	24	36
	r	0,46	0,86	0,67
A568	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A590	a	1	42	43
	r	0,04	1,51	0,79
A599	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A600	a	9	35	44
	r	0,34	1,26	0,81
A630	a	62	35	97
	r	2,35	1,26	1,79
A638	a	19	7	26
	r	0,72	0,25	0,48
A64	a	4	7	11
	r	0,15	0,25	0,20
A692	a	410	460	870
	r	15,55	16,58	16,08
A70	a	1	0	1

	r	0,04	0,00	0,02
A748	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A810	a	6	7	13
	r	0,23	0,25	0,24
A841	a	102	60	162
	r	3,87	2,16	2,99
A849	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A850	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A851	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A858	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A86	a	22	9	31
	r	0,83	0,32	0,57
A870	a	13	9	22
	r	0,49	0,32	0,41
A878	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A879	a	91	67	158
	r	3,45	2,41	2,92
A888	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A89	a	6	6	12
	r	0,23	0,22	0,22
A90	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A985	a	11	3	14
	r	0,42	0,11	0,26
B000	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B001	a	8	11	19
	r	0,30	0,40	0,35
B002	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
B003	a	1	2	3

	r	0,04	0,07	0,06
B004	a	8	5	13
	r	0,30	0,18	0,24
B005	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B008	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B009	a	11	29	40
	r	0,42	1,05	0,74
B011	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
B018	a	10	6	16
	r	0,38	0,22	0,30
B019	a	9425	8938	18363
	r	357,55	322,11	339,37
B020	a	7	3	10
	r	0,27	0,11	0,18
B021	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
B022	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B023	a	7	21	28
	r	0,27	0,76	0,52
B027	a	5	1	6
	r	0,19	0,04	0,11
B028	a	18	14	32
	r	0,68	0,50	0,59
B029	a	1271	1978	3249
	r	48,22	71,28	60,05
B080	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B081	a	6	7	13
	r	0,23	0,25	0,24
B082	a	16	12	28
	r	0,61	0,43	0,52
B083	a	6	0	6
	r	0,23	0,00	0,11
B084	a	49	31	80

	r	1,86	1,12	1,48
B088	a	4	4	8
	r	0,15	0,14	0,15
B15	a	101	103	204
	r	3,83	3,71	3,77
B161	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B162	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B169	a	41	30	71
	r	1,56	1,08	1,31
B171	a	12	2	14
	r	0,46	0,07	0,26
B172	a	7	2	9
	r	0,27	0,07	0,17
B181	a	79	42	121
	r	3,00	1,51	2,24
B182	a	193	97	290
	r	7,32	3,50	5,36
B202	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B204	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B208	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
B222	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B250	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B251	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
B258	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
B259	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B260	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B261	a	17	6	23

	r	0,64	0,22	0,43
B263	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
B268	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B269	a	102	88	190
	r	3,87	3,17	3,51
B270	a	130	118	248
	r	4,93	4,25	4,58
B271	a	17	13	30
	r	0,64	0,47	0,55
B278	a	72	58	130
	r	2,73	2,09	2,40
B279	a	152	121	273
	r	5,77	4,36	5,05
B340	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B341	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B343	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B349	a	3	9	12
	r	0,11	0,32	0,22
B350	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
B351	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B352	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
B354	a	5	13	18
	r	0,19	0,47	0,33
B356	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B358	a	9	17	26
	r	0,34	0,61	0,48
B359	a	4	0	4
	r	0,15	0,00	0,07
B370	a	4	1	5

	r	0,15	0,04	0,09
B371	a	25	12	37
	r	0,95	0,43	0,68
B373	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
B374	a	3	5	8
	r	0,11	0,18	0,15
B377	a	7	15	22
	r	0,27	0,54	0,41
B448	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B451	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B509	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
B538	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B580	a	1	5	6
	r	0,04	0,18	0,11
B588	a	14	16	30
	r	0,53	0,58	0,55
B589	a	37	85	122
	r	1,40	3,06	2,25
B651	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B670	a	6	2	8
	r	0,23	0,07	0,15
B671	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B674	a	4	0	4
	r	0,15	0,00	0,07
B675	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B676	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B677	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B678	a	0	1	1

	r	0,00	0,04	0,02
B679	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B681	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B689	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B710	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B75	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
B770	a	97	73	170
	r	3,68	2,63	3,14
B779	a	100	70	170
	r	3,79	2,52	3,14
B79	a	17	12	29
	r	0,64	0,43	0,54
B80	a	86	99	185
	r	3,26	3,57	3,42
B814	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B830	a	20	18	38
	r	0,76	0,65	0,70
B850	a	53	203	256
	r	2,01	7,32	4,73
B852	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B86	a	757	947	1704
	r	28,72	34,13	31,49
B879	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B89	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
G000	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
G001	a	16	13	29
	r	0,61	0,47	0,54
G002	a	2	1	3

	r	0,08	0,04	0,06
G003	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
G008	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
G009	a	23	24	47
	r	0,87	0,86	0,87
G01	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
G03	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
G049	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
G051	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
G06	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
G378	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
G51	a	7	14	21
	r	0,27	0,50	0,39
G510	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
G61	a	1	7	8
	r	0,04	0,25	0,15
G610	a	9	3	12
	r	0,34	0,11	0,22
G630	a	20	21	41
	r	0,76	0,76	0,76
G82	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
H10	a	12	16	28
	r	0,46	0,58	0,52
H109	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H16	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
H441	a	0	2	2

	r	0,00	0,07	0,04
H60	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
H603	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
H66	a	6	8	14
	r	0,23	0,29	0,26
I33	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
I80	a	37	28	65
	r	1,40	1,01	1,20
I800	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J00	a	35	26	61
	r	1,33	0,94	1,13
J01	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
J02	a	51	65	116
	r	1,93	2,34	2,14
J020	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J03	a	41	28	69
	r	1,56	1,01	1,28
J039	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J04	a	17	13	30
	r	0,64	0,47	0,55
J040	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
J041	a	5	3	8
	r	0,19	0,11	0,15
J042	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
J06	a	90	130	220
	r	3,41	4,68	4,07
J069	a	24	24	48
	r	0,91	0,86	0,89
J10	a	229	275	504

	r	8,69	9,91	9,31
J100	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
J101	a	9	3	12
	r	0,34	0,11	0,22
J107	a	139	120	259
	r	5,27	4,32	4,79
J109	a	31	34	65
	r	1,18	1,23	1,20
J11	a	25	16	41
	r	0,95	0,58	0,76
J110	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J111	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
J120	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
J121	a	9	6	15
	r	0,34	0,22	0,28
J122	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
J13	a	7	6	13
	r	0,27	0,22	0,24
J14	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J15	a	6	1	7
	r	0,23	0,04	0,13
J150	a	87	42	129
	r	3,30	1,51	2,38
J151	a	84	36	120
	r	3,19	1,30	2,22
J152	a	79	47	126
	r	3,00	1,69	2,33
J153	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
J154	a	4	4	8
	r	0,15	0,14	0,15
J155	a	25	12	37

	r	0,95	0,43	0,68
J156	a	54	23	77
	r	2,05	0,83	1,42
J157	a	9	13	22
	r	0,34	0,47	0,41
J158	a	63	29	92
	r	2,39	1,05	1,70
J159	a	13	6	19
	r	0,49	0,22	0,35
J16	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
J160	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
J168	a	5	6	11
	r	0,19	0,22	0,20
J17	a	13	9	22
	r	0,49	0,32	0,41
J18	a	12	7	19
	r	0,46	0,25	0,35
J180	a	49	49	98
	r	1,86	1,77	1,81
J20	a	24	26	50
	r	0,91	0,94	0,92
J201	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
J205	a	14	6	20
	r	0,53	0,22	0,37
J208	a	74	38	112
	r	2,81	1,37	2,07
J209	a	26	26	52
	r	0,99	0,94	0,96
J22	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
J40	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13
J86	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
J90	a	1	2	3

	r	0,04	0,07	0,06
K12	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
K65	a	11	5	16
	r	0,42	0,18	0,30
L00	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
L01	a	51	45	96
	r	1,93	1,62	1,77
L02	a	33	37	70
	r	1,25	1,33	1,29
L022	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
L03	a	6	9	15
	r	0,23	0,32	0,28
L08	a	50	43	93
	r	1,90	1,55	1,72
L30	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
L89	a	33	26	59
	r	1,25	0,94	1,09
L97	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
L98	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
M00	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
M012	a	38	49	87
	r	1,44	1,77	1,61
M86	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
N10	a	38	27	65
	r	1,44	0,97	1,20
N30	a	71	133	204
	r	2,69	4,79	3,77
N300	a	35	131	166
	r	1,33	4,72	3,07
N309	a	16	20	36

	r	0,61	0,72	0,67
N34	a	6	8	14
	r	0,23	0,29	0,26
N390	a	39	50	89
	r	1,48	1,80	1,64
N45	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
N73	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
N76	a	0	18	18
	r	0,00	0,65	0,33
O23	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
O86	a	0	6	6
	r	0,00	0,22	0,11
O860	a	0	5	5
	r	0,00	0,18	0,09
O90	a	0	5	5
	r	0,00	0,18	0,09
O91	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
O911	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
O912	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
P360	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
P362	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
P363	a	8	2	10
	r	0,30	0,07	0,18
P364	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
P368	a	8	7	15
	r	0,30	0,25	0,28
P369	a	6	5	11
	r	0,23	0,18	0,20
P371	a	0	1	1

	r	0,00	0,04	0,02
P372	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
P38	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13
P391	a	19	19	38
	r	0,72	0,68	0,70
P393	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
P394	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
P398	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
P399	a	5	9	14
	r	0,19	0,32	0,26
R500	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
R509	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
T80	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
T801	a	15	14	29
	r	0,57	0,50	0,54
T802	a	37	48	85
	r	1,40	1,73	1,57
T81	a	7	14	21
	r	0,27	0,50	0,39
T813	a	178	189	367
	r	6,75	6,81	6,78
T814	a	198	174	372
	r	7,51	6,27	6,88
T827	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
T835	a	350	334	684
	r	13,28	12,04	12,64
T845	a	6	8	14
	r	0,23	0,29	0,26
T846	a	1	1	2

	r	0,04	0,04	0,04
T847	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
T857	a	423	198	621
	r	16,05	7,14	11,48
T874	a	14	4	18
	r	0,53	0,14	0,33
Z20	a	1	10	11
	r	0,04	0,36	0,20
Z203	a	446	442	888
	r	16,92	15,93	16,41
Z205	a	27	94	121
	r	1,02	3,39	2,24
Z21	a	72	12	84
	r	2,73	0,43	1,55
Z223	a	5	1	6
	r	0,19	0,04	0,11
Z225	a	209	174	383
	r	7,93	6,27	7,08

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK v SR

Spracovali:

Za chemické analýzy: doc. Ing. Ondrej Hegedús, PhD.

Za biológiu životného prostredia: RNDr. V. Nagyová, PhD.

Za mikrobiológiu životného prostredia: Ing. Z.Širotná

Za fyzikálne faktory: Ing. L. Juchová

Laboratóriá objektivizácie faktorov životných podmienok v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonávali chemické, mikrobiologické a biologické analýzy vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, kozmetiky, predmetov bežného používania a biologického materiálu, ekotoxikologické, genotoxikologické testy, kontrolovali účinok dezinfekčných a sterilizačných procesov a merali chemické a fyzikálne faktory v pracovnom prostredí. Vykonávali odbery vzoriek, vyjadrovali názory a interpretácie výsledkov analýz .

V rámci pracovísk objektivizácie faktorov životných podmienok sú v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zriadené Národné referenčné centrá (ďalej „NRC“), ktoré zabezpečujú nadstavbovú diagnostiku a špeciálne analýzy podľa rozsahu špecializačných činností, pričom niektoré zastupujú Slovenskú republiku v sieťach národných laboratórií Európskej únie. NRC zabezpečujú metodickú činnosť pre potreby ostatných regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike pri odbornom usmerňovaní pracovníkov, vykonávajú posudkovú a expertíznu činnosť pri riešení problémov v oblasti životného a pracovného prostredia a spolupracujú pri tvorbe legislatívy, najmä v hľadiska jej vecného obsahu. Podieľajú sa na výchove a vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov. Správy o činnosti jednotlivých NRC vo verejnom zdravotníctve sú predmetom samostatného materiálu.

Pracoviská, NRC a laboratóriá objektivizácie faktorov životných podmienok sú akreditované Slovenskou národnou akreditačnou službou v zmysle požiadaviek STN EN ISO/IEC 17025:2005.

Pracoviská objektivizácie faktorov životných podmienok plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedných odborov:

Chemické analýzy

Biológia životného prostredia

Mikrobiológia životného prostredia

Fyzikálne faktory

Podľa týchto vedných odborov je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk vo výročnej správe.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Laboratóriá odborov (oddelení) chemických analýz (ďalej „OCHA“) v Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej „ÚVZ SR“) a v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej „RÚVZ v SR“) vykonávajú chemické, fyzikálno-chemické, zmyslové a fyzikálne skúšky v oblasti skúšania vôd, potravín, predmetov bežného používania, kozmetických prostriedkov, ovzdušia, biologického materiálu; odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

Laboratória sú zriadené v ÚVZ SR a v desiatich RÚVZ v SR. V OCHA v ÚVZ SR, resp. v RÚVZ v SR je zriadených 10 Národných referenčných centier (ďalej len „NRC“), ktoré zabezpečujú nadstavbovú diagnostiku a špeciálne analýzy podľa rozsahu špecializačných činností.

V OCHA v SR sú zriadené nasledovné Národné referenčné centrá:

- NRC pre expozičné testy xenobiotík
- NRC pre rezíduá pesticídov
- NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoring
- NRC pre zdravotnú problematiku vlákнитých prachov
- NRC pre problematiku uhoľných baní
- NRC pre odbery chemických škodlivín
- NRC pre mykológiu životného prostredia
- NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami
- NRC pre organizovanie MPS v oblasti potravín
- NRC pre kozmetické výrobky.

Pracoviská OCHA plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedného odboru: Chemické analýzy. Podľa uvedeného vedného odboru je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk vo výročnej správe.

1 Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2013

- pracovníci NRC sú zahrnutí v celkovom počte pracovníkov jednotlivých RÚVZ

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / ukazovateľov		počet odberov / ukazovateľov		
						A	N	A		N
ÚVZ SR, z toho: - NRC pre expozičné testy xenobiotík - NRC pre rezíduá pesticídov	13	7	0	20	S	89	53	1	1	29.5.2018
					U	335	157	6	1	
	2	1	0		S	8	2	0	0	
					U	14	2	0	0	
	3	0	0		S	4	4	0	0	
			U	64	55	0	0			
RÚVZ BA, hl. mesto ¹⁾	6	14	1	21	S	18	97	4	22	27.10.2015
					U	64	259	14	50	
RÚVZ BB z toho: - NRC pre labor. diagnostiku v oblasti ľudského biomonit.	6,5	9	2,5	21,5	S	50	54	13	5	20.05.2015
					U	211	126	198	10	
	3,5	0	0		S	6	5	0	0	
					U	14	12	0	0	
RÚVZ Košice	8	12	2	22	S	32	136	6	40	19.08.2018
					U	85	300	20	89	
RÚVZ Nitra ^{2); 3)} z toho: - NRC pre zdrav. problemat. vláknitých prachov	6,4	13,5	1,7	20,6	S	45	59	5	12	29.9.2014
					U	81	100	22	28	
	0,4	1,5	0		S	1	0	1	0	
						1	0	1	0	
RÚVZ Poprad z toho: - NRC pre mykológiu životného prostredia - NRL pre mat.prichádzajúce do kontaktu s potravinami	6	6	2	14	S	24	68	0	1	27.11.2018
					U	58	156	0	1	
	1	1	0		S	1	8	0	0	
					U	1	11	0	0	
	2	2	0		S	8	33	0	0	
					U	46	100	0	0	
RÚVZ Prešov z toho: - NRC pre organizovanie MPS v oblasti potravín	7	11	2	20	S	41	83	1	1	23.12.2014
					U	102	149	23	15	
	2	4	0		S	0	0	0	0	
					U	0	0	0	0	
RÚVZ PD so sídlom v Bojniciach, z toho: - NRC pre problematiku uholných baní				2	S	0	0	0	0	17.1.2018
					U	0	0	0	0	
	2	0	0		S	5	0	2	0	
					U	5	0	2	0	
RÚVZ v Trenčíne ⁴⁾ z toho: - NRC pre odbery chemických škodlivín	5	6,5	1	12,5	S	40	63	5	15	23.04.2015
					U	60	88	44	24	
	2	1	0		S	2	1	2	1	
					U	8	7	8	7	
RÚVZ Trnava	3	6	0	9	S	26	27	0	0	14.8.2015
					U	64	54	0	0	
RÚVZ Žilina z toho: - NRC pre kozmetické výrobky	5	9	1	17	S	30	49	3	26	11.03.2018
					U	59	134	4	63	
	1	1	0		S	13	2	0	0	
					U	38	3	0	0	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)

- strední zdravotníckí pracovníci (SZP)

- pomocný personál (NZP)

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

S – skúška

U – ukazovateľ

¹⁾ 1 pracovníčka VŠ je t.č. na materskej dovolenke; ²⁾ 1 pracovníčka SZP je t.č. na materskej dovolenke;

³⁾ 1 pracovníčka (NZP) bola v celom roku 2013 PN; ⁴⁾ v počte SZP je aj pracovníčka centrálného príjmu;

2 Analytická činnosť pracovísk OCHA v roku 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ	vzorky	813	66	12	385	114	1	1	51	463	90	1996
SR	ukazovatele	4263	121	24	3557	529	1	3	54	515	489	9556
	analýzy	8880	252	48	6788	1193	2	6	179	1074	1025	19477
RÚVZ	vzorky	682	529	10	194	0	0	253	360	171	0	2199
BA, hl. mesto	ukazovatele	8439	2233	100	679	0	0	1031	708	742	0	13932
	analýzy	17589	4495	250	1283	0	0	2171	7037	1844	0	34669
RÚVZ	vzorky	1731	370	23	685	0	0	0	260	54	3	3126
Banská Bystrica	ukazovatele	29197	1097	371	3797	0	0	0	729	135	33	35359
	analýzy	37999	1244	417	5905	0	0	0	2566	227	42	48400
RÚVZ	vzorky	1780	549	6	361	0	0	0	471	690	2	3859
Košice	ukazovatele	23712	1226	125	1498	0	0	0	533	1204	20	28318
	analýzy	42297	2042	268	3152	0	0	0	1154	2925	36	51874
RÚVZ	vzorky	1838	547	3	514	0	0	0	121	45	416	3484
Nitra	ukazovatele	23941	1119	13	1679	0	0	0	194	146	772	27864
	analýzy	38295	1310	26	3711	0	0	0	701	209	1175	45427
RÚVZ	vzorky	848	444	28	634	0	1548	113	0	0	61	3676
Poprad	ukazovatele	10674	1781	211	2195	0	3580	853	0	0	572	19866
	analýzy	11742	2810	349	3283	0	13672	1523	0	0	655	34034
RÚVZ	vzorky	1447	374	33	1205	17	0	0	1021	4	235	4336
Prešov	ukazovatele	21840	1242	1163	3262	119	0	0	1244	8	2426	31304
	analýzy	32623	1857	1753	8800	204	0	0	1556	16	3609	50418
RÚVZ	vzorky	0	0	0	0	0	0	0	113	75	0	188
Prievidza	ukazovatele	0	0	0	0	0	0	0	113	225	0	338
	analýzy	0	0	0	0	0	0	0	123	375	0	498
RÚVZ	vzorky	1 687	666	62	501	0	0	0	251	74	65	3306
Trenčín	ukazovatele	21 445	3 815	618	1 830	0	0	0	812	176	262	28958
	analýzy	21 831	5085	919	3616	0	0	0	399	434	524	32808
RÚVZ	vzorky	1639	178	40	796	0	0	0	0	2	0	2655
Trnava	ukazovatele	13245	357	403	1711	0	0	0	0	2	0	15718
	analýzy	25789	724	812	3078	0	0	0	0	4	0	30407
RÚVZ	vzorky	1642	397	45	561	0	0	154	404	6	11	3220
Žilina	ukazovatele	20149	2004	991	3855	0	0	505	1035	18	197	28754

	analýzy	21031	2207	1113	5429	0	0	676	3255	61	317	34089
Spolu	vzorky	14107	4120	262	5836	131	1549	521	3052	1584	883	32045
	ukazovatele	176 905	14 995	4 019	24 063	648	3 581	2 392	5 422	3 171	4 771	23996 7
	analýzy	258076	22 026	5 955	45 045	1 397	13 674	4 376	16 970	7 169	7 383	38207 1

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky								
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
ÚVZ SR	ukazovatele	2257	4149	646	1	0	55	199	22	7329
	analýzy	5132	12667	702	2	0	153	276	37	18969
RÚVZ BA hl. mesto	ukazovatele	1908	752	0	0	3446	118	333	2077	8634
	analýzy	3106	778	0	0	3446	855	1044	2293	11522
RÚVZ BB	ukazovatele	7215	1650	0	0	0	567	188	4	9624
	analýzy	8385	1771	0	0	0	610	232	4	11002
RÚVZ Košice	ukazovatele	1202	239	0	0	0	245	120	35	1841
	analýzy	2320	683	0	0	0	1612	277	81	4973
RÚVZ Nitra	ukazovatele	1008	211	0	0	0	43	16	0	1278
	analýzy	1453	314	0	0	0	85	32	0	1884
RÚVZ Poprad	ukazovatele	1379	470	0	550	61	0	0	89	2549
	analýzy	1930	1671	0	2122	232	0	0	105	6060
RÚVZ Prešov	ukazovatele	3172	1560	34	0	0	510	2	0	5278
	analýzy	5582	1976	68	0	0	1020	4	0	8650
RÚVZ Prievidza	ukazovatele	0	0	0	0	0	13	36	0	49
	analýzy	0	0	0	0	0	13	36	0	49
RÚVZ Trenčín	ukazovatele	1777	678	0	0	0	242	100	258	3 055
	analýzy	3825	2102	0	0	0	187	407	746	7 267
RÚVZ Trnava	ukazovatele	2212	545	0	0	0	0	1	0	2758
	analýzy	2835	573	0	0	0	0	1	0	3409
RÚVZ Žilina	ukazovatele	2947	2258	0	0	448	862	11	61	6587
	analýzy	8073	2901	0	0	697	1566	36	118	13391
Spolu	ukazovatele	25077	12512	680	551	3955	2655	1006	2546	48982
	analýzy	42641	25436	770	2124	4375	6101	2345	3384	87176

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	33	163
RÚVZ BA, hl. mesto	300	300
RÚVZ Banská Bystrica	433	433
RÚVZ Košice	1376	1512
RÚVZ Nitra	168	188
RÚVZ Poprad	0	0
RÚVZ Prešov	693	693
RÚVZ Prievidza	316	316
RÚVZ Trenčín	126	273
RÚVZ Trnava	222	222
RÚVZ Žilina	270	630
Spolu	3937	4730

3 Účast' na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	testov	prihlásené	7	8	2	3	0	20
		ukončené	6	10	2	2	0	20
	ukazovateľo v	prihlásené	26	208	6	8	0	248
		ukončené	23	492	6	4	0	525
RÚVZ BA, hl. mesto	testov	prihlásené	1	0	2	1	4	8
		ukončené	1	0	2	1	3	7
	ukazovateľo v	prihlásené	3	0	3	4	14	24
		ukončené	3	0	3	4	12	22
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	4	3	2	1	0	10
		ukončené	4	3	2	1	0	10
	ukazovateľo v	prihlásené	24	14	12	4	0	54
		ukončené	24	14	12	4	0	54
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	1	2	2	2	0	7
		ukončené	1	2	2	1	0	6
	ukazovateľo v	prihlásené	11	5	10	3	0	29
		ukončené	11	5	10	2	0	28
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	2	4	0	1	0	7
		ukončené	1	4	0	1	0	7
	ukazovateľo v	prihlásené	3	9	0	2	0	14
		ukončené	3	9	0	2	0	14
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	0	4	0	0	4	8
		ukončené	0	3	0	0	3	6
	ukazovateľo v	prihlásené	0	21	0	0	44	65
		ukončené	0	10	0	0	41	51
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	3	3	1	0	0	7
		ukončené	3	3	1	0	0	7
	ukazovateľo v	prihlásené	9	16	1	0	0	26
		ukončené	9	16	1	0	0	26
RÚVZ Prievidza	testov	prihlásené	0	0	3	0	0	3
		ukončené	0	0	3	0	0	3
	ukazovateľo v	prihlásené	0	0	3	0	0	3
		ukončené	0	0	3	0	0	3
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	2	2	0	1	0	5
		ukončené	2	2	0	0	0	4
	ukazovateľo v	prihlásené	4	5	0	2	0	11
		ukončené	4	5	0	0	0	9
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	3	2	0	1	0	6
		ukončené	3	2	0	1	0	6
	ukazovateľo v	prihlásené	8	6	0	2	0	16
		ukončené	8	6	0	2	0	16
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	1	3	0	1	0	5
		ukončené	1	3	0	1	0	5
	ukazovateľo v	prihlásené	5	10	0	1	0	16
		ukončené	5	10	0	1	0	16
Spolu	testov	prihlásené	24	31	12	11	8	86
		ukončené	22	32	12	8	6	80

ukazovateľov v	prihlásené	93	294	35	26	58	506
	ukončené	90	567	35	19	53	764

4 Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
ÚVZ SR - HPLC	Stanovenie vitamínu A a vitamínu E	BP	2	2
ÚVZ SR – NRC pre ETX	MPS-BET-1/12 Stanovenie kreatinínu v moči	PT	2	9
	MPS-BET-1/13 Stanovenie kyseliny mandľovej a kyseliny fenyglyoxyoctovej v moči	PT	2	8
RÚVZ BA - European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare	COS PTS 009, UV Filter Substances in Sun Protection Products	EP –testy homogenity	2	ešte nie je známy
OCHA RÚVZ Banská Bystrica	01/2013 CN RÚVZBB – kyanidy v pitnej vode	BP	1	2
	02/2013 MK RÚVZBB - mikroklíma	EP	4	2
OCHA RÚVZ Nitra	MPV-1P/13 Farbovosť koreninovej papriky	BP	1	1
	MPV-2V/13 Mn, Fe	BP	2	1
RÚVZ Poprad (NRL)	APP-01/2012	BP	3	2
RÚVZ Prešov	MP Farba /2013	PT	1	2
	MP Absorbancia /2013	PT	1	2
	MPV-PO-16/2013 Stanovenie kovov v rastl. materiáli	PT	4	13
	MPV-PO-17/2013 Stanovenie konzerv. látok v majonéze	PT	2	13
	MPV-PO-18/2013 Stanovenie etanolu, metanolu a prechavých zložiek v liehovine	PT	10	10
	O-MPM-01/HCl/2013/PO Spektrofotometrické stanovenie miner. kyselín (HCl)	PT	1	2

	v pracovnom ovzduší			
RÚVZ Prievidza	Stanovenie Hg	BP	1	2
RÚVZ Trenčín	-	-	0	0
RÚVZ Trnava	MPV – 1/2013 (Acesulfám K vo výž. doplnku)	BP	1	2 (RÚVZ Trnava, ÚVZ SR Bratislava)
	MPV – 2/2013 (Fe v pitnej vode)	BP	3	2 (RÚVZ Trnava, RÚVZ Trenčín)
RÚVZ Žilina	-	-	0	0

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

5 Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
ÚVZ SR	Tukové a beztukové potraviny	pesticídy : spirodiclofen captan folpet 2,4'- dicofol acrinathrin tau-fluvalinate	GC/ECD QUECHERS – Mini- multireziduálna metóda pre analýzu pesticídov	AGES – rakúska agentúra pre zdravie a bezpečnosť potravín.
	Potravina – prídavná látka	Strata sušením	gravimetria	vlastná metóda
	Potravina – prídavná látka	Sulfátový popol	gravimetria	vlastná metóda
	Potravina – prídavná látka	Látky nerozpustné vo vode	gravimetria	vlastná metóda

ÚVZ SR	Potravina – prídavná látka	Látky extrahovateľné éterom	gravimetria	vlastná metóda
	Potravina – prídavná látka	Aldehydy (ako formaldehyd)	vizuálna	vlastná metóda
	Potravina – prídavná látka	Ťažké kovy (ako Pb)	vizuálna	vlastná metóda
	Potravina – prídavná látka	Acidita (ako kyselina sorbová)	titračná	vlastná metóda
	Potravina – doplnok stravy	Vápnik	titračná	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Fluopicolide	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Flutolanil	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Fenvalerate/Esfenvalerate	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Acephate	GC-PFPD	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Azinphos-methyl	GC-PFPD	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	EPN	GC-PFPD	vlastná metóda
	Potraviny-detská	Methidathion	GC-PFPD	vlastná metóda

	výživa			
	Potraviny-detská výživa	Monocrotophos	GC-PFPD	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Triazophos	GC-PFPD	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Epoxiconazole	GC-ECD (Varian)	vlastná metóda
	Potraviny-detská výživa	Fluquinconazole	GC-ECD (Varian)	vlastná metóda
	potraviny	melamín	HPLC	Lutter M. et all: Screening and confirmatory methods for the determination of melanine in cows milk and milk-based powdered infant formula, Food Kontrol 22 (6) 903-913, 2011 Filazi A. et all: Determination of melanine in milk and dairy products by high performance liquid chromatography, Journal of Dairy Science, 95(2) 602-608, 2012
	potraviny	mentofurán	HPLC	Weidenhamer J. et all.: Alleopathic potential of menthofuran monoterpenes from <i>Calamintha ashei</i> . <i>Journal of Chemical Ekology</i> 20 (12)3345-3359,1994
RÚVZ BA, hl. mesto	Potraviny	Glykozidy steviolu	HPLC - DAD	modifikácia publikovanej metódy: Vaněk T., Nepovím A., Valíček P.: Determination of Stevioside in Plant Material and Fruit Teas, <i>Journal of food composition and analysis</i> (2001) 14, 383-388
	Kozmetika	Glukokortikoidy	HPLC - DAD	modifikácia publikovanej metódy: De Orsi D, Pellegrini M, Pichini S, Mattioli D, Marchei E, Gagliardi L., High-performance liquid chromatography-diode array and electrospray-mass spectrometry analysis of non-allowed substances in cosmetic products for preventing hair loss and other hormone-dependent skin diseases, <i>J Pharm Biomed Anal.</i> 2008 Nov 4;48(3):641-8.
RÚVZ B. Bystrica	Voda na kúpanie	Oxido-redukčný potenciál (ORP)	potenciometria	Hanna Instruments, manuál
RÚVZ Košice	-	-	-	-
RÚVZ Nitra	pitná voda	NO ₃ ⁻	spektrofotometricky UV	Hydrochémia, 1987, s. 141-157
RÚVZ Poprad	voda na kúpanie	Chlorofyl-a, Feopigmenty	spektrofotometria	STN ISO 10 260
	počiatočná a následná mliečna dojčenská výživa	Aflatoxín M1	Elisa	Manuál Ridascreen, Aflatoxin M1, R.Biopharm
	PBP a OM	Irganox 1076, BHT, Chimassorb 81, Diphenylbutadiene	HPLC/DAD	vlastná metóda

RÚVZ Prešov	Vody	Zákal	Turbidimetria	STN EN ISO 7027
RÚVZ Trenčín	Pracovné ovzdušie	cín	AAS- GTA	V. Križan: Analýza ovzdušia Manuál Varian
RÚVZ Trnava	-	-	-	-
RÚVZ Žilina	Kozmetické výrobky	metylmetakrylát	spektrofotometria	Vašák:Chemická analýza prumyslového ovzdušia,SZDN 1962,STR.67-69
	Kozmetické výrobky	Kyselina propiónová	GC	Nariadenie vlády SR č.348/2004 Z.z.,ktorým sa ustanovujú analytické metódy
	Kozmetické výrobky	chloroform	GC	na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov

V roku 2013 boli vo väčšine laboratórií OCHA vznesené aj ďalšie požiadavky na zavedenie nových metód, avšak realizácia uvedených požiadaviek nebola možná z nedostatku finančných prostriedkov.

6 Odborná činnosť pracovníkov v roku 2013

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.3; 2.4	NÁZOV ÚLOHY: Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) Cd, kotínín	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	0	0
RÚVZ B. Bystrica	54	135
RÚVZ Trenčín	15	15
Číslo úlohy: 1.4	NÁZOV ÚLOHY: Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	0	0
Číslo úlohy: 1.5	NÁZOV ÚLOHY: Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	43	430
Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	314	864
RÚVZ Košice	541	603
RÚVZ Nitra	103	176
RÚVZ Prešov	498	854
RÚVZ Žilina	99	343
Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring jodidácie kuchynskej soli	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	26	52
RÚVZ B. Bystrica	145	435
RÚVZ Košice	196	386
RÚVZ Nitra	119	357
RÚVZ Trenčín	76	78
RÚVZ Trnava	101	202
RÚVZ Poprad	69	207
RÚVZ Prešov	122	366
RÚVZ Žilina	118	354

Číslo úlohy: 3.3	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť PET fliaš	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	2	34
Číslo úlohy: 3.4	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť výrobkov určených pre deti	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	20	20
Číslo úlohy: 3.5	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	42	294
Číslo úlohy: 3.6	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	7	10
RÚVZ BA, hl. mesto	76	206
RÚVZ B. Bystrica	10	20
RÚVZ Košice	5	5
RÚVZ Nitra	333	836
RÚVZ Trenčín	7	14
RÚVZ Trnava	361	480
RÚVZ Poprad	103	107
RÚVZ Prešov	8	13
RÚVZ Žilina	99	317
Číslo úlohy: 3.7	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring bisfenolu A v materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	18	18
Číslo úlohy: 3.8	NÁZOV ÚLOHY: Výživa a nutričný stav seniorov v domovoch dôchodcov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	10	130
Číslo úlohy: 4.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	10	140
RÚVZ B. Bystrica	60	600
RÚVZ Košice	40	240
RÚVZ Nitra	61	491
RÚVZ Trenčín	30	330

RÚVZ Poprad	30	390
RÚVZ Prešov	50	350
RÚVZ Trnava	63	263
RÚVZ Žilina	50	350
slo úlohy: 4.3	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí Úloha nadväzuje na Viacročný plán pre úradnú kontrolu a štátny zdravotný dozor	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	67	209
RÚVZ Žilina	229	524

Číslo úlohy: 4.6	NÁZOV ÚLOHY: Objektivizácia expozície a hodnotenie styrenu vo vnútornom prostredí materských škôl v súvislosti s použitím polystyrénových a polyesterových materiálov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	15	90
Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	40	258
Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	6	30
RÚVZ BA, hl. mesto	10	100
RÚVZ B. Bystrica	23	371
RÚVZ Košice	7	129
RÚVZ Nitra	11	127
RÚVZ Trenčín *	62	618
RÚVZ Trnava	40	280
RÚVZ Poprad	28	211
RÚVZ Prešov	33	1163
RÚVZ Žilina *	45	991

* minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Číslo úlohy: 7.4	NÁZOV ÚLOHY: Radične ošetrované potraviny	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	24	224
Číslo úlohy: 7.5	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	57	530
RÚVZ Prešov	17	119

Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	41	2970
RÚVZ B. Bystrica	14	84
RÚVZ Košice	5	45
Číslo úlohy: 7.7	NÁZOV ÚLOHY: Glutén v diétnych potravinách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	41	41

Číslo úlohy: 7.9	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	14	112
RÚVZ Košice	495	982
RÚVZ Žilina	6	54
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	203	204
RÚVZ B. Bystrica	4	4
RÚVZ Košice	91	91
Číslo úlohy: 7.12	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	4	8
RÚVZ BA, hl. mesto	110	110
RÚVZ Trenčín	18	18
RÚVZ Trnava *	2	2
RÚVZ Žilina	6	18

* vzorky stanovené v rámci MPV organizovaného NRC pre expozičné testy xenobiôtík pri ÚVZ SR Bratislava

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	10	120
RÚVZ B. Bystrica	127	1905
Číslo úlohy: 7.18	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Trenčín	12	12
RÚVZ Žilina	30	30

Číslo úlohy: 7.19	NÁZOV ÚLOHY: Vplyv organického znečistenia bazénových vôd na zdravie kúpajúcich	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	474	1322
RÚVZ Nitra	537	1073
RÚVZ Trnava	17	17

Číslo úlohy: 7.20	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	421	842
RÚVZ BA, hl. mesto	189	378
RÚVZ B. Bystrica	200	400
RÚVZ Košice	522	1044
RÚVZ Nitra	556	4673
RÚVZ Trenčín	239	239
RÚVZ Trnava	502	1004
RÚVZ Prešov	300	595

Číslo úlohy: 7.21	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring TOC v bazénoch a prírodných kúpaliskách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	83	166
RÚVZ Košice	47	47
RÚVZ Poprad	469	469
RÚVZ Žilina	351	351

b) Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	Kontrola ubytovacích zariadení v strediskách zimnej rekreácie zameraná na zisťovanie prítomnosti alergénov v ubytovacích priestoroch hotelov a penziónov (cieľový štátny zdravotný dozor)	20 (odber)	-	-
	ÚVZ SR - HŽP	Úprava pitnej vody	18	162	324
	ÚVZ SR - HŽP	Kontrola špecifikácie čistoty prídavných látok	11	51	257
	ŠZD	Kontrola glykosidov steviolu v stolových sladidlách a výživových doplnkoch	39	77	154
	ŠZD	Kontrola kumarínu v výživových prípravkoch na báze obilia pre dojčatá a malé deti	43	43	86

	ŠZD	Kontrola benzo/a/pyrénu v potravinách na počiatočnú výživu dojčiat, potravinách na následnú výživu dojčiat, vo výživových prípravkoch na báze obilia pre dojčatá a malé deti	8	8	16
	ŠZD	Kontrola melamínu v potravinách na počiatočnú výživu dojčiat	21	21	42
	ŠZD	Kontrola mentofuránu v mäťových cukrovinkách a likéroch	45	45	90
	ÚVZ SR-HV	Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky	9	60	120
RÚVZ BA, hl. mesto	ÚVZ SR	Svetový deň vody	87	174	174
RÚVZ B. Bystrica	ÚVZ SR	Svetový deň vody	209	418	418
RÚVZ Košice	HF TU Košice a LF UPJŠ Košice	Tkanivová distribúcia ťažkých kovov (Hg) po chronickej expozícii subtoxickými dávkami u potkanov	32	32	64
RÚVZ Nitra	ÚVZ SR	Svetový deň vody	241	482	482
RÚVZ Poprad	ŠLCHA + Chemický ústav SAV Bratislava	Stanovenie celkového glutatiónu v moči (plazme)	20	20	60
	ŠLCHA + Ústav patologickej anatómie JLF UK Martin	Stanovenie Al vo vzorkách tkaniva lymfatickej uzliny	5	5	20
	VOŠ Pardubice + ŠL1CHA	Obsah sulfidov, TOC, DOC v odpadovej vode z brúsenia organického skla	1	3	6
RÚVZ Prešov	HŽP	Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely	29	799	1060
RÚVZ Prievidza	-	-	-	-	-
RÚVZ Trenčín	ÚVZ SR	Svetový deň vody	196	196	196
RÚVZ Trnava	ÚVZ SR	Svetový deň vody 2013	257	514	514
	Mesto Trnava	Dni zdravia 2013	522	1024	1024
RÚVZ Žilina	-	-	-	-	-

c) Iná odborná činnosť

Okrem výkonu laboratórných skúšok a meraní pracovníci OCHFA vykonávali nasledovné odborné činnosti:

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	NRC pre RP, Špecializované laboratórium GC	Okrem výkonu laboratórných skúšok a meraní pracovníci OOFŽP vykonávali nasledovné odborné činnosti: pripravovali hlásenia a podklady za SR pre EFSA v oblasti reziduí pesticídov v rámci úradnej kontroly potravín, vypracovali ročnú súbornú databázu o analýzach reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti na EFSA spolupracovali so SZU v analýze pesticídov metódou HPLC-MS/MS pre účely úradnej kontroly a Európskeho monitoringu,
	Špecializované laboratórium CHV, AAS, CHO, NRC pre ETX	pracovali v technických komisiách SÚTN TK 27- voda, TK 28- ovzdušie, TK 79-kozmetika, Subkomisii SK1 Fyzikálne, chemické a biochemické metódy, pracovali v skúšobných komisiách na vydávanie osvedčenia o spôsobilosti

		<p>na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia pre potreby verejného zdravotníctva, vykonávali funkcie:</p> <p>člena národnej odbornej vedeckej skupiny: Pesticídy a ich reziduá tajomníka Poradného zboru HO pre CHA</p> <p>členov pracovných skupín poradného zboru HH SR pre spektrofotometrickú, chromatografickú, chemometrickú skupinu a pre PS pre chémiu ovzdušia</p>
	NRC pre RP, NRC pre ETX	vedúci NRC organizovali konzultačné dni NRC
	všetky pracoviská	<p>prpravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva, vypracovávali posudky a stanoviská pre odbor legislatívno-právny, pripomienkovali odborné materiály ostatných odborov verejného zdravotníctva dotýkajúce v súvislosti laboratórnymi činnosťami, vypracovávali odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia, pripomienkovali STN, ISO, vnútrorezortné a mimorezortné legislatívne predpisy,</p> <p>boli členmi a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach, zavádzali a validovali nové analytické metódy v odbornej problematike, vykonávali konzultačnú, poradenskú a školiacu činnosť pre SZU, pracovníkov laboratórií verejného zdravotníctva - vzdelávanie zamestnancov RÚVZ v SR, Modul 23: Biologický monitoring pri profesionálnej expozícii rôznym chemickým faktorom – RÚVZ Trnava, Košice, Trenčín a pracovníkov mimorezortných inštitúcií, pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR aj v zahraničí, pripravovali prednášky na odborné podujatia a publikovali v odborných časopisoch, spracovali výročnú správu a výkazníctvo za chemické analýzy OOFŽP ÚVZ</p>
RÚVZ BA, hl. mesto	Laboratórium hygieny práce	<p>K odbornej činnosti oddelenia laboratórií hygieny práce patrí i činnosť posudzovania a hodnotenia technologickú a stavebnú vzduchotechniku a odlučovacích zariadení. V roku 2013 bolo v rámci tejto činnosti vykonaných 46 posúdení projektových dokumentácií, týkajúcich sa vzduchotechnických zariadení. Bolo vykonaných 25 kolaudácií, riešených 10 sťažností, 33 objednávok týkajúcich sa uvedenia do prevádzky. Bol vydaný jeden odborný posudok na technickú dokumentáciu. Celkovo bolo posudzovaných 115 materiálov.</p> <p>Pracovníci oddelenia LHP aj v roku 2013 poskytovali odborné konzultácie (telefonicky a e-mailom) najmä v problematike faktorov pracovného ovzdušia a vyšetrovania biologického materiálu. Pre objektivizáciu faktorov prostredia vypracovali 37 cenových ponúk</p>
RÚVZ BB	OCHA	<p>Ing. D. Šaligová – členka Technickej komisie TK č.28 (Ochrana ovzdušia) pri SÚTN</p> <p>Ing. Daniela Borošová – vedúca pracovnej skupiny pre spektroskopické metódy</p> <p>Ing. Alena Plžíková – vedúca pracovnej skupiny pre chromatografiu</p> <p>Daniela Borošová, Ing. D. Šaligová, Ing. Daniela Borošová, PhD. odborné cvičenia pre študentov Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica v predmete Environmentálna chémia</p> <p>Ing. Alena Plžíková, Ing. D. Šaligová, Mgr. Krčmová- konzultácie k diplomovým prácam študentov Technickej univerzity Zvolen</p>
RÚVZ Košice	OCHA	<p>RNDr. Majoroš sa podieľal na činnosti orgánov Hlavného hygienika SR ako krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy</p> <p>Pracovníci OCHA zabezpečili a uskutočnili odborný výklad pre exkurzie zahraničných študentov Lekárskej fakulty UPJŠ.</p>
RÚVZ Nitra	vedúci OCHFA	<p>doc. Ing. Ondrej Hegedús, PhD.:</p> <p>členstvo v redakčnej rade časopisu Slovak Journal of Health Science, hlavný odborník HH SR pre odbor chemických analýz , organizácia odborných seminárov a vydanie zborníka prednášok RÚVZ Nitra,</p> <p>účasť na audite DG SANCO EK zameraného na úradnú kontrolu , kontaminantov v potravinách,</p> <p>vedenie diplomových prác,</p> <p>oponentské posudky vedeckých, bakalárskych a diplomových prác,</p>

		recenzie kníh, monografií a vedeckých článkov.
	pracovníci OCHFA	zabezpečenie výuky študentov katedry verejného zdravotníctva IFBLR UCM Trnava
		pripravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva,
		vypracovávali odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia,
		pripomienkovali STN, ISO, vnútrorezortné a mimorezortné legislatívne predpisy
		výkon funkcie členov pracovných skupín poradného zboru HH SR pre spektrofotometrickú, chromatografickú, chemometrickú skupinu a pre PS pre chémiu ovzdušia
		boli členmi a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach
		zavádzali a validovali nové analytické metódy v odbornej problematike
		pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR aj v zahraničí, pripravovali prednášky na odborné podujatia a publikovali v odborných časopisoch
		spracovali výročnú správu a výkazníctvo za chemické analýzy OOFŽP ÚVZ
		vykonávali konzultačnú, poradenskú činnosť pre verejnosť
RÚVZ Poprad	-	-
RÚVZ Prešov	OLČ	Farmaceutické skúšanie Aqua purificata
RÚVZ Prievidza	-	-
RÚVZ Trenčín	OCHFAŽ a PP	RNDr. Branislav Cích - člen subkomisie TK 27/SK 1 – Kvalita a ochrana vôd
		RNDr. Cích – krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy.
		RNDr. Poláková – pracovná skupina pre chromatografické metódy HO HH SR pre odbor chemických analýz
		-pracovná skupina pre chémiu ovzdušia HO HH SR RNDr. Ondrušková – pracovná skup. pre spektrálne metódy
		výuka pre Trenčianska univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva-Odbor Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve.
		výuka pre Strednú zdravotnícku školu v Trenčíne - odbor zdravotnícky laborant
		výuka pre Trnavskú univerzitu v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
RÚVZ Trnava	OCHFA	Činnosť v poradnom zbere HO HH SR pre odbor chemických analýz a v pracovných skupinách pre spektrofotometriu, chromatografiu, chemometriu, Pripomienkovanie legislatívnych materiálu v odbore verejného zdravotníctva, Vypracovávanie odborných podkladov pre rozhodovaciu a posudkovú činnosť orgánov na ochranu zdravia, Výuka študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, študijný odbor verejné zdravotníctvo, Výuka študentov Trnavskej univerzity v Trnave, študijný odbor verejné zdravotníctvo.
RÚVZ Žilina	OLA	Ing. Tomášková, PhD PS pre odber vzoriek ovzdušia PS pre chemometriu PS pre chromatografiu Skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a
		Petráš Pavel PS pre AAS
		technické komisie, redaktorské rady, výbory odborných organizácií, skúšobné komisie, členstvo v odborných a expertných skupinách, výuka.

7 Medzinárodná činnosť pracovísk v roku 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	Špecializované laboratórium GC	Spolupráca s Národným referenčným centrom pre dioxíny a príbuzné zlúčeniny so sídlom na SZU v Bratislave, ktorého činnosť je koordinovaná Referenčným laboratóriom EÚ (EU-RL) pre dioxíny a PCB v potravinách a krmivách v nemeckom Freiburgu. Naše laboratórium spolupracuje s uvedenou inštitúciou v rámci preverenia spôsobilosti úradných laboratórií vykonávať stanovenia indikátorových kongenérovcv PCB v potravinách. Podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 915/2010 z 12.10.2010, týkajúceho sa viacročného kontrolného programu Spoločenstva s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v potravinách, laboratórium povinne analyzuje rezíduá pesticídov vo vzorkách potravín spracovaných na báze obilnín, ovocia a zeleniny určených pre dojčatá a malé deti. Laboratórium participuje na monitoringu krajín EÚ v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrovanými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín. V rámci tohto projektu laboratórium vyšetruje, či vzorky tukových potravín z obchodnej siete rastlinného aj živočíšneho pôvodu vykazujú vlastnosti potravín ošetrovaných ionizujúcim žiarením – podľa STN EN 1784.
	NRC-RP	vypracovanie ročnej súbernej databázy o analýzach rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti na EFSA medzinárodný monitoring
	Špecializované laboratórium HPLC	účasť v medzinárodnom projekte COST ES 1105 Sinicové vodné kvety a ich toxíny vo vodách
RÚVZ BA, hl. mesto	OHL	poverený zástupca MZ SR v Pracovnej skupine PEMSAC, Analytické metódy pri Európskej komisii poverený zástupca MZ SR v Pracovnej skupine EDQM P-SC-COS Rady Európy pre ochranu zdravia spotrebiteľov poverený zástupca MZ SR v Sieti oficiálnych laboratórií na kontrolu kozmetiky OCCL, pri Rade Európy
RÚVZ BB	OCHA/NRC	Medzinárodný projekt DEMOCOPHES, Ing. Daniela Borošová, PhD., prednáška na záverečnom národnom workshope dňa 6.2.2013 na MZ SR v Bratislave
RÚVZ Košice	-	-
RÚVZ Nitra	OCHFA	medzinárodná spolupráca v oblasti NRL: – konzultácie, bilaterálne testy
RÚVZ Poprad	ŠLCHA, NRL	plenárne zasadnutie Národných referenčných laboratórií a EURL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami, 26.-27.6, Ispra, Taliansko
	ŠLCHA, NRL	plenárne zasadnutie Národných referenčných laboratórií a EURL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami, 25.-27.11, Ispra, Taliansko
RÚVZ Prešov	-	-
RÚVZ Prievidza	-	-
RÚVZ Trenčín	-	-
RÚVZ Trnava	-	-
RÚVZ Žilina	OLA	medzinárodná spolupráca v oblasti NRL

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Pracoviská biológie životného prostredia (ďalej „BŽP“) v ÚVZ SR a v 10 regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v roku 2013 vykonávali biologické analýzy vzoriek pitných, povrchových, minerálnych, bazénových a ďalších typov vôd, vodných kvetov, ovzdušia, pieskov, makrofytov, peľov, bytového prachu, kontaktných šošoviek a predmetov bežného užívania, ekotoxikologické vyšetrenia vôd, vodných kvetov, chemických látok a výluhov, genotoxikologické analýzy biologického materiálu (krv, moč) profesionálne exponovaných pracovníkov; vykonávali odbery vzoriek, vyjadrovali názory a interpretácie výsledkov analýz.

V oblasti biológie životného prostredia sú v SR zriadené 4 národné referenčné centrá.
V ÚVZ SR v Bratislave: NRC pre hydrobiológiu

NRC pre ekotoxikológiu

NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ďalej „NRC pre genetickú toxikológiu“).

V RÚVZ v Prievidzi so sídlom v Bojniciach je zriadené NRC pre termotolerantné améby. Národné referenčné centrá vykonávali metodickú, koordinačnú činnosť a zabezpečovali špeciálne analýzy a činnosti pre ostatné RÚVZ v SR. Podieľali sa na vzdelávaní a usmerňovaní odborných zdravotníckych pracovníkov a spolupracovali s vedeckými a odbornými inštitúciami v SR a v zahraničí.

Samostatné oddelenia BŽP sú zriadené v RÚVZ Banská Bystrica, Košice, Nitra a Žilina. Na ostatných RÚVZ v SR sú pracoviská BŽP organizačne začlenené s mikrobiológiou životného prostredia. V RÚVZ v Košiciach je samostatné oddelenie genetickej toxikológie (ďalej „OGT“) s poradňou genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny. Všetky pracoviská BŽP sú akreditované Slovenskou akreditačnou službou a majú osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17 025.

Pracoviská BŽP vyšetřili v roku 2013 spolu 22 855 vzoriek životného a pracovného prostredia, čo predstavuje 124 623 ukazovateľov a 177 133 analýz.

Všetky pracoviská BŽP v SR vykonávali biologické, ekotoxikologické a genotoxikologické vyšetřenia zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou odboru BŽP.

1 Personálne obsadenie pracovísk BŽP v SR a stav akreditácie v roku 2013

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci				Akreditácia					
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		Počet skúšok/počet ukazovateľov		Počet odberov/počet ukazovateľov		Platnosť do
						A	N	A	N	
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	2	0	0	2	S	6	3	0	0	29.5.2018
					U	14	3	0	0	
NRC pre ekotoxikológiu	2	1	0	3	S	4	6	0	0	29.5.2018
					U	4	6	0	0	
NRC pre genetickú toxikológiu	1	1	0	2	S	1	4	0	0	29.5.2018
					U	1	4	0	0	
RÚVZ Banská Bystrica	2	2	0,3	4,3	S	6	3	0	0	20.5.2015
					U	17	7	0	0	
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	1,5	0	0	1,5	S	2	7	0	0	27.10.2015
					U	7	7	0	0	
RÚVZ Košice BŽP	1	2	0	3	S	3	8	0	0	19.08.2018
					U	10	12	0	0	
Genetická toxikológia	2	2	0	4	S	1	10	0	0	19.08.2018
					U	1	10	0	0	
RÚVZ Nitra	1	1	1	3	S	2	5	0	0	29.9.2014
					U	7	10	0	0	
RÚVZ Poprad	0,3	0,5	0	0,8	S	2	1	0	0	27.11.2018
					U	7	1	0	0	
RÚVZ Prešov	0,5	0,3	0	0,8	S	1	6	0	0	23.12.2014
					U	1	13	0	0	
RÚVZ Prievidza NRC pre termotolerantné améby	1	0,5	0,5	2	S	4	5	0	0	17.1.2018
					U	15	5	0	0	
RÚVZ Trenčín	0,5	1	0,5	2	S	2	6	0	0	23.4.2015
					U	12	9	0	0	
RÚVZ Trnava	1,5	0	0	1,5	S	4	3	0	0	15.08.2015
					U	12	4	0	0	
RÚVZ Žilina	1	0	0	1	S	1	8	0	0	11.3.2018
					U	7	8	0	0	
Spolu	17,3	11,3	2,3	30,9	S	39	75	0	0	-
					U	115	99	0	0	

Vysvetlivky:

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci
SZP – strední zdravotníckí pracovníci
NZP – pomocný personál
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
S – skúšky
U – ukazovatele

2 Analytická činnosť pracovísk BŽP v roku 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biologický materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	870	6	67	57	26	0	20	0	0	280	16	228	76	1646
	ukazovatele	6973	26	187	543	126	0	144	0	0	5362	16	660	227	14264
	analýzy	19197	26	211	1367	644	0	144	0	0	5362	1600	5354	912	34817
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1 519	19	320	87	12	72	97	0	410	294	0	84	13	2927
	ukazovatele	10 581	76	678	693	43	840	187	0	820	5 158	0	1 226	26	20328
	analýzy	10 588	76	678	1 281	43	840	1 070	0	820	5 158	0	2 179	26	22759
RÚVZ hl. m. SR Bratislava	vzorky	694	0	455	95	0	0	0	42	0	0	0	7	0	1293
	ukazovatele	4858	0	910	190	0	0	0	42	0	0	0	38	0	6038
	analýzy	4858	0	910	553	0	0	0	42	0	0	0	38	0	6401
RÚVZ Košice	vzorky	1265	11	501	121	0	32	0	67	0	258	143	12	0	2410
	ukazovatele	8855	44	1002	605	0	32	0	67	0	1585	143	36	0	12369
	analýzy	8855	44	1002	605	0	32	0	67	0	1585	14300	36	0	26526
RÚVZ Nitra	vzorky	2076	50	979	30	41	0	0	168	0	252	0	260	0	3856
	ukazovatele	14532	200	1958	90	82	0	0	168	0	790	0	260	0	18080
	analýzy	14532	200	1958	110	123	0	0	336	0	826	0	350	0	18435
RÚVZ Poprad	vzorky	864	28	319	23	0	0	0	6	0	0	0	121	6	1367
	ukazovatele	5985	109	638	23	0	0	0	6	0	0	0	121	6	6888
	analýzy	5985	109	638	23	0	0	0	6	0	0	0	195	6	6962
RÚVZ Prešov	vzorky	1574	81	345	68	0	0	0	78	0	0	0	74	0	2220
	ukazovatele	11018	324	690	318	0	0	0	246	0	0	0	268	0	12864
	analýzy	11018	324	690	318	0	0	0	390	0	0	0	268	0	13008
RÚVZ Prievidza	vzorky	471	7	384	8	0	0	0	24	0	0	3	236	0	1133
	ukazovatele	3314	35	870	128	0	0	0	24	0	0	3	432	0	4806
	analýzy	6628	70	2009	256	0	0	0	120	0	0	9	570	0	9662
RÚVZ Trenčín	vzorky	1066	54	359	21	0	0	0	30	0	0	7	170	82	1789
	ukazovatele	7431	176	718	87	0	0	0	30	0	0	7	354	82	8885
	analýzy	7674	176	731	97	0	0	0	30	0	0	7	516	82	9313
RÚVZ Trnava	vzorky	1194	9	216	37	0	0	0	7	0	245	0	98	0	1806
	ukazovatele	8361	63	432	107	0	0	0	7	0	2545	0	581	0	12096
	analýzy	8361	63	432	107	0	0	0	84	0	2545	0	581	0	12173

RÚVZ Žilina	vzorky	1296	41	399	3	0	3	0	118	0	245	3	300	0	2414
	ukazovatele	7211	123	798	39	0	3	0	118	0	4410	3	300	0	13005
	analýzy	10884	123	798	94	0	35	0	170	0	4410	3	560	0	17077

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalsk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalsk	Améby	Chlorofyl a	Makrofýty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	729	30	12	65	101	28	0	180	0	16	280	0	0	16	1457
	ukazovatele	5070	422	70	185	402	56	0	2140	0	16	5362	0	0	17	13740
	analýzy	5070	422	70	189	686	56	0	16005	0	1600	5362	0	0	167	29627
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1 538	87	12	320	97	87	72	0	0	0	294	0	410	13	2930
	ukazovatele	10 657	693	43	678	187	87	840	0	0	0	5 158	0	820	26	19189
	analýzy	10 664	1 281	43	678	1 070	93	840	0	0	0	5 158	0	820	26	20673
RÚVZ hl. m. SR Bratislava	vzorky	694	95	0	455	0	95	0	0	42	0	0	0	0	0	1381
	ukazovatele	4858	95	0	910	0	95	0	0	42	0	0	0	0	0	6000
	analýzy	4858	458	0	910	0	95	0	0	42	0	0	0	0	0	6363
RÚVZ Košice	vzorky	1265	121	0	501	0	121	32	0	67	143	258	0	0	0	2508
	ukazovatele	8855	484	0	1002	0	121	32	0	67	143	1585	0	0	0	12289
	analýzy	8855	484	0	1002	0	121	32	0	67	14300	1585	0	0	0	26446
RÚVZ Nitra	vzorky	2126	30	41	979	0	10	0	0	168	0	252	0	0	0	3606
	ukazovatele	14732	90	82	1958	0	10	0	0	168	0	790	0	0	0	17830
	analýzy	14732	110	123	1958	0	10	0	0	336	0	826	0	0	0	18095
RÚVZ Poprad	vzorky	892	19	0	319	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6	1242
	ukazovatele	6094	19	0	638	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6	6763
	analýzy	6094	19	0	638	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6	6763
RÚVZ Prešov	vzorky	1655	68	0	345	0	68	0	0	78	0	0	0	0	0	2214
	ukazovatele	11342	250	0	690	0	68	0	0	246	0	0	0	0	0	12596
	analýzy	11342	250	0	690	0	68	0	0	390	0	0	0	0	0	12740
RÚVZ Prievidza	vzorky	471	8	0	384	73	8	0	0	24	0	0	0	0	0	968
	ukazovatele	3314	197	0	811	95	8	0	0	24	0	0	0	0	0	4449
	analýzy	6628	394	0	1773	377	16	0	0	120	0	0	0	0	0	9308
RÚVZ Trenčín	vzorky	1120	12	0	359	14	12	0	0	30	0	0	0	0	75	1622
	ukazovatele	7607	60	0	718	14	12	0	0	30	0	0	0	0	75	8516
	analýzy	7850	60	0	731	14	12	0	0	30	0	0	0	0	75	8772
RÚVZ	vzorky	1203	37	0	216	0	33	0	0	7	0	245	0	0	0	1741

Trnava	ukazovatele	8424	107	0	432	0	33	0	0	7	0	2545	0	0	0	11548
	analýzy	8424	107	0	432	0	33	0	0	84	0	2545	0	0	0	11625
RÚVZ Žilina	vzorky	1296	3	0	399	0	3	3	0	118	0	245	3	0	0	2070
	ukazovatele	7211	39	0	798	0	6	28	0	118	0	4410	3	0	0	12613
	analýzy	10884	94	0	798	0	12	28	0	170	0	4410	3	0	0	16399

c) **sumárny prehľad výkonov pracovísk BŽP v SR podľa typu komodít v roku 2013**

Typy komodít	Vzorky	Ukazovatele	Analýzy
Vody pitné a úžitkové	12 889	89 119	108 580
Vody minerálne	306	1 176	1 211
Vody bazénové	4 344	8 881	10 057
Vody z prírodných kúpalísk	550	2 823	4 811
Vodné kvety	79	251	810
Makrofyty	107	875	907
Stery	117	331	1 214
Piesok	540	708	1 245
Ovzdušie a bytový prach	410	820	820
Pele	1 574	19 850	19 886
Biologický materiál	172	172	15 919
Zabezpečenie kvality	1 590	4 276	10 647
Iné	177	341	1 026
Spolu	22 855	129 623	177 133

d) **sumárny prehľad výkonov analytických skúšok BŽP v SR v roku 2013**

Analytické skúšky	Vzorky	Ukazovatele	Analýzy
Abiosestón a biosestón pitných vôd	12 989	88 164	95 401
Biosestón prírodných kúpalísk	510	2 456	3 679
Vodné kvety kvalita - kvantita	65	195	236
Biosestón umelých kúpalísk	4 342	8 820	9 799
Améby	285	698	2 147
Chlorofyl a	465	496	516
Makrofyty	107	900	900
Testy ekotoxicity	180	2 140	16 005
Vajíčka helmintov	540	708	1 245
Cytogenetika	159	159	15 900
Pele	1 574	19 850	19 886
Biologický materiál	3	3	3
Roztoče	410	820	820
Iné	110	124	274
Spolu	21 739	125 533	166 811

3 Účast' na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk BŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	testov	prihlásené	2	0	0	2	0	4
		ukončené	2	0	0	2	0	4
	ukazovateľov	prihlásené	9	0	0	12	0	21
		ukončené	9	0	0	12	0	21
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	0	0	1	0	2	3
		ukončené	0	0	1	0	2	3
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	9	0	5	14
		ukončené	0	0	9	0	5	14
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	10	0	0	0	0	10
		ukončené	10	0	0	0	0	10
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	1	0	0	2	0	3
		ukončené	1	0	0	2	0	3
	ukazovateľov	prihlásené	3	0	0	9	0	12
		ukončené	3	0	0	9	0	12
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	3	0	0	0	0	3
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	11	0	0	0	0	11
		ukončené	10	0	0	0	0	10
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	7	0	0	0	0	7
		ukončené	7	0	0	0	0	7
RÚVZ Prievidza	počet testov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	3	0	0	0	0	3
	ukazovateľov	prihlásené	12	0	0	0	0	12
		ukončené	12	0	0	0	0	12
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	3	0	0	0	0	3
	ukazovateľov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	10	0	0	0	0	10
		ukončené	10	0	0	0	0	10
Spolu	testov	prihlásené	18	0	1	4	2	25
		ukončené	17	0	1	4	2	24
	ukazovateľov	prihlásené	67	0	9	21	5	102
		ukončené	66	0	9	21	5	101

4 Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov pracoviskami BŽP v SR v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
ÚVZ SR Bratislava NRC pre hydrobiológiu	MPS-1/2013 Stanovenie biosestónu a abiosestónu v pitnej vode	PT	7	6
ÚVZ SR Bratislava NRC pre genetickú toxikológiu	Cytogenetická analýza GT-1/2013	BP	9	5
RÚVZ Banská Bystrica	Stanovenie biologických alergénov v ovzduší	BP	9	2
	Stanovenie améb	BP	3	2
	Stanovenie améb	BP	2	2

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie, BP – bilaterálne porovnanie, EP – experimenty presnosti, validácia metód

5 Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách BŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ Nitra	Voda	Chlorofyl a	Spektrofotometrické stanovenie koncentrácie chlorofylu a	STN ISO 10260/1999 Kvalita vody. Meranie biochemických parametrov. Spektrofotometrické stanovenie koncentrácie chlorofylu a

6 Odborná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2013

d) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

ČÍSLO ÚLOHY 7.1	NÁZOV ÚLOHY Cyanobaktérie	
	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
Názov úradu		
ÚVZ SR Bratislava	85	948
RÚVZ B. Bystrica	12	43
RÚVZ Bratislava	95	95
RÚVZ Košice	119	198
RÚVZ Prešov	68	318
RÚVZ Prievidza	8	128
RÚVZ Trenčín	12	12
RÚVZ Trnava	37	37
RÚVZ Žilina	3	18

Spolu	439	1 797
ČÍSLO ÚLOHY 7.2	NÁZOV ÚLOHY Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR Bratislava	76	219
RÚVZ B. Bystrica	56	112
RÚVZ Bratislava	16	16
RÚVZ Prešov	31	31
RÚVZ Poprad	26	26
RÚVZ Prievidza	70	90
RÚVZ Žilina	51	51
Spolu	326	545
ČÍSLO ÚLOHY 7.3	NÁZOV ÚLOHY Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR Bratislava	6	26
RÚVZ B. Bystrica	19	76
RÚVZ Bratislava	16	96
RÚVZ Košice	11	44
RÚVZ Prešov	81	324
RÚVZ Poprad	28	109
RÚVZ Prievidza	7	35
RÚVZ Trenčín	54	176
RÚVZ Trnava	3	12
RÚVZ Žilina	47	141
Spolu	272	1 039
ČÍSLO ÚLOHY 7.13	NÁZOV ÚLOHY Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR Bratislava	38	339
RÚVZ B. Bystrica	9	46
Spolu	47	385
ČÍSLO ÚLOHY 7.14	NÁZOV ÚLOHY Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR Bratislava	196	2 037
ČÍSLO ÚLOHY 7.15	NÁZOV ÚLOHY Peľová informačná služba (PIS)-Monitoring biologických alergénov v ovzduší	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR Bratislava	280	5 362
RÚVZ B. Bystrica	294	5 158
RÚVZ Košice	258	1 585
RÚVZ Nitra	252	790
RÚVZ Trnava	245	2545
RÚVZ Žilina	245	4 410
Spolu	1 574	19 850
ČÍSLO ÚLOHY 7.16	NÁZOV ÚLOHY Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	410	820
ČÍSLO ÚLOHY 7.22	NÁZOV ÚLOHY Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	6	6
ČÍSLO ÚLOHY 1.1	NÁZOV ÚLOHY Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV)	

Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	67	67
ČÍSLO ÚLOHY 1.7	NÁZOV ÚLOHY Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	35	70

ČÍSLO ÚLOHY 2.1.3	NÁZOV ÚLOHY Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	129	12 900

ČÍSLO ÚLOHY 8.4	NÁZOV ÚLOHY Epidemiológia meňavkových ochorení na Slovensku	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	41	75

e) plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR BA RÚVZ Bratislava BVS Bratislava, a.s.	Medzirezortný projekt: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie	48	560	4200
	ÚVZ SR Bratislava RÚVZ D. Streda ZsVS Nitra, a.s.	Medzirezortný projekt: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie	40	672	5040
RÚVZ Košice	RÚVZ Košice OGT	Poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny	321	321	321

f) iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu	<p>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</p> <p>Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov živ. a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie ÚVZ SR</p> <p>Poradný zbor hlavného hygienika pre BŽP</p> <p>Technická komisia TK 27 Kvalita a ochrana vody</p> <p>Technická komisia TK 28 pre oblasť vnútorného a pracovného ovzdušia</p> <p>Technická komisia TK 79 pre oblasť kozmetiky</p> <p>Limnologická spoločnosť SAV</p> <p>odborná činnosť</p> <p>Prednášky MODUL 22 Biocenóza prírodných kúpalísk v rámci projektu</p> <p>Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR, on-line obsahový konzultant pre e-learningové vzdelávanie.</p> <p>Organizovanie MPS pre pracoviská RÚVZ, 5.6.2013</p> <p>Vypracovanie odborného materiálu týkajúceho sa nového názvoslovia rias s farebnými fotografiami</p> <p>Vypracovanie Pokynov na odbery vzoriek z vôd určených na kúpanie, z prírodných kúpalísk a biokúpalísk a na stanovenie biologických a ekotoxikologických ukazovateľov pre LTS 2013</p> <p>edukčná, konzultačná a výuková činnosť</p> <p>Organizovanie konzultačného dňa, 13.11.2013</p> <p>Preškolenie pracovníčok RÚVZ Trnava, 10.-11.12.2013</p> <p>Telefonické aj osobné konzultácie pracovníkom laboratórií RÚVZ týkajúcich sa zavedenia novej legislatívy do praxe</p> <p>Krátke prednášky študentom pri exkurziách o činnosti NRC</p> <p>gislatívna činnosť</p>

		<p>Legislatívna činnosť: spolupráca s odborom HŽP ÚVZ SR pri príprave novely Vyhlášky MZ SR č. 309/2012 Z. z, ktorá nadobudla platnosť 1.1.2014.</p> <p><u>Zvyšovanie odbornosti</u></p> <p>Účasť na hydrobiologickom kurze, VÚVH, 25.-26.6.2013</p> <p>Medzinárodná konferencia Bezpečnosť dodávky pitnej vody – výzva pre Dunajský región. Bratislava, 16. – 17. 12. 2013 – účasť a spoluautorstvo na príspevku.</p>
NRC pre ekotoxikológiu		<p><u>Práca a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <p>Slovenský ústav technickej normalizácie, TK 27 Kvalita a ochrana vody - RNDr. V. Nagyová, PhD.</p> <p>Limnologická spoločnosť - RNDr. V. Nagyová, PhD.</p> <p>Interný audítor OOFŽP - RNDr. I. Drastichová</p> <p>Interný audítor ÚVZ SR (v zmysle normy ISO 9001 a ISO 19011) - RNDr. I. Drastichová</p> <p>Manažér kvality OOFŽP od 1.10.2012 - RNDr. V. Nagyová, PhD.</p> <p>RNDr. V. Nagyová, PhD. vykonáva funkciu hlavnej odborníčky HH SR pre biológiu životného prostredia a zastávala funkciu predsedu Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor biológia životného prostredia</p> <p>Člen riadiaceho výboru medzinárodného projektu CYANOCOST (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources) – Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia za ÚVZ SR RNDr. I. Drastichová</p> <p>Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - RNDr. V. Nagyová, PhD., RNDr. I. Drastichová</p> <p>Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na odber vzoriek zo životného prostredia a pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia – RNDr. I. Drastichová</p> <p>Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na hodnotenie dopadov na zdravie a na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie – RNDr. I. Drastichová je podpredsedom tejto skúšobnej komisie.</p> <p>Pracovná skupina „Hodnotenie dopadu na zdravie“ - RNDr. Drastichová-člen prac. skupiny pre hodnotenie dopadov na zdravie</p> <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <p>Výklad o vyšetrovacích metódach v ekotoxikológii počas odbornej stáže študentov zo SZU Bratislava, 30.4. – 6.5.2013</p> <p>Odborná prax žiakov SOŠ chemickej Bratislava, 20.5.2013</p> <p>Konzultácie ohľadom monitorovania kvality pitnej vody v súvislosti so vznikom vedľajších produktov dezinfekcie a problematiky ekotoxikologických metód, stanovenia enterovírusov s RNDr. Lafférovou, RÚVZ B.Bystrica, 29.5.2013</p> <p>Konzultácia pre študentov SOŠ podnikania v Bratislave o činnosti NRC pre ekotoxikológiu (22.10.2013 a 5.11.2013)</p> <p>Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP a vedúcich pracovníkov, ktoré sa konali 13.11.2013 na ÚVZ SR v Bratislave; 3 pracovníčky.</p> <p>Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu, ktorý sa konal 13.11.2013 na ÚVZ SR v Bratislave; 3 pracovníčky</p> <p>Konzultácia pre študentov pregraduálneho štúdia SZÚ v Bratislave (11.12.-19.12.2013)</p> <p><u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u></p> <p>NRC pre ekotoxikológiu - RNDr. Nagyová, PhD. a RNDr. Drastichová aktívne spolupracovali s odborom hygieny životného prostredia na novele Vyhlášky MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie. Spolupráca NRC sa týkala Prílohy č. 4, ktorá rieši vizuálnu kontrolu, monitorovanie a hodnotenie premnoženia cyanobaktérií vo vode určenej na kúpanie. Bolo vypracované nové znenie</p>

		<p>prílohy. Vyhláška MZ SR č. 397/2013, ktorou sa mení Vyhláška MZ SR č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie nadobudla platnosť 1.1.2014.</p> <p>RNDr. Drastichová spolupracovala na príprave vyhlášky MZ SR o podrobnostiach hodnotenia dopadov na verejné zdravie.</p> <p>RNDr. Nagyová, PhD. pripomienkovala v spolupráci s odbornými pracovníkmi OOFŽP 5 zmien, resp. návrhov noriem: STN EN ISO 5667-3 Kvalita vody. Odber vzoriek. Časť 3: Konzervácia vzoriek vody a manipulácia s nimi Návrh NWIP Validation of analytical methods ISO/DIS 5667-14 Water quality. Sampling. Part 14: Guidance on quality assurance of environmental water sampling and handling Prvý návrh revidovanej normy na teplú (úžitkovú) vodu, ktorá bude mať nové označenie STN 75 7120 Kvalita vody. Teplá voda. STN EN 15975-2 Bezpečnosť zásobovania pitnou vodou. Pokyny na riadenie rizika a krízové riadenie. Časť 2: Riadenie rizika.</p> <p>V spolupráci s NRC pre hydrobiológiu boli vypracované Pokyny na odbery vzoriek z vôd určených na kúpanie, z prírodných kúpalísk a biokúpalísk a na stanovenie biologických a ekotoxikologických ukazovateľov pre kúpaciu sezónu 2013. Bolo spracované Usmernenie k úlohe 7.13 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách na kúpanie a zaslané všetkým účastníkom projektu a príslušným RÚVZ</p> <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <p>Z výsledkov sledovania kvality vôd na prírodných kúpaliskách a vodárenských nádržiach bolo vypracovaných 16 príloh k protokolom o skúškach s názormi a interpretáciami získaných výsledkov.</p> <p>Pracovníci NRC vypracovali počas roka stanoviská k rôznym materiálom na základe požiadaviek odboru legislatívy a práva ÚVZ SR.</p>
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre genetickú toxikológiu	<p>Konzultácia ohľadom genotoxikologického vyšetrenia zdravotníckych pracovníkov pre MUDr. Križanovú, PhD. z NOÚ Bratislava (4.3.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom začatia peľovej sezóny, hodnotenia jednotlivých taxónov, odosielania výsledkov a protokolov pre RNDr. Laffersovú z RÚVZ B. Bystrica (4.3.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom problematiky genotoxikologických metód, monitorovania biologických alergénov a činnosti NRC pre študentov Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (13.3.2013 a 20.5.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom odberu vzoriek krvi na genotoxikologické vyšetrenie pre pracovníkov v zdravotníctve pre MVDr. Odnechtu z NOÚ Bratislava (19.3.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom aerobiologického monitoringu - priebeh peľovej sezóny pre Mgr. Šindlerovú z ÚVZ SR BA (20.3.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom genetickej toxikológie a profesionálnej expozície pre MUDr. Hamadejovú v rámci predatestačnej praxe zo SZU Bratislava (2.3.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom biologických expozičných testov a aerobiologického monitorovania pre študentov zo SZU Bratislava (6.5.2013)</p> <p>Konzultácia ohľadom cytogenetickej analýzy a štatistického vyhodnocovania pre RNDr. Gajdošovú z RÚVZ Košice, 22.5.2013</p> <p>Konzultácia ohľadom monitorovania biologických alergénov, Peľovej informačnej služby a publikácie pre RNDr. Laffersovú z RÚVZ Banská Bystrica (29.5.2013)</p> <p>Konzultácia pre študentov Strednej odbornej školy podnikania v Bratislave o činnosti NRC a Peľovej informačnej službe na pracovisku (22.10.2013 a 5.11.2013)</p> <p>Konzultačný deň NRC pre gen. toxikológiu pre pracovníka RÚVZ SR, ÚVZ SR Bratislava (25.10.2013)</p> <p>Odborné stanoviská ohľadom aerobiologického monitorovania pre masmédiá: denník ÚjSzó (4.2.2013), denník Nový čas (1.3.2013), denník Pravda (8.3.2013), Internetový magazín Vyšetrenie.sk (8.3.2013), pre MZ SR (11.3.2013), TV JOJ (18.4.2013) a pre verejnosť: P. Fratrič (2.5.2013), R. Slivka (6.5.2013), J. Ševčík (21.5.2013)</p>
RÚVZ B. Bystrica	BŽP	<p><u>odborná činnosť</u></p> <p>Týždenné spracovanie peľového spravodajstva formou tlačových správ o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky, priebežne.</p>

		<p>Medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, na www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách, priebežne.</p> <p>Vypracovane odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.</p> <p>Vypracovanie metodických pokynov k úlohám zameraným výskyt alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach.</p> <p>Spracovanie hodnotiacich správ k výskytu alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach zimnej rekreácie, v zariadeniach letnej rekreácie a v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež.</p> <p>Oddelenie BŽP pokračovalo sa v spolupráci s oddelením Molekulárnej biológie OLM RÚVZ BB na vyšetrovaní vôd určených na kúpanie za účelom vyšetrenia prítomnosti <i>Naegleria fowleri</i>; diagnostika tohto agens sa vykonáva v zmysle zákona č. 218 Z. z. z roku 2007 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (príloha č. 2), ako aj v súlade s plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR, časť Lekárska mikrobiológia, č. úlohy 8.4 Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku</p> <p><u>členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <p>člen NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrob. charakteru na zdravie populácie</p>
RÚVZ Nitra	BŽP	Školiteľské pracovisko pre študentov UKF a SPU v Nitre
RÚVZ Prievidza	NRC pre termotolerantné améby	<p><u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u></p> <p>V rámci uvedenej činnosti spracovávame informácie o predpisoch spojených s monitorovaním výskytu TTA v okolitých krajinách, ktoré slúžia ako podklady pre určenie limitov monitoringu u nás. Spolupracujeme s odbornými inštitúciami doma a v zahraničí.</p> <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <p>NRC pre TTA poskytuje konzultácie pracovníkom v rezorte zdravotníctva, vodárni a kanalizácií, súkromných mikrobiologických a biologických laboratórií. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o potencióálne smrteľne nebezpečnú skupinu améb, poskytujeme konzultácie a vyšetrenia vzoriek z očných a kožných výterov, mozgomiešneho moku u pacientov pri ktorých je odôvodnené podozrenie na amébovú keratitídu prípadne amébovú encefalitídu.</p> <p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <p>Mgr. P. Humaj-člen Poradného zboru HH SR pre odbor BŽP.</p> <p><u>Zvyšovanie odbornosti</u></p> <p>V rámci celého oddelenia NRC pre TTA sa Mgr. P. Humaj, Ing. G. Šindlerová, V. Kučíková a MVDr. L. Bakošová dňa 7.3., 16.5.2013 zúčastnili podujatí „Seminár odborných pracovníkov“ ktoré usporiadal RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach.</p> <p>Dňa 19.3.2013 - Mgr. P. Humaj a Ing.G. Šindlerová – účasť X. odbornej konferencie NRC pre surveillance infekč. chorôb v SR</p> <p>V rámci vzdelávania „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR Mgr. Peter Humaj, Ing.Gabriela Šindlerová, MVDr. Lucvia Briatková, Viera Kučíková úspešne absolvovali osem modulov vzdelávania: č. 11: Postupy v oblasti podpory zdravia, č. 17: Radiačná ochrana-nové postupy, č. 4: Kvalita pitnej vody/Problematika pitnej vody a vody na kúpanie, č. 20: Surveillance infekčných ochorení, č. 11: Postupy v oblasti podpory zdravia, č. 8: Legislatíva na úseku verejného zdravotníctva, č. 3: Stravovanie detí a mládeže, č. 22: Biocenóza prírodných kúpalísk</p>
RÚVZ Trenčín	BŽP	<p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <p>Trenč. univerzita AD – Fakulta zdr. - Výuka študentov odboru laboratorné vyšetrovacie metódy v zdravotníctve</p> <p>Trnavská univerzita - Prax študentov odboru verejné zdravotníctvo</p>
RÚVZ Trnava	BŽP	<p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <p>Praktická výučba študentov 1. ročníka UCM – študijný program verejné zdravotníctvo počas letného semestra šk. roka 2012/2013</p>

7 Medzinárodná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu	Projekt CYANOCOST: aktívna účasť na rokovaníach v Aténach (marec 2013), v Gdaňsku (apríl 2013)
	NRC pre ekotoxikológiu	Medzinárodný projekt CYANOCOST (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources) – Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia (príprava údajov do medzinárodnej databázy o výskyte jednotlivých druhov cyanobaktérií a prítomnosti cyanotoxínov na prírodných kúpaliskách, vodárenských nádržiach alebo iných typoch vôd, resp. o dopadoch vodného kvetu na aktivity ako výroba pitnej vody, rekreácia, rybolov atď. a o manažmente cyanobaktérií za roky 2005 až 2012).
RÚVZ B. Bystrica	BŽP	Peľový monitoring - medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami
RÚVZ Košice	OGT	Koncom roka 2013 sme začali rokovať o možnosti zapojenia sa do plánovaného grantu súvisiaceho so sledovaním vplyvu PAU na zdravie detskej populácie (spolupráca pri odberoch, spracovaní a transporte biologického materiálu) s MUDr. Šrámom, pracovníkom Ústavu experimentálnej medicíny Akadémie vied České republiky.

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia (ďalej „MŽP“) boli v roku 2013 zriadené v jedenástich RÚVZ a v ÚVZ SR. V rámci MŽP v SR pôsobí šesť národných referenčných centier:

NRC pre mikrobiológiu životného prostredia (ÚVZ SR),

NRC pre legionely v životnom prostredí (ÚVZ SR),

NRC pre *Vibrionaceae* (RÚVZ Komárno),

NRC pre mykológiu životného prostredia (RÚVZ Poprad),

NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (RÚVZ Košice),

NRC pre listeriózy (RÚVZ Košice).

Pracoviská MŽP a NRC majú osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17025:2005 a vykonávajú mikrobiologické a mykologické vyšetrenia zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou odboru MŽP. Laboratóriá v roku 2013 zabezpečovali mikrobiologické analýzy vody, pôdy, ovzdušia a odpadov, potravín, kozmetiky a predmetov bežného užívania. Vykonávali mikrobiologickú kontrolu účinnosti sanitácie a dezinfekcie analýzou sterov z prostredia v potravinárskych prevádzkach, zariadeniach spoločného stravovania a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, podieľali sa na surveillance alimentárnych nákaz zabezpečením mikrobiologických analýz a špeciálnej diagnostiky.

V zmysle európskej legislatívy bola venovaná zvýšená pozornosť rizikovým skupinám potravín, ktoré sa môžu uplatniť ako faktor prenosu epidemicky závažných ochorení človeka. Laboratóriá MŽP sa podieľali na plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva so zameraním na mikrobiologické riziko a na riešení úloh programov a projektov úradov verejného zdravotníctva. Významnou súčasťou činnosti pracovísk MŽP ostáva spolupráca s oddeleniami epidemiológie, kde bola v rámci primárnej prevencie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach (nemocničné oddelenia, ambulancie, lekárne) sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov, ovzdušia a kontroly sterility predmetov, ako aj účinnosť sterilizačnej techniky a dezinfekčných prostriedkov.

V roku 2013 bolo na pracoviskách MŽP v RÚVZ v SR mikrobiologicky vyšetrených 12 8537 vzoriek životného prostredia, čo predstavuje 313 387 mikrobiologických ukazovateľov a vykonaných 872 318 mikrobiologických analýz.

Podrobná analytická činnosť pracovísk MŽP v úradoch verejného zdravotníctva v SR v roku 2013 je uvedená v tabuľkách 2.1. - 2.14.

Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	19 573	98 833	174 467
ovzdušie	1 881	2 658	7 088
potraviny	22 912	94 746	318 763
kozmetika a predmety bežného používania	727	6 255	21 228
piesky	474	1 449	5 595
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	55 635	70 282	236 397
vzorky zabezpečenia kvality meraní	25 550	35 259	97 287
iné	1 785	3 905	11 493
<i>SPOLU</i>	128 537	313 387	872 318

1 Personálne obsadenie pracovísk MŽP v SR a stav akreditácie v roku 2013

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci				Akreditácia					platnosť do
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		
						A	N	A	N	
NRC pre MŽP NRC pre legionely v ŽP	5	2	0	7	S	20	13	-	-	2018
					U	25	13	-	-	
RÚVZ Banská Bystrica	1	7	1	9	S	23	5	-	-	20.5.2015
					U	26	5	-	-	
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	2,5	6	2	10,5	S	19	19	-	-	27.10.2015
					U	22	20	-	-	
RÚVZ Košice	2	8	3	13	S	16	43	-	-	19.8.2018
					U	18	47	-	-	
NRC pre koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny	1	1	0	2	S	2	0	-	-	19.8.2018
					U	2	0	-	-	
NRC pre listeriózu	1	1	0	2	S	1	1	-	-	19.8.2018
					U	1	1	-	-	
RÚVZ Nitra	1/0,6	4	1	6/0,6	S	21	10	-	-	29.9.2014
					U	24	10	-	-	
RÚVZ Poprad	2	6	1	9	S	37	15	-	-	27.11.2018
					U	44	15	-	-	
NRC pre mykológiu ŽP	1	1	0	2	S	1	8	-	-	27.11.2018
					U	1	11	-	-	
RÚVZ Prešov	2,25	5,12	1,3	8,67	S	22	16	-	-	23.12.2014
					U	23	16	-	-	
RÚVZ Prievidza	1	1,5	0,5	3	S	21	21	-	-	17.1.2018
					U	24	30	-	-	
RÚVZ Trenčín	0,5+1MD	5	0,5	7	S	19	10	-	-	23.4.2015
					U	23	37	-	-	
RÚVZ Trnava	1,5	6	1	8,5	S	22	14	-	-	15.8.2015
					U	25	22	-	-	
RÚVZ Žilina	3	1	1	5	S	16	14	0	3	11.03.18
					U	22	29	9	2	
RÚVZ Komárno NRC pre <i>Vibrionaceae</i>	0,4	1	0	1,4	S	-	5	-	-	-
					U	-	5	-	-	
SPOLU	26,75	55,62	12,3	94,67	S	240	204	-	3	-
					U	280	261	9	2	

2 Analytická činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2013 podľa typu komodít

Názov úradu		Druh analyzovaného materiálu								
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	piesky	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	spolu
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1948	1103	2343	0	46	9049	4120	3	18612
	ukazovatele	9833	1103	12402	0	169	9911	4140	8	37566
	analýzy	20192	1103	49457	0	1348	40777	9546	399	122822
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	1809	79	1160	176	42	3531	6	0	6803
	ukazovatele	8253	158	4675	1055	126	4149	1409	0	19825
	analýzy	10547	474	16436	6960	789	20136	1572	0	56914
RÚVZ Košice	vzorky	1912	33	1926	0	67	5164	3358	330	12790
	ukazovatele	9630	67	9696	0	201	6580	3358	506	30038
	analýzy	13842	121	35266	0	871	27080	18563	1578	97321
RÚVZ Nitra	vzorky	3265	374	3393	36	119	6470	1450	225	15332
	ukazovatele	15989	411	16965	180	357	7117	1695	396	43110
	analýzy	25558	561	33930	360	476	9706	2900	291	73782
RÚVZ Poprad	vzorky	1256	60	2184	317	63	4935	3319	413	12547
	ukazovatele	6459	121	9817	3813	195	5613	3516	475	30009
	analýzy	12711	149	40819	11627	757	35790	8108	1960	111921
RÚVZ Prešov	vzorky	2238	6	2212	0	78	8482	4248	0	17264
	ukazovatele	11046	24	9068	0	312	9123	4470	0	34043
	analýzy	19481	42	20189	0	738	31596	14573	0	86619
RÚVZ Trenčín	vzorky	1706	37	2289	2	30	4417	2881	120	11482
	ukazovatele	8974	111	7480	8	120	7995	2881	230	27799
	analýzy	20046	153	28171	17	290	14648	2898	1220	67443
RÚVZ Prievidza	vzorky	871	0	593	0	24	1786	1342	0	4616
	ukazovatele	5287	0	2862	0	72	2933	1457	0	12611
	analýzy	7059	0	14560	0	360	7216	6143	0	35338
RÚVZ Trnava	vzorky	1581	14	4603	134	6	2455	2038	537	11368
	ukazovatele	7600	14	11330	930	18	7203	5974	1041	34110
	analýzy	11001	14	45457	1726	62	7658	8377	1505	75800
RÚVZ Žilina	vzorky	1751	140	1945	62	118	8629	1527	0	14172
	ukazovatele	9309	560	9236	269	236	8629	4560	0	32799
	analýzy	16250	974	28498	538	380	39835	19900	0	106375

2.1 Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Názov úradu		Druh analyzovanej vody										
		vodovody	studne	pramene	vrty	technologické vody	nádrže	štrkoviská	bazény		iné	spolu
									termálne	netermálne		
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1386	71	59	13	0	28	40	55	296	0	1948
	ukazovatele	7122	355	373	65	0	56	89	275	1498	0	9833
	analýzy	12295	1838	1116	195	0	704	1097	459	2488	0	20192
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	803	189	0	0	0	0	111	0	701	47	1851
	ukazovatele	3830	866	0	0	0	0	219	0	3333	131	8379
	analýzy	4763	1357	0	0	0	0	270	0	4120	826	11336
RÚVZ Košice	vzorky	1054	205	16	0	0	95	13	0	507	22	1912
	ukazovatele	5565	1075	96	0	0	190	26	0	2564	114	9630
	analýzy	7907	1585	135	0	0	462	81	0	3519	153	13842
RÚVZ Nitra	vzorky	1731	324	21	50	0	28	13	371	608	119	3265
	ukazovatele	8655	1620	105	274	0	56	26	1855	3040	357	15989
	analýzy	12117	2268	147	350	0	280	130	3710	6080	476	25558
RÚVZ Prešov	vzorky	999	512	63	0	0	68	0	0	363	233	2238
	ukazovatele	4995	2560	315	0	0	272	0	0	2178	726	11046
	analýzy	7533	3900	455	0	0	697	0	0	5288	1608	19481
RÚVZ Poprad	vzorky	520	230	105	5	7	1	19	126	193	50	1256
	ukazovatele	2605	1141	525	25	35	3	54	749	1158	164	6459
	analýzy	4479	2698	1290	38	109	19	557	1379	1702	440	12711
RÚVZ Komárno	vzorky	0	0	0	0	0	0	96	0	0	331	427
	ukazovatele	0	0	0	0	0	0	528	0	0	1820	2348
	analýzy	0	0	0	0	0	0	672	0	0	2317	2989
RÚVZ Trenčín	vzorky	846	291	63	0	0	8	15	30	368	85	1706
	ukazovatele	4277	1514	504	0	0	24	101	180	2239	135	8974
	analýzy	10050	2983	1240	0	0	240	229	429	4653	222	20046
RÚVZ Prievidza	vzorky	381	95	6	0	0	7	0	222	158	2	871
	ukazovatele	2667	665	42	0	0	14	0	1106	790	3	5287
	analýzy	3489	925	58	0	0	31	0	1492	1050	14	7059
RÚVZ Trnava	vzorky	1100	205	4	2	0	32	5	61	172	275	1856
	ukazovatele	5378	1027	20	10	0	64	10	299	792	1192	8792
	analýzy	7885	1603	28	14	0	103	13	379	976	1311	12312
RÚVZ Žilina	vzorky	867	182	281	11	0	9	2	116	283	0	1751
	ukazovatele	4490	910	1405	55	0	45	10	696	1698	0	9309
	analýzy	7570	1620	2660	110	0	82	20	1192	2996	0	16250
ÚVZ SR	vzorky	572	279	1	80	26	0	25	0	67	16	1066
	ukazovatele	3002	1333	8	708	26	0	75	0	303	63	5518
	analýzy	7938	4072	21	2571	487	0	257	0	882	362	16590

2.2 Prehľad o druhoch a počte vyšetrených vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

č.	Druh potraviny	Počet		
		vzoriek	ukazovateľov	analýz
1	Syry a bryndza	42	162	457
2	Ostatné mliečne výrobky	16	84	253
3	Vajcia a výrobky z vajec	177	443	1868
4	Mäso a výrobky z mäsa	203	808	3170
5	Ryby a morské živočíchy	85	365	1298
6	Tuky a oleje	1	3	8
7	Polievky, bujóny, omáčky	130	288	1426
8	Cereálie a pekárenské výrobky	387	1106	3519
9	Ovocie a zelenina	412	1312	5048
10	Byliny a koreniny	148	319	1194
11	Nealkoholické nápoje	96	229	997
12	Víno a alkoholické nápoje	24	109	236
13	Zmrzlina a mrazené dezerty	4653	18474	53478
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylinných)	66	228	1054
15	Ovocné a bylinné čaje	311	854	4683
16	Pokrmy pre spoločné stravovanie	7305	31485	91299
17	Polotovary	27	155	532
18	Detská a dojčenská výživa	934	5716	20100
19	Výživové doplnky	414	1073	4302
20	Pridavné látky (aditíva)	79	545	1151
21	Lahôdkarske výrobky	2192	10404	36887
22	Cukrárske výrobky	2746	10107	35980
23	Cukrovinky	16	51	128
24	Minerálne, pramenité a balené vody	362	2474	5409
25	Materské mlieko	516	1934	7529
	SPOLU	21342	88728	282006
26	PBP	449	4701	10952
27	Kozmetika	278	1554	10276
28	Ostatné	1451	5981	14180
	SPOLU	2178	12236	35408

2.3 Prehľad o vyšetreniach účinnosti sterilizácie a dezinfekcie pomôcok a prostredia vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Názov úradu		Sanitárne mikrobiologické testy	Kontrola sterilizačných prístrojov	Zisťovanie účinnosti dezinfekčných roztokov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	Iný materiál	Spolu
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	5030	3157	0	862	1103	0	10152
	ukazovatele	5030	3157	0	1724	1103	0	11014
	analýzy	25390	6154	0	9233	1103	0	41880
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	2957	265	0	309	79	0	3610
	ukazovatele	3417	265	0	309	158	0	4149
	analýzy	19208	270	0	658	474	0	20610
RÚVZ Košice	vzorky	3356	825	18	965	33	268	5465
	ukazovatele	3356	825	72	2327	67	268	6915
	analýzy	19185	2924	144	4827	121	1340	28541
RÚVZ Nitra	vzorky	2169	2966	79	1256	374	178	7022
	ukazovatele	2386	3263	87	1382	411	196	7725
	analýzy	3254	4449	119	1884	561	267	10534
RÚVZ Prešov	vzorky	4345	3556	60	521	6	0	8488
	ukazovatele	4345	3556	180	1042	24	0	9147
	analýzy	25390	3899	930	1377	42	0	31638
RÚVZ Poprad	vzorky	3087	1164	31	555	60	38	4935
	ukazovatele	3087	1164	93	1110	121	38	5613
	analýzy	31360	1283	687	2273	149	38	35790
RÚVZ Trenčín	vzorky	986	1872	5	1559	37	210	4669
	ukazovatele	3441	1872	7	2682	111	352	8465
	analýzy	6617	1891	7	6140	153	1142	15950
RÚVZ Prievidza	vzorky	1072	534	0	180	0	0	1786
	ukazovatele	2219	534	0	180	0	0	2933
	analýzy	6463	549	0	204	0	0	7216
RÚVZ Trnava	vzorky	1575	729	0	151	14	290	2759
	ukazovatele	4412	2189	0	604	14	300	7519
	analýzy	4842	2212	0	604	14	335	8007
RÚVZ Žilina	vzorky	5824	1838	8	959	140	0	8769
	ukazovatele	5824	1838	8	959	560	0	9189
	analýzy	26650	4968	64	8153	974	0	40809
ÚVZ SR	vzorky	0	542	0	0	35	0	577
	ukazovatele	0	542	0	0	89	0	631
	analýzy	0	1084	0	0	497	0	1581

2.4 Prehľad významných bakteriálnych kmeňov izolovaných z vodného prostredia a ovzdušia v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Názov	Názov úradu											Spolu
	RÚVZ B. Bystrica	RÚVZ BA hl. mesto SR	RÚVZ Košice	RÚVZ Nitra	RÚVZ Poprad	RÚVZ Prešov	RÚVZ Prievidza	RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trnava	RÚVZ Žilina	ÚVZ SR	
<i>Acinetobacter</i> spp.	3	11	35	-	82	-	12	-	5	246	18	412
<i>aeróbne spórotvorné MO</i>	-	-	-	-	3	-	106	-	-	-	1550	1659
<i>Aeromonas hydrophila</i>	-	-	-	2	1	3	-	-	-	5	44	55
<i>Aeromonas</i> spp.	2	1	3	0	5	4	0	0	4	64	14	97
<i>Achromobacter xylooxidans</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Alcaligenes faecalis</i>	-	-	-	1	11	-	1	8	-	-	5	26
<i>Alcaligenes</i> spp.	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
<i>Aspergillus</i> sp.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
<i>Bacillus cereus</i>	15	-	1	-	28	-	21	15	-	520	104	704
<i>Bacillus subtilis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33	33
<i>Bacillus</i> sp.	-	-	-	17	-	-	-	28	-	330	-	375
<i>Brevundimonas</i> sp.	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	1	6
<i>Burkholderia cepacia</i>	-	-	-	-	6	-	16	-	-	-	-	22
<i>Buttiauxella gaviniae</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Candida</i> sp.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Candida albicans</i>	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
<i>Candida dubliniensis</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Candida famata</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Candida parapsilosis</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Citrobacter freundii</i>	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Citrobacter</i> spp.	32	20	42	77	33	111	21	78	16	554	103	1087
<i>Clostridium histolyticum</i>	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
<i>Clostridium perfringens</i>	-	-	3	-	-	1	1	30	-	-	-	35
<i>Clostridium</i> sp.	-	121	-	-	-	-	2	-	-	-	-	123
<i>Corynebacterium</i> sp.	-	3	-	-	6	-	93	-	-	-	-	102
<i>Cronobacter sakazakii</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Delftia acidovorans</i>	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
<i>Enterobacter aerogenes</i>	-	-	-	-	-	-	-	41	-	8	-	49
<i>Enterobacter agglomerans</i>	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-	-	60
<i>Enterobacter cloacae</i>	-	26	-	-	4	-	-	-	-	-	2	32

<i>Enterobacter kobei</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Enterobacter</i> spp.	98	2	50	271	82	100	104	123	277	61	151	1319
<i>Enterococcus faecalis</i>	12	90	145	221	-	199	-	25	67	238	-	997
<i>Enterococcus faecium</i>	-	-	-	-	-	-	-	37	-	-	-	37
<i>Enterococcus</i> sp.	12	198	-	-	-	-	16	-	57	-	-	283
<i>enterokoky</i>	-	-	-	-	199	-	-	-	-	-	78	277
<i>Escherichia coli</i>	696	93	76	-	146	117	31	57	53	646	156	2071
<i>Escherichia hermannii</i>	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Escherichia vulneris</i>	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
<i>Flavobacterium</i> spp.	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	4
<i>Hafnia alvei</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	5
<i>Hafnia</i> spp.	-	-	6	-	-	8	-	-	-	-	3	17
<i>Klebsiella</i> spp.	18	-	-	8	98	82	10	9	15	81	25	346
<i>Klebsiella oxytoca</i>	-	6	-	1	53	34	-	-	-	14	41	149
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	-	8	-	-	-	-	-	5	-	-	-	13
<i>Lactobacillus</i> sp.	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3
<i>Leclercia adecarboxylata</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Legionella pneumophila</i> ser.1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33	38
<i>Legionella pneumophila</i> ser.2-15	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87	97
<i>Legionella pneumophila</i> ser.3	2	-	-	-	-	3	-	-	-	-	9	14
<i>Legionella pneumophila</i> ser.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
<i>Legionella pneumophila</i> ser.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
<i>Legionella</i> sp.	-	-	-	-	-	3	-	-	-	8	20	31
<i>Morganella morganii</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Micrococcus luteus</i>	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	19
<i>Micrococcus</i> sp.	-	-	-	5	5	-	8	-	-	-	112	130
<i>Nocardia</i> sp.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Oligella urethralis</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Pantoea dispersa</i>	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Pantoea punctata</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Pantoea</i> spp.	-	-	-	-	100	11	-	-	-	46	1	158
<i>Propionibacterium</i> sp.	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39
<i>Proteus mirabilis</i>	-	-	-	15	-	-	2	-	-	-	-	17
<i>Proteus vulgaris</i>	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Proteus</i> spp.	-	-	2	-	1	5	-	1	4	98	5	116

<i>Providencia sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	32
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	103	107	19	37	30	15	55	46	88	255	102	857
<i>Pseudomonas luteola</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
<i>Pseudomonas monteilii</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Pseudomonas putida</i>	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	7
<i>Pseudomonas stutzeri</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Pseudomonas spp.</i>	156	-	36	91	7	83	9	2	19	192	511	1106
<i>Rahnella aquatilis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Raultella terrigena</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	2
<i>Salmonella paratyphi</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Salmonella sp.</i>	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	5
<i>saprofitické plesne</i>	-	14	21	-	21	-	16	14	-	55	10	151
<i>Sarcina sp.</i>	-	-	-	-	4	-	-	-	-	265	-	269
<i>Sarcina lutea</i>	26	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	42
<i>Serratia marcescens</i>	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
<i>Serratia liquefaciens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
<i>Serratia odorifera</i>	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Serratia plymuthica</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Serratia spp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
<i>Shewanella putrefaciens</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Staphylococcus aureus</i>	28	60	2	17	7	9	26	17	12	34	67	279
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	515	-	-	-	-	-	271	-	649	-	585	2020
<i>Staphylococcus sp.</i>	46	-	85	177	28	219	254	29	120	1070	-	2028
<i>Sphingomoas paucimobilis</i>	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	1	7
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	-	-	-	-	4	-	3	-	-	-	1	8
<i>Streptococcus agalactiae</i>	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
<i>Streptococcus sp.</i>	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	16
<i>Trichosporon sp.</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>viridijuce streptokoky</i>	44	-	-	-	-	-	-	-	16	-	25	85

2.5 Prehľad významných bakteriálnych kmeňov izolovaných zo vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Názov	Názov úradu											Spolu
	RÚVZ B. Bystrica	RÚVZ BA hl. mesto SR	RÚVZ Košice	RÚVZ Nitra	RÚVZ Poprad	RÚVZ Prešov	RÚVZ Prievidza	RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trnava	RÚVZ Žilina	ÚVZ SR	
<i>aeróbne spórotvorné MO</i>	-	-	249	-	926	-	-	-	-	-	35	1210
<i>Acinetobacter</i> sp.	-	-	81	-	98	-	11	1	-	6	18	215
<i>Aeromonas</i> spp.	-	-	-	14	-	2	-	-	-	3	-	19
<i>Aspergillus niger</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Bacillus cereus</i>	14	22	130	13	299	29	33	17	11	412	39	1019
<i>Bacillus subtilis</i>	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	1	6
<i>Burgholderia cepacia</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Campylobacter</i> spp.	-	-	-	-	1	2	-	-	-	1	-	4
<i>Citrobacter</i> spp.	11	116	2971	88	87	159	11	334	51	216	-	4044
<i>Cladosporium cladosporioides</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Cladosporium herbarum</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Clostridium perfringens</i>	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	6
<i>Clostridium</i> sp.	1	1	1	-	1	1	-	2	-	2	-	9
<i>Corynebacterium</i> sp.	-	-	-	-	-	-	84	-	-	-	-	84
<i>Cronobacter</i> sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	36
<i>Cronobacter sakazakii</i>	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
<i>Edwardsiella tarda</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Enterobacter amnigenus</i>	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
<i>Enterobacter kobei</i>	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
<i>Enterobacter</i> spp.	39	-	1186	690	258	18	344	986	418	38	30	4007
<i>Escherichia coli</i>	153	8	82	502	82	16	59	736	42	874	45	2599
<i>enterokoky</i>	-	-	110	-	198	-	24	-	55	-	-	387
<i>Eurotium</i> sp.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Geobacillus</i> sp.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Geotrichum candidum</i>	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	6
<i>Hafnia</i> spp.	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
<i>Klebsiella</i> spp.	2	-	41	25	462	-	68	7	32	80	2	719
<i>koliformné baktérie</i>	209	720	197	1340	1577	229	-	350	250	1240	-	6112
<i>kvasinky</i>	-	-	-	-	291	-	-	-	-	-	-	291

<i>Listeria grayi</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Listeria ivanovii</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Listeria monocytogenes</i>	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	75	81
<i>Listeria spp.</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Micrococcus sp.</i>	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-	33	69
<i>Mucor racemosus</i>	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
<i>Neisseria sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Pantoea spp.</i>	-	-	-	-	275	1	-	-	-	6	-	282
<i>Penicillium roqueforti</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Penicillium sp.</i>	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	8
<i>Proteus spp.</i>	9	4	42	33	-	19	3	40	30	15	-	195
<i>Proteus mirabilis</i>	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	15
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	9	54	47	25	14	7	4	27	53	49	5	294
<i>Pseudomonas putida</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<i>Pseudomonas spp.</i>	-	-	34	10	2	3	3	27	2	24	-	105
<i>Providencia sp.</i>	-	-	1	-	-	1	-	-	-	4	-	6
<i>Raoultella terigena</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>saprofytické plesne</i>	-	-	-	-	126	-	-	-	-	-	-	126
<i>Salmonella spp.</i>	1	-	1	1	-	1	2	4	1	2	34	47
<i>Sarcina spp.</i>	-	-	-	2	-	-	-	-	10	7	-	19
<i>Serratia spp.</i>	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
<i>Shigella sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Sphingomonas paucimobilis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Staphylococcus aureus</i>	6	40	18	24	22	7	3	27	4	1	246	398
<i>Staphylococcus sp.</i>	455	-	77	550	535	725	123	423	58	820	243	4009
<i>Streptokoky-hemolytické</i>	-	-	-	2	376	39	-	-	-	74	-	491
<i>viridující streptokoky</i>	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	68	90
<i>Yersinia spp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

2.6 Prehľad výskytu a identifikácie salmonel vo vzorkách potravín a životného prostredia v roku 2013

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Epidemiologická súvislosť /ŠZD	Výsledok identifikácie	
				sérotyp	fágotyp
1	23.1.2013	piesok z terária chameleóna	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Teitelkebir	-
2	23.1.2013	piesok z terária agamy	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Teitelkebir	-
3	29.7.2013	piesok Jakubovo nám. Ba	ŠZD	<i>Salmonella</i> Typhimurium	U 302
4	6.8.2013	piesok Malé nám. Malacky	ŠZD	<i>Salmonella</i> Agona	-
5	3.9.2013	piesok Pivoňková Ba	ŠZD	<i>Salmonella</i> Agona	-
6	17.9.2013	piesok DI Vlčie Hrdlo	ŠZD	<i>Salmonella</i> Infantis	-
7	17.4.2013	bravčové kare bez kosti s retiazkou (surové mäso)	ŠZD	<i>Salmonella</i> Typhimurium	U311
8	15.5.2013	voda z akvária korytnačky	rodinná epidémia	<i>Salmonella</i> Paratyphi B, v. Java	3aI
9	11.6.2013	domáce vajcia - škrupina	rodinná epidémia	<i>Salmonella</i> Enteritidis	netypovateľný
10	12.7.2013	vanil.venčeky	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	F6
11	11.7.2013	slepačie vajcia	ŠZD	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4b
12	17.4.2013	voda z akvária vodnej korytnačky	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Paratyphi B v. Java	3aI
13	18.4.2013	bravčové karé bez kostí mrazené (pôvod Španielsko)	ŠZD - Kontrola mäsa v zariadeniach spoločného stravovania	<i>Salmonella enterica</i> subsp. <i>enterica</i>	netypovateľný
14	15.5.2013	terárium chameleóna-miska na vodu	ochorenie v rodine	<i>Salmonella</i> Othomarschen	-
15	15.5.2013	terárium chameleóna- podstielka z kokosových vláknien	ochorenie v rodine	<i>Salmonella</i> Othomarschen	-
16	17.9.2013	kebab v placke	ŠZD	<i>Salmonella</i> Infantis	-
17	16.7.2013	domáce vajce Hencovce	-	<i>Salmonella</i> Enteritidis	-
18	19.8.2013	detské ihrisko Bezručová, Bardejov	-	<i>Salmonella enterica</i> subsp. <i>enterica</i>	-
19	8.11.2013	piesok, materská škola, Lúčka	-	<i>Salmonella</i> Newport	-
20	24.9.2013	zemiakový šalát majonézový	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4
21	24.9.2013	kuracie stehno pečené	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4
22	24.9.2013	cestovinový šalát s majonézou	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4
23	24.9.2013	venček	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4
24	25.9.2013	ster z chladničky	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Enteritidis	PT4
25	14.5.2013	voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Litchfield	-
26	16.5.2013	voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Virchow	-
27	16.5.2013	krmivo	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Virchow	-
28	8.10.2013	voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella</i> Sandiego	-
29	15.10.2013	trus pagekona	-	<i>Salmonella enterica</i> subsp. <i>salamae</i>	-
30	15.10.2013	trus pagekona	-	<i>Salmonella</i> Othmarshen	-
31	07.05.13	bryndza	epidemiologická súvislosť	<i>S. Montevideo</i> O:6,7 H:g,m,s:-	-
32	07.05.13	ovčí syr	epidemiologická súvislosť	<i>S. Montevideo</i> O:6,7 H:g,m,s:-	-
33	21.05.13	voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>S. Newport</i> O:6,8 H:e,h :1,2	-
34	22.08.13	voda z akvária	epidemiologická súvislosť	<i>S. Diarizonae</i> IIIb O:47 H:k:z35	-

2.7 Prehľad vybraných ukazovateľov vyšetrených pre potreby hlásení do európskych referenčných laboratórií v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd		počet vzoriek prostredia	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Salmonella</i>	17 073	13	619	4	21 085	17
<i>Listeria monocytogenes</i>	1 646	37	0	0	4 210	0
<i>Escherichia coli</i>	2 563	218	17258	1 066	29 038	1 034
<i>Escherichia coli O 157</i>	86	2	1	0	-	-
iné patogénne ECO	406	2	1	0	2	0
<i>Campylobacter</i>	1 613	4	3	0	15	0
CPS	12 675	152	4 198	71	27 860	272
stafylokokový enterotoxín - materské mlieko	164	4	-	-	-	-

ECO – *Escherichia coli*

CPS – koagulázopozitívne stafylokoky

2.8 Prehľad izolácií *Cronobacter* spp. v sušenej mliečnej detskej výžive v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej			počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej		
	vyšetrených		pozitívnych	vyšetrených		pozitívnych
	pätica	kus		pätica	kus	
<i>Cronobacter</i> spp.	79	171	2	52	104	1

2.9 Nadstavbová molekulárna diagnostika NRC pre MŽP v roku 2013

Baktériálny kmeň	Počet
<i>Verocytotoxín-produkujúce E.coli (VTEC)</i>	14
<i>Enteroagregatívne E.coli (EAggEC)</i>	2
<i>Enterotoxinogénne E.coli (ETEC)</i>	1
<i>Enteroinvazívne E.coli (EIEC)</i>	2
<i>Enteropatogénne E.coli (EPEC)</i>	2
<i>Escherichia coli O157</i>	4
<i>Escherichia coli O146</i>	1
<i>Escherichia coli O128</i>	1
<i>Escherichia coli O121</i>	2
<i>Escherichia coli O113</i>	2
<i>Escherichia coli O111</i>	2
<i>Escherichia coli O104</i>	1
<i>Escherichia coli O103</i>	1
<i>Escherichia coli O26</i>	2
<i>Listeria monocytogenes</i>	4
<i>Listeria spp.</i>	7
<i>Staphylococcus aureus</i>	18
<i>Legionella spp.</i>	13
<i>Legionella pneumophila</i>	8

2.10 Nadstavbová diagnostika NRC pre legionely v životnom prostredí v roku 2013

Izolované kmene							Spolu
	bazénové	technologické	TÚV	ovzdušie, stery	MPS	identifikácia bakteriálneho kmeňa	
<i>Legionella pneumophila ser.1</i>	-	10	16	-	-	7	33
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	-	-	-	-	-	9	9
<i>Legionella pneumophila ser.5</i>	-	-	-	-	10	-	10
<i>Legionella pneumophila ser.6</i>	-	-	-	-	-	5	5
<i>Legionella pneumophila ser. 2-15</i>	11	14	20	1	15	26	87
<i>Legionella species</i>	-	-	-	-	-	20	20

TÚV – teplá užitková voda

MPS – medzilaboratórne skúšanie

2.11 Nadstavbová diagnostika NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky v roku 2013

Druh vzorky	Počet potvrdených KPS	Počet KPS produkujúcich toxín	Typy toxínov								
			A	B	C	D	TSST	C+ TSST	A+ TSST	A+D	A+C
Potraviny	75	32	0	5	3	15	3	2	0	2	2
Materské mlieko	33	9	0	0	4	2	0	2	0	0	1
Stery	148	59	4	8	14	29	1	2	0	1	0
Výtery	14	4	0	0	1	1	1	0	1	0	0
Bazény	24	4	0	0	0	3	0	0	1	0	0
Spolu	294	108	4	13	22	50	5	6	2	3	3

2.12 Nadstavbová diagnostika NRC pre Vibrionaceae v roku 2013

Izolované druhy	Povrchové vody				Spolu
	Dunaj	Váh	Štrkoviská	Iné **	
<i>Aeromonas hydrophila</i>	3	3	9	8	23
<i>Aeromonas sobria</i>	1	0	2	1	4
<i>Aeromonas salmonicida</i>	0	3	14	0	17
<i>Aeromonas caviae</i>	1	2	15	1	19
<i>Plesiomonas shigelloides</i>	4	0	12	0	16
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/I	4	10	38	5	57
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/II	1	10	64	2	77
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 b/II*	0	0	0	1	1
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/I*	1	3	9	0	13
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/II*	0	0	13	0	13
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/III*	0	0	1	0	1
Počet izolovaných kmeňov	15	31	177	18	241

Počet vyšetrených vzoriek	10	20	96	56	182
---------------------------	----	----	----	----	-----

* Systematicky *Vibrio metschnikovii*, s cytochróмоxydáza negatívnu reakciou
 Kombinačné triedy vibrií sú vytvorené podľa schém Smitha-Goodnera a Heibergera
 ** Kmene zaslané na reidentifikáciu

2.13 Nadstavbová diagnostika NRC pre mykológiu životného prostredia v roku 2013

Prehľad o výskyte niektorých mikroskopických vláknitých húb a kvasiniek			
Vláknitá huba	počet vzoriek		
	potraviny	prostredie	iné (klinický materiál)
<i>Aspergillus sp.</i>	176	11	29
<i>Alternaria sp.</i>	14	25	5
<i>Cladosporium sp.</i>	25	75	22
<i>Eurotium sp.</i>	68	0	5
<i>Fusarium sp.</i>	5	9	3
<i>Humicola sp.</i>	0	0	4
<i>Chaetomium sp.</i>	0	5	0
<i>Mucor sp.</i>	16	19	6
<i>Mycelia sterilia</i>	9	62	15
<i>Paecilomyces sp.</i>	9	2	0
<i>Penicillium sp.</i>	98	83	24
<i>Rhizopus sp.</i>	10	6	0
<i>Stachybotrys sp.</i>	0	7	0
<i>Trichoderma sp.</i>	0	0	4

2.14. Nadstavbová diagnostika NRC pre listeriózu v roku 2013

Druh vzorky	Počet LMO	Sérotyp LMO		Listeria sp.
		O1	O4	
Potraviny	6	5	1	1
Klinický materiál	5	5	0	1
Spolu	11	10	1	2

LMO – *Listeria monocytogenes*

3 Účast' na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovník MŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky			
			Vody	Potraviny	iné	Spolu
ÚVZ SR	testov	prihlásené	2	10	0	12
		ukončené	2	10	0	12
	ukazovateľov	prihlásené	2	85	0	87
		ukončené	2	85	0	87
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	testov	prihlásené	1	2	0	3
		ukončené	1	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	2	3	0	5
		ukončené	2	0	0	2
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	1	5	0	6
		ukončené	1	4	0	5
	ukazovateľov	prihlásené	4	6	0	10
		ukončené	4	4	0	8
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	1	1	0	2
		ukončené	1	1	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	3	1	0	4
		ukončené	3	1	0	4
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	3	2	1	6
		ukončené	3	2	1	6
	ukazovateľov	prihlásené	5	2	2	9
		ukončené	5	2	2	9
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	2	1	0	3
		ukončené	1	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	3	2	0	5
		ukončené	1	0	0	1
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	1	1	0	2
		ukončené	1	1	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	8	1	0	9
		ukončené	8	1	0	9
RÚVZ Prievidza	počet testov	prihlásené	1	1	0	2
		ukončené	1	1	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	4	1	0	5
		ukončené	4	1	0	5
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	0	2	0	2
		ukončené	0	2	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	0	1	0	1
		ukončené	0	1	0	1
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	0	2	0	2
		ukončené	0	2	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	0	1	0	1
		ukončené	0	1	0	1
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	1	1	0	2
		ukončené	0	0	0	0
	ukazovateľov	prihlásené	1	1	0	2
		ukončené	0	0	0	0

4 Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov pracoviskami MŽP v SR v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR, NRC pre MŽP	MŽP-MP-25/2013 Stanovenie baktérií <i>Bacillus cereus</i> v potravinách	PT	1
ÚVZ SR, NRC pre LEG	Stanovenie baktérií rodu <i>Legionella</i> vo vodách	PT	1
MŽP - EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. Nové Zámky	Stanovenie mikrobiologickej kontaminácie ovzdušia podľa Štandardných operačných postupov AHM č. 2/2002.	BP	3
MŽP - Štátny veterinárny a potravinový ústav	Stanovenie baktérií rodu <i>Shigella</i>	BP	1
RÚVZ KE	Účinnosť sterilizátorov	BP	2
RÚVZ BA	Potraviny-koliformné bakt.	BP	1
RÚVZ BA	Voda-CPS	BP	1
RÚVZ BA	Voda- <i>E. coli</i>	BP	1
RÚVZ Bratislava – hlavné mesto	MP stanovenie mikrobiologických ukazovateľov v kozmetických výrobkoch	BP	4

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

CPS – koagulázopozitívne stafylokoky

5 Nové analytické metódy zavedené v pracoviskách MŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
ÚVZ SR	potraviny	Escherichia coli - sérotypy (gény): O146, O128, O55	polymerázová reťazová reakcia (PCR)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	vody			
	ovzdušie, stery			
	potraviny	Enteroagregatívne <i>E.coli</i> (EAggEC) - gény <i>aaiC</i> , <i>aggR</i>	polymerázová reťazová reakcia (PCR)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	vody			
	ovzdušie, stery			
	Vody	subtypy verocytotoxín-produkujúcich <i>E.coli</i> (VTEC) - gény <i>vtx2b</i> , <i>vtx2e</i> , <i>vtx2f</i> , <i>vtx2g</i>	polymerázová reťazová reakcia (PCR)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	vody			
	ovzdušie, stery			
	potraviny	Enteroivazívne <i>E.coli</i> (EIEC) - gén <i>ipaH</i>	polymerázová reťazová reakcia (PCR)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	vody			
	ovzdušie, stery			
	potraviny	Enterotoxinogénne <i>E.coli</i> (ETEC) - gény <i>lt</i> , <i>stx</i> , <i>stx</i>	polymerázová reťazová reakcia (PCR)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	vody			
ovzdušie, stery				
potraviny	pulzotyp <i>E.coli</i>	pulzná elektroforéza (PFGE)	vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL	
vody				
ovzdušie, stery				
RÚVZ Poprad	kozmetika	Hodnotenie antimikrobiálnej ochrany kozmetických výrobkov	kultivačná	STN EN ISO 11930
RÚVZ Košice	voda	sírne baktérie	kultivačná	literatúra
	voda	železité baktérie	kultivačná	literatúra
	kontrola kultivačných médií	kontrola kvality, produktivity, selektivity	skúšanie výkonnosti kultivačných médií	ČSN P CEN ISO/TS11133-2
RÚVZ Prievidza	potraviny	Prítomnosť patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov	Kultivačná (kvalitatívna)	STN 56 0100, STN EN ISO 6579,
				STN EN ISO 6888-1,
				STN EN ISO 7932
RÚVZ Trenčín	probiotiká	<i>Lactobacillus sp.</i>	kultivačná kvantitatívna	odborná literatúra
	probiotiká	<i>Bifidobacterium sp.</i>	kultivačná kvantitatívna	odborná literatúra
	vody	<i>Salmonella sp.</i>	kultivačná kvalitatívna	STN EN ISO 19 250

6 Odborná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2013

a) programy, projekty a ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.1.	NÁZOV ÚLOHY: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	1 978	9 828
Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	35	136
RÚVZ Poprad	71	609
Číslo úlohy: 6.4.	NÁZOV ÚLOHY: Nozokomiálne nákazy	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	4 656	10 762
RÚVZ BB	4762	4 762
RÚVZ Trnava	2 454	7 476
RÚVZ Žilina	7615	7 704
RÚVZ Trenčín	3 436	4 997
Číslo úlohy: 6.5.	NÁZOV ÚLOHY: Mimoriadne epidemiologické situácie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	408	916
RÚVZ BB	234	1 266
RÚVZ Trnava	102	306
RÚVZ Žilina	250	750
Číslo úlohy: 7.1.	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	19	38
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	95	95
Číslo úlohy: 7.2.	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	37	37
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	16	16
RÚVZ Nitra	30	30
RÚVZ BB	27	27
RÚVZ Prešov	31	31
RÚVZ Trenčín	10	60
RÚVZ Žilina	51	51
Číslo úlohy: 7.3.	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	8	64
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	16	96
RÚVZ Poprad	22	175
RÚVZ Košice	22	176

RÚVZ Nitra	42	336
RÚVZ Trnava	40	313
RÚVZ Prievidza	3	15
RÚVZ Prešov	63	504
RÚVZ Trenčín	63	504
RÚVZ Žilina	47	329
Číslo úlohy: 7.5.	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	210	941
RÚVZ Poprad	148	148
RÚVZ Prešov	135	675
RÚVZ Trenčín	23	170
Číslo úlohy: 7.8.	NÁZOV ÚLOHY: Identifikácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	1 324	1 324
Číslo úlohy: 7.13.	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	15	36
Číslo úlohy: 7.14.	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	116	818
Číslo úlohy: 7.17.	NÁZOV ÚLOHY: Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Trenčín	20	40
Číslo úlohy: 7.23.	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Komárno	170	935

b) plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR NRC MŽP	ÚVZ SR, RÚVZ BA, RÚVZ DS, vodárenské spoločnosti	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	116	818	2 612
ÚVZ SR NRC MŽP	ÚVZ SR	úradná kontrola potravín- sledovanie mikrobiologického rizika v komoditách: - potraviny na počiatočnú alebo následnú výživu dojčiat a malých detí - výživové doplnky	75	393	1 252
RÚVZ BB	Hygieny výživy	Kontrola mäsa v zariadeniach spoločného stravovania	7	42	190

	Hygieny výživy	Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hyg. požiadaviek v cukrárskych výrobniach a v cukrárňach SR	21	84	292
	Hygieny výživy	Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v "ázijských reštauráciach" v SR	42	222	783
	Hygieny výživy a hygieny životného prostredia	Hygienické požiadavky na bufety na kúpaliskách v SR	37	214	659
	Oddelenia epidemiológie	Kampaň čisté ruky	35	70	341
RÚVZ Trnava	Oddelenia hygieny výživy	Kontrola mäsa v zariadeniach spoločného stravovania	19	95	253
	Oddelenia hygieny výživy	Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hyg. požiadaviek v cukrárskych výrobniach a v cukrárňach SR	126	328	912
	Oddelenia hygieny výživy	Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v "ázijských reštauráciach" v SR	233	665	2 215
	Oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia	Hygienické požiadavky na bufety na kúpaliskách v SR	84	260	892
	Oddelenia epidemiológie	Kampaň čisté ruky	98	98	294
RÚVZ Prievidza	ÚVZ SR - Hygiena výživy	Kontrola mäsa v zariadeniach spoločného stravovania	14	56	238
		Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v cukrárskych výrobniach a cukrárňach	34	204	884
		Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v "ázijských reštauráciach"	12	72	312
		Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na kontrolu epidemiologicky rizikových činností pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní potravín na trh	24	120	240
		Kontrola zmrzliny počas letnej sezóny 2013	115	690	2990
		Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí - vianočných trhov	2	11	60
RÚVZ Trenčín	RÚVZ Trenčín	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch	24	74	189
RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	Monitoring vnútorného ovzdušia sedimentačnou metódou a pomocou aeroskopu v predškolských a školských zariadeniach v Žilinskom kraji	142	710	760

c) iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	NRC pre MŽP NRC pre LEG	<ul style="list-style-type: none"> Zabezpečenie zberu údajov o počte vzoriek, vyšetrení a o izolátoch zo vzoriek z úradnej kontroly potravín analyzovaných v mikrobiologických laboratóriách RÚVZ v SR a finalizácia tabuľkových výstupov do EFSA (január-marec 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Vypracovanie odborného posudku k projektu: Výskum probiotických vlastností mikroorganizmov používaných pri fermentovaných mäsových výrobkoch pre FCHPT, Ústav biotechnológie a potravinárstva, Oddelenie potravinárskej technológie (február 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Pracovné stretnutie s predstaviteľom Bio-Rad Laboratories Fredericom Martinezom, FR (apríl 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> V rámci spolupráce na projektoch potravinového výskumu NRC spolupracovalo s Ústavom biotechnológie a potravinárstva, Oddelenie potravinárskej technológie FCHPT na riešení úlohy „Sledovanie mikrobiálneho osídlenia sušeného mäsa“ (máj 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Príprava podkladov pre vypracovanie vedeckého hodnotenia rizika <i>Listeria monocytogenes</i> v potravinách a vedeckého hodnotenia rizika surového mlieka z hľadiska výskytu patogénnych baktérií (máj 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Príprava podkladov pre spoločnú Správu o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat 2011 v Slovenskej republike - ŠVPS, ÚVZ SR (máj-jún 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Príprava konzultačného dňa NRC pre MŽP a LEG pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR
		<ul style="list-style-type: none"> Pripomienkovanie vedeckého hodnotenia rizika <i>Listeria monocytogenes</i> v potravinách a vedeckého hodnotenia rizika surového mlieka z hľadiska výskytu patogénnych baktérií (november 2013)
		<ul style="list-style-type: none"> Príprava posudku diplomovej práce: Analýza vplyvu faktorov prostredia na rast <i>Escherichia coli</i>, Oddelenie výživy a hodnotenia potravín, FCHPT (jún 2013)
		Konzultačná činnosť: <ul style="list-style-type: none"> Príprava konzultačného dňa NRC pre MŽP, NRC pre LEG (4.6.2013)
		Výuková činnosť: <ul style="list-style-type: none"> Stáž poslucháčky doktorandského štúdia ÚE LF UK v Bratislave v problematike molekulárno-biologických diagnostických metód (január a august 2013) Stáž pracovníka MŽP RÚVZ hl.m Bratislavy v problematike molekulárno-biologických diagnostických metód (február – marec 2013) Exkurzia s praktickými ukážkami v laboratóriu pre žiakov Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (13.3.2013) Odborná prax troch študentov Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (20.-31.5.2013) Prednáška s praktickými ukážkami v problematike vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas exkurzie žiakov SOŠ podnikania v Bratislave (22.10. a 5.11.2013) Odborná prax s praktickými ukážkami pre študentov pregraduálneho štúdia SZU v Bratislave (9.-19.12.2013)
		Legislatívna činnosť <ul style="list-style-type: none"> Stanovisko k návrhu revízie prílohy III. Smernice rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu - pripomienkovanie špecifikácie mikrobiologických parametrov (január 2013) Pripomienky k ISO/DIS 17994 Kvalita vody. Kritériá na hodnotenie rovnocennosti mikrobiologických metód (február 2013) Pripomienky k revízii ISO 11290-1,2 Mikrobiológia potravín a krmív. Dôkaz a stanovenie počtu <i>Listeria monocytogenes</i> Pripomienky k ISO 5667 časť 24. Kvalita vody. Odber vzoriek (júl 2013) Pripomienky k revízii normy ISO/TC 147/SC 4 N 424, NWIP ISO/WD 11731 Kvality vody - Stanovenie počtu <i>Legionella</i>.

		<p>Ing. Sirotná:</p> <ul style="list-style-type: none"> - člen národných odborných vedeckých skupín pre Hygienu potravín a Biologické riziká - tajomník výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV - člen TK 78 Poľnohospodárske produkty a potravinárske - podpredseda skúšobnej komisie ÚVZ SR na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - hlavná odborníčka HH SR pre mikrobiológiu životného prostredia, predsedníčka Poradného zboru pre mikrobiológiu životného prostredia
		<p>Ing. Šimonyiová:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tajomníčka poradného zboru HH SR pre odbor mikrobiológia životného prostredia - predsedníčka skúšobnej komisie na účely overenia odbornej spôsobilosti v oblasti mikrobiológie životného prostredia potrebnej na vydanie osvedčenia na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia pre účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - členka národnej odbornej skupiny pre biologické riziká pri MPRV SR - členka subkomisie TK 27 Kvalita a ochrana vôd - vedúca posudzovateľka - aktívne spolupracuje so SNAS pri posudzovaní spôsobilosti skúšobných laboratórií
RÚVZ Poprad	Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz	výuka- dlhodobá stáž MVDr .Mgr. Juraja Marcina z úradu hlavného lekára OSSR Ružomberok (1x týždenne)
RÚVZ Košice	MŽP	odborná prax lekárov odborná prax študentov VZ publikačná činnosť
RÚVZ Nitra	MŽP	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovná skupina pre kontaminanty v potravinovom reťazci (CONTAM)-MPSR - TK 27, kvalita a ochrana vôd - Externá činnosť pre SNAS - školské pracovisko pre UKF a SPU Nitra, UCM Trnava
RÚVZ Trnava	MŽP	Praktická výučba študentov 1. ročníka UCM - študijný program verejné zdravotníctvo počas letného semestra každý piatok
RÚVZ Trenčín	Oddelenie mikrobiológie a biológie ŽP	<p>člen Odbornej vedeckej skupiny pre mikrobiologické riziká pri MPRV SR pre spoluprácu s EFSA</p> <p>vedenie praktických cvičení pre študentov 2. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve</p> <p>vedenie praxe pre študentov 3. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve</p> <p>člen skúšobnej komisie pre praktické štátnice študentov 3. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve</p>

6 Medzinárodná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	NRC MŽP	<ul style="list-style-type: none"> NRC je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín podľa čl. 33 ods. 1 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady č. 882/2004 o úradných kontrolách pre oblasť : <ol style="list-style-type: none"> <i>Listeria monocytogenes</i> (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR) Koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR) <i>Escherichia coli</i> vrátane VTEC (sídlo EU-RL Instituto Superiore di Sanita, Roma, IT) V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných EU-RL a v roku 2013 sa zúčastnilo siedmich medzinárodných štúdiách týkajúcich sa špeciálnej diagnostiky <i>Listeria monocytogenes</i>, <i>E.coli</i>/VTEC, koagulázapozitívnych stafylokokov a stafylokokových enterotoxínov. NRC participuje jako spoluriešiteľ s VÚP v Bratislave na medzinárodnom projekte PROMISE - Ochrana spotrebiteľov znižovaním mikrobiologických rizík prostredníctvom boja proti segregácii odborných znalostí. Trojročný projekt Európskej Komisie je zameraný na posilnenie spolupráce medzi starými, novými a prístupovými krajinami EÚ vo výskume týkajúcom sa potravinovej bezpečnosti (zameranie na mikrobiologické riziko). Ing. Sirotná je člen stálej pracovnej skupiny pre veterinárnu legislatívu členských krajín EÚ
	NRC LEG	<ul style="list-style-type: none"> Ing. Šimonyiová je kontaktným bodom za SR v ECDC v oblasti problematiky legionel v životnom prostredí a zúčastňuje sa každoročne externej kontroly kvality vyšetřovania baktérií <i>Legionella</i>
RÚVZ Poprad	Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz	mikrobiologické vyšetřovanie obalových materiálov a PBP pre NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami
RÚVZ Nitra	MŽP	Kontaktný bod pre šigely - ECDC
RÚVZ Trenčín	špecializované pracovisko pre <i>Campylobacter</i>	kontaktný bod ECDC pre <i>Campylobacter</i>

FYZIKÁLNE FAKTORY V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov (ďalej „FF“) vykonáva 10 RÚVZ v SR a ÚVZ SR: hluk (ÚVZ SR a všetky uvedené RÚVZ), vibrácie (ÚVZ SR, BA, BB, KE, a PO), tepelno-vlhkostná mikroklima (všetky okrem PP a TN), osvetlenie (všetky okrem NR, PD, TN, PP), iné druhy optického žiarenia (ÚVZ SR a KE), elektromagnetické polia (ÚVZ SR a KE).

Prehľad počtu meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí vykonaných úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v roku 2013 je uvedený v tabuľke č. 2.

Objektivizácia fyzikálnych faktorov sa vykonávala pod odbornou gesciou národných referenčných centier:

- NRC pre hluk a vibrácie v RÚVZ Poprad (ďalej „NRC HaV“),
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu v ÚVZ SR (ďalej „NRC TVM“),
- NRC pre neionizujúce žiarenie v ÚVZ SR (ďalej „NRC NIŽ“)

v spolupráci s pracoviskami pre optické žiarenie vrátane osvetlenia a pre elektromagnetické polia.

Merania sa vykonávali v pracovnom aj životnom prostredí v rámci štátneho zdravotného dozoru, úloh programov a projektov verejného zdravotníctva projektov a tiež v rámci platených služieb na objednávku fyzických aj právnických osôb.

1 Personálne obsadenie pracovísk FF v SR a stav akreditácie v roku 2013

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
ÚVZ SR	2,5	2,5		5	S	5	2			29.5.2018
					U	29	7			
RÚVZ Banská Bystrica	1	1	0	2	S	3	1			20.5.2015
					U	15	2			
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	4	3		5	S	0	4			
					U	0	21			
RÚVZ Košice	3	1 MD	-	4	S	2	11			19.8.2018
					U	8	60			
RÚVZ Nitra	1	2	0,5	3,5	S	2	6			29.9.2014
					U	6	17			
RÚVZ Poprad	2	0	0	2	S	1	0			27.11.2018
					U	6	0			
RÚVZ Prešov	1	2	0	3	S	3	4			23.12.2014
					U	9	17			
RÚVZ Prievidza	2			2	S	2	3			17.1.2018
					U	7	13			
RÚVZ Trenčín	3			3	S	2				23.04.2015
					U	6				
RÚVZ Trnava	2	1	1	4	S	2	2			15.08.2015
					U	6	5			
RÚVZ Žilina	2	1	0	3	S	4	1			11.3.2018
					S	20	3			

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ), strední zdravotníckí pracovníci (SZP), pomocný personál (NZP), MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

2 Prehľad meraní veličín FF v životnom a pracovnom prostredí v SR v roku 2013

Názov úradu	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
ÚVZ SR	25	172	314	9	27	27	532 ¹⁾	582 ¹⁾	1002 ¹⁾	62	173	1357	104	412	5820
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	905	1950	2900	2	20	35	950	1750	3650	347	1206	3109	0	0	0
RÚVZ Banská Bystrica	55	127	430	3	5	15	5	29	199	31	172	1143	0	0	0
RÚVZ Košice	104	348	5616	3	7	23	25 ²⁾	25 ²⁾	125 ²⁾	170	860	4220	186	2976	4278
RÚVZ Nitra	438	1440	1440	0	0	0	0	0	0	11	18	475	0	0	0
RÚVZ Poprad	119	227	520	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ Prešov	533	1225	2553	9	66	140	492	613	613	14	148	916	0	0	0
RÚVZ Prievidza	117	234	255	0	0	0	0	0	0	15	60	60	0	0	0
RÚVZ Trenčín	207	1080	1080	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ Trnava	286	2428	2428	0	0	0	303	2424	2424	66	594	594	0	0	0
RÚVZ Žilina	631	1573	7865	0	0	0	210	630	630	411	2645	2645	0	0	0
Spolu	3420	10804	25401	26	125	240	1005	3667	3667	1127	5876	14519	290	3388	10098

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysielateľ, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

¹⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) osvetlenie 3/12/432, UV 484/517/517, lasery 45/53/53

²⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) UV

3 Účast' na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk FF v SR v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu	
			Hluk	Vibrácie	Umelé osvetlenie	Elektromagnetické pole	TVM		iné
ÚVZ SR	testov	prihlásené					1		1
		ukončené					1		1
	ukazovateľov	prihlásené					8		8
		ukončené					8		8
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	2						2
		ukončené	2						2
	ukazovateľov	prihlásené	5						5
		ukončené	5						5
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené			1				1
		ukončené			1				1
	ukazovateľov	prihlásené			2				2
		ukončené			2				2

4 Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov pracoviskami FF v SR v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ Bratislava – UVZ SR	TVM	BP	8	2
NRC HaV	NRC-PM-1-13	BP	2	2
NRC HaV	NRC-PM-2-13	BP	3	3

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

5 Nové analytické metódy a postupy meraní zavedené v pracoviskách FF v SR v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ Košice	UV žiarenie v ŽP	2	Priame meranie	1/ STN EN 60335-2-27 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely Bezpečnosť Časť 2-27: Osobitné požiadavky na spotrebiče určené na ožarovanie pokožky ultrafialovým a infračerveným žiarením 2/ Vyhláška MZ SR o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo

6 Odborná činnosť pracovníkov fyzikálnych faktorov v SR v roku 2013

g) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
7.11	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	57	81
RÚVZ Košice	25	25
Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
1.1	Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina - hluk	153	270
Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
1.7	Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	73	584
Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina hluk	80	192
RÚVZ Žilina TVM	79	612

h) Iná odborná činnosť

Názov úradu	Forma činnosti
ÚVZ SR	<ul style="list-style-type: none"> · členstvo v skúšobnej komisii pre posudzovanie odbornej spôsobilosti pre meranie fyzikálnych faktorov prostredia · členstvo SKAS · expert pre merania fyzikálnych faktorov pre SNAS · vypracovávanie odborných stanovísk · pracovná skupina na vypracovanie štandardných metodík na objektívizáciu fyzikálnych faktorov · vypracovanie návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007 a zapracovanie pripomienok v rámci medzirezortného pripomienkového konania · vypracovanie odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup na merania a hodnotenie umelého osvetlenia · vypracovanie odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup na merania a hodnotenie tepelno – vlhkovostnej mikroklimy · konzultačný deň a poskytovanie osobných, telefonických a mailových konzultácií
RÚVZ Poprad	<ul style="list-style-type: none"> · člen technického výboru riaditeľa SNAS · expert pre meranie hluku a vibrácií · členstvo SKAS · pracovná skupina k problematike hluku v civilnom letectve na MDPT SR · pracovná skupina na vypracovanie štandardných metodík na objektívizáciu fyzikálnych faktorov · 13.-14.11 2013 - školiaci kurz pre pracovníkov RÚVZ v SR vykonávajúcich merania hluku · prednášková činnosť v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, téma: Meranie fyzikálnych faktorov pri preventívnej ochrane zdravia · vypracovávanie posudkov na protokoly o meraní hluku a akustické štúdie
RÚVZ Prešov	<ul style="list-style-type: none"> · odborné stanoviská a konzultácie pre oddelenia PPL a HŽP z problematiky fyzikálnych faktorov
RÚVZ Žilina	<ul style="list-style-type: none"> · - člen rady Odborného časopisu Fyzikálne faktory prostredia · - člen Slovenskej akustickej spoločnosti · - expert pre merania fyzikálnych faktorov pre SNAS · pracovná skupina na vypracovanie štandardných metodík na objektívizáciu fyzikálnych faktorov · prednáška na konferencii Hodnotenie kvality prostredia 2013 Herľany- cena za najlepší príspevok konferencie

LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

ČINNOSŤ NRC A ŠPECIALIZOVANÝCH LABORATÓRIÍ OLM V ÚVZ SR V ROKU 2013

Tabuľka č. 1 : Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM v ÚVZ SR v roku 2013

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre poliomyelitídu	Izolácia enterovírusov na BK zo vzoriek biologického materiálu a vzoriek z vonkajšieho prostredia; identifikácia: poliovírusov (PV) – VNT a non-polio enterovírusov (NPEV) – VNT; dôkaz protilátok proti enterovírusom - VNT; stanovenie citlivosti BK na poliovirusy, confirmácia enterovírusov metódou NIFT, testovanie BK na kontamináciu mykoplazmami. Izolácia enterovírusov v pokuse o izoláciu vírusov na BK; dôkaz sekrečných a včasných protilátok proti EV infekciám (ELISA), Detekcia rotavírusov, adenovírusov, norovírusov (Norwalk-like), astrovírusov metódami ELISA, imunochromatografia, PCR. Stanovenie vírusneutralizačných protilátok voči EV (VNT).
		NRC pre chrípku	Izolácia vírusu chrípky A, B na BK a v kuracích embryách; identifikácia izolátov vírusu chrípky A/H1, A/H3, A/H1N1 pdm09, B a určenie jednotlivých variantov; detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusu chrípky A, B (molekulárno-biologické metódy), subtypizácia vírusov chrípky A/H1, A/H3, A/H1N1 pdm 09, A/H3N2v, B (molekulárno biologické metódy); detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusov parachrípky 1,3, respiračno-syncytiálneho vírusu a adenovírusu (molekulárno-biologické metódy). Detekcia antigénov vírusu chrípky typu A, B, respiračno-syncytiálneho vírusu a adenovírusu imunochromatografickým testom. Dôkaz protilátok metódami komplementfixačnej reakcie (KFR) a hemaglutinačno-inhibičného testu (HIT) proti vírusu chrípky typu A a B (KFR, HIT) adenovírusu (KFR); respiračnému syncytiálnemu vírusu (KFR); vírusu parainfluenzy sérotypov 1,2,3 (KFR); vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy (KFR); <i>Chlamydia psittaci</i> (KFR); <i>Coxiella burnetii</i> (KFR), <i>Mycoplasma pneumoniae</i> (KFR). Dôkaz protilátok IgA, IgM a IgG metódou ELISA proti adenovírusu, respiračnému syncytiálnemu vírusu, vírusu parainfluenzy sérotypov 1,2,3, vírusu chrípky typu A a typu B.
		NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	Sérolog. diagnostika protilátok (ELISA) IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy a proti hantavírusom (sérotyp Dobrava/Hantaan a Puumala).
		NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu	Dôkaz Anti-Morbilli virus IgM, IgG, Anti-Rubeola virus IgM, IgG, Avidita: Anti-Rubeola virus IgG, Anti-Parotitis virus IgM, IgG a Anti-Parvovirus B19 IgM, IgG – ELISA a dôkaz vírusovej NK osýpok, rubeoly, parotitídy - PCR; izolácia vírusu: osýpok, rubeoly a parotitídy na BK.
		NRC pre meningokoky	Druhá fenotypizačná identifikácia kultivačných izolátov <i>N. meningitidis</i> -biochemicky; určenie séroskupiny antisérami skľíčkovou aglutináciou; citlivosť <i>N. meningitidis</i> na ATB– E-test, identifikácia kmeňov genotypizačnými metódami včítame .sekvenačných (MLST –multilocus sequence typing, identifikácia proteínov vonkajšej membrány PorA –VR1,VR2,VR3, FetA) v laboratóriu molekulárnej diagnostiky.
		NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB	Identifikácia a verifikácia bakt. kmeňa; citlivosť na ATB-disková difúzna a mikrodilučná metóda podľa CLSI; mechanizmy rezistencie podľa CLSI a EUCAST; prehľady rezistencie na antibiotiká.

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre salmonelózy	Biochemická identifikácia <i>Salmonella</i> spp.; sérotypizácia <i>Salmonella</i> spp. metódou aglutinácie na sklíčku; stanovenie citlivosti na ATB diskovou difúznou metódou; verifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. pred fágovou typizáciou; adjustácia a zasielanie izolátov <i>Salmonella</i> spp. na fágovú typizáciu, selekcia a adjustácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. na analýzy vykonávané metódami génovej typizácie, tvorba zbierky kultúr <i>Salmonella</i> spp., absolvovanie-medzilaboratórnych medzinárodných porovnaní (externej kontroly kvality), vykonávania typizácie-neznámych izolátov <i>Salmonella</i> spp. pracovísk v medzinárodných sieťach pre surveillancie salmonelóz (WHO, GFN, FWD, ECDC), spolupráca v systéme rýchleho varovania(EWS) a UI pri riešení epidémií z potravín v rámci EÚ, vykonanie externej kontroly kvality typizácie <i>Salmonella</i> spp. v diagnostických laboratóriách klinickej mikrobiológie v SR.
	pre potreby NRC a špecializovaných laboratórií OLM ÚVZ SR	Laboratórium molekulárnej diagnostiky	Stanovenie možnej kontaminácie bunkových kultúr <i>Mycoplasma</i> spp. metódou PCR, identifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, odlišenie izolátov <i>Salmonella</i> spp. schopných metabolizovať D-tartarát metódou PCR, určenie vybraných flagelárných antigénov prvej a druhej fázy u izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, charakterizácia vybraných kmeňov <i>Salmonella</i> spp. metódou pulznej elektroforézy, identifikácia izolátov <i>Neisseria meningitidis</i> metódou PCR, určenie séroskupiny izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou PCR, charakterizácia vybraných izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou MLST (Multi Locus Sequence Typing), určenie typu PorA <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porA</i> , určenie typu PorB <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porB</i> , určenie typu FetA proteínu <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>fetA</i> , monitoring vybraných izolátov <i>Salmonella</i> spp. a <i>N. meningitidis</i> metódou RAPD PCR, detekcia vírusov rodu <i>Enterovirus</i> metódou nested PCR, doplnenie diagnostiky norovírusov a astrovírusov metódou PCR v prípade hraničných hodnôt serologického vyšetrenia, určenie vybraných sérotypov rotavírusov (G1, G2, G3, G4, G9, P8, P4, P6).
	SR	Laboratórium bunkových kultúr	Centrálna príprava štandardných bunkových línií pre potreby virologických laboratórií OLM a v rámci SR pre spolupracujúce virologické laboratóriá zriadené na báze RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach; priebežné dopĺňovanie a udržiavanie zbierky bunkových kultúr (<i>RD(A)</i> ; <i>L20B</i> ; <i>Hep-2c</i> ; <i>VERO</i> ; <i>VERO/hSLAM</i> ; <i>MDCK</i> ; <i>MDCK-SIAT1</i> ; <i>RK-13</i> ; <i>NCI-H292</i> ; <i>A 549</i>).
	Západoslovenský región	Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3	Dôkaz prítomnosti spór <i>B. anthracis</i> (kultivačne, RT-PCR); screening – DEFENDER antrax, ricín, botulotoxín, tularémia (imunochromatografia).

Tabuľka č. 1: Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM RÚVZ so sídlom v Košiciach v roku 2013

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	SR	NRC pre diftériu	<ul style="list-style-type: none"> - overovanie a potvrdzovanie kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - stanovovanie typu a toxicity u potvrdených kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - identifikácia koryneformných baktérií - stanovovanie hladiny difterického antitoxínu v ľudských sérach - odborná, metodická a expertízna činnosť - prehľady imunity populácie na diftériu
	SR	NRC pre črevné parazitózy	<ul style="list-style-type: none"> - dôkaz prítomnosti cýst prvokov a vajíčok helmintov - dôkaz antigénu a protilátok proti <i>E.histolytika</i> - kultivácia prvokov, ktoré netvorí cysty
	SR	NRC pre syfilis	<ul style="list-style-type: none"> - nešpecifická a špecifická diagnostika syfilisu - potvrdzujúce testy na potvrdenie diagnózy syfilisu - konfirmačné testy pri falošne pozitívnych alebo negatívnych skriningových vyšetreniach v teréne pre OLM - hodnotenie testov v súčinnosti s anamnézou pacienta a diagnostické závery (deti, dospelí a gravidné ženy) - konzultácie s odborníkmi v teréne o štádiách ochorenia, liečbe a algoritmoch vyšetrenia, odporúčanie ďalších postupov

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj	Oddelenie virológie a antiinfekčnej imunológie	<ul style="list-style-type: none"> - virologické kultivačné vyšetrenie odpadových vôd, stolíc a iných biologických materiálov na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov - sérologické vyšetrenie na prítomnosť protilátok proti vybraným enterálnym vírusom - laboratórna diagnostika chrípky: izolačné pokusy na bunkových kultúrach, rýchlotesty, laboratórna diagnostika metódou RT-PCR - diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení metódou latexovej aglutinácie - komplement - fixačná metóda na stanovenie protilátok proti respiračným a neurotrópnym vírusom - dôkaz protilátok proti VHC - confirmácia protilátok proti VHC metódou Western - Blott - dôkaz protilátok proti osýpkam triedy IgM a IgG

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj SR	Oddelenie laboratórnej diagnostiky epidemiologicky významných sexuálne prenosných chorôb - pracovisko HIV/AIDS - NRC pre syfilis	- dôkaz protilátok HIV/AIDS metódou ELISA - dokaz protilátok HIV/AIDS rýchlotestom - dôkaz antigénu HIV metódou ELISA pozri tabuľku č.1
	Košický a Prešovský kraj, mesto Košice	Oddelenie bakteriológie, bioterorizmu a molekulárnej biológie	- laboratórna diagnostika B. anthracis metódou polymerázovej reťazovej reakcie pre Košický a Prešovský kraj - bakteriologická diagnostika pre Stredisko pre cudzokrajné choroby, teda pre cudzích štátnych príslušníkov a občanov vracajúcich sa z cudziny - bakteriologická diagnostika respiračných a hnačkových ochorení pre potreby odboru epidemiológie RÚVZ so sídlom v Košiciach

Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2013

Tabuľka č. 1

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	SR	NRC pre toxoplazmózu	Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy - KFR, ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť - konzultácie
		NRC pre pertussis a parapertussis	Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - aglutinácia <i>B. pertussis</i> , aglutinácia <i>B. parapertussis</i> , ELISA <i>B. pertussis</i> IgG, IgA, - kultivácia a izolácia <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť - zavádzanie nových diagnostických postupov
		Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy	Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd anti-HBs, anti-HBc, total, anti-HBc IgM, anti-HBe - ELISA metódy HBsAg, konfirm. test HBsAg, HBeAg, anti-HDV, HDV Ag, anti-HCV, anti-HAV total, anti-HAV IgM, Western blot IgG HCV, Western blot IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť
		Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy	Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i> - konfirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe - metodická, konzultačná a odborná činnosť

Tabuľka č. 2
Personálne obsadenie OLM v SR v roku 2013

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie	0	0	0	
Lekári so špecializáciou	3	0	3	
Laborant s VŠ	1	0	4	
Laborant s VOV	1	2	0	
Lab. bez špecializácie	4	0	1	
Lab. so špecializáciou	12	11,25	8	
AHS	1	0	0	
Zdravot. prac. spolu	22	13,5	16	
VŠ – nelekári – špec.	0	8	1	
VŠ – nelekári – bez špec.	6/2 MD	1	1	
Iní zdr. zam. ÚSV– bez špec. chem. Lab.	4	2	0	
Iní zdr. zam. ÚSV– so špec chem. lab.	0	0	0	
Iní zdr. prac. spolu:	10/2	11	2	
Odb. zamestnanci ÚSV	1		0	
Pomocní zamestnanci	3	6	2	
Upratovačky	0	2	0	
Iní		0	0	
PRACOVNÍCI SPOLU	36/2MD	32,25	20	

Tabuľka č. 3**Akreditácia pracovísk OLM v SR a účasť na externej kontrole kvality skúšok v roku 2013**

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do	13.6. 2007/13.9. 2010 18.8.2010/18.8.2014	od 20.5.2011 do 20.5.2015	19.08.2013- 19.08.2018
Počet akreditovaných skúšok	28	69	9
Počet akreditovaných ukazovateľov	140	117	12
Počet absolvovaných medzilaboratórnych porovnávacích testov	20	14	17

Tabuľka č. 4

Prehľad druhov vyšetrení a inej laboratórnej činnosti, počtu vyšetrených vzoriek a analýz v laboratóriách OLM v SR v roku 2013

Druh vyšetrenia	Počet	2013		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek	20	7	10
	analýz	265	56	96
Bakteriológia	vzoriek	1848	7	559
	analýz	33033	56	3986
Viroológia	vzoriek	7807	772	2094
	analýz	47945	76628	75033
Antiinfekčná imunológia	vzoriek	-	1565	7481
	analýz	-	7347	147229
Parazitológia	vzoriek	-	1387	85
	analýz	-	7581	1725
MŽP	vzoriek	-	18 371	-
	analýz	-	121639	-
Mykológia	vzoriek	-	-	-
	analýz	-	-	-
BŽP	vzoriek	-	2915	-
	analýz	-	24985	-
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek	1578	1236	169
	analýz	5097	13804	1166
SPOLU	vzoriek	11253	26260	10398
	analýz	86340	252096	229235
Laboratórium bunkových kultúr	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶	6	4519	
		13 569		
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1690,5	1570,1	-
	Tekuté pôdy, l	561	2238,0	-
	Roztoky, l	657	1418,4	-
SPOLU		2908,5	5226,5	-

PODPORA ZDRAVIA

1 Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

1.1 Organizačná štruktúra

Na väčšine regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ v SR“) sú zriadené samostatné odbory podpory zdravia (ďalej len „OPZ“), podliehajúce pod priame vedenie regionálnych hygienikov, ktoré zastrešujú činnosť podpory zdravia v rámci zdravotnej výchovy, činnosti základnej poradne zdravia, ako aj činnosť nadstavbových poradní zdravia. Ich organizačné zaradenie a personálne vybavenie je v jednotlivých RÚVZ rozdielne.

Na niektorých RÚVZ v SR sú odbory podpory zdravia začlenené k ostatným odborom:

- na RÚVZ so sídlom v Galante sa zabezpečuje plnenie úloh Podpory zdravia na úseku Výchovy k zdraviu, zdravotníckej informatiky a štatistiky, a taktiež správy knižničného fondu,
- na RÚVZ so sídlom v Vranove nad Topľou oddelenie epidemiológie a podpory zdravia sú organizačne začlenené pod úsek odborných činností,
- na RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch je poverenou vedúcou OPZ pracovníčka oddelenia epidemiológie,
- na RÚVZ so sídlom v Komárne po zlúčení s Oddelením hygieny detí a mládeže pracuje od 1. septembra 2013 oddelenie podpory zdravia ako Referát podpory zdravia v rámci Oddelenia hygieny detí a mládeže a podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Senici je zlúčené oddelenie podpory zdravia s oddelením hygieny detí a mládeže a vznikol jeden organizačný útvar pod názvom Oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia.

Na niektorých RÚVZ odbory podpory zdravia majú vytvorené jednotlivé úseky, cez ktoré vykonávajú svoju činnosť v oblasti podpory zdravia:

- na RÚVZ so sídlom vo Zvolene je vytvorený Úsek podpory zdravia, ako súčasť oddelenia hygieny detí a mládeže,
- na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sa v rámci Oddelenia podpory zdravia realizuje aj činnosť v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky,
- na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Čadci, v Dolnom Kubíne, v Liptovskom Mikuláši, v Martine, a v Žiline sa Odbor podpory zdravia delí na Oddelenie výchovy ku zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Prievidzi je zriadené oddelenie preventívnej medicíny s referátom výchovy ku zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Lučenci, v Rimavskej Sobote, vo Veľkom Krtíši, v Žiari nad Hronom, v Michalovciach, v Rožňave, v Trebišove, v Leviciach, v Topoľčanoch, v Nitre, v Prešove, v Bardejove, v Humennom, v Poprade, v Starej Ľubovni, vo Svidníku, v Trenčíne, v Považskej Bystrici, v Trnave, v Dunajskej Strede, je oddelenie podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Košiciach sa Odbor podpory zdravia člení na Oddelenie epidemiológie chronických ochorení, Oddelenie výchovy k zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia. Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia zastrešuje a koordinuje činnosť všetkých poradní regionálneho úradu.

1.2 Personálne obsadenie odboru

Personálne obsadenie odborov podpory zdravia a poradenských centier ochrany a podpory zdravia RÚVZ v SR je podrobne uvedené v tabuľke č.1. Celkove v roku 2013 na OPZ RÚVZ v SR pracovalo 130 pracovníkov na úväzok 98,4. Lekárov pracovalo 32 na úväzok 21,5. Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa malo 3 pracovníkov na úväzok 3,0. Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa malo ukončených 46 pracovníkov a pracovalo na úväzok 35. S ukončeným vyšším odborným vzdelaním DAHE bolo 11 pracovníkov na úväzok 9 a AHE 10 pracovníkov na úväzok 7,4. Na odboroch podpory zdravia pracovalo 15 zdravotných sestier na pracovný úväzok 10,5. Iných zdravotníckych pracovníkov pracovalo na odbore podpory zdravia 10 na úväzok 9,0 a 3 iných nezdravotníckych pracovníci na úväzok 3,0.

Na činnosti Poradenského centra zdravia a nadstavbových poradní sa väčšinou podieľali nielen zamestnanci Odboru podpory zdravia, ale aj pracovníci z iných odborov RÚVZ v SR, alebo odborní pracovníci zamestnaní na dohodu. Pre kvalitné a komplexné plnenie pracovných úloh na oboch odborných úsekoch a realizáciu viacerých zdravotno-výchovných projektov toto personálne obsadenie nie je dostatočné.

Personálne obsadenie Odboru podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia podľa krajov za rok 2013

tab. č. 1

Kraj	BA		TT		TN		NR		ZA		BB		PO		KE		Spolu	
	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet Osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet Osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb
Lekár - vedúci odboru	1,0	1	0,5	1	1,0	3	2,0	2	2,4	4	3,7	5	2,0	2	3,5	4	16,1	22
Lekár – metodológ	1,0	1					0,9	2			1,5	4		1	2,0	2	5,4	10
Iný vysokoškolák I. Stupňa							2,0	2							1,0	1	3,0	3
Iný vysokoškolák II. Stupňa	3,0	3	3,7	5	1,0	2	2,6	3	5,00	5	4,7	7	4,0	10	11,0	11	35	46
DAHE			2,0	2	1,0	1	1,0	1			2,0	2	1,0	3	2,0	2	9	11
AHE			1,0	1			1,0	1			0,4	1	2,0	4	3,0	3	7,4	10
Zdravotná sestra			2,0	2	1,0	3	1,6	2	2,0	2	2,4	3	1,5	3			10,5	15
Iný zdravotnícky pracovník	1,0	1	2,0	2			1,0	1			2,0	2	3,0	4			9,0	10
Iný nezdravotnícky pracovník			1,0	1	1,0	1					1,0	1					3,0	3
S P O L U	6,0	6	12,2	14	5,0	10	12,1	14	9,4	11	17,7	25	13,5	27	22,5	23	98,4	130

2 Vzdelávanie pracovníkov

Pracovníci Odboru podpory zdravia v roku 2013 organizovali prednáškovú činnosť, absolvovali odborné podujatia, kurzy, školenia a vzdelávacie aktivity podľa problematiky, na ktorú sa jednotliví pracovníci špecializujú, zúčastňovali sa pracovných skupín, diskusných sústrezení, seminárov, celoštátnych konferencií na základe ponúk a možností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Celoslovenské odborné akcie boli zároveň spojené s prácou poradenských centier zdravia. Svoje odborné vedomosti si pracovníci OPZ zvyšovali účasťou na odborných prednáškach, seminároch organizovaných priamo RÚVZ v SR, ÚVZ SR, MZ SR, ako aj prostredníctvom externých vzdelávacích inštitúcií a samozrejme i aktívnym samostatným štúdiom. Na individuálne štúdium pracovníci OPZ využívali materiály uverejnené na internetových stránkach, odborné publikácie, časopisy a rôzne periodiká umiestnené v knižniciach RÚVZ na Slovensku a ÚVZ SR. Vzdelávali sa priebežne, v zmysle plánovaných aktivít a daných úloh. Pracovníci OPZ sa taktiež zúčastňovali školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. Pracovníci RÚVZ v SR sa celkovo zúčastnilo 932 školení a odborných seminárov.

3 Rozbor činnosti

3.1 Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

V prioritných celospoločenských intervenčných a zdravotno-výchovných aktivitách odbory podpory zdravia RÚVZ realizovali 16047 aktivít, ktoré podporovali starostlivosť o svoje zdravie a primárnu prevenciu v širokej verejnosti. Plnenie úloh smeruje najmä na oblasť prevencie srdcovo-cievnych ochorení, metabolického syndrómu, prevenciu fajčenia a iných drogových závislostí, prevenciu AIDS, ozdravenie výživy u detskej a dospeléj populácie a zvýšenie pohybovej aktivity. Aktivity boli realizované v zmysle plnenia úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov Národného programu podpory zdravia (zdravý životný štýl, starostlivosť o zdravie, zdravá výživa, zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami, prevencia úrazovosti, zdravá rodina, zníženie výskytu neinfekčných ochorení) a zabezpečované boli formou individuálnych a hromadných metód zdravotno-výchovného pôsobenia s využitím všetkých dostupných foriem a prostriedkov (prednášky, besedy, konzultácie, panely, nástenky, pravidelné prispievanie aktuálnych informácií a článkov v regionálnych novinách a na webovej stránke príslušného RÚVZ v SR) pre ciele skupiny obyvateľstva. Vo **zvyšovaní pohybovej aktivity** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 3430 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1689 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1 112 aktivít bolo venovaných poproduktívnej populácii, 587 deťom a 42 aktivít patrilo do kategórie iná cieľová skupina. Pri zvyšovaní vedomostí v **ozdravovaní výživových zvyklostí** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 4162 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1944 bolo venovaných produktívnemu veku, 1273 aktivít bolo venovaných pre deti a mládež, 898 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku a 47 aktivít bolo venované inej cieľovej kategórii. V **prevencii drogových závislostí** pracovníci odborov zdravia realizovali 1001 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 818 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 118 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 52 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 13 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. Pri zvyšovaní edukácie v **nefarmakologickom znižovaní krvného tlaku** pracovníci odboru podpory zdravia realizovali 3551 aktivít, z toho 1612 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 1434 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku, 301 aktivít bolo venovaných mladej populácii, 204 aktivít bolo venovaných inej cieľovej

populácii. V podpore zdravia v oblasti **podpory nefajčiara a abstinencie** pracovníci odboru podpory zdravia realizovali 2056 aktivít, z toho 1376 bolo venovaných mladej populácii, 565 bolo venovaných produktívnemu veku, 39 bolo venovaných inej cieľovej skupine obyvateľstva a 76 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. V oblasti **výchovy k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie pohlavných chorôb HIV, AIDS** pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 874 aktivít, z toho 765 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 103 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 6 aktivít inej cieľovej populácii. V oblasti **duševného zdravia** pracovníci odborov podpory zdravia uskutočnili 973 aktivít, z toho 77 aktivít bolo venovaných inej vekovej populácii, 282 bolo venovaných produktívnemu veku, 421 bolo venovaných detskej populácii, a 193 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku. Pracovníci odborov podpory zdravia uskutočňovali **aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch v oblasti podpory zdravia** spolu v počte 1547. Z toho 850 aktivít bolo venovaných inej vekovej kategórii, 509 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 118 aktivít sa venovalo deťom a mládeži a 70 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu obyvateľstvu. Za rok 2013 pracovníci odborov podpory zdravia vypracovali 678 správ a rozborov pre orgány štátnej správy za jednotlivé cieľové skupiny, z toho 258 správ bolo vypracovaných z aktivít pre produktívnu populáciu, 371 správ bolo vypracovaných z aktivít pre inú cieľovú populáciu, 36 správ bolo vypracovaných z aktivít pre deti a mládež a 13 správ bolo vypracovaných z aktivít pre poproduktívnu populáciu. Pracovníci odborov podpory zdravia realizovali počas roka 2013 rôzne **zdravotno-výchovné aktivity pre jasne zadefinovanú cieľovú skupinu obyvateľstva**. Týchto aktivít uskutočnili 4228 z toho 1132 aktivít sa venovalo cieľovej skupine deti a mládež, 756 aktivít bolo realizovaných pre produktívny vek obyvateľstva, 744 aktivít sa venovalo cieľovej skupine poproduktívny vek, 1596 aktivít sa zameralo na inú cieľovú skupinu obyvateľstva. Na jednotlivých intervenčných a zdravotno-výchovných aktivitách sa podieľali odbory podpory zdravia vo všetkých RÚVZ v SR a sú uvedené v tabuľke č. 2a.

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity Odborov podpory zdravia RÚVZ v SR

Tab.č.2a

Číslo riadku	Názov aktivity	Počet Aktivít	Cieľové skupiny				
			Deti a mládež	Produktívny vek	Poproduktívny vek	Iné	
1.	- zvýšenie pohybovej aktivity	3 430	587	1 689	1 112	42	
	- ozdravovanie výživy	4 162	1 273	1 944	898	47	
	- podpora nefajčiara a abstinencia	2 056	1 376	565	76	39	
	- prevencia drogových závislostí	1 001	818	118	13	52	
	- výchova k partnerstvu , rodičovstvu, manželstvu a prevencia pohlavných chorôb HIV, AIDS	874	765	103	0	6	
	- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne	3 551	301	1612	1434	204	
	- duševné zdravie	973	421	282	193	77	
S P O L U		16 047	5 541	6 313	3 726	467	
2.	Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov a osobitných zameraní na témy a termíny podľa kalendára SZO	2 961	1 429	1 026	278	228	
3.	Regionálne intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity	5 687	1 334	2 428	1 399	526	
4.	Školenia a odborné semináre	- pracovníkov OPZ	932	16	724	10	182
		- lektorov – laikov	63	21	29	8	5
5.	Práca a spolupráca na výskumných a prieskumných úlohách	309	67	142	31	69	
6.	Aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch	1 547	118	509	70	850	
7.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom	2 895	978	707	266	944	
8.	Správy , rozborov pre orgány štátnej správy	678	36	258	13	371	
9.	Iné aktivity podľa cieľových skupín	4 228	1132	756	744	1596	
S P O L U		19 300	5131	6 579	2819	4 771	

3.1.1 Zvýšenie pohybovej aktivity

Zdôrazňovanie rizika vyplývajúceho z nedostatku fyzickej aktivity bolo súčasťou všetkých zdravotno-výchovných a vzdelávacích aktivít zameraných na ozdravenie životného štýlu. V dôsledku zmien v zamestnanosti, pri používaní dopravných prostriedkov, neustálym sledovaním televízie, teda prevažne sedavým spôsobom života, je narastajúcim problémom v populácii fyzická inaktivita (nedostatok pohybu), ktorá vedie k mnohým zdravotným poruchám. Sú to napr.: kardiovaskulárne ochorenie, osteoporóza, obezita, chronické poruchy pohybového aparátu a iné. Jednou z hlavných náplní činnosti všetkých Odborov podpory zdravia a Poradenských centier zdravia v rámci SR je i odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy, propagovanie primeranej pohybovej aktivity, ovplyvňovanie obyvateľstva vedúce k zmenám stravovania a návykov. Dôležitosť pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení zdôrazňovali pracovníci odborov podpory zdravia pri mediálnych kampaniach, sprievodných podujatiach zameraných na pohyb. Propagovali, že aj minimálny objem a intenzita pohybovej aktivity môže byť efektívna a priaznivo ovplyvní zdravie jedinca, - aby si účastník súťaže vytváral návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu. Súčasťou pohybovej aktivity boli vytvorené aj výchovno-vzdelávacie stanovišťa, kde besedovali na témy „Zdravá výživa“, „Zdravá chrbtica - Správne držanie tela“, „Zdravý spôsob života“, „Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu“, „Pohyb ako zdravý životný štýl“, „Cukrovka typu II. – riziká a prevencia jej vzniku“. Prednášky a besedy boli spojené s premietaním videofilmov „Haló Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“ a „Cvičíme pre zdravie“. Pre žiakov 1. stupňa základných škôl boli besedy zamerané na zdravú výživu a prevenciu zubného kazu s využitím DVD „Prečo zvieratka bolia zúbky“.

Pracovníci OPZ vo zvyšovaní pohybovej aktivity v roku 2013 realizovali 3430 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1689 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1112 aktivít bolo venovaných poproduktívnej populácii, 587 deťom a 42 aktivít patrilo do kategórie iná cieľová skupina.

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeléj populácii, seniorom) sa využívala najmä edukácia, poradenstvo, výstupy cez médiá. U detí v predškolskom veku sa zážitkovou formou (cez rozprávky a rozhovory) zdôrazňoval význam pravidelnej pohybovej aktivity a dostatočnej konzumácie zeleniny a ovocia. Upozorňovalo sa na nebezpečenstvo prejedania sa a zvykania si na pasívny sedavý spôsob života. Na základných a stredných školách väčšinou prostredníctvom prednášok a besied boli žiakom prezentované negatívne vplyvy na zdravie, spôsobené zvýšeným príjmom kalórií pri nedostatku aktívneho telesného pohybu. Pri diskusiách bol kladený dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní zdravia s dôrazom na racionálnu výživu a dostatok pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej rekreačnej pohybovej aktivity. U dospeléj populácie (verejnosť alebo vybrané cieľové skupiny) prevládali aktivity poradensko-edukačného charakteru s dôrazom na význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii srdcovo-cievnych a metabolických ochorení. aktivity boli zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity, ozdravenie výživy, zdravú rodinu a znevýhodnené skupiny. Potrebu a význam pohybovej aktivity spropagovali distribúciou zdravotno-výchovného materiálu „Aktívne starnutie“ a „Aktívne starnutie pohybovou aktivitou“. Zároveň Odbory podpory zdravia na jednotlivých RÚVZ v SR si uvedomujú potrebu a význam pohybovej aktivity, z tohto dôvodu niektoré vytvorili samostatné priestory na pravidelné cvičenie, poskytli vlastnú telocvičňu, prípadne zabezpečili nie len prenájom na cvičenie ale i odborné cvičiteľky, ktoré cvičia s vybranými skupinami obyvateľstva. Pri RÚVZ v SR sú zriadené nadstavbové poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity. V nich pracovníci systematicky pracujú s klientmi, ktorí pravidelne navštevujú skupinové cvičenia a absolvujú individuálne poradenstvo na základe jednotlivých vyšetrení a testov. RÚVZ v SR informovali rôzne vekové a sociálne skupiny populácie o akútnej potrebe pohybovej aktivity, oslovili viacero inštitúcií, firiem, základné a stredné školy, materské centrá, komunitné centrá i kluby dôchodcov. V rámci spolupráce realizovali prednášky, besedy o správnej výžive,

negatívnych vplyvov na zdravie, spôsobené zvýšeným príjmom kalórií pri nedostatku aktívneho pohybu. V rámci diskusie sa kládol dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní životného štýlu s dostatkom pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej pohybovej aktivity, poskytoval sa zdravotne - výchovný materiál, letáky, plagáty, základným stredným školám zapožičiavali videokazety s tematikou zdravej životosprávy a pohybu, na verejných priestranstvách pre laikov zhotovovali panely, publikovali články v regionálnej tlači, vkladali informácie na webové stránky, poskytovali poradenstvo na telefonických linkách. Ďalej sa téme pohybová aktivita venovali aj v rámci regionálnych projektov napr.: „*Mladí ľudia a život*“, „*Testovanie telesnej zdatnosti a vybraných ukazovateľov zdravia u športujúcej a nešportujúcej mládeže stredných škôl*“, „*PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa*“, „*Go Fit*“, „*Čo sa hýbe to je živé*“, „*Vykopme drogy zo sveta von*“, „*Onkokardioturistika*“, „*Senior telocvik*“, „*Zdravé mesto*“, „*Zdravá škola*“, „*Zdravá škôlka*“, „*Zdravé pracovisko*“, „*Mil'a pre mamu*“, „*Pohybom ku zdraviu*“, „*GYM-FIT*“, „*FIT deň*“, „*Beh obcou*“, „*Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia*“, „*Beh sliacšským chotárom*“, „*Zvolenská korida*“, „*Behom oslobodenia*“, „*Nemčiansky kros*“, „*Športové hry seniorov*“, „*Kampane schody ako výzva*“, „*Žiacka futbalová liga*“, „*Beh terénom*“, „*Na bicykli bezpečne*“, „*Jablonická desiatka*“

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu, ktorý každoročne pripadá na 10. máj sa v roku 2013 zapojili RÚVZ v SR do propagácie „Svetové dňa Pohybom ku zdraviu“ formou zdravotno-výchovných aktivít realizovaných v jednotlivých regiónoch napr. „*Športového dňa o pohár primátora pre seniorov*“. Pri príležitosti Svetového dňa výživy prebiehala kampaň „*Odstráň obezitu*“. V rámci Svetového dňa zdravia sa konal „*Týždeň otvorených dverí*“, kde mali možnosť obyvatelia z okresu využiť služby poradne zdravia. Športový deň sa konal aj pri príležitosti „*Medzinárodného dňa osôb so zdravotným postihnutím*“. Záujemcom merali i kapacitu pľúc spirometrom. Taktiež na Svetový deň zdravia bola v roku 2013 otvorená „*Kyslíková dráha*“ - je to turistický chodník, na ktorom si mohli účastníci zacvičiť na pripravených náradiach. Záujemcom bol meraný sekundový úsilný výdech spirometrom a krvný tlak. V rámci „*Medzinárodného dňa duševného zdravia*“ pracovníci odboru podpory zdravia pripravili prednášku na tému „*Psychohygienu*“ k prevencii fyzickej inaktivity. V roku 2013 prebiehala celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie „*Vyzvi srdce k pohybu*“. Informačný materiál o kampani distribuovali na zdravotné strediská, do lekární, do škôl, do športového klubu.

3.1.2 Ozdravenie výživy

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých výchovných a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Správna výživa je základným predpokladom zdravého vývoja človeka, zároveň i hlavnou prevenciou a súčasťou liečby závažných ochorení, ktoré postihujú veľké skupiny obyvateľstva. Vznik a rozvoj ochorení (kardiovaskulárne, onkologické ochorenia, diabetes mellitus, osteoporóza, nedostatok železa - anémia a iné) sa dajú účinne ovplyvniť správnou úpravou životosprávy, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je i výživa. Spolu s pohybovou aktivitou je výživa rozhodujúcim činiteľom ovplyvňujúcim chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia. Preto hlavným cieľom RÚVZ v SR je upozorniť verejnosť na riziká nesprávneho životného štýlu, zvýšiť zdravotné uvedomenie a to predovšetkým v oblasti prevencie kardio-vaskulárnych ochorení.

V rámci personálnych a technických možností sa pracovníci OPZ jednotlivých RÚVZ v SR zapájali do viacerých programov, projektov a špecializovaných činností vyhlásených ÚVZ SR. Mnohé aktivity spájali s každoročne WHO vyhlásenými dňami venovanými zdraviu napr.: „*Svetový deň zdravia*“, „*Svetový deň výživy*“, „*Svetový deň obezity*“, alebo boli súčasťou realizáciu projektov napr.: „*Zdravý životný štýl*“, „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva*“, „*PoZdraVy*“, „*Go Fit*“, „*Ovocie a zelenina do škôl*“, „*Vitamínko a Vitálka*“, „*Mladí ľudia a život*“, „*Pyramída zdravej výživy*“, „*Zdravý životný štýl a projekt Európskej komisie*“, „*Viac chuť*“. Tohto roku pokračovali v kurze zdravej výživy

a varenia pre deti „*Varíme zdravo, chutne a lacno*“. Na ozdravenie výživy bolo zameraných viacero zdravotno-výchovných aktivít. Išlo najmä o prednášky, besedy, súťaže spojené s ochutnávkou ovocia, zeleniny, mlieka, mliečnych výrobkov a premietanie video filmov a DVD - „Najlepšia správa je dobrá životospráva“. Ďalej boli uskutočnené inštruktáže, prednášky, prebehlo odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zdravotno-výchovným materiálom, zapožičanie DVD nosičov („*Lakomý sysel*“, „*O maškrtnej veveričke*“, „*Čo sa stalo medvedíkovi*“, „*Prečo vlk šušlal*“, „*Ako líštička stratila krásu*“), a modelu zubov a zubnej kefky. Odprezentovaná téma bola doplnená fotoprezentáciou príbehov obéznych, anorektických ľudí a tiež o premietanie DVD filmu „*Sami*“.

V problematike ozdravenia výživy a zlepšenia zdravotného stavu obyvateľov odbory podpory zdravia zamerali svoje edukačné aktivity na všetky vekové skupiny populácie. V slovenskej republike existuje 29 špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy, ktoré sú zriadené pri jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia klientom, u ktorých sa zistí nadmerná hmotnosť, vyšší obvod pásu alebo vyššie koncentrácie cholesterolu, či glukózy, najčastejšie odporúčajú ozdravenie výživy. V nadstavbových poradniach zdravej výživy sú klienti v rámci základného odborného vyšetrenia vzdelávaní v problematike výživy, informovaní o moderných výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy. Opakované návštevy klientov v poradni zdravia sú ukazovateľom toho, že ľudia majú neustály záujem sledovať svoj zdravotný stav, prijímať odborné rady, dodržiavať ich a zároveň tieto návštevy sú i signálom dobre odvedenej práce pracovníkov poradní zdravia. Pracovníci OPZ v rámci špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy v roku 2013 realizovali 4162 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1944 bolo venovaných produktívnemu veku, 1273 aktivít bolo venovaných pre deti a mládež, 898 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku a 47 aktivít bolo venované inej cieľovej kategórii.

Pracovníci Odboru podpory zdravia sa aktívne zapájali do plnenia prioritných programov a projektov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky t.j. Národného programu podpory zdravia, projektov: „CINDI“, „MOST“, Národného programu prevencie obezity, Zdravé pracoviská, Zdravé mestá, Zdravé školy, Výživový stav populácie SR, Národný program ochrany a podpory zdravia starších ľudí. Pri konkrétnych aktivitách, realizovaných formou besied, prednášok, ochutnávok, výjazdov poradní zdravia do obcí, miest, škôl a závodov, pracovníci odboru podpory zdravia často spolupracovali s mnohými inštitúciami, organizáciami, mestskými a obecnými úradmi, zdravotnými poisťovňami, firmami, závodmi, občianskymi združeniami, základnými, strednými, či vysokými školami.

Odbory každoročne participujú na projekte „**Monitoringu spotreby prídavných látok v potravinách**“, „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie v SR“ a „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín detskej populácie v SR“ meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou, zberom anamnestických dát a poradenstvom u klientov vybraných podľa špeciálnych kritérií. V spolupráci s odborom hygieny výživy sa podieľali odbory podpory zdravia na prieskume „Výživový stav obyvateľstva“ získaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. Boli realizované besedy na témy: „*Ohrozuje nás obezita*“, „*Poznaj svoj tlak krvi*“, „*Prevencia onkologických a iných civilizačných ochorení*“, „*Vplyv menopauzy a andropauzy na zmeny v organizme a zdravotné riziká starších ľudí*“, „*Stravovanie vo vyššom veku*“, „*Ako sa zdravo stravovať*“ a poskytli poradenstvo o zdravej výžive klientom: „*Ústne zdravie a tabak*“, „*Benefity zdravého životného štýlu*“, „*Podpora zdravia a zdravý životný štýl*“, „*Globezita*“, „*Zdravý životný štýl ako prevencia KVS ochorení*“, „*Životným štýlom proti nadváhe a obezite*“, „*Zdravý životný štýl*“, „*Výživa u seniorov- zásady racionálnej výživy u seniorov*“. Ďalej sa v roku 2013 realizovali zdravotno-výchovné intervencie - besedy, zamerané na edukáciu detí a mládeže v témach: pyramída zdravej výživy, význam ovocia a zeleniny pre organizmus, o zdraví prospešných

zložkách v ovocí a zelenine, o správnej frekvencii konzumácie ovocia a zeleniny, o zdravotných rizikách z nedostatočnej konzumácie ovocia a zeleniny, o problematike nadváhy a obezity (príčiny a prevencia). Podrobné informácie a informačno-edukačné materiály boli uverejnené na internetových stránkach RÚVZ v SR a škôl. V rámci „Európskeho dňa ústneho zdravia“ pripravil odbor podpory zdravia „Deň otvorených dverí“ a hravou formou motivovali deti k pravidelnej a správnej ústnej hygiene

V roku 2013 pracovníci odboru podpory zdravia spolupracovali pri realizácii ďalšej fázy programu „*Ovocie a zelenina do škôl*“ prostredníctvom edukácie a aktivít zameraných na zvýšenie príjmu ovocia a zeleniny.

3.1.3 Zdravá rodina

Odbory podpory zdravia pôsobenie na rodinu zabezpečovali najmä aktivitami, smerujúcimi k informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života, a to primerane vzdelanostnej úrovni a veku oslovenej skupiny populácie.

Pôsobenie na rodinu sa realizovalo aj prostredníctvom plnenia celoslovenského projektu „*Materské centrá*“, kedy formou prednášok, ponukou služieb, videoprojekciou, prezentáciou zdravého životného štýlu sa poradne zdravia snažili pôsobiť cez mamičky aj na ich rodiny, aby matky prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Súčasťou spolupráce zostáva distribúcia zdravotníckych materiálov a informačných letákov.

Intervencie sa dotýkali aj prevencie detskej úrazovosti, predchádzaniu zdravotným problémom súvisiacim s letnými horúčavami a pod.

V rámci aktivít určených pre školskú mládež v roku 2013 boli realizované aj tradičné skupinové intervenčné metódy - prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy k témam prevencia drogových závislostí, prevencia fajčenia, zdravý životný štýl a zdravá výživa, hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS – projekt „*Hrou proti AIDS*“, stomatohygiena. Aktivity boli realizované aj v spojitosti s výročnými svetovými dňami vyhlásenými Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Aj v roku 2013 boli realizované sprievodné edukačné aktivity v súvislosti s programom „*Školské ovocie*“. Edukačné aktivity sa uskutočňovali formou interaktívnych besied, prednášok workshopov, power pointových prezentácií, kvízov a pod. na lokálnych a regionálnych úrovniach na aktuálne témy: „*Racionálna výživa*“ (s dôrazom na konzumáciu ovocia a zeleniny), resp. v kontexte so „*Zdravým spôsobom života*“, „*Zdravý životný štýl*“, „*Význam zdravej výživy pre zdravie*“, „*Zdravá výživa a význam ovocia a zeleniny*“, „*Prevencia obezity*“, „*Poruchy príjmu potravy*“ a pod. Edukovaní boli aj pedagogickí pracovníci a zároveň boli pracovníkmi regionálnych úradov verejného zdravotníctva metodicky usmerňovaní pri zabezpečovaní Dní zdravia na školách, ktoré boli zamerané na rozšírenie informácií o ovocí a zelenine a význame ich konzumácie. Dôležitým prvkom celého projektu bola aj úzka spolupráca s rodičmi detí, ktorí boli oboznámení so zmyslom projektu „*Školské ovocie*“ počas rodičovských združení. V súvislosti s daným programom boli uskutočňované pracovníkmi odborov podpory zdravia rôzne podporné edukačné aktivity určené pre deti a žiakov MŠ, ZŠ, taktiež rodičov na lokálnych i regionálnych úrovniach.

V oblasti výchovy k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie pohlavných chorôb HIV, AIDS pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 874 aktivít, z toho 765 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 103 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 6 aktivít inej cieľovej populácii. V prevencii drogových závislostí pracovníci odborov zdravia realizovali 1001 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 818 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 118 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 52 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 13 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. V oblasti podpory nefajčiara a abstinencie pracovníci odboru podpory zdravia 2056 aktivít, z toho 1376 bolo venovaných

mladej populácii, 565 bolo venovaných produktívnemu veku, 39 bolo venovaných inej cieľovej skupine obyvateľstva a 76 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku.

Okrem realizovania rôznych besied, prednášok, poradenstva v oblasti prevencie drogových závislostí, alkoholu, tabaku, ako i odbornej pomoci pri odvykaní od fajčenia, či už poskytovanej individuálnou formou priamo v poradni, alebo tiež formou telefonického poradenstva, distribúciou informačných letákov i do čakární praktických lekárov. Pracovníci RÚVZ v SR uskutočňovali výjazdy do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátko poradenstva o zdravotnom životnom štýle. Skupinové aktivity OPZ tematicky pokrývajú obvykle viac aspektov zdravého životného štýlu a bývajú venované prevažne starostlivosti o zdravie všetkých členov rodín, vrátane detí a seniorov, medzigeneračnej spolupráci v podpore zdravia, prevencii chorôb, tréningom schopností a zručností pri poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a pri ošetrovaní chorých, ale aj reprodukčnému zdraviu, prevencii sexuálne prenosných chorôb a výchove k zodpovednému rodičovstvu. Podobne sa zdravie celej rodiny dotýkajú aktivity smerované k rómskym komunitám.

3.1.4 Znevýhodnené skupiny

Vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike so sídlom v Banskej Bystrici, Bardejove, Humennom, Košiciach, Michalovciach, Poprade, Prešove, Rožňave, Rimavskej Sobote, Spišskej Novej Vsi, Starej Lubovni, Vranove nad Topľou, ktoré majú vo svojej spádovej oblasti segregované a separované rómske osídlenia a lokality realizujú Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2007 – 2015 (ďalej len program), ktorého gestorom je Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. V rámci uvedeného programu pracovalo v teréne - v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach 30 komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy, ktorí zabezpečovali komunikáciu medzi obyvateľmi týchto lokalít a lekármi, zdravotnými sestrami, verejnými zdravotníkmi a šírili elementárnu osvetu a informovanosť v komunite. V roku 2013 sa uvedený program nerealizoval. Dôvodom bolo prijímanie úsporných opatrení zo strany vlády SR najmä vo vzťahu k finančným zdrojom, čo sa premietlo aj do rozpočtovej kapitoly Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorá nedisponovala potrebnými finančnými prostriedkami na zabezpečenie realizácie programu.

I napriek tomu, že sa program nerealizoval regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, ktoré majú vo svojej spádovej oblasti segregované a separované rómske komunity realizovali zdravotno-výchovné aktivity zamerané aj na túto cieľovú skupinu v rôznych vekových kategóriách. Išlo o RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Lučenci, Rimavskej Sobote, Žiari nad Hronom, Košiciach, Poprade, Trenčíne, Trnave, Žiline, Spišskej Novej Vsi, Prešove, Bardejove, Starej Lubovni, Veľkom Krtíši. Pre rómsku komunitu boli zabezpečené prednášky doplnené besedami na špeciálnych školách, kde je vyššia koncentrácia detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a detí z rómskej komunity. Prednášky a besedy boli zamerané na témy súvisiace so zdravím: zdravá výživa a pohybová aktivita, starostlivosť o ľudské telo, dentálna hygiena, dospievanie a zmeny v telesnej a duševnej oblasti, možnosti prevencie obezity a chronických chorôb, prvá pomoc a prevencia úrazov, zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, plánované rodičovstvo, rozpoznanie parazitárnych nákaz a boj proti parazitom, sexuálne prenosné ochorenia vrátane infekcie HIV/AIDS a ich prevencia, nebezpečenstvo predčasného rodičovstva, nevhodnosť násilného a kriminálneho správania, škodlivosť fajčenia, alkoholu, drog, prchavých látok, prevencia závislostí a vhodné alternatívy využitia voľného času, správny režim dňa v záujme zdravého vývoja a využitia svojich schopností v škole aj na ošoh celej komunity a spoločnosti.

Čiastková realizácia podpory zdravia znevýhodnených skupín sa vykonávala aj individuálnym poradenstvom prostredníctvom intervencie v poradenskom centre ochrany

a podpory zdravia v rámci jednotlivých RÚVZ a zdravotno-výchovným pôsobením v rámci terénnej práce zameranej na znevýhodnené komunity. Príkladom je aktivita RÚVZ so sídlom v Bardejove, ktorý vykonal pre znevýhodnenú komunitu v obci Gerlachov 3 výjazdy so zameraním na pohybovú aktivitu pre ženy: cvičenie a nácviky tanca zumba. Záujemcom zmerali tlak krvi, váhu a obsah tuku v tele a poskytli individuálne poradenstvo. V osade pri Snakove mamičkám vysvetlili potrebu zdravého stravovania v detskom veku, zdravotné riziká pri zlom stravovaní a uvarili spoločne s nimi niekoľko zdravých jedál pre deti. Regionálny úrad so sídlom v Martine zrealizoval v rámci Európskeho dňa ústneho zdravia zdravotno-výchovnú intervenciu „*Dentálna hygiena detí*“ v rómskej osade Bambusky. Cieľovou skupinou boli deti v predškolskom a mladšom školskom veku. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici úzko spolupracuje s komunitným centrom v Telgárte. Popri konzultáciách týkajúcich sa zdravia a hygieny robia pre obyvateľov telgártskych rómskych osád zbierku šatstva, obuvi, bytového textilu a hračiek. V roku 2013 zorganizovali 2 takéto burzy. Pri distribúcii zozbieraného textilu a predmetov medzi obyvateľov rómskej osady pomáhala bývalá komunitná pracovníčka zdravotnej výchovy, ktorá participovala na realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach nadviazal spoluprácu s Detským domovom v Štose a s Detským domovom v Košickej Novej Vsi v oblasti realizácie zdravotno-edukačných aktivít pre deti a mládež ako aj zamestnancov uvedených zariadení.

Od októbra 2013 realizuje Platforma na podporu zdravia znevýhodnených komunit v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Ministerstvom financií SR a Ministerstvom vnútra SR projekt Zdravé komunity, v rámci ktorého pracuje v 108 lokalitách v segregovaných a separovaných rómskych komunitách 120 komunitných pracovníkov osvetly zdravia. V regióne Poprad pôsobí 30 vyššie uvedených pracovníkov, s ktorými RÚVZ so sídlom v Poprade nadviazal kontakt a zároveň bola dohodnutá forma spolupráce pre ďalšie obdobie v oblasti zlepšovania zdravotno-hygienických podmienok v rómskej komunite.

V roku 2013 sa na Obvodnom úrade v Banskej Bystrici konalo regionálne pracovné stretnutie, ktoré organizovalo Ministerstvo vnútra SR – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike. Hlavnou diskusnou témou stretnutia boli „*Práva osôb žijúcich na hranici chudoby*“. Uvedeného stretnutia sa zúčastnili aj zástupcovia regionálnych úradov verejného zdravotníctva zo sídlom v Banskej Bystrici a Rimavskej Sobote. Regionálny úrad so sídlom v Rimavskej Sobote bol zaradený do výskumného projektu agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) o dostupných zdrojoch dát, ktoré sa týkajú oblasti integrácie Rómov v členských štátoch Európskej únie. V súvislosti s participáciou na tomto výskumnom projekte bol vyplnený online dotazník.

3.1.5 Prevencia drogových závislostí (tabak, alkohol, drogy)

Zdôrazňovanie rizika vyplývajúceho z konzumácie alkoholu, tabakových výrobkov a nelegálnych drog bolo súčasťou všetkých zdravotno-výchovných a vzdelávacích aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a zníženie škôd spôsobených užívaním alkoholu, tabaku a drog. V prevencii drogových závislostí pracovníci odborov zdravia realizovali 1 001 zdravotno-výchovných aktivít (prednášok, besied, interaktívnych prednášok), z toho 818 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 118 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 52 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 13 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku.

V rámci personálnych a technických možností sa pracovníci OPZ jednotlivých RÚVZ v SR zapájali do viacerých programov, projektov, prednášok a špecializovaných činností vyhlásených ÚVZ SR. Ide o zdravotno-výchovnú kampaň „*Deň zodpovednosti*“, „*EX fajčiari sú nezastaviteľní*“ a „*Kým stúpa dym*“. Ďalej celoslovenskú súťaž „*Najlepšia protidrogová nástenka*“, odbornej konferencie „*10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku*“

na Slovensku“, odbornej konferencie *NAPPA na roky 2013 – 2020: implementácia v praxi*, projekt „*Tvoja správna voľba*“ a „*GYTS*“. Pracovníci OPZ realizovali aj regionálne programy, prednášky, besedy a to napríklad: „*POZDRAVY*“, *Mladí ľudia a život*“, *Fajčenie a ústne zdravie*“ a množstvo prednášok určených najmä mladej generácii s protidrogovou témou.

3.1.6 Aktivity zamerané na problematiku seniorov

Pracovníci všetkých OPZ realizovali rôzne edukačné aktivity zamerané na zvýšenie kvality života, zdravotného uvedomenia a na vzbudenie záujmu seniorov o svoje zdravie a to hlavne počas dní vyhlásených a podporovaných Svetovou zdravotníckou organizáciou, napr. počas Týždňa mozgu, Medzinárodného dňa starších, Svetového dňa Alzheimerovej choroby. Seminára, besedy, vzdelávacie akcie, tréningy pamäti boli organizované v domovoch dôchodcov, kluboch seniorov, knižniciach, akadémiách tretieho veku. Ich obsahom bola životospráva, zdravotné problémy v staršom veku, psychologické aspekty starnutia a sociálne zabezpečenie v spoločnosti.

Témami prednášok pre seniorov boli napr.: *Mozog a jeho funkcie*, *Zdravé starnutie – prevencia demencie*, *Mozgová činnosť a ochorenia mozgu*, *Význam tréningu pamäti*, *Prevencia osteoporózy*, *Diabetes mellitus a jeho prevencia*, *Ateroskleróza a rizikové faktory spôsobu života*, *Alzheimerova choroba*, *Náhla cievna mozgová príhoda*, *Hypertenzia*, *Ischemická choroba srdca*, *Prevencia chrípky*, *Rizikové faktory srdcovocievnych chorôb*, *Inkontinencia*, *Zdravá staroba*, *Aktívne starnutie pohybovou aktivitou* a mnohé iné. Pracovníci pristupovali ku klientom aj individuálne, porozprávali sa s nimi o ich zdravotnom stave, odpovedali na ich konkrétne otázky, poskytli poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl. Pri niektorých edukačných aktivitách pracovníci OPZ seniorom vyšetřili hladinu cholesterolu, odmerali krvný tlak. V rámci Medzinárodného dňa starších bolo vyšetřených 1048 seniorov (785 žien ,263 mužov).

3.2 Verejné kampane a zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

Aktivity iniciované a organizované v rámci kalendára významných dní majú hlavný cieľ - informovať verejnosť (laickú aj odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Realizácia aktivít odborov podpory zdravia spočívala najmä vo využívaní rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Poradne zdravia sa pri príležitosti významných dní aktívne zapájajú do preventívno-edukačných činností, pričom spolupracujú s rôznymi zdravotníckymi, farmaceutickými a osvetovými inštitúciami, napr. s SČK, zdravotnými poisťovňami, lekárňami, materskými, základnými a strednými školami, obecnými úradmi, akadémiami vzdelávania atď.

Pri príležitosti významných dní a dní vyhlásených WHO regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike realizovali 2961 výchovno-edukačných aktivít počas uvedených dní. V tabuľke č. 2c sú uvedené počty RÚVZ v SR, ktoré realizovali aktivity. Niektoré RÚVZ v SR realizovali aj v iných významných dňoch, ktoré nie sú uvedené v tabuľke.

Aktivity OPZ boli v roku 2013 orientované hlavne na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, prevenciu obezity a prevenciu fajčenia. Aktivity tiež poukazovali na zdravotné riziká potravín, podporu vlastného zdravia, zmeny v životnom štýle, na oblasť problematiky AIDS a prevencii infekčných ochorení, na oblasť boja proti drogám, na propagáciu zdravej výživy a na zvýšenie pohybovej aktivity. Zároveň sa vytvorila snaha aby aktivity boli cielene venované detskej populácii, mládeži a obyvateľom v produktívnom veku, s konkrétnym zameraním na témy aktuálnych významných dní venovaných zdraviu a vyhlásených WHO (Svetovou zdravotníckou organizáciou). V rámci aktivít pri príležitosti významných dní pracovníci OPZ realizovali spolu 2961 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1429 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 1026 aktivít bolo venovaných obyvateľom v produktívnom veku, 278 aktivít bolo venovaných obyvateľom v poproduktívnom veku a 228 aktivít bolo venovaných inej cieľovej populácii.

Pracovníci odboru podpory zdravia robili nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ v SR, informačné tabule, uskutočňovali seminára, prednášky, písali informatívne články, ktoré uverejňovali na svojich webových stránkach, v regionálnej tlači, propagovali akcie mestským

rozhlasom, elektronickou poštou, v televízii, realizovali výjazdy do terénu, výstavy a konzumáciu pripravených zdravých pokrmov, distribuovali informačné letáky a zdravotno-výchovný materiál (samolepky, záložky) podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, klubov, propagovali akcie, poskytovali konzultácie i pre živnostníkov a právnické osoby.

Tab. č. 2c Počet zapojených RÚVZ v rámci významných dní a dní vyhlásených WHO

Významné dni a dni vyhlásené WHO	Počet zapojených RÚVZ
4. február - Svetový deň rakoviny	5
22. marec - Svetový deň vody	9
24. marec - Svetový deň tuberkulózy	3
15.-21. marca - Týždeň uvedomovania si mozgu	20
7. apríl - Svetový deň zdravia	36
16. apríl - Deň narcisov	2
23.-30. apríla -Európsky imunizačný týždeň	2
10. máj - Svetový deň pohybu	36
17. máj - Svetový deň hypertenzie	2
19. máj- Svetový deň hepatitídy	2
26. máj - Svetový deň mlieka	2
31. máj - Svetový deň bez tabaku	36
26.jún - Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami	36
8. september - Svetový deň prvej pomoci	2
12. september - Svetový deň ústneho zdravia	21
21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby	22
28. september - Svetový deň srdca a kampaň MOST	36
1. október - Medzinárodný deň starších	35
10. október - Svetový deň duševného zdravia	16
16. október - Svetový deň výživy	36
20. október - Svetový deň osteoporózy	2
Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	3
14. november - Svetový deň diabetu	10
18. november - Medzinárodný deň bez fajčenia	13
15. - 20. november - Európsky týždeň boja proti drogám	12
1. december - Svetový deň boja proti AIDS	21

3.3 Výskumná a prieskumná činnosť

V rámci výskumnej a prieskumnej činnosti jednotlivé RÚVZ v SR realizovali projekty na regionálnej úrovni, participovali na projektoch ÚVZ SR a projektoch s celoslovenskou pôsobnosťou. Podieľali sa na projektoch občianskych združení, s ktorými bola nadviazaná spolupráca, na celoslovenských projektoch i vlastnej prieskumnej činnosti formou dotazníkov, ankiet alebo retrospektívnych štúdií so zameraním na vedomosti, postoje a motivácie obyvateľstva k rôznym problémom ochrany zdravia, eventuálne na monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva.

Prieskum "*Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR*" bol realizovaný na základe plnenia úloh NPPZ a úlohy vyplývajúcej z Programov a projektov ÚVZ v SR na rok 2013 a ďalšie roky. Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch našej populácie. Prieskum realizovalo 35 RÚVZ v SR dotazníkovou metódou. Zber údajov prebiehal na celom území Slovenskej republiky počas dvoch mesiacov: máj a jún 2013.

Výskumnú vzorku tvorilo 3679 respondentov (1840 mužov a 1839 žien) vo veku od 15 do 95 rokov. Najpočetnejšiu vekovú skupinu tvorili respondenti vo veku 25 – 64 rokov (38,4 %), následne veková skupina menej ako 25 rokov (30,9 %) a veková skupina nad 65 rokov (30,7 %). Vo vekovej skupine od 15 do 24 rokov bolo 1137 respondentov (584 mužov a 563 žien), vo vekovej skupine od 25 do 65 rokov bolo 1413 respondentov (704 mužov a 709 žien). Tretiu skupinu tvorili respondenti nad 65 rokov. V tejto skupine bolo 1129 respondentov.

V rámci kampane „**Deň zodpovednosti**“ pracovníci OPZ všetkých 36 RÚVZ v SR realizovali dotazníkový prieskum. Dotazník vyplnilo 1843 respondentov (806 mužov a 1037 žien). Pracovníci OPZ v rámci kampane celkom vyšetrili 1729 záujemcom hladinu gama glutamyltransferázy (GGT) v krvi (a to 690 mužom a 1039 ženám) a 1 810 záujemcom odmerali tlak krvi (a to 730 mužom a 1080 ženám). Priemerný vek účastníkov kampane bol 45,9 rokov.

V roku 2013 sa prvýkrát realizoval prieskum „**Global School Personnel Survey**“ (GSPS), ktorý je satelitným k prieskumu Global Youth Tobacco Survey (GYTS). Je zameraný na zisťovanie fajčiarskych návykov a faktorov s ním spojených u pedagogických pracovníkov len na tých školách, ktoré boli zapojené do GYTS v roku 2011. Realizovanie oboch dotazníkových prieskumov na Slovensku zabezpečuje Úrad verejného zdravotníctva SR v spolupráci s vybranými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva spolu s Ústavom verejného zdravotníctva Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine.

Odbory podpory zdravia sa v spolupráci s odborními hygieny výživy podieľali na prieskume „**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR**“ Cieľom projektovej úlohy je formou monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u dospeléj populácie. Respondentom tohto prieskumu sa robia merania krvného tlaku a pulzu, antropometrické vyšetrenia a biochemická analýza vzoriek ich kapilárnej krvi získanej nalačno za štandardných podmienok. Reflotronom sa zisťuje glykémia a koncentrácia triglyceridov, celkového cholesterolu a HDLP. Poskytuje sa im poradenstvo, vysvetľujeme im, či výsledky vyšetrení predstavujú nejaké riziko, aké sú referenčné hodnoty jednotlivých testov, vzdelávame ich v tom, akým mechanizmom sa jednotlivé zistené rizikové faktory môžu podieľať na rozvoji ochorenia a informujeme ich o spôsoboch, ako cieľové hodnoty dosiahnuť ozdravením životného štýlu.

Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom Banskej Bystrici, ako gestor kampane „**Vyzvi srdce k pohybu**“, v roku 2013 spracoval a vyhodnotil dáta získané z celej SR z účastníckych listov súťaže „**Vyzvi srdce k pohybu**“. Zaregistrovali 860 prihlásených účastníkov a detských podporovateľov. Do excelu bolo vložených 775 účastníckych listov, z ktorých sa dáta spracovávali pomocou 112 vzorcov vytvorených pre automatické výpočty. Údaje o počte účastníkov a detských podporovateľov podľa veku, pohlavia, bydliska a splnených kritérií boli podkladom pre vytvorenie 2 zoznamov pre celoslovenské žrebovanie a 3 zoznamov pre regióny, obsahujúcich aj údaje z anamnézy a spracované údaje o fyzickej aktivite počas súťaže. Zhodnotené boli aj zmeny hmotnosti účastníkov podľa vstupného BMI a porovnané s výsledkami predošlých ročníkov. V roku 2013 sa urobilo 10 analýz, 6 tabuliek a 4 grafy, boli vytvorené 2 prezentácie pre konferenciu Dni preventívnej obezitológie a pre tlačovú konferenciu pri žrebovaní výhercov.

Pracovníci oddelenia sa zapojili v rámci plnenia hlavnej úlohy EHES – European health examination survey (zisťovanie zdravia Európanov) do prieskumu a meraní u vybraných respondentov na základe reprezentatívneho výberu v rámci celej SR, ktoré prebiehali počas mesiacov december 2012 – február 2013. V rámci národnej štúdie zdravia Európanov zrealizovali náhodným výberom skrining na reprezentatívnej vzorke vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných v počte 55 respondentov, ktorý pozostával z antropometrického a biochemického vyšetrenia základných ukazovateľov lipidového a glycidového metabolizmu ako aj merania krvného tlaku

a vyplňania dotazníkov so zameraním na životosprávu. Krvné vzorky boli získané odberom venóznej krvi a analyzované v biochemickom laboratóriu v Banskej Bystrici. Získané údaje od respondentov a krvné hodnoty boli založené do programu EPI INFO a odoslané gestorovi úlohy - RÚVZ Banská Bystrica, ktorý vyhodnocoval celú národnú štúdiu. V roku 2013 prezentovali pracovníci RÚVZ Banská Bystrica výsledky EHES štúdie v správe o plnení Národného programu prevencie srdca a ciev ako aj v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

Niektoré OPZ spolupracovali s HDM na plnení projektu **„Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotení expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“**, ktorého gestorom je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v spolupráci s ÚVZ SR. V roku 2013 sa realizovala už IV. etapa tohto projektu. Jeho cieľom je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam a pohybovému režimu.

Odbory podpory zdravia majú vlastné regionálne prieskumy, napr. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici robilo dva prieskumy v spolupráci so strednými školami: Dotazníkový prieskum nikotínovej závislosti u 119 študentov strednej zdravotníckej školy. Každoročné opakovanie prieskumu umožní hodnotiť ústup alebo rozvoj fajčiarskej závislosti u študentov v priebehu ich štúdia na strednej zdravotníckej škole a zefektívniť preventívne opatrenia na znižovanie tabakizmu u mladých zdravotníkov. Prieskum Legálne a nelegálne drogy zisťoval ich užívanie u študentov dvoch stredných priemyselných škôl.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách – plnilo oddelenie podpory zdravia v RÚVZ so sídlom v Leviciach úlohu s oddelením hygieny výživy. Monitoring bol zameraný na sledovanie spotreby prídavných látok E 129 – Allura červená, E 104 – Chinolínová žltá a dvoch aróm Mentofurán a Kumarín formou dotazníkovej metódy (2– dňový jedálny lístok, týždenný dotazník frekvencie spotreby potravín) u 20 respondentov. V rámci projektu sa vykonal monitoring spotreby a výskytu vybraných prídavných látok v potravinových výrobkoch v distribučnej sieti hypermarketov a vybraných predajní na území mesta Levice. Všetky informácie boli spracované do pripravených tabuliek a poskytnuté oddeleniu HV ku konečnému spracovaniu.

V rámci prieskumnej a výskumnej činnosti v roku 2013 pracovníci OPZ RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi vykonali pokračovanie dotazníkového prieskumu, ktorý prebehol v roku 2011 v súvislosti s plnením projektu „Health Behaviour in School Aged Children“ (HBSC). V prieskume bol použitý, so súhlasom gestora projektu, štandardizovaný dotazník vypracovaný medzinárodnou organizáciou. Za sledované obdobie roku 2013 vykonali nadstavbu prieskumu „HBSC“, v rámci ktorej monitorovali 209 žiakov 8. ročníkov základných škôl zo Spišskej Novej Vsi. Dotazník bol upravený a otázky boli smerované viac na oblasť nelátkových závislostí, duševného zdravia, stresu a jeho zvládania. Súčasťou dotazníka boli aj testy „Ako sa vidím“ a „Životná energia pre zvládanie úloh“, ktoré si žiaci vyhodnocovali sami. Výsledky boli s každou skupinkou živo diskutované. Spracovanie týchto dotazníkov boli čiastočne vykonané v roku 2013, úplná analýza bude dokončená v nasledujúcom roku. Výsledky regionálneho prieskumu v rámci štúdie HBSC boli využité v rámci intervenčných aktivít pre deti a mládež ako aj prezentované na rôznych odborných regionálnych, krajských a celoslovenských podujatiach.

3.4 Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Na regionálnej úrovni bola zdravotno-výchovná činnosť zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v priebehu roka 2013 realizovali projektové aktivity: „Deň zdravia“, „Zdravé mesto“, „Zdravé pracovisko“, „Zdravá škola“ v spolupráci s obecnými samosprávami, podnikmi, vedeniami škôl. Aktivity boli sprevádzané preventívnymi vyšetreniami hladín cholesterolu a glykémie v krvi, meraním krvného tlaku, výpočtom BMI a telesného tuku a odborným poradenstvom so zameraním na elimináciu rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení a diabetu prístrojom Reflotrón. U fajčiarov bolo realizované odborné poradenstvo v oblasti prevencie fajčenia ako rizikového faktora srdcovo-cievnych ochorení, hypertenzie a onkologických ochorení.

Odbory podpory zdravia RÚVZ v SR v rámci svojich činnosti realizovali a plnili rôzne programy, projekty a úlohy:

Lokálny projekt **„Zabezpečiť vzdelávanie vybraných skupín obyvateľov v SR v podpore zdravia“** - RÚVZ so sídlom v Trenčíne zabezpečuje vzdelávanie študentov verejného zdravotníctva Trnavskej univerzity v Trnave, Jeseniovej univerzity v Martine, študentov ošetrovateľstva Trenčianskej univerzity – Fakulty zdravotníctva. V spolupráci s FZ TnUAD v Trenčíne s odborom ošetrovateľstva sa pokračovalo v edukácii poslucháčov. Študentom boli prednesené prednášky, vykonané kompletne preventívne vyšetrenia. Zároveň im bol premietnutý dokumentárny film „Kým stúpa dym“, ktorý poukázal na riziká fajčenia u mladých ľudí.

„SENIOR 2013“ s predlžujúcim sa vekom života seniorov je potrebné organizovať rôzne podujatia s cieľom pomôcť seniorom aktívne prežiť roky života. Jedným z takýchto podujatí bol 2. ročník výstavy Senior, ktorý sa konal dňa 25. a 26.10.2013 v priestoroch EXPO CENTER Trenčín. Počas výstavy sa uskutočnil seminár na tému "Za zdravý životný štýl seniorov", ktorý pripravila Jednota dôchodcov Slovenska. V stánku RÚVZ Trenčín návštevníci výstavy mali možnosť dať si premerať tlak krvi, celkový cholesterol a tuk v tele. Zároveň im bolo poskytnuté odborné poradenstvo a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.

Meranie tlaku krvi, hladiny celkového cholesterolu a tuku využilo počas dvoch dní trvania výstavy spolu 147 návštevníkov, z toho 47 (31,8%) mužov a 100 (68,02%) žien. Najväčší podiel vyšetrených boli seniori muži i ženy vo vekovej skupine 65 rokov a viac.

„Dni zdravia EMERSON Nové Mesto nad Váhom“ - v dňoch 15. - 17. mája 2013 sa už 4.krát uskutočnil Týždeň zdravia pre pracovníkov EMERSON Nové Mesto n/V. Pracovníčky OPZ zabezpečili preventívne vyšetrenia pracovníkov v rámci kardiovaskulárneho rizika. Pracovníci vyplňali i dotazník o stravovacích zvyklostiach v rámci projektu: „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“. Počet vyšetrených: 27 pracovníkov.

„Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach“ - dňa 6. júla 2013 od 10.00 – 14.00 hod. sa uskutočnil „Deň zdravia“ v Trenčianskych Tepliciach. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne sa tejto aktivity zúčastnil po 5. krát. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia realizovali nasledovné preventívne vyšetrenia: vyšetrenie celkového cholesterolu z krvi, meranie krvného tlaku, pulzovej frekvencie, meranie množstva telesného tuku. Všetkým vyšetreným bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál. Z celkového počtu vyšetrených 56 osôb bolo 16 mužov a 40 žien. Vyhodnotenie tejto akcie RÚVZ Trenčín uverejnil na web stránke úradu.

„Vzdelávanie – „e-learning“ v primárnej zdravotníckej prevencii“ - zvyšovanie zdravotného uvedomenia cestou použitia nových informačných technológií, predovšetkým internetu

na rozšírenie vedomostí, na podporu, ochranu a rozvíjanie zdravia pre všetkých. Informácie o svetových dňoch venovaných problematike zdravia – uverejnené na internetovej stránke.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici realizoval projekt **"Dobehni si pre svoje zdravie"**. V rámci regiónu pracovníci OPZ zrealizovali III. ročník uvedeného projektu s finančnou podporou Rady vlády SR pre prevenciu kriminality v spolupráci s POS PB, s okresným riaditeľstvom PZ PB, s okresným riaditeľstvom HaZZ PB a so strediskom enviromentálnej výchovy Poniklec SZOPK PB. Súťaž bola realizovaná dňa 28.10.2013 na VIII. ZŠ Rozkvet PB. Určená bola žiakom 5. ročníkov všetkých ZŠ v PB.

„BECEP“ - Bezpečnosť cestnej premávky na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 - 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 - 2015 sa pracovníci RÚVZ Banská Bystrica podieľali na plnení v rámci aktivít. Edukačné materiály poskytnuté Ministerstvom dopravy - "DVD Becepáčik", "Dopravná výchova pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ", leták "Vidiš ma?", "Alkohol zabíja" a "BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom" boli poskytnuté 18-krát.

Projekt **„Perzeidy“** - bol realizovaný pre účastníkov medzinárodného tábora pozorovateľov oblohy "Perzeidy" vo Vrchteplej. Tábor sa zúčastnili profesionálni astronómovia i amatéri zo Slovenskej a Českej republiky. Okrem vyšetrovania účastníkov (v rámci TZS a projektov "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoringu prídavných látok"), bolo poskytnuté individuálne lekárske poradenstvo a edukačný materiál.

„Ešte dúšok leta“ – dňa 29. septembra 2013 RÚVZ Partizánske participoval na akcii organizovanej Regionálnym kultúrnym centrom Prievidza určenej pre žiakov základných škôl regiónu, ktorá sa konala na námestí v centre mesta Prievidza. Táto pozostávala z vypracovania dvoch typov kvízov pre žiakov 1. a 2. stupňa základnej školy s problematikou zdravia, anatómie a základného fungovania ľudského tela. Tiež boli poskytnuté zdravotno-výchovné materiály týkajúce sa zdravej výživy, pohybovej aktivity ako aj prevencii ochorení srdca. Zároveň bola zrealizovaná propagácia Svetového dňa srdca.

RÚVZ so sídlom v Komárne pravidelne realizuje vlastný projekt s názvom **„Zdravý životný štýl“**, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. Projekt pozostáva z 3 častí - v prvej časti sa realizuje ľahké telesné cvičenie, nasleduje prednáška o zdravom životnom štýle, v tretej časti je ochutnávka zdravých jedál (nátierky a zeleninový šalát). Projekt finančne podporuje Mesto Komárno. V roku 2013 realizovali 5 prednášok pre 60 záujemcov. V apríli 2013 spolu so ZŠ okresu Komárno realizovali 7. ročník súťaže výtvarných prác na tému „Zdravý životný štýl očami detí“. V rámci súťaže bolo vytvorených 456 výtvarných prác detí zo ZŠ. Autorom najlepších výtvarných prác boli zaslané vecné ceny. Výtvarné práce boli v mesiaci september umiestnené v Mestskej knižnici v Komárne.

Dňa 12. apríla 2013 sa uskutočnila v Mestskej galérii v Topoľčanoch tradičná aktivita pre obyvateľov mesta **„Deň narcisov“**. Aktivita sa uskutočnila v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočka Topoľčany. Pri tejto príležitosti sme vyšetřovali obyvateľov mesta, ktorým sme zmerali krvný tlak, telesný tuk a podávali cielené zdravotno-výchovné poradenstvo. Aktivitu využili na propagáciu celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

V rámci Národného programu podpory zdravia bol aktualizovaný **Intervenčný program podpory zdravia a primárnej prevencie chorôb** v okrese Dunajská Streda. Do screeningu bolo počas roka zaradených 312 osôb a od roku 1993 celkom 10418 osôb.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Galante realizoval regionálny projekt **„Prevenie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a používaniu alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty“**. Garantom projektu je Mestský úrad v Galante a vykonávateľom sú Mestská polícia Galanta, MsÚ Galanta - odd. sociálnych vecí, zdravotníctva a bytov, odd. školstva, kultúry a športu, zástupcovia ZŠ a SŠ v Galante, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, OR PZ SR v Galante a OPZ RÚVZ Galanta. Cieľom projektu, okrem predchádzania záškoláctva, je aj prevencia požívania alkoholu a tabakových výrobkov žiakmi a mladistvými na území mesta Galanty formou kontrolnej činnosti podľa rozpísaného harmonogramu a preventívnych vzdelávacích aktivít. OPZ sa podieľa na realizácii projektu formou prednáškovej zv. činnosti. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Deťom sa prihovarila mimická bábka Adamko a boli zapojené do interaktívnych hier, ktoré boli zamerané na poukázanie rôznych škodlivých látok na zdravie človeka. Akcie sa zúčastnilo 110 detí. OPZ sa podieľa na realizácii projektu formou prednáškovej činnosti. Tejto problematike bolo venovaných 6 prednášok pre mladú generáciu.

„Ochrana a podpora zdravia populácie so zameraním na prevenciu civilizovaných ochorení v okrese Galanta“ – cieľom projektu je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o aktívnej ochrane a podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvnením vedomostí, postojov a správania.

V spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica RÚVZ so sídlom v Senici zrealizoval projekt **„Na prázdniny bezpečne“**, ktorého sa zúčastnili žiaci prvých ročníkov ZŠ v Senica. Cieľom projektu bola podpora zdravia, prevencia úrazov počas prázdnin, informovanie účastníkov o rizikových situáciách a následkoch protispoločenského a kriminálneho správania, realizácia voľnočasových aktivít a zníženie kriminality detí a mládeže na území mesta Senica a priľahlých lokalitách. Zrealizované boli besedy zamerané na prevenciu zubného kazu a premietnuté zdravotno-výchovné rozprávky z DVD „Prečo zvieratka bolia zúbky“. Edukovaných bolo 170 detí.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica tiež uskutočnil projekt **„Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XVII“**. Tohtoročný odborný seminár bol zameraný na problematiku násillia. Projekt je zameraný na prevenciu drogových závislostí, určený pre koordinátorov prevencie drogových závislostí, pedagógov, študentov, kultúrnych a osvetových zamestnancov, pre odbornú a laickú verejnosť. Realizoval sa v októbri 2013 v priestoroch veľkej zasedačky Mestského úradu v Senici. Celkove 71 prítomných.

„Kto nás chráni?“ - projekt zameraný na prevenciu kriminality a protispoločenskej činnosti. Jedná sa o výtvarnú súťaž pre žiakov ZŠ a ZUŠ. Ide o výtvarné zobrazenie činnosti záchranných a obranných zložiek (hasiči, policajti, záchranári) očami detí. Do projektu sa aktívne zapojilo 158 detí a výstavu navštívilo 584 detí zo škôl v senickom okrese.

„Prečo som na svete rád?“ - v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici bola v rámci projektu „Prečo som na svete rád?“ uskutočnená tvorivá dielňa „Prevencia ochorení a fajčenie“. Dielne sa zúčastnilo 48 študentov Strednej odbornej školy v Senici. Dielňa bola spojená s kvízom o fajčení a vyšetrením CO vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzerom (vyšetrených 32 študentov).

„Fajčiť či nefajčiť“ – projekt bol zrealizovaný v Holíči a v Skalici pre študentov prvých ročníkov stredných odborných škôl bol v spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva

a prevencii v Holíči. Edukovaných bolo 246 študentov. Kvíz spojený s besedou bol zatriaktívny vyšetrením CO Smokerlyzerom.

Projekt „**Gym-F!T**“ – zameraný na zvyšovanie telesnej zdatnosti detí formou spontánnej pohybovej aktivity. Dňa 19. 6. 2013 sa v rámci tohto projektu zúčastnili gymnastického dňa v areáli ZŠ Komenského v Lipanoch. Hravou formou deťom priblížili význam pohybu a zdravého životného štýlu. Aktivity sa zúčastnilo viac ako 100 detí a to nielen zo základnej školy, ale aj z materskej školy v Lipanoch.

Cieľom projektu „**Tvoja správna voľba**“ je eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania so zameraním na tabak, alkohol a marihuanu. Pri jeho plnení pracovníci OPZ RÚVZ so sídlom v Prešove spolupracovali s Krajským prezídiom policajného zboru v Prešove. Projekt je zameraný na deti vo veku 9 až 10 rokov a realizoval sa zážitkovou formou prostredníctvom interaktívnej tvorivej dielne u žiakov ZŠ Šrobárova v Prešove.

Študentky stredných škôl a ženy v produktívnom veku v Humennom sa zapojili do projektu prevencie rakoviny prsníka s názvom „**Zdravé prsia**“. Základnou myšlienkou projektu je odtabuizovanie pojmu „rakovina“, oboznámenie sa s rizikovými faktormi rakoviny prsníka a vysvetlenie významu prevencie. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetrovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v roku 2013 zúčastnilo 16 žiačok deviateho ročníka ZŠ, 139 študentiek z dvoch stredných škôl v Humennom a 27 žien v produktívnom veku.

Projekt „**Umývaj si ruky, zachrániš život**“ - na plnení tejto úlohy sa podieľali spracovaním vlastnej edície ohľadom kampane: „Save Lives: Clean Your Hands“ s následnou distribúciou informácie o tejto kampani 11 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 18 zubným ambulanciám, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Vlastnú edíciu zároveň prezentovali aj formou webovej stránky. Tento ročník kampane bol propagovaný aj nástenkou na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Odbor podpory zdravia RÚVZ Banská Bystrica sa spolu s odborom hygieny výživy zapojil do projektu AES „**Akadémia európskeho seniora**“, do roku 2015 má na starosti modul „Zdravé starnutie“. Gestorom projektu je MÚ Banská Bystrica. V októbri 2013 OPZ a OHV pripravili 2 prednášky (Osteoporóza, Stravovanie vo vyššom veku), ktorých sa zúčastnilo 142 seniorov. Realizovalo sa výjazdy Poradne zdravia vyhradené starostlivosťou o seniorskú klientelu do denného centra seniorov v Brezne, do domova dôchodcov v Dubovej, pre Jednotu dôchodcov. Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodili pracovníčky merať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch viedli aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch RÚVZ pod vedením inštruktoriek OPZ sa tiež zúčastňovali v prevažnej miere seniorky.

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Oddelenie Podpory zdravia, pokračovalo v roku 2013 v realizácii 2 vlastných projektov na regionálnej úrovni. Projekt „**HBSC**“, ktorý je určený pre žiakov 9. ročníkov ZŠ. V rámci regionálneho projektu „HBSC“ sa venovali zdraviu detí a mládeže a to formou štúdie, ktorá prebehla na celoslovenskej úrovni ešte v roku 2010. Súčasťou štúdie boli aj antropometrické merania (výška, váha, obvod pásu a bokov), merania krvného tlaku, zloženia tela (tuk, svalová hmota, voda, kosti) a Ruffierov test telesnej zdatnosti. Tieto merania absolvovali všetci respondenti a každému bolo poskytnuté aj individuálne poradenstvo k pozitívnej zmene životosprávy a ovplyvneniu rizikových faktorov srdcovo-cievnych, metabolických a nádorových ochorení.

V prvom polroku 2013 pokračovali realizáciou prieskumu na regionálnej úrovni. Na vzorke cca 150 žiakov 8. ročníkov vybraných mestských základných škôl zisťovali formou dotazníka rodinné, školské prostredie, trávenie voľného času, oblasť látkových a nelátkových závislostí a vplyv rovesníkov na životný štýl mladých ľudí. Vzorka bola doplnená v druhom polroku ďalšími 59 respondentmi a údaje z prieskumu boli počítačovo spracované a štatisticky vyhodnotené. Pre týchto žiakov boli po skupinkách vykonané v rámci návštevy RÚVZ prednášky a besedy so zameraním na zdravú výživu, vhodný pitný režim a pravidelnú, dostatočne intenzívnu a časovo odporúčanú pohybovú aktivitu v prevencii nadváhy a obezity ako aj srdcovo-cievnych a metabolických chorôb. Taktiež sa venovali prevencii fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí, oblasti duševného zdravia a stresu, výchove k manželstvu a rodičovstvu, vzťahom v rodinnom a školskom prostredí ako aj aktívnemu využívaniu voľného času a pozitívnemu vnímaniu života.

„Mladí ľudia a život“ Peer projekt obsahovo zameraný na rôzne oblasti životného štýlu mladých ľudí s aktívnym zapojením peer aktivistov – študentov stredných škôl. Realizuje sa od r. 1999 a je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. – 2. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospelujúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV a ochorenie AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc. Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie zodpovednosti u adolescentov za svoje zdravie a zdravie svojich rovesníkov, sexuálne správanie a sexuálny život vrátane zodpovedného plánovaného manželstva a rodičovstva ako aj pozitívna zmena postojov a názorov na rizikové správanie na základe získavania objektívnych informácií o problémoch tejto generácie od svojich rovesníkov. Táto forma prevencie nenahrádza profesionálny prístup pedagógov, iných odborníkov z rôznych oblastí medicíny a psychológie ani výchovu rodičov. Počas roka 2013 zrealizovali v spolupráci s peer klubom pri CVČ Spišská Nová Ves a MsÚ Spišská Nová Ves 4 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí boli úspešne vybratí do novej peer skupiny v rámci peer castingu a aktívne sa zúčastnili posledného 11. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v dňoch 28. novembra – 1. decembra 2013.

„Dentálne zdravie u detí“ – regionálny zdravotno-výchovný projekt RÚVZ so sídlom v Trebišove, ktorý bol vypracovaný na Referáte neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia. V roku 2013 bol realizovaný v materských a základných školách formou štyroch na seba naväzujúcich intervencií, ktoré boli spojené s nácvikom správnej dentálnej hygieny. V priebehu roka sa realizovalo 20 skupinových intervencií u 630 žiakov MŠ a ZŠ.

Regionálny charakter malo súťažné športové podujatie s názvom **„Čo sa hýbe, to je živé III“**, ktoré sa konalo pri príležitosti Svetového dňa pohybu ku zdraviu. Akcia bola prioritne zameraná na žiakov 5. a 6. ročníkov základných škôl a priamy gymnázií z okresu Rožňava, ale aj na mládež a dospelú populáciu.

Do regionálneho **„Projektu Zajko“** sa v školskom roku 2012/2013 sa zapojilo 22 materských škôl z okresu Rožňava. Hlavnou cieľovou skupinou tohto projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia boli 3 - 5-ročné deti, ktoré navštevovali materské školy. Ďalšími cieľovými skupinami, ku ktorým smerujú opatrenia na prevenciu ústnych ochorení, boli rodičia a učitelia materských škôl. V priebehu IV. a V. etapy boli podľa harmonogramu vykonávané edukačné aktivity s využitím 2 putovných balíčkov s názornými pomôckami priamo vo všetkých zapojených materských školách.

Dňa 02. 10. 2013 sa odborné pracovníčky OPZ RÚVZ Rožňava v spolupráci s Centrom voľného času v Rožňave a s mestom Rožňava podieľali na gymnastickom dni s atraktívnym pohybom s názvom „**Gymnastikou k zdraviu**“. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli žiaci školských klubov a žiaci 7. a 8. ročníkov ZŠ v Rožňave. Súčasťou podujatia boli pohybové súťaže, vedomostné súťaže a ukážky cvičení pre zlepšenie fyzickej kondície. Podujatia sa zúčastnilo 94 žiakov.

V spolupráci s Centrom voľného času v Rožňave, odborom Mladej Matice v Rožňave, so Študentským parlamentom mesta Rožňava sa dňa 12. 12. 2013 v priestoroch rožňavskej Radnice konalo podujatie pre študentov stredných škôl v meste s názvom „**BUĎ FIT**“, kde prvá časť pod záštitou odborných pracovníkov OPZ RÚVZ Rožňava bola venovaná téme zdravého stravovania a druhá časť možnostiam športovania v rámci mesta Rožňava a ukázkam cvikov. Zároveň boli pre študentov na tomto podujatí poskytované služby PCOPZ vrátane individuálnych konzultácií s možnosťou prevzatia zdravotno-výchovných materiálov.

Projekt „**Rešpekt pre zdravie - prevencia metabolického syndrómu v prostredí stredných škôl BSK**“ odbor podpory zdravia RÚVZ Bratislava realizuje v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom. Vykonaný bol skríning markerov kardio metabolického rizika u dospievajúcej mládeže. Klinicky, antropometricky a biochemicky bolo celkovo vyšetrených 4750 študentov stredných škôl BSK. Cieľom projektu bolo okrem skríningu aj individuálna edukácia a zvýšenie zdravotnej gramotnosti. V roku 2013 pracovníci OPZ realizovali komplexné štatistické spracovanie a vyhodnotenie výskytu vybraných rizikových faktorov chronických chorôb u stredoškolákov. Predbežné výsledky boli prezentované odbornej verejnosti, pokračujú hĺbkové analýzy získaných nálezov a pripravujú sa realizačné výstupy zamerané na zlepšenie výživy a životosprávy mládeže.

V spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska Bratislava II, MČ Ružinov a Domom kultúry Ružinov OPZ RÚVZ Bratislava spoluorganizovali IV. ročník „**Akadémie tretieho veku**“ a v spolupráci s MÚ Staré mesto III. ročník „**Akadémie staromestského seniora**“. V rámci týchto podujatí sa realizovali preventívne a edukačné aktivity. V spolupráci s MÚ Petržalka pokračovala v roku 2013 v kondično-posilňovacích cvičeniach na zlepšenie fyzickej a psychickej kondície seniorov. Aktivity boli zamerané na zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie starších ľudí v Petržalke. Vykonalo sa 90 hodín cvičení so 45 účastníkmi - počet účasť spolu: 4050.

Pracovníčky OPZ RÚVZ vo Zvolene spolupracovali na príprave vzdelávacích, poradenských a zážitkových aktivít pre seniorov s mestskými a obecnými úradmi a so seniorskými organizáciami. Jednota dôchodcov Korytárky, okres Detva usporiadala v máji 2013 „**Športové hry seniorov**“ na výzvu ÚPZ k organizovaniu aktivít zvyšujúcich fyzickú aktivitu obyvateľstva. Výjazdy Poradne zdravia spojené s prednáškami sa konali v spolupráci s Jednotou dôchodcov: V Klube dôchodcov v Lieskovci vyšetřili 25 seniorom celkový cholesterol a glukózu a poskytli cieleňé individuálne poradenstvo zamerané na znižovanie kardiometabolického rizika. Dopoludnie bolo spestrené odbornou prednáškou na tému „Stravovanie vo vyššom veku“. Vybrané biochemické parametre krvi vyšetřili aj 14 dôchodcom Jednota dôchodcov Sielnica. V Klube dôchodcov vo Zvolene počas športového dňa spojeného aj s kultúrnym podujatím vyšetřili 24 zdravotne ťažko postihnutých osôb.

Pri regionálnych intervenčných a informačných zdravotno-výchovných aktivitách pracovníci všetkých odborov podpory zdravia v roku 2013 realizovali spolu 5 687 regionálnych aktivít, z toho 2428 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 1334 aktivít bolo venovaných mladej generácii, 1399 aktivít bolo venovaných populácii v poproduktívnom veku a 526 aktivít sa venovalo inej cieľovej skupine.

3.5 Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

Odbory podpory zdravia navzájom vykazujú veľmi dobrú spoluprácu vo vlastných úradoch. Pracovníci OPZ úzko spolupracovali so všetkými oddeleniami RÚVZ na úseku primárnej prevencie, predovšetkým s odborom epidemiológie, odborom hygieny výživy, odborom hygieny detí a mládeže, odborom hygieny životného prostredia, odborom informatiky a štatistiky a s odborom preventívneho pracovného lekárstva. Spolupráca s odbornými oddeleniami RÚVZ sa rozvíja a realizuje hlavne v oblasti konkrétnych projektov napr.: pri sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie, na plnení úlohy „*Program ovocie a zelenina do škôl*“, v rámci kampane *Zdravé pracoviská*, na projekte „*Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku*“, v projekte „*Surveillance chronických ochorení*“.

Spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami spočívala aj v distribúcii zdravotno-výchovných materiálov - letákov, plagátov a brožúr do ambulancií lekárov prvého kontaktu, pediatrov, obvodných a aj lekárov špecialistov. Pri odporúčaní ďalších klinických vyšetrení klientov poradne zdravia ako aj pri plnení projektov a programov súvisiacich zo zdravým životným štýlom spolupracujú OPZ s praktickými lekármi, špecialistami, stomatológmi, gynekológmi, pediatrami, lekárnikmi a lekárňami, psychologmi. V priebehu celého roka 2013 odbory podpory zdravia spolupracovali so štátnymi aj neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami a inými zariadeniami a to najmä s:

- Nemocnicami s poliklinikou v jednotlivých okresoch, Poliklinikami, Reumatologicko-rehabilitačným centrom, Fakultnými nemocnicami s poliklinikou, Súkromnými zdravotníckymi strediskami,
- Psychiatrickými, neurologickými, psychologickými, kardiologickými, internými, TARCH, geriatrickými, metabolickými, diabetologickými, gynekologickými, pneumologickými, ortopedickými, ftizeologickými a stomatologickými ambulanciami, ambulanciami praktických lekárov pre deti a dorast, ambulanciami praktických lekárov,
- Rýchlou zdravotnou službou, národnou transfúznou službou, lekárňami a farmaceutickými spoločnosťami,
- Referátom poradensko-psychologických služieb a pedagogicko-psychologickými poradňami.

Odbor odpory zdravia v rámci účasti na úlohách, projektoch a programoch rozvíjal odbornú spoluprácu v rámci rezortu i medzirezortne so štátnou správou a samosprávou. Základným cieľom vzájomnej spolupráce s orgánmi, organizáciami, nadáciami, štátnou správou a samosprávou je neustále zvyšovať zdravotné uvedomenie širokej verejnosti v oblasti podpory a ochrany vlastného zdravia a zainteresovať širokú verejnosť v starostlivosti o svoje zdravie.

Do spolupráce v plnení úloh v oblasti podpory zdravia sa zapojili hlavne mestské a obecné úrady, starostovia a primátori obcí, školské úrady, materské školy, základné školy, stredné školy, krajské riaditeľstvá policajných zborov, dopravná polícia, Železnice SR, okresné a krajské komisie pre drogovú problematiku a prevenciu kriminality, hasičské zbory, jednotlivé kancelárie projektu „*Zdravé mesto*“, Rada mládeže, Športové kluby, Ústavy sociálnych služieb, Matica slovenská, Kluby kardiakov, diabetikov, Kluby dôchodcov, Domovy dôchodcov s sociálnych služieb, Krajské kancelárie splnomocnenca vlády pre rómske komunity, kancelária Svetovej zdravotníckej organizácie v SR, Detské domovy.

Aj v roku 2013 sa rozvinula vzájomne prospešná spolupráca medzi Lekárskou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Slovenskou zdravotníckou univerzitou, Trnavskou univerzitou, Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katolíckou univerzitou v Ružomberku, Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Banskej Bystrici, Univerzitou 3. veku, Trenčianskou univerzitou - Fakultou zdravotníctva, Jesseniovou lekárskou fakultou UK v Martine, UK v Prahe, Ústavom verejného zdravotníctva v Košiciach, Žilinskou univerzitou, Univerzitou J. Selyeho v Komárne, Klinikou stomatológie

a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF v Košiciach, Inštitútom drogových závislostí v Bratislave, Centrom pre liečbu drogových závislostí a Slovenskou akadémiou vzdelávania.

Výborná spolupráca prebiehala počas roka 2013 najmä so Slovenskou kardiologickou spoločnosťou, Slovenskou lekárskou spoločnosťou, Slovenskou lekárskou komorou, Slovenskou komorou sestier a pôrodných asistentiek, Slovenskou epidemiologickou a vakcinologickou spoločnosťou, Ligou proti rakovine, Ligou za duševné zdravie, Slovenskou nadáciou srdca, Ligou proti reumatizmu, Zväzom diabetikov Slovenska, Spoločnosťou psoriatickov, Alzheimerovou spoločnosťou, Slovenskou úniou proti osteoporóze, Slovenským zväzom telesne postihnutých, Slovenským zväzom záhradkárov, Slovenským zväzom telesnej kultúry, Spoločnosťou klinickej onkológie, Slovenskou asociáciou verejného zdravia a s Národným centrom zdravotníckych informácií. Pri aktivitách s hlavným cieľom vo výchovno-vzdelávacej oblasti pracovníci odboru podpory zdravia spolupracovali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, Zdravotnou poisťovňou Dôvera a Union.

V zabezpečovaní zdravotno-výchovných aktivít Odbory podpory zdravia spolupracovali s rôznymi občianskymi združeniami - Anabell, Harmónia, Otvorené srdcia, Spoločnosťou na pomoc deťom s autizmom, Zväzom postihnutých civilizačnými chorobami, občianskym združením „Pre zdravie našich detí“, občianskym združením „Pre zdravie a výživu“, Klub Viktória, ďalej s občianskymi združeniami „Nádej deťom“ a „Áno pre život“.

V plnení aktivít v rámci odboru podpory zdravia sa realizovala spolupráca aj s Centrami voľného času, Centrami výchovy a psychologickéj prevencie, Materskými centrami, Úniou žien, Rómskymi komunitnými centrami, Územnými spolkami, Regionálnymi kultúrnymi centrami, Dennými centrami pre seniorov, Osvetovými strediskami, knižnicami, mimovládnyimi organizáciami Turčianske venuše, Národná koalícia na kontrolu tabaku, Stop fajčeniu, Jednotou dôchodcov na Slovensku, s Klubmi dôchodcov, Slovenským červeným krížom, ako aj inými mimovládnyimi organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť na úseku podpory zdravia.

OPZ spolupracujú s printovými, rozhlasovými, televíznymi, internetovými médiami na mestskej, okresnej, regionálnej a celoslovenskej úrovni.

V záujme zlepšenia dostupnosti preventívneho vyšetrenia sa realizovali komplexné vyšetrenia a poradenstvo priamo na pracoviskách viacerých organizácií a spoločností.

V rámci spolupráce **so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom** uskutočnili pracovníci OPZ RÚVZ v SR **celkom 2895 aktivít**.

3.6 Iné činnosti odboru (legislatíva, členstvo v pracovných skupinách, organizovanie konferencií, seminárov...)

3.6.1 Legislatíva

Pracovník OPZ RÚVZ Banská Bystrica pripomienkoval novelizáciu z.355/2007 v časti odbornej prípravy, pre osoby odborne spôsobilé v problematike deratizácie, dezinfekcie a dezinfekcie. Pripomienky boli zohľadnené a zakomponované do návrhu novely .

Traja pracovníci RÚVZ Banská Bystrica a jeden pracovník RÚVZ Rimavská Sobota pripomienkovali podnety pre tvorcov stratégie na ochranu práv sociálne a zdravotne znevýhodnených osôb na pracovnom stretnutí k príprave dokumentu „Celoštátna stratégia na ochranu a podporu ľudských práv v SR“.

3.6.2 Členstvo v pracovných skupinách

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku 2013 boli členmi pracovných skupín pod vedením OPZ ÚVZ SR:

Pracovná skupina zriadená na Aktualizáciu Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Trnava).

Pracovná skupina k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku (RÚVZ Rimavská Sobota).

Pracovná skupina na podporu zdravia seniorov (RÚVZ Prešov, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Levice, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice).

Pracovná skupina Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí (RÚVZ Prešov, RÚVZ Považská Bystrica, RÚVZ Banská Bystrica – 2x, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Trenčín).

Pracovná skupina na prevenciu fajčenia (RÚVZ Prešov, RÚVZ Nitra, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Trenčín).

Medzirezortná pracovná skupina k príprave nového „Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom“ (RÚVZ Trnava).

Pracovná skupina pre pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity (RÚVZ Poprad, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Banská Bystrica – 2x, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Trnava, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Košice, RÚVZ Spišská Nová Ves, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Čadca, RÚVZ Bardejov).

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku 2013 boli členmi aj iných pracovných skupín a komisií:

Odborná komisia biologickej olympiády (RÚVZ Prešov).

Komisia pre prevenciu protispoločenskej činnosti - zriadené pri Okresnom úrade v Prešove. (RÚVZ Prešov).

Pracovná skupina Prevencia aterosklerózy v detskom a dospelom veku (RÚVZ Rimavská Sobota).

Pracovná skupina k projektu EHES (RÚVZ Rimavská Sobota).

Pracovná skupina k medziodborovému projektu „Vnútorne prostredie škôl“ (RÚVZ Rimavská Sobota).

RÚVZ Rimavská Sobota je národným kontaktným bodom pre spoluprácu so Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) v oblasti rómskeho zdravia.

Národná pracovná skupina zriadená v spolupráci s WHO na hodnotenie systému verejného zdravotníctva na Slovensku (RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Trnava).

Medzirezortná komisia pre problematiku jódovej profylaxie a príjmu jódu (RÚVZ Rimavská Sobota -2x).

Komisia pre posudzovanie chorôb z povolania (RÚVZ Lučenec).

Komisia na prevenciu závislostí v meste Zvolen (RÚVZ Zvolen).

Komisia pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (RÚVZ Liptovský Mikuláš).

Riadiaci výbor, mestskej protidrogovej komisie a prípravný výbor dní zdravia a členstvo v komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti OÚ (RÚVZ Trnava).

Komisia pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica (RÚVZ Senica).

3.6.3 Organizovanie konferencií a seminárov

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku sa podieľali na organizovaní nasledovných podujatí

Pracovníci RÚVZ v SR sa podieľajú na organizácii celo ústavných odborných seminárov vzdelávania odborných zamestnancov RÚVZ, ktoré sú kreditované Slovenskou akreditačnou radou pre kontinuálne medicínske vzdelávanie (SACCME).

RÚVZ Prievidza sa podieľal na organizovaní Vedecko-pracovnej schôdze SL v Prievidzi v januári 2013.

RÚVZ Trenčín v spolupráci s Fakultou zdravotníctva Trenčianskej univerzity v Trenčíne, Regionálnou komorou Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek, UK v Prahe – Ústavom ošetrovateľstva sa podieľal na organizovaní už VII. medzinárodnej konferencie „Ošetrovateľstvo

a zdravie“, konanej na výstavisku EXPO CENTER a.s. v rámci výstavy „Zdravý životný štýl“, konanej 10. – 11. apríla 2013.

V dňoch 26.-27.6.2013 RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni usporiadal celoslovenskú pracovnú poradu vedúcich OPZ v GRAND HOTELI STRAND vo Vyšných Ružbachoch.

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na organizovaní XII. Červenkových dní preventívnej medicíny.

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na organizovaní tlačovej konferencie pri príležitosti žrebovania výhercov celoslovenskej súťaže kampane „**Vyzvi srdce k pohybu**“.

V priestoroch RÚVZ Prievidza sa v auguste 2013 konalo zasadnutie pracovnej skupiny pre pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity, na ktorom sa pracovník poradne zdravia podieľal organizačne a aj sa zasadnutia zúčastnil.

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na organizovaní Dni preventívnej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch.

OPZ RÚVZ Poprad sa podieľalo na organizácii, prípravy a priebehu 21. ročníka medzinárodnej konferencie Životné podmienky a zdravie vo Vysokých Tatrách za účasti 135 odborníkov s Poľska, Českej republiky, Srbska a Slovenska.

RÚVZ so sídlom v Martine bol spoluorganizátorom celoslovenskej konferencie, 10 rokov od ratifikácie Rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

RÚVZ Rimavská Sobota sa podieľal na organizovaní v spolupráci s Akadémiou vzdelávania 5 kurzov pre opatrovatelky, s OE realizovali odborné semináre pre zdravotné sestry v okrese Revúca a Rimavská Sobota v rámci projektu „Hodnota očkovania“ a s OPPL v spolupráci s Gemerskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou 3 školenia pre pracovníkov v poľnohospodárstve vykonávajúcich chemickú ochranu rastlín (v Rimavských Janovciach a dve školenia na Teplom Vrchu).

Pracovníčky OPZ RÚVZ v Žiari nad Hronom sa podieľali na organizovaní kurzov prvej pomoci pre deti na školách (v tomto roku 12 prednášok s praktickými ukážkami, ktorých sa zúčastnilo 211 detí).

RÚVZ Senica sa podieľal na organizácii regionálneho seminára „Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XVII“ a „Na prázdniny bezpečne“.

3.7. Činnosť poradenských centier ochrany a podpory zdravia v Slovenskej republike

3.7.1 Základná poradňa

Na Slovensku je zriadených 37 základných poradní zdravia pri Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva (RÚVZ Bratislava mesto má dve poradne zdravia).

Ako prvá Poradňa zdravia na Slovensku bola v demonštračnom okrese projektu CINDI v Banskej Bystrici. Svoju činnosť zahájila v roku 1993, potom v ďalších rokoch pribudli poradne v ostatných okresoch Slovenska.

Dôležitým výsledkom práce s klientom v poradni zdravia je stanovenie profilu rizika a stratégie nefarmakologického ovplyvnenia zistených rizikových faktorov,

U osôb s rizikovými faktormi z nesprávneho životného štýlu kvalitné nefarmakologické ovplyvňovanie a adekvátna farmakologická liečba by mali byť súčasťou komplexnej zdravotníckej starostlivosti .

Súbežne s nimi vznikali nadstavbové poradne (17 druhov), ktoré sú špecializované na zvládnutie najzávažnejších rizikových faktorov, ktoré majú potenciál iniciovať proces ústiaci do vzniku závažných poškodení zdravia.

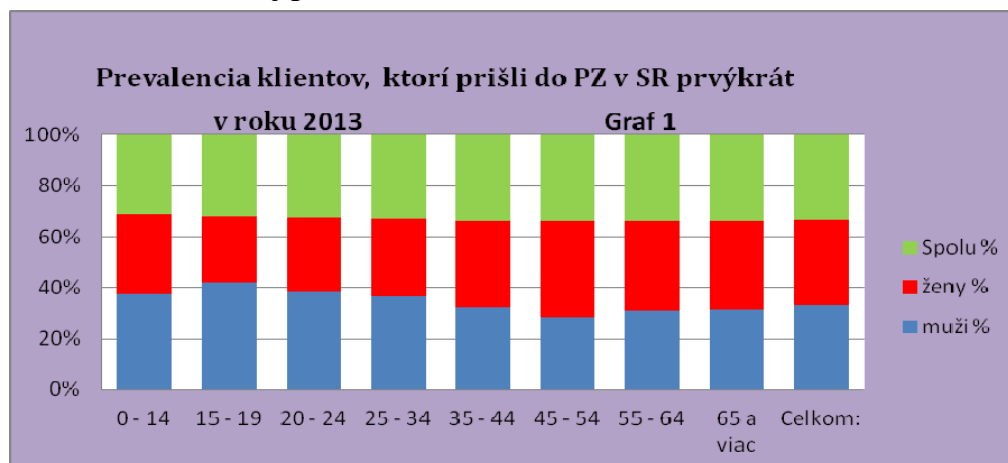
Činnosť poradne zdravia sa riadi okrem „Metodickej príručky pre prácu v poradniach zdravia“ (Ministerstvo zdravotníctva SR, rok 2000), aj na základe "Európskych odporúčaní pre prevenciu kardiovaskulárnych ochorení“ (Európska kardiologická spoločnosť, rok 2012). Aktualizovaná verzia odporúčaní obsahuje niekoľko nových prvkov, čo sa týka zhodnotenia celkového kardiovaskulárneho rizika, zhodnotenia krvného tlaku a celkového algoritmu pri poradenstve ohľadom životného štýlu. Prahové hodnoty tlaku krvi sú zadefinované pri rôznych typoch merania - meranie v ambulancii, meranie doma a 24 hodinové monitorovanie.

Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia je určené všetkým obyvateľom v SR v územnej pôsobnosti RÚVZ, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie a chcú poznať svoje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení, a to najmä srdcovo-cievnych a nádorových. Individuálne poradenstvo a následné vyšetrenia sú poskytované v základnej poradni a v širokej škále nadstavbových poradní. Základná poradňa poskytuje spektrum vyšetrení, ktoré orientačne určia profil pravdepodobnej možnosti získania KVCH alebo onkologického ochorenia.

Program CINDI sa celoštátne uplatňuje najmä formou vyhľadávania rizikových faktorov KVCH, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známk. Návštevníci poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne.

V základných poradniach zdravia v SR v roku 2013 bolo prvýkrát vyšetrených 7693 klientov (t.j. 1,4 % osôb z celkového počtu obyvateľov SR) a bolo poskytnutých 5846 kontrolných vyšetrení (tab.č.3, Graf 1). Najviac klientov prišlo do poradne zdravia v košickom, prešovskom a banskobystrickom kraji (celkom 56 % z celkového počtu klientov ktorí navštívili PZ v SR).

Graf 1 Návštevnosť základnej poradne za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Návštevnosť základnej poradne za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č.3 Základné - prvé vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	15	0,5	0,3	21	0,5	0,2	36	0,5	0,2
15-19	366	12,9	1,2	385	7,9	0,8	751	9,8	0,7
20-24	180	6,4	0,9	236	4,9	0,6	416	5,4	0,5
25-34	483	17,0	1,4	694	14,3	1,0	1177	15,3	0,8
35-44	521	18,4	1,4	936	19,2	1,1	1457	18,9	0,9
45-54	443	15,7	1,3	1008	20,7	1,1	1451	18,8	0,9
55-64	490	17,4	1,4	964	19,8	1,1	1454	18,9	0,9
65 a viac	332	11,7	1,2	619	12,7	0,9	951	12,4	0,7
S P O L U	2830	100,0		4863	100,0		7693	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	9	0,8	0,5	5	0,2	0,2	14	0,4	0,2
20-24	17	1,5	0,7	39	1,4	0,4	56	1,4	0,4
25-34	134	11,8	1,9	208	7,4	1,0	342	8,7	0,9
35-44	193	17,0	2,2	399	14,2	1,3	592	15,0	1,1
45-54	211	18,6	2,3	808	28,7	1,7	1019	25,8	1,4
55-64	298	26,3	2,6	828	29,4	1,7	1126	28,5	1,4
65 a viac	272	24,0	2,5	525	18,7	1,4	797	20,2	1,3
S P O L U	1134	100,0		2812	100,0		3946	100,0	

Na opakovanú kontrolu prišlo 5623 klientov t.j. 42 % z celkového počtu klientov čo navštívili PZ. Najviac klientov bolo v produktívnom veku (t.j.72 %) a predovšetkým prišlo viac žien ako mužov (65 %).

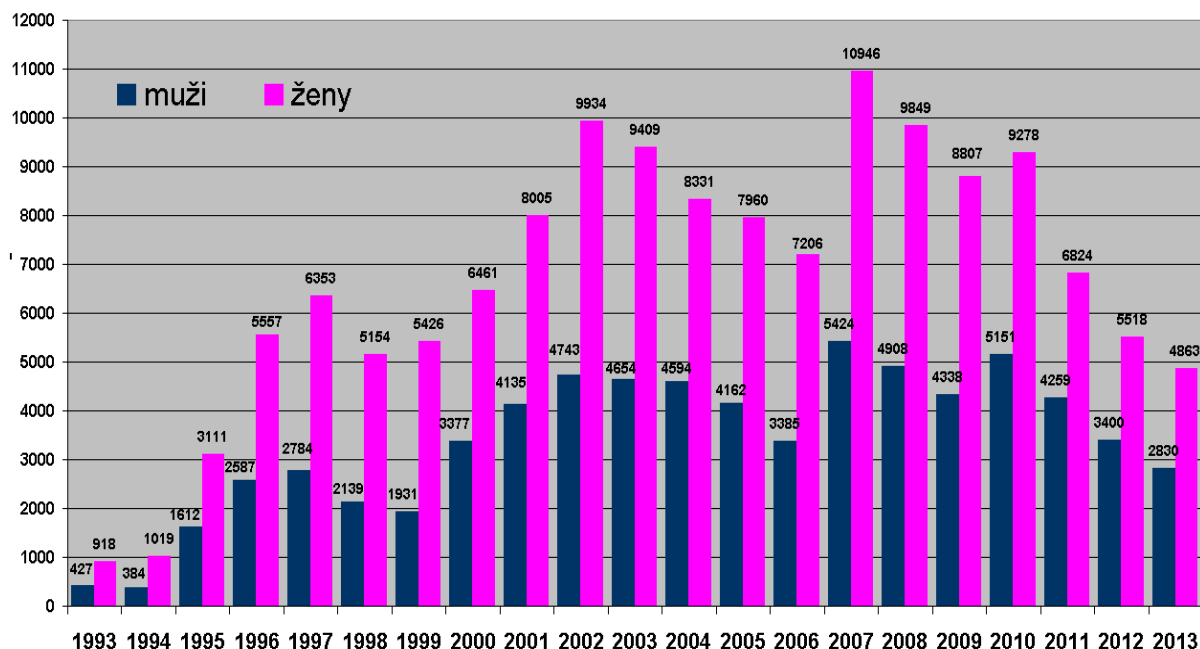
Základnú poradňu zdravia navštívilo v roku 2013 celkom 13316 klientov (prvýkrát -7693 a 5623 prišlo na opakovanú kontrolu). Návšteva odborného lekára bola doporučené 11,1 % klientov (t.j. 1485 klientov).

Od vzniku základných poradní v SR pri jednotlivých RÚVZ, od marca 1993 do 31.12.2013 bolo prvýkrát vyšetrených 212154 klientov (Graf 2,3). a vykonaných 116902 kontrolných vyšetrení. Klienti 24 roční a mladší tvorili proporciu 11,2 %, 25-34 roční 16 % a zo starších vekových skupín bolo 17 -24 % klientov, najmenej klientov bolo z vekovej skupiny nad 65 rokov

(12 %). V prvej dekáde činnosti PZ (1993-2003) vo viacerých okresoch navštevovali väčšinou seniori, až neskôr sa návštevnosť zvýšila o klientov v produktívnom a mladšom veku.

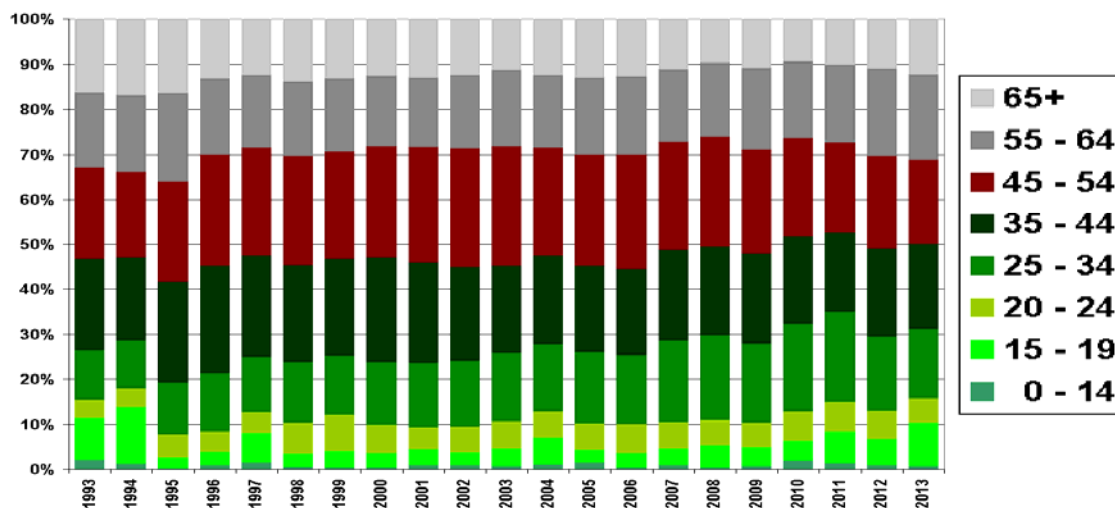
Graf 2 Návštevnosť základnej poradne za obdobie 1993-2013

Návštevnosť PZ v SR v r. 1993-2013 - prvovýšetrení klienti

Graf 3 Návštevnosť základnej poradne za obdobie 1993-2013 podľa veku

Prvovýšetrení klienti v základných poradniach v SR 1993-2013 (podľa vekových skupín)

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. Č.4 Základné - prvé vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	3	0,2	0,3	2	0,1	0,1	5	0,1	0,1
15-19	216	14,1	1,7	275	9,4	1,1	491	11,0	0,9
20-24	103	6,7	1,3	147	5,0	0,8	250	5,6	0,7
25-34	287	18,7	1,9	477	16,4	1,3	764	17,2	1,1
35-44	314	20,4	2,0	633	21,7	1,5	947	21,3	1,2
45-54	264	17,2	1,9	625	21,4	1,5	889	20,0	1,2
55-64	241	15,7	1,8	504	17,3	1,4	745	16,7	1,1
65 a viac	109	7,1	1,3	254	8,7	1,0	363	8,1	0,8
SPOLU	1537	100,0		2917	100,0		4454	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]	Abs.	%	± [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	9	0,8	0,5	5	0,2	0,2	14	0,4	0,2
20-24	17	1,5	0,7	39	1,4	0,4	56	1,4	0,4
25-34	134	11,8	1,9	208	7,4	1,0	342	8,7	0,9
35-44	193	17,0	2,2	399	14,2	1,3	592	15,0	1,1
45-54	211	18,6	2,3	808	28,7	1,7	1019	25,8	1,4
55-64	298	26,3	2,6	828	29,4	1,7	1126	28,5	1,4
65 a viac	272	24,0	2,5	525	18,7	1,4	797	20,2	1,3
SPOLU	1134	100,0		2812	100,0		3946	100,0	

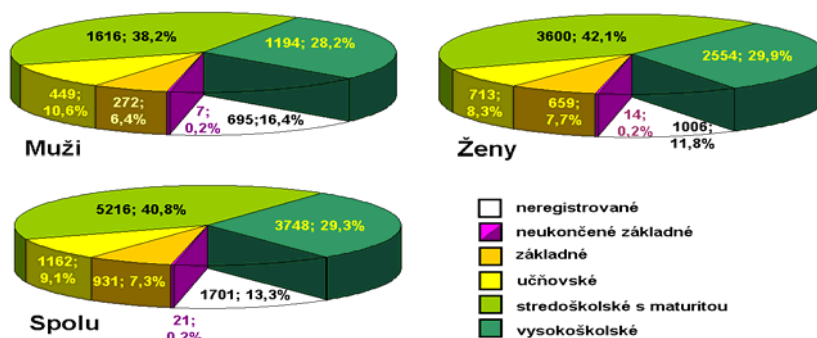
V roku 2013 bolo zrealizovaných **533 výjazdov základnej poradne** zdravia na rôzne miesta v jednotlivých regiónoch Slovenska (pracoviská, personál ZŠ, MŠ, študenti SŠ, VŠ, personál poisťovní VŠZP, UNION, Sociálna poisťovňa, kluby dôchodcov, supermarkety, MÚ, obecné úrady, atď.). Počas týchto výjazdov bolo spolu **vyšetrených 15643 klientov**.

Najviac klientov v rámci výjazdov bolo vyšetrených v banskobystrickom kraji (21 %, 3245 klientov), potom v košickom (17,4 %) a v trnavskom kraji (16,4 %). U klientov v rámci výjazdov bol zhodnotený celkový zdravotný stav a určila sa miera zdravotného rizika vo vzťahu k srdcovo-cievnyim ochoreniam na základe antropometrického a biochemického vyšetrenia vybraných ukazovateľov. U klientov bola vykonaná individuálna intervencia na optimalizáciu rizikových faktorov životného štýlu. Celkom sa vo všetkých poradniach zdravia v SR vrátane nadstavbových urobilo 259071 výkonov (tab.č.7).

V roku 2013 najviac bolo prvovyšetrených klientov s ukončeným stredoškolským vzdelaním (41 %), (Tab.č.5, Graf 4). Z celkového počtu prvovyšetrených klientov 15 % z nich udávalo že fajčí a 70 % klientov nevedelo aký má krvný tlak. **Najnižšia prevalencia klientov, ktorí nepoznali svoj krvný tlak bola zaznamenaná v banskobystrickom (14,3 % klientov) a bratislavskom kraji (16,4 %).** Od 36 % do 52 % klientov ktorí nepoznali svoj krvný tlak bolo zaznamenaných pri vstupnom vyšetrení v trnavskom, žilinskom, nitrianskom a prešovskom kraji. **V košickom kraji až 73% klientov pri prvom vyšetrení v roku 2013 nepoznalo svoj krvný tlak.**

Graf 4 Spektrum klientov vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 - podľa vzdelania

Klienti , ktorí prvýkrát navštívili PZ v SR v roku 2013
(rozdelenie podľa vzdelania)

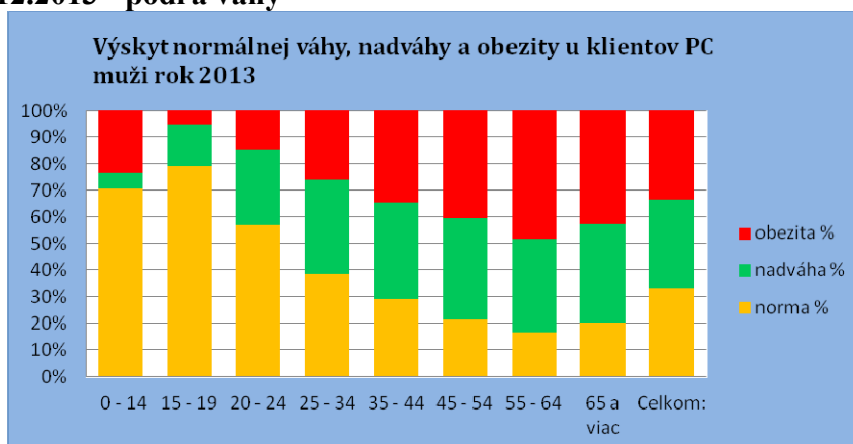
Spektrum klientov vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 – podľa vzdelania

Tab. č. 5

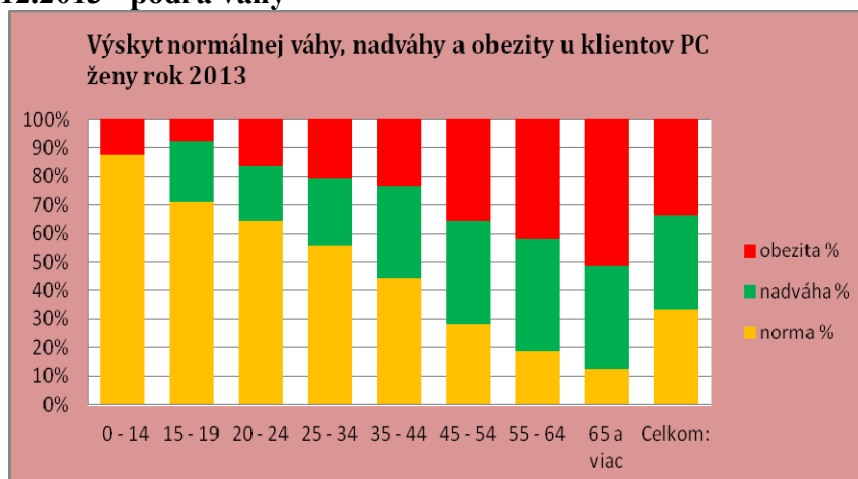
Vzdelanie	Muži			Ženy			Spolu		
	Počet	%	±%	Počet	%	±%	Počet	%	±%
Neukončené základné	7	0,2	0,1	14	0,2	0,1	21	0,2	0,1
Základné	272	6,4	0,7	659	7,7	0,6	931	7,3	0,6
Učňovské	449	10,6	0,9	713	8,3	0,6	1162	9,1	0,6
Stredoškolské s maturitou	1616	38,2	1,5	3600	42,1	1,0	5216	40,8	1,0
Vysokoškolské	1194	28,2	1,4	2554	29,9	1,0	3748	29,3	1,0
Neregistrované	695	16,4	1,1	1006	11,8	0,7	1701	13,3	0,7
CELKOM	4233	100,0		8546	100,0		12779	100,0	

Normálnu váhu malo 49,5 % klientov (53 % žien a 41 % mužov) , nadváha bola zistená u 32 % klientov (42 % mužov a 26,4 % žien), obezita bola zaznamenaná u 17 % klientov (17,4 % mužov a 16,3 % žien), išlo hlavne o vekové skupiny nad 35 rokov u mužov a u žien nad 45 rokov (Graf 5, 6).

Graf 5 Spektrum mužov vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 - podľa váhy

Graf 6 Spektrum žien vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 - podľa váhy

Tlak krvi (tab.č.10a, b), v medziach normy malo 5156 klientov ktorí prišli do PZ prvýkrát (t.j. 67 %). U 2238 nových klientov (t.j. 29,0 % z prvovýšetrených), bol zistený krvný tlak v pásme hypertenzie. Vyššia bola prevalencia mužov (55,5 %) so zistenou hypertenziou ako žien. Vyšší krvný tlak pri prvej návšteve v PZ bol zistený hlavne u klientov nad 35 rokov.

Pri opakovaných kontrolách rovnako ako u prvovýšetovaných bola hypertenzia zaznamenaná u 29 % klientov.

Zvýšenú hodnotu celkového cholesterolu (CCHOL) (tab.č. 8 a, b) z prvovýšetrených klientov nad 5 mmol/l malo 3040 klientov t.j. 39 % (išlo o 983 mužov a 2057 žien) z celkového počtu klientov. Z prvovýšetrených klientov - normálnu hladinu celkového cholesterolu malo 56 % klientov (59 % mužov a 55 % žien).

Triglyceridy malo v norme 42,5 % mužov a 50 % žien, HDL v norme malo 34,4 % klientov (28 % mužov a 38 % žien).

TKs v norme malo 18,4 % mužov a 44,2 % žien, TKd-38,5 % mužov a 49,4 % žien).

BMI bol u prvovýšetrených v norme u 41 % mužov a 53 % žien.

Pri opakovaných kontrolách (tab.č.9 a, b) u mužov ktorí mali zvýšené hodnoty CCHOL došlo k poklesu (u 37 % klientov) naopak u 12 % žien k vzostupu daného biochemického parametra.

Priemerné hodnoty CCHOL u vyšetovaných klientov, ktorí mali pri prvom vyšetrení priemerné hodnoty CCHOL vyššie ako je norma, tak pri kontrole sa zaznamenali nižšie priemerné hodnoty CCHOL. (z 5,03 na 4,9 mmol/l), aj priemerné hodnoty HDL cholesterolu boli vyššie pri opakovaných kontrolách ako pri vstupnom vyšetrení (1,38 na 1,48). Opačná situácia (zvýšenie priemerných hodnôt pri opakovaných vyšetreniach) bola zaznamenaná u systolického a diastolického tlaku krvi (TKs 127,69 na 129,30 a TKd 81,09 na 81,67), triglyceridy (1,49 na 1,6 mmol/l).

Môžeme konštatovať, že poradenská činnosť v roku 2013 najviac ovplyvňovala hladinu CCHOL, HDL a glukózy.

Dynamika vybraných parametrov životosprávy u opakovane vyšetovaných klientov (GRAF7)

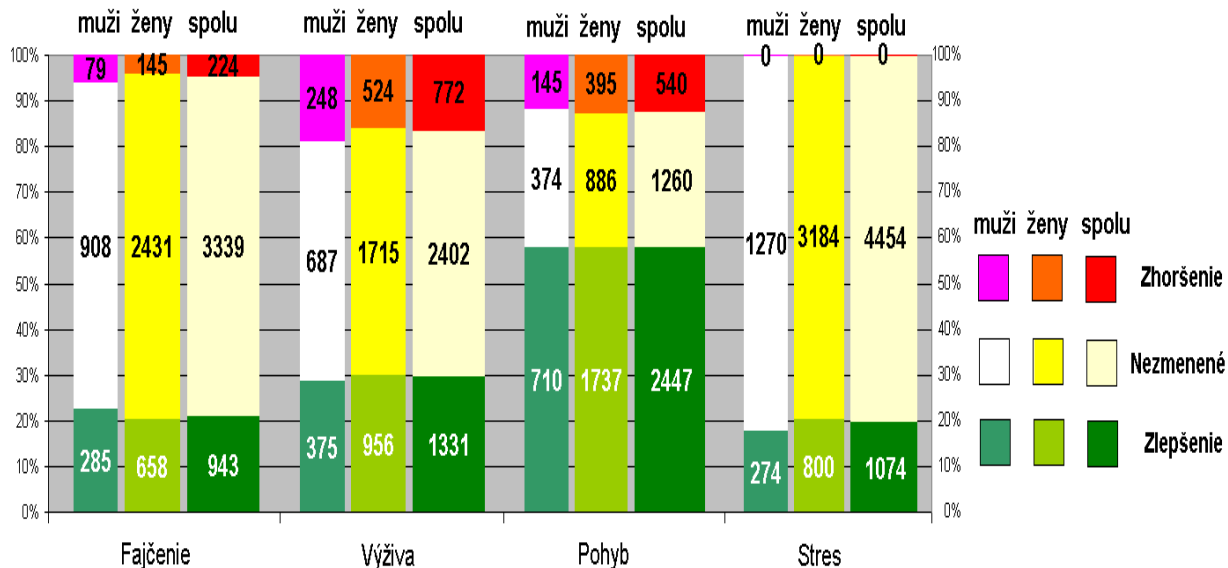
Po prvom odbornom poradenstve klientom u ktorých bol zaznamenaný rizikový faktor z nesprávneho životného štýlu došlo pri opakovanej návšteve poradne zdravia k úprave :

U mužov-22 % mužov prestalo fajčiť, 29 % si upravilo stravovanie, 58 % zvýšilo svoju pohybovú aktivitu a 18 % sa snažilo zvládať stres v životnom štýle

U žien- 20 % prestalo fajčiť, 30 % si upravilo stravovanie 56 % zvýšilo pohybovú aktivitu a 20 % ktoré udávali stres sa snažilo tento rizikový faktor eliminovať zo životného štýlu.

Graf 7 Spektrum žien vyšetrených v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 - podľa váhy

Analýza dynamiky vybraných parametrov životosprávy opakovane vyšetrených klientov PZ v SR v roku 2013

V tabuľke 12 b, je uvedená analýza zistených parametrov u opakovane vyšetrených klientov v roku 2013 v PZ v SR, ktorí mali tieto hodnoty vyššie pri prvom vyšetrení.

Došlo k poklesu biochemických parametrov rovnako u mužov ako aj u žien.

Pokles: CCHOL u 39 % klientov, GLU u 56 %, Triglyceridy u 62 % klientov, TKs u 37 % a TKd u 34,4 % klientov bol zaznamenaný pokles. Dobrý cholesterol sa upravil –zvyšil u 59 % klientov.

Minimálny posun nastal u BMI, rovnako u mužov ako aj u žien. Len u 6,6 % klientov sa zaznamenal pokles hmotnosti.

Tab.č.6

Ročný výkaz Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za rok 2013

		do 14		15 - 19		20 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 - 64		65 +		M	Ž	Spolu
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž					
Základná poradňa	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	17	24	366	385	180	236	482	693	521	936	443	1007	489	963	332	619	2 830	4 863	7693
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	96	117	439	496	254	380	781	1150	828	1569	829	2265	1032	2344	932	1794	4 656	9 619	15306
	Počet návštev	112	140	505	570	322	425	850	1230	922	1622	956	2358	1132	2455	1025	1855	5 824	10 655	16479
Poradňa zdravej výživy	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	1	4	87	86	114	127	420	516	332	478	447	639	243	405	175	302	1 819	2 557	4376
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odb. poradenstvo v sledovanom roku	1	5	87	86	147	173	425	516	340	480	456	645	297	631	285	552	2 038	3 088	5126
	Počet návštev	2	5	89	90	149	180	425	520	345	563	464	726	387	763	357	632	2 218	3 479	5697
Poradňa optim. pohybovej aktivity	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	3	10	14	13	31	42	124	177	99	194	86	191	173	207	103	279	633	1 113	1746
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	5	11	25	41	41	72	146	283	160	341	157	361	221	386	157	510	912	2 005	2917
	Počet návštev	15	47	58	74	53	167	160	360	168	1116	172	1586	279	2365	305	4453	1 210	10 168	11378
Poradňa odvykania od fajčenia	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	7	10	55	40	114	60	157	110	143	166	167	111	87	98	33	16	763	611	1374
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	52	50	163	147	120	61	157	112	145	169	183	128	90	105	36	21	946	793	1739
	Počet návštev	59	60	170	157	212	122	283	192	212	310	345	151	137	140	38	26	1 456	1 158	2614
Poradňa podpory psychického zdravia	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	1	0	1	3	2	4	4	23	20	27	122	29	14	29	12	12	176	127	303
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	1	0	1	3	2	5	5	23	30	41	128	101	53	86	36	48	256	307	563
	Počet návštev	2	0	2	8	7	7	8	25	39	52	130	112	53	86	36	48	277	338	615
Poradňa pre deti a mládež	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	1	2	64	64	0	0	0	5	1	21	5	43	0	20	0	0	71	155	226
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	1	2	64	64	0	0	0	5	1	21	5	43	0	20	0	0	71	155	226
	Počet návštev	1	3	64	64	0	0	0	5	1	21	5	43	0	20	0	0	71	156	227

Tab. č. 6: pokračovanie

		do 14		15 - 19		20 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 - 64		65 +		M	Ž	Spolu
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž					
Poradňa ochrany a podpory zdr. pri práci	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	8	14	11	29	62	72	157	124	201	198	97	75	23	41	559	553	1112
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	8	14	13	30	81	77	176	131	219	206	106	85	23	41	626	584	1210
	Počet návštev	0	0	8	13	14	30	79	75	176	126	222	205	109	85	23	41	631	575	1206
Poradňa nefarmak. oplyvňovania TK	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	1	1	4	12	6	69	53	83	115	101	158	149	153	154	287	569	777	1346
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	1	1	1	5	15	10	94	74	115	211	148	292	197	271	213	533	784	1 397	2181
	Počet návštev	1	1	1	7	17	12	114	94	139	243	168	347	219	387	296	1989	955	3 080	4035
Poradňa protidrog. a HIV/AIDS	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	82	25	100	58	143	59	100	49	21	12	5	1	1	10	452	214	666
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	162	241	104	60	145	60	102	50	21	12	5	1	1	0	540	424	964
	Počet návštev	0	0	89	33	109	62	144	60	97	49	21	12	5	1	1	10	466	227	693
Poradňa pre HbsAg pozitívne rodiny	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	1	0	0	0	2	5	18	16	36	34	18	19	20	20	5	8	100	102	202
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	32	25	8	5	5	8	24	15	33	31	18	23	24	27	6	7	150	141	291
	Počet návštev	1	0	0	0	1	5	23	19	41	36	20	22	24	22	7	6	117	110	227
Poradňa pre tehotné a dojčiace matky	Počet klientov novoevidovaných v sledovanom roku	0	0	0	1	0	3	0	22	0	4	0	0	0	0	0	0	0	30	30
	celkový počet klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v sledovanom roku	0	0	8	14	11	29	62	72	157	124	201	198	97	75	23	41	559	553	1112
	Počet návštev	0	0	8	14	13	30	81	77	176	131	219	206	106	85	23	41	626	584	1210

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za rok 2013

Tab.č.7

Poradňa	Výkon	Počet výkonov	Spolu	
Základná poradňa	Založenie karty klienta pre TZS	7693	190911	
	Antropometrické meranie (výška, hmotnosť, obvod pásu, obvod bokov)*	40002		
	Meranie TK, P *?	32439		
	Biochemické vyšetrenie ***	47073		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	14103		
	Vyšetrenie	Smokerlyzerom		3617
		Spirometrom		1593
	Vyplnenie Dotazníka celkovej životnej pohody	4308		
	Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	9215		
	Odborné poradenstvo	25785		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	1485		
Iné	3598			
Poradňa zdravej výživy	Založenie karty klienta	4376	22101	
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	5547		
	Zadanie údajov do príslušného software pre OHV	3623		
	Odborné poradenstvo	6597		
	Iné	1958		
Poradňa odvykania od fajčenia	Meranie TK a pulzu	2121	7748	
	Meranie spirometrom	584		
	Meranie smokerlyzerom	2100		
	Odborné poradenstvo	2332		
	Iné	611		
Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity	Založenie karty klienta	1746	14527	
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti, výkonnosti	257		
	Meranie spirometrom	234		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	2491		
	Antropometria	2960		
	Pohybová inštruktáž	1713		
	Odborné poradenstvo	3190		
	Iné	1936		
Poradňa podpory psychického zdravia	Založenie karty klienta	303	1207	
	Psychologické vyšetrenie	137		
	Anonymné odborné poradenstvo	740		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	27		
Poradňa pre deti a mládež	Založenie karty klienta	226	648	
	Odborné poradenstvo	168		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0		
	Iné	254		
Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci	Založenie karty klienta	1112	3048	
	Vyšetrenie pracovného rizika	729		
	Odborné poradenstvo	1206		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	1		
	Iné	0		
Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania TK	Založenie karty klienta	1346	15408	
	Meranie TK, P *?	6298		
	Anamnéza	2870		
	Odborné poradenstvo	3661		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	544		
	Iné	689		
Poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny	Založenie karty klienta	321	956	
	Anamnestické vyšetrenie – profil rizika mutagenity	156		
	Odborné poradenstvo osobné aj anonymné	321		
	CALP vyšetrenia	143		
	Odporúčanie do iných zdravotníckych zariadení	10		
	Iné (konzultácie)	5		

Poradňa HIV/AIDS	Predtestové odborné poradenstvo	326	1296
	Odber krvi	322	
	Založenie karty klienta	0	
	Sérologické vyšetrenie krvi	322	
	Potestové odborné poradenstvo	322	
	Odporúčanie do iných zdravotníckych zariadení	4	
Poradňa pre HBsAg pozitívne rodiny	Založenie karty klienta	202	318
	Psychologické vyšetrenie	58	
	Anonymné odborné poradenstvo	58	
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0	
Poradňa očkovania	Založenie karty klienta	100	427
	Zistenie anamnézy	96	
	Odborné poradenstvo	100	
	Telefonické poradenstvo	131	
Poradňa hubárska	Počet aktivít v roku (v sezóne)	27	341
	Počet klientov (evidencia)	87	
	Počet určených húb	223	
	Iné	4	
Poradňa pre tehotné a dojčiace matky	Založenie karty klienta	30	135
	Odborné poradenstvo	105	
Celkom			259071

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.8a

MUŽI

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0 - 14	Abs																				
	.	4	2	6	0	4	0	2	2	4	0	4	0	3	1	4	0	4	2	2	3
	%	0,2	0,2	0,4	0,0	0,3	0,0	0,3	0,2	0,3	0,0	0,4	0,0	0,4	0,1	0,3	0,0	0,3	0,1	0,1	0,4
	±%	0,2	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	0,5	0,2	0,3	0,0	0,3	0,1	0,2	0,5
15 - 19	Abs																				
	.	236	6	221	4	202	22	102	120	213	2	183	39	124	97	198	17	280	58	321	8
	%	14,2	0,6	13,5	2,3	16,8	5,0	12,8	14,0	16,4	0,7	18,8	5,7	18,2	10,4	16,8	4,3	23,8	3,7	20,3	1,1
	±%	1,7	0,5	1,7	2,2	2,1	2,0	2,3	2,3	2,0	1,0	2,5	1,7	2,9	2,0	2,1	2,0	2,4	0,9	2,0	0,8
20 - 24	abs.	163	14	111	7	88	20	52	60	99	4	78	34	51	55	89	14	116	64	149	12
	%	9,8	1,4	6,8	4,0	7,3	4,6	6,5	7,0	7,6	1,5	8,0	5,0	7,5	5,9	7,6	3,6	9,9	4,1	9,4	1,7
	±%	1,4	0,7	1,2	2,9	1,5	2,0	1,7	1,7	1,4	1,4	1,7	1,6	2,0	1,5	1,5	1,8	1,7	1,0	1,4	0,9
25 - 34	abs.	358	114	301	15	223	76	149	151	262	28	189	111	142	152	233	57	238	240	348	77
	%	21,5	11,6	18,4	8,5	18,5	17,4	18,6	17,6	20,2	10,4	19,4	16,3	20,9	16,3	19,8	14,6	20,3	15,4	22,0	10,6
	±%	2,0	2,0	1,9	4,1	2,2	3,5	2,7	2,5	2,2	3,6	2,5	2,8	3,1	2,4	2,3	3,5	2,3	1,8	2,0	2,2
35 - 44	abs.	285	228	324	30	229	104	152	187	238	78	154	184	122	206	206	110	201	313	298	136
	%	17,1	23,2	19,8	16,9	19,0	23,7	19,0	21,8	18,3	29,0	15,8	27,0	17,9	22,1	17,5	28,1	17,1	20,1	18,9	18,8
	±%	1,8	2,6	1,9	5,5	2,2	4,0	2,7	2,8	2,1	5,4	2,3	3,3	2,9	2,7	2,2	4,5	2,2	2,0	1,9	2,8
45 - 54	abs.	198	238	283	32	192	85	136	146	189	73	147	135	102	171	182	80	134	302	218	150
	%	11,9	24,2	17,3	18,1	15,9	19,4	17,0	17,0	14,5	27,1	15,1	19,8	15,0	18,4	15,5	20,5	11,4	19,4	13,8	20,7
	±%	1,6	2,7	1,8	5,7	2,1	3,7	2,6	2,5	1,9	5,3	2,2	3,0	2,7	2,5	2,1	4,0	1,8	2,0	1,7	3,0
55 - 64	abs.	224	255	265	60	168	101	143	125	188	66	139	129	97	165	170	84	113	353	157	202
	%	13,4	25,9	16,2	33,9	14,0	23,1	17,9	14,6	14,5	24,5	14,3	18,9	14,2	17,7	14,4	21,5	9,6	22,6	9,9	27,9
	±%	1,6	2,7	1,8	7,0	2,0	3,9	2,7	2,4	1,9	5,1	2,2	2,9	2,6	2,5	2,0	4,1	1,7	2,1	1,5	3,3
65 +	abs.	199	127	129	29	98	30	64	67	106	18	81	50	40	84	95	29	88	228	85	136
	%	11,9	12,9	7,9	16,4	8,1	6,8	8,0	7,8	8,2	6,7	8,3	7,3	5,9	9,0	8,1	7,4	7,5	14,6	5,4	18,8
	±%	1,6	2,1	1,3	5,5	1,5	2,4	1,9	1,8	1,5	3,0	1,7	2,0	1,8	1,8	1,6	2,6	1,5	1,8	1,1	2,8
SPOLU:	100%	1667	984	1640	177	1204	438	800	858	1299	269	975	682	681	931	1177	391	1175	1560	1579	724

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.8b

ŽENY

Veková skupina	Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
	abs.	5	2	5	1	3	2	1	1	2	0	2	0	2	0	2	0	4	3	3	3
	%	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1
	±%	0,2	0,1	0,1	0,7	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1
0 - 14	abs.	320	24	314	3	262	23	167	117	276	8	238	46	226	58	266	18	306	57	233	116
	%	12,0	1,2	9,7	1,0	10,7	3,5	9,0	9,4	11,2	1,5	11,9	4,2	12,5	4,7	10,5	3,9	11,9	2,7	13,2	5,0
	±%	1,2	0,5	1,0	1,2	1,2	1,4	1,3	1,6	1,2	1,0	1,4	1,2	1,5	1,2	1,2	1,8	1,3	0,7	1,6	0,9
15 - 19	abs.	191	44	168	2	122	34	103	54	143	9	127	30	104	50	143	9	187	42	151	51
	%	7,1	2,1	5,2	0,7	5,0	5,2	5,6	4,4	5,8	1,7	6,3	2,8	5,8	4,1	5,6	1,9	7,3	2,0	8,6	2,2
	±%	1,0	0,6	0,8	0,9	0,9	1,7	1,0	1,1	0,9	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	0,9	1,3	1,0	0,6	1,3	0,6
20 - 24	abs.	536	159	524	22	436	65	306	198	448	41	379	125	326	168	443	46	512	165	393	221
	%	20,0	7,7	16,2	7,5	17,9	9,9	16,5	16,0	18,2	7,5	18,9	11,5	18,0	13,7	17,4	9,9	19,9	7,8	22,3	9,6
	±%	1,5	1,1	1,3	3,0	1,5	2,3	1,7	2,0	1,5	2,2	1,7	1,9	1,8	1,9	1,5	2,7	1,5	1,1	1,9	1,2
25 - 34	abs.	601	319	698	30	569	96	404	266	557	93	447	223	412	246	540	110	593	314	438	374
	%	22,5	15,4	21,6	10,3	23,3	14,6	21,8	21,5	22,6	17,1	22,3	20,6	22,8	20,0	21,3	23,7	23,1	14,9	24,8	16,2
	±%	1,6	1,6	1,4	3,5	1,7	2,7	1,9	2,3	1,7	3,2	1,8	2,4	1,9	2,2	1,6	3,9	1,6	1,5	2,0	1,5
35 - 44	abs.	420	568	689	46	492	165	411	248	493	146	395	264	371	274	532	107	491	491	320	533
	%	15,7	27,5	21,3	15,8	20,2	25,2	22,2	20,0	20,0	26,8	19,7	24,4	20,5	22,3	20,9	23,1	19,1	23,4	18,1	23,1
	±%	1,4	1,9	1,4	4,2	1,6	3,3	1,9	2,2	1,6	3,7	1,7	2,6	1,9	2,3	1,6	3,8	1,5	1,8	1,8	1,7
45 - 54	abs.	317	622	560	95	369	173	311	226	333	185	271	266	252	274	391	127	329	590	184	581
	%	11,9	30,1	17,3	32,5	15,1	26,4	16,8	18,2	13,5	34,0	13,5	24,6	13,9	22,3	15,4	27,4	12,8	28,1	10,4	25,1
	±%	1,2	2,0	1,3	5,4	1,4	3,4	1,7	2,2	1,4	4,0	1,5	2,6	1,6	2,3	1,4	4,1	1,3	1,9	1,4	1,8
55 - 64	abs.	284	327	274	93	185	98	148	129	209	62	148	129	114	158	224	47	145	438	43	432
	%	10,6	15,8	8,5	31,8	7,6	14,9	8,0	10,4	8,5	11,4	7,4	11,9	6,3	12,9	8,8	10,1	5,6	20,8	2,4	18,7
	±%	1,2	1,6	1,0	5,3	1,1	2,7	1,2	1,7	1,1	2,7	1,1	1,9	1,1	1,9	1,1	2,7	0,9	1,7	0,7	1,6
65 +	abs.	5	2	5	1	3	2	1	1	2	0	2	0	2	0	2	0	4	3	3	3
	%	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1
	±%	0,2	0,1	0,1	0,7	0,1	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1
SPOLU	100%	2674	2065	3232	292	2438	656	1851	1239	2461	544	2007	1083	1807	1228	2541	464	2568	2102	1766	2312

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradniach zdravia SR za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Muži

Tab.č.9a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
0-14	abs.	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	rel.	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2
	+-%	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,3
15-19	abs.	6	2	7	1	5	3	2	6	6	2	4	4	2	6	5	3	6	4	9	1	
	rel.	0,6	0,3	0,6	0,5	0,6	0,7	0,3	1,0	0,6	0,9	0,6	0,7	0,4	0,8	0,6	1,0	1,2	0,4	1,1	0,2	
	+-%	0,5	0,4	0,4	0,9	0,5	0,8	0,4	0,8	0,5	1,2	0,6	0,7	0,6	0,7	0,5	1,2	0,9	0,4	0,7	0,3	
20-24	abs.	20	1	18	2	18	2	10	10	19	0	16	4	10	10	17	2	16	5	20	0	
	rel.	2,0	0,2	1,5	1,0	2,2	0,5	1,6	1,7	2,0	0,0	2,3	0,7	2,1	1,4	1,9	0,7	3,1	0,5	2,4	0,0	
	+-%	0,9	0,3	0,7	1,3	1,0	0,7	1,0	1,1	0,9	0,0	1,1	0,7	1,3	0,9	0,9	1,0	1,5	0,4	1,0	0,0	
25-34	abs.	145	40	144	5	109	31	70	70	129	9	94	46	64	75	117	21	98	88	153	29	
	rel.	14,8	6,4	12,1	2,4	13,1	7,7	11,0	12,1	13,7	4,0	13,8	8,6	13,2	10,6	13,2	7,3	18,8	8,4	18,1	4,5	
	+-%	2,2	1,9	1,8	2,1	2,3	2,6	2,4	2,7	2,2	2,5	2,6	2,4	3,0	2,3	2,2	3,0	3,4	1,7	2,6	1,6	
35-44	abs.	160	83	205	13	126	76	95	107	161	28	108	94	61	137	143	46	83	155	148	83	
	rel.	16,3	13,3	17,2	6,2	15,1	18,9	14,9	18,5	17,0	12,4	15,9	17,6	12,6	19,3	16,2	16,0	15,9	14,8	17,5	12,9	
	+-%	2,3	2,7	2,1	3,3	2,4	3,8	2,8	3,2	2,4	4,3	2,7	3,2	3,0	2,9	2,4	4,2	3,1	2,1	2,6	2,6	
45-54	abs.	140	138	212	28	149	74	111	111	153	59	107	115	87	129	138	74	77	198	161	101	
	rel.	14,2	22,2	17,8	13,3	17,9	18,4	17,4	19,2	16,2	26,1	15,7	21,5	17,9	18,2	15,6	25,8	14,8	18,9	19,1	15,7	
	+-%	2,2	3,3	2,2	4,6	2,6	3,8	2,9	3,2	2,3	5,7	2,7	3,5	3,4	2,8	2,4	5,1	3,0	2,4	2,6	2,8	
55-64	abs.	231	198	319	60	206	131	176	154	246	76	173	157	125	200	236	86	114	293	185	196	
	rel.	23,5	31,8	26,7	28,6	24,7	32,6	27,6	26,6	26,0	33,6	25,4	29,3	25,8	28,2	26,7	30,0	21,9	28,0	21,9	30,5	
	+-%	2,7	3,7	2,5	6,1	2,9	4,6	3,5	3,6	2,8	6,2	3,3	3,9	3,9	3,3	2,9	5,3	3,6	2,7	2,8	3,6	
65 a viac	abs.	281	160	287	101	220	85	174	121	231	52	179	115	136	153	228	55	125	305	168	231	
	rel.	28,6	25,7	24,1	48,1	26,4	21,1	27,3	20,9	24,4	23,0	26,3	21,5	28,0	21,5	25,8	19,2	24,0	29,1	19,9	36,0	
	+-%	2,8	3,4	2,4	6,8	3,0	4,0	3,5	3,3	2,7	5,5	3,3	3,5	4,0	3,0	2,9	4,6	3,7	2,8	2,7	3,7	
SPOLU:	100%	983	623	1193	210	833	402	638	579	945	226	681	535	485	710	884	287	521	1048	845	642	

Ženy

Tab.č.9b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	4
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2
15-19	abs.	7	1	5	0	5	0	4	1	5	0	4	1	5	0	5	0	18	3	18	3
	rel.	0,4	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0	1,0	0,1	1,4	0,1
	+-%	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,3	0,0	0,2	0,0	0,5	0,2	0,6	0,1
20-24	abs.	39	6	40	1	35	3	28	10	35	3	32	6	30	8	34	4	39	6	35	8
	rel.	2,2	0,3	1,3	0,2	1,5	0,4	1,4	1,0	1,6	0,4	1,7	0,5	1,7	0,6	1,3	0,9	2,1	0,3	2,7	0,3
	+-%	0,7	0,2	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,4	0,6	0,4	0,4	0,9	0,7	0,2	0,9	0,2
25-34	abs.	217	54	235	7	199	27	148	76	206	12	179	45	168	53	205	13	207	57	162	87
	rel.	12,0	2,3	7,4	1,7	8,7	3,3	7,4	7,2	9,2	1,7	9,7	3,8	9,6	4,2	8,1	3,0	11,3	2,7	12,6	3,5
	+-%	1,5	0,6	0,9	1,3	1,2	1,2	1,2	1,6	1,2	0,9	1,4	1,1	1,4	1,1	1,1	1,6	1,4	0,7	1,8	0,7
35-44	abs.	339	170	437	20	364	63	297	123	375	38	316	104	296	123	385	28	344	152	271	204
	rel.	18,8	7,4	13,8	5,0	15,9	7,6	14,9	11,7	16,7	5,3	17,2	8,7	17,0	9,8	15,2	6,5	18,8	7,2	21,1	8,3
	+-%	1,8	1,1	1,2	2,1	1,5	1,8	1,6	1,9	1,5	1,6	1,7	1,6	1,8	1,7	1,4	2,3	1,8	1,1	2,2	1,1
45-54	abs.	412	654	861	78	645	226	567	292	634	205	512	346	500	347	718	121	547	489	394	597
	rel.	22,9	28,4	27,2	19,5	28,1	27,4	28,5	27,8	28,3	28,4	27,8	29,0	28,7	27,8	28,3	28,2	29,9	23,0	30,7	24,3
	+-%	1,9	1,8	1,6	3,9	1,8	3,0	2,0	2,7	1,9	3,3	2,0	2,6	2,1	2,5	1,8	4,3	2,1	1,8	2,5	1,7
55-64	abs.	378	869	924	144	626	309	573	335	581	297	473	435	458	433	709	169	415	778	282	842
	rel.	21,0	37,7	29,2	35,9	27,3	37,5	28,8	31,9	25,9	41,1	25,7	36,4	26,3	34,6	28,0	39,4	22,7	36,6	22,0	34,3
	+-%	1,9	2,0	1,6	4,7	1,8	3,3	2,0	2,8	1,8	3,6	2,0	2,7	2,1	2,6	1,7	4,6	1,9	2,0	2,3	1,9
65 a viac	abs.	410	552	660	151	418	197	370	213	403	168	325	257	287	286	477	94	260	636	119	707
	rel.	22,8	23,9	20,9	37,7	18,2	23,9	18,6	20,3	18,0	23,2	17,7	21,5	16,5	22,9	18,8	21,9	14,2	29,9	9,3	28,8
	+-%	1,9	1,7	1,4	4,7	1,6	2,9	1,7	2,4	1,6	3,1	1,7	2,3	1,7	2,3	1,5	3,9	1,6	1,9	1,6	1,8
SPOLU:	100%	1802	2306	3162	401	2292	825	1987	1050	2239	723	1841	1194	1744	1250	2533	429	1832	2124	1282	2452

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov
za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.10

Muži

		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 +	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	4	94	42	102	63	32	33	24	394
	%	66,7	38,4	23,5	21,4	12,1	7,3	6,9	7,4	14,8
	±%	37,7	6,1	6,2	3,7	2,8	2,4	2,3	2,9	1,3
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	1	70	43	130	151	95	83	37	610
	%	14,3	28,6	24,0	27,3	29,1	21,7	17,5	11,4	22,9
	±%	25,9	5,7	6,3	4,0	3,9	3,9	3,4	3,5	1,6
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	55	46	122	139	115	120	67	664
	%	0,0	22,4	25,7	25,6	26,8	26,3	25,3	20,7	24,9
	±%	0,0	5,2	6,4	3,9	3,8	4,1	3,9	4,4	1,6
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	0	23	40	105	116	125	160	115	684
	%	0,0	9,4	22,3	22,1	22,4	28,6	33,3	35,5	25,7
	±%	0,0	3,7	6,1	3,7	3,6	4,2	4,2	5,2	1,7
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	0	3	8	16	44	54	60	56	241
	%	0,0	1,2	4,5	3,4	8,5	12,4	12,6	17,3	9,0
	±%	0,0	1,4	3,0	1,6	2,4	3,1	3,0	4,1	1,1
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	2	6	16	21	25	70
	%	0,0	0,0	0,0	0,4	1,2	3,7	4,4	7,7	2,6
	±%	0,0	0,0	0,0	0,6	0,9	1,8	1,8	2,9	0,6
SPOLU	abs.	5	245	179	477	519	437	477	324	2663
HYPERTENZIA	abs.	0	26	48	123	166	195	241	196	995
	%	0,0	10,6	26,8	25,8	32,0	44,6	50,3	60,5	37,4
	±%	0,0	3,9	6,5	3,9	4,0	4,7	4,5	5,3	1,8

		Ženy								
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	2	266	142	379	387	253	179	63	1671
	%	40,0	78,5	60,7	54,5	41,7	25,7	19,0	10,5	35,3
	±%	42,9	4,4	6,3	3,7	3,2	2,7	2,5	2,5	1,4
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	2	38	57	161	248	239	188	77	1010
	%	16,7	11,2	24,4	23,2	26,8	24,3	19,9	12,8	21,3
	±%	29,8	3,4	5,5	3,1	2,9	2,7	2,5	2,7	1,2
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	25	19	81	151	206	202	123	807
	%	0,0	7,4	8,1	11,7	16,3	20,9	21,4	20,5	17,1
	±%	0,0	2,8	3,5	2,4	2,4	2,5	2,6	3,2	1,1
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	0	10	14	58	113	223	257	211	886
	%	0,0	2,9	6,0	8,3	12,2	22,6	27,2	35,2	18,7
	±%	0,0	1,8	3,0	2,1	2,1	2,6	2,8	3,8	1,1
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	0	0	2	12	19	56	88	90	267
	%	0,0	0,0	0,9	1,7	2,1	5,7	9,3	14,9	5,6
	±%	0,0	0,0	1,2	1,0	0,9	1,4	1,9	2,8	0,7
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	4	9	9	30	38	90
	%	0,0	0,0	0,0	0,6	1,0	0,9	3,2	6,3	1,9
	±%	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6	0,6	1,1	1,9	0,4
SPOLU	abs.	4	339	234	695	927	986	945	602	4732
HYPERTENZIA	abs.	0	10	16	74	141	288	375	339	1243
	%	0,0	2,9	6,8	10,6	15,2	29,2	39,7	56,5	26,3
	±%	0,0	1,8	3,2	2,3	2,3	2,8	3,1	4,0	1,3

CELKOM **abs.** 9 584 413 1172 1446 1423 1419 926 7395

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.11

Muži		Počet klientov vo vekových skupinách								
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	1	7	9	46	35	34	39	42	213
	%	100,0	100,0	42,9	27,1	15,6	13,2	10,4	11,4	14,9
	±%	0,0	0,0	21,2	6,7	4,7	4,1	3,1	3,2	1,9
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	0	7	56	55	66	82	60	327
	%	0,0	0,0	33,3	32,9	24,4	25,7	21,9	16,3	22,9
	±%	0,0	0,0	20,2	7,1	5,6	5,3	4,2	3,8	2,2
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	0	3	39	53	59	91	75	320
	%	0,0	0,0	14,3	22,9	23,6	23,0	24,3	20,3	22,5
	±%	0,0	0,0	15,0	6,3	5,5	5,1	4,3	4,1	2,2
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	0	0	2	26	71	72	111	124	406
	%	0,0	0,0	9,5	15,1	31,6	28,0	29,7	33,6	28,5
	±%	0,0	0,0	12,6	5,4	6,1	5,5	4,6	4,8	2,3
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	0	0	0	3	10	24	45	57	139
	%	0,0	0,0	0,0	1,8	4,4	9,3	12,0	15,4	9,8
	±%	0,0	0,0	0,0	2,0	2,7	3,6	3,3	3,7	1,5
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	0	1	2	6	11	20
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	1,6	3,0	1,4
	±%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	1,1	1,3	1,7	0,6
SPOLU	abs.	1	7	21	170	225	257	374	369	1425
HYPERTENZIA	abs.	0	0	2	29	82	98	162	192	565
	%	0,0	0,0	9,5	17,1	34,6	38,1	43,3	52,0	39,6
	±%	0,0	0,0	12,6	5,7	6,3	5,9	5,0	5,1	2,5
Ženy		Počet klientov vo vekových skupinách								
		0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	SPOLU
1. Optimálny (<120 and <80)	abs.	0	6	32	141	241	316	268	142	1147
	%	0,0	75,0	74,4	58,8	50,2	32,6	24,8	16,9	31,3
	±%	0,0	30,0	13,0	6,2	4,5	3,0	2,6	2,5	1,5
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	1	6	47	108	237	226	133	759
	%	0,0	12,5	14,0	19,6	22,5	24,5	20,9	15,9	20,7
	±%	0,0	22,9	10,4	5,0	3,7	2,7	2,4	2,5	1,3
3. Vysoký normálny (130-139 or 85-89)	abs.	0	1	3	29	63	184	218	187	685
	%	0,0	12,5	7,0	12,0	12,9	19,0	20,1	22,6	18,7
	±%	0,0	22,9	7,6	4,1	3,0	2,5	2,4	2,8	1,3
4. Hypertenzia I (140-159 or 90-99)	abs.	0	0	1	21	56	175	279	260	792
	%	0,0	0,0	2,3	8,8	11,7	18,1	25,8	31,0	21,6
	±%	0,0	0,0	4,5	3,6	2,9	2,4	2,6	3,1	1,3
5. Hypertenzia II (160-179 or 100-109)	abs.	0	0	1	2	10	50	71	83	218
	%	0,0	0,0	2,3	0,8	2,1	5,2	6,6	9,9	6,0
	±%	0,0	0,0	4,5	1,2	1,3	1,4	1,5	2,0	0,8
6. Hypertenzia III (>179 or >109)	abs.	0	0	0	0	2	7	20	33	62
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,7	1,8	3,9	1,7
	±%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,5	0,8	1,3	0,4
SPOLU	abs.	0	8	43	240	480	969	1082	838	3663
HYPERTENZIA	abs.	0	0	2	23	68	232	370	376	1072
	%	0,0	0,0	4,7	9,6	14,2	23,9	34,2	44,9	29,3
	±%	0,0	0,0	6,3	3,7	3,1	2,7	2,8	3,4	1,5

Pozn: ak za uvedené obdobie bolo u klienta vykonaných viac meraní, tabuľka zachytáva údaje len z jeho posledného merania

CELKOM abs 1 15 64 410 705 1226 1456 1207 5088

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 12a

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	334	391	366	213	255	293	370	381	389	450	37	18
		Rel	23,6	31,6	33,8	14,9	17,9	28,7	37,3	37,3	38,6	45,4	2,6	1,4
		+-%	2,2	2,6	2,8	1,8	2,0	2,8	3,0	3,0	3,0	3,1	0,8	0,6
	Nezmenené	Abs	674	633	237	903	846	366	295	297	150	165	1266	1174
		Rel	47,7	51,2	21,9	63,3	59,3	35,8	29,8	29,1	14,9	16,6	90,3	92,2
		+-%	2,6	2,8	2,5	2,5	2,5	2,9	2,8	2,8	2,2	2,3	1,5	1,5
	Nárast	Abs	406	212	481	311	326	362	326	343	468	376	99	82
		Rel	28,7	17,2	44,4	21,8	22,8	35,5	32,9	33,6	46,5	37,9	7,1	6,4
		+-%	2,4	2,1	3,0	2,1	2,2	2,9	2,9	2,9	3,1	3,0	1,3	1,3
	Celkom	100%	1414	1236	1084	1427	1427	1021	991	1021	1007	991	1402	1274
<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	752	792	833	612	563	702	880	921	977	1074	94	115
		Rel	20,4	24,8	30,4	16,7	15,3	27,3	35,4	35,9	38,8	43,2	2,6	3,5
		+-%	1,3	1,5	1,7	1,2	1,2	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9	0,5	0,6
	Nezmenené	Abs	1772	1828	666	2199	2204	858	696	786	418	479	3142	2848
		Rel	48,1	57,3	24,3	59,9	60,0	33,4	28,0	30,6	16,6	19,3	87,3	85,7
		+-%	1,6	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8	1,8	1,8	1,5	1,5	1,1	1,2
	Nárast	Abs	1157	571	1242	860	904	1010	912	861	1122	935	362	362
		Rel	31,4	17,9	45,3	23,4	24,6	39,3	36,7	33,5	44,6	37,6	10,1	10,9
		+-%	1,5	1,3	1,9	1,4	1,4	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	1,0	1,1
	Celkom	100%	3681	3191	2741	3671	3671	2570	2488	2568	2517	2488	3598	3325
<i>Spolu</i>	Pokles	Abs	1086	1183	1199	825	818	995	1250	1302	1366	1524	131	133
		Rel	21,3	26,7	31,3	16,2	16,0	27,7	35,9	36,3	38,8	43,8	2,6	2,9
		+-%	1,1	1,3	1,5	1,0	1,0	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	0,4	0,5
	Nezmenené	Abs	2446	2461	903	3102	3050	1224	991	1083	568	644	4408	4022
		Rel	48,0	55,6	23,6	60,8	59,8	34,1	28,5	30,2	16,1	18,5	88,2	87,5
		+-%	1,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,6	1,5	1,5	1,2	1,3	0,9	1,0
	Nárast	Abs	1563	783	1723	1171	1230	1372	1238	1204	1590	1311	461	444
		Rel	30,7	17,7	45,0	23,0	24,1	38,2	35,6	33,5	45,1	37,7	9,2	9,7
		+-%	1,3	1,1	1,6	1,2	1,2	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	0,8	0,9
	Celkom	100%	5095	4427	3825	5098	5098	3591	3479	3589	3524	3479	5000	4599

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

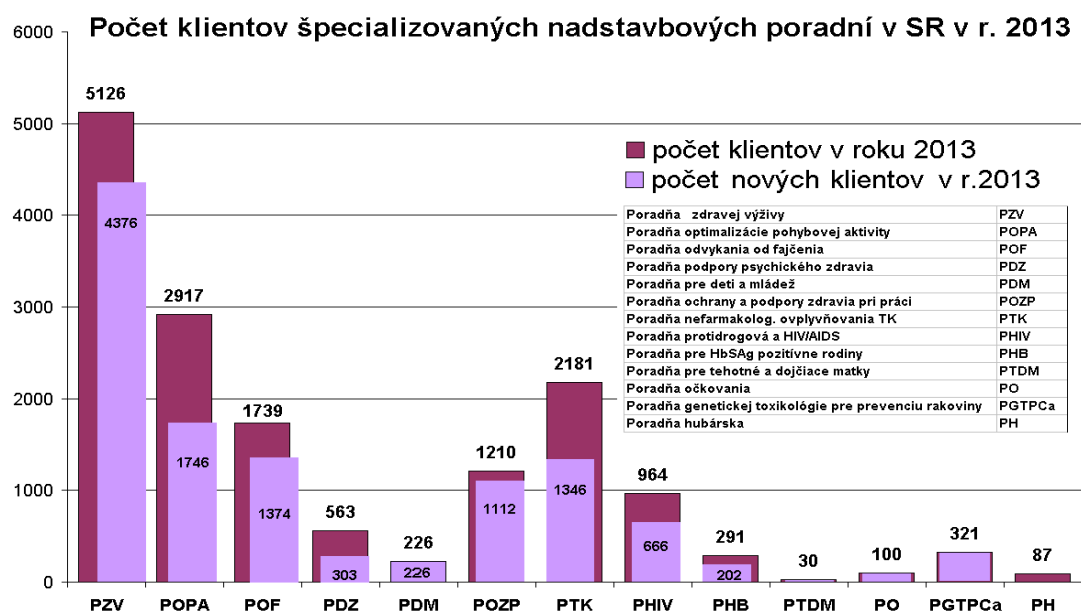
Tab. č. 12b

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	304	102	166	178	200	75	158	0	256	192	46	13
		Rel	49,1	60,0	65,9	32,4	33,6	17,5	72,5	0,0	54,5	74,4	5,5	4,3
		+-%	3,9	7,4	5,9	3,9	3,8	3,6	5,9	0,0	4,5	5,3	1,5	2,3
	Nezmenené	Abs	238	48	39	307	347	129	42	394	56	30	711	282
		Rel	38,4	28,2	15,5	55,8	58,3	30,1	19,3	100,0	11,9	11,6	84,9	93,4
		+-%	3,8	6,8	4,5	4,2	4,0	4,3	5,2	0,0	2,9	3,9	2,4	2,8
	Nárast	Abs	77	20	47	65	48	225	18	0	158	36	80	7
		Rel	12,4	11,8	18,7	11,8	8,1	52,4	8,3	0,0	33,6	14,0	9,6	2,3
		+-%	2,6	4,8	4,8	2,7	2,2	4,7	3,7	0,0	4,3	4,2	2,0	1,7
	Celkom	100%	619	170	252	550	595	429	218	394	470	258	837	302
<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	683	171	255	355	363	137	336	0	439	318	113	83
		Rel	35,2	53,4	59,9	39,2	34,8	14,5	60,3	0,0	59,1	79,9	7,2	5,5
		+-%	2,1	5,5	4,7	3,2	2,9	2,2	4,1	0,0	3,5	3,9	1,3	1,2
	Nezmenené	Abs	852	107	80	469	599	216	145	967	85	43	1203	1238
		Rel	43,9	33,4	18,8	51,8	57,4	22,9	26,0	100,0	11,4	10,8	76,6	82,4
		+-%	2,2	5,2	3,7	3,3	3,0	2,7	3,6	0,0	2,3	3,0	2,1	1,9
	Nárast	Abs	404	42	91	81	82	590	76	0	219	38	255	182
		Rel	20,8	13,1	21,4	9,0	7,9	62,6	13,6	0,0	29,5	9,5	16,2	12,1
		+-%	1,8	3,7	3,9	1,9	1,6	3,1	2,9	0,0	3,3	2,9	1,8	1,6
	Celkom	100%	1939	320	426	905	1044	943	557	967	743	399	1571	1503
<i>Spolu</i>	Pokles	Abs	987	273	421	533	563	212	494	0	695	510	159	96
		Rel	38,6	55,7	62,1	36,6	34,4	15,5	63,7	0,0	57,3	77,6	6,6	5,3
		+-%	1,9	4,4	3,7	2,5	2,3	1,9	3,4	0,0	2,8	3,2	1,0	1,0
	Nezmenené	Abs	1090	155	119	776	946	345	187	1361	141	73	1914	1520
		Rel	42,6	31,6	17,6	53,3	57,7	25,1	24,1	100,0	11,6	11,1	79,5	84,2
		+-%	1,9	4,1	2,9	2,6	2,4	2,3	3,0	0,0	1,8	2,4	1,6	1,7
	Nárast	Abs	481	62	138	146	130	815	94	0	377	74	335	189
		Rel	18,8	12,7	20,4	10,0	7,9	59,4	12,1	0,0	31,1	11,3	13,9	10,5
		+-%	1,5	2,9	3,0	1,5	1,3	2,6	2,3	0,0	2,6	2,4	1,4	1,4
	Celkom	100%	2558	490	678	1455	1639	1372	775	1361	1213	657	2408	1805

3.7.2 Nadstavbové poradne

Štruktúra nadstavbových poradní v systéme RÚVZ v SR varíruje jednak podľa tradícií a potrieb v jednotlivých okresoch, jednak podľa odbornej spôsobilosti pracovníkov, ktorí služby v poradniach zabezpečujú. Poradenstvo poskytované v základných (všeobecných) poradniach zdravia sa dotýka všetkých zistených ovplyvniteľných rizík a teda aj viacerých aspektov životného štýlu, avšak špecializované poradne jednak rozširujú diapazon vyšetrení, jednak poskytujú rozsiahlejšiu cielenú individuálnu starostlivosť. V SR pracuje 17 typov špecializovaných poradní. Nasledujúce grafy ukazujú využívanie jednotlivých poradní klientmi a objem činnosti charakterizovaný počtom výkonov. Výkony medzi jednotlivými poradňami však nie sú porovnateľné z hľadiska vynaloženého času a odbornej náročnosti.

Graf 8 Počet klientov v nadstavbových poradniach za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Graf 9 Počet výkonov v nadstavbových poradniach za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Poznámka: V tabuľkách a grafoch nie sú zahrnuté výkony a klienti poradní environmentálneho a orálneho zdravia, výkony obezitologických a protidrogových poradní sú včlenené do činnosti iných poradní.

V SR sú dostupné tieto špecializované nadstavbové poradne:

Poradňa pre odvykanie od fajčenia

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS, VK, ZV, ZH,
Žilinský kraj: CA, LM, ZA, MT, (v DK len v rámci ZP)
Trenčiansky kraj: TC, PB
Trnavský kraj: TT, DS, GA, SE
Bratislavský kraj: PZ Ružinovská
Nitriansky kraj: LV, KN (ostatné v rámci ZP)
Prešovský kraj: PO, BJ, SK, SL, PP
Košícky kraj: TV, SN, MI, KE (RV v rámci ZP)

Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) poskytujú pre záujemcov systematické individuálne alebo skupinové poradenstvo pri odvykaní od fajčenia, počas ktorého sú klienti motivovaní k úprave svojich postojov a zvyklostí a k zanechaniu fajčenia. Každému klientovi sa pri každej návšteve robí individuálne poradenstvo k jeho problémom, ktoré mu abstinovanie od nikotínu prináša, kontrola smokerlyzerom, spirometria a tiež sú sledované prípadné zmeny niektorých antropometrických parametrov (podielu telesného tuku, BMI, obvodu pása, atď.). Činnosť POF je závislá nielen od personálneho vybavenia, ale aj od záujmu fajčiarov. Niektoré poradne poskytujú poradenstvo len jednorazovo, prípadne telefonicky. Niektoré POF poskytujú takéto poradenstvo len v rámci základnej poradne.

K ďalším činnostiam pracovníkov pre odvykanie od fajčenia patrí propagácia možností skončiť s fajčením, osвета o škodlivosti fajčenia - s využitím printových materiálov a filmov, ktoré dopĺňajú a spestujú prednášky a besedy, prieskumy prevalencie fajčenia na školách. Merania smokerlyzerom a testovanie fajčiarskej závislosti pomocou Fagerströmovho dotazníka sú súčasťou nielen individuálneho poradenstva, ale aj skupinových výchovno-vzdelávacích aktivít, konajú sa pri rôznych podujatiach, na Dňoch otvorených dverí, na propagačných výjazdových akciách a podobne. Aktivity POF kulminovali v máji a v novembri pri príležitosti kampaní k dňom bez tabaku, resp. bez fajčenia („Exfajčiari sú nezastaviteľní“, „Prestaň fajčiť, daj si jablko“, a pod.).

Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS, VK, ZH,
Žilinský kraj: LM, DK v rámci ZP
Trnavský kraj: TT, DS, GA, SE
Prešovský kraj: VT, SL,
Bratislavský kraj: PZ Ružinovská, PZ Osuského

Činnosť poradne sa zameriava na monitoring krvného tlaku rizikových klientov a cielečné osobné poradenstvo, doplnené edukačnými materiálmi, zamerané na zmenu životného štýlu (pravidelnú fyzickú aktivitu, redukciu nadmernej hmotnosti, zníženie príjmu kuchynskej soli, zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny aspoň na 400 gramov denne, zvládanie stresujúcich situácií, atď.). Návšteva u všeobecného lekára pre dospelých sa odporúča klientom, ktorým

zistíme hypertenziu II.-III. stupňa a tiež tým klientom, u ktorých aj po zmene životosprávy opakovane bývajú namerané zvýšené hodnoty TK.

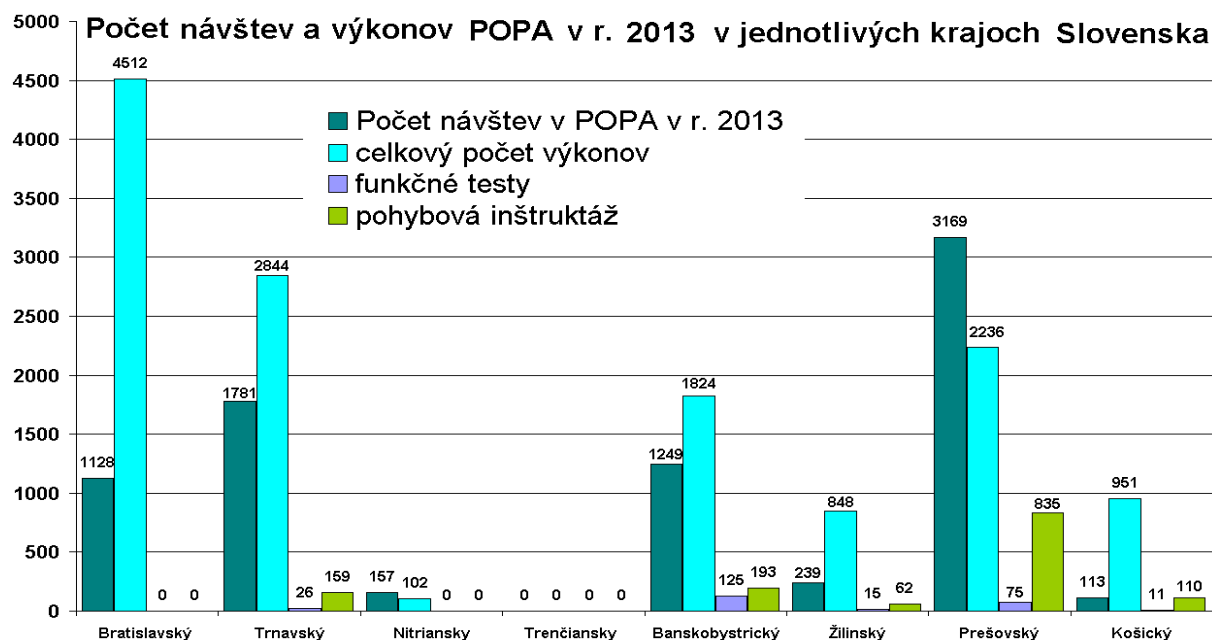
Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity

Banskobystrický kraj: BB, RS, VK, ZV, ZH,
 Žilinský kraj: LM, ZA, (v CA len v rámci ZP)
 Trnavský kraj: TT, DS, GA
 Bratislavský kraj: PZ Ružinovská, PZ Osuského
 Prešovský kraj: BJ, SK, SL, PP
 Košický kraj: SN, MI,

Činnosť týchto poradní pozostáva jednak z individuálneho poradenstva na podklade špeciálnych vyšetrení a kondičných testov, jednak z pohybových inštrukcií pravidelne poskytovaných skupinám cvičencov.

Graf 10 Počet návštev a výkonov v POPA za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 podľa krajov

Rozsah vyšetrení a testov v poradniach pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA) je veľmi variabilný, závisí od priestorového a prístrojového vybavenia jednotlivých pracovísk a tiež od kvalifikácie pracovníkov. Súčasťou poradenstva by malo byť klinické vyšetrenie pohybového ústrojenstva, spirometria (aspoň FEV1 a FVC) a funkčné testy na zistenie rozsahu pohyblivosti, rovnovážnych schopností a propiocepcie, sily, svalovej rovnováhy a aeróbnej kondície. Štandardom by mal byť Ekg monitoring počas záťažových testov, ale potrebné vybavenie majú pravdepodobne len RÚVZ Michalovce a Spišská Nová Ves, v Michalovciach sa v r. 2013 robil aj záťažový Ekg, v SN zatiaľ kľudový Ekg pred testovaním, v r. 2014 by sa už mal robiť Ekg aj počas záťaže. POPA v Spišskej Novej Vsi je veľmi aktívna, popri kvalitnom testovaní zdatnosti s individuálnym poradenstvom sa veľmi výrazne angažuje pri mnohých športových aktivitách vo svojom meste a na školách. V RÚVZ Poprad sa na testovanie a individuálne poradenstvo kladie tiež veľký dôraz,

MUDr. Krak sa dlhodobo venuje snahe o štandardizáciu služieb POPA a je autorom viacerých metodických materiálov venovaných tejto problematike (vrátane kapitoly Modulu 11 v projekte „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“). Telovýchovná lekárka v POPA v Banskej Bystrici poskytla v roku 2013 špecializované poradenstvo 60x na základe absolvovaných 162 špeciálnych vyšetrení a testov a 117 meraní a tiež sa angažovala ako lektorka problematiky POPA Modulu 11 v projekte „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“. Lekárka v Liptovskom Mikuláši sa veľmi podrobne a s dobrými dlhodobými výsledkami venuje najmä korekcii funkčných porúch pohybového systému u detí, pubescentov a adolescentov. V oblasti skupinových cvičení sú najaktívnejšie poradne v Prešovskom kraji, v Dunajskej Strede, v Banskej Bystrici a v Bratislave.

Pravidelnú pohybovú inštruktáž a voľbu zdravotne vhodných cvičení pre skupiny zabezpečujú pre niektoré poradne externí spolupracovníci.

POPA môžu poskytovať niektoré svoje služby aj výjazdovo, napr. v školách, na pracoviskách a najmä na športoviskách pri rôznych príležitostiach (najmä pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie, v rámci športových dní RÚVZ pre vlastných pracovníkov, počas Dní zdravia v mestách, v mesiaci seniorov, pre deti pri aktivitách v spolupráci s Gym – Fit a podobne).

V r. 2013 bolo jednou z hlavných úloh pracovníkov POPA robiť kampaň za zvýšenie zdravotne orientovanej pohybovej aktivity a získavať účastníkov do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

Poradňa pre zdravú výživu

Banskobystrický kraj: BB, RS, VK, ZV, ZH,

Žilinský kraj: LM, ZA, MT, DK

Trenčiansky kraj: TC, PB, PD

Trnavský kraj: TT, DS, GA, SE

Bratislavský kraj: PZ Ružinovská, PZ Osuského

Nitriansky kraj: LV, NR

Prešovský kraj: VT, BJ, SK, SL, PP

Košický kraj: KE, TV, SN, MI, (RV v rámci ZP)

Poradenstvo v oblasti zdravej výživy sa veľmi podrobne poskytuje aj všetkým klientom základných (všeobecných) poradní zdravia. Poradne pre zdravú výživu ho rozširujú o odporúčania s prihliadnutím na deficit, resp. prebytok jednotlivých nutrientov, konkrétne zistený podrobnou analýzou stravovacích zvyklostí klienta, ktorú umožňuje spracovanie údajov z jedálneho lístka pomocou špecializovaného softvéru.

Klientmi tejto poradne sú aj všetci respondenti výskumnej štúdie „Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie“, ktorá patrí medzi hlavné úlohy hygieny výživy. V r. 2013 boli do štúdie zaradené osoby v produktívnom veku, ktoré vykonávali ľahkú prácu. V každom zo zúčastnených regiónov bolo vyhodnotených 80 dotazníkov. Pozostávali zo záznamu 1-dňového jedálneho lístka, dotazníka o spotrebe potravín, dotazníka o pohybovej aktivite a životospráve a záznamového listu pre biochemické a klinicko-somatometrické vyšetrenie, kde bol vypočítaný hmotnostný index, index centrálnej obezity a zaznamenané hodnoty krvného tlaku, hodnoty lipidového metabolizmu (celkový cholesterol, triglyceridy, HDL- a LDL-cholesterol, aterogénny index) a glykémia. Sledovali sa 2 vekové kategórie mužov a žien (19-34 ročných a 35-54 ročných). Individuálne poradenstvo v poradni zdravej výživy bolo zamerané na ozdravenie výživy klientov

a poskytovalo sa na základe vyhodnotenia údajov z 1-dňového jedálneho lístka a dotazníka stravovacích zvyklostí.

Ďalšia prieskumná štúdia, ktorej sa venujú Poradňa zdravej výživy, je „Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách“ (ZA, PB, SN)

Poradňa poskytuje individuálne poradenstvo aj výjazdovo, najmä na pracoviskách, v nadväznosti na služby základnej poradne zdravia, ktoré doplnia radami podľa výsledkov analýzy výživového dotazníka a jedálneho lístka.

Poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity

Samostatná poradňa s touto náplňou pracuje v Trebišove a v r. 2013 rozbehla svoju činnosť aj v Banskej Bystrici, kde v 2 kurzoch pomáhala pri odtučňovaní 28 ženám a 1 mužovi.

V Komárne pracuje Poradňa Zdravého životného štýlu a úpravy hmotnosti. V niektorých okresoch je spojené toto poradenstvo s výživovým poradenstvom - v Žiari nad Hronom v Poradni zdravej výživy a znižovania nadváhy a v Michalovciach v Poradni správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Na západnom Slovensku jedna pracovníčka OPZ, absolventka kurzu STOB, poskytuje takéto špecializované poradenstvo už viac rokov s dobrým efektom mimo práce na RÚVZ.

Poradňa pre problematiku HIV / AIDS

Banskobystrický kraj: BB, LC, ZH

Žilinský kraj: DK, ZA, LM

Trnavský kraj: TT, DS, GA,

Prešovský kraj: PO, BJ, SK, VT, SL – anonymná telefonická linka

Košický kraj: TV, KE, RV

Poradne zabezpečujú klientom poradenstvo v problematike infekcie HIV a ochorenia AIDS. Poradenstvo aj odbery krvi na zisťovanie anti- HIV pozitivity sa podľa želania klientov väčšinou vykonávajú anonymne. K ďalšej činnosti pracovníkov týchto poradní patria Linky pomoci AIDS, kde poskytujú telefonické a e-mailové konzultácie. Súčasťou práce všetkých OPZ sú preventívne zdravotno-výchovné aktivity pre deti a mládež na školách informujúce o hrozbe tejto infekcie a spôsoboch ochrany. Tam, kde existujú špecializované poradne, vykonávajú túto osvetu spravidla ich pracovníci – najčastejšie lekári-epidemiológovia. Využívajú pri tom rôzne atraktívne formy - napr. projekt „Hrou proti AIDS“ poskytuje potrebné informácie a návody na riešenie rizikových situácií zábavnou formou.)

Celkovo sa v poradniach HIV/AIDS na RÚVZ v Banskobystrickom kraji urobilo 75 odberov – 54 v B. Bystrici, 4 v Lučenci a 17 v Žiari nad Hronom. V jednom prípade bol vyšetrením v laboratóriu Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom zistený reaktívny výsledok u muža, pozitivita bola potvrdená NRC v Bratislave.

V Žilinskom kraji sa poradne v Žiline a v Mikuláši venovali najmä skupinovým aktivitám v rámci projektu „Hrou proti AIDS“, osobné konzultácie využilo 93 ľudí, v Dolnom Kubíne poskytli služby 33 klientom.

V Trnavskom kraji bolo 176 klientov, z toho 173 nových.

V Prešovskom kraji poskytli služby 25 klientom.

Poradne HIV/AIDS Košického kraja poskytli poradenstvo 326 klientom, štyroch z nich odoslali do iných zariadení a 332 odobrali krv na sérologické vyšetrenie.

Poradňa pre HBsAg pozitívne rodiny

Banskobystrický kraj: RS, LC

Žilinský kraj: DK, ZA

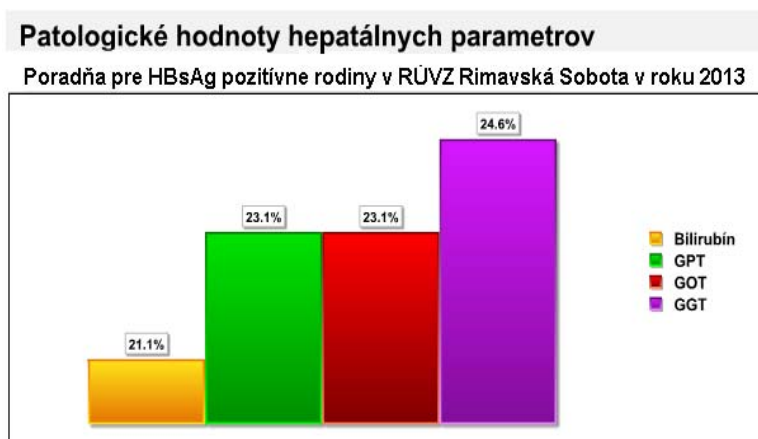
Prešovský kraj: SK, VT

Košický kraj

Zmyslom zriadenia týchto poradní bolo vyšetrenie kontaktov HBsAg pozitívnych pacientov. Toho času sa kontakty HBsAg pozitívnych častejšie vyšetrujú u príslušného praktického lekára, avšak klientom poradne pre HBsAg pozitívne rodiny sa vyšetrujú hodnoty bilirubínu, ALT, AST a GMT. Opakovane túto poradňu navštevujú aj klienti, ktorí boli v minulosti v kontakte s HBsAg pozitívnou osobou a majú záujem o sledovanie hepatálnych parametrov. Na RÚVZ v Rimavskej Sobote v Poradni pre HBsAg pozitívne rodiny v r. 2013 vyšetřili 72 klientov, z toho 36 mužov a 36 žien. Patologické výsledky malo 17 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo ohľadom životosprávy a boli odporučení k ich praktickým lekárom.

Graf 11 Patologické hodnoty hepatálnych parametrov

V Lučenci mala Poradňa pre HBsAg pozitívne rodiny 10 klientov, z toho 6 nových. Poradňa pre HbsAg pozitívne rodiny na RÚVZ Dolný Kubín poskytla poradenstvo 10 klientom.

Poradňa HbSAg na RÚVZ Žilina v roku 2013 poskytlo poradenstvo o prenosných ochoreniach a prevencii HbSAg 53 klientom v spolupráci s oddelením epidemiológie. Poradne pre HbsAg pozitívne rodiny v Prešovskom kraji (Vo Svidníku a vo Vranove nad Topľou) mali 11 klientov, všetci boli v r. 2013 novoevidovaní.

Vo výročnej správe OPZ Košického kraja sa neuvádza, ktoré RÚVZ v Košickom kraji majú zriadené Poradne pre HbsAg pozitívne rodiny. Táto informácia nie je dostupná ani na internete. Avšak z tabuliek krajskej výročnej správy je zrejmé, že v kraji poskytli odbornú pomoc v tomto type poradne 58 klientom, vrátane psychologického poradenstva.

Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS,

Žilinský kraj: DK

Trnavský kraj: DS, GA

Nitriansky kraj: NR

Prešovský kraj: SK, SL

Košický kraj

Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci poskytujú poradenstvo v oblasti prevencie ohrozenia zdravia pri práci – odporúčajú spôsoby ochrany pred možnými škodlivými vplyvmi pracovného prostredia a pracovných technológií na zdravie. Vysvetľovanie zásad organizácie práce a spôsobu života vo vzťahu ku zdraviu sú cenné najmä pre samostatne zárobkovo činné osoby, malých živnostníkov a pre fyzické osoby oprávnené na podnikanie pri zriaďovaní chránených pracovísk a dielní vo vzťahu ku zdravotnému stavu zamestnancov. Zamestnanci získajú informácie o vplyve vykonávanej práce na ich zdravie, konzultujú svoje pracovné zaradenie vo vzťahu k zníženému pracovnému potenciálu a svoje ďalšie možnosti podľa platnej legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci. Toto špecializované poradenstvo sa obvykle vykonáva v spolupráci s OPPL.

V *Banskobystrickom kraji* na RÚVZ Lučenec je vedúci lekár OPZ súčasne aj pracovným lekárom. Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci v Lučenci prešetrila 27 klientov. V Rimavskej Sobote poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci v spolupráci s oddelením Preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vyšetřila 17 mužov. Na RÚVZ v Banskej Bystrici je vedúcou tejto poradne lekárka z OPPL, jej činnosť je však zabezpečovaná v spolupráci so základnou poradňou a klientom sa pri výjazdoch do podnikov popri špecializovanom poradenstve vykonávajú súčasne aj individuálne vyšetřenia základnej poradne a je im poskytnuté aj poradenstvo k najčastejším rizikovým faktorom chronických chorôb. V r. 2013 mala bystrická poradňa 183 klientov.

V *Žilinskom kraji* v RÚVZ Dolný Kubín zabezpečuje činnosť Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci vedúci oddelenia PPL hlavne formou konzultácií pri terénnej práci. O poradenstvo prejavilo záujem 247 klientov.

V *Trnavskom kraji* Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci v Dunajskej Strede a v Galante vyšetřili v podnikoch so zameraním na zistenie zdravotných rizík 360 klientov.

V *Nitrianskom kraji* Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci v RÚVZ so sídlom v Nitre poskytla odborné poradenstvo v 193 prípadoch, vyšetřenie pracovného rizika v 144 prípadoch.

V *Prešovskom kraji* bola na RÚVZ Stará Ľubovňa Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci založená v roku 1995. Poradňa pracuje aj na: RÚVZ Svidník. Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci evidovali v Prešovskom kraji 36 nových klientov s prevahou mužov, ktorých bolo najviac vo vekovej kategórii 45-54 rokov (14 mužov).

V *Košickom kraji* podľa tabuľkovej prílohy krajskej výročnej správy bolo poradenstvo v r. 2013 v tejto problematike poskytnuté 153 klientom, v 111 prípadoch vrátane vyšetřenia pracovného rizika. Nových bolo 80 klientov. Z výročnej správy OPZ Košického kraja ani z internetových stránok však nie je zrejmé, ktoré RÚVZ v Košickom kraji majú zriadené Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci.

Poradne pre deti, mládež a rodiny

Banskobystrický kraj: BB, RS

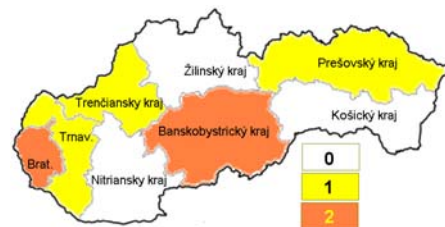
Trenčiansky kraj: PD

Trnavský kraj: DS

Bratislavský kraj: PZ Ružinovská, PZ Osuského

Nitriansky kraj: (aktivity len v rámci OHDM)

Prešovský kraj: SK

Poradne pre deti a mládež sa zriadili v súvislosti s realizáciou úspešného celoslovenského projektu Primárna prevencia AS – zdravé deti v zdravých rodinách, v dôsledku ktorého sa u obvodných pediatrov v celej SR zaviedol skrining lipidémie ďalších rizikových faktorov aterosklerózy u 11-ročných detí a 17-ročných adolescentov. Poradne pre deti a mládež

ponúkajú deťom so zisteným rizikom a ich rodinným príslušníkom kontroly biochemických parametrov a behaviorálne poradenstvo. Poradne pre deti a mládež v Bratislave robia aj vlastné výskumné aktivity. Poradňu v RÚVZ Rimavská Sobota v r. 2013 navštívilo 5 detí (3 chlapci a 2 dievčatá vo veku od 14 do 19 rokov). Vo väčšej časti sa jednalo o deti, ktoré boli odoslané do poradne zdravia pediatrami pre mierne zvýšené hodnoty celkového cholesterolu alebo nadváhu za účelom poradenstva ohľadom pozitívnej zmeny životossprávy. Po podrobnej analýze stravovacích zvyklostí, pohybovej aktivity, výsledkov antropometrických meraní a biochemických parametrov bolo týmto deťom a ich rodičom poskytnuté poradenstvo zamerané na úpravu životossprávy celej rodiny. V Banskej Bystrici a v Prievidzi mali po 1 klientovi, vo Svidníku 4 nových klientov. V poradni detí a mládeže RÚVZ Dunajská Streda sa za rok 2013 uskutočnilo 258 návštev – s rizikovými deťmi tu pracujú tak, že ich zaradia na pravidelné cvičenia a poskytujú im pohybové inštruktáže vo vlastných priestoroch RÚVZ. RÚVZ so sídlom v Nitre v r. 2013 vykazuje 215 poradenských aktivít oddelenia hygieny detí a mládeže.

Poradňa pre tehotné a dojčiace matky

Poradňa pracuje na RÚVZ Bardejov. Poradňu pre tehotné a dojčiace matky navštívilo 30 novo evidovaných žien, z toho 22 vo vekovej kategórii 25-34 rokov.

Poradňa orálneho zdravia

Poradňa pracuje pri RÚVZ Galanta. Vede ju vedúca lekárka OPZ - odborný lekár stomatólog. V spolupráci s vedením ZŠ SNP Galanta, MC Bambuľkovo Galanta boli pre žiakov I. a II. stupňa zrealizované prednášky zamerané na dentálnu hygienu a prevenciu zubného kazu u detí a mládeže. Poradňa je zameraná na preventívne zdravotno-výchovné aktivity na zlepšenie stavu orálneho zdravia, prevenciu zubného kazu a hygienu dutiny ústnej. Individuálne poradenstvo v problematike orálneho zdravia absolvovalo 36 rodičov s deťmi predškolského a mladšieho školského veku.

Poradňa environmentálneho zdravia

Táto poradňa funguje cez internet na RÚVZ v Banskej Bystrici. V roku 2013 zodpovedali na otázky týkajúce sa problematiky kvality životného prostredia a vplyvu životného prostredia na zdravie 12 klientom.

Poradňa očkovania

Prešovský kraj: SL, PO
Košícký kraj : KE, RV, SN, TV, MI

Poradne očkovania majú Odbory epidemiológie všetkých RÚVZ na Slovensku. V Prešovskom a Košíckom kraji boli ich výkony a klienti zaradení do výročných správ a tabuliek OPZ.

Tieto poradne (v spolupráci s odborom epidemiológie) poskytujú poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určitý vek v zmysle očkovacieho kalendára pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých a príslušnej legislatívy, poradenstvo v očkovaní pred cestou do zahraničia, poradenstvo v problematike odporúčaného očkovania, poradenstvo v očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené

zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, poradenstvo v očkovaní detí s kontraindikáciami, ako aj poradenstvo vo všetkých ďalších problémoch spojených s očkovaním.

V RÚVZ Stará Ľubovňa táto poradňa začala činnosť k 1.12.2011. V r. 2013 bolo odborné poradenstvo poskytnuté 77 klientom, z toho bolo 39 klientov novo evidovaných.

V Prešove poskytli 20 telefonických informácií týkajúcich sa problematiky očkovania.

V Košickom kraji mali tieto poradne 100 klientov, z toho 96 nových a telefonicky poskytli poradenstvo 131 krát.

Poradňa podpory psychického zdravia

Banskobystrický kraj: ZV

Trnavský kraj: TT, DS, GA,

Bratislavský kraj: PZ Ružinovská

Nitriansky kraj: LV, KN

Košický kraj: MI

Činnosť poradní podpory psychického zdravia je zameraná na diagnostiku psychosociálnych rizikových faktorov. Návšteva a služby týchto poradní sa odporúčajú klientom, ktorým boli v základnej poradni zistené prekročené kritické hodnoty biochemických ukazovateľov zdravotného stavu a mohli by byť na základe anamnestických údajov ovplyvnené aj pôsobením stresových faktorov a psychickým diskomfortom.

Poradňu podpory psychického zdravia vo Zvolene navštívilo v rámci základnej poradne 196 klientov, ktorí prejavili individuálny záujem o problematiku zvládania stresu v domácich i pracovných podmienkach. Jednej žene a jednému mužovi vo vekovej skupine od 15-24 r. odporučili návštevu psychológa.

Poradne na podporu psychického zdravia a prevenciu stresu v Trnavskom kraji v r. 2013 zaznamenali 165 návštev. Poradenstvo a ďalšie služby využilo 136 klientov, z toho 127 nových. V Galante poskytuje odborné poradenstvo externý spolupracovník – psychiater. V RÚVZ Dunajská Streda sa zamerali na skupinové relaxačné cvičenia osôb na zvládnutie stresových situácií formou relaxačnej a meditačnej jogy. V RÚVZ Trnava samotné poradenstvo spočíva v rozbere stresogénnych situácií a ich zvládání rôznymi relaxačnými technikami (relaxačné dýchanie a hudba).

Poradne podpory psychického zdravia v Nitrianskom kraji poskytli odborné poradenstvo 59 krát (bez založenia karty klienta, lebo klienti preferovali možnosť anonymného poradenstva), 14 klientov bolo odporučených do siete zdravotníckych zariadení.

V Bratislave PZ Ružinovská poskytla špecializované odborné poradenstvo na podklade psychologického vyšetrenia zamerané na zvládanie stresu 76 klientom. Telefonicky bolo poradenstvo vykonané u 12 klientov. PZ na Osuského ul. nevykonávala psychologické vyšetrenia, ale motivačné poradenstvo na podporu psychického zdravia poskytla 78 klientom 215x.

V Košickom kraji pracuje na RUVZ v Michalovciach Poradňa podpory psychického zdravia a odvykania od závislostí, ale v krajskej výročnej správe Košického kraja nie je o jej činnosti zmienka ani v texte, ani v tabuľkách.

Poradňa protidrogová

Hoci v tabuľkách sa protidrogové poradenstvo priradzuje k poradni HIV/AIDS, charakter práce s drogovou závislým klientom je bližší činnosti POF alebo Poradni duševného zdravia, keďže patrí do kompetencie adiktológa, zatiaľ čo testovanie na HIV a príslušné poradenstvo

je doménou odboru epidemiológie. V Michalovciach je protidrogové poradenstvo včlenené do 2 poradní – venujú sa mu Poradňa odvykania od fajčenia a iných závislostí a Poradňa podpory psychického zdravia a odvykania od závislostí. Samostatné protidrogové poradne sú v Žiari nad Hronom a v Prievidzi. Poradňu pre problematiku závislosti v RÚVZ Prievidza navštívili 4 klienti, poradenstvo prostredníctvom telefónu alebo e-mailu sa poskytlo 6 klientom.

Poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny

Poradňa pracuje na RÚVZ v Košiciach a v r. 2013 poskytla poradenstvo 321 krát, z toho bolo 165 telefonických konzultácií. Osobné poradenstvo poskytli 156 klientom.

Poradňa hubárska

Hubárska poradňa pracuje na RÚVZ v Košiciach. Jej hlavným cieľom je minimalizovanie otráv z konzumu húb. V r. 2013 poskytla poradenstvo 87 klientom. Poradňa poskytuje tieto služby:

- určovanie druhu donesených nazbieraných húb
- informácie o ich správnej kuchynskej úprave
- kurz pre záujemcov o zber a predaj čerstvých húb s preskúšaním znalostí a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre predaj čerstvých húb

Záver :

V základných poradniach zdravia v SR v roku 2013 bolo prvýkrát vyšetrených 7693 klientov (t.j. 1,4% osôb z celkového počtu obyvateľov SR) a bolo poskytnutých 5846 kontrolných vyšetrení (tab.č.2). Najviac klientov prišlo do poradne zdravia v košickom, prešovskom a banskobystrickom kraji (celkom 56% z celkového počtu klientov, ktorí navštívili PZ v SR). **Na opakovanú kontrolu prišlo 5623 klientov t.j. 42% z celkového počtu klientov** čo navštívili PZ. Najviac klientov bolo v produktívnom veku (t.j.72 %) a ako každý rok predovšetkým prišlo viac žien ako mužov (65 %).

Od vzniku základných poradní v SR pri jednotlivých RÚVZ v SR, od marca 1993 do 31.12.2013 bolo v nich prvýkrát vyšetrených 212 154 klientov a vykonaných 116902 kontrolných vyšetrení. Klienti 24 roční a mladší tvorili proporciu 11,2 % ,25-34 roční 16 % a zo starších vekových skupín bolo 17 -24 % klientov, najmenej klientov bolo z vekovej skupiny nad 65 rokov (12 %). V prvej dekáde činnosti poradne zdravia (1993-2003) vo viacerých okresoch navštevovali väčšinou seniori, až neskoršie sa návštevnosť zvýšila o klientov v produktívnom a mladšom veku.

V roku 2013 bolo celkom v SR zrealizovaných **533 výjazdov základnej poradne zdravia** na rôzne miesta v jednotlivých regiónoch Slovenska (pracoviská, personál ZŠ,MŠ, študenti SŠ, VŠ, personál poisťovní VŠZP, UNION, Sociálna poisťovňa, kluby dôchodcov, supermarkety, atď.) .Počas týchto výjazdov bolo spolu **vyšetrených 15643 klientov.**

V roku 2013 **najviac bolo prvovyšetrených klientov s ukončených stredoškolským vzdelaním (41 %).** Z celkového počtu prvovyšetrených klientov **15% z nich udávalo že fajčí.**

Výskyt nadváhy a obezity vo vekovej skupine od 25 rokov u mužov a od 35 rokov u žien je viac ako 45 % .Nadváha a hlavne obezita je významným rizikovým faktorom rozvoja kardiometabolických ochorení v populácii, preto individuálne poradenstvo u týchto klientov je orientované hlavne na motiváciu k zvýšeniu pohybovej aktivity a k celkovému ozdraveniu ich životného štýlu.

Môžeme konštatovať, že poradenská činnosť v roku 2013 najviac ovplyvňovala hladinu CCHOL, HDL a glukózy, čo sa potvrdilo znížením priemernej hodnoty pri opakovaných kontrolách klientov v poradniach zdravia.

U 29,0 % prvovyšetrených klientov bol zistený krvný tlak v pásme **hypertenzie**. V rámci primárnej prevencie treba venovať zvýšenú pozornosť krvnému tlaku. Po opakovaných intervenciách zo strany PZ sa nedarí znížiť priemerné hodnoty TKs a TKd tak, akoby sme očakávali.

Po prvom odbornom poradenstve klientom u ktorých bol zaznamenaný rizikový faktor z nesprávneho životného štýlu došlo pri opakovanej návšteve poradne zdravia k úprave:

U mužov-22 % mužov prestalo fajčiť, 29 % si upravilo stravovanie, 58 % zvýšilo svoju pohybovú aktivitu a 18 % sa snažilo zvládať stres v životnom štýle

U žien- 20 % prestalo fajčiť, 30 % si upravilo stravovanie 58 % zvýšilo pohybovú aktivitu a 20 % ,ktoré udávali stres sa snažilo tento rizikový faktor eliminovať zo životného štýlu.

Pri analýze **zistených parametrov u opakovane vyšetrených klientov v roku 2013 v PZ v SR**, ktorí mali tieto hodnoty vyššie pri prvom vyšetrení, došlo k poklesu biochemických parametrov rovnako u mužov ako aj u žien. Minimálny posun nastal u BMI, rovnako u mužov ako aj u žien.

Pokles : CCHOL u 39 % klientov, GLU u 56 %, Triglyceridy u 62 % klientov, TK-S u 37 % a TK-D u 34,4 % klientov bol zaznamenaný pokles. Dobrý cholesterol sa upravil –zvýšil u 59 % klientov.

Opodstatnenosť existencie a činností poradní zdravia pri RÚVZ je nespochybniteľná, overená a odôvodnená výsledkami ich činností, záujmom obyvateľstva a exaktnými štatistickými metódami.

4 Ďalšie informácie o činnosti

Ďalšie informácie o činnosti odborov podpory zdravia a poradenských centrách ochrany a podpory zdravia, vzdelávanie pracovníkov a iných zdravotnícko-výchovných a intervenčných aktivít uvádza každý RÚVZ vo svojej regionálnej výročnej správe. Prednáškovú a publikačnú činnosť jednotlivých odborov OPZ uvádzajú RÚVZ v jednotlivých výročných správach. Výročné správy jednotlivých RÚVZ sú dostupné v elektronickej forme na webových stránkach príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

ANALÝZA HYGIENICKEJ SITUÁCIE NA ÚSEKU OCHRANY ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIMI ŽIARENÍM RÚVZ Bratislava hl. m.

1 Charakteristika odboru

1.1 Počet pracovníkov: 4

1.2 Špecializácie:

3 pracovníci s vysokoškolským vzdelaním (VŠ): 1 (biochémia), 2 (jadrová fyzika)
1 pracovník so stredoškolským vzdelaním (SŠ): 1(DAHE)

1.3 Priority činnosti

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonávajú:

- Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji, ktorý pozostáva z hygienickej obhliadky pracoviska a z posúdenia ochrany zdravia pracovníkov pri prevádzke.
- Posudzovanie projektovej dokumentácie o ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia na nových pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.
- Kontrolu výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok pracovníkov a hodnotia radiačnú záťaž pracovníkov pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Stanovujú prídavné zdravotné riziko u pacientov pri rádioterapii a rádiodiagnostických vyšetreniach.
- Hodnotia veľkosť radiačnej záťaže obyvateľov Bratislavského kraja od prírodných zdrojov žiarenia a od zvyškov antropogénnych rádioizotopov z monitorovania životného prostredia. Výsledky monitorovania životného prostredia sú podkladom na posúdenie stavu verejného zdravia obyvateľov v Bratislavskom kraji.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa vykonáva pomocou hygienickej obhliadky z dôvodu udržania základných štandardov ochrany zdravia pracovníkov. Pri obhliadke sa kladie dôraz na špecifiká jednotlivých pracovísk a na ich zameranie. Posudzuje sa účinnosť ochranných opatrení, ktoré sú vyjadrené v pracovných poriadkoch. Preveruje sa stav ochranných pomôcok a neporušenosť biologických bariér, ktoré musia byť v súlade so schválenou dokumentáciou pracoviska. Na pracoviskách sa hodnotí vybavenosť pracovníkov osobnými dozimetrami a preveruje sa evidencia prítomnosti pracovníkov v kontrolovanom pásme. Na pracoviskách sa preverujú nadexpozície pracovníkov a vyhodnocuje sa účinnosť nápravných opatrení v súvislosti s činnosťou odborného zástupcu. Odborný zástupca vyšetrí každú nadexpozíciu pracovníka o čom napíše zápisnicu, ktorú potom predloží štátnemu dozoru. V zápisnici navrhne opatrenia na odstránenie príčin, ktoré viedli k nadexpozícii. Všetky úkony sú dokumentované písomnou formou a sú uložené v dokumentácii pracoviska. Odborný zástupca zodpovedá za kompletnosť zdravotnej dokumentácie pracovníkov.

Každý pracovník so zdrojmi žiarenia, ktorý pracuje v kontrolovanom pásme musí byť vybavený osobným dozimetrom. Povinnosťou odborného zástupcu je pridelovať, evidovať, operatívne hodnotiť a využívať údaje osobných dozimetrov pracovníkov v jednotlivých obdobiach na udržanie rizika poškodenia zdravia pracovníkov na čo najnižšej úrovni. Dozimetrické údaje z pracovného prostredia sú podkladom pre hodnotenie

zdravotného rizika pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a sú v príčinnej súvislosti s úrovňou organizácie práce na pracovisku.

Prídavné zdravotné riziko pacientov od rádiodiagnostického vyšetrenia alebo rádioterapie sa každoročne vyhodnocuje na základe záznamov dávok z jednotlivých vyšetrení.

Odbor ochrany zdravia pred žiarením plní úlohy stálej zložky radiačnej monitorovacej siete na území Bratislavského kraja. Laboratórnymi prostriedkami sa analyzujú a merajú objemové alebo merné aktivity izotopov zo zložiek životného prostredia a z potravinového reťazca. Výsledky sú podkladom pre posúdenie vplyvu rádioaktívnych zvyškov zo životného prostredia na prídavné zdravotné riziko a verejné zdravie obyvateľov Bratislavského kraja. Monitorovaním životného prostredia skúmame procesy, pomocou ktorých sa antropogénne izotopy dostávajú do potravinového reťazca a do ľudského organizmu. Pri hodnotení sú významné biogénne vlastnosti jednotlivých izotopov, čo vplýva na výšku zdravotnej újmy človeka a na riziko poškodenia niektorých orgánov v ľudskom tele. Hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov, ktorí pracujú v dosahu radiačných polí pozostáva z hodnotenia ročného súhrnu osobných dávok a výsledkov povinných ročných zdravotných prehliadok. Hodnotenie verejného zdravia obyvateľov Bratislavského kraja z hľadiska radiačnej záťaže z okolitého prostredia je založené na systematickom laboratórnom monitorovaní vzoriek životného prostredia a následného štatistického spracovania výsledkov. Cieľom je pomocou verifikovaných modelov vytvoriť kvalifikovaný odhad prídavného zdravotného rizika obyvateľov Bratislavského kraja.

2 Charakteristika výsledkov pracovnej činnosti

2.1 Rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská

V roku 2013 sa posudzovali pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa novelizovaného zákona NR SR č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prvej polovici tohto roka získala zmenu povolenia na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení Univerzitná nemocnica Bratislava, pracovisko Staré mesto na Mickiewiczovej 13, Bratislava na nový rtg prístroj Eidos 3000 od firmy Mecal na chirurgickom pracovisku výmenou za starý rtg prístroj Siemens Multix, ktorý bol demontovaný a zlikvidovaný. V júni sa na ŠNOP, n.o. na Záhradníckej 42, Bratislava zmenil odborný zástupca a súčasne získali povolenie na používanie skiagrafického rtg prístroja Del Medical. V júli získali povolenie na klinike ProSanus,a.s. na Daxnerovom nám.3 v Bratislave pre skiagrafický komplex Q-Rad Ceiling-Mounted System. V septembri získala UNB nemocnica Staré mesto na Mickiewiczovej 13, Bratislava povolenie pre angiografické rtg Siemens Artis Zee Biplan na angiografickom pracovisku Rádiologickej kliniky LFUK. V tom istom mesiaci získala obnovené povolenie DFNsP na Limbovej 1 v Bratislave pre päť druhov mobilných rtg prístrojov.

V roku 2013 sa na stomatologických pracoviskách vo väčšej intenzite budovali rtg vyšetrovne s intraorálnymi a panoramatickými rtg prístrojmi. V januári firma

ArtDentistis,s.r.o. na Dunajskej 8 v Bratislave požiadala o povolenie tri rtg prístroje z toho dva intraorálne typu Owandy RX a jeden panoramatický Owand I-Max Touch. Povolenie však získala až v júni, kedy uplynulo prerušenie konania kvôli nedodaniu podkladov o zdrojoch žiarenia. Povolenie na činnosť získala začiatkom januára firma D+D,s.r.o. na Saratovskej 2/A v Bratislave na používanie intraorálneho rtg Planmeca Intra s RVG. Firma 3Z Zdravé zuby Záhora,s.r.o. z Ružomberka získala povolenie na používanie intraorálneho rtg Satelec X M/ND v ambulancii v zdravotnom stredisku na Vinohradskej 57 v Šenkviaciach. V polovici januára ukončila činnosť firma SODC SE na Dunajskej 8 v Bratislave, ktorá bola

sesterskou firmou Budapeštianskej firmy. V tomto čase MUDr. Mária Hlavenková dostala povolenie na prevádzku intraorálneho rtg Orthos partner 70 a panoramatického rtg Ajat Art Plus. Vo februári získala povolenie firma Pl Dent,s.r.o. na Babuškovej 2 v Bratislave pre intraorálny rtg Gendex Expert DC s RVG. Koncom februára to bola firma Dental SA,s.r.o. na Lotyšskej 1 v Bratislave s intraorálnym rtg Vatech ESX. Kvôli vypovedaniu zmluvy o nájme ukončila firma Euro Dental,s.r.o. na Zochovej 16/XII v Bratislave svoju činnosť a opustila stomatologickú ambulanciu aj s rtg zdrojom v NBS. Stomatologická ambulancia s intraorálnym rtg prístrojom je teraz v držbe v NBS. V apríli získala povolenie firma VK Dent v Líščom údolí 57 v Bratislave na jeden intraorálny rtg Gendex a jeden panoramatický rtg Gendex Orthoralix 9200 Ceph DDE. Rovnako v apríli získala povolenie firma Dentinum,s.r.o. na Mraziarenskej 17 v Bratislave na intraorálny rtg Vivi Ergon X-HF. MUDr. Marcela Valigová –Zubná ambulancia vo Vlčom hrdle 74 v Bratislave získala povolenie v apríli na intraorálny rtg Sirona Heliident Plus s RVG. MUDr.Mária Vaďurová ho získala tiež v apríli pre intraorálny rtg Planmeca Intra s RVG. V apríli získal MUDr. Adrián Bernáth povolenie na používanie veterinárneho rtg Quantum QG 32G vo Veterinárnej poliklinike na Lamačskej ceste 53 v Bratislave. V máji 2013 získala povolenie pre činnosť so zdrojom žiarenia firma Paracelsus na ulici Sch.Trnavského 8 v Bratislave na jeden intraorálny rtg Gendex Dnes-O-Mat a jeden panoramatický Gendex Orthoralix 9200. Rovnako ako firma OpiDent,s.r.o. na Šustekovej 15 v Bratislave pre intraorálny rtg Sirona Heliident Plus. V máji to bola firma Zubná pohotovosť,s.r.o. na Križnej 44 v Bratislave pre intraorálny rtg Vatech ESX. Koncom mája získala MUDr. Lenka Baňasová povolenie na používanie panoramatického rtg Vatech Pax Primo. Koncom mája Stomatologická ambulancia na OÚSA, s.r.o. na Heydukovej 10 v Bratislave získala povolenie pre intraorálny rtg Castellini X Safe 70 s RVG. Začiatkom júna to bola firma Stoma SA,s.r.o. na Lotyšskej 1 v Bratislave, ktorá získala povolenie pre používanie intraorálneho rtg Vatech ESX. Firma KelloDent,s.r.o. na Lermontovovej 7 v Bratislave uskutočnila výmenu starého intraorálneho rtg Gendex 765 DC za nový Sirona Heliident Plus v polovici júna na čo dostala povolenie. Povolenie používať intraorálny rtg Trophy Irix 70L získala koncom júna aj firma MaVaDent,s.r.o. na Budovateľskej 4 v Bratislave.

V júli firma Topdental,s.r.o. na Kupeckého 4 v Pezinku získala povolenie na dva intraorálne rtg Planmeca Intra s RVG a Gendex spolu s jedným panoramatickým rtg prístrojom Planmeca Pro Max povolenie na činnosť. Koncom júla sa to podarilo aj firme ProSanus,a.s. z Daxnerovho nám. 3 v BHR Bratislave pre intraorálny rtg Satelec X-Mind DC a skiagrafický komplex Q-Rad Ceiling – Mounted System. Rovnako v júli získal povolenie aj MUDr. Marian Machata zo Štúrovej 101 v Modre pre intraorálny rtg Vivi Ergon –XHF. MUDr. Andrea Kvietková zo stomatologickej ambulancie na Hornodvorskej 12 v Chorvátskom Grobe po doplnení podkladov získala povolenie pre intraorálny rtg Endos koncom augusta. Začiatkom septembra získala povolenie pre intraorálny rtg Planmeca Prostyle Intra MUDr.Ľudmila Kučeráková zo Šancovej 43 v Bratislave. V polovici septembra firma P.T.K.Invest,s.r.o. na Mýtnej 11 v Bratislave získala povolenie pre intraorálny rtg Vatech ESX. Pre rovnaký intraorálny rtg Vatech ESX získala povolenie v polovici septembra firma MarsDent,s.r.o. na Kadnárovej 89 v Bratislave. V septembri na dva intraorálne rtg Gendex 765 Dc a Vatech ESX získala povolenie firma VitalDent,Plus,s.r.o. z Novobanskej 17 v Bratislave. Koncom septembra to získala firma Laserdent,s.r.o. na Námestí Slobody 13 v Bratislave pre tri intraorálne rtg Soredex Minray, Myray RX DC Plus, Orthos Partner 70 a panoramatický rtg Soredex Scanora 3D. V polovici októbra získala Veterinárna klinika PetVet zo Starohájskej 35 v Bratislave povolenie na používanie veterinárneho rtg prístroja Poskom PXP-40HF. V polovici októbra získala povolenie MUDr. Miroslava Ducková z Tehelnej 24 v Bratislave na intraorálny rtg Satelec X Mind System a panoramatický rtg Gendex Orthoralix 9200. Koncom októbra získala firma Martin Dental Center,s.r.o.

z Antolskej 4 povolenie na používanie intraorálneho rtg Fona XDG a panoramatického rtg Myray –hyperion MRT. Rovnako ako firma Algate,s.r.o. na Šancovej 48 v Bratislave na intraorálny rtg Morita VeraView IX a firma Detinika,s.r.o. z Janotovej 16 v Bratislave v ambulancii v Poliklinike Karlova Ves pre intraorálny rtg Planmeca ProX. Firma Schill Dental Clinic v Karloveskom ramene 8 v Bratislave získala povolenie pre štyri kusy intraorálneho rtg Planmeica Intra, pre osem kusov intraorálnych rtg Castelliny-70, intraorálny rtg Dental X-ray Imaging System, panoramatický rtg Orthopos 3 a rtg zariadenie počítačovej tomografie hlavy I-Cat 17-19. Koncom októbra povolenie získala firma AbsolutDent,s.r.o. na Cabanovej 18 v Bratislave pre intraorálny rtg Vatech ESX. MVDr. Ivana Pappová z Veterinárnej ambulancie na Strednej 1 v Bratislave dostala koncom novembra povolenie na skiagrafický rtg prístroj Ajax 240H. Veterinárna klinika MVDr.Fico, Na vrátkach 13 v Bratislave dostala povolenie na skiagrafický veterinárny rtg Ajax 160H v polovici decembra.

O kvalite rádiodiagnostického, rádioterapeutického rtg zariadenia alebo časticového ožarovača rozhoduje stabilita zdroja vysokého napätia a reprodukovateľnosť nastaviteľných hodnôt prístroja. Kvalitu zväzkov týchto zariadení a ich funkčnosť kontrolujú firmy s oprávnením v stanovených časových intervaloch podľa zákona na základe zmluvy s daným pracoviskom. Výsledky skúšok prevádzkovej stálosti zariadenia sa zaznamenávajú do protokolov. Pri hygienickej obhliadke rádiodiagnostického alebo rádioterapeutického pracoviska pracovník dozoru pomocou meracieho prístroja (dozimetra) kontroluje rozptýlené žiarenie v okolí zdroja žiarenia. Účinnosť radiačnej ochrany pracoviska sa zisťuje meraním rozptýleného žiarenia v priľahlých a okolitých miestnostiach. Výsledky meraní sa porovnávajú s výpočtami, ktoré sú uvedené v dokumente Optimalizácia radiačnej ochrany.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa venovala pozornosť dodržiavaniu schválených pracovných postupov, kontrole dokladov o činnostiach na pracovisku a kontrole funkčnosti a vybavenosti pracoviska dozimetrickými prístrojmi. Celkove na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách došlo v roku 2013 k 61 mesačným nadexpozičiam. Po prešetrení týchto prípadov sa zistilo, že zvýšené osobné dávky sú zaznamenané na povrchu ochranných pomôcok pracovníkov. Po zhodnotení sumárnych hodnôt sa konštatuje, že ani v jednom prípade nedošlo k prekročeniu celoročných limitov stanovených pre pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Všetky uvedené nadexpoziecie nastali v nemocničnom prostredí. Náročné srdcovo–cievne operácie sa podieľajú na nadexpozičiam v 25 prípadoch. Pri vyšetrení gastro-intestinálneho traktu tohto roku bolo 10 nadexpozičiam. V 14 prípadoch boli nadexpoziecie u pracovníkov z rádiodiagnostických pracovísk. Na Onkologickom ústave sv.Alžbety v Bratislave v tomto roku došlo k 12 nadexpozičiam. Na Národnom onkologickom ústave v Bratislave tohto roku nevznikli žiadne nadexpoziecie.

Pracovníci štátneho zdravotného dozoru pri každej previerke na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách, ako aj na rôznych školiacich akciách upozorňujú zdravotnícky personál, že pri neodôvodnených expozičiam alebo nepresných rádioterapeutických plánoch vzniká zvýšenie radiačnej záťaže u pracovníka a pacienta. Limit ročnej efektívnej dávky pre pracovníka na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách v Bratislavskom kraji nebol ani v jednom prípade prekročený. Významnou súčasťou štátneho zdravotného dozoru je kontrola kvality a vybavenosti pracovísk osobnými ochrannými pomôckami.

V súčasnosti je na rtg pracoviskách v Bratislavskom kraji vybavenosť kvalitnými osobnými ochrannými pomôckami uspokojivá.

Prehľad o rozmiestnení rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracovísk v Bratislavskom kraji je v tab.č.2.1.

2.2 Technické a defektoskopické pracoviská

Koncom januára roku 2013 Slovenská legálna dozimetria ukončila vykonávanie osobnej dozimetrie na NÚSCH Bratislava k 31.12.2012. Vo februári oznámila firma VF,s.r.o. M.R.Štefánika v Žiline, že od 1.1.2013 začala vykonávať vyhodnocovanie osobnej dozimetrie na NÚSCH Bratislava. Firma TNT Expres Worldwide,s.r.o., Pri starom letisku 14 oznámila, že naištalovala na letisku M.R.Štefánika rtg prehliadač balíkov Hiscan 100100V-2i. V apríli oznámila spoločnosť Kraft Foods Slovakia,a.s. na Račianskej 44 v Bratislave, že štyri rtg fluorescenčné analyzátory Smits Detection PID prechádzajú na sesterskú spoločnosť Mendelez SR Production,s.r.o. na Račianskej 44 v Bratislave. V máji dostala firma NDB-Nedeštruktívna defektoskopia na Zálužickej 9 v Bratislave povolenie na používanie rtg prístroja do 300 kV a 7 ks prepravných kontajnerov na prevoz rádioaktívnych zdrojov ^{192}Ir , ^{75}Se a používanie žiaričov ^{192}Ir , ^{75}Se . Firma SAM (Shipbuilding and Machinery) vo Vlčom hrdle v Bratislave požiadala v októbri o zmenu rozhodnutia z dôvodu zmeny názvu organizácie. Pôvodne sa volala Stroje a mechanizmy,a.s. prevádzka Metalchem. V rovnakom období požiadala Slovnaft, a.s., Vlčie hrdlo 1 v Bratislave o zmenu rozhodnutia kvôli zmene mena firmy. Predtým bol názov firmy Slovnaft Petrochemicals, s.r.o. V novembri požiadala firma Seps,a.s. na Búdkovej ceste 33 v Bratislave o zmenu rozhodnutia kvôli vymenovaniu nového odborného zástupcu.

Na technických pracoviskách sme v roku 2013 nezaznamenali žiadne porušenie schválených pracovných postupov. U pracovníkov sme počas roka zaznamenali 4 nadexpozície. V ďalšom šetrení sa ukázalo, že u žiadneho pracovníka nenastalo prekročenie ročného limitu. Pracoviská sú vybavené dostatočným množstvom osobných ochranných pomôcok a technickými ochrannými prostriedkami na prácu v terénnych podmienkach, ktoré zabezpečujú ochranu obyvateľstva pred účinkami ionizujúceho žiarenia. Prehľad o rozmiestnení technických a defektoskopických pracovísk na území Bratislavského kraja je v tab. č.2.1.

2.3 Pracoviská s otvorenými žiaričmi

V roku 2013 na území Bratislavského kraja pracovali dodávateľské firmy s otvorenými zdrojmi žiarenia Biont, a.s. na Karloveskej 63 v Bratislave, Roner s.r.o. a Izomedact s.r.o. na Oravskej 7 v Bratislave, Bio-spektrum plus, s.r.o., V záhradách 13 v Bratislave a MGP, s.r.o. na Šustekovej 2 v Bratislave. V pravidelných, zmluvne potvrdených termínoch dodávajú na pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia v Bratislavskom kraji produkty a rádiofarmaká od svetových výrobcov. Dodávateľské firmy pravidelne posielajú správy o svojich obchodných dodávkach pre cieľové pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia na RÚVZ Bratislava.

V júni získalo Vedecko-výskumné centrum Triblavina- Bernolákovo kladné záväzné stanovisko na projekt výstavby pracovísk s otvorenými žiaričmi. V tomto mesiaci vydala Mestská časť Karlova Ves Bratislava stavebné povolenie na výstavbu Pavilónu lekárskeho SAV na základe kladného záväzného stanoviska regionálneho hygienika RÚVZ BA na pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia, ktoré sa v tomto pavilóne budú nachádzať. V júli získala FCHPT STU na Radlinského 9 v Bratislave povolenie na odber, skladovanie a používanie otvorených a uzavretých žiaričov na Oddelení biochémie a mikrobiológie. V auguste získal Ústav experimentálnej onkológie SAV na Vlárskiej 7 v Bratislave povolenie na činnosti vedúce k ožiareniu na pracovisku s otvorenými žiaričmi I. kategórie. V októbri získal Výskumný ústav vodného hospodárstva na Nábřeží arm. gen. L. Svobodu 5 v Bratislave povolenie na činnosť so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pre Laboratórium rádiochemie Národného referenčného laboratória pre oblasť vôd na Slovensku. V decembri

získala UNB pre oddelenie nukleárnej medicíny v nemocnici Staré mesto povolenie na prácu s otvorenými žiaričmi pre I.aII. kategóriu.

V roku 2013 nedošlo na žiadnom pracovisku s otvorenými žiaričmi k porušeniu zásad ochrany zdravia pred žiarením, ktoré platia pre pracovníkov a obyvateľov z okolia. Prehľad o rozmiestnení pracovísk s otvorenými žiaričmi na území Bratislavského kraja je v tab.č.2.2.

2.4 Pracoviská s uzavretými žiaričmi

Koncom januára roku 2013 požiadala firma PSJ Hydrotranzit,a.s., Vlčie hrdlo v Bratislave o zmenu povolenie v dôsledku vymenovania nového odborného zástupcu na pracovisku. Vo februári oznámil JUDr.Ján Hučko zrušenie pracoviska na meranie hustoty geologických vzoriek a odovzdanie uzavretého gama žiariča ^{137}Cs a neutrónového zdroja Am-Be do trvalého vlastníctva na Katedre aplikovanej a environmentálnej geofyziky Prírodovedeckej fakulty UK. Vzápätí menovaná katedra potvrdila prijatie uvedených žiaričov do svojho laboratória. Túto skutočnosť potvrdil aj vykonaný štátny dozor na uvedených pracoviskách. V máji získal Výskumný ústav pôdoznavectva a ochrany na Gagarinovej 10 v Bratislave povolenie na používanie neutrónovej sondy Didcot s Am-Be zdrojom na meranie pôdnej hustoty a vlhkosti. Slovnaft,a.s. vo Vlčom hrdle v Bratislave požiadal začiatkom augusta o zmenu povolenia z dôvodu vymenovania nového odborného zástupcu. V tom istom mesiaci požiadal Slovnaft, a.s. o povolenie na používanie uzavretých zdrojov žiarenia pre svoju prevádzku P-3 Hydrokrakovanie, na ktorej sa používa 36 kusov uzavretých žiaričov ^{137}Cs . V septembri požiadal Slovnaft,a.s. o povolenie na používanie uzavretých zdrojov žiarenia ^{137}Cs na prevádzke P-4 Krakovanie na kontrolu hladiny uhlíkovdík na vákuovej kolóne C101.101. V októbri na základe žiadosti sa urobila zmena povolenia pre Slovnaft,a.s., ktorá sa týkala prevádzky P-8 Petrochémia na 17 zariadeniach typu : vysokotlaký separátor, zásobník extrúdera, produktová komora, transférový zásobník, prefukovacie silo, separačné silo atď. Všade tam sa na kontrolu hladín využívajú uzavreté žiariče ^{137}Cs .

Na pracoviskách s uzavretými žiaričmi, ktoré sa používajú na defektoskopiu došlo v roku 2013 celkom k trom nadexpozíciám. Vo všetkých prípadoch sa ukázalo, že neboli prekročené ročné limity pre pracovníka.

V roku 2013 nedošlo k mimoriadnej situácii na žiadnom z pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia. Pracoviská sú uspokojivo vybavené dozimetrami a osobnými ochrannými pomôckami. Osobné dozimetre, ktorými sú pracovníci vybavení sa vyhodnocujú v mesačných alebo štvrtročných intervaloch.

Prehľad pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia v Bratislavskom kraji je v tab.č.2.3.

2.4.1 Pracoviská s požiarňami žiaričmi

Priemyselné podniky a verejné budovy sú vybavené požiarňami hlásičmi, ktoré obsahujú malé množstvo rádioaktívnej látky ^{241}Am . Z hľadiska možného ohrozenia zdravia ľudí nepredstavujú tieto zdroje žiarenia zvýšené riziko. Zvýšené riziko možno očakávať iba pri neodôvodnenom nahromadení požiarňových hlásičov, neodbornou manipuláciou so zariadením, alebo prístupom nepovolaných osôb k vnútorným súčiastkam požiarneho hlásiča. Firmy, ktoré uvádzajú na trh tieto výrobky sú povinné ohlásiť štátnemu zdravotnému dozoru množstvo a druh požiarňových hlásičov nainštalovaných u zákazníka. Každá dodávateľská firma je zaviazaná po skončení životnosti požiarňových hlásičov tieto odobrať späť a zdroje žiarenia zlikvidovať predpísaným spôsobom. V roku 2013 neboli hlásené žiadne zmeny v počte nainštalovaných požiarňových hlásičov.

V roku 2013 sa na trhu s požiarňami hlásičmi neobjavila žiadna nová firma v Bratislavskom kraji, ktorá by sa uchádzala o túto činnosť.

Prehľad o počte nainštalovaných požiarnych žiaričov s obsahom rádioaktívneho zdroja je v tab.č.2.4.

2.4.2 Informácie o likvidácii rádioaktívneho odpadu

Na odstraňovanie inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu má v súčasnosti povolenie JAVYS Jaslovské Bohunice a HUMA-LAB APEKO Košice. JAVYS Jaslovské Bohunice odoberá hlavne rádioaktívny odpad s otvorenými žiaričmi a HUMA-LAB APEKO Košice odoberá uzavreté žiariče o čom vystavuje protokoly a posielajú ich štátnemu dozoru, ktorý tieto protokoly eviduje. Pri odstraňovaní inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu z pracovišťa so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v roku 2013 nezaznamenali žiadne mimoriadne udalosti.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru v ochrane pred ionizujúcim žiarením je v tab.č.2.5. a v tab.č.2.6.

2.5 Rádioaktivita v životnom prostredí, bytoch, v stavebných materiáloch a v potravinovom reťazci

V roku 2013 bolo zmeraných celkom 102 vzoriek životného prostredia a potravinového reťazca. Vo vzorkách životného prostredia a vo vzorkách potravinového reťazca stále zisťujeme stopový výskyt antropogénneho izotopu ^{137}Cs v pomerne konštantnej úrovni. Z tejto stálosti nameraných aktivít sa dá usúdiť, že vplyv incidentu z Černobyľu sa vo vzorkách prekryl dôsledkami z dávnejších skúšok jadrových výbuchov v atmosfére z poloviny minulého storočia. Dozvuky z Černobyľskej udalosti môžeme časovo situovať do rokov 1996-1997. Vplyv havárie v jadrových elektrárnach vo Fukušime je pod detekčným limitom zariadenia. Príkon priestorového dávkového ekvivalentu od externého žiarenia vonkajšieho prostredia v Bratislavskom kraji sa mení podľa známych fyzikálnych zákonitostí v denných a ročných variáciách. Mení sa medzi hodnotami od 75 nSv/h do 130 nSv/h. Vo vzorkách z prírodného prostredia sa stále vyskytujú stopové množstvá antropogénneho izotopu ^{137}Cs a preto je potrebné v tejto kontrolnej činnosti aj v ďalšom období pokračovať. Objemová aktivita ^{137}Cs v moči dobrovoľníkov je za posledných 15 rokov temer nemenná. Nie je badateľný pokles tejto hodnoty, čo je ďalší dôkaz toho, že rádioaktívne zvyšky ^{137}Cs pochádzajú z jadrových výbuchov v atmosfére zo 60-tych rokov minulého storočia. Namerané hodnoty antropogénneho izotopu ^{137}Cs a ostatných antropogénnych izotopov získaných z odbornej literatúry dokazujú, že priemerná radiačná záťaž obyvateľa Bratislavského kraja v roku 2013 nepresiahla smernú hodnotu 10 $\mu\text{Sv}/\text{r}$, čo je dolná hranica stupnice dávkového príkonu pre hodnotenie rizika z ožiarovania obyvateľov z hľadiska radiačnej ochrany. V roku 2013 sme nezaznamenali žiadne stopy rádioaktívnych izotopov v životnom prostredí Bratislavského kraja po Fukušimskej havárii reaktorov v Japonsku z marca roku 2011. Na základe upozornenia hlavného hygienika SR o podozrení možného zvýšenia rádioaktívneho pozadia pracích guľí, ktoré sa používajú ako alternatíva pracích prostriedkov v niektorých domácnostiach sa urobila výzva na stránke úradu pre občanov a umožnilo sa im priniesť svoje pracie guľe na premeranie. V dňoch od 22.2.2013 do 30.8.2013 sa vykonalo 44 meraní týchto guľí od 33 žiadateľov. Ukázalo sa, že 4 pracie guľe vykazovali mierne zvýšenie pozadia u ostatných sa pozadie nemenilo. Žiadateľom bolo doporučené, aby zabránili prístupu deťom k týmto guľiam a aby sa s nimi nehrali.

Prehľad o laboratórnej činnosti na odbore ochrany zdravia pred žiarením je uvedený v tab.č.2.7.

3 Činnosť v rámci radiačnej monitorovacej siete

V nepravidelných intervaloch sa sledoval dávkový príkon externého žiarenia v okolí nášho úradu vo voľnom teréne pomocou rádiometra FH 40 G-L a prenosného spektrometra GR-135. Maximum mernej aktivity v pôde má hodnotu okolo 10 Bq/kg suchej, neobrábanej pôdy a nachádza sa v hĺbke od 7 do 10 cm od povrchu pôdy. Pre účely Radiačnej monitorovacej siete sa za Bratislavský kraj poskytli aj výsledky komentované v bode 2.5.

4 Úlohy vyplývajúce z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR

Úloha 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR na toky (2011- 2014)

2. etapa (E) – Previerky na dočasných defektoskopických pracoviskách v Bratislavskom kraji. T: 30.6.2013

Odpočít:

V Bratislavskom kraji ku koncu roku 2013 evidujeme 8 stálych spoločností, ktoré sa zaoberajú defektoskopiou. Jedná sa o tieto spoločnosti:

1. RTD Slovakia, s.r.o. so sídlom Vlčie hrdlo,
2. Slovnaft montáže a opravy, s.r.o., Vlčie hrdlo,
3. Nievelt-Labor Slovakia, s.r.o., Bulharská 10,
4. Kemka, s.r.o., Hradská 124,
5. Výskumný ústav zvaračský-Priemyselný inštitút SR, Račianska 71,
6. SEPS, a.s., Búdková cesta 33,
7. NDB, s.r.o., Zálužická 9,
8. PSJ Hydrotranzit, a.s., Vlčie hrdlo 90.

Všetky majú sídlo v Bratislave. Na uvedených pracoviskách pri hygienických previerkach sa preverovali podklady o platnosti ADR na všetky vozidlá, v ktorých sa prepravuje nebezpečný náklad po cestách v Slovenskej republike. Preverovala sa platnosť osvedčení uzavretých žiaričov používaných v defektoskopii. Súčasťou kontroly boli aj podklady o ročných zdravotných prehliadkach pracovníkov a kompletnosť dokumentácie, ktorú vedie odborný zástupca. V ďalšej fáze sa fyzicky kontrolovali osobné signálne dozimetre pracovníkov. V roku 2012 sme zaznamenali a prešetrili 3 nadexpozície v prvom štvrtroku a 1 nadexpozíciu v druhom štvrtroku u spoločnosti Seps, a.s. a 2 nadexpozície v druhom štvrtroku v spoločnosti PSJ Hydrotranzit, s.r.o. Nadexpozície vznikli pri zložitých defektoskopických meraniach. Činnosť pri zabezpečení pracoviska v mieste, kde sa vykonávali defektoskopické merania bola u všetkých spoločností na veľmi dobrej úrovni, čo zabezpečuje dostatočnú ochranu pred neodôvodneným ožiarovaním pracovníkov a obyvateľov z okolia. Z hľadiska hygieny žiarenia sme nezaznamenali u žiadnej z vymenovaných spoločností porušenie pracovných predpisov.

3. etapa (F) – Vypracovanie odborného usmernenia pre oznamovanie prepravy a zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia.
T: 31.12.2013

Oznámenie prepravy zdroja ionizujúceho žiarenia a zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiou musí byť zaslané emailom alebo faxom na príslušný orgán

verejného zdravotníctva najneskôr 3 dni pred výkonom činnosti a musí obsahovať nasledovné údaje:

- Identifikácia prevádzkovateľa zdroja ionizujúceho žiarenia, meno odborného zástupcu pre radiačnú ochranu s telefonickým kontaktom.
- Číslo povolenia na odber, skladovanie a používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na nedeštruktívnu defektoskopiu podľa § 45 odsek 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Identifikácia príslušného orgánu verejného zdravotníctva, ktorý vydal povolenie.
- Identifikácia defektoskopického zariadenia.
- Identifikácia zdroja ionizujúceho žiarenia.
- Identifikácia motorového vozidla, použitého na prevoz.
- Dátum a trasa prepravy na miesto výkonu defektoskopiekej činnosti.
- Dátum a identifikácia miesta dočasného pracoviska na výkon defektoskopických prác a predpokladaný čas výkonu.
- Dátum a trasa spätočnej cesty.

Mená pracovníkov s telefonickým kontaktom, ktorí budú vykonávať defektoskopiu.

Úloha 5.3 : Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia na roky (2011 – 2015)

3. etapa (E)- Uskutočniť v Bratislavskom kraji meranie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých rádiologických výkonoch
T: 30.6.2013

Odpočet :

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od batoliat až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. V prvom polroku 2013 sa vykonalo na DFNSP 1236 CT vyšetrení s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov.

Priemerný mesačný počet vyšetrení je 206 pacientov/mesiac. Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov.

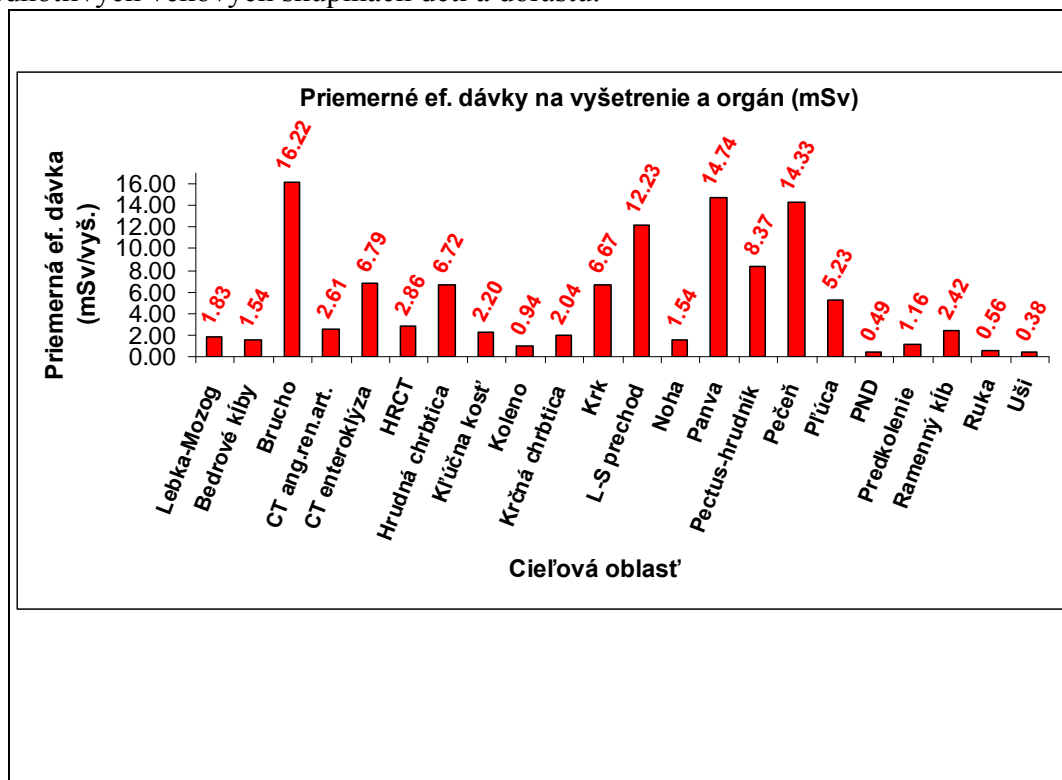
V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Nasledovné jednotlivé CT výkony boli rozdelené na orgány, ako sú lebka-mozog, brucho, noha, ruka, bedrové kĺby, ramenné kĺby, panva, chrčtica, pľúca, pečeň, HRCT vyšetrenia, CT enteroklýza, CT angiorenálnych artérií, obličky, krk. Priemerné mesačné hodnoty efektívnej dávky v tomto polroku sú pre lebku $E_L = 119,08$ mSv, hrudník $E_H = 281,51$ mSv a pre brucho $E_B = 167,57$ mSv. Najvyšší počet vyšetrení zaznamenávame u vyšetrení lebky no napriek tomu toto vyšetrenie najmenej prispieva ku kolektívnej dávke, kvôli nízkej radiosenzitivite mozgovej tkáňe. Najväčšia dávková záťaž je pri CT vyšetreniach brucha. Program umožňuje sledovať v čase vývoj strednej hodnoty efektívnej a orgánovej dávky v jednotlivých vekových skupinách detí a dorastu.

3.etapa (F)- Stanoviť početnosť jednotlivých rádiologických výkonov a vypočítať veľkosť žiarenia pacientov, ktorá je s nimi spojená a príspevok jednotlivých

rádiologických vyšetrení k celkovej kolektívnej dávke populácie v Bratislavskom kraji z lekárskeho ožiarenia. T: 31.12.2013

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od batoliat až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. V druhom polroku 2013 sa vykonalo na DFNSP 1386 CT vyšetrení s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov.

Priemerný mesačný počet vyšetrení je 200 - 250 pacientov/mesiac. Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Sledovala sa dávková záťaž pacientov pri vyšetrení nasledujúcich orgánov: Lebka-mozog, krčná chrbtica, hrudná chrbtica, pectus-hrudník, rebrá, bedrová chrbtica, lumbosakrálny prechod, panva, bedrové kĺby, ramenný kĺb, lopatka, pľúca, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, žlčník, obličky, močový mechúr, uši, nos, CT angio hrtana, krk, nosohltan, ruka, koleno, panva, brucho, pečeň, slezina, PND, členok, CT angio renál. artérií, femur, predkolenie, trachea, mandibula, hlavné bronchy, spánkové kosti, kľúčna kosť, CT enteroklýza, koreň nosa, HRCT, nadobličky, noha, jazyk. Najväčšia dávková záťaž podľa obrázku je pri CT vyšetreniach brucha. Program umožňuje sledovať v čase vývoj strednej hodnoty efektívnej a orgánovej dávky v jednotlivých vekových skupinách detí a dorastu.

5 Programové vyhlásenie vlády SR na úseku verejného zdravotníctva

V roku 2012 sa pripravovali podklady na vyhlásenie nových úloh Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 - 2016, ktoré sa po odsúhlasení začali plniť. V roku 2013 sa uskutočnilo plnenie úlohy č.19: Radiačná monitorovacia sieť v Slovenskej republike priebežne od 1.2.(2012-2016). K 31.12.2013 sa v Bratislavskom kraji vykonalo v súlade s Vyhláškou MZ SR č.524/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti periodické vyhodnocovanie externého ožiarovania z prírodného pozadia na 1 mieste v Bratislavskom kraji v štvrtročných intervaloch. Namerané hodnoty príkonu priestorového dávkového ekvivalentu sú v rozmedzí (75 nSv/h - 130 nSv/h). Pre niektoré vybrané druhy ovocia sa stanovili gamaspektrometricky merné aktivity ^{137}Cs v čučoriedkach v rozmedzí (34 – 187) Bq/kg. Vo vzorkách pitnej vody z vodovodnej siete, ktoré boli odobrané v polročnom intervale boli všetky hodnoty objemovej aktivity ^{137}Cs pod detekčným limitom (>0,1 Bq/l). Nízky obsah prírodných a antropogénnych izotopov v ovzduší v súčasnosti vyžaduje dlhé až niekoľkodňové doby merania, čo neumožňuje zvýšiť počet meraných vzoriek. Vzorky je potrebné rádiochemicky koncentrovať, čo si vyžaduje stále väčšiu dobu na prípravu vzorky na meranie.

6 Konzultačná, expertízna a školiaca činnosť nad rámec bežných povinností

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením poskytli v roku 2013 žiadateľom o zriadenie alebo zrušenie pracoviska so zdrojmi žiarenia alebo obnovu povolení pre prácu so zdrojmi ionizujúceho žiarenia cca 280 odborných konzultácií. Na odbore sa vyhotovilo 8 odborných stanovísk pre pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ktoré si vyžiadali od regionálneho hygienika RÚVZ Bratislava hl.m. Pracovníci odboru vykonali 2 prednášky z oblasti radiačnej ochrany.

7 Poradňa ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia

Poradňa ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia vykonáva svoju činnosť v rámci OOPZ od r. 2008. Jej hlavným cieľom je zvýšenou informovanosťou a edukačnou činnosťou podieľať sa na znížení radiačnej záťaže a zdravotného rizika z ožarovania od prírodných zdrojov žiarenia u obyvateľov a zamestnancov z pracovísk so zvýšeným výskytom tohto žiarenia. Poradenská činnosť sa poskytuje na základe dopytu rôznych cieľových skupín. Vykonáva sa telefonicky, elektronicky a osobnými stretnutiami. Za rok 2013 bolo poskytnutých okolo 110 odborných konzultácií obyvateľom, pracoviskám štátnej a verejnej správy a podnikateľom.

Dňa 27. 11. 2013 sa v Banskej Štiavnici konala celoslovenská pracovná porada pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením. Porada bola zameraná na súčasné problémy radiačnej ochrany a na implementovanie uznesení novej smernice rady 2013/59/EURATOM, ktorou sa ustanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia. Na porade predniesla RNDr. Magdaléna Vičanová, PhD. príspevok o činnosti poradne a o usmerneniach novej smernice rady 2013/59/EURATOM, zameraných na ochranu zdravia pred účinkami prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Na základe jej príspevku vedúci odboru ochrany zdravia pred žiarením z ÚVZ SR, RNDr. Vladimír Jurina vytvoril pracovnú skupinu, ktorej cieľom bude pri medzirezortnom pripomienkovaní nového stavebného zákona implementovať

požiadavku európskej únie z uvedenej smernice rady článok 74 odsek 3 „Členské štáty ustanovia osobitné stavebné poriadky na zabránenie prenikania radónu z pôdy“.

8 Vedeckovýskumná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v spracovaní dávok z rádiodiagnostických vyšetrení detských pacientov z Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave. Testovali sme aj aerosolový detektor na radón a dcérske produkty na gamaspektrometrickej linke. Detektor bol testovaný aj v reálnych podmienkach záhradného domčeka, kde pomohol určiť miesto prísunu radónu z podlažia. Aerosolový detektor ukázal svoj význam pri stanovovaní objemovej aktivity v dýchacej zóne ovzdušia pre pracovníkov a pacientov pri rádioterapii s ^{131}I a pri pozitronovej emisnej tomografii s ^{18}F .

9 Mimoriadne udalosti a havárie na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

V roku 2013 sme nezaznamenali na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia žiadne mimoriadne porušenie pracovných postupov. Žiadna mimoriadna udalosť alebo havária sa na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji nevyskytla.

10 Prístrojové vybavenie na Odbore ochrany zdravia pred žiarením

Prístroje, ktoré sa používajú na stanovovanie kontrolovaných veličín v pracovnom prostredí pracovali spoľahlivo. V súčasnosti gamaspektrometer pracuje striedavo uspokojivo. Prevádzka spektrometra je 24 hodinová. Každý týždeň sa polovodičový detektor z čistého germánia dopĺňa kvapalným dusíkom. V prípade prerušenia pravidelného dolievania polovodičového detektora kvapalným dusíkom by hrozilo jeho zničenie.

V nasledujúcom období by bolo potrebné vybaviť odbor novým gamaspektrometrickým analyzátorom, ďalej by bolo potrebné zariadenie na spektrometriu alfa žiaričov a kvapalný scintilograf na sledovanie rádioaktivity v kvapalných vzorkách a vo vzorkách povrchovej kontaminácie získaných pri kontrolách pracovísk s otvorenými žiaričmi.

**Prehľad o rtg pracoviskách
v Bratislavskom kraji v roku 2013**

tab.č.2.1.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Zubné	41	65	33	33	32	5	6	7	222
Mobilné	9	4	8		3	2			26
Skiagrafia a Skiaskopia	13	9	10	1	7	2	4	2	48
Terapeutické	1		1		2				4
Štítovka									
CT	10	4	7		3	2			26
Veterinárne	2	2	3	2	3		2	1	15
Technické	5	4	1	9	1				20
Mikroštruktúrne	1	1		7					9
Spolu	82	89	63	52	51	11	12	10	370

**Prehľad o pracoviskách s otvorenými
žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2013**

tab.č.2.2.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	6					14
Školstvo	3		2	2					7
Zdravotníctvo	4								4
Poľnohospodárstvo									
Priemysel		1							1
Iné				1					1
Spolu	11	1	6	9					27

**Prehľad o pracoviskách s uzavretými
žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2013**

tab.č.2.3.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	3					11
Školstvo	3		2	1					6
Zdravotníctvo	2		1						3
Bane									
Priemysel	3	17	2		1				23
Iné									
Spolu	12	17	9	4	1				43

**Prehľad o počte inštalovaných
ionizačných požiarnych hlásičov
v Bratislavskom kraji v roku 2013**

tab.č.2.4.

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Typ IPH									
MGH	212	31	326	211					780
ZETTLER	32	55					64		151
SYS. SENZOR	28				75				103
APOLLO					23				23
ESSER	13	24	19	182					238
Iné	159		120		214			13	506
Spolu	444	110	465	393	312		64	13	1801

**Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v jednotlivých odvetviach v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením**

tab.č.2.5.

Preverované zložky	Počet a druh výkonu										
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Poľnohospodárstvo, potravínový priem.	7				1			14		1	
Bane, geológia	2										
Stavebníctvo	15	3	3		2		2			1	
Priemysel	chemický	16			2		4				
	ostatný	20	2	2	1	3	1	1		1	
Obchod, hotely	14	2	2	1	2	2	3	2		2	
Školy, výskum	27	4	4	2	3	3	2	7		4	
Životné prostredie	32			1	4		15	13		4	
Byty, budovy	45				2	4	16	11		2	2
Zdravotníctvo	76	6	6	2	70	8	62	16		75	
Iné *)	26	1	1	1	6	4	8	8		6	1
Spolu	280	18	18	8	95	22	113	57		95	3

a - konzultácie a rokovania

b - posudky projektov

c - schválené projekty

d - odborné vyjadrenia a zápisy

e - posudzovanie prevádzkových
predpisov a programov činností

f - previerky pri kolaudáciách a počas výstavby

g - meranie faktorov radiačných polí
(alfa, beta, gama, e⁻, rtg, n)

h - meranie merných a objemových aktivít vzoriek

i - podklady pre rozhodovaciu činnosť okr. úradov

j - podklady pre rozhodovaciu činnosť reg.hyg.

k - riešené odvolania

*) - súkromné defektoskopické zariadenia,
zariadenia MV SR a iné

**Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením**

tab.č.2.6.

Počet a druh výkonu	Preverované zložky										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Previerky celkom			1	2	2	2	7		2	42	7
Previerky pracovísk			2	2	2	2	7	6	2	42	5
Zákaz činností											
Podklady pre RH a HH			3	2	1	1	5			42	
Meranie rtg a e ⁻			1		1					31	2
Meranie gama a n			2	2	3	3	2	4	9	9	3
Konzultácie a rokovania	7	2	10	8	12	16	21	37	46	54	23
Odvolania											
Podozrenie na chorobu z povolania										1	
Zápisy a vyjadrenia	3		5	3	2	4	7	4	12	21	11
Nadexpozície					3					67	
Mimoriadne udalosti, havárie a nehody											
Stanoviská pre HH											
Stanoviská pre OÚ											
Stanoviská pre iné org.			2								
Skúšky pracovníkov											
Školenia pracovníkov											
Oponentské posudky					2		2				
Meranie vzoriek	spadu							7			1
	aerosolov				2		2		7	3	3
	plynov						2		2	8	2
	pôdy	2						3			
	vody	2									2
	stavebných materiálov							4			
	potravín	6									
	krmovín										
	otero				1		1	4	2		
iné vzorky	3					2				2	
Tl – dozimetre											
Stopové detektory											
Publikácie											
Prednášky									1	1	
Tvorba legislatívy											

1 - Poľnohospodárstvo, potravinový priem.
2 - Bane, geológia
3 - Stavebníctvo
4 – Priemysel chemický
5 – Priemysel ostatný

6 - Obchod, hotely
7 - Školy, výskum
8 - Životné prostredie
9 - Byty, budovy
10 - Zdravotníctvo

11 - Iné

**Prehľad laboratórnej činnosti
na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením**

tab.č.2.7.

Preverované zložky	Počet odobratých vzoriek							Počet vyhodnotení	
	Príprava			Určenie mernej aktivity				Tl - detektory	Stopové detektory
	chem.	Mech.	iná	Rn	alfa	beta	gama		
Poľnohospodárstvo, potravinový priem.	6	12					12		
Bane, geológia									
Stavebníctvo		1		1			1		
Priemysel	chemický	1	1				1		
	ostatný								
Obchod, hotely			2	1			3		
Školy, výskum	5	5	2	3			10		
Životné prostredie	8	8	7	2			25		
Byty, budovy	4	4		7			15		
Zdravotníctvo	13	13					26		
Iné *)	15	15		21			21		

*) – súkromné defektoskopické zariadenia, zariadenia MV SR a iné

Výročná správa
Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva –
pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením
za rok 2013

1 Úvodná časť

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z. z.) je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre. Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením je od roku 2007 súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Výkon dozornej činnosti na úseku problematiky ionizujúceho žiarenia bol v roku 2013 zameraný na:

- vedenie evidencie pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a poskytovanie informácií do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia
- kontrolu pracovných podmienok a spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľstva v zmysle požiadaviek platnej legislatívy
- problematiku zaraďovania pracovných činností so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií zdravotného rizika
- vykonávanie dozimetrických meraní kermy vo vzduchu a príkonu kermy vo vzduchu neúčinného ionizujúceho žiarenia, špecializovaných meraní kvality rtg prístrojov v zdravotníckych a veterinárnych zariadeniach v rozsahu možností prístrojového vybavenia a radiačnej úrovne pri používaní technických rtg prístrojov, ako aj uzavretých a otvorených rádioaktívnych žiaričov a merania úrovne povrchovej alfa, beta a gama kontaminácie na pracoviskách s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi.
- vydávanie posudkov na výstavbu pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a zmeny dôležité z hľadiska radiačnej ochrany, povolení na činnosti vedúce k ožiareniu a usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri nakladaní so zdrojmi ionizujúceho žiarenia
- konzultačnú, poradenskú a osvetovú činnosť v problematike ionizujúceho žiarenia
- plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR
- prešetrovanie mimoriadnych udalostí, radiačných nehôd a havárií
- účasť na cvičeniach simulujúcich ohrozenie verejného zdravia ionizujúcim žiarením

Okrem problematiky ionizujúceho žiarenia pracovisko zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, magnetická rezonancia, a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Plnenie programov a projektov:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola zapojená do plnenia nasledovných programov a projektov:

Úloha č. 2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre zabezpečenie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia.

Úloha č. 5.1: Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Cieľom je na základe výsledkov stanovení rádiologických ukazovateľov v balených vodách vypracovať „Odborné usmernenie na meranie a hodnotenie obsahu prírodných rádionuklidov v balenej vode“, prípadne navrhnúť príslušné legislatívne zmeny. Výsledky stanovení budú po zhodnotení zaslané príslušným orgánom Európskeho spoločenstva.

Hodnotenie plnenia úloh je uvedené v kapitole č. 12 „Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch“.

2 Legislatívna činnosť

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením sa v roku 2013 priamo nepodieľalo na tvorbe legislatívy a nikto z pracovníkov nebol v hodnotenom roku členom pracovnej skupiny pre tvorbu legislatívy.

V súvislosti s anotáciou úlohy č. 5.2 programov a projektov úradov verejného zdravotníctva týkajúcej sa radiačnej ochrany na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR majú byť problematické skutočnosti, ktoré nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec, predmetom odborného usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a pre oznamovanie prepravy žiaričov. RÚVZ Nitra vypracoval na základe svojich

poznatkov a skúseností v danej oblasti návrh tohto odborného usmernenia a zaslal ho gestorovi úlohy, pričom jeho posúdenie zo strany všetkých riešiteľských pracovísk bude predmetom ďalšieho plnenia úlohy (pozri tiež hodnotenie plnenia úloh uvedené v kapitole č. 12).

3 Vydávanie rozhodnutí

V roku 2013 boli vydané dva kladné posudky podľa § 13 ods. 5 zákona č. 355/2007 Z. z. Konkrétne išlo o vydanie posudku k stavebným zmenám na rádiodiagnostickom pracovisku pri chirurgickej ambulancii pre FORLIFE, n.o., Všeobecná nemocnica, Komárno a o posúdenie výstavby pracoviska nukleárnej medicíny „Diagnostické centrum na Rázusovej ul. č. 24 v Nitre“, kde bolo v roku 2013 vydané aj záväzného stanoviska k územnému konaniu - umiestneniu predmetnej stavby a kde by sa v budúcnosti mala presťahovať spoločnosť IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra. Bolo tiež vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii nového CT pracoviska pre Nemocnice s poliklinikami, n.o., Nitra - ZZ Topoľčany. V súvislosti s predloženými návrhmi na prehodnotenie zaradenia prác v prostredí ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií zdravotného rizika boli vydané 3 rozhodnutia, ktorými sa zrušilo zaradenie prác do kategórie 3 rizikových prác pre Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce, Fakultnú nemocnicu Nitra a Špecializovanú nemocnicu sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra.

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2013 formou rozhodnutia vydaných celkom 46 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu (37 v rezorte zdravotníctva, 5 vo veterinárnom lekárstve, 1 v priemysle, 1 pre defektoskopické pracovisko, 1 v stavebníctve a 1 pre Ústav na výkon väzby, Nitra) a podľa § 45 ods. 19, resp. 20 tohto zákona 8 zmien povolení (5 v rezorte zdravotníctva, 1 v priemysle a 2 pre defektoskopické pracoviská). V rámci povoľovacej činnosti bolo v 4 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené, zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade. Spoločnosti FORLIFE, n.o., Komárno bola rozhodnutím uložená pokuta vo výške 1659,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 31 písm. e/ zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu nedostatočného zabezpečovania monitorovania osobných dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo Všeobecnej nemocnici Komárno.

Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2013 išlo napríklad o:

- povolenie na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ako súčasti rádioizotopovej sondy Troxler v stavebníctve pre Inžinierske stavby, a.s. Košice – Centrálna stavebná skúšobňa Nitra
- povolenie na používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie pre SES ENERGY, a.s. Tlmače
- povolenie pre Heineken Slovensko, a.s. Hurbanovo na odber, používanie a skladovanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ²⁴¹Am a používanie technického rtg prístroja ako súčasti hladinomerov
- povolenie na používanie snímkovacích kompletov na rádiodiagnostických pracoviskách pre ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice - pracovisko v Šahách a pre Ústav na výkon väzby, Nitra
- povolenie pre Nemocnice s poliklinikami, n.o. Nitra - Prevádzka ZZ Topoľčany na používanie CT prístroja na novozriadenom pracovisku počítačovej tomografie
- povolenie pre Fakultnú nemocnicu Nitra na používanie 7 zdravotníckych rtg prístrojov a rádioterapeutického ožarovacieho zariadenia na externú terapiu gama žiarením

- povolenie pre Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., Zlaté Moravce na používanie 4 rtg prístrojov na rádiodiagnostických pracoviskách nemocnice
- povolenie pre Polikliniku Štúrovo na používanie skopnej vyšetrovacej steny na rádiodiagnostickom oddelení
- povolenie pre Prvú nitriansku jednodňovú chirurgiu, s.r.o., Nitra na používanie pojazdného rtg prístroja pre skiaskopiu v chirurgickej zákrokovni prevádzky
- povolenie na používanie mamografu v spoločnosti DIAGNOSTIK M+J, s.r.o., Topoľčany
- povolenie na používanie rtg prístrojov vo veterinárnych ambulanciách MVDr. Panevová, Štúrovo, MVDr. Hloben, Nitra, MVDr. Jasenovec, Šaľa, MVDr. Oľapka, Vráble a MVDr. Zubrický, Nitra
- dve zmeny povolenia vydaného pre SES Inspekt, s.r.o., Tlmače z dôvodu rozšírenia používania uzavretých rádioaktívnych žiaričov ¹⁹²Ir a technických rtg prístrojov aj na ďalšie defektoskopické pracoviská v areáli SES, a.s. Tlmače a na dočasné pracoviská na celom území Slovenskej republiky a prepravy uzavretých rádioaktívnych žiaričov ¹⁹²Ir, ako aj z dôvodu zmeny osoby vykonávajúcej funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu
- zmena povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch z dôvodu nadobudnutia dvoch nových pojazdných rtg prístrojov na centrálnych operačných sálach

Celkový prehľad počtu vydaných rozhodnutí je uvedený v tabuľke č. 1 „Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením“.

4 Odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť, vydávanie osvedčení a skúšky odbornej spôsobilosti

V roku 2013 bolo k problematike ionizujúceho žiarenia vydaných spolu 29 odborných stanovísk a poskytnutých spolu 72 konzultácií.

Z odborných stanovísk bolo napríklad podané vyjadrenie pre Ministerstvo životného prostredia SR k správe o hodnotení činnosti „Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov spoločnosti JAVYS, a.s. v lokalite Mochovce“, pre Odbor ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR vyjadrenie k využívaniu programu ILTRAM slúžiacemu na informovanie a evidenciu podozrení na nálezy rádioaktívneho materiálu v Slovenskej republike a stanovisko k stanoveniu hodnoty aktivity a hmotnostnej aktivity lutécia 176 umožňujúce jeho vyňatie spod administratívnej kontroly.

Konzultácie boli poskytované najmä v súvislosti s požiadavkami kladenými na zriaďovanie nových pracovísk so zdrojmi žiarenia, premiestnenia pracovísk do nových priestorov, výmeny röntgenových prístrojov, resp. ich modernizácie, digitalizácie, likvidácie zdrojov a pod., ďalej k zmenám platných povolení v súvislosti so zmenami niektorých skutočností uvádzaných v rozhodnutiach, k posudzovaniu zaraďovania prác s rizikovým faktorom ionizujúceho žiarenia do kategórií zdravotného rizika, výpočtom radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, k prevádzkovej dokumentácii na vydanie povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu, k vybavenosti pracovísk osobnými ochrannými prostriedkami, zaraďovaniu pracovníkov zo zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, určovaniu pracovníkov riadiacich práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, potrebou absolvovania odbornej prípravy v radiačnej ochrane indikujúcich lekárov, požiadavkami na externých dodávateľov služieb vykonávajúcich práce v kontrolovaných pásmach jadrových

zariadení, a pod. Na základe podnetu spoločnosti Kovmech, s.r.o., Vráble bola prekonzultovaná problematika možnej rádioaktívnej kontaminácie materiálu dovážaného z ázijských krajín a vykonané dozimetrické merania skladovaných výrobkov a materiálu. Opakované konzultácie boli poskytnuté v súvislosti s posudzovaním odbornej dokumentácie pracoviska nukleárnej medicíny či s plnením úloh č. 5.2 a 5.3 programov a projektov úradov verejného zdravotníctva. Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytované pracovným zdravotným službám (napr. Salusé, s.r.o., Piešťany, ProCare, s.r.o. Bratislava), konzultácie boli poskytované aj v súvislosti s prípadmi lekárskeho ožiareními tehotných žien pri rádiologických vyšetreniach a zistenými zvýšenými dávkami ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia. Na Mestskom úrade v Komárne bola prekonzultovaná problematika dvoch nepoužívaných rtg zariadení umiestnených vo FORLIFE, n.o., Komárno, ktorých vlastníkom je združenie MEDICOOP - združenie viacerých obcí z okresu Komárno a následne bolo zaslané písomné vyžiadanie informácie v danej veci, pričom prípad je v štádiu riešenia.

K časti predmetného bodu - vydávanie osvedčení a skúšok odbornej spôsobilosti sa v rámci svojich kompetencií vyjadruje len Odbor ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, Bratislava.

5 Vypracované správy, hlásenia, informácie, dotazníky

Na základe vyžiadania RÚVZ Banská Bystrica bol v súvislosti s plnením úlohy č. 5.2 programov a projektov ÚVZ v SR zaslaný gestorovi úlohy prehľad o defektoskopických subjektoch v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra a o aktuálnom stave druhu a počte žiaričov, rtg prístrojov a defektoskopických krytov, ako aj prehľad oznámení o vykonávaní prac na dočasných pracoviskách a oznámení o prepravách žiaričov v súvislosti s výkonom defektoskopických prác. Na základe výsledku celoslovenskej porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením konanej v dňoch 27.-28.11. v Banskej Štiavnici bol na ÚVZ SR zaslaný zoznam vysokoaktívnych žiaričov používaných a skladovaných v Nitrianskom kraji a prehľad o výškach finančných zábezpek za tieto žiariče uhradených do Národného jadrového fondu na základe požiadavky NV SR č. 348/2006 Z.z. V priebehu roka boli poskytnuté viaceré správy a informácie pre regionálneho hygienika, napríklad z dôvodu potreby referovania na gremiálnych poradách RÚVZ.

6 Výkon štátneho zdravotného dozoru

RÚVZ Nitra eviduje v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja spolu 170 fyzických a právnických osôb, ktoré sú držiteľmi celkom 464 používaných rtg prístrojov a uzavretých rádioaktívnych žiaričov alebo nakladajú s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Držiteľov len nepoužívaných röntgenových prístrojov (spolu 97 prístrojov) v Nitrianskom kraji je evidovaných 36. V evidencii nie je žiadny subjekt, ktorý by vlastnil iba nepoužívané žiariče. Celkovo sú v evidencii 4 nepoužívané uzavreté rádioaktívne žiariče, nezarátavajúc do tohto počtu 286 ks nepoužívaných rádiových ihiel a túb skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra. Nadalej pretrváva trend každoročného nárastu počtu používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Podrobnejší prehľad o subjektoch a zdrojoch je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

V roku 2013 bolo vydaných celkom 46 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z., 8 zmien povolení podľa § 45 ods. 19, resp. 20 tohto zákona a ďalej podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. 1 posudok na výstavbu pracoviska so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, 1 posudok na stavebné a technologické zmeny na rtg

pracovisku dôležité z hľadiska radiačnej ochrany, 3 rozhodnutia o zaradení vykonávaných prác do príslušných kategórií rizika a 2 záväzné stanoviská k územnému konaniu, resp. kolaudácii novozriadeného pracoviska so zdrojmi žiarenia.

Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 94 previerok na 141 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Celkovú situáciu v oblasti ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia je možné v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka bol riešený jeden prípad záchytu rádioaktívneho materiálu v životnom prostredí a ďalšie mimoriadne udalosti boli zaznamenané iba v súvislosti s lekárskeým ožiarovaním tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarovania vyhodnotenými na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojmi žiarenia (pozri kapitolu č.14 „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“).

V roku 2013 nebol uplatnený ani jeden podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolenia a ani podaný podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru, či sťažnosť v súvislosti s vykonávaním činností vedúcich k ožiarovaniu. Okrem skutočnosti, že každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu subjektov, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia, považujeme za významnú najmä tú skutočnosť, že predovšetkým v rezorte zdravotníctva dochádza k postupnému vyradovaniu už zastaraných röntgenových prístrojov a k ich nahrádzaniu novými rtg zariadeniami, spravidla digitalizovanými, ktoré umožňujú získavať diagnostické informácie pri menšej radiačnej záťaži pacientov a ak je to technicky možné, sú vybavené zariadením na priame odčítavanie veľkosti dopadových dávok na pacientov.

Za závažný sa považuje dlhodobý pretrvávajúci problém skladovania 286 ks nepoužívaných rádioforov vo forme ihiel a túb na Oddelení rádioterapie a klinickej onkológie Fakultnej nemocnice Nitra, ktorý by mal byť celoslovensky riešený až dobudovaním zariadenia pre nakladanie s inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a zachytenými rádioaktívnymi materiálmi ako nejadrového zariadenia v bezprostrednej blízkosti Republikového úložiska rádioaktívnych odpadov Mochovce (plánovaný termín ukončenia výstavby je jún 2014).

Závažným problémom sú aj nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. V danej veci bolo na základe prekonzultovania možnosti likvidácie žiariča na Národnom jadrovom fonde uplatnené na spoločnosť JAVYS, a.s., Jadrová a vyradovacia spoločnosť, Bratislava písomné oznámenie o zistení - záchyte rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, nakoľko nie je možné zistiť a preukázať, kto je v súčasnosti vlastníkom predmetného žiariča a jeho pôvodný vlastník (ZŤS n.p. Komárno) už neexistuje. V rámci zámeru pracovníkov JAVYS, a.s., prevziať žiarič vo FORLIFE, n.o., Komárno dňa 7.6.2013 za prítomnosti pracovníkov RÚVZ Nitra bolo konštatované, že na Úrade jadrového dozoru SR je nesprávne evidovaný ako vlastník tieniaceho krytu žiariča (jadrového materiálu) spoločnosť FORLIFE, n.o. Z hľadiska zabezpečenia radiačnej ochrany pri preberaní a odvoze rádioaktívneho materiálu je potrebné prevziať žiarič spolu s uránovým tieniacim. V ďalšom postupe sa na základe odporúčenia ÚJD SR spoločnosť FORLIFE, n.o. obrátila na Policajný zbor SR za účelom vyjasnenia vlastníckych vzťahov a celý prípad je v štádiu šetrenia.

Nedoriešený je naďalej problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra a Detašovanom

skúšobnom laboratóriu v Nitre prevádzkovanom Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

Výkon štátneho zdravotného dozoru podľa jednotlivých rezortov je nasledovný:

Činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve:

RÚVZ Nitra eviduje v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja v rezorte zdravotníctva k 31.12.2013 celkom 129 fyzických a právnických osôb, ktoré používajú spolu 270 röntgenových prístrojov a 1 lineárny urýchľovač vo Fakultnej nemocnici Nitra, ďalej 4 subjekty používajúce uzavreté rádioaktívne žiariče a 1 spoločnosť (IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra) používajúcu aj otvorené rádioaktívne žiariče. Podrobný prehľad o počte subjektov, ktoré používajú alebo vlastnia nepoužívané zdroje ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, ako aj o počte a druhoch používaných a nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia je uvedený v tabuľkách 2 až 6.

V hodnotenom roku bolo vydaných celkom 53 podkladov pre správnu činnosť orgánu štátneho zdravotného dozoru. Z toho išlo o 37 povolení na používanie zdravotníckych zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z., záväzné stanovisko k územnému konaniu a následne aj posudok na výstavbu pracoviska nukleárnej medicíny pre IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, posudok na stavebné a technologické zmeny na rtg pracovisku dôležité z hľadiska radiačnej ochrany v chirurgickom pavilóne FORLIFE, n.o. Komárno, záväzné stanovisko ku kolaudácii novozriadeného pracoviska počítačovej tomografie v NsP, n.o. Nitra – Prevádzka ZZ Topoľčany a 3 rozhodnutia o zrušení rizikovej práce z titulu rizikového faktora ionizujúceho žiarenie - v Mestskej nemocnici prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce u pracovníkov profesií lekár–rádiológ na Rádiodiagnostickom oddelení a lekár–operatér na Chirurgickom oddelení, vo Fakultnej nemocnici Nitra u profesií lekár–radiačný onkológ, klinický fyzik a rádiologický technik, všetko pracovníkov Oddelenia rádioterapie a klinickej onkológie a v Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra u pracovníka profesie lekár–rádiológ Rádiologického oddelenia.

Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2013 išlo napríklad o:

- povolenie na používanie snímkovacích kompletov na rádiodiagnostických pracoviskách pre ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice – pracovisko v Šahách a pre Ústav na výkon väzby, Nitra
- povolenie pre Nemocnice s poliklinikami, n.o. Nitra - Prevádzka ZZ Topoľčany na používanie CT prístroja na novozriadenom pracovisku počítačovej tomografie
- povolenie pre Fakultnú nemocnicu Nitra na používanie 7 zdravotníckych rtg prístrojov a rádioterapeutického ožarovacieho zariadenia na externú terapiu gama žiarením
- povolenie pre Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., Zlaté Moravce na používanie 4 rtg prístrojov na rádiodiagnostických pracoviskách nemocnice
- povolenie pre Polikliniku Štúrovo na používanie skopnej vyšetrovacej steny na rádiodiagnostickom oddelení
- povolenie pre Prvú nitriansku jednodňovú chirurgiu, s.r.o., Nitra na používanie pojazdného rtg prístroja pre skiaskopiu v chirurgickej zákrokovni prevádzky

- povolenie na používanie mamografu v spoločnosti DIAGNOSTIK M+J, s.r.o., Topoľčany
- zmena povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch z dôvodu nadobudnutia dvoch nových pojazdných rtg prístrojov na centrálnych operačných sálach
- rozhodnutia na používanie zubných rtg prístrojov v stomatologickej praxi - povolenia pre 30 subjektov a zmeny povolení pre 4 subjekty.

V rámci povoľovacej činnosti bolo v 3 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené (Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, Fakultná nemocnica Nitra a MUDr. Zuzana Bardiovská, Kolárovo), zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade.

V priebehu roka nedošlo v Nitrianskom kraji k výrazným zmenám v oblasti používania zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve a nebola v tomto smere zaevidovaná ani žiadna vážnejšia mimoriadna udalosť.

Z významnejších zmien je potrebné uviesť nasledovné: Zdroje ionizujúceho žiarenia začali prevádzkovať niektoré nové subjekty - ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice na pracovisku v Šahách röntgenové zariadenie so snímkovacím kompletom a viaceré subjekty zubné rtg prístroje, napr. OLÁH-DENT, s.r.o., Komárno (panoramatický a intraorálny rtg prístroj), zuby1111, s.r.o. Okoč – pracovisko v Komárne, MUDr. Jana Tomášiková, Topoľčany, MUDr. Katarína Szabóová, Štúrovo. Z dôvodu transformácie fyzickej osoby na právnickú boli nanovo vydané povolenia pre stomatológov MUDr. Masárová, Iža (BM-DENT, s.r.o.), MUDr. Kapsa, Zlaté Moravce (Dentmark, s.r.o.) a MUDr. Stolár, Topoľčany (Ekodent, s.r.o.). Nové panoramatické zubné rtg prístroje sa na základe povolenia RÚVZ Nitra uviedli do prevádzky v prípade Duslo, a.s. Šaľa, STARZYK, s.r.o., Šurany, MUDr. Kőkény, Komárno, Stomahol, s.r.o., Nitra, nové intraorálne zubné rtg prístroje v spoločnostiach Privátna zubná ambulancia, s.r.o., Nitra a Dentatus, s.r.o., Kamenín. Nové zubné rtg pracoviská zriadili Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, PAL-DENT, s.r.o., Hurbanovo, Mileastom, s.r.o. Šaľa, DELEC, s.r.o., Topoľčany a MUDr. Beregszászi, Šahy. Pracovisko s kostným denzitometrom prevádzkované spoločnosťou REVITA – MediCentrum, s.r.o. Nitra bolo presťahované z Topoľčian do Šale, v rámci mesta Topoľčany bolo presťahované mamografické pracovisko DIAGNOSTIK M+J, s.r.o., Topoľčany. V NsP, n.o. Nitra, Prevádzka ZZ Topoľčany sa uviedlo do prevádzky nové pracovisko počítačovej tomografie. Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky začala prevádzkovať na operačných sálach dva nové pojazdné rtg prístroje. Z dôvodu zastaranosti bol na rádiodiagnostickom pracovisku prevádzkovanom spoločnosťou BOMEDIK, s.r.o., Komárno vymenený skiagrafický komplet v Mestskom zdravotnom stredisku Hurbanovo za nový a pôvodný bol vrátený jeho majiteľovi, ktorým je Mesto Hurbanovo.

FNSP Nové Zámky oznámila odovzdanie na likvidáciu skiagrafických kompletov z Pracoviska č. 2 Rádiologického oddelenia a rtg pracoviska Oddelenia TaPCH na ul. Kapisztóryho 5 v Nových Zámkoch, pojazdného rtg prístroja používaného na Novorodeneckej klinike a vrátenie osteodenzitometra jeho dodávateľovi. Poliklinika Štúrovo oznámila definitívne vyradenie skiagrafického kompletu na Pracovisku č. 2 RDG oddelenia. Úrad nitrianskeho samosprávneho kraja ako majiteľ viacerých nepoužívaných zdrojov žiarenia odovzdal v priebehu roka na likvidáciu 3 rtg prístroje v minulosti používané v nemocnici v Topoľčanoch, 1 v Leviciach, 3 v Komárne a 2 v Šali. Ukončenie používania zubných rtg prístrojov oznámili MUDr. Gejza Lakó, s.r.o., Nové Zámky a MUDr. Mária Kulíšková, Nové Zámky. Vo Fakultnej nemocnici Nitra boli vyradené 3 pojazdné rtg prístroje (používané na operačnej sále Traumatologického oddelenia, v aplikačnej zákrokovni pre brachyterapiu Oddelenia rádioterapie a klinickej onkológie a na Klinike novorodencov, detí a dorastu). Bolo zrušené angiografické pracovisko a ukončené používanie prístroja pre digitálnu subtrakčnú angiografiu na tomto pracovisku a zriadené nové angiografické pracovisko v Novom

liečebnom pavilóne 2 na Oddelení diagnostickej a intervenčnej angiorádiológie, kde bolo uvedené do prevádzky nové rtg zariadenie pre DSA. Pre potreby Oddelenia centrálnych operačných sály a centrálnej sterilizácie zakúpila FN Nitra 2 nové pojazdné rtg prístroje. Pracovisko počítačovej tomografie prevádzkované spoločnosťou Rádiológia Zobor, a.s., Nitra začal v roku 2013 spoluprevádzkovať aj JESSENIUS - diagnostické centrum, a.s. Nitra. Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra oznámila nadobudnutie nového pojazdného rtg prístroja, ktorý nahradil dva morálne zastaralé pojazdné rtg prístroje typu Arman pri snímkaní imobilných pacientov na lôžkach. Predmetná nemocnica tiež oznámila odovzdanie na likvidáciu 3 rtg prístrojov v minulosti používaných na RDG pracovisku v Horných Lefantovciach.

V rámci plnenia úlohy č. 5.3 programov a projektov ÚVZ v SR týkajúcej sa zhodnotenia veľkosti lekárskeho ožiarenia pri rádiologických vyšetreniach boli usmernení všetci prevádzkovatelia CT pracovísk v Nitrianskom kraji na zber údajov o vyšetreniach vo forme požadovanej gestom úlohy.

Spoločnosti FORLIFE, n.o., Komárno bola rozhodnutím uložená pokuta vo výške 1659,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 31 písm. e/ zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu nedostatočného zabezpečovania monitorovania osobných dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo Všeobecnej nemocnici Komárno, keď prestala zabezpečovať pravidelné vyhodnocovanie osobných telových dozimetrov pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, nezabezpečovala tiež uchovávanie dokumentácie o výsledkoch osobného monitorovania a neoznamovala požadované údaje o monitorovaných pracovníkoch kategórie A do centrálneho registra dávok vedeného ÚVZ SR. Spoločnosť pokutu uhradila a prijala príslušné opatrenia, aby sa táto situácia nemohla opakovať.

V priebehu hodnoteného roka bolo uskutočnených 72 previerok zdravotníckych pracovísk na ktorých sú používané zdroje ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenia boli uložené napríklad týmto subjektom: Prvá nitrianska jednodňová chirurgia, s.r.o., Nitra, REVITA – MediCentrum, s.r.o., Nitra, SANAT, s.r.o., Levice, NsP, n.o. Nitra – Prevádzka ZZ Topoľčany, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice – pracovisko v Šahách, KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra, Medicentrum, s.r.o., Nové Zámky, DIAGNOSTIK M+J, s.r.o., Topoľčany, SoXRa, s.r.o., Komárno, Fakultná nemocnica Nitra, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, FORLIFE, n.o. Komárno, Diagnostica Medica, s.r.o., Nitra – pracovisko v Šali, ZAD – DENT, s.r.o., Topoľčany, NONADENT, s.r.o., Nitra, PAL-DENT, s.r.o. Hurbanovo, MUDr. Katarína Vinczeová, s.r.o., Tvrdošovce – pracovisko v Komárne a iné. Zo zisťovaných nedostatkov išlo napr. o neevidovanie údajov o jednotlivých rtg výkonoch v požadovanom rozsahu a údajov o zisťovaní prípadného tehotenstva vyšetovaných žien v reprodukčnom veku, o chýbajúce ochranné prostriedky, nezabezpečenie akustického dorozumievacieho zariadenia medzi obsluhovňou a rtg vyšetrovňou, nezabezpečenie dostatočnej vizuálnej kontroly snímkaných pacientov, nevyznačenie druhu a hrúbky použitých prídavných tieniacich vrstiev, nezabezpečenie vstupu na rtg pracovisko výstražnou svetelnou signalizáciou a neoznačenie vstupu značkou radiačného nebezpečenstva, nezabezpečovanie vykonávania pravidelných skúšok zdrojov žiarenia, neoznamovanie nadobudnutí, resp. odovzdaní zdrojov žiarenia do centrálneho registra zdrojov ionizujúceho žiarenia a dozornému orgánu, ako aj nedostatočného odtienenia okolia rtg vyšetrovní prídavnými tieniacimi vrstvami, nevyužívania všetkých prezliekacích kabínok pre pacientov na rtg pracoviskách na určený účel. U niektorých subjektov bolo zistené nesplnenie povinností, aby indikujúci lekári a pracovníci priamo sa podieľajúci na rádiologických vyšetreniach absolvovali jednorazové školenie zo zásad radiačnej ochrany, resp. odborní zástupcovia a pracovníci riadiaci práce so zdrojmi žiarenia periodickú odbornú prípravu. Z chýbajúcej prevádzkovej dokumentácie bolo

konštatované tiež nezabezpečenie štandardných vyšetrovacích postupov a návodov na obsluhu rtg zariadení v štátnom jazyku. Zistené nedostatky boli jednotlivými prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstránené.

V priebehu roka prešetrovaných 7 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien a viaceré prípady oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ (pozri tiež kapitolu 14. „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). Prešetrovaný bol prípad zvýšenej efektívnej dávky na dozimetri klinického fyzika a zároveň odborného zástupcu pre radiačnú ochranu vo Fakultnej nemocnici Nitra. Ako najpravdepodobnejšia príčina dávky obdržanej ešte v mesiaci december 2012 vo výške 1,8 mSv bola konštatovaná expozícia pri manipulácii s Pb tienením v priestore skladu rádioforov pri poslednej kontrole podmienok skladovania nepoužívaných žiaričov. Šetrený bol aj prípad rádiologického technika spoločnosti Medicentrum, s.r.o., Nové Zámky, ktorému bola zistená za obdobie 2. štvrtroku 2013 osobná dávka vo výške 3,99 mSv. Na základe zistených skutočností bolo konštatované, že vyhodnotená dávka nie je skutočne obdržanou osobnou dávkou - nakoľko išlo o nového pracovníka, bol mu pridelený osobný telový dozimeter z rezervných dozimetrov, ktorý však predtým nebol zaslaný SLM, n.o. Bratislava na kalibráciu. Z uvedeného dôvodu nebol dozimeter spôsobilý na sledovanie a správne hodnotenie dávok a v evidencii obdržaných osobných dávok sa do budúcnosti bude evidovať dávka stanovená ako priemerná hodnota efektívnych dávok ostatných dvoch rádiologických technikov spoločnosti. Zvýšené dávky zistené za obdobie mesiaca september u dvoch pracovníkoch vykonávajúcich práce v prostredí ionizujúceho žiarenia na operačných sálach vo FORLIFE, n.o., Komárno vo výškach 3,68 mSv a 4,07 mSv boli podľa ich vyjadrenia zapríčinené nesprávnym nosením osobných dozimetrov zvonka Pb záster. Počas roka bol prešetrovaný aj prípad straty osobného telového dozimetra prideleného urológovi FNŠP Nové Zámky. Ostatné oznámenia o zvýšených dávkach sa týkali zvýšených hodnôt vyhodnotených na osobných dozimetroch nosených intervenčnými kardiochirurgmi spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra na povrchu ochranných Pb záster (lekári nosia súčasne dva dozimetre).

Závažným problémom v rezorte zdravotníctva sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. Dozor nad skladovaním žiariča sa zaviazal vykonávať FORLIFE, n.o., Komárno, prípad je v štádiu šetrenia políciou. Problémom je aj naďalej pretrvávajúce skladovanie väčšieho počtu (286 ks, resp. 980 mg ^{226}Ra o aktivite 36,26 TBq) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra, ktorý by však mal byť celoslovensky riešený v priebehu roka 2014 dobudovaním zariadenia pre nakladanie s inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a zachytenými rádioaktívnymi materiálmi ako nejadrového zariadenia v bezprostrednej blízkosti Republikového úložiska rádioaktívnych odpadov Mochovce (pozri vyššie).

V troch dozorovaných okresoch - Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - boli k 31.12.2013 v rezorte zdravotníctva evidované iba 2 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou, a to KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra. Rizikovú prácu kategórie 3 vykonávalo 25 pracovníkov, z toho 14 žien.

Činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve:

Situáciu v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením pri činnostiach vedúcich k ožiareniu v rezorte priemyslu a stavebníctva v Nitrianskom kraji možno hodnotiť ako uspokojivú. Regionálny úrad eviduje v spádovej oblasti spolu 8 subjektov, ktoré sú držiteľmi

celkovo 14 používaných rtg prístrojov a 1 priemyselného lineárneho urýchľovača v ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrábľa, 1 subjekt ktorý vlastní nepoužívané rtg prístroje (STROJE A MECHANIZMY, a. s., Bratislava – prevádzka v Komárne) a 4 subjekty, ktoré používajú 108 uzavretých rádioaktívnych žiaričov a sú držiteľmi ďalších 3 nepoužívaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov (2 žiariče ^{60}Co v Icopal, a.s., Štúrovo a 1 žiarič ^{137}Cs v Duslo, a.s. Šaľa). Do uvedených počtov subjektov a zdrojov nie sú započítané údaje za defektoskopické pracoviská, ktoré nie sú zriadené v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod., ktoré sú hodnotené nižšie.

Počas roka pribudla do evidencie používateľov zdrojov žiarenia spoločnosť Andritz Kufferath, s.r.o., Levice používajúca röntgenfluorescenčný analyzátor DELTA PROFESSIONAL ED - XRF, model DPO. Prístroj slúži na nedeštruktívnu kvantitatívnu analýzu chemického zloženia kovových materiálov a na jeho používanie sa podľa zákona č. 355/2007 Z.z. vzťahuje iba oznamovacia povinnosť.

Spoločnosť Semecs, s.r.o., Vrábľa zakúpila nový technický stacionárny rtg prístroj na kontrolu kvality plošných spojov, pričom doposiaľ používaný zostal na prevádzke ako záložný. Heineken Slovensko, a.s., Hurbanovo zakúpil technický rtg prístroj na meranie výšky hladiny nápojov, ktorý nahradil rádioizotopový hladinomer odovzdaný jeho dodávateľovi na likvidáciu. V roku 2013 Heineken Slovensko, a.s. odovzdal na likvidáciu ďalšie 3 uzavreté rádioaktívne žiariče ^{241}Am cestou oprávnenej organizácie Huma-lab Apeko, s.r.o., Košice.

Spoločnosti Duslo, a.s. Šaľa bola vydaná zmena platného povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu z dôvodu zvýšenia maximálnej aktivity používaných a skladovaných žiaričov ^{137}Cs (aktivity max. 40,5 GBq, doposiaľ povolená aktivita max. 37 GBq, vymenených spolu 75 žiaričov ^{137}Cs a ^{60}Co , z toho 5 vysokoaktívnych) ako súčasti priemyslových indikačných zariadení - hladinomerov a hustomerov - vo výrobných útvaroch spoločnosti a začatia používania nového rádionuklidu na nedeštruktívnu gama defektoskopiu - žiariča ^{75}Se o aktivite max. 3,7 TBq na stálom defektoskopickom pracovisku Oddelenia špeciálnej defektoskopie Odboru podpory a rozvoja údržby Duslo, a.s. Šaľa, na dočasných pracoviskách – výrobných halách Duslo, a.s., Šaľa a na celom území Slovenskej republiky.

V rezorte stavebníctva bolo Inžinierskym stavbám, a.s. Košice vydané povolenie na odber, prepravu a používanie dvoch uzavretých rádioaktívnych žiaričov v rádioizotopovej sonde Troxler slúžiacej na účely zisťovania parametrov stavebných látok a konštrukcií pracoviskom Centrálnej stavebnej skúšobne a ich skladovanie na predmetnom pracovisku.

Na podnet Kovmech, s.r.o., Vrábľa bola prekonzultovaná problematika možnej rádioaktívnej kontaminácie materiálu dovážaného z ázijských krajín a vykonané dozimetrické merania výrobkov a materiálu v sklade predmetnej spoločnosti s negatívnym výsledkom.

Na základe vykonaných radiačných kontrol boli uložené opatrenia spoločnostiam Icopal, a.s. Štúrovo, Semecs, s.r.o., Vrábľa, Inžinierske stavby, a.s., Košice týkajúce sa potreby zabezpečovania skúšok dlhodobej stability zdrojov žiarenia, vyhodnocovania osobnej telovej dozimetrie a oznamovania údajov do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia na ÚVZ SR, ktoré boli následne zrealizované.

V priebehu roka 2013 nebola u prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia v rezorte priemyslu a stavebníctva zaznamenaná žiadna významnejšia mimoriadna radiačná udalosť.

Činnosti vedúce k ožiareniu v poľnohospodárstve

Jediným evidovaným subjektom v tomto rezorte je Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, ktorý používa, skladuje a odoberá otvorené rádioaktívne žiariče v rámci činnosti Laboratória rádiometrie a rádioekológie v Detašovanom skúšobnom laboratóriu Nitra nachádzajúcom sa v priestoroch RI pavilónu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity

v Nitre. V prípade tejto organizácie je pretrvávajúcim problémom odovzdanie skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu na likvidáciu, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

Na základe vyžiadania Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre ohľadom skutočnosti či univerzitou nadobudnuté priestory objektu pôvodne využívaného ŠVaPÚ na Akademickej ul. v Nitre nie sú okrem iného (ťažké kovy, mikroorganizmy a pod.) rádioaktívne kontaminované bolo v spolupráci s ďalšími oddeleniami RUVZ na základe obhliadky priestorov a ďalšieho zisťovania vydané negatívne stanovisko.

Činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume:

RÚVZ Nitra eviduje v Nitrianskom kraji 4 subjekty, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia. Ide o Výskumný ústav chemických technológií Bratislava, pracovisko Šaľa, kde je používaný práškový difraktometer pracujúci na princípe rtg žiarenia, ďalej Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra, Lužianky, kde sa v oblasti výskumu používa na RIA pracovisku rádionuklid ^{125}I , Katedru biochémie a biotechnológie Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, kde sú v RI pavilóne skladované v súčasnosti už nepoužívané otvorené rádioaktívne žiariče a Slovenskú akadémiu vied Zvolen, pracovisko Arborétum Mlyňany – Vieska n. Žitavou, ktorá je držiteľom dlhodobo nepoužívaného technického rtg zariadenia.

Činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva eviduje v kraji Nitra 29 prevádzkovateľov neštátnych veterinárnych ambulancií, ktorí sú držiteľmi 37 veterinárnych rtg prístrojov, z toho sa 18 rtg prístrojov používa a 19 nepoužíva.

V priebehu roka pribudol nový subjekt používajúci rtg prístroj vo veterinárnej praxi - MVDr. Oľapka, Vráble. Povolenie na používanie rtg prístrojov bolo vydané pre MVDr. Panevovú, Nána a MVDr. Zubrického, Nitra, ktorým boli v predchádzajúcom roku vydané posudky na výstavbu nových pracovísk so zdrojmi žiarenia. Povolenia na používanie rtg prístrojov boli vydané aj pre veterinárnych lekárov MVDr. Hloben, Nitra a MVDr. Jasenovec, Šaľa.

MVDr. Ščavnický, Levice písomne oznámil odovzdanie nepoužívaného rtg prístroja na likvidáciu. Z evidencie držiteľov zdrojov ionizujúceho žiarenia odbudol aj MVDr. Tóth, Levice, ktorý predal rtg prístroj MVDr. Satmarovi do Topoľčian.

V rámci previerok uskutočnených v štátnom zdravotnom dozore boli uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov napr. pre MVDr. Hloben, Nitra, MVDr. Vereš, Zlaté Moravce a MVDr. Panevová, Nána – pracovisko v Štúrove. Týkali sa oznamovania údajov do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia na ÚVZ SR, vybavenia pracovísk osobnými ochrannými prostriedkami na ochranu pred ionizujúcim žiarením, označenia vstupov na rtg pracoviská, ako aj povinnosti uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú iným osobám v súvislosti s vykonávanou činnosťou.

Činnosti vedúce k ožiareniu v iných oblastiach (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.):

V iných oblastiach, ako sú uvedené vyššie (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.) eviduje RÚVZ Nitra 6 subjektov vykonávajúcich nedeštruktívnu defektoskopiю pomocou uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov, z toho 2 subjekty vo svojej činnosti používajú aj röntgenfluorescenčné analyzátory.

V evidencii sú aj 2 zberne druhotných surovín vlastniace röntgenfluorescenčné analyzátory. Celkovo je v rámci defektoskopie evidovaných 19 používaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov, 26 používaných a 22 nepoužívaných technických rtg prístrojov a 4 používané röntgenfluorescenčné analyzátory kovov. Držiteľom používaného rtg analyzátora je tiež zberňa druhotných surovín ZELKOV, s.r.o., Nové Zámky a nepoužívaného rtg analyzátora zberňa druhotných surovín Olymp Levice, s.r.o., Levice.

Z evidencie držiteľov zdrojov ionizujúceho žiarenia bola vyradená spoločnosť Slovenské energetické strojárne, a.s. Tlmače, nakoľko defektoskopické pracovisko prešlo pod novozriadenú spoločnosť SES ENERGY, a.s. Tlmače. Novému subjektu bolo vydané povolenie na vykonávanie defektoskopických prác na dočasných pracoviskách na celom území Slovenskej republiky. Na základe žiadosti SES Inspekt, s.r.o., Tlmače bola tejto organizácii vydaná zmena platného povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu. Zmena sa týkala rozšírenia z prevádzky V 4700 v areáli SES, a.s. Tlmače aj na iné prevádzky a dočasné pracoviská a prepravy uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{192}Ir . V priebehu roka došlo v tejto organizácii aj k zmene odborného zástupcu pre radiačnú ochranu. Spoločnosti Duslo, a.s. Šaľa bola vydaná zmena povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu z dôvodu začatia používania žiariča ^{75}Se na výkon defektoskopie. WIZACO NDT, s.r.o., Levice odovzdal vysokoaktívny žiarič ^{60}Co na likvidáciu cestou oprávnenej organizácie Huma-Lab Apeko, s.r.o., Košice.

RÚZ Nitra bol aj v roku 2013 riešiteľským pracoviskom úlohy č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR programov a projektov úradov verejného zdravotníctva. V rámci jej plnenia by problematické skutočnosti, ktoré nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec, mali byť zakotvené v odbornom usmernení pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a pre oznamovanie prepravy žiaričov. RÚVZ Nitra vypracoval návrh „Metodického usmernenia upresňujúceho niektoré požiadavky na výkon činností vedúcich k ožiareniu v nedeštruktívnej defektoskopii“, ktorý bude predmetom posúdenia aj zo strany ostatných riešiteľských pracovísk uvedenej úlohy.

V súvislosti v plnení úlohy bola v spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice uskutočnená previerka na dočasnom defektoskopickom pracovisku zriadenom v SIIX EMS Slovakia, s.r.o., Nitra a kontrola podmienok skladovania rádioaktívnych žiaričov vo Veľkom Kýri v spoločnosti CONSULTING & CONTROL OF WELDING, s.r.o., Žilina. Pri previerkach boli zistené viaceré nedostatky, ktoré boli následne riešené prijatím príslušných opatrení. (podrobnejšie pozri kap. 12 „Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch“).

Boli zaznamenané 3 prípady oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ u defektoskopárov spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice vykonávajúcich práce so žiaričmi na dostavbe 3. a 4. bloku Atómovej elektrárne Mochovce za vyhodnocovacie obdobie mesiacov november a december 2013. Tieto prípady však boli prešetrované až začiatkom roka 2014.

V priebehu hodnoteného roka boli vykonané dozimetrické merania uskladneného kovového šrotu v dvoch zberniach druhotných surovín v okrese Nitra s cieľom ich preverenia na prípadný nález rádioaktívneho materiálu a poučenia pracovníkov zberní o postupe pri nájdení podozrivého predmetu. V jednom prípade, v zberni „Ignác Tóth, Výčapy–Opatovce“, išlo o záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, keď nájdeným rádioaktívnym materiálom bol pravdepodobne kalibračný žiarič ^{226}Ra . Jeho odber a likvidáciu zabezpečila oprávnená organizácia JAVYS, a.s., Bratislava (pozri tiež kap. 14 „Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“).

Činnosti na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením a činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá kompetencie vykonávať štátny zdravotný dozor v uvedených oblastiach.

Prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách:

Okrem bežne ukladaných opatrení, ktoré vyplynuli z výkonu štátneho zdravotného dozoru (pozri vyššie uvedené hodnotenie jednotlivých rezortov), bolo spoločnosti FORLIFE, n.o., Komárno uložené sankčné opatrenie - pokuta vo výške 1659,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 31 písm. e/ zákona č. 355/2007 Z. z. z dôvodu nedostatočného zabezpečovania monitorovania osobných dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo Všeobecnej nemocnici Komárno. FORLIFE, n.o. pokutu v plnej výške uhradil a prijal nápravné opatrenia, aby sa stav nemohol v budúcnosti opakovať.

7 Činnosť radiačnej monitorovacej siete:

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá vytvorenú zložku pre laboratórnu činnosť, nie je stálou zložkou radiačnej monitorovacej siete a ani sa nepodieľa na monitorovaní okolia Atómovej elektrárne Mochovce, ktorá sa nachádza v Nitrianskom kraji.

8 Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením:

Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s Úradom verejného zdravotníctva SR.

K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do pobytových priestorov nebola v hodnotenom období vyvíjaná žiadna osobitná činnosť. V prípade potreby sa poskytujú odborné konzultácie, vrátane informácie o subjektoch, ktoré sú držiteľmi povolenia ÚVZ SR na hodnotenie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd. Radónová problematika však napriek svojej závažnosti nie je v legislatíve dostatočne riešená, potrebné by bolo napr. v stavebnom zákone jednoznačne zakotviť povinnosti ohľadom hodnotenia veľkosti rizika z prieniku pôdneho radónu do budov s pobytovými priestormi.

9 Informovanie verejnosti

V roku 2013 sa pracovisko nepodieľalo na zdravotno-výchovných aktivitách prostredníctvom televízie, rozhlasu alebo tlače. Konzultačná a poradenská činnosť v oblasti problematiky radiačnej ochrany je okrem činnosti v bežnom a preventívnom štátnom zdravotnom dozore vykonávaná v rámci poradne RÚVZ Nitra pre ochranu a podporu zdravia pri práci. Priebežne sú aktualizované informácie uvádzané na internetovej stránke RÚVZ Nitra, ktoré sa týkajú najmä platnej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany, rozsahu dokumentácie potrebnej k žiadosti o vydanie posudku, resp. povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu a všeobecných zásad postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho

materiálu. Jeden pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (celkovo 2 prednášky pre 27 osôb).

10 Medzirezortná spolupráca:

Na danom úseku pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením podalo stanovisko pre Ministerstvo životného prostredia SR k správe o hodnotení činnosti „Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov spoločnosti JAVYS, a.s. v lokalite Mochovce“. V Národnom jadrovom fonde, Bratislava boli prekonzultované možnosti finančného pokrytia likvidácie rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs , ktorý je súčasťou dlhodobo nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. Dňa 28.5.2013 sa RÚVZ Nitra ako pozorovateľ zúčastnil radiačného cvičenia „FREESIC NITRA 2013“, v rámci ktorého bol simulovaný teroristický útok vo forme explózie špinavej bomby s rádionuklidom ^{60}Co na námestí v Nitre.

11 Medzinárodná spolupráca:

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra v priebehu hodnoteného roka neparticipovali na žiadnej medzinárodnej spolupráci.

12 Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom období zapojená do plnenia nasledovných 4 úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2013 bolo vykonaných spolu 102 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z toho bolo aj na problematiku rizikových prác zameraných 66 previerok. V súvislosti s predloženými návrhmi na prehodnotenie zaradenia prác v prostredí ionizujúceho žiarenia do príslušnej kategórie zdravotného rizika, uplatnenými na podnet RÚVZ Nitra, boli vydané 3 rozhodnutia, ktorými sa zrušili práce dovtedy zaradené do kategórie 3. Konkrétne išlo o zrušenie rizikovej práce týmto subjektom:

- Mestská nemocnica prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce u pracovníkov profesií lekár – rádiológ na Rádiodiagnostickom oddelení a lekár - operatér na Chirurgickom oddelení
- Fakultná nemocnica Nitra u profesií lekár – radiačný onkológ, klinický fyzik a rádiologický technik, všetko pracovníkov Oddelenia rádioterapie a klinickej onkológie
- Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra u pracovníka profesie lekár Rádiologického oddelenia.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že RÚVZ Nitra v súčasnosti neeviduje subjekt, ktorý by nemal prehodnotené zaradenie prác v prostredí ionizujúceho žiarenia do príslušnej kategórie zdravotného rizika podľa súčasných legislatívnych kritérií.

V jednom prípade boli podané odborné pripomienky ku konceptu dokumentácie požadovanej v rámci prípravy návrhu na posúdenie rizikovosti prác pre pracovnú zdravotnú

službu Salusé, s.r.o., Piešťany a poskytnutých bolo 10 konzultácií k otázkam súvisiacim s rizikovými prácami.

V súčasnosti sa evidujú iba 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (29 pracovníkov, z toho 14 žien) a 16 subjektov v riziku laserového žiarenia (42 pracovníkov, z toho 26 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Znížený počet pracovníkov v riziku ionizujúce žiarenie je daný najmä zrušením zaradenia prác do kategórie 3 zdravotného rizika v prípade vyššie uvedených subjektov, u prevádzkovateľov laserových zariadení sa stav oproti r. 2012 výraznejšie nezmenil.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza ASTR_2011 vytvorená v programe Access, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

V mesiaci jún 2013 nastala zmena v gestorstve úlohy, keď sa odchodom RNDr. Ragana, PhD. z ÚVZ SR stal novým gestorom RÚVZ Banská Bystrica. Následne sa dňa 27.6.2013 uskutočnila na RÚVZ Banská Bystrica pracovná porada všetkých riešiteľských úradov verejného zdravotníctva, na ktorej boli prediskutované položky jednotného záznamu z previerok defektoskopických pracovísk. RÚVZ Nitra pilotne vykonával tieto previerky ešte v 2. polroku 2012, ostatné riešiteľské úrady ich mali realizovať v priebehu 2. polroka 2013. Zástupca RÚVZ Nitra na porade informoval o skúsenostiach z previerok a najčastejšie sa vyskytujúcich nedostatkoch, ktoré sa týkali napr. nezabezpečenia pravidelného monitorovania pracovného prostredia, nepravidelného vykonávania skúšok dlhodobej stability technických rtg prístrojov, nevedenia evidencie o kontrolách skladov žiaričov zodpovednou osobou a v tej súvislosti aj podrobnej evidencie údajov o tom, komu a kedy bol zdroj žiarenia vydaný a kedy a kým bol tento zdroj do skladu vrátený, nevedenia údajov o vysokoaktívnych žiaričoch podľa predpísaného tlačiva (HASS), niektorých nesúládov skutkového stavu s existujúcim povolením na používanie zdrojov žiarenia, nenahlasovanie prác na dočasných pracoviskách príslušnému orgánu štátneho zdravotného dozoru a pod. V dvoch prípadoch išlo aj o nedostatky vážnejšieho charakteru, spočívajúce v zistenom prežarovaní do bezprostredného okolia prežarovní stálych defektoskopických pracovísk pri vykonávaní defektoskopických prác s rádioaktívnym žiaričom bez použitia kolimátora a bez toho, aby bol žiarič umiestnený vo vnútri prežarovného výrobku (predmetný spôsob prežarovania sa vykonáva iba sporadicky). V jednom prípade bolo zistené, že pôvodný subjekt s povolením na používanie technických röntgenov - Slovenské lodenice Komárno, a.s. Bratislava, prevádzka Komárno, bol odkúpený spoločnosťou Stroje a mechanizmy, a.s. Bratislava, pričom táto zmena nebola oznámená ani RÚVZ Nitra a ani do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia vedeného Úradom verejného zdravotníctva SR Bratislava. Všetky zistené nedostatky boli riešené osobitne s určením termínov, do ktorých musia byť jednotlivými subjektmi odstránené. Z výsledku previerok celkovo vyplynulo (podrobnejšie pozri jednotlivé záznamy z previerok), že subjekty vykonávajúce nedeštruktívnu röntgenovú a gama defektoskopiю

v Nitrianskom kraji ju v zásade zabezpečujú v súlade s požiadavkami kladenými na takýto druh činnosti.

Z predmetnej porady na RÚVZ Banská Bystrica vyplynula úloha pre riešiteľské pracoviská zaslať gestorovi úlohy prehľad o defektoskopických subjektoch vo svojej územnej pôsobnosti a o aktuálnom stave druhu a počte žiaričov, rtg prístrojov a defektoskopických krytov, ako aj prehľad oznámení o vykonávaní prac na dočasných pracoviskách a oznámení o prepravách žiaričov v súvislosti s výkonom defektoskopických prác. Ďalej vyplynula z porady úloha vykonávania cielených kontrol na dočasných defektoskopických pracoviskách, čo je však problematické najmä z toho dôvodu, že tieto práce sú spravidla uskutočňované vo večerných a nočných hodinách (potreba vykonávať previerky mimo pracovnej doby so zabezpečením prístupu na pracovisko, služobného vozidla a práce nadčas).

RÚVZ Nitra uskutočnil takúto previerku v spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice na dočasnom defektoskopickom pracovisku zriadenom dňa 4.11.2013 v spoločnosti SIIX EMS Slovakia, s.r.o., Nitra. Práce zabezpečovala 2 členná pracovná skupina pomocou uzavretého rádioaktívneho žiariča ⁷⁵Se. Oznámenie o plánovanom vykonávaní prác a preprave uzavretého žiariča bolo na RÚVZ Nitra zaslané elektronickou poštou v ten istý deň. Prežarovanie sa vykonávalo v exteriéri, pričom kontrolované pásmo pracovníci vymedzili na prístupových miestach do vzdialenosti cca 20 m pomocou výstražnej pásy. Ako nedostatky bolo zistené, že na pracovisku nebola v požadovanom rozsahu k dispozícii dokumentácia podľa §17 ods.6 vyhlášky MZ SR č. 545/2007 Z.z. a prepravné vozidlo nebolo vybavené hasiacim prístrojom podľa požiadavky ADR 7. Navyiac, počas prežarovacích prác dochádzalo zo strany zamestnancov spoločnosti SIIX EMS Slovakia, s.r.o., Nitra k porušovaniu zákazu vstupu do vyznačeného priestoru kontrolovaného pásma. Nedostatky boli následne riešené prijatím príslušných opatrení.

V súvislosti s výkonom defektoskopických prác na dočasných pracoviskách bola dňa 12.7.2013 vykonaná kontrola podmienok skladovania rádioaktívnych žiaričov vo Veľkom Kýri spoločnosti CONSULTING & CONTROL OF WELDING, s.r.o., Žilina. Predmetná spoločnosť vykonávajúca defektoskopické práce aj na dostavbe 3. a 4. bloku Atómovej elektrárne Mochovce skladuje aktuálne používané uzavreté rádioaktívne žiariče v rodinnom dome zamestnanca v obci Veľký Kýr, okres Nové Zámky. Z výsledku kontroly vyplynuli nedostatky v nevyznačení miesta uskladnenia žiariča v pivničných priestoroch a nakoľko sa sporadicky stávalo, že boli uskladnené súčasne dva žiariče, bol do účelového skladovacieho oloveného kontajnera umiestňovaný iba žiarič s vyššou aktivitou, pričom druhý skladovaný žiarič sa umiestňoval iba do vonkajšieho Fe kontajnera, pretože do vnútorného oloveného kontajnera sa už nezmestil. Na zníženie rizika odcudzenia skladovaného žiariča sa tiež doporučilo zamrežovať okno pivnice, prípadne zvážiť možnosť uskladnenia žiaričov v čase ich nepoužívania priamo v areáli Atómovej elektrárne Mochovce. Uvedené nedostatky sú už doriešené, resp. možnosť uskladnenia žiaričov priamo v areáli elektrárne je v štádiu riešenia.

Problematické skutočnosti, ktoré nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec, budú predmetom odborného usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a pre oznamovanie prepravy žiaričov. RÚVZ Nitra vypracoval na základe svojich poznatkov a skúseností v danej oblasti návrh tohto odborného usmernenia a zaslal ho gestorovi úlohy. Jeho posúdenie zo strany všetkých riešiteľských pracovísk bude predmetom najbližšej pracovnej porady k uvedenej úlohe.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov úlohy budú navrhnuté nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina zo zástupcov pracovísk ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice a RÚVZ Nitra.

Úloha je rozdelená na oblasť nukleárnej medicíny a oblasť klasickej rádiodiagnostiky.

V problematike nukleárnej medicíny bol na stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov určený rozsah údajov, ktoré je potrebné evidovať pri každom rádiologickom vyšetrení. Na základe príslušného usmernenia evidovala spoločnosť IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, ako jediné pracovisko nukleárnej medicíny v Nitrianskom kraji, požadované údaje prostredníctvom softvéru vypracovaného Ústavom radiačnej ochrany, s.r.o., Trenčín a získané dáta boli poskytnuté ÚVZ SR na celoslovenské spracovanie výsledkov o radiačnej záťaži pacientov vyšetovaných metódami nukleárnej medicíny.

V oblasti klasickej rádiodiagnostiky bolo na pracovnej porade zástupcov riešiteľských pracovísk uskutočnenej dňa 24.6.2013 na ÚVZ SR dohodnuté riešenie úlohy v 1. fáze na pracoviskách počítačovej tomografie, nakoľko CT vyšetrenia veľkou mierou prispievajú k celkovej kolektívnej dávke obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia. Boli spracované formuláre vychádzajúce z metodiky podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262, ktoré jednotlivé riešiteľské úrady distribuovali na všetky CT pracoviská vo svojej územnej pôsobnosti a usmernili personál o rozsahu dát, ktoré je potrebné evidovať pre každé CT vyšetrenie. Zber údajov v elektronickej forme sa uskutočňoval od 1.9.2013 po dobu 3 mesiacov. V mesiaci december 2013 zaslal RÚVZ Nitra gestorovi úlohy zozbierané údaje zo všetkých 10 diagnostických CT pracovísk prevádzkovaných v Nitrianskom kraji (3 v okrese Nitra, 2 v okrese Topoľčany, 3 v okrese Levice, 1 v okrese Nové Zámky a 1 v okrese Komárno) na celoslovenské spracovanie.

Vzhľadom na nedostatočné prístrojové vybavenie jednotlivých pracovísk dozoru v radiačnej ochrane nie je v súčasnosti možné vykonávať v požadovanom rozsahu potrebné dozimetrické merania na štandardných rádiodiagnostických pracoviskách a pokračovať v riešení predmetnej úlohy v oblasti klasickej diagnostickej rádiológie a intervenčnej rádiológie (pozri napr. záznam z vyššie uvedenej porady konanej dňa 24.6.2013). Výnimkou by mohli byť iba stomatologické a mamografické rtg pracoviská, kde sa používa pomerne malý rozsah prevádzkových parametrov, avšak veľkosťou radiačnej záťaže populácie nie sú tieto druhy rtg vyšetrení dominantné. Riešenie úlohy na ostatných typoch rtg pracovísk je podmienené vybavením riešiteľských pracovísk potrebnými prístrojmi a príslušenstvom na hodnotenie veľkosti lekárskeho ožiarenia, resp. zabezpečením získania potrebných údajov z protokolov o periodických skúškach dlhodobej stability zdrojov žiarenia vykonávaných oprávnenými organizáciami, pričom by ale bolo nutné napr. formou odborného usmernenia ÚVZ SR stanoviť pre tieto skúšky nový rozsah meraní.

Úloha č. 5.1: Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Na RÚVZ Nitra nie je zriadená laboratórna zložka pre vyhodnocovanie rádiologických ukazovateľov. V prípade potreby a vyžiadania gestora úlohy, ktorým je RÚVZ Banská Bystrica, sa pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bude v zmysle anotácie úlohy spolupodieľať na skríningu vybraných balených vôd zakúpených priamo z distribučnej siete a zahrňujúcich ako domácich, tak aj zahraničných dodávateľov a na sprehľadnení voľne prístupných zdrojov minerálnych vôd v kraji, ktoré sú vo významnej miere konzumované obyvateľstvom a v prípade vyžiadania aj na odbere vzoriek týchto vôd na ich vyhodnotenie v stanovenom laboratóriu. V priebehu roka 2013 nebol RÚVZ Nitra požiadaný o konkrétne zapojenie sa do plnenia predmetnej úlohy.

13 Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov

Vo všeobecnosti možno hodnotiť celkovú situáciu na úseku ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením v Nitrianskom kraji ako uspokojivú. V roku 2013 nebola zaznamenaná žiadna závažná mimoriadna udalosť, ktorá by znamenala možnosť výraznejšieho ohrozenia zdravia obyvateľov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru – dozimetrického preverenia uskladneného kovového šrotu v zberní druhotných surovín a poučenia pracovníkov zberní o postupe pri nájdení podozrivého predmetu - bol zistený nález rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu. Išlo o zberňu kovového šrotu „Ignác Tóth, Výčapy–Opatovce“, okres Nitra, keď nájdeným rádioaktívnym materiálom bol pravdepodobne kalibračný žiarič ^{226}Ra . Jeho odber a likvidáciu zabezpečila oprávnená organizácia JAVYS, a.s., Bratislava. Prešetrovaných bolo 7 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien s tým záverom, že odhadnutá dávka v plode bola vo všetkých prípadoch nízka a poškodenie plodu nepravdepodobné (podrobnejšie pozri kapitolu č. 14. „Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). V spádovej oblasti kraja Nitra nepribudli oproti predchádzajúcemu roku žiadne také zdroje žiarenia, ktoré by sa mohli výraznejšou mierou podieľať na ožiarení obyvateľstva. Vplyv najvýznamnejšieho prevádzkovateľa – Atómovej elektrárne Mochovce na životné prostredie je predmetom hodnotenia Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava, ktorý ho v zmysle daných kompetencií dozoruje. Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s ÚVZ SR. K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do pobytových priestorov nebola v hodnotenom období vyvíjaná žiadna osobitná činnosť, boli poskytované len odborné konzultácie, vrátane informácie o subjektoch, ktoré sú držiteľmi povolenia ÚVZ SR na hodnotenie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd. Na internetovej stránke RÚVZ Nitra sú uvedené všeobecné zásady postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu. V hodnotenom období nebol podaný žiadny podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru súvisiaci s vykonávaním činností vedúcich k ožiareniu.

V Nitrianskom kraji sa nachádzajú dvaja prevádzkovatelia, ktorí v rámci svojej činnosti vypúšťajú rádioaktívne látky do životného prostredia. Ide o Atómovú elektrárňu Mochovce, ktorú z hľadiska úloh verejného zdravotníctva dozoruje ÚVZ SR a IZOTOCENTRUM, s.r.o., Nitra, pracovisko nukleárnej medicíny, ktoré vypúšťa kvapalné rádioaktívne odpady cez dve vymieracie nádrže do kanalizačnej siete Fakultnej nemocnice Nitra následne napojenej na verejnú kanalizačnú sieť mesta Nitra.

Zo závažných problémov treba uviesť nasledovné:

Pretrvávajúcím problémom sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. V danej veci bolo na základe prekonzultovania možnosti likvidácie žiariča na Národnom jadrovom fonde uplatnené na spoločnosť JAVYS, a.s., Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, Bratislava písomné oznámenie o zistení - záchyte rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, nakoľko nie je možné zistiť a preukázať, kto je v súčasnosti vlastníkom predmetného žiariča a jeho pôvodný vlastník (ZŤS n.p. Komárno) už neexistuje. V rámci zámeru pracovníkov JAVYS, a.s., prevziať žiarič vo FORLIFE, n.o., Komárno dňa 7.6.2013 za prítomnosti pracovníkov RÚVZ Nitra bolo konštatované, že na Úrade jadrového dozoru SR je nesprávne evidovaný ako vlastník tieniaceho krytu z jadrového materiálu spoločnosť FORLIFE, n.o. Z hľadiska zabezpečenia radiačnej ochrany pri preberaní a odvoze rádioaktívneho materiálu je potrebné prevziať žiarič spolu s uránovým tienením. V ďalšom postupe sa na základe odporúčenia ÚJD SR spoločnosť FORLIFE, n.o. obrátila na Policajný zbor SR za účelom vyjasnenia vlastníckych vzťahov a celý prípad je stále v štádiu šetrenia.

Okrem tohto problému sa taktiež doposiaľ nepodarilo doriešiť zber a likvidáciu dlhodobo skladovaného väčšieho počtu (286 ks) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra ani problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra a Detašovanom skúšobnom laboratóriu v Nitre prevádzkovanom Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením plnilo v hodnotenom roku okrem ďalších úloh z programov a projektov RÚVZ v SR aj úlohu č. 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia“, ktorá má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov úlohy by mali byť navrhnuté nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení. Získané podklady boli zaslané gestorovi úlohy na ďalšie spracovanie.

14 Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť

V jednom prípade bol riešený záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu. Rádioaktívny predmet bol nájdený dňa 15.10.2013 pracovníkmi RÚVZ Nitra v rámci bežnej dozimetrickej kontroly v zberni kovového šrotu „Ignác Tóth, Výčapy–Opatovce“, pričom išlo pravdepodobne o kalibračný žiarič ^{226}Ra . Jeho odber a likvidáciu následne zabezpečila oprávnená organizácia JAVYS, a.s., Bratislava, ktorá vykonala aj analýzu nájdeného materiálu. Nakoľko sa do počítačového programu ILTRAM slúžiacemu na informovanie a evidenciu podozrení na nálezy rádioaktívneho materiálu v Slovenskej republike na základe usmernenia Odboru ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR nezapísujú žiadne udalosti z dôvodu nedostatočného zabezpečenia vložených údajov pred ich zámerným zneužitím, nie sú k dispozícii údaje z analýzy nájdeného materiálu.

V priebehu roka 2013 boli ďalej zaznamenané iba menej závažné mimoriadne udalosti v súvislosti s lekárskeým ožiarením tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarenia vyhodnotenými na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojmi žiarenia.

Celkovo bolo prešetrovaných 7 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien. Išlo o nasledovné prípady ožiarenia:

1. NsP, n.o., Nitra – ZZ Topoľčany na skiagrafickom pracovisku č.2 Rádiodiagnostického oddelenia, vyšetrenie brucha v AP projekciách, 6 snímok
2. JESSENIUS - DC, a.s. Nitra na skiagrafickom pracovisku č.2 v PLK Chrenová, ako sprevádzajúca osoba (dieťa malo vyšetrovanú nohu – koleno+femur – 4x, koxu – 1x)
3. JESSENIUS - DC, a.s., Nitra na skiagrafickom pracovisku č.1 Centrálného RDG oddelenia, Špitálska 6, Nitra, vyšetrenie paranasálnych dutín v PA projekcii
4. NsP, n.o., Nitra - ZZ Levice na pracovisku č. 3 Rádiologického oddelenia - chodidlo pravej nohy – 2x
5. NsP, n.o., Nitra - ZZ Levice na pracovisku počítačovej tomografie - CT vyšetrenie pľúc
6. SoXRa, s.r.o., Komárno na skiagrafickom pracovisku, vyšetrenie koxy – 1x
7. JESSENIUS - DC, a.s., Nitra na skiagrafickom pracovisku v Pavilóne chirurgických disciplín, ako sprevádzajúca osoba (dieťa malo snímokovanú dolnú končatinu – 6x, hrudník – AP (1x), hrudná chrbtica – bočná (1x))

Všetky vyššie uvedené rádiologické vyšetrenia boli uskutočnené po predchádzajúcom písomnom prehlásení žien, že si nie sú vedomé tehotenstva. Plod bol počas rtg vyšetrenia priamo v primárnom zväzku iba v prípadoch č. 1 a 6. Odhadnutá dávka na plod bola vo všetkých prípadoch nízka (max. 1,2 mSv v prípade č. 1) s tým, že jeho poškodenie nie je pravdepodobné, pričom táto dávka by nemala byť považovaná za dôvod ukončenia tehotenstva. Odporúčené bolo pacientky predovšetkým upokojiť, nakoľko iné bežné potenciálne riziká v gravidite môžu prevyšovať riziko z uvedeného ožiarenia.

Prešetrovaný bol prípad zvýšenej efektívnej dávky vyhodnenej na dozimetri klinického fyzika a zároveň odborného zástupcu pre radiačnú ochranu vo Fakultnej nemocnici Nitra. Ako najpravdepodobnejšia príčina dávky obdržanej ešte v mesiaci december 2012 vo výške 1,8 mSv bola konštatovaná expozícia pri manipulácii s Pb tienením v priestore skladu rádioforov pri poslednej kontrole podmienok skladovania nepoužívaných žiaričov. Šetrený bol aj prípad rádiologického technika spoločnosti Medicentrum, s.r.o., Nové Zámky, ktorému bola zistená za obdobie 2. štvrťroku 2013 osobná dávka vo výške 3,99 mSv. Na základe zistených skutočností bolo konštatované, že vyhodnotená dávka nie je skutočne obdržanou osobnou dávkou - nakoľko išlo o nového pracovníka, bol mu pridelený osobný telový dozimeter z rezervných dozimetrov, ktorý však predtým nebol zaslaný SLM, n.o. Bratislava na kalibráciu. Z uvedeného dôvodu nebol dozimeter spôsobilý na sledovanie a správne hodnotenie dávok a v evidencii obdržaných osobných dávok sa do budúcnosti bude evidovať dávka stanovená ako priemerná hodnota efektívnych dávok ostatných dvoch rádiologických technikov spoločnosti. Zvýšené dávky zistené za obdobie mesiaca september u dvoch pracovníkoch vykonávajúcich práce v prostredí ionizujúceho žiarenia na operačných sálach vo FORLIFE, n.o., Komárno vo výškach 3,68 mSv a 4,07 mSv boli podľa ich vyjadrenia zapríčinené nesprávnym nosením osobných dozimetrov zvonka Pb záster. Počas roka bol prešetrovaný aj prípad straty osobného telového dozimetra prideleného urológovi FNsP Nové Zámky. Okrem toho bolo v prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra každý mesiac zaznamenané oznámenie poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového

ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetoch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie môže byť dávka vyhodnotená nad ochrannou Pb zásterou väčšia ako 20 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, pričom jeden sa umiestňuje pod ochrannou zásterou v oblasti brucha a druhý na ochrannej zástere v oblasti krku. Za rok 2013 vyhodnotené dávky zvonka záster sa v prípade 4 najviac exponovaných kardiochirurgov pohybovali v rozmedzí 40,01 – 84,14 mSv, avšak celkové ročné efektívne dávky ožiarenia sú podlimitné, v rozpätí 3,94 - 13,73 mSv.

V rámci účasti na cvičeniach bol RÚVZ Nitra zapojený do regionálneho cvičenia konaného dňa 28.5.2013 pod názvom „FREESIC NITRA 2013“, v rámci ktorého bol simulovaný teroristický útok vo forme explózie špinavej bomby s rádionuklidom ^{60}Co na námestí v Nitre. Regionálny hygienik sa zúčastnil zasadnutia krízového štábu Obvodného úradu Nitra a následne mal RÚVZ Nitra na cvičení pozíciu pozorovateľa.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojim personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov lokálnych havarijných a mimoriadnych radiačných situácií. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožiarenia pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR.

15 Informácie o odbore ochrany zdravia pred žiarením

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva RÚVZ Nitra. Činnosť zabezpečuje pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením, ktorá je súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované Odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Personálne obsadenie pracoviska v roku 2013 tvorili 2 pracovníci - vysokoškolský pracovník – fyzik a stredoškolský iný zdravotnícky pracovník – špecialista.

Prístrojové vybavenie pracoviska je nasledovné:

- od 21.4.1997 prenosný dozimetrický prístroj určený na meranie kermy a kermového príkonu vo vzduchu β , γ a rtg žiarenia RAM ION model 4-0040 fi. ROTEM Industries, Izrael
- od 19.10.2000 prenosný dozimetrický prístroj s teleskopickou sondou FH 40 G-L fi. ESM Eberline, Nemecko na meranie kermy a kermového príkonu vo vzduchu fotónového žiarenia
- od 8.12.2004 prenosný monitor povrchovej rádioaktívnej kontaminácie α , β a γ žiarenia Contamat FHT 111M s butánovou a xenónovou sondou, výrobcu ESM Eberline, Nemecko

- od 28.5.2010 prenosný prístroj pre meranie parametrov kvality primárneho zväzku rtg prístrojov (dopadová dávka, dávkový príkon, vrcholové napätie, expozičný čas, prvá polohrúbka, počet pulzov) Unfors ThinX RAD výrobcu Unfors Instruments AB, Švédsko

Ďalšie príslušenstvo:

- osobný signalizačný dozimeter Isotrak firmy Amersham QSA.
- od 1.7.2001 vodný fantóm z polymetylmetakrylátu s vonkajšími rozmermi 25 x 25 x 15 cm podľa STN EN 60601-1-3
- od 16.9.2003 testovacia platňa ETR 1 fi. Wellhüfer Dosimetrie, Nemecko na kontrolu niektorých parametrov röntgenových prístrojov a vyvolávacieho procesu rtg snímok.
- od 9.11.2005 mamografický akreditačný fantóm RMI 156

Zámerom je vybaviť pracovisko gamaspektrometrom, softvérom na hodnotenie veľkosti dávok na plod tehotných pacientiek pri lekárskom ožiarení, zubným fantómom a pod.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojím personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov havarijných a mimoriadnych radiačných situácií menšieho rozsahu. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožiarenia pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce, nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji, vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR. V hodnotenom období sa RÚVZ Nitra ako pozorovateľ zúčastnil jedného súčinnostného cvičenia zložiek podieľajúcich sa na riešení mimoriadnych radiačných udalostí (cvičenie „FREESIC NITRA 2013“). V priebehu roka 2013 bol realizovaný jeden záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, a to v zberni druhotných surovín „Ignác Tóth, Výčapy–Opatovce“, keď nájdeným rádioaktívnym materiálom bol pravdepodobne kalibračný žiarič ^{226}Ra . Jeho odber a likvidáciu zabezpečila oprávnená organizácia JAVYS, a.s., Bratislava. Ďalej bolo v kraji zaznamenaných 7 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien a 4 prípady zistenej zvýšenej dávky ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia (pozri tiež kap. 14 „Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). Na RÚVZ Nitra nebol uplatnený podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania z titulu prác v prostredí ionizujúceho žiarenia.

Pracovníci RÚVZ Nitra sa v roku 2013 zúčastnili spolu 7 vzdelávacích aktivít v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“. Okrem toho sa zúčastnili 4 celoslovenských porád pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením organizovaných ÚVZ SR, resp. gestormi jednotlivých úloh z programov a projektov úradov verejného zdravotníctva a porady k evidencii rizikových prác organizovaných RÚVZ Martin. Pracovníci nie sú členmi žiadnych domácich, resp. medzinárodných výborov a neabsolvovali žiadne zahraničné pracovné cesty. Jeden VŠ pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (2 prednášky pre 27 osôb).

Tabuľka č.1: Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením

PREHLAD VÝKONOV	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	72	7		1	14	94
Počet preverených pracovísk	103	22		1	15	141
Počet meraní rtg žiarenia	1142	28			130	1300
Počet meraní gama žiarenia	25	89			225	339
Počet meraní povrchovej kontaminácie		37				37
Počet záznamov z previerok	69	6			14	89
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozií	2					2
Prešetrenie - nehôd - mimoriadnych udalostí	7				1	8
Podklady pre správnu činnosť orgánov štátneho zdravotného dozoru	53	2			11	66
Podklady pre vydanie povolení ÚVZ SR						
Odborné vyjadrenia	18	3			8	29
Skúšky odbornej spôsobilosti						
Prednášky (hodín)					8	8
Počet školených pracovníkov					27	27
Počet publikácií						
Počet riešení sťažností						
Počet konzultácií a odborných jednaní	50	7		1	14	72
Písomné úpravy	12		1		11	24

Pozn.: V tabuľkovom prehľade nie sú zahrnuté výkony činnosti na úseku problematiky neionizujúceho žiarenia

Tabuľka č.2: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	20	6				9	35
Zlaté Moravce	4					1	5
Šaľa	8	1			1	1	11
Levice	26					8	34
Topoľčany	14					2	16
Nové Zámky	30					5	35
Komárno	27	1				1	29
CELKOVO	129	8			1	27	164

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená aj spoločnosť ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vráble, kde vykonáva štátny zdravotný dozor Úrad verejného zdravotníctva SR.

Tabuľka č.2a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	8					3	11
Zlaté Moravce					1	1	2
Šaľa							
Levice	2					4	6
Topoľčany	2					1	3
Nové Zámky	4					2	6
Komárno	4	1				3	8
CELKOVO	20	1			1	14	36

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané rtg prístroje (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané rtg prístroje.

Tabuľka č.3: Prehľad o počte používaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rtg prístroje	Technické rtg prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Rádiofo- Tografia	Mamo- grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto- skopia	Mikroštruk- turálne	Na kontr- batožín
Nitra	92	28	18	16	4			2	4	1	7	3	9	
Zlaté Moravce	14	5	3	3	1			1			1			
Šaľa	21	10		4	2			1			1	2	1	
Levice	71	25	3	11	1			2	2		2	21	4	
Topoľčany	33	14	4	7	2			2	2		2			
Nové Zámky	58	34	7	7	2			2	1		4		1	
Komárno	42	27	3	6		1		2	1		1		1	
CELKOVO	331	143	38	54	12	1		12	10	1	18	26	16	

Pozn: V tabuľke nie je uvedený priemyselný lineárny urýchľovač (používaný v ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrábľe) , nakoľko ho nie je možné zaradiť do žiadneho stĺpca.

Tabuľka č.3a: Prehľad o počte nepoužívaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rgt prístroje	Technické rgt prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia-grafia	Skia-skopia	Terapia	Rádiofo-tografia	Mam-o-grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto-skopia	Mikroštruktúrne	Na kontrabatožín
Nitra	26	13		2	3						5	3		
Zlaté Moravce	3				1						1		1	
Šaľa	3		1									2		
Levice	28	4	2	1	2				1		5	12	1	
Topoľčany	5	2									3			
Nové Zámky	14	6		3					1		4			
Komárno	18	4	2	2	2				1		2	5		
CELKOVO	97	29	5	8	8				1	2	20	22	2	

Tabuľka č.4: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	3					1	4
Zlaté Moravce							
Šaľa		1					1
Levice						5	5
Topoľčany							
Nové Zámky		2					2
Komárno	1	1					2
CELKOVO	4	4				6	14

Tabuľka č.4a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra							
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO							0

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané uzavreté žiariče (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané uzavreté žiariče.

Tabuľka č.5: Prehľad používaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	9	2				2				4	1
Zlaté Moravce											
Šaľa	82			2	71	9					
Levice	17			17							
Topoľčany											
Nové Zámky	21				19			2			
Komárno	4	1			3						
CELKOVO	133	3		19	93	11		2		4	1

Tabuľka č.5a: Prehľad nepoužívaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	286		286								
Zlaté Moravce											
Šaľa	1				1						
Levice											
Topoľčany											
Nové Zámky	2				2						
Komárno	1	1									
CELKOVO	290	1	286		3						

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedených aj 286 ks rádioforov skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra, ktoré už nemajú platné osvedčenia uzavretých žiaričov.

Tabuľka č.6: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré používajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	1		1		1		3
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO	1		1		1		3

Tabuľka č.6a: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra				1			1
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky		1					1
Komárno							
CELKOVO		1		1			2

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená spoločnosť OSRAM Slovakia, a.s. Nové Zámky, kde vykonáva štátny zdravotný dozor Úrad verejného zdravotníctva SR.

**ANALÝZA SITUÁCIE V RADIAČNEJ OCHRANE
V BANSKOBYSTRICKOM A ŽILINSKOM KRAJI
ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM
RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA**

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 OBECNÝ POPIS ČINNOSTI ODBORU A CELKOVÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2013 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1. *Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.*

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

2. *Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.*

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva.

3. *Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.*

Hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia v jednotlivých členských štátoch Európskej únie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve EURATOM.

4. *Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.*

Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva.

Pracovníci odboru v roku 2013 taktiež riešili 5 prípadov mimoriadnych situácií - nálezov rádioaktívnych materiálov v železnom šrote.

Ďalej plnili úlohy vyplývajúce zo zaradenia pracoviska do monitorovacej siete SR. V roku 2013 pokračovali v monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia na základe požiadavky EÚ. Naďalej platí, že ak sa majú v budúcnosti plniť úlohy v rámci monitorovacej siete v rozsahu vyžadovanom novou legislatívou, je bezpodmienečne nutné obnoviť časť laboratórnych meracích prístrojov a doplniť terénne vybavenie.

Pracovníci odboru spracovali v roku 2013 4 posudky týkajúce sa odhadu rizika radiačného poškodenia plodu u žien vyšetovaných v zdravotníckych zariadeniach s použitím zdrojov

ionizujúceho žiarenia v počiatočnom štádiu tehotenstva. Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali odhady dávky na plod s pomocou počítačového programu PCXMC Dose Calculation verzia 2.0.1 rok 2008, ktorý bol vytvorený v Radiation and Nuclear Safety Authority, Helsinky.

1.2 PERSONÁLNE ZLOŽENIE ODBORU

OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sa v roku 2013 skladal zo 4 oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2012 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31.12.2013 bolo personálne obsadenie 11 pracovníkov. Profesné zloženie:

- 1 lekár
- 2 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku (od 1.11. 2008 jeden z pracovníkov na úväzok 0,3)
- 1 VŠ so zameraním jadrová chémia
- 1 VŠ so zameraním na chémiu
- 1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika
- 2 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ so zameraním environmentálna výchova
- 1 SŠ - laborantka
- 1 pomocná laborantka

1.3 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Odbor ochrany zdravia pred žiarením evidoval k 31.12.2013 v spádovom území celkom 773 pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (pozri tabuľky č. 2 až č. 4 v časti 2).

Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 619 pracovísk, t.j. 80,1 % pracovísk z celkového počtu.

V roku 2013 bolo zriadených spolu 34 nových pracovísk, z toho: 9 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 1 pracovisko zdravotnícke rádioterapeutické, 18 pracovísk stomatologických a 1 pracovisko veterinárne. Z nezdravotníckych pracovísk pribudlo 5 technických röntgenových pracovísk. Zrušených bolo 18 pracovísk, prehľad podľa okresov je uvedený v špeciálnej časti (2) v tabuľke č. 5. Prehľad výkonov v rámci výkonu štátnej správy je uvedený v tabuľke č. 1 v časti 2.

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

1.3.1 Výsledky dozoru na pracoviskách v zdravotníctve

Previerky a dozimetrické merania

Pracovníci OOZPŽ vykonali v roku 2013, 92 previerok na 124 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení a veterinárnej praxi.

Typy a počty prístrojov pre rtg diagnostiku na vybraných preverených rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2013:

a) skiagrafické	39 prístrojov
b) skiagrafické - skiaskopické	8 prístrojov
c) zubné	95 prístrojov

d) mamografické	6 prístroje
e) CT	22 prístrojov
f) pojazdné	12 prístrojov
g) veterinárne	7 prístrojov

V roku 2013 boli preverené 3 rádioterapeutické pracoviská so 6 prístrojmi.

V roku 2013 na rádiodiagnostických pracoviskách pokračoval kvalitatívny posun vo vykonávaní skúšok dlhodobej stability, čo sa odrazilo na lepšej kvalite používaných rtg prístrojov a tým aj kvalite vyšetrenia. Pričom žiaducim výsledkom je neustále zlepšovanie kvality rtg vyšetrenia za súčasného znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia.

Výsledná kvalita diagnostického vyšetrenia do veľkej miery závisí od typu prístroja, jeho veku, vyťaženia a taktiež od pravidelnej údržby. Ďalším rozhodujúcim parametrom celkového efektu vyšetrenia je aj kvalita vyvolávacieho procesu. Väčšina rádiodiagnostických pracovísk má v prevádzke vyvolávacie automaty a postupne sa prechádza na celkovú digitalizáciu celých rádiodiagnostických oddelení a s tým súvisiaci aj ďalší nárast kvality vyšetrovacích metód.

V roku 2013 pokračovalo plnenie Hlavnej úlohy úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení v Slovenskej republike“. Pracovné skupiny sa dohodli, že v roku 2013 bude prebiehať zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami **počítačovej tomografie**. Metodika bola prezentovaná vedúcim pracovnej skupiny, ktorý pripravil aj elektronické formuláre.

V priebehu roka boli navštívené všetky CT pracoviská v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja. Zodpovední pracovníci (odborní zástupcovia, rádiológovia, rádiologický technici) boli podrobne poučení o metodike zberu dát, ktorý trval 3 mesiace.

V banskobystrickom kraji bolo navštívených 11 pracovísk s CT prístrojmi (16-64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8-64 slices). Na pracoviská boli doručené elektronické formuláre pre zber a evidenciu dát.

Do konca roka boli zo všetkých pracovísk doručené vyplnené formuláre za obdobie 3 mesiacov, ktoré budú po skompletizovaní distribuované vedúcemu pracovnej skupiny na UVZ Bratislava.. Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{Vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

Na preverených rádiodiagnostických pracoviskách v banskobystrickom a žilinskom kraji bolo sledované dodržiavanie diagnostických referenčných úrovní, ktoré sú legislatívne dané v Prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení. Meraniami dopadových dávok a kontrolou skúšok dlhodobej stability sme zistili, že na preverených rádiodiagnostických pracoviskách nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Aj v roku 2013 bol zaznamenaný nárast nových rádiodiagnostických aj zubných rtg prístrojov, pričom hlavným dôvodom nákupu nových zariadení bola výmena starších zariadení za nové pričom vo väčšine prípadov boli nové rtg prístroje už plne digitalizované.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2013 spolu 273 diagnostických rtg prístrojov (mimo stomatologických).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- skiagrafické + skiaskopické:	52	59
- pojazdné:	47	38
- angiografické:	5	3
- osteodenzitometre:	11	10
- mamografické:	15	10
- rtg na počítačovú tomografiu (CT):	13	10
celkový počet:	143	130

Stomatologické röntgeny

Spolu ich bolo v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v roku 2013 - 414. Naďalej zaznamenávame mierny nárast nových kvalitných stomatologických röntgenov, najmä systémov vyhodnocovania snímok pomocou RVG.

Terapeutické röntgeny, rádionuklidové ožarovače, urýchľovače

Celkový počet *radioterapeutických* pracovísk je 5. V prevádzke boli nasledovné prístroje: 1 terapeutický rtg typu TUR, 1 terapeutický rtg typu Xstrahl, 4 rtg simulátory, 5 lineárnych urýchľovačov, 4 kobaltové pracoviská, 2 céziové pracoviská a 4 brachyterapeutické pracoviská s ¹⁹²Ir.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – v Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v Martinskej fakultnej nemocnici Martin. V Banskej Bystrici je v prevádzke aj pracovisko PET/CT, ktoré vykonáva kombináciu dvoch typov vyšetrení, PET vyšetrenie použitím rádiofarmák hovorí o biologickej funkcii orgánu a CT poskytuje informácie o anatomických údajoch tela ako sú veľkosť, tvar a lokalizácia. Táto u nás ojedinele používaná metóda umožňuje oveľa presnejšie diagnostikovať a hodnotiť predovšetkým nádorové ochorenia.

1.3.2 Výsledky dozoru na pracoviskách veterinárnej medicíny

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je registrovaných 34 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 41 röntgenových prístrojov. Kvalita používaných diagnostických prístrojov je variabilná a výmena starých prístrojov za nové významne zaostáva za stomatologickými pracoviskami.

1.3.3 Výsledky dozoru na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. Röntgenové zdroje sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (makroštruktúralne rtg) a na stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (mikroštruktúralne rtg). Rádioizotopové zdroje sa využívajú v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

Priemyselné indikátory (hladinomery, hustomery a pod.)

V roku 2013 bolo v našom spádovom území používaných, alebo skladovaných 307 kusov uzavretých žiaričov (vrátane používaných v zdravotníctve). Počty pracovísk uvádzame v tabuľke

č. 3 v časti 2. Prehľad jednotlivých typov uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v tabuľke č. 6.

Defektoskopia a priemyselná rádiografia

V spádovom území je v prevádzke 24 pracovísk s 28 rtg defektoskopickými prístrojmi a 3 pracoviská rádionuklidovej defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (irídium ^{192}Ir + selén ^{75}Se).

Ostatné rtg prístroje slúžiacie na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúrálnu analýzu, resp. podobný účel sa prevádzkujú na 49 technických pracoviskách, v prevažnej miere priemyselných (výnimkou sú 4 pracoviská na kontrolu batožín na colnici a letiskovej kontrole).

Pribúdajú pracoviská, ktoré používajú röntgenové fluorescenčné spektrometre typu Innov, Niton, X-Met a pod.– v súčasnosti 29 ks. Väčšina týchto prístrojov sa používa vo výkupniach kovového odpadu na kvalitatívnu analýzu pri triedení kovov, niekoľko prístrojov sa používa na výskumné účely (Slovenská národná knižnica Martin, TU Zvolen) alebo na kontrolu kvality výrobkov (Kovohuty Dolný Kubín).

Školstvo

V rezorte školstva sú v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 3 pracoviská s uzavretými žiaričmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická Univerzita Zvolen, Žilinská Univerzita Žilina), jedno pracovisko s otvorenými žiaričmi (Jesseniova lekárska fakulta Martin) a dve pracoviská s mikroštruktúrálnymi rtg prístrojmi (Technická Univerzita Zvolen).

Pracoviská s otvorenými žiaričmi

S otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi sa najviac pracuje v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách nukleárnej medicíny a klinickej biochémie. Tieto pracoviská používajú rádioaktívne látky na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na uvedených pracoviskách sa najčastejšie používajú rádionuklidy $^{99\text{m}}\text{Tc}$, ^{125}I , ^{18}F a ^{111}In . V menšej miere sa rádioaktívne látky využívajú v rôznych laboratóriách, napr. pri stanovovaní rádionuklidov v zložkách životného prostredia. Prehľad pracovísk s otvorenými žiaričmi v jednotlivých rezortoch a okresoch je uvedený v tabuľke č. 4 v časti 2.

1.3.4 Výsledky dozoru v jadrových zariadeniach

Prevádzkové monitorovanie JE Mochovce

Časť 30 km zóny okolia JE Mochovce spadá do spádového územia RÚVZ Banská Bystrica. Z tohto dôvodu sa od spustenia JE do prevádzky uskutočňuje monitoring v časti regiónu spadajúceho do uvedenej zóny ako aj v širšom okolí. V rámci monitoringu sa uskutočňuje pravidelné meranie príkonu absorbovanej dávky externého žiarenia gama (6 meracích miest), meranie celkovej beta a celkovej alfa aktivity pitných vôd (2 odberové miesta), meranie trícia v pitnej vode (4 odberové miesta) a v povrchovej vode z Hrona (2 odberové miesta), meranie ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku z mliekarne vo Zvolene a meranie celkovej beta aktivity a celkovej alfa aktivity vo vode z vodnej nádrže v Bátovciach. K monitorovaniu okolia JE Mochovce môžeme priradiť aj meranie rádionuklidov v atmosférickom spade odoberanom v Dudinciach a monitorovanie trícia v zrážkovej vode odoberanej v Banskej Bystrici.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľkách č. 7 až č. 10 v časti 2.

Prístroj na meranie trícia je od júna 2011 nefunkčný a neopraviteľný pre technickú zastaranosť, t.j. náhradné diely sa už nikde nevyrobajú. Merania trícia aj v roku 2013 dočasne zabezpečil Úrad verejného zdravotníctva SR.

1.3.5 Dozor na pracoviskách s prírodnými zdrojmi žiarenia

V roku 2013 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením nevykonali žiadne merania OAR a dávkového príkonu, spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru v podzemných priestoroch.

V roku 2013 nebolo možné zabezpečiť na území SR overenie zapožičaného prístroja od Správy slovenských jaskýň na meranie OAR.

1.4.1 ČINNOSŤ PRESAHUJÚCA RÁMEC VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU, OSOBITNÁ ČINNOSŤ A AGENDA

1.4.2 Mimoriadne situácie

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2012 podieľali na riešení 87 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu v šrote. V priebehu roku 2013 riešili nálezy rádioaktívnych materiálov v piatich prípadoch:

- 13.3.2013 Prevádzka spoločnosti Zberné suroviny a.s., závod L. Mikuláš, Palúčanská 542, zlomené pero neseného kombinátora;
- 21.3.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, kovový predmet tvaru mince s priemerom cca 3 cm;
- 17.5.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, ciferník z vojenskej techniky;
- 10.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, prepínač a ciferník z vojenskej techniky;
- 27.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, zlomené pero neseného kombinátora zabalené v olovenom plechu.

Prvoradým cieľom pri týchto udalostiach je zabrániť neodôvodnenej expozícii ionizujúcemu žiareniu pracovníkov, ktorí manipulujú s rádioaktívne kontaminovanými predmetmi a obyvateľstva zo zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktoré sú mimo kontroly.

1.4.3 Monitorovanie prírodného žiarenia v životnom prostredí

Prírodné žiarenie

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie izotopy premenových radov uránu, tória a izotop ⁴⁰K. Ostatné rádioizotopy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa izotopy z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, na podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní dávkového príkonu. V týchto meraniach je okrem terrestrickej (rádioaktívna zemská kôra) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktívna spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní dávkového príkonu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívneho zamorenia územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Niektoré výsledky merania externého žiarenia gama sú uvedené v kapitole 1.4.3.

Stavebné materiály

V rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti bolo zmeraných 187 vzoriek hotových stavebných materiálov a surovín na ich výrobu. Väčšina vzoriek hotových stavebných výrobkov bola dodaná Technickým a skúšobným ústavom stavebným vo Zvolene, Technickým a skúšobným ústavom stavebným v Nitre a Zlatých Moravciach a výrobcami tvárnic v Zemianskych Kostolnoch. Smerná hodnota na vykonanie opatrení na zníženie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných výrobkoch určených na výstavbu stavieb s pobytovými priestormi hmotnostná aktivita ^{226}Ra v stavebnom výrobku 120 Bq/kg v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia bola prekročená v jednej vzorke.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2013 neboli zo strany obyvateľstva ani právnických osôb vznesené požiadavky na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v bytoch. Dlhodobé merania zabezpečuje SZU v Bratislave. Výsledky týchto meraní nemáme k dispozícii. Na okamžité odbery radónu sme mali k dispozícii kontinuálny monitor Silena 5S, ktorý sa v priebehu roku 2010 pokazil, a je už neopraviteľný.

Prírodná rádioaktívna aktivita vo vodách

V priebehu roku 2013 pokračovalo monitorovanie pitných vôd, prírodných minerálnych vôd, termálnych vôd. V uvedených vodách sa stanovovali, ako základné ukazovatele, celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa bola stanovená v 275 vzorkách vôd, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 275 vzorkách vôd, objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 192 vzorkách vôd. V priebehu roku 2013 sme nezaznamenali prekročenie smernej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn v zmysle prílohy č. 4 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V priebehu roku 2013 sa vo vodách stanovovala aj objemová aktivita $^{223,224,226}\text{Ra}$, $^{238,234,235}\text{U}$ v rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti.

V roku 2013 sme zaviedli novú metodiku na stanovenie ^{210}Po vo vodách alfaspektrometricky, metódu sme verifikovali na rôzne typy vôd.

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOZPŽ úlohy podľa pokynov Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete (SÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu na zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 2.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že problematike radiačného monitoringu bola a je venovaná zo strany kompetentných zástupcov SR takmer nulová pozornosť napriek upozorneniam a predkladaným požiadavkám pracovníkmi ochrany zdravia pred žiarením. Niektoré kľúčové prístroje sa používajú ešte z obdobia černo-byľskej havárie.

Atmosférický spad a aerosóly.

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detegovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2013 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparatúru. Odberovú aparatúru, ktorú sme mali k dispozícii po černo-byľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích staniciach SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

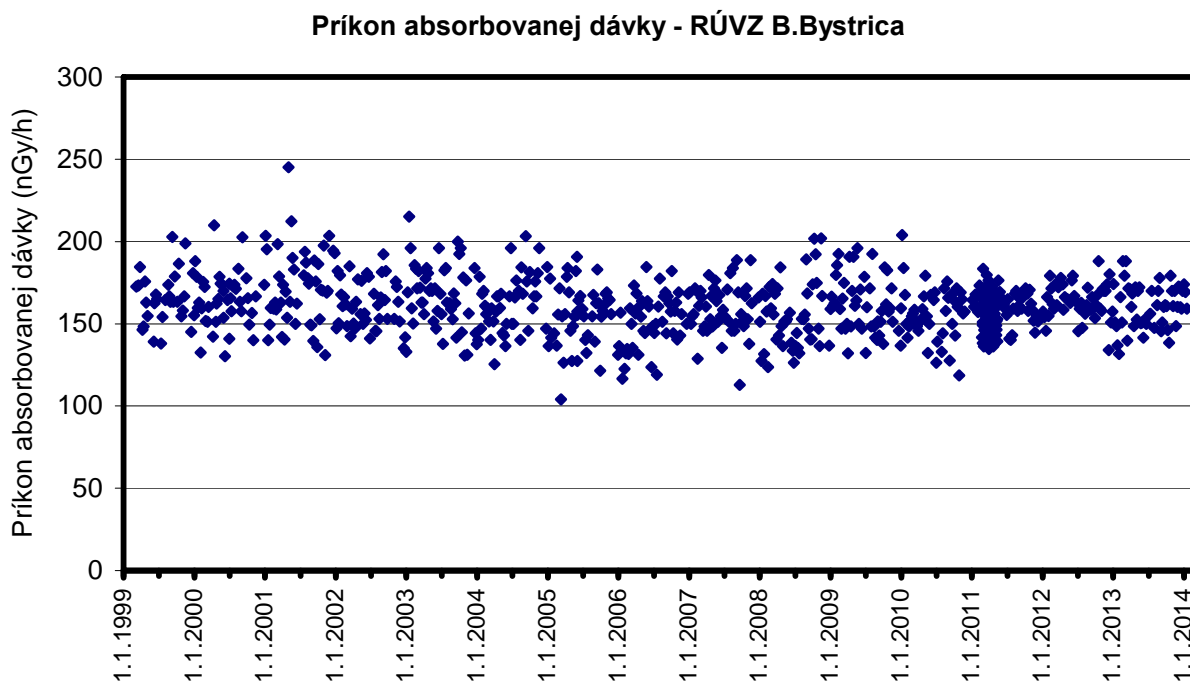
Aj v roku 2013 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú múka, ryža, cestoviny, mlieko, ovocie a zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs v odobraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2013 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na našom pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2013 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2013 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokům. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrom na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 2.

1.4.4 Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovacia činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájiteľné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie

objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2013 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

1.4.5 Konzultačná, expertná, školiaca a iná činnosť

Pracovníci OOZPŽ poskytli v priebehu roku 2013 celkom 234 konzultácií. Jednalo sa väčšinou o telefonické konzultácie. Najviac konzultácií sa týkalo zriaďovania rtg pracovísk v privátnej praxi, monitorovania pracovísk v nemocniciach i priemysle, zaraďovania pracovníkov do kategórií, rizikových prác, skúšok a odstraňovania ra odpadov a pracovnej zdravotnej služby.

1.5 RIEŠENÉ ÚLOHY, PROGRAMY A PROJEKTY

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2011 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1.5.1 MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V druhom polroku 2013 sa dokončovali analýzy balených vôd. Stanovenia prírodných rádionuklidov vo všetkých odobratých vodách sa realizovali v dvoch laboratóriách:

- a. Rádiochemické laboratórium ÚVZ SR – stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta, ^{222}Rn , ^{210}Pb , ^{228}Ra
- b. Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici – $^{234,235,238}\text{U}$, ^{226}Ra , ^{210}Po .

Rádiochemické laboratóriá ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa úspešne zúčastnili porovnávacích meraní organizovaných ASLABom.

Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici dokončilo verifikáciu alfaspektrometrickej metódy na stanovenie ^{210}Po vo vodách.

RNDr. Viktor Vrábel z RÚVZ so sídlom v Košiciach vytvoril zdieľanú databázu výsledkov stanovení prístupnú cez web rozhranie.

Koncom roka 2013 pracovníci ÚVZ SR odobrali ďalšie 4 vzorky vôd z distribučnej siete.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôsobiť znižovaniu stavu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2016. Gestorkou hlavnej úlohy je Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD.

1.5.2 RADIAČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR

Cieľ

Zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva. Legislatíva požaduje od prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia, ktorí majú povolenie na zriaďovanie dočasných pracovísk, aby zriadenie pracoviska oznámili orgánom dozoru 24 hodín vopred. Často sa práce vykonávajú len jeden deň, prípadne v noci a zriedka je v praxi možné zorganizovať zo dňa na deň previerku na takomto pracovisku. Vzhľadom na dôležitosť dodržiavania požiadaviek radiačnej ochrany na dočasných pracoviskách je potrebné podrobnejšie rozpracovanie požiadaviek platných predpisov v oblasti radiačnej ochrany pre tieto pracoviská formou odborného usmernenia.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek MAAE uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

V priebehu roku 2013 jednotlivé dozorné pracoviská pri plnení úloh projektu naďalej zameriavali na preverovanie úrovne radiačnej ochrany, s cieľom zhromaždiť čo najviac údajov o práci na dočasných pracoviskách. Od 18.6.2013 bola vedúcou pracovnej skupiny na riešenie projektu menovaná Ing. Auxtová. Na pracovnom stretnutí pracovníkov zo všetkých zainteresovaných dozorných pracovísk na RÚVZ v Banskej Bystrici sa podrobne prediskutoval ďalší postup a zjednotil sa spôsob vykonávania previerok dočasných pracovísk, previerky týchto pracovísk sa operatívne plánujú podľa došlých oznámení. V priebehu kontrol sa preverujú napr. podklady o platnosti ADR na vozidlá, v ktorých sa prepravujú zdroje žiarenia, ďalej platnosť osvedčení uzavretých žiaričov používaných v defektoskopii, zabezpečenie zdravotného dohľadu u pracovníkov a úplnosť prevádzkovej dokumentácie, ktorú vedú odborní zástupcovia, vrátane evidencie pracovných výkonov. Previerky sa zamerali aj na úroveň kalibrácie osobných signálnych dozimetrov. V spádovom území Banská Bystrica sa projekt vzťahuje na 8 defektoskopických pracovísk v Žilinskom kraji a 5 pracovísk v Banskobystrickom kraji. V Nitrianskom kraji je to 6 pracovísk, v Bratislavskom 7 pracovísk, v Košickom a Prešovskom kraji 3 pracoviská. V Trenčianskom a Trnavskom sa počet upresňuje podľa aktuálnych povolení, v priebehu roka 2013 došlo k niekoľkým zmenám.

Úlohy projektu sa priebežne plnia, dohodla sa úprava používaných dotazníkov. Rozpracované je *metodické usmernenie*, ktoré bude jedným z výstupov projektu v roku 2014. Záverom možno konštatovať, že zabezpečenie pracovísk v mieste, kde sa vykonávali dočasné defektoskopické práce bolo u doteraz preverených subjektov na dobrej úrovni.

1.5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Začiatkom roka 2013 bol dokončený zber údajov o aplikácii rádiofarmák pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne, ktoré sú potrebné na výpočet efektívnej dávky prostredníctvom elektronických formulárov.

V súčasnosti na postupne štatisticky spracovávajú údaje získané z pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike v súlade s pripravenou metodikou podľa medzinárodných odporúčaní ICRP č. 53, 80 a 106 a podľa odporúčania Európskej komisie: Radiation protection No.154.

Vzhľadom k tomu, že nie je možné pre chýbajúce prístrojové vybavenie v nasledujúcom období pokračovať v sledovaní a hodnotení veľkosti ožiarenia pacientov v klasickej diagnostickej rádiológii, vedúci pracovnej skupiny po predchádzajúcej dohode s členmi pracovnej skupiny pripravil metodiku pre zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami počítačovej tomografie a prezentoval ju prítomným členom pracovnej skupiny.

Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

V banskobystrickom kraji je 11 pracovísk s CT prístrojmi (16 -64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8 -64 slices).

V nasledujúcom období budú tieto pracoviská navštívené členmi pracovnej skupiny a odborní zástupcovia budú poučení o metodike zberu dát, ktorý bude prebiehať 3 mesiace.

Členovia pracovnej skupiny, vykonávajúci dozor v radiačnej ochrane pripravujú aktuálny prehľad prístrojovej techniky, fantómov na dozimetrické merania a ďalšieho príslušenstva, ktoré je možné použiť na dozimetrické merania radiačných parametrov röntgenových prístrojov, potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov – skiagrafia, skiaskopia, mamografia, angiografia a intervenčná rádiológia, stomatologická rádiodiagnostika (intraorálne a panoramatické snímky).

Následne bude vypracovaný zoznam prístrojov, pomôcok a príslušenstva, ktoré je nutné doplniť, aby bolo možné zabezpečiť potrebné dozimetrické merania a dokončenie hlavnej úlohy.

1.5.4 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia

a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ladová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP Odberové miesto	Hustá sieť	Meraná kategória Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrtročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium OOZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

1.5.5 PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

1. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.:** stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta vo vodách plynovým detektorom. In: 21. konzultačné dni pre pracovníkov vodohospodárskych rádiologických laboratórií, Bratislava, Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2013, ISBN 978-80-89062-96-96, s. 43-43.

2. **Ďurecová, A.:** Environmental radioactivity measurements and monitoring in the Slovak Republic. Workshop on uncertainty estimation in the measurement of radioactivity in the environment using new approaches, Ljubljana, 16. - 18. 10. 2013.
3. **Ďurecová, A.:** Sampling procedures in places at the RAPH in the Slovak Republic, Regional training course on harmonisation of procedures for sampling techniques, 13.-17.05.2013, Seibersdorf, Rakúsko.
4. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.- Mgr. A. Čechová:** Koncentracia ^{137}Cs v hubách stredoslovenského regiónu, Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií, VÚVH, 28.05.2013, Bratislava.
5. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].
6. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiační ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012]
7. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].
8. **Varjúová, A. :** Požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
9. **Varjúová, A. :** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí v dôsledku rádiologických vyšetrení, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
10. **Varjúová, A.:** Legislatívne požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, XII. Celoštátna odborná konferencia, 20.-21. mája 2013 Trenčín

2 ŠPECIÁLNA ČASŤ

- 2.1 POČET VÝKONOV V RÁMCI VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY
Tabuľka č. 1
- 2.2 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA TYPU PRACOVÍSK
Tabuľka č. 2 až 6
- 2.3 MONITOROVANIE IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ
Tabuľka č. 7 až 13
- 2.4 ČINNOSŤ RÁDIOCHEMICKÉHO LABORATÓRIA
Tabuľka č. 14

Tabuľka č. 1: Počet výkonov v rámci výkonu štátnej správy

Prehľad výkonov	Zdravotníctvo	Priemysel	Veterinár. diagnostika	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	85	16	7	1		109
Počet preverených pracovísk	117	18	7	1		143
Počet meraní rtg žiarenia	1022	140	42			1204
Počet meraní gama žiarenia						
Počet meraní povrch. kontaminácie						
Počet záznamov z previerok	92	16	7	1		116
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií						
Prešetrenie nehôd a mimoriad. udalostí		5				5
Podklady pre správnu činnosť orgánov na ochranu zdravia (RÚVZ BB)	85	2	9		1	97
Odborné vyjadrenia	20					20
Prednášky (hodín)	40					40
Počet školených pracovníkov	200					200
Publikačná činnosť	4 Saška					
Sťažnosti	0					0
Konzultácie a odborné jednanie	172	31	4	2	25	234

Tabuľka č. 2: Prehľad rtg pracovísk. Banskobystrický kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrálné	Na kontrolu batožín
B. Bystrica	114	48	19	14	1	1	4	6	4	2	6	2	7	
B. Štiavnica	7	3	3	1										
Brezno	35	19	1	2				1	1		1	5	5	
Detva	9	7		1							1			
Krupina	7	3	1	1	1								1	
Lučenec	33	11	5	5		1	1	3	2		2		2	1
Poltár	4	3		1										
Revúca	20	9	1	4	2			1	1				2	
Rimavská Sobota	42	20	7	4	1	2		2	1	1	2		2	
Veľký Krtíš	11	5	2	2					2					
Zvolen	38	17	4	5					1		6	1	3	1
Žarnovica	16	9	1	1	1							2	2	
Žiar n/Hronom	37	16	3	4				2	1		1	7	3	
Celkový počet	373	170	47	45	6	4	5	15	13	3	19	17	27	2

Tabuľka č. 2: Pokračovanie - Prehľad rtg pracovísk. Žilinský kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrne	Na kontrolu batožín
Bytča	6	3		1							1		1	
Čadca	40	19	4	8	2			2	2		3			
Dolný Kubín	24	12	3	4	1			1	1				2	
Kys. N. Mesto	10	6		2	1								1	
Lipt. Mikuláš	47	28	6	4	2			2	1		3		1	
Martin	61	22	10	8	2	1	2	2	3	1	4	4	2	
Námestovo	9	6		2									1	
Ružomberok	28	22		1	1						1		2	1
Turč. Teplice	5	4		1										
Tvrdošín	17	8	2	3	1			1	1				1	
Žilina	81	35	11	11	3	1	1	2	2	1	3	3	7	1
Celkový počet	328	165	36	45	13	2	3	10	10	2	15	7	18	2

Tabuľka č. 3: Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4	3		1		1	9
Banská Štiavnica							0
Brezno		3					3
Detva							0
Krupina							0
Lučenec	1						1
Poltár							0
Revúca		1					1
Rimavská Sobota	3						3
Veľký Krtíš							0
Zvolen		2		1			3
Žarnovica		1					1
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	8	11	0	2	0	1	22

Tabuľka č. 3: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča						1	1
Čadca							0
Dolný Kubín		2					2
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	4	2					6
Námestovo							0
Ružomberok		11					11
Turčianske Teplice		1					1
Tvrdošín							0
Žilina	3	6		1		2	12
Celkový počet	7	22	0	1	0	3	33

Tabuľka č. 4: Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4					2	6
Banská Štiavnica							0
Brezno							0
Detva							0
Krupina							0
Lučenec						1	1
Poltár							0
Revúca							0
Rimavská Sobota							0
Veľký Krtíš							0
Zvolen							0
Žarnovica							0
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	4	1	0	0	0	3	8

Tabuľka č. 4: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča							0
Čadca							0
Dolný Kubín							0
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	2			1			3
Námestovo							0
Ružomberok	1						1
Turčianske Teplice							0
Tvrdošín							0
Žilina	1					2	3
Celkový počet	4	0	0	1	0	2	7

Tabuľka č. 5: Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2013 podľa krajov

Kraj B. Bystrica / Okres	BB	KA	RA	RS			Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	3	1	1	2			7
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
Kraj Žilina / Okres	DK	LM	MT	TS			
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	2	1	7	1			11
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
SPOLU:							18

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Typ žiariča	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am - 241	6	3	9
Am/Be	2	4	6
Cd - 109	1	0	1
Co - 60	7	6	13
Cs - 137	19	27	46
Eu - 152	0	1	1
Ir - 192	3	9	12
Kr - 85	1	7	8
Pm - 147	1	2	3
Pu - 238	0	0	0
Ra - 226	180	18	198
Se - 75	0	5	5
Sr - 90	3	0	3
Tl - 204	1	0	1
Yb - 169	0	1	1
SPOLU	224	83	307

Tabuľka č. 7: Príkion absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
08.01.2013	115 ± 5	87 ± 6	88 ± 6	83 ± 3	97 ± 3	84 ± 7
04.02.2013	102 ± 8	84 ± 7	91 ± 8	77 ± 5	108 ± 8	78 ± 5
04.03.2013	95 ± 5	88 ± 3	105 ± 5	83 ± 4	88 ± 4	100 ± 3
08.04.2013	69 ± 3	66 ± 4	77 ± 4	62 ± 4	55 ± 5	59 ± 7
22.05.2013	134 ± 11	94 ± 5	103 ± 5	87 ± 12	100 ± 4	78 ± 8
10.06.2013	90 ± 4	66 ± 3	66 ± 6	63 ± 3	72 ± 3	51 ± 2
01.07.2013	79 ± 13	74 ± 8	85 ± 4	68 ± 4	62 ± 4	64 ± 8
12.08.2013	135 ± 22	94 ± 14	97 ± 5	99 ± 14	81 ± 4	88 ± 7
18.09.2013	115 ± 5	81 ± 4	90 ± 4	98 ± 5	102 ± 6	89 ± 4
07.10.2013	89 ± 6	62 ± 5	85 ± 4	81 ± 6	76 ± 4	69 ± 8
04.11.2013	110 ± 8	76 ± 4	83 ± 4	87 ± 12	84 ± 6	96 ± 9
02.12.2013	117 ± 6	94 ± 6	80 ± 4	95 ± 6	96 ± 4	99 ± 5

Tabuľka č. 8: Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹) v pitných vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita ± U) Bq. l⁻¹			
Január	< 2,1	< 2,1	< 2,1	2,8±1,5
Február	3,4±1,5	< 2,1	3,8±1,5	< 2,1
Marec	< 2,1	2,9±1,5	2,3±1,5	< 2,1
Apríl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Máj	2,1±1,4	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Jún	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Júl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
August	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
September	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Október	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
November	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
December	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1

Tabuľka č. 9: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
	^3H (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita $\pm U$) mBq.l^{-1}	
Január	< 2,1	---	< 2,1	--	< 2
Február	2,4 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,43	13,0 \pm 5,0
Marec	< 2,1	---	< 2,1	< 1,36	< 2
Apríl	< 2,1	---	< 2,1	< 0,67	37,0 \pm 7,0
Máj	4,0 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,61	< 5
Jún	< 2,1	---	< 2,1	< 0,70	-
Júl	---	---	< 2,1	0,55 \pm 0,10	< 2
August	< 2,1	---	< 2,1	< 0,78	< 1
September	< 2,1	---	< 2,1	0,90 \pm 0,25	< 2
Október	< 2,1	---	< 2,1	< 0,51	< 1
November	< 2,1	---	2,6 \pm 1,5	< 0,75	< 1
December	< 2,1	---	< 2,1	< 0,65	< 1

Neistota U je pre k=2

Tabuľka č. 10a: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita $\pm U$) Bq.l^{-1}
14.01.2013	0,012 \pm 0,004	0,055 \pm 0,013
12.02.2013	0,019 \pm 0,004	-
11.03.2013	0,017 \pm 0,006	0,063 \pm 0,009
15.04.2013	0,015 \pm 0,006	0,037 \pm 0,008
27.05.2013	0,023 \pm 0,004	-
17.06.2013	0,018 \pm 0,004	-
15.07.2013	0,012 \pm 0,006	0,158 \pm 0,027
05.08.2013	0,012 \pm 0,004	0,035 \pm 0,009
10.09.2013	0,018 \pm 0,006	0,069 \pm 0,009
22.10.2013	0,014 \pm 0,006	0,088 \pm 0,012
18.11.2013	0,012 \pm 0,004	0,093 \pm 0,012
16.12.2013	0,012 \pm 0,005	0,050 \pm 0,010

Tabuľka č. 10b: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
23.01.2013	0,497 ± 0,052	0,014 ± 0,005	59,3 ± 6,7
29.05.2013	< 0,055	0,012 ± 0,004	55,9 ± 6,3
04.09.2013	< 0,047	0,006 ± 0,002	61,2 ± 6,4
08.11.2013	0,204 ± 0,027	0,006 ± 0,004	43,4 ± 4,6

Tabuľka č. 11 : Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkon absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹		
14.1.2013	< 0,53	< 2	69 ± 7
12.2.2013	0,54 ± 0,08	< 2	65 ± 3
11.3.2013	0,71 ± 0,18	< 2	65 ± 5
15.4.2013	1,00 ± 0,24	< 1	63 ± 4
27.5.2013	< 0,58	< 2	85 ± 8
17.6.2013	0,78 ± 0,26	< 2	93 ± 5
15.7.2013	< 0,70	-	89 ± 6
5.8.2013	0,76 ± 0,45	< 5	90 ± 4
10.9.2013	< 0,80	< 2	93 ± 5
22.10.2013	1,13 ± 0,25	< 2	102 ± 4
18.11.2013	0,58 ± 0,17	< 1	84 ± 4
16.12.2013	< 0,58	< 2	79 ± 4

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
09.01.2013	< 0,71	< 2	26.02.2013	0,73 ± 0,17	< 2
13.05.2013	< 0,78	< 2	03.05.2013	< 0,76	< 1
22.07.2013	< 0,72	-	26.08.2013	< 0,51	< 1
25.11.2013	< 0,68	< 1	11.11.2013	< 0,39	< 1

Tabuľka č. 12: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	105,2 ± 3 %	93,0 ± 2 %	84,6 ± 3 %	102,6 ± 4 %
Banská Bystrica – SHMÚ	75,4 ± 2 %	81,9 ± 4 %	78,2 ± 4 %	89,4 ± 2 %
Čadca	77,5 ± 2 %	79,6 ± 4 %	75,3 ± 3 %	80,7 ± 2 %
Čadca - budova	135,3 ± 4 %	146,2 ± 4 %	138,9 ± 2 %	128,0 ± 1 %
Dolné Plachtince	86,2 ± 1 %	81,8 ± 2 %	77,2 ± 3 %	88,5 ± 1 %
Dudince	93,1 ± 3 %	86,5 ± 5 %	78,0 ± 2 %	92,9 ± 2 %
Chopok	nemerané	253,7 ± 5 %	135,9 ± 5 %	nemerané
Chopok 2 m	78,3 ± 1 %	118,2 ± 4 %	139,4 ± 2 %	nemerané
Chopok – budova	113,9 ± 1 %	115,9 ± 2 %	118,2 ± 1 %	111,1 ± 1 %
Liesek	86,9 ± 13 %	89,4 ± 3 %	87,2 ± 5 %	87,7 ± 3 %
Liesek – budova	nemerané	113,9 ± 3 %	109,3 ± 3 %	100,8 ± 2 %
Liptovský Mikuláš	97,0 ± 1 %	98,5 ± 3 %	93,6 ± 4 %	100,4 ± 1 %
Lom nad Rimavicou	76,3 ± 2 %	103,9 ± 3 %	98,6 ± 2 %	104,8 ± 2 %
Lučenec – Boľkovce	89,2 ± 5 %	90,5 ± 2 %	89,8 ± 1 %	105,6 ± 1 %
Martin	82,6 ± 2 %	83,7 ± 2 %	80,5 ± 3 %	91,4 ± 2 %
Oravský Podzámok	84,0 ± 4 %	83,4 ± 3 %	82,1 ± 4 %	89,3 ± 3 %
Podbanské	77,6 ± 2 %	88,4 ± 2 %	90,2 ± 1 %	90,7 ± 2 %
Rimavská Sobota	84,1 ± 5 %	91,8 ± 2 %	88,1 ± 2 %	102,0 ± 1 %
Sliač	83,5 ± 2 %	92,9 ± 5 %	88,8 ± 4 %	98,8 ± 1 %
Telgárt	85,1 ± 2 %	106,2 ± 4 %	105,2 ± 2 %	107,9 ± 2 %
Žiar nad Hronom – Lovča	81,5 ± 3 %	89,8 ± 3 %	85,8 ± 5 %	95,2 ± 4 %
Žilina	91,9 ± 3 %	95,4 ± 1 %	85,4 ± 3 %	94,8 ± 3 %

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	41 ± 4	54 ± 5	96 ± 19	91 ± 15
Čadca	50 ± 6	84 ± 21	87 ± 8	84 ± 6
Dolné Plachtince	55 ± 3	85 ± 7	80 ± 8	91 ± 12
Dudince	63 ± 3	89 ± 4	83 ± 5	102 ± 14
Chopok	--	--	128 ± 11	91 ± 12
Chopok – budova	108 ± 6	--	126 ± 18	140 ± 24
Liesek	48 ± 5	67 ± 6	78 ± 13	87 ± 18
Liesek – budova	102 ± 9	121 ± 15	116 ± 8	125 ± 8
Liptovský Mikuláš	64 ± 7	95 ± 17	120 ± 14	97 ± 9
Lom nad Rimavicou	64 ± 4	30 ± 3	94 ± 13	95 ± 14
Lučenec – Boľkovce	52 ± 3	99 ± 5	90 ± 8	88 ± 8
Martin - Lipovec	50 ± 3	80 ± 9	96 ± 9	101 ± 14
Oravský Podzámok	55 ± 9	90 ± 18	81 ± 8	84 ± 14
Podbanské	38 ± 3	75 ± 10	83 ± 6	75 ± 18
Rimavská Sobota (Lukovištia)	52 ± 3	65 ± 9	90 ± 10	92 ± 23
Sliač	63 ± 4	57 ± 5	108 ± 12	97 ± 5
Telgárt	39 ± 2	90 ± 6	102 ± 7	97 ± 5
Žiar nad Hronom – Lovča	61 ± 4	66 ± 4	97 ± 9	102 ± 6
Žilina	67 ± 7	91 ± 12	95 ± 6	94 ± 8

Tabuľka č.13a: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H ($\text{Bq}\cdot\text{l}^{-1}$)

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
	Objemová aktivita ^3H ($\text{Bq}\cdot\text{l}^{-1}$)			
Január	<2,1	–	<2,1	<2,1
Február	<2,1	<2,1	<2,1	–
Marec	<2,1	–	<2,1	–
Apríl	<2,1	–	<2,1	–
Máj	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
Jún	<2,1	–	<2,1	–
Júl	<2,1	–	<2,1	<2,1
August	<2,1	<2,1	<2,1	–
September	<2,1	–	<2,1	–
Október	<2,1	–	<2,1	–
November	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
December	<2,1	–	<2,1	–

Tabuľka č.13b: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs ($\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$)

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	--	---	< 0,53	< 0,71
Február	< 0,43	0,73 ± 0,17	0,54 ± 0,08	---
Marec	< 1,36	---	0,71 ± 0,18	---
Apríl	< 0,67	---	1,00 ± 0,24	---
Máj	< 0,61	< 0,76	< 0,58	< 0,78
Jún	< 0,70	---	0,78 ± 0,26	---
Júl	0,55 ± 0,10	---	< 0,70	< 0,72
August	< 0,78	< 0,51	0,76 ± 0,45	---
September	0,90 ± 0,25	---	< 0,80	---
Október	< 0,51	---	1,13 ± 0,25	---
November	< 0,75	< 0,39	0,58 ± 0,17	< 0,68
December	< 0,65	---	< 0,58	---

Tabuľka č.13c: Monitoring potravín pre JRC v Ispre
(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
cvikla	Poltár	< 0,25
cuketa	Poltár	< 0,51
zemiaky	Lučenec	< 0,23
pšenica ozimná	Trebeľovce	< 0,52
kapusta biela	Veľký Kríš	< 0,24
jačmeň jarný	Rapovce	< 0,30
raž, pšenica ozimná	Rapovce	< 0,32
suchohrúb červenohnedý	Krahule, Predné pláne	145 ± 12

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs v pôde a tráve – Turček, 16.8.2013

Vrstva	A [Bq/kg]
tráva – suchá (100x100cm)	< 0,39
tráva – suchá (20x20cm)	6,8 ± 0,7
pôda 0-5 cm	23,5 ± 2,0
pôda 5-10 cm	23,1 ± 2,2
pôda 10-15 cm	22,1 ± 2,1

Hmotnostná aktivita rádionuklidov v suchom vodárenskom kale – Turček, 10.09.2013

Rádionuklid	A [Bq/kg]
¹³⁷ Cs	0,84 ± 0,09
⁴⁰ K	7,5 ± 1,2
²²⁶ Ra	< 0,3

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs a ⁴⁰K v sedimente – Nový Tekov, 1.7.2013

Vrstva	¹³⁷ Cs [Bq/kg]	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
sediment	3,5 ± 0,3	494 ± 52

Tabuľka č. 14 a) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
G	Kalibrácia		Poč.vz.	1	0	1
A	Overovanie		Poč.uk.	3	0	3
M			Poč.an.	2	0	2
A	Porovnávacie		Poč.sk.	21	8	29
S	merania		Poč.uk.	12	0	0
P	Merania	Voda	Poč.vz.	36	36	72
E	/Rádiometrické		Poč.an.	36	36	72
K	analýzy/	Potravin.	Poč.vz.	25	29	54
T		reťazec	Poč.an.	25	29	54
R		Iné zložky	Poč.vz.	144	146	290
O		ŽP	Poč.an.	144	119	263
M.		Pozadia	Poč.vz.	3	6	9
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R	Kalibrácia		Poč.vz.	37	31	68
Á	Overovanie		Poč.uk.	7	9	16
D			Poč.an.	108	33	141
I	Porovnávacie		Poč.sk.	14	4	18
O	merania		Poč.uk.	4	4	8
C	Rádiochem.	¹³⁷ Cs	Poč.vz.	39	44	83
H	analýzy		Poč.an.	39	44	83
É		²²⁸ Ra	Poč.vz.	0	0	0
M			Poč.an.	0	0	0
I		³ H	Poč.vz.	55	59	114
A			Poč.an.	55	59	114
		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	24	25	49
			Poč.an.	24	25	49
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	6	2	8
			Poč.an.	8	2	10
		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		²²² Rn	Poč.vz.	109	83	192
		voda	Poč.an.	218	83	301
		Σ	Poč.vz.	138	131	269
		alfa	Poč.an.	143	151	294
		Σ	Poč.vz.	156	131	287
		beta	Poč.an.	161	151	312
		²¹⁰ Po	Poč.vz.	6	28	34
			Poč.an.	9	54	63
		^{234,235,238} U	Poč.vz.	6	15	21
			Poč.an.	10	15	25

Tabuľka č. 14 b) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R	Merania	³ H	Poč.vz.	0	0	0
Á	/Rádiometrické		Poč.an.	0	0	0
D	analýzy/	Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
I		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	24	31	55
O			Poč.an.	56	64	120
C		Pozadia	Poč.vz.	0	4	4
H		²²⁶ Ra	Poč.vz.	6	3	9
É			Poč.an.	8	4	12
M		Pozadia	Poč.vz.	0	3	3
I		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
A			Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		²²² Rn	Poč.vz.	109	83	192
		Voda	Poč.an.	218	83	301
		Pozadia	Poč.vz.	109	83	192
		²²² Rn	Poč.vz.	0	0	0
		Ovzdušie	Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		Σ	Poč.vz.	138	137	275
		Alfa	Poč.an.	143	189	332
		Pozadia	Poč.vz.	204	216	420
		Σ	Poč.vz.	156	155	311
		beta	Poč.an.	161	207	368
		Pozadia	Poč.vz.	204	216	420
		²¹⁰ Po	Poč.vz.	6	28	34
			Poč.an.	9	54	63
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
		^{234,235,238} U	Poč.vz.	6	15	21
			Poč.an.	10	15	25
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
T	Kalibrácia		Poč.vz.	0	0	0
E	Overovanie		Poč.uk.	0	0	0
R	Merania	D.příkon	Poč.vz.	60	60	120
É		²²² Rn ovzd.	Poč.vz.	0	0	0
N	Odbery	Voda	Poč.vz.	53	58	111
		Potr.reťazec	Poč.vz.	9	28	37
		Iné zlož.ŽP	Poč.vz.	18	19	37

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2013

RÚVZ KOŠICE

1 ÚVODNÁ ČASŤ

Medzi základné úlohy štátneho zdravotného dozoru patrí radiačná ochrana, to znamená ochrana zdravia ľudí pred účinkami ionizujúceho žiarenia pri všetkých činnostiach vedúcich k ožiareniu za normálnych podmienok a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia. V rámci radiačnej ochrany je potrebné regulovať radiačnú záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a obyvateľstva ako celku, zabrániť vzniku nestochastických účinkov a udržiavať riziko stochastických účinkov na najnižšej možnej miere. Je potrebné zabezpečiť, aby činnosti vedúce k ožiareniu vykonávali iba osoby so zodpovedajúcou zdravotnou a odbornou spôsobilosťou, pričom musí byť zaistená i odborná lekárska starostlivosť pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia i pre obyvateľstvo. Činnosť odborníkov v ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia je sledovaná orgánmi Európskej únie a Medzinárodnej komisie pre atómovú energiu. Táto skutočnosť kladie vysoké nároky na odbornú úroveň pracovníkov odboru. Ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením je taktiež sledovaná a pripomienková zo strany mimovládnych ekologických organizácií.

Mimoriadne dôležitou súčasťou systému zdravotnej starostlivosti je bezpečnosť pacientov a racionálne znižovanie dávok ionizujúceho žiarenia pri zachovaní poskytovaných diagnostických informácií, prípadne ich rozšírení. Pracoviská odborov ochrany zdravia pred žiarením spolupracujú pri zavádzaní programov kvality pri lekárskom ožiarení na jednotlivých rádiodiagnostických pracoviskách a dbajú na dodržiavanie predpísaných pracovných postupov pri rôznych typoch vyšetrení.

Veľký význam má aj kontrola dovozu zdrojov ionizujúceho žiarenia na územie Slovenskej republiky, ako aj ich vývozu zo Slovenskej republiky. Každý členský štát Európskej únie musí mať vybudované zariadenia na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovni radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca. V súvislosti so sledovaním prírodnej rádioaktivity je činnosť zameraná na stanovenie radónu v podlaží, v stavebných materiáloch, ako aj na meranie objemovej aktivity radónu v ovzduší, v obytných a v pracovných priestoroch (napr. verejnosti prístupné jaskyne).

V roku 2013 boli na Odbore ochrany zdravia pred žiarením riešené nasledujúce projekty:

- 1 Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.
- 2 Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.
- 3 Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.
- 4 Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000)1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného Informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou komisiou.

2 LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

3 VYDÁVANIE ROZHODNUTÍ

Podľa § 45 ods. 3 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. bolo v roku 2013 vydaných 181 povolení.

4 VYDÁVANIE POTVRDENÍ O REGISTRÁCII ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Oznamovanie činností vedúcich k ožiareniu fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba oznamujú Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

5 ODBORNÉ STANOVISKÁ, KONZULTAČNÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ, VYDÁVANIE OSVEDČENÍ A SKÚŠKY ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI

Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. vstúpil do platnosti 1.9.2007 a v súvislosti so zavedením nového zákona sa prejavili mnohé nejasnosti, ktoré bolo potrebné riešiť. Pracovníci odboru poskytovali konzultácie a radili užívateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia pri aplikácii nového zákona do praxe.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu podľa § 45 ods. 2, 3 a 7 zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. je zriadená na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave. Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach nie je takáto komisia zriadená a osvedčenia o odbornej spôsobilosti Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach nevydáva.

V roku 2013 sme vypracovali stanovisko k zaradeniu colníkov Oddelenia špeciálnych technológií vo Vyšnom Nemeckom a v Maťovciach. Títo pracovníci zodpovedajú za obsluhu inšpekčných skenovacích systémov.

V súvislosti s inštaláciou nových prístrojov bolo potrebné posúdiť projekty radiačnej ochrany – CT pracovisko a mamografické pracovisko vo Východoslovenskom onkologicko-ckom ústave v Košiciach, panoramatický rtg prístroj v priestoroch Polikliniky UNLP Košice, Trieda SNP 1 pre firmu SPV 40, s.r.o., Košice a k úprave stavby pre sklad so zdrojom ionizujúceho žiarenia, rádiosonda TROXLER. Bolo vypracované stanovisko a posúdenie stanovenia hrúbky potrebných stavebných a tieniacich materiálov, ktoré zabezpečia požadovaný stupeň ochrany pred ionizujúcim žiarením pre sklad zdroja ionizujúceho žiarenia spoločnosti TPA, s.r.o., Bratislava, umiestneného v areáli ZIPP, Geča.

K riešeniu mimoriadnych udalostí, týkajúcich sa prechodu vagónov medzi stacionárnymi detektormi, v priestoroch U. S. Steel Košice, s.r.o. bolo taktiež vypracované stanovisko.

6 VYPRACOVANÉ SPRÁVY, HLÁSENIA, INFORMÁCIE, DOTAZNÍKY (prehľad)

O mimoriadnych radiačných udalostiach sú vypracované hlásenia, ktoré sa raz týždenne zasielajú vedúcemu Odboru ochrany zdravia pred žiarením na Úrade verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

7 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

a. činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve

Zdravotnícke rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská

V roku 2013 bolo pripravených 192 návrhov rozhodnutí na povolenie činností vedúcich k ožiareniu a činností dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2013 vykonaných 244 previerok. Pri previerkach bol používaný prístroj MINI-ION na meranie rozptýleného žiarenia. Prípadné nedostatky, zistené počas previerok a meraní, boli oznámené majiteľovi röntgenového prístroja alebo štatutárnemu zástupcovi zariadenia. V zázname z previerky bol na mieste určený termín na odstránenie zistených nedostatkov.

Nemocnica s poliklinikou Štefana Kuku, Michalovce, a.s. požiadala o povolenie prevádzky terapeutického lineárneho urýchľovača v ožarovni onkologického oddelenia. Toto pracovisko poskytuje bežné a vysokošpecializované rádioterapeutické výkony u onkologických pacientov – statická a pohybová terapia.

Východoslovenský onkologický ústav Košice dal do prevádzky pracovisko počítačovej tomografie a mamografický prístroj, čo výraznou mierou skvalitní poskytovanie zdravotnej starostlivosti onkologických pacientov.

Počas previerok bola kontrolovaná i činnosť odborných zástupcov. Nedostatky v ich činnosti, prevažne formálneho charakteru, boli zistené iba na niektorých menších pracoviskách. Väčšina týchto nedostatkov bola odstránená ešte počas previerky samotnej.

Zubné röntgenové pracoviská

Celkove je v súčasnosti v oboch krajoch spolu 456 stomatologických röntgenových pracovísk. V uplynulom roku bol najväčší nárast v počte súkromných stomatologických pracovísk.

V rámci Košického a Prešovského kraja bolo schválených 13 nových stomatologických röntgenových pracovísk (Košický kraj – 7, Prešovský kraj – 6). Pribudli aj tri nové pracoviská s panoramatickými röntgenovými prístrojmi v Košickom kraji.

Novozriadované pracoviská sú v prípravnom štádiu konzultované s pracovníkmi odboru ochrany zdravia pred žiarením, čím sa predchádza prípadným nedostatkom pri ich zriadení. Nové pracoviská sú vybavované modernými stomatologickými röntgenovými prístrojmi, pri ktorých je dávková záťaž na pacienta podstatne nižšia, ako u starých röntgenových prístrojov. Vybavenie stomatologických röntgenových pracovísk ochrannými prostriedkami je štandardné. Pozostáva z ochranného Pb goliera a Pb zástery, pričom na detských pracoviskách sú k dispozícii pacientom detské Pb goliere a detské Pb zástery.

Nukleárna medicína

K 30. septembru 2013 bola ukončená prevádzka RIA laboratória na Oddelení nukleárnej medicíny Nemocnice s poliklinikou Štefana Kuku, a.s. v Michalovciach.

Rozsah prác s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi v roku 2013 bol najvyšší v Košickom a Prešovskom kraji na pracoviskách oddelení nukleárnej medicíny. V Košiciach, v Poprade a v Michalovciach je po jednom oddelení nukleárnej medicíny. Dve pracoviská sú v Prešove, z toho je jedno neštátne zdravotnícke zariadenie. Najčastejšie používanými rádionuklidmi sú ^{99m}Tc , ^{125}I , ^{131}I , ^{123}I , ale v ostatnom čase pracoviská rozširujú spektrum používaných rádioizotopov.

Pracoviská nukleárnej medicíny v Košickom i Prešovskom kraji zodpovedajú požadovaným štandardom v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Situácia sa výrazne zlepšila aj v Košiciach na Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny. V roku 2011 boli dané do užívania nové priestory, ktoré významným spôsobom skvalitnili zdravotnú starostlivosť. Pracovisko má aj lôžkovú časť, kde sa pacientom aplikujú otvorené žiariče za účelom liečby. Na tomto pracovisku bolo v roku 2011 spektrum používaných otvorených žiaričov doplnené o ^{153}Gd , ktorý sa bude využívať ako zdroj pre korekciu atenuácie pri scintigrafickom zobrazení. Kvapalnú odpad, ako exkrementy pacientov sa dostávajú do kanalizácie vo vyhradenom WC ako súčasť kontrolovaného pásma. Nie je vypúšťaný okamžite do kanalizácie, ale zadržuje sa osobitne vo vymieracej nádrži na tekutý rádioaktívny odpad, ktorá je súčasťou systému ROEDIGER VACUUM. V nej sedimentujú, 123 dní sa zachytáva aj ostatná odpadová voda. Odpadové látky sa z vymieracej nádrže vypúšťajú do verejnej kanalizácie príslušnou kanalizačnou vetvou. Tuhý rádioaktívny odpad sa ukladá do špeciálnych pevných plastových nádob. Odpad je ukladaný podľa druhu rádionuklidov v sklade rádioaktívneho odpadu, kde sa skladuje tak dlho pokiaľ, jeho aktivita neklesne na hodnotu, ktorá dovolí jeho odsun do životného prostredia, ako neaktívny odpad.

Odpady z pracovísk na ostatných oddeleniach nukleárnej medicíny sa triedia a sú uložené v sklade rádioaktívneho odpadu, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou pracoviska. Krátko žijúce nuklidy sa skladujú do doby ich vymretia a následne sú likvidované ako neaktívny odpad.

K 31. 01. 2013 bola ukončená činnosť PET/CT kamery v prenajatých priestoroch Inštitútu nukleárnej a molekulárnej medicíny firmou AGEL DIAGNOSTIC, a.s., Bratislava. Pri práci sa využívalo rtg žiarenie a pozitronový žiarič fluórodeoxyglukóza – ^{18}FDG .

Pracoviská s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi

V evidencii máme jedno súkromné pracovisko v zrekonštruovaných priestoroch na Kukučínovej ulici v Košiciach. Na uvedenom pracovisku sa používa rádionuklid ^{125}I pri vyšetreniach in vitro, ktoré je veľkým prínosom pre ďalšiu cieleňú terapiu pacienta, bez jeho záťaže z vyšetrenia, pretože sa pracuje len s jeho odobratým biologickým materiálom.

Rádioaktívny odpad z pracovísk je skladovaný do doby jeho vymretia v špeciálne určených a kontrolovaných priestoroch. Po vymretí je tento odpad likvidovaný ako komunálny v zmysle príslušnej legislatívy. Na pracovisku sú dodržiavané predpisy pre ochranu zdravia pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

b. činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve

Pracoviská s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

V Košickom a Prešovskom kraji je 88 pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Najrozšírenejšie je používanie uzavretých žiaričov, ako súčasť zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, na meranie kvality finálnych výrobkov a ako súčasť rozličných meracích prístrojov.

Pracoviská firmy CARMEUSE SLOVAKIA, s.r.o., Slavec – Lom Včeláre boli zrušené. Zdroje ionizujúceho žiarenia – 6 ks ^{60}Co boli demontované a následne firmou, ktorá má na takéto činnosti oprávnenie, zlikvidované.

V roku 2013 bolo vydané povolenie na odber, skladovanie a používanie uzavretých zdrojov ionizujúceho žiarenia – hladinomerov, 1 ks ^{137}Cs a 2 ks ^{60}Co na meranie havarijnej hladiny magnezitového slinku v šachtovej peci a meranie maximálnej a minimálnej úrovne magnezitového slinku v SMZ, a.s., Jelšava, divízia Bočiar.

Na kontinuálnu kontrolu hrúbky vyrábanej liatej fólie bezdotykovou metódou na linke Reiffenhouse v meracom ráme FAG bolo vydané povolenie spoločnosti CHEMOSVIT FÓLIE, a.s., Svit. Spoločnosti Nexis Fiber, a.s., Humenné bolo vydané povolenie na meranie hladín v depolymerizačných kotloch v prevádzke Depolymerizácia s 2 ks ^{60}Co .

Číselný prehľad podnikov, závodov, ústavov a organizácií, ktoré používajú uzavreté žiariče je uvedený v tabuľke. Priemyselné indikačné zariadenia sa nachádzajú väčšinou v prevádzkových priestoroch, kde sa pracovníci trvale nezdržiavajú, ale s prihliadnutím na zvýšenú prašnosť resp. vysokú koncentráciu chemických látok sa venuje zvýšená pozornosť technickému stavu používaných zariadení a taktiež zabráneniu manipulácie neoprávnenými osobami.

Technické röntgenové a defektoskopické pracoviská

Používanie technických röntgenových prístrojov v priemysle je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikro a makroštruktúrnú analýzu surovín a materiálov.

V roku 2013 bolo vydané povolenie na nedeštruktívnu röntgenovú a gama defektoskopiю na dočasných pracoviskách zriaďovaných na území Slovenskej republiky pre účastníka konania Juraj Žiga – DEFEKTOSKOPIA Košice. Povolenie prevádzky defektoskopického röntgenového prístroja v ožarovacej defektoskopickú miestnosti vo výrobnéj hale HZ bolo vydané spoločnosti ZASTROVA, a.s., Spišská Stará Ves. V regióne sa nachádzajú dvaja súkromníci pre defektoskopické činnosti.

Prehľad o počte defektoskopických pracovísk je v tabuľkách.

c. činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume

Školstvo a vzdelávanie, výskum

Vo výskumných ústavoch a na vysokých školách (Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie a Prírodovedecká fakulta UPJŠ) sa rádioaktívne látky využívajú v malej miere.

Na PF UPJŠ v Košiciach sa nachádza ožarovač CHISOSTAT s uzavretým žiaričom ^{60}Co . Z otvorených žiaričov sa používajú ^3H , ^{32}P , ^{14}C a ^{131}I .

d. činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve

Veterinárna medicína

V súčasnosti sú všetky veterinárne röntgenové pracoviská privatizované, okrem röntgenových pracovísk na Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach.

V roku 2013 Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie Košice požiadala o vydanie povolenia na používanie intraorálneho röntgenového prístroja na Klinike malých zvierat.

Tak isto sa nám zvýšil počet súkromných veterinárnych pracovísk, dve pracoviská v Prešovskom kraji a jedno v Košickom kraji.

Pri prevádzke veterinárnych röntgenových pracovísk neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Veterinárne röntgenové pracoviská sú štandardne vybavené ochrannými Pb zásterami pre zamestnancov a v prípade potreby i majiteľov zvierat.

e. činnosti vedúce k ožiareniu na cyklotróne

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

f. činnosti vedúce k ožiareniu v jadrových zariadeniach

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

g. činnosti na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

h. činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

V Košiciach je v prevádzke firma HUMA-LAB APEKO, s.r.o., zaoberajúca sa prevádzkovou manipuláciou, prechodným skladovaním, prepravou a distribúciou uzavretých žiaričov. Na pracovisku sa uskutočňujú skúšky tesnosti uzavretých žiaričov a na ich základe sa vydávajú osvedčenia, ako aj osvedčenia pre dovážané uzavreté žiariče. Na prevádzkovú manipuláciu bola vybudovaná horúca komora, ktorá umožňuje pomocou diaľkových manipulátorov uskutočňovať manipuláciu s rádionuklidmi, ako aj krátkodobé uskladnenie použitých uzavretých žiaričov. Technicky je pracovisko zabezpečené tak, že je možnosť bezpečného uskladnenia použitých uzavretých žiaričov pre potreby Slovenskej republiky.

Pracovisko je situované na ulici Ukrajinská 22 v Košiciach a má platné povolenie ÚVZ SR Bratislava na práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

i. prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách

V rámci procesu povoľovania pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bolo 1 účastníkom konanie prerušené podľa ust. § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Keďže ani do určenej lehoty nebol doriešený majetkovo právny vzťah účastníka konania k zdroju ionizujúceho žiarenia, účastník konania vzal svoju žiadosť späť a na základe tejto skutočnosti bolo konanie zastavené.

8 Laboratórna činnosť

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrilo 30 vzoriek stavebných materiálov a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Prekročenie úrovne 120 Bq.kg^{-1} pre ^{226}Ra bolo zistené v jednej vzorke - žiaruvzdorný materiál, firma INTOCAST Košice a hodnota ^{226}Ra – bola $214,18 \pm 1,63 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota ^{226}Ra - $1,49 \pm 0,13 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bola nameraná vo vzorke - prírodné kamenivo, Lom Mošurov, AGROMELIO, Veľký Šariš.

Výsledky meraní rádioaktivity stavebných materiálov sú uvedené v tabuľke.

Prírodná rádioaktivita vo vodách a vodných sedimentoch

V roku 2013 bola rádioaktivita stanovovaná v 681 vzorkách vôd z 204 rôznych odberových miest a v 27 kontrolných vzorkách. Uskutočnilo sa v nich 484 rádiochemických a 654 rádiometrických vyšetrení.

Pitné vody

Zo 141 odberových miest (140 Košický kraj + 1 Prešovský kraj) bolo odobratých 434 (429 Košický kraj + 5 Prešovský kraj) vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 434 (429 Košický kraj + 5 Prešovský kraj) vyšetrení. Výsledky pre Košický a Prešovský kraj sú uvedené v tabuľkách.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota na vykonanie opatrení - $0,20 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola prekročená vo vzorkách vôd odobratých z verejného vodovodu na OcÚ (kuchyňa) v Sokolňanoch - $a_{V,\alpha} = 0,36 \pm 0,12 \text{ Bq.l}^{-1}$ a z verejného vodovodu v MŠ (kuchyňa) v Trstenom pri Hornáde - $a_{V,\alpha} = 0,28 \pm 0,06 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v kuchynke na OcÚ v Haniske pri Košiciach (okres Košice-okolie) - $a_{V,\beta} = 0,41 \pm 0,05 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn nebola smerná hodnota 100 Bq.l^{-1} prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola stanovená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu na ubytovni Žaneta - zariadenie na osobnú hygienu v Krásnohorskom Podhradí (okr. RV) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 42,7 \pm 10,0 \text{ Bq.l}^{-1}$. V ostatných vzorkách vôd sa hodnoty objemovej aktivity ^{222}Rn pohybovali pod touto úrovňou.

V doplnkových ukazovateľoch objemová aktivita ^{226}Ra a koncentrácia prírodného uránu $c_{\text{U}_{\text{nat}}}$ zvýšené hodnoty rádioaktivity neboli zaznamenané.

Minerálne vody

Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložja lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávali vyššie hodnoty rádioaktivity, ktoré sa pohybovali na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Z 25 lokalít bolo odobratých 75 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 75 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odobierané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody z prameňa Sv. Ondreja na Sivej Brade (okres Levoča) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 210,3 \pm 45,5 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{V,^{226}\text{Ra}} = 1,086 \pm 0,037 \text{ Bq.l}^{-1}$ a maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{\text{U}_{\text{nat}}} = 0,633 \pm 0,040 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z 3. vrtu (bazén) na Sivej Brade.

Výsledky stanovení rádioaktivity niektorých pramenitých a minerálnych vôd pre **Košický a Prešovský kraj sú uvedené v tabuľkách.**

Termálne vody

Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložja lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 5 odberových miest v Prešovskom kraji (2 Vrbov, 3 Vyšné Ružbachy) bolo odobratých 25 vzoriek termálnych vôd. Vykonalo sa v nich 25 vyšetrení. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Vo vzorkách termálnych vôd sa oproti minerálnym a pitným vodám zaznamenali vyššie hodnoty rádioaktivity. Tie sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Maximálne hodnoty rádioaktivity v ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita rádia-226 a koncentrácia prírodného uránu U_{nat} boli stanovené vo vode odobratej z vrtu 2 vo Vrbove (okr. Kežmarok): $a_{V,\alpha} = 7,32 \pm 0,99 \text{ Bq.l}^{-1}$, $a_{V,\beta} = 2,54 \pm 0,20 \text{ Bq.l}^{-1}$, $a_{V,226\text{Ra}} = 2,198 \pm 0,052 \text{ Bq.l}^{-1}$ a $c_{U_{\text{nat}}} = 0,456 \pm 0,011 \text{ mg.l}^{-1}$. Maximálna hodnota v ukazovateli objemová aktivita radónu-222 bola zaznamenaná vo vode z vrtu Kráter vo Vyšných Ružbachoch (okr. Stará Ľubovňa): $a_{V,222\text{Rn}} = 29,4 \pm 6,6 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Povrchové vody

V odberovom mieste rieka Hornád v Krásnej nad Hornádom boli vzorky povrchových vôd odoberané v mesačných intervaloch. Bolo odobratých 36 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 36 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke odobratej 23. 07. 2013 – $a_{V,\alpha} = 0,13 \pm 0,05 \text{ Bq.l}^{-1}$. V ukazovateli celková objemová aktivita beta bola maximálna hodnota zistená vo vzorke odobratej 28.2.2013 – $a_{V,\beta} = 0,17 \pm 0,02 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V odberovom mieste rieka Bodrog vo Viničkách (okr. TV) boli vzorky povrchových vôd odoberané v štvrtročných intervaloch. Bolo odobratých 12 vzoriek a uskutočnilo sa v nich 12 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa – $a_{V,\alpha} = 0,10 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola zistená vo vzorke vody odobratej 20. 06. 2013 a maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta – $a_{V,\beta} = 0,13 \pm 0,02 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola zistená vo vzorke vody odobratej 16. 01. 2013.

Spolu so vzorkami vôd sa v odberových miestach odoberali aj vzorky riečnych sedimentov. Zvýšená rádioaktivita sedimentov nebola zaznamenaná a pohybovala sa na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný odberový profil. Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs ($a_{137\text{Cs}} = 3,04 \pm 0,22 \text{ Bq.kg}^{-1}$) bola zaznamenaná vo vzorke sedimentu odobratej 20. 06. 2013 z rieky Bodrog vo Viničkách. Hodnoty aktivít prírodných rádionuklidov ^{40}K , ^{226}Ra a ^{232}Th sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre dané odberové miesta.

Výsledky stanovení rádioaktivity vôd povrchových tokov a ich sedimentov sú uvedené v tabuľke.

Kontinuálne, integrálne a jednorazové merania príkonu dávkového ekvivalentu – PDE

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa

stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete.

V priebehu roka 2013 bolo vykonaných 327 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol $103,93 \text{ nSv.h}^{-1}$ s maximálnou hodnotou $141,05 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 03. 06. 2013 a minimálnou hodnotou $88,20 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 21. 04. 2013. Dlhodobý hodinový priemer PDE pre dané odberové miesto je $110,62 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Priemerné mesačné hodnoty PDE sa pohybovali v intervale $92,7 - 121,6 \text{ nSv.h}^{-1}$ s celoročným priemerom $103,9 \text{ nSv.h}^{-1}$. Výsledky týchto meraní sa nachádzajú v tabuľke.

V dňoch 06. 11. - 05. 12. 2013 bola meracia sonda na overovacích meraniach na Slovenskom Metrologickom Ústave v Bratislave.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji boli od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňovala v kvartálnych intervaloch. Po prehodnotení priorít a kapacitných možností monitorovania územia Slovenskej republiky v centre Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ Bratislava bolo v roku 2012 vykonávané meranie PDE len v lokalite Košice, Ipeľská 1, Prešov a Kamenica nad Cirochou. Po získaní vlastných dozimetrov na RÚVZ Košice boli od januára 2013 TLD opätovne rozmiestnené v pôvodných 18 lokalitách. RÚVZ Košice nevlastní zariadenie na vyhodnocovanie dozimetrov a z toho dôvodu po výmene sú zasielané do centra SÚRMS. V súčasnosti sa pripravuje nová alternatíva v súvislosti s meraním a vyhodnocovaním TLD.

V dňoch 14. – 24. januára 2013 boli TLD (už košické) rozmiestnené v pôvodných 18-tich stanovištiach. Ich prvá výmena sa uskutočnila v dňoch 3. – 10. apríla 2013 a druhá v dňoch 16. septembra – 3. októbra 2013, tretia výmena vo februári 2014.

Hodnoty PDE z troch bratislavských TLD (lokality Košice, Prešov a Kamenica nad Cirochou) dosahovali za I. kvartál vyššie a za II. kvartál nižšie úrovne ako dlhodobé priemery charakteristické pre dané lokality (Košice $\text{PDE}_I = 138,04 \text{ nSv.h}^{-1}$, $\text{PDE}_{II} = 51,69 \text{ nSv.h}^{-1}$ a priemer $\text{PDE}_p = 93 \text{ nSv.h}^{-1}$, Prešov $\text{PDE}_I = 128,83 \text{ nSv.h}^{-1}$, $\text{PDE}_{II} = 56,78 \text{ nSv.h}^{-1}$ a priemer $\text{PDE}_p = 99 \text{ nSv.h}^{-1}$ a Kamenica nad Cirochou $\text{PDE}_I = 119,10 \text{ nSv.h}^{-1}$, $\text{PDE}_{II} = 50,20 \text{ nSv.h}^{-1}$ a priemer $\text{PDE}_p = 93 \text{ nSv.h}^{-1}$). ÚVZ SR v Bratislave 18 košických TLD za I. kvartál a 18 košických TLD za II. kvartál premeral avšak nevyhodnotil.

Súčasne s výmenou termoluminiscenčných dozimetrov sa v daných lokalitách prenosným meračom merali aj okamžité hodnoty PDE. Výsledky integrálnych meraní termoluminiscenčnými dozimetrami a výsledky jednorazových meraní PDE v týchto lokalitách pri výmenách TLD sú uvedené v tabuľkách. Ani na jednom stanovišti nebolo zaznamenané významne zvýšenie hodnôt nad charakteristické dlhodobé priemery.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V roku 2013 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E v 165 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané v odberových miestach: Jahodná - na ryhe (miesto s najvyššou koncentráciou urán-molybdénovej rudy) – $\text{PDE} = 201 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$ (odber 14. 05. 2013) a $\text{PDE} = 228 \pm 8 \text{ nSv.h}^{-1}$ (odber 24. 09. 2013), Jahodná – vrt LE-K-68 (odber 13. 06. 2013) - $\text{PDE} = 196 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$ a inkrustové pole pri 3. vrte (bazén) na Sivej Brada (odber 04. 04. 2013) - $\text{PDE} = 195 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$. V ostatných odberových miestach sa hodnoty PDE nachádzali pod úrovňou 150

nSv.h⁻¹. Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: fy TAMAS, Krásna nad Hornádom, odber 22.3.2013, hodnota PDE = 74±4 nSv.h⁻¹.

Výsledky jednorazových meraní PDE v odberových miestach Košického a Prešovského kraja sú uvedené v tabuľkách.

Spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spadu sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (¹³⁷Cs a ⁷Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Namerané hodnoty aktivity ¹³⁷Cs sa nachádzajú na úrovni minimálnej detekovateľnej aktivity. Maximálna hodnota ⁷Be bola stanovená vo vzorke za mesiac jún: 28,89 ± 9,89 Bq.m⁻². Maximálna hodnota sumárnej beta aktivity (27,39 ± 0,91 Bq.m⁻²) bola stanovená v mesiaci máj. Výsledky meraní sú uvedené v tabuľke.

Dňa 21. februára 2013 boli na RÚVZ KE na Ipeľskej 1 odobraté 3 vzorky snehu. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke. Vzorky dažďovej vody v roku 2013 neboli odobraté.

Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Rádioaktivita aerosólov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosólov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove - Tisinci, kde ich pracovníci odoberajú kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre zasielajú na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

Za rok 2013 bolo odobratých 12 filtrov. Vyhodnocovanie filtrov sa vykonáva gamaspektrometrickou analýzou. Výsledky meraní aktivity ¹³⁷Cs ani v jednom prípade nezaznamenali zvýšené hodnoty od dlhodobého priemeru.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom.

V roku 2013 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín v spolupráci s RÚVZ Košického a Prešovského kraja v jednotlivých okresoch. V sledovaných lokalitách sa stanovovali hodnoty ¹³⁷Cs v obilninách (52 vzoriek - z toho jačmeň (14), pšenica (14), raž (10), ovos (14)), jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1) a slad svetlý(1), v ovocí (20 vzoriek - z toho hrušky (9), jablká (11)), v zelenine (31 vzoriek - z toho zemiaky (12), mrkva (10) a petržlen (9)) a v hubách - 36 vzoriek. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ¹³⁷Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou. Odobraté vzorky sú v súčasnosti v štádiu merania. V roku 2010 došlo k poruche detektora a jedna gamaspektrometrická linka je mimo prevádzky, čo má za následok spomalenie stanovenia obsahu umelých rádionuklidov v jednotlivých vzorkách potravinového reťazca.

Huby so svojím metabolizmom sa výrazne odlišujú od zelených rastlín a vyznačujú sa výraznou schopnosťou akumulovať rádiodéziu. V súvislosti s touto skutočnosťou sa v sledovanom období odoberali a spracovávali vzorky húb z rôznych lokalít Košického a Prešovského kraja.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli odoberané aj vzorky kravského (16) a ovčieho (18) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekárni Kežmarok a

na troch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice, Perín a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekľany. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Obsah ^{137}Cs v sledovaných vzorkách kravského mlieka bol pod detekčným limitom. Vo vzorkách ovčieho mlieka sa hodnoty obsahu ^{137}Cs pohybovali v intervale od 0,018 – 0,063 Bq.l⁻¹.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje.

Obsah ^{137}Cs vo vzorkách celodennej stravy bol pod detekčným limitom.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníkeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

V rámci Košického a Prešovského kraja sú TLD rozmiestnené v 18 lokalitách, kde sa raz ročne odoberali vzorky pôd. Vzorky sa odoberali v troch vrstvách: prvá vrstva 0-5 cm, druhá vrstva 5-15 cm a tretia 15-30 cm pod povrchom plochy 30x30 cm. Vzorky sa vyhodnocujú na obsah umelých a prírodných rádionuklidov. Výsledky sú prezentované v tabuľke.

Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs sa namerala u vzorky z prvej vrstvy v lokalite Stará Voda ($15,59 \pm 0,81$ Bq.kg⁻¹). Najnižší obsah ^{137}Cs bol stanovený vo vzorke pôdy z prvej vrstvy lokality Kamenica nad Cirochou (^{137}Cs $0,85 \pm 0,37$ Bq.kg⁻¹).

Spolu so vzorkami pôd sa odoberali aj vzorky porastov v daných lokalitách, ktoré sa v súčasnosti premeriavajú.

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberali vzorky pôd. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Viničky, odobratej 16. 09. 2013 a dosiahla hodnotu $11,00 \pm 1,10$ Bq.kg⁻¹. Najnižšia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z I. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 24. 09. 2013 a dosiahla hodnotu $0,43 \pm 0,05$ Bq.kg⁻¹.

Výsledky sú uvedené v tabuľke.

9. Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením (informácia o aktivitách v oblasti)

Radón v bytových priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Najväčší podiel (>80 %) na celkovej radiačnej záťaži obyvateľstva majú prírodné zdroje žiarenia a z nich najvýznamnejší je ^{222}Rn . Pracovníci odboru vykonávajú merania objemovej aktivity radónu v bytových priestoroch, v pôdnom vzduchu, a v banských a jaskynných priestoroch.

V roku 2013 radón v bytových priestoroch alebo v pôdnom vzduchu nebol stanovovaný v žiadnom objekte ani na žiadnom pozemku.

Jahodná – okolie prieskumných vrtov a príľahlé lokality

V súvislosti s pokračujúcou geologicko-prieskumnou činnosťou lokality Jahodná, vo vzťahu k ťažbe uránu, boli v roku 2013 uskutočnené merania a odbery vzoriek v lokalitách Jahodná, Košická Belá, Alpinka, Myslava a Nižný Klátov.

V odberových miestach (19 lokalít) bolo vykonaných 95 meraní príkonu dávkového ekvivalentu (PDE). Výsledky sú uvedené v tabuľke. Príkon dávkového ekvivalentu sa v týchto miestach pohyboval v intervale $PDE = 76 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ (Alpinka, Čermel'ský potok, pri moste, odber 14. 05. 2013) až $PDE = 228 \pm 8 \text{ nSv.h}^{-1}$ (na Jahodnej, na ryhe (ryha = miesto s najvyššou koncentráciou urán-molybdénovej rudy), odber 24. 09. 2013).

Povrchové vody a ich sedimenty boli odoberané v lokalitách Jahodná – pri rampe, Košická Belá – potok Belá, Alpinka – Čermel'ský potok, Myslava - Myslavský potok a Nižný Klátov – potok Vrbica. Bolo odobratých 54 vzoriek povrchových vôd a 9 vzoriek ich sedimentov. V povrchových vodách v stanovovaných ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} , gamaspektrometrické vyšetrenie) nebolo oproti hodnotám z roku 2007 zaznamenané zvýšenie hodnôt týchto ukazovateľov.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľke.

Zvýšená rádioaktivita nebola zaznamenaná ani vo vzorkách sedimentov.

Pitné vody (42 vzoriek) boli odobraté zo siedmich zdrojov v piatich príľahlých lokalitách – chata na Jahodnej, reštaurácia na Alpinke, na OcÚ a v hoteli DAM v Košickej Belej, na ZŠ v Myslave a dvoch vlastných studní na chate Klatovianka v Nižnom Klátove. Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľke.

V stanovovaných rádiologických ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} , gamaspektrometrické vyšetrenie) bolo prekročenie smerných hodnôt platných pre pitnú vodu zistené vo vode z vodovodu (vlastný vodný zdroj - studňa 1) v kuchyni chaty Klatovianka v Nižnom Klátove - v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola stanovená hodnota $a_{V,\alpha} = 0,22 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$ a v ukazovateli objemová aktivita radónu-222 hodnota $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 146,4 \pm 33,6 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Maximálne hodnoty celkovej objemovej aktivity beta sa pohybovali pod úrovňou $0,06 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 $a_{V,^{226}\text{Ra}} = 0,023 \pm 0,005 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola stanovená vo vzorke vody z vlastného vodného zdroja na chate Jahodná. Maximálne hodnoty koncentrácie prírodného uránu $c_{\text{Unat}} = 0,016 \pm 0,001 \text{ mg.l}^{-1}$ a $c_{\text{Unat}} = 0,014 \pm 0,001 \text{ mg.l}^{-1}$ boli stanovené vo vodách z vlastných vodných zdrojov (studňa 1 a studňa 2) v areáli chaty Klatovianka v Nižnom Klátove.

V sledovanej lokalite bolo odobraných 15 vzoriek pôd, 8 vzoriek porastov, 4 vzorky húb. Spracované vzorky sa v súčasnosti premeriavajú.

10 ČINNOSŤ CENTRÁLNYCH REGISTROV

Centrálne registre dávok pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ako aj centrálne registre zdrojov ionizujúceho žiarenia sú vedené na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave. Pri vykonávaní obhliadky nového pracoviska so zdrojmi ionizujúceho žiarenia užívateľ zdroja ionizujúceho žiarenia dostáva registračné karty, ktoré po získaní povolenia na prevádzku pracoviska zasiela na Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Košice, ktorý sa potom zasiela na ÚVZ SR Bratislava.

11 INFORMOVANIE VEREJNOSTI

V roku 2013 bola v masmédiách prezentovaná informácia o výsledkoch hodnotenia obsahu prírodných rádionuklidov v pracích guľkách, ktoré boli premerané na požiadavku obyvateľov. Na základe získaných výsledkov gamaspektrometrickej analýzy bolo zistené, že hodnota prírodných rádionuklidov neprekročila povolenú úroveň a výrobok je možné používať bez obmedzenia.

12 MEDZIREZORTNÁ SPOLUPRÁCA

Odbor ochrany zdravia pred žiarením spolupracoval s Odborom hygieny životného prostredia. Spolupracovali sme pri odbere a monitorovaní vzoriek životného prostredia v lokalite Jahodná.

13 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa pre Slovenskú republiku stali záväznými ustanovenia zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktoré v článku č. 35 požadujú, aby každý členský štát EÚ vykonával monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí a v pravidelných intervaloch oznamoval namerané výsledky Európskej komisii. Zároveň podľa citovaného článku Európska komisia preveruje a kontroluje subjekty, ktoré monitorovanie vykonávajú.

14 HLAVNÉ ÚLOHY A ICH PLNENIE, ÚČASŤ NA PROJEKTOCH

Stav plnenia programov a projektov riešených na Odbore ochrany zdravia pred žiarením v roku 2013 bol samostatne spracovaný v januári 2014 a závery plnenia boli zaslané koordinátorovi riešených programov a projektov rámci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

15 CELKOVÉ ZHODNOTENIE ÚROVNE RADIAČNEJ OCHRANY OBYVATEĽOV

Za účelom hodnotenia celkovej dávkovej záťaže sa vykonáva monitorovanie životného prostredia, kde sa sleduje úroveň radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca.

16 RADIAČNÉ UDALOSTI, NEHODY A HAVÁRIE, HAVARIJNÁ PRIPRAVENOSŤ

Zvýšené dávky ožiarenia

Pracovníci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri výkone svojej činnosti používajú dozimetre, ktoré sú podľa druhu činnosti mesačne, alebo kvartálne vyhodnocované. Pracoviská sú monitorované, kde sa sleduje príspevok k celkovej dávkovej záťaži pracovníkov.

Na základe oznámenia Slovenskej legálnej metrológie, n.o., oddelenia osobnej dozimetrie Metrologického pracoviska Bratislava bolo v roku 2013 riešených 14 prípadov zvýšenej hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia u pracovníkov v zdravotníctve s mesačne vyhodnocovanými osobnými dozimetrami. V prípade kvartálne vyhodnocovaných dozimetrov zvýšenie hodnoty efektívnej dávky bolo zaznamenané u 9 pracovníkov. U štyroch pracovníkov došlo k opakovanému prekročeniu hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia. Zvýšenie hodnoty efektívnej dávky bolo riešené u jedného pracovníka v priemysle.

VF, s.r.o., Žilina, Služba osobnej dozimetrie nám oznámila prekročenie dávok mesačne vyhodnocovaných dozimetrov u dvoch pracovníkov Kliniky úrazovej chirurgie UNLP Košice a dvoch pracovníkov kvartálne vyhodnocovaných dozimetrov Kliniky rádiodiagnostiky a zobrazovacích metód UNLP Košice.

Lekárske ožiarenie tehotných žien

V roku 2013 sme v 1 prípade vykonali odhad dávky v plode tehotnej ženy, ktorá sa podrobila röntgenologickému vyšetreniu.

17 INFORMÁCIE O ODBORE OCHRANY ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIM ŽIARENÍM

b. zabezpečenie činnosti pri mimoriadnych udalostiach (prehľad aktivít – výjazdov pri nálezoch, účasť na cvičeniach, vybavenie a podobne)

Pracovníci odboru riešili mimoriadne udalosti v súvislosti so záchyтом rádioaktívne kontaminovaného materiálu v dodávkach kovového šrotu.

Mimoriadne udalosti

Zamestnanci Odboru ochrany zdravia pred žiarením v roku 2013 riešili 7 prípadov zvýšenej rádioaktivity.

Tri prípady sme riešili vo výkupniach kovového šrotu. Dňa 04. 02. 2013 nás pracovník firmy ZBERKO, s.r.o. Haniska informoval, že vo firme sa nachádza súčiastka neznámeho pôvodu. Odborní pracovníci RÚVZ Košice zistili, že zvýšenú rádioaktivitu zaznamenávala súčiastka vojenskej techniky – otáčkomer. Vo výkupni kovového šrotu TSR SLOVAKIA, s.r.o., Bratislava, prevádzka Strážske, po premeraní kovového šrotu nebola zistená zvýšená rádioaktivita. Kontaminovaná súčiastka z poľnohospodárskeho stroja bola nájdená v kovovom šrote vo firme Zberné suroviny, a.s., Michalovce dňa 25. 06. 2013.

Jeden prípad bol zaznamenaný dňa 17. 04. 2013 v U. S. Steel Košice, s.r.o., kde zvýšenú rádioaktivitu zaznamenával železničný vagón s nákladom. Náklad bol preložený a samotný vagón bol vrátený do krajiny pôvodu.

V dňoch 20. 05. 2013, 20. 06. 2013 a 12. 08. 2013 sme riešili mimoriadne situácie vo firme SLOVAKIA STEEL MILLS, a.s., Strážske. V dvoch prípadoch bola identifikovaná kontaminovaná súčiastka z poľnohospodárskeho stroja. V poslednom prípade boli nájdené časti potrubia, kde zvýšenú rádioaktivitu spôsoboval ²²⁶Ra.

Všetky kontaminované predmety zobrali pracovníci firmy JAVYS, a.s., Bratislava na ďalšiu identifikáciu a uskladnenie.

c. personálne obsadenie a štruktúra personálu (prípadne vývoj za posledné roky)

Odbor sa v roku 2013 skladal z dvoch oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2012 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31. 12. 2013 bolo personálne obsadenie odboru 8 pracovníkmi.

Členenie odboru ochrany zdravia pred žiarením:

Vedúci odboru

1. Oddelenie röntgenov, uzavretých a otvorených žiaričov
AHS - 3
2. Oddelenie rádioaktivity a monitorovania životného prostredia
Vedúci oddelenia
VŠ - 2
lab. - 2

Počet pracovníkov odboru v roku 2013:

8 4 VŠ
 2 AHS, 2 lab.

d. doškolenie a vzdelávanie personálu

e. členstvo v domácich a medzinárodných výboroch

Tab. č. 1 - Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia – Košický a Prešovský kraj

Druh výkonu	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo Veda Výskum	Iné	Spolu
Počet previerok	244	9	6	1	1	261
Návrh na zákaz činnosti	-	-	-	-	-	-
Podklady pre správnu činnosť	192	8	4	1	1	206
Počet meraní rtg žiarenia	1143	15	16	8	15	1197
Počet meraní gama žiarenia	200	360	-	-	1230	1466
Prešetrenie chorôb z povolania	-	-	-	-	-	-
Odborné vyjadrenia	406	15	9	2	4	436
Mimoriadne udalosti	-	4	-	-	3	7
Prešetrenia nadexpozícií	27	1	-	-	-	28
Prešetrenia nehôd	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre MZ SR	-	-	-	-	-	-
Skúšky odbornej spôsobilosti	-	-	-	-	-	-
Počet školených pracovníkov	50	-	-	40	-	90
Prednášky (hodín)	16	-	-	10	-	26
Publikačná činnosť	-	-	-	4	-	4
Sťažnosti	-	-	-	-	-	-
Konzultácia a odborné jednanie	431	59	11	8	232	741

Tab. č. 2 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovísk – Košický kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracoviská							Vete- rinár- ne rtg	Techn. rtg	
		zubné		pojaz. rtg	skiagr. skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Košice – mesto	272	16	94	27	65	10	2	6	17	31	4
Košice – okolie	24	3	12	-	5	1	-	-	2	-	1
Gelnica	8	1	1	3	3	-	-	-	-	-	-
Michalovce	55	1	27	4	13	1	-	2	3	4	-
Rožňava	31	2	14	2	10	1	-	1	1	-	-
Sobrance	9	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	52	2	29	2	11	1	-	2	2	2	1
Trebišov	54	1	25	8	14	2	-	1	3	-	-
Spolu	505	26	210	46	122	16	2	12	28	37	6

Tab. č. 3 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovísk – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracoviská							Vete- rinár- ne rtg	Techn. rtg	
		Zubné		pojaz. rtg	skiagr. Skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Prešov	95	2	53	5	23	4	2	2	4	-	-
Bardejov	43	3	25	4	6	1	-	1	3	-	-
Humenné	37	1	15	5	8	2	-	1	1	3	1
Kežmarok	20	2	10	1	6	1	-	-	-	-	-
Levoča	22	1	8	2	8	2	-	1	-	-	-
Medzilaborce	4	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Poprad	76	2	31	8	21	1	-	3	2	6	2
Sabinov	15	2	5	-	6	1	-	-	1	-	-
Snina	15	-	9	3	2	1	-	1	-	-	-
Stará Ľubovňa	18	-	12	2	2	1	-	1	-	-	-

Stropkov	8	1	6	-	1	-	-	-	-	-	-
Svidník	17	3	7	2	4	-	-	1	-	-	-
Vranov	37	2	19	6	5	1	-	1	3	-	-
Spolu	408	20	200	38	95	15	2	12	14	9	3

Tab. č. 4 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Košice – mesto	56	3	4	4	45
Košice – okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	4	-	-	1	3
Rožňava	2	-	-	-	2
Sobrance	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-
Trebišov	2	-	-	-	2
Spolu	66	3	4	5	54

Tab. č. 5 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Prešov	2	-	-	1	1
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	3	-	-	-	3
Kežmarok	10	-	-	-	10

Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	5	-	-	-	5
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	2	-	-	-	2
Spolu	22	-	-	1	21

Tab. č. 6 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Košice-mesto	16	4	9	3	-
Košice-okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	1	-	-	1	-
Rožňava	-	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	-	-
Spolu	17	4	9	4	-

Tab. č. 7 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Prešov	2	-	-	2	-
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	-	-	-	-	-
Kežmarok	-	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	1	-	-	1	-
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-	-
Spolu	3	-	-	3	-

Tab. č. 8 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Košický kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho súkromné
Košice- mesto	15	14	29	2
Košice-okolie	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-
Michalovce	2	1	3	-
Rožňava	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	-
Spolu	17	15	32	2

Tab. č. 9 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Prešovský kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho Súkromné
Prešov	1	1	2	-
Bardejov	-	-	-	-
Humenné	1	1	2	-
Kežmarok	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-
Poprad	6	2	8	-
Sabinov	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-
Spolu	8	4	12	-

Tab. č. 10 - Používané druhy rádionuklidov a množstvo spracovanej aktivity v roku 2013

Odberateľ	Rádionuklid									
	¹²³ I [MBq]	¹²⁵ I [MBq]	¹³¹ I [MBq]	^{99m} Tc [GBq]	⁹⁰ Y [MBq]	^{81m} Kr [MBq]	²⁰¹ Tl [MBq]	⁶⁷ Ga [MBq]	¹¹¹ In [MBq]	⁸⁹ Sr [MBq]
INMM Košice	14 837	123,74	859 891	460	-	6 590	-	-	6 651	-
RIA lab., Košice	-	1 055,26	-	-	-	-	-	-	-	-
NsP ONM Michalovce	35,58	-	-	108	-	-	-	-	-	-
Vivamed, ONM Prešov	4 995	153	37	521, 9	1 369	8 510	-	410	2 562	300
Nemocnica Poprad, ONM	5 587	-	-	237, 25	444	2 812	-	-	-	-
Poliklinika Sekčov, Prešov, ONM	13 305	-	-	63	444	-	2 266	82	2 684	-
Spolu	38 759,58	1 332	859 928	1 390,15	2 257	17 912	2 266	492	11 897	300

Tab. č. 11 - Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2013 v Košickom a Prešovskom kraji

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vz.	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Sum a alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Sum a alfa	Sum a beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr . meran .	Spolu meraní
								TLD	DP							
atmosférický spad	12	12	12	-	-	-	24	-	-	12	12	-	-	-	12	36
aerosóly v život. prostr.	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
vody pitné, povrchové, banské, iné (kontrolné)	708	187	189	-	54	54	484	-	-	187	189	-	190	54	34	654
hydrosféra- sedimenty dna a vodné rastliny	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	25
ovocie, zelenina	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
obilie	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8
steril. ovocie a zelenina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huby	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	36
Iné potraviny (mlieka, med, CS, slad, bylinky)	71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71	71
ovzdušie v priest. obč. vybavenosti a bytoch	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
stavebný materiál	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30

**Tab. č. 11 – Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2013 v Košickom a Prešovskom kraji
dokončenie tabuľky**

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vz.	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
pôdy	113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113	113
porasty, křmne zmesi	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	41
stery	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
vyhodnocovanie TLD	65	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6
merania PDE	1174	-	-	-	-	-	-	-	1174	-	-	-	-	-	-	1174
S p o l u	2401	199	201	-	54	54	508	6	1174	199	201	-	190	54	-	2194

Tab. č. 12 - Výsledky merania rádioaktivity aerosólov v Bq.m⁻³ za rok 2013 v odberovom mieste - SHMÚ Stropkov

Odber od - do	Aktivita [Bq.m ⁻³]	
	⁷ Be	¹³⁷ Cs
14.I. – 21.I.2013	1,76 E-04 ± 1,03 E-05	< 2,62 E-06
11.II. – 18.II.2013	2,30 E-04 ± 1,20 E-05	< 2,60 E-06
11.III. – 18.III.2013	4,75 E-04 ± 2,34 E-05	< 2,71 E-06
8.IV. – 15.IV.2013	4,94 E-04 ± 3,20 E-05	< 2,98 E-06
13.V. – 20.V.2013	7,96 E-04 ± 1,85 E-05	< 2,12 E-06
10.VI. – 17.VI.2013	1,32 E-03 ± 3,01 E-05	< 2,92 E-06
8.VII. – 15.VII.2013	1,07 E-03 ± 2,52 E-05	< 2,75 E-06
12.VIII. – 19.VIII.2013	1,25 E-03 ± 2,73 E-05	< 2,29 E-06
9.IX. – 16.IX.2013	1,14 E-03 ± 2,53 E-05	< 2,26 E-06
14.X. – 21.X.2013	9,63 E-04 ± 2,16 E-05	1,52 E-06 ± 3,90 E-07
11.XI. – 18.XI.2013	7,42 E-04 ± 1,81 E-05	< 2,16 E-06

Tab. č. 13 - Výsledky merania rádioaktivity spadov v Bq.m⁻² za rok 2013 odoberaných na RÚVZ Košice, Ipeľská 1

Odber od - do	Aktivita [Bq.m ⁻²]			
	⁷ Be	¹³⁷ Cs	Σα	Σβ
2.I. – 1.II.	-	< 1,86	13,74 ± 1,93	8,59 ± 0,49
1.II. – 1.III.	8,76 ± 4,42	-	2,33 ± 0,78	9,51 ± 0,56
1.III. - 2.IV.	15,71 ± 5,02	< 1,69	6,09 ± 1,17	11,21 ± 0,58
2.IV. – 2.V.	13,64 ± 5,60	< 1,81	15,93 ± 1,73	15,67 ± 0,66
2.V. – 3.VI.	27,06 ± 5,87	< 2,20	34,63 ± 3,44	27,39 ± 0,91
3.VI. – 1.VII.	28,89 ± 9,89	< 2,41	60,47 ± 5,36	26,91 ± 1,11
1.VII. – 1.VIII.	-	< 2,34	61,62 ± 3,53	27,03 ± 0,7
1.VIII. - 2.IX.	-	< 2,14	14,44 ± 1,79	3,92 ± 0,18
2.IX. – 1.X.	-	< 1,88	15,78 ± 1,83	8,07 ± 0,41
1.X. – 4.XI.	16,22 ± 3,81	< 1,50	19,79 ± 2,08	16,81 ± 0,57
4.XI. – 2.XII.	-	< 2,14	< 1,76	3,10 ± 0,35

2. XII. – 2. I.14	-	< 2,23	16,66 ± 1,85	4,69 ± 0,33
-------------------	---	--------	--------------	-------------

Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 z lokalít Košického a Prešovského kraja

Druh	Aktivita [Bq.kg ⁻¹]			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prírodné kamenivo MIJORI s.r.o. Kapušany	19,70 ± 0,29	17,07 ± 0,24	448,21 ± 8,20	0,30
Prírodné kamenivo PREFA ORLOV s.r.o. TaSÚS, Prešov	12,30 ± 0,16	13,39 ± 0,16	394,78 ± 6,56	0,24
Keram. obklad. prvky WAA1 N 000 LASSELSBERGER, Plzeň	66,37 ± 0,47	38,04 ± 0,38	722,62 ± 12,14	0,65
Keram. obklad. prvky GAT3B114 LASSELSBERGER, Plzeň	50,24 ± 0,36	21,25 ± 0,25	966,45 ± 15,32	0,60
Keram. obklad. prvky TAA35061 LASSELSBERGER, Plzeň	49,28 ± 0,49	37,09 ± 0,42	1100,35 ± 18,15	0,72
Keram. obklad. prvky DAA34634 LASSELSBERGER, Plzeň	50,93 ± 0,49	41,13 ± 0,45	1054,04 ± 17,63	0,73
Prír. kamenivo - Andezit IS-LOM s.r.o. Maglovec	18,61 ± 0,18	18,87 ± 0,18	511,93 ± 8,19	0,33
Prír. kamenivo Štrkovisko Orkucany AGROMELIO, V. Šariš	11,64 ± 0,16	11,98 ± 0,14	332,43 ± 5,60	0,21
Prír. kamenivo Lom Žehňa AGROMELIO, V. Šariš	19,82 ± 0,28	24,82 ± 0,44	525,67 ± 9,36	0,37
Prír. kamenivo Lom Mošurov AGROMELIO, V. Šariš	1,49 ± 0,13	1,98 ± 0,15	107,35 ± 2,64	0,05

Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 z lokalít Košického a Prešovského kraja pokračovanie tabuľky

Druh	Aktivita [Bq.kg ⁻¹]			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prír. kamenivo – Andezit Lom Slanec VSK MINERAL, Košice	10,44 ± 0,15	9,39 ± 0,12	262,12 ± 4,54	0,17
Prír. kamenivo Štrkovňa ZSujta ZAPA betón SK, BA	13,72 ± 0,18	13,50 ± 0,16	415,10 ± 6,87	0,07
Stavebný materiál Mletý zeolit ZEOBAU ZEOCEM, Bystré	30,75 ± 0,40	37,73 ± 0,40	1024,81 ± 16,80	0,63
Prír. kamenivo Výrobňa Batizovce AGROSTAV, Poprad	13,83 ± 0,20	24,57 ± 0,31	504,37 ± 8,26	0,34
Prír. kamenivo Lom Brekov VSK MINERAL, Košice	29,58 ± 0,24	5,83 ± 0,11	289,58 ± 5,12	0,22
Prír. kamenivo Lom Horná Štubňa VSK MINERAL, Košice	24,42 ± 0,25	20,15 ± 0,22	561,02 ± 9,15	0,37
Prír. kamenivo Lom Sedlice VSK MINERAL, Košice	41,39 ± 0,27	-	79,76 ± 2,28	0,17
Prír. kamenivo Výrobňa RZ LIPTOV VSK, Spišská Nová Ves	17,63 ± 0,22	18,58 ± 0,20	676,36 ± 10,77	0,38
Surový perlit LB-MINERALS, Košice	71,40 ± 0,49	79,73 ± 0,60	1414,73 ± 22,00	1,11
Expandovaný perlit LB MINERALS, Košice	95,58 ± 1,52	96,83 ± 1,28	2421,44 ± 43,51	1,61
Prír. kamenivo Štrkopiesky Batizovce	14,31 ± 0,18	23,67 ± 0,28	554,47 ± 8,90	0,35

Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 z lokalít Košického a Prešovského kraja dokončenie tabuľky

Druh	Aktivita [Bq.kg ⁻¹]			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prír. kamenivo Lom Spiš Gretľa VSK MINERAL, Košice	8,72 ± 0,14	-	173,47 ± 3,11	0,09
Prír. kamenivo Lom Hubošovce VSK MINERAL, Košice	16,06 ± 1,51	17,64 ± 1,56	637,87 ± 30,35	0,35
Prír. kamenivo Lom Večec VSK MINERAL, Košice	18,47 ± 0,20	19,40 ± 0,20	590,14 ± 9,40	0,36
Prír. kamenivo Lom Trebejov Carmeuse Slovakia, Slavec	20,11 ± 0,18	-	75,59 ± 2,08	0,09
Prír. kamenivo Lom Včeláre Carmeuse Slovakia, Slavec	2,07 ± 0,12	-	67,03 ± 2,01	0,03
Prír. kamenivo Lom Gombasek Carmeuse Slovakia, Slavec	2,64 ± 0,13	0,54 ± 0,12	81,13 ± 2,35	0,04
Žiaruvzdorný materiál GIR-IV RAM 54 SIC INTOCAST, Košice	66,99 ± 0,60	70,10 ± 0,67	292,65 ± 6,46	0,67
Žiaruvzdorný materiál GIR-IV HO-R 25 MOD I INTOCAST, Košice	214,18 ± 1,63	224,03 ± 1,92	170,71 ± 8,99	1,89
Žiaruvzdorný materiál GIR-IV GUN HO-CS INTOCAST, Košice	65,98 ± 0,61	65,89 ± 0,64	300,66 ± 6,64	0,65

Tab. č. 15 - Výsledky monitorovania rádioaktivity v zmesných vzorkách potravín v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 z lokalít Košického a Prešovského kraja

Druh	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] čerstvá váha	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] suchá váha
Iné potraviny		
Hrušky – zm. vz. (PO, SL, PP, HE)	< 0,06	< 0,33
Petržlen – zm. vz. (KE, MI, RV, TV)	0,07 ± 0,02	0,33 ± 0,08

Tab. č. 16 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej a suchej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2013

Druh	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] čerstvá váha	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] suchá váha
Iné potraviny		
Slad - Michalovce	< 0,41	-
Sladovnícky jačmeň - Michalovce	< 0,23	-
Sladový kvet - Michalovce	< 0,26	-
Včelí med – kvetový - Strekov	< 0,14	-
Hríb – z obchodnej siete	-	200,69 ± 4,85
Kozák – z obchodnej siete	-	< 1,92
Káva na chudnutie - Levoča	1,66 ± 0,24	-
Včelí med - agátový - Košice	< 0,11	-
Včelí med – agátový – Ipeľský Sokolec	< 0,08	-
Včelí med - Seňa	< 0,095	-
Včelí med – Košice okolie	< 0,11	-
Včelí med – agátový – Malý Kamenec	< 0,10	-
Huby – Sliziak horský – nohy – St. Ľubovňa	< 1,50	< 7,28
Huby – Sliziak horský – hlavy – St. Ľubovňa	1,39 ± 0,42	11,12 ± 3,37
Huby – Masliak obyčajný – nohy – St. Ľubovňa	5,36 ± 1,39	50,88 ± 13,22
Huby – Masliak obyčajný – hlavy – St. Ľubovňa	7,81 ± 0,46	122,50 ± 7,22
Huby – Masliak kravský – nohy – St. Ľubovňa	5,26 ± 0,85	38,37 ± 6,23
Huby – Masliak kravský – hlavy – St. Ľubovňa	3,82 ± 0,22	66,93 ± 3,86
Huby – Čirovka šupinkatá – Lopušná dolina	3,47 ± 0,84	29,62 ± 7,13
Huby – Peniazovka maslová – Lopušná dolina	11,67 ± 0,89	113,04 ± 8,57

Tab. č. 16 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej a suchej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2013 dokončenie tabuľky

Druh	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] čerstvá váha	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] suchá váha
Iné potraviny		
Huby –Plávka vínoočervená-Lopušná dolina	1,89 ± 0,49	14,21 ± 3,70
Huby - Sliziak lepkavý – Lopušná dolina	9,29 ± 0,53	142,05 ± 8,10
Huby – Rýdzik pravý – hlavy - Prešov	0,11 ± 0,02	1,37 ± 0,19
Huby – Suchohríb - Sobrance	3,98 ± 1,02	53,49 ± 13,69
Huby – Bedľa - Sobrance	< 0,66	< 4,58
Huby – Muchotrávka červená - Sobrance	< 0,48	< 4,38
Huby – Rýdzik pravý - Sobrance	0,17 ± 0,07	1,20 ± 0,49
Huby – Kozák brezový – hlavy - Strihovec	0,40 ± 0,10	4,25 ± 1,02
Huby – Kozák osikový – hlavy - Strihovec	0,44 ± 0,08	7,07 ± 1,22
Včelí med – lesný - Kolačkov	0,18 ± 0,08	-
Huby – Hríb – Česká republika	-	255,46 ± 9,67
Huby – Hríb – Košice okolie	-	47,92 ± 7,68

Tab. č. 17 - Výsledky monitorovania rádioaktivity celodennej stravy v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2013

Druh	Dátum odberu	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	13.03.2013	< 0,026
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	12.06.2013	< 0,030
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	21.08.2013	0,041 ± 0,007

Tab. č. 18 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách kravského mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2013 odobratých kvartálne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]
I. kvartál	
Perín	< 0,033
Turnianska Nová Ves	< 0,003
Jarovnice	< 0,003
Kežmarok	< 0,028
II. kvartál	
Perín	< 0,029
Turnianska Nová Ves	< 0,030
Jarovnice	< 0,028
Kežmarok	< 0,028

III. kvartál	
Perín	< 0,030
Turnianska Nová Ves	< 0,030
Jarovnice	< 0,029
Kežmarok	< 0,026
IV. kvartál	
Jarovnice	< 0,028
Kežmarok	0,021 ± 0,005

Tab. č. 19 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách ovčieho mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2013 odobratých mesačne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]
Apríl	
Hermanovce	0,029 ± 0,005
Uzovské Pekľany	< 0,026
Slatvina	0,018 ± 0,005
Máj	
Hermanovce	0,049 ± 0,006
Uzovské Pekľany	< 0,028
Slatvina	< 0,028
Jún	
Hermanovce	< 0,028
Uzovské Pekľany	< 0,026
Slatvina	< 0,026
Júl	
Hermanovce	0,023 ± 0,009
Uzovské Pekľany	0,050 ± 0,006
Slatvina	< 0,031
August	
Uzovské Pekľany	< 0,027
Slatvina	< 0,029
September	
Uzovské Pekľany	0,063 ± 0,007

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Orechová	¹³⁷ Cs	3,88 ± 0,36	4,30 ± 0,40	4,07 ± 0,49
	⁴⁰ K	511,79 ± 12,25	537,29 ± 13,34	517,50 ± 14,11
	²²⁶ Ra	30,27 ± 0,63	33,03 ± 0,69	29,68 ± 0,76

	^{232}Th	$42,63 \pm 0,88$	$35,13 \pm 0,88$	$34,53 \pm 0,90$
Bardejov	^{137}Cs	$5,81 \pm 0,45$	$4,90 \pm 0,47$	$4,88 \pm 0,45$
	^{40}K	$587,70 \pm 16,50$	$562,18 \pm 16,39$	$601,75 \pm 14,18$
	^{226}Ra	$24,07 \pm 0,77$	$24,09 \pm 0,77$	$25,15 \pm 0,61$
	^{232}Th	$26,93 \pm 0,67$	$29,91 \pm 0,72$	$30,11 \pm 0,56$
Stropkov	^{137}Cs	$12,75 \pm 1,39$	$9,87 \pm 0,65$	$9,62 \pm 0,53$
	^{40}K	$579,49 \pm 31,72$	$600,47 \pm 18,52$	$593,98 \pm 15,60$
	^{226}Ra	$30,24 \pm 1,78$	$32,38 \pm 0,95$	$28,10 \pm 0,79$
	^{232}Th	$27,19 \pm 2,16$	$35,85 \pm 0,86$	$34,23 \pm 0,68$
Prešov	^{37}Cs	$11,76 \pm 0,55$	$14,16 \pm 0,68$	$9,07 \pm 0,61$
	^{40}K	$608,14 \pm 14,69$	$591,17 \pm 16,69$	$628,03 \pm 16,51$
	^{226}Ra	$26,08 \pm 0,71$	$25,57 \pm 0,78$	$26,16 \pm 0,77$
	^{232}Th	$28,72 \pm 0,84$	$31,19 \pm 0,93$	$32,53 \pm 0,85$
Medzilaborce	^{137}Cs	$6,32 \pm 0,77$	$4,73 \pm 0,48$	$5,69 \pm 0,51$
	^{40}K	$647,81 \pm 23,55$	$510,52 \pm 14,30$	$527,07 \pm 16,24$
	^{226}Ra	$26,04 \pm 1,23$	$22,68 \pm 0,66$	$26,19 \pm 0,86$
	^{232}Th	$26,47 \pm 1,31$	$24,39 \pm 0,59$	$23,03 \pm 0,92$
Kamenica n/Cir.	^{137}Cs	$0,85 \pm 0,37$	-	$3,86 \pm 0,41$
	^{40}K	$753,67 \pm 16,12$	$676,51 \pm 14,70$	$626,00 \pm 15,39$
	^{226}Ra	$25,87 \pm 0,66$	$20,99 \pm 0,55$	$21,06 \pm 0,71$
	^{232}Th	$36,79 \pm 0,59$	$32,80 \pm 0,54$	$27,34 \pm 0,80$
Milhostov	^{137}Cs	$2,63 \pm 0,36$	$2,28 \pm 0,39$	$1,59 \pm 0,41$
	^{40}K	$751,76 \pm 16,72$	$559,26 \pm 14,11$	$569,28 \pm 16,68$
	^{226}Ra	$28,57 \pm 0,73$	$22,27 \pm 0,66$	$24,04 \pm 0,85$
	^{232}Th	$33,72 \pm 0,91$	$25,47 \pm 0,76$	$27,23 \pm 0,96$

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ za rok 2013 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD pokračovanie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Štrbské Pleso	^{137}Cs	$12,27 \pm 0,69$	$13,60 \pm 0,82$	$10,83 \pm 0,59$
	^{40}K	$620,98 \pm 18,64$	$684,92 \pm 20,10$	$629,63 \pm 16,07$
	^{226}Ra	$17,13 \pm 0,87$	$15,97 \pm 0,85$	$16,96 \pm 0,88$

	^{232}Th	$20,47 \pm 1,00$	$20,68 \pm 1,07$	$19,33 \pm 0,82$
Plaveč	^{137}Cs	$5,61 \pm 0,59$	$7,19 \pm 0,79$	$9,57 \pm 0,84$
	^{40}K	$638,66 \pm 17,70$	$670,29 \pm 21,39$	$636,45 \pm 25,81$
	^{226}Ra	$23,95 \pm 0,88$	$24,04 \pm 1,23$	$27,75 \pm 1,44$
	^{232}Th	$24,95 \pm 1,04$	$23,59 \pm 1,30$	$25,10 \pm 1,55$
Červený Kláštor	^{137}Cs	$10,52 \pm 0,59$	$9,48 \pm 0,94$	$9,56 \pm 0,91$
	^{40}K	$776,62 \pm 19,64$	$789,33 \pm 22,18$	$821,17 \pm 28,37$
	^{226}Ra	$28,86 \pm 0,84$	$32,37 \pm 1,33$	$30,98 \pm 1,32$
	^{232}Th	$42,54 \pm 1,20$	$32,37 \pm 1,33$	$32,36 \pm 1,68$
Gánovce	^{137}Cs	$12,04 \pm 0,83$	$10,19 \pm 0,69$	$8,75 \pm 0,61$
	^{40}K	$733,67 \pm 22,57$	$755,44 \pm 18,98$	$762,41 \pm 19,05$
	^{226}Ra	$24,88 \pm 1,05$	$27,25 \pm 0,90$	$26,73 \pm 0,88$
	^{232}Th	$29,09 \pm 1,48$	$31,22 \pm 1,10$	$32,49 \pm 1,00$
Spišské Vlachy	^{137}Cs	$5,74 \pm 0,49$	$5,55 \pm 0,39$	$5,02 \pm 0,59$
	^{40}K	$681,26 \pm 16,22$	$642,35 \pm 14,15$	$722,53 \pm 20,47$
	^{226}Ra	$25,07 \pm 0,66$	$23,89 \pm 0,56$	$26,04 \pm 0,89$
	^{232}Th	$28,13 \pm 0,79$	$31,59 \pm 0,53$	$31,02 \pm 1,08$
Milhost'	^{137}Cs	$6,93 \pm 0,45$	$7,61 \pm 0,57$	$6,66 \pm 0,40$
	^{40}K	$577,56 \pm 13,80$	$593,34 \pm 15,34$	$624,66 \pm 13,13$
	^{226}Ra	$21,69 \pm 0,59$	$23,77 \pm 0,79$	$24,28 \pm 0,53$
	^{232}Th	$25,89 \pm 0,78$	$26,12 \pm 0,89$	$28,19 \pm 0,65$
Stará Voda	^{137}Cs	$15,59 \pm 0,81$	$14,77 \pm 0,77$	$13,89 \pm 0,84$
	^{40}K	$839,34 \pm 21,57$	$904,58 \pm 21,97$	$925,59 \pm 24,55$
	^{226}Ra	$27,89 \pm 1,05$	$28,75 \pm 0,93$	$32,72 \pm 1,08$
	^{232}Th	$36,35 \pm 1,22$	$42,77 \pm 1,16$	$43,84 \pm 1,36$

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v $\text{Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ za rok 2013 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD
dokončenie tabuľky

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Košice	^{137}Cs	$4,98 \pm 0,77$	$3,14 \pm 0,49$	$3,02 \pm 0,37$
	^{40}K	$695,94 \pm 25,08$	$640,43 \pm 15,98$	$687,77 \pm 17,07$
	^{226}Ra	$25,30 \pm 1,17$	$24,81 \pm 0,71$	$25,48 \pm 0,77$

	²³² Th	32,12 ± 1,39	30,23 ± 0,89	29,78 ± 0,90
Jasov	¹³⁷ Cs	8,94 ± 0,74	8,53 ± 0,66	6,46 ± 0,54
	⁴⁰ K	826,44 ± 23,82	795,12 ± 19,65	786,29 ± 18,23
	²²⁶ Ra	31,51 ± 1,09	27,96 ± 0,94	30,84 ± 0,78
	²³² Th	44,85 ± 1,28	44,35 ± 1,07	55,42 ± 1,26
Rudná	¹³⁷ Cs	10,80 ± 0,89	10,00 ± 0,77	6,73 ± 0,77
	⁴⁰ K	670,53 ± 22,82	648,54 ± 19,31	600,53 ± 19,58
	²²⁶ Ra	34,69 ± 1,25	32,50 ± 1,11	33,15 ± 1,15
	²³² Th	44,20 ± 1,46	41,52 ± 1,40	42,91 ± 1,27
Nová Vieska	¹³⁷ Cs	5,66 ± 0,59	5,74 ± 0,56	7,10 ± 0,61
	⁴⁰ K	604,31 ± 18,28	584,66 ± 16,46	645,62 ± 16,75
	²²⁶ Ra	20,30 ± 0,94	20,94 ± 0,78	23,26 ± 0,78
	²³² Th	23,41 ± 1,12	24,60 ± 0,88	27,70 ± 0,91

I. vrstva: 0 - 5 cm

II. vrstva: 5 - 15 cm

III.vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 21 - Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2013 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	
	čerstvej váhy	suchej váhy
Jasov	< 0,18	< 0,79

Tab. č. 22 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum	Rádioaktivita	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
II. kvartál					
Košice -Hornád	20.06.2013	¹³⁷ Cs	2,50 ± 0,50	6,08 ± 0,44	5,86 ± 0,44
		⁴⁰ K	545,30 ± 16,54	556,81 ± 12,78	535,52 ± 14,70
		²²⁶ Ra	22,68 ± 0,80	21,30 ± 0,51	23,19 ± 0,69
		²³² Th	26,07 ± 0,70	26,26 ± 0,49	27,03 ± 0,61
Viničky – Bodrog	20.06.2013	¹³⁷ Cs	1,33 ± 0,35	0,64 ± 0,10	0,67 ± 0,19
		⁴⁰ K	521,34 ± 15,77	532,88 ± 10,37	554,42 ± 11,42
		²²⁶ Ra	21,84 ± 0,71	20,93 ± 0,37	20,79 ± 0,43
		²³² Th	28,37 ± 0,68	30,45 ± 0,39	30,48 ± 0,43

III. kvartál					
Košice -Hornád	24.09.2013	¹³⁷ Cs	0,43 ± 0,15	1,30 ± 0,25	1,07 ± 0,14
		⁴⁰ K	461,58 ± 9,46	460,55 ± 10,12	465,45 ± 8,83
		²²⁶ Ra	17,30 ± 0,38	17,40 ± 0,41	17,30 ± 0,31
		²³² Th	22,57 ± 0,53	20,68 ± 0,37	20,28 ± 0,29
Viničky – Bodrog	16.09.2013	¹³⁷ Cs	4,19 ± 0,49	10,79 ± 0,68	11,00 ± 1,10
		⁴⁰ K	600,46 ± 16,36	629,11 ± 17,65	637,14 ± 25,97
		²²⁶ Ra	21,72 ± 0,78	21,20 ± 0,80	22,10 ± 1,60
		²³² Th	21,95 ± 0,90	22,50 ± 0,97	26,07 ± 1,70
IV. kvartál					
Košice -Hornád	28.10.2013	¹³⁷ Cs	5,32 ± 0,33	9,34 ± 0,61	7,88 ± 0,62
		⁴⁰ K	621,35 ± 13,14	685,20 ± 15,48	738,84 ± 18,12
		²²⁶ Ra	23,59 ± 0,54	21,12 ± 0,64	24,49 ± 0,89
		²³² Th	26,21 ± 0,68	25,67 ± 0,57	25,24 ± 0,67
Viničky – Bodrog	04.12.2013	¹³⁷ Cs	1,30 ± 0,33	0,99 ± 0,31	-
		⁴⁰ K	683,69 ± 14,07	620,14 ± 17,05	569,13 ± 13,65
		²²⁶ Ra	26,56 ± 0,57	24,71 ± 0,81	21,18 ± 0,64
		²³² Th	37,23 ± 0,83	28,40 ± 0,96	25,38 ± 0,74

Tab. č. 23 – Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	
		čerstvej váhy	suchej váhy
II. kvartál			
Krásna n. Hornádom	20.06.2013	< 0,16	< 1,05
Viničky	20.06.2013	< 0,35	< 1,13

Tab. č. 24 – Výsledky meraní rádioaktivity v guľičkách na pranie v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 v Košickom a Prešovskom kraji

Druh gule	Počet vzoriek	MAX hodnota	MIN hodnota	Priemer
Biela	1	-	-	11,24
Modrá	24	1050,40	8,93	216,96
Sivá	7	166,99	17,41	52,13
Zelená	31	1405,98	26,77	191,44
Žltá	2	251,92	247,36	249,64
Sumár	65	1405,98	8,93	184,88

Tab. č. 25 - Výsledky měření radioaktivity půd v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odebratých z lokality Jahodná

Lokalita	Vrstva	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]			
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	²²⁶ Ra	²³² Th
Košícká Belá - Potoky	I.	7,04 ± 0,55	714,39 ± 18,14	27,15 ± 0,77	30,20 ± 0,67
	II.	5,57 ± 0,36	604,79 ± 12,28	23,59 ± 0,50	25,63 ± 0,42
	III.	4,73 ± 0,57	658,71 ± 18,89	24,20 ± 0,81	26,77 ± 0,72
Myslava	I.	7,78 ± 0,53	635,28 ± 17,58	22,94 ± 0,78	27,27 ± 0,94
	II.	6,97 ± 0,54	573,85 ± 16,90	22,57 ± 0,77	28,58 ± 0,89
	III.	5,84 ± 0,52	615,41 ± 16,20	22,09 ± 0,66	28,90 ± 0,85
Alpinka	I.	4,10 ± 0,50	683,74 ± 19,64	23,76 ± 0,89	25,77 ± 0,89
	II.	3,49 ± 0,48	669,79 ± 18,64	23,94 ± 0,80	25,41 ± 0,92
	III.	3,49 ± 0,33	658,15 ± 14,80	21,80 ± 0,57	27,10 ± 0,53
Jahodná - TEST 04 rampa	I.	4,04 ± 0,55	780,77 ± 20,41	42,92 ± 1,02	32,20 ± 0,76
	II.	2,83 ± 0,39	749,15 ± 17,68	44,20 ± 0,81	31,55 ± 0,65
	III.	2,86 ± 0,45	723,33 ± 18,16	41,87 ± 0,87	31,17 ± 0,69
Jahodná - chata	I.	29,58 ± 0,69	1013,31 ± 20,23	30,83 ± 0,72	43,29 ± 1,03
	II.	29,84 ± 1,02	972,88 ± 24,36	29,39 ± 0,93	34,39 ± 1,13
	III.	26,26 ± 1,07	951,92 ± 26,46	29,24 ± 1,13	34,13 ± 1,25
Jahodná - ryha	I.	18,91 ± 0,57	801,26 ± 20,00	240,87 ± 1,98	32,36 ± 0,76
Jahodná - mimo ryhy	I.	25,89 ± 0,59	759,92 ± 17,91	265,13 ± 1,90	31,39 ± 0,67
Jahodná - hl. ryha	I.	27,71 ± 0,82	891,85 ± 24,62	240,74 ± 2,24	35,60 ± 0,97
Jahodná vrt L 73	I.	6,96 ± 0,69	1091,33 ± 27,48	67,20 ± 1,33	34,59 ± 0,92
Jahodná vrt L 68	I.	70,40 ± 1,45	801,38 ± 21,45	106,15 ± 1,45	27,45 ± 0,81
Jahodná vrt LE - K - 72	I.	7,84 ± 0,68	967,46 ± 23,65	66,55 ± 1,21	31,23 ± 1,18
Jahodná - hydrog. vrt	I.	18,07 ± 1,18	984,44 ± 32,62	53,01 ± 1,81	25,39 ± 1,63
Jahodná - rampa	I.	2,25 ± 0,43	739,38 ± 16,88	41,28 ± 0,79	30,95 ± 0,61
Košická Belá - Potoky	I.	-	679,54 ± 15,88	31,12 ± 0,74	25,10 ± 0,79
Alpinka	I.	7,29 ± 0,53	589,55 ± 15,77	20,29 ± 0,78	19,52 ± 0,94
Jahodná - ryha	I.	30,58 ± 1,42	844,83 ± 26,10	188,81 ± 2,21	28,84 ± 1,01
Myslava	I.	7,16 ± 0,61	667,92 ± 18,07	24,23 ± 0,88	27,16 ± 1,02
	II.	8,92 ± 0,64	657,83 ± 18,84	26,37 ± 0,90	30,36 ± 0,94
	III.	8,80 ± 0,49	673,26 ± 16,86	23,34 ± 0,72	29,61 ± 0,65

I. vrstva: 0 - 5 cm

II. vrstva: 5 - 15 cm

III. vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 26 - Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odobratých z lokality Jahodná

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	
	čerstvej váhy	suchej váhy
Košická Belá -Potoky	< 0,07	< 0,74
Myslava	0,09 ± 0,02	0,50 ± 0,13
Alpinka	< 0,19	< 1,19
Jahodná – pri rampe	0,14 ± 0,05	1,64 ± 0,53
Jahodná – pri chate	1,35 ± 0,26	9,00 ± 1,73
Jahodná – na ryhe	0,59 ± 0,15	4,26 ± 1,10
Jahodná – vrt L73	< 0,11	< 0,66

Tab. č. 27 - Výsledky meraní rádioaktivity byliniek v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odobratých z lokality Jahodná

Názov	Lokalita	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]		Pozn.
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	
Žihľava dvojdomá	Jahodná - rampa	3,07 ± 0,30	3393,80 ± 54,76	SV
		0,38 ± 0,04	418,02 ± 6,74	ČV
Žihľava dvojdomá	Jahodná - chata	3,69 ± 0,32	3603,14 ± 58,15	SV
		0,48 ± 0,04	466,24 ± 7,52	ČV
Žihľava dvojdomá	Jahodná - ryha	1,97 ± 0,22	5023,65 ± 76,90	SV
		0,26 ± 0,03	674,66 ± 10,33	ČV
Mach	Jahodná vrt L 68	5,27 ± 0,45	1388,91 ± 30,96	SV
		4,08 ± 0,35	1075,10 ± 23,97	ČV
Ďatelina	Jahodná vrt L 68	6,51 ± 0,67	8414,57 ± 132,85	SV
		1,34 ± 0,14	1732,41 ± 27,35	ČV
Papraď	Jahodná vrt L 73	3,70 ± 0,27	2311,50 ± 38,14	SV
		0,92 ± 0,07	575,52 ± 9,50	ČV
Papraď	Jahodná - ryha	4,34 ± 1,49	2654,79 ± 55,40	SV
		1,18 ± 0,41	724,65 ± 15,12	ČV
Žihľava dvojdomá	Jahodná - ryha	2,17 ± 0,35	3761,52 ± 61,37	SV
		0,62 ± 0,10	1076,89 ± 17,57	ČV

Tab. č. 27 - Výsledky meraní rádioaktivity byliniek v Bq.kg⁻¹ za rok 2013 odobratých z lokality Jahodná

dokončenie tabuľky

Názov	Lokalita	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]		Pozn.
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	
Ľubovník bodkovaný	Jahodná	< 1,10	3461,03 ± 53,72	SV
		< 0,48	1505,65 ± 23,37	ČV
Mach -Plavúň obyčajný	Jahodná - hydrogeologický	38,72 ± 1,71	1967,69 ± 44,76	SV

	vrt	29,09 ± 1,29	1478,37 ± 33,63	ČV
Mach - Bielomach sivý	Jahodná - hydrogeologický vrt	23,77 ± 2,91	3697,73 ± 101,47	SV
		15,93 ± 1,95	2479,16 ± 68,03	ČV
Mach - Ploník obyčajný	Jahodná - hydrogeologický vrt	55,72 ± 2,49	1884,00 ± 50,49	SV
		44,95 ± 2,01	1519,94 ± 40,73	ČV

SV - suchá váha

ČV – čerstvá váha

Tab. č. 28 - Výsledky monitorovania rádioaktivity húb v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2013 z lokality Jahodná

Druh	Aktivita ¹³⁷ Cs
Iné potraviny	
Peniazovka dubová - Jahodná	< 1,70
Suchohrúb - Jahodná	9,05 ± 1,07
Muchotrávka červenkastá – hlavy - Jahodná	8,00 ± 0,48
Muchotrávka červenkastá – nohy - Jahodná	3,79 ± 0,60
Muchotrávka hrubá – hlavy – Jahodná	2,26 ± 0,50
Muchotrávka hrubá – nohy - Jahodná	2,31 ± 0,61
Štítovka jelenia – hlavy - Jahodná	1,60 ± 0,49
Štítovka jelenia – nohy - Jahodná	1,77 ± 0,15
Zmes húb - Jahodná	2,87 ± 0,78

Tab. č. 29 - Výsledky monitorovania rádioaktivity pitných vôd za rok 2013 z lokality Jahodná a priľahlých lokalít

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vlastný vodný zdroj - chata Jahodná	Jahodná	KE	0,03±0,02	0,02±0,01	33,9±7,6	0,023±0,005	<0,006
vlastný vodný zdroj - reštaurácia Alpinka - výčap	Košice - Alpinka	KE	0,09±0,05	0,06±0,02	26,5±6,0	<0,007	0,010±0,001
vodovod verejný - ZŠ	Košice - Myslava	KE	<0,03	0,04±0,01	<7,5	<0,009	<0,006
surová voda - Úpravňa vody	Bukovec	KS	0,04±0,01	0,08±0,01	<3,9	<0,008	<0,005
vodovod verejný - OcÚ - kuchyňa	Košická Belá	KS	<0,08	<0,04	11,6±3,1	0,008±0,003	0,012±0,001
vlastný vodný zdroj - hotel DAM - kuchyňa	Košická Belá	KS	0,09±0,02	<0,02	<4,0	0,006±0,003	0,012±0,001
studňa č.2 - chata Klatovianka (28.10.2013) - odoberané vedrom	Nižný Klátov	KS	0,10±0,03	0,05±0,01	9,8±2,9	<0,007	0,016±0,001
studňa č.1 - vodovod - kuchyňa Chata Klatovianka (28.10.2013)	Nižný Klátov	KS	0,22±0,04	0,06±0,01	146,4±33,6	<0,007	0,014±0,001

Tab. č. 30 - Výsledky monitorovania rádioaktivity povrchových vôd za rok 2013 v lokalite Jahodná a priľahlých lokalitách

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
Čermeľský potok (14.5.2013)	Košice - Alpinka	KE	<0,06	0,05±0,02	<7,6	<0,003	0,010±0,001
Čermeľský potok (24.9.2013)	Košice - Alpinka	KE	0,10±0,05	0,04±0,01	<5,9	0,007±0,003	0,014±0,001
Myslavský potok (14.5.2013)	Košice - Myslava	KE	0,09±0,03	0,06±0,01	<7,1	<0,008	<0,006
Myslavský potok (30.9.2013)	Košice - Myslava	KE	0,08±0,04	0,09±0,01	<4,3	0,009±0,003	0,009±0,001
potok pri rampe (14.5.2013)	Jahodná	KE	0,06±0,02	0,05±0,01	<5,8	<0,008	<0,003
potok pri rampe (24.9.2013)	Jahodná	KE	0,10±0,03	0,04±0,01	<5,8	0,005±0,002	0,012±0,001
potok Belá (14.5.2013)	Košická Belá	KS	0,09±0,03	0,05±0,01	<5,6	<0,008	<0,006
potok Belá (24.9.2013)	Košická Belá	KS	0,14±0,03	0,04±0,01	<5,1	0,013±0,004	0,009±0,001
potok Vrbica (28.10.2013)	Nižný Klátov	KS	0,11±0,04	0,06±0,01	<4,1	<0,007	0,012±0,001

Tab. č. 31 - Výsledky monitorovania rádioaktivity sedimentov potokov z lokality Jahodná a priľahlých lokalít za rok 2013

Lokalita	Dátum odberu	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]			
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	²²⁶ Ra	²³² Th
Košická Belá - Potoky; potok Belá	14.05.2013	1,01 ± 0,21	655,88 ± 12,74	20,20 ± 0,40	22,19 ± 0,38
Myslava; Myslavský potok	14.05.2013	0,50 ± 0,12	464,07 ± 8,29	14,70 ± 0,25	17,32 ± 0,23
Košice - Alpinka; Čermeľský potok	14.05.2013	1,03 ± 0,05	611,60 ± 9,79	18,95 ± 0,21	20,04 ± 0,21
Jahodná - pri rampe	14.05.2013	4,15 ± 0,50	804,91 ± 19,89	35,97 ± 0,91	33,82 ± 0,74
Košická Belá - Potoky; potok Belá	24.09.2013	1,64 ± 0,27	815,29 ± 15,09	24,91 ± 0,47	32,62 ± 0,70
Košice - Alpinka; Čermeľský potok	24.09.2013	0,65 ± 0,16	653,59 ± 11,41	19,85 ± 0,32	23,78 ± 0,47
Jahodná - pri rampe	24.09.2013	1,34 ± 0,19	748,49 ± 12,64	28,58 ± 0,35	31,48 ± 0,35
Myslava; Myslavský potok	30.09.2013	1,17 ± 0,05	563,63 ± 9,08	18,96 ± 0,20	23,76 ± 0,23
Nižný Klátov; potok Vrbica	28.10.2013	0,54 ± 0,13	662,35 ± 11,15	21,37 ± 0,29	23,18 ± 0,27

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vlastný vodný zdroj - chata Jahodná	Jahodná	KE	0,03±0,02	0,02±0,01	33,9±7,6	0,023±0,005	<0,006
vodovod verejný - VVS Komenského 50 -sociálne zariadenie	Košice	KE	<0,07	0,05±0,02	5,3±2,0		
vodovod verejný - TRYSKÁČ PUB - výčap	Košice	KE	0,04±0,03	0,07±0,02	5,6±2,0		
vlastný vodný zdroj - Železničné stavby - Južná trieda 66 - kuchynka	Košice	KE	<0,12	0,3±0,05	14,2±3,4	<0,004	0,015±0,002
ústredná čerpacia stanica – kuchynka -Vodárenská ul.	Košice	KE	<0,05	0,08±0,02	8,7±2,6		
vodovod verejný - Poliklinika KVP - Lekáreň	Košice	KE	<0,03	0,05±0,01	<4,7		
vodovod verejný - RÚVZ KE – vrátnica -Roosweltova 8	Košice	KE	<0,04	0,04±0,01	<5,1		
vlastný vodný zdroj - reštaurácia Alpinka - výčap	Košice - Alpinka	KE	0,09±0,05	0,06±0,02	26,5±6,0	<0,007	0,010±0,001
vodovod verejný - MÚMČ Furča - kuchynka	Košice - Furča	KE	<0,04	0,04±0,01	<5,6		
vodovod pre ZOO - AB-kuchynka	Košice - Kavečany	KE	<0,07	0,03±0,01	<5,2		
vodovod verejný – MÚMČ - kuchynka	Košice - Šaca	KE	0,19±0,07	0,06±0,02	<5,3		
vodovod verejný – MÚMČ – umývareň	Košice - Ťahanovce	KE	0,07±0,02	0,03±0,01	<5,6		
vodovod verejný – ZŠ - kuchyňa	Krásna nad Hornádom	KE	<0,03	0,02±0,01	<5,0		
vodovod verejný - fy TAMAS (21.1.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,04	0,10±0,02	<5,2		
vodovod verejný - fy TAMAS (28.2.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,06	0,05±0,02	<3,6		
vodovod verejný - fy TAMAS (22.3.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,05	0,08±0,02	<3,8		
vodovod verejný - fy TAMAS (29.4.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,05±0,02	<3,6		
vodovod verejný - fy TAMAS (20.5.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,06±0,02	3,6±1,7		
vodovod verejný - fy TAMAS (20.6.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,03	0,03±0,01	<4,9		
vodovod verejný - fy TAMAS (23.7.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,05	<0,03	<4,0		
vodovod verejný - fy TAMAS (21.8.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,08±0,04	0,06±0,02	<3,8		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013 pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - fy TAMAS (24.9.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,06±0,03	0,07±0,01	<5,7		
vodovod verejný - fy TAMAS (28.10.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,06±0,01	4,9±2,0		
vodovod verejný - fy TAMAS (13.11.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,06	0,04±0,01	5,1±2,0		
vodovod verejný - fy TAMAS (19.12.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,08	0,05±0,01	<4,1		
vodovod verejný – ZŠ	Myslava	KE	<0,03	0,04±0,01	<7,5	<0,009	<0,006
vlastná studňa - p. OSKAR	Myslava	KE	<0,13	0,25±0,04	9,6±2,7		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Poľov	KE	<0,02	0,05±0,01	<4,8		
vodovod verejný – POTRAVINY - predajňa	Zlatá Idka	KE	0,07±0,01	<0,04	6,3±2,3		
vodojem -za miestom dávkovania dezinf. Prostriedku	Bidovce	KS	0,13±0,07	0,19±0,04	<5,1		
vodný zdroj - výtokový kohútik (surová voda)	Bidovce	KS	<0,14	0,21±0,03	<5,7		
vodojem - za miestom dávkovania dezinfekčného prostriedku	Bidovce	KS	<0,10	0,14±0,02	6,1±2,4		
vodovod verejný – ZŠ - kuchyňa	Bohdanovce	KS	0,11±0,04	0,14±0,02	12,3±3,5		
surová voda - Úpravňa vody	Bukovec	KS	0,04±0,01	0,08±0,01	<3,9	<0,008	<0,005
vodovod verejný – MŠ - výdajňa stravy	Čakanovce	KS	<0,06	0,09±0,01	<5,8		
vodovod verejný – ZŠ - kuchyňa	Čaňa	KS	<0,04	0,04±0,01	<5,4		
vlastný vodný zdroj - Domov dôchodcov - výdajňa stravy	Drienovecké Kúpele (č. 497)	KS	<0,06	<0,06	10,0±2,9		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Ďurd'ošík	KS	<0,10	0,26±0,04	6,0±2,1		
vodovod verejný – OcÚ - predsieň WC	Dvorníky	KS	0,15±0,06	<0,06	12,8±3,3		
vodovod verejný – OcÚ - sociálne zariadenie	Geča	KS	<0,06	0,06±0,02	<5,0		
vodovod verejný – OcÚ - chodba	Hačava	KS	<0,06	0,04±0,02	10,4±3,0		
vodovod verejný – OcÚ - kuchyňa	Haniska pri Košiciach	KS	<0,15	0,41±0,05	14,1±3,7		
vodovod verejný – OcÚ - kancelária starostu	Host'ovce	KS	<0,14	0,07±0,02	<5,7		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný – Potraviny - WC	Hýľov	KS	0,02±0,01	<0,04	13,3±3,4		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Hýľov	KS	0,03±0,01	<0,03	5,4±2,3		
vodovod verejný – Potraviny - sklad	Chorváty	KS	0,13±0,06	0,10±0,03	<5,3		
vodovod verejný – ZŠ - trieda	Chrastné	KS	<0,03	0,04±0,01	<5,5		
vodovod verejný – Potraviny - sklad	Chým	KS	<0,11	0,09±0,03	<5,2		
studňa HGK-1	Kechnec	KS	<0,08	0,06±0,02	13,6±3,7		
studňa HGK-2	Kechnec	KS	<0,09	0,07±0,02	14,9±4,1		
studňa HGK-5	Kechnec	KS	0,16±0,07	0,13±0,03	14,2±3,9		
zmiešaná vzorka vody	Kechnec	KS	<0,15	<0,06	11,2±3,3		
vodovod - fy KUNZ - kuchynka (Priemyselný park)	Kechnec	KS	0,07±0,03	0,05±0,01	<5,6		
studňa č.1 (nová) - areál ÚV	Kechnec	KS	0,16±0,07	<0,06	<6,1		
studňa č.2 (nová) - areál ÚV	Kechnec	KS	<0,13	0,07±0,03	<6,3		
vodovod verejný - Zdravotné stredisko	Kechnec	KS	0,08±0,03	<0,02	<5,2		
vodovod verejný - Podnikateľsky Dom - výčap	Komárovce	KS	<0,12	0,08±0,02	<5,7		
vodovod verejný – OcÚ - kuchyňa	Košická Belá	KS	<0,08	<0,04	11,6±3,1	0,008±0,003	0,012±0,001
vodovod pre rek. oblasť Ružín - hotel Sivec - výčap	Košická Belá	KS	<0,06	0,05±0,02	<4,9		
vlastný vodný zdroj - hotel DAM - kuchyňa	Košická Belá	KS	0,09±0,02	<0,02	<4,0	0,006±0,003	0,012±0,001
vodovod verejný – OcÚ - kuchyňa	Košické Olšany	KS	<0,12	0,15±0,04	12,8±3,4		
vodovod verejný – OcÚ - sociálne zariadenie	Kostoľany nad Hornádom	KS	0,19±0,06	0,14±0,03	14,0±3,5		
vodovod verejný - dolný prameň - rešt. pri želez. stanici - výčap	Kysak	KS	<0,05	<0,04	6,1±2,3		
vodovod verejný - ZŠ	Malá Ida	KS	0,03±0,01	0,03±0,01	<5,3		
vodovod verejný – Lekáreň - kancelária	Medzev	KS	0,05±0,03	<0,04	<5,2		
upravená voda - Úpravňa vody	Medzev	KS	<0,02	<0,03	<5,3		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Milhošť	KS	<0,06	<0,02	<5,4		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný – ihrisko - sprchy	Mokrance	KS	<0,05	0,07±0,02	<5,4		
vodovod verejný – Poliklinika - vrátnica	Moldava nad Bodvou	KS	<0,11	0,08±0,02	<5,4		
vodovod verejný - r.d.č. 5 - výtokový stojan	Mudrovce	KS	<0,03	0,06±0,01	<5,2		
studňa č.2 - chata Klatovianka (28.10.2013) -odoberané vedrom	Nižný Klátov	KS	0,10±0,03	0,05±0,01	9,8±2,9	<0,007	0,016±0,001
studňa č.1 – vodovod - kuchyňa Chata Klatovianka (28.10.2013)	Nižný Klátov	KS	0,22±0,04	0,06±0,01	146,4±33,6	<0,007	0,014±0,001
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Nižný Lánec	KS	<0,12	0,13±0,03	<4,7		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Nová Polhora	KS	<0,04	0,04±0,01	<5,0		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Péder	KS	0,10±0,06	0,08±0,03	<4,7		
vodovod verejný – Potraviny - sklad	Ploské	KS	<0,04	0,05±0,01	<5,2		
vodovod verejný – OcÚ	Rákoš	KS	<0,06	0,10±0,02	16,4±3,9		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Rudník	KS	<0,03	0,07±0,01	14,3±3,6		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Rudník	KS	0,03±0,01	0,06±0,01	30,6±6,8		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Rudník	KS	0,09±0,03	0,08±0,01	24,3±5,9		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Rudník	KS	0,08±0,02	0,06±0,01	18,4±4,6		
vodovod verejný – Potraviny - sklad	Slanec	KS	<0,07	0,18±0,03	<4,8		
vodovod verejný - lokalita Hrabiny, r.d.č. 18 Dúhová ul.	Sokol'	KS	<0,09	<0,03	6,6±2,6		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Sokol'	KS	<0,08	0,05±0,01	5,8±2,3		
vodovod verejný – OcÚ + KD - kuchyňa	Sokol'any	KS	0,36±0,12	0,23±0,04	6,2±2,5	<0,008	0,027±0,004
vodovod pre Kúpele – Štós - kuchyňa	Štós	KS	0,02±0,01	<0,03	<5,0		
vlastný vodný zdroj – Lom - vúdajňa stravy	Trebejov	KS	0,15±0,06	0,07±0,03	5,5±1,9		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Trst'any	KS	<0,10	0,19±0,02	<5,1		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Trstené pri Hornáde	KS	0,28±0,06	0,34±0,04	10,8±3	0,031±0,007	0,020±0,003
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Trstené pri Hornáde	KS	0,11±0,05	0,26±0,04	7,2±2,3		
vodovod verejný – OcÚ - chodba	Vajkovce	KS	<0,12	0,12±0,03	6,7±2,3		
vodovod verejný – OcÚ - chodba	Vajkovce	KS	<0,11	0,10±0,02	6,6±2,5		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vlastný vodný zdroj – ČS - teplá voda	Včeláre	KS	<0,11	0,06±0,03	<3,7		
vodovod verejný – OcÚ - WC	Velká Lodina	KS	<0,11	<0,04	<5,2		
vodovod verejný - r.d.č. 107 - pracovňa	Vyšná Hutka	KS	<0,07	0,05±0,02	<5,7		
vodovod verejný - Detsky domov - kuchyňa	Vyšná Kamenica	KS	0,10±0,02	0,06±0,01	<5,6		
vodovod verejný – MŠ - kuchyňa	Vyšný Klátov	KS	0,03±0,01	0,02±0,01	23,6±5,7		
vodovod verejný - r.d.č. 80 - kúpeľňa	Vyšný Medzev - časť Lucia Baňa	KS	<0,03	0,05±0,01	<4,9		
vodovod verejný – OcÚ - vrátnica	Žarnov	KS	<0,09	0,07±0,02	18,1±4,4		
vodovod verejný – OcÚ - WC prízemie	Ždaňa	KS	0,17±0,05	0,17±0,02	<5,2		
vodovod verejný - OcÚ (skupinový vodovod Michalovce)	Kaluža	MI	0,06±0,03	0,13±0,02	<4,9		
vodovod verejný - OcÚ (skupinový vodovod Michalovce)	Klokočov	MI	<0,04	0,07±0,01	30,2±6,8		
vodovod verejný - OcÚ (vodovod Kusín)	Kusín	MI	0,03±0,02	0,13±0,01	<5,5		
vodovod verejný – ZŠ	Laškovce	MI	0,15±0,05	0,08±0,02	16,0±3,9		
vodovod verejný - MŠ (skupinový vodovod Ložín - Bracovce)	Ložín	MI	0,07±0,03	0,09±0,02	14,8±3,7		
vodovod verejný - Gymnázium (skupinový vodovod Michalovce)	Michalovce	MI	<0,05	0,11±0,01	<5,9		
vodovod verejný – MŠ (skupinový vodovod Sečovce - Trebišov)	Moravany	MI	0,04±0,01	0,05±0,01	<5,4		
vodovod skupinový Michalovce – OcÚ	Oreské	MI	<0,10	<0,06	12,1±3,3		
vodovod verejný - MŠ (skupinový vodovod Vyšné Nemecké)	Pavlovce nad Uhom	MI	0,08±0,04	0,17±0,01	<4,0		
vodovod verejný – MŠ	Staré	MI	<0,12	<0,06	10,1±2,8		
skupinový vodovod Strážske – MŠ	Strážske	MI	<0,01	0,05±0,01	<5,5		
vodovod skupinový Lesné – Suché – OcÚ	Suché	MI	<0,03	0,05±0,01	<5,9		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - ZŠ (skupinový vodovod Boľansky)	Veľké Kapušany	MI	<0,06	0,05±0,01	<4,4		
vodovod verejný – MŠ + ZŠ	Vinné	MI	0,11±0,03	0,11±0,01	8,5±2,9		
vodovod verejný - ZŠ (skupinový vodovod Michalovce)	Zálužice	MI	0,04±0,02	0,12±0,01	9,9±3,0		
vodovod verejný – OcÚ - kancelária	Ardovo	RV	<0,10	<0,13	25,0±5,7		
vodovod verejný – OcÚ - zariadenie pre osobnú hygienu	Bretka	RV	<0,10	<0,05	<5,1		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Kečovo	RV	<0,10	<0,06	<5,1		
vodovod verejný – Pohostinstvo - výčap	Kocel'ovce	RV	<0,05	<0,04	<4,9		
vodovod verejný - ubytovanie Žaneta - zariadenie na osobnú hygienu	Krásnohorské Podhradie	RV	0,10±0,02	<0,03	42,7±10,0		
vodovod verejný – BugiPub - výčap	Lipovník	RV	<0,09	<0,04	6,5±2,5		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Nižná Slaná - obec	RV	<0,08	0,07±0,02	11,8±3,1		
vodovod verejný – Potraviny - sklad	Nižná Slaná - závod	RV	0,07±0,02	0,03±0,01	12,3±3,2		
vodovod verejný – OcÚ - zariadenie pre osobnú hygienu	Plešivec	RV	<0,10	<0,06	<5,1		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Rejdová	RV	0,03±0,01	<0,01	<5,7		
vodovod verejný – OcÚ - kancelária	Rozložná	RV	<0,05	0,07±0,01	7,6±2,4		
vodovod verejný - Potraviny DOVAJ	Rožňava - Baňa	RV	<0,01	<0,03	<5,0		
vodovod verejný – OcÚ - zariadenie pre osobnú hygienu	Silica	RV	<0,11	<0,06	6,1±2,3		
vodovod verejný – Potraviny + Krčma - výčap	Stratená	RV	<0,06	<0,02	<5,3		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Vlachovo	RV	0,04±0,01	<0,06	12,4±3,5		
vodovod verejný – OcÚ - kuchynka	Vyšná Slaná	RV	<0,07	<0,02	<5,6		
vodovod verejný – OcÚ	Husák	SO	<0,04	0,19±0,01	<7,3		
vodovod verejný – OcÚ	Koňuš	SO	0,03±0,01	0,05±0,01	<7,6		
vodovod verejný – ZŠ + MŠ	Krčava	SO	<0,05	0,19±0,02	8,7±2,9		

Tab. č. 32 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2013

dokončenie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - ZŠ (skupinový vodovod Sobrance)	Sobrance	SO	<0,03	0,05±0,01	<5,9		
vodovod obecný - Reedukačné centrum - kuchyňa	Bačkov	TV	<0,06	0,10±0,01	<5,4		
Úpravňa vody	Borša	TV	0,19±0,06	0,24±0,03	<5,2		
vodovod verejný - OcÚ (16.1.2013)	Borša	TV	0,15±0,07	0,35±0,04	<5,2		
vodovod verejný - OcÚ (20.6.2013)	Borša	TV	<0,12	0,32±0,03	<4,8		
vodovod verejný - OcÚ (16.9.2013)	Borša	TV	0,17±0,07	0,21±0,02	<5,3		
vodovod verejný - OcÚ (4.12.2013)	Borša	TV	0,22±0,07	0,17±0,02	<6,5		
vodovod obecný – OcÚ - kuchynka	Dvorianky	TV	0,11±0,06	0,10±0,03	8,1±2,7		
vodovod verejný - Potraviný COOP Jednota (Boľanský skupinový vodovod)	Kráľovský Chlmec	TV	<0,07	0,12±0,02	<5,4		
vodovod verejný – Starina - MILKAGRO Potraviný	Sečovce	TV	<0,02	0,05±0,01	<5,1		
vodovod obecný - č.d. 13	Stankovce	TV	0,03±0,02	0,08±0,01	<5,1		
vodovod verejný – Starina – Potraviný - sídl. SEVER	Trebišov	TV	<0,04	0,04±0,01	<5,1		
vodovod obecný – OcÚ - kancelária	Zemplínska Teplica	TV	0,15±0,05	0,27±0,03	7,9±2,6		

Tab. č. 33 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Prešovskom kraji za rok 2013

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - Hydroforka	Vrbov	KK	<0,15	0,05±0,02	9±2,9	<0,009	0,022±0,001

Tab. č. 34 - Monitoring rádioaktivity pramenitých a minerálnych vôd v Košickom kraji za rok 2013

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vrt G-5 Gajdovka (Košice - Anička)	Košice	KE	-	-	28±7,2	0,093±0,011	0,057±0,004
prameň v dedine (pri OcÚ)	Herľany	KS	-	-	44±9,7	0,086±0,012	0,046±0,001

Tab. č. 35 - Monitoring rádioaktivity pramenitých a minerálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2013

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
Hlavný prameň	Bardejovské Kúpele	BJ	-	-	17,8±4,3	0,550±0,010	0,031±0,002
Lekársky prameň	Bardejovské Kúpele	BJ	-	-	16,0±4,0	0,109±0,013	0,038±0,002
vrt CH-1 Cígeľka	Cígeľka	BJ	-	-	<5,6	0,790±0,032	0,503±0,032
vrt BV-1 (Baldovská)	Baldovce	LE	-	-	<5,0	0,100±0,010	0,041±0,001
prameň pre verejnosť	Baldovce	LE	-	-	<6,4	0,058±0,008	0,427±0,012
Prameň Sv. Kríža	Sivá Brada	LE	-	-	36,1±8,1	1,009±0,036	0,520±0,033
bazén (gejzír)	Sivá Brada	LE	-	-	<5,4	1,086±0,037	0,633±0,040
Prameň Sv. Ondreja	Sivá Brada	LE	-	-	210,3±45,5	0,475±0,025	0,485±0,031
vrt S-1 (menej H ₂ S)	Lipovce	PO	-	-	14,2±3,6	0,121±0,011	0,044±0,001
vrt S-2 (Salvator) - viac H ₂ S	Lipovce	PO	-	-	6,7±2,4	0,478±0,022	0,051±0,001
prameň Sultánka	Šindliar	PO	-	-	<5,4	0,043±0,007	0,047±0,001

Tab. č. 35 - Monitoring rádioaktivity pramenitých a minerálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2013 **dokončenie tabuľky**

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
prameň u rómov (Filice)	Gánovce	PP	-	-	12,2±3,3	0,259±0,020	0,074±0,002
prameň u bielych	Gánovce	PP	-	-	14,5±3,6	0,541±0,028	0,084±0,002
prameň Ondrej	Hôrka	PP	-	-	18,9±4,6	0,180±0,016	0,060±0,002
vrt LH-1	Legnava	SL	-	-	<7,9	0,046±0,008	0,028±0,001
prameň Ondrej	Ľubovnianske Kúpele	SL	-	-	12,5±3,2	0,022±0,006	<0,016
vrt LZ-6 (Veronika)	Ľubovnianske Kúpele	SL	-	-	<5,5	0,070±0,010	0,021±0,001
vrt Michal	Ľubovnianske Kúpele	SL	-	-	<5,0	0,038±0,007	0,024±0,001
vrt Johanus (Sulínka)	Sulín	SL	-	-	<7,7	0,372±0,021	0,117±0,003
vrt L-6 (Drobček)	Lipovce	PO	-	-	9,8±2,8	0,044±0,007	<0,013
prameň Biela Voda (Zlatá Studňa)	Široké	PO	-	-	5,8±2,2	0,010±0,004	<0,008
Smokovecká kyselka	Starý Smokovec	PP	-	-	103,0±22,3	<0,009	<0,008
vrt SH-1 (TATRA QUELLE)	Sulín	SL	-	-	<7,2	<0,007	<0,013

Tab. č. 36 - Monitoring rádioaktivity termálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2013

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vrt 1	Vrbov	KK	4,41±0,54	1,26±0,10	<4,8	1,260±0,039	0,040±0,001
vrt 2	Vrbov	KK	7,32±0,99	2,54±0,20	<5,1	2,198±0,052	0,456±0,011
vrt Izabela	Vyšné Ružbachy	SL	0,43±0,24	0,30±0,07	<5,4	0,167±0,014	0,042±0,001
vrt Kráter	Vyšné Ružbachy	SL	0,74±0,28	0,45±0,09	29,4±6,6	0,190±0,015	0,098±0,002
vrt Jozef (pri pošte)	Vyšné Ružbachy	SL	1,29±0,35	0,46±0,09	6,0±2,4	0,288±0,019	0,080±0,002

Tab. č. 37 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom kraji za rok 2013

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Hornád (22.1.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,04	0,14±0,02	0,59±0,07	566,65±9,76	17,81±0,28	21,50±0,28
rieka Hornád (28.2.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,05±0,03	0,17±0,02	0,81±0,33	487,74±10,00	17,30±0,38	20,44±0,34
rieka Hornád (22.3.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,05	0,11±0,02	0,80±0,15	481,64±9,31	17,32±0,34	20,96±0,31
rieka Hornád (29.4.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,05±0,03	0,05±0,01	1,17±0,19	470,84±10,40	18,64±0,43	21,81±0,38
rieka Hornád (20.5.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,06	0,06±0,02	0,67±0,08	464,72±7,67	15,22±0,21	20,11±0,27
rieka Hornád (20.6.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,05±0,03	0,07±0,01	1,32±0,07	653,76±10,79	26,16±0,30	30,43±0,31
rieka Hornád (23.7.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,13±0,05	0,07±0,01	0,92±0,21	509,07±9,64	14,56±0,30	19,26±0,42
rieka Hornád (21.8.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,04	0,08±0,01	0,73±0,10	495,34±9,95	14,64±0,37	13,69±0,41
rieka Hornád (24.9.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,07±0,04	0,11±0,01	1,44±0,29	652,55±14,06	23,35±0,52	26,41±0,49
rieka Hornád (28.10.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,11±0,05	0,11±0,02	1,01±0,22	497,94±11,25	16,01±0,49	17,89±0,37
rieka Hornád (13.11.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,08±0,04	0,16±0,02	-	-	-	-
rieka Hornád (19.12.2013)	Krásna nad Hornádom	KE	0,06±0,03	0,13±0,02	-	-	-	-
rieka Bodrog (16.1.2013)	Viničky	TV	0,06±0,03	0,13±0,02	1,08±0,05	386,54±6,56	21,73±0,21	15,83±0,18

Tab. č. 37 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom kraji za rok 2013

dokončenie tabuľky

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Bodrog (20.6.2013)	Viničky	TV	0,10±0,04	0,10±0,01	3,04±0,22	550,19±11,01	20,50±0,42	28,53±0,41
rieka Bodrog (16.9.2013)	Viničky	TV	0,07±0,03	0,11±0,01	0,59±0,20	356,50±7,03	17,98±0,30	13,64±0,23
rieka Bodrog (4.12.2013)	Viničky	TV	<0,07	0,13±0,01	0,42±0,06	251,37±5,81	19,65±0,33	6,76±0,18

Tab. č. 38 - Monitoring rádioaktivity zrážkových vôd v Košickom kraji za rok 2013.

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.l ⁻¹]
sneženie 21.2.2013 - RÚVZ KE - Ipeľská 1	Košice	KE	<0,01	<0,01	<0,008	13,65±0,23

Tab. č. 39 – Minimálne a maximálne mesačné hodnoty a priemerný mesačný príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ meraný kontinuálne na RÚVZ Košice - Ipeľská 1 v roku 2013.

Mesiac	Počet meraní	Mesačné minimum	Mesačné Maximum	Mesačný priemer
Január	31	95,1	99,5	97,2
Február	28	89,7	96,9	94,7
Marec	31	91,4	97,5	94,5
Apríl	30	88,2	98,0	92,7
Máj	31	89,7	130,8	97,3
Jún	28	99,6	141,1	121,6
Júl	31	108,2	121,6	114,5
August	29	95,0	118,1	101,4
September	30	96,0	119,7	107,4
Október	31	102,1	112,5	107,5
November	4	109,2	112,1	110,6
December	23	110,4	121,6	117,1
Celoročný priemer				103,9
Dlhodobý priemer				110,6

**Tab. č. 40 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2013
(merané jednorazovo prenosnými meračmi)**

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Gelnica		GL				134±4
Stará Voda	TLD	GL	129±4	100±4	150±4	
Veľký Folkmár		GL				129±4
Alpinka	Čermeľský potok - pri moste	KE		76±4	124±4	
Jahodná	10 m od ryhy	KE		154±5		
Jahodná	hydrogeologický vrt	KE			116±4	
Jahodná	chata na Jahodnej	KE		128±6		
Jahodná	na ryhe (ryha = najvyššia koncentrácia)	KE		201±5	228±8	
Jahodná	pri rampe k vrtom	KE		108±3	171±4	
Jahodná	vrt LE-K-68	KE		196±5		
Jahodná	vrt LE-K-72	KE			95±4	
Jahodná	vrt LE-K-73	KE		147±4		
Košice	laboratórny TLD	KE	113±3	114±4		110±4
Košice	TLD - strecha	KE	100±4	110±4		94±4
Košice - Anička	vrt G-5 - Gajdovka	KE		89±4		
Krásna nad Hornádom	fy TAMAS	KE	102±3	91±4	115±4	105±4
			103±3	128±3	102±3	108±3
			74±4	114±4	130±4	109±4
Krásna nad Hornádom	rieka Hornád	KE	97±8	99±4	106±4	89±4
			96±4	120±4	105±4	89±4
			112±3	133±6	99±4	103±6
Myslava	Myslavský potok (pri ZŠ)	KE		124±4	122±3	
Myslava	pred vchodom do budovy ZŠ	KE		95±5		
Herľany	prameň v dedine	KS		112±3		
Herľany	studňa za dedinou	KS		94±4		

**Tab. č. 40 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2013
(merané jednorazovo prenosnými meračmi) dokončenie tabuľky**

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Jasov	TLD	KS	120±4	115±4	128±3	
Košická Belá	Potok Belá (pred Hotelom)	KS		96±4	92±5	
Milhošť	TLD	KS	77±3	105±4	132±6	
Nižný Klátov	chata Klatovianka	KS				107±6
Nižný Klátov	potok Vrbica	KS				114±4
Perín	poľnohospodársky dvor	KS	98±3	110±6	108±3	103±3
Turnianska Nová Ves	poľnohospodársky dvor	KS	98±3	106±4	110±4	102±3
Michalovce	Zberné suroviny, Priemyselná 10	MI		120±5		
Strážske	parkovisko pred SSM s.r.o.	MI		130±7		
Strážske	Steel MILL a.s. - šrotovisko	MI		110±5		
Rudná	TLD	RV	86±8	119±2	120±4	
Slatvina	poľnohospodársky dvor	SN	110±4	129±4	108±3	
Spišské Vluchy	TLD	SN	85±4	105±4		110±4
Orechová	TLD	SO	137±3	114±4	121±7	
Borša	OcÚ	TV	105±5	120±4	97±3	97±4
Milhostov	TLD	TV	118±3	105±4	128±3	
Nová Vieska	TLD	TV	120±4	91±5	118±3	
Viničky	rieka Bodrog	TV	107±3	106±4	116±4	92±3

Tab. č. 41 - Prikon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2013 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Bardejov	TLD	BJ	86±8	117±4	106±4	
Bardejovské Kúpele	pred prameňmi	BJ		107±4		
Cígeľka	vrt CH-1 (Cígeľka)	BJ		115±4		
Kamenica nad Cirochou	TLD	HE	111±9	97±3	94±4	
Červený Kláštor	TLD	KK	114±4	122±3		133±8
Kežmarok	mliekareň	KK	110±4	100±4	97±3	100±4
Vrbov	Hydroforka	KK		122±3		
Vrbov	vrt 1	KK		120±4		
Vrbov	vrt 2	KK		139±4		
Baldovce	vrt BV-1	LE		112±3		
Baldovce	vrt pre verejnosť	LE		95±4		
Sivá Brada	prameň Sv. Križa	LE		95±3		
Sivá Brada	prameň Sv. Ondreja	LE		101±4		
Sivá Brada	vrt bazén (jazierko)	LE		195±4		
Krásny Brod	TLD	ML			131±4	
Medzilaborce	TLD	ML	120±8	105±4	118±6	
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO	86±4			
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO		107±3	113±3	
Lipovce	vrt S1 - aj pre verejnosť	PO		110±4		
Lipovce	vrt S2 - Salvatorka	PO		118±3		
Prešov	TLD	PO	84±8	100±4	108±6	
Šindliar	vrt Sultanka	PO		113±4		
Široké	Zlatá Studňa – pred fabrikou	PO		118±6		
Uzovské Pekľany	poľnohospodársky dvor	PO		105±4		
Gánovce	prameň u bielych	PP		118±7		
Gánovce	prameň u rómov - Filice	PP		110±9		

**Tab. č. 41 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2013 (merané jednorazovo prenosnými meračmi)
dokončenie tabuľky**

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Gánovce	TLD	PP	86±6	107±6		139±4
Hôrka	prameň na parkovisku	PP		95±4		
Starý Smokovec	Smokovecká kyselka	PP		97±3		
Štrbské Pleso	TLD	PP	103±3	106±2		131±7
Jarovnice	poľnohospodársky dvor	SB	102±3	115±4	95±4	118±5
Legnava	vrt LH-1	SL		126±4		
Eubovnianske Kúpele	vrt Veronika + vrt Michal + prameň Andrej	SL		90±4		
Nová Ľubovňa	plniareň vody Prvá Kúpeľná a.s (Eubovnianka)	SL		99±4		
Plaveč	TLD	SL	99±4	95±4		107±6
Sulín	plniareň vody Sulín s.r.o (Sulínka)	SL		102±3		
Vyšné Ružbachy	vrt Izabela	SL		132±3		
Vyšné Ružbachy	vrt Jozef (pri pošte)	SL		122±3		
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter	SL		148±3		
Tisíneec	TLD	SP	106±15	97±3	106±4	

Tab. č. 42 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2013 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24					113	64	172
Košice	KE	48:43:22	21:14:02	138		52		93	30	199
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45					114	63	161
Milhošť	KS	48:32:26	21:16:09					100	61	144
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11					105	65	157
Spišské Vlchy	SN	48:56:36	20:48:08					97	58	158
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27					98	59	181
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18					100	59	197
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05					90	72	114

Tab. č. 43 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2013 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	129	100		150	130	81	169
Košice - strecha	KE	48:43:22	21:14:02	100	110		94	103	76	130
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	120	115		128	115	68	152
Milhošť	KS	48:32:26	21:16:09	77	105		132	108	57	158
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	86	119		120	118	60	158
Spišské Vlachy	SN	48:56:36	20:48:08	85	105		110	112	65	153
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	137	114		121	115	60	162
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	118	105		128	110	35	182
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	120	91		118	111	84	132

Tab. č. 44 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2013 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15					102	61	171
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	119		50		93	31	195
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21					106	57	449
Krásny Brod	ML									
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43					98	60	183
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	129		57		98	46	168
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23					107	70	190
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45					108	20	341
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34					103	69	180
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47					97	57	158

Tab. č. 45 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2013 meraný prenosnými meračmi

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	86	117		106	111	50	145
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	111	97		93	108	61	147
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	114	122		133	112	58	163
Krásny Brod	ML						131	131	131	131
Medzilaborce	ML	49:15:11	21:54:43	120	105		118	112	66	143
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	84	100		108	110	72	143
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	86	107		139	115	79	151
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	103	106		131	113	61	166
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	99	95		107	108	64	154
Stropkov	SP	49:12:53	21:38:47	106	97		106	109	52	184

KONTROLA, DOZOR A SŽAŽNOSTI

1. KONTROLNÁ ČINNOSŤ

Odbor kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len „ÚVZ SR“) vyhodnotenie kontrolnej činnosti za rok 2013 vypracoval v súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade s ostatnými odbornými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonával kontrolnú činnosť v súlade s právnym režimom zákonov :

- č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov,
- č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ako aj s ďalšími odborne súvisiacimi všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj so všeobecne záväznými právnymi predpismi lex specialis.

Kontrolné akcie boli vykonané ako:

- **plánované kontroly** - v súlade so Zameraním kontrolnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva SR na rok 2013, aj ako
- **mimoriadne kontrolné akcie.**

Pri kontrolnej činnosti odbor kontroly, dozoru, a sťažností preveroval súlad príslušnej kontrolovanej oblasti a kontrolovaných skutočností s príslušnými ekonomickými zákonmi, resp. odbornými predpismi, vzťahujúcimi sa na danú oblasť, ako aj so zákonom o sťažnostiach.

Predmetom kontrol bolo preverenie dodržiavania nasledovných všeobecne záväzných právnych predpisov:

- a/ zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- b/ zákon č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- c/ zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- d/ zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- e/ zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov,
- f/ zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- g/ zákon 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- h/ zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov,
- ch/ zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce,
- i/ zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov,
- j/ zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

k/zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
l/a iné všeobecne záväzné právne predpisy, upravujúce príslušnú špecializovanú odbornú oblasť verejného zdravotníctva lex specialis.

Kontrolné akcie, vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti, ako aj mimoriadne kontrolné akcie boli uskutočnené na základe písomných poverení hlavného hygienika a vedúceho služobného úradu ÚVZ SR.

Niektoré odborné kontrolné akcie zamerané do oblasti verejného zdravotníctva boli vykonané v súčinnosti s príslušnými odbornými útvarmi úradu.

Odbor kontroly, dozoru a sťažností c e l k o v o v priebehu roku 2013 vykonal kontrolné akcie na ÚVZ SR a na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) v nasledovnej štruktúre :

celkovo: 8

z toho: 4 mimoriadne kontrolné akcie

A/ Na RÚVZ odbor kontroly, dozoru a sťažností vykonal v priebehu hodnoteného obdobia nasledovné kontrolné akcie:

Celkove: 2 mimoriadne kontrolné akcie

a to v:

- v RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- v RÚVZ so sídlom v Košiciach

Nedostatky boli zistené v RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Kontroly v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva boli vykonané odborom kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva SR v súčinnosti s jednotlivými odbormi ÚVZ SR a príslušnými RÚVZ.

B/ Na ÚVZ SR (vnútorná kontrola) – odbor kontroly, dozoru a sťažností v priebehu hodnoteného obdobia vykonal nasledovné kontrolné akcie:

Celkove: 6 kontrolných akcií

Z toho: 3 plánované kontrolné akcie

2 mimoriadne kontrolné akcia

1 kontrolná akcia vyplývajúca z porady HH SR

Z celkového počtu 6-tich kontrol vzhľadom na procesný postup boli v hodnotenom období uskutočnené kontrolné akcie nasledovne:

- 2 kontrolné akcie boli uskutočnené ako **kontrola plnenia úloh v príslušnej oblasti** v zmysle zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
- 4 kontrolné akcie boli uskutočnené ako **následné finančné kontroly** v zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na charakter a obsah výsledného materiálu (kontrolné zistenia) boli kontrolné akcie ukončené:

- v počte 6 záznamom, kedy neboli zistené nedostatky,
- v počte 2 protokolom, kedy boli zistené nedostatky.

Zamestnanci odboru kontroly, dozoru a sťažností v hodnotenom období vykonali kontrolné akcie:

a/ vyplývajúce zo zamerania kontrolnej činnosti:

- následná finančná kontrola pokladnice za 1. štvrťrok 2013, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
- následná finančná kontrola pokladnice za 2. štvrťrok 2013, pokladničných kníh a pokladničných dokladov,
- následná finančná kontrola hospodárenia s majetkom štátu v správe úradu,
- preverenie opatrení, ktoré vyplynuli z vykonaného auditu na ÚVZ SR,

b/ mimoriadne kontrolné akcie:

- mimoriadna kontrola na návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov – postup,
- mimoriadna kontrolná akcia v RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- mimoriadna kontrolná akcia v RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici,
- mimoriadna kontrolná akcia na inventarizáciu, evidenciu a dokumentáciu použitia a využitia meracích prístrojov,

c/ kontrolné akcie boli vykonané v súčinnosti s dotknutými odbornými útvarmi ÚVZ SR a na RÚVZ

- odbor rozpočtu a financovania,
- odbor ekonomiky a prevádzky,
- odbor preventívneho a pracovného lekárstva,
- odbor legislatívno – právny,
- príslušné odborné útvary podľa zamerania kontrolnej akcie,
- RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici,
- RÚVZ so sídlom v Košiciach,

d/ ďalšia pracovná aktivita so zameraním na výkon dozoru:

- vypracovanie a zaslanie listu pre všetkých regionálnych hygienikov, „správne delikty – dodržiavanie ustanovení platnej legislatívy“.

Vzhľadom na závery kontrolných akcií uskutočnených v roku 2013 ani jeden výsledný materiál z kontroly alebo z prešetrenia sťažností nebolo potrebné odstúpiť orgánom činným v trestnom konaní.

Z celkového počtu 8 kontrol boli realizované 3 **charakteru následných finančných kontrol typu ex – post**, prostredníctvom ktorých bola preverená **finančná čiastka vo výške:**

- 91.809,00 EUR,
- 22.537,00 CZK,

- 105,00 DKK.

Z vykonaných kontrolných akcií bolo podľa charakteru výsledného materiálu:

- 2 kontroly boli ukončené protokolom,
- 4 kontroly ukončené záznamom,
- 2 kontroly neukončené, presunuté do roku 2014.

Prijaté opatrenia:

V súvislosti so zistenými nedostatkami boli vo všetkých prípadoch prijaté opatrenia na ich odstránenie. **Spočívali v nasledovnom:**

- vzatie na vedomie zistený nedostatok po oboznámení na porade,
- uskutočnenie pohovoru so zodpovedným zamestnancom.

2. PETÍCIE, SŤAŽNOSTI A PODANIA

1. odbor kontroly, dozoru a sťažností ÚVZ SR v hodnotenom období zaevidoval:
- 4 sťažnosti,
 - 188 podaní,
 - 0 petícií.

2. z celkového počtu 4 sťažností po ukončení prešetrovania boli tieto záverované nasledovne:
- **1 opodstatnená,**
 - **2 postúpené,**
 - **1 presunutá na vybavenie do roku 2014**

Pri opodstatnenej sťažnosti boli prijaté opatrenia.

3. z celkového počtu 188 podaní bolo v roku 2013 vybavených:

- **187** podaní,
- **1** podanie bolo presunuté do roku 2014,
- z toho podania voči prešetrovaniu podnetov RÚVZ:
27 podaní a z toho:
7 podaní opodstatnených.
- z toho podania voči regionálnym hygienikom a zamestnancom RÚVZ:
9 podaní a z toho:
2 podania opodstatnené.

Podania na anti-korupčnú linku: 1 podanie, anonym – neprešetruje sa.

**ZDRAVOTNÍČKA INFORMATIKA
A BIOŠTATISTIKA**

1 Organizácia a podmienky činnosti

1.1 Začlenenie podľa organizačnej štruktúry úradu

Zdravotnícka informatika a bioštatistika je začlenená podľa organizačnej štruktúry jednotlivých RÚVZ v SR do:

- oddelenia zdravotníckej informatiky a štatistiky a vnútornej kontroly,
- úseku regionálneho hygienika,
- odboru alebo oddelenia organizačne - dokumentačného,
- oddelenia organizačne - dokumentačne právneho,
- osobného úradu,
- oddelenia podpory zdravia,
- oddelenia hospodársko – technických činností,
- oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.
- oddelenia ekonomiky, rozpočtu a prevádzky

V RÚVZ SR, kde nie je v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika obsadené zamestnanecké miesto, sa vykonávajú činnosti v tejto oblasti externými pracovníkmi.

1.2 Personálne obsadenie

Tabuľka 1

	Pracovníci odboru	
	interne	externe
VŠ lekár	-	-
VŠ informatik	14,75	3,14
VŠ bioštatistik	2,2	-
SŠ informatik	10,55	1,2
SŠ štatistik	1,01	-

Poznámky: RÚVZ BB: K 8.11.2013 ukončil pracovný pomer na oddelení 1 VŠ informatik.
Uvedený stav je k 31.12.2013.

1.3 Počítačové a programové vybavenie na úrade

1.3.1 Prepočítaný počet pracovníkov a počet PC na úrade

Tabuľka 2

	Počet pracovníkov	Počet PC / z toho v LAN
Spolu	1 796,61	1 949/1 626

1.3.2. Programové vybavenie na úrade na PC

Tabuľka 3a

Operačné systémy	Počet užívateľských licencií*
MS Windows 8	20
MS Windows 7	486
MS Windows Vista	124
MS Windows XP	1 222
MS Windows 2000	15
MS Windows 98	49
MS Windows 95	20
Staršie MS Windows	5
Iné okrem MS Windows	11

Tabuľka 3b

Kancelárske balíky	Počet užívateľských licencií*
MS Office 2013	62
MS Office 2010	280
MS Office 2007	411
MS Office 2003	673
MS Office 2002	11
MS Office 2000	156
MS Office XP	126
Staršie MS Office	25
Iné okrem MS Office	142

Tabuľka 3c

Špecializované APV skupiny	Počet užívateľských licencií*
Zdravotnícke	286
Ekonomické a personálne	165
Registratúrne	562
Právnické	30
Štatistické a matematické	29
Grafické	72

Poznámka k tabuľkám 3a, 3b, 3c:

*V prípade multilicencie: Počet užívateľských licencií = max. počet klientov v multilicencii.

1.4 Poskytovateľ pripojenia do internetu, web sídlo úradu, intranet

Tabuľka 4a

Poskytovateľ pripojenia	34 x Slovanet a.s.; 1 x Telecom a.s.; 1 x MOPOS COMMUNICATION s.r.o
-------------------------	--

Poznámka:

V prípade viacerých bodov pripojenia vypísať každý prípojný bod.

Tabuľka 4b

webové sídlo - vytvorené	20*/16
webové sídlo - aktualizácie	23*/13

*interne/externe

Tabuľka 4c

Zriadený intranet	14
-------------------	----

2 Vzdelávanie informatikov

V roku 2013 sa zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky zúčastnili na školeniach:

- Odborný seminár pre pracovníkov vnútornej kontroly
- Knižničný informačný systém
- VEMA – školenie užívateľov
- Školenie na Ochranu osobných údajov
- Školenie o eGovernment-e
- Školiace akcie organizované dodávateľmi softvéru
- Celoslovenská porada informatikov
- Konferencia - Životné podmienky a zdravie
- 18.ročník Kongresu Slovenských a českých zdravotníckych informatikov
- Štatistické spracovanie dát v EPI INFO6
- Postupy v oblasti podpora zdravia – Epi Info
- Postupy v oblasti podpora zdravia – Test zdravé srdce
- Univerzálne podanie – odborné školenie Národnej Agentúry pre Sieťové a Elektronické Služby
- Ochrana osobných údajov a informačná bezpečnosť
- Postupy v oblasti podpory zdravia (Význam poradenských centier, Program podpory zdravia znevýhodnených komúní, epidemiologická situácia v rómskych osadách)
- Právo na prístup k informáciám, ochrana osobných údajov
- Kvalita pitnej vody/Problematika pitnej vody a vody na kúpanie

- Kurz – využitie EPI INFO vo verejnom zdravotníctve
- Legislatíva na úseku verejného zdravotníctva
- Biocenóza prírodných kúpalísk
- Vnútroústavné odborné semináre
- Samoštúdium

3 Výsledky činností

3.1 Hardvérová a softvérová podpora

Pracovníci oddelenia zdravotníckej informatiky a bioštatistiky zabezpečovali:

- Tvorbu prezentácií, plagátov a propagačných materiálov a ich príprava do tlače v grafickom software.
- Vytváranie výberových zostáv v daných programoch.
- Spracovanie a sumarizovanie podkladov k Výkazníctvu za jednotlivé RUVZ v SR a za kraje.
- Inštaláciu nových verzií pre programy VYDRA (pitná a rekreačná voda) a ISUVZ – KOZV (pre oddelenia HDM a HV.)
- Mesačné zasielanie tabuliek „Uverejnené príspevky v médiách za aktuálny mesiac “
- Mesačnú analýzu a grafické spracovanie výstupov z registratúrneho programu WIN ASU za jednotlivé odbory (počet rozhodnutí, záväzných stanovísk a počet kontrol v rámci ŠZD.)

- Mesačné analyzovanie počtu výtlačkov a kópii za jednotlivé odbory (sieťové kopírovacie zariadenie MINOLTA 222)
- Riešenie užívateľských problémov softvérového vybavenia v konzultácii s autormi.
- Vytváranie web stránok jednotlivých RÚVZ v SR v novom dizajne, štruktúre, obsahu i forme.
- Inštalácie nových verzií systému V4 server a V4 klient pre spracovanie miezd a majetku.
- Inštalácie nových verzií aplikácie Vema EKOS (majetok) – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštalácie nových verzií programu Vema mzdy – mesačne, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštalácie nových verzií programu Arkos UAFALAN25 (účtovníctvo) – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštaláciu novej verzie programu WinAsu (klient i databáza)
- Aktualizácie web stránok a intranetových portálov jednotlivých úradov
- Inštalácie nových verzií programu na evidenciu rizikových prác ASTR 2011, v júli 2013 bol program ASTR 2011 nainštalovaný a nastavený na serveri, čo umožnilo používateľom programu vstupovať do databázy súčasne a urýchlilo jej aktualizáciu
- Update routra pfSense na novšiu verziu
- Reinštaláciu web mail
- Server – aktualizácia OS a jednotlivých softvérových produktov podľa potreby
- Diagnostiky hardvérových a softvérových poruchových stavov
- Riešenie problému s aktualizáčnou službou windows XP, na niekoľkých PC bola potrebná ručná kontrola aktualizácií
- Inštalácie nových PC

- Výmenu nefunkčných komponentov
- Profylaxiu tlačiarní
- Technické zabezpečenie programu Test zdravé srdce
- Inštalácie operačných systémov v prípade porúch PC a pri nákupe nových PC, inštalácie upgrade používaných SW, inštalácie nových SW
- Operatívne plnenie úloh vyplývajúcich zo záverov porád regionálnych hygienikov a hlavného hygienika
- Aktualizáciu programu Infosystém Slovakia
- Aktualizácie programov pre jednotlivé odbory
- Opravy a údržby HW a spoluprácu s autorizovanými servismi
- Údržbu LAN siete a jej aktívnych prvkov
- Administráciu a údržbu serverov
- Zásahy pri výpadku internetu a elektronickej pošty
- Kontrolu a odstraňovanie vírusov, spyware, malware
- Pravidelné zálohovanie a archiváciu elektronických údajov
- Zaznamenávanie bezpečnostných incidentov a záznamov o spôsobe ich riešenia
- Podporu pri uzávierkach za účtovníctvo
- Presuny IT v rámci odborov, medzi budovami detašovaných pracovísk
- Návrhy konfigurácie IT
- Pripájanie a konfigurovanie PC do LAN
- Reinštaláciu počítačových staníc
- Servis, testovanie a demontáž vyradenej IT

- Kontrolu pravidelných aktualizácií antivírusového programu a zabezpečenie predĺženia licencie na ďalšie roky
- Zabezpečovanie renovácie tonerov a náplní do tlačiarní, multifunkčných zariadení a kopírovacích strojov
- Zabezpečovanie budovania, prevádzky a správy banky údajov vybraných informácií
- Zabezpečovanie a evidenciu softvérových licencií a zodpovednosť za dodržiavanie licenčných podmienok
- Evidenciu a aktualizáciu elektronickej databázy celého IT parku RÚVZ vrátane, programového vybavenia, základných parametrov a periférnych zariadení
- Správu emailovej pošty
- Prevody databáz na používanie v novom roku na jednotlivých odborných útvaroch
- Ochranu prístupov do počítačov
- Poradenstvo pre iné RÚVZ v kraji a zároveň pre vlastné RÚVZ v oblasti informačných technológií.
- Pravidelnú kontrolu plnenia bezpečnostnej smernice z Bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov a jeho aktualizácia v závislosti od zmien príslušných legislatívnych predpisov.
- Pravidelnú kontrolu plnenia Bezpečnostnej politiky vyplývajúcej z Výnosu MZ SR č.312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.
- Technické zabezpečenie programu Test zdravé srdce, výstupov za regionálnu poradňu, spracovanie krajskej databázy a zabezpečenie jeho prevádzky.
- Účasť na všetkých výberových konaniach pri nákupe výpočtovej, kancelárskej a telekomunikačne techniky.
- Inštalácie, opravy tlačiarní a výmeny tonerov.
- Spoluprácu s štatistickými úradmi pri vyhľadávaní zdravotníckych štatistických údajov pre jednotlivé oddelenia RÚVZ v SR.

- Rozširovanie siete v rámci budovy, montáž a prekládka jestvujúcej siete.
- Štvrťročné odposielanie výkazov za účtovníctvo RÚVZ.
- Softvérovú podporu update KERIO FireWallu, KERIO Mail Servera.
- Prijímanie dennej emailovej pošty RÚVZ a jej odovzdávanie na sekretariát
- Zapisovanie pošty HTC pomocou administratívnej programu WINASU.
- Odosielanie emailovej pošty pre všetky oddelenia (zložité tabuľky, rozsiahle texty ...)
- Realizáciu prírastkov a úbytkov v majetkovom programe.

3.2 Semináre a školiace akcie

Pracovníci ZIŠ počas celého roka 2013 vykonali školiace akcie v jednotlivých RÚVZ v SR:

- Poučenie oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Školenie pre prácu s aplikáciami MS Office a pre štatistické spracovanie údajov v aplikácii MS Excel.
- Individuálne školenia pre zamestnancov pri novom SW.
- Individuálne školenia pre zamestnancov z Bezpečnostnej politiky jednotlivých RÚVZ v kraji.
- Poradenskú činnosť pre pracovníkov jednotlivých RÚVZ v SR v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky.
- Interné preškoloňovanie k programu WinASU
- Školenie zamestnancov „Ochrana osobných údajov – Bezpečnostný projekt RÚVZ“
- Odborné semináre pre pracovníkov RÚVZ

- Školenie - Rodina v podmienkach globalizácie
- Porada poradného zboru Hlavného hygienika pre informatiku vo verejnom zdravotníctve
- Celoslovenská porada informatikov vo verejnom zdravotníctve

3.3 Činnosti v spolupráci s ostatnými odbornými útvarmi a iným(i) RÚVZ

Pre potreby odborných pracovníkov RÚVZ pracovníci informatiky zabezpečujú:

- Prípravu a spracovanie demografických a štatistických údajov
- Grafickú úpravu dokumentov a správ (spracovanie výkazníctva za celý úrad, kompletizovanie odpočtu Programov a projektov a Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva, spracovanie a kompletizovanie výročných správ)
- Prípravu, príp. úpravu prezentácií v MS PowerPoint
- Grafický návrh a tlač posterov a propagačných materiálov
- Tvorbu špecifických grafov a zobrazení v mapách a v GIS
- Update softvérových aplikácií k prístrojom v závislosti od vývoja nového HW
- Prípravu *Zdravotníckej ročenky okresu Banská Bystrica v porovnaní s okresom Brezno a Zdravotníckej ročenky Banskobystrického kraja* po obsahovej a technickej stránke pre každý rok v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ.
- Prípravu databáz a spracovanie údajov pre ďalšiu štatistiku z projektu ESNAP – Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku v spolupráci s odborom PPLaT.
- Prípravu formulárov a spracovanie dotazníkov z projektu GERMM - Geneticko-epidemiologickej štúdie nádorov močového mechúra v spolupráci s odborom PPLaT.
- Pre potreby laboratórií a terénnych oddelení RÚVZ vedenie databázy analyzovaných vzoriek a čiastočne aj výsledkov analýz (operatívne rozhodovanie, výročné správy) .

- Pre potreby projektu „Program na podporu zdravia znevýhodnených komunití“ – vykonávanie analýzy a prezentácie údajov v požadovanom rozsahu a forme.
- Operatívne spracovávanie údajov na podporu riadiacej činnosti RH a osobného úradu.
- Odbornú pomoc pri získavaní dát z databáz a ich spracovaní. (WinASU, UAFALAN , ASTR, TZS, EKOS, EPINIFO, EPIDAT)
- Štatistickú analýzu údajov z databázy TZS2009 deskriptívnou (tabuľky, grafy) i porovnávacou metódou (OR, RR, Chi-Squares, P-values) v programe Epi Info.
- Vytváranie a dopĺňanie šablóny dokumentov do databázy programu WinAsu a aktualizovanie číselníkov.
- Vykonávanie aktualizácie údajov v databáze programu „Test zdravé srdce“ po výjazdových vyšetreniach pracovníkov poradne zdravia.
- V rámci seminárnych činností RÚVZ v SR, realizácie systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR, prednáškovej činnosti oddelení mimo úradu poskytovanie odborným útvarom technickej podpory.
- Pre NRC TA vykonávanie požadovaných úprav v databáze (MS Access) vzoriek potravín a vody.
- Na základe požiadaviek jednotlivých oddelení graficky úprava a uverejňovanie na internetových i intranetových stránkach úradov rôzne odborné články, prezentácie z konferencií, seminárov, vzdelávacích modulov, porád, iné dôležité informácie a oznamy.
- V rámci prevádzkovo-technických činností zabezpečovanie výkonu revízií vyhradených zariadení a odstránenie zistených porúch, výkonu revízie elektrických rozvodov, elektrospotrebičov a výťahov, plynových kotlov, tlakových zariadení a nádob.
- Dohľad na prevádzku a zabezpečenie pravidelných kontrol zabezpečovacích systémov budov.
- Zabezpečenie a kontroly klimatizačných jednotiek, zabezpečenie servisných prehliadok riadiaceho modulu klimatizačných jednotiek.

- Pravidelné kontroly čerpania energií a zabezpečenie hospodárneho nakladania s nimi.
- Vedenie evidencie spojené s prevádzkou motorových vozidiel, spotreby benzínu a zabezpečenie pravidelných servisných opráv a kontrol vozidiel (STK a EK.)
- Zabezpečenie plynulej prevádzky kamerového systému na ochranu budov.
- Zabezpečenie plynulej prevádzky kamerového systému na kontrolu vstupu vozidiel do areálu.
- Spoluprácu s výkonom BOZP a Požiarnej ochrany.
- Zabezpečenie riešenia poisťných udalostí.
- Zabezpečenie odvozu a likvidácie nebezpečných odpadov.
- Aktualizácie programu „Výkaz práce“.
- Spoluprácu s oddeleniami hospodársko – technických činností – inventarizácia majetku EMA .
- Spoluprácu s odborními laboratórnymi činnosťami – program AMA.
- Systémovú údržbu databázových programov: VEMA, LEA-UAFALAN, WinASU, EPI-Info, HUMAN.
- Celoslovenské spracovanie soli.
- Spoluprácu pri spracovaní údajov ASTR, TZS.
- Skenovanie a úpravu dokumentov a napáľovanie CD/DVD pre odborné útvary úradov
- Tvorbu, tlač letákov, plagátov, obrazových príloh, fotografovanie a dokumentovanie akcií.
- Strih a export videozáznamov.
- Spoluprácu pri vydávaní smerníc, pracovných pokynov.
- Spoluprácu pri príprave a realizácii projektu „Čakáme na bociana.“

- Zálohovanie dát pre všetky odborné útvary.
- Podporu užívateľov pri používaní aplikačného programového vybavenia (APV.)
- Obnovu prostriedkov VT a údajov po zlyhaní systémov.
- Zverejňovanie zmlúv, faktúr, objednávok, dlžníkov, verejné obstarávania na web sídlach úradov.
- Zverejňovanie zmlúv v centrálnom registri zmlúv.
- Štatistické analýzy pre odbor podpory zdravia.
- Spoluprácu pri vypracovaní, zbieraní a zakladaní dotazníkov pre odbor poradne zdravia.
- Štatistické tabuľky a informácie súvisiace s projektom ESO.
- Spolupráca pri tvorbe prezentácii pre odborné útvary .
- Spracovanie Výročných správ
- Evidencia inventáru oddelení úradov
- Priebežné vyhotovenie preukazov na parkovanie
- Priebežné vyhotovenie služobných preukazov
- Spoluprácu s registratúrnym strediskom a podateľňou
- Spoluprácu pri vyradovaní, odvoze a likvidácii hardvéru a softvéru.
- Technickú podporu v rámci vzdelávania „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“ .
- Organizačné zabezpečenie stánku a sprievodného programu pri výstavách:
Zdravý životný štýl na výstavisku EXPO CENTER a SENIOR EXPO Trenčín

Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky spracovali v roku 2013 rôzne typy údajov, ktoré boli zasielané v elektronickej alebo tlačenej podobe ako podklady pre potrebu oddelení RÚVZ alebo ÚVZ SR, MZ SR. Konkrétne sa jedná o spracované a zaslané údaje:

- čiastkových Výročných správ za jednotlivé oddelenia RÚVZ na príslušné oddelenia RÚVZ v sídle kraja na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- čiastkových Výročných správ za jednotlivé okresné RÚVZ v sídle kraja za ZIaB a následne spracovanie Výročnej správy za Slovenskú republiku za ZIaB za všetky RÚVZ na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- z programu Test zdravé srdce z oddelenia poradňa zdravia RÚVZ
- Euro dotazník pre NCZI
- Štatistické zisťovanie za rok 2013 pre NCZI
- Register zdravotníckej techniky - R /MZ SR/ 3-01 – aktualizácia pre NCZI
- Databázy z projektov realizovaných oddelením poradne zdravia RÚVZ
- Databázy zoznamu zmlúv z verejného obstarávania na internetových stránkach úradov
- Databázy zoznamov objednávok a faktúr na internetovej stránke úradov
- Zoznamy registrov odborne spôsobilých osôb na internetových stránkach úradov
- Databázy osvedčení a jej zverejnenie na internetových stránkach úradov
- Čiastkových výkazov o činnosti za jednotlivé oddelenia RÚVZ a zaslanie spracovaného výkazu o činnosti na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- Čiastkových programov a projektov za jednotlivé oddelenia RÚVZ a zaslanie spracovaných programov a projektov na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- Databáz z projektov realizovaných oddeleniami poradne zdravia RÚVZ
- Výstupné súbory z databázy programu ASTR

3.4 Ďalšie špecifické činnosti

Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vykonávajú aj iné špecifické činnosti:

RÚVZ Banská Bystrica zabezpečuje správu Národného registra prenosných ochorení (EPIS), administráciu používateľov, mapovanie údajov z kódov EPIS na kódy TESSy, prípravu metodických pokynov pre vkladanie údajov, prípravu seminárov a školení systému EPIS, spravovanie informačného portálu. Pre iné oddelenia a odbory vykonávajú kumulované činnosti : mzdovú a personálnu agendu, vedenie hospodársko – technických činností, referent správy budov.

Zároveň sú poverení vykonávaním :

- Správa registratúrneho strediska
- Poskytovanie konzultačných a poradenských činností pre diplomové práce z oblasti zdravia a pre praktikantov na oddelení
- Doprogramovaním automatických skriptov pre publikovanie údajov na webovom sídle
- Predseda poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve
- Hlavný odborník hlavného hygienika SR pre odbor zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve člen Rady ministra zdravotníctva SR pre medicínsku terminológiu a štandardy zdravotníckej informatiky
- Člen pracovnej skupiny pre podporu informatizácie Rady pre informatizáciu a elektronické zdravotníctvo
- Členovia Poradného zboru hlavného hygienika
- Zodpovedné osoby za informačnú bezpečnosť
- Zodpovedné osoby na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracovávaní osobných údajov
- Oprávnené osoby pre ochranu prvku kritickej infraštruktúry

**PUBLIKAČNÁ A PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ
RÚVZ v SR za rok 2013**

Publikačná činnosť za Banskobystrický kraj

Kategórie publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		49
Kód	Názov kategórie	
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	1
ACB	Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách	2
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	5
ADF	Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch	5
ADM	Vedecké práce v zahraničných časopisochregistrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS	1
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	3
AEE	Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	1
AEG	Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch	1
AFC	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	1
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	6
AFH	Abstrakty príspevkov z domácich konferencií	16
AFL	Postery z domácich konferencií	3
AGI	Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách	2
BEE	Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	1
DAI	Dizertačné a habilitačné práce	1

AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách

- AAB 01 **Klement, Cyril - Maďarová, Lucia** - Kucer, Igor - Mezencev, Roman - Kubátová, Hana - **Sirági, Peter** - Feiková, Soňa - **Kissová, Renáta** - Bajgar, Jiří - Oleár, Vladimír: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď. - Banská Bystrica: PRO, 2013. - 784 s. - ISBN 978-80-89057-43-6.

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách

- ACB 01 Rovný, I. - Bielik, I. - Eštoková, M. - Hamade, J. - Halzlová, K. - Kimáková, T. - **Klement, Cyril**, Mihalská, E. - Oleár, M. - Spálová, M. - Starzyk, M. - Trusková, I.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II : Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenie : Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve : Hygiena detí a mládeže : Životné prostredie a zdravie : Hygiena výživy a zdravie. - 1. súborné vyd. - Banská Bystrica : PRO, 2013 - 895 s. - ISBN 978-80-89057-44-3.
- ACB 02 **Adamčáková, Zora - Auxtová, Ludmila - Avdičová, Mária** - Bartošovič, Ivan - Čižnár, Ivan - Dostálová, Katarína - Egnerová, Anna - **Fabiánová, Eleonóra** - Glasa, Jozef - Glasová, Helena - Gvozdjaková, Mária - Hurbánková, Marta - **Klement, Cyril** - Kollárová, Jana - **Koppová, Kvetoslava** - Kováč, Andrej - Kováč, Roman - Krištúfek, Peter - Krištúfková, Zuzana - Máderová, Eva - Meszáros, Ján - Moricová, Štefánia - Nikodémová, Denisa - Oleár, Vladimír - Procházková, Mária - Rusnáková, Viera - **Slotová, Katarína** - Schwarz, Marian - Šimko, Gabriel - Šovčíková, Eva - Šulcová, Margaréta - Wsólová, Ladislava: Verejné zdravotníctvo. - Bratislava : VEDA, 2012. - 651 s. - ISBN 978-80-224-1283-4.

ADC Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

- ADC 01 **Behrens, Thomas - Kendzia, Benjamin - Treppmann, Tabea - Olsson, Ann - Jöckel, Karl-Heinz - Gustavsson, Per - Pohlabeled, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Simonato, Lorenzo - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Rudnai, Peter - Lissowska, Jolanta - Fabiánová, Eleonóra - Tardón, Adonina - Field, John - Stanescu Dumitru, Rodica - Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír - Siemiatycki, Jack - Parent, Marie-Elise - McLaughlin, John - Demers, Paul - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Benhamou, Simone - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Consonni, Dario - Bueno-de-Mesquita, Bas - 't Mannelje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Plato, Nils - Boffeta, Paolo - Straif, Kurt - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Lung cancer risk among bakers, pastry cooks and confectionary makers : the SYNERGY study. In: Occupational and environmental medicine. ISSN 1351-0711. - Vol. 70, no. 11 (2013), s. 810-814.**
- ADC 02 **Kendzia, Benjamin - Behrens, Thomas - Jöckel, Karl-Heinz - Siemiatycki, Jack - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Van Gelder, Rainer - Olsson, Ann - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Tardón, Adonina - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Pohlabeled, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Consonni, Dario - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Gustavsson, Per - Marcus, Michael**

- Fabiánová, Eleonóra - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Rudnai, Peter - Bencko, Vladimír - Janout, Vladimír – Mates, Dana - Foretova, Lenka – Forastiere, Francesco - McLaughlin, John - Demers, Paul - Bueno-de-Mesquita, Bas - Boffeta, Paolo - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Welding and lung cancer in a pooled analysis of case-control studies. In: American journal of epidemiology. – ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013), s. 1513-1525.
- ADC 03 Klement, Cyril - Kissová, Renáta - Lengyelova, V. - Stipalova, D. - Sobotova, Z. - Galama, J. M. D. - Bopegamage, S.: Human enterovirus surveillance in the Slovak Republic from 2001 to 2011. In: Epidemiology and infection. ISSN 095-2688. - Vol. 141, no. 12 (2013), s. 2658-2662.
- ADC 04 Olsson, Ann – Xu, Yiwen – Schüz, Joachim – Vlaanderen, Jelle – Kromhout, Hans – Vermeulen, Roel, Peters, Susan – Stücker, isabelle – Guida, Florence, Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Consonni, Dario - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Siemiatycki, Jack – Richardson, Lesley - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo – Simonato, Lorenzo - Gustavsson, Per – Plato Nils - Jöckel, Karl-Heinz - Pohlabein, Hermann - Tardón, Adonina - Zaridze, David – Marcus, Michael - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - McLaughlin, John - Demers, Paul - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Rudnai, Peter - Fabiánová, Eleonóra - Stanescu Dumitru, Rodica - Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír – Boffeta, Paolo – Fortes, Cristina – Bueno-de-Mesquita, Bas – Kendzia, Benjamin – Behrens, Thomas – Pesch, Beate – Brüning, Thomas – Straif, Kurt: Lung cancer risk among hairdressers : a pooled analysis of case-control studies conducted between 1985 and 2010. In: American journal of epidemiology. – ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013). s. 1355-1365.
- ADC 05 Sapkota, A. - Zaridze, D. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Mates, D. - Fabiánová, Eleonóra - Rudnai, P. - Janout, V. - Holcatova, I. - Brennan, P. - Boffetta, P. - Hashibe, M.: Indoor air pollution from solid fuels and risk of upper aerodigestive tract cancer in Central and Easter Europe. In: Environmental research. - ISSN 0013-9351. - Vol. 120 (2013), s. 90-95.
- ADF Vedecské práce v domácich nekarentovaných časopisoch**
- ADF 01 Frič, Martin - Dado, Miroslav - Fabiánová, Eleonóra: Modelovanie a optimalizácia pracovísk z hľadiska znižovania hluku : prípadová štúdia. In: Fyzikálne faktory prostredia - ISSN 1338-3922. - Roč. 3., mim.č. 1 (2013), s. 80-87.
- ADF 02 Solovič, Ivan - Avdičová, Mária - Szilágyiová, Mária - Švihrová, Viera - Ballóková, Anna - Gembula, Igor - Tichopád, Aleš.: Pneumokokové ochorenia a ich zdravotná a ekonomická záťaž u staršej populácie na Slovensku. In: Revue medicíny v praxi. - ISSN 1336-202X. - Roč. 11, č. 4 (2013). s. 8-12.
- ADF 03 Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján: Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].
- ADF 04 Zachar, L. - Ulman, O. - Varjúová, Alexandra - Tihányi, J. - Mucska, M.: Porovnanie efektívnych dávok skupiny pacientov podstupujúcich konvenčné rádiografické a CT vyšetrenia na Slovensku. In: Zdravotnícke štúdie. - ISSN 1337-723X. - Roč. 6, č. 1 (2013), s. 16-23.

ADF 05 **Frič, Martin** - Dado, M. - **Fabiánová, Eleonóra**: Modelovanie a vizualizácia imisií hluku v pracovnom prostredí : prípadová štúdia. In: Acta Universitatis Matthiae Belii : Sekcia Environmentálne manažérstvo. - ISSN 1338-4430 - Roč. 14, č. 2 (2012), s. 66-71.

ADM Vedecké práce v zahraničných časopisochregistrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS

ADM 01 Pawlas, N. - Strömberg, U. - Carlberg, B. - Černá, M. - Harari, F. - Harari, R. - Horvat, M. - Hrubá, F. - **Koppová, Kvetoslava** - Krsková, A. - Krsnik, M. - Li, Y.-F. - Löfmark, L. - Lundh, T. - Lundström, N.-G. - Lyoussi, B. - Markiewicz-Górka, I. - Mazej, D. - Osredkar, J. - Pawlas, K. - Rentschler, G. - Spěváčková, V. - Spiric, Z. - Sundkvist, A. - Tratnik, J. S. - Vadla, D. - Zizi, S. - Skerfving, S. - Bergdahl, I. A.: Cadmium, mercury and lead in the blood of urban women in Croatia, the Czech Republic, Poland, Slovakia, Slovenia, Sweden, China, Ecuador and Morocco. In: International journal of occupational medicine and environmental health. - ISSN 1232-1087. - Vol. 26, issue 1 (2013), s. 58-72.

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

AED 01 **Borošová, Daniela** - **Krčmová, Eva** - **Přížiková, Alena** - **Vassányi, Zuzana** - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ľudmila - Janošek, Jirko: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk na Slovensku v rokoch 2009-2011. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 28-32. [CD-ROM].

AED 02 **Varjúová, Alexandra** - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján: Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].

AED 03 **Vrbanová, Hana** (80%) - **Avdičová, Mária** (5%) - **Námešná, Jana** (15%): Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 349-355. [CD-ROM].

AEE Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

AEE 01 Nagyová, V. - Drastichová, I. - Šimonyiová, D. - Sirotná, Z. - Sobotová, Z. - **Klement, Cyril** - **Kissová, Renáta** - Štípalová, D. - Bopegamage, S.: Sledovanie vybraných druhov mikroorganizmov vo vodách na kúpanie. In: Vodárenská biologie 2013 : Praha, ČR, 6. - 7. 2. 2013 - Praha : CALLISTO-96, 2013. - ISBN 978-80-86832-70-8. - S. 146-151.

AEG Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch

- AEG 01 **Mad'arová, Lucia:** Development in national surveillance 2010-2012 : Status and new data : Slovakia [abstrakt]. In: The 5th pneumo surveillance workshop : meeting report. [S.l. : s.n., 2012] - S. 22. [Warsaw, Poland, 3-5 June 2012].

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

- AFC 01 **Varjúová, Alexandra** - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján: Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiační ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012].

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

- AFD 01 **Čamajová, Jana - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Mad'arová, Lucia** - Hupková, H. - Avdičová, Mária - Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 51-55. [CD-ROM].
- AFD 02 **Fabiánová, Eleonóra - Potisková, L. - Adamčáková, Zora** - Safaei Chakamen, D. - **Hettychová, Ľubica** - Ondrejková, Ľ. - Janoušek, M. - Machatová, Z. - Černá, M. - Beržinec, P. - Mazal, J. - Boffetta, P. - Brennan, P.: Nadväzujúca štúdia stredoeurópskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku. In: Životné podmienky a zdravie : zborník vedeckých prác [elektronický zdroj]. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2013. - ISBN 978-80-7159-15-215-0. - s. 53-61. [CD-ROM].
- AFD 03 Guryčová, D. - **Mad'arová, Lucia** - Výrosteková, V. - **Bottková, Edita** - Kocianová, E. - **Klement, Cyril:** Molekulárne biologické metódy - PCR v diagnostike tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 18-21. [CD-ROM].
- AFD 04 **Kissová, Renáta - Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 155-159. [CD-ROM].
2013 **Kissová, R. - Mad'arová, L. - Klement, C.:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster]. [VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].
- AFD 05 **Mad'arová, Lucia - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU Pertstrain group. In: Aktuálne otázky verejného

zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 166-170. [CD-ROM].

- AFD 06 Výrosteková, V. - Guryčová, D. - Kocianová, E. - **Bottková, Edita - Mad'arová, Lucia** - Slovák, M.: Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 1-3. [CD-ROM].

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

- AFH 01 **Avdičová, Mária - Francisciová, Katarína - Námešná, Jana**: Trend výskytu rizikových faktorov chronických neprenosných chorôb v SR v rokoch 1993-2011 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 02 **Avdičová, Mária - Kerlik, Jana**: Výskyt kliešťovej encefalitídy v SR z pohľadu uplatnenia štandardnej definície EÚ [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 03 **Borošová, Daniela - Krčmová, Eva - Plížiková, Alena - Vassányi, Zuzana - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ludmila - Janošek, Jirko**: Chemické kontaminanty piesku detských pieskoviek [abstrakt]. In: Súčasnosť a perspektívy riešenia starých banských záťaží II : zborník abstraktov [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Fakulta prírodných vied UMB, 2013. - ISBN 978-80-557-0549-1. S. 57-58.
- AFH 04 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária**: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster]. [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 05 **Čamajová, J. - Klement, C. - Bottková, E. - Mad'arová, L. - Hupková, H. - Avdičová, M. - Námešná, J. - Hudečková, H. - Nikš, M.**: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 06 **Kontrošová, Silvia - Vrbanová, Hana - Zvalová, Tatiana.**: Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993-2012 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].

- AFH 07 **Lokša, Pavol - Pohančaníková, Blažena:** Výskyt hepatitídy B a C u injekčných užívateľov drog v rokoch 2003 – 2012 v SR a ČR [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 08 **Mad'arová, Lucia- Klement, Cyril - Bottková, E. - Čamajová, J. - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 09 Ostrihoňová, T. - **Kontrošová, Silvia - Béreš, Dušan:** Metabolický syndróm u klientov poradní zdravia SR [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 10 Psota, Marek - Pekarčíková, Jarmila - Goncalvesová, Eva - Studenčan, Martin - **Avdičová, Mária** - Pšenková, Mária - O'Flaherty, Martin - Capewell, Simon.: Analýza vývoja úmrtnosti na ischemické choroby srdca v rokoch 1993 – 2008 na Slovensku: možnosti pre budovanie slovenskej verzie modelu IMPACT [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].
- AFH 11 **Strhársky, Jozef:** Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Strhársky, Jozef: Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster] [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 12 **Šinská, Markéta - Šuchaňová, Marcela:** Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie - prvé skúsenosti [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 28-29. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 13 Štípalová, D. – Šarmírová, S. – Nagyová, V. – Drastichová, I. – Šimonyiová, D. – Sirotná, Z. – Sobotová, Z. – **Klement, Cyril – Kissová Renáta** – Bopegamage, S.: Polymerázová reťazová reakcia v monitoringu ľudských enterovírusov v reakčných vodách [abstrakt]. In: 10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : Bratislava, 19. 3. 2013. - Bratislava: [Úrad verejného zdravotníctva SR], 2013. - S. 49.
- AFH 14 **Vrbanová, Hana:** Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011. In: Surveillance chronických chorôb : recenzovaný zborník abstraktov. - Trenčín : RÚVZ, 2013. - ISBN 978-80-971322-1-7. - S. 21.

AFH 15 **Vrbanová, Hana:** Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011 [abstrakt] In: *Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca*. – ISSN 1210-5481. – Roč. 22, č. 1 (2013), s. 54-55.

AFH 16 **Vrbanová, Hana:** Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ počas 5 ročníkov [abstrakt]. In: *Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie*. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].

AFL Postery z domácich konferencií

AFL 01 **Kissová, R. - Maďarová, L. - Klement, C.:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster]. [VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].

AFL 02 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Maďarová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária:** Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster]. [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013.]

AFL 03 **Strhářsky, Jozef:** Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster] [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].

AGI Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách

AGI 01 **Fabiánová, Eleonóra - Adamčáková, Zora.:** ESNAP : Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - 110 s. - ISBN 978-80-971096-1-5.

AGI 02 **Vassányi, Zuzana:** Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských ihrísk : záverečná správa. – Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, 2012. – 11 s.

BEE Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)

BEE 01 **Výrosteková, V - Guryčová, D. - Maďarová, Lucia - Klement, Cyril:** Longterm study of tularemia natural focus in south - west Slovakia. In: *Formy a prostriedky vzdelávania na podporu prevencie chorôb v podmienkach eHealth [elektronický zdroj]*. - Praha : Evropská asociacie pro fototerapii, 2013. - S 117 [CD-ROM] - ISBN 978-80-87861-02-8.

DAI Dizertačné a habilitačné práce

DAI 01 **Frič, Martin:** Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci : dizertačná práca. - Bratislava: Slovenská zdravotnícka univerzita, 2013. - 125 s.

Prednášková činnosť za Banskobystrický kraj

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Adamčáková, Z. Fabiánová, E.	Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku	XXI. Vedecká odborná konferencia s medzinárodnou účasťou "Životné podmienky a zdravie"	Nový Smokovec	23.–25. 9. 2013
Beláková, J.	Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Psychická pracovná záťaž.	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ B. Bystrica	9. 5. 2013 24. 10. 2013
Borošová, D. Vassányi, Z.	Analýza vzoriek biologického materiálu v laboratóriách.	Národný workshop : Ľudský biomonitoring - výsledky projektu DEMOCOPHES	Ministerstvo zdravotníctva, Bratislava	6. 2. 2013
Fabiánová, E.	Benefity preventívnych a ochranných opatrení pri práci, zabezpečenie splnenia úloh vyplývajúcich z legislatívy zamestnávateľom.	Seminár odborníkov BOZP organizovaný IBP.	Podbanské – Vysoké Tatry	14. 3. 2013
Fabiánová, E.	Hodnotenie dopadu na zdravie (HIA). Metodológia HIA.	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ Banská Bystrica	19. 3. 2013 14.11.2013
Fabiánová, E.	Manažment a jeho význam. Manažment vo verejnom zdravotníctve. Manažér. Hlavné úlohy vo verejnom zdravotníctve. Nové úlohy verejného zdravotníctva.	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ Banská Bystrica	8.2.2013 29. 10. 2013
Fabiánová, E.	Pracovné zdravotné služby v SR.	Európska konferencia ETUI. Pracovné zdravotné služby. Ochrana zdravia pri práci.	Praha, ČR	12.-13. 2. 2013
Fabiánová, E.	Prepojenie zberu údajov o zdravotnom stave a o záťaži chemickými faktormi z prostredia úradmi verejného	Národný workshop : Ľudský biomonitoring- výsledky projektu DEMOCOPHES.	MZ SR, Bratislava	6. 2. 2013

	zdravotníctva v SR.			
Fabiánová E.,	Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Pracovná zdravotná služba.	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ B. Bystrica	9. 5. 2013 24. 10. 2013
Fabiánová, E.	Procesy na ochranu zdravia – bezpečnosť životného a pracovného prostredia, bezpečnosť potravín a ďalších zložiek.	Národná konferencia “Posilňovanie služieb a kapacít verejného zdravotníctva v SR“	MZ SR, Bratislava	17. 10. 2013
Francisciová, K. Avdičová, M. Námešná, J.	Výskyt obezity a jej vzťah k ostatným rizikovým faktorom srdcovo-cievnych ochorení : výsledky celonárodnej štúdie EHES.	VIII martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou	Martin - Podháj	7. 3. 2013
Janešíková, L.	Stav výživy a stravovací režim u vybranej vzorky detí v okrese Banská Bystrica.	Konferencia o školskom stravovaní.	Banská Bystrica	18. 10. 2013
Kissová, R.	Laboratórne aspekty surveillancie infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“ na témy: „NRC pre chrípku“, „NRC pre poliomyelitídu“, „NRC pre salmonelózy“, NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu“, „NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky“	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ Žilina RÚVZ Banská Bystrica	13. 3. 2013 22. 11. 2013
Klement, C. Čamajová, J. Bottková, E. Maďarová, L. Hupková, H. Avdičová, M. Námešná, J. Hudečková, H. Nikš, M.	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy	X. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillancie infekčných chorôb v SR	Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava	19. 3. 2013
Kontrošová, S.	Krvný tlak	Tvorba a realizácia systému	RÚVZ Banská Bystrica	20. 2. 2013

		vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR		
Kontrošová, S.	Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993 – 2013	Červenkové dni preventívnej medicíny	TALE, okres Brezno	24. 4. 2013
Kontrošová, S.	Test Zdravé Srdce – využitie v praxi	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	6.-7. 1. 2013
Kontrošová, S.	Test Zdravé Srdce – využitie v praxi	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Žilina	5.-6. 2. 2013
Kontrošová, S.	Test Zdravé Srdce – využitie v praxi	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Košice	7.-8. 3. 2013
Kontrošová, S.	Test Zdravé Srdce – využitie v praxi	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Nitra	15. 4. 2013
Kontrošová, S.	Výsledky používania programu TZS v Poradniach zdravia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb	SZU Bratislava, Fakulta verejného zdravotníctva	8. 11. 2013
Kontrošová, S.	Intervencie pri obezite- možnosti, hodnotenie efektivity.	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb	FVZ BA, SZU BA	25. 1. 2013
Maďarová, L. Klement, C. Bottková, E. Čamajová, J. Avdičová, M. Morihladková, V.	NRC pre pertusis a parapertusis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení.	X. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR	Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava	19. 3. 2013
Mazúrová, Z.	Správna výrobná prax. Novela zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách.	Odborné školenie proviantných pracovníkov a zamestnancov ústavov a stredísk Zboru väzenskej a justičnej stráže vo funkcii kuchár	Kováčová	12. 3. 2013

Mazúrová, Z.	Zásady správnej výrobnjej praxe. Kontrola CCP v systéme HACCP v zariadeniach spoločného stravovania.	Prednáška pre členov BanskoBystrického klubu kuchárov a cukrárov	Banská Bystrica	6. 11. 2013
Potocká, J.	Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania.	Raabe Sloven. – seminár pre pracovníkov zariadení školského stravovania.	Banská Bystrica	17. 10. 2013
Potocká, J. Nováková, J.	Stravovanie detí a mládeže.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ Banská Bystrica	19. 02. 2013
Přibil, T.	Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Hluk v hudobno-zábavnom priemysle.	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ B. Bystrica	9. 5. 2013 24. 10. 2013
Sedliačiková,I.	Činnosť odboru hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	Univerzita tretieho veku UMB Banská Bystrica	Banská Bystrica	10. 5. 2013
Sedliačiková,I.	Hygiena výživy – jej potreby a požiadavky pre zariadenia spoločného stravovania	Odborné školenie proviantných pracovníkov a zamestnancov ústavov a stredísk Zboru väzenskej a justičnej stráže vo funkcii kuchár	Kováčová	12. 3. 2013
Sedliačiková,I.	Hygiena výživy v oblasti hotelových služieb	Prednáška pre členov BanskoBystrického klubu kuchárov a cukrárov	Banská Bystrica	6. 11. 2013
Sedliačiková,I.	Prehľad legislatívy pre zariadenia spoločného stravovania	Odborné školenie proviantných pracovníkov a zamestnancov ústavov a stredísk Zboru väzenskej a justičnej stráže vo funkcii kuchár	Kováčová	12. 3. 2013
Sedliačiková,I.	Výživa v staršom veku	Akadémia európskeho seniora 2013	Banská Bystrica	10. 10. 2013
Sedliačiková,I.	Zásady zdravej výživy. Prednáška k “Svetovému dňu výživy“	Stredná zdravotnícka škola	Banská Bystrica	
Slotová, K.	Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ Banská Bystrica	6. 2. 2013
Slotová, K.	Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia. Faktory	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ	RÚVZ Banská Bystrica	7. 10. 2013

	vnútorného ovzdušia budov a ich vplyv na zdravie obyvateľov.	v SR“		
Slotová, K.	Pedikulóza a etika.	Projekt riešenia problematiky pedikulózy vo vytipovaných osadách v regióne Banská Bystrica.	Ústav rómskych európskych štúdií, B. Bystrica	25. 1. 2013
Slotová, K.	Pedikulóza v zariadeniach pre deti a mládež, preventívne a represívne opatrenia.	Seminár, beseda pre rodičov žiakov ZŠ	ZŠ Medzibrod	16. 11. 2013
Slotová, K.	Pitná voda, voda na kúpanie.	Seminár, beseda pre žiakov ZŠ	ZŠ Spojová, B. Bystrica	13. 5. 2013 14. 5. 2013 17. 5. 2013
Slotová, K.	Postupy v oblasti podpory zdravia. Monitoring „Program ovocie a zelenina do škôl“	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ Banská Bystrica	15. 10. 2013
Slotová, K.	Starostlivosť o ľudské telo.	Seminár, beseda pre žiakov ZŠ:	ZŠ Spojová, Banská Bystrica	21. 5. 2013 24. 5. 2013
Slotová, K. Nováková, J.	Stravovanie detí a mládeže.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ Banská Bystrica	19. 2. 2013
Slotová, K. Nováková, J. Hamade, J.	Aktuálne téma v oblasti hygieny detí a mládeže.	Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“	RÚVZ Banská Bystrica	15. 5. 2013 24. 5. 2013.
Strhársky, J.	Laboratórna diagnostika toxoplazmózy a interpretácia sérologických výsledkov	Odborný seminár	Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom	11. 12. 2013
Strhársky, J. Kissová, R. Maďarová, L.	Laboratórne aspekty surveillancie infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR	Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR.	RÚVZ Žilina RÚVZ Banská Bystrica	13 .3. 2013 22. 11. 2013
Šinská, M.	Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie – prvé skúsenosti	Dni praktickej obezitológie	Bardejovské kúpele	20.-22. 9. 2013
Šinská, M. Šuchaňová, M.	Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie.	Dni praktickej obezitológie	Bardejovské kúpele	20. 9. 2013

Šinská, M.	Alzheimerova choroba	Svetový deň Alzheimerovej choroby	ZŠ Bakossova, Banská Bystrica	19. 9. 2013
Šinská, M.	Zdravá výživa.	Seminár, beseda pre žiakov ZŠ	ZŠ Spojová, Banská Bystrica	6. 5. 2013 6. 5. 2013 6. 5. 2013
Šuchaňová, M.	Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica	10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku	Martin	26. 11. 2013
Šuchaňová, M.	Epidemiologická situácia v rómskych osadách Úrazovosť v Slovenskej republike	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	24. 4. 2013
Šuchaňová, M.	Epidemiologická situácia v rómskych osadách	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	4. 6. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie		SSŠ Brezno	10. 12. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie	Týždeň boja proti drogám	SSŠ Brezno	18. 11. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie	Týždeň boja proti drogám	SSŠ Brezno	18. 11. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie	Týždeň boja proti drogám	SSŠ Brezno	22. 11. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie	Týždeň boja proti drogám	SSŠ Brezno	22. 11. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie		SSŠ Brezno	10. 12. 2013
Šuchaňová, M.	Poznaj svoj krvný tlak	Svetový deň zdravia	Stredisko sociálnych služieb, Banská Bystrica	8. 4. 2013
Šuchaňová, M.	Poznaj svoj krvný tlak		domov dôchodcov Dubová	29. 4. 2013
Šuchaňová, M.	Problematika drogových závislostí – nepriaznivé účinky na psychické a fyzické zdravie človeka pri vybraných drogách	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	15. 4. 2013
Šuchaňová, M.	Fajčenie Kým stúpa dym	Svetový deň bez fajčenia	ZŠ Spojová	20. 5. 2013
Trnková, K. Strhářský, J.	Distribúcia Legionella pneumophila a jej hostiteľov – voľne žijúcich	XV. konferencia “Surveillance nemocničných nákaz“	Tále	5.-6. 11. 2013

Lokša, P. Klement, C.	meňaviek vo vodovodnej sieti vybratých zdravotníckych zariadení			
Vrbanová, H.	Kampaň Vyzvi srdce k pohybu	Sv. dňu zdravia	ÚVZ SR Bratislava	4. 4. 2013
Vrbanová, H.	Krčná chrbtica, prednáška s ukázkami cvikov		Stredisko sociálnych služieb Uhlisko, Banská Bystrica	28. 1. 2013
Vrbanová, H.	Miesto pohybovej aktivity v poradenstve	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR,	RÚVZ Banská Bystrica	3. 4. 2013
Vrbanová, H.	Miesto pohybovej aktivity v poradenstve OPZ RÚVZ	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	4. 6. 2013
Vrbanová, H.	Mozog – životospráva a primárna prevencia demencií	Týždeň mozgu	8ročné športové Gymnázium, Banská Bystrica	14. 3. 2013
Vrbanová, H.	Mozog a jeho funkcie	Týždeň mozgu	ZŠ Ďumbierska	11. 3. 2013
Vrbanová, H.	Mozog a pamäť	Týždeň mozgu	Agentúra sociálnych služieb	13. 3. 2013
Vrbanová, H.	Ohrozuje nás obezita	Ozdravenie výživy, PA	Základná špeciálna internátna škola Valaská	25. 1. 2013
Vrbanová, H.	Osteoporóza	Akadémia európskeho seniora Svetový deň osteoporózy	Mestský úrad Banská Bystrica	8. 10. 2013
Vrbanová, H.	Prevencia onkologických a iných civilizačných chorôb		Klub dôchodcov „PÚPAVA“ Banská Bystrica	12. 4. 2013
Vrbanová, H.	Prezentácia doterajších výsledkov kampane Vyzvi srdce k pohybu a informácie kolegov o príprave V. ročníka s výzvou na podporu	Pracovná skupina v Trenčíne	Trenčín	19. 3. 2013
Vrbanová, H.	Problematika duševného zdravia- vzťah psychiky a telesného zdravia	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych	RÚVZ Banská Bystrica	5. 4. 2013

	Úrazovosť na Slovensku Problematika domáceho násilia	pracovníkov RÚVZ v SR		
Vrbanová, H.	Úrazovosť na Slovensku	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR,	RÚVZ Banská Bystrica	4. 6. 2013
Vrbanová, H.	Vplyv menopauzy a andropauzy na zmeny v organizme a zdravotné riziká starších ľudí“		Nemecká, Zámostie	29. 5. 2013
Vrbanová, H.	Zdravá životospráva a hygiena v dospievaní, prevencia pohlavne prenosných chorôb vrátane AIDS a nežiaducej gravidity,		RÚVZ Banská Bystrica	26. 6. 2013
Vrbanová, H.	Životný štýl Režim dňa Škodlivé návyky Hygiena Prevencia infekčných chorôb Strava Pohybová aktivita		Klenovec Špeciálna ZŠ	23. 5. 2013
Vrbanová, H.	Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu počas 5 ročníkov	Dni praktickej obezitológie	Bardejovské kúpele	20. 9.2 013
Vrbanová, H.	Duševná hygiena		SSŠ Brezno	12. 2. 2013
Vrbanová, H.	Chrípka		SSŠ Brezno	12. 2. 2013
Vrbanová, H.	Miesto pohybovej aktivity v poradenstve OPZ RÚVZ	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Žilina	26. 9. 2013
Vrbanová, H.	Pomôžme zlepšiť duševné zdravie v našich rodinách	Svetový deň duševného zdravia	ZŠ Sitnianska, Banská Bystrica	10.10.2013
Vrbanová, H.	Prevencia obezity a chronických chorôb - správna výživa a pohybová aktivita		Valaská – Špeciálna škola	23. 10. 2013
Vrbanová, H.	Problematika duševného zdravia (syndróm vyhorenia, stres, vzťah	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych	RÚVZ Žilina	30. 9. 2013

	psychiky a telesného zdravia, vplyv hudby na zdravie), Úrazovosť v SR	pracovníkov RÚVZ v SR		
Vrbanová, H.	Životný štýl, režim dňa, škodlivé návyky, škodlivosť alkoholu, fajčenia, drog, osobná hygiena, prevencia infekčných a parazitárnych chorôb, hrozba obezity a jej zdravotné dôsledky, zdravá výživa a správny pitný režim, význam pohybovej aktivity pre zdravie.		Špeciálna základná škola Ďumbierska ulica, Banská Bystrica	26. 11. 2013
Zvalová, T.	Drogová problematika	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	15. 4. 2013
Zvalová, T.	Fajčenie	Týždeň boja proti drogám	SSŠ Kremnička	20. 11. 2013
Zvalová, T.	Fajčenie Kým stúpa dym	Svetový deň bez fajčenia	ZŠ Spojová	20. 5. 2013
Zvalová, T.	Fajčenie Kým stúpa dym	Svetový deň bez fajčenia	ZŠ Spojová	31. 5. 2013
Zvalová, T.	Hypertenzia	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR,	RÚVZ Banská Bystrica	24. 4. 2013
Zvalová, T.	Hypertenzia	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR, ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	26. 6. 2013
Zvalová, T.	Prevencia fajčenia	Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Banská Bystrica	26.6. 2013
Zvalová, T.	Kým stúpa dym		Obchodná akadémia Banská Bystrica	18. 1. 2013

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ so sídlom v Lučenci

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Ján Lupták, MUDr.	Staroba a starnutie, duševné zdravie, chrípka		DDaSS Sušany	26.02.2013
Ján Lupták, MUDr.	Duševné zdravie		DDaSS Sušany	12.03.2013
Alica Gubániová, Mgr. Andrea Feteriková, Mgr	Mozog- tajomstvo života Stomatohygiena		MŠ Partizánska	13.03.2013
Alica Gubániová, Mgr.	Tréning mozgu		VšZP Lučenec	14.03.2013
Alica Gubániová, Mgr.	Tréning mozgu		RÚVZ Lučenec	14.03.2013
Andrea Feteriková, Mgr	Mozog- tajomstvo života Stomatohygiena		MŠ Rúbanisko	15.03.2013
Ján Lupták, MUDr. Alica Gubániová, Mgr	Proces starnutia		Klub dôchodcov Lučenec	18.04.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	Zdravý životný štýl- pohyb, strava, duševné zdravie		ŠZŠ LC	02.05.2013
Alica Gubániová, Mgr	Pohyb a jeho blahodarné účinky		RÚVZ Lučenec	10.05.2013
Ján Lupták, MUDr.	Sezónne ochorenia prenášané komármi, kliešťami		DDaSS Sušany	28.05.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	Tabak a jeho nepriaznivé účinky		ZŠ Haličská 8	28.05.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	Tabak a jeho nepriaznivé účinky		ZŠ Haličská 8	29.05.2013
Andrea Feteriková, Mgr.	Zdravý životný štýl		Gymnázium LC	05.06.2013
Alica Gubániová, Mgr	Tabak a jeho nepriaznivé účinky, HIV/AIDS		ZŠ Haličská 8	11.06.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	Tabak a jeho nepriaznivé účinky, HIV/AIDS		Gymnázium LC	11.06.2013
Ján Lupták, MUDr.	Demencia pri Alzheimerovej chorobe, Srdce		DDaSS Sušany	20.09.2013
Alica Gubániová, Mgr. Andrea Feteriková, Mgr.	zdravé zúbky		MŠ Vidiná	02.10.2013
Ján Lupták, MUDr.	Duševné zdravie		Kokava nad Rimavicou	10.10.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	Zdravé zúbky		ZŠ Haličská 8 1.ročník	15.10.2013

	Zásady zdravého stravovania Zásady zdravého stravovania		7.ročník 8.ročník	
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr	Zásady zdravého stravovania Zásady zdravého stravovania		ZŠ pre žiakov s chybami reči 7.ročník 8.ročník	16.10.2013
Alica Gubániová, Mgr.	Tabak, drogy, výživa, zúbky		ŠZŠ - Lučenec	19.11.2013
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	nebezpečenstvo fajčenia, HIV/AIDS		ZŠ pre žiakov s chybami reči 8.ročník 9.ročník	20.11.2013
Alica Gubániová, Mgr.	Zdravé zúbky HIV/AIDS Deti a drogy		ZŠ Lovinobaňa 1.ročník 7.ročník 8.ročník 9.ročník	21.11.2012
Alica Gubániová, Mgr Andrea Feteriková, Mgr.	HIV/AIDS Pohlavné choroby Tabak		ZSS- LC 1.ročník 4.ročník	02.12.2013
Ján Lupták, MUDr.	Ochorenia podporno-pohybového systému		DDaSS-Sušany	10.12.2013

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Dušan Béreš, MPH	Príprava databázy na vkladanie údajov z dotazníka do počítača v programe EPI INFO	Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ - B.Bystrica, Prievidza, Košice, Nitra, Žiar nad Hronom, Komárno, Martin, Prešov	
MUDr. Dušan Béreš, MPH	Dotazník vo verejnom zdravotníctve		SZU Bratislava	
MUDr. Dušan Béreš, MPH	EPI INFO 7 a jeho využitie v epidemiológii		SZU Bratislava	marec 2013
MUDr. Timea Ostrihoňová	Nové odporúčania v prevencii KVCH	Diskusné sústreďenie SZU	Bratislava	6. – 8. 11. 2013
MUDr. Janka Bérešová, MPH	Novinky v dg MS a možnosti prevencie v PZ RUVZ v SR	Diskusné sústreďenie SZU	Bratislava	6. – 8. 11. 2013
MUDr. Janka Bérešová, MPH, MUDr. Timea Ostrihoňová	Obezita a úskalia jej hodnotenia u detí	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	12.4.2013
MUDr. Janka Bérešová, MPH, MUDr. Timea Ostrihoňová	Problematika prevádzky školských bufetov a zdravá výživa	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.6.2013
MUDr. Janka Bérešová, MPH, MUDr. Timea Ostrihoňová	Efektivita činnosti PZ RUVZ v Rim. Sobote	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.10.2013
Mgr. Soňa Zdechovanová MUDr. Timea Ostrihoňová	Energetická bilancia detí staršieho školského veku v SR	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.10.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Školenie zamestnancov vykonávajúcich chemickú ochranu rastlín	Vzdelávanie zamestnancov v chemickej ochrane rastlín organizované Gemerskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou	Rimavské Janovce, priestory SHR Ondrej Pálkovács - AGROPA	20.2.2013
MUDr. Tatiana Majanová RNDr. Nina Andóová	Školenie zamestnancov vykonávajúcich chemickú ochranu rastlín	INSTINCT a.s. Veľký Blh-školenie pracovníkov zabezpečujúcich chemickú ochranu rastlín	Teplý Vrch – Rekreačné zariadenie Drieňok	18.3.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Ochrana, podpora a rozvoj	Odborný seminár – banské	Hotel Čingov Smižany –	16.-17.5.2013

	verejného zdravotníctva v odvetví ťažby spracovania nerastných surovín – zákon č. 355/2007 Z.z. – PZS, faktory prac. prostredia hluk a vibrácie	a súvisiace predpisy v praxi	Hradisko	
RNDr. Nina Andóová	Zákon č. 355/2007 Z.z. so zameraním na odvetvie ťažby spracovania nerastných surovín s dôrazom na problematiku chemických faktorov a bremien	Odborný seminár – banské a súvisiace predpisy v praxi	Hotel Čingov Smižany – Hradisko	16.-17.5.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Expozícia vibráciám vs. posudzovanie suspektných ochorení HK z vibrácií	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR a ÚVZ SR	Liptovský Ján, Alexandra Wellness Hotel	22.-23.5.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.	Seminár k aktuálnemu stavu legislatívy v oblasti odpadového hospodárstva a bezpečnosti práce.	Teplý Vrch – Rekreačné zariadenie Drieňok	11.9.2013
MUDr. Adriana Strečková	Morbili, mums, rubeola	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca, Ul. Litovelská 25, 050 13 Revúca	24.10.2013
MUDr. Adriana Strečková	Morbili, mums, rubeola	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, Ul. Šrobárova 1, 979 12 Rimavská Sobota	25.10.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Diftéria, tetanus, pertusiss	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca, Ul. Litovelská 25, 050 13 Revúca	24.10.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Diftéria, tetanus, pertusiss	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, Ul. Šrobárova 1, 979 12 Rimavská Sobota	25.10.2013

MUDr. Adriana Strečková	VHB, POLIO, Hib, IPV	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca, Ul. Litovelská 25, 050 13 Revúca	24.10.2013
MUDr. Adriana Strečková	VHB, POLIO, Hib, IPV	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, Ul. Šrobárova 1, 979 12 Rimavská Sobota	25.10.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Prídavné látky vo vakcínach	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Nemocnice s poliklinikou, n.o. Revúca, Ul. Litovelská 25, 050 13 Revúca	24.10.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Prídavné látky vo vakcínach	Projekt: „HODNOTA OČKOVANIA“ skupina : „Vzdelávanie sestier“	Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, Ul. Šrobárova 1, 979 12 Rimavská Sobota	25.10.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Vírusové hepatitídy v okrese R. Sobota	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále, okres Brezno	22.4. – 24.4.2013
MUDr. Adriana Strečková	In vazívne meningokokové ochorenia v okrese R. Sobota a Revúca	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále, okres Brezno	22.4. – 24.4.2013
Mária Horenitzká dipl. a.h.e.	Kontakt alebo ohrozenie besnotou	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	12.4.2013
MUDr. Adriana Strečková	In vazívne meningokokové ochorenia v okrese R. Sobota a Revúca	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.5.2013
MUDr. Nadežda Andóová	Čierny kašeľ - Pertussis	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	17.12.2013
Ing. Viera Kresová	Zákonník práce - novela	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.2.2013
Ing. Anna Vraniaková	Povodne a zásady ochrany zdravia pri povodniach	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.2.2013
MVDr. Henrieta Krkošková	Ochratoxín v potravinách	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.3.2013
MUDr. Janka Bérešová, MPH	Monitoring pohybových aktivít detí	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom	14.3.2013

	v SR za roky 2009, 2010, 2012		v Rimavskej Sobote	
MVDr. Henrieta Krkošková	Farba na vlasy – výkon ŠZD	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.5.2013
Ing. Anna Vraniaková	Nová legislatíva pre vodu na kúpanie a vybavenie prevádzkových plôch na prírodnom a umelom kúpalisku	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	14.6.2014
MUDr. Tatiana Majanová	Psychická záťaž pri práci	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	9.10.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Profesionálne pľúcne ochorenia	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	9.10.2013
MUDr. Tatiana Majanová	Riziká pri práci v drevospracujúcom priemysel	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	15.11.2013
MVDr. Henrieta Krkošková	Metanol – výkon úradnej kontroly v súvislosti s úmrtím v ČR	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	15.11.2013
Ing. Anna Vraniaková	Plážové profily a ich realizácia v roku 2013 v prírodných kúpaliskách ORMET a DRIEŇOK	Celoústavný odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote	17.12.2013

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Oddelenie podpory zdravia	Ako predchádzať bolestiam chrbtice		RÚVZ Veľký Krtíš	13.6.2013
MUDr. Slávka Ďurišová	Postoje rodičov k očkovaniu v okrese Veľký Krtíš	Celoslovenská porada epidemiológov	Tále	2013
Oddelenie podpory zdravia	Pedikulóza Najlepšia správa je dobrá životospráva		ŠZŠ V. Krtíš	2013
Oddelenie podpory zdravia	Dôležitosť pohybu		ZŠ Veľký Krtíš SOŠ Želovce Spojená a Základná škola v Modrom Kameni Špeciálna ZŠ Veľký Krtíš.	2013
Oddelenie podpory zdravia	Ako predchádzať bolestiam chrbtice		Klub dôchodcov Veľký Krtíš	jún 2013
Oddelenie podpory zdravia	Najlepšia správa je dobrá životospráva		Veľký Krtíš II. ZŠ a III. ZŠ Veľký Krtíš	2013
Oddelenie podpory zdravia	Dôležitosť konzumácie ovocia a zeleniny		MŠ Veľký Krtíš	2013
Oddelenie podpory zdravia	Drogy		ZŠ Veľký Krtíš, 2. stupeň	2013
Oddelenie podpory zdravia	Žijeme život prospešný nášmu mozgu?	Týždeň mozgu	prednáška pre verejnosť	2013
Oddelenie podpory zdravia	Význam vody	Svetový deň vody	RÚVZ Veľký Krtíš	marec 2013
Oddelenie podpory zdravia	Alzheimerova choroba		ZŠ v Dolnej Strehovej	2013
Oddelenie podpory zdravia	Odstrán obezitu		II. ZŠ , žiaci druhého stupňa	2013
Oddelenie epidemiológie	prevencia sezónnej chrípky,			2013

	vírusovej hepatitíde typu A, parazitárnych ochoreniach, kožných ochoreniach , správnej hygiene rúk - prevencii šírenia nozokomiálnych nákaz a očkovaní proti sez. chrípke.			
--	---	--	--	--

Prednášková činnosť zamestnancov RÚVZ Zvolen

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Mgr. Iveta Gondášová	Prevenia mozgových ochorení	Týždeň mozgu	MŠ Centrum Zvolen pre 16 pedagógov	12.3.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Stravovanie vo vyššom veku	Aktívne starnutie	Klub dôchodcov Lieskovec	12.2.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Zásady osobnej hygieny detí a zdravie	Pomoc pre marginalizované skupiny v regióne	Komunitné centrum Zvolen pre 15 rómskych detí	28.3.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Výhody fyzickej aktivity detí 2 samostatné bloky	Propagácia súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“	ZŠ Alexyho 1, Zvolen pre 40 detí	30.4.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Škodlivosť fajčenia - prevencia	Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen	49 žiakov 3. ZŠ Zvolen	28.5.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Nástrahy leta	Chránme naše deti	Klub detí ZŠ Alexyho 1, Zvolen pre 25 detí	11.6.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Alkoholizmus a iné závislosti	Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen	25 študentov SZŠ Zvolen	14.6.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Problematika zdravého životného štýlu	Deň zdravia Zvolen MsÚ Zvolen	30 žiakov Cirkevná ZŠ, Zvolen	10.4.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Zdravé zúbky	Deň otvorených dverí na RÚVZ Zvolen	35 detí 2.roč. 3. ZŠ Zvolen	11.9.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Alzheimerova choroba	Medzinárodný deň Alzheimerovej choroby	SOŠHSaO, Zvolen, 37 študentov	20.9.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Zdravý životný štýl-prevencia chronických neinfekčných ochorení	Sme tu pre Vás	20 študentov 2.roč. SZŠ Zvolen	26.9.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Zdravie v spolupráci s VŠZP a.s. pobočka Zvolen	Interaktívny pracovný seminár	30 zamestnancov RÚVZ Zvolen	26.9.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Význam podpory zdravia v prevencii chronických neinfekčných chorôb	Sme tu pre Vás	21 študentov 2.roč. SZŠ Zvolen	30.9.2013

Mgr. Iveta Gondášová	Aktívne stárnutie	Medzinárodná deň starších	26 seniorov, Stredisko Evanjelickej Diakonie, Hontianske Moravce	1.10.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Psychohygiena	Medzinárodný deň duševného zdravia	31 študentov 1.roč. Gymnázium, Detva	10.10.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Psychohygiena	Medzinárodný deň duševného zdravia	20 seniorov Domov sociálnej starostlivosti Očová	23.10.2013
Mgr. Iveta Gondášová	DM 2 riziká vzniku a prevencia,	Svetový deň diabetikov	25 seniorov, Klub dôchodcov Krupina	5.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Prevencia toxikománií	Svetový deň nefajčenia	38 študentov 2.roč. SZŠ Zvolen	7.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Choroby špinavých rúk	Sme tu pre Vás	20 detí 5 B, ZŠ Alexyho, Zvolen	13.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Prevencia toxikománií	Svetový deň nefajčenia	17 žiakov 7C, ZŠ Alexyho Zvolen	13.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Globezita	Deň vedy a poznania	25 študentov 1.-4. roč. Gymnázium Detva	18.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Globezita (samostatný blok)	Deň vedy a poznania	25 študentov 1.-4. roč. Gymnázium Detva	18.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Ako predchádzať závislostiam – matematikou proti drogám	Európsky týždeň boja proti drogám	36 žiakov 6 A,B, 3. ZŠ Zvolen	21.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Ako predchádzať závislostiam – matematikou proti drogám	Európsky týždeň boja proti drogám	30 žiakov 6 C, 3. ZŠ Zvolen	21.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Prevencia toxikománií	Európsky týždeň boja proti drogám	45 žiakov 4 A,B, ZŠ Alexyho Zvolen	22.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Prevencia toxikománií	Európsky týždeň boja proti drogám	15 žiakov 4 C, ZŠ Alexyho Zvolen	22.11.2013
Mgr. Iveta Gondášová	Kým stúpa dym,	Európsky týždeň boja proti drogám	50 študentov, Súkromná stredná škola obchodu a služieb, Očová	25.11.2013
MUDr. Peter Reinhardt	Prevencia HIV/AIDS	1.12. Svetový deň AIDS	140 študentov SZŠ	Priebežne počas

			Zvolen	decembra 2013 v rámci vyučovacích hodín jednotlivých ročníkov SZŠ
MUDr. Peter Reinhardt	Fajčenie	Európsky týždeň boja proti drogám	45 žiakov 9 A,B, 3.ZŠ Zvolen	27.11.2013
MUDr. Peter Reinhardt	Riziká fajčenia	Európsky týždeň boja proti drogám	24 žiakov 5 A,B 3.ZŠ Zvolen	27.11.2013
MUDr. Peter Reinhardt	Prevenia HIV/AIDS		140 študentov SČK pobočka Zvolen	Priebežne počas roka 2013 v rámci vyučovacích hodín jednotlivých kurzov opatrovateľstva na SČK pobočka Zvolen
MUDr. Margaréta Launerová	Poruchy výživy z príjmu potravy u detí a mládeže	Seminár	pre 20 zamestnancov RÚVZ Zvolen	7.11.2013

Prednášková činnosť RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Zajacová	Nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským odpadom	Mikroregion Kremnica - starostovia obcí	Krahule	29.11.2013
MUDr. Eva Striežová	Chrípka a pneumokokové nákazy	Klinická prax vo všeobecnom praktickom lekárstve	Hotel Lux Banská Bystrica	23.09.2013
MUDr. Eva Striežová	Aktívna účasť v panelovej diskusii	XIX. vakcinačný deň SR	Mestský úrad Žilina	28.09.2013
MUDr. Eva Striežová	Chrípka Umývajte si ruky, zachrániš život	Vzdelávanie sestier 2013	Zasadačka VN Žiar nad Hronom	21.10.2013
MUDr. Eva Striežová	Prídavné látky vo vakcínach VHB – Polio – Hib - IPV	Vzdelávanie sestier 2013	Zasadačka VN Žiar nad Hronom	18.11.2013
Mgr. Monika Osvaldová	- Diftéria, Tetanus, Pertussis - Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier 2013	Zasadačka VN Žiar nad Hronom	18.11.2013

Publikačná a prednášková činnosť RÚVZ Bratislava hl. mesto

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny životného prostredia RÚVZ Bratislava hl. mesto
 Publikačná činnosť: 0

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Holíková, J.	Hodnotenie vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie.	Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	18.02.2013	Nitra
MUDr. Holíková, J.	Hodnotenie zdravotných rizík	Projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	25.02.2013	Galanta
MUDr. Holíková, J.	Zákon č. 3554/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia	Príprava zamestnancov OÚ ŽP a SI ŽP, Inštitút verejnej správy	22.05.2013	Bratislava
MUDr. Duba, S.	Hygienická problematika a likvidácia plošnice posteľnej	Odborný seminár Cechu profesionálov DDD	20.11.2013	Bratislava
MUDr. Holíková, J.	Základy právnej úpravy starostlivosti o zdravie ľudí	Odborná príprava fyzických osôb na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie	11.12.2013	Bratislava
MUDr. Klimentová, A.	zdravia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo	Ochrana. Odborná príprava poslucháčov v študijnom odbore 6446K – kozmetik	20.05.2013	Bratislava

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny výživy RÚVZ Bratislava hl. mesto**Publikačná činnosť: 0****Prednášková činnosť: 0****Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygieny detí a mládeže RÚVZ Bratislava hl. mesto****Publikačná činnosť:**

Rončáková, A.: Školské bufety. In: Škola a stravovanie 1/2013

Rončáková, A.: Výživa detí v predškolskom veku. In: Škola a stravovanie 1/2013

Rončáková, A.: Rozloženie a roztriedenie prevádzkových priestorov. In: Škola a stravovanie 6/2013

Závadská, L.: Odborná spôsobilosť pracovníkov v špeciálnych zariadeniach spoločného stravovania In: Škola a stravovanie 1/2013

Karpátová, E.: Prevádzkový poriadok pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi – informácia z výsledkov výkonu ŠZD In: Učiteľské noviny č.38/2014

Farková, S., Štefániková Z.: K problematike zdravotnej bezpečnosti jedál v školských stravovacích zariadeniach. In: Životné podmienky a zdravie. Jurkovičová J., Štefániková Z. (Eds.) Bratislava: ÚVZ SR, 2013; s.174-180. ISBN 978-80-7159-215-0.

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Karpátová, E:	Hygienické požiadavky na zariadenia spoločného stravovania	Seminár vedúcich ŠJ Bratislava Ružinov	Bratislava	18.02.2013
Karpátová, E:	Školské stravovanie z pohľadu hygienika	Seminár vedúcich ŠJ pri MŠ a ZŠ Bratislavského kraja	Bratislava	26.02.2013
Karpátová, E:	Školské stravovanie z pohľadu hygienika	Seminár vedúcich ŠJ pri MŠ a ZŠ Bratislavského kraja	Bratislava	27.06.2012
Karpátová, E:	Hygienická situácia v ŠJ Bratislava Nové Mesto	Seminár vedúcich ŠJ Bratislava Nové Mesto	Bratislava	18.09.2013
Farková, S., Štefániková Z:	Hygienický štandard a kvalita vody v detských bazénoch v Bratislavskom kraji	XXI. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“	Nový Smokovec	23.-25.09.2013

Farková, S.:	Vyhodnotenie externých auditov systému správnej výrobnjej praxe v zariadeniach školského stravovania Bratislavského kraja za obdobie 2010-2013	Gremiálna porada RÚVZ Bratislava hlavné mesto	Bratislava	09.10.2013
Karpatová, E:	Výkon ŠZD v zariadeniach školského stravovania v súlade s novou legislatívou	Seminár pracovníkov ŠJ Bratislavského kraja	Bratislava	15.10.2013

Publikačná a prednášková činnosť za odbor preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ Bratislava hl. mesto

Publikačná činnosť:

KRISTIÁNOVÁ, S. 2013. Dodržiavanie platnej legislatívy pri predaji elektronických cigariet, In.: Informačný bulletin HH 2013, prezentácie

Prednášková činnosť:

MENO, PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Kristiánová, S.	Dodržiavanie platnej legislatívy pri predaji elektronických cigariet	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR	Liptovský Ján	22.-23.05.2013

Publikačná a prednášková činnosť za odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Bratislava hl. mesto

Publikačná činnosť: 0

Prednášková činnosť: 0

Publikačná a prednášková činnosť za odbor epidemiológie RÚVZ Bratislava hl. mesto**Publikačná činnosť:**

Žampachová, A., Truska, P., Mikas, J.: Svetový deň AIDS, Bedeker zdravia, 6/2013, p. 42-43.

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Böhmová E., Minčíková K.	Psychologické zručnosti pri pohovoroch s rodičmi odmietajúcimi očkovanie detí	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19.1.2013
Böhmová E., Minčíková K., Bednařík A.	Psychologické zručnosti pri pohovoroch s rodičmi odmietajúcimi	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii.	Bratislava	28.-30.1.2013
Böhmová E.	Výkon ŠZD v zdravotníckych zariadeniach	III. celoslovenská konferencia sestier a pracovníkov pracujúcich na pracoviskách OCS	Poprad	22.-23.3.2013
Böhmová E.	Stomatologické ambulancie v Ba kraji z pohľadu ŠZD	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.-24.4.2013
Böhmová E.	Medzinárodný deň hygieny rúk v Ba kraji-vyhodnotenie	Odborný seminár pre pracovníkov DFNsP Bratislava	Bratislava	3.5.2013
Böhmová E., Barboríková J., Leskovská M.	Hlásenie nozokomiálnych nákaz v Ba kraji	Odborný seminár pre pracovníkov UNsP Milosrdní bratia	Bratislava	30.5.2013
Böhmová E.	Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov. Medzinárodný deň hygieny rúk v Ba kraji - vyhodnotenie.	Odborný seminár pre pracovníkov Nemocničná a.s. Nemocnica Malacky	Malacky	26..9.2013
Böhmová E.	Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov. Medzinárodný deň hygieny rúk v Ba kraji-vyhodnotenie.	Odborný seminár pre pracovníkov Nemocničná a.s. Nemocnica Malacky	Malacky	9.10.2013
Böhmová E.	Podnety na nedodržiavanie zásad	II. celoslovenská konferencia	Komárno	15.10.2013

	hygienicko-epidemiologického režimu v Ba kraji.	sestier s medzinárodnou účasťou.		
Böhmová E.	Pripravované OU MZ SR na vykonávanie kontroly účinnosti procesu sterilizácie zdravotníckych pomôcok v zdravotníckych zariadeniach.	Odborný seminár o kontrole účinnosti procesu sterilizácie bioindikátormi.	Trenčín	21.10.2013
Böhmová E.	Máme problémy so súčasnou legislatívou?	Odborná konferencia „Svet hygieny okolo nás“.	Sliač	24.-25.10.2013
Böhmová E.	Podnety na nedodržiavanie zásad hygienicko-epidemiologického režimu v Ba kraji.	XV. ročník odbornej konferencie Surveillance nemocničných nákaz	Tále	5.-6.11.2013
Böhmová E	Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov.	Odborný seminár pre pracovníkov Nemocničná a.s. Nemocnica Malacky	Malacky	3.12.2013
Böhmová E	Legislatíva v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.	Tematický kurz „Hygiena zdravotníckych zariadení.“	Bratislava	3.-4.12..2013
Pertinačová J.	Sú osýpky zabudnuté ochorenie?	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19.1.2013
Pertinačová J.	Rotavírusové infekcie	Odborný seminár pre pediatrov	Trnava	7.2. 2013
Pertinačová J.	Je očkovania potrebné?	Krajský pneumologický seminár	Zvolen	28.2.2013
Pertinačová J.	Očkovanie a demyelizačné ochorenia	Akadémia revízneho lekára	Vyhne	4.-5.4.2013
Pertinačová J.	Význam a bezpečnosť kombinovaných vakcín	Mediforum – Škola očkovania.	Piešťany	5.-6.4.2013
Pertinačová J.	Význam a bezpečnosť kombinovaných vakcín	Mediforum – Škola očkovania.	Vyhne	12.-13.4.2013
Pertinačová J.	Význam a bezpečnosť kombinovaných vakcín	Mediforum – Škola očkovania.	Horný Smokovec	19.-20.4.2013
Pertinačová J.	Sú osýpky zabudnuté ochorenie?	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.-24.4.2013

Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní.	Odborný seminár „Hodnota očkovania“	Bratislava	25.4.2013
Pertinačová J.	Význam prevencie VHA a VHB očkovaním	Odborný seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých	Bratislava	29.4.2013
Pertinačová J.	Pertussis - potrebujeme preočkovať dospelú populáciu	Odborný seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých	Levice Nitra	7.5.2013 9.5.2013
Pertinačová J.	Meningokokové ochorenia a ich prevencia 2 Ako postupovať pri odmietaní očkovania	Odborný seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dospelých	Bratislava Modra	13.-14.5.2013 3.6.2013
Pertinačová J.	Možnosti prevencie meningokokových infekcií	XVII. Slovensko-český kongres o infekčných chorobách	Poprad	13.-15.6.2013
Pertinačová J.	1. 13 rokov skúseností s hexavakcínou 2. Problematika očkovania ako fenomén doby	Moderná škola pediatrie	Košice Poprad B. Bystrica	17.9.2013 18.9.2013 19.9.2013
Pertinačová J.	1. 13 rokov skúseností s hexavakcínou 2. Problematika očkovania ako fenomén doby	Moderná škola pediatrie	Bratislava Nitra Žilina Trenčín	16.10.2013 17.10.2013 23.10.2013 24.10.2013
Pertinačová J.	Fakty a mýty o očkovaní	XXX. kongres slovenských a českých alergológov a imunológov	Bratislava	25.-28.9.2013
Pertinačová J.	Je hliník vo vakcínach škodlivý	XIX. vakcinačný deň SR	Žilina	28.9.2013
Pertinačová J.	Je hliník vo vakcínach škodlivý	II. celoslovenská konferencia sestier s medzinárodnou účasťou.	Komárno	15.10.2013
Pertinačová J.	Kampylobakteriózy v SR	Zoonózy - IV. kongres s medzinárodnou účasťou	Bratislava	16.-18.10.2013
Pertinačová J.	Je hliník vo vakcínach škodlivý	XXXIV. Konsolidačná výročná konferencia pre	Vysoké Tatry	17.-19.10.2013

		všeobecných lekárov pre dospelých		
Pertinačová J.	Očkovanie ako fenomén doby	45. Celoslovenská pediatrická konferencia s medzinárodnou účasťou Galandove dni	Martin	21.-22.11.2013
Pertinačová J.	Môže KE zanechať trvalé následky	Medicon 2013	Liptovský Ján	22.-23.11.2013
Pertinačová J.	1.Očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde 2. Prídavné látky vo vakcínach	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava Bratislava Bratislava	27.11.2013 28.11.2013 4.12.2013
Csibová V.	1.Očkovanie proti pertussis, tetanu a záškrtu 2. Očkovanie proti VHB, hemofilom a pneumokokom	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava	27.11.2013 28.11.2013 4.12.2013
Košarová Z.	Očkovanie proti VHB, hemofilom a pneumokokom	Odborný seminár „Hodnota očkovania“ usporiadaný RÚVZ pre sestry a pôrodné asistentky.	Bratislava	27.11.2013 28.11.2013
Truska, P.:	Surveillance pohlavne prenosných chorôb a HIV infekcie v Európe a v Slovenskej republike	X. odbornej konferencii Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR	Bratislava	19.3.2013
Truska, P.:	Výskyt pohlavne prenosných chorôb a HIV infekcie v Slovenskej republike v roku 2012	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	23.4.2013
Staneková, D., <u>Truska, P.:</u>	Spolupráca infektológov, mikrobiológov a epidemiológov v prevencii HIV/AIDS	Akadémia AIDS	Rajecké Teplice	18.5.2013

Truska, P.:	Výskyt HIV/AIDS v Bratislavskom kraji a v Slovenskej republike	Konferencia očianskeho združenia HIV pomoc	Bratislava	17.10.2013
Alexanderčíková, Z., Okruhlica, L., <u>Truska, P.</u> :	Drug use, HIV risk and responses: Slovak example	Meeting ECDC and EMCDDA: Detecting and responding to outbreaks of HIV among people who inject drugs	Bukurešť	17.11.2013
Truska, P.:	Surveillance HIV/AIDS v Slovenskej republike	Tlačová beseda ÚVZ SR ku Svetovému dňu AIDS	Bratislava	28.11.2013

Publikačná a prednášková činnosť za odbor hygienických laboratórií RÚVZ Bratislava hl. mesto

1Publikačná činnosť:

KOLENOVÁ, J.: In: *Sborník XIV. výroční konference České aerosolové společnosti, 23. – 25. října 2013*, Nový Smokovec, Česká aerosolová společnost, 2013, s. 63 – 65. ISBN 978-80-86186-52-8

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
RNDr. Janka Kolenová	Návod na auditovanie systému manažérstva	odborný seminár	RÚVZ Bratislava hl. mesto SR so sídlom v Bratislave	21.6.2013
MUDr. Jana Hrabárová	Legionelly vo vodách	odborný seminár	RÚVZ Bratislava hl. mesto SR so sídlom v Bratislave	8. 11. 2013

Publikačná a prednášková činnosť za odbor podpory zdravia RÚVZ Bratislava hl. mesto

Publikačná činnosť: 0

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. A. Béderová,CSc	Kritériá hodnotenia obezity u detí - panelova diskusia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických ochorení	FVZ SZU Bratislava	23-25.1.2013
MUDr. A. Béderová,CSc	Intervencie pri obezite – možnosti a hodnotenie efektivity - panelova diskusia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických ochorení	FVZ SZU Bratislava	23-25.1.2013
MUDr. A. Béderová,CSc	Koncepcia činnosti Odboru podpory zdravia	Odborný seminár FVZ PhF UK	Farmaceutická fakulta UK Bratislava	4.3.13
MUDr. A. Béderová,CSc	Mýty a fakty o výžive	Odborný seminár FVZ PhF UK	Farmaceutická fakulta UK Bratislava	4.3.2013
MUDr. A. Béderová,CSc	Aktuálne problémy výživy	Surveillance chronických chorôb V. odborná konferencia	RUVZ Trenčín	10.4.2013
MUDr. A. Béderová,CSc	Výživa v prevencii osteoporózy	Akadémia staromestského seniora III.roč	Zichiho palác Bratislava	10.1.2013
MUDr. A. Béderová,CSc	Práva pacientov a prevencia	Akadémia tretieho veku IV roč.	JD SR, DK Ružinov	13.2.2013
PhDr. J. Prokop	Alzheimerova choroba a jej predchádzanie	Odborno-populárna prednáška	Dom seniorov Ružinov Bratislava Pažitková	13.3.2013
PhDr. J. Prokop	Mozog - jeho choroby- prevencia	Odborno-populárna prednáška	DD Rača, Podbrezovská 25	15.3.2013
PhDr. J. Prokop	Zdravotné dôsledky fajčenia, spôsoby prevencie a odvykanie od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	SOŠ Farského 9, Bratislava	24. 5. 2013

PhDr. J. Prokop	Zdravotné dôsledky fajčenia, spôsoby prevencie a odvykanie od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	Evanjelické lýceum Bratislava Petržalka	30.5. 2013
PhDr. J. Prokop	Zdravotné dôsledky fajčenia, spôsoby prevencie a odvykanie od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	ZŠ Nová dedinka, Senec	7. 6.2013
PhDr. J. Prokop	Zdravotné dôsledky fajčenia, spôsoby prevencie a odvykanie od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	ZŠ Pezinok- Orešie	11. 6. 2013
PhDr. J. Prokop	Zdravotné dôsledky fajčenia, spôsoby prevencie a odvykanie od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	Gymnázium Bratislava Pankúchová 6,	24. 6.2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Kritériá hodnotenia nadhmotnosti a obezity u detí a adolescentov v projekte Rešpekt pre zdravie – panelová diskusia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických ochorení	FVZ SZU Bratislava	23-25.1.2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Intervencie pri obezite- možnosti a hodnotenie efektivity - panelová diskusia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických ochorení	FVZ SZU Bratislava	23-25.1.2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Kardiometabolický profil adolescentov – vybrané rizikové faktory u študentov- prednáška	XXI. Nové trendy v prevencii aterosklerózy	Bratislava	február 2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Stav kardiovaskulárneho zdravia stredoškôľakov Bratislavského samosprávneho kraja/ projekt Rešpekt pre zdravie	Životné podmienky a zdravie, XXI. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou	Nový Smokovec	september 2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Výskyt rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení u žiakov stredných škôľ v projekte Rešpekt pre zdravie	XVIII. kongres Slovenskej kardiologickej spoločnosti	Bratislava	október 2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Kardiometabolické rizikové faktory u adolescentov - projekt	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii	FVZ SZU – Bratislava	6.-8. 11. 2013

	Rešpekt pre zdravie	a poradenstve chronických chorôb		
MUDr. Z. Gerová,CSc	Aktuálne problémy Poradni zdravia	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb	FVZ SZU – Bratislava	6-8. 11.2013
MUDr. Z. Gerová,CSc	Výchova k zdraviu	Kurz MPH,	FVZ SZU Bratislava	9. 2013
PhDr. J. Prokop	Alzheimerova choroba, príčiny a jej predchádzanie,	Odborno-populárna prednáška	SOŠ Farkého 9, Bratislava	20.9. 2013
PhDr. J. Prokop	Škodlivosť fajčenia a spôsoby odvykania od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	Farského 9, Bratislava	10.10.2013
PhDr. J. Prokop	Škodlivosť fajčenia a spôsoby odvykania od fajčenia	Odborno-populárna prednáška	ZŠ Nová Dedinka	14.11.2013
PhDr. J. Prokop	Rozvoj citových vzťahov medzi generáciami, druhy a spôsoby upevňovania, jej význam v súdržnosti rodiny	Odborno-populárna prednáška	Jednota dôchodcov Slovenska Bratislava IV	20.11.2013

Publikačná činnosť za Košický kraj

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Bibliografický odkaz na časť diela - článok v zborníku:

SCHNITZEROVÁ, E. Účasť verejného zdravotníctva a sociálnej práce na prevencii drogových závislostí. In ROVNÝ, Ivan – OCHABA, Róbert (eds.). *Duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie 37. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu konanej 16. – 17. 10. 2012 v Novom Smokovci vo Vysokých Tatrách*. Bratislava : ÚVZ SR, 2012, s. 234-239. ISBN 978-80-7159-214-3.

SCHNITZEROVÁ, E. Etika v sociálnej práci s užívateľmi drog. In LUBELCOVÁ, Gabriela – DŽAMBAZOVIČ, Roman (eds.). *Sociálna patológia optikou sociologického skúmania (slovensko-české sociologické dni). Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie FF UK v Bratislave konanej 3. – 5. 10. 2012 v Modre – Harmónii* [CD-ROM]. Bratislava: Stimul, 2013, s. 306-321. ISBN 978-80-8127-077-2. [online]. Dostupné na: <http://stella.uniba.sk/texty/Zbornik_Soc_deviacie-2013.pdf>.

SCHNITZEROVÁ, E., ANTONIČOVÁ, I. Psychológia v edukácii sociálnych pracovníkov a niektoré jej aspekty v sociálnej práci s užívateľmi drog. In LUKÁČ, Marek (ed.). *Edukácia človeka – problémy a výzvy pre 21. storočie. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej dňa 11. 12. 2012 v Prešove* [CD-ROM]. Prešov : Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, 2013, s. 147-152. ISBN 978-80-555-0825-2. [online]. Dostupné na: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukac1>>.

RAPANT, S - CVEČKOVÁ, V. - DIETZOVÁ, Z. - FAJČIKOVÁ, K.- HILLER, E. - FINKELMAN, R.B. - ŠKULTÉTYOVÁ, S. The potential impact of geological environment on health status of Residents of the Slovak Republic. In *Environmental Geochemistry and Health*. Print ISSN 0269-4042, Online ISSN 1573-2983. November 2013. DOI 10.1007/s10653-013-9580-5.

BRATSKÁ, Z. Využitie chlórdioxidu na dezinfekciu pitnej vody z VN Starina z pohľadu orgánu verejného zdravotníctva. *Zborník odborných prác z konferencie „Zdravotné zabezpečenie pitnej vody“* Banská Bystrica, apríl 2013, s. 65-67.

TKACOVÁ, E., BIZUB, V. Staphylococcus aureus (koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny): In: *Správa o zoonózach, pôvodcoch alimentárnych nákaz v Slovenskej republike za rok 2012*, s. 79-82.

GAJDOŠ, O., GAJDOŠOVÁ, D.: Riziko genotoxicity v životospráve a poradňa prevencie rakoviny. In.: *Recenzovaný zborník vedeckých prác: Book of abstracts Bilateral Czech and Slovak Workshop Genetic Toxicology and Cancer Prevention, Cancer Research Institute Slovak Academy of Sciences*, Bratislava, vydanie I., 2013, s. 43

Bibliografický odkaz na článok v seriálovej publikácii

STREČANSKÁ, Anna., BEŇOVÁ, Katarína., ČIPÁKOVÁ, Andrea., RENČKO, Andrej: Content of Radionuclides in Rocks. In: *Folia Veterinaria*, 57, 2, 2013, s. 91-93

TÓTHOVÁ, Melinda., BEŇOVÁ, Katarína., ČIPÁKOVÁ, Andrea: Contamination of Selected Herbs with Radionuclides in Slovakia. In: *Folia Veterinaria*, 57, 2, 2013, s. 94-96

Iné

Publikovane články na Internete

KATRENIÁKOVÁ, Z., HRAPKOVÁ, N., SCHNITZEROVÁ, E., SKOKŇOVÁ, Z. *Evidence-based Guidelines on Health Promotion for Older People: Social Determinants, Inequality & Sustainability - 3 selected cases from Slovakia*. [online]. Dostupné na: <http://www.uvzsr.sk/docs/info/podpora/letaky/seniori/Health_Pro_Elderl_SR.pdf>. (2013-09-24)

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Čo sú bezpečkové potraviny. In: www.zdravie.sk, 06.05.2013

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Alergény a štyri ročné obdobia. In: www.zdravie.sk, 12.03.2013

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Ako sa zorientovať pri hľadaní informácií o celiakii. In: www.zdravie.sk, 06.05.2013

GAJDOŠOVÁ, D. : Štítna žľaza a riziko jej poruchy v tehotenstve. In: www.zdravie.sk, 10.07.2013

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Tehotenstvo, dojčenie dieťaťa a celiakia. In: www.zdravie.sk, 5.8.2013

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Celiakia – aký je život bez chleba? In: www.zdravie.sk, 06.05.2013

GAJDOŠOVÁ, D., RIMÁROVÁ, K. : Potraviny bez lepku a ich označenie. In: www.zdravie.sk, 18.11.2013

GAJDOŠOVÁ, D., MAČINGOVÁ A. : Očistná diéta a očista organizmu. In: www.zdravie.sk, 19.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Bór. In: www.zdravie.sk, 29.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Fluor. In: www.zdravie.sk, 29.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Kobalt. In: www.zdravie.sk, 29.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Molybdén. In: www.zdravie.sk, 29.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Selén. In: www.zdravie.sk, 29.04.2013

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A. : Mangán. In: www.zdravie.sk, 24.01.2013

GAJDOŠ, A. : B 17 – účinná zložka v prevencii rakoviny. In: www.zdravie.sk, 24.01.2013

GAJDOŠ, A. : Huby, rádioaktivita a havária vo Fukušime. In: www.zdravie.sk, 04.02.2013

GAJDOŠOVÁ, D. : Fosfor. In: www.zdravie.sk, 2013

GAJDOŠOVÁ, D. : Vápnik. In: www.zdravie.sk, 2013

RÚVZ so sídlom v Trebišove

Iné

Publikovane články na Internete

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: WORLD HEALTH DAY – 7.apríl. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013.1s.[cit.2014.2.03.]. Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/info_web_vsd_zdravia_%202013.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: WORLD HEALTH DAY – 7.apríl. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2014.2.03.]. Dostupné na internete: <http://www.kralovskychlmec.sk/>

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU-31. máj 2013. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/bez_fajceni_2013.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Účinky alkoholu na organizmus. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 2s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/ucinky_alkoholu_na_organizmus.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Účinky alkoholu na organizmus. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 2s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.trebisov.sk/userimages/files/subory/den_zodpovednosti_ucinky_alkoholu_na_organizmus.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Leták – Mesiac Alzheimerovej choroby. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 2s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete:

http://www.ruvztv.sk/pdf/mesiac_alzheimerovej_ch_sep_2013_letak.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Mesiac o srdcových témach. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 3s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/most_2013_letak_web.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Medzinárodný deň starších-leták. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 2s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/letak_medzinarodny_den_starsich_ludi.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: 10.október - Svetový deň duševného zdravia [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 2s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete:

http://www.ruvztv.sk/pdf/sv_den_dusevneho_zdravia_2013_plagat.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odstráň obezitu – „Take away obesity!“. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 3s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/odstran_obezitu_plagat_ruvztv.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odstráň obezitu – „Take away obesity!“. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 3s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete: http://www.trebisov.sk/userimages/files/subory/odstran_obezitu.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odstráň obezitu – „Take away obesity!“. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 3s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete: <http://www.kralovskychlmec.sk/>

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odstráň obezitu – „Take away obesity!“. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 3s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete: <http://www.secovce.sk/>

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odporúčania na úpravu životného štýlu v prevencii a liečbe cukrovky. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete: http://www.ruvztv.sk/pdf/info_sd_diabetu_14_11_2013l.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odporúčania na úpravu životného štýlu v prevencii a liečbe cukrovky. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2013.2.03.].

Dostupné na internete:

http://www.trebisov.sk/userimages/files/subory/odporucania_prevenicia_diabetu.pdf

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odporúčania na úpravu životného štýlu v prevencii a liečbe cukrovky. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete:

<http://www.kralovskychlmec.sk/>

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia: Odporúčania na úpravu životného štýlu v prevencii a liečbe cukrovky. [online]. Trebišov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, 2013. 1s. [cit.2013.2.03.]. Dostupné na internete: <http://www.secovce.sk/>

RÚVZ so sídlom v Rožňave

Bibliografický odkaz na článok v seriálovej publikácii

RODA, Štefan: Ochrana zdravia pri práci. In: Korzár, roč. 52, 2013

Prednášková činnosť za Košický kraj

RÚVZ so sídlom v Košiciach

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Agnesa Zajacová	Vplyv konzumácie ovocia a zeleniny na metabolický syndróm u klientov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia.	VIII. krajský seminár medicínsko-technických pracovníkov	Lekárska fakulta Univerzity P. J. Šafárika, Košice	13. 11. 2013
Soňa Gregová Monika Fabianová	Prezentácia mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia – ponuka služieb účastníkom konferencie (v rámci spolupráce s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice).	Konferencia edukačného charakteru s medzinárodnou účasťou - IX. Pacientsky seminár v rámci XVII. Košických chemoterapeutických dní	Magistrát mesta Košice, Košice	30. 11. 2013
Agnesa Zajacová	Vplyv konzumácie ovocia a zeleniny na výskyt metabolického syndrómu u klientov poradne zdravia.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	9. 4. 2013
Eva Schnitzerová Soňa Gregová Monika Fabianová	Týždeň mozgu – charakteristika celonárodnej kampane a participácie RÚVZ Košice.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	20. 6. 2013
Jana Kollárová	Fiškálna politika v prevencii rizikových faktorov chronických ochorení.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	20. 6. 2013
Eva Schnitzerová Monika Fabianová Soňa Gregová	Týždeň mozgu – charakteristika celonárodnej kampane a participácie RÚVZ Košice.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	17. 9. 2013
Viera Lešníková	Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania usporiadateľom	Odborný seminár pre pracovníkov školských stravovacích zariadení	KŠÚ Košice	16.10. 2013

	bol Dr. Josef Raabe Slovensko, s.r.o. Trnavská cesta 84, Bratislava.			
Viera Lešníková	Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania.	Odborný seminár pre pracovníkov školských stravovacích zariadení	KŠÚ Košice	29.11.2013
Viera Lešníková	Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania.	Odborný seminár pre pracovníkov školských stravovacích zariadení	KŠÚ Košice	4.12.2013
Zuzana Bratská	Aktualizácia účinných pesticídnych látok vo vodách.	Konferencia „Kvalita vody vo VVS“ v Košiciach	Košice	26.3.2013
Eva Tkáčová, Ema Daňková Emília Smejkalová	Výskyt vodných makrofytov vo vybraných prírodných kúpaliskách v okrese Košice-okolie.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	17.10.2013
Gabriela Lendelová	Výskyt vodných makrofytov vo vybraných prírodných kúpaliskách v okrese Košice-okolie.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	23.10.2013
Viera Lengyelová Anna Belyová	Národné referenčné centrum pre diftériu a medzinárodná spolupráca v rámci EU.	X. odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR	MZ SR Bratislava	19.3.2013
Viera Lengyelová Anna Belyová	Národné referenčné centrum pre diftériu a medzinárodná spolupráca v rámci EU.	XI. celoslovenský odborný seminár zdravotníckych laborantov Košíc	Nemocnica Košice-Šaca	12.4.2013
Igor Masica Eva Andrasiová	25 rokov diagnostiky HIV/AIDS na RÚVZ so sídlom v Košiciach.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	28.11.2013
Igor Masica Eva Andrasiová	25 rokov diagnostiky HIV/AIDS na RÚVZ so sídlom v Košiciach.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	19.11.2013
Beáta Nadzonová Anna Belyová	Antrax – podozrivé zásielky.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	28.11.2013

Beáta Nadzonová Anna Belyová	Antrax – podozrivé zásielky.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	19.11.2013
Andrea Čipáková	Obsah prírodných a umelých rádionuklidov vo vzorkách životného prostredia.	Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií	Výskumný ústav vod-ného hospodárstva Bratislava	28.5.2013
Andrea Čipáková	Gamaspektrometrická analýza vzoriek vybraných článkov potravinového reťazca.	XXV. konzultačné dni pra- covníkov vodohospodárskych laboratórií	Banská Štiavnica	11.9.2013
Viktor Vrábek	Rádioaktivita povrchových a pitných vôd v okolí prieskumného územia Čermel'- Jahodná.	XXV. konzultačné dni pra- covníkov vodohospodárskych laboratórií	Banská Štiavnica	11.9.2013
Kamila Kleinová Andrea Čipáková	Analýza možných chýb a ich následkov pri vyšetrení röntgenovými prístrojmi.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	28.11.2013
Daniela Tarabčáková	Psychosociálne riziká – kampaň a výsledky práce.	Odborný seminár „Spolupráca pri prevencii rizik“.	Košice	17.4.2013
Daniela Tarabčáková Marie Šťastná Soňa Porubská	Psychosociálne riziká u vodičov nákladnej dopravy.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	23.5.2013
Marie Šťastná Daniela Tarabčáková Zuzana Szeghyová	Sick building syndróm.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	23.5.2013
Eva Chovancová	Hygienické podmienky v zariadeniach na zber a spracovanie odpadov.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	26.6.2013
Adriana Takáčová	Požiadavky na výkon profesionálnej dezinfekcie, dezinfekcie a deratizácie.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	26.6.2013

Marie Šťastná Daniela Tarabčáková	Skríningové zisťovanie vplyvu pracovného ovzdušia v nevýrobných priestoroch na zdravie zamestnancov.	XXI. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“	Kúpele Nový Smokovec	25.9.2013
Marie Šťastná Valéria Semjaková	Impigement syndróm u žeriavnikov.	Celoústavný seminár v problematike PPL	Nemocnica a.s. Košice-Šaca	30.10.2013
Marie Šťastná Daniela Tarabčáková	Fyzická záťaž u pracovníkov IT – Zdravé pracoviská.	Celoústavný seminár v problematike PPL	Nemocnica a.s. Košice-Šaca	30.10.2013
Renáta Marcinčinová Eva Roszková Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Riziko genotoxicity v životospráve a poradňa prevencie rakoviny.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	9.4.2013
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Riziko genotoxicity v životospráve a poradňa prevencie rakoviny.	Genetic Toxicology and Cancer Preventio, Cancer Research Institute Slovak Academy of Sciences, Bratislava	Kongresové centrum SAV, Smolenice	13.-16.10.2013
Marek Bobko Gabriela Swiatlowská Miriama Karpačová	Elektromagnetické pole v pracovnom a životnom prostredí – skúsenosti s meraním a hodnotením.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	17.10.2013
Andrej Gajdoš Dagmar Gajdošová	Prehľad aktuálnych onkorizík z klinickej a anamnestickéj praxe poradne prevencie rakoviny.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	28.11.2013
Jana Seligová	Výskyt pneumokokových a meningokokových ochorení v spádovej oblasti RÚVZ Košice.	Odborný seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých a všeobecných lekárov pre deti a dorast	RÚVZ so sídlom v Košiciach	21.5.2013
Jana Seligová	Očkovanie v praxi.	XVI. Východoslovenský vakcinačný deň L. Pasteura	LF UPJŠ Košice	4.6.2013

Jana Seligová	Úloha RÚVZ v mimoriadnych situáciách.	Odborno-metodické zamestnanie zástupcov zdravot. zariadení k úlohám Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky	Košice	25.6.2013
Veronika Tarkovská	Umývajte si ruky – zachrániš si život.	Seminár pre VŠ PZS LVN a.s. Košice	LVN a.s. Košice	22.6.2013
Jana Seligová	Dôležitosť očkovania proti chrípke a pneumokokom v sezóne 2013/2014.	Odborný seminár – klinická prax vo všeobecnom lekárstve	Košice	25.9.2013
Jana Seligová	Dôležitosť očkovania proti chrípke a pneumokokom v sezóne 2013/2014.	Odborný seminár – klinická prax v pediatrii	Košice	17.10.2013
Jana Seligová	Prídavné látky vo vakcínach. Morbili – parotitída – rubeola.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	30.10.2013
Veronika Tarkovská	Diftéria, tetanus, pertussis. Vírusová hepatitída typu B – Poliomyelitída – Infekcie vyvolané H. influenzae typu B – Pneumokokové infekcie.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	30.10.2013
Jana Seligová	Prídavné látky vo vakcínach. Morbili – parotitída – rubeola.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	6.11.2013
Veronika Tarkovská	Diftéria, tetanus, pertussis. Vírusová hepatitída typu B – Poliomyelitída – Infekcie vyvolané H. influenzae typu B – Pneumokokové infekcie.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	6.11.2013
Jana Seligová	Prídavné látky vo vakcínach. Morbili – parotitída – rubeola.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	8.11.2013

Veronika Tarkovská	Diftéria, tetanus, pertussis. Vírusová hepatitída typu B – Poliomyelitída – Infekcie vyvolané H. influenzae typu B – Pneumokokové infekcie.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	RÚVZ Košice	8.11.2013
Jana Seligová	Úloha RÚVZ v mimoriadnych situáciách.	Odborná príprava predsedov a členov krízových štábov OÚ	Spišská Nová Ves	22.11.2013
Jana Seligová	Prídavné látky vo vakcínach. Morbili – parotitída – rubeola.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	Nemocnica a.s., Košice-Šaca	26.11.2013
Veronika Tarkovská	Diftéria, tetanus, pertussis. Vírusová hepatitída typu B – Poliomyelitída – Infekcie vyvolané H. influenzae typu B – Pneumokokové infekcie.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	Nemocnica a.s., Košice-Šaca	26.11.2013
Jana Seligová Mária Kriššová Miluše Tatičová	Analýza výsledkov zaočkovanosti v okresoch Košice I.-IV. za ostatných 5 rokov.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	26.9.2013
Veronika Tarkovská Mária Fecsuová Milada Križanová	Európske prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a užívania antibiotík.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ so sídlom v Košiciach	26.9.2013
Mária Kriššová Miluše Tatičová Jana Seligová	Analýza výsledkov zaočkovanosti v okresoch Košice I.-IV. za ostatných 5 rokov.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	14.5.2013
Mária Fecsuová Milada Križanová Veronika Tarkovská	Európske prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a užívania antibiotík.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	17.9.2013
Zuzana Bertóková Marta Prevužňáková Darina Lechmanová	Výsledky z mimoriadnych kontrol vykonaných v roku 2012 zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek v reštauráciách Ázijského typu.	Odborný seminár pre MTP pracovníkov RÚVZ Košice	RÚVZ so sídlom v Košiciach	9.4.2013
Margita Kaplanová	Predaj potravín na trhoch a trhoviskách v Košickom kraji.	Odborný seminár	VÚC Košice	16.1.2013

Margita Kaplanová	Výživové a zdravotné tvrdenia v potravinách.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	18.4.2013
Emília Gajdošová Katarína Michalčíková	Výsledky z mimoriadnych kontrol vykonaných v roku 2012 zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek v reštauráciách Ázijského typu.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	18.4.2013
Margita Kaplanová	Verejné zdravotníctvo.	Odborný seminár	Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov Košice	17.9.2013

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Peter Mišenda Jozef Rešovský Terézia Mederiová Mária Vlčáková	„POZDRAVY“ – Podpora zdravia u 11. ročných detí na ZŠ v Spišskej Novej Vsi.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ PP, SNV, SL	RÚVZ Poprad	12.6.2013
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Demografický vývoj regiónu Spiša za 10 rokov.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ PP, SNV, SL	RÚVZ Poprad	18.4.2013
Jozef Rešovský Peter Mišenda	Efektivita primárnej prevencie.	Celoslovenská porada vedúcich oddelení a odborov PZ	Vyšné Ružbachy	26.6.2013
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Sebahodnotenie a rizikové správanie školákov.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ PP, SNV, SL	RÚVZ Poprad	11.9.2013
Mária Vlčáková	Zemepis zubného kazu.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ PP, SNV, SL	RÚVZ Poprad	11.9.2013
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Rodina v podmienkach globalizácie.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ	RÚVZ Spišská Nová Ves	9.10.2013
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Rodina v podmienkach globalizácie.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	17.10.2013
Jozef Rešovský Terézia Mederiová	Rodina v podmienkach globalizácie.	Odborný celoústavný seminár pre SZP pracovníkov RÚVZ PP, SNV, SL	RÚVZ Poprad	28.11.2013

Martina Filická	O povinnom očkovaní detí, o ochoreniach podliehajúcich povinnému očkovaniu, o histórii očkovania a o prioritách WHO regiónu v oblasti imunizácii.	Odborný seminár	Materské centrum „DIETKA“ Spišská Nová Ves	9.5.2013
Martina Filická	MRSA v nemocničnom prostredí	Odborný seminár	Nemocnica Krompachy s.r.o.	21.5.2013
Renáta Hudáková Martina Bocsiková	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých	Odborný seminár	NsP Spišská Nová Ves	7.11.2013
Renáta Hudáková Martina Bocsiková	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast a pre dospelých	Odborný seminár	Nemocnica Krompachy s.r.o	26.11.2013

RÚVZ so sídlom v Michalovciach

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Janka Stašková	Syfilis – aktuálny epidemiologický problém v okrese Trebišov.	TK o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb.	SZU Bratislava	29.1.2013
Alena Dolná Ján Fiľko Viera Hricutová	Alternatívne spôsoby výživy.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	18.4.2013
Henrieta Hubal'ová Iveta Erdélyiová Katarína Čonková	Sledovanie režimu práce a odpočinku detí a mládeže na základných školách v SR.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.4.2013
Alena Dolná Vladimíra Kovaľová Vladimír Kocúr	Alternatívne spôsoby výživy.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.4.2013
Peter Čintala	Lehota a jej počítanie.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.4.2013
Radoslav Moško	Nový prístup na verejný server.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.4.2013
Jozefína Šoltésová	Rýchly výstražný systém – kozmetické výrobky.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	12.6.2013

Iveta Bánociová Daniela Kniežová Jana Humeníková	Novinky v oblasti chemickej legislatívy.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	12.6.2013
Mariana Hamadejová Dagmar Erdélyiová	Diabetes melitus.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	12.6.2013
Henrieta Hubaľová Iveta Erdélyiová Katarína Čonková	Výsledky z kontrol pieskovísk. súvisiacich s výskytom toxokarózy u detí.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.9.2013
Daniela Kniežová Anna Camberovitchová	Práca so zobrazovacími jednotkami.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.9.2013
Janka Stašková	Syfilis – krutý a spravodlivý?	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	25.9.2013
Božena Kováčová	Spôsoby dezinfekcie pitnej vody vo verejných vodovodoch.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.11.2013
Anna Camberovitchová Iveta Bánociová Jana Humeníková	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.11.2013
Alena Dolná Ján Filko Viera Hricutová	Alternatívne spôsoby výživy.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.11.2013
Dagmar Erdélyiová	Prevenencia onkologických ochorení.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Michalovce	Michalovce	20.11.2013

Janka Stašková	Informácia o podozrení na parotitídu v okrese Michalovce.	Prednáška pre Spolok lekárov.	NsP Š. Kukuru a.s. Michalovce	19.9.2013
Janka Stašková	MUMPS – aktuálny epidemiologický problém.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	NsP Š. Kukuru a.s. Michalovce	17.10.2013
Karin Záviská	Očkovací kalendár v SR.	Projekt Čakáme na bociana.	RÚVZ Michalovce	22.4.2013
Karin Záviská	Európsky imunizačný týždeň.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	NsP Š. Kukuru a.s. Michalovce	17.10.2013
Karin Záviská	Odmietanie očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dospelých.	Projekt Hodnota očkovania. Odborný seminár pre sestry a pôrodné asistentky	NsP Š. Kukuru a.s. Michalovce	17.10.2013
Karin Záviská	Očkovací kalendár v SR.	Projekt Čakáme na bociana.	RÚVZ Michalovce	18.12.2013

RÚVZ so sídlom v Trebišove

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Andrea Jenčová Terézia Konevičová	Epidemiológia metabolického syndrómu v okrese Trebišov.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	20.6.2013
Andrea Jenčová	Duševné zdravie a civilizačné choroby.	Detská konferencia	ZŠ Trebišov	28.11.2013
Andrea Jenčová	Hygiena rúk.	Seminár pre všeobecných lekárov	MÚ Kráľovský Chlmec	22.5.2013
Martina Hlebašková	Hygiena rúk.	Seminár pre stomatólogov	MÚ Trebišov	17.5.2013
Martina Hlebašková	Výskyt nozokomiálnych nákaz za obdobie 5 rokov.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	29.4.2013
Mária Dudová	Škodlivosť fajčenia.	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a SŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	24.10.2013
Mária Dudová	Škodlivosť fajčenia.	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a SŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	11.11.2013
Ingrid Matolová	Chráňte svoj svet – dajte sa zaočkovať.	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a SŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	23.4.2013
Ingrid Matolová	Výsledky kontroly očkovania za roky 2011-2012.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	29.4.2013
Lucia Demešová	Epidemiologická problematika zavádzania kanýl.	Seminár sestier NsP Trebišov	NsP Trebišov	16.5.2013

Ingrid Matolová	Dekontaminácia endoskopov.	Seminár sestier NsP Trebišov	NsP Trebišov	16.5.2013
Ingrid Matolová	Hygiena a dezinfekcia rúk.	Seminár pre stomatológov	Hotel Zemplín Trebišov	17.5.2013
Ingrid Matolová	Dezinfekcia rúk v zdravotníckej praxi.	Seminár pre všeobecných lekárov	MÚ Kráľovský Chlmec	22.5.2013
Ingrid Matolová	Chráňte svoj svet – dajte sa zaočkovať.	Seminár SČK pre učiteľov MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	23.5.2013
Lucia Demešová	Epidemiologická problematika zavádzania kanýl.	III. chlmecký sesterský deň	Kráľovský Chlmec	23.5.2013
Lucia Demešová	Problematika odmietania očkovania.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	29.5.2013
Lucia Demešová	Organizácia a kompetencie orgánov verejného zdravotníctva v Nórsku.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	20.6.2013
Lucia Demešová	Organizácia a kompetencie orgánov verejného zdravotníctva v Nórsku.	XXI. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie	Nový Smokovec	23.9.2013 - 25.9.2013
Ingrid Matolová	Očkovanie proti chrípke v chrípkovej sezóne 2013-2014.	Seminár SČK pre učiteľov MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	24.10.2013
Ingrid Matolová Lucia Demešová	Dezinfekcia predmetov, plôch a rúk v zdravotníckej praxi.	Seminár pre stomatológov	Hotel Zemplín Trebišov	28.11.2013
Viola Mahutová	Manažment zdravia pri práci a v pracovnom prostredí.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	27.5.2013
Viola Mahutová	Ohrozujú mobily zdravie? Vplyv EMG poľa. Choroby z povolania - prevencia	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	11.11.2013

	a ochrana.			
Viola Mahutová	Ohrozujú mobily zdravie? Vplyv EMG poľa.	Seminár pre študentov obchodnej akadémie	OA Trebišov	18.11.2013
Peter Sabol	Ohrozujú mobily zdravie? Vplyv EMG poľa.	Detská konferencia	ZŠ Trebišov	28.11.2013
Mária Urbanová	Informácia a realizovaných projektoch ochrany na ZŠ.	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	23.4.2013
Mária Urbanová	Problematika detských pieskovísk.	Seminár SČK pre učiteľov MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	23.5.2013
Miriám Majovská	Stravovacie návyky a pohybová aktivita staršej školskej mládeže v okrese Trebišov.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	1.10.2013
Mária Urbanová	Základné preventívne opatrenia v MŠ.	Seminár SČK pre učiteľov MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	24.10.2013
Mária Urbanová	Zdravý životný štýl žiakov ZŠ.	Seminár SČK pre učiteľov ZŠ a MŠ okresu Trebišov	RÚVZ Trebišov	11.11.2013
Monika Czilliová Věra Stričiková	Vyhodnotenie výsledkov odobratých vzoriek potravín za obdobie rokov 2008- 2012.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	1.10.2013
Vojtech Gál Eva Šutiaková	Problematika vody na kúpanie.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	9.12.2013
Henrieta Kundrátová Adriana Kovátšová	Obnoviteľné zdroje energie v okrese Trebišov.	Odborný seminár RÚVZ Trebišov	RÚVZ Trebišov	9.12.2013

RÚVZ so sídlom v Rožňave

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Ľubomír Balážik	Vplyv výživy na krvný tlak.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	31.1.2013
Ľubomír Balážik	Hlásenie zo systému RAPEX – kozmetické výrobky za rok 2012.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	25.4.2013
Ľubomír Balážik	Metabolizmus bielkovín, tukov, cukrov a zdravá výživa.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	27.6.2013
Alžbeta Donovalová	Chrípka. Antimikrobiálna rezistencia. Pedikulóza – zavšivenie.	Pre laikov	Klub dôchodcov Rožňava	26.2.2013
Alžbeta Donovalová	Epidemiologická situácia v okrese Rožňava.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	24.10.2013
Alžbeta Donovalová	Akčný plán pre zlepšenie hygieny rúk.	Celoústavný seminár.	PL Plešivec	26.6.2013
Alžbeta Donovalová	Choroby preventabilné očkovaním diftéria, tetanus, pertussis.	Vzdelávanie sestier – Projekt „Hodnota očkovania“	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	6.11.2013
Alžbeta Donovalová	Choroby preventabilné očkovaním morbili, mumps, rubeola.	Vzdelávanie sestier – Projekt „Hodnota očkovania“	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	6.11.2013
Alžbeta Donovalová	Aktuálne výsledky kontroly očkovania k 31.8.2013.	Vzdelávanie sestier – Projekt „Hodnota očkovania“	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	6.11.2013

Zuzana Petiová	Rotavírusové infekcie.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	24.10.2013
Zuzana Petiová	Choroby preventabilné očkovaním VHB, polio, hemofilus influenzae typ B, pneumokokové infekcie.	Vzdelávanie sestier – Projekt „Hodnota očkovania“	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	6.11.2013
Zuzana Petiová	Prídavné látky vo vakcínach.	Vzdelávanie sestier – Projekt „Hodnota očkovania“	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	6.11.2013
Mária Terajová	UV žiarenie a jeho vplyv na ľudský organizmus.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	29.4.2013
Jana Hricková	Pedukúra rybičkami Garra rufa.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	6.11.2013
Štefan Roda	Trend vývoja chorôb z povolania v SR a v okrese Rožňava.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	31.1.2013
Janka Molnárová	Nový pohľad na kontrolu podmienok uvedenia chemických látok a zmesí na trh.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	31.1.2013
Štefan Roda Janka Molnárová	Zdravé pracoviská.	Odborný seminár pre pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ v KE kraji	RÚVZ Košice	30.5.2013
Štefan Roda	Problematika jednostrannej nadmernej dlhodobej záťaže.	Školenie BOZO SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka	Gemerská Hôrka	22.11.2013
Štefan Roda	Hodnotenie fyzickej záťaže pri práci v profesii manipulanta na expedícii hotových výrobkov.	Školenie BOZO SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka	Gemerská Hôrka	22.11.2013

Štefan Roda	Hodnotenie fyzickej záťaže pri práci v profesii balička.	Školenie BOZO SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka	Gemerská Hôrka	22.11.2013
Petra Váradyová	Alternatívne stravovanie detí a mládeže.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	31.1.2013
Silvia Lengová	EHES – European Health Examination Survey – Zisťovanie zdravia Európanov.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	31.1.2013
Silvia Lengová	Implementácia národných preventívnych programov v okrese Rožňava.	SLS – SGL Rožňava, vedecká pracovná schôdza	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	9.4.2013
Silvia Lengová	QUO VADIS Image sestry?	Vedecká pracovná schôdza SLS sestier a pôrodných asistentiek. Územná sekcia zdravotníckych pracovníkov nelekárskych odborov SSSaPA v Rožňave	NsP sv. Barbory a.s. Rožňava	10.9.2013
Silvia Lengová	Projekt Zajko – snaha o efektívne využitie minimálnych zdrojov na zlepšenie úrovne ústneho zdravia detí.	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ Rožňava	RÚVZ Rožňava	28.11.2013

Publikačná činnosť za Nitriansky kraj

RÚVZ Nitra

Dragúňová, K., Kraváriková, M., Moravčíková, E., 2013. Prehľad o kvalite vody verejných vodných zdrojov – artézskych studní v meste Šaľa za roky 1997-2011. In: Zborník vedeckých a odborných prác z konferencie VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, 6. – 7. marec 2013, Martin.

Chudovanová, M., Szóradová, M., Kunkelová, E., 2013. Zákon o ochrane nefajčiarov – hodnotenie výsledkov štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach HŽP. In: Zborník vedeckých a odborných prác z konferencie VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, 6. – 7. marec 2013, Martin.

Gregušová, A., Fatrcová-Šramková, K., Pešeková, K.: Vybrané exogénne faktory a ich vplyv na telesný rast a vývoj detí (Selected Exogenous Factors and the Impact on Physical Growth and Development of Children). In: XXX. Zoborský deň a XI. Západoslovenský deň o osteoporóze.

Gregušová Alena, Tináková Katarína, Fixelová Petra. Vybrané exogénne determinanty a somatometrické ukazovatele telesného rastu a vývoja detí. In: XXI. vedecko-odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie v dňoch 23. - 25. 9. 2013 v Kúpeľoch Nový Smokovec.

ADF Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch

1. ŠLOSÁR, M., RYBAN, R., HEGEDŮS, O., VALŠÍKOVÁ, M.: Vitamín C - nezastupiteľná zložka ľudskej výživy. In *Slovak journal of health sciences*. ISSN 1338-161X. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 2013, roč. 4, č. 1, s. 119-127.
2. MALKÁ, M., HEGEDŮSOVÁ, A., HEGEDŮS, O., ANDREJIOVÁ, A., KOBOLKA, R., PAULEN, O. 2013. Potravinová vláknina v zelenine a ovocí - prehľad problematických aspektov. In *Slovak journal of health sciences*. ISSN 1338-161X. Trnava : Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 2013 v tlači.
3. PETROPULOS, I., V., JAKABOVÁ, S., NEDELKOVSKI, D., PAVLÍK, V., HEGEDŮS, O.: Determination of Pb and Cd in Macedonian wines by electrothermal atomic absorption spectrometry (ETAAS). *Acta horticulturae et regioteecturae* (online). Vedecký časopis pre záhradníctvo, krajinné inžinierstvo, architektúru a ekológiu, ISSN 1338-5259 v tlači.

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

1. HEGEDŮSOVÁ, A., PAVLÍK, V., HEGEDŮS, O., PERNYESZI, T., ŠLOSÁR, M.: The incidence of arsenic in artesian wells of selected localities. IX. Kárpát-Medencei Környezetudományi Konferencia – zborník príspevkov. Miskolci Egyetem, Miskolc (HU), 13. – 15. jún 2013, p. 491-498. ISBN 978-963-358-032-5.

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

1. LULIAK, M., HEGEDŮS, O.: Miesto selénoproteínov v humánnej biológii a patológii. In: Zborník príspevkov XXI. vedecko odborná konferencia s medzinárodnou účasťou - Životné podmienky a zdravie. 23. - 25. 9. 2013 – Kúpele Nový Smokovec.

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

1. HEGEDŮSOVÁ, A., HEGEDŮS, O., ŠLOSÁR, M.: Remediation options of lead contaminated agricultural land. Zborník recenzovaných abstraktov z vedeckého seminára: Súčasnosť a perspektívy riešenia starých banských záťaží II. FPV UMB Banská Bystrica, 2013. s. 53-54. ISBN 978-80-557-0549-1

BCI Skriptá a učebné texty

1. HEGEDŮSOVÁ, A. – HEGEDŮS, O. *Bezpečnosť pestovania poľnohospodárskych plodín*. Nitra SPU, 2013, 82 s. ISBN 978-80-552-1107-7.
2. BAJČAN, D., TIMORACKÁ, M., HEGEDŮS, O., STANOVIČ, R.: *Laboratórne cvičenia z analytickej chémie*. 1. vyd. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2013. 80 s. ISBN 978-80-552-0972-2.

Recenzia kníh:

AAA Vedecké monografie vydané v zahraničných vydavateľstvách

1. Fertilization and phytochemicals in broccoli and cauliflower / Miroslav ŠLOSÁR, Anton UHER; recenzenti **HEGEDŮS, Ondrej** – JURÍKOVÁ, Tünde. -- 1. vyd. -- Saarbrücken : LAP Lambert Academic Publishing 2013. -- 121 s. grafy, ilustr., tab. -- ISBN : 978-3-659-43591-1 (brož.).

Prednášková činnosť za Nitriansky kraj

RÚVZ Nitra

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Dragúňová K, Kraváriková M, Moravčíková E	Prehľad o kvalite vody verejných vodných zdrojov – artézskych studní v meste Šaľa za roky 1997-2011	VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva	Martin	6.-7.3.2013
Chudovanová M, Szóradová M, Kunkelová E	Zákon o ochrane nefajčiarov – hodnotenie výsledkov štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach HŽP	VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva	Martin	6.-7.3.2013
HEGEDŮS, O	„Selén v našom živote. Áno? Nie? “	Veda v centre	Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre	25.11.2013
Ing. Eleonóra Halzlová, MPH	„Hodnotenie rizík – základ účinnej prevencie v ochrane zdravia pri práci“	Seminár pre malé a stredné podniky Nitrianskeho kraja	Hotel MIKADO v Nitre	20.6.2013
Mgr. Vladimír Trebichalský		Kurz „Odborná príprava bezpečnostných technikov“	Agroinštitút Nitra	25.4. 2013
Mgr. Vladimír Trebichalský		Kurz „Odborná príprava bezpečnostných technikov“	Agroinštitút Nitra	10.10. 2013
MUDr.,Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	„Bezpečnosť a ochrana pri práci, očkovanie proti VHB u zdravotníckych pracovníkov“	Prednáška pre študentov odboru zdravotnícky asistent a diplomovaná sestra SZŠ v Nitre	Stredná zdravotnícka škola v Nitre	2.5.2013
MUDr. , Mgr. Katarína	Epidemiologický informačný systém, očkovanie proti VHA,	Prednáška pre študentov SPU v Nitre Katedra	Slovenská poľnohospodárska	7.5.2013

Tináková, MPH, MHA	očkovanie proti KE a rotavírusovým infekciám	agrobiológia a potravinových zdrojov	univerzita v Nitre	
MUDr. , Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára	Prednáška pre zdravotné sestry a pôrodné asistentky(80 poslucháčov)	FN v Nitre, kultúrna hala	26.11.2013

RÚVZ Topoľčany

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		KD „Slniečnica“ TO	7.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		ZŠ Don Bosca TO	11.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		Gymnázium TO	12.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		Obchodná akadémia TO	13.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		RÚVZ TO	15.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Týždeň mozgu		KD „Nádej“ TO	18.3.2013
Bc. Trenčanská Mária	Nadváha a obezita – naše skúsenosti s klientmi pri znižovaní nadváhy	Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity na ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Trenčín	19. - 20.3.2013
MUDr. Harineková Milada, PhD.	Týždeň mozgu		MŠ Trábečská I TO	20.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Koncepcia odd. Podpory zdravia		SZŠ TO	25.3.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Zdravotné dôsledky fajčenia		Obchodná akadémia TO	27.5.2013
Bc. Trenčanská Mária	Koncepcia odd. Podpory zdravia		SZŠ TO	4.6.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Ústne zdravie		Cirkevné gymnázium TO	11.9.2013
Bc. Trenčanská Mária	Ústne zdravie		MŠ Škultétyho, TO	11.9.2013
Bc. Trenčanská Mária	Ústne zdravie		ZŠ Škultétyho, TO	11.9.2013

Bc. Trenčanská Mária	Ústne zdravie		MŠ Tríbečská I, TO	13.9.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Alzheimerova choroba		Cirkevné gymnázium TO	19.9.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Alzheimerova choroba		ZŠ Tríbečská TO	20.9.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Duševné zdravie a drogy		SOŠ Tovarnícka TO	11.10.2013
Bc. Trenčanská Mária	Ústne zdravie		MŠ Gogoľova, TO	20.11.2013
- MUDr. Harineková Milada, PhD.	Zdravá výživa		MŠ Gogolova TO	20.11.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	Diabetes mellitus		Zväz postihnutých civilizačnými chorobami	25.11.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	HIV/AIDS		Gymnázium TO	28.11.2013
MVDr. Lisák Vojtech, CSc., MPH	HIV/AIDS		SZŠ TO	29.11.2013

RÚVZ Nové Zámky

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Milan Krkoška, MPH	Prednášky v rámci školení na získanie odbornej spôsobilosti pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti		Okres Nové Zámky	
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Aktuálna situácia vo výskyte chrípky v okrese Nové Zámky“	denník PRAVDA, ÚJ SZÓ		25.1.2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Aktuálna situácia o výskyte chrípky v 9.týždni 2013 v okrese Nové Zámky“	TV NZTV, denník ÚJ SZÓ		26.2.2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Aktivity orgánu verejného zdravotníctva ku Svetovému dňu vody“	týždenník MY - Naše novosti		22.3.2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Svetový deň darcov krvi“	týždenník MY - Naše novosti		14.6.2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Postreky proti komárom“	denník ÚJ SZÓ		26.6.2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	príspevok z príležitosti konania Gastrofestu Komoča a Gulášového festivalu Nové Zámky	týždenník MY - Naše novosti, týždenník CASTRUM NOVUM		august 2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	„Epidémia svrabu v prevádzke DUNAJ -zariadenie sociálnych služieb Kováčov“	TV MARKÍZA		september 2013
MUDr. Milan Krkoška, MPH	Informácia z „IX. ročníka KLOBFEST-u -18.-19.10.2013 Novozámocká súťaž vo výrobe klobás v Nových Zámkoch“	týždenník MY - Naše novosti, denník ÚJ SZÓ		október 2013

RÚVZ Komárno

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
RNDr.J.Rosinský,MPH	Činnosť HDM v Nitrianskom kraji	Porada krajských odborníkov odboru HDM	ÚVZ SR Bratislava	19.03.2013
Mgr. Nagyová	Kuchynský odpad v ZŠS	Porada vedúcich ZŠS organizovaná Okresným úradom v Nitre, odborom školstva, Nitra	Komárno	29.10.2013
Bereczová,dipl.a.h.e.	HACCP a prevádzkový poriadok v ZŠS	Porada vedúcich ZŠS organizovaná Okresným úradom v Nitre, odborom školstva, Nitra	Komárno	29.10.2013
Mgr. Uričková	Trhoviská, ambulatný predaj, hromadné podujatia	Stretnutie starostov obcí združenia „Hídverő társaság“	Búč	20.6.2013
Berzová E., Sarvašová M.	Epidemiologicky závažná činnosť pri výrobe, manipulácii a uvádzaní potravín do obehu	Školenie žiadateľov odbornej spôsobilosti EZČ pri výrobe, manipulácii a uvádzaní potravín do obehu	RÚVZ so sídlom v Komárne	21 prednášok v priebehu roka 2013
Mgr. Denisa Masárová Ing. Elena Mlčuchová Zuzana Dikáčková Gizela Filkóová	Zdravé pracoviská - spolupráca pri prevencii rizík	Dňa otvorených dverí	RÚVZ so sídlom v Komárne	25.10.2013
MUDr.A.Kološová	Epidémia vírusových hepatítid	TK o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb	Bratislava	29.1.2013
MUDr.A.Kološová	Výsledky ŠZD v zdravotníckych zariadeniach okresu Komárno	Bezpečnosť pacienta	Komárno	15.10.2013
MUDr.A.Kološová	Epidémia vírusových hepatítid	FVZ SZU – Seminár	Bratislava	2.12.2013
MUDr.A.Kološová	Epidémia vírusových hepatítid	LF SZU - prednáška	Bratislava	2.12.2013

MUDr.A.Kološová	Choroby preventabilné očkovaním VHB,HiB,pneumokokové infekcie	Hodnota očkovania	Komárno	11.12.2013
MUDr.A.Kološová	Choroby preventabilné očkovaním Morbili, mumps, rubeola	Hodnota očkovania	Komárno	11.12.2013
Mgr.R.Tóthová	Prídavné látky vo vakcínach	Hodnota očkovania	Komárno	11.12.2013
Bc.S.Dráfiová	Diftéria-Tetanus-Pertussis	Hodnota očkovania	Komárno	11.12.2013
Rosinský,J. Petrovičová,K.	Mikrobiologické vyšetrenie kostrových pozostatkov z predpokladaného cholerového pohrebiska v Komárne	Deň NRC, organizovaný SEVS	MZ SR Bratislava	19.3.2013, poster

RÚVZ Levice

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Vieme všetko o tetovaní a piercingu?		SOŠ sv. Michala LV	14.3.2013 – 2x 15.3.2013- 2x 4.4.2013- 2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Pohlavné ochorenia infekčnej etiológie		SOŠ L. Bielika LV	20.3.2013 21.3.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Vieme všetko o tetovaní a piercingu?		GAV LV	10.5.2013 – 2x 13.5.2013 – 3x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Zvieratá ako pramene nákaz		SOŠ sv. Michala LV	10.10.2013 16.10.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Červená stužka		ZŠ Šahy	24.10.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Živé vektory krvných nákaz		SOŠ kamenárska LV	6. 11.2013 -2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Živé vektory krvných nákaz		SOŠ sv. Michala LV	7.11.2013 – 2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Červená stužka		SOŠ sv. Michala LV	27.11.2013 – 2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Vieme všetko o tetovaní a piercingu?		Gymnázium Želiezovce	13.11.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Červená stužka		Gymnázium Želiezovce	20.11.2013 – 2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Červená stužka		II. ZŠ LV	25.11.2013 -2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Červená stužka		SOŠ sv. Michala LV	8.11.2013 – 2x
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Živé vektory krvných nákaz		SOŠ sv. Michala LV	11.11.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Život znepríjemňujúci spolubývajúci		SOŠ sv. Michala LV	4.12.2013 11.12.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Vieme všetko o tetovaní a piercingu?		SOŠ sv. Michala LV	5.12.2013 – 2x 13.12.2013 – 2x

MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Vieme všetko o tetovaní a piercingu?		SOŠ kamenárska LV	9.12.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Očkováním preventabilné ochorenia		NsP Šahy	28.2.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Očkováním preventabilné ochorenia		NsP LV	18.4.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Umývajte si ruky		WESPA Želiezovce	16.5.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	5. ročník Národnej kampane		NsP Levice	19.6.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	5. ročník Národnej kampane		NsP Šahy	26.9.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Očkováním preventabilné ochorenia		Nephro s.r.o. Šahy	17.10.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Očkováním preventabilné ochorenia		PN Hronovce	21.10.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	5. ročník Národnej kampane		PN Hronovce	28.11.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Očkováním preventabilné ochorenia		RÚVZ Levice	20.2.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Alimentárne nákazy		Odborná spôsobilosť CK Junior LV	2.3.2013,1.5.2013 14.9.2013 16.11.2013
MUDr. Czigányiová Adriana, MPH	Hnačkové ochorenia		DSS FENIX, Levice	23.5.2013
MUDr. Dana Čechová	Týždeň mozgu		ZSS Levice	11.3.2013
MUDr. Dana Čechová	Týždeň mozgu		Mestská knižnica Levice	13.3.2013
MUDr. Dana Čechová	Pyramída zdravej výživy		GAV Levice 1.A	22.3.2013
MUDr. Dana Čechová	Výchova k partnerstvu a rodičovstvu		GAV Levice 3.B	22.3.2013
MUDr. Dana Čechová	Prevenencia závislostí		ŠZŠI Levice 6.-7. roč.	28.5.2013
MUDr. Dana Čechová	Prevenencia závislostí		ŠZŠI Levice 8.-9. roč.	28.5.2013

MUDr. Dana Čechová	Alzheimerova choroba		SOŠ A. Bielika Levice 2.roč.	20.9.2013
MUDr. Dana Čechová	Alzheimerova choroba		SOŠ A. Bielika Levice 3.roč.	20.9.2013
MUDr. Dana Čechová	Zdravý životný štýl seniorov		Klub dôchodcov Pukanec	1.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Alzheimerova choroba		Klub dôchodcov Pukanec	1.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Alzheimerova choroba		II. ZŠ Levice 8.A	9.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Alzheimerova choroba		II. ZŠ Levice 8.B	9.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Zdravý životný štýl		SOŠ stavebná Levice 1.A	11.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Zdravý životný štýl		SOŠ stavebná Levice 1.B	11.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Zdravý životný štýl		Gymnázium Želiezovce	25.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Výchova k partnerstvu a rodičovstvu		ZŠ Dolný Pial 8. roč.	21.11.2013
MUDr. Dana Čechová	Výchova k partnerstvu a rodičovstvu		ZŠ Dolný Pial 9. roč.	21.11.2013
MUDr. Dana Čechová	Pyramída zdravej výživy		ŠZŠI Levice 5. roč.	16.10.2013
MUDr. Dana Čechová	Pyramída zdravej výživy		ŠZŠI Levice 7. roč.	16.10.2013
Ing. Dagmar Klárová	Epidemiologicky závažná činnosť pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín		Zasadačka Junior, Levice	2.3.2013,1.5.2013 14.9.2013 16.11.2013
Ing. Erika Szabóová	Správna výživa a obezita		Gymnázium Želiezovce - 1.roč	11.2.2013

Ing. Erika Szabóová	Správna výživa a obezita		Gymnázium Želiezovce - 2.roč.	11.2.2013
Ing. Erika Szabóová	Sledovanie výž. stavu u obyv. okr. Levice 2012		RÚVZ Levice	20.3. 2013
Ing. Erika Szabóová	Pyramída správnej výživy		GAV Levice - prima	12.4.2013
Ing. Erika Szabóová	Pyramída správnej výživy		GAV Levice - terciá	12.4.2013
Ing. Erika Szabóová	Poruchy príjmu potravy		SUŠ L.Bielika Levice – 2.A	14.5.2013
Ing. Erika Szabóová	Poruchy príjmu potravy		SUŠ L.Bielika Levice – 2.B	14.5.2013
Ing. Erika Szabóová	Správna výživa a obezita		ZŠ Pri Podlužianke Levice – 7.A	24.10.2013
Ing. Erika Szabóová	Správna výživa a obezita		ZŠ Pri Podlužianke Levice - 7.B	24.10.2013
Ing. Erika Szabóová	Obezita		Gymn. Želiezovce 3.A	25.10.2013

Publikačná a prednášková činnosť za Prešovský kraj

RÚVZ Poprad

V r. 2013 RÚVZ so sídlom v Poprade organizoval vysokoškolské a stredoškolské ústavné semináre aj pre RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi a Starej Lubovni. Pasívna a aktívna účasť na seminároch bola hodnotená kreditmi SACCME. V rámci úradu bolo na odborných seminároch pre VŠ prezentovaných 36 odborných referátov. Jedna odborná pracovníčka sa podieľa na pedagogickej činnosti na Strednej zdravotníckej škole v Poprade. Na odborných seminároch pre SZP odznelo 22 referátov.

-Vzdelávacie aktivity v roku 2013:

Odborných podujatí mimo RÚVZ (konferencie, semináre, školenia, porady) sa zúčastnilo 62 VŠ pracovníkov, z toho 34 v štátnej službe a 28 vo verejnom záujme a 19 SZP, z toho 16 zaradených v štátnej službe a 3 vo verejnom záujme.

Odborných vzdelávacích modulov sa pracovníci RÚVZ zúčastnili 200-krát v 8-mich moduloch, z toho VŠ 76-krát a SŠ 124-krát.

RÚVZ Prešov**Prednášková činnosť**

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
PhDr. Nataša Devečková	Zdravý životný štýl	Odborný seminár	Metodicko- pedagogické centrum Prešov	12.11.2013
Ing. Jana Mýtniková, MPH	Prevenencia drogových závislostí	Odborný seminár	Metodicko- pedagogické centrum Prešov	24.6.2013
Mgr. Mária Krenická	Morbili, Mumps, Rubeola VHB, Hib, IPV Diftéria, Tetanus, Pertusis Prídavné látky vo vakcínach	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých – seminár	RÚVZ Prešov	23. 10. 2013
Ing. Tatiana Miščíková	Zdravotné riziká solárií		RÚVZ Prešov	4.3.2013
Ing. Tatiana Miščíková	Význam vody v živote človeka		ZŠ Kúpeľná, Prešov	22. 3. 2013

RÚVZ Humenné

Úrad kvartálne vydáva informačný bulletin CESTA K ZDRAVIU, ktorý je bezplatne elektronicky distribuovaný pre všetky školy a školské zariadenia, obecné a mestské úrady, podnikateľské prevádzky a obyvatel'ov. Jeho obsahovú náplň v roku 2013 tvorili odborné články pripravované zamestnancami jednotlivých oddelení úradu zamerané na ochranu a podporu zdravia, na popis epidemiologickej situácie na dozorovanom území a mnoho ďalších informácií pre širokú verejnosť. Tento informačný bulletin vyšiel v XIX. ročníku 4-krát.

Úrad pripravil a vydal informačné letáky: Hypertenzia - tichý zabijak a správny postup pri meraní krvného tlaku; Pozor na horúčavy; Aby slnko nebolelo; Nordic Walking. Ďalej pripravil štyri panely ku kampaniam: Deň zodpovednosti; Deň srdca; Svetový deň duševného zdravia a „Odstráň obezitu“.

V regionálnom týždenníku Podvihorlatské noviny boli uverejnené nasledovné príspevky: Vyzvi srdce k pohybu - oznam o kampani; Sv. deň bez tabaku - článok a oznam o kampani; Deň zodpovednosti - článok a oznam o kampani; Svet. deň duševného zdravia - článok; Oznam o kampani "Odstráň obezitu"; Oznam o celoslovenskej súťaži "Najlepšia protidrogová nástenka"; Informácia o 13. plate na RÚVZ so sídlom v Humennom.

V regionálnych novinách Humenský korzár bol uverejnený rozhovor o projekte "Zdravé prsia" - samovyšetovanie prsníkov; Deň zodpovednosti - článok z realizácie kampane; Respiračné ochorenia - rozhovor.

V regionálnych novinách Korzár bola uverejnená informácia o výskyte tuberkulózy.

V regionálnom týždenníku Pod Vihorlatom bol uverejnený článok Sv. deň zdravia, článok a oznam o Dni otvorených dverí; informácia o výskyte chrípky; informácia o aktivitách k Svetovému dňu vody; vyhodnotenie Svetového dňa vody a informácia o zdrojoch vody; Európsky imunizačný týždeň.

V časopise Zdravie boli uverejnené naše odpovede na otázky týkajúce sa - Biokúpaliska Sninské rybníky.

V regionálnych internetových médiách (www.humencanonline.sk) boli uverejnené tieto príspevky: Týždeň mozgu (článok); Svetový deň zdravia (článok); Svetový deň - Pohybom ku zdraviu; Sv. deň bez tabaku - článok a oznam o kampani; Deň zodpovednosti - článok a oznam o kampani; Európsky deň ústneho zdravia - článok; Deň srdca - oznam o kampani; Medzinárodný deň starších - článok; Svet. deň duševného zdravia - článok; Kampaň "Odstráň obezitu" - článok a oznam; oznam o celoslovenskej súťaži "Najlepšia protidrogová nástenka"; Svetový deň boja proti AIDS - článok.

V regionálnej televízii (HnTv) sme prezentovali naše príspevky: rozhovor - Svetový deň zdravia; Deň otvorených dverí k Sv. dňu zdravia - oznam na teletexte; Kampaň Vyzvi srdce k pohybu - oznam na teletexte; rozhovor o projekte "Zdravé prsia" - postup pri samovyšetovaní prsníkov; Deň srdca - oznam o kampani; Deň srdca -rozhovor; Poskytnutie rozhovoru v rámci Svetového dňa vody; Európsky imunizačný týždeň; informácia o chrípke a očkovaní proti chrípke.

Pre televíziu JOJ sme poskytli tieto informácie: Chrípka v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce; Akútne respiračné ochoreniach a chrípka; Výskyt pohlavných ochorení; Výstavba ZS a RR bodu v Belej n/C.

Zoznam prednášok odprednášaných na seminároch RÚVZ so sídlom v Humennom, RÚVZ so sídlom v Michalovciach a na celoslovenskej porade v Liptovskom Jáne.

MENO A PRIEZVISKO, TITUL	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Marta Štofčíková Viera Dupkaničová, Ing.	Európska kampaň SLIC- posúdenie psychosociálnych rizík pri práci	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.03.2013
Viera Bajcurová, MVDr.	Meradlá a metrológia	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.03.2013
Lenka Lesňáková, Mgr.	EHES - vyhodnotenie za RÚVZ so sídlom v Humennom	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.03.2013
Anna Sovšáková, MUDr.	Legionelózy	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.03.2013
Anna Sovšáková, MUDr.	Kontakt alebo ohrozenie besnotou	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Michalovciach	Michalovce	25.04.2013
Vladimír Dzan, Ing.	Hodnotenie JNDZ v potravinárskom agrokombinate	Celoslovenská porada vedúcich PPL v Liptovskom Jáne	Liptovský Ján	22.05.2013
Anna Sovšáková, MUDr.	Problematika MRSA na chirurgickom oddelení v Humennom	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Michalovciach	Michalovce	12.06.2013
Teodor Dadaj, MVDr. Vladimír Dzan, Ing.	JNDZ - najčastejšie príčiny chorôb z povolania	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	17.06.2013
Lenka Lesňáková, Mgr. Milena Lobová	Návštevnosť PCOAPZ a zhodnotenie vybraných rizikových faktorov KVS za roky 2008-2012	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	17.06.2013
Jana Belcáková, Bc.	AIDS, hlásenie, dotazník	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	17.06.2013
Eva Machničová Beáta Bérešová	Anorexia a bulímia, obezita, poruchy výživy u školskej mládeže	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	17.06.2013
Viktória Havrilková, MVDr.	Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	16.09.2013
Alena Nemcová Alexandra Gonosová	Soláriá	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	16.09.2013

Eva Máchová, MUDr. MPH	Charakter a osobnosť dieťaťa- proces formovania	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	16.09.2013
Anna Sovšáková, MUDr. Miluša Seničová	Prevalenčná štúdia	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	16.09.2013
Eva Máchová, MUDr., MPH	Charakter a osobnosť dieťaťa - proces formovania	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Michalovciach	Michalovce	25.09.2013
Anna Sovšáková, MUDr.	Poslanie verejného zdravotníctva - história a súčasnosť	3. Sninský zdravotnícky deň	Snina	04.10.2013
Anna Sovšáková, MUDr.	Importované nákazy z pohľadu epidemiológa	3. Sninský zdravotnícky deň	Snina	04.10.2013
Vladimír Dzan, Ing.	Aktuálne zmeny v legislatíve preventívneho pracovného lekárstva	3. Sninský zdravotnícky deň	Snina	04.10.2013
Gavaľová Anna, Vladimír Dzan, Ing.	Problematika rizikových prác za posledných 10 rokov	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.11.2013
Miroslav Veliký, Ing. Františka Gasparová	NEHAP IV	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.11.2013
Miriám Gulyášová, MVDr.	Osteoporóza	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.11.2013
Martin Makara, MVDr.	Zákon o ochrane nefajčiarov	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.11.2013
Zuzana Hudáková, MVDr.	Mikrobiologické požiadavky na predmety určené na styk s potravinami	Odborný seminár zamestnancov RÚVZ so sídlom v Humennom	Humenné	18.11.2013

RÚVZ Stará Ľubovňa

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
RNDr. Mária Salamonová	Základy prevencie v adiktológii	TK- Základy prevencie v adiktológii	SZU, Bratislava	10.1.2013
Štefánia Kolcunová	Prenosné ochorenia u seniorov	Prednáška v rámci výkonu zv- aktivít	Klub dôchodcov, Stará Ľubovňa	23.1.2013
Štefánia Kolcunová	Epidémie VHA v okrese SL	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	Klub dôchodcov, Stará Ľubovňa	23.1.2013
Mgr. Martina Frankovská	Chrípka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv- aktivít	MŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	15.2.2013
Mgr. Martina Frankovská	Chrípka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	MŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	15.2.2013
Mgr. Martina Frankovská	Chrípka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	MŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	15.2.2013
Mgr. Martina Frankovská	Chrípka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	MŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	15.2.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	11.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	11.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	12.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ sv. Cyrila a Metóda, Stará Ľubovňa	12.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	12.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	12.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb pre dospelých, Jarabina	13.3.2013

Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Haligovce	14.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Nervová sústava - Mozog	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Haligovce	14.3.2013
RNDr. Mária Salamonová	Týždeň mozgu	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Ľubovnianska knižnica, Stará Ľubovňa	14.3.2013
RNDr. Mária Salamonová	Epidemiologická situácia v okrese Stará Ľubovňa a spolupráca RÚVZ s mestami a obcami pri riešení preventívnych opatrení	Stretnutie starostov obcí a miest okresu Stará Ľubovňa	OÚ Stará Ľubovňa	14.3.2013
RNDr. Kolcun Ján	Problematika solárií z hľadiska ochrany verejného zdravia.	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	18.3.2013
Mišenková Ľudmila	Mimoriadne kontroly v roku 2012, Alkohol dovezený z ČR	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	18.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Voda	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	22.3.2013
Mgr. Jana Pekárová	Prevenca drogovej závislosti	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Obchodná Akadémia, Stará Ľubovňa	25.3.2013
Ing. Štefan Slivko	Ochrana zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	15.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	Cirkevné gymnázium, Stará Ľubovňa	15.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	Cirkevné gymnázium, Stará Ľubovňa	16.4.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ s MŠ sv. Cyrila a Metoda, Stará Ľubovňa	16.4.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Cirkevná, Stará Ľubovňa	16.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	Gymnázium T. Vansovej, Stará Ľubovňa –	17.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj	Prednáška v rámci kampane:	Gymnázium T. Vansovej, Stará	17.4.2013

	prenosných ochorení	Európsky imunizačný týždeň	Ľubovňa	
RNDr. Kolcun Ján	Mimoriadna situácia v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou zo skupinového vodovodu Stará Ľubovňa v roku 2012 z hľadiska ochrany zdravia.	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Poprade	18.4.2013
Mgr. Jana Pekárová	Úrazy	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	18.4.2013
Mgr. Jana Pekárová	Obezita	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	18.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	RÚVZ – seminár pre zdrav. pracovníkov	24.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	Obchodná akadémia, Stará Ľubovňa	25.4.2013
Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Prednáška v rámci kampane: Európsky imunizačný týždeň	Obchodná akadémia, Stará Ľubovňa	25.4.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	30.4.2013
Mgr. Jana Pekárová	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	17.5.2013
RNDr. Kolcun Ján	Úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Stará Ľubovňa	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	20.5.2013
Elena Mikudová	Bodová prevalenčná štúdia NN v nemocniciach SR – výsledky štúdie v ĽN, n.o.	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	RÚVZ – seminár pre zdrav. pracovníkov	20.5.2013
Emília Pastirčíková	Bodová prevalenčná štúdia NN v nemocniciach SR – výsledky štúdie v ĽN, n.o.	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	RÚVZ – seminár pre zdrav. pracovníkov	20.5.2013
Mgr. Jana Pekárová	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Podolíneec	21.5.2013
Mgr. Jana Pekárová	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu	ZŠ Podolíneec	21.5.2013

		pravidelných zv aktivít		
Mgr. Jana Pekárová	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	22.5.2013
Mgr. Jana Pekárová	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	22.5.2013
RNDr. Mária Salamonová	Problematika fajčenia vo výchove k zdraviu	TK- Prevencia fajčenia a alkoholizmu	SZU, Bratislava	20.6.2013
MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Mimoriadne kontroly – Ľubovniansky jarmok a vianočné trhy v roku 2012	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	24.6.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Podolíneec	9.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Podolíneec	9.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Nová Ľubovňa	10.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Nová Ľubovňa	10.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	11.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	11.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Orlov	16.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Orlov	16.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	19.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Šarišské Jastrabie	19.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	19.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Alzheimerová choroba	Prednáška v rámci výkonu	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	19.9.2013

		pravidelných zv aktivít		
MVDr. Miriam Olšavská, MPH	Stravovacie zvyklosti stredoškolskej mládeže	Seminár VŠ pracovníkov RÚVZ so sídlom v PP, SL a SNV	RÚVZ so sídlom v Poprade	19.9.2013
Mgr. Jana Černáková	Význam mlieka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	4.10.2013
Mgr. Jana Černáková	Význam mlieka	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	4.10.2013
Mgr. Jana Černáková	Duševné zdravie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	4.10.2013
Mgr. Jana Černáková	Duševné zdravie	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	4.10.2013
Ing. Štefan Slivko	Chránené pracoviská	Odborný seminár	RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	7.10.2013
RNDr. Mária Salamonová	„Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania“	Školenie vedúcich školských stravovacích zariadení pre detí a mládež v okrese Stará Ľubovňa	MÚ Stará Ľubovňa	15.10.2013
RNDr. Mária Salamonová	„Odpady v zariadeniach spoločného stravovania“	Školenie vedúcich školských stravovacích zariadení pre detí a mládež v okrese Stará Ľubovňa	MÚ Stará Ľubovňa	15.10.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	21.10.2013
Štefánia Kolcunová	Diftéria, Tetanus, Pertussis	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Ľubovnianska nemocnica, n. o. Stará Ľubovňa	28.10.2013
Štefánia Kolcunová	Morbilli, Mumps, Rubeola	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Ľubovnianska nemocnica, n. o. Stará Ľubovňa	28.10.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	28.10.2013
RNDr. Mária Salamonová	Prídavné látky vo vakcínach	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Ľubovnianska nemocnica, n. o. Stará Ľubovňa	28.10.2013
RNDr. Mária Salamonová	VHB, Polio, HIB, IPV	Prednáška v rámci výkonu	Ľubovnianska nemocnica, n. o.	28.10.2013

		pravidelných zv aktivít	Stará Ľubovňa	
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	Obchodná Akadémia, Stará Ľubovňa	4.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	5.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Komenského, Stará Ľubovňa	6.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	6.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	6.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	6.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	SOŠT, Stará Ľubovňa	7.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	7.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	7.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	7.11.2013
Mgr. Jana Černáková	ABC – vitamíny	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	12.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Fajčenie	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	12.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenca drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	SŠI, Stará Ľubovňa	13.11.2013
MVDr. Miriam Olšavská, MPH	HACCP	Školenie	Domov dôchodcov, Stará Ľubovňa	13.11.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	20.11.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenca HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	20.11.2013

Štefánia Kolcunová	Efektivita očkovania a vývoj prenosných ochorení	Seminár VŠ pracovníkov RÚVZ so sídlom v PP, SL a SNV	RÚVZ so sídlom v Poprade	21.11.2013
Štefánia Kolcunová	Infekčné ochorenia u obyvateľov SL – prehľad za ostatné roky	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	MsÚ, Stará Ľubovňa	25.11.2013
Štefánia Kolcunová	Mikroorganizmy v našom okolí	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	25.11.2013
RNDr. Mária Salamonová	Fajčenie u pracovníkov v zdravotníctve	Seminár VŠ pracovníkov RÚVZ so sídlom v PP, SL a SNV	RÚVZ so sídlom v Poprade	28.11.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	MŠ Tatranská, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	MŠ Tatranská, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	Gymnázium T. Vansovej, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	Gymnázium T. Vansovej, Stará Ľubovňa	3.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Lomnička	5.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Lomnička	5.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ s MŠ Lomnička	5.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ s MŠ Lomnička	5.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	6.12.2013

Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Za vodou, Stará Ľubovňa	6.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Stomatohygiena	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	11.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Chrbtica	Prednáška v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Kamienka	11.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Kamienka	11.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Podolíneec	12.12.2013
Mgr. Jana Černáková	Prevenia drogovej závislosti	Beseda v rámci výkonu pravidelných zv aktivít	ZŠ Podolíneec	12.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu zv aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	18.12.2013
Štefánia Kolcunová	Prevenia HIV/AIDS a pohlavne prenosné choroby	Prednáška v rámci výkonu z v aktivít	ZŠ Levočská, Stará Ľubovňa	19.12.2013

RÚVZ Vranov nad Topľou

AUTOR ČLÁNKU	NÁZOV ČLÁNKU	TLAČ	ROČ.	ROK	Č. TLAČE
MUDr. Pižemová K.	Zaostrené na mozog	Vranovské noviny		2013	10
		Vranovské novinky			10
		Vranovské spektrum			10
Mgr. Gešperová M.	Kontroluj si svoj krvný tlak	Vranovské noviny		2013	11
		Vranovské novinky			12
		Vranovské spektrum			12
Mgr. Gešperová M.	Vyzvi srdce k pohybu.	Vranovské noviny		2013	12
		Vranovské novinky			13
		Vranovské spektrum			13
Mgr. Gešperová M.	Európsky imunizačný týždeň	Vranovské noviny		2013	16
		Vranovské novinky			17
		Vranovské spektrum			17
Mgr. Gešperová M.	Svetový deň: Pohybom ku zdraviu	Vranovské noviny		2013	18
		Vranovské novinky			19
		Vranovské spektrum			19
Mgr. Gešperová M.	31. máj – Svetový deň bez tabaku	Vranovské spektrum		2013	21
		Vranovské noviny			22
		Vranovské novinky			22
Mgr. Gešperová M.	Ozónová diera nad Slovenskom?	Vranovské novinky		2013	26
		Vranovské spektrum			27
Mgr. Gešperová M.	Deň zodpovednosti vo Vranove nad Topľou	Vranovské noviny		2013	26
		Vranovské spektrum			27
Mgr. Gešperová M.	12 september: Európsky deň ústneho zdravia	Vranovské noviny		2013	36
		Vranovské spektrum			37
Mgr. Gešperová M.	Aké zmeny priniesla novela Zákona o ochrane nefajčiarov	Vranovské noviny		2013	37
		Vranovské spektrum			38
Mgr. Gešperová M.	MOST – mesiac o srdcových témach	Vranovské noviny		2013	38
		Vranovské spektrum			39
Mgr. Gešperová M.	Odstráň obezitu	Vranovské noviny		2013	41
		Vranovské spektrum			42

Mgr. Gešperová M.	Chrípka	Vranovské noviny		2013	44
		Vranovské spektrum			45
Ing. Čurlej P.	Svetový deň vody	Vranovské novinky		2013	12
Ing. Čurlej P.	Vranovské kúpalisko z pohľadu hygienika	Vranovské novinky		2013	33
Ing. Čurlej P.	Koniec sezóny na letnom kúpalisku vo Vranove 2013	Vranovské noviny		2013	36
Mgr. Kosová M.	Európska kampaň: Zdravé pracoviská pre roky 2012-2013 – spolupráca pri prevencii rizík	Vranovské noviny		2013	44
		Vranovské spektrum			
Hanusinová A.	Dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach školského stravovania v okrese Vranov nad Topľou	Vranovské spektrum		2013	6
RNDr. Kuruc Š.	Týždenný prehľad epidemiologickej situácie	Vranovské noviny		2013	1-9
		Vranovské spektrum			1-10

RÚVZ Bardejov

Bibliografický odkaz na časť diela - článok v zborníku

J. Zbyňovská, J. Müllerová: Výskyt nadváhy a obezity u návštevníkov poradne zdravia v Bardejove v období rokov 2011 - 2012 In.: Zborník abstraktov konferencie Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské Kúpele, s. 63-69, ISBN 978-80-971447-9-1

Prednášková činnosť:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Mgr. Marta Fecková	„Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR“ – zhodnotenie výsledkov.	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	24.4.2013
MVDr. Jana Skalová	Akútne respiračné ochorenia a chrípka a ich komplikácie	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	29.5.2013
Jana Müllerová	Rizikové faktory hypertenzie	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	26.6.2013
Ing. Helena Hrozeková	Ortuť a jej riziká	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	24.9.2013
Ing. Andrej Goliáš	Alergény v potravinách	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	30.10.2013
Anna Rybárová	Prevenčia expozície karcinogénom pri práci v praxi	Odborný seminár	RÚVZ Bardejov	27.11.2013
MVDr. Jana Skalová	Ochorenia preventabilné očkovaním	Prednáška pre členov komory sestier a pôrodných asistentiek	NsP Sv. Jakuba, n.o., Bardejov	22.10.2013
MVDr. Jana Skalová	Zásady hygienicko – epidemiologického režimu	Prednáška pre zdravotníckych pracovníkov Bardejovských Kúpeľov a.s.	Bardejovské Kúpele	5.11.2013
Mgr. Marta Fecková	Požiadavky na prevádzku základných škôl z hľadiska ochrany zdravia žiakov	Pracovné stretnutie riaditeľov základných škôl v okrese Bardejov	Okresný úrad Bardejov	24. 10. 2013
Mgr. Marta Fecková	Požiadavky na prevádzku	Pracovné stretnutie	Okresný úrad Bardejov	30. 10. 2013

	materských škôl z hľadiska ochrany zdravia detí	riaditeľov materských škôl v okrese Bardejov		
--	--	---	--	--

RÚVZ Svidník

Konkrétnu publikačnú činnosť uvádzať podľa Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti č. 456/2012 Z. z.

- články, letáky boli uverejnené iba v regionálnych novinách. Uvedené vo VS podpory zdravia.

Prednášková činnosť

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Mgr. Edita Podaná	Prevenia onkologických ochorení, Probiotiká	Pracovná porada výchovných poradcov ZŠ a SŠ okresu Stropkov	Centrum pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie v Stropkove	28.2.2013
Mgr. Edita Podaná MUDr. Ingrid Senajová, MPH	Morbili, Mumps, Rubeola VHB, Hib, IPV Diftéria, Tetanus, Pertusis Prídavné látky vo vakcínach	Problematika očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti, dorast a dospelých – seminár	Nemocnica s poliklinikou Svidník	30.10.2013

Publikačná činnosť za Trenčiansky kraj

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Bučková, E.: Novela zákona o odpadoch, biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad, odborný seminár pre podnikateľov, RÚVZ Trenčín, 22.2.2013

Bučková, E.: Požiadavky pre potravinárske prevádzkarne, riziká z potravín, odborná spôsobilosť pre potravinárov, Coca – Cola BEVERA GES Slovakia, Lúka n/V, 28.02.2013

Bučková, E.; Palčeková S.: Vývoj zdravotnej bezpečnosti epidemiologicky rizikových potravín v Trenčianskom kraji za obdobie rokov 1997 -201, seminár RÚVZ Trenčín, 28.3.2013

Bučková, E.: Manipulácia s biologicky rozložiteľným kuchynským a reštauračným odpadom, seminár pre odborných pracovníkov, ÚVZ SR Bratislava, 03.04.2013

Bučková, E.: Hygienické požiadavky hromadných akcií, legislatíva pri ambulantom predaji občerstvenia a potravín, seminár, MsÚ Bánovce, 24.06.2013

Bučková, E.: Požiadavky pre potravinárske prevádzkarne, riziká z potravín, odborná spôsobilosť pre potravinárov, Ekotrend Myjava, 10.10.2013

Bučková, E.: Novela zákona o ochrane nefajčiarov, uplatňovanie zákona v praxi, celoslovenská konferencia Rámcový dohovor o kontrole tabaku,-10. výročie, Martin 26.11.2013

Holečková K., Baloghová L., Bakoš I., Hupková H., Kralinský K., Porubčín Š., Riedel R., Stankovič I., Šagát T., Špániková M., **Štefkovičová M.**, Trupl J., Urbančíková I., Vaculíková A., Vojtech I.: *Potrebujeme odporúčania pre prevenciu, diagnostiku a liečbu hnisavých meningítid.* In *Pediatrica S* ročník 8/2013 s. 13 (Abstrakty IV. Slovenský vakcinologický kongres 17.-19. januára 2013, Štrbské Pleso) ISSN 1336-863X

Šimurka P., **Štefkovičová M.**, Zavřel M., **Litvová S.**, Babicová E.: *Bordetella pertussis v slovenskej populácii stále cirkuluje.* In *Pediatrica S* ročník 8/2013 s. 14 (Abstrakty IV. Slovenský vakcinologický kongres 17.-19. januára 2013, Štrbské Pleso) ISSN 1336-863X

Štefkovičová M., **Litvová S.**, Šimurka P.: *Možnosti ovplyvnenia šírenia VHA v SR očkovaním.* In *Pediatrica S* ročník 8/2013 s. 17 (Abstrakty IV. Slovenský vakcinologický kongres 17.-19. januára 2013, Štrbské Pleso) ISSN 1336-863X

Štefkovičová M., Šimurka P., Černická J., **Litvová S.**: *Význam molekulárnej epidemiológie pri surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne* In: Recenzovaný zborník abstraktov z vedeckej konferencie : Zdrav_Lab'13 vedecká a odborná konferencia pracovníkov laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve, 7.2.-8.2.2013 Trenčianske Teplice ISBN 978-80-8075-570-6, EAN 9788080755706

Kociálnová H., **Štefkovičová M.**, Bustínová J.: *Mikrobiologická problematika rybích pedikúr.* In: Recenzovaný zborník abstraktov z vedeckej konferencie : Zdrav_Lab'13 vedecká a odborná konferencia pracovníkov laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve, 7.2.-8.2.2013 Trenčianske Teplice ISBN 978-80-8075-570-6, EAN 9788080755706

Štefkovičová M., Krištúfková Z.: *Očkovanie zdravotníckych pracovníkov u nás a vo svete.* In.: In *Pediatrica S* ročník 8/2013 s. 12 (abstrakty z vedeckej konferencie 45. celoslovenská pediatrická konferencia s medzinárodnou účasťou Galandove dni. Martin 21.-22. Novembra 2013, Martin). ISSN 1336-863X

Štefkovičová M., Litvová S.: *Nozokomiálne nákazy v slovenských nemocniciach. Prevalenčné bodové sledovanie nozokomiálnych nákaz a užívania antibiotík.* Žilina 2013. Zdravé stránky s.r.o., 96 s. ISBN 978-80-971480-0-3

KUNÍKOVÁ, M., Dobiášová, V.: „Sebahodnotenie svojej postavy“ In: *Surveillance chronických chorôb (recenzovaný zborník abstraktov).* Trenčín: RÚVZ so sídlom v Trenčíne, 2013, s.

Dobiášová, V.: Nie je zdravie to najcennejšie, čo máme? Starajme sa oň! In: *Časopis 3 vek.* Roč. XVIII, č. 2-3/2013 s. 14-15.

Dobiášová, V.: Chráňte si svoje zdravie – dajte sa zaočkovať ! In: *Časopis 3 vek.* Roč. XVIII, č. 2-3/2013 s. 15

Dobiášová, V., Červeňanová, E., Bučková, L.: *Psychologické aspekty vnímania ľudského tela:* In: *Zborník prednášok – medzinárodná konferencia Ošetrovateľstvo a zdravie VII.*

Poláková M., Krajčovičová Z., Meluš V., Ševčíková A.: *Laboratórne stanovenie parametrov sledovania expozície styrenu v životnom a pracovnom prostredí.* Recenzovaný zborník abstraktov z vedeckej konferencie ZDRAVLAB 2013 7.2.-8.2.2013 Trenčianske Teplice Fakulta zdravotníctva Trenčianskej univerzity A. Dubčeka v Trenčíne. ISBN: 978-80-8075-570-6, EAN: 9788080755706.

Cích B., Vráblová G., Červeňanská D.: *Stanovenie kyseliny hippurovej v moči zamestnancov ako metabolitu pri profesionálnej expozícii toluénu vo výrobe obuvi.* Recenzovaný zborník abstraktov z vedeckej konferencie ZDRAVLAB 2013 7.2.-8.2.2013 Trenčianske Teplice Fakulta zdravotníctva Trenčianskej univerzity A. Dubčeka v Trenčíne. ISBN: 978-80-8075-570-6, EAN: 9788080755706.

Ondrušková I., Válková D., Lahká L.: *Úprava vody v domácnostiach.* Recenzovaný zborník abstraktov z vedeckej konferencie ZDRAVLAB 2013 7.2.-8.2.2013 Trenčianske Teplice Fakulta zdravotníctva Trenčianskej univerzity A. Dubčeka v Trenčíne. ISBN: 978-80-8075-570-6, EAN: 9788080755706.

RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach

Oddelenie epidemiológie:

MUDr. Jakubis, Marian, MPH: *Aktuálna informácia o chrípkovej situácii.* In: *TEMPO –* 9.12.2013

MÉDIÁ:

MUDr. Minčíková, Klára: *Chrípka na Hornej Nitre, Televízia Markíza, Bratislava: 14.2.2013*

MUDr. Minčíková, Klára: *Chrípka na Hornej Nitre, Televízia JOJ, Bratislava: 14.2.2013*

MUDr. Minčíková, Klára: *Aktuálna informácia o chrípkovej situácii, Rozhlas a televízia Slovenska, Bratislava: 15.2.2013*

MUDr. Minčíková, Klára: *Informácie o výskyte chrípky v regióne Prievidza, Partizánske, TASR*

– opakovane v priebehu chrípkovej sezóny

MUDr. Jakubis, Marian, MPH: Informácie o výskyte chrípky v regióne Prievidza, Partizánske, TASR – opakovane v priebehu chrípkovej sezóny.

Referát výchova k zdraviu a a poradňa zdravia:

1. PRAČKOVÁ, A.: Dni vyhlásené Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) a kanceláriou SZO na Slovensku súvisiace so zdravím resp. s Národným programom podpory zdravia na rok 2013. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/dni-vyhlasene-svetovou-zdravotnickou-organizaciou-who-a-kancelariou-szo-na-slovensku-suvisiace-so-zdravim-resp-s-narodnym-programom-podpory-zdravia-na-rok-2013/>
2. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Pozvánka do poradne zdravia. In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013,č. 2, s. 6
3. PRAČKOVÁ, A: 4.február Svetový deň proti rakovine. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/4-februar-svetovy-den-proti-rakovine-world-cancer-day/#more-2312>
4. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Pozvánka do poradne zdravia. In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013,č. 4, s. 6
5. PRAČKOVÁ, A: Postup na zamedzenie šírenia chrípky – plagát. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/postup-na-zamedzenie-sirenia-chripky/>
6. PRAČKOVÁ, A: Opatrenia pri výskyte pandemickej chrípky A(H1N1). Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/opatrenia-pri-vyskyte-pandemickej-chripky-ah1n1/>
7. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Poradňa zdravia. In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013,č. 7, s. 6
8. PRAČKOVÁ, A: 28. február – Medzinárodný deň zriedkavých ochorení. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/28-februar-2013-medzinarodny-den-zriedkavych-ochoreni/>
9. PRAČKOVÁ, A: Týždeň mozgu. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/11-17-3-2013-tyzden-mozgu/>
10. PRAČKOVÁ, A: 7. apríl – Svetový deň zdravia. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/7-april-svetovy-den-zdravia-who-world-healthy-day/>
11. PRAČKOVÁ, A: Ako predísť chrípke. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/ako-predist-chripke/>
12. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Deň otvorených dverí pri príležitosti Svetového dňa zdravia. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/den-otvorenych-dveri-pri-prilezitosti-svetoveho-dna-zdravia/>
13. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Pozvánka na Deň otvorených dverí pri príležitosti 7. apríla – Svetového dňa zdravia. In. Regionálne noviny Prievidzsko,
14. PRAČKOVÁ, A: kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/vyzvi-srdce-k-pohybu-ceny-pre-ucastnikov-kampane/>
15. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Svetový deň zdravia sa venuje krvnému tlaku a cholesterolu. In. MY Prieboj Hornonitrianske noviny, roč. 9/54, č. 12, str.6
16. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 7. apríl Svetový deň zdravia – oznam o konaní Dňa otvorených dverí v regionálnom spektre RTV Prievidza
17. PRAČKOVÁ, A: Vyzvi srdce k pohybu 2013 – oznam v regionálnom spektre RTV Prievidza
18. PRAČKOVÁ, A: Vyzvi srdce k pohybu 2013, In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č 13, str. 9
19. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Kontroluj svoj tlak krvi. In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č 13, str.

20. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 10. máj Svetový deň – Pohybom ku zdraviu. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/10-maj-svetovy-den-pohybom-ku-zdraviu/>
21. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 10. máj Svetový deň – Pohybom ku zdraviu. In. Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č. 18, str. 6
22. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 31.máj Svetový deň bez tabaku. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/kampan-pri-prilezitosti-31-maja-svetoveho-dna-bez-tabaku/>
23. ŠTOVČÍKOVÁ, M: O čom je kampaň „Exfajčiari sú nezastaviteľní“. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/o-com-je-kampan-exfajciari-su-nezastavitelni/>
24. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Kampaň pri príležitosti 31. mája Svetového dňa bez tabaku. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/kampan-pri-prilezitosti-31-maja-svetoveho-dna-bez-tabaku/>
25. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Meranie dychu zdarma – Svetový deň bez tabaku. In. Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č. 21, str. 4
26. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Deň zodpovednosti – oznam o konaní akcie. In. Prievidzsko č. 25
27. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi „Deň zodpovednosti“ Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/26-jun-medzinarodny-den-proti-zneuzivaniu-drog-a-obchodovaniu-s-nimi-den-zodpovednosti/>
28. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 2. júl Deň zodpovednosti. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/2-jul-den-zodpovednosti-2013/>
29. ŠTOVČÍKOVÁ, M : 2. júl Deň zodpovednosti. – oznam o konaní akcie. In. Týždenník Prievidzsko, č. 26
30. ŠTOVČÍKOVÁ, M: 2. júl Deň zodpovednosti. – oznam o konaní akcie v regionálnej televízii RTV Prievidza
31. GÁLISOVÁ, A: Užite si krásne a bezpečné leto. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/uzite-si-krasne-a-bezpecne-leto/>
32. GÁLISOVÁ, A: 12. september – Európsky deň ústneho zdravia. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/12-september-europsky-den-ustneho-zdravia/>
33. GÁLISOVÁ, A: 21. september – Svetový deň Alzheimerovej choroby. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/21-september-svetovy-den-alzheimerovej-choroby/>
34. GÁLISOVÁ, A: MOST 2013 – Mesiac o srdcových témach. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/most-2013-mesiac-o-srdcovych-temach/>
35. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Príďte si dať zmerať krvný tlak a cholesterol. Dostupné na internete:
sme.regiony.sk
36. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Príďte si dať zmerať krvný tlak a cholesterol. My Prieboj Hornonitrianske noviny, ISSN:0231-682X, Roč. 9/54, č. 38, str. 6
37. GÁLISOVÁ, A: 1. október – Medzinárodný deň starších. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/1-oktober-medzinarodny-den-starsich/>
38. GÁLISOVÁ, A: 10. október – Svetový deň duševného zdravia. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/10-oktober-svetovy-den-dusevneho-zdravia-2/>
39. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Kampaň „Odstráň obezitu“ – príspevok. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/kampan-odstran-obezitu/>
40. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Kampaň „Odstráň obezitu“ – pozvánka na akciu. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/kampan-odstran-obezitu-pozvanka-na-akciu/>
41. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Obezita – chyba krásy?, In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č. 40, str. 8
42. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Svetový deň výživy – 16. október. In Tempo – týždenník občanov okresov Partizánske a Bánovce nad Bebravou, Roč. LXXIV,2013, č. 40, str. 8

43. ŠTOVČÍKOVÁ, M: Kampan „Odstráň obezitu“ reportáž z akcie v Mestskej televízii Partizánske 42. a 43. týždeň
44. ŠIMKOVÁ, A.: Svetový deň diabetu. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/14-november-svetovy-den-diabetu/>
45. ŠIMKOVÁ, A.: 21. november – Medzinárodný deň bez fajčenia. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/21-november-medzinarodny-den-bez-fajceni/>
46. GÁLISOVÁ, A: Celoslovenská súťaž „Najlepšia protidrogová nástenka“. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/celoslovenska-sutaz-najlepsia-protidrogova-nastenka/>
47. GÁLISOVÁ, A: Celoslovenská súťaž „Najlepšia protidrogová nástenka“. Informácia o podmienkach súťaže v informačnom spektre regionálnej televízie RTV Prievidza
48. ŠIMKOVÁ, A.: 1. december Svetový deň AIDS. Dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/1-december-svetovy-den-aids/>
49. ŠIMKOVÁ, A.: Výsledky súťaže 5. ročníka celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ v roku 2013 dostupné na internete:
<http://www.ruvzpd.sk/index.php/vysledky-sutaze-5-rocnika-celoslovenskej-kampane-vyzvi-srdce-k-pohybu-2013/>

Prednášková činnosť za Trenčiansky kraj

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Holečková K., Baloghová L., Bakoš I., Hupková H., Kralinský K., Porubčin Š., Riedel R., Stankovič I., Šagát T., Špániková M., Štefkovičová M. , Trupl J., Urbančíková I., Vaculíková A., Vojtech I.	Potrebujeme odporúčania pre prevenciu, diagnostiku a liečbu hnisavých meningítid	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19. januára 2013
Šimurka P., Štefkovičová M. , Zavřel M., Litvová S., Babicová E.	<i>Bordetella pertussis</i> v slovenskej populácii stále cirkuluje	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19. januára 2013
Štefkovičová M. , Litvová S., Šimurka P.	Možnosti ovplyvnenia šírenia VHA v SR očkovaním. IV. Slovenský vakcinologický kongres	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19. januára 2013
Štefkovičová M.	Predbežné výsledky bodového prevalenčného sledovania NN	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	SZÚ Bratislava	28.1.2013 – 31.1.2013
Štefkovičová M.	Príprava kampane „Clean care is safer care	Tematický kurz o nových poznatkoch v epidemiológii	SZÚ Bratislava	28.1.2013 – 31.1.2013
Štefkovičová M. , Šimurka P., Černická J., Litvová S.	Význam molekulárnej epidemiológie pri surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne	Zdrav_Lab´13 vedecká a odborná konferencia pracovníkov laboratórných vyšetrovacích metód v zdravotníctve	Trenčianske Teplice	7.2.-8.2.2013
Kociálnová H., Štefkovičová M. , Bustínová J.	Mikrobiologická problematika rybích pedikúr.	Zdrav_Lab´13 vedecká a odborná konferencia	Trenčianske Teplice	7.2.-8.2.2013

		pracovníkov laboratórných vyšetrovacích metód v zdravotníctve		
Štefkovičová M.	Epidemiologický informačný systém EPIS	kurz Surveillance infekčných ochorení	RUVZ Prievidza	13.2.2013
Štefkovičová M.	Poliomyelitída, osýpky – eradikačné programy WHO a ich plnenie v SR	kurz Surveillance infekčných ochorení	RUVZ Prievidza	13.2.2013
Štefkovičová M.	Národný imunizačný program v SR	kurz Surveillance infekčných ochorení	RUVZ Prievidza	13.2.2013
Štefkovičová M.	Kontrola zaočkovanosti, kurz Surveillance infekčných ochorení	kurz Surveillance infekčných ochorení	RUVZ Prievidza	13.2.2013
Štefkovičová M.	Riziká prenosu kožných infekcií v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo Kozmetika a regenerácia v teórii a v praxi	odborný kozmetický seminár 21. Medzinárodný kozmetický veľtrh výstavisko EXPOCENTER	Trenčín	14.3.2013
Štefkovičová M.	Nové možnosti prevencie proti VHA	seminár pre VLDD	Trnava	3.4.2013
Štefkovičová M.	Manipulácia a skladovanie vakcín, Medifórum	Medifórum, Škola očkovania pre VLDD	Piešťany	5.4.2013
Štefkovičová M.	Manipulácia a skladovanie vakcín	Medifórum, Škola očkovania pre VLDD	Piešťany	5.4.2013
Štefkovičová M.	Mikroflóra kože ako možný zdroj infekcie operačného poľa	Vedecká pracovná schôdza spolku lekárov	Trenčín SLS	15.4.2013.
Štefkovičová M.	Povinné a odporúčané očkovanie detí.	Prednáška v materskom centre v Trenčíne	Trenčín	16.4.2013
Štefkovičová M.	Manipulácia a skladovanie vakcín	Medifórum, Škola očkovania pre VLDD	Nový Smokovec	19.4.2013
Štefkovičová M., Litvová S.	Výsledky bodového prevalenčného sledovania NN	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.4.2013-24.4.2013

	v krajinách EÚ			
Čerešňáková K., Štefkovičová M., Jamrichová M.	Výzva WHO nemocniciam k aktivite: „ Clean care is save care“	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.4.2013-24.4.2013
Štefkovičová M, Minčíková K.	Vyhodnotenie charakteru výskytu chrípky v sezóne 2012-2013 v SR a v Trenčianskom kraji, novinky v oblasti výskytu chrípkových vírusov	odborné metodické stretnutie zástupcov Trenčianskeho kraja k problematike plnenia úloh súvisiacich s nehodou s hromadným postihnutím osôb a plnenia úloh súvisiacich s pandémiou chrípky	NsP Bojnice	25.4.2013
Štefkovičová M.	Hygiena rúk v ambulatnej starostlivosti	seminár SK SaPA v Martine, usporiadaný v rámci kampane „ Clean care is safe care“	Martin	13.5.2013
Štefkovičová M.	Hygiena rúk – významný faktor prevencie nozokomiálnych nákaz.	seminár JLF UK v Martine pre študentov fakulty	Martin	13.5.2013
Štefkovičová M.	Invazívne pneumokokové ochorenia u dospelých očami epidemiológia.	34. Kongres SSVLD SLS	Žilina	24.-25. 5.2013
Štefkovičová M.	Možnosti ovplyvnenia šírenia VHA v SR očkovaním	Škola vakcinológie III.	Remata	10.6.2013
Štefkovičová M., Kopšíková E.	Diftéria, tetanus, pertussis	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Trenčín	26.9.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Trenčín	26.9.2013
Štefkovičová M., Kopšíková E.	Diftéria, tetanus, pertussis	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Nové mesto n. Váhom	9.10.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Nové mesto n. Váhom	9.10.2013

Štefkovičová M.	Bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz v SR	Celoslovenská konferencie sestier s medzinárodnou účasťou	Komárno	15.10.2013
Štefkovičová M	Prezentácia výsledkov bodového prevalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a používania antibiotík v slovenskej republike	Workshop k používaniu antibiotík v Slovenskej republike organizovaný MZ SR a Regionálnym úradom WHO	MZ SR, Bratislava	22.10.2013
Štefkovičová M., Kopšíková E.	Diftéria, tetanus, pertussis	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Bánovce nad Bebravou	27.11.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Bánovce nad Bebravou	27.11.2013
Štefkovičová M., Kopšíková E.	Diftéria, tetanus, pertussis	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Myjava	19.11.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Myjava	19.11.2013
Štefkovičová M.	Nové prístupy v epidemiológii	Vzdelávací seminár	RUVZ Prievidza	20.11.2013
Štefkovičová M.	Nové prístupy v epidemiológii	Vzdelávací seminár	RUVZ Trenčín	22.11.2013
Štefkovičová M., Krištúfková Z.	Očkovanie zdravotníckych pracovníkov u nás a vo svete.	45. Celoslovenská pediatrická konferencia s medzinárodnou účasťou Galandove dni	Martin	21.-22. 11. 2013
Šimurka P., Štefkovičová M., Zavřel M., Litvová S., Babicová E.	<i>Bordetella pertussis</i> v slovenskej populácii stále cirkuluje	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19. januára 2013
Štefkovičová M., Litvová S., Šimurka P.	Možnosti ovplyvnenia šírenia VHA v SR očkovaním. IV. Slovenský vakcinologický kongres	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17.-19. januára 2013
Štefkovičová M., Šimurka P., Černická J., Litvová S.	Význam molekulárnej epidemiológie pri surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne	Zdrav_Lab'13 vedecká a odborná konferencia pracovníkov laboratórnych vyšetrovacích metód	Trenčianske Teplice	7.2.-8.2.2013

		v zdravotníctve		
Štefkovičová M., Litvová S.	Výsledky bodového prevalenčného sledovania NN v krajinách EÚ	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.4.2013-24.4.2013
Čerešňáková K, Štefkovičová M	Operačné sály očami hygienika	Odborný seminár FN Trenčín	Trenčín	15.04.2013
Čerešňáková K., Štefkovičová M., Jamrichová M.	Výzva WHO nemocniciam k aktivite: „Clean care is save care“	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	22.4.2013-24.4.2013
Čerešňáková K.	Sú vaše ruky bezpečné pre Vašich pacientov?	Seminár Gynekologicko-pôrodníckej kliniky FN Trenčín	Trenčín	7.5.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Trenčín	26.9.2013
Čerešňáková K.:	Indikácie použitia rukavíc v rámci BOT	Seminár Infekčného oddelenia FN Trenčín	Trenčín	8.10.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Nové mesto n. Váhom	9.10.2013
Čerešňáková K, Gerlichová K	Hygiena rúk – kľúčový pilier prevencie NN – výzva WHO	Celoslovenská konferencie sestier s medzinárodnou účasťou	Komárno	15.10.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Myjava	19.11.2013
Štefkovičová M., Čerešňáková K.	Prídavné látky vo vakcínach	Seminár poriadaný SKaPA a SEVS	Bánovce nad Bebravou	27.11.2013
Čerešňáková K., Štefkovičová M., Kopšíková E.	Sledovanie NN na JIS v rr. 2005-2011	Odborná konferencia Surveillance NN	Tále	5.-6.11.2013
Kamila Čerešňáková, Mária Štefkovičová, Martina Jamrichová	Výzva WHO nemocniciam k aktivite : „Clean care is saver care“	XII. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	1.22.4.2013-24.4.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný	Trenčín	26.9.2013

	infekcie	SKaPA		
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Trenčín	26.9.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Nové Mesto n. Váhom	9.10.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Nové Mesto n. Váhom	9.10.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Myjava	19.11.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Myjava	19.11.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Bánovce nad Bebravou	28.11.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Bánovce nad Bebravou	28.11.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Trenčín	26.9.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Nové Mesto n. Váhom	9.10.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Myjava	19.11.2013
Martina Jamrichová, Jana Pašková	Infekcie vyvolané <i>Haemophilus influenzae</i> typ B, pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Bánovce nad Bebravou	28.11.2013

	infekcie	SKaPA		
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Trenčín	26.9.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Nové Mesto n. Váhom	9.10.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Myjava	19.11.2013
Martina Jamrichová, Zuzana Bronišová	Morbili, Mumps, Rubeola	Vzdelávanie sestier II - seminár organizovaný SKaPA	Bánovce nad Bebravou	28.11.2013

Mgr. Miroslava Kuníková	Stravovanie detí a mládeže (úlohy, ciele a význam)	Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Trenčín	19.02.2013
Mgr. Miroslava Kuníková	Aktuálne témy v oblasti hygieny detí a mládeže	Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR	RÚVZ Trenčín	26.02.2013
Mgr. Miroslava Kuníková	Príručka správnej výrobnéj praxe	Školenie pre vedúce ŠJ	Okresný úrad Trenčín	18.03.2013
Mgr. Miroslava Kuníková	Príručka správnej výrobnéj praxe	Školenie pre vedúce ŠJ	Okresný úrad Trenčín	25.03.2013
Mgr. Miroslava Kuníková	Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania	Školenie pre vedúce ŠJ	Okresný úrad Trenčín	14.10.2013
Dobiášová, V.	Starnutie populácie – výzva pre spoločnosť	Akadémia tretieho veku	Trenčín	9.2.2013
Dobiášová, V.	Trénovanie a testovanie pamäti	Týždeň mozgu	Krajská knižnica M.Rešetku Trenčín	11.-13.3.2013
Dobiášová, V., Červeňanová, E., Bučková, L.	Psychologické aspekty vnímania ľudského tela.	V. odborná konferencia „Surveillance chronických chorôb	EXPO CENTER Trenčín	10.4.2013
	Psychologické aspekty vnímania	Medzinárodnú konferenciu	EXPO CENTER Trenčín	11.4.2013

Dobiášová, V., Červeňanová, E., Bučková, L.	Ľudského tela.	Ošetrovatel'stvo a zdravie VII.		
Dobiášová. V.	Modul 11 – Starnutie populácie	Celoústavné vzdelávanie pracovníkov RÚVZ	RÚVZ Banská Bystrica	17.4.2013
Dobiášová. V.	Modul 11 – Starnutie populácie	Celoústavné vzdelávanie pracovníkov RÚVZ	RÚVZ Banská Bystrica	5.6.2013
Dobiášová. V.	Ústne zdravie a tabak	Svetový deň ústneho zdravia	SZŠ Trenčín	9.9. -13.9.2013
Dobiášová. V.	Význam tréovania a testovania pamäti	Svetový deň Alzheimerovej choroby	SZŠ Trenčín	19.9.2013

RÚVZ so sídlom v Bojniciach
Oddelenie epidemiológie:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
<i>Klára Minčíková</i>	Zvládnutie zložitých situácií pri pohovoroch s rodičmi odmietajúcimi očkovanie detí	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské pleso	17.-19.1.2013
<i>Klára Minčíková</i>	Psychologické zručnosti pri pohovoroch s rodičmi odmietajúci očkovanie detí	IV. Slovenský vakcinologický kongres	Štrbské pleso	17.-19.1.2013
Klára Minčíková	Spolupráca RÚVZ so zdravotníckymi zariadeniami a s NsP Prievidza	Seminár spolku lekárov Slov. lekárskej spoločnosti v Prievidzi	NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach	31.1.2013
Klára Minčíková	Rotavírusová infekcia ako nozokomiálna nákaza	Seminár spolku lekárov Slov. lekárskej spoločnosti v Prievidzi	NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach	31.1.2013
Klára Minčíková	Prenosné ochorenia, prevencia, očkovanie	opatrovateľský kurz	Červený kríž Prievidza	3x v priebehu celého roka
Alexandra Kjurčijská Klára Minčíková	Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2012 - 2013	Seminár RÚVZ	RÚVZ Prievidza	16.5.2013
<i>Viera Botková</i>	Bodová prevalenčná štúdia – analýza	Seminár spolku lekárov Slov. lekárskej spoločnosti v Prievidzi	NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach	31.1.2013
<i>Viera Botková</i>	Bodová prevalenčná štúdia – analýza	Seminár RÚVZ	RÚVZ Prievidza	7.3.2013

Referát výchova k zdraviu a poradňa zdravia:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Miroslava Štovčíková	Poradňa zdravia v roku 2012	Vedecko-pracovná schôdza Spolku lekárov v Prievidzi	Bojnice	31.1.2013
Miroslava Štovčíková	Nelátkové závislosti		ZŠ Mariánska, Prievidza	7.2.2013

Miroslava Štovčíková	Týždeň mozgu	Vnútroústavný seminár odborných pracovníkov	Bojnice	7.3.2013
Miroslava Štovčíková, Adriana Gáľisová	Hrou proti AIDS		Obchodná akadémia Prievidza	13.2.2013
Miroslava Štovčíková, Adriana Gáľisová	Hrou proti AIDS		Gymnázium V.B.Nedožerského Prievidza	14. – 15.2.2013
Miroslava Štovčíková, Adriana Gáľisová	Hrou proti AIDS		Obchodná akadémia Prievidza	20.2.2013
Miroslava Štovčíková	Zdravá výživa, zdravý životný štýl		SOŠ Partizánske	12.4.2013
Miroslava Štovčíková	Projekcia zdravotno-výchovného videofilmu „Kým stúpa dym“ + beseda		ZŠ Mariánska, Prievidza	10.5.2013
Adriana Gáľisová	Intervencie v prevencii fajčenia pre dievčatá II. stupňa základných škôl	Vnútroústavný seminár odborných pracovníkov	Bojnice	16.5.2013
Miroslava Štovčíková	Škodlivosť fajčenia		ZŠ Malinovského Partizánske	29.5.2013
Miroslava Štovčíková	Projekcia zdravotno-výchovného videofilmu „Kým stúpa dym“ + beseda		ZŠ Zemianske Kostoľany	30.5.2013
Miroslava Štovčíková	Tehotenstvo v mladom veku		SOŠ Partizánske	
Adriana Gáľisová	Stomatohygiena		SŠI Prievidza	12.9.2013
Miroslava Štovčíková	Svetový deň Alzheimerovej choroby +tréning pamäte		ZŠ Nedožery-Brezany	20.9.2013
Miroslava Štovčíková	Zdravá výživa		ZŠ Diviaky nad Nitricou	15.10.2013
Adriana Gáľisová	Zdravý životný štýl – život bez cigariet + projekcia filmu „Kým stúpa dym“		ZŠ Mariánska, Prievidza	5.11.2013
Adriana Gáľisová	Zdravý životný štýl, zdravá výživa + projekcia videofilmu s témou porúch príjmu potravy		Obchodná akadémia Prievidza	7.11.2013

	„Sami“			
Miroslava Štovčíková	Alkohol + pracovné listy		ZŠ Mariánska, Prievidza	15.11.2013
Adriana Gálisová	Anorexia + projekcia videofilmu „Sami“		ZŠ Nitrianske Rudno	19.11.2013
Adriana Gálisová	Zdravá výživa, raňajkovanie		ZŠ Zemianske Kostoľany – I. stupeň	25.11.2013
Adriana Gálisová	Zdravá výživa, raňajkovanie		ZŠ Zemianske Kostoľany – II. stupeň	27.11.2013
Adriana Gálisová	Nelátkové závislosti + dotazník o postojoch k internetu		SŠI Prievidza	29.11.2013
Adriana Gálisová	HIV/AIDS		ZŠ Zemianske Kostoľany	2.12.2013
Adriana Gálisová	HIV/AIDS		ZŠ Mariánska, Prievidza	3.12.2013
Adriana Gálisová	HIV/AIDS		ZŠ Klátova Nová Ves	6.12.2013

Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Mgr. Darina Paulíková	Výsledky mimoriadnej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských“ reštauráciách v našom regióne	„PURKYŇKA“ Vedecko – pracovná schôdza Spolku lekárov a RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach	NsP Bojnice	31.01.2013
Mgr. Darina Paulíková	„Spoločné stravovanie jeho plusy a mínusy“	prednáška prezentovaná poslucháčom Univerzity tretieho veku	Žilinská univerzita Žilina, pobočka Prievidza.	29.04.2013
Mgr. Darina Paulíková	„Hygiena v podnikateľskej praxi – zariadenia spoločného stravovania“	prednáška v rámci praktickej výučby žiakov	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, Prievidza.	06.11.2013

Oddelenia hygieny detí a mládeže:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Anna Očenášová	Prevenca HIV/AIDS		Obchodná akadémia, Prievdza	13.2.2013 20.2.2013
Anna Očenášová	Prevenca HIV/AIDS		Gymnázium V.B.N., Prievdza	14.2.2013 15.2.2013

Oddelenie preventívnej medicíny:

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Z. Waldeckerová, Z. Ličková, M. Jakubis	Problematika rizikových prác	Pracovná schôdza Spolku lekárov v Prievdzi	Bojnice	31.1.2013
Z. Waldeckerová, Z. Ličková, M. Jakubis	Problematika rizikových prác	Vnútroústavny seminár odborných pracovníkov	Bojnice	7.3.2013

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Martina Mutalová	Dôležitosť očkovania proti chrípke a pneumokokom v sezóne 2013/2013	Klinická prax vo všeobecnom praktickom lekárstve	Trenčín	19.9.2013
Martina Mutalová	Režimové opatrenia u pacientov s výskytom MRSA	Lekári a laboratórium	Nová Dubnica	24.10.2013
Martina Mutalová	Choroby preventabilné očkovaním	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Púchov	23.10.2013
Martina Mutalová	Osýpky, ružienka a parotitída	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Púchov	23.10.2013
Martina Mutalová	Prídavné látky vo vakcínach	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Púchov	23.10.2013
Martina Mutalová	VHB, infekcie vyvolané Haemophilus influenzae B, Pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Púchov	23.10.2013
Martina Mutalová	Choroby preventabilné očkovaním	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Ilava	16.10.2013
Martina Mutalová	Osýpky, ružienka a parotitída	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Ilava	16.10.2013
Martina Mutalová	Prídavné látky vo vakcínach	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Ilava	16.10.2013
Martina Mutalová	VHB, infekcie vyvolané Haemophilus influenzae B, Pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Ilava	16.10.2013
Martina Mutalová	Choroby preventabilné očkovaním	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Považská Bystrica	06.11.2013
Martina Mutalová	Osýpky, ružienka a parotitída	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Považská Bystrica	06.11.2013
Martina Mutalová	Prídavné látky vo vakcínach	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Považská Bystrica	06.11.2013
Martina Mutalová	VHB, infekcie vyvolané Haemophilus influenzae B, Pneumokokové infekcie	Vzdelávanie sestier v Hodnote očkovania	Považská Bystrica	06.11.2013

Publikačná a prednášková činnosť za Trnavský kraj

Prednášková činnosť

Oddelenie PZ: V r. 2013 pracovníci oddelenia podpory zdravia vykonávali prednáškové činnosti v rámci zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu a ochranu zdravia.

pre školy a predškolské zariadenia v okrese na témy:

- prevencia závislostí
- prevencia AIDS
- správna výživa a zdravý životný štýl
- prevencia zubného kazu a stomatohygiéna
- škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog
- životospráva a pohybová aktivita
- význam mlieka pre deti
- projekt ADAMKO hravo-zdravo (témy: denný režim, otužovanie, prevencia úrazov, ochrana životného prostredia, rodina a pohybová aktivita a bezpečnosť na cestách)

Celkom bolo odprednášaných 67 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 1 492 detí a žiakov.

pre seniorov:

- Alzheimerova choroba

pre Materské centrum v Galante

- zdravá životospráva
- otužovanie v detskom veku

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
RÚVZ so sídlom v Trnave				
Ing. Viera Hercegová, MUDr. Ľubica Kollárová	Odborná spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a zmesami	Školenie	Hurbanovo	01.03.2013
MUDr. Ľubica Kollárová	Právne predpisy, týkajúce sa ochrany zdravia pri práci - zákon 355/2007 a nadväzujúce NV a Vyhlášky v oblasti ochrany zdravia pri práci	Školenie	Trnava	26.04.2013
MUDr. Miriam Ondicová	Pertussis - potrebujeme preočkovávať dospelú populáciu	Seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých	Trnava	30.4.2013
Ing. Viera Hercegová, MUDr. Ľubica Kollárová	Odborná spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a zmesami	Školenie	Trnava	02.05.2013
PhDr. Ivana Voleková	Pracovné podmienky pri práci so zobrazovacími jednotkami	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT	Liptovský Ján	22.5-23.5.2013
MUDr. Dagmar Kollárová	Činnosť RÚVZ pri vzniku pandémie chrípky	Zasadnutie SOKRZ	FN Trnava	5.6.2013
Mgr. Andrea Šimorová	Základná poradňa	Workshop pre TÚ	RÚVZ so sídlom v Trnave	3.10.2013
Mgr. Lucia Nosková	Poradňa pre odvykanie od fajčenia	Workshop pre TÚ	RÚVZ so sídlom v Trnave	3.10.2013
Mgr. Andrea Šimorová	Poradňa pre pohybovú aktivitu	Workshop pre TÚ	RÚVZ so sídlom v Trnave	3.10.2013
Mgr. Andrea Šimorová	Alzheimerova choroba	Workshop pre TÚ	RÚVZ so sídlom v Trnave	3.10.2013
Mgr. Andrea Šimorová	Aktivačné hry v prevencii	Pracovná skupina pre prevenciu drogových závislostí a duševného zdravia	RÚVZ so sídlom v Trnave	8.10.2013

MUDr. Miriam Ondicová, MUDr. Dagmar Kollárová	Ochorenia preventabilné očkovaním, zloženie vakcín	Jesenný seminár pre sestry	NAW Piešťany	10.10.2013
MUDr. Miriam Ondicová	Preventívne opatrenia pri VHB	Seminár pre ZP	DSS Humánium Zavar	15.10.2013
MUDr. Miriam Ondicová, MUDr. Dagmar Kollárová	Ochorenia preventabilné očkovaním, zloženie vakcín	Jesenný seminár pre sestry	Kino Hviezda, Trnava	23.10.2013
RNDr. Zuzana Brestovanská	Prehľad rizikových prác dozorovaných RÚVZ Trnava	Konferencia	IP Trnava	24.10.2013
MUDr. Miriam Ondicová	HER v NZZ -ambulancie	Seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých	Trnavský samosprávny kraj	30.10.2013
MUDr. Dagmar Kollárová	Chrípková sezóna 2013/2014	Seminár pre všeobecných lekárov pre dospelých	Trnavský samosprávny kraj	30.10.2013
MUDr. Miriam Ondicová	Odmietanie očkovania – právne aspekty	Seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast	Trnavský samosprávny kraj	27.11.2013
MUDr. Dagmar Kollárová	Vyhodnotenie KO v TT kraji v r.2013	Seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast	Trnavský samosprávny kraj	27.11.2013
Ing. Viera Hercegová, MUDr. Ľubica Kollárová	Odborná spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a zmesami	Školenie	Trnava	27.11.2013
MUDr. Ľubica Kollárová	Právne predpisy, týkajúce sa ochrany zdravia pri práci - zákon 355/2007 a nadväzujúce NV a Vyhlášky v oblasti ochrany zdravia pri práci	Školenie	Trnava	29.11.2013
MUDr. Ľubica Kollárová	Právne predpisy, týkajúce sa ochrany zdravia pri práci - zákon 355/2007 a nadväzujúce NV a Vyhlášky v oblasti ochrany zdravia pri práci	Školenie	Trnava	02.12.2013
MUDr. Miriam Ondicová	4 prednášky k HER stomatolog. pracovnísk	Krajský stomatologický seminár	Trnava	4.12.2013
Ing. Viera Hercegová, MUDr.	Odborná spôsobilosť na prácu	Školenie	Trnava	10.12.2013

Ľubica Kollárová	s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a zmesami			
RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede				
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.02.2013
Helena Cséfalvayová, Ing.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.02.2013
Terézia Horony, MUDr.	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.02.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.03.2013
Júlia Varjúová, Mgr.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.03.2013
Erzsébet Csanaky	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	04.03.2013
Janka Šoková	Zdravá výživa, úprava stravy	Týždeň mozgu	Dom dôchodcov Dunajská Streda	14.03.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.04.2013
Júlia Varjúová, Mgr.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.04.2013

Terézia Horony, MUDr.	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	08.04.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	20.05.2013
Katarína Csémyová	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	20.05.2013
Priska Czafiková	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	20.05.2013
PhDr. Tomáš Kiss, PhD	AIDS	Výchova detí s mládeže	Gymnázium Ladislava Dúbravu Dunajská Streda 1. ročník	04.06.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	17.06.2013
Helena Cséfalvayová, Ing.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	17.06.2013
Terézia Horony, MUDr.	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	17.06.2013
PhDr. Tomáš Kiss, PhD	AIDS	Výchova detí a mládeže	SOŠP Dunajská Streda 1. ročník	25.06.2013
PhDr. Tomáš Kiss, PhD	AIDS	Výchova detí a mládeže	SOŠP Dunajská Streda 1. ročník	26.06.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	09.09.2013

Júlia Varjúová, Mgr.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	09.09.2013
Erzsébet Csanaky	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	09.09.2013
Valéria Egriová	Európsky deň ústneho zdravia	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	09.09.2013
Janka Šoková	Európsky deň ústneho zdravia	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	10.09.2013
Janka Šoková Valéria Egriová	Európsky deň ústneho zdravia	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	11.09.2013
Janka Šoková	Európsky deň ústneho zdravia	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 1. ročník	12.09.2013
Valéria Egriová	Svetový deň Alzheimerovej choroby	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda - 8. ročník	19.09.2013
Valéria Egriová	Svetový deň Alzheimerovej choroby	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda - 9. ročník	20.09.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	25.09.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	03.10.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 1. ročník	07.10.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	08.10.2013
Janka Šoková	Svetový deň duševného zdravia	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 6. a 7. ročník	10.10.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	14.10.2013
Katarína Csémyová	Všeobecné požiadavky platnej	Odborná príprava na získanie	Dunajská Streda	14.10.2013

	potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	osvedčenia o odbornej spôsobilosti		
Erzsébet Csanaky	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	14.10.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 1. ročník	18.10.2013
Valéria Egriová	Význam pohybu, Ploché nohy, Správne držanie tela	Výchova detí a mládeže	Materská škola Dunajská Streda	22.10.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	22.10.2013
Helena Cséfalvayová, Ing.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	22.10.2013
Terézia Horony, MUDr.	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	22.10.2013
Tibor Misányik, MUDr.	Starostlivosť o zdravie v zariadeniach spoločného stravovania	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	11.11.2013
Júlia Varjúová, Mgr.	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	11.11.2013
Priska Czafiková	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	11.11.2013
Janka Šoková	AIDS	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 9. ročník	27.11.2013
Helena Cséfalvayová, Ing.	Starostlivosť o zdravie v	Odborná príprava na získanie	Dunajská Streda	09.12.2013

	zariadeniach spoločného stravovania	osvedčenia o odbornej spôsobilosti		
Katarína Csémyová	Všeobecné požiadavky platnej potravinovej legislatívy pre zamestnancov potravinárskych prevádzok	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	09.12.2013
Priska Czafiková	Alimentárne nákazy prenášané potravinami	Odborná príprava na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti	Dunajská Streda	09.12.2013
Janka Šoková	AIDS	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 9. ročník	16.12.2013
Janka Šoková	AIDS	Výchova detí a mládeže	Základná škola Dunajská Streda, 7. ročník	18.12.2013
RÚVZ so sídlom v Galante				
MUDr. Iveta Šuleková	Projekt „Hodnota očkovania“	Odborný seminár pre zdravotné sestry	NsP Galanta	Október 2013

Publikácie pre laickú verejnosť – RÚVZ Galanta

Oddelenie HDM (článok v novinách): VANČOVÁ, Mária: Pieskoviská sú podľa hygienikov čisté. In: *NITRIANSKE NOVINY MY.*, roč. 22, 2013, č. 29, s. 3

Oddelenie EPI: MUDr. Iveta Šuleková (článok na webovej stránke úradu): AIDS, Európsky imunizačný týždeň – informačná kampaň

Publikačná a prednášková činnosť za Žilinský kraj

Publikačná a prednášková činnosť za oddelenia RÚVZ so sídlom v Čadci za rok 2013

Publikačná činnosť

Za rok 2013 nevykazujeme žiadnu publikačnú činnosť.

Prednášková činnosť

Oddelenie hygieny výživy

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MVDr. Oľga Matláková	Správna výrobná prax pri výrobe potravín	Odborná prednáška 2x	KP a C, a.s. Čadca KNsP, Čadca	7.2.2013 21.3.2013
MVDr. Oľga Matláková Ing. Daša Čečotková	Výkon ŠZD nad bezpečnosťou kozmetických výrobkov	Celoslovenská pracovná porada – odborná prednáška	Oščadnica, Hotel Marlene	9.4.2013
Mgr. Jarmila Klieštiková	Výsledky monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách za rok 2012	Odborný seminár	RÚVZ Čadca, odd. HV	17.5.2013
MVDr. Oľga Matláková	Požiadavky na zabezpečenie likvidácie odpadu	Odborná prednáška 2x	APROXIMA, MsÚ Čadca	9.7. 2013 4.9.2013
Dipl. ahe Eva Špiláková Mgr. Martina Pokorná	Zdravá výživa a jej význam – zhodnotenie doterajších výsledkov z projektu	Odborná prednáška	SOU Kysucké Nové Mesto	27.9.2013
MVDr. Oľga Matláková	Novela zákona NR SR č. 377/2012 o ochrane nefajčiarov	Odborná prednáška	Dom kultúry Čadca	30.10. 2013

Oddelenie hygieny životného prostredia

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Ing. Pavlíková Renáta	Starostlivosť o ľudské telo- podmienky zriadenia prevádzok	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	12.02.2013
Ing. Pavlíková Renáta	Legislatíva na úseku verejného zdravotníctva	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	12.02.2013
Ing. Pavlíková Renáta	Pitná voda, epidemiologické dôsledky pri nekvalite vody	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	05.06.2013
Ing. Pavlíková Renáta	Legislatíva na úseku verejného zdravotníctva	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	05.06.2013

Oddelenie hygieny detí a mládeže

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Zenka Milan	Všeobecná epidemiológia pre prácu v úpravovniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	12.02.2013
MUDr. Zenka Milan	Všeobecná epidemiológia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo	Odborná prednáška	RÚVZ Čadca	05. 06. 2013

Oddelenie podpory zdravia

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Mgr. Jana Grešáková	Fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu	14.2.2013
Mgr. Jana Grešáková	Fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu	14.2.2013
Mgr. Jana Grešáková	Fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu	15.2.2013
Mgr. Jana Grešáková	Fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu	15.2.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Dunajov	25.3.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Dunajov	25.3.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	3.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	3.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojnícka, Kysucké Nové Mesto	13.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojnícka, Kysucké Nové Mesto	13.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojárska, Čadca	14.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojárska, Čadca	14.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojárska, Čadca	15.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola strojárska, Čadca	15.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	16.5.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym..	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	16.5.2013

		SŠ		
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre deti predškolského veku	MŠ Hurbanová, Čadca	11.9.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre deti predškolského veku	MŠ Hurbanová, Čadca	13.9.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre deti predškolského veku	MŠ Hurbanová, Čadca	16.9.2013
Mgr. Jana Grešáková	Alzheimerova choroba	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	20.9.2013
Mgr. Jana Grešáková	Alzheimerova choroba	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	20.9.2013
Mgr. Jana Grešáková	Poruchy príjmu potravy	Prednáška pre študentov SŠ	Spojená škola, Kysucké Nové Mesto	7.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Poruchy príjmu potravy	Prednáška pre študentov SŠ	Spojená škola, Kysucké Nové Mesto	7.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Poruchy príjmu potravy, zásady psychohygieny	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	14.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Poruchy príjmu potravy, zásady psychohygieny	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	14.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravý životný štýl, zásady psychohygieny	Prednáška pre študentov SŠ	Obchodná akadémia Čadca	18.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravý životný štýl, zásady psychohygieny	Prednáška pre študentov SŠ	Obchodná akadémia Čadca	18.10.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Horelica	5.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Horelica	5.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Komenského, Čadca	6.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Komenského, Čadca	6.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Komenského, Čadca	7.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	7.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	8.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	8.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	11.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	11.11.2013

Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	13.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	13.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Rázusova, Čadca	14.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Žarec, Čadca	14.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Žarec, Čadca	15.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Tvoja správna voľba	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Žarec, Čadca	15.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Škodlivý návyk - fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola technická, Čadca	18.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Škodlivý návyk - fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola technická, Čadca	18.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Škodlivý návyk - fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola technická, Čadca	19.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Škodlivý návyk - fajčenie	Prednáška pre študentov SŠ	Stredná odborná škola technická, Čadca	19.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym...	Prednáška pre žiakov ZŠ	ZŠ Vysoká nad Kysucou	20.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Život so závislosťou	Prednáška pre študentov SŠ	Gymnázium Turzovka	22.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym...	Prednáška pre chovancov detského domova	Detský domov Horný Kelčov	25.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Kým stúpa dym...	Prednáška pre chovancov detského domova	Detský domov Vysoká nad Kysucou - Semeteš	25.11.2013
Mgr. Jana Grešáková	Zdravé zúbky	Prednáška pre deti predškolského veku	MŠ Turzovka - Šárky	11.12.2013

Oddelenie epidemiológie

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Hubočan P., PhD., MPH	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	4.11.2013
Bc. Cudráková Mária	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	4.11.2013

Vojteková Lýdia	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	4.11.2013
Tkáčiková Marta	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	4.11.2013
MUDr.HubočanP., PhD., MPH	Morbili, Mumps, Rubeola	Odborný seminár pre ZP	Čadca	12. 11. 2013
MUDr.HubočanP., PhD., MPH	Prídavné látky vo vakcínach	Odborný seminár pre ZP	Čadca	12. 11. 2013
Bc. Cudráková Mária	Diftéria, Tetanus, Pertussis	Odborný seminár pre ZP	Čadca	12. 11. 2013
Vojteková Lýdia	VHB, Hib, IPV	Odborný seminár pre ZP	Čadca	12. 11. 2012
MUDr.HubočanP., PhD., MPH	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	6.11.2013
Bc. Cudráková Mária	HIV / AIDS – 2 prednášky	Int. proj. Hrou proti AIDS	Čadca	6.11.2013
Vojteková Lýdia	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	6.11.2013
Tkáčiková Marta	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	6.11.2013
MUDr.HubočanP., PhD., MPH	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	13.11.2013
Bc. Cudráková Mária	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	13.11.2013
Vojteková Lýdia	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	13.11.2013
Tkáčiková Marta	HIV / AIDS – 2 prednášky	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	13.11.2013
MUDr.HubočanP., PhD., MPH	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	15.11.2013
Bc. Cudráková Mária	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	15.11.2013
Vojteková Lýdia	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	15.11.2013
Tkáčiková Marta	HIV / AIDS	Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“	Čadca	15.11.2013

Publikačná a prednášková činnosť za oddelenia RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne za rok 2013

Publikačná činnosť

Za rok 2013 nevykazujeme žiadnu publikačnú činnosť.

Prednášková činnosť

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Katarína Ranostajová	Prídavné látky vo vakcínach	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Námestovo	8.11.2013
Mgr. Ingrid Kahanová	VHB, POLIO, Hib, IPV	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Námestovo	8.11.2013
Mgr. Martina Danišková	Morbili, Mumps, Rubeola	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Námestovo	8.11.2013
Mgr. Marek Benčík	Diftéria, Tetanus, Pertussis	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Námestovo	8.11.2013
MUDr. Katarína Ranostajová	Prídavné látky vo vakcínach	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Dolný Kubín	28.11.2013
Mgr. Ingrid Kahanová	VHB, POLIO, Hib, IPV	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Dolný Kubín	28.11.2013
Mgr. Martina Danišková	Morbili, Mumps, Rubeola	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Dolný Kubín	28.11.2013
Mgr. Marek Benčík	Diftéria, Tetanus, Pertussis	Odborný seminár pre sestry Hodnota očkovania II.	Dolný Kubín	28.11.2013

RÚVZ v Liptovskom Mikuláši

Prednášková činnosť

- BENKOVÁ, E., ŠVANDOVÁ, M.: Vybraté parametre vyšetrení a poradenstvo u klientov Poradne zdravia v regióne Liptova. Pozn.: recenzované. In: Hudečková, H. et al. 2013: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vyd. Martin: JLF UK, 2013. s. 15-20. ISBN 978-80-89544-39-4.
- ŠVANDOVÁ, M., BENKOVÁ, E.: Vyhodnotenie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu populácie v rámci realizácie projektu EHES v okrese Liptovský Mikuláš. Pozn.: recenzované. In: Hudečková, H. et al. 2013: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vyd. Martin: JLF UK, 2013. s. 299-304. ISBN 978-80-89544-39-4.
- ŠVANDOVÁ, M., JAKUŠOVÁ, V.: Úroveň vedomostí a postoje nezdravotníckych pracovníkov regiónu Liptova k verejno-zdravotníckej problematike výskytu malígneho melanómu. Pozn.: recenzované. In: Hudečková, H. et al. 2013: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vyd. Martin: JLF UK, 2013. s. 305 - 312. ISBN 978-80-89544-39-4.
- BENKOVÁ, E., ŠVANDOVÁ, M., TRIZNOVÁ, I.: Národný program prevencie obezity – intervenčné aktivity v regióne Liptova. Pozn.: recenzované. In: Dni praktickej obezitológie 2013. Bardejov, 2013, s. 58-59. ISBN 978-80-971447-9-1.
- MASLENOVÁ, Danica: Pneumokokové ochorenia u dospelých očami epidemiológa. In: REVUE Medicíny v praxi. roč. 11, 2013, č. 6, s. 33 - 34.

Prednášková činnosť - 15

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MVDr. Renáta Stupková	Výsledky cielenej mimoriadnej kontroly ŠJ v roku 2012	Pracovná porada vedúcich školských jedální	Mestský úrad, Liptovský Mikuláš	10.04.2013
MUDr. Gabriela Guráňová Mgr. Alexandra Hrabušová	Analýza chorôb z povolania v drevospracujúcom podniku z hľadiska fyzickej záťaže v rokoch 2006-2012	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení PPLaT	Hotel Alexandra Liptovský Ján	22.5. – 23.5.2013
MUDr. Danica Maslenová	Dva prípady pertussis u detí do 1 roka na Liptove , r.2012- kazuistika	IV. Vakcinologický kongres	Štrbské Pleso	17-19.1.2013
MUDr. Danica Maslenová	Kazuistiky prípadov odmietania očkovania z poradni očkovania v okrese	Tréning psychologických zručností pri komunikácii s rodičmi odmietajúcimi očkovanie	SZU Bratislava	21.3.2013
MUDr. Danica Maslenová	„ Skúsenosti s odmietačmi očkovania „	Seminár o očkovaní	Ružomberok, Detské odd.	16.4.2013
MUDr. Danica Maslenová, Mgr. Mrvová	„Kampylobakteriôza - je problémom len Liptova ? „ Dva prípady Pertusiss u detí do jedného roka na Liptova, rok 2012, kazuistika	Červenkové epidemiologické dni	Tále	24.4.2013 22.4.2013
MUDr. Danica Maslenová, Mgr. Viera Kmečová, Jana Demková	„Umývaj ruky , zachrániš život „	Seminár pre zdravotníckych pracovníkov LNsP	L. Mikuláš NsP	15.5.2013
MUDr. Danica Maslenová	„ Epidemiologická situácia vo výskyte ochorení preventabilných očkovaním „	34. kongres SSVLD Žilina	Žilina	24-25.5.2013

MUDr. Danica Maslenová	Vakcinačný deň SR	Aktívny vstup ako členka panelovej diskusie.	Žilina	28.9.2013
MUDr. Danica Maslenová	Invazívne pneumokokové ochorenia u dospelých očami epidemiológa.	XXXIV. Preventívna výročná konferencia SSVPL SLS	Starý Smokovec	19.10.2013
MUDr. Danica Maslenová	Aktívny vstup, vedenie bloku - Chrápka	Celoslovenská porada epidemiológov	Podbánske	13.11.-15.11.2013
MUDr. Daniaca Maslenová, Mgr. Miroslava Mrvová, Mgr. Viera Kmečová, Jana Demková	Prídavné látky vo vakcínach, Diftéria , Tetanus, Pertussis, Osýpky, Ružienka, Mumps, VHB, Pneumokokové invazívne ochorenia, Haemofilové invazívne ochorenia	Okresný odborný seminár pre zdravotné sestry	Mestský úrad L. Mikuláš ÚVN SNP – FN Ružomberok	11.12.2013 28.11.2013
MUDr. Daniaca Maslenová, Mgr. Miroslava Mrvová,	1.december Svetový deň AIDS	1.december Svetový deň AIDS	SOU stavebné L. Mikuláš SOŠ stavebná L. Mikuláš	3.12.2013 6.12.2013
MUDr. Daniaca Maslenová, Mgr. Miroslava Mrvová, Mgr. Viera Kmečová, Jana Demková	„Hrou proti AIDS“	Prednáška/projekt	Obchodná akadémia L. Mikuláš	5.12.2013

Prednášková a publikačná činnosť - RÚVZ Martin

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
RNDr. Mária Marušiaková, dipl.a.h.e. MUDr. Tibor Záborský, PhD., MPH Prof. MUDr. Margita Šulcová, CSc. Doc. RNDr. Ľudovít Mušák, PhD. Prof. MUDr. Jana Buchancová, CSc. Ing. Drahomíra Tomášková, PhD.	Problematika inhalačných anestetík z pohľadu verejného zdravotníctva. Prednáška.	VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva konferencia s medzinárodnou účasťou.	Martin	6.3 – 7.3. 2013
RNDr. Mária Marušiaková, dipl.a.h.e. MUDr. Tibor Záborský, PhD., MPH Prof. MUDr. Margita Šulcová, CSc.	Biomonitoring a objektivizácia expozície inhalačným anestetikám u anesteziologických pracovníkov.	XII. celoštátna odborná konferencia. Slovenská komora medicínsko – technických pracovníkov.	Trenčín	20. - 21. 05. 2013
RNDr. Mária Marušiaková, PhD. MUDr. Tibor Záborský, PhD., MPH Prof. MUDr. Margita Šulcová, CSc. Doc. RNDr. Ľudovít Mušák, PhD. Prof. MUDr. Jana Buchancová, CSc. Ing. Drahomíra Tomášková, PhD.	Zdravotné riziká z pracovnej expozície chemickým faktorom u pracovníkov operačných sál.	XXI. Vedecko - odborná konferencia s medzinárodnou účasťou "Životné podmienky a zdravie".	Nový Smokovec – kúpele	23.- 25.09. 2013
Mgr. Jana Páričková, dipl.a.h.e. MUDr. Tibor Záborský, PhD., MPH	Povrchová úprava kovov – vybrané zdravotné riziká z expozície chemickým faktorom.	XXI. Vedecko - odborná konferencia s medzinárodnou účasťou "Životné podmienky a zdravie"	Nový Smokovec – kúpele	23.- 25.09. 2013
MUDr. Tibor Záborský, PhD., MPH RNDr. Mária Marušiaková, PhD.	Zdravotnícke zariadenia a zdravotné riziká.	Odborno-vedecká pracovná schôdza: (Purkyňka), (SLS, KPLaT JLFUK a UNM)	Martin	20.11. 2013
Krištúfková Z., Hudečková H.	Národný imunizačný program – najúspešnejší preventívny program na Slovensku	SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES	Hotel PATRIA, Štrbské Pleso	17. - 19. 1. 2013

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Hudečková H. , Klement C, Maďarová L.	Surveillance invazívnych pneumokokových nákaz na Slovensku - poster	SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES	Hotel PATRIA, Štrbské Pleso	17. - 19. 1. 2013
Hudečková H. , Mikas J.	Ukazovatele zaočkovanosti detí proti vzdušným nákazám na Slovensku	SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES	Hotel PATRIA, Štrbské Pleso	17. - 19. 1. 2013
Buchancová J., Hudečková H. , Švihrová V., Buchanec J., Valachová J.	Účinky ortuti a hliníka na ľudský organizmus	SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES	Hotel PATRIA, Štrbské Pleso	17. - 19. 1. 2013
Buchancová, J., Švihrová, V., Hudečková, H. , Rozborilová, E., Záborský, T., Legáth, E., Bátora, I., Osina, O., Zibolenová, J.	Dostáva sa profesionálna TBC po rokoch do úzadia?	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Hudečková H.	Vplyv očkovania na výskyt invazívnych hemofilových a pneumokokových ochorení v detskej populácii na Slovensku	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Rošková , D., Malobická, E., Hudečková, H.	Surveillance nozokomiálnych infekcií v mieste chirurgického výkonu	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Zibolenová, J., Hudečková, H.	Výskyt varicely a herpes zoster na Slovensku – skutočnosť a matematický model	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Malobická, E., Rošková, D., Hudečková, H. , Červeňová, T.	Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz v Univerzitetnej nemocnici Martin a v Slovenskej republike za roky 2002 – 2012	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Čamajová, J., Bottková, J., Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.	Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov <i>Streptococcus pneumoniae</i>	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Baška, T., Švihrová, V., Hudečková, H. , Danko, J., Lamošová, K.	Európska sieť pre dohľad a kontrolu rakoviny krčka maternice v nových členských štátoch Európskej únie	VIII. MARTINSKÉ DNI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA	Martin	6. – 7. .3. 2013
Henrieta. Hudečková	Úspechy očkovania	Vzdelávacie podujatie na tému“Očkovanie dospelých“	Kaskády	15.-16. 3. 2013
Krištúfková, Z., Hudečková, H.	Pertussis – staronový problém	Vzdelávacie podujatie na tému“Očkovanie dospelých“	Kaskády	15.-16. 3. 2013
Hudečková, H.	Nozokomiálne nákazy	JLF UK Martin UNM Martin	Martin	18.4.2013
Buchanec, J., Buchancová, J., Hudečková, H.	K historickým míľnikom vývoja človeka	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013
Hudečková, H. , Mikas, J.	Eliminácia osýpok a ružienky v EURO regióne WHO – dosiahnutie cieľov	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013
Buchancová, J., Švihrová, V., Záborský, T., Hudečková, H. , Legáth, L., Batora, I., Rozborilová, E.	Analýza zmien rizika vzniku profesionálnej TBC na Slovensku	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013
Čamajová, J., Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H. , Nikš, M.	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
	pneumokokové nákazy			
Malobická, E., Rošková, D., Hudečková, H.	Surveillance nozokomiálnych nákaz v Univerzitnej nemocnici Martin prostredníctvom bodovej prevalenčnej štúdie	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013
Rošková, D., Malobická, E., Hudečková, H.	Surveillance nozokomiálnych infekcií v mieste chirurgického výkonu.	XII. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY	TÁLE okres Brezno	22. – 24. 4. 2013
Hudečková, H.	Hygienicko-epidemiologický režim v ambulatnej praxi	Odborné podujatie určené pre zdravotné sestry v rámci kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“, - súčasť programu WHO „First Global Patient Safety Challenge – Clean Care is Safer care“	RÚVZ Martin	13.5.2013
Hudečková, H.	Hygienicko-epidemiologický režim v ambulatnej praxi	Odborné podujatie určené pre zdravotné sestry v rámci kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“, - súčasť programu WHO „First Global Patient Safety Challenge – Clean Care is Safer care“	JLF UK Martin	13.5.2013
Hudečková, H.	Ukazovatele zaočkovanosti na Slovensku	GLOBÁLNÍ PROBLÉMY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ 2013	Ostrava	15. 5. – 16. 5. 2013

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Krištúfková Z., Gajdošíková A., Avdičová M., Štefkovičová M., Hudečková H.	CHANGES IN PERTUSSIS OCCURRENCE IN SLOVAKIA DURING YEARS 2006 – 2012	ESPID	Miláno	6. 2013
Hudečková, H.	(NOVÉ) MOŽNOSTI PREVENČIE VHA		Žilina	5.6.2012
Hudečková, H.	DOSPELÁ POPULÁCIA A OČKOVANIE	Škola vakcinológie III.	Horský hotel REMATA, Ráztočno	10. 6. 2013
Bobrovská, M., Červeňová, T.	Obezita a nadváha u klientov poradne zdravia RÚVZ Martin	Dni praktickej obezitológie 2013	Bardejovské kúpele	20. – 22. 9. 2013
Semináre v RÚVZ so sídlom v Martine				
MUDr. Záborský, PhD., MPH	Hypermarkety z pohľadu PPL a ochrany zdravia pri práci	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	17.4.2013
RNDr. M. Marušiaková, PhD.	Podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia pracovníkov stravovacích zariadení z DNJZ	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	16.10.2013
Mgr. A. Pravňanová	Voda na kúpanie – zdravotné riziká	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	25. 6. 2013
Bc. J. Lechanová, dipl.a.h.e.	Problematika solárií z pohľadu verejného zdravotníctva	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	24. 9. 2013
Bobrovská, M.	Ľudský mozog	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	19. 3. 2013
Lojková, L.	Vyzvi srdce k pohybu	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	9. 4. 2013

2013				
PREDNÁŠKY				
AUTOR	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Holečková Z., Šajgalíková R.	Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami. Nové trendy – nanomateriály.	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	15.10.2013
Černegová M.	Zadávanie údajov do informačného systému ÚVZ SR pre oddelenie HV a HDM	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	03.12.2013
Oravcová T.	Analýza výskytu lymskej boreliózy v regióne Turiec a na Slovensku za 10 rokov	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	15.10.2013
Oravcová T.	Choroby preventabilné očkovaním	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	22.10.2013
Balková E.	Stravovacie zvyklosti súboru detí v SR predškolského veku a vybrané ukazovatele stavu zdravia	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	14.05.2013
Olosová D.	Cielený štátny zdravotný dozor vo vybraných zariadeniach školského stravovania pri MŠ, ZŠ a SŠ	Seminár RÚVZ	RÚVZ Martin	17.09.2013

Publikačná a prednášková činnosť za oddelenia RÚVZ so sídlom v Žiline

Odbor epidemiológie

Publikačná činnosť : 0

Prednášková činnosť-

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr.G.Košecká	Prenosné choroby	SČK – kurz opatrovateľky.	Žilina	11.2.2013
MUDr.G.Košecká	Dezinfekcia	SČK -kurz opatrovateľky.	Žilina	18.2.2013
Dipl.ahe.Kapasná E., Dipl.ahe Predanóczyová L.	Analýza prenosných chorôb 2012	Odborný seminár RÚVZ Žilina	Žilina	12.3.2013
MUDr.G.Košecká	Univerzita tretieho veku : Imunitný stav populácie.	Univerzita tretieho veku..	Žilina	19.3.2013
MUDr.G.Košecká	Imunizácia-význam.	SČK – kurz opatrovateľky.	Žilina	20.5.2013
MUDr.G.Košecká	Protiepidemické opatrenia.	SČK – kurz opatrovateľky.	Žilina	27.5.2013
MUDr.G.Košecká	Alimentárne nákazy – prevencia.	COOP Jednota - schôdza	Žilina	13.6.2013
Dipl.ahe Kortišová R.	Hygiena rúk v amb.starostlivosti.	Celoslov. Seminár oftalm.sestier.	Žilina	26.6.2013
MUDr.G.Košecká, Dipl.ahe.Uhliariková K.	Význam očkovania dospelých osôb.	Seminár RÚVZ Žilina	Žilina	10.9.2013
MUDr. G.Košecká	Choroby -očkovanie.	Hodnota očkovania II.	Žilina	7.10.2013
Dipl.ahe.Kortišová R.	Diftéria, tetanus, morbilli,rubeola	Hodnota očkovania II.Vzdelávanie sestier	Žilina	7.10.2013
MUDr.G.Košecká	Prevencia bakteriálnych invazívnych ochorení.	SČK-kurz opatrovateľiek	Žilina	4.11.2013
MUDr.G.Košecká	Dezinfekcia,Deratizácia	SČK-kurz opatrovateľiek	Žilina	7.11.2013
MUDr.G.Košecká	Zoonózy	Univerzita tretieho veku	Žilina	10.12.2013

Oddelenie hygieny detí a mládeže

Publikačná činnosť : 0

Prednášková činnosť

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
MUDr. Alena Šulová	Výsledky cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach školského stravovania	Pracovná porada vedúcich zariadení školského stravovania	Žilinský samosprávny kraj, Žilina	09.04.2013
Mgr. Daša Mičundová	Prieskum fajčiarskeho návyku a faktorov s ním spojených u pedagógov základných škôl	Celoúradný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	11.06.2013
Mgr. Daša Mičundová	E-model príručky systému HACCP, prevádzkového poriadku a sanitačného poriadku pre zariadenia školského stravovania	Pracovná porada vedúcich zariadení školského stravovania	Mestský úrad v Žiline	29.11.2013
Mgr. Jarmila Mihalcová	Zhodnotenie mikrobiologických a biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia školských budov	Celoúradný seminár RÚVZ so sídlom v Žiline	RÚVZ so sídlom v Žiline	03.12.2013

Odbor laboratórnych analýz

Publikačná činnosť:

UHRÍNOVÁ K., BUCHANCOVÁ J., ŠOSKOVÁ E., KAPASNÝ M., : Je prostredie detských pieskovísk pre deti bezpečné? ČESKO-SLOVENSKÁ PEDIATRIE 5/68, str. 301-308.
MOHYLÁKOVÁ,Z., TVRDÁ, M.: Problematika peľových alergií. Bedeker zdravia 2/2013, str.10-11.
TOMÁŠKOVÁ, D., MIČIAKOVÁ,A.,LIŠKA,M.: Expozícia zamestnancov na zväračských pracoviskách. In: Fyzikálne faktory prostredia, ročník III., č.2, 2013, str.76-79

Prednášková činnosť:

TOMÁŠKOVÁ, D.: Expozícia zamestnancov na zväračských pracoviskách. In: Herľany, 23.-24.10.2013
ŠOSKOVÁ, E.: Vyjadrovanie %hm. prepočtom na bázu v kozmetických výrobkoch. In: Celoslovenská pracovná porada pre kozmetiku, Ošadnica, 09.-10.04.2013
KARNETOVÁ, M.: Monitoring obsahu peroxidu vodíka v kozmetických výrobkoch určených na bielenie zubov, In: Celoslovenská pracovná porada pre kozmetiku, Ošadnica, 09.-10.04.2013
ZACHAROVÁ, M.: Tvrdosť vody a jej význam. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 25.3.2013
AUGUSTÍNOVÁ, A.: Sevoran – celkové inhalačné anestetikum. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 25.3.2013
CESNEKOVÁ, M.: Žiarivý a pekný úsmev – používať bieliace prípravky na zuby? In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 18.6.2013
TOMÁŠKOVÁ, D.: Proces akreditácie a reakreditácie v SL OLA. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 18.6.2013
DIAČIKOVÁ, E.: Význam CRM v skúšobnom laboratóriu. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 23.9.2013
ŠOSKOVÁ, E.: Spôsobilosť vykonávať skúšobné metódy. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 23.9.2013
HLOŠKOVÁ, E.: Bazénová chémia. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 16.12.2013
ĎURANOVÁ, M.: Konzervačné látky v potravinách. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 16.12.2013
KARNETOVÁ, M.: Parabény v kozmetických výrobkoch. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 16.12.2013
MOHYLÁKOVÁ, Z.: Mikrobiologické znečistenie pieskovísk v ŽK v roku 2012. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 18.6.2013
MOHYLÁKOVÁ, Z., JALOVÍČIAROVÁ, D.: Mikrobiologické znečistenie pieskovísk v ŽK v roku 2012. In: Celoslovenská odborná konferencia, MÚ Žilina, 21.3.2012
MOHYLÁKOVÁ, Z., JALOVÍČIAROVÁ, D.: Mikrobiologická kvalita vody. In: Celoštátna odborná konferencia, Posádkový klub Trenčín, 20.5.2013
BÍROVÁ, E.: Riasy – súčasť fytoplanktónu. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 25.3.2013
DUBOVCOVÁ, M.: Hluk a jeho dôsledky. In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 23.9.2013

Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Publikačná činnosť:

-ADF 01 Marejková, Elena – Cisariková, Soňa: Hodnotenie fyzickej záťaže u pracovníka pracujúceho s guľatinou v drevospracujúcom priemysle. In: Bezpečná práca – Roč. 44, č.3 (2013)

- AED 03 Marejková, E. - Cisariková, S.: Hodnotenie fyzickej záťaže pri práci: Finálna inšpekcia – práca na linke. In: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi, Martin:JLF UK, 2013. ISBN 978-80-89544-39-4. S.178-190

Oddelenie podpory zdravia

Publikačná činnosť:

Fialová, A., Medvecká, E., Palenicová, M., Krupová, D.: Syndróm vyhorenia u zdravotníckych pracovníkov. In *Surveillance chronických chorôb*. Recenzovaný zborník abstraktov. Trenčín: Regionálny úrad verejného zdravotníctva. 2013, s.25. ISBN 978-80-971322-1-7.

Prednášková činnosť

MENO A PRIEZVISKO	NÁZOV PREDNÁŠKY	NÁZOV KONGRESU, SEMINÁRA, ATĎ.	MIESTO KONANIA	DÁTUM
Fialová Alena	Tréning pamäte - prednáška	seminár - Pomáhame deťom začleniť sa (projekt Sme tak rozdielni a predsa tak podobní)	Žilina	21. 02. .2013
Fialová Alena	Špecifiká alkoholizmu u žien- prednáška	IX. odborná konferencia laborantov, asistentov, sanitárov, zdr. asistentov, masérov a iných zdr. pracovníkov	Žilina	21.3. 2013
Alena Fialová, Eva Medvecká, Dagmar Krupová, Palenicová Mária	Syndróm vyhorenia u zdravotníckych pracovníkov – poster	Surveillance chronických ochorení	Trenčín	10.4. 2013
Fialová Alena	Špecifiká alkoholizmu u žien- prednáška	IX. odborná konferencia laborantov, asistentov, sanitárov, zdr. asistentov, masérov a iných zdr. pracovníkov	Trenčín	20.5. 2013
Fialová Alena	Špecifiká alkoholizmu u žien- prednáška	Vzdelávanie odborných pracovníkov RÚVZ Žilina	RÚVZ Žilina	10. 06. 2013
Fialová Alena	Ako horieť a nevyhorieť- prednáška	seminár – Rozvoj profesionálnych kompetencií knihovníka pri práci s používateľom so špecifickými potrebami	Žilina	24. 09. 2013
Fialová Alena	Ako horieť a nevyhorieť- prednáška	Seminár pre policajný zbor ZA	Žilina	29.10. 2013